Language & literature Faculty
د ژبو او ادبیاتو پوهنځی

Verein Deutsche Sprache
Das weltweite Netz der deutschen Sprache

Afghanic

د جرمني ژبې اسانه زده کړه

له اساساتو نه تر ادبیاتو پورې

ich	arbeit	+ e +	te	=	arbeitete	ما کار وکړو
du	atm	+ e +	test	=	atmetest	تا ساه راښکله
es	regn	+ e +	te	=	regnete	باران وورېدوو
wir	zeichn	+ e +	ten	=	zeichneten	مونږ رسم وکړو
ihr	kitt	+ e +	tet	=	kittetet	تاسو سرېښ کړو
sie	weid	+ e +	ten	=	weideten	هغوی وخرېدل

داکتر اکرم ملکزی

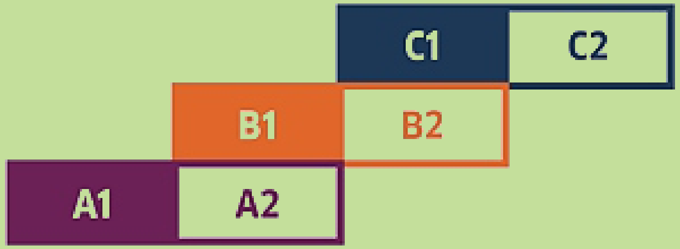

د جرمني ژبې اسانه زده کړه

داکتر اکرم ملکزی

Dr. Akram Malakzay

Lehrbuch der deutschen Grammatik für Afghanen

Funded by
Kinderhilfe-Afghanistan

ISBN 978-9936-633-71-1

۱۴۰۱ پلورل منع دی

Not for Sale 2022

د جرمني ژبې اسانه زده کړه

له اساساتو نه تر ادبیاتو پورې

داکتر اکرم ملکزی

ich	arbeit + e + te	=	arbeitete	ما کار وکړو
du	atm + e + test	=	atmetest	تا ساه راښکله
es	regn + e + te	=	regnete	باران وورېدوو
wir	zeichn + e + ten	=	zeichneten	مونږ رسم وکړو
ihr	kitt + e + tet	=	kittetet	تاسو سرېښ کړو
sie	weid + e + ten	=	weideten	هغوی وڅرېدل

Pashto PDF
2022

NANGARHAR·UNIVERSITY

Language & literature Faculty

د ژبو او ادبیاتو پوهنځی

Funded by
Kinderhilfe-Afghanistan

افغانیک
Afghanic

Lehrbuch der deutschen Grammatik für Afghanen

Dr. Akram Malakzay

Download:

www.ecampus-afghanistan.org

اقرأ باسم ربك الذي خلق

د جرمني ژبې اسانه زده کړه
له اساساتو نه تر ادبیاتو پورې

ډاکتر اکرم ملکزی

دوهم چاپ

دغه کتاب په پي ډي ايف فارمټ کې په مله سي ډي کې هم لوستلی شئ:

Verein Deutsche Sprache

نوټ: دا کتاب په ۲۰۲۱ ز کال په جرمني کې د جرمني ژبې ټولنې لخوا چاپ شوی
او اوس بیا په افغانستان کې له کوم تغییر پرته چاپ شو.

د کتاب نوم	د جرمني ژبې اسانه زده‌کړه له اساساتو نه تر ادبیاتو پورې
لیکوال	ډاکتر اکرم ملکزی
خپرندوی	ننگرهار پوهنتون، د ژبو او ادبیاتو پوهنځی
وېب پاڼه	www.nu.edu.af
د چاپ کال	۱۴۰۱، دوهم چاپ
چاپ شمېر	۱۰۰۰
مسلسل نمبر	۳۶۵
ډاونلوډ	www.ecampus-afghanistan.org

دا کتاب د افغان ماشومانو لپاره د جرمني کمېټې، په جرمني کې د Eroes کورنۍ یوې خیریه ټولنې لخوا تمویل شوی دی.
اداري او تخنیکي چارې يې د افغانیک لخوا ترسره شوي دي.
د کتاب د محتوا او لیکنې مسوولیت د کتاب په لیکوال او اړوند پوهنځي پورې اړه لري. مرسته کوونکي او تطبیق کوونکي ټولنې په دې اړه مسؤلیت نه لري.

د تدریسي کتابونو د چاپولو لپاره له موږ سره اړیکه ونیسئ:
ډاکتر یحیی وردک، د لوړو زده کړو وزارت، کارته ۴، کابل
موبایل ۰۷۰۶۳۲۰۸۴۴، ۰۷۸۰۲۳۲۳۱۰
ایمېل info@ecampus-afghanistan.org

ای اس بي ان ۹۷۸-۹۹۳۶-۶۳۳-۷۱-۱

د درسي کتابونو چاپول

قدرمنو استادانو او ګرانو محصلینو!

د افغانستان په پوهنتونونو کې د درسي کتابونو کموالی او نشتوالی له لویو ستونزو څخه ګڼل کېږي. یو زیات شمېر استادان او محصلین نویو معلوماتو ته لاسرسی نه لري، په زاړه میتود تدریس کوي او له هغو کتابونو او چپترونو نه ګټه اخلي چې زاړه دي او په بازار کې په ټیټ کیفیت فوتوکاپي کېږي.

موږ تر اوسه پورې د ننګرهار، خوست، کندهار، هرات، بلخ، البیروني، کابل پوهنتون، د کابل طبي پوهنتون او د کابل پولي تخنیک پوهنتون لپاره ۳٦٥ عنوانه مختلف درسي کتابونه د طب، ساینس، انجنیري، اقتصاد، ژورنالېزم او کرهنې پوهنځیو لپاره چاپ کړي دي.

د یادونې وړ ده، چې نوموړي چاپ شوي کتابونه د هېواد ټولو اړوندو پوهنتونونو او یو زیات شمېر ادارو او موسساتو ته په وړیا توګه وېشل شوي دي. ټول چاپ شوي کتابونه له www.ecampus-afghanistan.org ویب پاڼې څخه ډانلوډولی شئ.

دا کړنې په داسې حال کې ترسره کېږي چې د افغانستان د لوړو زده کړو وزارت د (۲۰۱۰ - ۲۰۱۴) کلونو په ملي ستراتیژیک پلان کې راغلي دي چې:

"د لوړو زده کړو او د ښوونې د ښه کیفیت او زده کوونکو ته د نویو، کره او علمي معلوماتو د برابرولو لپاره اړینه ده، چې په دري او پښتو ژبو د درسي کتابونو د لیکلو فرصت برابر شي، د تعلیمي نصاب د ریفورم لپاره له انګریزي ژبې نه دري او پښتو ژبو ته د کتابونو او درسي موادو ژباړل اړین دي، له دغو امکاناتو پرته د پوهنتونونو محصلین او استادان عصري، نویو، تازه او کره معلوماتو ته لاسرسی نه شي پیدا کولای."

موږ غواړو چې د درسي کتابونو په برابرولو سره د هېواد له پوهنتونونو سره مرسته وکړو او د چپټر او لکچرنوټ دوران ته د پای ټکی کېږدو. د دې لپاره اړینه ده چې د افغانستان پوهنتونونو لپاره هر کال لږ تر لږه ۱۰۰ عنوانه درسي کتابونه چاپ شي.

له ټولو درنو استادانو نه هيله کوو، چې په خپلو مسلکي برخو کې نوي کتابونه وليکي، ويې ژباړي او يا هم خپل پخواني ليکل شوي کتابونه، لکچرنوټونه او چپټرونه ايډېټ او د چاپ لپاره تيار کړي، زموږ په واک کې يې راکړي چې په ښه کيفيت چاپ او وروسته يې د اړوند پوهنځيو، استادانو او محصلينو ته په واک کې ورکړو. همدارنګه د يادو ټکو په اړه خپل وړانديزونه او نظريات له موږ سره شريک کړي، چې په ګډه په دې برخه کې اغېزمن ګامونه پورته کړو.

د ليکوالانو او خپروونکو له خوا پوره زيار ايستل شوی، چې د کتابونو محتويات د نړيوالو علمي معيارونو پر اساس برابر شي، خو بيا هم کېدای شي د کتاب په محتوا کې ځينې تېروتنې او ستونزې وليدل شي، نو له درنو لوستونکو نه هيله لرو چې خپل نظريات او نيوکې ليکوال او يا موږ ته په ليکلې بڼه راولېږي، چې په راتلونکي چاپ کې اصلاح شي.

د افغان ماشومانو لپاره د جرمني کمېټې او د هغې له مشر ډاکتر ايروس نه ډېره مننه کوو چې د دغه کتاب د چاپ لګښت يې ورکړی دی. دوی تر دې مهاله د ننګرهار پوهنتون د ۲۳۰ عنوانه طبي او غير طبي کتابونو د چاپ لګښت پر غاړه اخيستی دی.

د پوهنتونونو رييسانو، د پوهنځيو رييسانو او استادانو نه مننه کوم چې د کتابونو د چاپ لړۍ يې هڅولې او مرسته يې ورسره کړې ده. د دغه کتاب له ليکوال نه ډېر منندوی يم او ستاينه يې کوم، چې خپل د کلونو - کلونو زيار يې په وړيا توګه ګرانو محصلينو ته وړاندې کړ.

همدارنګه د دفتر له همکارانو هر يو؛ ښاغلي حکمت الله عزيز او ښاغلي فهيم حبيبي نه هم مننه کوم چې د کتابونو د چاپ په برخه کې يې نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي.

ډاکتر يحيی وردک

د لوړو زده کړو وزارت، کابل، مې، ۲۰۲۲

د دفتر ټيليفون: ۰۷۸۰۲۳۲۳۱۰، ۰۷۰۶۳۲۰۸۴۴

ايميل: info@ecampus-afghanistan.org

Dr. Akram Malakzay,
vom Bundespräsidenten mit dem Bundesverdienstkreuz der Bundesrepublik Deutschland ausgezeichnet.

ډاکټر اکرم ملکزی، د جرمني د جمهور رئیس له خوا د جرمني په ستر نښان ویاړل شوي

Inhaltsverzeichnis

Bibliographie

Deryer, Schmidt.
Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik
Hueber-Verlag, 1. Auflage, 2009

Wörterbuch Deutsche Grammatik
Garant Verlag GmbH, Leonberg 2007

Friedrich Clammer/Ehrhard G. Heilmann
Deutsch als Fremdsprache
Verlag Liebaug-Dartmann, 2007

Johannes Zühlsdorff
Deutsch als Fremdsprache
Verlag Liebaug-Dartmann, 2007

PONS die deutsche Grammatik
Die umfassende Grammatik für Beruf, Schule und Allgemeinbildung
2. Auflage, 2017

Udo Klinger
Deutsche Grammatik, Version 2009/2010
www.Deutschonline.de

Vorwort

Nach der überwältigenden Resonanz auf mein „Großes Wörterbuch Deutsch – Paschto“, das 2009 im H. Buske Verlag in Hamburg erschien, wurde ich von Afghanen angesprochen, ob ich in vergleichbarer Qualität ein Grammatikbuch herausgeben könne. Für meine Verdienste als Autor des Wörterbuches wurde ich vom Bundespräsidenten im Jahr 2011 mit dem Bundesverdienstkreuz am Bande und 2014 vom afghanischen Präsidenten Hamid Karzai mit einer Kulturmedaille Afghanistans ausgezeichnet. Diese Medaille ist mir allerdings aus unerklärlichen Gründen bis zum heutigen Tag nicht übergeben worden.

In der Annahme, den Wunsch der Afghanen erfüllt zu haben, schrieb ich in Windeseile ein ca. 200-seitiges Grammatikbuch und versandte Auszüge davon an interessierte Deutschlerner. Die Resonanz ließ eher zu wünschen übrig. Die Grammatik sei nicht für jedermann gut verständlich. Zur Vereinfachung der deutschen Grammatik war eine Innovation vonnöten. Kein leichtes Unterfangen.

Für jeden grammatikalischen Begriff musste zunächst ein äquivalenter Paschtobegriff gefunden werden, was nicht immer möglich war. Bei Nichtvorhandensein von entsprechenden Paschtobegriffen musste ein Umweg gesucht werden. Der beste Umweg war, einen allgemein verständlichen Begriff, ein Sprichwort, ein bekanntes Lied oder ein Gedicht auszuwählen. Bei der Begriffserklärung wurden der Sprachstil und die Wortzusammensetzung analysiert, um eine Brücke zur deutschen Grammatik zu schlagen. Als der Übergang zur deutschen Grammatik gefunden wurde, wurde zunächst mit der Grundstufe begonnen. Sukzessive wurde das Niveau angehoben. Für Interessierte am gehobenen Deutsch wurden entsprechende grammatikalische Abschnitte hinzugefügt. Hier wurden namhafte deutsche Schriftsteller zitiert.

Das Buch ist in Form eines Kurs- und Arbeitsbuches aufgebaut. Nach jedem grammatikalischen Abschnitt steht zur Erfolgskontrolle eine Übung, deren Lösungen im darauffolgenden Abschnitt stehen.

Im Schlussteil des Buches wird ausführlich auf Schwierigkeiten der Afghanen beim Erlernen der deutschen Sprache eingegangen. Die oft falsch angewandten Sätze werden kenntlich gemacht. Links in den Tabellen stehen die korrekten, rechts die falschen Sätze, die durchgestrichen sind.

Da auch deutschen Muttersprachlern gravierende Sprachfehler unterlaufen können, wird auch diesem Sachverhalt Rechnung getragen. Auch hier stehen in den Tabellen die korrekten Ausdrücke links, die unkorrekten rechts mit durchgestrichenen Linien.

Bebra-Weiterode, im Herbst 2021

سریزه

کله چې په (2009) کال کې زما د (جرمني - پښتو ډکشنري) په جرمني کې له چاپه راووتله، نو په افغانستان او په جرمني کې يې بې سارې هرکلی او ستاینه وشوه چې د جرمني جمهور رئیس لیکوال ته د جرمني دولت ستر نښان ورډالۍ کړو. د افغانستان جمهور رئیس حامد کرزي هم ورته یو مډال منظور کړو. سره له دې چې له افغان دولتي مقاماتو سره د لیکوال له خوا اړیکې ونیول شوې، خو بیا هم دا مډال تر نن ورځې پورې ورته ندی ورکړل شوی. په دغه مهال ګڼ شمېر افغانانو له ما نه هیله وکړه چې که چېرته زه په همغه سټنډرډ چې ډکشنري لیکل شوې، د جرمني ژبې یو ګرامر کتاب ولیکم، نو افغانانو ته د جرمني ژبې زده کړه ډېره اسانه شي. نو د دې هیلې په اساس ما په منده یو د ګرامر (200) مخیزه د ګرامر کتاب ولیکو او هېوادوالو ته مې یو څو برخې په اختیار کې کېښودلې. د هغوی غبرګون دا و چې زده کړه ورنه ستونځمنه ده، ځکه د ګرامر تشریحات په ډېر لنډ ډول شوېدي. نو له دې امله د ګرامر تشریحات مې لاپسې اوږده او په اسانه ژبه ولیکل چې کتاب (400) مخو ته ورسېد. خو بیا هم احوال راکړل شو چې زده کړه ترینه اوس هم لا ستونځمنه ده. په دې اساس زه مجبور شوم چې تشریحات لاپسې په ساده ژبه ولیکم چې کتاب څه ناڅه (800) مخو ته ورسېد. دا ځلې راته احوال راکړل شو چې اوس نو کتاب په ریښتیا په ډېره ساده ژبه لیکل شوېدی. که څوك په دې ساده ژبه بیا هم نېوهېږي، نو له هغوی سره دې خدای مرسته وکړي. نو هیله مې ده چې په دې وجه د هېوادوالو هیله مې ترسره کړې وي او کتاب اوس ټولو هېوادوالو ته اسان وي.

په دې کتاب کې له یو نوښت نه کار اخیستل شوېدی او هغه دا دی چې مخکې له دې چې د جرمني ژبې ګرامر تشریح شي، د دې برخې اړوند پښتو ګرامر راسپړل او په اسانه تشریح کیږي. کله چې د پښتو برخه لوستونکو ته ښه واضح شوه، بیا د جرمني ژبې ګرامر ته لار لټول کیږي. لومړی د جرمني ژبې د ګرامر اساسات په ډېر ساده ډول تشریح کیږي. په کراره کراره ګرامري سویه مخ په پورته کېدو ځي. کله چې هر مبحث پای ته رسیږي، سمدلاسه د هر مبحث لاندې تمرینونه راځي چې د تمرینونو حل بیا هم ورسره لیکل شوېدی. نو په دې اساس هر لوستونکی ځان پخپله کنټرولولی شي چې یو مبحث یې په صحیح ډول زده شوېدی او که نه.

په پای کې د ګرامر هغه برخه تشریح کیږي چې د ډېرې لوړې سویې ژبې لپاره پکاره ده چې هغه ادبي برخه ده. د کتاب په وروستۍ برخه کې هغه څه لیدل کیږي چې لیکوال په تېرو شپږ څلوېښت کلو کې پخپلو سترګو لیدلي او پخپلو غوږو اورېدلي دي. هغه د جرمني ژبې په زده کړه کې د افغانانو ستونځې او پخپله د جرمنیانو تېروتنې دي. دا هم پکې راغلي دي چې ولې دا شان تېروتنې کیږي او صحیح بڼه یې کومه ده.

د ګرامر د ځینو جرمني اصطلاحاتو لپاره مې له بده مرغه په پښتو کې هېڅ اړوند ونه موند. له دې کبله ما له نورو ژبو نه د کار اخیستنې په اساس پخپله ورته یو پښتو نوم غوره کړو. د بېلګې په توګه د (Plusquamperfekt) لپاره (ډېر لیرې پخوانی وخت یا بعیده ماضي)، د (Perfekt) لپاره (نږدې تېر وخت) او د (Imperfekt) لپاره (مطلق تېر وخت) غوره شو.

د دې کتاب خپرندوی له نېکه مرغه په جرمني کې د جرمني ژبې ټولنه ده چې د جرمني ژبې پالنه کوي. دې ټولنې چې نوم یې (Verein Deutsche Sprache) دی، په (2021) کال کې (3600)غړي درلودل. د دې کتاب لپاره د دې ټولنې له خوا د پښتو او جرمني ژبې ژبپوهان ګمارل شوي وو چې د چاپ نه دمخه ورته ډېر په ځیر کره کتنه وشوه. په دې ډول دې کتاب ته د یو علمي کتاب په نظر کتل کېدی شي.

Grammatische Wortarten گرامري اصطلاحات

Lateinische Bezeichnung لاتيني لغت	Deutsche Bezeichnung جرمنی لغت	Beispiele متالونه
Nomen اسم یا نوم (= Substantiv)	Hauptwort اصلي لغت	Himmel اسمان Erde مځکه
konkrete Nomen څرګند نوم	Gegenstandshauptwort د جسم لرونکو شيانو لپاره اصلي لغت	Haus کور Stein تيږه هرڅه چې مادي دي، لکه کور، تيږه
abstrakte Nomen خيالي نوم	Gedankenhauptwort خيالي يا فکري لغت	(Liebe مينه) هرڅه چې غير مادي شيان دي، لکه مينه
Artikel جنسيت ښودونکی	Geschlechtswort جنسيت ښودونکی لغت	der نارينه جنسيت ښودونکی die ښځينه جنسيت ښودونکی das مخنث جنسيت ښودونکی
bestimmter Artikel څرګند جنسيت ښودونکی	bestimmtes Geschlechtswort	
Maskulinum نارينه يا مذکر	männlich نارينه ، نرګړی	der
Femininum ښځينه، مؤنث	weiblich ښځينه، ښځګړی	die
Neutrum مخنث	sächlich مخنث، بي جنتيته	das
unbestimmter Artikel ناڅرګند جنسيت ښودونکی	unbestimmtes Geschlechtswort	ein يو eine يوه ein يو
Adjektiv صفت، ستاينوم	Eigenschaftswort د څرنګوالي ښودونکی لغت	gut ښه، schön ښايسته
Partizip مينځنی لغت	Mittelwort د صفت او فعل تر مينځ لغت	spielend لوبيدونکی gespielt لوبيدل شوی
Partizip Präsens اوسنی حال څرګندونکی لغت	Mittelwort der Gegenwart د اوسني وخت مينځنی لغت	lachend په خندا tanzend په ګډا
Partizip Perfekt پخوانی مينځنی لغت	Mittelwort der Vergangenheit پخواني وخت څرګندونکی لغت	gelesen لوستل شوی geschrieben ليکل شوی
Verb فعل، چاره، کړنه، کړ	Tätigkeitswort, Zeitwort د يوې چارې د کولو لغت	geht, kommt ځي، راځي
Vollverb بشپړ فعل، پوره فعل		lesen لوستل schreiben ليکل
Hilfsverb مرستندوی فعل		sein اوسيدل haben درلودل

Modalverb تناسبي فعل	د جملي د فاعل او فعل تناسب ښودونکی فعل	wollen غوښتل dürfen اجازه لرل
Adverb قید ، کړول	Umstandswort حالت څرګندونکی لغت	oben, unten پورته، ښکته
lokal د ځای	des Ortes د یو ځای	hier دلته , dort هلته
temporal د وخت	der Zeit د یو وخت	heute نن morgen سبا
modal نسبتي	der Art und Weise د یو حالت او بول ښودونکی	vielleicht کېدی شي چې ebenso همدا شان
kausal علتي، سببي	des Grundes د علت ښودونکی	darum ځکه deshalb ځکه
Präposition د اړیکو لغت	Verhältniswort د اړیکو لغت، د مناسباتو لغت	in یکې , auf باندي unter لاندي
Numerale عددي لغت	Zahlwort عدد ښودونکي لغت	hundert سل
bestimmtes Numerale څرګند عددي لغت	bestimmtes Zahlwort څرګند عددي لغت	ein یو zwei دوه
unbestimmtes Numerale	unbestimmtes Zahlwort ناڅرګند عددي لغت	alles ټول wenig لږ
sonstige Numerale پاتي نور عددي لغت	sonstige Zahlwörter نور شان عددي لغتونه	einmal یو ځل zweimal دوه ځلي
Pronomen ضمیر، نومځری	Fürwort د بل په ځای لغت، نومځری	wir, ihr مومږ، تاسو
Personalpronomen شخصي ضمیر	persönliches Fürwort شخصي نومځری	ich زه du ته er هغه sie هغه
Reflexivpronomen منعکسه ضمیر	Rückbezügliches Fürwort په خپ اړیکي نیونکی نومځری	mich ما، زه dich تا، ته
Demonstrativpronomen د اشاري ضمیر	hinweisendes Fürwort یو چا ته ګوته نیوونکی نومځری	dieser, diese, dieses دا
Possessivpronomen ملکي ضمیر	besitzanzeigendes Fürwort خاوندتوب ښکاره کونکی	mein زما dein ستا sein د هغه unser زمونږ
Relativpronomen نسبتي ضمیر	bezügliches Fürwort نسبتي نومځری	welcher کوم یو نارینه سړي یا شی welche کوم یو ښځینه کس یا شی
Interrogativpronomen سوالیه ضمیر	fragendes Fürwort پوښتنه کونکی نومځری	wer? څوك؟ was? څه شی؟
Konjunktion د تړاو لغت	Bindewort د نښلولو لغت، د وصلولو لغت	und او (entweder … oder … یا دا ......یا دا

nebenordnende Konjunktionen د اصلی او فرعي جملو د ربط لغت	یو بل سره د دوه اصلي یا د دوه فرعي جملو د نښلولو لغت	als کله چي weil ځکه چي
unterordnende Konjunktionen د اصلي او د فرعي جملي د ربط لغت	یو بل سره د یوي اصلي جملي او د فرعي جملي د تړلو حرف	denn په دي چي jedoch خو
Interjektion د غږ لغت	Ausrufewort د غږ کولو لغت، د ناري لغت	ach! اخ hallo! هه لو
Präfix له اصلي لغت نه دمخه حروف چي د لغت مانا بدلوي	Vorsilbe مختاړی	be- ent- ver- zer
Suffix له اصلي لغت نه وروسته حروف چي د لغت مانا بدلوي	Nachsilbe وروستاړی	-ung, -heit, - keit
Singular مفرد، یو کس یا یو شی	Einzahl یو یو، یوګړی	Kind ماشوم
Plural جمع، ډیر کسان یا شیان	Mehrzahl ډیر، ډیرګړی	Kinder ماشومان
Infinitiv مصدر، کړنوم	Grundform د فعل بنیادي ډول	gehen تلل
Partikel ادات (عربي)، وییکی	Redeteilchen د خبري بځرکی	bloß, nur خو

د پښتو مختلفې (ی) ګانې

د جرمني ژبې الفتوري یا الفبا مونږ. هغه وخت زده کوی شو، چې د خپلې ژبې د الفتورو په لیکلو او لوستلو پوه شو. له بده مرغه ډېر کسان د پښتو د (ی) ګانو په لوستلو کې ستونځې لري. نو له دې کبله مونږ به لومړی د پښتو (ی) ګانو ته نظر وکړو.

ی	دا هغه (ی) ده چې د لغت په پای کې لیکل کیږي، لکه سړی، وری، غویی، زمری، پټی، غمی. دا توری په دغه تلفظ هېڅکله د لغت په سر او یا په مینځ کې نه راځي. په پښتونخوا کې دا توری په دې ډول (ے) لیکل شوی دی چې دې ته اوږده یا پرته (ے) وایي.
ې	دا هغه (ې) ده چې ټکي یې لاندې باندې لیکل کیږي او دا سې لوستل کیږي: مستې، خوږې، پنېر، هېر، ژېړ، ببرته، پېر، ببل، بې دبه، بېلتون، بېوزله، بې وفا، پېغله. دا توری د لغت په مینځ او هم د لغت په پای کې لیکل کیږي. د لغت په مینځ کې په دې ډول لیکل کیږي (ېـ).
ي	دا هغه (ي) ده چې ټکي یې خوا په خوا لیکل کیږي او د یو لغت په سر، په مینځ او په پای کې لیکل کیږي او داسې لوستل کیږي: خپلواکي، ځواني، خاني، نېکي، شین، وینه او داسې نور.
ۍ	دا هغه (ۍ) ده چې د لغت په پای کې لیکل کیږي او داسې لوستل کیږي: ځوکۍ، هیلۍ، لکۍ، خولۍ، ببړۍ، سیلۍ، اونۍ، بوړبوړکۍ، لولکۍ، پیشوګۍ. دا توری هېڅکله د یو لغت په سر او په مینځ کې نه لیکل کیږي او تل د لغت په پای کې په بشپړ ډول لیکل کیږي.
ئ	دا هغه (ئ) ده چې هېڅکله د لغت په سر او مینځ کې نه، بلکې تل د لغت په پای کې راځي او داسې لوستل کیږي لکه د (ۍ) په شان. خو توپیر یې په دې کې دی چې دا (ئ) د اسم په پای کې نه بلکې د فعل په پای کې لیکل کیږي. لکه: تاسو راشئ، تاسو ځئ، تاسو خورئ.

د پښتو (ی) ګانو سره معادل جرمني توري

Ei = ۍ ، ئ	I = ي	E = ې	Ä = ی

د لیکوال شخصي نظر: د جرمني ژبې په ډول د (Ei) د تلفظ لپاره د پښتو په لیکدود کې تش همدغه یوه (ۍ) بس وه، که اسم وي او که فعل ، د دواړو تلفظ په همدې یوې (ۍ) کېدی شو. د فعل لپاره د (ۍ) کارول زما په نظر د یوې (ی) خوشې مصرفول دي. دغه (ۍ) د جرمني د (Ä) په تلفظ کارول کېدی شوه. له بلې خوا د دوه مختلفو غږونو لپاره د پښتو په لیکدود کې تش یوه (ی) کارول شوېده. د بېلګې په توګه (سړی، زمری، پټی) په همغه (ی) لیکل کیږي لکه (خدای، ځای،چای، وای). نو په دې وجه پښتنو ماشومانو ته به د (سړی) او د (ځای) د صحیح تلفظ معلومول ستونځمن وی، ځکه چې د دواړو لغاتو لپاره همدغه یوه (ی) کارول شوېده.

د جرمني ژبې الفتوري يا الفبا Das deutsche Alphabet

د جرمني ژبې توري په دوه شان دي. لوی توري او وړوکي توري . لوی توري د نومونو يا د اسمونو په سر کې او يا د يوې نوې جملې په پيل کې ليکل کيږي. ادامه يې بيا په وړو تورو کيږي.

د تورو ليکدود هم دوه شان دی:

① چاپي ليکدود يا (Druckschrift) :

دا هغه ليکدود دی چې په چاپي وسايلو باندې ليکل کيږي لکه په کمپيوټر او يا د ټايپ په ماشين، او په رسمياتو کې ورته کار اخيستل کيږي، يعني دفتري ليکونه، کتابونه او ورځپاڼې په دې ليك ليکل کيږي. د دې ليکدود ځانګړتيا دا ده چې توري د يو بل سره نه نښلي، يعني توري له يو بل نه بېل بېل ليکل کيږي، نو له دې کبله د دوه تورو د ليکلو په وخت لږ څه دمه پکې راځي، نو ځکه په دې ليك ليکل لږ څه په ځنډ يا په سست ډول کيږي.

A a *a* آ	B b *bee* بې	C c *zee* څې	D d *dee* دې	E e *e* اې	F f *eff* ايف	G g *gee* ګې	H h *ha* ها
I i *i* اي	J j *jott* يوټ	K k *ka* کا	L l *ell* ايل	M m *em* ايم	N n *en* اين	O o *o* او	P p *pee* پې
Q q *ku* کو	R r *er* ايغ	S s *es* ايس	T t *tee* تې	U u *u* اوو	V v *fau* فه و	W w *wee* وې	X x *iks* ايکس
Y y üpsilon ايپسي لون	Z z *zett* څېټ	ß = SS *ess-zett* ايس څېټ	Ä ä اې A- Umlaut	Öö = O- Umlaut	Üü = U- Umlaut		

د پورتني جدول په هر پټي کې کيڼ لاس ته ليکل شوي توری لوی توري او ښي لاس ته ليکل شوي تـوري واړه تـوري دي. د (W) توري لپاره په پښتو کې کوم معادل توری او تلفظ نشته نو ځکه ناچار د (وې) او د (فې) تر مينځ لوستل کېدی شي. همدا شان د (Ö) او (Ü) لپاره په پښتو کې معادل توري او تلفظ نشته. د (Umlaut) سره ليکل شوي توري هغه توري دي چې د (A, O, U) په سر دوه ټکي ايښودل کيږي. په سره رنګ نښه شوي توري غږ لرونکي توري دي

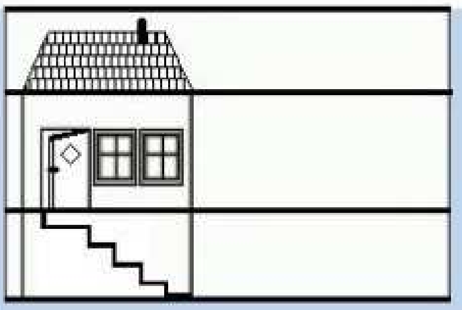
② قلمي ليکدود يا (Schreibschrift) :

دا هغه ليکدود دی چې سړی يې په قلم پخپل لاس ليکي، لکه کله چې سړی يو ډېر نږدې دوست ته يو شخصي ليك استوي او يا کله چې په ښوونځي کې زده کوونکي د تختې له مخې يو څه په قلم باندې پخپله کتابچه کې ليکي. د دې ليکدود ځانګړتيا دا ده چې توري له يو بل سره نښلول کيږي، نو له دې کبله په ليکلو کې دمه نه راځي او ليك ډېر ژر ليکل کېدی شي. د دې ليکدود موخه دا ده چې سړی يو څه ډېر ژر وليکلی شي، لکه د پوهنتون محصلين چې د لکچر په وخت د پروفيسر تشريحات په ډېرې چټکۍ په کتابچه کې ليکي.

د جرمني تورو ليکل:

جرمني توري په دې ډول ليکل کيږي چې لومړی څلور کرښې راښکل کيږي چې ورته درې پټۍ جوړيږي. په دې پټيو کې هر توری ځان له ځای لري. لومړی به دا پټۍ وګورو:

1. Feld	لومړی پټی
2. Feld	دوهمه پټی
3. Feld	دریمه پټی

په جرمني کي واړه ماشومان په دې درې پټو کې لومړی يو کور رسموي، په لومړي پټي کې د کور بام، په دوهم پټي کي د کور مېنځنی برخه او په دريم پټي کي د کور تاکاو رسميږي چې په يوه زينه باندې سرې ورته ښکته کيږي.

د چاپي ليکدود غټ توري دومره غټ ليکل کيږي چي لومړی او دوهمه پټی يا د کور په منځنی برخه او بام پرې ډکيږي، په لاندې ډول

1. Druckschrift, Großbuchstaben: چاپي ستر توري

ABCDEFGHIJKLMNOP

QRSTUVWXYZ ß ÄÖÜ

2. Druckschrift, Kleinbuchstaben: چاپي واړه توري

a b c d e f g h i j k l m n o

p q r s t u v w x y z ß ä ö ü

د وړو تورو زياتره برخه په دوهمې پټی يا د کور په منځنی برخه کې ليکل کيږي، په لاندې ډول:

a c e i m n o r s u v w x z

b f h k l t

g j p q y

هغه توري چې په لومړي او دوهم پټي کې ليکل کيږي، او هغه دا دي (b, f, h, k, l, t) ، په دې دول:
ځينې توري دي چې په دوهم او دريم پټي يا د کور په مينځنی برخه او په تاکاو کې ليکل کيږي، او هغه دا دي: (g, j, p, q, y)، په دې دول:

2. Schreibschrift قلمي ليکدود

A B C D E F G H I J K L

M N O P Q R S T U V W

X Y Z Ä Ö Ü

a b c d e f g h i j k l n o p

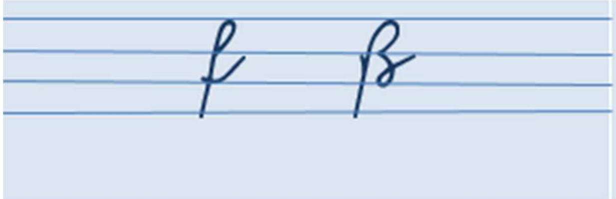
q r s t u v w x y z ß ä ö ü

څنګه چې پورته ليدل کيږي، قلمي غټ توري زياتره په لومړي او دوهم پټي يا د کور په منځنی برخه او په بام کې ليکل کيږي، غېر له (G, J, Y) نه چې دربواړو پټو يا د کور په ټولو برخو کې ليکل کيږي.

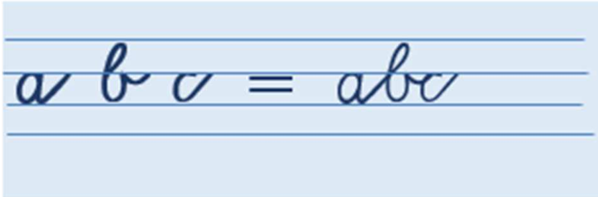
b d h k l t

واړه قلمي توري زياتره په دوهم پټي يا د کور په مينځنی برخه کې ليکل کيږي، غېر له ځينو تورو نه چې هغه دا دي: (b, d, h, k, l, t) . دا توري په لومړي او دوهم پټي يا د کور په مينځنی برخه او د کور په بام کې ليکل کيږي.

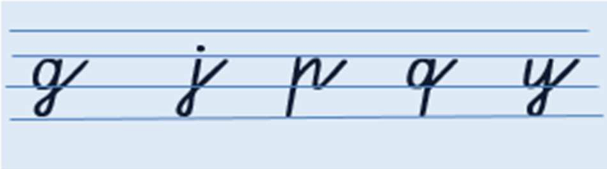
دوه واړه قلمي توري شته چي په دربواړو پټو يا د
کور په دربواړو برخو کي ليکل کيږي، هغه دا
دي: (f + ß)

کله چي قلمي ليکدود ليکل کيږي، هغه په دې دول
کيږي چي د لومړي توري وروستی برخه د دوهم
توري د لومړی برخي سره نښلول کيږي، په دې
ډول:

دا توري (g, j, p, q, y) په دوهم او دريم پټي يا
د کور په مينځنی برخه او د کور په تاکاو کي
ليکل کيږي.

د وضاحت لپاره يو ځل بيا يادېږي، چي قلمي ليکدود د دې لپاره دی چي سړی يو څه ډېر په چټکی سره وليکل شي، لکه د پوهنتون محصلين چي د لکچر په وخت د پروفيسر تشريحات په ډېر چټك ډول د ځانه سره په کتابچه کې ليکي.

Übung:

Schreiben Sie folgende Wörter in Schreiblinien, sowohl in Druck- als auch in Schreibschrift! تاسو لاندیني لغات په راښکل شوو پټو کې په چاپي او قلمي لیکدود ولیکئ

Aal ماركب	Baum ونه	China چين	Dach بام
Esel خر	Fuß پښه	Gans قاز	Haus کور
Ingwer سوند	Jagd ښکار	Koch اشپز	Laus سپږه
Maus موږك	Nase پوزه	Obst ميوه	Qualm لوگی

Reise سفر	Sand شگه	Tafel تخته	Ufer د سیند غاړه

Vater پلار	Waffe وسله	Xylose د لرگو	Yak غژغویی

Zug اورگاډی	Ähre وږی	Öl تیل	Übung تمرین

Lösungen:

Aal مارکب *Aal*	Baum ونه *Baum*	China چین *China*	Dach بام *Dach*

Esel خر *Esel*	Fuß پښه *Fuß*	Gans قاز *Gans*	Haus کور *Haus*

Ingwer سوند *Ingwer*	Jagd ښکار *Jagd*	Koch اشپز *Koch*	Laus سپږه *Laus*

Maus موږك *Maus*	Nase پوزه *Nase*	Obst میوه *Obst*	Qualm لوگی *Qualm*

Reise سفر *Reise*	Sand شگه *Sand*	Tafel تخته *Tafel*	Ufer د سیند غاړه *Ufer*

Vater پلار *Vater*	Waffe وسله *Waffe*	Xylose د لرگو بوره *Xylose*	Yak غژغویی *Yak*

Zug اورگاډی *Zug*	Ähre وږی *Ähre*	Öl تیل *Öl*	Übung تمرین *Übung*

Die Aussprache د جرمني ژبې د تورو تلفظ

A	معادل دی د پښتو له (الف) سره لکه انګور، انځور، او (ه) سره چې د لغت په پای کې راشي، لکه پوزه، سترګه . مثال: (Affe) یعني بیزو (تلفظ: اه في)، (Apfel) یعني مڼه (تلفظ: اپ فېل)
Ä	معادل دی د پښتو له (ې) سره، لکه سرې ، زمرې. مثال : (Ähre) یعني وږی، لکه غنمو وږی (تلفظ : ای غې)، (Dämon) یعني دېو یا دېپ (تلفظ : دې مون)
Äu	د (اوی) په توګه لوستل کیږي. لکه: (Läuse) یعني سپږې (تلفظ: لوی زې)، (Mäuse) یعني موږکان (تلفظ: موی زې)، (Bäume) یعني ونې (تلفظ : بوی مې)
B	دا توری د پښتو او عربي له (ب) سره معادل دی، لکه (Baum) یعني ونه (تلفظ : به وم)
C	دا توری په جرمني ژبه کې پخپله هیڅ شان غږ نلري. په ځینو له انګلیسي نه اخیستل شوو لغاتو کې د (K) په ډول لوستل کیږي. مثال: (Creme) یعني کریم (تلفظ: کغې مې).
Ch	دا توري د پښتو د (ښ) ، (خ) ، (ك) (ش) او هم (چ) په ډول لوستل کیږي. ① د پښتو د (ښ) په ډول هغه (ښ) چې په پکتیا، غزني او په لغمان ك ي تلفظیږي او نه د کندهار او نه د کنړ، ننګرهار او یا د پېښور په ډول. یعني دا توري نه د (خ) په شان او نه د (ش) په شان تلفظیږي، بلکې د (خ) او د (ش) تر مینځ ، لکه: پښه، ښه، ښایست، ښکلا او داسې نور. جرمني مثال: (ich) یعني زه (تلفظ : ایښ)، (nicht) یعني بې نه (تلفظ : نیښت) ② د (خ) په ډول که چېرته له (Ch) نه مخکې (A, O, U) راشي نو بیا (CH) د (خ) په ډول لوستل کیږي، مثال: (Bach) یعني وله (تلفظ : به خ)، (Buch) یعني کتاب (تلفظ : بوخ)، (Koch) یعني آشپز (تلفظ : کوخ)، (Tuch) یعني دستمال (تلفظ : توخ) . ③ د (ك) په ډول که چېرته (Ch) د یوناني لغاتو په سر کې راشي نو د (K) په ډول لوستل کیږي. مثال : (Christentum) یعني عیسوي مذهب (تلفظ : کغیس تېن توم)، (Charakter) یعني کرکټر (تلفظ : که غه ك ته)، (Chamäleon) یعني کربوړی (تلفظ : که مې لې ون) ④ د (ش) په ډول که چېرته (Ch) د فرانسوي لغاتو په سر کې راشي نو د (ش) په ډول لوستل کیږي، مثال: (Charme) یعني جذابیت، ښکلا (تلفظ : شه غ م)، (Chauffeur) یعني دریور یا موټروان (تلفظ : شو فې یه). (Chance) یعني چانس (تلفظ: شانس). ⑤ د (چ) په ډول که چېرته (Ch) د انګلیسي لغاتو په سر کې وي، نو د (چ) په ډول لوستل کیږي. مثال : (Chat) یعني په کمپیوټر کې له چا سره د معلوماتو لیږ رالیږد (تلفظ: چېټ). (Check) یعني کنټرول (تلفظ: چېك)

-ch-	دا توري د (خ) او د (ك) په ډول لوستل کیږي. **① د (ك) په توګه** کله چې د یو لغت په مینځ کې له (-ch-) نه وروسته (s) راشي نو په دې وخت کې (ch) د (k) په ډول لوستل کیږي. مثال: (sechs) یعني شپږ (تلفظ : زېکس)، (Achse) یعني محور (تلفظ : اك سې) (Achselhöhle) یعني تخرګی (تلفظ : اکسېل هوهلې)، (Buchs) یعني پېرختونی چې یو شان ونه ده (تلفظ: بوکس)، (wachsen) یعني وده کول (تلفظ : وکسېن)، (Dachs) یعني تورلمی یا ګورګبش چې یو ځاروی دی (تلفظ : ده کس). **② د (خ) په ډول** که چېرته له (Ch) نه وروسته (sp) او یا (st) راشي، نو دلته بیا (Ch) د (خ) په تلفظ لوستل کیږي. مثال: (Bachstelze) یعني دېقی چې یوه مرغی ده (تلفظ: به خ شتېل څې). (Schachspiel) یعني د سطرنج لوبه (تلفظ: شه خ شپیل).
ck	معادل دي له (KK) سره. مثال: (Zucker) یعني بوره یا شکره (تلفظ: څوکه) دا توري هېڅکله د لغت په سر کې نه راځي. تل د لغت په مینځ او یا په پای کې راځي.
D	معادل دی د پښتو له (د) سره، لکه (du) یعني ته (تلفظ: دو) ، (Danke) یعني مننه (تلفظ : دن کې). ځینې پښتانه دا توری د پښتو د (ډ) په شان لولي چې دا بالکل غلط دی. د (ډ) توری په جرمني ژبه کې هېڅ نشته
-dt	کله چې دا توري د لغت په پای کې راشي، نو بیا (d) ورسره نه لوستل کیږي او تش (t) يې لوستل کیږي، یعني د (ت) په ډول. مثال: (Stadt) یعني ښار (تلفظ: شته ت) ، (Abgesandter) یعني استازی (تلفظ: اب ګې زن ته)
E	معادل دی د پښتو له (ې) سره لکه شیدې، مستې،، شړومبې، وریجې، اوربشې . مثال: (Esel) یعني خر (تلفظ : اې زېل)، (Ente) یعني ایلی (تلفظ : اېن تې)
Ei	معادل دی د پښتو له (ئ) سره لکه ځوکئ، هګئ، وړئ، نجلئ. مثال: (Ei) یعني هګئ (تلفظ: ائ)، (Eid) یعني قسم یا لوړه (تلفظ: ائ د) ، (Eile) یعني بیړه (تلفظ: ائ لې)
Eu	د (اوئ) په ډول لوستل کیږي، لکه : (neu) یعني نوئ (تلفظ: نو - ئ)، (Eule) یعني بوم (تلفظ : اوئ لې)، (Teufel) یعني شیطان (تلفظ : توئ فېل)
F	معادل دی د پښتو له (ف) سره، لکه (Fuß) یعني پښه (تلفظ : فوس)
G	معادل دی د پښتو له (ګ) سره، لکه (gut) یعني ښه (تلفظ : ګوت)، (Gast) یعني مېلمه (تلفظ: ګه ست)، (Gaul) یعني ټټو یا یابو (تلفظ : ګه ول)
	د پښتو له (ه، هه) سره معادل دی، لکه هر ، هېر. مثال: (Hund) یعني سپی (تلفظ: هوند). خو په ځینو حالاتو کې د (h) غږ نه لوستل کیږي. هغه حالات دا دي: ① که له (h) نه مخکې یعني کین اړخ ته يې (A, Ä, E, I, O, Ö, U, Ü) او ښي اړخ ته يې یو بې غږه توری راشي نو په دې وخت کې (h) نه لوستل کیږي او په ځای يې د لومړنیو تورو یعني د کین اړخ د تورو غږ اوږدیږي، لکه (Hahn) یعني چرګ (تلفظ : هان)، (Zahl) یعني عدد (تلفظ : څال)، (Zahn) یعني غاښ (تلفظ: څان)

H	② که له (h) کین اړخ ته پورتني توري او ښي اړخ ته يې هېڅ توری رانشي، نو بیا هم د (h) غږ نه لوستل کیږي، مثال: (Schuh) یعنې بوټ (تلفظ : شـو)، (Kuh) یعنې غوا (تلفظ : کو)، (nah) یعنې نږدې (تلفظ: نا) . په دې چې (h) پخپله نه لوستل کیږي او هغه توری چې ورنه مخکې راغلی، د هغه غږ اوږدوي، نو له دې امله ورته (Dehnungs- H) ویل کیږي. یعنې غږ غځوونکی یا غږ اوږدوونکی (H)
I	د پښتو له (ي) سره معادل دی، لکه سري، زمري، وحشي، ګټي. مثال: (Ingwer) یعنې سونډ (تلفظ: اینګ وه)، (Igel) یعنې شیشکی (تلفظ: اي ګېل)
-ie	په اوږد ډول د (I) یعنې (اي) په تلفظ لوستل کیږي. مثال: (viel) یعنې ډېر (تلفظ: فیل) (n<u>ie</u>) یعنې هېڅکله نه (تلفظ : ني)، (Knie) یعنې ځنګون (تلفظ: کني) . دا توري هېڅکله د لغت په سر کې نه راځي، تل د لغت په مینځ او یا په پای کې راځي
-ig	که چېرته د یو لغت په پای کې راشي نو د (ښ) په ډول لوستل کیږي. مثال: (Honig) یعنې ګبین یا شات (تلفظ: هونیښ)، (billig) یعنې ارزان (تلفظ: بي لیښ) پاملرنه : که چېرته د لغت په پای کې (-ieg) راشي نو بیا د (g) د (ګ) په ډول لوستل کیږي. مثال: (Sieg) یعنې بری (تلفظ: زیګ) ، (Krieg) یعنې جګړه (تلفظ: کغیګ)
J	د پښتو له (ې، ی) سره معادل دی، لکه (ja) یعنې هو (تلفظ : یا) ، (Jacke) یعنې کرتی (تلفظ : یه کې) ، (Jagd) یعنې ښکار (تلفظ : یاګډ) ، (Jahr) یعنې کال (تلفظ. یا)
K	معادل دی د پښتو له (ك) سره، لکه ((Kind) یعنې ماشوم (تلفظ: کینډ)، (Koch) یعنې اشپز (تلفظ: کوخ)، (Kuchen) یعنې کېك (تلفظ: کوخېن)
L	معادل دی د پښتو له (ل) سره، لکه (Liebe) یعنې مینه (تلفظ : لي بې)، (Luft) یعنې هوا (تلفظ: لوفت)، (Lust) یعنې شوق (تلفظ: لوست)، (Lied) یعنې سندره (تلفظ: لید)
M	معادل دی د پښتو له (م) سره، لکه (Maus) یعنې موږك (تلفظ : مه وس)، (Mispel) یعنې لوکاټ (تلفظ : میس پېل)، (Mensch) یعنې انسان (تلفظ: مېن ش)
N	معادل دی د پښتو له (ن) سره، لکه (Nase) یعنې پوزه (تلفظ : نازې)، (Nuss) یعنې غوز یا چارمغز (تلفظ: نوس)، (Niere) یعنې پښتورګی یا بډودی (تلفظ: ني غې).
O	دا توری د پښتو له (او) او د (و) په ډول لوستل کیږي. ① د (او) په ډول: کله چې (o) د لغت په سر کې راشي، نو په (او) لوستل کیږي، لکه (Ofen) یعنې بخاری (تلفظ : او فېن). (oben) یعنې پورته (تلفظ: اوبېن) ، (Obst) یعنې مېوه (تلفظ: اوبست) ② د (و) په ډول: کله چې (o) د لغت په مینځ او په پای کې راشي، نو د (و) په توګه لوستل کیږي، لکه (Boden) یعنې مځکه (تلفظ : بو ډې ن)، (Kino) یعنې سینما (تلفظ: کي نو)

P	معادل دی د پښتو له (پ) سره، لکه (Plan) يعني پلان (تلفظ : پلان)، (Politik) يعني سياست (تلفظ: پولي تيك)، (Pinie) يعني د ځنغوزي يا جلغوزي ونه (تلفظ: پي ني يی)
Ph	په هغه لغاتو کې چې له لاتيني نه اخيستل شويدي، دا توري د (F) په توګه لوستل کيږي، لکه (Physik) يعني فزيك (تلفظ : في زيك)، (Philosoph) يعني فيلسوف (تلفظ : في لو سوف). ځيني لغات شته چې پخوا په (Ph) ليکل کېدل، خو اوس په (F) ليکل کيږي، لکه (Telefon, Telegraf, Foto). دا شان لغات په انګليسي کې اوس هم په (Ph) ليکل کيږي، لکه (Photo, Telegraph, Photo)
Q	دا توری په جرمني ژبه کي هېڅکله يوازې نه ليکل کيږي او تل له (u) سره ګډ ليکل کيږي، يعني د (Qu) په توګه. تلفظ يې د (Kw) په ډول کيږي. مثال: (Quitte) يعني بيهي (تلفظ: کوي تې). (Quatsch) يعني خوشي خبرې (تلفظ: کوه چ)، (Qualm) يعني لوګی (تلفظ: کوه لم) (Quelle) يعني چينه (تلفظ: کوې لي)
R	په جرمني ژبه کي په سلو کي (70) کسان (R) د (غ) په ډول لولي او (30) په سلو کي د (ر) په ډول. د (غ) په ډول چې په جرمني ژبه به کي ورته *(Zäpfchen-R)* يعني د کومي يا د تالو (R) وايي زياتره د جرمني په شمال او منځنی برخه کي مروج دی. د (ر) په تلفظ چې په جرمني کي ورته *(„gerollter“ Zungenspitzlaut- R)* يعني د ژبې په څوکه کي ويل شوی (R)) د جرمني په جنوبي برخه او په اتريش کي مروج دی. په عمومي توګه ويل کېدی شي چې ځوانان زياتره (R) په (غ) تلفظوي او ډېر لږ زاړه خلك د (ر) په ډول. د (ر) په ډول تلفظ ورځ په ورځ له مينځه ځي. مثال (Rabe) يعني کارغه (تلفظ :غابې). (Rose) يعني ګلاب (تلفظ: غوزې). (Radio) يعني راډيو (تلفظ: غاديو)
-ar	کله چې د يو لغت په پای کې راشي، نو (r) يا هېڅ نه لوستل کيږي، لکه (Haar) يعني وېښته (تلفظ : ها) ، (klar) يعني څرګند، روڼ، شفاف (تلفظ : ك لا)، (Agrar) يعني زراعت (تلفظ : اګ غا)
-arr	کله چې د يو لغت په پای کې (arr -) راشي، نو دلته تش يو (r) يې لوستل کيږي د (غ) په توګه، لکه (Narr) يعني لېونی (تلفظ : نه غ)، (starr) يعني ټيک (تلفظ : شته غ)، (bizarr) يعني عجيب و غريب (تلفظ: بي څه غ)
-er	دا توري د يو لغت په پای کي د (ه) په توګه لوستل کيږي، لکه: (Vater) يعني پلار (تلفظ: فاته) ، (Mutter) يعني مور (تلفظ: موته) ، (Schwester) يعني خور (تلفظ: شوېسته). د ځينو لغاتو په مينځ کي هم د (ه) په تلفظ لوستل کيږي (gern) يعني په مينه (تلفظ : ګې يه ن) (fern) يعني ليرې (تلفظ : في يه ن)، (Kern) يعني زړی (تلفظ: کی يه ن)
-err-	د لغت په پای کي دواړه (rr) داسي لوستل کيږي، لکه چې يو (r) واوسي او هغه د (ه) په توګه لوستل کيږي، لکه (Herr) يعني ښاغلی (تلفظ : هې يه)، خو د لغت په سر او مېنځ کي لومړنی (r) د (ه) په توګه او دوهم (r) د (غ) په توګه لوستل کيږي، مثال:(Verrat) يعني خيانت (تلفظ: فيه غات) ، (Erregung) يعني غصه (تلفظ: اې يه غي ګونګ)، (Verruf) يعني بدنامي (تلفظ: في يه غوف)
-ir	د لغت په پای کي د (ه) په توګه لوستل کيږي، لکه (wir) يعني مونږ (تلفظ : وي يه)، (mir) يعني ماته (تلفظ : مي يه)، (dir) يعني تاته (تلفظ: دي يه)

-irr	کله چي د يو لغت په پای کي (irr-) راشي، نو لومړنی (r) کله کله د (ه) په توګه او دوهم (r) يې د (غ) په ډول لوستل کيږي، لکه (Geschirr) يعني چيني باب (تلفظ : ګي شي يه غ). کله کله بيا دواړه (r) لکه د يو (r) په شان په (ه) لوستل کيږي، لکه (wirr) يعني ګډوډ (تلفظ: ويغ)
-or	د لغت په پای کي د (وه) په توګه لوستل کيږي، لکه (Direktor) يعني مدير(تلفظ : دي رېك توه)، (Diktator) يعني ديكتاتور (تلفظ : ديكتاتوه)
-orr	د لغت په پای کي دواړه (r) د يو (غ) په توګه لوستل کيږي، لکه (Torr) چي د هوا د فشار د معلومولو واحد دی (تلفظ : توه) د لغت په مينځ کي لومړنی (r) د (ه) په توګه او دوهم (r) د (غ) په توګه لوستل کيږي، لکه (Vorrat) يعني زېرمه يا ذخيره (تلفظ: فوه غات)
-oir	کله چي د يو لغت په پای کي (oir-) راشي، دا زياتره هغه لغات دي چي له فرانسوي نه جرمني ژبې ته راغلي دي او د (وا) په توګه لوستل کيږي، لکه (Reservoir) يعني ذخيره (تلفظ : غي زېه فوا) ، (Pissoir) يعني د نارينو لپاره د تشو متيازو تشناب (تلفظ : پيس وا) . دا لغت په ښار کي دننه او د اورګاډو په سټېشنونو کي ډېر وخت ليدل کېدی شي
-ür	کله چي د يو لغت په پای کي راشي، نو (r) د (ه) په توګه لوستل کيږي، لکه (Tür) يعني دروازه (تلفظ : تيوه) ، (für) يعني لپاره (تلفظ: فيوه)
-ürr	کله چي د يو لغت په پای کي راشي، نو (r) دواړه (r) د يو (غ) په توګه لوستل کيږي، لکه (dürr) يعني ډنګر (تلفظ : ديوغ)
S	دا توری د (ز) او د (س) په ډول لوستل کيږي ① د (ز) په تلفظ: (S) د (ز) په تلفظ هغه وخت لوستل کيږي چي دا توری د لغت په سر کي راشي او ورپسې يو غږ لرونکی توری يعني (A, E, I, O, U) راشي. مثال: (Saft) يعني شربت (تلفظ: زه فت)، (Sorge) يعني غم (تلفظ: زوغ ګې). (See) يعني بحيره (تلفظ: زې). که چېرته (S) د لغت په مينځ کي راشي نو د (ز) او د (س) په ډول لوستل کېدی شي. د (ز) په ډول هغه وخت لوستل کيږي چي له (S) نه مخکي توری په اوږد غږ ولوستل شي. مثال: (Masern) يعني شېری (تلفظ: مازه ن). دلته له (s) نه مخکي توری يعني (a) په اوږد غږ لوستل کيږي. (Hase) يعني سويه (تلفظ: هازې) د (س) په ډول د لوستلو مثال: (Ast) يعني ښاخ (تلفظ: است). دلته (A) لنډ لوستل کيږي). (Bastard) يعني هرمونی (تلفظ: بس تاغد)، (Fest) يعني جشن (تلفظ: فيست). که چېرته د لغت په سر کي له (S) نه وروسته يو بې غږه توری لکه (k, l, m, n) راشي نو بيا (S) د (س) په ډول لوستل کيږي. مثال: (Smaragd) يعني زمرد يا زرغون غمی (تلفظ: سمه غ ګاد)، (Sklave) يعني غلام (تلفظ: سکلافي).

		(s) د لغت په پای کي د (س) په تلفظ: (Eis) يعني اېسکريم (تلفظ: ای س)، (Reis) يعني وريجې (تلفظ: غی س)، (Mais) يعني جوار (تلفظ: مه ی س)
	② د (س) په تلفظ	ځيني لغات شته چې په مفرد کي (s) د (س) په تلفظ او په جمع کي د (ز) په تلفظ لوستل کيږي. مثال:(Gras) يعني واښه (تلفظ: ګغاس). د دي لغت جمع يعني (Gräser) د (ز) په تلفظ لوستل کيږي، يعني (ګغی زه). (Kreis) يعني دايره (تلفظ: کغی س). د دي لغت جمع (Kreise) يعني دايرې په (ز) لوستل کيږي يعني (کغی زې).
	بله قاعده	کله چې د يو لغت په پای کي (is–) راشي، نو (s) د (س) په ډول لوستل کيږي. مثال: (Ergebnis) نتيجه (تلفظ: ابه ګېب نيس). (Zeugnis) يعني برى ليك يا شهادتنامه (تلفظ؛ څوی ګنيس)، (Ersparnis) يعني سپما (تلفظ: ابه شپا نيس)
Sch		د (ش) په ډول لوستل کيږي. مثال: (Schule) يعني ښوونځی (تلفظ: شولې)، (Schnee) يعني واوره (تلفظ: شنې)، (Schmuck) يعني ګاڼه (تلفظ: شموك)
Sp		که چېرته د يو لغت په سر کي راشي، نو د (ش + پ) په تلفظ لوستل کيږي، لکه: (Spiel) يعني لوبه (تلفظ : شپيل)، (Spaß) يعني ټوکه (تلفظ : شپاس)
St		که چېرته د يو لغت په سر کي راشي، نو د (ش + ت) په تلفظ لوستل کيږي، لکه: (Staat) يعني دولت (تلفظ : شتات)، (Stein) يعني تيږه (تلفظ : شته ين
T		دا توری معادل دی د پښتو له (ت) سره، لکه (Tag) يعني ورځ (تلفظ : تاګ)، (Tee) يعني چای (تلفظ: تې). ځيني پښتانه دا توری د پښتو د (ټ) په شان لولي، چې دا مطلق غلط تلفظ دی. په جرمني ژبه کي (ټ) هيڅ نشته.
Th		دا دوه توري د انګليسي ژبې په پرتله په جرمني ژبه کي ډېر لږ کارول کيږي، زياتره وخت په نومونو کي استعماليږي او(h) يې نه لوستل کيږي. مثال: (Apotheke) يعني درملتون (تلفظ: اپوتې کې)، (Thron) يعني د باچاهی تخت (تلفظ: تغون)، (Thema) يعني موضوع (تلفظ: تې ما)، (Theorie) يعني تيوري (تلفظ: تېوري).
-tsch		د (چ) په تلفظ لوستل کيږي، لکه (deutsch) يعني جرمنی (تلفظ : دويچ)، (Putsch) يعني کودتا (تلفظ: پوچ)، (Quatsch) يعني چټيات (تلفظ: کوه چ). (Klatsch) يعني خوشې د خلکو خبرې (تلفظ : ك له چ). (Tschüs) يعني خدای په امان (تلفظ: چيوس)
-tz		دا توري هېڅکله د لغت په سر کي نه راځي او معادل دي له د وه (z) سره يعني له (zz) سره. مثال: (Platz) يعني ځای (تلفظ : پله څ)، (Satz) يعني جمله (تلفظ: زه څ).
U		دا توری د پښتو د (وو) او (اوو) په ډول لوستل کيدی شي.
	① د (اوو) په ډول	کله چې (U) د لغت په سر کي راشي، نو د پښتو د (اوو) په ډول لوستل کيږي ، مثال: (Ufer) يعني د سيند غاړه (تلفظ: اوو- فه) (umsonst) يعني وړيا يا بې ځايه (تلفظ. اوو- م زونست)، (Uran) يعني يورانيوم (تلفظ: اوو-غان)

	② د (وو) په ډول	کله چي (u) د یو لغت په مینځ او یا د لغت په پای کي راشي، نو بیا د (وو) په ډول لوستل کیږي، مثال: (Mund) یعني خوله (تلفظ: موند). (Grund) یعني علت (تلفظ: گغوند)، (du) یعني ته (تلفظ؛ دوو) ، (Ablehnung) یعني ردي (تلفظ: اب لې نونګ)
V		دا توری هم د (F) او هم د (w) په شان لوستل کېدی شي.
	① د (w) په تلفظ	د (w) په ډول زیاتره وخت په لاتیني او بهرنیو لغاتو کي د لغت په سر کي لوستل کیږي، مثال: (Vagabund) یعني ایله ګرد یا لونډړ (تلفظ: وه ګه بوند) ، (Vase) یعني ګلدانی (تلفظ: وازې)، (Vakzine) یعني واکسین (تلفظ: وه کسي نې)
	② د (F) په تلفظ	پاتي نور لغات د (F) په توګه لوستل کیږي، په تېره بیا کله چي (v) د لغت په مینځ او په پای کي راشي، همدا شان د سوچه جرمني لغاتو په سر کي (v) د (F) په ډول لوستل کیږي، مثال: (Vater) یعني پلار (تلفظ: فاته)، (vier) یعني څلور، (vor) یعني وړاندي، (aktiv) یعني فعال (تلفظ: اکتیف)، (passiv) یعني غیرفعال (تلفظ: په سیف)، (Archiv) یعني زېرمتون یا آرشیف (تلفظ: اغ ښیف)
W		دا توری په پښتو کي نشته او تلفظ یي د (و) او (ف) تر مینځ دی. مثال: (wer) یعني څوک (تلفظ: وېه). (wann) یعني کله (تلفظ: وه ن)، (Wind) یعني باد (تلفظ: ویند).
X		دا توری د (ks) په ډول لوستل کیږي. مثال: (Axt) یعني تبرګی (تلفظ: اکست)، (Hexe) یعني شیشکه (تلفظ: هېك سي). (Explosion) چاودنه (تلفظ: ابکس پلوزیون)
Y		①(y) د لغت په سر کي د (j) په ډول، یعني د پښتو د (ی) په ډول لوستل کیږي، لکه: (Yacht) یعني وړه بادي بېړی (تلفظ: یخت)، (Yak) یعني غرنی غوا (تلفظ: یك)
		② د لغت په مینځ کي د دې توري لپاره په پښتو کي کوم معادل توری نشته. (Y) او (Ü) یو شان تلفظیږي. د تورو د نښتوالي له امله په پښتو کي د (و) او (ي) تر مینځ لوستل کېدی شي. لکه (Asyl) یعني پناه (تلفظ: ازول یا ازیل او یا ازیول)
Z		دا توری د پښتو له (څ) سره معادل دی. مثال: (Zahn) یعني غاښ (تلفظ: څان)، (Zug) یعني اورګاډی (تلفظ : څوک). (Ziege) یعني وزه (تلفظ: څیګې)
ß		دې توري ته په جرمني ژبه کي (Eszett) او هم (scharfes S) یعني تېره (S) وايي. دا توری معادل دی له (ss) سره، مثال: (Fleiß) یعني زیار (تلفظ: فلی س). (heiß) یعني تود (تلفظ: هی س)، (Fuß) یعني پښه، (Straße) یعني سړك (تلفظ: شتغاسې)
		د (ß) او د (SS) تر مینځ توپیر (ß) هغه وخت لیکل کیږي چي له (ß) نه مخکي توری اوږد ولوستل شي او یا له (ß) نه مخکي دوه غږیزه توري یا (Diphthong) لکه (au, ei,eu, äu) راشي. مثال: (groß) یعني ستر یا لوی (تلفظ: ګغوس). (Gruß) یعني سلام (تلفظ: ګغووس). (draußen) یعني بهر (تلفظ: دغه وسېن). (Strauß) یعني ډینګ یا لګ لګ (تلفظ: شتغه وس).

	(ss) هغه وخت د (ß) په ځای لیکل کیږي چې له (ss) نه مخکې توری لنډ ولوستل شي. مثال: (Rịss) یعني درز (تلفظ: غیس). (Bịss) یعني داړنه (تلفظ: بیس). (ß) او (ss) هیڅکله د لغت په سر کې نه لیکل کیږي
Ö	دې توري ته په پښتو کې کوم معادل توری او یا معادل تلفظ نشته، لږ څه د (O) په شان لوستل کېدی شي. مثال: (Öl)، یعني تیل (تلفظ: اویل)
Ü	دې توري ته هم په پښتو کې کوم معادل توری یا معادل تلفظ نشته. (Ü) او (Y) په عین تلفظ لوستل کیږي، تلفظ یې (U) ته لږ څه ورته دی. مثال: (Übung) یعني تمرین (تلفظ: ایوبونګ)، (üblich) یعني مروج (تلفظ: ایوبلیش)
-ung	کله چې د یو لغت په پای کې (ung) راشي، نو دلته نه (n) او نه (g) په بشپړ ډول لوستل کیږي، بلکې دواړه له یو بل سره په نښتي ډول تلفظیږي، لکه (Sprung) یعني (توپ) (تلفظ: شپغونګ)، (Dung) یعني سره (تلفظ: دونګ)
-ment	کله چې له فرانسوي نه اخیستل شوو لغاتو په پای کې (ment) راشي، نو (ent) نه لوستل کیږي او دا دربواړه توري د (a) په توګه لوستل کیږي، لکه (Appartement) یعني (اپارتمان یا استوګنځی) (تلفظ: اپاغتما)

غږ لرونکي توري = Vokale

غږ لرونکي توري هغه توري دي چې د ویلو په وخت د انسان خوله پرانیستي وي او شونډې یا ګرد شکل غوره کوي او یا پخپل حال پاتې کیږي. خو په دواړو صورتو کې د انسان له خولې نه هوا بهر خواته راوځي. غږ لرونکي توري په دوه ډوله دي. یو غږیزه توري او دوه غږیزه توري. یو غږیزه توري هغه توري دي چې تش یو توری لري او دوه غږیزه توري هغه توري دي چې له دوه تورو نه جوړ شویدي.

① یو غږیزه توري :

a	e	i	0	u	ä	ö	ü
(ä, ö, ü) ته (Umlaute) وایي، یعني د (a, o, u) په سر دوه ټکي ایښودل شویدي							

یو غږیزه توري بیا په دوه ډولو دي، لنډغږیزه او اوږدغږیزه توري:

kurze Vokale	لنډغږیزه توري	lange Vokale	اوږدغږیزه توري

kurze Vokale	یا لنډ غیزه توري هغه توري دي چې غږ یې ډېر لنډ لوستل لیږي، لکه (Affe) یعني بیزو، دلته د (A) غږ ډېر لنډ لوستل کیږي.
lange Vokale	یا اوږد غږیزه توري هغه توري دي چې غږ یې اوږد ولوستل شي، لکه (Abend) یعني ماښام، دلته د (A) غږ اوږد لوستل کیږي.

ځنګه چې مونږ وینو، پورتني لغات دواړه په (A) پیل شوي، نو پوښتنه دا ده چې سړی له څه شي پوه شي چې د (A) غږ لنډ ولوستل شي او که اوږد. ځواب دا دی چې په اوریدو کې خو سړی پوهېدی شي چې دا توری په اوږد غږ او یا په لنډ غږ وویل شو. د لوستلو لپاره بیا یو څه مرستې شته چې هغه په دې لاندې برخه یادې شویدي. بل دا چې د لوړې سویې په ډکشنریو کې د لنډ غږ لپاره د توري لاندې یو ټکی ایښودل کیږي، او د اوږد غږ لپاره د توري لاندې یوه وړه کرښه راښکل کیږي. دا به په لاندې جدول کې وګورو.

Ạ	دلته د (A) لاندې يو ټکی اېښودل شوېدی، په لنډ غږ لوستل کيږي، لکه (Ạffe) = بيزو
A	دلته د (A)لاندې يوه کرښه راښکل شوېده، په اوږد غږ لوستل کيږي، لکه (Abend) = ماښام
Ẹ	دلته د (E) لاندې يو ټکی اېښودل شويدی، په لنډ غږ لوستل کيږي، لکه (Ẹnde) = پای
E	دلته د (E) لاندې يوه کرښه راښکل شوېده، په اوږد غږ اوستل کيږي لکه (Esel) = خر
ị	دلته د (i) لاندې يو ټکی دی، نو لنډ لوستل کيږي، لکه (dịr) = تا ته
I	دلته د (I) لاندې يوه کرښه ده، نو اوږد لوستل کيږي، لکه (Igel) يعني شيشکی
ọ	دلته د (o) لاندې يو ټکی دی، لنډ لوستل کيږي، لکه (ọffen) يعني خلاص يا پرانيستی
O	دلته د (O) لاندې يوه کرښه ده، اوږد لوستل کيږي، لکه (Ofen) يعني بخارۍ
Ụ	دلته د (U) لاندې يو ټکی دی، اوږد لوستل کيږي، لکه (Ụmfang) يعني مساحه
U	دلته د (U) لاندې يوه کرښه ده، نو اوږد لوستل کيږي، لکه (Ufer) يعني د سيند غاړه

② (Zwielaute, Diphthonge) دوه غږيزه توري

کله چې دوه غږ لرونکي توري له يو بل سره يو ځای شي نو د هغوی غږونه ګډوله او يا دوه غږيزه شي چې ورته (Zwielaute = Diphthonge) وايي چې هغه دا دي:

ei (ای)	eu (او-ی)	äu (او-ی)	au (او ا)

مثالونه:

Ei هګی (تلفظ: ای)	Eule بوم، کونګ (تلفظ: اوی لې)	Äuglein سترګه کوچنۍ (تلفظ: اوی ګله ین)	Bauch نس (تلفظ: به و- خ)

دوه غږه توري تل په اوږد غږ لوستل کيږي، مثال : (Eule) يعني بوم.

د يو توري د غږ د اوږدولو لار

د دې لپاره چې يو توری اوږد ولوستل شي، د دې موخې لپاره څو لارې موجودې دي.

۱ـ د يو غږلرونکي توري د غږ د اوږدولو لپاره بايد دا توری دوه ځلې شا په شا وليکل شي، مثال :

Boot = بېړی، کشتی	Schnee = واوره	Aal = مار ماهی

په پورتنيو مثالونو کې (a, e, o) دوه ځلې ليکل شويدي، نو ځکه په اوږد دول لوستل کيږي.

۲ـ که له يو غږ لرونکي توري نه وروسته (ß = Eszett) راشي، نو بيا غږ يې اوږديږي، مثال:

Fuß پښه (تلفظ : فوس)	Floß جاله (تلفظ : فلوس)	Maß مقياس (تلفظ : ماس)	Spaß توکه (تلفظ : شپاس)

۳ـ که چېرته د يو غږلرونکي توري شاته يو(h) راشي، نو بيا د دې توري غږ اوږديږي او پخپله د (h) توری بيا ورسره نه لوستل کيږي. مثال:

صحيح تلفظ = غـــې Reh	غلط تلفظ = غېح Reh

په لغوي مانا (Reh) هوسۍ ته وايي، دلته له (e) نه ورسته (h) ليکل شوی. په دغه ځای کې پخپله (h) نه لوستل کيږي بلکې دغه (h) د (e) غږ اوږدوي. په دې چې دا (h) نه لوستل کيږي، بلکې له هغې نه مخکې توري غږ اوږدوي، دې ته غږ اوږدونکي (h) يا (Dehnungs-h) وايي. نور مثالونه:

Bahn = اورګاډی (تلفظ : بان)	Lahm = ګوډ (تلفظ : لام)	Lehm = ختېه (تلفظ : لیم)	Lohn = معاش (تلفظ : لون)	Mohn = کوکنار (تلفظ : مون)

پورتني لغات داسې لوستل کیږي فقط لکه چې (h) پکې نه وي. د ځینو لغاتو په پای کې (h) راځي، خو بیا هم (h) نه لوستل کیږي، بلکې مخکینی توری یې اوږد لوستل کیږي. مثال:

zäh = (تلفظ: څی) شخ	froh = (تلفظ : فغو) خوښ	Stroh = (تلفظ : شتغو) پروړه

په ځینو لغاتو کې له (h) نه مخکې او وروسته یو غږ لرونکی توری راځي، خو دلته هم (h) نه لوستل کیږي، مثال:

stehen ودرېدل (تلفظ : شتې - ین)	Zehe د پښې ګوته (تلفظ : څې - یې)	fähig توان لرونکی (تلفظ : ففی - ییش)

په ځینو فعلونو کې چې (h) نه لوستل کیږي، که دا فعلونه ګردان شي، نو د ګردان په وخت یې هم (h) نه لوستل کیږي، دا مهمه نده چې له (h) نه وروسته یو غږ لرونکی یا بې غږه توری دی، مثال:

drehen = تاوول (تلفظ: دغې ین)	ich drehe = زه تاووم (تلفظ: ایښ دغې یې)	du drehst = ته تاووې (تلفظ: دو دغېست)	er dreht = هغه تاووي (تلفظ: اېه دغېت)

د یو توري د غږ د لنډولو لار

که چیرته د یو غږلرونکي توري شاته دوه بې غږه توري شا په شا ولیکل شي، فقط لکه چې په یوې کوټه کې دوه دېوالونه شا په شا جوړ شي چې غږ یې بهر ونه وځي. د دې تکې د وضاحت لپاره به یو څو غږلرونکي توري وګورو:

که چېرته د (a) شا ته دوه بې غږه توري شا په شا راشي، نو د (a) غږ لنډیږي، او که یو توری راشي، نو غږ یې اوږدیږي				A a
Kran = جرثقیل (تلفظ: کغان)	Dame =ښځه (تلفظ: دا ـ مې)	kam = هغه راغی (تلفظ: کام)	د (a) غږ اوږد لوستل کیږي	A
Kạnne = چاینك (تلفظ: که ـ نې)	Dạmm = بند (تلفظ: ده ـ م)	Kạmm = ږمنځ (تلفظ: که ـ م)	د (a) غږ لنډ لوستل کیږي	a

که چېرته د (e) شا ته دوه بې غږه توري شا په شا راشي، نو د (e) غږ لنډیږي، او که یو توری راشي، نو غږ یې اوږدیږي				E
wen = څوك (تلفظ: فې ـن)	Weg = لار (تلفظ: فې ـ ګ)	eben = هوار (تلفظ: اې بې ن)	د (e) غږ اوږد لوستل کیږي	e
wẹnn = که چېرته (تلفظ: فېن)	Ẹgge = غابښور (تلفظ: اېګې)	Ẹbbe = جزر (تلفظ: اېبې)	د (e) غږ لنډ لوستل کیږي	

که چېرته د (i) شا ته دوه بې غږه توري شا په شا راشي، نو د (i) غږ لنډیږي، او که یو توری راشي، نو غږ یې اوږدیږي				I
Fibel = قاموس (تلفظ: فې ـ بېل)	Klima = اقلیم (تلفظ: کلي ـ ما)	wir = مونږ (تلفظ: في ـ یه)	د (i) غږ اوږد لوستل کیږي	i
Fịsch = کب (تلفظ: فېش)	klịmmen = لوړ ختل (تلفظ: کلیمېن)	wịrr = ګډوډ (تلفظ: فیغ)	د (i) غږ لنډ لوستل کیږي	

O	که چېرته د (o) شا ته دوه بې غږه توري شا په شا راشي، نو د (o) غږ لنډيږي، او که يو توری راشي، نو غږ يې اوږديږي			
o	د (o) غږ اوږد لوستل کيږي	boshaft= مضر (تلفظ: بوز ـ هفت)	Tor = ګول (تلفظ: تو ـ وه)	Dose = کوټی (تلفظ: دو ـ زې)
	د (o) غږ لنډ لوستل کيږي	Tonne = بېلر (تلفظ: تونې)	Boss = د ډلې مشر (تلفظ: بوس)	Drossel = سارکه (تلفظ: دغوسېل)

U	که چېرته د (u) شا ته دوه بې غږه توري شا په شا راشي، نو د (u) غږ لنډيږي، او که يو توری راشي، نو غږ يې اوږديږي			
	د (u) غږ اوږد لوستل کيږي	Busen = سينه، تی (تلفظ: بوزې ـ ن)	gut = ښه (تلفظ: ګو ـ ت)	Mut = زړورتيا (تلفظ: مو ـ ت)
u	د (u) غږ لنډ لوستل کيږي	Bussard = ښنقار (تلفظ: بوساغد)	Gummi = رېړ (تلفظ: ګومي)	Mutter = مور (تلفظ: موته)

يادونه	داسې لغات هم شته چې بې له دې چې ورپسې دوه توري شاپه شا راشي، بيا هم د غږ لرونکي توري غږ اوږد لوستل کېدی شي. مثال: (Igel) يعني شيشکی. (سارکه او ښنقار يو شان مرغان دي)

Konsonanten = بې غږه توري

له غږ لرونکو تورو نه پرته څه نور ټول پاتې توري بې غږه توري دي. د بې غږه تورو په لوستلو کې له خولې نه هوا بهر ته نه راوځي. بې غږه توري دا دي:

A	B	C	D	F	G	H	J	K	L	M	N	P	Q	R	S	T	V	W	X	Z

که چېرته پورتني جدول ته ځير شو، نو هلته (Y) په نظر نه راځي. له بلې خوا (Y) د غږلرونکو تورو په جدول کې هم ندی ليکل شوی. نو پوښتنه دا ده چې (Y) غږلرونکی توری دی او که بې غږه؟ ځواب به دا وي چې (Y) په ځينو لغاتو کې غږلرونکی او په ځينو کې بې غږه دی چې دا به لاندې وګورو.

(Y) als Vokal		(Y) als Konsonant	
Gymnasium ليسه	Mythologie اسطوره	Yak غرنۍ غوا	Yacht بادي بېړۍ

Übungen: Sprechen Sie folgende Wörter aus und schreiben Sie die Aussprache auf Paschto.
تاسو دا لاندې لغات ولولئ او تلفظ يې وليکئ

1. Aas (د مردار شوي ښکاروي لاش)	2. Aasgeier (مردار لاش خوړونکی ټيوس) ....
3. Base ۱ـ القلي ۲ـ د ترور، د ماما، د کاکا لور	4. Ball توپ، پندوسه ....
5. Bus بس، سروېس	5. Calcium کلسيم ....
6. Chamäleon (کربوړی (يو شان خزنده	7. Chance چانس، موقع ....

8. Charme	ښ ایست، ښکلا، جذابیت	9. Chef	آمر
10. Chip	یو شان کوپون	11. City	د ښار مرکز
12. Creme	کریم	13. Docht	د یوې شمې یا د یو الیکېن پلته
14. Dynamo	ډاینمو	15. Esel	خر
16. Egge	د بزګرۍ غاښور	17. Ehe	نکاح
18. Eiche	څېړی، د څېړی ونه	19. Fabel	د څارویو کیسه
20. Fisch	کب، ماهی	21. Fuß	پښه
22. Gang	۱ـ تګ ۲ـ دهلېز	23. Gas	غاز
24. Gasse	کوڅه	25. Haar	وېښته
26. Hahn	چرګ	27. Henne	چرګه
28. Idiot	احمق انسان ، بې عقله انسان	29. Igel	شیشګی، جیزګی، سوزګی
30. Irre	لېونی، پاګل	31. Jacke	کرتۍ
32. Juwel	غمی، جواهر	33. Krieg	جګړه، جنګ
34. klug	هوښیار	35. künftig	راتلونکی، اینده
36. Lachs	سلېماني کب	37. Lage	موقعیت
38. Macht	وسه، قدرت	39. Maß	مقیاس، مېچونی
40. Ofen	بخارۍ	41. offen	پرانیستی، خلاص
42. Öse	د تنۍ سوری	43. östlich	مخ په ختیځ ، شرقي
44. Paar	جوړه، غبرګ	45. Putsch	کودتا
46. Qualm	لوګی	47. Quitte	بیهي
48. Rache	غچ، بدل، انتقام	49. Reis	وریجي، شولې
50. Sack	بوجی، جوال	51. sechs	شپږ

52. seltsam	عجيب و غريب	53. selig	۱ـ ډېر نېکمرغه ۲ـ خدای ښنلی
54. selbst	پخپله	55. Tadel	پړه، ملامتي
56. Tau	پرخه، شبنم	57. Unfall	ټکر
58. Urteil	۱ـ فیصله، پرېکړه ۲ـ قضاوت	59. Vater	پلار
60. voll	ډك	61. Vase	ګلدان
62. Vene	ورید (د وینې د بهېدو لار)	63. Verrat	خیانت
64. Waage	تله، ترازو	65. Wange	اننګی، باړخو ، رخسار
66. weiß	سپین	67. wo	چېرته
68. Xerodermie	د پوستکي وچوالی	69. X-Strahlen	د ایکس ری وړانګې
70. Yacht	یوه وړه بېړۍ چې په باد ګرځي	71. Yak	یو شان غرنۍ غوا، غژ غوا
72. Zahl	شمېره، عدد	73. Zypresse	سبر، د سبر ونه

Lösungen:

1. Aas .... (آس)	(د مردار شوي ښاروي لاښ)	2. Aasgeier .... (آس ګه یه)	(مردار لاښ خوړونکی ټپوس)
3. Base .... (با زې)	۱ـ القلي ۲ـ د ترور، د ماما، د کاکا لور	4. Ball .... (به ل)	توپ، پنډوسه
5. Bus .... (بوس)	بس، سروېس	5. Calcium .... (که ل ښي یوم)	کلسیم
6. Chamäleon کربوړی .... (که مې لېون)		7. Chance چانس .... (شانس)	
8. Charme .... (شغم)	ښایست، ښکلا، جذابیت	9. Chef ....(ښېف)	آمر
10. Chip .... (چیپ)	یو شان کوپون	11. City ....(سیتي)	د ښار مرکز
12. Creme .... (کغې مې)	کریم	13. Docht .... (دوخت)	د یوې شمې یا د یو الیکېن پلته
14. Dynamo .... (دي نامو)	ډاینمو	15. Esel .... (اې رېل)	خر
16. Egge .... (اېګې)	د بزګرۍ غاښور	17. Ehe .... (اې یې)	نکاح
18. Eiche ....(ای ښې)	ښېرۍ، د ښېرۍ ونه	19. Fabel .... (فابېل)	د ښارویو کیسه

20. Fisch کب، ماهی
.... (فيش)

21. Fuß پښه
...........................(فوس)

22. Gang ۱ـ تګ ۲ـ دهلېز
.... (ګنګ)

23. Gas غاز
.... (ګاز)

24. Gasse کوڅه
.... (ګه سي)

25. Haar وېښته
.... (ها)

26. Hahn چرګ
.... (هان)

27. Henne چرګه
.... (هېني)

28. Idiot احمق
........................(اي ديوت)

29. Igel شيشګی، جيزګی، سوزګی
.... (اي ګېل)

30. Irre لېونی، پاګل
.... (ايغې)

31. Jacke کرتی
.... (يه کې)

32. Juwel غمی، جواهر
.... (يوفېل) (يووېل)

33. Krieg جګړه، جنګ
.........................(کغي ګ)

34. klug هوښيار
........................(ك لوګ)

35. künftig راتلونکی، اينده
.... (کيونف تيګ)

36. Lachs سلېماني کب
.........................(له ك س)

37. Lage موقعيت
.... (لاګې)

38. Macht وسه، قدرت
.... (مه خ ت)

39. Maß مقياس، مېچونی
.... (ماس)

40. Ofen بخاری
.... (اوفي ن)

41. offen پرانيستی، خلاص
.... (اوفي ن)

42. Öse د تنۍ سوری
.... (اوزې)

43. östlich مخ په ختيځ ، شرقي
.... (اوست ليش)

44. Paar جوړه، غبرګ
.... (پا)

45. Putsch کودتا
.... (پوچ)

46. Qualm لوګی
.... (ك وه لم)

47. Quitte بيهي
.........................(ك وي تې)

48. Rache غچ، بدل، انتقام
.... (غه خې)

49. Reis وريجې، شولې
.... (غه ي ز)

50. Sack بوجی، جوال
.... (زه ك)

51. sechs شپږ
.... (زي ك س)

52. seltsam عجيب و غريب
.... (زې ل ت زام)

53. selig ۱ـ ډېر نېکمرغه ۲ـ خدای بښلی
.... (زې لېش)

54. selbst پخپله
.... (زېلب س ت)

55. Tadel پړه، ملامتي
.... (تادېل)

56. Tau پرخه، شبنم
.... (تاو)

57. Unfall ټکر
.... (اون فه ل)

58. Urteil ۱ـ فيصله، پرېکړه ۲ـ قضاوت
...................(اوغ ته يل)

59. Vater پلار
.... (فاته)

60. voll ډك
.... (فول)

61. Vase ګلدان
.... (فازې)

62. Vene وريد (د وينې د بهېدو لار)
.... (في نې)

63. Verrat خيانت
.... (في يه غات)

64. Waage تله، ترازو .... (فاګی) (واګی)	65. Wange اننګی، باړخو ، رخسار .... (فه ن ګی) (وه ن ګی)
66. weiß سپین .... (فه ی س)	67. wo چېرته .... (فو) (وو)
68. Xerodermie د پوستکي وچوالی .... (ك سي غو دېه مي)	69. X-Strahlen د ایکس ری وړانګې .... (ایکس ـ شتغالین)
70. Yacht یوه وړه بېړی چي په باد ګرځي .... (یه خ ت)	71. Yak یو شان غرنی غوا، غژ غوا .... (یك)
72. Zahl شمېره، عدد .... (څال)	73. Zypresse سبر، د سبر ونه .... (څي پغې سې)

Groß- und Kleinschreibung په غټو او وړو تورو لیکل

اساساً قاعده دا ده چي نومونه یا اسمونه (Nomen) په غټ توري پیل کیږي او پاتي برخه یې په وړو تورو لیکل کیږي. له اسمونو نه پرته نور هرڅه چي دي، لکه فعلونه، صفتونه، قیدونه او داسي نور، ټول په وړو تورو لیکل کیږي. مثالونه به لاندي وګورو:

Nomen اسم			Adjektiv صفت	Adverb قید	Verb فعل
Haus کور	König باچاه	Obst مېوه	klein وړوکی	dort هلته	gehen تلل

خو هیڅ قاعده بې له استثنآ نشته. په لاندي برخه کي به یو څو استثناوې وګورو:

❶ د جملي په سر کي هرڅه په غټ توري پیل کیږي، دا مهمه نده چي دا نوم دی او صفت یا فعل، لکه:

Gestern war es sehr kalt.	پرون هوا ډېره سړه وه
Ist er dein Vater?	هغه ستا پلار دی؟

❷ هغه صفتونه، قیدونه یا شمېرې چي د یو نوم ځانګړتیا ښایي چي په جرمني کي ورته (Eigennahmen) وایي، هغه په غټ توري پیل کیږي، لکه:

der Zweite Weltkrieg دوهمه نړیواله جګړه	die Vereinten Nationen ملګري ملتون	die Städtischen Kliniken ښاري کلینیکونه
die Dritte Welt دریمه نړی	die Ewige Stadt تل پاتي ښار (یعني روم)	die Königliche Hoheit اعلیحضرت

په پورتنو مثالونو کي (zweit, vereint, städtisch, dritt, ewig, königlich) نومونه یا اسمونه ندي چي اصلاً باید په وړوکو تورو پیل شوي وای. خو په دې چي دا صفتونه او شمېرې یو خاصه ځانګړتیا ځرګندوي، نو ځکه په غټ نورو پیل کیږي. د دې لغاتو ځانګړتیا دا ده چي داسي یو څه جوړه نلري، لکه دوهمه نړیواله جګړه. که بله نړیواله جګړه وشي، نو هغه به دریمه وي، خو دوهمه نړیواله جګړه بیا نه راپیښیږي، نو ځکه ځانته یوه ځانګړتیا لري.

❸ سرلیکونه یا عنوانونه تل په غټ توري پیل کیږي، لکه:

Der Hahn und der Fuchs چرګ او ګیدړ

❹ د کتابونو نومونه تل په غټ تورو پیل کیږي، لکه:

Großes Wörterbuch Deutsch-Paschto	جرمني ـ پښتو ستر قاموس

جنسیت ښودونکی، جنسیت پیژندونکی = Der Artikel

په جرمني ژبه کي هر نوم یا هر اسم یو جنسیت لري. د جنست ښودلو لپاره درې نښې شته. دا په دې مانا چې په جرمني ژبه کې درې جنسیته شته او هغه دا دي:

مذکر یا د نارینه جنسیت په جرمني ژبه کي نښه یې ده	مؤنث یا د ښځینه جنسیت په جرمني ژبه کي نښه یې ده	مخنث یا د ماشوم جنسیت په جرمني ژبه کي نښه یې ده
der	die	das
نارینه جنسیت der Mann = سړی	ښځینه جنسیت die Frau = ښځه	مخنث (بې جنسیته) جنسیت das Kind = ماشوم

دا پورتني مثالونه د جنسیت پیژندلو لپاره څرګند مثالونه وو. خو زښت ډېر نور نومونه شته چې د هغوی جنسیت له لغت نه پیژندل کېدی نشي، د مثال په توګه په پښتو کې (لاس) د نارینه جنسیت لري خو په جرمني ژبه کي ښځینه جنسیت لري چي ورته وایي (die Hand)، همدا شان (پښه) په پښتو کې ښځینه جنسیت لري خو په جرمني ژبه کي د نارینه جنسیت لري او ورته وایي (der Fuß). نو په دې ډول سړي په حقه دا سوال کوی شي چي سړی د لاس یا د پښې د څه شي نه پوه شي چي جنسیت یې ښځینه دی او یا نارینه؟ په پښتو کې هم څرګنده نده چي ولې د یو شي جنسیت نارینه او یا ښځینه دی. د بېلګې په توګه که یو څوک دا ادعا وکړي چي هغه څه چې د یوې ښځې پورې اړه لري، نو د هغه جنسیت به هرومرو ښځینه وي. تاسو دا ادعا منلی شئ؟ یو څو د ښځې پورې اړوند لغات به یاد کړو: د ښځې ټیکری، د ښځې اوربل، د ښځې پېزوان، د ښځې د بدن غړي لکه د ښځې تی او یا تناسلي برخه. اوس پوښتنه دا ده چي آیا د ژبې له مخې د دې لغاتو جنسیت ښځینه دی او که نارینه؟ دا خو څرګنده ده چي د دې لغاتو جنسیت نارینه دی، هېڅ څوک نه وایي چي (دا ټیکری ده) او یا (دا اوربل ده) او یا (دا پېزوان ده).

همدا شان (نرښځی یا ایجړا) په پښتو کې هغه چاته ویل کیږي چې نه نارینه وي او نه ښځه. خو بیا هم په پښتو کې ورته د نارینه په سترګه کتل کیږي او داسي ویل کیږي چي: (هغه نرښځی دی). داسي نه ویل کیږي چي (هغه نرښځی ده) او یا (هغه ایجړا ده).

په جرمني ژبه کې د (نرښځي یا ایجړا) جنسیت څرګندول خو بالکل اسان دی، ځکه چي هر هغه څه چي په جنسیت کې نه نارینه وي او نه ښځینه، ورته (مخنث = Neutrum) وایي او د جنسیت ښودلو نښه یې (das) ده. نرښځي ته په جرمني ژبه کې (der Zwitter) وایي. خو د (نرښځي) د جنسیت د ښودلو نښه بیا هم (مخنث = Neutrum) یعني (das) نه بلکې (der) ده چي دا قانوناً (نارینه = Maskulin) ته کارول کیږي. نو سړی په حقه دا پوښتنه کوی شي چي په جرمني ژبه کې نرښځي ته ولې د نرښځي (Artikel) نه ورکول کیږي چي هغه (das) دی؟

خو څنګه چي لیدل کیږي، ډېر هغه څه چي د جنسیت له اړخه په ریښتیا نارینه دي، په ژبه کې ورته بیا هم د ښځینه په جنسیت خطاب کیږي او برعکس هم.

کوم شی چي په پښتو کې د جنسیت د پیژندلو سره مرسته کوي، هغه د هر لغت د پای توري دي. یعني دا چي د (پښه) په لغت کي وروستی توری (ه) او د (خولی) په لغت کې وروستی ټکی (ی) دی نو ځکه دا لغات ښځینه دي. او د (سړی، سپی) په لغت کې وروستی توری (ی) دی نو ځکه دا لغت مذکر یا نارینه دی.

خو په جرمني ژبه کې د جنسیت څرګندولو لپاره کومه خاصه قاعده نشته. د ځینو لغاتو په پای کې ځینې توري شته چي د هغوی په اساس د دې اسمونو جنسیت پیژندل کېدی شي چي هغه په لاندې جدولونو کې

یاد شویدي. دا بیا هم د یادولو وړ ده چې په پښتو کې څنګه چې مخکې یاده شوه، د هر لغت د پای توری که (ك) وي لکه (هلك، سټك، زمرك) نو دا ټول لغات نارینه یا مذکر لغات دي. له بده مرغه په جرمني ژبه کې دا شان ندي. ځینې نښې شته چې د هغوی په اساس سړی د یو اسم جنسیت پیژندلی شي، خو له بده مرغه سل په سلو کې نه. د بېلګې په توګه که چېرته د یو نوم وروستي توري (-ier) وي، نو کېدی شي چې دا نارینه وي او یا مخنث . که یو لغت سوچه جرمنی لغت وي، نو جنسیت به یې مخنث، یعني (Artikel) به یې (das) وي، خو که یو لغت لاتیني، یوناني یا فرانسوي وي، نو جنسیت به یې نارینه، یعني (Artikel) به یې (der) وي. مثال:

das Bier (جرمني لغت) (الکولي څښاك) بیر (مخنث Neutrum)	der Offizier (لاتیني) عسکري صاحب منصب (نارینه یا مذکر Maskulin لغت)

په لاندیني جدولونو کې د جنسیت ښودلو نورې نښې یادې شوې دي. خو د جدولونو د لیدو نه مخکې به یو څو نور اصول او لارښوونې زده کړو.

① شغلونه یا مسلکونه نارینه دي، په تېره بیا چې د نارینه له خوا اجرا شي، لکه :

der Schreiner ترکاڼ یا نجار	der Metzger قصاب	der Schneider ګنډونکی یا خیاط	der Lehrer ښوونکی

② که چېرته یو مسلك د ښځې له خوا اجرا شي نو زیاتره وخت د نارینه لغت سره (-in) ورزیاتیږي او بیا دا لغت ښځینه کیږي، لکه ښځینه ښوونکې، ښځینه ګنډونکې یا خیاطه.

Arbeiter + in = Arbeiterin کارګره	Maler + in = Malerin انځورګره	Schneider + in = Schneiderin خیاطه	Lehrer + in = Lehrerin ښوونکې

③ د کال ټول فصلونه نارینه جنسیت لري، لکه :

der Winter ژمی	der Herbst منی	der Sommer اوړی	der Frühling پسرلی

④ د میاشتو نومونه نارینه جنسیت لري

der April اپریل	der März مارچ	der Februar فبروري	der Januar جنوري
der August اګست	der Juli جولای	der Juni جون	der Mai می
der Dezember دیسامبر	der November نوامبر	der Oktober اوکتوبر	der September سپتامبر

⑤ د اونۍ ورځې نارینه جنسیت لري der Donnerstag پنجشنبه، زیارت	der Mittwoch چارشنبه، شروع	der Dienstag سه شنبه، د نهه ورځ	der Montag دوشنبه، د ګل ورځ
	der Sonntag یکشنبه، اتوار	der Samstag شنبه، خالي	der Freitag جمعه

⑥ ځلورخواوي یا ځلورلوري نارینه جنسیت لري

der Norden شمال	der Süden سوېل، جنوب	der Osten ختیځ، شرق	der Westen لوېدیځ، غرب

⑦ بادونه او وریا نارینه جنسیت لري

der Wind باد	der Sturm طوفان	der Regen باران	der Schnee واوره
der Hagel ږلۍ	der Tau پرخه	der Frost کنګل	der Niederschlag وریا یا ورښت

⑧ د هېوادونو نومونه ډېر وخت بې له جنسیته کارول کیږي، خو یو څو هېوادونه بیا هم جنسیت لري:

Länder ohne Artikel	Amerika امریکه	Kuba کیوبا	Belgien بلجیم
Länder mit dem Artikel (der)	Libanon, Irak عراق، لبنان	Iran, Sudan سوډان، ایران	Jemen یمن
Länder mit dem Artikel (die)	Schweiz سویس	Türkei ترکیه	Mongolei منګولیا

⑨ زیاتره ونې ښځینه جنسیت لري، خو پخپله د ونې د لغت جنسیت بیا نارینه دی: (der Baum)

der Baum د ونې جنسیت نارینه دی				
die Akazie اکاسي، کیکر	die Eiche څېړۍ	die Kiefer نښتر	die Weide وله	die Tanne غږنځی، صنوبر

⑩ زیاتره ګلان ښځینه جنسیت لري، خو ځینې ګلان شته چې د هغوی جنسیت نارینه او مخنث دی:

Blumen mit dem Artikel „die“	die Rose ګلاب ګل	die Tulpe غاټول	die Narzisse نرګس، ژړ‌ېړ
Blumen mit dem Artikel „der“	der Kaktus توهر، زقوم	der Lotos شین پانی، نیلوفر	der Klatschmohn رېدی ګل
Blumen mit dem Artikel „das“	das Veilchen شبۍ، شبو	das Stiefmütterchen	

⑪ عددونه یا شمېرې ښځینه جنسیت لري

die Eins یو	die Zwei دوه	die Drei درې	die Vier څلور	die Fünf پنځه

⑫ هر نوم چې د تصغیر یا وړوکي په توګه یادیږي، نو (-chen) او یا (-lein) د لغت په پای کې ورسره زیاتیږي. خو د جنسیت لپاره دا مهمه نده چې د دې لغت پخوانی (Artikel) څه شی دی. هرکله چې دا لغت د وړوکي په توګه یاد شو، نو (Artikel) یې په (das) بدلیږي. مثال:

das Haus کور	das Häuschen کورګوټی، وړوکی کور
die Schwester خور	das Schwesterlein خورکۍ
der Bruder ورور	das Brüderchen رورکی

⑬ فلزات زیاتره مخنث دي، خو ځینې فلزات شته چې ښځینه دي، لکه :

das Eisen اوسپنه	das Silber سپین زر	das Zink زینک	das Gold سره زر

die Bronze برونز، برنج

⑭ زیاتره کیمیاوي عناصر مخنث دي، خو ځیني عناصر نارینه هم شته، لکه:

das Natrium سوډیم	das Kalzium کلسیم	das Magnesium مګنېزیم	das Kalium پوتاشیم
der Sauerstoff اکسیجن	der Wasserstoff هایدروجن	der Kohlensoff کاربن	der Stickstoff نایتروجن

⑮ ځیني لغات دي چې دوه (Artikel) لري. د هر (Artikel) سره بیا مانا یې بدلیږي

der Laster (= der Lastwagen) لارۍ	das Laster یو بد عادت
der Kiefer جامنه، جامه، ژامنه، ځامه	die Kiefer نښتر
der Leiter آمر، رئیس	die Leiter زینه
der Bauer بزګر، دهقان	das Bauer د مرغیو کېس
der Mensch انسان	das Mensch یوه بده ښځه، بد نومې ښځه

د نومونو د نارینه جنسیت څرګندونکي نوري نښې

که چېرته د یو اسم په پای کې لاندیني توري راشي، نو (Artikel) به یې (der) وی :

د نارینه لغاتو د پای توري	بېلګې یا مثالونه
-ich	Teppich قالینه، غالی Kranich ډینګ Rettich ملی
-ig	König باچاه, Käfig کېس, Honig شات، ګبینه, Essig سرکه (aber: das Reisig خځله) استثنا:
-ling	Schmetterling پتنګ Fremdling پردی Zwilling غبرګونی (aber: die Reling د بېړۍ پورتنی سطح) : استثنا
-s	Raps شړشم Vers مصرع، د شعر ټکی Schwips نشه
-är	Reaktionär ارتجاعي انسان Funktionär د لوړې رتبې انسان aber: das Militär استثنا : پوځ، اردو
-eur	Amateur اماتور Ingenieur انجنیر Friseur نایي
-ent	Interessent علاقه لرونکی Student محصل
-ier (فرانسوي لغات)	Offizier عسکري صاحب منصب Kavalier د اشرافي کورنی غړی
- iker (لاتیني لغات)	Mechaniker میخانیك Fanatiker متعصب، د یو شي ډېر پلوی
-ismus (لاتیني لغات)	Kommunismus کمونیزم Idealismus آیډیالیزم
-ist (لاتیني لغات)	Jurist حقوق پوه Optimist په ښه امېد کتونکی، خوشبین
-or (لاتیني لغات)	Direktor مدیر Motor انجن Diktator دیکتاتور
-and (لاتیني لغات)	Doktorand د ډاکټری لقب لاس ته راوړلو لپاره زیار وېستونکی
-ant (لاتیني لغات)	Informant معلومات ورکوونکی Musikant موسیقي غږوونکی

د نومونو د ښځینه جنسیت څرګندونکي نورې نښې

که چېرته د یو اسم په پای کې لاندیني توري راشي، نو (Artikel) به یې (die) وی :

د ښځینه لغاتو د پای توري	بېلګې یا مثالونه
-ei	Bücherei کتابتون Fleischerei د قصاب هټی، قصابي

	aber: das Ei هګۍ : استثنا
-in	Ärztin ډاکټره Ministerin وزیره Köchin اشپزه
-heit	Einheit یووالي، وحدت Faulheit لټي، تنبلي Freiheit ازادي
-keit	Schwierigkeit مشکلات Fähigkeit توان Steifigkeit شخوالی
-schaft	Bruderschaft ورورولي Freundschaft ملګرتوب
-ung	Übung تمرين Werbung اعلان Achtung پاملرنه
-ade	Wade پنډۍ Schade د تآسف ځای، دريغه دريغه
-age	Garage ګراج Blamage شرم، د شرم حالت
-aille	Medaille مدال Taille نرۍ ملا
-aise	Majonaise د ديګ او يا د کټغ لپاره مساله
-anz (لاتيني لغات)	Distanz واټن، فاصله Toleranz زغم، حوصله
-elle	Bagatelle وړوکې او غيرمهم شی يا يوه وړه خبره
-ette	Tablette ګولۍ، تابليت Toilette کموډ، تتی Pinzette پينس
-euse	Friseuse نايئه Masseuse چاپي کوونکې ، مساج ورکوونکې
-ie (لاتيني، يوناني لغات)	Kolonie مستعمره Akademie اکاډيمي Lotterie لاټري
-enz	Exzellenz جلالتمآب Existenz موجوديت Tendenz تمايل
-ere (لاتيني، فرانسوي لغات)	Misere بد حالت Portiere د دروازې پرده
-ik (لاتيني، يوناني لغات)	Musik موسيقي Politik سياست Mathematik رياضي
-ille	Pupille د سترګو نينك، د سترګو تور Kamille مرورګی، بابونه
-ine (لاتيني، يوناني لغات)	Maschine ماشين Vitrine ښيښه ايزه الماری Kabine غرفه
-ion	Explosion چاودنه، انفجار Exkursion پوهنيز سفر، علمي سفر
-isse (لاتيني، يوناني لغات)	Narzisse نرګس Kulisse د تياتر پسمنظر، ښکارېدونکې پرده يا ديوال
-tät (لاتيني، فرانسوي لغات)	Universität پوهنتون Fakultät پوهنځی Realität واقعيت
-itis	Bronchitis برانشيت Appendizitis د اپنډيس کولمې التهاب
-iv (لاتيني، فرانسوي لغات)	Offensive يرغل کوونکې چلند Defensive دفاعي چلند
-ose (يوناني لغات)	Tuberkulose نرۍ رنځ، تبرکولوز Leishmaniose کال دانه
-sis (يوناني لغات)	Dosis اندازه، مقدار Basis بنسټ، اساس، مبدأ
-se (يوناني لغات)	Base القلي Genese جوړښت، راپيداکېدنه
-ur (لاتيني لغات)	Kultur کلتور Natur طبيعت Temperatur حرارت، تودوخې
-üre (فرانسوي لغات)	Broschüre رساله، جريده Lektüre څه چې چاته لوستل کيږي

د نومونو د مخنث جنسيت ځرګندونکي نوري نښې

که چېرته د يو اسم په پای کې لاندينې توري راشي، نو (Artikel) به يې (das) وی :

د مخنث لغاتو د پای توري	بېلګې يا مثالونه
-chen	Mädchen نجلۍ Wäldchen ځنګل ګوټی Städtchen ښارګوټی
-lein	Fräulein پېغله، نجلۍ Berglein غرګوټی ، وړوکی غر
-icht	Dickicht وړوکی ګڼ ځنګل Kehricht په جارو راټوله شوې چټلي
-tel	Drittel دريمه برخه Viertel څلورمه برخه، سيمه
-tum	Eigentum ملکيت، دارايي Christentum عيسوي مذهب aber: **der** Reichtum بډايي، شتمني **der** Irrtum سهوه، اشتباه
-eau (فرانسوي لغات)	Plateau د غره پورتنی سطح (تلفظ: پله تو)
-ett	Tablett پتنوس Bankett په يو محفل کې په ګډه ډوډۍ

-in (لاتيني لغات)	Benzin پټرول، پطرول Nikotin نيکوتين (د تماکو يوه ماده)
-ing (انګليسي لغات)	Jogging په کراره کراره منډه يا ځغاسته Meeting مسلکي غونډه
-um (لاتيني لغات)	Datum نېټه Album البم Plenum د يوې ډلې ستره غونډه
-ma (يوناني لغات)	Thema موضوع Klima اقليم Komma کامه
-ment (لاتيني لغات)	Argument دليل Dokument سند، دوسيه Instrument آله، اسباب
-ment (فرانسوي لغات)	Appartement (تلفظ: اپاغت ما) اپارتمان Bombardement بمبارې

Generische Nomen

په لغوي مانا (generisch) ته په پښتو کې ويل کېدی شي (عمومي يا په عمومي ډول د استعمال وړ). او (Nomen) نوم يا اسم ته وايي. له دې نه مطلب له هغو اسمونو نه دی چې ظاهراً (Artikel) يې يا (der) ، يا (die) او يا (das) دی، خو دا لغات د کوم خاص جنسيت پورې محدود ندي. د وضاحت لپاره به دا مثال رامخ ته کړو: (der Mensch انسان) په جرمني او پښتو ژبه کې ظاهراً د (der Mensch) جنسيت (maskulin) يا نارينه دی. خو ښځې (چې جنسيت يې مؤنث) دی، هم انساناني دي او ماشومان (چې جنسيت يې مخنث دی) هم انسانان دي. نو په دې ډول ځيني اسمونه په جرمني ژبه کې شته چې ظاهراً (Artikel) يې نارينه يا (maskulin) دی، خو په دې کې ټول جنسيتونه شامل دي. همدا شان ځيني لغات شته چې د هغوی (Artikel) ښځينه يا (feminin) دی، خو په هغوی کې نارينه هم شاملېدی شي. او وروستی ټکی دا چې ځيني اسمونه شته چې د هغوی (Artikel) مخنث يا (neutrum) دی، خو په هغوی کې نارينه او ښځې برخه لرلی شي. دا شان لغات به لاندېني جدول کې وګورو:

generisches Maskulinum		generisches Femininum		generisches Neutrum	
der Gast	مېلمه	die Person	شخص، کس	das Opfer	قرباني، ښکار
der Engel	ملکه (ملايک)	die Geisel	يرغمل	das Mitglied	غړی
der Teufel	شيطان	die Waise	يتيم	das Team	لوبډله، ټيم
der Leichnam	جسد، لاش	die Leiche	جسد، لاش		

Beispielsätze:

1. Biete den Gästen schon mal einen Saft an. ته مېلمنو ته ژر غوندې شربت وړاندې کړه
2. Wie viele Personen passen in den Saal? په دې تالار کې څو کسان ځايېږي
3. Der Krieg forderte zahlreiche Opfer. په جګړه کې ګڼ شمېر کسان قرباني شول
4. Diese Frau ist ein wahrer Engel. دا ښځه يوه ريښتينې ملايکه ده
5. Das Team aus Australien gewann das Spiel. د استراليا لوبډلې لوبه وګټله
6. Die Leiche des vermissten Mannes wurde in einem Wald gefunden.
د ورک شوي سړي جسد په يو ځنګله کې وموندل شو
7. Der Leichnam der verstorbenen Staatspräsidentin wurde feierlich beigesetzt.
د مړې شوې جمهورې رئيسې جسد په رسمي مراسمو خاورو ته وسپارل شو

ځرګند کسان یا شیان یا نومونه Bestimmter Artikel

د دې نه مطلب دا دی چې د یاد شوو اسمونو نه یوازې جنسیت ځرګند دی، بلکې کس یې هم ځرګند دی چې هغه څوک دی، آیا هغه کس پخپل نوم یادیږي ځکه چې هغه ډېر مشهور دی او یا هسې کوم بل چا یاد کړې دی. خو په هر حال چې وي دغه کس یا دغه شی که مشهور دی او که غیر مشهور، که پخپل نوم یادیږي او که کوم بل چا هسې په کوم غلط نامه یاد کړېدی، هر څه چې دی، دغه کس یا دغه شی هم غږېدونکي او هم اورېدونکي ته ځرګند دی او ورنه نه غلطیږي.

له ځرګندو نومونو نه په کومو حالاتو کې کار اخیستل کیږي؟

په کومو حالاتو کې چې له (bestimmter Artikel) یا د ځرګندو نومونو نه کار اخیستل کیږي، هغه ډېر دي او هر یو به یې په لاندې برخه کې وګورو.

① کله چې یو څوک داسې یو کس یا داسې یو شی یادوي چې د هغوی په نوم او نښان کې هېڅ شك نشته او هغه ټولو انسانانو ته لکه د ځلانده ستورو په شان ځرګند وي. داسې نومونه یا داسې شیان په نړۍ کې یو ځل پیدا کیږي او جوړه یې نشته، لکه لمر، سپوږمی او داسې نور. مثالونه په جملو کې:

Der Mond dreht sich um die Erde.	سپوږمی د مځکې له شاوخوا نه تاویږي
Die Sonne steht hoch am Himmel.	لمر پاس په اسمان کې راختلی دی
Der Mount Everest ist mit 8848 Metern Höhe der höchste Berg der Erde.	د همالیا غر په ۸۸۴۸ مترو لوړوالي د نړۍ له ټولو نه لوړ غر دی.

په پورتنیو مثالونو کې سپوږمی او لمر داسې څه دي چې هر چا ته ځرګند دي. همدا شان د همالیا غرونه ډېرو کسانو ته ځرګند دي، نو ځکه په (bestimmter Artikel) یادیږي.

② کله چې یو څوک داسې یو څه یادوي چې نسبتآ ځرګند وي، مثال:

Das Fußballstadion ist neben dem Bahnhof.	د فوټبال لوبغالی د اورګاډي د سټېشن تر څنګ دی (دلته د فوټبال لوبغالی او د اورګاډي سټېشن ټولو ته ځرګند دي)
Stell die Vase auf den Tisch.	ته ګلدان په مېز کېږده (دلته اورېدونکي ته ځرګنده ده چې کوم ګلدان په کوم مېز باندې کېښودل شي)

③ کله چې د یو غیر مشهور شي نوم یو چا ته واخیستل شي او بیا همدا غیر مشهور شی بیابیا یاد شي، نو په دې وخت کې اورېدونکی پوهېدی شي چې مطلب څه دی، ځکه چې دا غیر مشهور شي څو څو ځلې یاد شوی دی، مثال:

Dort stand ein Tisch. Auf dem Tisch lag eine Zeitung. Die Zeitung war zerknittert. هلته یو مېز و. په مېز باندې یو اخبار پروت و. اخبار غونج غونج شوی و(دلته مېز او اخبار په لومړنیو دوه جملو کې یاد شول، نو ځکه په دریمه جمله کې ځرګنده ده چې کوم مېز او یا کوم اخبار)

څنګه چې په پورتنیو جملو کې لیدل کیږي، د ځرګند کس یا ځرګند شي لپاره د نوم په څنګ کې جنسیت ښودونکی یا (Artikel) راغلی. که چېرته (Artikel) پکې یاد نشي او په ځای یې (ein) راشي نو له دې نه بیا ناځرګند نوم جوړیږي، یعنې د ډېرو کسانو د ډلې نه یو کس چې هغه په لاندینی برخه کې تشریح شوی دی.	یادونه

دغه ځرګند کسان په مختلفو حالاتو کې لکه (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) کې هم راځي. دا حالات به وروسته په تفصیل زده کړو.

④ کله چي يو شی په ډېر لوړ صفت کي یاد شي نو هلته به هرومرو د (bestimmter Artikel) نه کار اخيستل کيږي. دې ډېر لوړ صفت ته په عربي کې اعلی صفت او په جرمني کې (Superlativ) وايي. مثال:

Der Mount Everest ist der höchste Berg der Welt.	هماليا د نړی له ټولو نه لوړ غر دی
(په پورتنی جمله کی د نړی له ټولو نه لوړ غره سره (Artikel) يعنې (der höchste Berg) هم یاد شوی دی.	
Sie ist die schönste Frau dieser Stadt.	هغه د دې ښار له ټولو نه ښايسته ښځه ده
Er ist der größte Junge in seiner Klasse.	هغه پخپل ټولګي کې له ټولو نه ستر هلك دی
(په پورتنيو جملو کې هغه نومونه چې په ډېر لوړ صفت ياد شوي، هغه په (bestimmter Artikel) کې ياد شوي دي.	

Unbestimmter Artikel   ناڅرګنده نومونه، کسان يا شيان

له ناڅرګنده اسمونو يا ناڅرګنده شيانو، يعني (unbestimmter Artikel) نه هغه وخت کار اخيستل کيږي چې د ډېرو کسانو يا د ډېرو شيانو له ډلي نه څرګنده نه وي چې کوم کس او يا کوم شی. په بل عبارت په ناڅرګند نوم يا (unbestimmter Artikel) باندې سړی مجهولي خبرې کوي. د مثال په توګه که چېرته يو وړوکی ماشوم په ژړا ژړا کور ته راشي او خپل پلار ته ووايي چې بهر زه يو سړي ووهلم. د ماشوم پلار پوښتنه کوی چې کوم سړي؟ دی ورته بيا ووايي چې يو سړي. د ماشوم پلار هك پك پاتې شي چې سړي خو ډېر دي، دا به نو کوم سړی وي؟ داسې مجهولې خبرې په ناڅرګنده نومونو يا (unbestimmter) (Artikel) کې بيانيږي. کوم شی چې په (unbestimmter Artikel) کې بيا هم څرګند دی، هغه د دې کس جنسيت دی چې هغه نارينه دی او که ښځه. همدا شان که چېرته يو څوك ووايي چې زه د يو شي د خوړلو له امله ناروغ شوم. دا څرګنده نشوه چې د کوم شي د خوړلو له امله. ناڅرګنده کس يا ناڅرګنده شی تل له (ein) او يا د (eine) سره راځي، يعني د ډېرو کسانو له ډلي نه يو کس او يا د ډېرو شيانو له ډلي نه يو شی. مثال: (ein Mann) يعني يو سړی، (eine Blume) يعني يو ګل، (ein Auto) يعني يو موټر. دا پورتني لغات په مفرد کې راغلي دي. د مفرد لپاره په جملو کې مثالونه:

Ein Haus hat gebrannt.	يو کور اور اخيستی دی (دا څرګنده نده چې کوم کور)
Ein Kind ist eingeschlafen.	يو ماشوم ويده شوېدی (دا څرګنده نده چې کوم ماشوم)
Eine Frau ist krank.	يوه ښځه ناروغه ده (دا څرګنده نده چې کومه ښځه)

پوښتنه	آيا (unbestimmter Artikel) جمع لري؟ که جمع لري، نو هغه به څنګه جمع شي؟
ځواب	يو (1) کور څنګه جمع کيږي؟ دا صحيح ده چې سړی ووايي : يو کورونه؟ څرګنده ده چې نه. نو په دې وجه دا څرګنده ده چې (unbestimmter Artikel) جمع نلري.

که چېرته مطلب له ډېرو نامعلومو کسانو يا شيانو نه وي، هغې ته بيا ويل کيږي چې (viele, einige) يعني (ډېر، يو څو) . مثال:

Gestern waren einige Kinder krank.	پرون يو څو ماشومان ناروغه وو
Viele Zuschauer waren gekommen.	ډېر ننداريان راغلي وو

Wegfall des Artikels د ارتيکل نه يادونه

سره له دې چې له هر اسم سره تل يو (Artikel) مل وي، خو ځيني حالات شته چې هلته چې په يوې جملې کې له يو اسم سره (Artikel) نه ياديږي. دا چې دا کوم حالات دي، دا به لاندې وګورو:

1. Kein Artikel bei unbestimmten Nomen im Plural

کله چې يو اسم په عمومي ډول په جمع کې ياد شي، نو په جملې کې د استعمال په وخت کله کله بيا (Artikel) ورسره به ياديږي، مثال:

1. Draußen bellen Hunde.	بهر سپي غاپي
2. Auf der Straße fahren Autos.	د سړك په سر موټرونه ګرځي

څنګه چې پورته ليدل کيږي، له (Hunde) او (Autos) سره د جمع (Artikel) يعني (die) ندی يوځای شوی. علت دا دی چې کوم معلومدار سپي او يا معلومدار موټرونه ندي ياد شوي، نو ځکه (Artikel) ورسره نشته.

2. Kein Artikel bei Eigennamen und Berufsbezeichnungen

کله چې يو اسم يو ځانګړی مفهوم ولري او يا يو مسلك څرګند کړي، نو بيا په جمع کې (Artikel) ورسره کله کله به ياديږي، مثال:

1. Sie ist Ärztin.	هغه ډاکټره ده
2. Meriam wird Pilotin.	مريم پيلوټه کيږي
3. Doktor Jakob hat heute keine Zeit.	ډاکټر يعقوب نن وخت نلري

په پورتنيو لومړنيو دوه جملو کې (Ärztin + Pilotin) يعني (ډاکټره) او (پيلوټه) يو مسلك ښايي او په دريمه جمله کې (ډاکټر يعقوب) ځانته يو مفهوم دی چې هرڅوك يې پيژني، نو ځکه د هيڅ يو په څنګ کې (Artikel) ندی ياد شوی.

3. Kein Artikel bei Abstrakta

کله چې يو اسم يو خيالي يا تصوري لغت وي، يعني په سترګو ونه ليدل شي، نو بيا په جمله کې کله کله (Artikel) ورسره نه ياديږي. مثال:

Wir hatten Glück.	زمونږ طالع وه
Du hattest leider Pech.	له بده مرغه ستا طالع خرابه وه
Er hatte Erfolg in der Schule.	هغه په ښوونځي کې بريالی و

په پورتنيو جملو کې (Glück, Pech, Erfolg) يعني (طالع، بدمرغي او بريا) په سترګو نه ليدل کيږي او خيالي او يا تصوري لغات دي ځکه (Artikel) ورسره ندی ياد شوی.

Deklination des Substantivs   د اسم ګردان

په جرمني ژبه کې څلور حالته شته او هغه دا دي:

1. Nominativ	2. Genitiv	3. Dativ	4. Akkusativ

1 فاعلي حالت يا کوونکی حالت = Nominativ = Wer-Fall

دا هغه حالت دی چې د يو چا يا د يو شي فعاليت ښايي، يا په بل عبارت دا حالت يو فاعل او يا د يو کار کوونکي ښکاره کوي. په دې حالت کې سرې تل دا پوښتنه کوي چې:

wer oder was?   څوک او يا چا او يا څه شی؟

مثالونه:

Frage پوښتنه	Antwort ځواب
Wer kommt heute? نن څوک راځي؟	Der Bauer kommt heute. نن بزګر راځي
Wer hat das gesagt? چا دا خبره وکړه؟	Die Lehrerin hat das gesagt. ښوونکي دا خبره وکړه
Wer hat das Spiel verloren? چا دا لوبه بايلودله؟	Unsere Mannschaft hat das Spiel verloren. زمونږ لوبډلي لوبه بايلودله
Was brennt hier? دلته څه شي اور اخيستی دی؟	Hier brennt das alte Haus. دلته زوړ کور اور اخيستی دی

پاملرنه	له (Nominativ) نه مطلب تل يو فعال يا فعاليت کوونکی ندی. کېدی شي چې دا کس هيڅ فعاليت ونکړي او بل څوک په دې کس زوروور شي، خو په جمله کې بيا هم دا غيرفعال کس په ګرامر کې د فاعل په نامه ياديږي، مثال:

Wer war langsam und inaktiv?	څوک سست او غير فعال و؟
Der dicke Mann war langsam und inaktiv.	دا چاغ سړی سست او غيرفعال و

سره له دې چې په پورتنی جمله کې چاغ سړی سست او غيرفعال دی خو بيا هم په ګرامر کې دی د فاعل يا کارکوونکي يا د فاعل او يا د (Nominativ) په نامه ياديږي. بل مثال:

Er starb vor einem Jahr.	هغه يو کال مخکي مړ شو
Frage پوښتنه	**Antwort ځواب**
Wer starb vor einem Jahr? څوک يو کال مخکي مړ شو	Der alte Mann starb vor einem Jahr. هغه بوډا سړی يو کال مخکي مړ شو

په پورتنی جمله کې د ګرامر له مخې هغه مړ شوی سړی د جملې فاعل يا (Nominativ) دی. نو دا پوښتنه په ځای ده چې يو مړ شوی سړي څنګه فعاليت کوي؟ ځواب دا دی چې (Nominativ) د يو چا حال يا حالت ښايي چې هغه څه کوي او يا په څه حالت دی او دا نه چې هرومرو به فعاليت کوي.

څنګه چې پورته مثالونو کې ښکاري، د انسانانو لپاره **wer** يعني څوک او د شيانو لپاره **was** يعني څه شی کارول کيږي.

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Singular

Geschlecht جنسيت	bestimmter Artikel ځرګند جنسيت ښودونکی	Nominativ des bestimmten Artikels	Nominativ des Nomens نوم په فاعلي حالت کې
Maskulinum نارينه	der	der	Mann سړی
Femininum ښځينه	die	die	Frau ښځه
Neutrum مخنث	das	das	Kind ماشوم

څنګه چې پورته ليدل کيږي، د (Nominativ) په مفرد حالت کې (Artikel) او ټول نومونه پخپل حالت کې پاتې کيږي.

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Plural

Geschlecht جنسيت	bestimmter Artikel, Plural ځرګند جنسيت ښودونکی، جمع	Nominativ des bestimmten Artikels, Plural	Nominativ des Nomens, Plural د نومونو جمع په فاعلي حالت کې
Maskulinum نارينه	die	die	Männer سړي
Femininum ښځينه	die	die	Frauen ښځې
Neutrum مخنث	die	die	Kinder ماشومان

څنګه چې پورته ليدل کيږي، د (Nominativ) د جمع په حالت کې د دريو واړو جنسيتونو (Artikel) لپاره (die) راځي. د نومونو جمع په هغه طريقه کيږي چې پورته ياده شوه.

Beispielsätze im Nominativ, Singular

Frage (**wer** oder **was**) پوښتنه (څوک يا څه شی)	Antwort (**Nominativ**) ځواب په (Nominativ) کې
Wer ist das? دا څوک دی؟	Das ist der Vater. دا پلار دی
Wer steht hier? دلته څوک ولاړدی؟	Hier steht die Mutter. دلته مور ولاړه ده
Wer springt hier? دلته څوک ټوپونه وهي؟	Hier springt das Kind. دلته ماشوم ټوپونه وهي
Was ist das? دا څه شی دی؟	Das ist der Baum. دا ونه ده
Was liegt auf dem Tisch? په ميز باندې څه شی پروت دی؟	Auf dem Tisch liegt die Tageszeitung. په ميز باندې ورځپانه پرته ده
Was tut ihm weh? د هغه څه شی خوږيږي؟	Ihm tut das Knie weh. د هغه ځنګون خوږيږي

څنګه چې پورته ليدل کيږي، د انسانانو لپاره پوښتنه شوې چې (wer) او د شيانو لپاره پوښتنه شوې چې (was).

Beispielsätze im Nominativ, Plural

Frage (**wer** oder **was**) پوښتنه (څوک يا څه شی)	Antwort (**Nominativ**) ځواب په (Nominativ) کې
Wer ist das? دا څوک دی؟	Das sind die Schüler. دا زده کوونکي دي
Wer steht hier? دلته څوک ولاړدی؟	Hier stehen die Zuschauer. دلته نندارچيان ولاړ دی
Wer springt hier? دلته څوک ټوپونه وهي؟	Hier springen die Kinder. دلته ماشومان ټوپونه وهي

Was ist das? دا څه شی دی؟	Das sind die Bäume. دا ونې دي
Was liegt auf dem Tisch? په مېز باندې څه شی پروت دی؟	Auf dem Tisch liegen die Bücher. په مېز باندې کتابونه پراته دي
Was tut ihm weh? د هغه څه شی خوږېږي؟	Ihm tun die Füße weh. د هغه پښې خوږېږي

Deklination mit dem unbestimmten Artikel, Singular

Geschlecht جنسيت	unbestimmter Artikel	Nominativ des unbestimmten Artikels	Nominativ des Nomens نوم په فاعلي حالت کې
Maskulinum نارينه	ein	ein	Mann سړی
Femininum ښځينه	eine	eine	Frau ښځه
Neutrum مخنث	ein	ein	Kind ماشوم

څنګه چې پورته ليدل کيږي، د ښځينه جنسيت د يو کس د ښودلو لپاره په (Nominativ) کې (eine) کارول کيږي.

Beispielsätze:

Ein Mann geht heute von hier nach Hause.	يو سړی نن له دې ځايه کور ته ځي
Eine Frau kommt von dort hierher.	يوه ښځه له هغه ځايه دلته راځي
Ein Kind bleibt heute den ganzen Tag hier.	يو ماشوم نن ټوله ورځ دلته پاتې کيږي

Deklination mit dem unbestimmten Artikel, Plural

Geschlecht جنسيت		Nominativ des unbestimmten Artikels, Plural	Nominativ des Nomens, Plural
Maskulinum نارينه		- - - kein Plural	Männer سړي
Femininum ښځينه		- - - kein Plural	Frauen ښځې
Neutrum مخنث		- - - kein Plural	Kinder ماشومان

څنګه چې پورته ليدل کيږي، (unbestimmter Artikel) جمع نلري. په پښتو کې هم همداسې ده، ځکه (يو) جمع نلري. دا به غلطه وي چې سړی ووايي چې د (يو) جمع (يوګان) دی. که چېرته شمېره ډېره شوه، نو سړی بيا ويلی شي چې (ډېر سړي، ډېرې ښځې او ډېر ماشومان).

Beispielsätze im Nominativ, Singular

Frage (**wer** oder **was**) پوښتنه (څوک يا څه شی)	Antwort (**Nominativ**) ځواب په (Nominativ) کې
Wer ist das? دا څوک دی؟	Das ist ein Bauer. دا يو بزګر دی
Wer steht hier? دلته څوک ولاړ دی؟	Hier steht ein Kind. دلته يو ماشوم ولاړ دی
Wer springt hier? دلته څوک ټوپونه وهي؟	Hier springt ein Kind. دلته ماشوم ټوپونه وهي
Was ist das? دا څه شی دی؟	Das ist ein Baum. دا يوه ونه ده
Was liegt auf dem Tisch? په مېز باندې څه شی پروت دی؟	Auf dem Tisch liegt ein Buch. په مېز باندې يو کتاب پروت دی

Was tut ihm weh? د هغه څه شی خوږیږي؟	Ihm tut ein Knie weh. د هغه ځنګون خوږیږي

Beispielsätze im Nominativ, Plural

Frage (**wer** oder **was**) پوښتنه (څوك يا څه شی)	Antwort (**Nominativ**) ځواب په (Nominativ) کې
Wer ist das? ‏ دا څوك دی؟	Das sind einige Schüler. دا یو څو زده کوونکي دي
Wer steht hier? ‏ دلته څوك ولاړدی؟	Hier stehen einige Zuschauer. دلته یو څو نندارچیان ولاړ دی
Wer springt hier? ‏ دلته څوك توپونه وهي؟	Hier springen einige Kinder. دلته یو څو ماشومان توپونه وهي
Was ist das? ‏ دا څه شی دی؟	Das sind viele Bäume. ‏ دا ډېرې ونې دي
Was liegt auf dem Tisch? په مېز باندې څه شی پروت دی؟	Auf dem Tisch liegen einige Bücher. په مېز باندې یو څو کتابونه پراته دي
Was tut ihm weh? ‏ د هغه څه شی خوږیږي؟	Ihm tun einige Knochen weh. د هغه یو څو هډوکي خوږیږي

یادونه: ځنګه چې په پورتنی برخه کې یاده شوه، نو د یو جمع نښته. نو په دې اساس که د چا مطلب له یو کس نه نه بلکې له ډېرو کسانو نه وي، نو دی یې باید شمېره یاده کړي او ووايي چې دوه، درې، یا یو څو، یا ډېر او یا زښت ډېر کسان. نو په دې ډول بیا ویل کېدی شي چې:

zwei Männer, drei Männer, einige Männer, viele Männer, sehr viele Männer

Übungen zum Nominativ تمرینونه

Wählen Sie den richtigen Artikel aus.

1. ( ) Essen ist fertig!	ډوډی تیاره ده
2. ( ) Musik ist zu laut.	د موسیقی غږ جګ دی
3. Schau, dort fliegt ( ) Schmetterling!	وګوره، هلته یو پتنګ الوځي
4. ( ) Sommer ist sehr heiß.	اوړی ډېر تود دی
5. Das ist ( ) Frechheit!	دا سپین سترګیتوب دی
6. ( ) Mannschaften spielen um den Pokal.	لوبډلې د کپ لاس ته راوړلو لپاره لوبیږي
7. Wer ist ( ) Junge?	دا هلك څوك دی؟
8. In seinem Zimmer steht ( ) Fernseher.	د هغه په کوټه کې یو تلویزیون دی
9. Wo ist ( ) Tageszeitung?	ورځپانه چېرته ده؟
10. ( ) Spaziergang war anstrengend.	ګرځېدل ستومانه کوونکې و

Lösungen:

1. (das) 2. (die) 3. (ein) 4. (der) 5. (eine) 6. (die) 7. (der) 8. (ein) 9. (die) 10. (der)

2 اضافي حالت، د خاوند توب حالت Der Genitiv

دا هغه حالت دی چې د یو چا او یا د یو شي خاوند څرګندوي. (Genitiv) دا ښايي چې د یو شي خاوند څوك دی، یو شی د چا دی. په دې حالت کې سرې دا پوښتنه کوي چې:

wessen	د چا

مثال:

Frage پوښتنه	Antwort ځواب
Wessen Apfel hast du gegessen? تا د چا منه وخوړله؟	Ich habe den Apfel meines Bruders gegessen. ما د خپل ورور منه وخوړله

دلته ښکاره کیږي چې د دې مڼې خاوند زما ورور دی. یا په بل عبارت زما ورور د خاوندتوب یا د (Genitiv) په حالت کې دی. د (Genitiv) نښه په پښتو کې د نارینه، ښځې او د ماشوم لپاره په یو شان ده چې هغه (د ...) ده. په جرمني ژبه کې د (Genitiv) نښه د نارینه لپاره (des) ، د ښځې لپاره (der) او د ماشوم او یا د مخنث لپاره هم لکه د نارینه په شان (des) ده. د نارینه او د مخنث نومونو په پای کې (s-) او یا (es-) ورزیاتیږي، یعني له (Mann) نه (Mannes) او له (Kind) نه (Kindes) جوړیږي. دا مطلب به یو ځل بیا په لاندیني جدول کې وګورو: نور تشریحات یې په نورو پاڼو کې لیدی شو.

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Singular

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Genitiv des bestimmten Artikels	Genitiv des Nomens
Maskulinum نارینه	der	des	Mannes د سړي
Femininum ښځینه	die	der	Frau د ښځې
Neutrum مخنث	das	des	Kindes د ماشوم

Beispielsätze:

Das ist der Kopf des Mannes.	دا د سړي سر دی
Das ist das Buch der Frau.	دا د ښځې کتاب دی
Das ist die Hand des Kindes.	دا د ماشوم لاس دی

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Plural

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Genitiv des bestimmten Artikels, Plural	Nominativ des Nomens, Plural
Maskulinum نارینه	der	der	Männer د سړو
Femininum ښځینه	die	der	Frauen د ښځو
Neutrum مخنث	das	der	Kinder د ماشومانو

څنګه چې پورته لیدل کیږي، د (Genitiv) حالت په جمع کې د دریو واړو جنسیتو لپاره (der) کارول کیږي.

Beispielsätze:

Das sind die Köpfe der Männer.	دا د سړو سرونه دي
Das sind die Bücher der Frauen.	دا د ښځو کتابونه دي
Das sind die Hände der Kinder.	دا د ماشومانو لاسونه دي

کومه پوښتنه چې په دې وخت کې کیږي، هغه دا ده wessen یعني د چا .

Frage (wessen)	Antwort (Genitiv)
Wessen Haare sind schwarz? د چا وېښته تور دي؟	Die Haare der Frau sind schwarz. د ښځې وېښته تور دي
Wessen Schuhe sind das? دا بوټان د چا دي؟	Das sind die Schuhe des Kindes. دا د ماشوم بوټان دي

Deklination mit dem unbestimmten Artikel, Singular

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Genitiv des unbestimmten Artikels	Genitiv des Nomens
Maskulinum نارینه	der	eines	Mannes د یو سړي
Femininum ښځینه	die	einer	Frau د یوې ښځې
Neutrum مخنث	das	eines	Kindes د یو ماشوم

Beispielsätze:

Das ist der Kopf eines Mannes.	دا د یو سړي سر دی
Das ist das Buch einer Frau.	دا د یوې ښځې یو کتاب دی
Das ist die Hand eines Kindes.	دا د یو ماشوم لاس دی

پوښتنه	کله په (Genitiv) کې د اسم په پای کې (-s) او کله (-es) زیاتیږي؟
ځواب	دا خو څرګنده ده چې تش د نارینه او مخنث لغت، یعني د (der + das) د لغت په پای کې (-s) او یا (-es) زیاتیږي. خو پوښتنه دا ده چې کله (-s) او کله (-es) ورسره زیاتیږي؟

1	هغه نومونه چې ډېرسېلابه دي، لکه (Kaufmann, Lehrer, Fenster) نو په دې لغاتو کې (-s) زیاتیږي، یعني (Kaufmanns, Lehrers, Fensters) ورنه جوړیږي.
2	هغه نومونه چې یوسېلابه دي، لکه (Mann, Volk, Arzt) نو په دې لغاتو کې (-es) زیاتیږي، په دې ډول (Mannes, Volkes, Arztes)
3	هغه نومونه چې په پای کې یې (-s, -ß, -x, -z, -tz) راځي، لکه Glas, Fuß, Fax, Schmerz نو په دې لغاتو کې (-es) زیاتیږي، یعني داسې: (Glases, Fußes, Faxes, Schmerzes

Der Genitiv bei Eigennamen د خاصو نومونو یا د لقبونو اضافي حالت

Personennamen, ohne Artikel I - د اشخاصو نومونه، مفرد،

کله چې مفرد خاص نومونه لکه (فرعون Pharao) بې له (Artikel) د (Genitiv) په حالت کې وکارول شي، نو په پای کې ورسره (-s) یوځای کیږي. د بېلګې په توګه مشهور جرمنی شاعر (ګوېتې Goethe) چې هغه یو ډېر ستر نوم لري دی، نو د (Genitiv) په حالت کې (-s) ورسره یوځای کیږي، په دې ډول: (Goethe + s = Goethes) یعني د ګوېتې. په ډېرو حالاتو کې (Genitiv) له (Nominativ) نه مخکې

په لومړۍ برخه کې راځي، لکه د انګلیسي شاعر شېکسپیر آثار (Shakespeares Werke)، د ګویتې شعرونه (Goethes Gedichte)

نور مثالونه:

Gandhis Leben د ګاندي ژوند	Pharaos Tochter د فرعون لور
Schillers Gedichte د (Schiller) شعرونه	Joachims Spielzeug د (Joachim) د لوبو آله
Stefans Frau ist schwanger. د (Stefan) مېرمن امېندواره ده	Napoleons Kriege د ناپولین جګړې

II- د اشخاصو نومونه، مفرد، Personennamen mit Artikel

① ځینې نومونه شته چې هغه خاص د یو مشهور کس یا مشهور شي نومونه دي، لکه د یو مشهور شاعر نوم یا د یوې مجلې نوم. نو کله چې مفرد خاص نومونه له (Artikel) سره د (Genitv) په حالت کې وکارول شي، نو په پای کې یې (-s) ورسره نه یوځای کېږي. لاندیني مثالونه وګورئ!

die Gedichte des jungen Schiller د ځوان شیله شعرونه	die Erfindung des Albert Einstein د (Albert Einstein) اختراع
Die Meldung des STERN ist korrekt. د جرمنی مجلې (STERN) خبر صحیح دی	Nach einem Bericht des SPIEGEL د جرمنی مجلې (SPIEGEL) د رپوټ سره سم

② هغه نومونه چې په پای کې یې (s,x,z) راځي، نو بې له (Artikel) د (Genitiv) په حالت کې د نوم په پای کې د (-s) په ځای تش یوه داسې نښه (´) راځي چې (Apostroph) ورته ویل کېږي. د دې نښې (´) یا (Apostroph) لغوي مانا دا ده چې دلته یو توری ندی لیکل شوی، یعنې (Apostroph) د نه لیکل شوي توري مانا لري. لومړی به ځینې نومونه وګورو چې په پای کې یې دا یاد شوي توري راځي: (Kopernikus, Agnes, Franz)

Agnes’ Geburtstag د آګنېس کلیزه	Kopernikus’ Werke د کوپېرنیکوس آثار
	Franz’ Eltern د فغنځ مور او پلار

③ هغه نومونه چې په پای کې یې (s,x,z) راځي، نو که چېرته (Artikel) ورسره راشي، نو د (Genitiv) په حالت کې د نوم په پای کې یو Apostroph (´) لیکل کېږي. لاندیني مثالونه وګورئ:

der Geburtstag der kleinen Agnes´ د وړوکي آګنېس کلیزه	die Werke des Kopernikus´ د کوپېرنیکوس آثار
	die Eltern des kleinen Franz´ د وړوکي فغنځ مور او پلار

III - د ښارونو نومونه Städtenamen

کله چې د ښارونو نومونه د (Genitiv) په حالت کې وکارول شي، نو بیا د نوم په پای کې (-er) ورزیاتیږي.

مثال :

Nominativ	Genitiv	mit Präposition
Berlin	Berlin + - er = Berliner	von Berlin

پورتني مثالونه په جملو کې:

Nominativ	Berlin hat schöne Museen. برلین ښایسته موزیمونه لري

Genitiv	Berliner Museen sind schön.	د برلين موزيمونه ښايسته دي
mit Präposition	Die Museen von Berlin sind schön.	د برلين موزيمونه ښايسته دي

IV - د هېوادونو نومونه Ländernamen

د هېوادونو نومونه کېدی شي چې د (Genitiv) په حالت کې له (-s) سره راشي او هم کېدی شي چې (- s) پرېښودل شي، مثالونه به لاندې په جدول کې وګورو:

Nominativ	Afghanistan افغانستان	Irak عراق	Iran ایران
Genitiv	des Afghanistan د افغانستان des Afghanistans د افغانستان	des Irak د عراق des Iraks د عراق	des Iran د ایران des Irans د ایران

falsch غلط	~~Afghanistan Regierung, Irak Regierung, Iran Regierung~~
richtig صحيح	Afghanistans Regierung, Iraks Regierung, Irans Regierung د افغانستان حکومت، د عراق حکومت، د ایران حکومت

Beispielsätze:

Das führte zur Anerkennung Afghanistans.	دا د افغانستان د په رسميت پېژندلو باعث شو
Das war ein Rückschritt für Afghanistans Demokratie.	دا د افغانستان د ديموکراسی لپاره په شا تګ و
Der Norden des Afghanistan ist fruchtbar.	د افغانستان شمال حاصلخېز دی
Der Norden des Iraks ist gebirgig.	د عراق شمال غرنيز دی
Iraks Wirtschaft liegt am Boden.	د عراق اقتصاد په مځکه پروت دی
Der Ministerpräsident verkündete die Neutralität des Irak.	لومړي وزير د عراق ناپیلتوب (بې طرفي) اعلان کړو

Übungen zu Genitiv: Setzen Sie die Wörter in den Genitiv!

Beispiel: Wir dachten, dass der Film ein schönes Ende hatte.

مونږ فکر وکړو چې د فلم پايله به ډېره ښکلې وي

Wir sprachen über das Ende des Filmes. مونږ د فلم د پايلې په برخه کې خبرې وکړې

1. Sie meinten, dass die Sekretärin eine schöne Schrift hat.

تاسو فکر وکړو چې د سکرترۍ ليك ښکلی دی

Sie sprachen über die Schrift ………………

تاسو د سکرترۍ د ليك په برخه کې خبرې وکړې

2. Sie sagte, dass ihr Vater eine lange Reise gemacht hat.

هغې وويل چې د هغې پلار يو اوږد سفر کړی دی

Sie sprach über die Reise……………… هغې د خپل پلار د سفر په برخه کې خبرې وکړې

3. Du dachtest, dass die Bäume wunderschöne Farben haben.

تا فکر وکړو چې ونې ډېر ښایسته رنګ لري

Du sprachst über die Farben……………… تا د ونو د رنګ په برخه کې خبرې وکړې

4. Die Kinder sagten, dass ihre Mutter krank ist.

ماشومانو وويل چې د هغوی مور ناروغه ده

Die Kinder sprachen über die Krankheit………………

ماشومانو د خپلې مور د ناروغی په برخه کې خبرې وکړې

5. Wir glaubten, dass der Bus bequeme Sitze hatte.

مونږ فکر وکړو چي د بس چوکۍ به ارامي او اسوده وي

Wir sprachen über die Sitze .... مونږ د بس د چوکیو په برخه کي خبري وکړي

6. Er behauptete, dass seine Schwester ein altes Auto hat.

هغه ادعا وکړه چي د هغه خور یو زوړ موټر لري

Er sprach über ein Auto .... هغه د خپلي خور د موټر په برخه کي خبري وکړي

7. Der Journalist schrieb, dass das Klassenzimmer alte Stühle hatte.

ژورنالست ولیکل چي په ټولګي کي زړي چوکۍ وي

Der Journalist schrieb über die alten Stühle ....

ژورنالست د ټولګي د زړو چوکیو په برخه کي لیکنه وکړه

8. Ich dachte, dass meine Freunde zu viele Bücher hatten.

ما فکر وکړو چي زما ملګرو ډیر کتابونه درلودل

Ich sprach über die Bücher ....

ما زما د ملګرو د کتابونو په برخه کي خبري وکړي

9. Der Autor meinte, dass sein Buch einen guten Titel hatte.

لیکوال فکر وکړو چي د هغه کتاب به یو ښه نوم ولري

Der Autor sprach über einen Titel..................

لیکوال د خپل د کتاب د نوم په برخه کي خبري وکړي

Lösungen:

1. der Sekretärin 2. ihres Vaters 3. der Bäume 4. ihrer Mutter
5. des Busses 6. seiner Schwester 7. des Klassenzimmers 8. meiner Freunde
9. seines Buches

Der Dativ = Wem Fall 3

د (Dativ) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چي یو چا ته یو څه وړاندي شي. په پښتو کي د (Dativ) علامه یا نښه دا ده :

تــه

مثال : ما ته، تا ته ، هغه ته، مو نږ ته ، اسمان ته، مځکي ته او داسي نور. اوس به یو څو مثالونه په جملو کي وګورو :

Ich gebe dem Kind ein Buch.	زه ماشوم ته یو کتاب ورکوم
Er gab dem Lehrer eine Antwort.	هغه ښوونکي ته ځواب ورکړو

په پورتنو جملو کي (dem Kind) او (dem Lehrer) د (Dativ) په حالت کي دي. دا چي (Daiv) څنګه جوړیږي او څنګه ګردانیږي، دا به په لاندي برخه کي وګورو.

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Singular **د (Dativ) ګردان**

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Dativ des bestimmten Artikels	Dativ des Nomens
Maskulinum نارینه	der	dem ته	Mann سړي (ته)
Femininum ښځینه	die	der ته	Frau ښځي (ته)
Neutrum مخنث	das	dem ته	Kind ماشوم (ته)

Beispielsätze:

Ich gebe dem Mann ein Bild.	زه سړي ته یو انځور ورکوم
Ich gebe der Frau ein Buch.	زه ښځي ته یو کتاب ورکوم
Ich gebe dem Kind ein Glas Wasser.	زه ماشوم ته یو ګیلاس اوبه ورکوم

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Plural

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Dativ des bestimmten Artikels, Plural	Dativ des Nomens, Plural
Maskulinum نارینه	der	den ته	Männern سړو (ته)
Femininum ښځینه	die	den ته	Frauen ښځو (ته)
Neutrum مخنث	das	den ته	Kindern ماشومانو (ته)

Beispielsätze:

Ich gebe den Männern ein Bild.	زه سړو ته یو انځور ورکوم
Ich gebe den Frauen ein Buch.	زه ښځو ته یو کتاب ورکوم
Ich gebe den Kindern ein Glas Wasser.	زه ماشومانو ته یو ګیلاس اوبه ورکوم

ځنګه چي په پورتني جدول کي لیدل کیږي، د (Dativ) په جمع کې تل (den) راځي او د هر اسم په پای کې (n) لیکل کیږي. دا مهمه نده چي د دې اسم په (Nominativ) جمع کې (n) راځي او که نه. د پورته یاد شوو لغاتو جمع داسې ده: (der Mann, die Männer), (die Frau, die Frauen)

(das Kind, die Kinder) . خو په جمع کې د هر لغت په پای کې (n) او د Artikel په حیث (den) راځي، یعني (den Männern, den Frauen, den Kindern) .

پوښتنه	دا خو څرګنده ده چي په (Dativ Plural) کې د هر اسم په پای کې (-n) ورزیاتیږي، لکه (mit den Frau**en**) , (auf den Bäume**n**) . خو هغه نومونه چي د هغوی په جمع کې (-s) راځي، لکه (Kinos) , (Büros) , (Autos) ، نو د هغوی په پای کې هم (-n) ورزیاتیږي او که نه؟
ځواب	نه، د دې نومونو په پای کې (-s) پخپل حال پاتې کیږي، په لاندې ډول

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Dativ des bestimmten Artikels, Plural	Dativ des Nomens, Plural
Neutrum مخنث	das	den ته	Autos موټرونو (ته)
Neutrum مخنث	das	den ته	Büros دفترونو (ته)
Neutrum مخنث	das	den ته	Kinos سینما ګانو (ته)

Deklination mit dem unbestimmten Artikel, Singular

	Geschlecht جنسيت	bestimmter Artikel, Singular جنسيت بنودونکی	Dativ des bestimmten Artikels	Dativ des Nomens
	Maskulinum نارينه	der	einem يو ته	Mann يو سړي (ته)
	Femininum ښځينه	die	einer يوې ته	Frau يوې ښځې (ته)
	Neutrum مخنث	das	einem يو ته	Kind يو ماشوم (ته)

Beispielsätze:

Ich gebe einem Mann ein Bild.	زه يو سړي ته يو انځور ورکوم
Ich gebe einer Frau ein Buch.	زه يوې ښځې ته يو کتاب ورکوم
Ich gebe einem Kind ein Glas Wasser.	زه يو ماشوم ته يو ګيلاس اوبه ورکوم

د (Dativ) حالت هغه وخت پېژندل کېدی شي چې لاندينۍ پوښتنه وشي :

wem?	چا ته ؟

Frage (**wem**)	Antwort (**Dativ**)
Wem hast du geantwortet? تا چا ته ځواب ورکړو؟	Ich habe dem Lehrer geantwortet. ما ښوونکي ته ځواب ورکړو
Wem hast du das gesagt? دا خبره تا چا ته وکړه؟	Das habe ich der Sekretärin gesagt. دا خبره مې سکرترې ته وکړه
Wem hat er gedroht? هغه چا ته ګواښ وکړو؟	Er hat dem Kind gedroht. هغه ماشوم ته ګواښ وکړو

پورتنۍ جملې د (Dativ) د زده کولو لپاره ډېرې ساده جملې دي. له بده مرغه د (Dativ) په حالت پوهېدل دومره اسان ندي. د دې سختي په دې کې ده چې ډېر فعلونه شته چې په جرمني کې له (Dativ) سره کارول کيږي، خو په پښتو کې له (Dativ) سره نه کارول کېږي، يعني په پښتو کې (ته) پکې نه راځي. نو زده کوونکي بايد په دې وپوهيږي چې کوم فعل د (Dativ) په حالت کې استعماليږي، سره له دې چې په پښتو کې له (Dativ) سره نه استعماليږي، يعني ورته (ته) نه کارول کيږي. مثال:

Frage پوښتنه	Antwort ځواب
Wem gehört dieses Auto? دا موټر د چا دی؟	Das Auto gehört dem Nachbarn. دا موټر د ګاونډي دی

داسې مثالونه ډېر دي، د بېلګې په توګه په پښتو کې ويل کيږي چې:

Paschto پښتو	Deutsch جرمني
زه له تا نه مننه کوم	زه تا ته مننه کوم
زه له تا سره مرسته کوم	زه تا ته مرسته کوم
دا جامې زما په ځان کې جوړې دي	دا جامې ما ته جوړې دي

پورتنی جملې به اوس په راتلونکي جدول کې په جرمني ژبه د پښتو د ژباړې سره وګورو:

Frage پوښتنه	Antwort ځواب
Wem dankte die Frau? ښځې له چا نه مننه وکړه ؟	Die Frau dankte dem Mann für die Hilfe. ښځې له سړي نه د مرستې په بدل کې مننه وکړه
Wem helfen Sie heute? تاسو نن له چا سره مرسته کوئ؟	Ich helfe heute meinem Bruder. زه نن له خپل ورور سره مرسته کوم
Passt dir die Jacke? دا کرتی ستا په ځان کې جوخته ده؟	Ja, die Jacke passt mir sehr gut. هو، دا کرتی زما په ځان کې ښه جوخته ده

پوښتنه	سرې څه پوه شي چې په يوې جملې کې کله له (Dativ) نه کار اخيستل کيږي؟
ځواب	نه يوازې (Dativ) بلکې ټول فعلونه هريو ځانته حالت لري، دا په دې مانا چې هر فعل يا (Nominativ) يا (Genitiv) يا (Dativ) او يا (Akkusativ) ته اړتيا لري. بل دا چې که چېرته يو فعل د يو (Präposition) سره راشي، نو په دې حالت کې پخپله (Präposition) فيصله کوي چې کوم حالت بايد راشي، يعنې فعل د (Nominativ) يا (Genitiv) يا (Dativ) او يا (Akkusativ) سره استعمال شي.

که تاسو اوس په دې موضوع ښه پوه شوي نه ياست، نو نهيلي کيږئ مه. د دې ګرامر په راتلونکو پاڼو کې داسې فعلونه او (Präposition) بيابيا تشريح شوي دي.

Übungen mit dem Dativ تمرينونه

1. Die Sekretärin antwortet d______ Direktor. سکرتره مدير ته ځواب ورکوي
2. Die Bücher gehören d_______ Kind. دا کتابونه د ماشوم دي
3. Der Schuldirektor dankte d_______ Lehrer und d________ Lehrerin.
د ښوونځي مدير له ښونکي او له ښوونکې نه مننه وکړه
4. Wem gehören die Sachen hier? دلته دا شيان د چا دي؟
   Der Bleistift gehört d___ Sohn, und das Heft gehört d____ Tochter.
پنسل د زوی دی او کتابچه د لور ده
5. Mein Bruder hilft d___ Freund___(Pl.) زما ورور له ملګرو سره مرسته کوي
6. Der Lehrer hilft d___ Schüler. ښوونکی د زده کوونکي سره مرسته کوي
7. Der Schuldirektor hilft viel____ Schüler__.
د ښوونځي مدير له ډېرو زده کوونکو سره مرسته کوي
8. Der Tabakrauck schadet d___ Kind____ (P1.) د تماکو لوګی ماشومانو ته تاوان کوي
9. Zigaretten schaden d___ Gesundheit. سګرټ روغتيا ته تاوان کوي
10. Die Lehrerin hilft d___ Schülerin___. ښوونکې د ښځينه زده کوونکو سره مرسته کوي
11. Meine Schwester hilft d_____ Freundin. زما خور له ملګرې سره مرسته کوي
12. Der Vater befiehlt _______ Jungen. پلار هلك ته امر کوي
13. Die Tochter gehorcht gern d____ Mutter. لور د مور احترام کوي
14. Die Bluse gefällt mein___ Tochter. دا کميس زما د لور خوښيږي
15. Der Apfel schmeckt ____________ (ich) gut. دا مڼه ما ته خوند راکوي
16. Die Jacke passt d___ Filmschauspieler sehr gut.
کرتی د فلم لوبغاړي په ځان کې ښه جوخته ده

17. Wir gratulieren unser___ Lehrer zu Neujahr.
موږ خپل ښوونکي ته د نوي کال مبارکي وايو

18. Ich glaube mein___ Freund__ (P1.) nicht. زه د خپلو ملګرو په خبرو باور نلرم

19. Die Bücher nützen ______ Schülern und ____ Schülerinnen.
کتابونه نارينه زده کوونکو او ښځينه زده کوونکو ته ګټه کوي

20. Es geht mein____ Bruder sehr schlecht. زما د ورور وضع ډېره خرابه ده

Lösungen:

1. dem 2. dem 3. dem Lehrer und der Lehrerin 4. dem Sohn und der Tochter
5. den 6. dem 7. vielen Schülern 8. den Kindern 9. der 10. den Schülerinnen
11. der 12. dem 13. der 14. meiner 15. mir 16. dem 17. unserem
18. meinen Freunden 19. den Schülern und den Schülerinnen 20. meinem

Übung: Beantworten Sie die Fragen nur mit den Personalpronomen!

1. Hilfst du dem alten Mann? – Ja, ich helfe ____________________.
ته دې بوډا سړي سره مرسته کوې؟

2. Schreibt die Sekretärin dem Kaufmann? –Ja, _________________.
سکرټره سوداګر ته يو ليك ليکي؟

3. Schmeckt dir der Salat? – Nein, ____________________________.
دا سلاته تا ته خوند درکوي؟

4. Passt mir diese Jacke? – Nein, _______________________________.
دا کرتی زما په ځان کې جوخته ده؟

5. Gehört das Auto dem Nachbarn? – Ja, _______________________.
دا موټر د ګاونډي دی؟

6. Dankt der Lehrer den Schülern? – Ja, _______________________.
ښوونکی له زده کوونکو نه مننه کوي؟

7. Schmecken die Bananen den Kindern? – Ja, _________________.
کېلې ماشومانو ته خوندورکوي؟

8. Gefällt der Frau das Kleid? – Nein, _________________________.
د ښځې دا اوږد کميس خوښيږي؟

9. Hören die Kinder der Großmutter zu? – Ja, __________________
ماشومان د نيا خبرو ته غوږ ږدي؟

10. Genügt die Suppe dem alten Mann? – Ja, ____________________.
دې زوړ سړي ته دا ښوروا بس ده؟

Lösungen:

1. ihm 2. sie schreibt ihm 3. er schmeckt mir nicht. 4. sie passt dir nicht.
5. es gehört ihm 6. er dankt ihnen. 7. sie schmecken ihnen.
8. es gefällt ihr nicht 9. sie hören ihr zu. 10. sie genügt ihm.

Übungen: Bestimmter Artikel – setzen Sie bitte Artikel und Nomen im Dativ ein.

1. Ich liege auf (das Sofa) .... زه په کوچ باندې پروت يم
2. Die Freunde sitzen auf (die Terrasse) ……….. ملګري په برنډه کې ناست دي
3. Was machst du zwischen (die Feiertage) ………. ته د رخصتۍ په ورځو کې څه کوې؟
4. Die Tasche steht neben (der Schrank) ……….. بکس د الماری په څنګ کې ایښی دی
5. Der Professor antwortet (die Studenten) ……….. پروفیسر محصلینو ته ځواب ورکوي

Lösungen: 1. dem 2. der 3. den 4. dem 5. den

Übungen:

Unbestimmter Artikel – setzen Sie Artikel und Nomen im Dativ ein.

1. In (ein Monat) ………. fahre ich in den Urlaub. په یوه میاشت کې زه په رخصتۍ ځم
2. Seit (eine Woche) ………. haben die Schüler Ferien.
د یوې اونۍ راهیسې زده کوونکي رخصت دي
3. Ich wohne über (ein Restaurant) ……….. زه د رستوران دپاسه اوسېږم
4. Meine Schwester ist zu (eine Freundin) ………. gefahren.
زما خور د یوې ملګرې کور ته تللې ده
5. Das Fest findet in (ein Konzertsaal) ………. statt.
جشن د کنسرتونو په تالار کې صورت مومي

Lösungen:1. einem Monat 2. einer Woche 3. einem Restaurant 4. einer Freundin 5. einem Konzertsaal.

Übungen:

Gemischt – setzen Sie Artikel und Nomen im Dativ ein.

1. Sie dankt (die Frau) ………. für ihre Hilfe. هغه له ښځې نه د مرستې لپاره مننه کوي
2. Der Junge versteckt sich hinter (ein Baum) ……….. هلک ځان د یوې ونې شاته پټوي
3. Das Auto gehört (ein Nachbar) ……….. دا موټر د یو ګاونډي دی
4. Nach (der Unterricht) ………. treffen wir uns im Restaurant.
له درس نه وروسته مونږ په رستوران کې راغونډیږو
5. Zwischen (die Autos) ………. suchte ich nach einer Parklücke.
د موټرونو په مینځ کې ما یو تش پارک لټو

Lösungen:
1. der Frau 2. einem Baum 3. einem Nachbarn 4. dem Unterricht 5. den Autos

4 مفعولي حالت Der Akkusativ = Wen Fall

دا هغه حالت دی چې په یو چا او یا په یو شي یوڅه کیږي. د بېلګې په توګه که چېرته یوه مېنه خوړل کیږي، نو په مېنې باندې د (Akkusativ) حالت تطبیقیږي. همدا شان که چېرته یو انسان وهل کیږي یا لیدل کیږي، نو په دې انسان باندې بیا د (Akkusativ) حالت راځي. په پښتو کې د (Akkusativ) لپاره د (مې، يې) کلمه کارول کیږي، لکه مڼه (مې) وخوړله، سړی (يې) ولید. خو کله چې په پښتو کې سړی وايي چې (زه مڼه خورم)، دلته (مڼه) د (Akkusativ) په حالت کې ده، خو د (Akkusativ) د پېژندلو نښه بیا په پښتو کې نه لیدل کیږي . په فارسي کې دا حالت د (را) سره استعمالیږي لکه (من انسان را دیدم). خو کله چې

په فارسی کې وویل شي چې (من سیب میخورم)، نو دلته په (سیب) کې د (Akkusativ) نښه نه لیدل کیږي. اوس به دوه مثالونه په جملو کې وګورو:

Ich esse einen Apfel. زه یوه منه خورم	Du siehst den Mann. ته دا سړی ګورې
په پورتنو جملو کې منه (den Apfel) او سړی (den Mann) د (Akkusativ) حالت لري	

د (Akkusativ) د جوړولو لار او ګردان

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Singular

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Akkusativ des bestimmten Artikels	Akkusativ des Nomens
Maskulinum نارینه	der	den	Mann
Femininum ښځینه	die	die	Frau
Neutrum مخنث	das	das	Kind

Beispielsätze:

Ich sehe den Mann.	زه دا سړی وینم
Er sieht die Frau.	هغه دا ښځه ویني
Du siehst das Kind.	ته دا ماشوم وینې

Deklination mit dem bestimmten Artikel, Plural

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular جنسیت ښودونکی	Akkusativ des bestimmten Artikels, Plural	Akkusativ des Nomens, Plural
Maskulinum نارینه	der	die	Männer
Femininum ښځینه	die	die	Frauen
Neutrum مخنث	das	die	Kinder

Beispielsätze:

Ich sehe die Männer.	زه دا سړي وینم
Er sieht die Frauen.	هغه دا ښځې ویني
Du siehst die Kinder.	ته دا ماشومان وینې

Deklination mit dem unbestimmten Artikel, Singular

Geschlecht جنسیت	bestimmter Artikel, Singular	Akkusativ des unbestimmten Artikels	Akkusativ des Nomens
Maskulinum نارینه	der	einen	Mann
Femininum ښځینه	die	eine	Frau
Neutrum مخنث	das	ein	Kind

Beispielsätze:

Ich sehe einen Mann.	زه يو سړی وينم
Er sieht eine Frau.	هغه يوه ښځه ويني
Du siehst ein Kind.	ته يو ماشوم ويني

کله چې د (Akkusativ) حالت لپاره سړي پوښتنه کوي، نو د پوښتنې نښې دا دي:

wen oder was?	څوک يا څه شی

کله چې سړی د يو انسان په برخه کې پوښتنه کوي، نو د پوښتنې نښه ده (wen) او که سړی د يو شي په برخه کې پوښتنه کوي، د دې د پوښتنې نښه ده (was)
اوس به مثالونه په جملو کې وګورو:

Frage (wen oder was)	Antwort (Akkusativ)
Wen triffst du heute? ته نن له چا سره ليده کاته کوې؟	Ich treffe heute den Direktor. زه نن له مدير سره ليده کاته کوم
Wen fährst du heute zur Schule? ته نن څوک ښوونځي ته بيايې؟	Ich fahre die Schülerin zur Schule. زه زده کوونکې ښوونځي ته بيايم
Wen holst du von der Schule ab? ته څوک له ښوونځي نه راولې؟	Ich hole das Kind von der Schule ab. زه ماشوم له ښوونځي نه راولم
Was isst du gerade? تن اوس څه شی خورې؟	Ich esse den Apfel. زه مڼه خورم
Was isst er gerade? هغه اوس څه خوري؟	Er isst die Banane. هغه کېله خوري
Was hat er heute gekauft? هغه نن څه په بيه واخيستل؟	Er hat das Buch gekauft. هغه کتاب په بيه واخيستو

پوښتنه	سړی څه پوه شي چې د يو فعل په استعمال کې له کوم حالت نه کار اخيستل کيږي، يعنې کله کارول کيږي؟ (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ)
ځواب	دا دې پورې اړه لري چې کوم فعل سړی استعمالوي، نو له دې امله د فعلونو په زده کولو کې سړی بايد د دې فعل حالت ځای په ځای ورسره زده کړي. بل دا چې د ډېرو فعلونو سره نسبتي يا ربطي حرفونه (Präposition) راځي لکه (von, aus, bei) او داسې نور. په دې برخه کې په راتلونکو پاڼو کې به ډېر څه ولیدل شي. يو څو فعلونه د بېلګې په توګه په لاندې برخه کې ليکل کيږي:

1. Nominativ	*gehen* Ich gehe nach Hause.	يو چېرته تلل زه کور ته ځم
2. Genitiv	*bedürfen* Das bedarf keiner Erklärung.	يو شي ته يو څه پکار اوسېدل دې ته څه تشريحات په کار ندي
3. Dativ	*antworten* Er antwortete dem Lehrer nicht.	يو چا ته ځواب ورکول هغه ښوونکي ته ځواب ورنکړو
4. Akkusativ	*essen* Der Affe isst einen Apfel.	يو څه خوړل بيزو يوه مڼه خوري

استثنا	ځينې نومونه شته چې د هغوی په ګردان کې په (Genitiv) کې د (-s) په ځای (-en) راځي او په (Dativ) او په (Akkuativ) مفرد کې هم ورسره (-en) ورزياتيږي. دا موضوع به په لانديني جدول کې ووينو:

	bestimmter Artikel			unbestimmter Artikel		
Singular	Nominativ	der	Mensch		ein	Mensch
	Genitiv	des	Mensch**en**		eines	Mensch**en**
	Dativ	dem	Mensch**en**		einem	Mensch**en**
	Akkusativ	den	Mensch**en**		einen	Mensch**en**
Plural	Nominativ	die	Mensch**en**	څنګه چې دمخه ليکل شوي دي ، په (ein) کې جمع نشته		
	Genitiv	der	Mensch**en**			
	Dativ	den	Mensch**en**			
	Akkusativ	die	Mensch**en**			

نور فعلونه چې د پورتني جدول په شان په (Genitiv, Dativ, Akkusativ) حالتو کې (-en) پکې زیاتیږي. په ځینو اسمونو کې تش (-n) زیاتیږي:

der Abiturient بکلوریا پاس	der Bär ییږه، میلو	der Bube هلك	der Bote پوسته چې، ډاکي	der Abgeordnete د پارلمان وکیل
der Bursche هلك، وړکی	der Erbe وارث	der Experte متخصص	der Fürst باچاه، سردار	der Gefährte د ژوند یا د لار ملګری
der Genosse ګوندي انډیوال	der Graf خان، اشرافي کورنۍ نه	der Hase سوی، سویه	der Heide بې دینه، کافر	der Held اتل، توریالی، مېړنی
der Herr ښاغلی	der Hirte شپون	der Insasse په یو شي کې ناست	der Jude یهود	der Junge هلك، ځلموټی
der Kamerad انډیوال	der Knabe هلك، وړکی	der Kollege همکار، هم مسلك	der Komplize په جرم کې شریك	der Kunde مشتري
der Laie غیرمسلکي کس	der Lotse د ښار لاره ښودونکی	der Student محصل	der Elefant پیل، فیل، هاتي	der Dokorand د ډاکټرۍ تېسس لیکونکی
der Präsident رئیس	der Musikant موسیقي غږوونکی	der Produzent تولیدوونکی	der Lieferant مال رسوونکی	der Demonstrant لاريون کوونکی
der Biologe د بیولوژي متخصص	der Soziologe ټولنپوه	der Demokrat دیموکرات	der Bürokrat بیروکراتیك	der Diplomat دیپلومات
der Automat اوتومات	der Löwe زمری	der Nachbar ګاونډی	der Narr لېونی، احمق	der Nachkomme راتلونکی (نسل)
der Neffe وراره، خوریه	der Ochse خسي شوی غويي	der Prinz شهزاده	der Rabe کارغه	der Rebell پاڅون کوونکی
der Rekrut نوی عسکر شوی	der Riese ډیو، دېپ	der Satellit سټلایټ	der Sklave مریی، غلام	der Idealist د ژوند د لوړ هدف پلوی
der Christ عیسوی	der Polizist پولیس	der Kapitalist سرمایدار	der Philosoph فېلسوف	der Kommunist کمونست
der Journalist ژورنالست	der Sozialist سوسیالیست	der Terrorist تروریست	der Zeuge شاهد	der Utopist ناممکنو هیلو ته امېد لرونکی
der Fotograf عکاس	der Architekt مهندس	der Monarch باچاه	der Katholik کاتولیك	

هغه نومونه چې د ګردان په وخت تش (-n) ورزیاتیږي، دا دي:

Nominativ	Genitiv	Dativ	Akkusativ
der Herr ښاغلی	des Herrn د ښاغلي	dem Herrn ښاغلي ته	den Herrn ښاغلی
der Affe بیزو	des Affen د بیزو	dem Affen بیزو ته	den Affen بیزو
der Abgeordnete وکیل	des Abgeordneten د وکیل	dem Abgeordneten وکیل ته	den Abgeordneten وکیل
der Afghane افغان	des Afghanen د افغان	dem Afghanen افغان ته	den Afghanen افغان
der Bauer بزګر	des Bauern د بزګر	dem Bauern بزګر ته	den Bauern بزګر

پاملرنه	دا پورتني لغات تش یو څو بېلګې دي چې (en-) یا (n-) پکې زیاتیږي. لاندینی قاعدې ته پام وکړئ:

① ډېر یوناني لغات چې په پای کې یې (loge-) راځي، نو د ګردان په وخت د پورته په شان (n-) پکې زیاتیږي: مثال:

der Gynäkologe د ښځو ډاکټر	des Gynäkologen د ښځو د ډاکټر	dem Gynäkologen د ښځو ډاکټر ته	den Gynäkologen د ښځو ډاکټر یې

② هغه نارینه اسمونه چې په پای کې یې (ent-), (ant-), (and-) راځي، نو د ګردان په وخت (en-) پکې زیاتیږي: مثال:

der Absolvent فارغ التحصیل	des Absolventen د فارغ التحصیل	dem Absolventen فارغ التحصیل ته	den Absolventen فارغ التحصیل

③ د ځینو لغاتو په (Genitiv) کې د ګردان په وخت (ns-) زیاتیږي. مثال:

der Buchstabe توری، الفبا	des Buchstabens د توري، د الفبا	dem Buchstaben توري ته، الفبا ته	den Buchstaben توری ، الفبا
der Gedanke فکر	des Gedankens د فکر	dem Gedanken فکر ته	den Gedanken فکر
der Name نوم	des Namens د نوم	dem Namen نوم ته	den Namen نوم
das Herz زړه، قلب	des Herzens د زړه	dem Herzen زړه ته	das Herz زړه

څنګه چې لیدل کیږي، مخنث اسمونه په (Akkusativ) کې پخپل حال پاتې کیږي او (en-) پکې نه زیاتیږي.

Übungen mit dem Akkusativ:

Bestimmter Artikel – setzen Sie bitte Artikel und Nomen richtig ein.

1. Ich kenne (der Film) ……….. schon. — زه دا فلم له پخوا راهیسې پیژنم
2. Suchst du (die Tageszeitung) ………..? — ته ورځپانه لټوې؟
3. Wer hat (das Wasser) ……….. getrunken? — اوبه چا څښلې دي؟
4. Ich verstehe (der Satz) ……….. nicht. — زه په دې جملې نه پوهیږم
5. Er lernt (die Vokabeln) ……….. — هغه لغات زده کوي
6. Kennst du (dieser) ………..Jungen? — ته دا هلک پیژنې؟
7. Er kann (der Baum) ………..nicht sehen. — هغه دا ونه نشي لیدلی

8. (jeder) ………..Morgen wasche ich mir die Haare. زه هر سهار خپل وېښته پرېمينځم
9. Was isst du? Ich esse (der Apfel) ……….. ته څه خورې؟ زه يوه مڼه خورم
10. Hast du (der Brief) ……….. erhalten? تا ليك لاس ته راوړ؟ تا ته ليك دررسېد

Lösungen: 1. den 2. die 3. das 4. den 5. die 6. diesen 7. den 8. jeden
9. den 10. den

Übung:
Unbestimmter Artikel – setzen Sie bitte Artikel und Nomen im Akkusativ ein.
1. Ich kaufe (ein Eis) ………... زه يو ايسكريم په بيه اخلم
2. Wir haben (ein Schmetterling) ………... gesehen. مونږ يو پتنګ وليدو
3. Das Kind hat (eine Katze) ………... gefunden. ماشوم يوه پيشو وموندله
4. Der Großvater liest (ein Buch) ………... نيكه يو كتاب لولي
5. Die Tante schreibt (ein Brief) ………... ترور يو ليك ليكي
6. Fürchtest du (das Gewitter) ………... nicht? ته له تالندې او برېښنا نه نه ډارېږې؟
7. Der Wolf hat (ein Schaf) ………... gerissen. لېوه يو پسه وداړو
8. Der Blitz traf (ein Hund) ………... برېښنا په يو سپي ولوېدله
9. Dieser Idiot warf (ein Stein) ………... nach mir. دې احمق ما پسې يوه تيږه ګوزاره كړه
10. Wer andern (eine Grube) ………... gräbt, fällt selbst hinein.
څوك چې بل چا ته يوه كنده كيندي، پخپله پكې وليږي (متل)

Lösungen:
1. ein 2. einen 3. eine 4. ein 5. einen 6. das 7. ein 8. einen 9. einen 10. eine

Übung: Welches Nomen steht im Akkusativ?

1. Mein Opa kauft einen Hut. زما نيكه يوه خولۍ په بيه اخلي
☐ mein Opa ☐ einen Hut
2. Die Ware hat der Mann bezahlt. د جنس پيسې دې سړي وركړې
☐ die Ware ☐ der Mann
3. Die Mutter bringt das Brot. مور ډوډۍ راوړي
☐ die Mutter ☐ das Brot
4. Der alte Mann trägt eine Brille. د زوړ سړی په سترګو كې عينكې دي
☐ der alte Mann ☐ eine Brille
5. Das Gedicht hat mein Vater geschrieben. دا شعر زما پلار ليكلی دی
☐ das Gedicht ☐ mein Vater
6. Fuchs, du hast die Gans gestohlen. ای ګيدړه، تا قاز غلا كړی دی
die Gans ☐ Fuchs ☐
7. Ein gebranntes Kind scheut das Feuer. يو سوځېدلی ماشوم له اور نه ډارېږي
das Feuer ☐ Kind ☐

8. Ich habe mir den Fuß verbrannt. زما ګوته په اور وسوځېدله

den Fuß mir

9. Der Falke griff einen Hasen an. باز په يوې سويې باندې ورودنګل

einen Hasen der Falke

10. Der Torhüter sah den Gegenspieler nicht. ګولکيپر مقابل لوبغاړی ونه ليدو

den Gegenspieler der Torhüter

Lösungen:

1. einen Hut 2. die Ware 3. das Brot 4. eine Brille 5. das Gedicht 6. die Gans 7. das Feuer 8. den Fuß 9. einen Hasen 10. den Gegenspieler

Deklination des bestimmten Artikels aller Fälle (Zusammenfassung)
د ټولو حالاتو د ځرګندو نومونو ګردان (د تکرار لپاره خلاصه)

Singular مفرد

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ فاعل حالت (1. Fall) لومړی حالت	der Mann سړی	die Frau ښځه	das Kind ماشوم
Genitiv اضافي حالت (2.Fall) دوهم حالت	des Mannes د سړي	der Frau د ښځې	des Kindes د ماشوم
Dativ مفعولي حالت (3. Fall) دريم حالت	dem Mann (e) سړي ته	der Frau ښځې ته	dem Kind (e) ماشوم ته
Akkusativ مفعولي حالت (4. Fall) څلورم حالت	den Mann سړی	die Frau ښځه	das Kind ماشوم

Plural جمع

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ (1. Fall) لومړی حالت	die Männer سړي	die Frauen ښځې	die Kinder ماشومان
Genitiv (2. Fall) دوهم حالت	der Männer د سړو	der Frauen د ښځو	der Kinder د ماشومانو
Dativ (3. Fall) دريم حالت	den Männern سړو ته	den Frauen ښځو ته	den Kindern ماشومانو ته
Akkusativ (4. Fall) څلورم حالت	die Männer سړي	die Frauen ښځې	die Kinder ماشومان

هغه اسمونه چې په جمع کې له (a, o, u) په سر دوه ټکي ليکل کيږي، يعنې له (Umlau) نه کار اخيستل کيږي، لکه د (Baum) جمع (Bäume)، د (Kuh) جمع (Kühe)، د (Buch) جمع (Bücher)

Singular مفرد

Kasus حالت	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ (1. Fall)	der Baum ونه	die Kuh غوا	das Buch کتاب
Genitiv (2. Fall)	des Baumes د ونې	der Kuh د غوا	des Buches د کتاب
Dativ (3. Fall)	dem Baum (e) ونې ته	der Kuh غوا ته	dem Buch(e) کتاب ته
Akkusativ (4. Fall)	den Baum ونه	die Kuh غوا	das Buch کتاب

Plural جمع

Kasus حالت	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ (1. Fall)	die Bäume ونې	die Kühe غواګانې	die Bücher کتابونه
Genitiv (2.Fall)	der Bäume د ونو	der Kühe د غوا ګانو	der Bücher د کتابونو
Dativ (3. Fall)	den Bäumen ونو ته	den Kühen غوا ګانو ته	den Büchern کتابونو ته
Akkusativ (4. Fall)	die Bäume ونې	die Kühe غوا ګانې	die Bücher کتابونه

Deklination des unbestimmten Artikels aller Fälle (Zusammenfassung)
د ټولو حالاتو د ناڅرګندو نومونو ګردان (د تکرار لپاره خلاصه)

Singular

Kasus حالت	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	ein Mann یو سړی	eine Frau یوه ښځه	ein Kind یو ماشوم
Genitiv	eines Mannes د یو سړي	einer Frau د یوې ښځې	eines Kindes د یو ماشوم
Dativ	einem Mann(e) یو سړي ته	einer Frau یوې ښځې ته	einem Kind یو ماشوم ته
Akkusativ	einen Mann یو سړی	eine Frau یوه ښځه	ein Kind یو ماشوم

Bei unbestimmten Artikeln entfällt das Plural.
د ناڅرګندو کسانو په ګردان کې جمع نشته، علت دا دی چې د (یو) جمع (ډېر) کیږي نو ځکه دا به غلطه وي چې وویل شي چې (یو انسانان) یا (یو ماشومان).

Die Nomen stehen dann bei unbestimmter Menge oder Anzahl ***ohne Artikel.***
د جمعي په وخت کې دا اسمونه بې له دې چې اندازه او یا شمېره یې ولیکل شي نو (Artikel) یې نه لیکل کیږي. لاندیني مثالونه وګورئ:

Singular مفرد		Plural جمع	
Ich esse einen Apfel.	زه یوه منه خورم	Ich esse Äpfel.	زه مڼې خورم
Er schreibt einen Brief.	هغه یو لیك لیکي	Er schreibt Briefe.	هغه لیکونه لیکي

Pluralbildung د جمعي جوړولو قواعد

د جمعي جوړولو لپاره (9) مختلفې نښې موجودې دي چې د لغاتو په پای کې ورسره یوځای کیږي چې هغه دا دي:

	نښې	مفرد Singular	جمع Plural	د جمعي جوړولو قاعده
1	-	der Bürger وګړی	die Bürger وګړي	1- داسې لغات پخپل حال پاتې کیږي
2	„	der Garten باغ، حوېلۍ	die Gärten باغونه	2 - د A, O, U په سر کې دوه ټکي لیکل کیږي
3	- e	der Film فلم	die Filme فلمونه	3 - د لغت په پای کې (e-) ورسره یوځای کیږي
4	„ – e	die Stadt ښار	die Städte ښارونه	4 - د A, O, U په سر کې دوه ټکي لیکل کیږي او د لغت په پای کې ورسره (e-) زیاتیږي
5	- er	das Bild انځور	die Bilder انځورونه	5 - د لغت په پای کې ورسره (er-) زیاتیږي
6	„- er	das Amt دفتر	die Ämter دفترونه	6 - د A, O, U په سر کې دوه ټکي لیکل کیږي او د لغت په پای کې (er-) ورسره زیاتیږي
7	- n	die Ente ایلۍ	die Enten ایلۍ ګانې	7 - د لغت په پای کې (n-) ورسره زیاتیږي
8	- en	der Student محصل	die Studenten محصلان	8 - د لغت په پای کې (en-) ورسره زیاتیږي
9	- s	das Auto موټر	die Autos موټرونه	9 - د لغت په پای کې (s-) ورسره زیاتیږي

دا چې له کوم لغت سره کوم شان چلند کیږي، کوم شی پکې زیاتیږي او که پخپل حال پاتې کیږي، دا معلومات به په لاندې برخه کې ووینو.

① هغه نومونه چې په پای کې یې (-er, -el, -en, -chen, -lein) راځي، زیاتره وخت په جمع کې پخپل حال پاتې کیږي. خو کله کله بیا هم (n-) ورسره یوځای کیږي. لاندینی جدول وګورئ:

Singular	Plural		Singular	Plural
1. **Maskulinum/ Neutrum**			das Treffen لیدنه، کتنه	die Treffen لیدنې، کتنې
der Arbeiter کارګر	die Arbeiter کارګران		das Mädchen نجلۍ	die Mädchen نجونې

der Wagen موټر	die Wagen, die Wägen موټرونه		das Fräulein پېغله	die Fräulein پېغلې
der Zettel یوه پرزه کاغذ	die Zettel ډېرې پرزې کاغزونه		der Kumpel انډیوال	die Kumpel انډیوالان
2. Femininum				
die Gabel پنجه	die Gabel**n** پنجې		die Schwester خور	die Schwester**n** خوېندې
die Feier جشن، محفل	die Feier**n** جشنونه، محفلونه		die Mauer دېوال	die Mauer**n** دېوالونه

استثنا
die Schwester خور (Singular), die Schwester**n** خوېندې (Plural)
der Bauer بزګر (Singular), die Bauer**n** بزګران (Plural)

② د ځینو نومونو دوهم توری چې (a) ، (0) او یا (u) وي، او په پای کې يې (-er) او یا (-en) راشي، نو په جمع کې کوم توری ورسره نه زیاتیږي خو (a,o,u) په (Umlaut) بدلیږي. لاندینی جدول وګورئ:

Singular	Plural		Singular	Plural
die Mutter مور	die Mütter مېندې		der Garten باغ	die Gärten باغونه
die Tochter لور	die Töchter لورګانې		der Boden مځکه	die Böden مځکې
der Vater پلار	die Väter پلرونه		der Ofen بخارۍ	die Öfen بخارۍ ګانې

③ د ځینو نومونو په پای کې په جمع کې (-e) ورزیاتیږي. که چېرته د (Umlaut) امکانات وي، نو په نارینه او ښځینه نومونه کې (Umlaut) راځي، خو مخنث نومونه نه. جدول وګورئ:

Singular	Plural		Singular	Plural
der Baum ونه	die Bäum**e** ونې		das Brot ډوډۍ	die Brot**e** ډوډۍ ګانې
die Hand لاس	die Händ**e** لاسونه		das Boot وړه بېړۍ	die Boot**e** وړوکې بېړۍ ګانې
der Wolf لیوه، شرمښ	die Wölf**e** لیوان، شرمښان		das Schaf پسه، وری	die Schaf**e** پسونه، وری

④ د ځینو نومونو په پای کې په جمع کې (-er) ورزیاتیږي، که چېرته د دې نومونو دوهم توری (a,o,u) وي، نو دا توري په (Umlaut) بدلیږي. دا نومونه زیاتره وخت نارینه او مخنث نومونه دي. خو د ښځینه نومونو په جمع کې (-er) نه راځي. لاندینی جدول وګورئ:

Singular	Plural		Singular	Plural
das Bild انځور	die Bilder انځورونه		der Wald ځنګل	die Wälder ځنګلونه
das Dorf کلی، قریه	die Dörfer کلي، قریې		das Haus کور	die Häuser کورونه
das Fach مضمون	die Fächer مضمونونه		das Maul د ځناورو خوله	die Mäuler د ځناورو خولې
das Amt رسمي دفتر	die Ämter رسمي دفترونه		das Buch کتاب	die Bücher کتابونه

⑤ د ځینو نومونو په پای کې په جمع کې (en-) او یا تش (n-) ورزیاتیږي، جدول وګورئ:

Singular	Plural		Singular	Plural
der Student محصل	die Studenten محصلین		die Frau ښځه	die Frauen ښځې
die Akademie اکاډمی	die Akademien اکاډمۍ ګانې		die Uhr ساعت، ګړۍ	die Uhren ساعتونه، ګړۍ ګانې
das Ohr غوږ	die Ohren غوږونه		die Zahl عدد، شمېره	die Zahlen عددونه، شمېرې

⑥ هغه نومونه چې په پای کې یې (o) راځي او هغه نومونه چې د کومې بلې ژبې لغات دي، د دوی په جمع کې (s-) ورزیاتیږي، لاندینی جدول وګورئ:

Singular	Plural		Singular	Plural
das Auto موټر	die Autos موټرونه		das Filet سرخي غوښه	die Filets سرخي غوښې
das Kino سینما	die Kinos سینما ګانې		das Genie نابغه	die Genies نابغه ګان
das Labor لابراتوار	die Labors لابراتوارونه		das Atelier هنري کوټه	die Ateliers هنري کوټې

په پورتنو لغاتو کې د (Filet) تلفظ (فې لې)، د (Genie) تلفظ (ژې نې)، او د (Atelier) تلفظ (اتیل یې) دی او درې واړه لغات د نورو ژبو نه اخیستل شوي لغات دي.

⑦ هغه نومونه چې پای کې یې (nis-) راځي نو په جمع کې (se-) ورسره زیاتیږي:

Singular	Plural		Singular	Plural
die Kenntnis پوهه، معلومات	die Kenntnisse پوهې، معلوماتونه		das Ergebnis نتیجه	die Ergebnisse نتیجې
das Zeugnis برې لیک	die Zeugnisse برې لیکونه		das Bedürfnis اړتیا، احتیاج	die Bedürfnisse اړتیاوې، احتیاجات
das Ereignis پېښه	die Ereignisse پېښې		das Hindernis بندیز	die Hindernisse بندیزونه

⑧ هغه ښځینه نومونه چې په پای کې یې (in-) راځي، نو په جمع کې (nen-) ورسره زیاتیږي:

Singular	Plural		Singular	Plural
die Studentin محصله	die Studentin**nen** محصلانې		die Sekretärin سکرتره	die Sekretärin**nen** سکرترې
die Bäuerin بزګره	die Bäuerin**nen** بزګرې		die Lehrerin ښوونکې	die Lehrerin**nen** ډېرې ښوونکې
die Beamtin دولتي مامورہ	die Beamtin**nen** دولتي مامورې		die Polizistin پولیسه	die Polizistin**nen** پولیسې

⑨ هغه نومونه چې په پای کې یې (e-) وي، نو په جمع کې (n-) ورسره زیاتیږي:

Singular	Plural		Singular	Plural
die Ziege وزه	die Ziege**n** وزې		der Abgeordnete د پارلمان وکیل	die Abgeordnete**n** د پارلامان وکیلان
die Katze پیشو	die Katze**n** پیشوګانې		die Nelke لونګ	die Nelke**n** لونګان
der Rabe کارغه	die Rabe**n** کارغان		der Löwe زمری	die Löwe**n** زمریان

⑩ ځینې نومونه شته چې هغوی جمع نلري:

Singular	kein Plural		Singular	kein Plural
der Hass کرکه	kein Plural جمع نلري		der Irrsinn حماقت، ختا لاره	kein Plural جمع نلري
die Trauer غمجنتوب، خپګان	kein Plural جمع نلري		der Ärger قهر، خوابدي	kein Plural جمع نلري
der Wahnsinn حماقت، لیونتوب	kein Plural جمع نلري		der Mut زړوتیا	kein Plural جمع نلري

⑪ ځینې نومونه شته چې اصلاً هیڅ جمع نلري. که چېرته بیا هم د دې نومونو جمع جوړه شي، نو په جمع کې مانا یې بالکل بدلیږي.

Singular	Plural
das Wasser اوبه، لکه د ښښلو اوبه	die Wässer, die Wasser د ښښلو اوبو مختلف ډولونه
das Wasser ډنډ، ولاړې اوبه، سمندر	die Wasser ډنډونه، ولاړې اوبه، سمندرونه
das Wasser تشې متیازې، بولې	kein Plural

په جرمني ژبه کې یو متل دی: (Er ist mit allen Wassern gewaschen) دا دی ته ویل کیږي چې یو څوک ډېر چالاک او چلباز وي، په چل او چلبازی او ژوندانه کې ډېر مهارت ولري. دلته د (Wasser) لغت په جمع کې استعمال شوی. دا اصطلاح له یو تاریخي مسلك نه اخیستل شوې ده. پخوا که کوم چا مختلف سمندرونو کې بېړی چلوله نو په ډېرو سمندرونو کې به یې تجربه او مهارت لاس ته راوړلو، نو ځکه ډېر تجربه کار او چالاك به شو.

Pluralwörter هغه لغات چې پخپله جمع دي

ځينې لغات په پښتو کې شته چې هغوي مفرد نلري، هغوي ډېر څه ښکاره کوي، يعنې پخپله جمع دي، لکه (خلك)، (شوده)، (ماسته)، (اوبه) او داسې نور. په خبرو کې هم داسې ويل کيږي چې (خلك دي، اوبه دي، شوده دي). په جرمني ژبه کې هم داسې لغات شته چې هغوی پخپله جمع دي او مفرد نلري، دې لغاتو ته په لاتيني ژبه کې (PLURALIATANTUM)وايي. مثالونه به لاندې وګورو:

die Ferien	رخصتي (لکه د زده کونکو رخصتي)	die Kosten	لګښت، مصرف
die Leute	خلك	die Eltern	مور او پلار، والدين
die Geschwister	خور او ورور	die Masern	شېرى، د شيري ناروغي
die Tropen	حاره سيمه، استوايي سيمه	die Makkaroni	مکروني (يو شان خواړه)

Wörter ohne Plural هغه لغات چې جمع نلري

په جرمني ژبه کې ګڼ شمېر لغات شته چې هغوی تش د مفرد په توګه کارول کيږي او هېڅ جمع نلري. خو په پښتو کې د دې لغاتو لپاره جمع شته، نو ځکه سړی بايد فکر ونکړي چې د دې لغاتو خو جمع شته. د بېلګې په توګه په پښتو کې ويل کيږي چې (دلته لږ باران دی) او (هلته ډېر بارانونه شويدي). همدا شان په پښتو کې ويل کيږي چې (دلته لږه واوره وربېدلې ده) او (هلته ډېرې واورې شوېدي). خو په جرمني ژبه کې نه د (باران) او نه د (واورې) لپاره جمع شته. نو څنګه چې مونږ وينو، په جرمني ژبه کې د ځينو لغاتو جمع نشته چې په پښتو کې شته. مثالونه به په لانديني جدول کې وګورو:

das Obst	مېوه	das Vieh	څاروي
das Getreide	غله (لکه غنم، جوار)	die Milch	شوده، شيدې
das Fleisch	غوښه	der Käse	پنير
das Gold	سره زر، طلا	das Silber	سپين زر، نقره
der Durst	تنده	der Hunger	ولږه
der Schnee	واوره	der Regen	باران، شيګره
der Stolz	وياړ، افتخار	der Schlaf	خوب

Übungen: Setzen Sie die Pluralformen ein und suchen Sie weitere Beispiele.

1. ~ keine Änderung	په جمع کې هېڅ بدلون نه راځي	2. mit Umlaut	په جمع کې دوه ټکي پرې راځي
das Fenster, ~ - die Fenster	کړکۍ	der Bruder, ü~ - die Brüder	ورور
der Lehrer, ~ - ………………	ښوونکی	der Mantel, ä~ - ………………	بالاپوش
der Schüler, ~ - ………………	زده کوونکی	die Mutter, ü~ - ………………	مور
der Wagen, ~ - ………………	موټر	die Tochter, ö~ - ………………	لور
das Examen, ~ - ………………	ازموينه	der Vater, ä~ - …………………	پلار
3. mit der Endung – e	په جمع کې ورسره (e-) يوځای کيږي	4. mit der Endung – e und mit Umlaut	يوځای په جمع کې په توروو باندې دوه ټکي ورسره راځي او په پای کې يې (e-) کيږي
der Brief, ~e - ………………	ليك	der Arzt, Ä~e – die Ärzte	ډاکټر
der Film, ~e - ………………	فلم	der Gast, ä~e - ………………	مېلمه
das Geschenk, ~e - ………………	سوغات	der Sohn, ö~e - ………………	زوی
der Hund, ~e - ………………	سپی	die Stadt, ä~e ………………	ښار

der Tag, ~e - ……............... ورځ	der Zug, ü~e - ……............... اورګاډی
5. mit der Endung –er په جمع کې ورسره (-er) يوځای کيږي	6. mit der Endung –er und mit Umlaut په جمع کې په تورو باندې دوه ټکي ليکل کيږي او (-er) ورسره يوځای کيږي
das Bild, ~er – die Bilder انځور das Ei, ~er - …...................... هګۍ das Geld, ~er - …..................... پيسې das Kind, ~er - …..................... ماشوم	das Buch, ü~er – die Bücher کتاب das Dorf, ö~er - - …......... کلی das Glas, ä~er - ……............ ګيلاس das Haus, ä~er- - …......... کور
7. mit der Endung –(e) n په په جمع کې (-n) يا (-en) ورسره يوځای کيږي	8. ~ mit der Endung –s په جمع کې (-s) ورسره يوځای کيږي
die Arbeit, ~en – die Arbeiten کار die Fabrik, ~en - …...................... فابريکه die Familie, ~n - …...................... کورنی die Reparatur, ~en - ….................. ترميم die Studentin, ~nen – محصله	das Auto, ~s – die Autos موټر das Büro, ~s - ….................... دفتر das Hotel, ~s - …...................... هوټل das Kino, ~s - …...................... سينما das Radio, ~s - …...................... راډيو

Übungen: Bilden Sie die Pluralformen.

Beispiel:
Singular: Die Schülerin schreibt ein Diktat. زده کوونکې يوه املا ليکي
Plural: Die Schülerinnen schreiben Diktate. زده کوونکې املاګانې ليکي

1. Der Schüler schreibt den Aufsatz. زده کوونکی دامقاله ليکي
   Plural: ....,..
2. Der Professor macht ein Experiment. پروفيسر يوه تجربه کوي
   Plural:…...
3. Der Nachbar treibt Sport. ګاونډی سپورټ کوي
   Plural: …...
4. Der Schriftsteller schreibt ein Märchen. ليکوال يوه کيسه ليکي
   Plural: …..
5. Die Schneiderin braucht die Schere. د ګنډونکې بياتې پکار ده
   Plural: …..
6. Die Schule braucht eine Direktorin. ښوونځی يوې مديرې ته اړتيا لري
   Plural: …..
7. Der Schreiner repariert das Fenster. نجار دا کړکۍ جوړوي
   Plural: …...
8. Der Gast hat das Handtuch. د مېلمه سره دا دسمال دی
   Plural: …...
9. Der Gast hat einen Wunsch. مېلمه يوه هيله لري
   Plural: …...
10. Die Lehrerin hat ein Radio. ښوونکې يوه راډيو لري
   Plural: …..

Lösungen:

1. Die Schüler schreiben die Aufsätze. زده کوونکي دا مقالې ليکي
2. Die Professoren machen Experimente. پروفيسران تجربې کوي
3. Die Nachbarn treiben Sport. ګاونډيان سپورټ کوي
4. Die Schriftsteller schreiben Märchen. ليکوالان کيسې ليکي
5. Die Schneiderinnen brauchen die Scheren. د ګنډونکو ښياتي ګانې پکار دي
6. Die Schulen brauchen Direktorinnen. ښوونځي مديرانو ته اړتيا لري
7. Die Schreiner reparieren die Fenster. نجاران کړکۍ ګانې ترميموي
8. Die Gäste haben die Bücher. له مېلمنو سره دا کتابونه دي
9. Die Gäste haben Wünsche. مېلمانه هيلې لري
10. Die Lehrerinnen haben Radios. ښوونکې راډيوګانې لري

Übungen: Bilden Sie die Pluralformen!

Beispiel:
Der Metzger hat ein Auto. – Die Metzer haben Autos.

1. Der Dichter schreibt ein Buch. – ....
شاعر يو کتاب ليکي
2. Der Jäger hat ein Gewehr. - …..
ښکاري يو ټوپك لري
3. Der Techniker repariert einen Fernseher. - ....
ميخانيکر يو تلويزيون ترميموي
4. Die Köchin braucht ein Ei. - …..
د اشپزې يوه هګۍ پکار ده
5. Der Bräutigam braucht ein neues Haus. -..
د واده زلمي يو کور پکار دی
6. Der Arzt braucht einen weißen Kittel. -…..
د ډاکټر يوه سپينه چپنه پکار ده
7. Der Student schreibt ein Examen. - …..
محصل يوه ازموينه ليکي
8. Der Nachbar hat eine Katze. - …..
ګاونډی يوه پيشو لري
9. Der Chef mag keinen Witz. - …..
د آمر ټوکې نه خوښيږي
10. Wann kommt der Bus? - ………..
سروېس کله راځي
11. Der Chef geht in das Kino. - ....
آمر سينما ته ځي
12. Das Mädchen trinkt Wasser. - ....
نجلۍ اوبه څښي
13. Der Zug ist in Frankfurt. - ....
اورګاډی په فرنکفورت کې دی

14. Der Wagen ist defekt. - ....

موټر خراب دی

15. Der Fotograf fotografiert das Bild. ....

عکاس د دې رسم عکس اخلي کوي

Lösungen:

1. Die Dichter schreiben Bücher. 2. Die Jäger haben Gewehre.
3. Die Techniker reparieren Fernseher. 4. Die Köchinnen brauchen Eier.
5. Die Bräutigame brauchen neue Häuser. 6. Die Ärzte brauchen weiße Kittel.
7. Die Studenten schreiben Examen. 8. Die Nachbarn haben Katzen.
9. Die Chefs mögen keine Witze. 10. Wann kommen die Busse?
11. Die Chefs gehen in die Kinos. 12. Die Mädchen trinken Wasser.
13. Die Züge sind in Frankfurt. 14. Die Wagen sind defekt.
15. Die Fotografen fotografieren die Bilder.

Die Präposition = Verhältniswort نسبتي يا تناسبي حرفونه

که چېرته څو نومونه او فعلونه خوا په خوا ولیکل شي، نو کېدی شي چي سړی پوه نشي چي دا نومونه له یو بل سره څه اړه لري، هدف څه دی، ولې لیکل شوي دي. مثال:

Minister sprach Direktor.	(وزیر) (خبرې وکړی) (مدیر)

دلته سړی نشي پوهېدی چي وزیر له مدیر سره خبرې وکړې، او که د وزیر په ځای مدیر خبرې وکړې، او که له وزیر نه وروسته مدیر خبرې وکړې. نو د دې لپاره چي سړی د دې کسانو په هدف پوه شي، نو په دې کې (Präposition) یا نسبتي حرفونه یا د تړاو ورکولو حرفونه سړي سره مرسته کوي. مثال:
که داسې وي چي وزیر له مدیر سره خبرې وکړې، نو دی ته ویل کیږي چي:

Der Minister sprach *mit* dem Direktor.	وزیر له مدیر سره خبرې وکړې

دلته د (mit) د کلمې په مرسته چي یو (Präposition) دی، دا مطلب څرګند شو چي وزیر له مدیر سره خبرې وکړې.
که داسې وي چي د وزیر په ځای مدیر خبرې وکړې، نو دی ته ویل کیږي چي:

Anstatt des Ministers sprach der Direktor.	د وزیر په ځای مدیر خبرې وکړې

دلته د (anstatt) کلمې په مرسته چي یو (Präposition) دی ، سړی په مطلب ښه پوهېدی شي چي د وزیر په ځای مدیر خبرې کوي.
که مطلب دا وي چي له وزیر نه وروسته مدیر خبرې وکړې، نو دی ته ویل کیږي چي:

Nach dem Minister sprach der Direktor.	له وزیر نه وروسته مدیر خبرې وکړې

دلته د (nach) د کلمې په مرسته چي یو (Präposition) دی، سړی په مطلب ښه پوهېدی شي چي له وزیر نه وروسته مدیر خبرې کوي.

Zusammenfassung **خلاصه**

(Präposition) هغه حرفونه دي چې د يوې جملې مطلب په دې ډول څرګندوي چې په جمله کې د استعمال شوو نومونو اړيکې له يو بل سره تشريح کوي. په (Präposition) باندې دا څرګنديږي چې يو کار له بل کار نه مخکې او يا وروسته شوی دی او که د هغې په ځای شوی دی او داسې نور.
څرنګه چې پورته ليدل کيږي، په يو ځاي کې (Dativ) استعمال شوی او په بل ځای کې (Genitiv).
نو دا ولې؟ سړی څه پوه شي چې کوم ځای کې (Dativ) استعماليږي، په کوم ځای کې (Genitiv) او په کوم ځای کې (Akkusativ) ؟ د دې ځواب دا دی چې دا دې پورې اړه لري چې سړی له کوم (Präposition) نه کار اخلي؟ ځينې (Präpositionen) شته چې هغه له (Genitiv) سره، ځينې د (Dativ) سره او ځينې له (Akkusativ) سره استعماليږي او ځينې له دواړو سره. په لاندې جدولونو کې ليدل کيدی شي چې کوم (Präposition) له کوم حالت سره راځي. په لاندې برخه کې به له هر حالت سره، يعني د (Genitiv, Dativ, Akkusativ) سره بېل بېل (Präposition) په مفصل ډول زده کړو.

Präpositionen mit Genitiv

Präpositionen mit Genitiv	Beispielsätze
A	
abseits ليرې، بچ	abseits des Weges له لارې نه بچ ، له لارې نه ليرې
abzüglich چې ورځيني ووېستل شي	Die Preise sind abzüglich der Mehrwertsteuer zu rechnen. نرخونه بايد داسې حساب شي چې دولتي ټکس ورځيني ووېستل شي
angesichts په لحاظ، په نظر کې نيولو سره	angesichts der Tatsache, dass … د دې حقيقت په لحاظ، د دې حقيقت په نظر کې نيولو سره چې ...
anhand د يو څه په مرسته، د يو څه په اساس	anhand der Unterlagen etwas beweisen د اسنادو په اسا س يو څه ثبوتول
anlässlich په مناسبت	Anlässlich seines hundertsten Todestages fand eine Feier statt. د هغه د مړيني د سلم تلين په مناسبت يو محفل جوړ شو
anstatt د يو چا په ځای، په ځای د دې چې	Anstatt des Ministers sprach der Direktor. د وزير په ځای مدير خبرې وکړې
anstelle د يو چا يا د يو شي په ځای	Anstelle des Arztes trat die Krankenschwester an das Bett des Patienten. د ډاکټر په ځای نرسه د رنځور کټ ته ورنږدې شوه
aufgrund د يو شي په سبب، د يو شي په وجه	aufgrund des schlechten Wetters د خرابې هوا په وجه
aufseiten له خوا، له اړخه، له طرفه	Aufseiten des Klägers gab es keine Einwände gegen das Urteil. د مدعي له اړخه د فيصلې په برخه کې څه اعتراض ونه شو
ausgangs په پای کې، په وروستيو کې	ausgangs des vorigen Jahrhunderts د تېرې پيړۍ په وروستيو کې (پخوانی لغت، اوس نامروجه دی)
ausschließlich پرته له دې، دا پکې شامل ندی	ausschließlich des Portos د پوستې د لېږلو پيسو نه غير، د لېږلو پيسې پکې شاملې نه دي
ausweislich د يو سند په اساس، په مسند ډول	ausweislich des Protokolls د پروتوکول په اساس، د پروتوکول سره سم ausweislich der Volksbefragung د ولسپوښتنې په اساس

außerhalb دله بهر نه ، له يو ځای نه بهر	Außerhalb des Schlosses sah man den König kaum noch. له ماڼۍ نه بهر باچاه تقريباً هيڅ نه ليدل کېدو
B	
behufs په هدف، لپاره	behufs Feststellung eines Schadens د يو تاوان د معلومولو لپاره (دا لغت پخوانی دفتري لغت دی او اوس ورنه کار نه اخيستل کيږي)
beiderseits دواړه خوا، په دواړو خواو کي	beiderseits des Flusses د سيند په دواړو خواو کي
beidseits دواړه خوا، په دواړو اړخونو کي	Seit gestern ist das Licht beidseits ausgefallen. له پرون راهيسي رڼا د دواړو خواو نه ورکه شوې ده
betreffs په برخه کي، په بابت، په بابت کي	Betreffs Ihres Antrags auf Gehaltserhöhung teile ich Ihnen folgendes mit: … د معاش د جګېدو لپاره ستاسو د غوښتنليك په برخه کي تاسو ته دا خبر درکوم چي …
bezüglich په برخه کي، چي راجع شي	Bezüglich Ihres Antrags möchten wir Ihnen folgendes mitteilen … ستاسو د غوښتنليك په برخه کي تاسو ته لاندينی معلومات درکوم ....
D	
dank په برکت، په مرسته	Mein Buch konnte dank deiner Hilfe schneller fertig werden. زما کتاب ستا په مرسته ژر بشپړ کېدی وشو
diesseits په دې اړخ، دی اړخ ته	Diesseits des Flusses liegt kein Schnee mehr. د سيند دې اړخ ته اوس واوره نده پرته
E	
eingangs په لومړی برخه کي، په سر کي	eingangs des Jahres 1902 د ۱۹۰۲ کال په لومړی برخه کي
eingedenk د يو چا په ياد، د يو چا په لحاظ ، په وجه (ادبي لغت)	eingedenk eines Ereignisses د يوې پېښې په وجه Eingedenk der Toten wollen wir beten. د مړو په ياد مونږ غواړو چي دعا وکړو (ادبي جمله)
einschließlich د يو چا يا د يو شي په شمول	Der Preis beträgt 25 Euro einschließlich Porto. د لېږلو پيسو سره يوځای د دي نرخ ۲۵ يورو دی
exklusive غير له، چي پکي شامل نه وي	exklusive der Versandkosten د لېږلو د لګښت نه غير
F	
fernab له يو ځای نه ډېر ليری	Inmitten des Waldes leben einige Stämme. د ځنګله په مينځ کي ځيني قامونه ژوند کوي
H	
halber د يو شي په وجه، د يو شي په خاطر	Der unruhigen Zeiten halber hatte er eine Pistole bei sich. د ناارامو وختونو په وجه له هغه سره يوه تمانچه وه
hinsichtlich په خاطر، د يو چا يا د يو شي له خوا	Hinsichtlich seiner Gesundheit brauchen Sie sich keine Sorge zu machen. د هغه د روغتيا له اړخه تاسو خاطرجمع واوسئ
I	
infolge په وجه ، له پلوه، د يو شي په خاطر	Infolge des starken Regens kam es zu Überschwemmung-en. د سخت باران په وجه سېلابونه وشول
inklusive په شامل، چي ورسره يوځای وي	Er verkaufte das Haus inklusive des Mobiliars. هغه دا کور د فرنيچر سره يوځای خرڅ کړو

inmitten د یو ځای په مینځ کې	Das Schloss liegt inmitten des Waldes. دا مانۍ د ځنګله په مینځ کې ده
innerhalb په مینځ کې	Der Fußballplatz liegt innerhalb der Stadt. د فوټبال میدان د ښار په مینځ کې پروت دی
innert په یوه موده کې	innert eines Jahres د یو کال په موده کې (سویسي او اتریشي لغت)
in puncto له نظره، له خوا، له اړخه	In puncto Sauberkeit ist er sehr pingelig. د نظافت له اړخه هغه ډېر سختګیر دی (ادبي او د لوړې سویي لغت)
J	
jenseits هغه اړخ، هغه بله غاړه	jenseits des Flusses د سیند په هغه بل اړخ کې، د سیند هغه بله غاړه
K	
kraft پــه اســاس، پــــه بنسټ، په مرسته	Kraft des Gesetzes steht ihm eine Rente zu. د قانون په اساس هغه د تعاعد مستحق دی
L	
längs په اوږدو کې	die Bäume längs des Flusses د سیند په اوږدو کې ونې
längsseits په اوږدو، په اوږد اړخ کې، په طول	Die Landschaft längsseits des Flusses bietet schöne Aussicht auf Täler. د سیند په اوږدو کې د دې سیمې ښایسته درې ښکاري
laut په اساس	laut amtlicher Mitteilung د رسمي رپوټ په اساس
M	
mangels د نشتوالي په وجه، د لږوالي په علت	Mangels eines triftigen Grundes wurde er scharf gerügt. د یو قانع کوونکي دلیل د نشتوالي په وجه په هغه سخته پېره واچول شوه
mithilfe د یو چا او یـا یو شي په مرسته	den Aufsatz mithilfe des Wörterbuches übersetzen مقاله د ډکشنرۍ په مرسته ژباړل
mittels په واسطه، په یو شي، د یو شي په مرسته	Er öffnete die Kiste mittels eines Schraubenziehers. هغه صندوق په یو پېچتاو پرانیستو، د یو پېچتاو په مرسته پرانیستو
N	
namens چې نـوم یـې دی، په نامه	Ein Mann namens Josef hat nach Ihnen gefragt. د یوسف په نامه یو سړي ستاسو پوښتنه وکړه
nördlich په شمال کې، د یوځای په شمالي اړخ کې	Die Straße nördlich unseres Hauses ist gesperrt. زمونږ د کور شمالي اړخ ته سړک تړل شوی دی
O	
ob په خاطر، په وجه (پخوانی غیر مروج لغت)	Das Kind weinte ob des Todes seiner Mutter. ماشوم د خپلې مور د مړینې په خاطر وژړل (غیر مروجه جمله) Sie fielen ob ihrer sonderbaren Kleidung auf. د هغوی د عجیب و غریبو جامو په وجه د هرچا نظر په هغوی لګېدو
oberhalb لـه پـاسـه، دپاسه، بر، بره	Oberhalb des Dorfes liegt ein Wald. د کلي دپاسه یو ځنګل پروت دی
östlich ختیځ خوا ته، د یو ځای شرقي خوا کې	Das Gebiet östlich des Flusses ist überschwemmt. د سیند ختیځ خوا ته سیمې ته سېلاب ورغلی دی
P	
punkto لـه نظره، لـه اړخه، په برخه	punkto Geld د پیسو په لحاظ، د پیسو له لحاظه punkto dummer Reden د بې عقله خبرو له لحاظه

R	
rücksichtlich په خاطر (پخوانی ناموروجه لغت)	rücksichtlich des Verlustes د تاوان په خاطر (اوس له داسي لغاتو نه کار نه اخيستل کيږي)
S	
seitens له اړخه، له خوا، له طرفه	seitens des Gerichts د محکمي له خوا Voraussetzungen seitens des Kunden د مشتري له خوا شرايط
seitlich په ډډه کـي، د ډډې له خوا	Seitlich der Kniescheibe ist ein Druckschmerz zu fühlen. د ځنګانه سترګي په ډډه کي په ځبېښلو درد احساسيږي
statt د ... په ځای، د يو شي په ځای بل شی	Nimm doch das frische Brot statt des alten. د ځنډنی ډوډی په ځای ته تازه ډوډی واخله
südlich په جنوب کي، د يو ځای په جنوبي اړخ کي	Das Gebiet südlich der Stadt ist hügelig. د ښار جنوبي اړخ ته سيمه غونډی غونډی ده
T	
trotz سره له دي بيا هم، دي سره سره	Trotz des Regens gingen wir spazieren. سره له دي چي باران و، مونږ بيا هم چکر ولاړو
U	
um…willen د يو چا يا يو شي لپاره، له خاطره	um des Menschen willen د انسانانو له خاطره، د انسانانو له پلوه Er hat es um seines Bruders willen getan. هغه دا کار د خپل ورور په خاطر وکړو
unbeschadet بي لـه دي چي لـه نظره وغورځول شي، سره له دي بيا هم	Unbeschadet einiger Mängel ist es doch ein wertvolles Buch. بي له دي چي نيمګړتياوي يي له نظره وغورځول شي، نور دا يو ارزښتناك كتاب دی Unbeschadet seiner Verdienste unterliefen ihm schwere Fehler. بي له دي چي د هغه خدمتونه له پامه وغورځول شي، خو هغه سختي غلطي هم کړي دي
uneingedenk بـي لـــه دي چي په فکر کي يي وګرځي، بي له مراعاته	Er blieb seiner Pflichten uneingdenk. د خپلـي وظيفـي هېـڅ هغه په فکر کي هم ونګرځېدلي (نا مروجه پخوانی دفتري لغت) Aller Mahnungen uneingedenk hatte er es doch getan. دومره اخطارونه هغه مراعات نکړل او بيا هم يي دا کار وکړو
unfern لـه يـو ځای نـه ليري نه وي چي	unfern des Schlosses د مانی نه ليري نه (يعني مانی ته نږدي) Unfern des Weges befindet sich ein kleiner Teich. لاري ته نږدي يو لښتی دی
ungeachtet ســره لـــه، سره له دی چي	Der späten Stunde ungeachtet gingen wir spazieren. ســره له دي چي د شپي ناوخته وه، مونږ بيا هم چکر ولاړو Ungeachtet dessen hat er doch die Arbeit geschafft. دی سره سره هغه بيا هم د دي کار په تمامولو وتوانيدو
unterhalb د يــو ځــای لاندي، په لاندينی برخه	Schläge unterhalb der Gürtellinie sind beim Boxen verboten. له نامه نه لاندي ګوزارونه په سوك وهلو كي منع دي
unweit له يو ځای نه ليري نه، يوځای ته نږدي	Das Haus liegt unweit des Flusses. دا کور د سيند نه ليري نه دی
v	
vermittels(t) د يو شي په مرسته (دفتري لغت)	Vermittels eines Schraubenziehers werde ich die Schraube wieder anziehen. د يو پيچتاو په مرسته به زه دا پيچ بېرته تينګ کړم

vermöge د يو شـي په مرسته	vermöge seines Vermögens د خپلي پانګي په مرسته Vermöge seiner Jugend konnte er die Strapazen besser überstehen. د خپلي ځوانی په وجه هغه ادا زحمتونه ښه وزغمل شول
vonseiten له اړخه، له خوا، له طرفه	Vonseiten der Behörden kannst du dir keine Hilfe erhoffen. د مقاماتو له اړخه ته د ځان لپاره څه د مرستي هيله نشي کولی
vorbehaltlich د دي شرط لاندي چي ...	vorbehaltlich der Genehmigung durch den Präsidenten په دي شرط چي جمهور رئيس ادا منظور کړي Vorbehaltlich seiner Zustimmung hat der Beschluss Gültigkeit. ادا پريکړه د هغه د منظورى په شرط اعتبار لري
W	
während په لړ کي، په ترڅ کي، په دي وخت	während des Essens د ډوډی په وخت کي während des Sommers د اوړي په لړ کي
wegen په وجه، په علت	wegen der hohen Preise د جګو نرخونو په وجه Wegen des Krieges herrschte Nahrungsmittelknappheit. د جګړي په وجه د خوراکي موادو کموالی و
weitab له يو ځای نه ليري	weitab vom Stadtzentrum wohnen د ښار له مرکز نه ليري اوسيدل weitab des Weltgeschehens د نړيوالو پيښو نه ليري
westlich لويديځ خوا ته، د يو ځای په غرب کي	fünf Kilometer westlich der Grenze پنځه کيلو متره د سرحد په لويديځي برخي کي
Z	
zeit په ټول ژوند کي	Das vergesse ich zeit meines Lebens nicht. تر څو پوري چي زه ژوندی يم ادا به مي هير نشي
zugunsten د يـو چا پـه ګټه، د يو چا د ګټي لپاره	Zugunsten seines Bruders hat er auf das Erbe verzichtet. د خپل ورور په ګټه هغه د خپل ميراث له حق نه تير شو
zuhanden لپاره (پخواني لغت، اوس نامروجه دی)	ein großes Lob zuhanden der freiwilligen Helfer د رضاکارانه مرستندويو کسانو لپاره ډيره ستاينه
zu Händen د يـو چـا لاس ته دي ورسيږي	zu Händen des Ministers د وزير لاس ته دي ورسيږي
zulasten د يـو چـا پـه تاوان، د يو چا په لګښت، په يو چا راتلونکی	Die Kosten gehen zulasten des Käufers. د دي لګښت د اخيستونکي په غاړه دی Einsparungen zulasten des Volkes سپما د ولس په لګښت
zuseiten دواړو اړخو ته	Der Schnurrbart hing ihm zuseiten des Mundes herab. د هغه بريتي د هغه د خولي دواړو اړخو ته ځوړندي وي
zuungunsten د يو چا په تاوان	eine Entscheidung zugunsten des Angeklagten د تورن يا د متهم په تاوان يوه فيصله
zuzüglich چـي پـکـي شـامـل نه وي او بيا ورسره جمع شي	Der Preis zuzüglich Porto beträgt zehn Euro. د دي نرخ لس يورو دی خو د پوستي لګښت پکي شامل ندی او بايد په بيل ډول ورسره جمع شي
zwecks د يو هدف لپاره، د يو څه لپاره	Ich suche ein Zimmer zwecks eines Praktikums. زه د پرکتيك يا د عملي دورې لپاره يوه کوټه لټوم

Präpositionen mit Genitiv Plural

Präpositionen mit Genitiv Plural	Beispielsätze	
seitens له اړخه	seitens meiner Freunde	زما د ملګرو له اړخه
mithilfe په مرسته	mithilfe einiger Mitarbeiter	د یو څو همکارانو په مرسته
anlässlich په مناسبت	anlässlich einiger Konzerte	د یو څو کنسرتونو په مناسبت
anstatt د یو څه په ځای	anstatt schöner Worte	د ښایسته خبرو په ځای

څرنګه چې پورته لیدل کیږي، په (Genitiv Plural) کې د (Genitiv) حالت څرګند نه ښکاري. کله کله حتی د (Genitiv) په ځای (von) راشي. مثال:

mithilfe von zehn Mitarbeitern	د لس همکارانو په مرسته
beiderseits von Flüssen	د سیندونو دواړو خواو ته

Übungen:

Setzen Sie die folgenden Präpositionen in die Sätze ein und ergänzen Sie die Endungen:
(wegen) په خاطر ،په وجه, *(dank)* په مرسته , *(unweit)* تر څېرمه, *(halber)* په خاطر ,
(binnen) په یوه موده کې , *(ungeachtet)* چې په نظر کې ونه نیول شي، چې ورپسي ونه ګرځي

1. Der Hausbesitzer hat mir mitgeteilt, dass ich ________ dreier Monat_ aus meiner Wohnung t ausziehen muss. د کور خاوند راته خبر راکړو چې زه باید په دریو میاشتو کې له خپل استوګنځي نه ووځم
2. Er sagte: „D__ Ordnung _________ kündige ich Ihnen den Vertrag rechtzeitig.“ هغه وویل: د اصولو د مراعاتو په خاطر زه ستا قرارداد د وخت سره سم باطلوم
3. ________ d____ Hilfe eines Freundes habe ich ein anderes Zimmer bekommen. د یو ملګري په مرسته ماته یوه بله کوټه راکړل شوه
4. Das Zimmer liegt ______d ___ Universität. دا کوټه د پوهنتون تر څېرمه پرته ده
5. _________ d ________ kurz _______ Entfernung zur Universität muss ich nicht mit dem Bus fahren. پوهنتون ته د نږدې فاصلې په وجه زه دې ته مجبور نه یم چې په سرویس کې ولاړ شم
6. Deshalb habe ich das Zimmer ________ d ______ höher _________ Miete genommen. نو له دې کبله ما دا کوټه د لوړې کرایې سره سره ونیوله

Lösungen:

1. Der Hausbesitzer hat mir mitgeteilt, dass ich binnen dreier Monate_ aus meiner Wohnung ausziehen muss.
2. Er sagte: „Der Ordnung halber kündige ich Ihnen den Vertrag rechtzeitig.“
3. Dank_ der_ Hilfe eines Freundes habe ich ein anderes Zimmer bekommen,
4. Das Zimmer liegt unweit der Universität.

5. Wegen der kurzen Entfernung zur Universität muss ich nicht mit dem Bus fahren.
6. Deshalb habe ich das Zimmer ungeachtet der höheren Miete genommen.

Übungen:

Bilden Sie den Genitiv mit der angegebenen Präposition.

1. sein __ technisch __ Kenntnisse (Plural)/dank — د هغه د تخنيکي پوهې په برکت
2. unser __ schnell __ Hilfe /infolge — زمونږ د چټکې مرستې له امله
3. mein __ jüngst __ Schwester/anstelle — زما له ټولو نه کوچنۍ خور په ځای
4. d __ alt __ Burg/ unterhalb — د زړې کلا لاندې خوا ته، د زړې کلا نه ښکته
5. ihr __ gut __ Fachkenntnisse (Plural)/dank — د هغې د ښې مسلکي پوهې په برکت
6. sein __ langweilig __ Vortrag__ /während — د هغه د زړه تنګوونکي کنفرانس په لړ کې
7. d__ erwartet __ gut __ Note/anstatt — د ښو نمرو په ځای چې ورته تمه کېدله
8. d__ vielbefahren __ Straße/abseits — د هغه سړك نه لېرې چې پرې ډېر تګ راتګ کيږي
9. ihr __ siebzigst__ Geburtstag/anlässlich — د هغې د اوياومې کليزې په مناسبت
10. ein__ nächtlich __ Stromausfall/aufgrund — د شپې له مخې د برېښنا د ورکېدو په وجه
11. d__ umzäunt__ Gebiet/außerhalb — د هغه سيمې نه بهر ځای چې احاطه شوی دی
12. ein__ Gruppe begeistert__Fußballfans (Plural)/inmitten
د يوې ډلې په مينځ کې چې فوټبال يې خوښيږي
13. dies__ hoh__ Gebirgskette/jenseits — د دې يو لړ جګو غرونو نه هغه بله خوا
14. ein__ selbstgebastelt__ Radiosender/mittels
د يوې راډيو په مرسته چې پخپله کوم چا جوړه کړې ده
15. d__ zuständige Behörde/seitens — د مؤظفو مقاماتو له اړخه
16. d__ geplant__Reise/statt — د پلان شوي سفر په ځای
17. d__ holländisch__ Grenze/unweit — د هالنډ د پولې تر څېرمه، د هالنډ پولې ته نږدې
18. sein __ schwerwiegend__ Bedenken (Plural)/ungeachtet
د هغه د سخت شك او ترديد لرلو د نه مراعاتولو سره سره
19. fahrlässig__ Körperverletzung/wegen — په بې احتياطۍ د يو چا د ځان د ټپي کولو په وجه
20. ein__ schwer__ Unfall/infolge — د يوسخت ټکر په پايله کې

Lösungen:

1. *dank* seiner technisch*en* Kenntnisse (Plural)
2. *infolge* unser*er* schnell*en* Hilfe
3. *anstelle* mein*er* jüngst*en* Schwester
4. *unterhalb* d*er* alt*en* Burg
5. *dank* ihr*er* gut*en* Fachkenntnisse (Plural)
6. *während* sein*es* langweilig*en* Vortrag*s*
7. *anstatt* d*er* erwartet*en* gut*en* Note
8. *abseits* d*er* vielbefahren*en* Bundesstraße
9. *anlässlich* ihr*es* siebzigst*en* Geburtstag*s*
10. *aufgrund* ein*es* nächtlich*en* Stromausfall*s*
11. *außerhalb* d*es* umzäunt*en* Gebiet*s*
12. *inmitten* ein*er* Gruppe begeistert*er* Fußballfans (Plural)

13. *jenseits* dies*er* hoh*en* Gebirgskette
14. *mittels* ein*es* selbstgebastelt*en* Radiosender*s*
15. *seitens* d*er* zuständige Behörde
16. *statt* d*er* geplant*en* Reise
17. *unweit* d*er* holländisch*en* Grenze
18. *ungeachtet* sein*er* schwerwiegend*en* Bedenken (Plural)
19. *wegen* fahrlässig*er* Körperverletzung
20. *infolge* ein*es* schwer*en* Unfall*s*

Präpositionen mit Dativ

Präpositionen mit Dativ	Beispielsätze
A	
aus له يو شي نه، له ... نه	Sie ging aus dem Haus. هغه له کوره ووتله
außer غير له، غير د ...	Außer dem kleinen Bruder war niemand im Haus. د وړوکي ورور نه غير بل څوك په كور كې نه و
B	
bei د يو چا سره، د يو شي په وخت کې	Er wohnt bei seinem Vater. هغه د خپل پلار سره اوسيږي Sie hat beim Essen gelacht. هغې د ډوډۍ په وخت کې وخندل
binnen په يوه موده کې	binnen einem Monat د يوې مياشتې په موده کې
D	
dank د يو چا په مرسته	dank dem schnellen Eingreifen der Polizei د پوليس د چټکې مداخلې په مرسته
E	
entgegen د يو شي په خلاف	Entgegen eurem Rat fahren wir noch heute weg. ستاسو د مشورې په خلاف مونږ همدغه نن ځو
entsprechend په مطابق	einem Vorschlag entsprechend handeln د يو وړانديز په مطابق چلند كول
F	
fern له يو شي نه ليرې، د يو ځای نه بچ	Die Vorstellung ist fern jeglicher Realität. دا تصور له واقعيت نه ډېر ليرې دی Der Platz befindet sich fern der Zivilisation. دا ځای له مدنيت نه ډېر ليرې دی
G	
gegenüber يو شي او يا يو چا ته مخامخ	Sie saßen sich/einander im Zug gegenüber. په اورګاډي کې هغوی يو بل ته مخامخ ناست وو
gemäß د يو شي په مطابق، په اساس	Sie handelten seinem Vorschlag gemäß. هغوی د هغه د وړانديز په اساس چلند وکړو
L	
laut د يو شي په اساس، د يو شي په مطابق	Laut ärztlichem Attest leidet der Patient an Gelbsucht. د ډاکټر د تصديق په اساس رنځور د زيړي په ناروغی اخته دی
M	

mit د يو چا سره او يا د يو شي سره، په يو شي، په يو څه	einen Nagel mit dem Hammer in die Wand schlagen يو ميخ په ستك باندي په ديوال كې ټك و هل Er fährt jeden Tag mit dem Fahrrad zur Schule. هغه هره ورځ په بايسكل ښوونځي ته ځي
mitsamt له هر څه سره، له ټولو سره په ګډه	Er kam mitsamt der ganzen Familie. هغه له غونډې كورنى سره په ګډه راغي
N	
nach له يو چا يا له يو شي نه وروسته	Nach dem Regen scheint die Sonne. له باران نه وروسته لمر راځي
nahe يو ځاى ته نږدې	Das Hotel liegt nahe dem Waldrand. دا هوټل ځنګله ته نږدې دی
nebst له يو شي سره	ein Zimmer nebst Dusche يوه كوټه چې شاور پكې وي Herr Adam nebst Gattin ښاغلی آدم له خپلې مېرمنې سره
S	
samt له يو چا او يا يو شي سره په ګډه	Er ging samt Weib und Kind ins Ausland. هغه له ښځې او ماشومانو سره په ګډه بهر هېوادو ته ولاړ
seit د يو وخت راهيسې، د .... راهيسې	seit dem letzten/seit letztem Monat د تېرې مياشتې راهيسې Seit letztem Sonntag haben wir uns nicht mehr gesehen. د تېرې يكشنبې ورځې راهيسې مونږ يو بل بيا ندي ليدلي
V	
von له يو ځاى نه، د يو شي نه، د يو چا، د يو څه په برخه كې	von diesem Moment an له دې شيبې نه وروسته Ich habe von meinem Vater geträumt. ما خپل پلار په خوب كې وليد
vis-à-vis يو ځاى ته مخامخ (تلفظ: في زه في)	Wir saßen vis-à-vis dem Eingang. مونږ دروازې ته مخامخ ناست وو (فرانسوي لغت)
Z	
zu يو ځاى ته، يو چا ته	Du solltest zum Arzt gehen. ه بايد ډاكټر ته ولاړ شي Wir wurden zum Abendessen eingeladen. مونږ د ماښام ډوډۍ ته مېلمه شولو
zufolge د يو شي په اساس، له مخې	Dem Zeugen zufolge hatte der Radfahrer keine Schuld an dem Unfall. د شاهد د ريپوټ له مخې بايسكل والا په دې ټكر كې بې ګناه و
zuliebe د يو چا په مينه د يو چا په خاطر	Das habe ich doch dir zuliebe getan! دا خو مې ستا په مينه وكړو Er hat seinem Vater zuliebe auf die Reise verzichtet. هغه د خپل پلار په خاطر له سفر نه تېر شو
zuwider د يو شي په خلاف	der Vernunft zuwider eine falsche Entscheidung treffen د تعقل په خلاف يوه غلطه فيصله كول

Präpositionen mit Akkusativ

Präpositionen mit Akkusativ	Beispielsätze
B	
betreffend راجع په يو شي، د يو شي په برخه	unser Schreiben betreffend den Vertragsabschluss د قرارداد د تړلو په برخه کې زمونږ ليك
bis تر، تر يو وخته	bis nächstes Jahr تر بل کاله پورې Bis dahin ist alles erledigt. تر هغه پورې هرڅه ترسره شويدي
D	
durch د يو شي له مينځ نه، په واسطه، په يو شي	Er schwamm durch den Fluss ans andere Ufer. هغه له سيند نه هغه بلې غاړې ته په لامبو تېر شو durch die Nase atmen د پوزې له لارې ساه راښكل
F	
für لپاره، دپاره، د يو چا يا يو شي لپاره	Ich habe ein Geschenk für dich. له ما سره ستا لپاره يو سوغات دى
G	
gegen په وړاندې، په مقابل کې، په شاوخوا کې	Er kämpfte gegen einen wilden Löwen. هغه د يو وحشي زمري په وړاندې جګړه وکړه Wir werden gegen 13 Uhr erwartet. مونږ ته د غرمې د يوې بجې په شاوخوا کې خلك په تمه دي
J	
je سرې سر، هر يو، هره يوه دانه، في	Die Fahrradmiete beträgt 17 Euro je angebrochenen Tag. د بايسكل كرايه هره ورځ چې شروع كيږي، د ورځې ۱۷ يورو ده Ich gebe euch je zwei Äpfel. زه تاسو ته سرې سر دوه مڼې دركوم
K	
kontra په مقابل کې، په ضد، په وړاندې	In dem Spiel geht es um Schüler kontra Lehrer. په دې لوبه کې زده کوونکي د ښوونكو په وړاندې دي
O	
ohne بې، بې له، بغير	Der Junge war ohne seinen Vater gekommen. دا هلك بې له خپله پلاره راغلى و
U	
um په شاوخوا کې	Der Preis ist um einen Cent gestiegen. نرخ د يو سنټ په شاوخوا کې پورته شوى دى sich einen Schal um den Hals binden د غاړې له شاوخوا نه يو د غاړې دسمال راتاوول
V	
versus په مقابل کې، د يو چا په وړاندې، په ضد	Es kam zu einer Auseinandersetzung von Halbstarken versus Erwachsenen. د ځلموټو او د بالغانو ترمينځ شخړه وشوه
via له لارې	ein Flug von Paris nach New York via London له پاريس نه نيويارك ته د لندن له لارې الوتنه
W	
wider د يو شي يا د يو چا په خلاف، په ضد	Es geschah wider seinen Willen دا د هغه د ارادې په خلاف وشو

Übungen: Setzen Sie die fehlenden Präpositionen ein.

bis تر	durch له مینځه	für لپاره	gegen په وړاندې	ohne بې له	um د کنج نه تاو

1. Dieser Trottel will …… einen Cent in der Tasche nach Spanien fahren.
دا لوده غواړي چې بې له دې چې یو سنټ یې په جب کې وي، هسپانیې ته ولاړ شي
2. Meine alte Großmutter kann ……ihre Brille fast nichts mehr sehen.
زما بوډۍ نیا (انا) بې له عینکو تقریباً هېڅ لیدل نشي کولی
3. Warum nimmst du dir immer so wenig Zeit ……deine Kinder?
تا ولې د خپلو ماشومانو لپاره دومره لږ وخت ځانګړی کړی دی؟
4. ……Berlin sind es noch etwa 10 Kilometer.
تر برلینه پورې لا لس کیلو متره نور پاتې دي
5. Einen Metzgerladen finden Sie gleich hier ……die Ecke.
قصابي له دې کنج نه چې تاو شوئ، دلته نږدې دی
6. Kinder, warum müsst ihr denn immer ……alle Pfützen laufen?
ماشومانو، تاسو ولې تل د اوبو د قوتي له مینځ نه تېرېږئ؟
7. Am Wochenende spielt Real Madrid ……den FC Bayern München.
د اونۍ په پای کې ریال مادرید د بایرن مونشن په وړاندې لوبیږي
8. Warum schaust du andauernd ……das Schlüsselloch?
ته ولې تل مدام د کلپ د سوري له مینځ نه کتل کوې؟
9. ……wen ist dieses teure Geschenk? دا ګران سوغات د چا لپاره دی؟
10. Der Nachbar geht schon wieder ……seine Frau ins Kino.
دا ګاونډی اوس بیا بې له خپلې مېرمنې سینما ته ځي

Lösungen:
1. Dieser Trottel will ohne einen Cent in der Tasche nach Spanien fahren.
2. Meine alte Großmutter kann ohne ihre Brille fast nichts mehr sehen.
3. Warum nimmst du dir immer so wenig Zeit für deine Kinder?
4. Bis Berlin sind es noch etwa 10 Kilometer.
5. Einen Metzgerladen finden Sie gleich hier um die Ecke.
6. Kinder, warum müsst ihr denn immer durch alle Pfützen laufen?
7. Am Wochenende spielt Real Madrid gegen den FC. Bayern München.
8. Warum schaust du andauernd durch das Schlüsselloch?
9. Für wen ist dieses teure Geschenk?
10. Der Nachbar geht schon wieder ohne seine Frau ins Kino.

Übungen:

Setzen Sie die fehlenden Präpositionen

bis تر	für لپاره	gegen په شاوخوا کې	ohne بې له	um په

1. Ich fahre am Freitag …… drei Tage nach London.
زه د جمعې په ورځ د درې ورځو لپاره لندن ته ځم
2. Der Unterricht dauert von 8:30 Uhr …… 12:00 Uhr.
درس د سهار د اته نیمو نه د غرمې تر دولس بجو پورې دوام کوي

3. Mein Bruder kommt wahrscheinlich erst …… 18:00 Uhr nach Hause.
زما ورور احتمال لري چې د ماښام د شپږو بجو په شاوخوا کې راشي
4. Unser Zug fährt bereits …… 6:00 Uhr auf Gleis 4 ab.
زمونږ اورګاډی سهار وختي په شپږ بجو د څلورمې پټلۍ نه ځي
5. Wir können erst …… Abend bei euch sein.
مونږ نو ایله په ایله د ماښام شاوخوا ته ستاسو کور ته درورسیږو
6. Der Bericht muss …… heute Abend fertig sein.
دا رپوټ باید تر نن ماښامه پورې خلاص شي
7. …… Mittag muss ich meine Frau anrufen.
د غرمې په شاوخوا کې زه باید خپلې مېرمنې ته ټیلفون وکړم
8. …… wie lange möchten Sie das Auto mieten?
تر کوم وخته پورې تاسو غواړئ چې دا موټر په کرایه ونیسئ؟
9. Wie lange möchte mein Vater bleiben? …… nächste Woche Sonntag.
تر کوم وخته پورې زما پلار غواړي چې پاتې شي؟ - د بلې اونۍ تر یکشنبې ورځې پورې
10. …… wie viel Uhr fängt der Film an? په څو بجو فلم شروع کیږي؟

Lösungen:

1. Ich fahre am Freitag für drei Tage nach London.
2. Der Unterricht dauert von 8:30 Uhr bis 12:00 Uhr.
3. Mein Bruder kommt wahrscheinlich erst gegen 18:00 Uhr nach Hause.
4. Unser Zug fährt bereits um 6:00 Uhr auf Gleis 4 ab.
5. Wir können erst gegen Abend bei euch sein.
6. Der Bericht muss bis heute Abend fertig sein.
7. Gegen Mittag muss ich meine Frau anrufen.
8. Für wie lange möchten Sie das Auto mieten?
9. Bis nächste Woche Sonntag.
10. Um wie viel Uhr fängt der Film an?

Übungen:

Bestimmen Sie die fehlenden Präpositionen und setzen Sie sie ein. setzen Sie bitte das Subjekt auf Position 1. Beispiel: enden / der Unterricht / 12:00 Uhr. Lösung: Der Unterricht endet um 12:00 Uhr.

1. spazieren gehen / der Jäger / seinen Hund / niemals
ښکاري هېڅکله بې له خپل سپي په چکر نه ځي
…………………………………………………………
2. fahren / der Alkoholiker / sein Auto / einen Baum
شرابي خپل موټر د یوې ونې سره ټکروي
…………………………………………………………
3. fahren / dieser Zug / nur / München دا اورګاډی تش تر مونشن پورې ځي؟
…………………………………………………………

4. sollten / herumfahren / Sie / die Stadt تاسو د ښار له شاوخوا نه تېر شئ

…………………………………………………………

5. kommen / Herr Präsident / heute / 12:00 Uhr
رئيس صاحب نن د دولس بجو په شاوخوا كي راځي

6. sein / diese Nachricht / nicht / die Arbeiter دا خبر د کارګرو لپاره ندی

7. sein / Schulden / das Leben / viel angenehmer بې له پورونو ژوند ډېر هوسا وي

8. bleiben /möchten / die Verwandten / Freitag
خپلوان غواړي چي تر جمعي پوري پاتي شي

9. sehen / können / der alte Mann / Brille / nur schlecht
دا زوړ سړی بي له عينكو ډېر لږ ليدلی شي

10. sein / der Weg / zur / Schule / der Park ښوونځي ته لار د پارك له مينځ نه تللي ده

Lösungen:

1. Der Jäger geht niemals ohne seinen Hund spazieren.
2. Der Alkoholiker fährt sein Auto gegen einen Baum.
3. Dieser Zug fährt nur bis München.
4. Sie sollten um die Stadt herumfahren.
5. Herr Präsident kommt heute gegen 12.00 Uhr.
6. Diese Nachricht ist nicht für die Arbeiter.
7. Das Leben ist ohne Schulden viel angenehmer.
8. Die Verwandten möchten bis Freitag bleiben.
9. Der alte Mann kann ohne Brille nur schlecht sehen.
10. Der Weg zur Schule ist durch den Park.

Präpositionen mit Dativ und Akkusativ

Präpositionen mit Dativ und Akkusativ	Dativ	Akkusativ
an په	Das Bild hängt an der Wand. عكس په دېوال ځوړند دی	Er hängte das Bild an die Wand. هغه عكس په دېوال ځوړند كړو
auf د يو شي دپاسه، په يو شي باندي	Du sitzt auf dem Stuhl. ته په چوکی ناست يي	Du setzt dich auf den Stuhl. ته په چوکی کېني
hinter د يو شي شاته	Sie spielten hinter dem Haus. هغوی د کور شاته لوبه وكړه	Sie rannten hinter das Haus. هغوی د کور شاته منډه وکړه
in په يو ځای كي، په يو شي کي، په کي	Wir liegen in der Sonne. مونږ په لمر کي پراته يو	Wir legen uns in die Sonne. مونږ ځان لمر ته اچوو
neben د يو چا يا د يو شي په څنګ كي	Der Bräutigam steht neben der Braut. د زلمی واده د ناوي په څنګ كي ولاړ دی	Der Bräutigam stellte sich neben die Braut. د واده زلمی د ناوي په څنګ کي ودرېد

über د یو شي دپاسه، د یو شي په برخه کي	Das Bild hängt über dem Tisch. عکس د میز دپاسه ځوړند د Der zweite Stock liegt über dem ersten Stock. دوهم پوړ د لومړي پوړ دپاسه دی	Er hängte das Bild über den Tisch. هغه عکس د میز دپاسه ځوړند کړو Sie wurde bis über die Ohren rot. د هغې مخ تر غوږو پورې تك سور شو
unter د یو شي لاندې	Der Apfel liegt unter dem Tisch. منه د میز لاندې پرته ده	Der Apfel ist unter den Tisch gerollt. منه د میز لاندې کولیدلي ده
vor د یو شي په مخکي، د یو شي نه مخکي	Der Wagen steht vor dem Haus. موټر د کور مخکي ولاړ دی	Du kannst den Wagen vor das Haus fahren. ته کوی شي چې موټر د کور مخي ته یوسي
zwischen تر مینځ، د دوه شیانو تر مینځ	Der Stuhl stand zwischen mir und dem Tisch.چوکی زما او د میز ترمینځ ایښودل شوي وه	Ich stellte den Stuhl zwischen mich und den Tisch. ما چوکی د خپل ځان او د میز ترمینځ کیښودله

Präposition mit Genitiv, Dativ und Akkusativ

Präposition mit Genitiv, Dativ und Akkusativ	Genitiv	Dativ	Akkusativ
außer ۱- غیر له ...، غیر د ... ۲-بهر، خارج	außer Landes gehen له هیواد نه بهر تلل	außer ihm له هغه نه غیر	außer jeden Zweifel setzen هیڅ شك پکي نه پرېښودل

Präpositionen mit Genitiv und Dativ

Präpositionen mit Genitiv und Dativ	Genitiv	Dativ
binnen په یوه موده کي	binnen dreier Monate/ binnen drei Monaten د دري میاشتي په موده کي	binnen einem Monat د یوي میاشتي په موده کي
trotz دي سره سره، سره له دي بیا هم	Trotz des Regens gingen wir spazieren. سره له بارانه مونږ بیا هم په چکر ولاړو	trotz allem Bemühen د ټولو زحمتونو سره سره

Die wichtigsten und meist gebräuchlichen Präpositionen

هغه (Präpositionen) چې ډېر مهم او ډېر معمول دي، په توضيحاتو

1. Präpositionen mit Akkusativ

	bis

① بې له ارتيکل (ohne Artikel)

(a) د يو ځای او د وخت د ښودلو لپاره

Bis Hamburg sind es noch etwa 250 Kilometer.	تر همبورګه پورې لا ۲۵۰ کيلو متره نور پاتې دي
Bis nächsten Montag muss die Arbeit fertig sein.	تر راتلونکې دوشنبې پورې بايد دا کار سر ته رسېدلی وي
Er will noch bis April warten.	هغه غواړي چې تر اپريله پورې صبر وکړي

(b) **د شمېرو يا عددونو په مخکې** (زياتره وخت ورسره zu يوځای کيږي)

Der Laden ist von 08.00 Uhr bis 18.00 Uhr geöffnet.	دا هټۍ د سهار له اته بجو نه د ماښام تر شپږ بجو پورې پرانيستې ده
Für das alte Fahrrad zahle ich bis zu 50 Euro, nicht mehr.	د دې زوړ بايسکل په بدل کې زه تر ۵۰ يورو پورې پيسې ورکومه، له دې نه ډېرې نه

(c) د قيدونو په مخکې

Bis dahin ist es noch ein weiter Weg.	تر هغه ځايه پورې لا اوږد مزل دی
Auf Wiedersehen, bis nachher!	خدای په امان، تر وروسته پورې

② له يو بل (Präposition) سره په ګډه، يعني کله چې دوه (Präposition) شا په شا راشي:

کله چې (bis) له يو بل (Präposition) سره په ګډه استعمال شي، نو بيا دا د دوهم (Präposition) حق دی چې له کوم حالت سره راځي، يعنې دا چې له (Akkusativ) او يا له (Dativ) سره راځي.

(a) له يو بل قيد سره په ګډه په (Akkusativ) حالت کې

Wir gingen bis an den Rand des Abgrunds.	مونږ په کنده کې د ولېدلو په درشل کې وو
Das Konzert war bis auf den letzten Platz ausverkauft.	د کنسرت ټکسونه تر وروستي ځايه پورې خرڅ شوي وو
Er schlief bis weit in den Tag hinein.	هغه د ورځې تر ناوخته پورې ويده و
Bis auf eine einzige hat er alle Aufgaben richtig gelöst.	غير له يو سوال نه هغه نور ټول سوالونه صحيح حل کړي وو

(b) له یو بل قید سره په ګډه په (Dativ) حالت کې

Kannst du nicht bis nach dem Essen warten?	ته د ډوډۍ تر پایه پورې صبر نشي کولی؟
Bis vor einem Jahr war noch alles in Ordnung.	تر یو کال مخکې پورې هر څه ټیك وو
Bis zur Bushaltestelle will ich dich gern begleiten.	د سرووېس تر تمځایه پورې به دې زه بدرګه کړم

d u r c h

(a) د ځای د ښودلو لپاره

Wir gingen durch den Wald.	مونږ د ځنګله په مینځ کې ولاړو
Er schaute durch´s Fenster.	هغه د کړکۍ له مینځ نه کتل
Man atmet durch die Nase.	سړی د پوزې له لارې ساه راکاږي
Er möchte durch die ganze Welt reisen.	هغه غواړي چې په ټولې نړۍ کې سفر وکړي

(b) د یو لامل، د یوې وسیلې او یا واسطې د ښودلو لپاره

Er hatte durch einen Glücksfall 1000 Euro gewonnen.	د هغه طالع وه چې زر یورو یې وګټل
Das wird durch das Los entschieden.	دا د پچې اچولو (قرعه کشۍ) له لارې فیصله کیږي
Wir haben es durch den Rundfunk erfahren.	دا خبره مونږ د راډیو له لارې واورېدله

(c) دا چې یو کار په کوم ډول او په کومې لارې اجرا کیږي

Durch die Benutzung eines Notausgangs konnten sich die Bewohner retten.	له خطر نه د بچېدو له لارې نه د استفادې په مرسته اوسېدونکو وکړی شول چې ځانونه وژغوري
Durch Training stärkte der Behinderte seine Beinmuskeln.	په تمرین باندې معیوب خپل د پښو عضلات قوي کړل

(d) د وخت د ښودلو لپاره

durch den Winter	په ټول ژمي کې
Das ganze Jahr durch hat sie nichts von sich hören lassen.	په دې غونډ کال کې هغې کوم غږ ندی کړی (هغه بالکل پټه یا غیبه وه)
Sie haben die ganze Nacht durch geredet.	هغوی ټوله شپه خبرې کړې دي

e n t l a n g

(a) د یوې لارې امتداد ښودنه، د یوې لارې په اوږدو تګ ښودنه، په (Akkusativ) حا لت کې

Er fuhr die Straße entlang.	هغه د سړك په اوږدو روان و
Den Fluss entlang standen Bäume.	د سیند په اوږدو کې ونې ولاړې وې
Sie hatten das Auto abgestellt und gingen das Ufer entlang zu Fuß.	هغوی موټر ودرولی و او د سیند په غاړه په پښو ولاړل
Man sah die Menschen die Straße entlang auf das Rathaus zumarschieren.	خلك ولیدل شول چې د سړك په اوږدو مخ په ښاروالۍ روان وو

(b) د (Dativ) په حالت کې چې (an) د اسم نه مخکې او (entlang) د اسم نه وروسته راشي

Wir gingen an dem Haus entlang und erreichten den Garten. مونږ د کور په اوږدو ولاړو او حویلۍ ته ورسېدلو	
An der Mauer entlang werden Leitungen gelegt.	د دېوال په اوږدو کې لېنونه غځول کیږي
Wir werden die ganze Strecke fahren, nur am Ufer des Sees entlang laufen. په دې غونډې لار کې مونږ په موټر ځو، تش د سیند په غاړه په پښو ګرځو	
Die Bäume standen entlang dem Fluss.	ونې د سیند په غاړه ولاړې وې
Er rannte an der Mauer entlang.	هغه د دېوال په اوږدو کې منډې وهلې

(c) د (Genitiv) په حالت کې له اسم نه مخکې

Entlang des Weges standen Tausende von Menschen. د لار په اوږدو کې په زرګونه خلك ولاړ وو	
Die Bäume standen entlang des Flusses.	د سیند په غاړه ونې ولاړې وې
Entlang des Flusses wurden die Dämme ausgebaut. د سیند په غاړه بندونه نور هم جوړ شول	

f ü r

په لغوي مانا (für) (لپاره) ته وايي. خو په لاندینۍ برخه کې به تاسو له (a) نه تر (f) پورې وګورئ چې (für) لږ تر لږه په شپږو مختلفو برخو یا په شپږ مختلفو ماناګانو استعمالېدی شي.

(a) د یو چا لپاره، د یو چا په ګټه، یو چا ته د مرستې لپاره، د یو چا په پته

Ich tue alles für dich.	زه تا لپاره هر څه کوم
Er kämpft für sein Land.	هغه د خپل هېواد لپاره مبارزه کوي
Wir treten für die Menschenrechte ein.	مونږ د انساني حقوقو لپاره هلې ځلې کوو
Für drei Euro in der Stunde arbeiten?	په ساعت کې د درې یورو په بدل کې کار کول؟
ein Medikament für Kopfschmerzen	د سرخوږي لپاره درمل
Für den Winter ist die Jacke zu dünn.	د ژمي لپاره دا کرتۍ ډېره نرۍ ده

(b) د یو چا په بدل کې، د یو چا لپاره، د یو چا په استازیتوب

Bitte geh für mich auf´s Finanzamt.	ته زما په ځای د مالیې دفتر ته ولاړ شه
Er hat schon für alle bezahlt.	هغه د ټولو پیسې ورکړې
Für diese Frechheit wurden nicht du, sondern wir bestraft. د دې سپین سترګیتوب په بدل کې تا ته نه بلکې مونږ ته سزا راکړل شوه	

(c) د یوې مودې د بښودلو لپاره

Ich komme nur für zwei Tage.	زه تش د دوه ورځو لپاره درځم
Hier bleiben wir für immer.	مونږ دلته د تل لپاره پاتې کیږو
Für morgen elf Uhr habe ich das Taxi bestellt.	د سبا یوولس بجو ته ما ټکسي غوښتی دی
Er geht für zwei Jahre nach Amerika.	هغه د دوه کلو لپاره امریکې ته ځي

(d) د پرتله کولو، د تناسب ښکاره کولو لپاره

Für sein Alter ist er noch sehr rüstig.	د خپل (زوړ) عمر په پرتله هغه لا ډېر تکړه دی
Für einen Architekten ist das eine leichte Aufgabe.	د یو مهندس لپاره دا یو اسان کار دی
Der Junge ist für sein Alter zu kräftig.	د خپل عمر په پرتله دا هلك ډېر قوي دی

(e) د یو شي د نرخ او ارزښت د ښودلو لپاره، د پیسو یا د یو بل شي په بدل کې

Wie viel hast du für das Haus bezahlt?	د دې کور په بدل کې تا څومره پیسې ورکړې دي؟
Wie viel Dollar hast du für 1000 Euro bekommen?	د زر یورو په بدل کې تا څو ډالره واخیستل؟
Ich habe es für 100 000 Euro bekommen.	دا ما د سل زره یورو په بدل کې لاس ته راوړ
Für den Preis möchte ich es nicht kaufen.	په دې نرخ یې زه نه اخلم
Für seine schwere Arbeit erhielt er zu wenig Geld.	د خپل سخت کار په پرتله هغه ته ډېرې لږې پیسې ورکړل شوې

(f) د یو لغت د دوه ځلي تکرارولو لپاره

Du hast keine Ahnung, was ich Tag für Tag erlebe.	ته له دې نه هېڅ خبر نه یې چې هره ورځ په ما څه تېرېږي
Er schrieb das Protokoll Satz für Satz ab.	هغه پروتوکول جمله په جمله نقل کړو
die Wort für Wort Übersetzung	لغت په لغت ژباړه
Monat für Monat gibt es Neues zu entdecken.	میاشت په میاشت نوي شیان کشفول کیږي
Das Fest lockt Jahr für Jahr viele Besucher nach Berlin.	دا جشن کال په کال د ډېرو لیدونکو پام برلین ته را اړوي

gegen

په لغوي مانا (gegen) (د یو شي په وړاندې یا مقابل) ته وایي، خو په لاندینو جملو کې به تاسو له (a) نه تر (e) پورې وګورئ چې لږ تر لږه پنځه مختلفې مانا ګانې لري:

(a) یو لوري ته د حرکت ښودلو لپاره تر هغه پورې چې یو څه په بل څه ولږېږي

Er schlug mit der Faust gegen die Tür.	هغه دروازه په سوك ووهله
Er lehnte sich gegen die Wand.	هغه په دېوال تکیه وکړه
sich gegen etwas stemmen	د یو شي په خلاف ودرېدل
etwas gegen die Wand werfen	یو شی په دېوال غورځول

(b) د مختلف یا د یو مخالف چلند د ښکاره کولو لپاره، له یو شي سره د مخالفت په مانا

Ärzte sind gegen das Rauchen.	ډاکټران د سګرټ څکولو په خلاف دي
Wir müssen etwas gegen die Umweltverschmutzung tun.	مونږ باید د چاپېریال د ککړتیا په وړاندې څه اقدامات وکړو
ein Verstoß gegen das Gesetz	د قانون په وړاندې خلاف رفتاري
gegen jemanden einschreiten	د یو چا په خلاف اقدام کول
Ich habe nichts gegen ihn.	زه د هغه سره څه مخالفت نه لرم

(c) کله چې يو وخت پخپل تيك وخت کې ياد نشي بلکې په اټکلي ډول ياد شي

Wir kommen gegen 23 Uhr oder gegen Mitternacht.	مونږ د ماسخوتن په يوولس بجو او يا د نيمي شپې په شاوخوا کې راځو
Er kam gegen Abend nach Hause.	هغه د ماښام په شاوخوا کې کور ته راغی
Wir werden gegen 10 Uhr erwartet.	خلك مونږ ته د لس بجو په شاوخوا کې په تمه دي

(d) د يو شي سره د پرتله يا مقايسه کولو لپاره يا د يو بل شي سره د بدلولو لپاره

Was bin ich gegen ihn?	د هغه په پرتله زه څه يم؟
Gegen mich ist er sehr klein.	زما په پرتله هغه ډېر ووړکی دی
Gegen gestern ist es heute kalt.	د پرون په پرتله نن هوا سړه ده
Gegen früher ist das nichts.	د پخوا په پرتله دا هيڅ شی ندی
Ich wette hundert gegen eins, dass …	زه سل په يو شرط ږدم چې ...

(e) په اصطلاحاتو کې، په هره اصطلاح کې (gegen) ځان له مانا لري

gegen den Strom schwimmen	په سيند کې مخ په پورته لامبو کول (تطابق نه کول)
mit dem Kopf gegen die Wand rennen	خپل سر له ديوال سره جنګول
Dagegen ist kein Kraut gewachsen!	د دې چاره نشته، دا ستونځه څه حل نلري
Er kämpft gegen Windmühlen	. هغه له داسې يو شي سره منګولې لګوي چې هيڅ زور يې نلري

o h n e

د (ohne) لغوي مانا ده (بې له) ، دا (Präposition) زياتره وخت بې له (Artikel) استعماليږي

Diese Arbeit war ohne Nutzen.	دا کار بې ګټې و
Er ist ohne jedes Schamgefühl.	هغه هيڅ شرم نه لري
Ohne ihn wären wir immer noch dort.	بې له هغه به مونږ اوس هم هلته وای
Das geschah ohne sein Zutun.	بې له دې چې هغه يکې څه لاس وهلی وي، دا کار وشو

um

په لغوي مانا (um) څو مانا ګانې لري لکه (د يو هدف لپاره، د يو شي له شاوخوا نه) او داسې نور، خو لاندينې مثالونه ښايي چې نوري ماناګانې هم لري

(a) د يو ځای د ښودلو لپاره، د (um … herum) په توګه

① د يو چا يا د يو شي له شاوخوا نه بې له کوم حرکته (په ولاړ حالت د يو شي شاوخوا)

Um den Turm herum standen viele alte Bäume.	د برج شاوخوا ډېرې ونې ولاړې وې
Wir saßen um den runden Tisch herum und diskutierten.	مونږ د ګرد ميز شاوخوا ناست وو او خبرې اترې مو کولې
Alle standen um ihn herum.	ټول له هغه نه ګرچاپېر ولاړ وو
Die Mutter hat ihre Kinder um sich.	د مور ګرچاپېر ماشومان وو

② د يو چا يا د يو شي له شاوخوا نه چې يو څوك په حرکت وي

Gehen Sie dort um die Ecke, da ist der Briefkasten.	تاسو هلته له کنج نه تېر شئ، هلته د پوستي صندوق دی

Er machte einen großen Bogen um die Feuerstelle.	هغه د اور له ځای نه ډېر لیرې تاو شو
Er fährt um das Haus herum.	هغه د کور له شاوخوا نه (په موټر کې) تاویږي

(b) د یو ټیك وخت د ښودلو لپاره

Um 20 Uhr beginnt die Sportschau.	د ماښام په اته بجو سپورټي خپرونه پيل کيږي
Der Zug fährt genau um 08.00 Uhr.	اورګاډی د سهار په ټيك اته بجو ځي
Um sieben Uhr komme ich wieder.	زۀ په اوه بجو بيا راځم

(c) د یو غیږ دقیق د وخت د ښودلو لپاره (په دې حالت کې له um نه وروسته Artikel راځي)

Das Buch kostet um die 10 Euro herum.	د دې کتاب بيه څه ناڅه لس يورو ده
Er fährt um die Mittagszeit.	هغه د غرمې په شاوخوا کې ځي
um diese Zeit herum	د دې وخت په شاوخوا کې

(d) د ورکېدلو ، له لاسه ورکولو، ضايع کېدلو د ښودلو لپاره

Du hast ihn um seinen Erfolg betrogen.	تا له هغه سره ټګي وکړه چې هغه بريالی نشو
Bei dem Feuer sind viele Tiere ums Leben gekommen. پهٔ دې اور کې ډېر ځاروي مړه شويدي	
Er trauert um seinen Freund.	هغه د خپل ملګري د مړينې په وجه خواشينی دی
Du hast mich um meinen Schlaf gebracht.	تا له ما نه خوب ورك کړو

(e) د یو شي د مقصد، د موخي، د موضوع د ښودلو لپاره (دا چې يو څه د څه په برخه کې دی)

Es geht um Leben und Tod.	دا د ژوند او مرګ خبره ده (چې ژوندی پاتې شي او که مړ شي)
Er macht sich Sorgen um sein Kind.	هغه د خپل زوی په برخه کې په اندېښنه کې دی
Er kämpft um sein Leben.	هغه د ژوندي پاتې کېدو لپاره لاس و پښې وهي

(f) د يوې خبرې د تسلسل يا د بيابيا او يا د تل کېدو د ښودلو لپاره

Schritt um Schritt geht es vorwärts.	قدم په قدم پرمختګ کيږي
Tag um Tag verging, ohne dass etwas geschah.	ورځ په بله شوه، بې له دې چې څه وشي
Stunde um Stunde, Tag um Tag, Jahr um Jahr verliert sich die Zeit in der Ewigkeit.	ګړۍ په ګړۍ، ورځ په ورځ، کال په کال وخت په ازل کې ورکيږي

(g) د يو بدلون ښودلو لپاره چې دا بدلون په منظم ډول وي

Einen Tag um den anderen. *(= jeden zweiten Tag)*	هره دوهمه ورځ

w i d e r

د (wider) مانا ده (د يو شي په خلاف) او د (wieder) سره بايد ګډوډ نشي.

Wider Erwarten hat die Mannschaft das Spiel verloren. د توقع په خلاف لوبډلې لوبه بايلوده	
Er handelte wider das Gesetz.	هغه د قانون په خلاف چلند وکړو

Das geschah wider meinen Willen.	دا کار زما د ارادې په خلاف وشو
Es wurden Gründe für und wider sein Vorhaben angeführt.	د هغه د پلان په پلوی او په خلاف دلیلونه وړاندې شول

2. Präpositionen mit dem Dativ

a b

(a) د یو حد د ښودلو یا د یو تاکل شوي ځای او یا د وخت د ښودلو لپاره

Ab dieser Stelle kannst du allein weiter gehen.	له دې ځای نه وروسته ته کوی شې چې یوازې پرمخ ولاړ شې
Der Zug fährt ab Hauptbahnhof.	دا اورګاډی له ستر یا عمومي سټېشنه ځي
Ab dieser Station gibt es Busverkehr.	له دې سټېشن نه وروسته سروېسونه تګ راتګ کوي
Ab dem 18. Lebensjahr ist man volljährig.	د ۱۸ کلنۍ نه وروسته سړی بالغ دی
Jugendlichen ab 16 Jahren ist der Zutritt gestattet.	له شپاړلس کلنو نه پورته زلموټو ته د ننوتلو اجازه ده
Ab morgen werde ich ein neues Leben beginnen.	سر له سبا نه به زه په یو نوي ژوند پیل وکړم

(b) د یوې نېټې ښودل له (ab) سره په (Dativ + Akkusativ) کې

ab nächstes (Akkusativ)/nächstem (Dativ) Jahr	له راتلونکي کال نه وروسته
ab kommendem (Dativ)/kommenden (Akkusativ) Montag	له راتلونکي دوشنبې نه وروسته
Ab erstem (Dativ)/ ersten (Akkusativ) Mai habe ich Urlaub.	د مې د میاشتې له لومړۍ نېټې نه وروسته زما رخصتي پیل کیږي

a u s

(a) د یو ځای له دننه نه بهر خوا ته د حرکت ښودلو لپاره

Er ging aus dem Haus.	هغه له کوره ووت
Sie kommen um 12 Uhr aus der Schule.	هغوی په دولس بجو له ښوونځي نه راځي
Ich trinke aus dem Glas.	زه له ګیلاس نه اوبه څښم

(b) د یو چا هویت ښودل، له یو ځای نه د یو چا راتلل ښودل، د یو شي وخت ښودل

Seine Familie stammt aus Dänemark.	د هغه کورنۍ له ډنمارک نه ده
Es ist ein Kind aus der Nachbarschaft.	دا زمونږ د ګاونډیانو ماشوم دی
Er übersetzt den Roman aus dem Spanischen ins Deutsche.	هغه دا ناول له هسپانوي نه جرمني ژبې ته ژباړي
etwas aus den Akten wissen	له یو شي نه د دوسیو له مخې خبر اوسېدل

(c) **د یو شي د جوړښت مواد ښودل** (دلته **Artikel** نه کارول کیږي)

Diese Schuhe sind aus echtem Leder.	دا بوټان د سوچه څرمني نه جوړ شویدي
Ein Atom besteht aus einem Kern und Elektronen.	یو اتوم له یوې هستې او له الکترونونو نه جوړ شوېدی
Eheringe sind meistens aus Gold.	د واده ګوتې زیاتره وخت د سرو زرو نه جوړ شوي وي
eine Treppe aus Marmor, eine Hose aus Seide	د مرمرو زینه، د وریښمو یو پطلون

(d) **د یو چلند لپاره د یو لامل یا د یو دلیل ښودلو لپاره** (دلته Artikel نه کارول کیږي)

Aus Liebe zu dir verließ ich meine Heimat.	ستا په مینه ما خپل هیواد پریښود
aus Angst, aus Zorn nichts tun	د ډار له لاسه، د قهر له موخې هیڅ اقدام نه کول
jemandem aus Versehen auf den Fuß treten	سهواً د یو چا پښه د خپلو پښو لاندې کول
Aus welchem Grunde sind Sie gekommen?	تاسو په کوم علت راغلي یاست

(e) **په اصطلاحاتو کې**

Er hat es aus freien Stücken getan.	هغه دا کار پخپله خوښه وکړو
Was soll aus uns werden?	له مونږ نه به څه جوړ شي؟
Aus der Sache wird nichts.	له دې نه څه نه جوړیږي، دا بریالیتوب ته نه رسیږي
aus vollem Halse lachen	د زړه له براسه خندل
jemanden aus den Augen verlieren	یو څوک له نظره پناه کېدل
sich etwas aus dem Kopf schlagen	یو څه له فکره وېستل
jemanden aus dem Tiefschlaf wecken	یو څوک له ژور خوب نه راویښول

a u ß e r

(a) **د یوې استثنا پورې محدودیت، د غیر له ... په مانا**

Außer einem Hund war dort nichts Lebendiges zu sehen.	غیر له یو سپي نه هلته بل هیڅ ژوی نه لیدل کېدو
Außer warmer Milch und Honig nahm der Kranke nichts zu sich.	غیر له تودو شودو او له شاتو مریض بل هیڅ شی نه خوړو
Ich habe keinen Freund außer dir.	له تا نه پرته زه بل هیڅ ملګری نه لرم
Außer ihm war niemand zu Hause.	له هغه نه پرته بل هیڅ څوک په کور کې نه وو
Alle außer ihm sind herzlich willkommen.	له هغه نه پرته نور ټولو ته هرکلی دی

(b) **په اصطلاحاتو کې** (außer) **په هره جمله کې بېله بېله مانا لري**

Hier seid ihr außer Gefahr.	دلته تاسو له خطره بچ یاست
Die Feinde sind außer Gefecht gesetzt.	په دښمنانو کې نور د جګړې توان ندی پاتې، دښمنان د جګړې نه ولېدلي دي
Steht das außer Zweifel?	په دې کې څه شك نشته؟
Seine Behauptung steht außer Zweifel.	د هغه په ادعا کې څه شك نشته
Die Kinder waren außer Rand und Band.	ماشومانو د خوشحالی له لاسه کنترول له لاسه ورکړی و او توپونه یې وهل

Das Gesetz ist doch seit Jahren außer Kraft gesetzt!?	دا قانون خو د کلونو راهیسي ناچل شوی دی
Er war außer Sichtweite.	هغه له سترګو نه پناه شوی و، د نظر نه پناه شوی و
Der General ist außer Dienst.	دي جنرال خپل تقاعد اخيستی دی
Ich bin ganz außer Atem.	زما ساه سوره شوي ده، زما ساه ختلې ده
Er ist ganz außer Puste.	هغه بالکل ساه ختلی دی

b e i

(a) د يو ځای د نږدېوالي د ښودلو لپاره

Hanau liegt bei Frankfurt.	د هاناو ښار د فرنکفورت ښار تر څنګ پروت دی
Sie müssen beim Schwimmbad rechts abbiegen.	د لامبو ډنډ تر څنګ تاسو ښي اړخ ته راتاو شئ
Er wohnt bei der Post.	هغه د پوسته خوني ترڅنګ اوسيږي

(b) په يو ځای کي د تمېدلو لپاره، د تېکاو لپاره، د هستوګني لپاره

Er war vorher beim Militär.	له هغي نه پخوا هغه په پوځ کي و
Bleib bei mir!	ته له ما سره پاتي شه
Er wohnt jetzt bei seinem Großvater, nicht mehr bei seinem Vater.	هغه اوس د خپل نيکه سره اوسيږي، د خپل پلار سره نور نه اوسيږي
Er war bei Demonstranten.	هغه د لاريون کوونکو (مظاهره چيانو) په ډله کي و
Er war beim Arzt.	هغه ډاکټر ته تللی و

(c) **په همغه يو وخت کي د دوه پېښو د بيان لپاره** (دلته له bei نه وروسته تل يو اسم راځي)

Er hatte sich beim Rasieren geschnitten.	د ږيري خريلو په وخت کي له هغه نه ځان ټپي شو
Beim Kochen hat er sich verbrannt.	د پخلي کولو په وخت کي د هغه کوم ځای وسوځېده
Musst du bei deinen Hausaufgaben immer Musik hören?	دا ضرور دی چي د کورنی وظيفي په وخت کي ته تل موسيقي واوري؟

(d) د يو خوي، خاصيت د څرګندولو يا د يو شي د لامل د ښکاره کولو لپاره

Bei seinem Temperament ist das sehr verständlich.	د هغه مزاج ته چي سرى ګوري، نو بيا يري ښه پوهېدی شي
Bei aller Vorsicht gerieten sie doch in eine Falle.	د دومره احتياط سره سره هغوی بيا هم په يو دام کي ايسار شول
Bei deiner Gewissenhaftigkeit ist dieser Fehler kaum erklärlich.	ستا باوجدانتوب ته چي سرى ګوري، نو نشي پوهېدی چي ولي داسي غلطي وشوه

(e) **په اصطلاحاتو کي** (bei) په هر ځای کي بېله بېله مانا لري

Er ist bei Nacht und Nebel verschwunden.	هغه په پټه ورك شو، يو دم غيب شو
beim besten Willen nicht	که زه يي وغواړم او کوښښونه ورته وکړم، نو دا بيا هم نه کيږي
Ich schwöre bei Gott.	زه په خدای قسم کوم
Es bleibt alles beim Alten.	دلته هرڅه پخپل پخواني حال پاتي کيږي، څه بدلون پکي نه راځي

jemanden beim Wort nehmen	د يو چا خبره جدي نيول، پرې باور کول
jemanden beim Kragen packen	د يو چا گرېوان ته لاس اچول
Ich schwöre bei meiner Ehre.	زه پخپل وجدان قسم خورم
nicht ganz bei sich sein	خپل عادي حالت ته لا راغلى نه اوسېدل، نيمه ويده اوسېدل

(f) د يو حالت د ښودلو لپاره

bei offenem Fenster schlafen	د پرانيستي کړکۍ سره ويده کېدل
Bei solcher Hitze kann ich nicht arbeiten.	پهٔ داسې گرمۍ کې زهٔ کار نه شم کولى
bei dieser Gelegenheit	پهٔ دې موقع کې
Komm bei Gelegenheit vorbei.	کله چې موقع پيدا شوه بيا راشه
Bei Regen verlasse ich das Haus nicht.	په باران کې زه له کوره نه وځم
Bei Tag und bei Nacht ist er für alle da.	په شپه او په ورځ کې هغه د ټولو لپاره حاضر دى

(g) ښودل چې يو څوك په يوه شېبه کې څه کوي

Er war gerade beim Lesen.	په دې شېبه کې هغه په لوستلو بوخت و
Sie ist beim Fernsehen.	په دې شېبه کې هغه تلويزيون گوري
Er starb beim Essen.	هغه د ډوډۍ خوړلو په وخت کې مړ شو
Beim Tod des Vaters fiel er um.	د پلار د مړيني په شېبه کې هغه مځکې ته راوغورځېدو

d a n k

دلته (dank) له (Danke) يعني د (منني) يا د (تشکر) د لغت سره څه اړه نلري او مانا يې ده:
د يوچا له برکته يا په مرسته. په (dank) باندې زياتره وخت يو مثبت يا نېك كار يا يو نېك لامل ښودل کيږي چې له (Dativ) او د (Genitiv) سره راتلى شي.

(a) له (Dativ) سره:

Dank ihm kam es zu einer Lösung.	د هغه له برکته د حل لار پيدا شوه
Dank dem Vater konnten wir eine gute Ausbildung absolvieren. د پلار په مرسته مونږ ښه تعليم وکړى شو	
Dank einem Zufall wurde die Tat entdeckt.	د يو تصادف له برکته دا عمل افشا شو

(b) له (Genitiv) سره:

Dank eures Eingreifens konnte die Gefahr abgewandt werden. ستاسو د مداخلې له برکته خطر له مينځه يووړل شو
Dank seines festen Glaubens überlebte der Gefangene. د هغه د ټينگ ايمان له برکته هغه ژوندى پاتې شو
Er erreichte das Ziel dank seiner Geduld. د خپلې حوصلې له برکته هغه خپل هدف ته ورسېد
Mein Buch konnte dank deiner Hilfe fertig werden. ستا د مرستې له برکته زما کتاب سرته ورسېدو

entgegen

(a) د یو شي په خلا□، په مخالف اړخ (له اسم نه مخکې او وروسته هم راتلی شي)

allen Erwartungen entgegen	د ټولو توقعاتو په خلاف
Entgegen meinem Rat ist er abgereist.	زما د سلا په خلاف هغه په سفر ولاړ
Deine Vorstellungen sind meinen völlig entgegen.	ستا تصورات زما د تصوراتو په خلاف دي

(b) یو شي ته مخامخ، د یو څه په مخه

Wir laufen der Sonne entgegen.	مونږ مخ په لمر ځو، لمر ته مخامخ ځو
Wir schwammen entgegen der Strömung.	مونږ د اوبو جریان مخالف لور ته لامبو ووهله

entsprechend

د یو شي سره سم، د یو شي په مطابق، مربوطه (د اسم نه مخکې او وروسته هم راتلی شي)

entsprechend seinem Vorschlag	د هغه د وړاندیز سره سم
Er hat seiner Ansicht entsprechend gehandelt.	هغه د خپل نظر سره سم چلند کړی دی

gegenüber

(a) د یو ځای د ښودلو لپاره (د یو اسم نه مخکې او وروسته هم راتلی شي)

Die Schule steht dem Rathaus gegenüber.	ښوونځی ښاروالي ته مخامخ پروت دی
Er wohnt im Haus gegenüber der Tankstelle.	هغه د تیلو ټانك ته مخامخ کور کې اوسیږي
Wir wohnen der Post gegenüber.	مونږ پوسته خوني ته مخامخ اوسیږو
Dem Lehrer gegenüber saß ein Schüler.	ښوونکي ته مخامخ یو زده کوونکی ناست و

(b) د یو چا په وړاندې د یو چا چلند، د یو چا سره پرتله کېدنه، مقایسه کېدنه

Dir gegenüber sind unsere Verwandten immer großzügig gewesen.	ستا په وړاندې زمونږ خپلوان تل مهربانه وو
Er ist dir gegenüber im Vorteil.	ستا په پرتله هغه په ګټه کې دی
Mir gegenüber ist er groß.	زما په مقایسه هغه په ونه کې جګ دی، د هغه قد له ما نه جګ دی
Mir gegenüber wagt er das nicht zu sagen.	هغه زما په مخ کې د دې خبرې جرأت نلري
Er ist den Lehrern gegenüber sehr höflich.	هغه د ښوونکو په وړاندې ډېر مؤدبه دی

gemäß

(a) د یو شي په مطابق، د یوې خبرې سره سم (له یو اسم نه مخکې او وروسته هم راتلی شي)

gemäß dem Artikel 5 der Verfassung …	د اساسي قانون د پنځمې مادې په اساس
seinem Wunsch gemäß	د هغه د هیلې په اساس، د هغه د هیلې سره سم

dem Vertrag gemäß = gemäß dem Vertrag	د قرار داد سره سم، د قرار داد پهٔ اساس
Seinem Wunsch gemäß wurde er versetzt.	هغه د خپلې هیلې په اساس تبدیل شو

m i t

په لغوي مانا (mit) (له یو شي سره) ته وایي. خو په دې لاندې برخو کې له (a) نه تر (d) پورې د دې لغت نورې ماناګانې ښکاره کوي.

(a) د یو چا یا د یو شي سره د تړاو لپاره

Ich gehe mit Freunden spazieren.	زه له ملګرو سره چکر ځم
Willst du mit uns essen?	ته غواړې چې له مونږ سره ډوډی وخورې؟
mit ihm und ohne ihn	له هغه سره او بې له هغه
Er ist mit ihr verheiratet.	هغه له هغې سره واده کړی دی
Mit mir waren es insgesamt acht Gäste.	زما په شمول ټول ټال اته میلمانه وو

(b) د وسیلې یا د واسطه کېدو لپاره

Wir heizen mit Gas.	زمونږ بخاری په غاز تودیږي
Ich fahre gerne mit der Bahn.	په اورګاډي کې تګ زما خوښیږي
Er fährt mit dem Auto.	هغه په موټر کې ځي
Er schreibt mit dem Bleistift.	هغه پهٔ پنسل باندې لیکل کوي
Er hat sich die Hände mit der Seife gewaschen.	هغه خپل لاسونه پهٔ صابون پرېمینځل
Er ist mit dem Fahrrad gefahren.	هغه پهٔ بایسکل ولاړ

(c) د یو احساس یا د یو چلند د ښودلو لپاره

Sie aßen mit Appetit.	هغوی پهٔ اشتها ډوډی وخوړله
Mit großer Freude habe ich deinen Brief erhalten.	پهٔ ډېره خوشحالی ما ته ستا لیک راورسېد
Sie lag mit Fieber im Bett.	د هغې تبه وه او په کټ کې پرته وه

(d) د یو ځانګړي وخت یا د یوې شیبې د ښودلو لپاره

Mit der Zeit wurde sie ungeduldig.	هغه د وخت په تېرېدو سره بې حوصله شوه
Mit 20 Jahren machte er sein Examen.	هغه په شل کلنی کې له ازموینې نه فارغ شو
mit [dem] Einbruch der Dunkelheit	د تورتم یا د تیارې د راتلو سره سم
Sie starb mit 80 Jahren.	هغه په اتیا کلنی کې مره شوه
Mit dem heutigen Tag ist die Frist abgelaufen.	سر له نن نه هغه ټاکل شوې موده پای ته ورسېدله

(e) په اصطلاحاتو کې (mit) په هره جمله کې بېله بېله مانا لري

Ich war mit dabei.	زه یکې وم، زه هلته شامل وم، ما یکې برخه درلودله
Ich bin mit von der Partie.	زه یکې یم، زه یکې ګډون کوم، زه ورسره یم
Was ist los mit dir?	پهٔ تا څهٔ شوي؟ پهٔ تا باندې څهٔ چل شوی؟

Es geht bergauf mit ihm.	د هغه وضع مخ په ښه کېدو ده
Raus mit euch!	تاسو له دې ځايه ووځئ (له يوه ځايه د يو چا د شړلو لپاره ويل کيږي)

n a c h

په لغوي مانا (nach) (له يو شي نه وروسته) او هم (يوې خوا يا يو اړخ) ته وايي، خو په لاندې برخه کې له (a) نه تر (f) پورې (nach) په نورو ماناګانو استعمال شوی دي:

(a) د يو ځای د ښودلو لپاره (بې له Artikel)، له (nach) نه وروسته يو نوم راځي

Wir gehen jetzt nach Hause.	مونږ اوس کور ته ځو
Er fliegt morgen nach Amerika.	هغه سبا امريکې ته ځي
Der Zug fährt von Hamburg nach München.	اورګاډی له همبورګ نه مونشن ته ځي

(b) د يوې خوا يا يوې مخې ښودلو لپاره
په دې مانا (nach) له قيدونو سره راځي، له (nach) نه وروسته يو قيد يا (Adverb) راځي

Bitte kommen Sie nach vorne.	تاسو مهرباني وکړئ او وړاندې راشئ
Fahren Sie hier nach links und dann geradeaus.	تاسو دلته کيڼ لاس ته ولاړ شئ او بيا مخامخ ځئ
Ein Stein fällt immer nach unten.	يوه تيږه هر وخت لاندې خوا ته ولويږي

(c) کله چې يو کار د يو وخت له تېرېدو نه وروسته کيږي
د ورځو اومياشتو د ښودلو لپاره بې له (Artikel)

Nach Weihnachten will er uns besuchen.	له کرسمس نه وروسته هغه زمونږ ليدو ته راځي
Ich bin erst nach Anfang März wieder in Frankfurt.	د مارچ د مياشتي له پيل نه وروسته زه بېرته په فرنکفورت کې يم
Nach Freitag nächster Woche habe ich wieder etwas mehr Zeit.	د راتلونکي اونۍ د جمعې ورځې نه وروسته بيا زه لږ څه ډېر وخت لرم
Es ist 5 Minuten nach 12.	د دولس بجو نه پنځه دقيقې تيرې دي
Er kam nach 2 Stunden wieder.	هغه ۲ ساعته وروسته بيرته راغی
Nach wenigen Minuten war alles vorbei.	يو څو دقيقې وروسته هر څه پای ته رسيدلي وو

(d) د يوې مودې يا د يو وخت د ښودلو لپاره
له (nach) نه وروسته (Artikel) راځي

Nach dem 1. April wird nicht mehr geheizt.	د اپريل د لومړۍ نېټې نه وروسته بخاری نه تودول کيږي
Der Dichter wurde erst nach seinem Tode anerkannt.	دا شاعر له مړيني نه يې وروسته په رسميت وپيژندل شو
Nach dem Regen schien wieder die Sonne.	له باران نه وروسته بيا بيرته لمر وشو

(e) د يو شي په اساس، په مطابق (له اسم نه مخکې او هم وروسته راتلی شي)

Dem Protokoll nach hat er folgendes gesagt …	د پروتوکول سره سم هغه دا خبره کړېده
Nach dem Gesetz darf er das nicht tun.	د قانون په اساس هغه دي ته اجازه نلري
Meiner Meinung nach ist der Satz richtig.	زما په فکر دا جمله صحيح ده
Du sollst nach Vorschriften handeln.	ته به اصولو سره سم چلند کوې

(f) د وار د ښودلو لپاره

Nach ihm bist du dran.	له هغۀ نه وروسته ستا وار دی
Nach Berlin ist Hamburg die zweitgrößte Stadt Deutschlands. له برلين نه وروسته همبورګ د جرمني له ټولو نه ستر ښار دی	

(g) د ځينو فعلونو سره (nach) په جبري ډول راځي

Das Kind griff nach seiner Mutter.	ماشوم خپلي مور ته لاس وغځو
Ich frage nach dem Weg.	زه د لاري پوښتنه کوم
Er strebt nach Ruhm.	هغه شهرت موندلو ته هڅه کوي
Ich sehne mich sehr nach meinen Kindern.	خپل ماشومان زما ډېر راپه ياديږي

n e b s t

د يو شي سره مل، د يو شي سره يوځای

Er verkaufte mir das Haus nebst Garage.	هغه دا کور د ګراج سره په ما خرڅ کړو
Er kam nebst seinen Angehörigen.	هغه د خپل بالبچ سره راغی
Dieses Haus nebst Garten ist zu verkaufen.	دا کور سره د باغچې خرڅول کيږي

s a m t

د يو چا يا د يو شي سره، د چا سره مل، يوځای

eine Blume samt Wurzeln	يو ګل له ريښو سره
Er kam samt seiner Familie.	هغه له خپلې کورنۍ سره راغی
Samt seinem Sohn besuchte er das Museum.	هغه د خپل زوی سره د موزيم ليدو ته ولاړ

s e i t

(a) د يوې مودې د ښودلو لپاره چې له هغې نه وروسته يو څه پيلېږي
(له Artikel سره او بې له Artikel هم راځي)

Er ist seit Freitag krank.	هغه د جمعې ورځې راهيسي ناروغ دی
Seit Anfang August hat er wieder eine Arbeitsstelle. د اګست د مياشتي د پيل راهيسي هغه يو کار پيدا کړی دی	
Seit der Geburt seines Sohnes interessiert er sich für Kinder. د هغه د زوی د زېږېدني راهيسي هغه له ماشومانو سره علاقه لري	
Seit einem Monat warte ich auf eine Nachricht von euch. يوه مياشت کيږي چې زه ستاسو يو احوال ته په تمه يم	

Seit dem 21. März haben wir Frühling.	د مارچ د میاشتي د ۲۱ نېټي راهیسي پسرلی دی
Er lebt seit Kurzem hier.	هغه د لنډې مودې راهیسي دلته اوسیږي
Das versucht er seit Jahren.	هغه له کلونو راهیسي په دې هڅه کې دی
Seit wann bist du wieder hier?	ته له کوم وخت راهیسي بېرته دلته يې؟

(b) په ځینو اصطلاحاتو کې

seit eh und	له ډېر پخوا راهیسي
Darüber ist seit eh und je viel geschrieben worden. په دې برخه کې له ډېر پخوا راهیسي ډېر څه لیکل شوي دي	

v o n

په لغوي مانا (von) (له یو چا نه) او (له یو ځای نه) ته وايي، خو په لاندینیو جملو کې له (a) نه تر (h) پورې نورې ماناګاني يې لیدل کېدی شي.

(a) د یو ځای د ښودلو لپاره

Der Wind weht von Westen.	باد له لوېدیځ لوري نه راځي
Das Regenwasser tropft vom Dach.	د باران اوبه له بامه راڅخیږي
Der Zug fährt von Gleis 1.	اورګاډی له لومړی پټلی نه ځي
von Norden nach Süden	له شمال نه جنوب ته

(b) د یوې نېټې د ښودلو لپاره، د یوې مودې د ښودلو لپاره

Vom 30.06. bis zum 15.08. haben wir Ferien. د جون له ۳۰ نېټې نه د اګست تر ۱۵ نېټې پورې زمونږ رخصتي ده	
Ich danke Ihnen für Ihren Brief vom 20.03.2013. زه ستاسو د ۲۰۱۳ کال د مارچ د شلمې نېټې لیك نه مننه کوم	
von morgens bis abends	له سهار نه تر ماښامه پورې

(c) د یو چا یا د یو شي د خواصو یا د هویت یا د مسلك د ښودلو لپاره
په داسي جملو کې له (von) نه وروسته یو قید یا (Präposition) راځي

Er ist ein Mann von Charakter.	هغه یو د کرکټر خاوند سړی دی
Er ist von auswärts.	هغه له بهر نه راغلی دی (د دې ځای نه ندی)
ein Mädchen von großer Schönheit	یوه له ډېر ښایست نه ډکه نجلۍ
Er ist Lehrer von Beruf.	په مسلك کې هغه ښوونکی دی

(d) د یو ځای د شروع کېدلو لپاره
په داسي حالاتو کې له (von) نه وروسته یو اسم او له اسم نه وروسته یو بل (Präposition) راځي

Von Amerika aus sieht man das ganz anders.	په امریکه کې خلك دې ته بل شان نظر کوي
Von 12 Uhr an ist das Büro geschlossen.	له دولس بجو نه وروسته دفتر تړلی دی
die Entfernung von der Erde zum Mond	له ځمکې نه تر سپوږمۍ پورې فاصله

Er wusste von Anfang an Bescheid.	هغه له اوله خبر و

(e) د يو شي يا د يو کار د اصلي فاعل يا کوونکي د ښودلو لپاره په (Passiv) حالت کې

Er ist von den Matrosen gerettet worden.	هغه د سمندري عسکرو له خوا وژغورل شو
Sie wurde von ihrem Vater gelobt.	د هغې پلار د هغې ستاینه وکړه
Er wurde von einem Auto angefahren.	هغه يو موټر ووهه

(f) د يو (Genitivattribut) په ځای

Sie roch den Rauch von Zigaretten.	د هغې په پوزه د سگرټو د لوگي بوی ولگېدو
Ist das Taschentuch von dir?	دا دسمال ستا دی؟
Das ist das Buch von meiner Lehrerin.	دا کتاب زما د ښوونکي دی

(g) د يو صفت يا (Adjektivattribut) په ځای

eine wichtige Frage – eine Frage von Wichtigkeit	يوه مهمه پوښتنه ـ يوه له اهميت نه ډکه پوښتنه
ein zehnjähriges Kind – ein Kind von zehn Jahren	يو لس کلن ماشوم ـ يو د لسو کالو ماشوم
der Hamburger Senat – der Senat von Hamburg	د همبورگ د سنا مجلس

(h) په اصطلاحاتو کې له نورو (Präpositionen) سره

von wegen	نه بابا، حقيقت داسې نه دی
von vornherein	له اوله، د اول نه
von alters her	له ډېر پخوا راهيسې
vonseiten = von Seiten	د يوچا له پلوه، له اړخه، له طرفه
Wir haben von uns aus nichts dagegen.	زمونږ له اړخه ورسره څه مخالفت نشته
von Tag zu Tag, von Jahr zu Jahr	ورځ په ورځ، کال په کال
von heute auf morgen	له نن نه سبا ته (په يوه ورځ يا په يوې شپې کې)
von mir aus	زما بې يکې څه، زه يکې څه غرض نلرم، زما له پلوه څه خنډ نشته)

zu

(a) يو هد□ په لور، د يو ځای د ښودلو لپاره

Gehen Sie doch endlich zum Arzt.	تاسو خو آخر يو ځل ډاکټر ته ولاړ شئ
Er lief zu seiner Mutter.	هغه خپلې مور ته ورمنډه کړه
Am Freitag komme ich zu dir.	د جمعې په ورځ زه تا ته درځم
Ich gehe noch schnell zur Bank.	زه ژر غونډې بانك ته ځم

(b) د يو وخت د ښودلو لپاره (له Artikel سره او بې له Artikel هم)

Zu Weihnachten bleiben wir zu Hause.	په کرسمس کې مونږ په کور کې پاتې کيږو
Zu meiner Zeit galten noch andere Werte.	زما په وخت کې نور ارزښتونه موجود وو

Er hat seiner Tochter das Haus noch zu seinen Lebzeiten vererbt.	هغه دا كور د خپل ژوندانه په وخت كې خپلي لور ته په ميراث وركړی و
Zu dieser Zeit reiste man mit Kutschen.	په دغه وخت كې خلكو په ګاډيو كې سفرونه كول
Zu deinem Geburtstag kann ich leider nicht kommen.	ستا كليزې ته زه له بده مرغه نشم درتلی

(c) د يو هد□ يا د يو قصد د ښودلو لپاره

Zum Beweis möchte ich folgende Zahlen bekannt geben …	د ثبوت لپاره زه غواړم چې لاندينی شمېرې اعلاني كړم
Zum besseren Verständnis muss man folgendes wissen …	د ښه پوهېدلو لپاره بايد سړی په دې پوه شي چې ...

(d) د يو احساس ښودلو لپاره

Zu meinem Bedauern muss ich Ihnen mitteilen, dass …	په خواشينی سره زه بايد تاسو ته دا خبر دركړم چې ...
Ich tue das nicht zu meinem Vergnügen.	دا كار زه د خوند اخيستلو لپاره نكوم

(e) د يو بدلون يا تغير د ښودلو لپاره

Unter Druck wurden die organischen Stoffe zu Kohle.	د فشار لاندې عضوي مواد په سكرو بدل شول
Endlich kommen wir zu einer Einigung.	ايله په ايله چې مونږ موافقې ته رسيږو

(f) د يوې شمېرې يا د عددونو د تناسب د ښودلو لپاره

zu 50%, zu einem Drittel	په سلو كې 50 ، پنځوس سلنه - په درېمه برخه
Das Spiel endete 3 zu 1.	لوبه 3 په 1 پای ته ورسېدله
etwas zur Hälfte aufessen	د يو شي نيمايي برخه خوړل
zu einem großen Teil	ډېره برخه، تر ډېرې برخې پورې

(g) په اصطلاحاتو كې (له Artikel سره او بې له Artikel هم)
په دې جملو كې د (zu) نه وروسته تل يو اسم راځي

zu Hause sein	په كور كې اوسېدل
zu Wasser und zu Lande	د اوبو او د وچې له لارې
jemandem zu Füßen sitzen	د يوچا د پښو تر څنګ ناست اوسېدل
zu Mittag	په غرمه كې
zu Anfang des Jahres	د كال په سر كې
zu Boden fallen	په مځكه غورځېدل
zu Gott beten	خدای ته سجده كول
zu Ende sein	پای ته رسېدل
die Nacht zum Tag machen	تو له شپه ويښ پاتې كېدل

zufolge

(a) د یو شي په اساس یا په مطابق، د یو شي سره سم (ورنه مخکې یو اسم له Dativ سره راځي)

seinem Wunsch zufolge. …	د هغه له هیلې سره سم …
Einem Gerücht zufolge will er heiraten.	د يوې اوازې له مخې هغه غواړي چې واده وکړي
Den Experten zufolge war die Unterschrift gefälscht.	د متخصصينو د نظر سره سم دا لاسليك جعلي دی

(b) د یو شي له مخې، د یو شي سره سم (له zufolgeا نه وروسته Genitiv راځي)

zufolge seines Befehls	د هغه د امر سره سم
Zufolge eines Gerüchts geht die Fabrik bald pleite.	د يوې ګنګوسې له مخې دا فابريكه په لنډو كې سقوط كوي

Übungen:

Setzen Sie die fehlenden Präpositionen ein.

ab	am	aus	bei	mit	nach	seit	von	zu

1. Möchtest du heute Abend …… mir ins Kino gehen?
ته غواړې چې نن ماښام له ما سره سينما ته ولاړ شې؟
2. Hast du heute …… der Schule schon etwas vor?
ته نن له ښوونځي نه وروسته څه كار لرې؟
3. Diese Möbel stammen …… dem 17. Jahrhundert.
دا فرنيچر د اولسمې پيړۍ د وخت نه دی
4. Wo ist dein Bruder? – Er ist …… seinem Freund.
ستا ورور چیرته دی؟ ـ هغه د خپل ملګري په كور كې دی
5. Der Student aus London ist erst …… zwei Wochen in Deutschland.
له لندن نه راغلی محصل دوه اونۍ كيږي چې په جرمني كې دی
6. …… Freitag wollen die Arbeiter streiken.
د جمعې په ورځ كارګران غواړي چې اعتصاب وكړي
7. Meine Haare sind zu lang. Ich muss dringend …… Frisör.
زما ويښته اوږده شويدي. بايد ضرور نايي ته ولاړ شم
8. Woher kommst du gerade? – Ich komme gerade …… meinem Freund.
ته همدا اوس له كوم ځای نه راغلې؟ زه همدا اوس د خپل ملګري له كوره راغلم
9. …… der neuen Brille siehst du richtig intelligent aus.
له نوو عينكو سره ته ښه ذكي ښكارې
10. Josef, holst du mir bitte eine Flasche Wasser …… dem Kühlschrank?
يوسفه، ته به دا مهرباني وكړې چې ما ته د يخچال نه يو بوتل اوبه راوړې؟

Lösungen:

1. mit 2. nach 3. aus 4. bei 5. seit 6. am 7. zum 8. von 9. mit 10. aus

Übung: Setzen Sie die fehlenden Präpositionen ein.

aus	bei	für	gegen	mit	nach	seit	vor	zu

1. Ein Dieb nimmt das Geld …… der Tasche. يو غل له بکس نه پیسي راالخلي
2. …… diesem Wetter schickt man keinen Hund vor die Tür.
په داسي هوا کي هیڅ څوك سپی دروازي مخي ته نه لیږي
3. Der Vogel ist …… eine Glasscheibe geflogen.
مرغه د یو ښیښه اي دېوال په لور والوتلو
4. Ich muss jetzt gehen. Um 23:00 Uhr muss ich …… Hause sein.
زه باید اوس ولاړ شم. زه باید د شپې په یوولس بجو په کور کي واوسم
5. Ich habe keine Lust mehr. Ich möchte jetzt …… Hause gehen.
نور نو زما زړه نکیږي. زړه مي کیږي چي همدا اوس کور ته ولاړ شم
6. Der kleine Junge hat keine Angst …… großen Tieren.
دا وړوکی هلك له سترو ښاروېو نه نه ډاریږي
7. …… ihrer Kindheit braucht das Mädchen eine Sehhilfe.
له ماشومولی راهیسي دا نجلی یوې عینکې ته اړه ده
8. Das Dorf liegt …… München. دا کلی د مونشن تر څېرمه پروت دی
9. Unser Nachbar geht täglich …… seinem Hund im Park spazieren.
زمونږ ګاونډی هره ورځ له خپل سپي سره په چکر ګرځي
10. …… wen ist das Geschenk? دا سوغات له چا لپاره دی؟

Lösungen:

1. aus 2. bei 3. gegen 4. zu 5. nach 6. vor 7. seit 8. bei 9. mit
10. für

Übungen:

Setzen Sie die fehlenden Präpositionen. Deklinieren Sie die Artikelwörter. Das Subjekt setzen Sie bitte auf Position 1.
Beispiel: spazieren gehen / der Mann / uns / in der Stadt
Lösung: Der Mann geht mit uns in der Stadt spazieren.

1. gehen / wir / der / Vorlesung / in / das / Restaurant/ .
مونږ له ډوډۍ نه وروسته رستوران ته ځو
2. wohnen / der / Student / im/ Studentenheim / noch / .
محصل تر اوسه لا د خپل مور او پلار په کور کي اوسیږي
3. wollen / fliegen / wir / im / Sommer / Amerika / .
مونږ غواړو چي په اوړي کي امریکې ته په الوتکه کې ولاړ شو
4. fahren / ich / am / Mittwoch / der / Zug / Berlin / .
زه د چارشنبې په ورځ په اورګاډي کي برلین ته ځم
5. kommen / mein Vater/ morgen / endlich / das / Krankenhaus / .
زما پلار ایله په ایله سبا له روغتون نه راځي

6. liegen / Gauting / München / .   ګوتینګ د مونشن تر څېرمه پروت دی
7. arbeiten / der Manager / Bayer / schon / seit / 10 / Jahren / .
دا منجر د لسو کالو راهیسي د بایر په کمپنۍ کي کار کوي
8. sein / die Unterschrift / nicht / mir / .   دا لاسلیك زما ندی
9. müssen / gehen / du / der / Arzt / morgen / .   ته باید سبا ډاکټر ته ولاړ شي
10. wollen / gehen / die Fabrikarbeiter / jetzt / Hause / .
د فابریکي کارګران غواړي چي اوس کور ته ولاړ شي

Lösungen:

1. Wir gehen nach der Vorlesung in das Restaurant.
2. Der Student wohnt noch im Studentenheim.
3. Wir wollen im Sommer nach Amerika fliegen.
4. Ich fahre am Mittwoch mit dem Zug nach Berlin.
5. Mein Vater kommt morgen endlich aus dem Krankenhaus.
6. Gauting liegt bei München.
7. Der Manager arbeitet schon seit 10 Jahren bei Bayer.
8. Die Unterschrift ist nicht von mir.
9. Du musst morgen zum Arzt gehen.
10. Die Fabrikarbeiter wollen jetzt nach Hause gehen.

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an

د یو ځای د ښودلو لپاره (زیاتره وخت د یو شي سره د لګېدو یا د تماس په وخت)

(a) کله چي یوه پوښتنه کیږي چي (چېرته = wohin) نو بیا جمله د (Akkusativ) سره راځي

Er hängte das Bild an die Wand. Frage: Wohin hängte er das Bild?	هغه دا عکس په دېوال ځوړند کړو هغه عکس چېرته ځوړند کړو؟
Wir setzen uns an den Tisch. Frage: Wohin setzen wir uns?	مونږ د مېز په څنګ کي کښېنو مونږ چېرته کښېنو
Wir fahren ans Meer. Frage: Wohin fahren wir?	مونږ د بحر غاړي ته ځو مونږ چېرته ځو؟
Er schreibt das Wort an die Tafel. Frage: Wohin schreibt er das Wort?	هغه دا کلمه په تختي لیکي هغه دا کلمه چېرته لیکي؟
Wir gehen jetzt an den See. Frage: Wohin gehen wir jetzt?	مونږ اوس لوی ډنډ (جهیل) ته ځو مونږ اوس چېرته ځو؟

(b) کله چي یوه پوښتنه کیږي چي (چېرته = wo) نو بیا جمله له (Dativ) سره راځي

Wir sitzen am Tisch. Frage: Wo sitzen wir?	مونږ د مېز تر څنګ ناست یو مونږ چېرته ناست یو؟
An der Grenze werden die Pässe kontrolliert. Frage: Wo werden die Pässe kontrolliert?	په سرحد کي پاسپورتونه کنټرولیږي پاسپورتونه چېرته کنټرولیږي؟
Das Bild hing an der Wand.	عکس په دېوال کي ځوړند و

Frage: Wo hing das Bild?	عکس چېرته ځوړند و؟
Frankfurt liegt am Main.	د فرنکفورت ښار د ماین د سیند په غاړه پروت دی
Frage: Wo liegt Frankfurt?	فرنکفورت چېرته پروت دی؟
Die Sonne steht schon hoch am Himmel.	لمر پاس په اسمان کې دی
Frage: Wo steht schon die Sonne?	لمر اوس چېرته دی؟

(c) د مهال، د نېټي او د اونی د ورځو د ښودلو لپاره له (Dativ) سره

Am Abend kannst du mich immer zu Hause erreichen.	د ماښام له مخې ته تل ما په کور کې پیدا کوی شې
Sie ist am 03. März 2000 geboren.	هغه د ۲۰۰۰ کال د مارچ په دریمه نېټه زیږېدلې ده
Am Freitagnachmittag ist um 4 Uhr Dienstschluss.	د جمعې په ماسپښین په څلورو بجو نوکري پای ته رسیږي
Am Anfang schuf Gott Himmel und Erde.	په لومړي سر کې خدای اسمان او ځمکه خلق کړل
Am Monatsende wird das Geld oft knapp.	د میاشت په پای کې زیاتره وخت پیسې کمیږي

(d) د (an die ...) په ډول د (تقریباً یا څه نا څه) په مانا، له (Akkusativ) سره

Es waren an die fünfzig Gäste anwesend.	څه نا څه پنځوس مېلمانه حاضر وو
Die Villa hat an die 20 Zimmer.	په دې مانۍ کې څه ناڅه شل کوټې شته
Er hat an die 40 Euro verloren.	له هغه نه څه نـا څه ۴۰ یورو ورک شول

(e) د (an ... vorbei) په ډول د (د یو چا له څنګ نه تېر) په مانا د (Dativ) سره

Er ging an mir vorbei, ohne mich zu erkennen.	بې له دې چې هغه ما وپېژني، هغه زما له څنګ نه تېر شو
Er fuhr heute an der Unfallstelle vorbei.	هغه نن د ټکر له ځایه تېر شو
Sind wir schon an Berlin vorbei?	مونږ له برلین نه تېر شوي یو؟

(f) په اصطلاحاتو کې

Ich an deiner Stelle hätte anders gehandelt.	ستا په ځای به ما بل شان چلند کړی وای
An meiner Stelle hättest du genauso gehandelt.	زما په ځای به تا هم همدا شان چلند کړی وای

auf

په لغوي مانا (auf) (د یو شي دپاسه) ته وایي، خو په لاندې جملو کې له (a) تر (k) پورې به تاسو نورې ماناګانې یې هم وګورئ

(a) د یو ځای د ښودلو لپاره. کله چې پوښتنه کیږي چې (چېرته = wohin) له (Akkusativ) سره

Er legt das Buch auf den Tisch.	هغه کتاب په مېز باندې ږدي
Frage: Wohin legt er das Buch?	هغه کتاب چېرته ږدي؟
Plötzlich lief das Kind auf die Straße.	یوناځاپه ماشوم سړک ته ورمنډه کړه
Frage: Wohin lief das Kind plötzlich?	ماشوم یوناځاپه چېرته وځغستل؟
Er legte seine Hände auf meine.	هغه خپل لاسونه زما په لاسونو کېښودل
Frage: Wohin legte er seine Hände?	هغه خپل لاسونه چېرته کېښودل؟

(b) د يو ځای د ښودلو لپاره، کله چې پوښتنه کيږي چې (چېرته = wo) له (Dativ) سره

Das Buch liegt auf dem Tisch. Frage: Wo liegt das Buch?	کتاب په مېز بانـدې پروت دی کتاب چېرته پروت دی؟
Auf dem Heimweg ereignete sich ein Unfall. Frage: Wo ereignete sich ein Unfall?	کور ته د تګ په لار کې يو ټکر وشو چېرته يو ټکر وشو؟
Er sitzt auf einer Parkbank. Frage: Wo sitzt er?	هغه د پارك په يوې چوکۍ ناست دی هغه چېرته ناست دی؟
Die Vase steht auf der Fensterbank. Frage: Wo steht die Vase?	ګلدان په تاخچه کې دی ګلدان چېرته دی؟
Ich habe ihn auf der Reise kennengelernt. Frage: wo hast du ihn kennengelernt?	زه د هغه سره په سفر کې اشنا شوم له هغه سره ته چېرته اشنا شوی يې؟

(c) د يوې مودې د ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Vom Freitag auf Samstag übernachten wir im Hotel. له جمعې نه تر شنبې پورې مونږ په هوټل کې شپه تېرووو	
Dieses Gesetz gilt auf Zeit, nicht auf Dauer.	دا قانون د مؤقت وخت لپاره دی، نه تل لپاره
Der erste Weihnachtstag fällt auf einen Freitag.	د کرسمس لومړی ورځ جمعه ده
Er ist auf ein paar Tage verreist.	هغه د څو ورځو لپاره په سفر تللی دی
Kommen Sie doch auf ein paar Minuten herein.	تاسو د يو څو دقيقو لپاره راددننه شئ

(d) يو لوري ته د يو حرکت د ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Der Enkel ist auf die Großmutter zugelaufen.	لمسي نيا ته ورمنډه کړه
Langsam ging er auf sie zu.	هغه په کراره کراره د هغې په لوري ولاړ

(e) د (auf … hin) په توګه د يوې مخکينۍ خبرې د ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Auf diesen Bericht hin müssen wir unsere Meinung korrigieren. د دې رپوټ په اساس مونږ بايد خپل نظر بدل کړو	
Er wurde auf alle möglichen Krankheiten hin untersucht. څه ناروغی چې شته، هغه د دې ټولو ناروغيو په اړوند معاينه شو	
Selbst auf die Gefahr hin, dass ich hungrig zu Bett gehe: Den Spinat esse ich auf keinen Fall. زه دا خطر په غاړه اخلم چې په وږې نس به ګټ ته ځم، خو پالك نه خورم	
Auf die Beschwerden der Nachbarn hin wurde der lästige Mann festgenommen. د ګاونډيانو د شکايتونو په وجه دا مزاحم سړی ونيول شو	

(f) د (auf … hinaus) په توګه د يوې اوږدې مودې د ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Er hatte sich auf Jahre hinaus verschuldet.	هغه ځان کلونه کلونه پوروړی کړی و
Dieses Thema wird uns noch auf Jahre hinaus beschäftigen. دا موضوع به کلونه کلونه زمونږ سر خوږوي	
Auf Jahre hinaus wird unsere Nationalmannschaft unschlagbar sein. زمونږ ملي لوبډلې ته به کلونه کلونه څوك ماتې ورنکړی شي	

(g) په اصطلاحاتو کې، له (Akkusativ) سره

Er warf einen Blick auf den Zeugen und erkannte ihn sofort.	هغه شاهد ته یو نظر واچو او سمدلاسه یې وپېژندو
Auf die Dauer kann das nicht gut gehen.	د تل لپاره دا په ښه شان پرمخ تللی ونشي
Wir müssen uns endlich auf den Weg machen.	مونږ باید آخر روان شو
Er unterhält sich auf Deutsch.	هغه په **جرمني** ژبه غږیږي
ein Glas Wasser auf einen Schluck austrinken	یو ګیلاس اوبه په یو غرب تېرول
Das Haus muss auf jeden Fall verkauft werden.	په هر حالت چې وي، دا کور باید خرڅ شي
Das stimmt auf den Cent genau!	دا تر وروستي سنته پورې ټیک دي

(h) **د یو شي د کېدلو د ډول ښودلو لپاره** (چې یو شی په کوم شان کیږي)

Auf einmal ging die Tür auf.	یوناڅاپه دروازه پرانیستل شوه
Wie sagt man das auf Deutsch?	دا په جرمني ژبه څنګه ویل کیږي؟
Der Dieb wurde auf der Flucht erschossen.	غل د تېښتې په وخت وویشتل شـو
auf elegante Art	په ماهرانه ډول، په ښایسته ډول
Er hat alles auf einmal gegessen.	هغه ټول شیان په یوځل وخوړل

(i) **د تآکید او د یو شي د زیات ښودلو لپاره د یو لغت دوه ځلي تکرار لپاره**

Welle auf Welle	د یوې څپې پسې بله څپه، څپه په څپه
Es folgte Angriff auf Angriff.	بې له دمې له یوې جملې پسې بله حمله کېدله
Schlag auf Schlag	پرله پسې، بې له دمې، د یو پسې ډېر ژر بل

(j) **د ځینو فعلونو سره په جبري ډول (auf) له (Akkusativ) سره**

auf jemanden achten	په یو چا پام کول
sich auf jemanden/etwas freuen	یو چا یا یو شي ته خوښ اوسېدل
auf jemanden böse sein	په یو چا په قهر اوسېدل
auf jemanden warten	یو چا ته انتظار ویستل

(k) **په اصطلاحاتو کې، له (Dativ) سره**

Auf der einen Seite habe ich dabei viel Geld verloren, auf der anderen Seite habe ich eine wichtige Erfahrung gemacht.	له یوې خوا ډېرې پیسې زما له لاسه ولاړې، له بلې خوا ما یوه مهمه تجربه وکړه
auf der Suche nach jemandem/etwas	د یو چا یا د یو شي په لټه کې
jemanden auf einem Ball kennenlernen	له یو چا سره په یو ستر محفل کې پېژندګلوي کېدل
auf Wiedersehen!	د خدای په امان

hinter

په لغوی مانا (hinter) (د یو شي شاته یا وروسته) ته وایي، خو په لاندې جملو کې له (a) نه تر (f) پورې په نورو ماناګانو کې هم استعمالیږي

(a) **د یو ځای د ښودلو لپاره**، کله چې پوښتنه کیږي چې (چېرته = wohin) ، له (Akkusativ) سره

Stell das Fahrrad hinter das Haus.	ته دا بایسکل د کور شاته ودروه
Frage: Wohin soll ich das Fahrrad stellen?	زه بایسکل چېرته ودروم؟
Das Buch ist hinter das Bücherregal gefallen.	کتاب د کتابونو د الماری شاته ولېدلی دی
Frage: Wohin ist das Buch gefallen?	کتاب چېرته ولېدلی دی؟

(b) د یو ځای د ښودلو لپاره، کله چې پوښتنه کیږي چې (چېرته = wo) ، له (Dativ) سره

Das Motorrad steht hinter der Garage.	موټرسایکل د ګراج شاته ولاړ دی
Frage: Wo steht das Motorrad?	موټرسیکل چېرته ولاړ دی؟
Er stand hinter mir.	هغه زما شاته ولاړ و
Frage: Wo stand er?	هغه چېرته ولاړ و؟

(c) د یو چا سره د ملاتړ ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Er stellte sich hinter mich.	هغه زما ملاتړ وکړو، هغه زما پلوي وکړه
Die Gewerkschaft stellt sich hinter ihre Mitglieder.	د کارګرانو ټولنه د خپلو غړو پلوي کوي

(d) د یو چا سره د ملاتړ ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Die Beamten stehen hinter ihrem entlassenen Kollegen.	مامورین د خپل شړل شوی همکار ملاتړ کوي
Wer steht hinter diesem Mann?	د دې سړي شا ته څوک ولاړ دی؟ څوک یې ملاتړ کوي؟

(e) د (hinter … zurück) او (hinter …her) په توګه، له (Dativ) سره

Der Hund lief hinter den Wanderern her.	سپی د لارو پسې روان شو
hinter der Entwicklung zurückbleiben	له پرمختګ نه شاته پاتې کېدل
Sie blieb hinter der Gruppe der Wanderer zurück.	هغه د لارو له ډلې نه شاته پاتې شوه

(f) په اصطلاحاتو کې

hinter jemandes Rücken	د یو چا شاته ، د یو چا په غیاب کې
hinter Schloss und Riegel	بندي شوی، زنداني
Er ist noch nicht trocken hinter den Ohren.	هغه لا خام (بې تجربه) دی
Er hat es faustdick hinter den Ohren.	هغه ډېر چلباز دی
hinter etwas drei Kreuze machen	ډېر خوښېدل چې یو سخت کار تېر شي
einen hinter die Ohren bekommen	وهل کېدل
Das kannst du dir hinter die Ohren schreiben.	ته دا ډېر ښه په یاد وساته چې بیا دې هېر نشي
Das kannst du dir hinter den Spiegel stecken.	ته دا ښه په حافظه کې وساته
jemanden hinters Licht führen	یو څوک غولول، یو چا سره ټګي کول
hinterm Mond leben	له هر شي نه بالکل بې خبره اوسېدل (لکه په سپوږمۍ کې ژوند کول)
sich einen hinter die Binde gießen	الکول څښل

i n

په لغوي مانا (in) (پکي يا په يو شي کې) ته وايي، خو په لاندې برخه کې تاسو له (a) تر (h) پورې نورې ماناګانې يې ګورئ

(a) د يو ځای د ښودلو لپاره، کله چې پوښتنه وشي چې (چېرته = wohin) ، له (Akkusativ) سره

Sie ist ins Bett gegangen. Frage: Wohin ist sie gegangen?	هغه ويده شوه، کټ ته ولاړه هغه چېرته ولاړه؟
Die Bäume wachsen in die Höhe. Frage: Wohin wachsen die Bäume zusehends?	ونې مخ په جګېدو دي ونې کوم ځای ته وده کوي ؟
Ab morgen gehst du in die Schule. Frage: Wohin gehst du ab morgen?	سر له سبا به ته ښوونځي ته ځې سر له سبا به ته چېرته ځې؟
Er hängte die Jacke in den Schrank. Frage: Wohin hängte er die Jacke?	هغه کرتی په الماری کې ځوړنده کړه هغه کرتی چېرته ځوړنده کړه؟

(b) د يو ځای د ښودلو لپاره، کله چې پوښتنه وشي (چېرته = wo) ، د (Dativ) سره

Die Jacke hängt im Schrank. Frage: Wo hängt die Jacke?	کرتی په الماری کې ځوړنده ده کرتی چېرته ځوړنده ده؟
Die Villa steht in einem alten Park. Frage: Wo steht die Villa?	دا مانی په يو زوړ پارک کې ده دا مانی چېرته ده؟
Der Schlüssel steckt immer noch im Schloss. Frage: Wo steckt der Schlüssel immer noch.	کيلي اوس هم لا په کلپ کې نښتې ده کيلي اوس هم لا چېرته نښتې ده؟
Er war in der Schule. Frage: Wo war er?	هغه په ښوونځي کې و هغه چېرته وو؟`
Das Rathaus liegt in der Mitte der Stadt. Frage: wo liegt das Rathaus?	ښاروالي د ښار په مينځ کې پرته ده ښاروالي چېرته پرته ده؟
In der Schachtel ist ein Schatz verborgen. Frage: wo ist ein Schatz verborgen?	په کوتی کې يوه خزانه پټه ده چېرته يوه خزانه پرته ده؟

(c) د وخت د ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

In der letzten Woche war er krank.	په تېرې اونی کې هغه ناروغ و
In einer Stunde ist Mittagspause.	په يو ساعت کې د غرمې دمه ده
In einem Jahren wird er zurückkehren.	په يو کال کې به هغه بېرته راشي
In zwei Tagen bin ich wieder gesund.	په دوه ورځو کې زه بېرته روغ يم
Der Zug wird in ein paar Minuten eintreffen.	اورګاډی به په يو څو دقيقو کې راورسيږي
Das Buch wird in Kürze erscheinen.	کتاب به په لنډو کې له چاپه راوځي
In diesem Sommer hat es viel geregnet.	په دې اوړي کې ډېر باران وشو

(d) د يوې ليکل شوې نسخې او يا د يو چا د خبرو د ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

In der Verfassung ist festgelegt, dass …	په اساسي قانون کې درج شوي دي چې ...
In seiner Rede sagte der Staatspräsident, …	ولسمشر پخپله وينا کې ووېل ...

(e) د احساس یا د یو حالت د ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

In seiner Verzweiflung machte er eine Dummheit.	د نهیلیتوب (ناامېدۍ) له لاسه هغه حماقت وکړو
In ihrer Angst sprangen einige Schiffspassagiere ins Meer.	د ډار له لاسه د بېړۍ ځینو مسافرینو بحر ته ټوپ کړو
In seinen Familienverhältnissen ist nichts geregelt.	د هغه د کورنۍ په حالاتو کې هیڅ شی سم نه دي
In diesem Zustand kann man den Patienten nicht in die Klinik transportieren.	په دې حالت کې رنځور روغتون ته بیول کېدی نشي

(f) د یوې مودې د ښودلو لپاره، له (in) نه مخکې (bis) راځي، له (Akkusativ) سره

Seine Erinnerungen reichen bis in die früheste Kindheit zurück.	د هغه خاطرات تر وړوکي ماشوملۍ پورې رسيږي
Sie feierten bis in den frühen Morgen.	هغوی تر سهاروختي پورې خپل محفل ولمانځو
Er schrieb bis in die Nacht hinein.	هغه تر نیمې شپې پورې لیکل وکړل

(g) د یو شي د څرنګوالي یا د کېدلو د ډول ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Er geht in Stiefeln.	هغه په موزو کې ځي
Das erscheint in vielen Farben.	دا په ډېرو رنګونو کې راوځي
In Wirklichkeit war alles ganz anders.	په واقعیت کې دا بالکل بل شان و
Er war in Schwierigkeiten.	هغه په مشکلاتو کې و

(h) په اصطلاحاتو کې ، له (Dativ) سره (بې له Artikel)

Er ist in Not.	هغه اړ دی، هغه په سخته کې دی، محتاج دی
Du bist in Gefahr.	ته په خطر کې یې
Ich bin in Eile.	زه په بېړه کې یم
Du gerätst bald in Schwierigkeiten.	ته به په لنډ وخت کې په مشکلاتو اخته شي
Das Gesetz tritt in einem Monat in Kraft.	قانون یوه میاشت وروسته نافذ کیږي
Er ist in Ohnmacht gefallen.	هغه ضعف وکړو، هغه بې هوښه شو

n e b e n

د (neben) لغوی مانا (د یو شي په څنګ کې) او (پرته له) ده چې په (Dativ + Akkusativ) کې کارول کیږي

(a) د یو ځای د ښودلو لپاره، کله چې پوښتنه چې وشي چې (چېرته = wohin) له (Akkusativ) سره

Er setzte sich neben mich.	هغه زما په څنګ کې کېناستو
Ich setze mich neben ihn.	زه د هغه په څنګ کې کېناستم
Der Bräutigam stellte sich neben die Braut.	د واده زلمی د ناوې په څنګ کې ودرېد
Er legte das Besteck neben den Teller.	هغه کاشوغه او پنجه د قاب په څنګ کې کېښود

(b) د یو ځای د ښودلو لپاره، کله چې پوښتنه چې وشي چې (چیرته = wo) د (Dativ) سره

Er steht neben mir.	هغه زما پهٔ څنګ کې ولاړ دی
Sie wohnen neben uns.	هغوی زمونږ پهٔ څنګ کې اوسیږي
Neben dem Rathaus befindet sich ein Hotel.	د ښاروالي تر څنګ یو هوټل دی
Der Stall liegt rechts neben dem Haus.	غوجل د کور په ښي اړخ کې پروت دی

(c) له یو شي نه پرته، علاوه په یو شي، له (Dativ) سره

Neben seinem Vermögen hat er noch eine Rente. د خپلي شتمنی په څنګ کې هغه تقاعدي معاش هم لري
Neben anderen Möglichkeiten gibt es auch diese Möglichkeit. د نـورو امکاناتـو تر څنګ دا امکانات هم شته
Neben seinem Lohn verdient er noch sehr viel durch verschiedene Arbeiten. د خپل معاش نه پرته هغه پهٔ ځینو نورو کارونو هم ډېـري پیسي ګټي
Neben den genannten Argumenten sollte man auch berücksichtigen, dass … د دې یاد شوو دلایلو په څنګ کې سړی باید په نظر کې ونیسي چې ...

ü b e r

د (über) لغوي مانا (د یو شي دپاسه) او (د یو شي په برخه کې) ده، خو په راتلونکي برخه کې له (a) نه تر (l) پورې نورې ماناګاني یې لیدی شي.

(a) د یوې لارې د ښودلو لپاره چې دغه لار د یو ځای له مینځ نه تیریږي، له (Akkusativ) سره

Sie entkamen über die Grenze.	هغوی د سرحد له لارې و تښتیدل
Wir sind über die Dörfer gefahren.	مونږ د کلو له لار ولاړو
Der Zug fährt nicht über Berlin.	اورګاډی د برلین پهٔ لار نهٔ ځي
Die Kinder liefen zunächst über die Straße und dann über die Brücke. ماشومان لومړی له سړك نه او بیا له پله نه تیر شول	

(b) ښودل چې یو شی د بل شي دپاسه دی او ورنه اوږد هم دی، له (Dativ) او (Akkusativ) سره

Sie trägt den Mantel über dem Kleid.	هغې د لمن دپاسه بالاپوش اغوستی دی
Er zog seine Mütze über die Ohren.	هغه خپله خولی تر غوږونو پورې ښکته کړه
Nebel liegt über der Wiese.	د چمن دپاسه لړه ده
Dicke Wolken lagen über den Berggipfeln.	د غرونو د څوکو دپاسه ګڼې وریځې وې

(c) ښودل چې یو شی د یو بل شي دپاسه راشي او بل شی پرې پټ شي، له (Akkusativ) سره

Können Sie bitte die Decke über den Tisch ausbreiten? تاسو کولی شئ چې سرمیزي د میز دپاسه هواره کړئ؟
Er zog den Pulli über sein Hemd. — هغه بنین د کمیس دپاسه واغوست
Er legte die Jacke über den Stuhl. — هغه کرتی د چوکی دپاسه کیښودله

(d) ښودل چې یو شی لمس شي او د یو بل شي دپاسه تېرشي، له (Akkusativ) سره

Die Hand strich über ihr Haar	د هغې د وېښتو دپاسه لاس رانښکل شو
Der Wind strich über die Felder.	د پټو دپاسه باد ولګېدو
Tränen liefen ihr über das Gesicht.	د هغې پهٔ مخ اوښکې بهېدې

(e) د تېرېدو د یوې لارې ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Das Flugzeug flog über den Wolken.	الوتکه د ورېځو دپاسه والوتله
Ich will morgen über den Platz gehen.	زه غواړم چې سبا له دې انګړ نه تېر شم
Sie fuhr über die Brücke.	هغه له پله نه تېره شوه
Er schwamm über den See.	هغه له دې ستر ډنډ نه په لامبو تېر شو

(f) د یو شي یا د یو ځای د موقعیت ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Die Lampe hängt über dem Tisch.	څراغ د مېز دپاسه ځوړند دی
Kabul liegt 1800 m über dem Meer.	کابل له بحر نه ۱۸۰۰ متره جګ پروت دی
Sie wohnen über uns.	هغوی زمونږ د کور دپاسه اوسيږي

(g) د یوې مودې د ښودلو لپاره له (Akkusativ) سره

Den ganzen Tag über hat er nur geschlafen.	هغه ټوله ورځ خوب کړی دی
Den Winter über verreisen wir nicht.	مونږ په ژمي کې سفر نه کوو
Übers Wochenende sind wir zu Hause.	د اونۍ په آخر کې مونږ په کور کې یو

(h) له یو حد نه د یو شي د زیاتوالي ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Er ist über 90 Jahre alt.	د هغه عمر د نوي کالو نه اوښتی دی
Das geht über meine Kräfte.	دا کار زما د وسې نه لوړ کار دی، زه ورته ناتوانه یم
Sein Referat war über alle Erwartungen gut.	د هغه کنفرانس له توقع نه ډېر ښه و
Die Temperatur liegt über dem Gefrierpunkt.	د حرارت درجه د کنګل و هلو نه پورته ده

(i) د یوې موضوع د ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Die Schüler haben einen Aufsatz über die Sonnenenergie geschrieben. زده کوونکو د لمر د انرژۍ په برخه کې یوه مقاله ولیکله	
Über die Französische Revolution gibt es verschiedene Meinungen. د فرانسې د انقلاب په برخه کې مختلفې مفکورې موجودې دي	
eine Zeitschrift über Technik	د تخنيك په برخه کې یوه مجله

(j) هغه بل اړخ ته د یو شي موقعیت ښودل، له (Dativ) سره

Meine Freunde wohnen über der Straße.	زما ملګري د سړك په هغه بله غاړه کې اوسيږي
Unsere Verwandten leben über den Bergen. زمونږ خپلوان د غرونو هغه بل اړخ کې ژوند کوي	

(k) له پورته نه لاندې او يا له لاندې نه پورته خواته، د يو حد ښودلو لپاره، له (Akkusativ) سره

Hier versinkst du über die Knöchel im Schlamm.	دلته ته تر ښنګرو پورې په خټه کې ډوبېږې
Der Rock reicht über das Knie.	په دې لمن باندې ځنګونونه پټيږي
Der Fluss tritt über die Ufer.	د سيند اوبه د سيند له غاړې نه رابهر وځي
Die Milch läuft über den Rand der Tasse.	شوده د پيالې له غاړې نه بهر راوځي

(l) په اصطلاحاتو کې

über und über rot werden	رنګ له حده ډېر سور کېدل
Er wurde über und über müde.	هغه له حده ډېر ستړی شو
Er fand Fehler über Fehler in dem Diktat.	هغه په املا کې له حده ډېرې غلطۍ پيدا کړې
Der Dieb ist längst über alle Berge.	غل ډېر وخته تښتېدلی او له نظره پناه شوی دی
mit jemandem über Kreuz liegen	د يو چا سره په شخړه کې اوسېدل
Er sitzt über seinen Büchern.	هغه پخپلو کتابو کار کوي
über Nacht	يو ناڅاپه، نابېره، د توقع په خلاف
Er wurde über Nacht Millionär.	هغه يو ناڅاپه ميليونر شو

u n t e r

په لغوي مانا (unter) (د يو شي لاندې) ته وايي، خو په لاندې برخو کې له (a) نه تر (e) پورې به نورې ماناګانې يې تاسو وګورئ

(a) د يو ځای د ښودلو لپاره چې ادا ځای د بل ځای يا د بل شي لاندې وي، له (Akkusativ) سره

Die Schlange kroch unter den Busch.	مار د بوټو لاندې ولاړ
Sie legte mir ein Kissen unter den Kopf.	هغې زما د سر لاندې يو بالښت کېښود
Ich stelle mich jetzt unter die Dusche.	زه اوس د شاور لاندې ودرېږم (شاور کوم)
Was kriecht da unter den Tisch?	دلته څه شی د ميز لاندې په سينه ښوييږي؟
Leg bitte den Brief unter das Buch.	ته مهرباني وکړه دا ليک د کتاب لاندې کېږده
Wir müssen den Tisch unter die Lampe stellen.	مونږ بايد ميز د څراغ لاندې ودروو
Der Löffel ist unter den Schrank gefallen.	کاشوغه د الماری لاندې ولوېدله
Die Henne nahm ihre Küken unter ihre Flügel.	چرګې خپل چرګوړي د خپلو وزرونو لاندې کړل

(b) د يو ځای د ښودلو لپاره چې ادا ځای د بل ځای يا د بل شي لاندې وي، له (Dativ) سره

Die Katze sitzt unter dem Schrank.	پيشو د الماری لاندې ناسته ده
Der Bauer sitzt unter einem Baum.	بزګر د يوې ونې لاندې ناست دی
Der Brief liegt unter dem Buch.	ليك د کتاب لاندې ايښی دی
Der Keller liegt unter dem Erdgeschoss.	تاکاو د ځمکې د سطحې لاندې دی
Er trägt einen Pullover unter dem Mantel.	هغه د بالاپوش لاندې يو بنين اغوستی دی

(b) د يوې ځانګړې شمېرې نه د لږوالي ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Das hast du unter Wert verkauft.	دا شی تا له ارزښت نه په ټيټه بيه خرڅ کړو
Kinder unter zehn Jahren sollten täglich nicht mehr als eine Stunde fernsehen.	له لسو کالو نه کم عمره ماشومان بايد د ورځې د يو ساعت نه ډېر ټلويزيون ونه ګوري
Nachts sank die Temperatur unter null Grad.	د شپې له مخې د حرارت درجه له صفر نه ټيټه شوه
In Mengen unter 100 Stück wird nichts verkauft.	د سل دانو نه په لږه کچه هيڅ شی نه خرڅول کيږي

(c) په يوې ډلې کې د يو کس يا د يو شي د ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Zum Glück war unter den Reisenden ein Arzt.	له نيکه مرغه د مسافرينو په ډله کې يو ډاکټر و
sich unter das Publikum mischen	د خلکو په مينځ کې ځان ورګډول
Es gab Streit unter den Erben.	د وارثانو تر مينځ شور ماشور وشو
Unter anderem sagte der Redner, …	د نورو خبرو په څنګ کې وياند وويل ...
Unter den Studenten gab es rege Diskussionen.	د محصلينو په مينځ کې سخته لانجه وشوه
etwas unter Männern besprechen	د يو څه په برخه کې له نارينو سره خبرې کول
Hier bin ich einer unter vielen.	دلته د ډېرو خلکو په ډله کې يو تن زه يم

(d) د يوې خبرې يا موضوع د شرايطو ښودلو لپاره ، له (Dativ) سره

Unter diesen Umständen müssen wir mit einer Preiserhöhung rechnen.	په داسي شرايطو کې مونږ بايد د نرخونو د لوړېدو په تمه واوسو
Es ist unmöglich, unter solchen Bedingungen zu arbeiten.	د داسي شرايطو لاندې کار کول ناشوني دي
Unter dieser Voraussetzung kann ich Ihren Vorschlag annehmen.	په دغه شرط زه ستا وړانديز منلی شم
Es gibt keinen Grund, unter Zwang zu leben.	دي ته کوم دليل نشته چې د فشار لاندې څوک ژوند وکړي
Er hat unter Lebensgefahr mein Leben gerettet.	هغه ځان ته د مرګ په خطره زما ژوند له مرګه بچ کړو
Unter Schmerzen wirst du deine Kinder gebären.	ته به په دردونو کې خپل ماشومان وزيږوې
Ich bin unter Tränen eingeschlafen und unter Tränen wieder aufgewacht.	زه په اوښکو ويده شوی يم او په اوښکو بېرته ويښ شوی يم

(e) د يو شي د علت ښودلو لپاره ، له (Dativ) سره

Er leidet unter heftigen Schmerzen.	هغه په سختو دردونو کړيږي
Sie stöhnte unter der Hitze.	هغه د ګرمی له لاسه په زګېروي شوه

(f) د يوې مودې د ښودلو لپاره ، له (Dativ) سره

Unter der Woche hat sie keine Zeit.	د اونۍ په مينځ کې هغه هيڅ وخت نلري

Unter Mittag habe ich eine Stunde frei.	د غرمي له مخې زه يو ساعت وزګار يم
Unter Tags lege ich mich gar nicht hin.	د ورځې له مخې زه هېڅکله نه څملم

(f) په اصطلاحاتو کې ، له (Dativ + Akkusativ) سره

etwas unter den Teppich kehren	د يوې سختې خبرې د حلولو په ځای ورځينې سترګې پټول
etwas unter Kontrolle bringen	يو شی د کنټرول لاندې راوستل
etwas unter der Hand verkaufen	يو شی په پټه (په تور بازار کې) خرڅول
Er ist unter dieser Telefonnummer nicht zu erreichen. هغه په دې ټېلفون شمېره نه پيدا کيږي	
Das geschah unter seinem Kommando.	دا کار د هغه د قوماندې لاندې وشو

v o r

په لغوی مانا (vor) (د يو شي نه مخکې يا وړاندې) ته وايي، خو په لاندې برخه کې له (a) نه تر (e) پورې به تاسو نورې ماناګانې وګورئ

(a) د يو ځای ښودلو لپاره چې د دې ځای په مخکې يو څه وي، له (Akkusativ) سره

Beim Gähnen soll man die Hand vor den Mund halten. د اړرمي کښلو په وخت بايد سرى د خولې مخې ته لاس ونيسي	
Stell die Schuhe vor die Tür.	ته بوټان د دروازې مخې ته کېږده
Er stellte mir den Koffer vor die Füße.	هغه بکس زما د پښو په مخکې کېښود
So kann ich doch nicht vor meinen Vater treten.	زه خو د خپل پلار مخې ته نشم ودرېدلی
Er wollte das Pferd vor den Wagen spannen.	هغه غوښتل چې آس د ګاډی مخکې وتړي
Stell dich einmal vor den Spiegel.	ته يو ځل د هنداري مخې ته ودرېږه
Er trat vor 5 Minuten vor das Haus.	هغه پنځه دقيقې دمخه د کور مخ ته راودرېدو

(b) د يو ځای د ښودلو لپاره چې د دې ځای په مخکې يو څه وي ، له (Dativ) سره

Das Taxi hielt vor unserem Haus.	ټکسي زمونږ د کور مخې ته ودرېدو
In der Schlange standen noch viele Leute vor mir. په کتار کې ډېر کسان له ما نه مخکې ولاړ وو	
Wir standen vor verschlossener Tür.	مونږ د تړلې دروازې مخې ته وو
Plötzlich stand er vor mir.	هغه يوناڅاپه زما پۀ مخکې ولاړ و
Kannst du vor dem Kino auf mich warten? ته کوی شې چې د سينما مخې ته ما ته انتظار وباسې؟	
Sie steht vor dem Spiegel.	هغه د هندارې په مخکې ولاړه ده

(c) د يو وخت ښودلو لپاره چې له دې نه دمخه يو څه پيښ شوي وي، له (Dativ) سره

Vor drei Minuten hat er angerufen.	هغه درې دقيقې دمخه ټيلفون وکړو
Der Zug ist 10 Minuten vor 8 abgefahren.	اورګاډی لس دقيقې کم اته بجې ولاړ
Er hat kurz vor der Prüfung sein Studium abgebrochen. هغه له ازموينې نه لنډ وخت مخکې خپل تحصيل خوشې کړو	
einen Tag vor seiner Abreise	د هغۀ له سفر نه يوه ورځ دمخه

Er kommt nicht vor dem Abend.	هغه له ماښام نه مخکې نه راځي
Jetzt ist es fünf Minuten vor sieben Uhr.	اوس پنځه کم اوه بجې دي

(d) د یو شي د وجې یا لامل ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Vor Schreck fiel er in Ohnmacht.	هغه د ډار له لاسه ضعف وکړو
Er konnte vor Freude nicht sprechen.	د خوشحالۍ له لاسه هغه خبرې نشوې کولی
Er zittert vor Angst.	هغه د ډار له لاسه رپېږي
Mein Herz stand still vor Schreck.	زما زړه د ډار له لاسه ودرېد
Sie weinte vor Wut.	هغې د قهر له لاسه ژړل
Sie errötete vor Scham.	هغه له شرمه شوه
In dem Zimmer war vor lauter Qualm nichts zu sehen. په دې کوټه کې د ډېر لوګي له لاسه بل هېڅ شی نه ښکاره کېدو	

(e) په اصطلاحاتو کې

Gnade vor Recht ergehen lassen.	یو څوک ښښل، معافول، یو چا ته سزا نه ورکول
Ihm läuft vor Ärger die Galle über.	د قهر له لاسه د هغه خېټه په درد شوه
Er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht.	د ډېرو نښو له لاسه اصلي نښه نه شول لیدلی
vor allem/vor allen Dingen	له هر څه نه مخکې

zwischen

په لغوي مانا (zwischen) (په مینځ کې یا ترمینځ) ته وایي چې له (Dativ + Akkusativ) سره کارول کیږي.

(a) د یو ځای ښودلو لپاره چې دغه ځای د دوه ځایونو تر مینځ وي، کله چې پوښتنه وشي چې (wo)، له (Dativ) سره

(b) د یو ځای ښودلو لپاره چې دغه ځای د دوه ځایونو تر مینځ وي، کله چې پوښتنه وشي چې (wohin)، له (Akkusativ) سره

Er will die Garage zwischen die beiden Häuser bauen. هغه غواړي چې د دې دواړو کورونو تر مینځ ګراج جوړ کړي	
Frage: Wohin will er die Garage bauen?	هغه چېرته غواړي چې ګراج جوړ کړي؟
Sie steckte den Brief zwischen die Seiten ihres Buches. هغې دا لیک د خپل کتاب د پاڼو تر مینځ کېښود	
Frage: Wohin steckte er den Brief?	هغه دا لیک چېرته کېښود
Er stellte sich zwischen meinen Sohn und mich.	هغه زما د زوی او زما تر مینځ ودرېد
Frage: Wohin stellte er sich?	هغه چېرته ودرېد؟
Die Mutter stellte sich zwischen die beiden Töchter. مور د دواړو لونو په مینځ کې ودرېدله	
Frage: Wohin stellte sie sich?	هغه چېرته ودرېدله؟

(c) د دوه وختونو یا دوه شمېرو ترمینځ د یوې پېښې د ځرګندولو لپاره، له (Dativ) سره

Zwischen den Halbzeiten eines Fußballspiels liegt eine Pause von fünfzehn Minuten.	د یوې فوټبال لوبې په نیمایي برخه کې یوه پینځلس دقیقه ایزه دمه وي
Wir gehen zwischen neun und zehn Uhr.	مونږ د نهو او لسو بجو تر مینځ ځو
Das geschah zwischen dem 1. und 5. Mai.	دا پېښه د مې د لومړۍ او پینځمې نېټې تر مینځ وشوه
Die Temperatur soll morgen zwischen 20 und 30 Grad liegen.	سبا به د تودوخې درجه د شلو او دېرشو درجو تر مینځ وي
Der Preis liegt zwischen 80 und 100 Euro.	نرخ د اتیا او سل یورو ترمینځ دی
Er ist zwischen 50 und 60 Jahre alt.	د هغه عمر د پنځوسو او شپېتو کالو تر مینځ دی

(d) د دوه کسانو تر مینځ د اړیکو ښودلو لپاره، له (Dativ) سره

Zwischen den beiden wurden Blicke gewechselt.	د دوی دواړو تر مینځه نظرونه بدل شول
zwischen zwei Parteien vermitteln	د دوه ګوندونو تر مینځ مینځګړتوب کول
Es gibt häufig Streit zwischen ihnen.	د هغوی تر مینځ ډېر وخت شخړه وي
Die Verbindung zwischen uns ist abgerissen.	زمونږ تر مینځ اړیکې شکېدلې دي
Zwischen all den vielen Leuten fallen wir gar nicht auf.	د دومره ډېرو خلکو په مینځ کې مونږ ته څوك نه متوجه کېږي

(e) په اصطلاحاتو کې

zwischen Tür und Angel	په ډېره بیړه او په وارختایی
zwischen zwei Stühlen sitzen	د دوه کسانو ترمینځ نیوهېدل چې له کوم یو سره ملګرتوب وشي
zwischen den Zeilen lesen	په هغو کنایو او په پټو اشارو ځان پوهول چې په لیکل شو کرښو کې په ځرګند ډول ندي لیکل شوي

کله له (Dativ) او کله له (Akkusativ) نه کار واخیستل شي؟

ځنګه چې په پورتنیو مثالونو کې لیدل کیږي، ځینې (Präpositionen) له (Dativ) سره او ځینې له (Akkusativ) سره استعمال شول. نو سړی څه پوهیږي چې کوم وخت له (Dativ) او کله له (Akkusativ) نه کار واخلي؟ ځواب دا دی چې د دې لپاره څو قاعدې دي:

① کله چې په یو فعل کې خوځېدل یا حرکت نه وي، یعني له یو ځای نه بل ځای ته د ځای بدلېدل نه وي، او د پوښتنې لپاره په (wo?) پوښتنه وشي، نو په دې وخت کې له (Dativ) نه کار اخیستل کیږي. په بل عبارت کله چې سړي پوښتنه وکړي چې یو څوك یا یو شی چېرته دی، په کوم حالت کې دی، نو په دغه وخت کې له (Dativ) نه کار اخیستل کیږي. مثال:

Frage:	Wo hängt das Bild?	پوښتنه: عکس چېرته ځوړند دی؟
Antwort:	Das Bild hängt an der Wand.	ځواب: عکس په دېوال کې ځوړند دی

② کله چې په یو فعل کې خوځېدل یا حرکت وي، یعني له یو ځای نه بل ځای ته د ځای بدلېدل راپېښ شي، او د پوښتنې لپاره په (wohin?) پوښتنه وشي، نو په دې وخت کې له (Akkusativ) نه کار اخیستل

کیږي. په پښتو کې داسې ویل کیږي چې کله چې د یو شي د حالت په برخه کې داسې پوښتنه وشي چې په پلانکي شي باندې ځه وشي او یا په پلانکي شي باندې یو ځوك ځه کوي، یعنې په یو شي باندې تل یو ځه کیږي، نو په دې وخت کې (Akkusativ) استعمالیږي. مثال:

Frage: Wohin hängte sie das Bild?	پوښتنه: هغې عکس چېرته ځوړند کړو؟
Antwort: Sie hängte das Bild an die Wand.	ځواب: هغې عکس په دېوال ځوړند کړو

③ که چېرته په یو فعل کې خوځېدل یا حرکت وي، خو له یو کور یا له یوې سیمې نه بلې سیمې ته تګ پکې نه وي، یعنې دا کور بدل نشي او حرکت په همدې یو کور یا په یوې سیمې کې وي، نو دلته سره له دې چې حرکت موجود دی، نو بیا هم (Dativ) استعمالیږي. دا نو ولې؟ دمخه خو یاده شوه چې حرکت چې پکې وي، هلته (Akkusativ) راځي. ځواب دا دی چې دلته سړی پوښتنه کوي چې (wo?). مثال:

Frage: Wo läuft er herum?	هغه په کوم ځای کې ډېخوا او هغه خوا ګرځي؟
Antwort: Er läuft in der Schule herum.	هغه په ښوونځي کې دېخوا او هغه خوا ګرځي

④ که چېرته په یو فعل کې خوځېدل یا حرکت وي، خو دا حرکت داسې وي یو ځوك د یو کور نه بل کور ته او یا د یوې سیمې نه بلې سیمې ته ولاړ شي، یعنې کور یا سیمه بدله شي نو دلته (Akkusativ) استعمالیږي، ځکه چې سړی دلته دا سوال کوي چې (wohin?). مثال.

Frage: Wohin gehst du?	پوښتنه : ته چېرته ځې؟
Antwort: Ich gehe in die Schule.	ځواب: زه ښوونځي ته ځم

⑤ ځیني فعلونه شته چې په هغو کې نه حرکت شته او نه د کور یا د سیمې بدلېدل شته، خو هغه بیا هم له (Akkusativ) سره استعمالیږي. دا نو ولې؟ علت دا دی چې داسې فعلونه د (Akkusativ) له (Präposition) سره کارول کیږي، نو کله چې د یو فعل سره (Präposition) راغې، نو بیا یوازینۍ فیصله پخپله د همدې (Präposition) په لاس کې ده چې له (Dativ) سره راځي او که له (Akkusativ) سره. مثال:

Ich freue mich sehr über deinen Besuch.	زه ستا په راتګ ډېر خوښ یم
Ich warte bis morgen auf dich.	زه تر سبا پورې تا ته انتظار وباسم

دا چې ولې په دې حالت کې له (Akkusativ) نه کار اخیستل کیږي، دې لپاره کوم دلیل نشته. یوازینۍ دلیل یې دا دی چې دا د فعل پورې اړه لري، لکه (یو شي ته خوښ اوسېدل = sich freuen über) . دا فعل تل له (Akkusativ) سره یو ځای کارول کیږي. په دې وجه کله چې سړی د (sich freuen) لغت زده کوي، باید سمدلاسه ورسره دا زده کړي چې دا فعل له (Akkusativ) سره استعمالیږي.

⑥ ځیني فعلونه شته چې په هغو کې نه حرکت او نه سکون شته، دا فعلونه تش د یو چا حالت بیانوي، خو تل له (Dativ) سره استعمالیږي. علت دا دی چې د دې فعلونو (Präposition) د (Dativ) غوښتنه کوي، مثال:

Er hat Angst vor dem Hund.	هغه له سپي نه ډاریږي
Das Kind hat Sehnsucht nach seinem Vater.	ماشوم خپل پلار پسې خپه دی

څنګه چې دلته ښکاري، دا فعلونه هروخت له (Dativ) سره استعمالیږي:

Angst haben vor + *Dativ* له یو چا یا یو شي نه ډارېدل	Sehnsucht haben nach + *Dativ* یو چا پسې خپه اوسېدل

⑦ ځیني فعلونه شته چې هغه له (Dativ او Akkusativ) سره راتلی شي او دواړه صحیح دي، مثال:

Warum hast du dich in deinem *(Dativ)* Zimmer eingeschlossen? تا ولې ځان په خپله کوټه کې کلپ کړو؟
Warum hast du dich in dein *(Akkusativ)* Zimmer eingeschlossen? تا ولې ځان په خپله کوټه کې کلپ کړو؟

ځنګه چې په پورتنیو جملو کې ښکاري، (sich einschließen = ځان په یو ځای کې کلپول) له (Dativ) او (Akkusativ) سره د (in) له (Präposition) سره استعمالېدلی شي چې د دواړو ډولو استعمال یې صحیح دی.

Stellung der Präpositionen د نسبتي حرفونو دریځ یا د استعمال ځای

1. Vor den Substantiven/Pronomen stehende Präpositionen:

① په عمومي ډول (Präpositionen) له اسم ، ضمیر او له قید نه مخکې راځي، یعني لومړی (Präposition) یادیږي او وروسته اسم او یا ضمیر. مثال:

Vor dem Haus schläft ein Hund.	د کور په مخکې یو سپی ویده دی

په پورتنۍ جمله کې لومړی (vor) راغلی چې (Präposition) دی او وروسته (dem Haus) چې د (Dativ) حالت دی.

Bei ihm findet man nichts.	د هغه سره سرې هیڅ شی نشي موندلی

په پورتنۍ جمله کې لومړی (bei) راغلی چې (Präposition) دی او وروسته (ihm) چې ضمیر دی.

Seit gestern regnet es nicht mehr.	د پرون راهیسې باران نه وریږي

په پورتنۍ جمله کې لومړی (seit) راغلی چې (Präposition) دی او وروسته (gestern) چې قید دی.

2. Nach den Substantiven/Pronomen stehende Präpositionen:

② په ځینو حالاتو کې (Präposition) د اسم یا د ضمیر نه وروسته راځي. مثال:

Tu es deiner Mutter *zuliebe*.	ته د خپلې مور په خاطر دا وکړه

په پورتنۍ جمله کې (zuliebe = په خاطر) چې (Präposition) دی له (Mutter) نه وروسته راغلی چې اسم دی.

Ich gehe nur dir *zuliebe* hin.	زه تش ستا په خاطر هلته ورځم

په پورتنۍ جمله کې (zuliebe) چې (Präposition) دی، له (dir) نه وروسته راغلی چې ضمیر دی.
نور (Präpositionen) چې له اسم یا له ضمیر نه وروسته راځي دا دي: (halber, zuwider)

Dem Abkommen *zuwider* griff er doch ein.	د تړون په خلاف هغه بیا هم مداخله وکړه
Er ist dringender Geschäfte *halber* verreist. هغه د ډېر عاجلو سوداګریزو معاملاتو له کبله په سفر تللی دی	

3. Vor oder nach den Substantiven/Pronomen stehende Präpositionen:

③ ځینې (Präpositionen) شته چې کله له اسم یا له ضمیر نه مخکې او کله وروسته راځي. مثال:

Entgegen eurem Rat fahren wir noch heute weg. ستاسو د مشورې په خلاف مونږ همدا نن ځو

دلته (entgegen) یو (Präposition) دی چې له ضمیر نه مخکې راغلی دی. بل مثال:

Dem Antrag des Staatsanwaltes *entgegen* wurde er freigesprochen. د څارنوال د غوښتنلیك په خلاف هغه برائت واخیستو

په پورتنی جمله کې (entgegen) یو (Präposition) دی چې له (Staatsanwalt = څارنوال) نه چې یو اسم نه وروسته راغلی دی.

نور (Präpositionen) چې کله له اسم یا له ضمیر نه مخکې او کله وروسته راځي، دا دي:

entlang	gegenüber	nach	ungeachtet	wegen	zufolge
په اوږدو کې	په وړاندې	وروسته له	چې په نظر کې ونه نیول شي	په وجه	په اساس

4. **Zweiteilige Präpositionen**

④ ځینې (Präpositionen) شته چې له دوه برخو نه جوړ شوي دي، لومړۍ برخه یې له اسم یا له ضمیر نه مخکې او دوهمه برخه یې له اسم یا له ضمیر نه وروسته راځي. مثال:

um seiner Verdienste *willen*	د هغه د خدمتونو په خاطر
Er hat es *um* seines Bruders *willen* getan.	هغه دا کار د خپل ورور په خاطر وکړو

دلته (um …. willen) دوه برخه ایزه (Präposition) دی، مانا یې ده (د یو چا په خاطر). د دې (Präposition) لومړۍ برخه (um) له ضمیر او اسم، یعنې له (seiner Verdienste) نه مخکې راغلې او دوهمه برخه یې، یعنې (willen) د همدې ضمیر او اسم نه وروسته راغلې ده . نور مثالونه:

von Jugend *an/auf*	د ځوانۍ راهیسې
Ich bin *von* Jugend *an/auf* daran gewöhnt.	د ځوانۍ راهیسې دا زما عادت ګرځېدلی دی

دلته (von … auf) لکه د پورتني مثال په شان دوه برخه ایز (Präposition) دی.

vom ersten Tag *an*	له لومړۍ ورځې راهیسې
Vom Frühjahr *an* wurde das Wetter besser.	د پسرلي له پیل نه هوا ښه شوه

دلته (vom … an) دوه برخه ایز (Präposition) دی :

پاملرنه	ځینې (Präpositionen) شته چې له دوه خپلواکو (Präpositionen) نه جوړ شوي دي او خوا په خوا راځي، نو له دې کبله له اسم یا له ضمیر نه مخکې راځي. دا به لاندې وګورو: (bis zu … = تر … پورې) او یا (bis nach … = تر … پورې)

مثال:

Das hält *bis zu* 10 Jahren.	دا تر لس کالو پورې دوام کوي
Die Polizei folgte seiner Spur von München *bis nach* Hamburg. پولیسو د هغه پل له مونشن نه تر همبورګه پورې تعقیب کړو	

5. Auf etwas zuvor Geäußertes verweisende lexikalisierte Formen

⑤ کله کله له ځينو (Präpositionen) سره نور حروف يوځای کيږي چې د يوې پخوا يادې شوې جملې يا د يوې پخوا يادې شوې موضوع په بنسټ ولاړ وي، مثال: (demgegenüber) يعنې (د دې په خلاف يا د دې په وړاندې). لاندينی جملې ته وګورئ:

demgegenüber د دې په خلاف يا د دې په وړاندې
Die Beweise meines Gegners sind so überzeugend, dass ich *demgegenüber* nichts mehr zu sagen habe. زما د سيال دلايل دومره قانع کوونکي وو چې پـه وړاندې يې زه هېڅ د ويلو څه نه لرم

demnach نو په دې اساس، نو د دې په اساس
Er war noch vor dem Zweiten Weltkrieg geboren, *demnach* musste er älter als seine Schwester sein. هغه له دوهمې نړېوالې جګړې نه مخکې زېږېدلی و، نو په دې اساس دی بايد له خپلې خور نه مشر وای

deswegen نو ځکه، نو په دې
Er war krank, *deswegen* konnte er nicht zum Dienst kommen. هغه ناروغه و، نو ځکه يې ونکړی شول چې وظيفې ته راشي

demzufolge نو په دې وجه، نو په دې اساس
Die Blume stand in einem dichten Wald und bekam *demzufolge* kein Licht. دا ګل په يو ګڼ ځنګله کې ولاړ و، نو په دې وجه هېڅ رڼا ورته ونه رسېدله

Übungen: Ergänzen Sie an (am) oder in (im), aber nur, wo es notwendig ist.

تاسو په جملو کې (an, am, in, im) ډك کړئ، خو تش په هغه ځای کې چې لازم دي

1. Ich bin mit meinen Eltern ___ 2007 nach Berlin gezogen.
ما په 2007 کال کې د خپل مور او پلار سره برلين ته کډه وکړه
2. …… Frühjahr 2008 habe ich dort mein Studium begonnen.
د 2008 کال په پسرلي کې هلته ما خپل تحصيل پيل کړو
3. …… 2011 kann ich es hoffentlich abschließen.
هيله ده چې په 2011 کال کې يې زه خلاص کړی شم
4. …… 1. Juli beginnen die Semesterferien.
د جولای په لومړی نېټه د سمستر رخصتی پيل کيږي
5. …… August fahre ich nach Frankreich. د اګست په مياشت کې زه فرانسې ته ځم
6. Meine Freunde erwarten mich …… 2. August in Paris.
زما ملګري د اګست په دوهمه نېټه په پاريس کې زما په تمه دي
7. …… kommenden Wochenende besuchen wir das Schloss und den Park.
د راتلونکي اونی په پای کې مونږ د مانۍ او پارك ليدو ته ورځو
8. Mit dem Auto sind wir …… einer Stunde dort.
په موټر کې مونږ په يو ساعت کې هلته رسيږو
9. …… Sonntag machen wir einen Ausflug in die Umgebung.
د يکشنبې په ورځ مونږ په دې شاوخوا کې ميله کوو
10. …… der Nacht zum Montag kommen wir zurück.
چې سبا ته يې دوشنبه وي، په دې شپه مونږ بېرته راځو

11. Zum Glück muss ich mein Referat erst …… nächsten Montag halten.
له نېکه مرغه زه باید خپل کنفرانس د راتلونکي دوشنبې په ورځ وړاندې کړم

Lösungen:

1. -	2. im	3. -	4. am	5. im	6. am
7. am	8. in	9. am	10. in	11. am	

Übungen: Ergänzen Sie an (am) oder in (im)
تاسو په لاندې جملو کې تش ځایونه په (an, am, in, im) ډک کړئ

1. Noch nie hat sich die Welt so schnell verändert wie …… den letzten zweihundertfünfzig Jahren.
نړۍ هیڅکله دومره ژر نده بدله شوې لکه په دې وروستیو دوه سوه او پنځوس کلونو کې
2. …… Dezember letzten Jahres hatte es geschneit.
د تېر کال د دسامبر په میاشت کې واوره شوې وه
3. Als …… 1945 der Krieg beendet war, herrschte in Deutschland Hungersnot.
کله چې په 1945 کال کې جګړه پای ته ورسېدله، په جرمني کې ولږه او تنکسه وه
4. …… 21.07.1969 landeten die ersten Menschen auf dem Mond.
د 1969 کال د جولای په 21 نېټه لومړنی انسان سپوږمۍ ته ښکته شو
5. Was geschah …… Jahr 1776? په ۱۷۷۶ کال کې څه پېښه وشوه؟
6. …… 1967 führte Dr. Barnard die erste Herztransplantation durch.
په 1967 کال کې ډاکټر(Barnhard) له یو کس نه بل کس ته د زړه پیوندول وکړل
7. …… selben Jahr starb sein Vater. په همدې کال کې د هغه پلار مړ شو
8. …… 19. Jahrhundert gab es keine Computer. په نولسمې پېړۍ کې کمپیوترونه نه وو

Lösungen:

1. in	2. im	3. ___	4. am	5. im	6. ___	7. im	8. im

Übungen: **:** Bitte ergänzen Sie: an (am) oder in (im) an (am) oder in (im)!

1. …… einem Monat په یوه میاشت کې
2. …… drei Tagen په درې ورځو کې
3. …… meinem Geburtstag زما په کلیزه کې
4. …… Morgen په سهار کې
5. …… 20 Sekunden په شل ثانیو کې
6. …… der Nacht په شپه کې
7. …… letzten Tag des Monats د میاشتې په وروستۍ ورځ کې
8. …… Jahresanfang د کال په پیل کې
9. …… der Neuzeit په نوی وخت کې
10. …… Jahr 1945 په ۱۹۴۵ کال کې
11. …… Herbst په منې کې
12. …… Samstag په شنبه کې
13. …… Juli په جولای کې
14. …… zwei Jahren په دوه کلونو کې
15. …… Nachmittag په ماسپښین کې
16. …… dritten Tag په دریمه ورځ
17. …… zwei Jahrzehnten په دوه لسیزو کې
18. …… der Zeit vom 1. bis 10. Juli د جولای د لومړۍ نه تر لسمې پورې
19. …… der Mittagszeit د غرمې په مهال
20. …… diesem Augenblick په دې شېبه کې
21. …… Abend په ماښام کې

Lösungen:

1. in	2. in	3. an	4. am	5. in	6. in	7. in
8. am	9. in	10. im	11. im	12. am	13. im	14. in
15. am	16. am	17. in	18. in	19. in	20. in	21. am

Übungen: Präpositionen mit Dativ und Akkusativ (I).

Wo passen die Präpositionen: aus, bei, in, mit, nach, von, zu?

1. Mein Lehrer ist …… Köln. زما ښوونکی د کولن د ښار دی
2. Er will …… Berlin ein Zimmer suchen. هغه غواړي چې په برلین کې یوه کوټه ولټوي
3. Zuerst ist er …… dem Zug nach Frankfurt gefahren.
لومړی هغه په اورګاډي کې فرنکفورت ته ولاړ
4. Sein Freund hat ihn …… Bahnhof abgeholt.
د هغه ملګري هغه یې د اورګاډي له سټېشنه راوستو
5. Dann sind sie …… seinem Freund gefahren. بیا هغوی د هغه د ملګري کور ته ولاړل
6. Mein Bruder ist einen Tag …… seinem Freund geblieben.
زما ورور یوه ورځ د خپل ملګري په کور کې پاتې شو
7. Von Frankfurt ist er …… Heidelberg weitergefahren.
له فرنکفورت نه هغه (Heidelberg) ته ولاړو

Lösungen:

1. aus	2. in	3. mit	4. vom	5. zu	6. bei	7. nach

Übungen: Ergänzen Sie die Sätze mit: bei oder mit

1. Mein Vater arbeitet …… einer Baufirma. زما پلار په یوې ساختماني کمپنۍ کې کار کوي
2. Josef wohnt nicht mehr …… seinen Eltern.
یوسف اوس د خپل مور او پلار سره نه اوسیږي
3. Er wohnt …… seinem Bruder zusammen. هغه د خپل ورور سره په ګډه اوسیږي
4. Mittags ist Josef …… seinem Vater in die Stadt gegangen.
د غرمې له مخې یوسف د خپل پلار سره ښار ته ولاړ
5. Sie haben …… einem Freund von meinem Vater gegessen.
هغوی زما د پلار د یو ملګري په کور کې ډوډۍ وخوړه
6. Heute hat mein Vater seinen Freund …… dem Auto zum Bahnhof gebracht.
نن زما پلار خپل ملګری یې په موټر کې د اورګاډي سټېشن ته یووړ

Lösungen:

1. bei	2. bei	3. mit	4. mit	5. bei	6. mit

Verben mit Akkusativ, Dativ und Genitiv

په دې پورتنيو پاڼو کې تاسو ډېر (Präpositionen) زده کړل چې د هغوی په مرسته يو فعل په يو خاص حالت کې، يعني په (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) کې ګرداني‌ږي. اوس به داسي فعلونه زده کړو چې هغوی بې له (Präposition) پخپل قوت يا پخپل خاصيت په يو پورتني حالت کې ګردانيږي. داسي فعلونه زښت ډېر دي، نو مونږ به د بېلګې په توګه يو څو فعلونه د خپل حالت سره زده کړو.

1. Verben mit Akkusativ

له دغه فعلونو نه وروسته تل (Akkusativ) راځي چې دا راز فعلونو ته (transitive Verben) هم وايي، يعني متعدي فعلونه. د لوړې سويې په ډکشنريو کې د داسي فعلونو په څنګ کې *(tr.)* ليکل شوی وي چې مطلب يې (transitiv) يا متعدي دی.

abholen يو چېرته ورتلل او يو څوک له ځانه سره راوستل	Er holt seinen Vater von der Bushaltestelle ab. هغه خپل پلار پسې ورځي او هغه د بس له تمځايه له ځانه سره راولي
abschließen کلپول، قلپول	Bitte schließen Sie die Haustür ab. تاسو مهرباني وکړئ او دروازه کلپه کړئ
abstellen ودرول، درول	Wo stellst du dein Fahrrad ab?ته خپل بايسکل چېرته ودروې
anhalten په لنډ ډول ودرول	Er hält das Taxi an. هغه ټکسي د لنډ وخت لپاره ودرو
anrufen يو چاته ټيلفون کول	Er ruft seinen Vater an. هغه خپل پلار ته ټيلفون کوي
anschauen ليدل، کتل	Schauen Sie die Fotos an. تاسو عکسونه وګورئ
ausfüllen ډکول	Füllen Sie bitte das Formular aus. تاسو فورمه ډکه کړئ
auswählen غوره کول	Wählen Sie ein Foto aus. تاسو يو عکس غوره کړئ
beantworten ځواب ورکول	Ich beantworte deine Fragen. زه ستا پوښتنو ته ځواب درکوم
besichtigen يو ځای کتل	Wir besichtigen heute das Schloss. مونږ نن ماڼی ګورو
besuchen د يو چا ليدو ته ورتلل	Sie besuchte ihren Vater. هغه د خپل پلار ليدو ته ورغله
brauchen په کارېدل	Er braucht einen Tisch. د هغه يو مېز په کار دی
dabeihaben يو څه له ځانه سره درلودل	Er hat immer seinen Pass dabei. له هغه سره تل پاسپورټ يې ورسره وي
einkaufen سودا اخيستل	Sie kauft Kartoffeln ein. هغه کچالان په بيه اخلي
einladen يو چاته بلنه ورکول	Ich lade dich ein. زه تا ته بلنه درکوم
fragen پوښتنه کول	Fragen Sie Ihren Mann. تاسو د خپل مېړه نه پوښتنه وکړئ
geben يو چاته يو څه ورکول	Gib mir bitte einen Apfel. ته ما ته يوه منه راکړه
haben درلودل	Ich habe heute keine Zeit. زه نن وخت نلرم
informieren يو څوک خبرول	Bitte informieren Sie mich darüber. په دې برخه کې تاسو ما خبر کړئ
kennen يو څوک پېژندل	Kennen Sie diesen Mann? تاسو دا سړی پېژنئ؟
lesen لوستل	Er liest einen Aufsatz. هغه يوه مقاله لولي
machen يو څه کول	Du hast einen Fehler gemacht. تا يوه غلطي وکړه
nehmen اخيستل، نيول	Nimm den Eimer und hole Wasser. ته ستل واخله او اوبه راوړه
schälen پوستکی ويستل	Er schält den Apfel. هغه د منې پوستکی وباسي
trinken څښل ، څکل	Sie trinkt einen Tee. هغه چای څښي
untersuchen معاينه کول	Der Arzt untersucht den Patienten. ډاکټر ناروغ معاينه کوي

verstehen په یو شي پوهېدل	Ich verstehe den Satz nicht. زه په دې جملې نپوهېږم
wiederholen یو شی بیا ویل، تکرارول	Wiederholen Sie bitte den Satz. تاسو مهرباني وکړئ او دا جمله یوځل بیا ووایئ
zeichnen رسمول، انځورول	Sie zeichnet ein Bild. هغه یو تصویر رسموي

2. Verben mit Dativ

antworten ځواب ورکول	Ich werde dir bald antworten. زه به تاته ژر ځواب درکړم
begegnen یو ځوك په مخه راتلل، له یو چا سره مخامخېدل	Gestern bin ich einem hübschen Mädchen begegnet. پرون یوه ښایسته نجلۍ زما په مخه راغله
danken له یو چا به منته کول	Ich danke dir für deine Hilfe. زه ستا د مرستي له امله له تا نه منته کوم
folgen له یو چا پسي ورتلل	Folgt mir, bitte! تاسو ما پسي راځئ
gefallen د یو چا خوښېدل	Diese Tasche gefällt mir nicht. دا بکس زما نه خوښیږي
gehören د یو چا اوسېدل، د یو شي خاوند اوسېدل	Das Buch gehört nicht mir, sondern dir. دا کتاب زما ندی، بلکې ستا دی
gelingen په بریالیتوب سر ته رسېدل	Die Veranstaltung ist ihm gut gelungen. دا پروګرام هغه په بریالیتوب سرته ورسولی شو
gratulieren مبارکي ویل	Ich gratuliere euch zur neuen Wohnung. د نوي استوګنځي له پلوه زه تاسو ته مبارکي وایم
gut tun ګټه رسول، ښه لګېدل	Die Reise wird euch gut tun. دا سفر به په تاسو ښه ولګیږي
helfen مرسته کول	Können Sie mir bitte helfen. تاسو له ما سره مرسته کوی شئ
passen په ځان کي جوخت اوسېدل	Die Schuhe passen dir gut. دا بوټان ستا په پښو کي ښه جوخت دي
sagen یو چاته یو څه ویل	Sag mir bitte, wo das Buch ist. ته ما ته ووایه چې دا کتاب چېرته دی
schmecken خوند ورکول	Das Essen hat mir nicht geschmeckt. دې ډوډۍ ما ته خوند رانکړو
vertrauen باور درلودل	Ich vertraue meinen Eltern. زه پخپل مور او پلار باور لرم
verzeihen یو ځوك ښنل	Er hat seinem Feind verziehen. هغه خپل دښمن وبښو
weh tun درد کول، خوږېدل	Der Zahn tut mir sehr weh. زما غاښ ډېر خوږیږي
zuhören یو چاته غوږ ایښودل	Kannst du mir nicht zuhören? ته ما ته غوږ نشې ایښودلی؟

3. Verben mit Genitiv

له (Genitiv) سره فعلونه ډېر لږ دي. ځیني فعلونه چي په لاندیني جدول کي لیکل شویدي، هغه عام او مروج ندي او په ورځینیو خبرو کي یي ځوك نه استعمالوي. دا شان جملي تش په دفترونو کي او یا په دولتي فورمو او یا په پخوانو کتابونو کي لیدل کېدی شي.

anklagen په یو چا په محکمه کي دعوه کول	Er war des Mordes angeklagt. په هغه باندې په محکمه کي د وژني یا د قتل دعوه شوې وه
annehmen منل، قبلول	Wir nahmen uns des Themas an. دا موضوع مونږ ومنله
bedienen له یو شي نه استفاده کول، له یو شي نه کار اخیستل	Darf ich mich kurz Ihres Telefons bedienen? اجازه ده چي زه ستاسو له ټیلفون نه استفاده وکړم؟

bedürfen اړتیا درلودل	Es bedarf keines Wortes. دا کومو الفاظو ته اړتیا نلري
bemächtigen له يو چا نه په زور يو څه اخيستل، نيول	Er bemächtigte sich des Autos und entfloh. هغه موټر په زورزياتي ونيو او وتښتېدو
beschuldigen پــه يــو چــا باندي پړه اچول، ګنهګارول	Man beschuldigte ihn des Betrugs. په هغه باندي د درغلی پړه واچول شوه
besinnen د يـو شـي پـه بـرخـه کي سوچ يا فکر کول	Er hat sich eines Besseren besonnen. هغه ته يو بل ښه فکر وريه ياد شو
bezichtigen په يو چا بـانـدي يوه پړه اچول	Er wurde des Diebstahls bezichtigt. په هغه باندي د غلا پړه واچول شوه
enthalten بـي طـرفـه پـاتـي کېدل، له يو شي نه ډډه کول	Er enthielt sich jeglichen Kommentars. هغه له هر شان تبصري نه ډډه وکړه، هغه هېڅ ونه ويل
entledigen ځان له يو شي نه خلاصول، له ځانه ليري کول	Er hatte sich des Mantels entledigt. هغه خپل بالاپوش ويستلی و
erbarmen مهربانېدل	Herr, erbarme dich unser! خدايه، په مونږ مهربان شه
erfreuen درلـودل، د يـو شـي خاوند اوسېدل	Sie erfreut sich bester Gesundheit. د هغي روغتيايي حالت ډېر ښه دی
erinnern په ياد اوسېدل	Ich erinnere mich dessen noch sehr genau. دا مي ډېر ښه په ياد دي
freuen له يـو شـي نـه خوند اخيستل	Er freut sich seines Lebens. هغه له خپل ژوند نه خوند اخلي
gedenken د يو چا ياد کول	Der Opfer wurde gedacht. د قربانيانو ياد وشو
harren سترګي په لار اوسېدل (دا يو غير مروج لغت دی)	Wir haben seiner lange geharrt. مونږ هغه ته ډېر وخت سترګي په لار وو
rühmen ستايل، صفت کول	Man rühmte ihn seiner Taten. د هغه د کړنو (اعمالو) ستاينه وشوه
schämen شرمېدل	Ich schäme mich dessen. زه په دي شرمېږم Sie brauchen sich nicht Ihrer Taten zu schämen! تاسو پخپلو کړنو مه شرمېږئ
überführen پـه يـو چـا باندي يو څه ثابتول	Der Minister wurde der Lüge überführt. په وزير باندي دروغ ثابت شول
verdächtigen پــه يــو چــا باندي د يو شي شك راتلل	Man verdächtigte sie der Spionage. په هغي باندي د جاسوسی شك راغی
vergewissern ځان متيقنول، ځان خاطرجمع کول	Im Spiegel vergewisserte er sich seiner selbst. په هینداره کي هغه ځان د ځان په برخه کي متيقن کړو
versichern ډاډ ورکول، اطمينان ورکول	Ich versichere dich meiner Hilfe. زه تا ته د خپلي مرستي ډاډ درکوم
zeihen په يو چا باندي يو تور لګول، تورن کول	Er wurde des Diebstahls geziehen. په هغه باندي د غلا تور ولګول شو

پوښتنه کول Fragen

پوښتنه کول په دوه ډولو دي :

Fragen ohne Fragewort هغه پوښتنه چې د پوښتنې کلمه ورسره نه وي	Fragen mit Fragewort هغه پوښتنه چې د پوښتنې کلمه ورسره وي

۱ـ بې د سواليې له کلمې پوښتنه (Fragen ohne Fragewort)
تر اوسه پورې خو مونږ دومره زده کړل چې د يوې ساده جملې د جوړولو لپاره د جملې په سر کې يو اسم او يا ضمير، د جملې په دوهمه برخه کې فعل او په دريمه برخه کې مفعول راځي. مثال:

Aussagesatz معلوماتي جمله		
1. Position لومړی دريځ	2. Position دوهم دريځ	3. Position دريم دريځ
du ته	gehst ځې	heute nach Hause کور ته نن
Du gehst heute nach Hause.	ځې ته کور نن ته	بشپړه جمله:

که چېرته په پورتنۍ جمله کې هغه څه چې په دوهم دريځ (2. Position) کې ليکل شوي. يعنې(gehst) = ځې) په لومړي دريځ (1. Position) کې وليکل شي، نو يوناځاپه د دې معلوماتي جملې نه يوه سواليه يا د پوښتنې جمله جوړيږي، په لاندې ډول:

Fragesatz سواليه جمله		
1. Position لومړی دريځ	2. Position دوهم دريځ	3. Position دريم دريځ
gehst ځې	du ته	heute nach Hause? نن کور ته
Gehst du heute nach Hause?	ته ؟ کور نن ته ځې	سواليه جمله :

اوس نو مونږ زده کړل چې د سواليې جملې په سر کې تل يو فعل راځي او بيا د فعل نه وروسته په دوهم دريځ کې فاعل او په دريم دريځ کې مفعول راځي. په دې شان سواليه جملو کې دې ته اړتيا نشته چې له سواليه کلمو نه لکه (کله، څنګه، چېرته = wann, wie, wo) نه کار واخيستل شي.

د دا شان پوښتنو په ځواب کې سړی يا (هو = ja) او يا (نه = nein) او يا (ولې نه = doch) ځواب ورکوي. په بل عبارت دا هغه شان پوښتنې دي چې د يوې پوښتنې په ځواب کې سړی يوه فيصله يا پرېکړه کوي، نو له دې کبله ورته د پرېکړې پوښتنه او يا (Entscheidungsfragesatz) هم وايي : مثال:

Fragesatz	Antwort
Habe ich dir das Buch gegeben? ما درته کتاب درکړی دی؟	Ja, du hast mir das Buch gegeben. هو، تا ما ته کتاب راکړی دی
Kennst du den Mann? ته دا سړی پيژنې؟	Nein, ich kenne ihn nicht. نه، زه يې نه پيژنم
Hast du gar keine Zeit? ته هيڅ وخت نلرې؟	Doch, ich habe Zeit. ولې نه، زه وخت لرم

پاملرنه	کله چې يوه پوښتنه په منفي ډول وشي، لکه (Hast du gar keine Zeit?) يعنې (ته هيڅ وخت نه لرې؟)، دلته (keine Zeit?) منفي پوښتنه ده. نو د مثبت ځواب په وخت کې بيا تل (doch ولې نه) ويل کيږي، يعنې ولې نه زه وخت لرم.

Übungen: Bilden Sie Fragesätze! تاسو سواليه جملې جوړې کړئ

Beispiel: مثال
Nein, dieses Auto gehört mir nicht. نه دا موټر زما ندی
له ځواب نه سواليه جمله په دې ډول جوړيږي:
Gehört dieses Auto dir? دا موټر ستا دی؟

1. Nein, wir haben den Garten nicht gekauft; er gehört zur Wohnung.
نه، دا حوېلی مونږ په بيه نده اخيستې، هغه د دې استوګنځي برخه ده

…………………………………………………………………………………

2. Nein, die Obstbäume haben wir nicht gepflanzt; sie waren schon da.
نه، دا د مېوو ونې مونږ ندي کرلې، هغه همدلته وې

…………………………………………………………………………………

3. Ja, die Beete haben wir selbst angelegt. هو، دا پټې مونږ پخپله جوړ کړي دي

…………………………………………………………………………………

4. Ja, die Tomaten haben hier genug Sonne. هو، روميانو ته دلته په کافي اندازه لمر رسيږي

…………………………………………………………………………………

5. Ja, das Gartenhaus ist ganz neu. هو، دا د باغچې کوټنۍ نوې ده

…………………………………………………………………………………

6. Ja, das haben wir selbst gebaut. هو، دا مونږ پخپله جوړه کړېده

…………………………………………………………………………………

7. Nein, einen Bauplan haben wir nicht gehabt. نه، د ودانۍ يو پلان مونږ نه درلود .

…………………………………………………………………………………

8. Nein, so ein Haus ist nicht schwer zu bauen. نه، د داسې يو کور جوړول ګران ندي

…………………………………………………………………………………

9. Nein, das Material dafür ist nicht billig. نه، د دې مواد ارزانه ندي

…………………………………………………………………………………

10. Ja, so ein Garten macht viel Arbeit. هو، د داسې يوې باغچې لپاره ډېر کار پکار دی

…………………………………………………………………………………

Lösungen:

1. Habt ihr den Garten gekauft? تاسو دا حوېلی په بيه اخيستی دی؟
2. Habt ihr die Obstbäume gepflanzt? تاسو د مېوې ونې کرلې دي؟
3. Habt ihr die Beete selbst angelegt? تاسو دا پټې پخپله جوړ کړي دي؟
4. Haben die Tomaten hier genug Sonne? دې روميانو ته کافي اندازه لمر رسيږي؟
5. Ist das Gartenhaus neu? دا د باغچې کوټنۍ نوې ده؟
6. Habt ihr das selbst gebaut? دا تاسو پخپله جوړ کړی دی؟
7. Hattet ihr einen Bauplan? تاسو د ودانۍ يو پلان درلود؟
8. Ist so ein Haus schwer zu bauen? د داسې کور جوړول ګران دي؟
9. Ist das Material dafür billig? د دې لپاره مواد ارزان دی؟
10. Macht so ein Garten viel Arbeit? دې باغ ته ډېر کار پکار دی؟

Übungen:

Bilden Sie Fragen zu den Aussagesätzen! تاسو له دې معلوماتي جملو نه سوالونه جوړ کړئ

1. Doch, ich erledige meine Hausaufgaben selbst. ولې نه، زه خپله کورنۍ وظیفه پخپله کوم

……………………………………………………………………………

2. Doch, ich habe den Brief erhalten. ولې نه، ماته دا لیك ورسېدو

……………………………………………………………………………

3. Doch, ich habe mich beschwert. ولې نه، ما شکایت وکړو

……………………………………………………………………………

4. Doch, ich habe meine Beschwerde schriftlich eingelegt.
ولې نه، ما خپل شکایت په تحریري ډول وکړو

……………………………………………………………………………

5. Doch, ich habe einen Brief sofort abgeschickt. ولې نه، ما دا لیك سمدلاسه ولیږو

……………………………………………………………………………

6. Doch, ich habe sofort beim Finanzamt angerufen.
ولې نه، ما سمدلاسه د مالیې وزارت ته ټیلفون وکړو

……………………………………………………………………………

7. Doch, ich habe das Geld zurückbekommen. ولې نه، ماته پیسې بېرته راکړل شوې

……………………………………………………………………………

8. Doch, ich bin zufrieden. ولې نه، زه راضي یم

……………………………………………………………………………

Lösungen:

1. Erledigen Sie Ihre Hausaufgaben denn nicht selbst?
تاسو خپله کورنۍ وظیفه پخپله نه کوئ؟
2. Haben Sie denn den Brief nicht erhalten? تاسو ته دا لیك ونه رسېدو؟
3. Haben Sie sich denn nicht beschwert? تاسو شکایت ونکړو؟
4. Haben Sie ihre Beschwerde denn nicht schriftlich eingelegt?
تاسو خپل شکایت په تحریري ډول ونکړو؟
5. Haben Sie denn den Brief nicht sofort abgeschickt? تاسو دا لیك سمدلاسه ونه لیږو؟
6. Haben Sie denn nicht sofort beim Finanzamt angerufen?
تاسو سمدلاسه د مالیې وزارت ته ټیلفون ونکړو؟
7. Haben Sie denn das Geld nicht zurückbekommen? تاسو ته پیسې بېرته درنکړل شوې؟
8. Sind Sie denn nicht zufrieden? تاسو راضي نه یاست؟

Übungen:

Geben Sie auf die Frage erst eine negative Antwort und danach eine positive Entgegnung! تاسو لاندینو پوښتنو ته لومړی منفي او ورپسې مثبت ځواب ورکړئ

1. Verkauft dieser Metzger auch Hammelfleisch? دا قصاب د پسه غوښه هم خرڅوي؟

……………………………………………………………………………

2. Macht dieser Schuster auch Spezialschuhe? دا موچي خاص بوټان هم جوړوي؟

……………………………………………………………………………………

3. Macht dieser Friseur auch Haarverlängerungen? دا نايي ویښته اوږدول هم کوي؟

……………………………………………………………………………………

4. Hat deine Tante auch Kinder? ستا ترور (خاله) هم ماشومان لري؟

……………………………………………………………………………………

5. Gibt es in der Kantine auch Brot? په کانتین کې ډوډۍ هم شته؟

……………………………………………………………………………………

6. Seht ihr abends auch Kriminalfilme. تاسو د ماښام له مخې جنايي فلمونه هم ګورئ؟

……………………………………………………………………………………

7. Hat der Reisebus eine Klimaanlage? په دې سفري سروېس کې اېرکنډېشن شته؟

……………………………………………………………………………………

8. Hat der Kindergarten einen Spielplatz? په دې وړکتون کې د لوبو مېدان شته؟

……………………………………………………………………………………

Lösungen:

1. Nein, er verkauft kein Hammelfleisch. Doch er verkauft auch Hammelfleisch.
نه، هغه د پسه غوښه نه خرڅوي ـ ولې نه هغه د پسه غوښه هم خرڅوي
2. Nein, er macht keine Spezialschuhe./ Doch er macht auch Spezialschuhe.
نه هغه خاص بوټان نه جوړوي ـ ولې نه، هغه خاص بوټان هم جوړوي
3. Nein, er mach keine Haarverlängerungen./ Doch er macht auch Haarverlängerungen. نه هغه د ویښتو اوږدول نه کوي ـ ولې نه هغه د ویښتو اوږدول هم کوي
4. Nein, sie hat keine Kinder./ Doch sie hat auch Kinder.
نه، هغه ماشومان نلري ــ ولې نه هغه ماشومان هم لري
5. Nein, in der Kantine gibt es kein Brot./ Doch, es gibt in der Kantine auch Brot. نه په کانتین کې ډوډۍ نشته ـ ولې نه، په کانتین کې ډوډۍ هم شته
6. Nein, abends sehen wir keine Kriminalfilme./ Doch, abends sehen wir auch Kriminalfilme. نه، مونږ د ماښام له مخې جنايي فلمونه نه ګورو ـ ولې نه، مونږ د ماښام له مخې جنايي فلمونه هم ګورو
7. Nein, er hat keine Klimaanlage./ Doch, er hat auch eine Klimaanlage.
نه، هغه اېرکنډېشن نلري ـ ولې نه، هغه اېرکنډېشن هم لري
8. Nein, er hat keinen Spielplatz./ Doch, er hat auch einen Spielplatz.
نه، هغه د لوبو مېدان نلري ـ ولې نه، هغه د لوبو مېدان هم لري

Übungen:

Geben Sie eine Antwort entsprechend den Angaben in Klammern.
د پوښتنې لپاره تاسو هغه ځواب ورکړئ چې د پوښتنې شاته په قوس کې لیکل شوی دی.

Beipiel: مثال
Ist dein Vater immer noch krank? (nicht mehr) ستا پلار اوس هم ناروغ دی؟ (اوس نه)
Antwort ځواب
Nein, er ist nicht mehr krank. نه، هغه اوس ناروغ ندی

1. Geht dein Sohn noch in den Kindergarten? (nicht mehr)
ستا زوی لا وړکتون ته ځي؟ (نور نه)

2. Hat dein Bruder schon eine Stelle gefunden? (noch keine)
ستا ورور ته کوم کار پیدا شو؟ (تر اوسه پورې لا نه)
3. Hat Ihre Nichte schon ihr Examen gemacht? (noch nicht)
ستا ورېرې د پوهنتون وروستی ازموینه ورکړېده؟ (تر اوسه پورې لا نه)
4. Arbeitet deine Tochter noch in dem Anwaltsbüro? (nicht mehr)
ستا لور لا تر اوسه پورې د وکیل په دفتر کې کار کوي؟ (نور نه)
5. Bleibt eure Mitarbeiterin noch länger in der Firma? (nicht mehr lange)
ستاسو همکاره تر ډېر وخته پورې په کمپنۍ کې پاتې کیږي؟ (نور نه)
6. Habt ihr die Polizei schon informiert? (noch nicht)
تاسو پولیسو ته احوال ورکړی دی؟ (لاتر اوسه پورې نه)
7. Kommt dein Bruder denn nicht mehr aus Amerika zurück? (nur noch im Urlaub) ستا ورور له امریکې نه بېرته نه راځي؟ (تش په رخصتۍ کې)
8. Fliegst du nächste Woche nicht nach China? (erst in zwei Wochen)
ته راتلونکې اونۍ چین ته سفر نه کوې؟ (دوه اونۍ وروسته)
9. Hast du schon die Einreisegenehmigung bekommen? (noch nicht)
تا ته ویزه درکړل شوې ده (لا تر اوسه پورې نه)
10. Fliegst du dann direkt nach Berlin? (erst nach Moskau)
ته بیا مستقیماً په الوتکه کې برلین ته ځې (لومړی مسکو ته)

Lösungen:

1. Nein, er geht nicht mehr in den Kindergarten. نه، هغه اوس وړکتون ته نه ځي
2. Nein, er hat noch keine Stelle gefunden. نه، هغه لا تر اوسه پورې کار ندی پیدا کړی
3. Nein, sie hat ihr Examen noch nicht gemacht.
نه، هغې د پوهنتون وروستی ازموینه لا تر اوسه پورې نده ورکړې
4. Nein, sie arbeitet nicht mehr in dem Anwaltsbüro.نه، هغه د وکیل په دفتر کې کار نکوي
5. Nein, sie bleibt nicht mehr lange in der Firma.
نه، هغه ډېر وخت په کمپنۍ کې نه پاتې کیږي
6. Nein, wir haben sie noch nicht informiert.
نه، مونږ هغوی ته لا تر اوسه پورې احوال ندی ورکړی
7. Nein, er kommt nur noch im Urlaub aus Amerika zurück.
نه، هغه تش په رخصتۍ کې له امریکې نه بېرته راځي
8. Nein, ich fliege erst in zwei Wochen nach China.
نه، زه دوه اونۍ وروسته چین ته په الوتکه کې ځم
9. Nein, ich habe sie noch nicht bekommen. نه، هغه لا تر اوسه پورې ما ته راکړل شوې نده
10. Nein, ich fliege erst nach Moskau. نه، زه لومړی مسکو ته په الوتکه کې ځم

۲- د سوالیي کلمې سره پوښتنه (Fragen mit Fragewort)

د دا شان پوښتنو په ځواب تش په (هو= ja) او یا (نه = nein) نه ویل کیږي. دې ته نور تشریحات پکار دي لکه (کله، په کوم ځای کې، په کوم وخت کې، د چا له خوا، چا ته، له چا نه) او داسې نور. دا شان پوښتنې په دې ډول کیږي چې د جملې په سر کې یا په لومړي دریځ کې د سوالیي کلمه، لکه (wann, wo) او داسې نور راځي . د جملې په دوهم ځای کې فعل راځي او د جملې په دریم ځای کې فاعل، یعنې (Subjekt) او یا مفعول یا (Objekt) او په څلورم دریځ کې (Objekt) راځي، په لاندې ډول:

Fragesatz سواليه جمله			
1. Position لومړی دریځ	2. Position دوهم دریځ	3. Position دریم دریځ	4. Position څلورم دریځ
wann کله	gehst ځې	du ته	nach Hause کور ته
Wann gehst du nach Hause? ته کله کور ته ځې؟ : بشپړه سواليه جمله			

د سواليه پوښتنو جوړول له دې پورې اړه لري چې د چا او يا د څه شي په برخه کې پوښتنه کيږي، يعني د فاعل (Subjekt = wer) ، (Dativobjekt = wem)، (Akkusativobjekt = wen) او يا د يو شي د خاوندتوب (Zugehörigkeit = wessen) په برخه کې پوښتنه کيږي. اوس به د دې هر يو حال په برخه کې بېلې بېلې جملې وګورو:

① د فاعل يا (Subjektiv) په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach einem Subjekt)			
wer څوک	gibt درکوي	dir تا ته	das Buch کتاب
Wer gibt dir das Buch? څوک تا ته کتاب درکوي؟			

② د مفعول (Dativobjekt) په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach einem Dativobjekt)			
wem چا ته	gibst ورکوي	du ته	das Buch کتاب
Wem gibst du das Buch? ته کتاب چا ته ورکوې؟			

③ د مفعول (Akkusativobjekt) په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach einem Akkusativobjekt)			
wen څوک، چا	siehst ګورې	du ته	jetzt اوس
Wen siehst du jetzt? ته اوس څوک وينې؟			

④ د يو شي د خاوندتوب (Zugehörigkeit) په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach der Zugehörigkeit)			
wessen د چا	Buch کتاب	ist دی	das دا
Wessen Buch ist das? دا د چا کتاب دی؟			

⑤ د يو ولاړځای په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach dem Ort)			
wo چېرته	ist دی	das Haus کور	
Wo ist das Haus? دا کور چېرته دی؟			

⑥ يو ځای ته د تګ په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach der Orstveränderung)			
wohin کومې خوا ته	gehst ځې	du ته	heute نن
Wohin gehst du heute? ته نن کومې خوا ته ځې؟			

⑦ له يو ځای نه د راتګ يا د اخيستلو په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach der Herkunft)			
woher له کومه ځايه	kommst راځې	du ته	heute نن
Woher kommst du heute? ته نن له کومه ځايه راځې			

⑧ د يو وخت يا د يوې مودې په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach dem Zeitpunkt)			
wann کله	gehst ځې	du ته	nach Hause کور ته
Wann gehst du nach Hause? ته کور ته کله ځې؟			

⑨ د يو شي د ډول يا د څرنګوالي په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach der Art und Weise)			
wie څنګه	ist دی	die Farbe رنګ	des Hauses د کور
Wie ist die Farbe des Hauses? د کور رنګ څنګه دی؟			

⑩ د يو شي د لامل يا د علت په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach dem Grund der Handlung)			
warum ولې	schläfst ويده کيږې	du ته	hier دلته
Warum schläfst du hier? ته ولې دلته ويده کيږې؟			
weshalb په څه علت	gehst ځې	du ته	ins Kino سينما ته
Weshalb gehst du ins Kino? په څه علت ته سينما ته ځې؟			

⑪ د يو کار د موخې يا د هد□ په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach dem Ziel einer Handlung)			
wozu په کوم هدف	studierst تحصيل کوې	du ته	Medizin طب
Wozu studierst du Medizin? ته په کوم هدف د طب تحصيل کوې؟			

⑫ د يو شي د غوره کولو په برخه کې پوښتنه

Fragesatz (Frage nach der Auswahl)			
welcher کوم	Mann سړی	ist دی	dein Vater ستا پلار
welche کومه	Frau ښځه	ist ده	deine Mutter ستا مور
welches کوم	Kind ماشوم	ist دی	dein Bruder ستا ورور

کوم سرې ستا پلار دی، کومه ښځه ستا مور ده، کوم ماشوم ستا ورور دی؟

کله چې د سواليي له کلمې سره يو (Präposition) يا ضمير يوځای شي، لکه (mit, für, bei) ، نو ادا (Präposition) د سواليي له کلمې نه مخکې راځي، لکه (mit wem, für wen, bei wem) . مهمه ادا ده چې دلته پوښتنه تش د اشخاصو يا انسانانو لپاره وشي. که چېرته پوښتنه د يو شي، يو کار او د يا د يوې موضوع په برخه کې وي، نو هغه په دې ډول کيږي چې د (wen + wem) په ځای تش (wo) له (Präposition) نه مخکې ليکل کيږي او ورپسې بيا (Präposition) راځي، په دې ډول:

Frage nach einer Person د يو انسان په برخه کې پوښتنه	Frage nach einer Sache د يو شي په برخه کې پوښتنه
bei + wem = bei wem له چا سره	wo + bei = wobei په کومه موقع کې
durch + wen = durch wen د چا له لارې	wo + durch = wodurch د څه شي له مينځه
für + wen = für wen د چا لپاره	wo + für = wofür د څه لپاره
gegen + wen = gegen wen د چا په وړاندې	wo + gegen = wogegen د څه په وړاندې
mit + wem = mit wem له چا سره	wo + mit = womit په څه باندې
nach + wem = nach wem له چا نه وروسته	wo + nach = wonach د څه شي نه وروسته
zu + wem = zu wem د چا په لور	wo + zu = wozu د څه لپاره
an + wen = an wen چا ته، د چا په نامه	wo + r + an = woran په څه شي، له څه نه
über + wen = über wen د چا په برخه کې	wo + r + über = worüber د څه شي په برخه کې

مثالونه په جملو کې:

د انسانانو په برخه کې پوښتنه	د شيانو په برخه کې پوښتنه
Mit wem habt ihr euch angefreundet? له چا سره تاسو ملګري شوئ؟ Mit einer dänischen Familie. له يوې ډنمارکی کورنی سره	Womit hast du den Fleck weggebracht? په څه شي باندې دا داغ تا پاك كړو؟ Mit einem Waschpulver. د کالو مينځلو په يو پوډر باندې
An wen denkst du gerade? ته په همدې شيبه کې د چا په فکر کې يې؟ An den lustigen Sänger. د دې مست سندرغاړي په فکر کې	Woran kann man Wölfe erkennen? په څه شي باندې سړی لېوان پېژندلی شي؟ An ihrem Geheule. د هغوی په انګولا
Bei wem übernachtest du heute? د چا په کور کې ته نن ويده کيږې؟ Bei meinem Onkel. د خپل تره په کور کې	Wobei habt ihr denn Probleme? په څه شي کې تاسو ستونځې لرئ؟ Bei der Müllbeseitigung. د کثافاتو په هيسته کولو کې
Zu wem gehst du heute? ته نن د چا کور ته ځې؟ Zu meiner Mutter. د خپلې مور کور ته	Wozu brauchst du einen neuen Anzug? نوې دريشي ستا د څه لپاره په کاره ده؟ Zu deiner Hochzeit. ستا د واده لپاره
Über wen redet ihr? د چا په برخه کې تاسو خبرې کوئ؟ Über den Mathematiklehrer. د رياضي ښوونکي په برخه کې	Worüber sprichst du gerade? ته د څه شي په برخه کې دمګړی غږيږې؟ Über die Mathematikprüfung. د رياضي د ازموينې په برخه کې
Durch wen hast du das erfahren?	Wodurch wurde er berühmt?

د چا له لاري ته له دې نه خبر شوې؟ Durch meinen Vater. د خپل پلار له لارې	په څه باندې هغه مشهور شو؟ Durch seine Gedichte. پخپلو شعرونو باندې

(a, i, u, ü) کله چې (wo) له يو داسې (Präposition) سره يوځاى شي چې په سر کې يې يعني غږ لرونکي توري وي، نو د (wo) او د (Präposition) ترمينځ يو (r) ليکل کيږي.	پاملرنه

Fragewort mit einer Präposition mit Anfangsvokal	
falsch غلط	richtig صحيح
~~wo + an = woan = falsch غلط~~	wo + r + an = woran په څه شي
~~wo + in = woin = falsch غلط~~	wo + r + in = worin په څه شي کې
~~wo + unter = wounter = falsch غلط~~	wo + r + unter = worunter د څه شي لاندې
~~wo + über = woüber = falsch غلط~~	wo + r + über = worüber په څه شي باندې

مثالونه:

Woran hast du dich verletzt?	ته په څه شي ټپي شوې؟
Worin befand sich das Buch?	کتاب په څه شي کې و؟
Worunter hast du das Buch gefunden?	د څه شي لاندې تا کتاب پيدا کړو؟
Worüber war das Tuch ausgebreitet?	دا دسمال د څه شي دپاسه هوار شوى و؟

Antworten ځواب ورکول

د پورتنو پوښتنو په ځواب کې د (da) له کلمې نه کار اخيستل کيږي چې مانا يې ده (په دې). نو کله چې (da) له يو (Präposition) سره يو ځاى شي، نو دا دې پورې اړه لري چې د دې (Präposition) لومړنى توری غږلرونکی دی او که بې غږه دی.

① (da) له هغه (Präposition) سره چې لومړی توری يې بې غږه دی

da + Präposition ohne Anfangsvokal	
da + bei = dabei ورسره مل	Er öffnete das Paket, ein Brief war nicht *dabei*. هغه پارسل پرانيستو، يو ليك ورسره مل نه و
da + durch = dadurch له مينځه يې	Es gibt nur eine Tür, *dadurch* muss jeder gehen. تش يوه دروازه شته چې له مينځه يې هر څوك بايد تېر شي
da + gegen = dagegen په ضد يې	Wenn Sie mich fragen, bin ich *dagegen*. که چېرته تاسو له ما نه پوښتنه کوئ، زه يې په ضد يم
da + für = dafür په بدل کې يې	Ich arbeite, *dafür* bekomme ich Geld. زه کار کوم، په بدل کې يې پيسې لاس ته راوړم
da + hin = dahin هلته	Wir können zu Fuß *dahin* gehen. مونږ کوى شو چې په پښو هلته ورشو
da + mit = damit په دې باندې	*Damit* kannst du ihn ruinieren. په دې باندې ته هغه بربادولی شې
da + nach = danach له دې نه وروسته	Eine halbe Stunde *danach* kam er wieder. له دې نه نيم ساعت وروسته هغه بېرته راغى

② (da) له هغه (Präposition) سره چې لومړی توری يې غږلرونکی دی

da + Präposition mit Anfangsvokal	
da + r + an = daran په دې باندې	*Daran* wird die Welt nicht zu Grunde gehen. په دې باندې به نړۍ له مينځه ولاړه نشي
da + r + in = darin په دې کې	Wie viele Menschen wohnen *darin*? په دې کې څومره انسانان اوسيږي
da + r + über = darüber دپاسه يې	An der Wand stand ein Tisch, *darüber* hing ein Spiegel. د دېوال تر څنګ يو ميز و، دپاسه يې يوه هنداره وه
da + r + unter = darunter لاندې يې	Sie wohnen im 2. Stock und ich genau *darunter*. هغوی په دوهم پوړ کې اوسيږي او زه ټيک لاندې يې اوسېږم

د پوښتنو لپاره نور مثالونه:

Fragewörter mit Nomen د اسمونو په برخه کې پوښتنې	
Wie viele Stunden seid ihr gewandert? تاسو څو ساعته مزل وکړو؟	Sieben Stunden. اوه ساعته
Wie viel Geld habt ihr ausgegeben? تاسو څومره پيسې ولګولې؟	Nicht mehr als 80 Euro. له اتيا يورو نه ډېر نه
Welches Hotel hat euch am besten gefallen? کوم هوټل ستاسو د ټولو نه ډېر خوښ شو؟	Das Hotel „Stern“. د (ستوري) هوټل
Was für ein Tier ist das? دا څه شان حيوان دی؟	Das ist ein Esel. دا يو خر دی

د (wie viel) او (wie viele) تر مينځ توپير	
wie viel = څومره	د (wie viel) ځواب تل په مفرد کيږي، خو بې له (Artikel)
wie viele = څومره	د (wie viele) ځواب تل په جمع کيږي، خو بې له (Artikel)

wie + Adverb	
Wie lange seid ihr schon in Berlin? څومره وخت کيږي چې تاسو په برلين کې ياست؟	Wir sind schon einen *(Akk.)* Monat in Berlin. د يوې مياشتې راهيسې په برلين کې يو
Wie oft darf man Sport treiben? څومره وخت سپورټ کولو ته اجازه ده؟	Man darf jeden *(Akk.)* Tag Sport treiben. سړی کولی شي چې هره ورځ سپورټ وکړي
Wie lang war die Schlange? دا مار څومره اوږد و؟	Die Schlange war einen *(Akk.)* Meter lang. دا مار يو متر اوږد و
Wie hoch ist der Berg? دا غر څومره جګ دی؟	Dieser Berg ist 1000 Meter hoch. دا غر زر متره جګ دی

د (wie lang) او (wie lange) تر مینځ توپیر

کله چي د یو شي د اوږدوالي په برخه کي پوښتنه کیږي، نو دا پوښتنه په (wie lang) کیږي. په ځواب کي به د همدې شي اوږدوالی ښودل کیږي چي څومره متره او داسي نور. نو ځکه په ځواب کي یې (lang) بېرته تکراریږي، لکه دوه متره اوږد (zwei Meter lang).
کله چي د یو وخت په برخه کي پوښتنه کیږي چي څومره وخت، دا پوښتنه په (wie lange) کیږي. د (wie lange) په ځواب کي به د یو وخت دوام ښودل کیږي چي څومره وخت، یعني دوه ساعته، دوه ورځي، دوه کاله او داسي نور. د ځواب په وخت بیا د (lange) کلمه بیا نه تکراریږي. مثال:

wie lang څومره اوږد	wie lange څومره (وخت)
Wie lang ist der Tisch? دا میز څومره اوږد دی؟ Der Tisch ist zwei Meter lang. دا میز دوه متره اوږد دی	Wie lange soll ich noch auf dich warten? زه څومره وخت نور تا ته انتظار وباسم؟ Du sollst noch eine Stunde auf mich warten. ته یو ساعت نور هم ماته انتظار وباسه

Indirekte Fragesätze

څه چي مو په پورتنی برخي کي زده کړل هغه (direkte Fragesätze) یعني مستقیمي پوښتني یا نیغ په نیغه پوښتني وی. د دې په څنګ کي غیرمستقیمي پوښتني شته چي هغه په فرعي جملو یا (Nebensätze) کي کیږي. غیرمستقیمي پوښتني یا (indirekte Fragesätze) زیاتره وخت د مؤدبه خلکو له خوا کارول کیږي او په غوږ دومره کلکي نه لګیږي، ځکه چي دا پوښتني په احترامانه ډول کیږي. اوس به د پوښتنو دواړه جملې څنګ په څنګ له نږدې نه وګورو:

direkte Fragesätze مستقیمي جملې	indirekte Fragesätze غیر مستقیمي جملې
Wie spät ist es? څو بجې دي؟	Wissen Sie, *wie* spät es ist? تاسو ته پته ده چي څو بجې دي؟
Ist der Minister verheiratet? وزیر واده کړی دی؟	Weißt du, ob der Minister verheiratet ist? تا ته څه پته ده چي وزیر واده کړی دی او که نه؟
Wann fährt der Zug ab? اورګاډی کله ځي؟	Können Sie mir sagen, wann der Zug abfährt تاسو ما ته ویلی شئ چي اورګاډی کله ځي؟
Was kostet der grüne Pullover? د دې شین بنین بیه څو ده؟	Ich würde gern wissen, was der grüne Pullover kostet. زما هیله ده چي پوه شم چي د دې شین بنین بیه څو ده
Wo wohnen Sie, bitte? تاسو په کوم ځای کي اوسیږئ؟	Dürfte ich Sie fragen, wo Sie wohnen? اجازه ده له تاسو نه وپوښتم چي تاسو چیرته اوسیږئ؟
Wie alt sind Sie? تاسو څو کلن یاست؟	Darf ich wissen, wie alt Sie sind? اجازه ده چي زه پوه شم چي تاسو څو کلن یاست؟
Wie komme ich bitte zur Bushaltestelle? د سرویس تمځي ته کومه لار تللې ده؟	Können sie mir bitte sagen, wie ich zur Bushaltestelle komme? تاسو ما ته ویلی شئ چي د سرویس تمځي ته کومه لاره تللې ده؟

غیر مستقیمي پوښتني په (Konjunktiv) کي هم شته چي تاسو یې کوی شئ هلته یې په لړ څه بله بڼه وګورئ.

Übungen: Bilden Sie indirekte Fragen mit Fragewort.

1. Wie heißt er? د هغه نوم څه دی؟
→ Ich habe keine Ahnung, ………… زه نپوهېږم چې د هغه نوم څه دی
2. Wo hast du das Kleid gekauft? دا جامي تا چېرته اخیستي دي؟
→ Ich weiß nicht mehr, ………… زه اوس نپوهېږم چې دا مې چېرته اخیستي دي
3. Wann kommt er uns besuchen? هغه زمونږ لیدلو ته کله راځي؟
→ Er hat nicht gesagt, ………… هغه ندي ویلي چې هغه کله زمونږ لیدو ته راځي
4. Warum hat sie so schlechte Laune? د هغه مزاج ولې دومره خراب دی؟
→ Ich kann dir nicht sagen, ………… زه درته نشم ویلی چې د هغه مزاج ولې خراب دی
5. Wer kommt zum Fest? څوك محفل ته راځي؟
→ Ich verrate dir nicht, ………… زه درته دا راز نه وایم چې څوك محفل ته راځي

Lösungen:
1. wie er heißt. 2. wo ich das Kleid gekauft habe. 3. wann er uns besuchen kommt. 4. warum sie so schlechte Laune hat. 5. wer zum Fest kommt.

Übungen: Bilden Sie indirekte Fragen mit *ob*!

1. Haben die Museen sonntags geöffnet? د یکشنبې په ورځ موزیمونه پرانیستي دي؟
→ Ich bin mir nicht sicher, …………
زه متیقن نه یم چې د یکشنبې په ورځ موزیمونه پرانیستي دي او که نه
2. Ist dein Bruder jetzt im Urlaub? اوس ستا ورور په رخصتی تللی دی؟
→ Ich weiß nicht, ………… زه نپوهېږم چې زما ورور په رخصتی تللې دی او که نه
3. Ist er verheiratet? هغه واده کړی دي؟
→ Ich verrate dir nicht, ……… زه درته دا راز نه وایم چې هغه واده کړی دی او که نه
4. Sprechen sie Deutsch oder Englisch? هغوی جرمني غږيږي او که انګلیسي؟
→ Ich verstehe nicht, ………… زه نپوهېږم چې هغوی په جرمني غږيږي او که په انګلیسي؟
5. Ist das eine Sommermode oder Wintermode? دا د اوړي موډ دی او که د ژمي موډ ؟
→ Ich möchte nicht darüber urteilen, …………
زه په دې برخه کې نه غواړم قضاوت وکړم چې دا د اوړي موډ دی او که د ژمي

Lösungen:
1. ob die Museen sonntags geöffnet haben. 2. ob mein Bruder jetzt im Urlaub ist. 3. ob er verheiratet ist. 4. ob sie Deutsch oder Englisch sprechen. 5. ob das eine Sommermode ist oder Wintermode.

Übungen: Bilden Sie indirekte Fragen.

1. Warum will er Französich lernen? هغه ولې غواړي چې فرانسوي زده کړي؟
→ Frag mich nicht, …………
ته له ما نه دا پوښتنه مه کوه چې هغه ولې فرانسوي زده کول غواړي
2. Hat die Polizei den Einbrecher gefasst? هغي مونږ
→ Ich weiß nicht, ………… زه پرې نپوهېږم چې پولیسانو داړه مار ونیو او که نه

3. Sind sie schon wieder abgereist? هغوی بېرته په سفر تللي دي؟
→ Ich habe noch nicht nachgesehen, …………
ما ندي کتلي چې هغوی بېرته په سفر تللي دي او که نه
4. Wie soll ich mich verhalten? زه څه شان چلند وکړم؟
→ Ich weiß auch nicht, ………… زه پرې هم نپوهېږم چې ته څه شان چلند وکړې
5. Wessen Befehl ist das? دا د چا امر دی؟
→ Ich habe keine Ahnung, ………… زه پرې خبر نه يم چې دا د چا امر دی

Lösungen:
1. warum er Französich lernen will. 2. ob die Polizei den Einbrecher gefasst hat. 3. ob sie schon wieder abgereist sind. 4. wie du dich verhalten sollst. 5. wessen Befehl das ist.

Rektion der Verben د فعلونو د حالاتو څرګندونه

په دې چې په جرمني ژبه کې څلور حالات (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) موجود دي، نو دې ته څه قاعده نشته چې کوم فعل له کوم حالت سره استعمال شي. له بده مرغه جرمني فعلونه د پښتو فعلونو د حالاتو سره ډېر توپير لري. د بېلګې په توګه کله چې سړی له يو چا نه مننه کوي، نو په پښتو کې ويل کېږي چې:

زه (له تا نه) مننه کوم

خو په جرمني ژبه کې داسې ويل کېږي چې :

Ich danke dir. زه (تا ته) مننه کوم

همدا شان د پوښتنې کولو لپاره په پښتو کې ويل کېږي چې:

زه (له تا نه) پوښتنه کوم

خو په جرمني ژبه کې ويل کېږي چې:

Ich frage dich. زه (تا) پوښتنه کوم

داسې نور په زرګونو فعلونه شته چې سړی نپوهېږي چې دې فعلونو سره کوم حالات راځي. په تېره بيا د (Dativ) او د (Akkusativ) د فعلونو پېژندل ډېر ګران کار دی. د بېلګې په توګه به د (پوښتنه کول) (fragen) او د (ځواب ورکول) (antworten) فعلونه ووينو:

Ich frage ihn (= *Akkusativ*) زه له هغه نه پوښتنه کوم	Ich antworte ihm (= *Dativ*) زه هغه ته ځواب ورکوم

نو په دې ډول په دې چې د حالاتو د پېژندلو لپاره کومه ځانګړې قاعده نشته، نو کله چې مونږ يو فعل زده کوو، نو ناچار حالت يې هم بايد ورسره زده کړو. په دې لاندې برخه کې به ووينو چې کوم فعل له کوم حالت سره راځي.

① Verben mit Akkusativ
له (Akkusativ) سره بې شمېره فعلونه موجود دي چې په لاندې برخه کې به يو څو فعلونه ياد شي.
① هغه فعلونه چې يو اصلي فاعل لري:

kaufen	په بيه اخيستل	Er kauft einen Computer.	هغه يو کمپيوټر په بيه اخلي
essen	خوړل	Ich esse einen Apfel.	زه يوه منه خورم
trinken	څښل	Das Kind trinkt ein Glas Wasser.	ماشوم يو ګيلاس اوبه څښي
sehen	ليدل	Siehst du die Berge?	ته دا غرونه وينې؟

② هغه فعلونه چې د فاعل په ځای د جملې په سر کې (es) او د فرعي جملې په سر کې (dass …) راځي:

ärgern	په قهرول	Es ärgert mich, dass du zu spät gekommen bist. زه په دې باندې په قهر يم چې ته ناوخته راغلی يې
beunruhigen	ناراملول	Es beunruhigt ihn, dass sein Sohn raucht. هغه دې ته نارامه دی چې د هغه زوی سګرټ څکوي
wundern	تعجب کول	Es wundert mich, dass du die Prüfung bestanden hast. زه دې ته تعجب کوم چې ته په ازموينه کې بريالی شوی يې
freuen	خوښيدل	Es freut mich, dass du gekommen bist. زه په دې خوښ يم چې ته راغلی يې

③ زياتره نه بېلېدونکي فعلونه چې په سر کې يې (be-, ver-, zer,-) راځي، نو (Akkusativ) ته اړتيا لري:

besuchen د يو چا ليدو ته ورتلل	Ich besuche meinen Sohn.	زه د خپل زوی ليدو ته ورځم
verlassen له يوه ځايه وتل	Er verließ die Schule.	هغه له ښوونځي نه ووت
verstehen پوهېدل	Ich habe dich nicht verstanden.	زه ستا په خبرو پوه نشوم
zerbrechen ماتول	Das Kind zerbrach den Teller.	ماشوم قاب مات کړو

④ کله چې د يوې جملې په سر کې (es gibt …) راشي، او يا د (haben) فعل ګردان شي، نو تل (Akkusativ) ورسره راځي:

Es gibt keinen Beweis dafür. د دې لپاره کوم ثبوت نشته	Wir haben einen Garten. مونږ يو باغ لرو
Es gibt viele Länder. ډېر هېوادونه شته	Er hatte das beste Zeugnis. له تولو نه د هغه بريليك ښه و
Es gibt keinen Grund dafür. دې ته څه دليل نشته	Er hat keinen Respekt vor mir. هغه ما ته هېڅ په درنه سترګه نه ګوري
Es gibt nur einen Menschen, der mich glücklich machen kann. تش يو انسان شته چې ما نېکمرغه کوی شي	Ich habe keinen Hunger. زه وږی نه يم

⑤ کله چې له يو (Akkusativ) فعل نه يوه (Aktiv) جمله جوړه شي او بيا دا جمله په (Passiv) بدله شي، نو په دې وخت کې د (Aktiv) جملې (Akkusativ) د (Passiv) د جملې (Nominativ) يا فاعل ګرځي. مثال:

Aktiv	Passiv
Ich esse einen Apfel. زه مڼه خورم	Der Apfel wird von mir gegessen. مڼه زما له خوا خوړل کیږي
Er löscht den Brand. هغه اور مړ کوي	Der Brand wird von ihm gelöscht. اور د هغه له خوا مړ کیږي

په پورتنۍ لومړۍ جمله کې (einen Apfel) په (Aktiv) جمله کې د (Akkusativ) حالت لري، خو د (Passiv) په جمله کې (der Apfel) د (Nominativ) یا فاعل حالت لري.
همدا شان په دوهمه جمله کې (den Brand) په (Aktiv) جمله کې د (Akkusativ) حالت لري، خو د (Passiv) په جمله کې (der Brand) د (Nominativ) یا فاعل حالت لري.

پاملرنه	که تاسو په پورتني معلومات ښه پوه شوي نه یاست، نو په دغه ځای مه نهیلي کیږي، د (Aktiv) او (Passiv) په برخه کې بشپړ معلومات وروسته د (Aktiv und Passiv) په مبحث کې تشریح شوی دی چې هلته به مو هرومرو زده شي.

Übungen:

Setzen Sie die passenden Verben sowie die unbestimmten Artikel ein!

backen	besuchen	brauchen	essen	haben
hören	lesen	machen	rauchen	trinken

1. Mein Vater ………… jeden Tag ………… Flasche Apfelsaft.
زما پلار هره ورځ یو بوتل د مڼو شربت څښي
2. Der Diabetiker ………… schon seit drei Wochen ………… Diät.
د شکرې په ناروغۍ اخته مریض د درې اونیو راهیسې پرهیز کوي
3. Der Idiot ………… schon wieder ………… Zigarette. دا احمق بیا سګرټ څکوي
4. Mein Freund ………… nur ………… Sohn. زما ملګری تش یو زوی لري
5. Mein Großvater ………… abends gern ………… Buch.
زما نیکه د ماښام له مخې په شوق سره یو کتاب لولي
6. Unsere Schule ………… ………… neue Sporthalle.
زمونږ ښوونځي ته یو نوي سپورتي تالار پکار دی
7. Ich ………… heute Abend ………… Kumpel von mir.
نن ماښام زه د خپل یو انډیوال لیدو ته ورځم
8. Das Kind ………… ………… Apfel. ماشوم یوه مڼه خوري
9. Der Bäcker ………… heute ………… Kuchen. نانبای نن یو کیك پخوي
10. Der Musiker ………… gerade ………… Musikkassette.
موسیقار اوس د موسیقۍ یو کسټ اوري

Lösungen:

1. trinkt eine 2. macht eine 3. raucht eine 4. hat einen 5. liest ein
6. braucht eine 7. besuche einen 8. isst einen 9. backt einen 10. hört eine

② Verben mit Dativ

له (Dativ) سره فعلونه ډېر لږ دي. دا فعلونه ټول (intransitiv) یا لازمي فعلونه دي. له دې نه مطلب دا چې دا فعلونه کوم (Akkusativ) ته اړتیا نلري. د (Dativ) جملو د پوښتنو لپاره تل داسې پوښتنه کیږي چې: (wem?) یعني (چا ته؟) خو کله چې ځواب یې سړی واوري، نو سړي ته دا فکر پیدا کیږي چې د (wem) مانا به غلطه ژباړل شوې وي. د دې مطلب لپاره به لاندینی جمله ووینو.

Wem dankte der Mann? دې سړي له چا نه مننه وکړه؟	Der Mann dankte dem Helfer. دې سړي له مرستندوی نه مننه وکړه

پوښتنه	په پورتنۍ جمله کې د (wem) مانا (له چا نه) لیکل شوېده. خو په لغوي مانا (wem) (یو چا ته) ته وایي. نو دا ولې د (یو چا ته) په ځای (له چا نه) ژباړه وشوه؟ آیا دا ژباړه غلطه ده؟
ځواب	نه، دا ژباړه غلطه نده. مهم ټکی دا دی چې په جرمني ژبه کې داسې نه ویل کیږي چې (ته له چا نه مننه کوې) بلکې داسې ویل کیږي چې (ته چا ته مننه کوې). نو ځکه بیا ځواب هم په (Dativ) راځي او ویل کیږي چې (زه پلانکي ته) مننه کوم. بل مثال

Wem hilft der Junge? دا هلك له چا سره مرسته کوي ؟	Der Junge hilft seinem Vater. دا هلك له خپل پلار سره مرسته کوي

څنګه چې په پورتنۍ جمله کې لیدل کیږي، په جرمني ژبه کې داسې نه ویل کیږي چې (ته له چا سره مرسته کوې؟ بلکې داسې ویل کیږي چې (ته چا ته) مرسته کوې. دا چې ولې (چا ته) ویل کیږي، نو دا د هرې ژبې خپله ځانګړتیا ده.
کله چې له (Dativ) سره یوه (Aktiv) جمله جوړه شي او بیا په (Passiv) واړول شي، نو په (Passiv) کې هم د جملې (Dativ) پخپل حال پاتې کیږي، یعني (Nominativ) یا د جملې فاعل ورنه نه جوړیږي.
مثال:

Aktiv	Passiv
Er hilft dir. هغه له تا سره مرسته کوي	Dir wird von ihm geholfen. له تا سره د هغه له خوا مرسته کیږي
Der Lehrer gratulierte dem Schüler. ښوونکي زده کوونکي ته مبارکي وویله	Dem Schüler wurde vom Lehrer gratuliert. له خوا ښوونکي د ته کوونکي زده مبارکي وویل شوه

څنګه چې په پورتنیو جملو کې لیدل کیږي، هم په (Aktiv) او هم په (Passiv) کې (Dativ) پخپل حال پاتې دی. د (Dativ) فعلونو نه یو څو مهم فعلونه په لاندې جدول کې لیکل شوي او په جملو کې استعمال شویدي:

Verb	Beispielsätze
absagen منفي ځواب ورکول	Ich muss Ihnen morgen leider absagen. زه ناچار یم چې د سبا لپاره تاسو ته منفي ځواب درکړم
ähneln مشابهت لرل، ورته اوسېدل	Das Kind ähnelt seinem Vater sehr. ماشوم خپل پلار ته ډېر ورته دی، د خپل پلار سره ډېر مشابهت لري
antworten یو چا ته ځواب ورکول	Warum antwortest du mir nicht? ته ما ته ولې ځواب نه راکوې؟
begegnen یو څوک د یو چا په مخه راتلل	Gestern bin ich einem sehr hübschen Mädchen begegnet. پرون یوه ډېره ښایسته نجلۍ زما په مخه راغله

beitstehen د یو چا سره مرسته کول	Lieber Gott. Steh mir bei! ګرانه خدایه، ته له ما سره مرسته وکړه
beitreten ځان په یوه ډله کې شاملول	Er ist einer politischen Partei beigetreten. هغه ځان په یو سیاسي ګوند کې شامل کړو
danken له یو چا نه مننه کول	Ich danke Ihnen. زه له تاسو نه مننه کوم
dienen د یو چا خدمت کول	Womit kann ich Ihnen dienen? زه ستاسو څه خدمت وکړم؟
drohen یو چا ته ګواښ کول	Willst du mir etwa drohen? ته غواړې چې ما ته ګواښ وکړې؟
einfallen په فکر کې ګرځېدل	Zu deinem Problem fällt mir leider auch nichts ein. ستا د ستونځې په برخه کې زما په فکر کې هم هېڅ نه ګرځي
entgegenkommen د یو چا مراعات کول	Warum kommst du mir nicht ein bisschen entgegen? ته ولې لږ غوندې زما مراعات نکوې؟
fehlen یو څوک د یو چا په یاد کې ګرځېدل	Seine verstorbene Mutter fehlt ihm so sehr. د هغه په حق رسېدلې مور د هغه ډېره په یاد کې ګرځي
folgen یوچا پسې تلل د یو چا شا شا ته تلل	Bitte folgen Sie mir unauffällig. بې له دې چې څوک پوه شي، تاسو زما شا شا ته راشئ
gefallen خوښېدل	Gefällt dir dieses Bild? دا عکس ستا خوښیږي؟
gehorchen یو چا ته احترام کول	Alle Kinder müssen ihren Eltern gehorchen. ټول ماشومان باید د خپل مور او پلار احترام وکړي
gehören یو شی د یو چا مال اوسېدل	Gehört das Schiff dir? دا بېړۍ ستا ده؟ د دې بېړۍ خاوند ته یې؟
gelingen سرته رسېدل، جوړېدل	Der Kuchen ist dir sehr gut gelungen. دا کیك ستا له خوا په ډېر ښه ډول جوړ (پوخ) شوی دی
genügen بسېدل، کفایت کول	Das genügt mir nicht. دا ما ته بس ندی، دا ماته کفایت نکوي
glauben د یو چا په خبرو باور کول	Seine Freunde glauben ihm nicht. د هغه ملګري د هغه په خبرو باور نکوي
gratulieren یو چا ته مبارکي ویل	Seine Freunde gratulierten ihm zum Geburtstag. د هغه ملګرو هغه ته د هغه د کلیزې مبارکي ووېله
gut tun یو چا ته ګټه رسول	Die Reise wird dir gut tun. دا سفر به درته ګټه ورسوي
helfen له یو چا سره مرسته کول	Könnten Sie mir einen Augenblick helfen? تاسو کوی شئ چې له ما سره یوه شیبه مرسته وکړئ؟
missfallen له یو چا نه بد راتلل	Sein Freund missfällt seinem Vater. د هغه ملګری د هغه د پلار بدې راځي
sich nähern یو ځای ته نږدې کېدل	Der Feind näherte sich der Stadt. دښمن ښار ته رانږدې شو
nachlaufen یو چا پسې تلل	Der Hund läuft seinem Herrn nach. سپی د خپل خاوند پسې روان دی
nützen یو چاته ګټه رسول	Das nützt mir gar nichts. دا ما ته څه ګټه نه رسوي

passen په ځـان کـې جـوخـت اوسېدل	Der neue Anzug passt deinem Bruder sehr gut. دا نوې درېشي ستا د وررور په ځان کې ښه جوخته ده
passieren په يو چا پېښېدل	Das ist mir vorher noch nie passiert. دا ما ته له دې نه مخکې هېڅ ندي راپېښ شوي
platzen چاودېدل، حوصله پای ته رسېدل	Mir platzt gleich der Kragen! زما حوصله نږدې ده چې پای ته ورسيږي
raten مشوره ورکول	Ich rate dir, schnellstens zum Arzt zu gehen. زه تا ته دا مشوره درکوم چې ته ژر تر ژره ډاکټر ته ولاړ شه
sich schaden ځان ته تاوان رسول	Du schadest dir nur selbst, wenn du lügst. کـه چېرته ته دروغ وواييې، نو ته به ځان ته تاوان ورسوې
schmecken خوند ورکول	Diese Speise schmeckt meinem Vater besonders gut. دا خواړه زما پلار ته ډېر خوند ورکوي
vertrauen اعتماد کول، باور کول	Er vertraut seinem Sohn nicht mehr. هغه پخپل زوی نور اعتماد نکوي
verzeihen ښنل، عفوه کول	Verzeih mir nur noch das eine Mal! دا راته يو ځل وبښه
weh tun درد کول	Mein Zahn tut mir sehr weh. زما غاښ ډېر خوږيږي
widersprechen د يو چا خبره ردول	Du sollst mir nicht widersprechen! ته زما خبرې مه ردوه
zuhören د يو چا خبرو ته غوږ ايښودل	Kannst du mir nicht einmal zuhören? ته نشې کولی چې يو ځل زما خبرو ته غوږ کېږدې؟
zustimmen د يـو شـي سـره موافقه کول	Ich kann deiner Argumentation nicht zustimmen. ستا د دلايلو سره زه موافقه نشم کولی

Übungen: Setzen Sie passende Verben ein!

antworten ځواب ورکول	danken مننه کول	fehlen نشتوالي احساسول	gefallen خوښېدل	gehören د يو چا اوسېدل
glauben باور کول	gratulieren مبارکي ويل	helfen مرسته کول	sagen ويل	schmecken خوند کول

1. Deutschland gefällt mir sehr gut. Aber meine Heimat und meine Freunde ……… mir sehr. د جـرمني هـېـواد زما ډېر خوښيږي. خو زه د خپل هېـواد او د خپلو ملګـرو د نشتوالي احساس کوم
2. Ich …………… Ihnen für Ihre Hilfe. زه له تاسو نه ستاسو د مرستې نه مننه کوم
3. Meine Lehrerin hat heute Geburtstag. Wir müssen ihr ……………. نن زما د ښوونکې کليزه ده. مونږ بايد ورته مبارکي ووايو
4. Am Wochenende wollen wir umziehen. Kannst du uns dabei ……………? مونږ غواړو چې د اونۍ په پای کې بل ځای ته کډه وکړو. ته له مونږ سره مرسته کوی شې؟
5. Der Lehrer fragt den Schüler. Aber er …………… ihm nicht. ښوونکی له زده کوونکي نه پوښتنه کوي. خو هغه ورته ځواب نه ورکوي
6. Der Kuchen …………… meinen Kindern außerordentlich gut. دا کيک زما ماشومانو ته ډېر خوند ورکوي

7. Er lügt immer. Ich …………… ihm kein einziges Wort mehr.
هغه تل دروغ وايي. زه د هغه په يوه خبره هم باور نکوم
8. Von wem ist das Buch? Jakob, …………… es dir?
دا کتاب د چا دی؟ يعقوبه. دا ستا دی؟
9. Das Hemd ist wirklich sehr hübsch. Es …………… mir sehr gut.
دا کميس په ريښتيا چې ډېر ښايسته دی. زما ډېر خوښيږي
10. Warum …………… du mir eigentlich dauernd die Unwahrheit?
ته ولې تل مدام ناسمه خبره کوې؟

Lösungen:

1. fehlen 2. danke 3. gratulieren 4. helfen 5. antwortet 6. schmeckt 7. glaube 8. gehört 9. gefällt 10. sagst

③ Verben mit Dativ und Akkusativ

ډېر لږ فعلونه شته چې هغوی دوه مفعولونو ته، يعني (Dativ) او (Akkusativ) ته اړتيا لري. په لاندېني جدول کې له دې ډلې نه مهم فعلونه په جملو کې يادول کيږي:

anvertrauen يو چا ته په اعتماد يو څه ويل	Ich will dir ein Geheimnis anvertrauen. زه غواړم چې تا ته يو پټ راز په اعتماد ووايم
beantworten ځواب ورکول	Kannst du mir bitte meine Frage beantworten! ته که مهرباني وکړئ او زما پوښتنې ته ځواب ووايې
beweisen ثبوتول	Das werde ich dir beweisen. دا به زه تا ته ثبوته کړم
borgen په امانت ورکول	Kannst du mir bis morgen dein Auto borgen? ته کوی شي تر سبا پورې ما ته خپل موټر په امانت راکړې؟
bringen راوړل	Mein Sohn, bring uns bitte eine Kanne Tee. زما زويه، ته مونږ ته يو چاينك چاې راوړه
empfehlen ښودل، توصيه کول	Können Sie uns ein gutes Restaurant empfehlen? تاسو کوی شئ چې مونږ ته د يو ښه رستوران سپارښتنه وکړئ؟
erklären تشريح کول	Kannst du mir das nochmal erklären? ته کوی شي چې دا يو ځل بيا ما ته تشريح کړې؟
erlauben اجازه ورکول	Ich erlaube ihm, das Buch mitzunehmen. زه هغه ته اجازه ورکوم چې کتاب له ځانه سره واخلي
erzählen کيسه کول	Opa, kannst du uns eine Geschichte erzählen? بابا، ته کوی شي چې مونږ ته يوه کيسه وکړې؟
geben ورکول	Warum gibst du es mir nicht? ته يې ما ته ولې نه راکوې؟
glauben په يو شي باور کول	Ich glaube dir kein einziges Wort mehr. زه نور ستا په يوه خبره هم باور نکوم
kaufen په بيه اخيستل	Mein Vater kauft mir ein Motorrad. زما پلار ما ته يو موټرسيکل په بيه اخلي
leihen په امانت ورکول	Ich leihe niemandem mein neues Auto. زه خپل نوی موټر هيڅ چا ته په امانت نه ورکوم
liefern وړل، رسول، استول	Die Firma liefert uns die bestellte Ware nicht. کمپنی مونږ ته غوښتل شوی جنس نه راستوي

mitteilen یو چا ته یو خبر او یا څه معلومات ورکول	Er hat uns seine neue Telefonnummer mitgeteilt. هغه مونږ ته خپله نوي د ټیلفون شمیره راکړه
rauben غلا کول	Die Räuber raubten uns unser ganzes Geld. غلو زمونږ ټولې پیسې غلا کړې
reichen ورکول، ورغځول	Der Verlierer reichte dem Gewinner seine Hand. بایلونکي ګټونکي ته خپل لاس وروغځو
sagen ویل	Warum hast du mir das nicht gesagt? تا ما ته دا ولې ونه ویل؟
schenken یو چا ته وربښل، سوغات ورکول	Schenkst du mir deine alte Uhr? ته ما ته خپل زوړ ساعت رابښې؟
schicken لیږل، استول	Ich schicke Ihnen einen Brief. زه تاسو ته یو لیك استوم
schreiben لیکل	Du hast mir wieder keine Postkarte geschrieben! تا ما ته بیا کوم پوست کارټ ونه لیکو
senden استول ، لیږل	Ich werde Ihnen eine E-Mail senden. زه به تاسو ته یو برېښنالیك واستوم
stehlen غلاکول	Man hat mir das Geld gestohlen. کوم چا زما پیسې غلا کړې دي
überlassen یو چاته پرېښودل	Unsere Tante hat uns ihr Vermögen überlassen. زمونږ ترور خپله شتمني مونږ ته پرې ایښې ده
verbieten منع کول	Ich verbiete es dir. دا شی زه تا ته منع کوم
verschweigen له یو چا نه یوه خبره پټول، خبره نه کول	Warum hast du uns deine Niederlage verschwiegen? تا له مونږ نه خپله ناکامي ولې پټه کړه؟
versprechen یو چا ته د یو شي وعده کول	Du hast es mir versprochen. تا ما ته د دې ژمنه کړېده
weg|nehmen له یو چا نه یو څه اخیستل	Es ist ganz leicht, dem Kind den Ball wegzunehmen. له ماشوم نه توپ اخیستل اسان کار دی
wünschen هیله کول، غوښتل	Ich wünsche Ihnen ein frohes neues Jahr. زه تاسو ته یو هوسا نوی کال غواړم
zeigen ښودل	Zeig mir deinen Fuß! ته ما ته خپله پښه راوښایه

④ Verben mit zwei Akkusativen

ډېر لږ فعلونه شته چې دوه (Akkusativ) ته اړتیا لري. په راتلونکي جدول کې مهم فعلونه په جملو کې کارول شوي دي:

Beispielsätze	Verb
nennen په یوه نامه یادول	Er nannte mich einen Dummkopf. هغه ما ته احمق وویل
kosten په یوه بیه تمامېدل، په یو شي باندې پیسې لګېدل	Das hat mich einen großen Haufen Geld gekostet. په دې باندې زما یو خروار پیسې ولګېدلې
schimpfen په یوه بده نامه یادول، په یوه نامه کنځل	Sie schimpfte den Mann einen Betrüger. هغې دې سړي ته ټګ وویل، دا سړی یې د ټګ په نامه یاد کړو
lehren یو چا ته یو څه ورزده کول، یو څه ورښودل	Er hat mich Schwimmen gelehrt. هغه ما ته لامبو راوښودله
schelten یو خوك دګل، یو چا ته بدې ردې ویل	Sie schalt ihn einen Esel. هغې هغه ته خر وویل، هغې هغه د خره په نامه یاد کړو

⑤ Verben mit Genitiv

د (Genitiv) فعلونه نه یوازې لږ دي، بلکې دا فعلونه مخ په له مینځه تلو دی، نو په لاندې جدول کې ځینې فعلونه یادیږي چې کله کله په دفترونو او یا ادبي لیکنو کې ورځینې کار اخیستل کیږي. په ورځینې ژوند او غیر رسمي ځایو کې ورځخه کار نه اخیستل کیږي.

Verb	Beispielsätze
anklagen په محکمه کې به یو چا دعوه کول	Er war des Mordes angeklagt. په هغه باندي په محکمه کې د مرګ دعوه شوي وه
annehmen یو څه منل، په غاړه اخیستل	Wir nahmen uns des Themas an. دا موضوع مونږ په غاړه واخیستله
bedienen له یو شي نه کار اخیستل، استفاده کول	Darf ich mich kurz Ihres Telefons bedienen? اجازه ده چې زه ستاسو له تیلفون نه استفاده وکړم؟
bedürfen یو شي ته اړتیا اوسیدل، ضرورت اوسیدل	Es bedarf keines Wortes. کومې کلمې یا خبرې ته اړتیا نشته
bemächtigen په یو شي باندې برغل کول او هغه په زور خپل لاس کې نیول	Da bemächtigte sich der Teufel ihrer Seelen. شیطان د هغوی روح په زور پخپل لاس کې ونیو
beschuldigen په یو چا باندې یو تور لګول	Man beschuldigte ihn des Betrugs. په هغه باندي د تقلب تور لګول شوی دی
besinnen حافظې ته راتلل، راپه یادیدل	Sie besannen sich eines Besseren. هغوی ته یو لاپسې یو ښه تصمیم ورپه یاد شو
bezichtigen په یو چا یو تور لګول، یو څوک تورن کول	Er wurde des Diebstahls bezichtigt. په هغه باندي د غلا تور ولګول شو
enthalten له یو شي نه ډډه کول	Er enthielt sich jeglichen Kommentars. هغه له هر شان تبصرې نه ډډه وکړه
entledigen ځان له یو چا نه خلاصول	Er versuchte, sich seines Gegners zu entledigen. هغه کوښښ وکړو چې ځان له خپل سیال نه خلاص کړي
erbarmen په یو چا رحم کول، زړه خوږیدل	Gott, erbarme dich unser! خدایه په مونږ مهربان شه
erfreuen په یو ښه حالت یا درېځ کې اوسیدل	Sie erfreut sich bester Gesundheit. د هغې روغتیایي حالت ډېر ښه دی
erinnern یو شی د یو چا په یاد اوسیدل	Ich erinnere mich dessen noch sehr genau. دا زما ډېر ښه په یاد دي
freuen له یو شي نه خوند اخیستل	Er freut sich seines Lebens. هغه له خپل ژوند نه خوند اخلي
gedenken د یو چا یاد کول، یو څوک یادول	Der Opfer wurde gedacht. د قربانیانو یاد کول
harren یو شي ته سترګې په لار اوسیدل، په انتظار اوسیدل	Ich harre der Dinge, die da kommen. زه هغه شیانو ته سترګې په لار یم چې راځي
rühmen په یو شي ویاړل، افتخار کول	Sie können sich rühmen, Ihr Werk vollendet zu haben. تاسو په دې ویاړلی شئ چې خپل اثر مو بشپړ کړو
schämen په یو شي شرمیدل	Ich schäme mich dessen. زه په دې شرمیږم

überführen په يو چا يو څه ثبوتول، ثابتېدل	Der Minister wurde der Lüge überführt. په وزير باندې دروغ ثابت شول
verdächtigen يو څوك په يو شي تورن كول، تورنول	Man verdächtigte sie der Spionage. په هغې باندې د جاسوسۍ تور ولګول شو
vergewissern ځان مطمئنول، خاطرجمع كول	Sie hat sich der Zuverlässigkeit dieses Mannes vergewissert. هغې د دې سړي د اعتماد له پلوه ځان مطمئن كړو
versichern يو چا ته ډاډ وركول، يو څوك مطمئنول	Ich versichere dich meiner Hilfe. زه تا ته د خپلې مرستې ډاډ دركول
zeigen په يو چا يو تور لګول، يو څوك تورن كول	Er wurde des Diebstahls angezeigt. په هغه باندې دغلا تور ولګول شو

⑥ Verben mit Akkusativ und Genitiv

هغه فعلونه چې له (Akkusativ) او (Genitiv) سره په ګډه استعمالیږي، زیاتره حقوقي لغات دي چې په محکمو او قضایي چارو کې کارول کیږي. په جمله کې لومړی (Akkusativ) او وروسته (Genitiv) راځي. د دې لغاتو نه هغه څوك كار اخلي چې ژبنۍ سويه يې اوچته وي او ادبي ليكنې كوي. نو دا لغات په لاندیني جدول کې لیکل شوي دي:

Verb	Beispiele
anklagen په يو چا باندې په محكمه كې دعوه كول	Man klagte ihn des Mordes an. په هغه باندې د قتل دعوه وشوه
bezichtigen په يو چا تور لګول، يو څوك تومتي كول	Sie bezichtige ihn der Unehrlichkeit. هغې په هغه تور ولګو چې اخلاصمند نه دی
überführen په يو چا باندې يو ناوړه كار ثابتول	Die Polizei überführte den Autofahrer der Trunkenheit am Steuer. پولیسو په دريور باندې دا ثابته چې په نشه حالت كې يې موټر يې چلوه
verdächtigen يو څوك په يوه خبره تومتي كول	Man verdächtigte den Zeugen der Lüge. شاهد په دې تومتي شو چې دروغ يې ويلي دي

Übungen:

Setzen Sie die Artikel, Adjektive und Nomen in der richtigen Form ein *(Genitiv, Dativ, Akkusativ)*.

1. Mit (das rote Boot) …… fuhren sie (ein reißender Fluss) …… entlang.
هغوی په يو سور ماكو (سرې بېړۍ) كې د يو سيند په اوږدو كې ولاړل چې ډېر تيز بهېدو
2. Während (der letzte Uraub) …… wohnten wir in (eine schöne Ferienwohnung) ……. په تېرې رخصتۍ كې مونږ په يو ښكلي د رخصتۍ استوګنځي كې واوسېدلو
3. Er gab (die Lehrerin) …… (der Brief) …… (der Vater) …….
هغه ښوونكې ته د پلار ليك وركړو

Lösungen:

1. Mit dem roten Boot fuhren sie einen reißenden Fluss entlang.
2. Während des letzten Urlaubs wohnten wir in einer schönen Ferienwohnung.
3. Er gab der Lehrerin den Brief des Vaters.

Übungen:

Setzen Sie die Pronomen richtig ein (Genitiv, Dativ, Akkusativ).

1. Ist es okay, wenn ich (du) ...… heute besuchen komme? Ich wollte (du) ...… (du) ...… Jacke zurückbringen.
   دا سمه ده چې زه نن ستا کور ته درشم؟ ما غوښتل چې تا ته ستا کرتۍ بېرته دروړم
2. Wegen (sie) ...… jugendlichen Aussehens muss sie im Kino immer (sie) ...… Ausweis zeigen.
   د تنکۍ پېغلې په شان ښکاره کېدو په وجه هغه مجبوره ده چې په سینما کې خپله پېژندپانه وښایي
3. Er öffnete (er) ...… Tür und schaute (wir) ...… überrascht an. Er hatte nicht mit (wir) ...… Besuch gerechnet.
   هغه دروازه خلاصه کړه او مونږ ته یې په حېرانتیا وکتل. هغه زمونږ د ورتلو په تمه نه و
4. Aufgrund (ihr) ...… Aussage konnte der Dieb (ich) ...… Geldbörse gefasst werden. ستاسو د بیان په وجه زما د پیسو د بټوې غل ونیول شو

Lösungen:

1. Ist es okay, wenn ich dich heute besuchen komme? Ich wollte dir deine Jacke zurückbringen.
2. Wegen ihres jugendlichen Aussehens muss sie im Kino immer ihren Ausweis zeigen.
3. Er öffnete seine Tür und schaute uns überrascht an. Er hatte nicht mit unserem Besuch gerechnet.
4. Aufgrund eurer Aussage konnte der Dieb meiner Geldbörse gefasst werden.

Übungen:

Setzen Sie Artikel, Adjektive, Nomen und Pronomen richtig ein
(Genitiv, Dativ, Akkusativ).

1. Von (die nächste Haltestelle) ……. aus sind es nur zwei Minuten bis zu (ich) ……. nach Hause. له دې نږدې تمځایه څخه زما تر کوره پورې تش دوه دقیقې لاره ده
2. Ungeachtet (seine starke Erkältung) ……. fuhr er mit (wir) ……. in (der Urlaub) ……. دې سره سره چې هغه سخت ریزش کړی و، هغه له مونږ سره په رخصتۍ ولاړ
3. Wir setzten (unser Spaziergang) ……. um (der See) ……. trotz (das schlechte Wetter) ……. fort.
   د خرابې هوا سره سره مونږ د لوی ډنډ له شاوخوا نه خپل چکر ته ادامه ورکوو

Lösungen:

1. Von der nächsten Haltestelle aus sind es nur zwei Minuten bis zu mir nach Hause.
2. Ungeachtet seiner starken Erkältung fuhr er mit uns in den Urlaub.
3. Wir setzten unseren Spaziergang um den See trotz des schlechten Wetters fort.

Übungen: Setzen Sie die richtigen Fälle ein!

1. Mein Onkel hat sein ……. Sohn ein……. neues Auto gekauft.
زما کاکا خپل زوی ته یو نوی موټر په بیه واخیست
2. Das Geburtstagskind hat sein……. Freunden Einladungen geschickt und sein…………. Oma ein ……. langen Brief geschrieben.
هغه ځوك چي کلیزه یي ده خپلو ملګرو ته بلني ولیږلي او خپلي نیا ته یو اوږد لیك ولیکو
3. Er hat sein……. Frau eine ……. Halskette mitgebracht.
هغه خپلي مېرمني ته یوه غاړکی له ځانه سره راوړله
4. Unser Nachbar hat sein ……. Eltern sein ……. neues Haus gezeigt.
زمونږ ګاونډي خپل مور او پلار ته خپل نوی کور وښود
5. D ……. Enkelin hat die Oma dies ……. teuren Ohrring geschenkt.
خپلي لمسی ته نیا دا ګرانه غوږوالی وبښله
6. Sein ……. Freund hat er ein ……. guten Ratschlag gegeben
خپل ملګري ته هغه یوه ښه مشوره ورکړه
7. Die Mutter erzählt ihr ……. Tochter ein ……. schöne Geschichte.
مور خپلي لور ته یوه ښایسته کیسه وویله
8. Der Gastgeber hat d ……. Gästen ein ……. Kaffee gekocht.
کوربه د مېلمنو لپاره قهوه جوړه کړه

Lösungen:

1. seinem Sohn ein 2. seinen Freunden, seiner Oma einen langen Brief 3. seiner Frau eine Halskette 4. seinen Eltern sein neues Haus 5. der Enkelin diesen teuren Ohrring 6. seinem Freund einen guten Ratschlag 7. ihrer Tochter eine schöne Geschichte 8. den Gästen einen Kaffee

⑦ Verben mit Prädikatsnominativ د تشریحي فاعل فعلونه

په عادي حالاتو کي په یوې لنډې جملي کي د یو فعل سره تش یو فاعل وي. دا څرګند دی چي فاعل حالت (Nominativ) دی. مثال: (هغه کور ته ځي = Er geht nach Hause) . په دې ځای کي د جملي فعل (gehen) او د جملي فاعل (er) او حالت یي (Nominativ) دی، یعني دا فعل تش یو فاعل لري او بس. تاسو داسي تصور کوی شئ چي په یوه جمله کي دوه فاعله وي؟ هو، داسي جملي په پښتو کي هم شته چي لاندې به یي وګورو:

هغه	یو	شیطان	دی

په پورتنی جمله کي پوښتنه دا ده چي فاعل کوم یو دی؟ (شیطان) فاعل دی او که (هغه)؟ ځواب دا دی چي (شیطان) او (هغه) دواړه د جملي فاعلان دي. د دې دواړو فاعلانو توپیر دا دی چي (شیطان) د (هغه) خواص یا صفت یا څرنګوالی څرګندوي، یعني هغه شیطان دی. داسي جملي چي په یوه جمله کي دوه فاعله وي، په جرمني ژبه کي هم شته چي په لاندې برخه کي به یي وګورو:

Du bist ein Idiot.	ته یو احمق یي

په دغه ځای کي د جملي فعل تش یو دی چي هغه (bist) دی، خو فاعلان یي دوه دي چي یو یي (du) او بل یي (Idiot) دی چي د دواړو حالت (Nominativ) دی. داسي فعلونه دومره لږ دي چي شمېره یي د ګوتو په شمار ده. په لاندیني جدول کي یو څو نور مثالونه وګورئ:

Verb	Beispiele
sein شتون درلودل، اوسېدل	Die Biene ist ein Insekt. د شاتو مچۍ يوه حشره ده
werden کېدل، جوړېدل	Mein Sohn wird später Arzt. زما زوی وروسته ډاکټر کيږي
bleiben پاتې کېدل	Er bleibt mein Freund. هغه زما ملګری پاتې کيږي
scheinen ښکارېدل، برېښېدل	Der Händler scheint ein Betrüger zu sein. دا سوداګر داسې ښکاري چې ټګمار واوسي
heißen نومېدل، نوم درلودل	Er heißt Löwe. د هغه نوم زمری دی

پاملرنه	په پورتني جدول کې دا فعلونه (werden, sein, scheinen, bleiben) په هغه مانا ګانو چې ياد شويدي په يوازې ځان بې له دوه (Nominativ) نشي استعمالېدی. په بل عبارت دا فعلونه په دغه ماناګانو هرومرو يو دوهم (Nominativ) ته اړتيا لري. د لومړي او دوهم (Nominativ) تر مينځ ډېر توپير دی او هغه دا چې لومړی (Nominativ) د جملې فاعل دی او دوهم (Nominativ) جمله تشريح يا بشپړه کوي. په پورتني لومړي مثال کې (du) د جملې اصلي فاعل دی او (Idiot) سره له دې چې دا هم فاعل دی، خو دا کوم سوچه او اصيل فاعل ندی، ځکه چې دا فاعل د لومړي فاعل حال يا خاصيت تشريح کوي. نو له دې کبله دا فاعل يو تشريحي فاعل دی چې په ګرامر کې دې ته وايي: (Prädikatsnominativ) .
پوښتنه	د يو فاعل د حال تشريح کول خو په يو صفت يا په (Adjektiv) لاپسې ښه کيږي، مثال: Du bist sehr dumm. ته ډېر بې عقله يې په پورتنی جملي کې (ډېر بې عقله = sehr dumm) د دې فاعل حال ډېر ښه تشريح کړی دی، بې له دې چې دا کوم فاعل يا د (Nominativ) په حالت کې واوسي، د دې ځواب څه دی؟
ځواب	کله چې د يو فاعل تشريح په يو صفت (Adjektiv) وشي، نو همدومره تشريح بس ده او دوهم فاعل يا بل (Nominativ) ته بيا اړتيا نشته. نور مثالونه:

Satz mit einem Nominativ	Prädikatsnominativ
Ameisen sind fleißig. مېږي خواريکښ دي	Alles bleibt beim Alten. هر څه پخپل حال پاتې کيږي، څه بدلون پکې نه راځي
Der Sänger wurde berühmt. سندرغاړی مشهور شو	Sein neues Auto ist ein Mercedes. د هغه نوی موټر مرسيدس دی
Du bist tapfer. ته زړور يې	Mein Bruder heißt Emil. زما د ورور نوم ايميل دی
Er schläft sehr unruhig. هغه ډېر ناارامه خوب کوي	Er hat sich als Lügner erwiesen. هغه ځان د دروغجن په حيث ثابت کړو

⑧ Verben, die mit einem Akkusativ in einer festen Verbindung stehen

هغه فعلونه چې تل له (Akkusativ) سره په ګډه کارول کيږي

دا هغه فعلونه دي چې له يو اسم سره يو ځای استعماليږي. دا اسم او دا فعل يو واحد جوړوي. که په اسانه ژبه دا خبره ياده کړو نو وبه وايو چې دا اسم تش د همدې يو فعل سره استعمالېدی شي او بس. که چېرته دا اسم له کوم بل فعل سره استعمال شو، نو يا به دا جمله غلطه وي او که غلطه نه وي، نو مانا به يې بالکل بدله وي. ډېر لږ اسمونه شته چې له دوه فعلونو سره همغه يوه مانا لري. لومړی به يو پېنتو مثال راوړو: په پښتو کې ډېر اسمونه د (کول) فعل سره يوځای کيږي او يوه جمله ورځيني جوړيږي، لکه: کار کول،

فعاليت كول، اقدام كول، توبه كول، تجربه كول، بريد كول، تېښته كول او داسي نور. په جرمني ژبه كي ډېر لږ لغات دي چي په هغوی كي لكه د پښتو په شان د (كول = machen) فعل ورسره يوځای شي. مثال:

Fehler machen غلطي كول	eine Dummheit machen حماقت كول	eine Pause machen دمه كول

خو زياتره وخت په جرمني ژبه كي له نورو فعلونو نه كار اخيستل كيږي. مثال:

eine Sünde begehen يوه ګناه كول	eine Maßnahme ergreifen يو اقدام كول	Obacht geben پام كول

څنګه چي په پورتنيو مثالونو كي ليدل كيږي، ګڼ شمېر لغات شته چي په پښتو د (كول = machen) فعل سره يو ځای راځي، خو په جرمني كي به غلطه وي چي له هغو سره (كول = machen) وكارول شي.

falsch غلط	richtig صحيح
~~Krieg machen = falsch~~	Krieg führen جګړه كول
~~Rede machen = falsch~~	Rede halten وينا كول
~~Gnade machen = falsch~~	Gnade walten lassen رحم كول

په لاندېني جدول كي به نور اسمونه وګورو چي له مختلفو فعلونو سره ګډ د (Akkusativ) په حالت كي كارول كيږي:

Flucht ergreifen تېښته كول	Der Feind ergriff die Flucht. دښمن تېښته وكړه
Entscheidung treffen پرېکړه كول، فيصله كول	Ich treffe die Entscheidung, mein Haus zu verkaufen. زه دا پرېكړه كوم چي خپل كور خرڅ كړم
Ordnung schaffen نظم تينګول، تنظيم تينګول	Er schafft die Ordnung, die sein Team braucht. هغه تنظيم چي د ده د ټيم په كار دی، هغه يې تينګوي
Ordnung bringen نظم راوستل	Die Polizei versuchte Ordnung in die Reihen der Demonstranten zu bringen. پوليسو كوښښ وكړو چي د لاريون كوونكو په مينځ كي نظم راولي
in Ordnung bringen منظمول، ګډوډي له مينځه وړل	Bring doch dein Zimmer in Ordnung. ته كوټه دي راټوله كړه
ein Urteil fällen د محكمې له خوا پرېكړه كېدل	Wann das Urteil gefällt wird, blieb unklar. دا څرګنده نشوه چي د محكمې پرېكړه كله كيږي
einen Baum fällen يوه ونه وهل	In diesem Jahr werden 90 Bäume gefällt. په دې كال كي ۹۰ وني وهل كيږي
Atem holen ساه راښكل	Er holte tief Atem. هغه ژوره ساه راښكله
jmdn in Atem halten يو څوك نا كرارول	Er hält die Welt in Atem. هغه نړۍ ناكراره كړې ده
sich die Mühe geben ځان ته تكليف وركول	Er hat sich alle Mühe gegeben. هغه ډېر زحمت ويستلی دی
Abschied nehmen يو چاته په مخه ښه ويل، له يو چا نه خدای پاماني اخيستل	Hundert Menschen nahmen auf dem Friedhof Abschied vom Verstorbenen. په هديره كي سل كسانو له مړي نه خدای پاماني واخيسته

Platz nehmen په یو ځای کې کېناستل	Bitte nehmen Sie Platz. تاسو مهرباني وکړئ او کېنئ
Rache nehmen غـچ اخیستل، بدل اخیستل، انتقام اخیستل	Sein Sohn wurde ermordet. Nun will er Rache nehmen. د هغه زوی ووژل شو. اوس هغه غواړي چې غچ واخلي
Stellung beziehen zu د یو شي په برخه کې دریځ نیول	Dazu müssen wir Stellung beziehen. د دې په برخه کې مونږ باید دریځ ونیسو
einen Antrag stellen د یو شي لپاره عریضه کول	Wie wird der Antrag gestellt? عریضه څنګه کیږي؟
Bescheid geben احوال ورکول	Ich gebe Ihnen morgen Bescheid. زه تاسو ته سبا احوال درکوم
die Schuld geben پړه په یو چا اچول	Ich habe mir selbst die Schuld gegeben. پړه ما په خپل ځان واچوله

⑨ Verben mit präpositionalem Objekt

ډېر فعلونه شته چې خاص له یو (Präposition) سره استعمالیږي، لکه له (an, bei, für) سره. بیا دا (Präposition) له یو خاص حالت سره راځي، یعني له (Genitiv, Dativ, Akkusativ) سره. په دې حالاتو کې له دې استعمال شوی اسم نه بیا یو مفعول یا (Objekt) جوړیږي. دغه (Präposition) او دغه مفعول یا (Objekt) له یو بل نه یو نه بېلېدونکی واحد جوړوي چې په ګرامر کې ورته وایي : (Präpositionalobjekt). اوس به دا خبره په عملي بڼه وګورو. (sorgen) یو فعل دی چې مانا یې ده (د یو چا غم خوړل). له دې فعل سره تل یو (Präposition) پکاریږي چې هغه (für) دی. له (für) نه وروسته تل (Akkusativ) راځي. نو په دې ډول مونږ لیکو چې:

sorgen + für + Akkusativ د یو چا غم خوړل	Wer sorgt für die Kinder? څوك د ماشومانو غم خوري؟ Mein Vater sorgt für die Kinder. زما پلار د ماشومانو غم خوري

⑩ Reflexive Verben

sich erinnern + an + Akkusativ یو چا ته یو څه وریه یادیدل	Ich erinnere mich manchmal an meine Jugend. کله کله ماته خپله ځواني راپه یادیږي

⑪ Verben mit zwei Objekten

jemanden danken + für + Akkusativ له یو چا نه د یو څه لپاره منته کول	Der Verletzte dankte dem Arzt für die Hilfe. ټپي له ډاکټر نه د مرستې له امله منته وکړه

⑫ Verben, die zwei Präpositionen benötigen

sich beschweren + bei + Dativ + über + Akkusatv یو چاته د یو څه له پلوه شکایت کول	Er beschwerte sich bei der Polizei über den Nachbarn. هغه پولیس ته د خپل ګاونډي له امله شکایت وکړو

⑬ Stellung der Präposition und des Personalpronomens

کله چې سړی د یو انسان په اړوند یوې پوښتنې ته ځواب وایي، نو لومړی (Präposition) او بیا ضمیر وروسته راځي، یعنې داسې: (an + Personalpronomen) . مثال:

Denkst du an deinen Vater. ته د خپل پلار په برخه کې فکر کوې؟	Ja, ich denke immer an ihn. هو، زه تل د هغه په برخه کې فکر کوم

⑭ Zusammensetzung von „da" + Präposition

کله چې سړی د یو شي په برخه کې پوښتنه کوي او یا پوښتنې ته ځواب ورکوي نو لومړی (da) او بیا وروسته (Präposition) راځي چې بیا دا دواړه له یوبل سره یوځای کیږي او د یوې کلمې په ډول لیکل کیږي، په لاندې ډول.

da	+	Präposition		
da	+	bei	=	dabei
da	+	mit	=	damit
da	+	nach	=	danach

Beispielsätze:

Frage	Antwort
Wie fühlst du dich dabei? په دې کې ته ځان څنګه احساسوې؟	Ich fühle mich dabei sehr wohl. په دې کې زه ځان ډېر ښه احساسوم
Was machst du damit? ته په دې باندې څه کوې؟	Ich gieße damit die Blumen. په دې باندې زه ګلانو ته اوبه اچوم
Was machst du danach? له دې نه وروسته ته څه کوې؟	Danach gehe ich nach Hause. له دې نه وروسته زه کور ته ځم

⑮ „da" + Präpositionen, die mit einem Vokal beginnen

خو کله چې یو (Präposition) په یو غږ لرونکي توري پیل شي، نو د (da) او د (Präposition) تر مینځ یو (r) لیکل کیږي، یعنې داسې: da + r + an = daran . مثال:

Frage	Antwort
Denkst du an deine Arbeit? ته د خپل کار په برخه کې فکر کوې؟	Ja, ich denke daran. هو، زه په برخه کې یې فکر کوم

Übungen: Bilden Sie bitte Fragesätze!
Beispiel:

Aussagesatz	Frage پوښتنه
Ich habe mich mit Freunden getroffen. ما د ملګرو سره لیده کاته وکړل	Mit wem hast du dich getroffen? تا له چا سره لیده کاته وکړل؟
Wir haben über das Wetter diskutiert. مونږ د هوا په برخه کې خبرې اترې وکړې	Worüber habt ihr diskutiert? تاسو د څه شي په برخه کې خبرې اترې وکړې؟

1. Viele Menschen fürchten sich vor Aids. ډېر انسانان له ايډس نه ډارېږي
2. Die Politiker kümmern sich nicht um die Hungersnot.
سياستوال د ولږې غم نه خوري
3. Mein Vater hält nichts von diesem Projekt. زما د پلار په نظر کې دا پلان ښه نه ښکاري
4. Er schimpft und ist wütend auf die Politiker.
هغه سياستوالو ته بدې ردې وايي او پرې په قهر دی
5. Er interessiert sich für die Sonnenenergie. هغه د لمر د انرژۍ علاقمند دی
6. Sie denken nicht an ihre Kinder. هغوی د خپلو ماشومانو په فکر کې ندي
7. Es geht um die Verkehrsunfälle. موضوع د ترافيکي پېښو په برخه کې ده
8. Sie stecken das Geld in die eigene Tasche. هغوی پيسې پخپل جب کې اچوي
9. Wir haben uns an dieses Wetter gewöhnt. مونږ له دې هوا سره عادت شوي يو
10. Er ist an Krebs gestorben. هغه په سرطان مړ شو

Lösungen:

1. Wovor fürchten sich viele Menschen? 2. Worum kümmern sich die Politiker nicht? 3. Wovon hält mein Vater nichts? 4. Auf wen schimpft er und ist wütend? 5. Wofür interessiert er sich? 6. An wen denken sie nicht? 7. Worum geht es? 8. Worin stecken sie das Geld? 9. Woran haben wir uns gewöhnt? 10. Woran ist er gestorben?

Deklination von Adjektiven د صفت ګردان

مخکې له دې چې د صفت ګردان زده کړو، بايد په دې پوه شو چې صفت څه شی دی؟ صفت يوه عربي کلمه ده چې په يوه مانا د يو شي ستاينې ته وايي. په ګرامر کې مطلب له ستاينې نه ندی بلکې د يو شي له څه شان والي يا څرنګوالي نه دی. کله چې سړی وايي چې: هغه نجلۍ ښايسته ده او هغه هلك بدرنګ دی. په عامه ژبه کې سړی فکر کوي چې د ښايسته نجلۍ ستاينه وشوه او د بدرنګ هلك غيبت وشو. خو په ګرامر کې (ښايسته) ستاينې ته نه وايي او (بدرنګ)غيبت ته نه وايي. (ښايسته) او (بدرنګ) دواړه په ګرامر کې د يو چا څرنګوالی بيانوي. له څرنګوالي نه مطلب ښه يا خراب، ښايسته يا بدرنګ، صفت يا غيبت ندی بلکې تش دا دی چې يو شی څنګه او يا په کوم حال دی. نو په دې وجه صفت په ګرامر کې تش د يو انسان، د يو حيوان، د يو شي، د يو کار او يا د يوې پېښې څرنګوالي بيانوي. همدا شان په جرمني ژبه کې صفت ته (Wiewort) وايي، يعنې (د څرنګوالي لغت). نو په دې وجه (Adjektiv) يا صفت تش يوې پوښتنې ته ځواب وايي او هغه پوښتنه دا ده :

Wie ist eine Person oder eine Sache?	يو کس يا يو شی څنګه دی؟

اوس به يوه بېلګه وګورو:

Frage	Antwort
Kennst du diese Filmschauspielerin? ته د فلم دا لوبغاړې پېژنې؟	Ja, sie ist groß, hat dunkle Haare und blaue Augen. Sie ist jung, gut aussehend, sehr höflich und nebenbei reich. هو، هغه په ونه کې دنګه ده، تور وېښته او آبي سترګې لري. هغه ځوانه ده، ښه ښکاري، با ادبه ده او په څنګ کې شتمنه هم ده

په پورتني مثال کي هغه توري چي سور رنګ لري هغه تول د فلم لوبغاړي ځرنګوالی ښايي. دا توول ځرنګوالی تصادفاً د هغي ستاينه کوي. هغه کېدی شي چي په ونه کي ټيټه وي، په شکل کي بدرنګه او په يوه سترګه ړنده واوسي. دا صفات په ګرامر کي بيا هم ځرنګوالی ښايي چي ورته (Adjektiv) وايي. مخکي له دي چي د صفت ګردان وګورو، نو وبه ګورو چي په پښتو کي صفت څنګه ګردانيږي. څنګه چي په پښتو کي د يو نارينه لپاره صفت يو شان او د ښځي لپاره بل شان دی، نو په جرمني ژبه کي هم همدا شان دی. يو مثال: (اسمان شين دی). اسمان مذکر دی، نو ځکه ورته (شين) ويل کيږي. (دا ونه شنه ده) . ونه ښځينه لغت دی، نو ځکه ورته (شنه) ويل کيږي.

صفت په څه شان له اسم سره يوځای کيږي؟

صفت له يو اسم سره په دوه ډولو يوځای کېدی شي. يو ډول يي دا دی چي صفت له اسم مخ ته وليکل شي، په دي ډول:

Artikel +	Adjektiv +	Nomen
das	kleine وړوکی	Kind ماشوم
die	hübsche ښايسته	Frau ښځه
der	große جګ	Mann سړی

بل ډول يي دا دی چي يو صفت د يو اسم شاته راشي. په دي وخت بيا صفت نه ګردانيږي. مثال:

Das Haus ist alt. دا کور زوړ دی	Der Mann ist krank. دا سړی ناروغه دی

دا چي په جرمني ژبه کي د ګردان په وخت صفت څه شان بدليږي، دا څلور ټکو پوري اړه لري چي هغه دا دي:

① د صفت ګردان دي پوري اړه لري چي هغه اسم چي ځرنګوالی يي په دي صفت تشريح کيږي، په کوم دريځ کي دی، دا په دي مانا چي:

(bestimmter Artikel)	=	۱- ځرګند (Artikel) لري او که نه ؟
(unbestimmter Artikel)	=	۲- (Artikel) يي ناځرګند دی ؟
(kein Artikel, Nullartikel)	=	۳ - هيڅ (Artikel) نه لري

مثالونه:

1. bestimmter Artikel ځرګند ارتيکل	Der junge Mann kauft das Fahrrad. دا ځوان سړی دا بايسکل په بيه اخلي
2. unbestimmter Artikel ناځرګند ارتيکل	Ein junger Mann kauft morgen ein Fahrrad. يو ځوان سړی سبا يو بايسکل په بيه اخلي
3. kein Artikel, Nullartikel چي ارتيکل پکي نشته	Junge Männer braucht das Land. دي هيواد ته ځوان کسان پکارېږي

② د صفت ګردان دي پوري اړه لري چي هغه اسم چي ځرنګوالی يي په دي صفت تشريح کيږي، يو اسم دی او که ډېر اسمونه دي، يعني مفرد دی او که جمع؟ مثال:

I. Singular مفرد	II. Plural جمع
Das kleine Kind spielt mit seinem Ball. وړوکی ماشوم د خپل توپ سره لوبي کوي	Die kleinen Kinder spielen mit ihren Bällen. وړوکي ماشومان خپلو توپونو سره لوبي کوي

③ د صفت ګردان دي پورې اړه لري چې هغه اسم چې څرنګوالى يې په دې صفت تشريح کيږي، جنسيت يې څنګه دى، نارينه دى، ښځينه دى او که مخنث دى؟ مثال:

1. Maskulinum نارينه يا مذکر	Der blaue Himmel gefällt mir sehr gut. شين اسمان زما ډېر خوښيږي
2. Femininum ښځينه يا مؤنث	Die dunkle Nacht will nicht enden. دا تياره شپه نه سبا کيږي
3. Neutrum مخنث	Das kleine Mädchen spielt mit ihrer Puppe. دا وړه نجلۍ د خپلې نانځکې سره لوبې کوي

④ د صفت ګردان دي پورې اړه لري چې هغه اسم چې څرنګوالى يې په دې صفت تشريح کيږي، په کوم حالت (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) کې دى، پخپله فاعل دى او مفعول؟ مثال:

I. Nominativ فاعلي حالت	Der fleißige Student lernt täglich fünf Stunden. خواريکښ محصل د ورځې پنځه ساعته درس وايي
II. Genitiv اضافي حالت	Der Vater des fleißigen Studenten ist Professor. د خواريکښ محصل پلار پروفيسر دى
III. Dativ مفعولي حالت (واسطه لرونکى)	Die Universität verlieh dem fleißigen Studenten einen Preis. پوهنتون دي خواريکښ محصل ته يوه جايزه ورډالۍ کړه
IV. Akkusativ مفعولي حالت (بې واسطه)	Den besten Schüler würdigte die Schule. ښوونځي له ټولو نه ښه زده کوونکى وويارل

اوس به دا ټول ګردانونه په لاندينيو جدولونو کې بېل بېل په تفصيلاتو وګورو.

① Deklination von Adjektiven mit bestimmtem Artikel د ځرګندو اسمونو لپاره

Singular مفرد

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ فاعلي حالت	der alte Mann زوړ سړى	die junge Frau ځوانه ښځه	das kleine Kind وړوکى ماشوم
Genitiv اضافي حالت	des alten Mannes د زوړ سړي	der jungen Frau د ځواني ښځې	des kleinen Kindes د وړوکي ماشوم
Dativ مفعولي حالت	dem alten Mann(e) زوړ سړي ته	der jungen Frau ځواني ښځې ته	dem kleinen Kind(e) وړوکي ماشوم ته
Akkusativ مفعولي حالت	den alten Mann زوړ سړى	die junge Frau ځوانه ښځه	das kleine Kind وړوکى ماشوم

Beispielsätze:

Nominativ	Der alte Mann geht spazieren.	دا زوړ سړى چکر وهي
Genitiv	Das ist das Haus des alten Mannes.	دا د دې زوړ سړي کور دى

Dativ	Ich habe mit dem alten Mann gesprochen. ما دې زوړ سړي سره خبرې وکړې
Akkusativ	Kennst du den alten Mann? ته دا زوړ سړی پېژنې؟

Plural جمع

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ فاعلي حالت	die alten Männer زاړه سړي	die jungen Frauen ځواني ښځې	die kleinen Kinder وړوکي ماشومان
Genitiv اضافي حالت	der alten Männer د زړو سړو	der jungen Frauen د ځوانو ښځو	der kleinen Kinder د وړو ماشومانو
Dativ مفعولي حالت	den alten Männern زړو سړو ته	den jungen Frauen ځوانو ښځو ته	den kleinen Kindern وړو ماشومانو ته
Akkusativ مفعولي حالت	die alten Männer زاړه انسانان	die jungen Frauen ځواني ښځې	die kleinen Kinder واړه ماشومان

Beispielsätze:

Nominativ	Die alten Männer gehen spazieren. دا زاړه سړي چکر وهي
Genitiv	Das ist das Haus der alten Männer. دا د دې زړو سړو کور دی
Dativ	Ich habe mit den alten Männern gesprochen. ما دې زړو سړو سره خبرې وکړې
Akkusativ	Kennst du die alten Männer? ته دا زاړه سړي پېژنې؟

څنګه چې پورته ليدل کيږي، د صفتونو جمع د درېواړو جنسيتونو لپاره په ټولو څلور حالاتو کې يو شان ده چې په (en) کيږي.

Übungen:
Ergänzen Sie die bestimmten Artikel und deklinieren Sie die Adjektive.

1. D …. klein …. Kind will d …. fremd …. Mann nicht grüßen.
وړوکی ماشوم نه غواړي چې پردي سړي ته سلام واچوي
2. D …. gelb …. Hemd passt nicht zu d …. rot …. Schuhen.
دا ژېړ کميس له سرو بوټانو سره نه لګيږي
3. D …. besorte …. Vater lässt sein …. ängstlich …. Sohn nicht allein.
وسواسي پلار خپل دارن زوی يوازې نه پرېږدي
4. D …. breit …. Tisch passt nicht durch d …. schmal …. Tür.
دا پلن ميز د دې تنګې دروازې له مينځ نه نشي تېرول کېدلی
5. D …. grün …. Bohnen schmecken d …. kleinen …. Kindern nicht.
دا شنه لوبيا دې وړو ماشومانو ته خوند نه ورکوي
6. D …. defekte …. Fahrrad steht unter d …. groß …. Baum.
خراب شوی بايسکل د لويې ونې لاندې ولاړ دی
7. D …. krank …. Mann möchte d …. bitter …. Fiebersaft nicht einnehmen.
ناروغ سړی نه غواړي چې د تبې تريخ شربت وڅښي

8. D …. faul …. Kinder wollen d …. schmutzig …. Gläser nicht spülen.
دا لټ ماشومان نه غواړي چې ناپاك ګيلاسونه پريمينځي
9. D …. fleißig …. Studenten wollen d …. schwierig …. Physiktest bestehen.
خواريكښ محصلين غواړي چې د فزيك په سخته ازموينه كې بريالي شي
10. D …. einfältige …. Mann will d …. hübsch …. Prinzessin heiraten.
دا ساده سړی غواړي چې له دې ښايسته شهزادګۍ سره واده وكړي

Lösungen:

1. Das kleine Kind will den fremden Mann nicht grüßen.
2. Das gelbe Hemd passt nicht zu den roten Schuhen.
3. Der besorgte Vater lässt seinen ängstlichen Sohn nicht allein.
4. Der breite Tisch passt nicht durch die schmale Tür.
5. Die grünen Bohnen schmecken den kleinen Kindern nicht.
6. Das defekte Fahrrad steht unter dem großen Baum.
7. Der kranke Mann möchte den bitteren Fiebersaft nicht einnehmen.
8. Die faulen Kinder wollen die schmutzigen Gläser nicht spülen.
9. Die fleißigen Studenten wollen den schwierigen Physiktest bestehen.
10. Der einfältige Mann will die hübsche Prinzessin heiraten.

② Deklination von Adjektiven mit unbestimmtem Artikel

د ناخرګندو اسمونو لپاره مثالونه

Singular مفرد

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ فاعلي حالت	ein alter Mann يو زوړ سړی	eine junge Frau يوه زړه ښځه	ein kleines Kind يو وړوكی ماشوم
Genitiv اضافي حالت	eines alten Mannes د يو زوړ سړي	einer jungen Frau د يوې ځوانې ښځې	eines kleinen Kindes د يو وړوكي ماشوم
Dativ مفعولي حالت	einem alten Mann يو زوړ سړي ته	einer jungen Frau يوې ځوانې ښځې ته	einem kleinen Kind(e) يو وړوكي ماشوم ته
Akkusativ مفعولي حالت	einen alten Mann يو زوړ سړی	eine junge Frau يوه ځوانه ښځه	ein kleines Kind يو وړوكی ماشوم يې

Beispielsätze:

Nominativ	Das ist ein alter Mann.	دا يو زوړ سړی دی
Genitiv	Das ist das Haus eines alten Mannes.	دا د يو زوړ سړي كور دی
Dativ	Ich habe mit einem alten Mann gesprochen.	ما له يو زوړ سړي سره خبرې وكړې
Akkusativ	Ich kenne einen alten Mann.	زه يو زوړ سړی پيژنم

پاملرنه	د ناخرګنده اسمونو په ګردان كې جمع نشته (دا به غلطه وي چې وويل شي يو هلكان) دا مطلب به په لاندينو جملو كې وګورو.

Singular مفرد		Plural جمع	
Ich esse einen Apfel.	زه یوه مڼه خورم	Ich esse Äpfel.	زه مڼې خورم
Er schreibt einen Brief.	هغه یو لیك لیکي	Er schreibt Briefe.	هغه لیکونه لیکي

څنګه چې په پورتنیو مثالونو کې لیدل کیږي، په جمع کې (einen) ندی لیکل شوی، دا ځکه چې دا غلطه ده چې وویل شي چې (زه یوه مڼې خورم) او یا (زه یو لیکونه لیکم).

Übungen: Bitte ergänzen Sie die Endungen!

1. Ein …. netter …. Krankenpfleger bietet ein …. krank ….
   Patienten seine Hilfe an. یو مهربان روغتیاپال یو ناروغ رنځور ته خپله مرسته وړاندې کوي
2. Ein …. grün …. Hose passt nicht zu ein …. blau …. Hemd.
   یو شین پطلون له یو آبي کمیس سره نه لګیږي
3. Ein …. liebevoll …. Mutter kümmert sich stets um ihr …. klein …. Kinder.
   یوه مینه ناکه مور تل د خپلو ماشومانو خواخوږې کوي
4. Ein …. reich …. Mann hat kein …. groß …. Probleme.
   یو بډای سړي څه لویې ستونځې نلري
5. Da liegt ein …. verletzt …. Tier in ihr …. schön …. Garten.
   د هغوی په ښایسته باغ کې یو مړ ځاروی پروت دی
6. Ein …. jung …. Mann fuhr mit ein …. gestohlen …. Fahrrad davon.
   یو ځوان سړی په غلا شوي بایسکل وتښتیدو
7. Ein …. behindert …. Mädchen ist die Freundin meiner klein …. Schwester.
   یوه معیوبه نجلۍ زما د کوچنۍ خور ملګرې ده
8. Ein …. hilfsbereit …. Mann gab von mir ein Glas kalt … Wasser.
   یو مرستندوی سړي ماته یو ګیلاس سړې اوبه راکړې
9. Ein tollwütig … Hund hat ein kalbend … Kuh gebissen.
   یو لیوني سپي یوه لنګه غوا وداړله
10. Nicht jede groß …. Schlange hat giftig …. Zähne.
   هر ستر مار زهرجن غاښونه نلري

Lösungen:

1. Ein netter Krankenpfleger bietet einem kranken Patienten seine
   Hilfe an.
2. Eine grüne Hose passt nicht zu einem blauen Hemd.
3. Eine liebevolle Mutter kümmert sich stets um ihre kleinen Kinder.
4. Ein reicher Mann hat keine großen Probleme.
5. Da liegt ein verletztes Tier in ihrem schönen Garten.
6. Ein junger Mann fuhr mit einem gestohlenen Farrad davon.
7. Ein behindertes Mädchen ist die Freundin meiner kleinen Schwester.
8. Eine hilfsbereiter Mann gab mir ein Glas kaltes Wasser.
9. Ein tollwütiger Hund hat eine kalbende Kuh gebissen.
10. Nicht jede große Schlange hat giftige Zähne.

③ Deklination von Adjektiven mit negativem unbestimmtem Artikel

	Singular	Plural
Nominativ	kein bellender Hund هېڅ غپېدونکی سپی نه	keine bellenden Hunde هېڅ غپېدونکي سپي نه
Genitiv	keines bellenden Hundes د هېڅ غپېدونکي سپي نه	keiner bellenden Hunde د هېڅ غپېدونکو سپو نه
Dativ	keinem bellenden Hund هېڅ غپېدونکي سپي ته نه	keinen bellenden Hunden هېڅ غپېدونکو سپو ته نه
Akkusativ	keinen bellenden Hund هېڅ غپېدونکی سپی نه	keine bellenden Hunde هېڅ غپېدونکي سپي نه

Beispielsätze im Singular:

Nominativ	Das ist kein bellender Hund. دا کوم غپېدونکی سپی ندی
Genitiv	Das ist die Stimme keines bellenden Hundes. دا د کوم غپېدونکي سپي غږ ندی
Dativ	Ich habe vor keinem bellenden Hund Angst. زه له کوم غپېدونکي سپي نه نه ډارېږم
Akkusativ	Ich sehe hier keinen bellenden Hund. زه دلته کوم غپېدونکی سپی نه وینم

Beispielsätze im Plural:

Nominativ	Das sind keine bellenden Hunde. دا کوم غپېدونکی سپي ندي
Genitiv	Das sind die Stimmen keiner bellenden Hunde. دا د کومو غپېدونکو سپو غږونه ندی
Dativ	Trau keinen bellenden Hunden. ته په کومو غپېدونکو سپو اعتماد مکوه
Akkusativ	Ich sehe hier keine bellenden Hunde. زه دلته کوم غپېدونکي سپي نه وينم

④ Deklination von Adjektiven mit unbestimmten Zahlwörtern

	Singular	Plural
Nominativ	kein Singular دا مفرد نلري	alle bellenden Hunde ټول غپېدونکي سپي
Genitiv	kein Singular دا مفرد نلري	aller bellenden Hunde د ټولو غپېدونکو سپو
Dativ	kein Singular دا مفرد نلري	allen bellenden Hunden ټولو غپېدونکو سپو ته
Akkusativ	kein Singular دا مفرد نلري	alle bellenden Hunde ټول غپېدونکي سپي

Beispielsätze:

Nominativ	Hier stehen alle bellenden Hunde. دلته ټول غپېدونکي سپي ولاړ دي

Genitiv	Ich kenne hier die Stimmen aller bellenden Hunde. زه دلته د ټولو غپېدونکو سپو غږونه پېژنم
Dativ	Er gibt allen bellenden Hunden ihr Futter. هغه ټولو غپېدونکو سپو ته خواړه يې ورکوي
Akkusativ	Ich kenne hier alle bellenden Hunde. زه دلته ټول غپېدونکي سپي پېژنم

⑤ Deklination von Adjektiven mit bestimmtem Artikel und *zwei* Adjektiven

له څرګند (Artikel) او دوه صفتونو سره

Zwei aufeinanderfolgende Adjektive werden gleich dekliniert.

کله چې دوه صفتونه شا په شا راشي، نو دواړه په يو ډول ګردانيږي.

Singular مفرد

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ فاعلي حالت	der gute alte Mann هغه زوړ ښه سړی	die hübsche junge Frau هغه ښايسته ځوانه ښځه	das spielende kleine Kind هغه وړوکی لوبېدونکی ماشوم
Genitiv اضافي حالت	des guten alten Mannes د زوړ ښه سړي	der hübschen jungen Frau د ښايسته ځواني ښځې	des spielenden kleinen Kindes د وړوکي لوبېدونکي ماشوم
Dativ مفعولي حالت	dem guten alten Mann زوړ ښه سړي ته	der hübschen jungen Frau ځواني ښايسته ښځې ته	dem spielenden kleinen وړوکي لوبېدونکي ماشوم ته
Akkusativ مفعولي حالت	den guten alten Mann هغه زوړ ښه سړی	die hübsche junge Frau هغه ځوانه ښايسته ښځه	das spielende kleine Kind هغه وړوکی لوبېدونکی ماشوم

Beispielsätze:

Nominativ	Der gute alte Mann ist gestorben. هغه زوړ ښه سړی مړ شوی دی
Genitiv	Das Haus des guten alten Mannes steht leer. د هغه ښه زوړ سړي کور تش دی
Dativ	Ich hatte dem guten alten Mann geholfen. ما دې ښه زوړ سړي سره مرسته کړې وه
Akkusativ	Kanntest du den guten alten Mann? تا هغه ښه زوړ سړی پېژندو؟

Plural جمع

Kasus حالت	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ فاعلي حالت	die guten alten Männer هغه زاړه ښه سړي	die hübschen jungen Frauen هغه ځواني ښايسته ښځې	die spielenden kleinen Kinder هغه وړوکي لوبېدونکي ماشومان

Genitiv اضافي حالت	der guten alten Männer د هغو زړو ښو سړو	der hübschen jungen Frauen د هغو ځوانو ښایسته ښځو	der spielenden kleinen Kinder د هغو وړوکو لوبېدونکو ماشومانو
Dativ مفعولي حالت	den guten alten Männern هغو زړو ښو سړو ته	den hübschen jungen Frauen هغو ځوانو ښایسته ښځو ته	den spielenden kleinen Kindern هغو لوبېدونکو وړوکو ماشومانو ته
Akkusativ مفعولي حالت	die guten alten Männer هغه زاړه ښه سړي	die hübschen jungen Frauen هغه ځواني ښایسته ښځې	die spielenden kleinen Kinder هغه وړوکي لوبېدونکي ماشومان

Beispielsätze:

Nominativ	Die guten alten Männer sind Brüder. دا زاړه ښه سړي سره وروڼه دي
Genitiv	Das sind die Häuser der guten alten Männer. دا د دې زړو ښو سړو کورونه دي
Dativ	Ich habe mit den guten alten Männern gesprochen. ما دې ښو زړو سړو سره خبرې وکړې
Akkusativ	Kennst du die guten alten Männer? ته دا ښه زاړه سړي پېژنې؟

weitere Beispielsätze mit dem Dativ:

Bei gleichem durchschnittlichem Ertrag ist das möglich. د همغه یو اوسطي حاصل په صورت کې دا کېدی شي
Nach langem, peinlichem Schweigen fing er an, zu reden. له اوږدې، د شرم نه ډکې چوپتیا نه وروسته هغه بیرته په خبرو کولو پیل وکړو
Bei gleicher durchschnittlicher Bezahlung wird keiner protestieren. د همغه اوسط معاش په صورت کې به هیڅ څوك اعتصاب ونکړي
Mit leichter, gut bezahlter Arbeit wird er schnell viele Mitarbeiter haben. په اسانه کار او ښې حق الزحمې په صورت کې به هغه ژر ډېر همکاران ولري

پاملرنه	کله چې د اسم په مخکې دوه یا ډېر صفتونه راشي، نو د ټولو صفتونو گردان په عین ډول کیږي. د ناځرګندو اسمونو گردان هم په همدا شان کیږي

Übungen:

1. Kommt die gut… alt… Zeit wieder? هغه پخوانی ښه وخت بیرته راځي؟
2. In der gut… alt… Zeit war alles besser. په پخواني ښه وخت کې هر څه ښه وو
3. Magst du ein lecker… frischgebacken… Brot? خوندوره او تازه پخه شوې ډوډی ستا خوښیږي؟
4. Das lecker… frischgebacken… Brot ist teuer. خوندوره ا او تازه پخه شوې ډوډی گرانه ده
5. Dort ist ein grün…, hüpfend… Frosch. هلته یوه شنه ټوپ وهونکی چنګښه ده

6. Der grün…, hüpfend… Frosch ist seit einer Stunde tot.
شنه ټوپ وهونکي چنګښه د یو ساعت راهیسي مړه ده
7. Grün…, hüpfend… Frösche mag ich nicht. شني ټوب وهونکي چنګښي زما نه خوښیږي
8. Die grün…, hüpfend… Frösche sind seit einer Stunde tot.
شني ټوپ وهونکي چنګښي د یو ساعت راهیسي مړې شوې دي
9. Ein neu…, originell…, alle überzeugend… Plan ist nicht in Sicht.
یو نوی، سوچه، ټولو ته قناعت ورکوونکی پلان په نظر نه راځي
10. Der groß…, weißgekleidet… Mann ist kein Arzt.
هغه دنګ، سپیني جامې په تن لرونکی سړی ډاکتر نه دی

Lösungen:

1. Kommt die alte gute Zeit wieder?
2. In der guten alten Zeit war alles besser.
3. Magst du ein leckeres, frischgebackenes Brot?
4. Das leckere, frischgebackene Brot ist teuer.
5. Dort ist ein grüner, hüpfender Frosch.
6. Der grüne, hüpfende Frosch ist seit einer Stunde tot.
7. Grüne, hüpfende Frösche mag ich nicht.
8. Die grünen, hüpfenden Frösche sind seit einer Stunde tot.
9. Ein neuer, origineller, alle überzeugender Plan ist nicht in Sicht.
10. Der große, weißgekleidete Mann ist kein Arzt.

پاملرنه	کله چې دوه صفتونه له یو بل نه په یو ربط ورکوونکي حرف، یعني په (-) بېل شي، نو لومړنی صفت یې پخپل حال پاتې کیږي او دوهم صفت یې ګردانیږي.

مثال:

das mathematisch-naturwissenschaftliche Gymnasium د ریاضي او طبیعي علومو لیسه
ein mathematisch-naturwissenschaftliches Gymnasium
د ریاضي او د طبیعي علومو یوه لیسه

په پورتنیو مثالونو کې دا دواړه صفتونه، یعني (mathematisch) او (naturwissenschaftlich) صفتونه په (-) له یو بل نه بېل شوي دي، نو ځکه لومړنی صفت یې، یعني (mathematisch) ندی ګرادان شوی او پخپل حال پاتې شوی دی

دا هم د پام وړ ټکي دي:

⑥ Auf ein Adjektiv folgendes substantivisch verwendetes Adjektiv

ځیني صفتونه شته چې له هغوی نه کله کله د یو اسم په توګه کار اخیستل کیږي، څنګه چې د پښتو په دې شعر کې لیدل کېدی شي:

د ښکلو یاري مه کړئ خوله کې اور ګرځوي	په خوله به تا سره وي زړه کې نور ګرځوي

د (ښکلی) کلمه اصلاً یو صفت دی چې د یو اسم ښکلا څرګندوي، خو په پورتني شعر کې ورنه د اسم په توګه کار اخیستل شوی دی، یعني هغه کسان چې ښایسته دي. داسي صفتونه په جرمني ژبه کې هم شته

چي د اسم په توګه کارول کيږي، لکه (schön) يعني ښکلی يا ښايسته. مثال: (ein schönes Haus) يعني (يو ښايسته کور). خو له دي صفت نه اسم هم جوړېدی شي، لکه (die Schöne) يعني ښکلي نجلی او يا ښکلا. مثال:

Sie ist die Schönste der Schönen.	د ښکلو نجونو په ډله کي هغه له ټولو نه ښکلي ده

په پورتنی جلمه کي (Schönste + Schönen) اصلاً له (schön) نه اخيستل شوي صفتونه دي چي د اسم په توګه کارول شوي دي.
نو کله چي په دي ډول يو صفت په اسم بدل شي او يو بل صفت ورسره يو ځای شي، نو په دي وخت کي دواړه ګردانيږي ، يعني صفت هم ګردانيږي او په اسم بدل شوی صفت هم . مثال:

Adjektiv	substantivisch verwendetes Adjektiv
verwandt د يو چا سره خپل يا خپلوان	der Verwandte خپل يا د نارينه خپلوانو نه يو تن سړی die Verwandte خپله يا د ښځينه خپلوانو نه يو تن ښځه

مثالونه:

Singular مفرد	Plural جمع
der arme Verwandte بې وزلي خپل	die armen Verwandten بې وزلي خپلوان
ein junger Abgeordneter يو ځوان وکيل	viele junge Abgeordnete ډېر ځوان وکيلان
eine junge Abgeordnete يوه ځوانه وکيله	viele junge Abgeordnete ډېري ځواني وکيلاني
viel interessantes Neues ډېر په زړه پوري نوي شيان	Kein Plural
eines armen Kranken د يو بې وزلي ناروغ	vieler armer Kranker د ډېرو ناروغو رنځورانو
einer armen Kranken د يوي بې وزلي رنځوري ښځي	vieler armer Kranker د ډېرو بې وزلو رنځورو ښځو
lieber Studierender! ګرانه محصله	liebe Studierende! ګرانو محصلينو
der junge Studierende ځوان محصل	die jungen Studierenden ځوان محصلين
für den jungen Studierenden د ځوان محصل لپاره	für junge Studierende د ځوانو محصلينو لپاره
für den jungen Studierenden د ځوان محصل لپاره	für die jungen Studierenden د ځوانو محصلينو لپاره
mit einem höheren Beamten له يو جګپوړي مأمور سره	mit höheren Beamten له جګپوړو مأمورينو سره
das Gehalt eines hohen Beamten د يو جګپوړي مامور معاش	die Gehälter höherer Beamter د جګپوړو مامورينو معاش

نور توضيحات د (Nominalisierung, Verbalisierung) په مبحث کي!

⑦ Deklination von Adjektiven mit Fragepronomen

	Singular	Plural
Nominativ	welcher dumme Mensch کوم احمق انسان	welche dummen Menschen کوم احمق انسانان

Genitiv	welches dummen Menschen د کوم احمق انسان	welcher dummen Menschen د کومو احمقو انسانانو
Dativ	welchem dummen Menschen کوم احمق انسان ته	welchen dummen Menschen کومو احمقو انسانانو ته
Akkusativ	welchen dummen Menschen کوم احمق انسان	welche dummen Menschen کوم احمق انسانان

Beispielsätze in Singular:

Nominativ	Welcher dumme Mensch sagt so etwas? کوم بې عقله انسان داسې خبره کوي؟
Genitiv	Welches dummen Menschen Idee ist das? دا د کوم احمق انسان مفکوره ده؟
Dativ	Welchem dummen Menschen erzählst du diese Geschichte? ته کوم احمق انسان ته دا کیسه کوې؟
Akkusativ	Welchen dummen Menschen triffst du heute? ته نن کوم احمق انسان وینې

Beispielsätze in Plural:

Nominativ	Welche dummen Menschen sagen so etwas? کوم بې عقله انسانان داسې خبره کوي؟
Genitiv	Welcher dummen Menschen Idee ist das? دا د کومو بې عقلو انسانانو مفکوره ده؟
Dativ	Welchen dummen Menschen erzählst du diese Geschichte? ته کومو بې عقلو انسانانو ته دا کیسه کوې؟
Akkusativ	Welche dummen Menschen triffst du heute? ته نن کوم احمق انسانان وینې؟

د (څوک = welcher, welche, welches) ځواب د یو کس په ښودلو کیږي او باید وویل شي چې دا یا هغه، یعني (dieser, jener) او داسې نور چې دې ته (Demonstrativpronomen) یا (ښودونکي نومځري) وایي چې گردان به یې په لاندې جدول کې وګورو:

⑧ Deklination von Adjektiven mit Demonstrativpronomen

	Singular	Plural
Nominativ	dieser dumme Mensch دا احمق انسان	diese dummen Menschen دا احمق انسانان
Genitiv	dieses dummen Menschen د دې احمق انسان	dieser dummen Menschen د دې احمقو انسانانو
Dativ	diesem dummen Menschen دې احمق انسان ته	diesen dummen Menschen دې احمقو انسانانو ته
Akkusativ	diesen dummen Menschen دا احمق انسان	diese dummen Menschen دا احمق انسانان

Beispielsätze in Singular:

Nominativ	Dieser dumme Mensch regt mich auf. دا احمق سړی زما اعصاب خرابوي
Genitiv	Das ist die Meinung dieses dummen Menschen. دا د دې احمق سړي مفکوره ده

Dativ	Glaub diesem dummen Menschen nicht. ته د دي احمق سړي په خبرو باور مکوه
Akkusativ	Hast du diesen dummen Menschen schon mal gesehen? تا دا احمق سړی کوم وخت ليدلی دی؟

Beispielsätze in Plural:

Nominativ	Diese dummen Menschen regen mich auf. دا احمق سړي زما اعصاب خرابوي
Genitiv	Das ist die Meinung dieser dummen Menschen. دا د دي احمقو سړو مفکوره ده
Dativ	Glaub diesen dummen Menschen nicht. ته د دي احمقو سړو په خبرو باور مکوه
Akkusativ	Hast du diese dummen Menschen schon mal gesehen? تا دا احمق سړي کوم وخت ليدلی دی؟

که په ځواب کې يې وويل شي (ځيني خلك = manche)، نو څرګنده ده چې مفرد بيا پکې نشته. دا مطلب پورته هم په جدول کې ليکل شوی چې ګردان به يې بيا يوځل په لاندينې جدول کې وګورو:

	Plural	Plural
Nominativ	manche dummen Menschen ځيني احمق انسانان	jene dummen Menschen هغه احمق انسانان
Genitiv	mancher dummen Menschen د ځينو احمقو انسانانو	jener dummen Menschen د هغو احمقو انسانانو
Dativ	manchen dummen Menschen ځينو احمقو انسانانو ته	jenen dummen Menschen هغو احمقو انسانانو ته
Akkusativ	manche dummen Menschen ځيني احمق انسانان	jene dummen Menschen هغه احمق انسانان

Beispielsätze in Plural:

Nominativ	Manche dummen Menschen behaupten so etwas. ځيني احمق انسانان داسې ادعا کوي
Genitiv	Das ist die Meinung mancher dummen Menschen. دا د ځينو احمقو انسانانو مفکوره ده
Dativ	Manchen dummen Menschen kannst du das Märchen erzählen. ځينو احمقو انسانانو ته ته دا کيسه ويلی شې
Akkusativ	Ich habe hier manche dummen Menschen getroffen. ما دلته ځيني احمق انسانان ليدلي دي

nur im Plural: alle, diese, jene, manche, solche, welche, meine, keine
د دې ضميرونو يا قيدونو سره صفتونه تل په جمع کې، يعني له (-en) سره کارول کيږي

Übungen:

1. All …. fleißig …. Schüler haben die Prüfung bestanden.
ټول خواریکښ زده کوونکي په ازموینه کې بریالي شول
2. Mein …. jünger …. Brüder sind schon verheiratet.
زما وړو ورونیو وخته ودونه کړیدي
3. Mit dies …. schmutzig …. Schuhen gehst du nicht in die Schule.
په دې چټلو بوټانو به ته ښوونځي ته نه ځې
4. Dies …. einfach …. Aufgaben kann doch jed … beliebig …. Kind lösen.
دا ساده سوالونه خو هر یو ماشوم حلولی شي
5. Jen …. weiß …. Hemd passt besser zu den schwarzen Schuhen.
د دې تورو بوټانو سره هغه سپین کمیس ښه لګیږي
6. Manch …. verliebt …. Mann hat schon Kopf und Verstand verloren.
کوم کوم مین شوي سړي خپل تعقل له لاسه ورکړی دی
7. Welch …. blöd …. Idiot hat Salz in meine Tasse getan?
کوم احمق زما په پیاله کې مالګه اچولې ده؟
8. Welch …. dumm …. Menschen Idee ist das? دا د کوم احمق انسان مفکوره ده؟
9. Welch …. dumm …. Menschen gefällt dies …. schön …. Land nicht?
د کومو بې عقله انسانانو دا ښایسته هیواد نه خوښیږي؟
10. Das ist die Idee manch ….dumm …. Menschen. دا د ځینو بې عقله انسانانو مفکوره ده
11. Dies …. intelligent …. Kindern muss geholfen werden.
له دې ذکي ماشومانو سره باید مرسته وشي
12. Welch …. bedürftig …. Kindern ist nicht geholfen worden?
له کومو محتاجو ماشومانو سره مرسته نده شوې؟
13. Welch …. schön …. Frau war dort anwesend?؟ کومه ښایسته ښځه هلته حاضره وه
14. Beißen wirklich all …. bellend …. Hunde nicht?
په ریښتیا ټول غپېدونکي سپي داړل نکوي؟
15. Viel …. jung …. Abgeordnete haben dagegen gestimmt.
ډېرو ځوانو وکیلانو د دې په ضد رآی ورکړه
16. All …. bellend …. Hunde wurden in einem Raum eingesperrt.
ټول غپېدونکي سپي په یوې کوټه کې ایسار کړی شول
17. Das sind Taten jen …. verrückt …. Menschen, die vor 2 Jahren im Gefängnis saßen. دا د هغو لېونو انسانانو اعمال دي چې دوه کاله دمخه په زندان کې ناست وو
18. Wir müssen nun jen …. hilfsbereit …. Menschen danken.
مونږ باید اوس له هغو مرستندویو انسانانو نه مننه وکړو
19. Ich nehme dich mit, damit du nicht auf manch .. . dumm … Ideen kommst.
د دې لپاره چې ستا په مغزو کې کومې بې عقله مفکورې ونه ګرځي، زه تا له ځانه سره اخلم
20. Welch …. weinend …. Kindes Mutter ist krank?
د کوم ژړېدونکي ماشوم مور ناروغه ده؟

Lösungen:

1. alle fleißigen 2. meine jüngeren 3. diesen schmutzigen Schuhen 4. diese einfachen, jedes beliebige 5. jenes weiße 6. mancher verliebte 7. welcher blöde Idiot 8. welches dummen Menschen 9. welchen dummen dieses schöne 10. mancher dummen Menschen 11. diesen intelligenten 12. welchen

bedürftigen 13. welche schöne 14. alle bellenden 15. viele junge 16. alle bellenden 17. jener verrückten 18. jenen hilfsbereiten 19. manche dummen 20. welches weinenden

Besonderheiten د ځینو صفتونو ځانګړتیاوې

څنګه چې په پښتو کې د یو صفت په ګردان کې لیکدود یې بدلیږي، لکه چې له (سور) نه (سره) ، (سرې) او له (شین) نه (شنه)، (شنو) جوړیږي، نو په جرمني ژبه کې هم ځینې صفتونه شته چې د ګردان په وخت لیکدود یې بدلیږي چې په لاندې برخه کې یادیږي.

(hoch) جګ ته وایي او د ګردان په وخت (c) ورنه ورکیږي او (hoh ...) ورنه جوړیږي				
hoch	der hohe Baum جګه ونه	die hohen Bäume جګې ونې	das hohe Haus جګ کور	die hohen Häuser جګ کورونه
(dunkel) تیاره ته وایي. د ګردان په وخت (e) ورنه ورکیږي او (dunkl ...) ورنه جوړیږي				
dunkel	das dunkle Zimmer تیاره کوټه	die dunklen Zimmer تیارې کوټې	die dunkle Nacht تیاره شپه	die dunklen Nächte تیارې شپې
(teuer) ګران ته وایي. د ګردان په وخت (e) ورنه ورکیږي او (teur ...) ورنه جوړیږي				
teuer	das teure Auto ګران موټر	die teuren Autos ګران موټرونه	der teure Anzug ګرانه دریشي	die teuren Anzüge ګرانې دریشي ګانې
(sauer) تریو ته وایي. د ګردان په وخت (e) ورنه ورکیږي او (saur ...) ورنه جوړیږي				
sauer	der saure Apfel تروه مڼه	die sauren Äpfel تروې مڼې	die saure Zitrone تریو لیمو	die sauren Zitronen تریو لیمو ګان
(sensibel) حساس ته وایي. د ګردان په وخت (e) ورنه ورکیږي او (sensibl ...) ورنه جوړیږي				
sensibel	der sensible Junge حساس هلک	die sensiblen Leute حساس خلک	der sensible Apparat حساسه آله	die sensiblen Apparate حساسې آلې

Übungen: Ergänzen Sie bitte die Endungen!

1. Siehst du dort den (hoch) .... Berg? ته هلته دا جګ غر وینې؟
2. In der (dunkel) .... Nacht kam es zu einem Verkehrsunfall. په تیاره شپه کې یوه ترافیکي پیښه وشوه
3. Wer hat die (teuer) .... Tassen gekauft? دا ګرانې پیالې چا په بیه اخیستې دي؟
4. Kannst du den (sauer) .... Essig essen? ته دا تروه سرکه خوړلی شې؟
5. Hast du schon von diesem (blamabel) .... Ereignis etwas gehört? تا له دې د شرم نه ډکې پیښې په برخه کې کوم څه اوریدلي دي؟

Lösungen:

1. hohen 2. dunklen 3. teuren 4. sauren 5. blamablen

Adjektive hinter dem Nomen هغه صفتونه چې د اسم شاته راځي

دغه صفتونه په دوه ډولو دي :

۱ـ کله چې صفت د یو فعل یوه برخه وګرځي (Prädikative Verwendung des Adjektivs)

کله چې صفتونه د دې دري فعلونو سره (sein, bleiben, werden) سره راشي، نو صفت تل د اسم شاته راځي او په ګردان کې هيڅ بدلون پکې نه راځي. مثالونه:

sein	Dieses Mädchen ist hübsch.	دا نجلی ښایسته ده
bleiben	Dieses Mädchen bleibt für immer hübsch.	دا نجلی د تل لپاره ښایسته پاتي کيږي
werden	Der Mann wird alt.	دا سړی زړيږي

۲ـ کله چې له یو صفت نه یو قید جوړ شي (Adverbiale Verwendung des Adjektivs)

کله چې یو صفت د قید په توګه وکارول شي، نو په دې وخت کې دا قید یو فعل ښه تشریح کوي. دا صفت د اسم شاته راځي او په ګردان کې هيڅ بدلون پکې نه راځي. مثالونه:

Wie singt das Kind? Es singt schön.	ماشوم څنګه سندرې وايي؟ هغه ښې سندرې وايي
Wie spricht der Großvater? Er spricht leise.	نيکه څنګه غږيږي؟ هغه په کراره غږيږي
Wie läuft der Junge? Er läuft schnell.	دا هلك څنګه ځغلي؟ هغه چټك ځغلي

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze mit Adjektiven hinter dem Nomen!

1. Wie ist der Berg? دا غر څنګه دی؟ (ځواب : دا غر جګ دی)
   (hoch, sein) ……………………………………………………………
2. Wird er irgendwann wieder gesund? هغه به کوم وخت بېرته روغ شي؟
   (ځواب: نه هغه تل ناروغ پاتي کيږي)
   Nein, er (immer krank, bleiben) ………………………………………………
3. Bleibt er für immer krank? هغه تل ناروغ پاتي کيږي؟ (ځواب: نه هغه بېرته روغيږي)
   Nein, er (bald wieder gesund, werden) ……………………………………
4. Wie singt der Vogel auf dem Baum? په ونه کې مرغه څنګه سندره وايي؟
   (ځواب : هغه ډېر ښایسته سندرې وايي)
   Er (sehr schön, singen) ………………………………………………………
5. Wie gehst es Ihnen heute? تاسو نن څنګه یاست؟ (ځواب: زما وضع نن ډېره خرابه ده)
   Mir (heute gehen sehr schlecht) ………………………………………………
6. Hast du viel …. nah …. Verwandt …. ? ته ډېر نږدې خپلوان لرې؟
   Nein, ich habe nur einen einzig ….. nah …. Verwandt …..
   نه زه تش یو نږدې خپل لرم
7. Ist der jung …. Abgeordnet …. dein Bruder? دا ځوان وکيل ستا ورور دی؟
   NEIN, ICH KENNE DEN JUNG …. ABGEORDNET …. GAR NICHT.
   نه زه دا ځوان وکيل هيڅ نه پيژنم
8. Dort im Bett liegt ein …. Kranker. هلته په کټ کې یو بې وزلی ناروغ پروت دی
   Das sind die Medikamente des …. Kranken. دا د دې بې وزلي انسان دواګاني دي
9. Ist das der …. Glückliche? دا هغه نوی بختور سړی دی؟
   Nein, das ist der …. Unglückliche. نه، دا هغه پخوانی بدبخته انسان دی

10. Ist das die Brille des .... Blinden? — دا د دې وړوکي ړوند سړي عینکې دي؟
Nein, die Brille gehört dem .... Gefangenen. — نه دا عینکې د دې ستر بندي دي

Lösungen:

1. Der Berg ist hoch. 2. Nein, er wird immer klein bleiben. 3. Nein, er wird bald gesund werden. 4. Er singt sehr schön. 5. Heute geht es mir sehr schlecht . 6. viele nahe Verwandte, Nein, einzigen nahen Verwandten 7. junge Abgeordnete. Nein, jungen Abgeordneten 8. armer Kranker. armen Kranken. 9. neue Glückliche. Nein, alte Unglückliche. 10. kleinen Blinden. Nein großen Gefangenen

Die Steigerung der Adjektive د صفتونو زیاتونه

په جرمني ژبه کې د یو صفت د زیاتونې لپاره درې درجې شته.

Grundstufe = د صفت لومړۍ درجه

د صفت لومړۍ درجه پخپله همدا صفت دی چې په جرمني ژبه کې ورته (Grundstufe) وایي. دا صفت د یو شي خپل ځرنګوالی ښایي چې دا شی څنګه دی. سپین دی او که تور، لوړ دی او که ټیټ. خو له کوم بل ځا سره نه پرتله کیږي. مثال: (weiß, schwarz, hoch, tief) . کله چې له کوم ځا سره مقایسه یکي راغله، بیا دا د دوهمې درجې صفت دی چې په لاندې برخه کې لیکل شوی دی.

Komparativ = Höherstufe = د صفت دوهمه درجه

د صفت د زیاتولو دوهمه درجه هغه ده چې یو صفت د پخوا په پرتله یو څه زیات شي خو له حده زیات نشي. دې درجې ته (Komparativ = Höherstufe) وایي. په عربي کې ورته تفضیل وایي. د دې صفت د ښودلو نه هدف دا دی چې انسانان، شیان یا بل څه له یو بل سره پرتله کیږي چې د دې دوړاو تر مینځ توپیر شته او که نه. مثال:
(schnell) یعني ژر. که د (ژر) صفت د پخوا په پرتله زیات شي، نو په پښتو کې ویل کیږي چې: (لاپسي ژر، نور هم ژر). یعني په پښتو کې له یو صفت سره د (لاپسي) کلمه او یا (نور هم) زیاتیږي. په جرمني ژبه کې د صفت د لاپسي زیاتولو لپاره له صفت سره (er) ورزیاتیږي.

Komparativ	=	Adjektiv	+	er	Beispiel	schnell	+	er	=	schneller
د صفت زیاتونه	=	صفت	+	er	مثال	ژر	+	لاپسي	=	لاپسي ژر

په جمله کې یو مثال:

Dein Sohn ist groß, aber mein Sohn ist größer.
ستا زوی په ونه کې جګ دی، خو زما زوی لاپسي جګ دی
Gestern war das Wetter kalt und heute wird es noch kälter.
پرون هوا سړه وه او نن به لاپسي سړه شي

Superlativ = Höchststufe = د صفت دریمه درجه

د صفت د زیاتولو دریمه درجه هغه درجه ده چې صفت خپل اسمان یا خپل اوج ته ورسیږي، دا په دې مانا چې لړترلړه درې کسان یا درې شیان له یو بل سره پرتله کیږي. د هر یو صفت چې له ټولو نه زیات و او یا له ټولو نه لړ و، نو هغه بیا دریمې درجې ته ورسیږ. په جرمني ژبه کې دې صفت ته وایي: (Superlativ = Höchststufe). په عربي کې ورته اعلی صفت وایي. د صفت دریمې درجې ته رسیدل په دوه ډولو کیږي چې په لاندې برخه کې لیکل شویدي.

① Attributiver Gebrauch des Adjektivs = کله چې صفت د اسم په مخکې راشي

دا صفت هغه وخت دریمې درجې ته رسیږي چې له صفت سره (-st) یوځای شي او بیا ګردان شي، یعنې په هر حالت کې ځانګړې نور توري ورسره یوځای شي.

Superlativ = Adjektiv + st د صفت اوج = صفت + st	Beispiel مثال	schnell + st = schnellst … ژر + له ټولو نه = له ټولو نه ژر

په جمله کې مثال:

Mein Großvater ist groß, mein Vater ist größer als mein Großvater und ich bin der Größte. زما نیکه په ونه کې جګ دی، زما پلار زما له نیکه نه په ونه کې لاپسې جګ دی او زه له

ټولو نه جګ یم.

نور مثالونه :

Dies ist die schönste Zeit meines ganzen Lebens.	زما د ژوندانه له ټولو نه ښه وخت دا دی
Dort liegt die größte Gefahr.	هلته له ټولو نه لوی خطر پروت دی
Das ist die beste Gelegenheit.	دا له ټولو نه ښه موقع ده
Das war der traurigste Moment meines Lebens.	دا زما د ژوندانه له ټولو نه غمجنه شیبه وه
Himalaya ist der höchste Berg der Welt.	همالیا د نړۍ له ټولو نه لوړ غر دی

② Prädikativer Gebrauch des Adjektivs = کله چې یو صفت د یو فعل سره وکارول شي

کله چې د یو فعل ډېره ستاینه وشي، نو په دې وخت کې دا صفت د فعل نه یا مخکې او یا وروسته راځي. د دې صفت د جوړولو لار دا ده چې د صفت نه مخکې ورسره (am) او د صفت نه وروسته ورسره (sten) یو ځای کیږي.

Superlativ = am + Adjektiv + sten د صفت اوج = am + صفت + sten	Bei- spiel مثال	am + schnell + sten = am schnellsten له ټولو نه ژر = له ټولو نه + ژر

مثالونه په جملو کې:

Du bist hübsch.	ته ښایسته یې
Deine Schwester ist noch hübscher.	ستا خور لاپسې ښایسته ده
Die Schönheitskönigin ist am schönsten.	د ښکلا ملکه له ټولو نه ښایسته ده

نور مثالونه:

Er ist uns am besten bekannt.	له ټولو نه مونږ هغه ښه پیژنو
Das geht am schnellsten.	له ټولو نه دا ژر کیږي
Diejenigen, die damals am lautesten gerufen haben, sind alle nicht mehr da. هغه کسان چي په هغه وخت کي يې له ټولو نه لوړي چیغي وهلي، اوس یو يې هم حاضر ندی	
In Sibirien ist es am kältesten.	په سایبریا کي هوا له ټولو ځایونو نه سړه ده
In Afrika ist das Wetter am wärmsten.	په افریقي کي هوا له ټولو ځایونو نه توده ده

د صفتونو زیاتونه په دوه ډولو ده. په منظم ډول یا (regelmäßig) او په غیرمنظم ډول یا (unregelmäßig). د زیاترو صفتونو زیاتونه په منظم ډول کیږي څنګه چي پورته لیکل شوي دي. ځیني صفتونه شته چي د هغوی په مینځ کي (a, o, u) توري راځي. د صفت د زیاتولو په وخت ادا درېواړه توري په (Umlaut) یعني په (ä, ö, ü) بدلیږي. مثال:	پاملرنه

Die regelmäßige Form des Komparativs und des Superlativs

Grundstufe		Komparativ		Superlativ	
alt	زوړ	älter	لاپسي زوړ	am ältesten	له ټولو نه زوړ
groß	غټ، ستر	größer	لاپسي غټ	am größten	له ټولو نه غټ
kurz	لنډ	kürzer	لاپسي لنډ	am kürzesten	له ټولو نه لنډ
arm	بې وزلی	ärmer	لاپسي بې وزلی	am ärmsten	له ټولو نه بې وزلی
jung	ځوان	jünger	له بل نه ځوان	am jüngsten	له ټولو نه ځوان
kalt	سوړ	kälter	لاپسي سوړ	am kältesten	له ټولو نه سوړ
klug	هوښیار	klüger	لاپسي هوښیار	am klügsten	له ټولو نه هوښیار
lang	اوږد	länger	لاپسي اوږد	am längsten	له ټولو نه اوږد

ځیني نور صفتونه چي په پورتني ډول په (Umlaut) بدلیږي، دا دي:

dumm	بې عقله	gesund	روغ	grob	ځیږه	hart	کلک	krank	ناروغ
rot	سور	scharf	تونډ	stark	قوي	schwach	کمزوری	warm	تود

Die unregelmäßige Form des Komparativs und des Superlativs

د صفت زیاتولو غیرمنظم ډول

Grundstufe		Komparativ		Superlativ	
gut	ښه	besser	لاپسي ښه	am besten	له ټولو نه ښه
viel	ډیر	mehr	لاپسي ډیر	am meisten	له ټولو نه ډیر
gerne	په مینه	lieber	لاپسي په مینه	am liebsten	له ټولو نه په مینه
hoch	لوړ	höher	لاپسي لوړ	am höchsten	له ټولو نه لوړ

Folgende Adjektive werden nur *einmal* gesteigert:

لاندیني صفتونه تش په یوه درجه زیاتېدی شي

Adjektiv		einmalige Steigerung = Superlativ	
innere	دننني	innerste	له ټولو نه دننه
äußere	بهرنی	äußerste	له ټولو نه بهر

vordere	مخکينی	vorderste	له ټولو نه مخکې
hintere	شاتينی	hinterste	له ټولو نه شاته
untere	ښکتنی	unterste	له ټولو نه ښکته

پوښتنه	دا پورتني صفتونه ولې تش په يوه درجه او هغه هم په وروستۍ درجه زياتيږي، ولې په دوهمه درجه نشي زياتېدلی؟ د بېلګې په توګه ولې داسې نشي ويل کېدی چې (د ننني = innere)، (لاپسې دننني)؟
ځواب	د دې ځواب دا دی چې سړی بايد داسې تصور وکړي چې په يو کتار کې انسانان شا په شا ولاړ دی. د کتار په سر کې لومړی انسان او په پای کې وروستی انسان ولاړ دی. د کتار لومړي کس ته ويل کيږي (vordere) او د کتار د پای کس ته ويل کيږي (hintere) .

نو په دې وجه کله چې مطلب دا وي چې په کتار کې له ټولو نه مخکې سړي، نو هغې ته ويل کيږي (vorderste) او که مطلب په کتار کې له ټولو نه وروستی انسان وي، نو دې ويل کيږي (hinterste). که مطلب د کتار د مينځ انسان نه وي، نو دې ته ويل کيږي چې (mittlere) .

Nicht steigerbare Adjektive — هغه صفتونه چې نه زياتيږي

ځيني صفتونه شته چې د هغوی لاپسې زياتول يا کمول هيڅ امکان نلري. د مثال په توګه کله چې يو څوك مړ شو، هغه ته بيا نشي ويل کېدی، هغه نور هم مړ شو ، هغه له ټولو نه ډېر مړ شو. داسې صفتونه په لانديني جدول کې ليکل شويدي:

lauwarm	تړم، ترمې	leer	تش ، خالي	riesengroß	له حده ډېر لوی
einzig	يواځينی	extrem	نهايي، بې حده	mündlich	تقريري، د ويلو له لارې
lebendig	ژوندی	absolut	مطلق	schriftlich	تحريري، د ليکلو له لارې
ganz	چوړ، بالکل	gleich	مساوي	minimal	چې لږ شي نو، اقلاً
voll	ډك	schwanger	اميدواره	erstklassig	په لومړی درجه
kinderlos	بې اولاده	letzt	وروستی	steinhart	لکه د تيږې په شان کلك
einmalig	يو ځل	falsch	غلط ، ناسم	himmelweit	له اسمانه پورې ليرې
beinhart	ډېر کلك	dreieckig	درې کنجه	unvergleichbar	بې ساري، بې مقايسه
essbar	د خوړو وړ	golden	طلايي، د سرو زرو	maximal	چې ډېر شي نو، اعظمي
tot	مړ	mausetot	بالکل مړ، چوړ مړ	optimal	بالکل ټيك او سم
blind	ړوند	entscheidend	قاطع، غوڅ	fertig	خلاص، سرته رسيدلی
taub	کوڼ	stumm	غلی، چوپ	still	غلی، چوپ

پوښتنه	ځيني صفتونه شته چې د هغوی د درېمې درجې د صفت لوړولو په وخت کې د (st-) په ځای (est-) ورسره يوځای کيږي. لکه (am breit + e + sten = am breitesten) دا ولې؟
ځواب	دا ځکه چې که له (st) سره (e-) يوځای نشي، نو د ځينو صفتونو تلفظ بيا سختيږي. نو د دې لپاره چې تلفظ يې اسانه شي او دمه يا سکته پکې رانشي، نو له (st-) سره (e-) يوځای کيږي. هغه صفتونه چې (e-) پکې زياتيږي، دا هغه صفتونه دي چې په پای کې يې دغه توري دي

- d	- ß	- sch	- t	- tz	- x	- z
= blind	= süß	= hübsch	= breit	= spitz	= fix	= stolz
ړوند	خوږ	ښايسته	پلن	نری څوکه لرونکی	فکس	د غرور نه ډك

مثالونه په جدول کې وينو:

Grundform	Komparativ	Superlativ	
breit پلن	breiter لاپسې پلن	am breitesten له ټولو نه پلن	der, die, das breiteste له ټولو نه پلن
hübsch ښايسته	hübscher لاپسې ښايسته	am hübschesten له ټولو نه ښايسته	der, die, das hübscheste له ټولو نه ښايسته
süß خوږ	süßer لاپسې خوږ	am süßesten له ټولو نه خوږ	der, die, das süßeste له ټولو نه خوږ
weit ليرې	weiter لاپسې ليرې	am weitesten له ټولو نه ليرې	der, die, das weiteste له ټولو نه ليرې

نور داسې صفتونه:

blind ړوند	blöd چټي	dicht ګڼ	echt سوچه	fest ټينګ	fett غوړ
feucht نمجن	fies خوشې	fix تيك	glatt ښوی	heiß ډېرتود	laut لوړ
leicht اسان	leise ارام	mies خراب	mild ملايم	müde ستړی	nett مينه ناك
rasch ژر	sanft پوست	satt موړ	schlecht بد	spät ناوخته	spitz تېره
stolz وياړلی	weise هوښيار	wild وحشي	zart تنکی	spitz نری څوکه لرونکی	

Übungen:

Wählen Sie bitte die richtige Adjektivform aus
(Grundform, Komparativ, Superlativ). Jede Form kommt 1x vor.

1. groß دنګ، ستر
Josef ist ………… als sein Vater. يوسف له خپل پلار نه دنګ دی
Er ist fast so ………… wie sein Großvater. هغه څه نا څه دومره دنګ دی لکه د هغه نيکه
Von allen Familienmitgliedern ist er …………
د کورنی له ټولو غړو نه هغه له ټولو دنګ دی

2. interessant په زړه پورې، دلچسپ
Ich finde historische Romane sehr ………… لرغوني ناولونه ما ته ډېر په زړه پورې دي
Meiner Meinung nach sind sie ………… als Kriminalromane.
زما په نظر هغه له جنايي ناولونو نه نور هم په زړه پورې دي
Aber von allen Büchern, die ich bisher gelesen habe, ist dieses …………
خو له ټولو کتابونو نه چې تر اوسه پورې ما لوستي دي، دا له ټولو نه په زړه پورې دی

3. kalt سوړ، يخ
Ich würde gerne wissen, wo es auf der Welt ………… ist.
زه غواړم پوه شم چې د نړۍ په کوم ځای کې له ټولو نه ډېر ساړه دي
Ist es am Nordpol ………… als auf dem Mount Everest?
په شمالي قطب کې د هماليا په پرتله ډېر ساړه دي؟
Oder ist es dort genauso ………… او يا دا چې هلته هم همدومره ساړه دي ؟

Lösungen:

1. Josef ist größer als sein Vater. Er ist fast so groß wie sein Großvater. Von allen Familienmitgliedern ist er am größten.
2. Ich finde historische Romane sehr interessant. Meiner Meinung nach sind sie interessanter als Kriminalromane. Aber von allen Büchern, die ich bisher gelesen habe, ist dieses am interessantesten.
3. Ich würde gern wissen, wo es auf der Welt am kältesten ist.
Ist es am Nordpol kälter als auf dem Mount Everest? Oder ist es dort genauso kalt?

Übungen:

Setzen Sie die richtige Adjektivform ein (Grundform, Komparativ, Superlativ)

1. Von allen Jungen in seiner Klasse ist er (klein) …………
پخپل ټولګي کي هغه له ټولو نه ټيټ دی
2. Deine alte Frisur gefiel mir (gut) ………… als die neue.
ستا د وېښتو پخوانی ډول مي له اوسني ډول نه لاپسي ښه خوښېده
3. Mein Stein flog genauso (weit) ………… wie deiner.
زما تيږه د غورځولو په وخت دومره ليري ولاړه لکه ستا تيره
4. Nachts ist es in der Wüste (kalt) ………… als am Tag.
د شپې له مخي په دښته کي د ورځې په پرتله ډېر ساړه وي
5. Das ist der (lustig) ………… Film aller Zeiten.
دا فلم د ټولو وختونو له فلمونو نه ډېرخندور دی
6. Wir hatten in diesem Sommer (schlecht) ………… Wetter als im letzten.
په دې اوړي کي هوا د تېر اوړي په پرتله لاپسي خرابه وه

Lösungen:

1. Von allen Jungen in seiner Klasse ist er am kleinsten.
2. Deine alte Frisur gefiel mir besser als die neue.
3. Mein Stein flog genauso weit wie deiner.
4. Nachts ist es in der Wüste kälter als am Tag.
5. Das ist der lustigste Film aller Zeiten.
6. Wir hatten in diesem Sommer schlechteres Wetter als im letzten.

Einschränkung des Superlativs د درېمي درجي د صفت محدوديت

کله چي د يو شی صفت ډېري لوړي درجي ته يعني درېمي درجي ته ورسيږي، خو داسي نه وي چي په ټولي نړۍ کي دا شی بې ساري وي، بلکي داسي وي چي د دې شي په شان نور شيان ډېر پيدا شي، نو د دې شي صفت په دې شان کيږي چي سړی وايي چي دا شی د نړۍ له ډېرو ښه يا ښايسته شيانو له ډلي نه يو شی دی، مثال:

دا غر ډېر هسك دی خو داسي هسك غرونه په نړۍ کي نور هم شته

Das ist einer der höchsten Berge der Welt. دا غر د نړۍ له ټولو هسکو غرونو نه يو غر دی

په پورتنۍ جمله کې د دې غره د هسکوالي ستاینه وشوه، خو دا ستاینه بې ساري ونشوه، بلکې په دې کې لږ څه محدودیت راغی. نو د داسې محدودې ستاینې د جوړولو لار دا ده:

eine, einer, eines, … + Genitivartikel Plural + Superlativ + Nomen

مثالونه په جملو کې:

Er ist einer der fleißigsten Schüler in dieser Klasse. د ټولګي د ټولو خواریکښو هلکانو له ډلې نه یو تن هغه دی
Diese Sängerin ist eine der hübschesten Sängerinnen. دا سندرغاړې د ټولو نه ښایسته سندرغاړو له ډلې نه یوه سندرغاړې ده
Ich war schon mal an einem der schönsten Orte dieser Welt. زه پخوا یو ځای ته تللی وم چې هغه ځای د نړۍ د ټولو نه ښایسته ځایونو له ډلې نه یو ځای دی

Der Elativ

د صفت د ډېرې لوړې درجې یو ډول (der Elativ) دی چې اصلاً له (Superlativ) سره څه توپیر نلري. یوازینی توپیر یې دا دی چې دا د صفت ډېره لوړه درجه د کوم بل صفت سره نه مقایسه کیږي، بلکې ځای په ځای له ټولو نه لوړه یا له ټولو نه ټیټه درجه پخپله ښایي. مثال:

Wir hatten in diesem Sommer schönstes Wetter	په دې اوړي کې هوا ډېره ښه وه
Er war in höchster Eile.	هغه له حده ډېر په بیړه کې و
Ich bin bei bester Gesundheit.	زما صحت ډېر ښه دی
Mein liebster Sohn ist verreist.	زما له ټولو نه ګران زوی په سفر تللی دی

له خاصو ضمیرونو سره د صفت استعمال:

ځینې ضمیرونه شته چې د هغوی سره د صفت استعمال له نورو حالاتو سره توپیر لري چې په لاندې برخه کې به یې وګورو:

etwas یو څه، لږ څه
Mit etwas mehr Zeit hätte das Problem vermieden werden können. که وخت لږ څه ډېر وای، نو د دې ستونځې مخنیوی به شوی وای
Darüber muss in etwas ruhigerer Atmosphäre diskutiert werden. په دې برخه کې باید په لږ څه ارامه فضا کې خبرې اترې وشي
Du musst etwas langsamer sprechen. ته باید لږ څه ورو خبرې وکړې
Dort gibt es etwas bessere Bedingungen als hier. هلته شرایط له دې ځای په پرتله لږ څه ښه دي

mehr زیات، ډېر
Eure Kinder sollten mehr frisches Obst essen. ستاسو ماشومان باید زیاته تازه میوه وخوري
Was bewirkt mehr körperliche Aktivität? زیات جسمي فعالیت څه اغیزه لري؟

manch ځینې
Der Ozean verbirgt manch kostbare Perle. په اوقیانوس کې ځینې ارزښتناکې ملغلرې پرتې دي

Von dort kann man manch wichtige Person erspähen.
له هغه ځایه سړی ځیني مهم کسان لیدی شي

solch داسي
Solch dummes Zeug habe ich schon lange nicht mehr gehört. داسي بې عقله خبرې ما ډېر وخت نه وي اورېدلې
Unter solch schwierigen Bedingungen kann niemand arbeiten. په داسي سختو شرایطو کې هېڅ څوك كار نشي کولی

viel ډېر	
Hinter der Grenze kann man viel billigere Schuhe kaufen als hier. د پولې هغه خوا ته سړی د دې ځای په مقایسه په ارزانه بیه بوټان اخیستی شي	
Hier ist alles viel teurer als dort.	دلته د هغه ځای په پرتله هر څه ډېر ګران دي

welch څومره	
Welch große Nase hat dieser Mann.	د دې سړي پوزه څومره غټه ده
Welch kindisches Misstrauen!	څومره د ماشومانو په شان بې اعتمادي
Welch friedliche Zukunftsaussichten!	د سوله ایز راتلونکې لپاره څومره ډیر چانس

wenig لږ
Nach einem guten Frühstück sieht man ein wenig frischer aus! له ښه سباناري نه وروسته سړی لږ غوندې تاند (تازه) ښکاري
Auf der Versammlung wurden nur wenig neue Probleme besprochen. په غونډه کې د نوو ستونځو په برخه کې ډېرې لږې خبرې وشوې

Endungslose Zahladjektive **له عددونو سره د صفت استعمال**

drei, vier, tausend ... درې، څلور، زر	
Drei starke Männer haben der alten Frau beim Umzug geholfen. درې قوي سړو دې زړې ښځې سره په کډه کولو کې مرسته وکړه	
Das waren tausend schöne Augenblicke.	دا زر ښکلې شېبې وې

له صفت نه د پرتله کولو لپاره کار اخیستنه :

کله چې دوه یا ډېر کسان یا شیان د یو بل سره پرتله شي، نو کېدی شي چې په نتیجه کې یې هېڅ توپیر نه وي، دواړه یو برابر یا مساوي وي چې په دغه وخت د مساوات یا یوشانوالي حالت بیانیږي.
که چېرته بیا د دوه کسانو یا د دوه شیانو ترمینځ توپیر وي، نو په دغه وخت کې د (غیرمساوات) یا د (توپیریز حالت) بیانیږي.

① د یوبرابرۍ یا یو شانوالي حالت = Gleichheit

له دې نه مطلب دا دی چې دوه کسان یا دوه شیان د یو بل سره پرتله کیږي. په نتیجه کې یې لیدل کیږي چې په صفت کې دواړه کسان یا دواړه شیان یو شان دي، څومره ډېر یا لږ صفت چې په یو کې دی، هومره ډېر یا لږ صفت په دې بل کې هم شته. داسې د یوشانوالي جملې په دې ډول جوړیږي:

Nomen + so (genauso) + Adjektiv + wie + Adjektiv oder Nomen
نوم (اسم) + په شان + صفت + لکه + صفت یا نوم

مثال: کله چې سړي وايي چې : یوسف دومره هوښیار دی لکه د خپل پلار په شان. دلته د هوښیارتیا صفت په پلار او زوی کې په یوه اندازه دی. نو د پورتنی قاعدې په اساس د یوشانوالي جمله په دې ډول جوړیږي:

Nomen (نوم) ist + genauso په شان + Adjektiv صفت + wie لکه + Nomen نوم
Josef (یوسف) ist + genauso په شان + schlau هوښیار + wie لکه + sein Vater دده پلار

هغه څوک چې په پورتنی جمله کې یاد شوی دی، یعني (یوسف) د (Nominativ) په حالت کې دی. او هغه څوک چې یوسف ورسره پرتله شوی دی، یعني (د هغه پلار) هم د (Nominativ) په حالت کې دی.
اوس به دوه جملې وګورو چې دواړه کسان د (Akkusativ) او یا د (Dativ) په حالت کې دي:

Dich liebt dein Vater genauso sehr wie deinen Bruder. ته د خپل پلار دومره خوښ یې لکه ستا ورور یې چې خوښ دی
Dir werde ich genauso viele Äpfel geben wie deinem Bruder. تا له به زه دومره ډیرې مڼې درکړم، څومره چې مې ستا ورور ته ورکړېدي

په لومړی جمله کې هغه څوک چې یادیږي، یعني (dich) د (Akkusativ) په حالت کې دی. هغه څوک چې دی ورسره پرتله کیږي، یعني (deinen Bruder) دا هم د (Akkusativ) په حالت کې دی.
په دوهمه جمله کې هغه څوک چې یادیږي، یعني (dir) د (Dativ) په حالت کې دی. هغه څوک چې دی ورسره پرتله کیږي، یعني (deinem Bruder) دا هم د (Dativ) په حالت کې دی. نو په دې ډول قاعده دا ده:

هغه کسان یا شیان چې له یوبل سره پرتله کیږي، باید دواړه همغه یو حالت ولري. یعني دواړه باید یا په (Nominativ) ، یا په (Akkusativ) او یا په (Dativ) کې وي.

د (so) او یا (genauso) په ځای (ebenso … wie) او یا (gleich … wie) هم کارول کېدی شي.
اوس به یو څو نورې جملې وګورو:

Gleichheit یو شانوالی ، یوبرابري	
so (genauso) + Adjektiv + wie	gleich … wie, ebenso … wie,
Das ist so weich wie Samt. دا د بخمل په شان پوست دی	Dein Bruder ist dreimal so fleißig wie du. ستا ورور له تا نه درې چنده خواریکښ دی
Das Wetter ist heute genauso schlecht wie gestern. هوا نن د پرون په شان خرابه ده	Er hat ebenso viele Freunde wie du. هغه دومره ډېر ملګري لري لکه ته چې لرې
Sie sieht genauso hübsch aus wie ihre Schwester. هغه لکه د خپلې خور په شان ښایسته ښکاري	Die Tochter ist ebenso hübsch wie ihre Mutter. لور یې هم لکه د مور په شان ښایسته ده
Sie ist so scheu wie ein Reh. هغه لکه د هوسی په شان ډارندوکې ده	David und Josef sind gleich groß. داود او یوسف په ونه کې یو برابر دي
Deine Hand ist so kalt wie Eis. ستا لاس لکه د کنګل په شان سوړ دی	Äpfel schmecken mir ebenso wenig wie Birnen. مڼې ماته دومره لږ خوند راکوي لکه ناك

② توپیریز حالت = Ungleichheit

له دې نه مطلب دا دی چې دوه کسان یا دوه شیان د یو بل سره پرتله کيږي. په نتیجه کې یې ښکاره کيږي چې د دې دوه کسانو یا شیانو ترمینځ توپیر پروت دی. څومره ډېر یا څومره لږ صفت چې په یو کې پروت دی، هومره ډېر یا هومره لږ صفت په دې بل کې نشته. داسې توپیریزې جملې په دې ډول جوړيږي:

۱ـ لومړی هغه کس چې درجه یې لوړه یا ټیټه ده یادیږي، بیا لاپسې لوړ صفت یا (Komparativ) د (als) سره یو ځای کيږي، او په پای کې هغه کس یادیږي چې د لوړ مقام کس یا شی ور سره پرتله کيږي.

Nomen	+	Verb	+	Komparativ	+	als	+	Nomen

مثال:

۱ـ کله چې یو څوك وایې چې (Mercedes له Volkswagen موټر په پرتله چټك ځي)، نو لومړی هغه موټر یادیږي چې چټك ځي، چې هغه (Mercedes) دی، بیا لاپسې زیات شوی صفت یادیږي، چې هغه (schneller) دی، ورپسې (als) یادیږي، یعني (له چا نه او یا د چا په پرتله) او په پای کې هغه موټر یادیږي چې د (Mercedes) موټر ورسره پرتله کيږي، چې هغه (Volkswagen) دی. نو دا جمله په دې ډول لیکل کيږي:

Mercedes fährt schneller als der Volkswagen. مرسیدس د فولکس واګون په پرتله چټك ځي

۲ـ لومړی هغه څوك یادیږي چې درجه یې لوړه یا ټیټه ده یادیږي، بیا ډېر یا لږ صفت یادیږي، بیا د پرتلې کلمه (wie) یادیږي او په پای کې هغه کس یادیږي چې ورسره پرتله کيږي.

Nomen	+	Verb	+	nicht/kein	+	so	+	Adjektiv	+	wie	+	Nomen

مثال:

کله چې یو څوك وایي چې (زما نوی ښوونکی دومره مهربانه ندی لکه زما پخوانی ښوونکی)، نو په دې جمله کې د نوي او پخواني ښوونکي تر مینځ توپیر پروت دی، یعني نوی ښوونکی دومره مهربانه ندی. د جرمني جملې د جوړولو لپاره لومړی هغه ښوونکی یادیږي چې صفت یې لږ دی، ورپسې ویل کيږي چې (دومره مهربانه نه nicht so nett) ، له دې نه وروسته د پرتله کېدو کلمه (wie) راځي او په پای کې هغه ښوونکی یادیږي مهربانه دی، په لاندې ډول:

Mein neuer Lehrer ist nicht so nett wie mein alter Lehrer. زما نوی ښوونکی دومره مهربانه ندی لکه زما پخوانی ښوونکی

اوس به یو څو نورې جملې وګورو:

Ungleichheit توپیریز حالت	
Komparativ + als	nicht / kein- + so + Adjektiv + wie
Mein 13-jähriger Sohn ist viel größer als deine 16-jährige Tochter. زما ۱۳ کلن زوی ستا له ۱۶ کلنې لور نه په ونه کې ډېر جګ دی	Das ist nicht so schlimm wie befürchtet. څومره چې ډار و، دا دومره بد ندی
Du hast zwar mehr Geld als ich, aber dafür habe ich viel mehr	Die Aufgabe ist nicht so schwer wie du vermutet hast.

Freunde als du. ته له ما نه ډېرې پيسي لرې، خو زه ستا په پرتله ډېر ملګري لرم	ځنګه چې تا اټکل کوه، دا سوال دومره سخت نه دی
Ihm geht es jetzt viel schlechter als früher. د هغه اوسنی وضع د پخوا په پرتله ډېره خرابه ده	Man kann gar nicht so schnell gucken, wie man gerne möchte. ځنګه چې سړی غواړي، دومره ژر ليدل نشي کولی
Mir geht es heute viel besser als gestern. زما وضع نن د پرون په پرتله ډېره ښه ده	Niemand ist so dumm wie ich. لکه ما غوندې هېڅ څوك دومره احمق نه دی
Das Wetter ist heute schöner als gestern. هوا نن له پرون نه ښه ده	Keiner ist so dumm wie du! هېڅ څوك لکه تا غوندې احمق نه دی

Übungen:

1. Heute ist das Wetter ………… (kalt) gestern. له پرون نه نن هوا سړه ده
2. Werde ich meinen Sohn ………… lieben ………… meine Tochter?
زما به زما زوی همدومره خوښ شي لکه زما د لور په شان؟
3. Heute ist das Wetter sonniger ………… gestern.
هوا داسې ده چې له پرون نه نن لمر ډېر دی
4. Im Sommer sind die Tage länger ………… im Winter.
په اوړي کې ورځې له ژمي نه اوږدې وي
5. Er ist ………… groß ………… sein Vater. هغه له خپل پلار نه په ونه کې جګ دی
6. Sie ist ………… groß ………… ihre Schwester.
هغه دومره دنګه نده لکه د خپلې خور په شان
7. Dieser Lastkraftwagen fährt langsamer ………… ein Fahrrad.
دا لاری له بايسکل نه هم سسته ځي
8. Ich kann nicht ………… gut deutsch sprechen ………… du.
زه لکه ستا په شان په جرمني ژبه دومره ښه غږېدی نشم
9. Aber du kannst besser Englisch sprechen ………… ich.
خو ته له ما نه په انګليسي ژبه ښه غږېدی شې
10. Keiner kann ………… schnell laufen ………… er.
هېڅ څوك لکه د هغه په شان دومره چټکه منډه نشي وهلی

Lösungen:

1. Heute ist das Wetter kälter als gestern.
2. Werde ich meinen Sohn genauso lieben wie meine Tochter?
3. Heute ist das Wetter sonniger als gestern.
4. Im Sommer sind die Tage länger als im Winter.
5. Er ist so groß wie sein Vater.
6. Sie ist nicht so groß wie ihre Schwester.
7. Dieser Lastkraftwagen fährt langsamer als ein Fahrrad.
8. Ich kann nicht so gut deutsch sprechen wie du.
9. Aber du kannst besser Englisch sprechen als ich.
10. Keiner kann so schnell laufen wie er.

Adverbien قیدونه

قید یا (Adverb) د لاتیني کلمې (*Adverbium*) نه اخیستل شوی چې په جرمني ژبه کې ورته (Umstandswort) وایي، یعني (د حالاتو د بیانولو کلمه). په ګرامر کې قید د یو فعل، د یو کار، د یوې پېښې او یا د یو حالت څرنګوالی بیانوي. هېر مو نشي چې په تېر مبحث کې مو صفت زده کړو. صفت د انسانانو او یا د شیانو یا د اسمونو څرنګوالی ښایي، خو قید یا (Adverb) د فعل څرنګوالی ښایي. اوس به یو مثال وګورو:

Adjektiv	Das ist ein tapferer Held.	دا یو زړور مېړنی دی

په پورتنۍ جمله کې د یو اسم څرنګوالی ښودل کیږي چې دا اسم (مېړنی = Held) دی، یعني دا مېړنی زړور دی. نو په دې چې دلته د یو کس یا د یو اسم څرنګوالي وښودل شو، نو دا یو صفت یا یو (Adjektiv) شو.

اوس به همدا جمله په داسې ډول وګورو چې په هغې کې د یو فعل څرنګوالی ښودل کیږي:

Adverb	Der Held kämpft tapfer.	مېړنی په زړورتیا جګړه کوي

په پورتنۍ جمله کې د فعل څرنګوالی تشریح کیږي. دلته فعل (جګړه کول = kämpfen) دی. کله چې دلته پوښتنه وشي چې دا مېړنی څه شان جګړه کوي، نو د لته د جګړه کولو د څرنګوالي په برخه کې پوښتنه کیږي چې هغه څه شان جګړه کوي، په زړورتیا او که په بې زړه توب؟ د ځواب لپاره یې بیا لیکل شوېدی چې هغه په زړورتیا جګړه کوي. نو په دې اساس (tapfer) دلته یو قید یا (Adverb) دی.

د قید یا (Adverb) بله ځانګړنه دا ده چې (Adverb) د یو فعل د موقعیت، د وخت او دریځ په برخه هم معلومات ورکوي، دا په دې مانا چې د (Adverb) په مرسته سړي خبریږي چې یو کار چېرته، په کوم وخت کې او په کوم دریځ کې شوی دی، لکه (نن)، (پرون)، (دلته)، (هلته) او داسې نور. نو له دې کبله (Adverb) ډېر ډولونه لري چې یو څو ډوله به یې په لاند جدول کې وګورو:

Lokaladverb د ځای ښودلو قید	hier دلته	dort هلته	überall هر چېرته	irgendwo په کوم ځای کې
Temporaladverb د وخت ښودلو قید	heute نن	morgen سبا	immer تل	jetzt تل
Modaladverb د ډول ښودلو قید	sehr ډېر	vielleicht کېدی شي چې	beinahe نږدې و چې	genug کافي اندازه
Kausaladverb د علت ښودلو قید	darum نو ځکه	deshalb ځکه	trotzdem دې سره سره	daher په دې وځه

اوس به مثالونه به په جملو کې وګورو:

Lokaladverb	Wir sind *dorthin* gefahren.	مونږ هلته ولاړو
Temporaladverb	Wir sind *gestern* gefahren.	مونږ پرون ولاړو
Modaladverb	Wir sind *anders* gefahren.	مونږ په بله لاره ولاړو
Kausaladverb	*Deswegen* bist du nicht zur Schule gegangen! نو ځکه ته ښوونځي ته ولاړ نشوې	

په پورتنیو جملو کې (dorthin) د ځای ښودلو قید، (gestern) د وخت د ښودلو قید، (anders) د ډول د ښودلو قید، او (deswegen) د علت د ښودلو قید دی.

له صفت سره د دې (Adverb) بل توپیر دا دی چې دا قیدونه له خپل حد نه نه زیاتیږي او نه کمیږي، یعني سړی نشي ویلی چې (دلته، لاپسې دلته، له ټولو نه دلته).

یو (Adverb) کېدی شي چې د یو صفت، د یو بل قید یا (Adverb) او یا د یوې بشپړې جملې او حتی د صفت په شان د یو اسم څرنګوالی بیان کړي. مثال:

mit einem Adjektiv	Ihre Haare sind *sehr* lang.	د هغې ویښته ډېر اوږده دي
mit einem Adverb	Sie kommt *sehr* bald.	هغه ډېر لنډ وخت وروسته راځي
mit einem Nomen	*Der Mann dahinten* ist dumm.	هغه شاتینی سړی احمق دی

په پورتنی لومړی جمله کې (lang) یو صفت یا (Adjektiv) دی، او (sehr) یو (Adverb) دی چې دا (Adverb) دا صفت (lang) تشریح کوي، یعني (ډېر اوږد = sehr lang) .
په دوهمه جمله کې (bald) پخپله یو قید دی چې په یو بل قید (sehr) باندې تشریح کیږي (sehr bald)
په دریمه جمله کې (der Mann) یو اسم دی چې په (Adverb) باندې تشریح کیږي، په دې ډول (der Mann dahinten)، یعني (هغه شاتینی سړی).

څنګه چې دمخه وویل شول، په (Adverb) کې د یو شي صفت نه زیاتول او نه کمول کېدی شي. خو په ځینو خاصو حالاتو کې استثنآ بیا هم زیاتول یکې راځي چې په دې لاندې برخه کې لیکل کیږي:

Adverb		Komparativ		Superlativ	
gern	په مینه	lieber	لاپسې ډېرپه مینه	am liebsten	له ټولو نه ډېرپه مینه
oft	ډېر وخت	öfter	لاپسې ډېر وخت	am häufigsten	له ټولو نه ډېر وخت
viel	ډېر	mehr	لاپسې ډېر	am meisten	له ټولو نه ډېر
gut	ښه	besser	لاپسې ښه، نور هم پسې ښه	am besten	له ټولو نه ښه

ځینې صفتي قیدونه یا (Adjektivadverbien) شته چې د هغوی دریمه لوړه درجه (Superlativ) داسې جوړیږي چې له دې قیدونو سره (auf´s + -ste) یو ځای کیږي. مثال:

auf´s + schön + -ste = auf´s schönste ډېر په ښه ډول، په ډېر ښایسته ډول	Der Tanz wurde auf´s schönste vorgeführt. دا ګډا په ډېره ښایسته ډول وړاندې کړی شوه
auf´s + beste = auf´s beste په ډېر ښه ډول	Wir haben uns auf´s beste unterhalten. مونږ له یو بل سره زښتې ښې خبرې اترې وکړې
auf´s + höflich + ste = auf´s höflichste په ډېر احترام	Er begrüßte uns auf´s höflichste. هغه مونږ ته په ډېر احترام ستړې مشې ووېله
auf´s + scharf + -ste = auf´s schärfste په ډېر تونډ ډول، ډېر په شدید ډول	Er verurteilte das Verbrechen auf´s schärfste. هغه په ډېر تونډ ډول د دې جنایت غندنه وکړه

ځینې صفتي قیدونه (Adjektivadverbien) شته چې د هغوی د دریمې لوړې درجې (Superlativ) په پای کې (-stens) راځي. مثال:

spät + -stens = spätestens چي ډېره ناوخته شي	Das Konzert endet spätestens um 12 Uhr. چي ډېره ناوخته شي، نو کنسرت به په ۱۲ بجو پای ته ورسيږي
früh + -stens = frühestens چي ډېر وخته وشي	Er kommt frühestens morgen zurück. چي ډېر وخته وشي، نو هغه به سبا راشي
schnell + -stens = هر څومره schnellstens ژر چي کيږي	Dies muss schnellstens geändert werden. دا بايد هر څومره ژر چي کيږي، بدل شي
mindest + -stens = لږ تر لږه، mindestens چي ډېر لږ شي	Es dauert mindestens 3 Stunden. چي ډېر لږ شي، نو دا درې ساعته دوام کوي
wenig + -stens = wenigstens چي ډېر لږ شي، اقلاً	Das kostet wenigstens 300 Euro. چي ډېر لږ شي، نو د دې بيه درې سوه يورو کيږي
warm + -stens = wärmstens په ډېر تود ډول	Die Partei hat diesen Vorschlag wärmstens begrüßt. ګوند دې وړانديز ته ډېر تود هرکلی ووايو
hoch + -stens = höchstens چي ډېر شي	Es dauert höchstens 2 Stunden. چي ډېر شي نو دا به دوه ساعته دوام وکړي
best + -stens = bestens ډېر ښه، له ټولو نه ښه	Hier ist alles bestens. دلته هر څه ډېر ښه دي Wir sind bestens vorbereitet. مونږ ډېر ښه چمتو يو

ځيني قيدونه شته چي دوهمي يا درېمي درجې ته د هغوی زياتونه کېدونکي نده. په دې وخت کې د درجې د زياتولو لپاره له لاندينيو کلمو نه کار اخيستل کيږي:

mehr زيات	weiter نور هم
am meisten له ټولو نه زيات	am weitesten له ټولو نه لېرې

مثالونه:

mehr نور هم پسې ډېر، لاپسې ډېر	Der Weg geht hier mehr bergauf als dort drüben. لاره دلته د هغه بل ځای په پرتله ډېره مخ په پورته تللې ده
am meisten له ټولو نه ډېر	Hier geht der Weg am meisten bergab. دلته لاره د ټولو ځايو په پرتله مخ په ښکته تللې ده
weiter له ټولو نه وړاندې	Das Buch liegt weiter oben. کتاب په لاپسې پورته ځای کې دی
am weitesten له ټولو نه لېرې	Er steht am weitesten hinten. هغه له ټولو نه شاته ولاړ دی

ځيني قيدونه شته چي هغوی دريمي درجې لوړوالي ته رسېدلي دي، د قيد په پای کې (-st) راځي، خو نه ګردانيږي. مثالونه:

baldigst ډېر ژر، هر څومره ژر چي کيږي	Das Parlament muss baldigst ein neues Gesetz verabschieden. پارلمان بايد هر څومره ژر چي کيږي، يو نوی قانون تصويب کړي
höflichst په ډېر احترام، له ډېر احترام نه ډك	Ich bitte Sie höflichst, nach hinten zu gehen. زه له تاسو نه په ډېر احترام هيله کوم چي شاته ولاړ شئ
freundlichst په ډېر صميميت، په احترام	Ich möchte Sie freundlichst bitten, etwas genauer hinzuhören. زه له تاسو نه په ډېر صميميت هيله کوم چي خبرو ته سم غوږ کيږدئ
weitgehendst تر ډېره حده	Das Ziel haben wir weitgehendst erreicht.

	مونږ تر ډېره حده هدف ته رسېدلي يو
möglichst هر څومره چې کېدی شي، حتی الامکان	Er wollte möglichst viel reisen. هغه غوښتل چې هر څومره ډېر چې کېدی شي، سفرونه وکړي

Adverbiale Bestimmungen پە قید باندې د فعل بشپړونه

کله چې د یوې جملې د فعل په برخه کې داسې پوښتنه وشي چې (چېرته دا کار وشو، کله دا کار وشو، ولې دا کار وشو، په کوم ډول دا کار وشو)، نو د دې پوښتنو په ځوابولو باندې بیا دا جمله بشپړه شوه. په هغه څه باندې چې دغه پوښتنې ځوابيږي، دې ته (adverbiale Bestimmung) وايي. نو همدغه (adverbiale Bestimmung) ډېر ډولونه لري چې یو څو به يې په لاندې برخه کې وګورو:

1. adverbiale Bestimmung des Ortes	د ځای ښودلو صیغه
2. adverbiale Bestimmung der Zeit	د وخت ښودلو صیغه
3. adverbiale Bestimmung der Art und Weise	د کار ډول ښودلو صیغه
4. adverbiale Bestimmung des Grundes	د کار د علت ښودلو صیغه

په لاندې برخه کې به د فعل د تشریح کولو لپاره دغه صیغې وګورو:

Adverbiale Bestimmung des Ortes په قید باندې د ځای ښودنه

Die adverbiale Bestimmung des Ortes (lokal) erklärt, *wo* etwas passiert.
دا قید ښايي چې په کوم ځای کې یوه پیښه کیږي، کومه پوښتنه چې دلته کیږي، هغه دا ده:

Frage	wo, wohin, woher	چېرته، کوم ځای ته، له کومه ځایه

Beispiele: مثالونه

Der Wolf lauerte *tief im Wald.*	لیوه د ځنګله په مینځ کې کمین نیولی دی
Ich wohne *hoch oben.*	زه هلته پورته ځای کې اوسیږم
Der Mann dort hat keine Schuhe an.	هغه سړی چې هلته دی په پښو کې یې بوټان نشته

په پورتنی لومړی جمله کې (د ځنګله په مینځ کې = tief im Wald)، په دوهمه جمله کې (هلته پورته = hoch oben) او په دریمه جمله کې (هلته = dort) د فعل د ځای په برخه کې معلومات ورکوي چې دا درې واړه (adverbiale Bestimmung des Ortes) دي.

کله چې پوښتنه وشي چې (چېرته، کوم ځای ته، له کومه ځایه = wo? wohin? woher?) نو په ځواب کې یې ډېر قیدونه راتلی شي چې هغه په لاندې جدول کې لیکل شوي دي.

Frage	Adverb
wo? په کوم ځای کې	(da هلته ،دلته), (dort هلته), (hier دلته) ,(oben پورته), (außen بهر خوا ته), (draußen بهر), (drinnen پکې دننه), (drüben هلته), (innen دننه), (unten ښکته), (mitten په مینځ کې), (vorn مخکې), (hinten شا ته), (links کیڼ اړخ ته), (rechts ښي اړخ ته)
wohin?	(dahin دغه ځای ته), (dorthin هغه ځای ته) , (hierhin دې ځای ته)، (hinein پکې دننه), (hinaus بهر خوا ته), (hinunter ښکته خوا ته)،

کوم ځای ته	(aufwärts مخ په پورته خوا ته) , (hinüber هغه بلې غاړې ته) ، (rückwärts شا خوا ته), (vorwärts مخ په وړاندې), (abwärts مخ په لاندې خوا ته) (nach unten ښکته خوا ته), (nach oben پورته خوا ته) , (seiwärts ډډې خوا ته)
woher? له کومه ځایه	(hierher له دې ځایه), (dorther له هغه ځایه), (daher له دې ځایه) , (von darußen له بهر نه), (von oben له پورته خوا نه), (von unten له لاندې نه) (nach draußen بهر خوا ته), (nach oben پورته خواته), (nach unten ښکته خواته)

Übungen:

Schreiben Sie das Fragewort für die Adverbiale des Ortes am Anfang der Frage. Schreiben Sie dann die Adverbiale des Ortes als Antwort.

Beispiel:

Wir gehen *ins Schwimmbad.* — مونږ د لامبو ډنډ ته ځو

Frage: *Wohin* gehen wir? — پوښتنه: مونږ چېرته ځو؟

Antwort: *ins Schwimmbad* — ځواب: د لامبو ډنډ ته

1. Das Fest findet im Freien statt. — محفل په ازاده هوا کې صورت مومي
   Frage: …………… findet das Grillen statt? — پوښتنه: کباب کول چېرته صورت مومي؟
   Antwort: ………………. — ځواب: په ازاده هوا کې
2. Er ging in die Bibliothek, um zu lesen. — هغه د مطالعې لپاره کتابتون ته ولاړ
   Frage: …………… ging er? — پوښتنه: هغه کوم ځای ته ولاړ؟
   Antwort: ………………. — ځواب: د ناستې کوټې ته
3. Seine Eltern stammen aus Dänemark. — د هغه مور او پلار د ډنمارك نه دي
   Frage: ………… stammen seine Eltern? — پوښتنه: د هغه مور او پلار له کوم ځایه دي؟
   Antwort: : ………………. — ځواب: له ډنمارك نه
4. Das Geld fiel unter den Tisch. — پیسې د مېز لاندې ولوېدلې
   Frage: …………… fiel das Geld? — پوښتنه: پیسې کوم ځای ته ولوېدلې؟
   Antwort: ………………. — ځواب: د مېز لاندې
5. Mein Vater hält auf dem Parkplatz. — زما پلار موټر په پارك کې ودروي
   Frage: …………… hält mein Vater? — پوښتنه: زما پلاړ چېرته موټر ودروي؟
   Antwort: ………………. — ځواب: په پارك کې
6. Die Radrennfahrer fahren nach Berlin. — بایسکل ځغلوونکي برلین ته ځي
   Frage: …………… fahren die Radrennfahrer? — پوښتنه: بایسکل ځغلوونکي چېرته ځي؟
   Antwort: ………………. — ځواب: برلین ته

Lösungen:

1. (Frage: wo) (Antwort: im Freien) 2. (Frage: wohin) (Antwort: ins Wohnzimmer) 3. (Frage: woher) (Antwort: aus Dänemark) 4. (Frage: wohin) (Antwort: unter den Tisch) 5. (Frage: wo) (Antwort: auf dem Parkplatz) 6. (Frage: wohin) (Antwort: nach Berlin)

Adverbiale Bestimmung der Zeit — په قید باندې د وخت ښودنه

Die adverbiale Bestimmung der Zeit (temporal) beschreibt, *wann* etwas passiert.

دا قید ښایي چې په کوم وخت کې، کوم مهال یوه پیښه کیږي، کومه پوښتنه چې دلته کیږي، هغه دا ده:

Frage	wann? seit wann? bis wann? wie oft? wie lange? كله، د كوم وخت راهيسي، تر كوم وخت پورې، څو واره، څومره وخت؟

Beispiel:

Ich wasche mich *jeden Morgen*.	زه هر سهار ځان پرېمينځم
Ich war *gestern* beim Sport.	زه پرون سپورټ ته تللی وم
Ich war *zwei Wochen* in London.	زه دوه اونۍ په لندن کې وم

په پورتنيو جملو کې (هر سهار = jeden Morgen)، (پرون = gestern)، (دوه اونۍ = zwei Wochen) د فعل د وخت ښودونکي يا (adverbiale Bestimmung der Zeit) دي.

Adverbiale Bestimmung der Art und Weise په قېد باندې د ډول ښودنه

Die adverbiale Bestimmung der Art und Weise (modal) erklärt, *wie* etwas passiert. دا قېد ښايي چې څنګه، په کوم ډول، په څه شان يوه پېښه کيږي او يا يو شی څه خپل دی

Frage	Wie? Auf welche Art und Weise? څنګه، په کوم ډول

Beispiele:

Unter allgemeinem Beifall fiel ich auf die Nase. خلك د چكچكو په حالت کې وو چې زه پاتې راغلم (ناكام شوم)
Ich erreichte das Ziel *mit letzter Kraft*. د خپل وروستي قوت په مرسته زه هدف ته ورسېدم
Er erteilte *fröhlich* Auskunft. هغه په خوشحالی معلومات وړاندې کړو

په پورتنيو جملو کې (unter allgemeinem Beifall)، (mit letzter Kraft) او (fröhlich) ته وايي: (adverbiale Bestimmung der Art und Weise)

Adverbiale Bestimmung des Grundes په قېد باندې د علت ښودنه

Die adverbiale Bestimmung des Grundes (kausal) erklärt, *warum* etwas passiert. دا قيد ښايي چې ولې، په کوم لامل، په کوم علت، په کومه وجه يوه پېښه کيږي

Frage	warum? weshalb? wieso? ولې، په کوم لامل

Beispiele:

Der Flug musste *wegen eines Gewitters* verschoben werden. د تالندې او برېښنا له کبله الوتنه وځنډول شوه
Die Schule fiel *wegen Schneetreibens* aus. . د ډېرې واورې له کبله ښوونځی وتړل شو
Die Straße wurde *durch einen Unfall* blockiert. سړك د يو ټکر له کبله وتړل شو

په پورتنيو جملو کې (د تالندې او برېښنا له کبله = wegen eines Gewitters)، (د ډېرې واورې له کبله = wegen Schneetreibens) او (د ټکر له کبله = durch einen Unfall) په قېد باندې د علت ښودونکي يا (adverbiale Bestimmung des Grundes) دي.

Adverbiale Bestimmung des Mittels په قېد باندې د وسیلې ښودنه

Die adverbiale Bestimmung des Mittels (instrumental) erklärt, *mit welchem Mittel* etwas passiert. دا قید ښایي چې په کومه وسیله، په کوم شي باندې یو څه کیږي

Frage	womit? wodurch? mit welchem Mittel/ Werkzeug/ Hilfsmittel? په څه باندې، په کومه وسیله، په کوم اسباب، د څه شي په مرسته

Beispiele:

Mithilfe einer Schere schneidet er das Bild aus.	د یوې بیاتي په مرسته هغه دا عکس غوڅوي
Er schneidet den Apfel *mit dem Messer*.	هغه منه په چاقو غوڅوي
Sie schreibt *mit dem Bleistift*.	هغه په پنسل لیکل کوي

په پورتنیو جملو کې (د یوې بیاتي په مرسته = mithilfe einer Schere)، (په چاقو mit dem Messer) او (په پنسل = mit dem Bleistift) هغه قیدونه دي چې د یو فعل وسیله ښایي، چې ورته (adverbiale Bestimmung des Mittels) وایي.

Adverbiale Bestimmung des Zwecks په قېد باندې د هد□ ښودنه

Die adverbiale Bestimmung des Zweckes (final) erklärt, *wozu* etwas passiert.
دا قید ښایي چې په کومه موخه یا د څه هدف لپاره یوه پېښه کیږي

Frage	Mit welchem Zweck? Wozu? Zu welchem Ziel? Mit welcher Absicht? دلته پوښتنه کیږي چې د څه قصد لپاره، ولې، د کومې موخې یا د څه هدف لپاره

Beispiele:

Zwecks besserer Sicht setzte ich eine Brille auf.	د ښه لیدلو لپاره زه عینکې په سترګو کوم
Zum besseren Verständnis las ich den Satz nochmals.	د ښه پوهېدلو لپاره دا جمله ما یوځل بیا ولـوستله؟
Sie sparten Geld *für schlechte Zeiten*.	د سختو وختونو لپاره هغوی پیسې وساتلې

په پورتنیو جملو کې (د ښه لیدلو لپاره = Zwecks besserer Sicht)، (د ښه پوهېدلو لپاره Zum besseren Verständnis) او (د سختو وختونو لپاره = für schlechte Zeiten) په قېد باندې د علت ښودونکي یا (adverbiale Bestimmung des Zwecks) دي.

Adverbiale Bestimmung der Bedingung په قېد باندې د شرط ښودنه

Die adverbiale Bestimmung der Bedingung (konditional) erklärt, *unter welcher Bedingung* etwas passiert. دا قید ښایي چې د کومو شرایطو لاندې یو څه کیږي

Frage	Unter welcher Bedingung?	د کومو شرایطو لاندې

Beispiele:

Bei schönem Wetter gehen wir morgen spazieren. په ښه هوا کې سبا په چکر ځو
Das Fest findet *bei schlechtem Wetter* im Haus statt. په خرابه هوا کې محفل په کور کې لمانځل کيږي
Mit etwas mehr Anstrengung kannst du es schaffen. په لږ څه ډېر زحمت ته کوی شې چې بريالی شې

په پورتنيو جملو کې (په ښه هوا کې = bei schönem Wetter)، (په خرابه هوا کې bei schlechtem Wetter) او (په لږ څه ډېر زحمت = mit etwas mehr Anstrengung) په قېد باندې د علت ښودونکي يا (adverbiale Bestimmung der Bedingung) دي.

Adverbiale Bestimmung der Folge   په قېد باندې د نتيجې ښودنه

Die adverbiale Bestimmung der Folge (konsekutiv) erklärt, *mit welcher Folge* etwas passiert.   دا قيد ښايي چې د يوې پېښې پايله يا عاقبت به څنګه وي

Frage	Mit welcher Folge? Mit welcher Wirkung?	پايله څه ده، اغيز يې څه دی؟

Beispiele:

Es gab viel zu wenig Wasser, *so dass* viele Pflanzen eingingen. اوبه ډېرې لږې وې چې له امله يې ډېر بوټي وچ شول
Es war *so* trocken, *dass* viele Flüsse und Seen austrockneten. وچکالي دومره ډېره وه چې له امله يې ډېر سيندونه او ډنډونه وچ شول

په پورتنيو جملو کې (چې له امله يې وچ شول = *so dass* … eingingen)، (چې له امله يې وچ شول *so* … *dass* …austrockneten.) (adverbiale Bestimmung der Folge) دي.

Adverbiale Bestimmung des Gegengrundes په قېد باندې د متقابل لامل ښودنه

Die adverbiale Bestimmung des Gegengrundes (konzessiv) erklärt, *trotz welchen Umstands* etwas passiert.   دا قيد ښايي چې له يو حالت سره سره بيا هم يو څه پېښيږي

Frage	trotz welchen Umstands?	له کوم شي سره سره

Beispiele:

Trotz aller Schwierigkeiten erreichte ich das Ziel. له دومره مشکلاتو سره سره زه هدف ته ورسېدم
Trotz der großen Hitze ging die Arbeit flott voran. سره له ډېرې ګرمۍ کار په چټکۍ پرمخ ولاړ
Trotz aller Proteste will er im Amt bleiben. له دومره اعتصابونو سره سره هغه غواړي چې پخپلې چوکۍ پاتې شي

په پورتنيو جملو کي (له دومره مشکلاتو سره سره = trotz aller Schwierigkeiten)، (سره له ډېرې ګرمۍ trotz der großen Hitze) او (له دومره اعتصابونو سره سره *Trotz aller Proteste*) په قېد باندې د علت ښودونکي يا (adverbiale Bestimmung des Gegengrundes) دي.

Adverbiale Bestimmung des Gegensatzes په قېد باندې د توپير ښودنه

Die adverbiale Bestimmung des Gegensatzes erklärt, was gerade anstatt eines anderen Ereignisses vorgenommen wird.

دا قيد ښايي چې همدا اوس د يوې بلې پېښې په ځای څه شی کيږي

Frage	anstatt wessen?	چا او يا د څه شي په ځای

Beispiele:

Anstatt des Ministers sprach der Direktor.	د وزير په ځای مدير خبرې وکړې
Anstatt eines Gesprächs machte er lieber eine Wanderung.	د خبرو په ځای هغه قدم وهلو ته ولاړ
Anstatt zu schlafen, hören die Kinder Radio.	د خوب په ځای ماشومان راډيو اوري

په پورتنيو جملو کي (د وزير په ځای= anstatt des Ministers) ، (د خبرو په ځای anstatt eines Gesprächs) او (د خوب په ځای anstatt zu schlafen) په قېد باندې د علت ښودونکي يا (adverbiale Bestimmung des Gegensatzes) دي.

Übung:

Schreiben Sie das Fragewort für die Adverbiale der Zeit am Anfang der Frage. Schreiben Sie dann die Adverbiale der Zeit als Antwort.

Beispiel: مثال
Wir besuchen *morgen* das Museum. — مونږ سبا د موزيم د کتلو لپاره ورځو
Frage: Wann besuchen wir das Museum? — پوښتنه : مونږ کله د موزيم ليدو ته ورځو؟
Antwort: morgen ځواب : سبا

1. Ich habe heute keine Zeit. — زه نن وخت نه لرم
   Frage: …………. habe ich keine Zeit? — پوښتنه : زه کله وخت نه لرم؟
   Antwort: …………. — ځواب : نن
2. Ich rief dreimal bei dir an. — ما درې ځلي تا ته ټيلفون وکړو
   Frage: …………. rief ich bei dir an? — پوښتنه : ما تا ته څو ځلي ټيلفون وکړو؟
   Antwort: …………. — ځواب: درې ځلي
3. Abends habe ich frei. — د ماښام له مخې زه وزګار يم
   Frage: …………. habe ich frei? — پوښتنه : زه کله وزګار يم
   Antwort: …………. — ځواب : د ماښام له مخې
4. Du wurdest selten gelobt. — ستا ستاينه ډېره لږه وشوه
   Frage: …………. wurdest du gelobt? — پوښتنه: څومره ستا ستاينه وشوه؟
   Antwort: …………. — ځواب : ډېره لږه

5. Wir gehen oft spazieren. مونږډېر وخت په چکر وځو
Frage: ………… gehen wir spazieren? پوښتنه: مونږ څومره وخت په چکر وځو؟
Antwort: …………
6. Der Braten bleibt zwei Stunden im Backofen. کباب دوه ساعته په داش کې پاتې کيږي
Frage: ………… bleibt der Braten im Backofen? پوښتنه:
کباب څومره وخت په داش کې پاتې کيږي؟
Antwort: ………… ځواب : دوه ساعته
7. Den Zug habe ich im letzten Augenblick erreicht.
په وروستی شېبه کې زه اورګاډي ته ورسېدم
Frage: ………… habe ich den Zug erreicht? پوښتنه: زه کله اورګاډي ته ورسېدم؟
Antwort: ………… ځواب : په وروستی شېبه کې

Lösungen:

1. wann (Antwort: heute) 2. wie oft (Antwort: dreimal) 3. wann (Antwort: abends) 4. wie oft (Antwort: selten) 5. wie oft (Antwort: oft) 6. wie lange (zwei Stunden) 7. wann (Antwort: im letzten Augenblick)

Übungen:

Schreiben Sie die *adverbiale Bestimmung der Zeit*, die *adverbiale Bestimmung des Ortes* sowie die *adverbiale Bestimmung der Art und Weise* in die Lücken.

1. Schnell fuhr ein Fahrer in eine Kurve. په چټکی یو موټر په یو کږلېچ کې تاو شو
………… …………
(adverbiale Bestimmung der Art und Weise) adverbiale Bestimmung des Ortes
2. Er bremst kräftig und das Auto begann in der Kurve zu schleudern.
هغه قوي برك ووهو او موټر په کږلېچ کې تاوراتاو شو
………… …………
(adverbiale Bestimmung der Art und Weise) adverbiale Bestimmung des Ortes
3. Quietschend brach das Heck des Wagens aus.
په قیـــو غږ کولو د موټر د شا برخه د سړك نه بهر ووتله
…………
(adverbiale Bestimmung der Art und Weise)
4. Der Wagen schoss auf den nahen Acker. موټر په ډېرې چټکی مخ په کروندو ولاړ
…………
(adverbiale Bestimmung des Ortes)
5. Das Auto fiel scheppernd auf die Seite. د ماتېدو ګړز وشو او موټر په ډډه ولوېد
…………
(adverbiale Bestimmung der Art und Weise)
6. Nach zwei Minuten erlosch das Fahrlicht. دوه دقیقې وروسته د موټر څراغ مړ شو
…………
(adverbiale Bestimmung der Zeit)
7. Verärgert stieg der Fahrer aus. موټروان خپه له موټر نه راووت
…………
(adverbiale Bestimmung der Art und Weise)

8. Zum zweiten Mal musste er ein Auto kaufen.
هغه مجبور شو چې د دوهم ځل لپاره يو موټر په بيه واخلي
…………
(adverbiale Bestimmung der Zeit)

Lösungen:

1. schnell … in eine Kurve 2. kräftig … in der Kurve 3. quietschend
4. auf den nahen Acker 5. scheppernd 6. nach zwei Minuten 7. verärgert
8. zum zweiten Mal

Übungen :

Wählen Sie die richtige adverbiale Bestimmung aus. Der Satzteil, den Sie bestimmen sollen, ist unterstrichen.

Adverbiale der Art und Weise — Adverbiale der Zeit
Adverbiale des Grundes — Adverbiale des Ortes

1. Mein Neffe blieb zwei Wochen lang in den Ferien.
زما وراره دوه اونۍ په رخصتۍ تللی و
……………………………………………..
2. Die meiste Zeit angelte er mit seinem Großvater am Hafen.
زياتره وخت هغه د خپل نيکه سره په بندر کې کبان نيول
……………………………………………..
3. Wegen der großen Hitze saßen sie im Schatten einer Weide.
د ډېرې ګرمی په وجه هغوی د ولې د سيوري لاندې ناست وو
……………………………………………..
4. Sie kamen jedes Mal fröhlich vom Angeln zurück.
هغوي به هر ځل د کب نيولو نه خوشحاله بېرته راتلل
……………………………………………..
5. Die Fische bereitete seine Großmutter in der Pfanne zu.
کبان به د هغه نيا (انا) په کړايي کې پخول
……………………………………………..
6. Leider hatte mein Neffe dort zweimal Bauchschmerzen gehabt.
له بده مرغه زما وراره ته هلته د خېټې درد پيدا شو
……………………………………………..
7. Nächstes Jahr hat er etwas anderes vor. په راتلونکي کال کې هغه بل پروګرام لري
……………………………………………..
8. Wegen des vielen Sonnenscheins ist er ganz braun geworden.
د ډېر لمر په وجه د هغه پوستکی تور شوی دی
……………………………………………..

Lösungen:

1. Mein Neffe blieb zwei Wochen lang in den Ferien. (= *Adverbiale der Zeit*)
2. Die meiste Zeit angelte er mit seinem Großvater am Hafen.
(= *Adverbiale des Ortes)*

3. Wegen der großen Hitze saßen sie im Schatten einer Weide.
(= *Adverbiale des Grundes*)
4. Sie kamen jedes Mal fröhlich vom Angeln zurück.
(= *Adverbiale der Art und Weise)*
5. Die Fische bereitete seine Großmutter in der Pfanne zu.
(= *Adverbiale des Ortes*)
6. Leider hat mein Neffe zweimal Bauchschmerzen gehabt.
(= *Adverbiale der Zeit)*
7. Nächstes Jahr hat er etwas anderes vor. *(= Adverbiale der Zeit*)
8. Wegen des vielen Sonnenscheins ist er ganz braun geworden.
(= *Adverbiale des Grundes)*

Ergänzungen zu den Adverbien د بشپړتيا لپاره نور معلومات

I. Adverbiale Bestimmung der Art und Weise د يو شي د ډول ښودلو قيد

دې ته (Modaladverbien) هم وايي. په دې کې ځيني قيدونه شته چې يوې خبرې ته يا لاپسي نور هم قوت يا شدت ورکوي، يا دا چې دا خبره لاپسي کمزوري کوي، لکه (ډېر واضح). دلته د (ډېر) کلمه يو قيد دی او (واضحتوب) نور هم زياتوي. بل مثال: (په يقيني ډول صحيح). دلته (په يقيني ډول) يو قيد دی چې (صحيحتوب) لاپسي زياتوي . په لاندې جدول کې به هغه قيدونه وګورو چې د يو صفت زياتوالي او يا لږوالي کوي.

verstärkend قوي کوونکي قېدونه	(sehr ډېر) , (besonders) ,(خاص), (unbedingt هرو مرو) (außerordentlich فوق العاده) (ungewöhnlich غيرعادي) (sicher يقيناً), (bestimmt هرو مرو), (allerdings خو) (natürlich طبعاً), (gewiss يقيناً) , (absichtlich قصداً) (folgendermaßen په لاندې ډول) , (tatsächlich واقعاً) Das musst du unbedingt tun. ته بايد هرو مرو دا وکړې Sie ist sehr hübsch. هغه ډېره ښايسته ده
abschwächend کمزوري کوونکي قيدونه	(fast تقريباً), (kaum دومره لږ لکه هيڅ), (ganz پوره، بالکل) (beinah(e) نږدې، تقريباً) ، (einigermaßen يو اندازه) (ziemlich تر ډېره حده) Jetzt ist es fast zu spät. اوس نو تقريباً ډېره ناوخته ده
in Frage stellend تر پوښتنې لاندې راوستونکي قيدونه	(vielleicht شايد، احتمالاً) , (versehentlich سهواً) , (möglicherweise چې لري امکان), (wahrscheinlich احتمالاً) ، (vermutlich داسي اټکل کيږي چې) Das ist vielleicht richtig. شايد چې دا صحيح واوسي
verneinend منفي ځواب ورکوونکي قيدونه	(gar nicht هيڅ نه), (überhaupt nicht بالکل نه), (keineswegs په هيڅ وجه نه), (keinesfalls په هيڅ حالت نه) (vergebens بې ځايه، خوشي) ، (umsonst بې ځايه، خوشي) Das darfst du keineswegs tun. ته به په هيڅ وجه دا نکوي

توضيحات:

① هغه قيدونه چې په پای کې يې (-erweise) راځي، هغه د يو چا خپل فکر او يا د يو چا قضاوت او يا نتيجه ګيري ښايي او هم کېدی شي چې دا د بل چا فکرا و يا قضاوت واوسي. مثال:

Er hat *dummerweise* den Vertrag schon unterschrieben. = Dass er den Vertrag schon unterschrieben hat, war dumm von ihm. هغه له بې عقلی نه دا قرارداد وخته لاسليك کړيدی. يعني دا چې هغه دا قرارداد وخته لاسليك کړيدی، دا د هغه بې عقلي وه

Ich habe *glücklicherweise* die Prüfung bestanden. = Dass ich die Prüfung bestanden habe, war ein Glück für mich. له نېکه مرغه زه په ازموينه کې بريالی شوم. يعني دا چې زه په ازموينه کې بريالی شوم، دا زما نېکمرغي وه

Wir werden euch *möglicherweise* bald besuchen. = Dass wir euch bald besuchen werden, ist möglich. کېدی شي چې مونږ په دې لنډو کې ستاسو ليدو ته درشو. يعني دا چې مونږ به په دې لنډو کې ستاسو ليدو ته درشو، دا کېدونکی دی

② هغه قيدونه چې په پای کې يې (-halber) او يا (-falls) راځي، هغه د يوې خبرې دليل او يا شرط څرګندوي. مثال:

Er muss *schlimmstenfalls* eine Geldstrafe zahlen. = Wenn es schlimm kommt, muss er eine Geldstrafe zahlen.که سختـه شي، نـو هغه به مالي جـريمه تحويله کړي، يعني که حالات سخت شي، نو هغه به مالي جريمه تحويله کړي

Er hat *vorsichtshalber* einen Rechtsanwalt genommen. = Weil er vorsichtig sein wollte, hat er einen Rechtsanwalt genommen.
هغه احتياطآ يو وکيل نيولی دی، يعني په دې چې هغه احتياط کوه، نو يو وکيل يې نيولی دی

Deine Äußerungen sind *bestenfalls* naiv, wenn nicht dumm. = Wenn der beste Fall eintritt, sind deine Äußerungen naiv, wenn nicht dumm.
ستا خبرې که بې عقله نه وي، نو چې ډېرې ښې شي، نو ساده به وي. يعني دا چې په ډېر ښه حالت کې به ستا خبرې ساده وي، که نه نو بې عقله به وي

③ کله چې (als) د قيد په توګه وکارول شي، نو دا په دې مانا چې خلك په دې برخه کې څه فکر کوي، يعني دا چې د (als) په يادولو يو څوك د يو شي د مثبت يا منفيوالي په برخه کې خپل نظر وايي. بل دا چې (als) د يو شي حيثيت يا کيفيت يا درجه هم ښايي، مثال:

Die Maßnahme hat sich *als* richtig erwiesen.	دا اقدام صحيح ثابت شو
Dieses Buch gilt *als* sehr umfangreich.	دا کتاب د ډېر جامع کتاب په حيث ګڼل کيږي
etwas *als* gute Ware verkaufen	يو شی د ښه مال په نامه خرڅول

که چېرته له (als) نه وروسته يو اسم راشي، نو زياتره وخت بې له (Artikel) راځي او د (als) مانا ده (د يو چا په توګه ، د يو چا په حيث، په يو وخت کې). مثال:

In diesem Konflikt hat er sich *als* Politiker richtig verhalten.
په دې لانجه کې هغـه د سياستوال په توګه ښه چلند وکړو

Als Kind habe ich hier oft gespielt.	په ماشومولی کې ما دلته ډېر وخت لوبې کړې دي
Wir kennen ihn *als* einen guten Gastgeber.	مونږ هغه د يو ښه کوربه په توګه پېژنو
Er legte sein Amt *als* Vorsitzender nieder.	د رئيس په حيث هغه خپله چوکی پرېښودله
etwas *als* Medizin nehmen	يو شی د درمل په توګه خوړل

Übungen:

Schreiben Sie das Fragewort für die Adverbiale der Art und Weise am Anfang der Frage. Schreiben Sie dann die Adverbiale der Art und Weise als Antwort.

Beispiel:
Unter Beifall betrat der Sänger die Bühne. — سندرغاړی په چکچکو د ستېج سر ته راغلی
Frage: Wie betrat der Sänger die Bühne? — سندرغاړه په څه ډول د ستېج سر ته راغله؟
Antwort: unter Beifall — ځواب: په چکچکو

1. Mit größter Anstrengung siegte ich. — په نهایت زحمت زه برلاسی شوم
   Frage: ……. siegte ich? — پوښتنه: زه څنګه برلاسی شوم؟
   Antwort: ………………… — ځواب: په نهایت زحمت
2. Ich lief mit letzter Kraft ins Ziel. — هغه وروستی قوت چې ما درلود، ورنه ما کار واخیست او بیا هدف ته ورسېدم
   Frage: ……. lief ich ins Ziel? — پوښتنه: زه په څه ډول هدف ته ورسېدم؟
   Antwort: ………………… — ځواب : په هغه وروستي قوت چې ما درلود
3. Man wird besser, indem man übt. — کله چې سړی تمرین وکړي، نو سړی لاپسې ښه کیږي
   Frage: ……. wird man besser? — پوښتنه: سړی په څه باندې لاپسې ښه کیږي؟
   Antwort: ………………… — ځواب: په تمرین باندې
4. Er rannte wie der Blitz nach Hause. — هغه لکه د برېښنا په شان کور ته ورمنډه وکړه
   Frage: ……. rannte er nach Hause? — پوښتنه: هغه څه شان کور ته ورمنډه وکړه؟
   Antwort: ………………… — ځواب: لکه د برېښنا په شان
5. Auf diese Weise wurde sie schnell berühmt. — په دې ډول هغه ژر مشهوره شوه
   Frage: ……. wurde sie schnell berühmt? — پوښتنه: هغه په کوم ډول مشهوره شوه
   Antwort: ………………… — ځواب: په دې لاره
6. Die Figur wirkte geheimnisvoll. — دا شکل داسې ښکارېدو لکه چې ډېر پټ رازونه پکې وي
   Frage: ……. wirkte die Figur? — پوښتنه: دا شکل څنګه ښکارېدو؟
   Antwort: ………………… — ځواب: لکه چې پټ راز پکې وي

Lösungen:

1. (Frage: wie) (Antwort: mit größter Anstrengung) 2. (Frage: wie) (Antwort: mit letzter Kraft) 3. (Frage: wie) (Antwort: indem man übt) 4. (Frage: wie) (Antwort: wie der Blitz) 5. (Frage: wie) (Antwort: auf diese Weise) 6. (Frage: wie) (Antwort: geheimnisvoll)

Bildung von attributiven Adjektiven aus Adverbien له قید نه صفت جوړونه

کله چې د ځینو قیدونو په پای کې (-ig) ورزیات شي نو له قید نه صفت جوړیږي. مثال:

heute + ig = heutig نن = نننی	dort + ig = dortig هلته = هلتنی	bald + ig = baldig په لنډو کې = په لنډو کې
bisher + ig = bisherig تر اوسه = اوسنی	vorher + ig = vorherig له مخه = مخکینی	vor + ig = vorig مخکې = مخکینی

ځيني قيدونه بيا بې قاعده دي او د هغوي نه ځيني توري راوېستل کيږي. مثال:

gestern + ig = gestrig پرون = پرونی	morgen + ig = morgig سبا = سبانی	hies + ig = hiesig دلته = د دې ځای
oben + ig = obig پورته = پورتنی	jetzt + ig = jetzig اوس = اوسنی	

پورتني قيدونه په جملو کې:

Der *heutige* Tag war sehr kalt. نننی ورځ ډېره سړه وه
Die *hiesige* Schule ist sehr weit. د دې ځای ښوونځی ډېر ليرې دی
Die *jetzige* Situation lässt keinen Platz für Fehler.
په اوسني حالت کې د غلطيو لپاره ځای نشته
Schicken Sie die Ware bitte an *obige* Adresse. تاسو جنس په پورتني پتې ولېږئ
Die Kinder der *gestrigen* Bettler sind heute die Reichen im Dorfe.
د پرونيو سوالګرانو ماشومان نن د کلي کې شتمنان دي
Der *morgige* Ausflug wird sehr anstrengend sein.
سبانی مېله به ډېره ستومانه کوونکي وي

ځيني نور قيدونه شته چې د صفت جوړولو په وخت (-ig) پکې نه راځي او بې له قاعدې جوړيږي.

außen بهر = äußere بهرنی äußere Probleme بهرنی ستونځی	innen دننه = innere دننني innere Krankheiten دننني ناروغی	unten ښکته = untere ښکتنی das untere Stockwerk ښکتنی پوړ
vor مخکې = vordere مخکينی die vorderen Stühle مخکينی چوکۍ ګانې	oben پورته = obere پورتنی die obere Schicht پورتنی طبقه	hinten شا ته = hintere شاتينی die hintere Reihe شاتينی کتار

Auswahl der Adverbien der Art und Weise mit Dativ د دول ښودلو هغه قيدونه چې له (Dativ) سره راځي	
abträglich تاوان رسوونکی	Das Rauchen ist *der* Gesundheit abträglich. سګرټ څکول روغتيا ته تاوان رسوي
ähnlich ورته، مشابه	Das Kind ist *der* Mutter ähnlich. دا ماشوم مور ته ورته دی، دا ماشوم لکه د مور په شانې ښکاري
angeboren له زيږيدنې راهيسې	Der Herzfehler ist *ihm* angeboren. دا د زړه ناروغي له زيږيدنې راهيسې په هغه کې ده
angemessen مناسب	Ihr Gehalt ist *ihrer* Leistung angemessen. د هغې معاش د هغې له کار سره مناسب دی
behilflich مرستندوی	Können Sie *mir* in dieser Sache behilflich sein? تاسو په دې کار کې له ما سره مرسته کوی شئ؟
bekannt څرګند، معلوم	Seine Aussage ist *mir* seit Langem bekannt. د هغه خبرې له ډېر وخت راهيسې ما ته څرګندې دي
beschwerlich په عذابونکی، سخت	Lange Flugreisen sind *mir* zu beschwerlich. د الوتکې اوږده مزلونه ما ته په عذابونکي دي

bewusst په شعوري ډول	Das ist *mir* niemals bewusst geworden. په شعوري ډول زه هېڅکله په دې نه یم پوه شوی
böse په قهر	Bist du *mir* böse? ته په ما په قهر يې؟ له ما نه خپه يې؟
dankbar منونکی	Ich bin *dir* sehr dankbar. زه له تا نه ډېر منونکی یم
entsprechend د يو شي سره سم	Der Preis *ist* der Qualität der Ware entsprechend. د مال نرخ د جنسيت سره سم دی
fremd پردی، بېګانه	Diese Stadt ist *mir* immer fremd geblieben. دا ښار ما ته تل پردی پاتې شوی دی
gegenwärtig په حافظه کې پاتې	Der Buchtittel war dem Professor im Augenblick nicht gegenwärtig. په دې شېبه کې د کتاب نوم د پروفيسر حافظې ته نه ورتلو
geläufig څرګند، پوه، معلوم	Dieser Ausdruck ist *mir* nicht geläufig. زه په دې اصطلاح نه پوهېږم
gelegen په ګټه	Deine Hilfe kommt *mir* sehr gelegen. ستا مرسته ډېره زما په ګټه ده
gewachsen له وسه پوره، قادر	Er ist dieser Aufgabe *nicht* gewachsen. دا وظيفه د هغه له وسه پوره نه ده
gleichgültig بې تفاوته	Es ist mir gleichgültig, ob du dort hingehst oder nicht. دا ما ته بې تفاوته ده چې ته هلته ځې او که نه
nahe نږدې، لنډ	Wir waren *dem* Ziel sehr nahe. مونږ هدف ته ډېر نږدې شوي وو
peinlich له شرم نه ډك، شرموونکی	Sein Lob war *mir* peinlich. د هغه په صفت باندې زه شرمېدلم
recht په طبع سم، په طبع برابر	Sein Besuch war *den* Verwandten nicht recht. د خپلوانو کور ته ورتګ د خپلوانو په طبع برابر نه و
sympathisch چې خوښ شي	Meine neue Lehrerin ist *mir* sympathisch. زما نوې ښوونکې زما خوښېږي
treu وفا دار، با وفا	Er ist *seiner* Frau immer treu geblieben. هغه خپلې مېرمنې ته تل وفادار پاتې شوی دی
überlegen برلاسی، غالب	Unsere Mannschaft war *der* gegenerischen Mannschaft überlegen. زمونږ ټيم په سيال ټيم باندې برلاسی و
unterlegen کمزوری، مغلوب	Er war *seinen* Konkurrenten unterlegen. هغه د خپلو سيالانو نه کمزوری و
vergleichbar ورته ، په شان	Dein Lebensweg ist *meinem* vergleichbar. ستا ژوندلار زما د ژوندلارې سره مقايسه کېدی شي
verhasst منفور، د کرکې وړ	Dieser Mensch ist *mir* verhasst. له دې انسان نه زما کرکه راځي
zugetan خوښ، ګران	Er ist *seinen* Enkelkindern sehr zugetan. د هغه لمسيان د هغه ډېر خوښېږي
zuwider چې ډېر بد راشي	Deine Lügen sind *mir* zuwider. ستا دروغونه زما ډېر بدې راځي

Auswahl der Adverbien mit Zeit- und Maßangaben im Akkusativ د وخت او اندازې هغه قیدونه چې له (Akkusativ) سره راځي	
alt عمر لرونکی	Das Kind ist erst *einen* Monat alt. دا ماشوم اوس یو میاشتینی شو
breit پلن	Der Schrank ist *einen* Meter breit. دا الماری یو متر پلنه ده
dick ډبل	Das Brett ist zwanzig Millimeter dick. دا تخته شل میلي متره ډبله ده
hoch لوړ، جګ	Der Himalaya ist 8848 Meter hoch. د همالیا غر ۸۸۴۸ متره لوړ دی
lang اوږد	Das Bett ist zwei Meter lang. دا کټ دوه متره اوږد دی
lang ټول، غونډ	Er arbeitet *den* ganzen Tag lang. هغه ټوله ورځ کار کوي
schwer دروند	Der Stein ist *einen* Zentner (= 50 kg) schwer. دا تیږه پنځوس کیلوګرامه درنه ده
tief ژور	Die Grube ist zehn Meter tief. دا کنده لس متره ژوره ده
weit لیرې	Manche Vögel können 10 000 Kilometer weit fliegen. ځیني مرغان لس زره کیلومتره لیرې الوتلی شي
wert ارزښت لرونکی	Deine Ersparnisse sind nur noch die Hälfte wert. ستا د سپما ارزښت اوس تش په نیمه اندازه دی

Adverbien mit Präpositionen هغه قیدونه چې د تراو حرفونو سره یوځای راځي

ځیني قیدونه شته چې هغه د تراو حرفونو یا (Präposition) سره یو ځای راځي چې یا د (Dativ) او یا د (Akkusativ) سره کارول کیږي. مثال (په یو شي باندې ویاړ کوونکی *auf* stolz). دلته (stolz) یو قید دی او (auf) د تراو حرف یا (Präposition) دی چې د (Akkusativ) سره استعمالیږي. مثال:

Worauf bist du stolz? ته په څه باندې ویاړ کوې؟ ته په څه باندې ویاړیږې؟ Ich bin stolz auf mein gutes Examen. زه پخپلې ښې ازموینې باندې ویاړ کوم Ich bin stolz darauf, dass ich ein ausgezeichnetes Examen geschrieben habe. زه په دې ویاړم چې ازموینه مې ډېره ښه لیکلې ده	

نور (Präpositionen) په لاندې جدولونو کې لیکل شویدي

Auswahl der gebräuchlichsten Adverbien mit Präpositionen (Akkusativ)		
Adverb	*Präposition*	*Beispielsatz*
ärgerlich په قهر	über	Er ist ärgerlich über *seinen* Kollegen. هغه په خپل همکار باندې په قهر دی
aufmerksam متوجه	auf	Er hat mich auf *die* Gefahren aufmerksam gemacht. هغه زه خطرونو ته متوجه کړم
bekannt مشهور	für	Das Hotel ist bekannt für *seine* gute Küche. دا هوټل د ښې ډوډۍ په وجه مشهور دی
bekümmert غمجن، خپه	über	Er war über *seine* Niederlage sehr bekümmert. هغه د خپلې ناکامۍ په وجه ډېر غمجن و
betroffen خپه، خواشینی	über	Sie war über *den* Tod ihres Vaters sehr betroffen. هغه د خپل پلار د مړینې له پلوه ډېره خواشینې وه
beunruhigt نا ارامه	über	Der Minister ist über *die* Wirtschaftslage sehr beunruhigt. وزیر د اقتصادي وضعې له پلوه ډېر ناارام دی
böse په قهر	auf	Ich bin böse auf *dich.* زه تا پسې په قهر یم

eifersüchtig د میني له حسد نه ډك	auf	Sie ist eifersüchtig auf *ihren* Mann. هغه ښځه د خپل میړه سره د میني رخه کوي (نه غواړي چې میړه یې د نورو ښځو خوښ شي)
entsetzt شوك لیدلی، ډارېدلی	über	Ich bin entsetzt über *diese* Grausamkeit. دې ظلم او بې رحمی باندې ما شوك ولیدو
erfreut خوښ، خوشحاله	über	Ich bin erfreut über diese Initiative der Regierung. د حکومت د دې ابتکار له امله زه خوښ یم
froh خوښ، خوشحاله	über	Wir sind froh über die gute Nachricht. د دې ښه خبر په وجه مونږ خوښ یو
glücklich خوښ، نېکمرغه	über	Ich bin sehr glücklich über diese Lösung. په دې حل باندې زه ډېر خوښ یم
neidisch له حسد نه ډك	auf	Er ist neidisch auf meinen Erfolg. زما په بریالیتوب د هغه رخه راځي (زما بریالیتوب نشي لیدلی)
nützlich ګټور، مفید	für	Es war für die Natur sehr nützlich, dass es geregnet hat. دا چې باران وشو، دې د طبیعت لپاره ډېره ګټه وکړه
schädlich مضر، تاواني	für	Das ist schädlich für die Gesundheit. دا د روغتیا لپاره تاواني شی دی
stolz وياړلی	auf	Ich bin stolz auf dich. زه په تا وياړم
verbittert خپه او ناراض	über	Sie ist verbittert über ihr schweres Schicksal. هغه د خپل سخت تقدیر له پلوه خپه او ناراضه ده
verliebt په یو چا مین	in	Bist du in sie verliebt? ته په هغې مین یې؟ Er ist in dich verliebt. هغه په تا مین دی
verwundert حیران پاتې	über	Ich bin sehr verwundert über seine Stellungnahme. زه د هغه دریځ ته حیران پاتې یم

Auswahl der gebräuchlichsten Adverbien mit Präpositionen (Dativ)		
Adverb	*Präposition*	*Beispielsatz*
angesehen مشهور، محبوب، مخورېز	bei/ als	Er ist bei seinen Kollegen angesehen. هغه د خپلو همکارانو په منځ کې محبوبیت لري Wir brauchen ein System, das als gerecht angesehen wird. مونږ داسې یو سیستم په کار دی چې خلك ورته د عادل سیستم په سترګه وګوري
arm چې پکې لږ وي	an	Europa ist sehr arm an Ressourcen. په اروپا کې طبیعي زېرمې ډېرې لږې دي Diese Speise ist arm an Kalorien. په دې خوړو کې کالوري لږه ده
begeistert چې ډېر خوښ شي	von	Die Jugendlichen waren von dem Konzert begeistert. د ځوانانو دا کنسرت ډېر خوښ شو
bekannt بلد، مشهور	mit/bei	Ich bin mit ihm seit der Schulzeit bekannt. زه د ښوونځي د وخت راهیسې له هغه سره بلد یم Er ist bei allen Fußballspielern bekannt. د ټولو فوټبالرانو تر منځ هغه مشهور دی
beliebt محبوب	bei	Er war bei seinen Kollegen sehr beliebt. هغه د خپلو همکارانو په منځ کې ډېر محبوبیت درلود

besessen یو شي پسي لېونی	von	Er ist von seiner Arbeit so besessen, dass er seine Familie völlig vernachlässigt. هغه خپل کار پسي دومره لېونی دی چي خپله کورنی يې بالکل هېره کړېده
betroffen اغېزمن شوی	von	Viele Menschen sind vom Erdbeben betroffen. ډېر خلك د زلزلي له امله اغېزمن شويدي
blass کمرنګه، ژیړ	vor	Vor Schreck ist sie ganz blass geworden. هغه د ډار له لاسه بالکل ژيړه شوه
erkrankt په یوې ناروغی اخته	an	Er ist an einer Grippe erkrankt. هغه د والګي په ناروغی اخته دی
fähig لـه وسـه پـوره، توان لرونکی	zu	Der Angeklagte ist durchaus zu einem Mord fähig. دا متهم د وژلو توان لري
fertig خلاص، تمام، سر ته رسېدلی	mit	Ich bin mit meinen Aufgaben noch nicht fertig. ما لا خپلي وظيفي خلاصي کړي ندي
fertig چمتو، تیار	zu	Die Holzbretter sind fertig zum Transport. د لرګو تختي د لېږلو لپاره چمتو دي
frei له یو شـي نه تـش، خالي	von	Dieser Schritt ist jedoch nicht frei von Problemen. دا قدم له ستونځو نه تش نه دی
freundlich ښه وضع کوونکی	zu	Er ist immer freundlich zu mir. هغه له ما سره تل ښه وضع کوي
interessiert علاقه لرونکی	an	Ich bin an diesem schönen Haus sehr interessiert. زه له دې ښايسته کور سره ډېره علاقه لرم
reich غني، شتمن، بډا، ډېر څه لرونکی	an	Alaska ist reich an Bodenschätzen. په (Alaska) کي طبيعي معدني زېرمي ډېري دي
rot سور	vor	Er wurde vor Wut ganz rot. د قهر له لاسه هغه تك سور شو
überzeugt باور لرونکی	von	Er ist von dieser Meinung völlig überzeugt. په دې مفکوره باندې هغه بالکل باور لري
verrückt یو شي پسي لېونی	nach	Er ist ganz verrückt nach Cowboyfilmen. هغه د کوبايي فلمونو پسي لېونی دی
verschieden توپیر لرونکی، مختلف	von	Obwohl sie Brüder sind, sind sie voneinander sehr verschieden. سره لـه دې چي هـغوی سـره ورونـه دي، خو له يو بل نه ډېر توپير لري
verständnisvoll تفاهم لرونکی	gegenüber	Seien Sie verständnisvoll gegenüber dem fremden Brauchtum. تاسو بايد د پردو دودونو سره تفاهم ولرئ
verwandt له یو چا سره خپل	mit	Also sind wir miteinander verwandt. ښه نو، مونږ له يو بل سره خپل يو
voll ډك	von	ein Herz voll Liebe له مينې نه ډك زړه
voreingenommen د یو چا په هکله مخکی له مخکي بد نظره	gegenüber	Sie waren dem neuen Kollegen gegenüber ein wenig voreingenommen. هغـوی د نـوي همکار په هکله مخکي له مخکي لږ څه بد نظره وو
zufrieden د یو چا یا د یو شي نه راضي	mit	Er ist nie mit sich zufrieden. هغه هيڅکله له ځان نه راضي نه دی

zurückhaltend ځان ګوښه نیوونکی	gegenüber	Sie verhält sich uns gegenüber sehr zurückhaltend. زمونږ په وړاندې هغه ځان ډېره ګوښه نیسي

Partikel نه ګردانېدونکي الفاظ

په پورتنیو برخو کې مو په مفصل ډول د صفتونو ګردانونه او قیدونه په مختلفو ډولونو زده کړل. په دې برخه کې به داسي الفاظ زده کړو چي پخپله ظاهرآ هېڅ اهمیت نلري، دا په دې مانا چي دا الفاظ نه د صفت، نه د اسم او نه د فعل په شان ګردانیږي. بل دا چي دا الفاظ په جمله کې هېڅ شان بنیادي برخه نلري. دې الفاظو ته (Partikel) وايي. په لغوي مانا (Partikel) اصلا یو (بڅرکي) یا یوې (ذرې) ته وايي، خو په ګرامر کې بیا هم ځان ته ځای لري. که چېرته دا الفاظ موجود نه وي، نو بیا هم له یوې جملې نه سړې مطلب اخیستی شي. مثال:

Das ist *ja* unglaublich. په دې باندې د سړي باور نه راځي

دلته د (ja) کلمه یو (Partikel) دی. که دا جمله بې له (ja) په دې ډول راشي چي :
(Das ist unglaublich) ، نو له دې جملې نه هم پورتنی مانا اخیستل کېدی شي. دا چي دا الفاظ دومره غیرمهم دي، نو پوښتنه دا ده ولې دلته په ګرامر کې ورته ځای ورکول کیږي؟ ځواب دا دی چي دا الفاظ یو مطلب لاپسي ښه څرګندوي. هغه کنایه چي یو ویونکي ورته ګوته نیسي، په دې الفاظو باندې د اورېدونکي غوږ ته لاپسي واضح رسیږي. مثال: که چېرته یو کور اور اخیستی وي او د کور خاوند اطفایې ته غږ وکړئ چي هله ژر راشئ چي کور اور اخیستی دی، خو اطفائیه هغه وخت راورسیږي چي ټول کور سوی وي. نو په دغه وخت کې د کور خاوند اطفایې ته څه وايي؟ هغه به دا ووايي چي:

Kommen Sie jetzt *erst*? تاسو اوس راځئ (چي ټول کور سوځېدلی دی) ؟

په پورتنۍ جمله کې (erst) یو (Partikel) یا یو ګرامري (بڅرکی) دی، خو څنګه چي پورته لیدل کیږي، په جرمني ژبه کې بڅرکی (erst) هغه څه بیانوي چي په پښتو کې یې یوه غونډه جمله بیانوي چي هغه جمله دا ده (چي ټول کور سوځېدلی دی). دا شان الفاظ د لیکلو په ځای د ژبې یا د خولې له لارې لاپسي ښه غوږ ته راځي، ځکه دا الفاظ ډېر په تآکید او په شدت ویل کیږي. له بده مرغه ډېرو (Partikel) الفاظو ته په پښتو کې هممانیز یا مترادف لغات نشته، نو له دې کبله په پښتو کې داسي یوه مهمه اشاره یا کنایه د یو لفظ په ځای په یوه اوږده جمله کیږي. په جرمني ژبه کې (Partikel) زښت ډېر دي، خو د بېلګې په توګه به په لاندې برخه کې یو څو معمول (Partikel) زده کړو.

schon	nur	bloß	erst	noch

s c h o n

دا لفظ په مختلفو ماناګانو استعمالیږي.
① کله چي یو کار د وخت له لحاظه له وخته مخکې وشي

Kannst du für heute etwas Holz hacken? ته کوی شي چي د نن لپاره لږ څه لرګي وچوې؟ Das habe ich *schon* vor zwei Stunden getan. دا مې وخته دوه ساعته دمخه کړي دي

② کله چې یو کار د توقع په خلاف وشي

Der Arzt sagt, der Patient soll heute diese Tablette nicht nehmen.
ډاکټر وایي چې رنځور دې نن دغه ګولی ونخوري
Er hat sie *schon* genommen. (چې اصلاً باید خوړلې یې نه وای) هغه وخته دا ګولی خوړلې ده

③ کله چې بې صبري وشي او سړی غواړي چې یو کار دې ژر وشي

Komm *schon* zu mir! ته ځنډ مکوه او ژر زما خوا له راشه
Nun, mach *schon*! ته ځنډ مه کوه، اوس ژر دا وکړه

④ کله چې د یو کار سره د چا اصلاً موافقه نه وي، نو ځکه د کېدلو لپاره یې محدودیت ته اشاره وشي

Das kannst du *schon* machen, aber ich sage dir, dass es gefährlich ist.
ته دا کار کوی شي، خو زه درته وایم چې دا کار خطرناکه دی

⑤ کله چې دوه کارونه بې له دمې شا په شا وشي، اصلاً باید لږ څه دمه پکې راغلې وای

Kaum war seine Frau gestorben und *schon* hat er wieder geheiratet.
د هغه د ښځې د مړینې نه لا لږ وخت تېر شوی نه و چې هغه بل واده وکړو

⑥ کله چې په یو شي کې لږ څه حېرانتیا یا تعجب ښکاره کړی شي

Das Kind ist *schon* acht Jahre alt. دا ماشوم اته کلن دی (اصلاً ډېر وړوکی ښکاري)
Sie sind jetzt *schon* der Hundertste, der mich das fragt.
تاسو دا سلم کس یاست چې دا پوښتنه رانه کوي (حیران یم چې ولې دومره ډېر خلك رانه پوښتنه کوي)

⑦ کله چې د یو شي بیه یا نرخ له توقع نه لږه وي

Ein gutes Auto bekommt man heute *schon* für unter 10.000 Euro.
یو ښه موټر نن د لس زره یورو نه په ټیټه بیه لاس ته راوړل کېږي

⑧ کله چې د یو چا خبره یاده شي چې ډېر پخوا کوم چا کړې وي

Schon Sokrates soll geklagt haben: Die Jugend hat keinen Respekt mehr vor älteren Leuten.
ویل کېږي چې سقراط هم دا پرياد کړی دی چې: نن ورځ ځوانان مشرانو ته احترام نکوي

⑨ کله چې یو لږ شی یو لوی غبرګون یا عکس العمل ته کفایت وکړي

Schon der bloße Gedanke daran ekelt mich an.
تش زما په فکر کې د هغې ګرځېدل ماته کانګه راولي

⑩ کله چې د یوې خبرې سخت عاقبت ته اشاره وشي

Du wirst *schon* sehen! ته به عاقبت یې وګورې چې څه کېږي

⑪ کله چې د یو کار د کېدلو زیات احتمال ته اشاره وشي

Er wird *schon* wieder kommen. هغه به بېرته راشي (احتمالات یې ډېر دي)

⑫ کله چې یو شي ته په ټیټه سترګه وکتل شي

Was du *schon* weißt! په هغه څه چې ته پوهېږې، هغه هیڅ په حساب کې نه راځي

⑬ کله چې د یو کار په بدل کې یوه خاصه غوښتنه او یا توقع یاده شي

Wenn ich mich *schon* dafür hergebe, dann will ich auch ordentlich bezahlt werden.
دې کار ته چې زه حاضر شم، نو په بدل کې یې سمه حق الزحمه هم غواړم

⑭ کله چې په یو کار کې سموالی یاد شي چې هېڅ نیمګړتیاوې پکې پاتې نشي

Wenn *schon*, denn *schon*!
یو کار چې یو څوک کوي، یا دې په ښه توګه وکړي او یا دې هېڅ نکوي (نیمګړی کار دې څوك نکوي)

⑮ کله چې یو څوك او یا یو شی په هېڅ ډول ونه منل شي

Ich ergebe mich niemandem, dir *schon* gar nicht.
زه هېڅ چا ته نه تسلیمیږم، تا ته خو په هېڅ وجه نه
Meine Tochter mag keine Äpfel, solche *schon* gar nicht.
زما د لور مڼې هېڅ نه خوښیږي، داسې مڼې خو په هېڅ وجه نه

n u r

① کله چې د یو کار د کولو لپاره د امکان تر حده پورې زحمت یاد شي

Ich besuche meinen kranken Vater, sooft ich *nur* kann.
هر څومره چې زما له وسه کیږي، زه د خپل ناروغ پلار لیدو ته ورځم

② کله چې د یوې موضوع په حل کې له یو چا نه لار ورکه شي

Was soll ich *nur* tun? له ما نه لار ورکه ده چې څه وکړم؟
Wo ist denn *nur* mein Schlüssel? زما کیلي چیرته ورکه ده؟

③ کله چې په یوې خبرې کې حیرانتیا، تعجب، نیوکه یا انتقاد یاد شي

Was er *nur* alles kann! هغه په څومره ډېرو شیانو پوهیږي (یعني هغه ډېر څه کوی شي)
Was ist das *nur* für eine schöne Stadt! دا څومره ښایسته ښار دی
Was hast du da *nur* wieder gemacht! دلته تا بیا څه کړي دي (یعني ورانی دې کړی دی)

④ د یو چا د ارامولو او هغه ته د جرآت ورکولو لپاره

Nur mit der Ruhe, wir haben Zeit genug! هرڅه په کراره، مونږ په کافي اندازه وخت لرو
Nur Mut, das schaffst du schon! مه ډاريږه، ته یې کوی شي

⑤ د یو کس او یا د یو شي پورې د یو محدودیت ښکاره کولو لپاره

Nur einer hat den Unfall überlebt und sonst niemand.
تش یو کس په دې ټکر کې ژوندی پاتې شو او بل هېڅ څوك نه
Ich habe *nur* das Fahrrad verkauft und nichts anderes.
ما تش دا بایسکل خرڅ کړی دی او بل هېڅ نه
Mein Sohn hat das Brot *nur* gekauft und nicht gegessen.
زما زوی دا ډوډی تش په بیه اخیستې ده او خوړلې یې نده

Ich habe ihn *nur* kurze Zeit gesehen. هغه ما د ډېر لنډ وخت لپاره ليدلی دی
Das habe ich ja gleich gesagt, du hast es mir *nur* nicht geglaubt.
دا خبره خو ما سمدلاسه وکړه، خو تا زما په خبره باور ونکړو
Der Film hat mir gut gefallen, *nur* dass er ein bisschen zu lang war.
دا فلم مې خوښ شو، خو لږ څه ډېر اوږد و

⑥ کله چې يوه هيله يا ارمان بيان شي

Wenn er *nur* wieder nach Hause käme! کاشکې چې هغه بېرته کور ته راشي
Hätte ich das doch *nur* nicht gesagt! کاشکې چې دا مې نه وای ويلي

⑦ کله چې يو چا ته يو ګواښ وشي يا يو چا ته اخطار ورکړل شي

Komm du mir *nur* nach Hause! ته خو زما کور ته راشه (چې زه درته ښه سزا درکړم)
Glaub *nur* nicht, dass du damit durchkommst!
ته فکر مکوه چې ته به په دې باندې پرمخ تللی وشي

b l o ß

(bloß) د (nur) سره هممانيز يا مترادف لغت دی او په ډېرو حالاتو کې په هر هغه ځای کې کارول کېدی شي چې هلته (nur) کارول کيږي.

① يو مطلب چې په مخکينی جمله کې يې صفت شوی و، په دوهمه جمله کې د صفت محدودولو لپاره

Das Konzert war toll, *bloß* war die Musik ein bisschen zu laut.
کنسرت نور ښه و، خو د موسيقی غږ لږ څه ډېر جګ و
Ich habe es auch gehört. Ich frage mich *bloß*, stimmt das auch?
دا ما هم اورېدلي دي. خو ما ته دا پوښتنه راپيدا کيږي، چې دا ريښتيا هم ده او که نه

② د يوې پېښې د شدت د لږ ښودلو لپاره، د يو شي د اغېز د کم ښودلو لپاره

Die Kugel hat ihn *bloß* gestreift und nicht voll getroffen.
ګولی هسې د هغه د پوستکي له سر نه تېره شوه او د هغه په ځان ونه لګېدله

③ د يو شي د بد عاقبت د ښودلو لپاره

Bleib im Bett, sonst wirst du *bloß* noch krank.
ته په کټ کې پاتې شه، او که نه نو ته به ناروغ شي
Sag lieber nichts, sonst wird er *bloß* noch wütender.
ته څه مه وايه، او که نه نو هغه لاپسې په قهريږي

④ کله چې په يوې خبرې کې حيرانتيا، تعجب، نيوکه يا انتقاد ياد شي

Wie konntest du *bloß* so etwas Schreckliches tun? تا نو څنګه داسې يو بد کار کوی شو؟

⑤ د يو چا د ارامولو او هغه ته د جرآت ورکولو لپاره

Reg dich *bloß* nicht auf! *Bloß* keine Angst! ته خپل اعصاب مه خرابوه ! مه ډارېږه!

⑥ کله چې یو چا ته یو ګواښ وشي یا اخطار ورکړل شي

Halt *bloß* endlich den Mund! ته دي نور نو خوله نیسه (خبرې مکوه)
Glaub *bloß* nicht, dass ich mir das gefallen lasse! ته فکر مکوه چې زه به دا هسې ومنم

⑦ کله چې یوه هیله یا ارمان بیان شي

Hätte ich das doch *bloß* nicht gesagt! کاشکې چې دا خبره مې نه وای کړې
Wenn wir *bloß* schon da wären! کاشکې چې موږ اوس هلته رسېدلي وای

erst

① د یو حالت د لاپسې سخت ښودلو یا د یو ځرنګوالي د لاپسې ډېر ښودلو لپاره

Er ist schon frech, aber sein Bruder *erst*. هغه سپین سترګی دی، خو د هغه ورور لاپسې ډېر
Würdest du diesem Kind weiterhelfen? Jetzt *erst* recht. ته به له دې ماشوم سره نور هم مرسته وکړې؟ که پخوا مې کوله او که نه کوله، خو اوس یې هرومرو کوم

② کله چې یو کار یا یوه پېښه له خپل اصلي وخت نه وروسته وشي

Ich bin *erst* gegen Mittag aufgewacht. غرمه رانږدې شوې وه چې زه له خوبه راویښ شوم
Erst viel später habe ich alle Einzelheiten erfahren.
ډېر وخت وروسته زه له جزیاتو نه یې خبر شوم

③ کله چې د یوې پېښې نه ډېر وخت تېر شوی نه وي

Ich habe ihn *erst* kürzlich gesehen. هغه ما لنډ وخت مخکې ولیدو

④ کله چې ښکاره کړی شي چې د وخت له اړخه لا ډېره وخته ده او وخت لا شته

Bleib noch ein bisschen, es ist *erst* zehn Uhr. ته لږ څه پاتې شه، اوس خو لا لس بجې دي
Es ist *erst* Oktober, und schon schneit es!اوس لا د اکتوبر میاشت ده، خو بیا هم واوره ورېږي

⑤ کله چې یو کار د توقع په خلاف ډېر لږ شوی وي

Ich lese schon seit vier Stunden und habe trotzdem *erst* 2 Seiten geschafft.
دا څلور ساعت دی چې زه مطالعه کوم، خو دې سره سره تش دوه پاڼې مې خلاصې کړې دي

⑥ کله چې یو کار د توقع په خلاف ډېر ځنډ وشي

Der Bus fährt *erst* in vier Stunden.
سروېس څلورساعته وروسته ځي (توقع دا ده چې ژر ولاړ شي)

⑦ کله چې له یو کار سره ضدیت او مخالفت وي، او یا یو د یو کار د کولو تصمیم ونښودل شي

Sie geht nicht gern einkaufen, und freitags *erst* recht nicht.
د هغې خو هسې هم سودا اخیستل نه خوښیږي، خو د جمعې په ورځو کې هېڅ نه

n o c h

① کله چي يو کار لا سرته رسېدلی نه وي، خو سرته رسېدل يې نږدې شوي وي

Es schneit kaum *noch*.	واوره دومره لږه وريږي چې سړی فکر کوي چې هېڅ به نه وريږي
Der Film läuft *noch*.	فلم لا روان دی، فلم لا پای ته رسېدلی ندی
Ich habe *noch* nicht gefrühstückt!	ما لا تر اوسه پوره سبا ناری ندی کړی

② کله چي له يو کار يا له يوې نېټې نه مخکې يو بل کار د کولو وي

Kannst du das *noch* vor den Ferien erledigen?
ته کوی شې چې دا له رخصتيو نه مخکې خلاص کړې؟
Ich muss *noch* die Blumen gießen, bevor wir weggehen.
مخکې له دې نه چې مونږ بهر ولاړ شو، زه بايد ګلانو ته اوبه واچوم

③ کله چي د يو کار بد عاقبت بيان شي

Mit dem Zigarettenrauchen bringst du dich *noch* ins Grab!
په سګرټ څکولو باندې ته ځان په قبر کې غورځوې
Das wirst du *noch* bereuen. ته به له دې نه پښېمانه شې

④ کله چي سړی يو کار په نږدې راتلونکي کې کوي

Ich komme *noch* darauf zurück.	زه دې ټکي ته بېرته راځم

⑤ کله چي په نږدې راتلونکي کې يو کار کېدونکی وي

Sie wird *noch* kommen.	هغه به راشي

⑥ کله چي لنډ وخت مخکې يو څه پېښ شوي وي

Sieh an, gestern war er *noch* krank und heute tanzt er schon wieder in der Disko! ته خو ګوره، پرون هغه ناروغ و، او نن هغه په ډيسکو کې ګډا کوي

⑦ کله چي يوه پېښه ډېر ژر وشي

Noch ehe ich aussteigen konnte, schloss die Türe.
مخکې له دې نه چې زه ښکته کېدی وشم، دروازه بنده شوه
Der Fahrer starb *noch* am Unfallort. موټروان لا د ټکر په ځای کې مړ شو

⑧ کله چي يوڅه له يو بل څه نه اضافه پاتي وي، خو دومره لږ وي چې خلاصېدو ته نږدې وي

Ich habe *noch* sieben Euro.	له ما سره اوه يورو پاتي دي
Hast du *noch* ein bisschen Zeit?	ته لږ څه نور وخت لرې؟

⑨ کله چي د موجوده شيانو تر څنګ نور څه يکي زيات شي او يا يو بل تن په يوه ډله کې يوځای شي

Bringen Sie mir *noch* eine Tasse Tee, bitte!	تاسو ما ته يوه بله پياله چای نور هم راوړئ

Nimmst du *noch* ein Stück Kuchen?	ته یوه ټوټه نور کیك اخلې؟
Und wer ist *noch* hinzugekommen?	او بل څوك په دې کې ورزیات شو؟

⑩ کله چې یو شی د بل شي سره پرتله شي، نو سره له منفي اړخه بیا هم له نورو نه ښه وي

Da hast du *noch* Glück gehabt, andere mussten mit solch einer Grippe im Bett bleiben! ستا طالع وه، نور کسان د داسې والګي سره مجبور وو چې په کټ کې پاتې شي

⑪ کله چې د یو شي برتري یا لوړوالی څرګند کړی شي

Das waren *noch* Zeiten!	دا هغسې (ښه) وختونه وو
Dies ist eben *noch* Qualität!	دې ته نو (ښه) کیفیت وایي

⑫ کله چې د یو چا توقع تر سره نشي او سړی له یو چا نه ګیلې مانې وکړي

Du hättest *noch* ein paar Minuten warten können!
تا کولی شو چې یو څو دقیقې نور هم صبر وکړې (په دې چې تا صبر ونکړو، نو څکه دا کار ونشو)
Das hättest du wohl *noch* für mich tun können! تا کولی شو چې زما لپاره دا وکړې (خو ودې نکړو)

⑬ کله چې د یو صفت لاپسې زیاتول یا کمول بیان شي

Hier ist es ja *noch* schöner als ich gedacht habe!
څومره چې ما فکر کوه، دا ځای له هغې نه نور هم ښایسته دی
Nun wird wohl alles nur *noch* schlimmer. اوس به هرڅه لاپسې خراب شي

⑭ کله چې یو شی پخپل حال پاتې شي، سره له دې چې یو څوك بدلولو ته یې خواري هم وکړي
(دلته له (noch) سره (so) یوځای کیږي، په دې ډول: (noch so)

Da kannst du *noch so* viel trainieren, der Bauch bleibt immer noch so dick.
ته که هرڅومره ډیر تمرین وکړې، ستا ګېډه بیا هم غټه پاتې کیږي
Du kannst *noch so* viel schreien, erst machst du die Hausaufgaben!
که ته هرڅومره ډیرې چیغې وهې ووهه، لومړی به ته خپلې کورنۍ وظیفې کوې

⑮ کله چې سړی د یو هېر شوي شي پوښتنه کوي

Wie war *noch* Ihr Name?	ستاسو نوم څه و؟ (زما هېر شوېدی)
Wie hieß *noch* die Hauptstadt von Kanada?	د کاناډا پلازمینه څه نومېده؟

نور (Partikel) دا دي

sogar	eigentlich	vielleicht	einigermaßen	wenigstens
wohl	kaum	besonders	vor allem	

Übungen:

Bitte ergänzen Sie die folgenden Sätze mit: schon, erst, nur, noch!

1. Habt ihr schon alle Fenster geputzt? تاسو ټولې کړکۍ پاکې کړېدي؟
   Nein, wir haben ……….. die Fenster im Schlafzimmer geputzt.
   نه، مونږ تش د خوب د کوټې کړکۍ پاکې کړې
2. Der Schule beginnt um 08.00 Uhr. ښوونځي په ۸ بجو شروع کیږي
   Um 08.15 Uhr waren ……….. 4 Schüler im Unterricht.
   په پنځلس باندې اته بجو لا څلور شاګردان په درس کې وو
3. Jeden Tag kommen 20 Schüler zum Unterricht.
   هره ورځ شل تنه زده کوونکي درس ته راځي
   Heute waren ……….. 4 Schüler im Unterricht.
   نن په درس کې تش څلور تنه زده کوونکي حاضر وو
4. Normalerweise rufe ich ihn mehrmals an.
   په عادي حالت کې هغه ته زه څو وارې ټېلفون کوم
   Heute habe ich ihn ……….. einmal angerufen und ……….. hat er zugesagt.
   نن هغه ته ما تش یوځل زنګ ووهو او هغه سمدلاسه هوکړه وکړه
5. Selbst 4 jährige Kinder können sich alleine anziehen.
   حتی څلورکلن ماشومان په یوازې ځان خپلې جامې اغوستلی شي
   Dieses Kind ist ……….. 5 Jahre alt und kann sich nicht alleine anziehen.
   دا ماشوم وخته پنځه کلن شوی دی او په یوازې ځان خپلې جامې نشي اغوستلی
6. Du warst an meinen Büchern sehr interessiert. تا زما د کتابونو سره ډېره علاقه درلودله
   Hast du mein neues Buch ……….. gelesen? تا زما نوی کتاب لوستی دی؟
   Nein, Ich habe im Augenblick ….. wenig Zeit. Ich habe leider ……….. 30 Seiten gelesen. نه، دمګړۍ زما وخت ډېر لږ دی، ما تش دېرش پاڼې يې لوستې دي
7. Glauben Sie, dass Sie das noch im Laufe dieser Woche erledigen können?
   تاسو فکر کوئ چې د دې اونۍ په لړ کې به دا کار خلاص کړی شئ؟
   Nein, in dieser Woche habe ich ……….. genug zu tun; ich werde wohl …… nächste Woche dazu kommen.
   نه، په دې اونۍ کې زما کار ډېر دی، زما به ایله په ایله په راتلونکې اونۍ کې ورته وخت پیدا شي
8. Es wäre besser, wenn er das wüsste. ښه به دا وای چې هغه له دې خبر وای
   Weiß er das ……….. ? Nein, er wird es ……….. heute Abend erfahren.
   هغه له دې نه خبر دی؟ نه هغه به نن ماښام له دې نه خبر شي
9. Ich benötige dringend Informationen über Herrn Patmann.
   د ښاغلي پتمن په برخه کې زما ډېر ضرور معلومات پکار دی
   Ich kann Ihnen leider ……….. wenig über Herrn Patmann erzählen.
   د ښاغلي پتمن په برخه زه تاسو ته ډېر لږ څه ويلی شم
   Wir kennen uns ……….. seit einem Jahr und treffen uns ……….. selten.
   مونږ د یو کال راهیسې یو بل پېژنو او یو بل ډېر لږ وینو
10. Um gut Deutsch sprechen zu können, muss man mindstens 6 Monate Deutsch lernen. د دې لپاره چې سړی په جرمني ژبه ښه وغږېدلی شي، سړی باید لږ تر لږه شپږ میاشتې جرمني ژبه زده کړي

Obwohl er ……….. seit 2 Monaten Deutsch lernt, kann er ……… ganz gut sprechen; ……….. seine Aussprache ist noch nicht in Ordnung.
سره له دې چې هغه د دوه میاشتو راهیسې جرمني ژبه زده کوي، هغه په جرمني ژبه ښه غږېدی شي. تش د هغه تلفظ ښه نه دی

11. Mir wurde versprochen, dass ein Mechniker sich heute bei Ihnen meldet.
له ما سره ژمنه وشوه چې نن به یو میخانیکر له تاسو سره اړیکي نیسي
Hat sich ……….. jemand bei Ihnen gemeldet? Nein, bei uns hat sich ……….. niemand gemeldet. له تاسو سره کوم چا اړېکي نیولي دي؟ نه، له مونږ سره تراوسه پوري هېڅ چا اړیکي ندي نیولي

12. Haben Sie alles erledigt? تاسو ټول کارونه سرته رسولي دي؟
Nein, ich habe sehr viel zu tun, ich bin gerade ……….. vom Urlaub zurück-gekommen. نه، زه زښت ډېر کار لرم او همدا اوس له رخصتۍ نه بېرته راغلم

13. So etwas sagt man seinem Chef sofort. داسې خبره خپل آمر ته سړی سمدلاسه کوي
Warum sagen Sie mir denn das alles ……….. heute! Das hätten Sie mir ……….. viel früher sagen müssen.
تاسو دا ټولې خبرې ماته ولې اوس کوئ! دا خبرې باید تاسو ماته ډېر پخوا کړې وای

14. Das Essen war sehr lecker. Es war ……….. zu heiß.
ډوډۍ ډېره خوندوره وه ، خو ډېره توده وه

15. Der Schüler ist sehr faul. Wäre er ……….. fleißiger.
دا زده کوونکی ډېر لټ دی، کاشکې چې هغه لږ څه خواریکښ وای

16. Ich mag es nicht, wenn du mich anfasst. Fass mich ……….. nicht an!
دا زما نه خوښېږي چې ته په ما لاس ولګوې. پام کوه چې په ما لاس ونه لګوې

17. Du kannst ……….. so viel lügen, du bist beim Klauen fotografiert worden.
هرڅومره دروغ چې ته ویلی شې وایه یې، د غلا په وخت کې ستا عکاسي شوېده

18. Ich habe nicht so viel Zeit. Komm ………..! زه ډېر وخت نلرم. ځنډ مکوه او ژر راشه

19. Kaum hat die Sonne geschienen und …… schneit es wieder.
د لمر سترګه لا لیدل شوې نه وي چې بیا واوره پیل شي

20. Ich sehne mich nach alten Zeiten. زما هغه پخواني وختونه راپه یادیږي
Das waren ……….. Menschen! دا څه (ښه) انسانان وو

Lösungen:

1 nur 2. erst 3. nur 4. nur, schon 5. schon 6. schon 7. schon 8. schon 9. nur, erst, nur 10. erst, schon, nur 11. schon, noch 12. erst 13. erst, schon 14. bloß 15. bloß 16. bloß 17. noch 18. schon 19. schon 20. noch

Das Pronomen = Fürwort ضمیر یا نومځری

ضمیر ته په پښتو کې (نومځری) وایي، یعني نوم ښودونکی. له دې کلمې نه په ژبه کې هغه وخت کار اخیستل کیږي چې سړی نه غواړي چې یوه کلمه څو څو واره تکراره شي. یعني د تکرار د مخنیوي لپاره د یوې کلمې په ځای بله کلمه استعمالیږي. نو په همدې علت په جرمني ژبه کې ورته (Fürwort) ویل شویدي، یعني د یوې کلمې په ځای بله کلمه. په لاتیني ژبه کې ورته (Pronomen) وایي. (Pro) یعني لپاره. (Nomen) یعني نوم یا اسم. دا چې ضمیر په عربي کې (وجدان) ته هم وایي دا د ګرامر سره څه اړه نلري. اوس به په پښتو ژبه کې یو مثال وګورو:

ما یوه ښځه ولیدله. ښځه ناروغه وه. ښځه یو ډاکټر ته ولاړه. ډاکټر ښځې ته درمل ورکړو. ښځه بیا د ډاکټر په درمل بېرته ښه شوه.

څنګه چې ښکاري، دلته د ښځې کلمه څوڅو واره تکراره شوه. بیا د ډاکټر کلمه څو واره تکراره شوه. د دې لپاره چې دا جملې په غوړ ښې ولګیږي، نو ښه به دا وي چې د څو واره ښځې ښځې ښځې په ځای وویل شي چې: (هغې). همدا رنګه ښه به دا وي چې د څو واره ډاکټر ډاکټر په ځای وویل شي چې: (هغه) . (هغې) او (هغه) ته نومځری یا ضمیر وایي. نومځري یا ضمیرونه په څو ډوله دي:

Personalpronomen	شخصي ضمیر	Demonstrativpronomen	د اشاري ضمیر
Reflexivpronomen	منعکسه ضمیر	Relativpronomen	ربطي ضمیر
Reziprokpronomen	متقابل ضمیر	Interrogativpronomen	سواليه ضمیر
Possessivpronomen	د خاوند ښودلو ضمیر	Indefinitpronomen	مبهم ضمیر

Personalpronomen (persönliches Fürwort) شخصي ضمیر

دا هغه ضمیر دی چې یو شخص، یو کس، یو څوك یا په بل عبارت یو انسان ښکاره کوي. دغه کس کېدی شي حاضر واوسي یا غیر حاضر، کېدی شي چې یو تن واوسي یا ډېر کسان، کېدی شي چې خبرې کونکی واوسي یا غوږ نیونکی. خبرې کونکي یا متکلم ته په جرمني ګرامر کې ویل کیږي:
(1. Person = لومړی کس)، غوږنیونکي یا مخاطب ته ویل کیږي: (2. Person = دوهم کس) او غیرحاضر یا غایب ته ویل کیږي: (3. Person = دریم کس)
شخصي ضمیرونه دا دي :

ich زه	du ته	er، sie, es هغه	wir مونږ	ihr تاسو	sie هغوی	Sie (محترم کس) تاسو

1. Person Singular لومړی مفرد کس	ich زه		1. Person Plural د لومړي کس جمع	wir مونږ
2. Person Singular دوهم مفرد کس	du ته		2. Person Plural د دوهم کس جمع	ihr تاسو
3. Person Singular دریم مفرد کس	er هغه نارینه sie هغه ښځه es هغه ماشوم		3. Person Plural د دریم کس جمع	sie هغوی

پوښتنه	په پښتو کې په لاندینۍ برخه کې لیکل شوې کومه جمله صحیح ده؟

Welche Frage ist richtig?	
Ich sehe du? = زه ته وينم	Ich sehe dich? = زه تا وينم؟

(ځرګنده ده چې صحيح جمله دا ده: (زه تا وينم) . په جرمني ژبه کې ويل کيږي: (Ich sehe dich) دا په دې مانا چې دلته له (du) نه چې د (Nominativ) حالت دی، د (Akkusativ) حالت جوړ شوی دی يعني (تا = dich) . له دې نه دا نتيجه اخيستل کيږي چې ټول شخصي ضميرونه ګردانيدی شي او ګردان يې په دې ډول دی:

Die Deklination der Personalpronomen

د شخصي ضميرونو ګردان

Kasus حالت Frage پوښتنه	Singular مفرد				
	1. Person Singular لومړی مفرد کس	2. Person Singular دوهم مفرد کس	3 Person Singular Maskulinum دريم مفرد کس نارينه	3. Person Singular Femininum دريم مفرد کس ښځينه	3. Person Singular Neutrum دريم مفرد کس ماشوم يا مخنث
Nominativ wer oder was? څوک يا څه شی	ich زه	du ته	er هغه نارينه	sie هغه ښځه	es هغه ماشوم
Genitiv wessen? د چا	meiner زما	deiner ستا	seiner د هغه	ihrer د هغې	seiner د هغه
Dativ wem? چا ته	mir ما ته	dir تا ته	ihm هغه ته	ihr هغې ته	ihm هغه ته
Akkusativ wen oder was? څوک، چا	mich ما، زه	dich تا، ته	ihn هغه نارينه	sie هغه ښځه	es هغه ماشوم

Kasus حالت Frage: پوښتنه	Plural جمع		
	1. Person Pl.	2. Person Pl.	3. Person Pl.
Nominativ څوک يا څه شی wer oder was?	wir موږ	ihr تاسو، تاسې	sie هغوی
Genitiv wessen? د چا	unser زموږ	euer ستاسو	ihrer د هغوی
Dativ wem? چا ته	uns موږ ته	euch تاسو ته	ihnen هغوی ته

Akkusativ wen oder was ? څوک	uns مونږ	euch تاسو، تاسي	sie هغوی

Ich	du	wir	ihr	Sie
دا پورتني نومځري هغه ضميرونه دي چي يو غږېدونکی کس يا ډېر کسان مستقيماً يا نيغ په نيغه ښکاره کوي، هر څه دوي پخپله وايي او کوم غايب کس پکي نشته				

مثال:

Ich habe dich gestern gesehen.	ما ته پرون وليدلې

er	sie	es	sie (Plural)
دا هغه نومځري دي چي د دوي نومونه اوس نه ياديږي. د دوي نومونه پخوا له کوم بل چا له خوا ياد شويدي او اوس د هغوی د نوم په ځای ويل کيږي چي (هغه، هغې، هغوی).			

۱- (ich, du, wir, ihr, Sie) ضميرونه تل لپاره اشخاص يا انسانان دي چي مستقيماً يا نيغ په نيغه ورسره خبري کيږي او ويانډ يې پخپله يادوي. مثال:
Ich habe dich gestern gesehen. ما ته پرون وليدلې

۲- er, sie, es, sie (Plural) هغه شخصي ضميرونه دي چي پخوا د کوم ويونکي له خوا په خپل نامه ياد شويدي او اوس يې نوم نه اخيستل کيږي او د نوم په ځای يې ويل کيږي چي؛ هغه، هغې، هغوی ...
Der Professor ist verreist. Er kommt heute nicht.
پروفيسر په سفر تللی دی. هغه نن نه راځي

۳- (du, ihr) د ماشومانو، نږدي خپلوانو او ملګرو ته کارول کيږي. مثال:
Wie heißt du? ستا نوم څه دی؟
Was macht ihr heute Abend? تاسو نن ماښام څه کوئ؟

۴- (Sie) هغه ضمير دی چي د احترام لپاره مشرانو ته، پردو ته او هغه چا ته کارول کيږي چي سړی ورسره ډېر نږدي ملګری نه وی او يا ورسره په رسمياتو کي خبري کوي. (Sie) د يو کس او يا د ډېرو کسانو لپاره په همغه يو ډول کارول کيږي. مثال: (?Wie heißen Sie ستاسو نوم څه دی؟)

په پورتنيو نومځرو کي په دريو ځايو کي د (sie) کلمه ياده شوېده چي توپير به يې يو ځل بيا تشريح شي.

1. sie هغه ښځه	دا نومځری تش يوي ښځي ته ياديږي چي له هغي سره مخامخ خبري نکيږي، بلکي دغه ښځه د يو چا سره په خبرو کي ياديږي. دا نومځری په وروکي (s) ليکل کيږي. مثال: sie ist heute sehr krank هغه نن ډېره ناروغه ده
2. sie هغوی	دا نومځری هغه کسانو ته ياديږي چي کېدی شي دا ټول کسان نارينه واوسي، يا ټولي ښځي واوسي او يا نارينه او ښځي په ګډه واوسي او شمېره يې له يو نه ډېره وي ، يعني يا به دوه نارينه وي، يا به دوه ښځي وي او يا به يو سړی او يوه ښځه وي چي له دوي سره مخامخ خبري نکيږي بلکي دوي د يو بل چا سره په خبرو کي ياديږي. دا نومځری په وروکي (s) ليکل کيږي. مثال: sie sind sehr friedliche Menschen هغوی ډېر سوله ايز انسانان دي

3. Sie تاسو محترم شخص	دا نومځری هغه کسانو ته یادیږي چي دا کس یا یو نارینه واوسي یا ډېر نارینه کسان. بل دا چي دا کس کېدی شي چي یوه ښځه یا ډېري ښځې وي. همدا رنګه کېدی شي چي دا کسان یو نارینه او یوه ښځه وي او ډېر نارینه او ښځینه کسان په ګډه وي. د دغو کسانو سره تل مخامخ خبري کیږي، یعني دغه کسانو ته د غربېدونکي له خوا مخامخ خطاب کیږي. د دي نومځري لومړی توری تل په غټ (S) لیکل کیږي. مثال: Wie heißen Sie? ستاسو (محترم کس) نوم څه دی؟
	۵- (du, dich, ihr, euch) تل لپاره په وړو تورو لیکل کیږي. تش د جملي په سر کې د هر لغت لومړنی توری لوی لیکل کیږي.

Übungen:
Setzen Sie in Ihrer Antwort die entsprechenden Personalpronomen ein. Beispiel:
Magst du Äpfel? - ستا مني خوښیږي؟ Ja, ich mag sie. هو، هغه زما خوښیږي

1. Ist das Auto neu? دا موټر نوی دی؟	Ja ....
2. Ist die Lampe kaputt? دا څراغ خراب دی؟	Ja ....
3. Schmecken die Äpfel? دا مني خوند کوي؟	Ja ....
4. Sind die Kinder laut? د ماشومانو غږ جګ دی	Ja ....
5. Fährt der Zug schnell? اورګاډی چټك روان دی؟	Ja ....
6. Kommt dein Vater morgen? ستا پلار سبا راځي؟	Ja ....
7. Bist du verliebt? ته مین شوی یې؟	Ja ....
8. Ist Josef noch jung? یوسف لا ځوان دی؟	Ja ....
9. Herr Jakob, haben Sie das Geld? ښاغلی یوسف، پیسي له تاسو سره دي؟	Ja ....
10. Haben die Kinder die Brille? عینکې د ماشومانو سره دي؟	Ja ....

Lösungen: 1. Ja, es ist neu. 2. Ja, sie ist kaputt. 3. Ja, sie schmecken. 4. Ja, sie sind laut. 5. Ja, er fährt schnell. 6. Ja, er kommt morgen. 7. Ja, ich bin verliebt. 8. Ja, er ist noch jung. 9. Ja, ich habe es. 10. Ja, sie haben sie.

Übungen:
Personalpronomen + Akkusativ. Verwenden Sie die Frage. Benutzen Sie in Ihrer Antwort Personalpronomen!
Frage: Trinkst du den Tomatensaft? ته د رومیانو شربت ؟
Nein, … …. ….
Antwort: Nein, ich trinke ihn nicht. ځواب: نه زه هغه نه څښم

1. Isst du das Gemüse? ته دا سابه خوري؟
   Nein, … …. …. نه، زه هغه نه خورم
2. Mag deine Tochter Spinat? پالك ستا د لور خوښیږي؟
   Nein, … …. …. نه، هغه هغه نه خوري

3. Kauft dein Bruder den Wagen? ستا ورور داموټر په بيه اخلي؟
Nein, … …. …. نه، هغه هغه په بيه نه اخلي
4. Hörst du auch den Wind? د دې باد غږ ستا په غوږ هم درځي؟
Nein, … …. …. نه هغه زما په غوږ نه راځي
5. Siehst du auch das Flugzeug? ته هم دا الوتکه وينې؟
Nein, … …. …. نه، زه يې نه وينم
6. Herr Direktor, schreiben Sie den Brief? ښاغلی مدير ، دا ليك تاسو ليکئ؟
Nein, … …. …. نه، زه يې نه ليکم
7. Lesen die Schüler die Bücher? زده کوونکي کتابونه لولي؟
Nein, … …. …. نه، هغوی يې نه لولي
8. Backt der Bäcker Kekse? نانبای کلچې پخوي؟
Nein, … …. …. نه، هغه يې نه پخوي
9. Beißt der Hund den Mann? دا سپی دا سړی داړي؟
Nein, … …. …. نه، هغه يې نه داړي
10. Schneidet ihr die Zwiebeln? تاسو پياز غوڅوئ؟
Nein, … …. …. نه، مونږ يې نه پخوو

Lösungen:

1. Nein, ich esse sie nicht. 2. Nein, sie mag ihn nicht. 3. Nein, er kauft ihn nicht. 4. Nein, ich höre ihn nicht. 5. Nein, ich sehe es nicht. 6. Nein, ich schreibe ihn nicht. 7. Nein, er kocht sie nicht. 8. Nein, sie lesen sie nicht. 9. Nein, er beißt ihn nicht. 10. Nein, wir schneiden sie nicht.

Übungen: Ordnen Sie die Satzglieder. Konjugieren Sie die Verben. Setzen Sie das Subjekt auf Position 1. Das Verb steht immer auf Position 2.
Beispiel: vergessen هېرول / er هغه / seine Dummheit خپل حماقت /nicht mehrنور نه
Lösung: Er vergisst seine Dummheit nicht mehr. هغه خپل حماقت نور نه هېروي

1. anbellen / der Hund / ihn / immer سپی هغه پسې تل غاپي
……………………………………………………………
2. Er/eine Pizza/heute Abend/machen هغه نن ماښام يو پيزا جوړوي
…………………………………………………………… .
3. fotografieren / der Mann / sie / nicht دا سړی د هغه عکس نه اخلي
……………………………………………………………
4. sein / Lukas / von Beruf / Metzger د لوکاس مسلك قصابي ده
………………………………………………………… ....
5. kaufen / ich / das Auto / nicht زه دا موټر په بيه نه اخلم
……………………………………………………………
6. sein / sie (Pl.) / verheiratet / nicht هغوی د يو بل سره واده نه دی کړی
……………………………………………………………
7. arbeiten / sie (Sing.) / Berlin / in هغه په برلين کې کار کوي
……………………………………………………………
8. verdienen / er / Geld / sehr viel هغه زښتې ډېرې پيسې ګټي
……………………………………………………………

9. studieren / wir / Mathematik
مونږ د رياضي تحصيل کوو

....

10. telefonieren / ich / mein Freund / mit / täglich
زه د خپل ملګري ته هره ورځ ټيلفون کوم

....

Lösungen:

1. Der Hund bellt ihn immer an. 2. Er macht heute Abend eine Pizza. 3. Der Mann fotografiert sie nicht. 4. Lukas ist Metzger vom Beruf. 5. Ich kaufe das Auto nicht. 6. Sie sind nicht verheiratet. 7. Sie arbeitet in Berlin. 8. Er verdient sehr viel Geld. 9. Wir studieren Mathematik. 10. Ich telefoniere täglich mit meinem Freund.

Reflexivpronomen منعکسه ضميرونه يا نومځرى

منعکسه ضمير يا نومځري ته په جرمني ژبه کې (rückbezügliches Fürwort) وايي. د يو منعکسه ضمير نه مطلب د يوې جملې د فاعل پيداکول دي چې دا فاعل پخوا د جملې په سر کې ياد شوى دى. د دې مطلب د پوهېدلو لپاره سړى بايد داسې تصور وکړي چې د يو منعکسه ضمير په لاس کې يوه هينداره ده او په يوه جمله کې ځان لټوي. خو البته د دې ضمير ځان د دې جملې په سر کې ياد شوى دى او داسې ياد شوى دى چې يا يې نوم ياد شوى دى او يا يې شخص ياد شوى دى. هغه کس چې ياد شوى دى، کېدى شي چې (زه) او يا (ته) او يا (هغه) او يا کوم بل څوك واوسي. په ګرامر کې دا ياد شوى کس يا نوم د جملې فاعل دى، يا په بل عبارت د يوې جملې فاعل او منعکسه ضميرهمغه يو کس دى. په پښتو کې هم داسې نومځري شته خو د جرمني ژبې په پرتله ډېر لږ دي. د بېلګې په توګه که سړى په پښتو کې ووايي چې:

پرېمينځم	ځان	زه

دلته (زه) او (ځان) همغه يو کس دى. دا خبره که د هينداري په عباراتو وکړو، نو وبه وايو چې د (زه) په لاس کې يوه هينداره ده او (ځان) پکې لټوي. په پورتنۍ جمله کې (زه) د جملې فاعل او (ځان) منعکسه ضمير يا (Reflexivpronomen) دى. که يو څوك داسې ووايي چې (زه تا پرېمينځم)، دا بيا منعکسه ضمير يا (Reflexivpronomen) نشو، ځکه چې د (زه) په لاس کې هينداره ده او ځان پکې نشي ليدلى، بلکې (تا) پکې ويني، نو ځکه دا بيا منعکسه ضمير يا (Reflexivpronomen) نشو.

په لاندې جدول کې به په پښتو کې د نورو کسانو منعکسه ضميرونه وګورو:

ډېر کسان			يو کس		
پرېمينځو	ځانونه	مونږ	پرېمينځم	ځان	زه
پرېمينځئ	ځانونه	تاسو	پرېمينځې	ځان	ته
پرېمينځي	ځانونه	هغوى	پرېمينځي	ځان	هغه

په دې پښتو جملو کې (ځان) او (ځانونه) منعکسه نومځري يا د جرمني ژبې (Reflexivpronomen) دي. څنګه چې ليدل کيږي، په پښتو کې د ټولو کسانو لپاره دوه منعکسه ضميرونه موجود دي. د يو کس، يعني د (زه، ته، هغه) لپاره ويل کيږي چې (**ځان**) او د ډېرو کسانو، يعني د (مونږ، تاسو، هغوى) لپاره ويل کيږي (**ځانونه**). خو په جرمني ژبه کې د هر چا لپاره ځانګړى منعکسه نومځرى شته چې په لنډ ډول به په همدغه ځاى کې ياد شي.

Personalpronomen Singular	Reflexivpronomen		Personalpronomen Plural	Reflexivpronomen
ich	mich ځان		wir	uns ځانونه
du	dich ځان		ihr	euch ځانونه
er, sie, es	sich ځان		sie	sich ځانونه

تاسو به دې ته متوجه شوي یاست چې (mich, dich, uns, euch) د (Akkusativ) حالت ښایي، نو په دې ډول سرې باید په دې پوه شي چې منعکسه ضمیرونه په (Dativ + Akkusativ) او په ډېر لږ وخت کې په (Genitiv) کې استعمالیدلی شي، خو په (Nominativ) کې منعکسه ضمیر نشته.
دا چې د (Dativ + Akkusativ) منعکسه ضمیرونه کوم یو دي، دا به په لاندیني جدول کې وګورو.

Die Deklination der Reflexivpronomen د منعکسه ضمیرونو ګردان								
	Singular یو کس					Plural ډېر کسان		
	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie
Nominativ	په (Nominativ) کې منعکسه نومځري یا ضمیر نشته							
Akkusativ	mich	dich	sich	sich	sich	uns	euch	sich
Dativ	mir	dir	sich	sich	sich	uns	euch	sich
Genitiv	meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner	unser	euer	ihrer

هغه منعکسه نومځري چې له (Akkusativ) سره راځي، د ګردان په توګه:

Ich schäme mich. زه شرمیږم	Wir schämen uns. مونږ شرمیږو
Du schämst dich. ته شرمیږې	Ihr schämt euch. تاسو شرمیږئ
Er/sie/es schämt sich. هغه شرمیږي	Sie schämen sich. هغوی شرمیږي

هغه منعکسه فعلونه چې له (Akkusativ) سره راځي، په جملو کې:

sich auskennen یو چیرته بلد اوسیدل	Ich kenne mich hier nicht aus. زه دلته بلد نه یم
sich beeilen بیړه کول، عجله کول	Bitte beeile dich. Es ist schon spät. ته بیړه وکړه چې ناوخته ده
sich verlieben په یو چا مینیدل	Er hat sich in das Mädchen verliebt. هغه په دې نجلی مین شو

هغه منعکسه نومځري چې له (Dativ) سره راځي، د ګردان په توګه:

Ich wasche mir die Füße. زه خپلې پښې پرېمینځم	Wir waschen uns die Füße. مونږ خپلې پښې پرېمینځو
Du wäschst dir die Füße. ته خپلې پښې پرېمینځې	Ihr wascht euch die Füße. تاسو خپلې پښې پرېمینځئ
Er/ sie/ es wäscht sich die Füße. هغه هلك، هغه ښځه، هغه ماشوم خپلې پښې پرېمینځي	Sie waschen sich die Füße. هغوی خپلې پښې پرېمینځي

هغه منعکسه فعلونه چې له (Dativ) سره راځي، په جملو کې:

sich etwas aneignen یو څه زده کول	Ich eigne mir etwas an. زه یو څه زده کوم

Was bildest du dir eigentlich ein? ای خو د خجالتی خبره ده چې ته دا شان بد فکرونه کوې	sich etwas einbilden په خپل خیال کې یو خراب شان فکر کول
Ich denke mir eine Geschichte aus. زه پخپل فکر کې یوه کیسه جوړوم	sich etwas ausdenken پخپل فکر کې یو څه جوړول، د یو شي فکر کول

پوښتنه	سرې څه یوه شي چې په کوم ځای کې له (Akkusativ) نه او په کوم ځای کې له (Dativ) نه کار واخیستل شي؟
ځواب	هره جمله چې په هغې کې (Reflexivpronomen) تش د فاعل په توګه وي او مفعول ورسره نه وي نو (Akkusativ) ورسره راځي، لکه:

Ich schäme mich.	زه شرمیږم

دلته دا ټوله جمله له یو فاعل، یعنې (ich) او له یو فعل، یعنې (schäme mich) نه جوړه شوېده.
په دې جمله کې کېدی شي چې یو مفعول هم وکارول شي، بې له دې چې دلته له (Dativ) نه کار واخیستل شي، خو د دې شرط دا دی دا فعل پخپله پخپل خاصیت کې یو (Akkusativ) ته اړتیا ولري، مثال:

Ich schäme mich für meine Tochter.	زه پخپلي لور شرمیږم

په پورتنی جمله کې (پخپلي لور = für meine Tochter) یو مفعول دی، خو له (Akkusativ) سره، ځکه چې پخپله همدا فعل (sich schämen für) تل له (Akkusativ) سره راځي.

اوس به یو فعل وګورو چې نومځري یې د (Dativ + Akkusativ) سره کارول کېدی شي:

Akkusativ	Dativ
Ich wasche mich. زه ځان پرېمینځم	Ich wasche mir die Füße. زه خپلې پښې پرېمینځم

که یوځل بیا د هنداري تصور وکړو، نو د (Akkusativ) په حالت کې د (زه) په لاس کې یوه هنداره ده او (ځان) پکې لټوي، نو په دې چې (زه) او (ځان) همغه یو کس دی، نو ځکه له (Akkusativ) سره راځي. د (Dativ) په حالت کې د (زه) په لاس کې یوه هنداره ده، خو (ځان) پکې نشي لیدلی. کوم شی چې هغه لیدلی شي، هغه پښې دي. دا پښې کېدی شي چې د کوم بل چا واوسي، نو اوس به یوه جمله وګورو چې د بل چا پښې پریمنځل کیږي چې د دې حالت (Dativ) دی:

Ich wasche dir und den anderen Kindern die Füße. زه ستا او د نورو ماشومانو پښې پرېمینځم

ازمایښتي پوښتنه	که یوه جمله داسې راشي چې : (Ich wasche dich) یعنې زه تا پرېمینځم. آیا دلته (dich) منعکسه نومځرې، یعنې (Reflexivpronomen) دی او که نه؟
ځواب	نه، دلته (dich) منعکسه نومځرې نه بلکې (Akkusativ) دی، ځکه چې (ich) او (dich) مختلف کسان دي. (dich) هغه وخت منعکسه ضمیر کېدی شي چې دواړه کسان لکه د هینداري په شان همغه یو کس وښايي، یعنې جمله داسې وي چې:

Du wäschst dich.	ته ځان پرېمینځې

که چېرته بیا لکه د هغې بلې جملې په شان د ځان په ځای (پښې) پرېمینځل شي، نو دلته بیا (Dativ) ورسره راځي، په لاندې ډول:

Du wäschst dir die Füße.	ته خپلې پښې پرېمينځې

هغه منعکسه نومځري چې له (Genitiv) سره راځي، د گردان په توگه:

Ich spotte meiner. زه په ځان ملنډې وهم	*Wir spotten unser.* مونږ په ځان ملنډې وهو
Du spottest deiner. ته په ځان ملنډې وهې	*Ihr spottet euer.* تاسو په ځان ملنډې وهئ
Er/es spottet seiner. Sie spottet ihrer. هغه په ځان ملنډې وهي	*Sie spotten ihrer.* هغوی په ځان ملنډې وهي

يوه مشهوره اصطلاح چې منعکسه نومځرى له (Genitiv) سره راځي، دا ده:

Das spottet jeder Beschreibung. دا خبره دومره د خجالتى او شرم وړ ده چې سرى يې بيانولى نشي

هغه منعکسه نومځري چې يو (Präposition) ورسره وي، د گردان په توگه:

Präpositionalobjekt = Reflexivpronomen mit Präposition

Ich zweifle *an* ***mir***. زما په ځان باور نشته	Wir zweifeln *an* ***uns***. زمونږ په ځان باور نشته
Du zweifelst *an* ***dir***. ستا په ځان باور نشته	Ihr zweifelt *an* ***euch***. ستاسو په ځان باور نشته
Er/sie/es zweifelt *an* ***sich***. د هغه هلك، د هغې ښځې، د هغه ماشوم په ځان باور نشته	Sie zweifeln *an* ***sich***. د هغوی په ځان باور نشته

Übungen:

1. Du solltest .... nicht weigern, zu deinem Onkel zu fahren.
ته بايد له دې نه ډډه ونکړې چې د خپل تره (کاکا) کور ته ولاړ شې
2. Zieh .... bitte einen anderen Pullover an, der ist schrecklich!
ته يو بل بنين واغونده، دا ډېر بدرنگه دى
3. Morgen stelle ich .... in der neuen Firma vor. زه سبا نوې کمپنۍ ته ځان ور پېژنم
4. Ich kenne .... in dieser Stadt nicht gut aus. په دې ښار کې زه ښه بلد نه يم
5. Ich will .... gerade das Rauchen abgewöhnen.
په دې وخت کې زه غواړم چې سگرټ څکول پرېږدم
6. Bevor ich gehe, kämme ich .... ordentlich die Haare.
مخکې له دې نه چې زه ولاړ شم، خپل ويښته ښه ږمنځوم
7. Hast du .... im Internet über die Flugpreise informiert?
په اينټرنيټ کې دې ځان د الوتکو نرخونو په برخه کې خبر کړو؟
8. Ich muss .... für das schöne Geschenk bedanken.
زه بايد د دې ښه سوغات لپاره مننه وکړم
9. Ich kann .... nicht mehr so viel leisten wie früher.
زه اوس ځان ته دومره ډېر شيان نشم اخيستلی لکه د پخوا په شان
10. Du hast .... beim Treppensteigen verletzt? زينو ته په ختلو کې ته ټپي شوې؟

11. Ich will .... nicht schon wieder bei deinem Vater beschweren!
زه نه غواړم چې یو ځل بیا ستا پلار ته شکایت وکړم
12. Ich freue .... über deinen Besuch. ستا راتګ ته زه خوښ یم
13. Ich weiß, du siehst .... nicht gern im Spiegel an.
زه پوهېږم چې په هینداره کې ځان کتل ستا نه خوښیږي
14. Kümmerst du .... um die Blumen, wenn wir im Urlaub sind?
کله چې مونږ په رخصتۍ تللي یو، ته د ګلانو غم خوري؟
15. Du solltest .... von deinem Rivalen nicht immer alles gefallen lassen.
څه چې ستا سیال تا ته وایي، ته هر څه یې مه منه
16. Wolltest du .... nicht um ein Stipendium bewerben?
تا نه غوښتل چې د یو بورس لپاره خپل نوم ورکړې؟
17. Ich will .... den neuen Film im Kino ansehen.
زه غواړم چې دا نوی فلم په سینما کې وګورم
18. Ich wünsche .... , dass du mich im Sommer in Berlin besuchst.
زما هیله ده چې ته په اوړي کې برلین ته زما لیدو ته راشې
19. Ich streite .... wirklich nur ungern mit dir, aber du bist im Unrecht!
زما زړه په ریښتیا نکیږي چې له تا سره شخړه وکړم، خو ته ملامت یې
20. Ich rasiere .... nicht mehr als einmal am Tag.
زه خپله ږیره د ورځې له یو ځل نه زیات نه خریم
21. Kannst du .... nicht anständig benehmen? ته نشې کولی چې په ادب چلند وکړې؟
22. Ich entscheide .... dafür, im Urlaub zu Hause zu bleiben.
زه دا فیصله کوم چې په رخصتۍ کې په کور کې پاتې شم
23. Ich habe .... im April mit meiner Jugendliebe verlobt.
د اپریل په میاشت کې ما د خپلې ځوانۍ وختونو لالي سره کوژده وکړه
24. Bereitet .... auf den Test nächste Woche gut vor!
تاسو د راتلونکې اونۍ ازموینې ته ځانونه ښه چمتو کړئ
25. Beruhigt .... , es ist doch nichts passiert! تاسو ارام شئ، هیڅ شی خو ندي شوي
26. Ich habe .... mit meinem Nachbarn angefreundet.
زه د خپل ګاونډي سره ملګری شوم
27. Ich wasche .... morgens am ganzen Körper.
زه د سهار له مخې خپل ټول ځان پرېمینځم
28. Kannst du .... etwas Geld borgen? ته کوی شې چې ما ته یو څه پیسې پور راکړې؟
29. Hast du .... nach den Fahrplänen erkundigt?
تا د تګ د پلان په برخه معلومات واخیست؟
30. Du solltest .... schämen, weil du auf meiner Party so betrunken warst.
ته باید وشرمیږې، ځکه چې ته زما په محفل کې ډېر نشه وې

Lösungen:
1. dich 2. dir 3. mich 4. mich 5. mir 6. mir 7. dich 8. mich 9. mir. 10. dich
11. mich 12. mich 13. dich 14. dich 15. dir 16. dich 17. mir 18. mir 19. mich
20. mich 21. dich 22. mich 23. mich 24. euch 25. euch 26. mich 27. mich
28. mir 29. dich 30. dich

Possessivpronomen د خاوند ښودلو نومځری

د خاوند ښودلو نومځري ته په جرمني ژبه کې (besitzanzeigendes Fürwort) وايي. د خاوند ښودلو نومځری هغه ضمير دی چې د يو شي خاوند څرګندوي. د دي نومځري په مرسته غږېدونکی يا متکلم دا څرګندوي چې د يو شي خاوند څوك دی. هغه څوك چې يو شی ورپوری اړه لري، کېدی شي چې هغه يو نارينه، يوه ښځه او يا يو ماشوم واوسي. د جرمني ژبې د خاوند ښودلو نومځري دا دي:

mein زما	dein ستا	sein د هغه	ihr د هغې	unser زموږ	euer ستاسو	ihr د هغوی

1. Person Singular = ich لومړی کس يا غږېدونکی، په مفرد حالت کې

Singular مفرد			
	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ	mein Vater زما پلار	meine Mutter زما مور	mein Kind زما ماشوم
Genitiv	meines Vaters زما د پلار	meiner Mutter زما د مور	meines Kindes زما د ماشوم
Dativ	meinem Vater زما پلار ته	meiner Mutter زما مور ته	meinem Kind زما ماشوم ته
Akkusativ	meinen Vater زما پلار	meine Mutter زما مور	mein Kind زما ماشوم

Beispielsätze:

1. Mein Vater ist zur Arbeit gegangen. — زما پلار کار ته تللی دی
2. Meine Mutter steht in der Küche. — زما مور په پخلنځي کې ولاړه ده
3. Mein Kind schläft in seinem Bett. — زما ماشوم پخپل کټ کې ويده دی
4. Das ist das Auto meines Vaters. — دا زما د پلار موټر دی
5. Hast du die Schrift meiner Mutter gesehen? — تا زما د مور ليك ليدلی دی؟
6. Was hast du meinem Vater gesagt? — تا زما پلار ته څه وويل؟
7. Das Buch gehört meiner Mutter. — دا کتاب زما د مور دی
8. Ich schenke meinem Kind ein Spielzeug. — زه خپل ماشوم ته د لوبو سامان ورکوم
9. Hast du meinen Vater gesehen? — تا زما پلار ليدلی دی؟
10. Ich hole meine Mutter vom Bahnhof ab. — زه خپله مور د اورګاډي له سټېشنه راولم

Plural für alle Genera gleich جمع د ټولو جنسيتونو لپاره يو شان دی		
Nominativ	meine Eltern	زما مور او پلار
Genitiv	meiner Eltern	زما د مور او پلار
Dativ	meinen Eltern	زما مور او پلار ته
Akkusativ	meine Eltern	زما مور او پلار

Beispielsätze:

1. Meine Eltern fahren morgen nach Berlin.	زما مور او پلار سبا برلین ته ځي
2. Ich bin der Erbe meiner Eltern.	زه د خپل مور او پلار وارث یم
3. Er gibt meinen Eltern keine Antwort.	هغه زما مور او پلار ته ځواب نه ورکوي
4. Hast du meine Eltern schon gesehen?	تا زما مور او پلار لیدلي دي؟

2. Person Singular = du دوهم کس یا هغه څوک چي ورته خبره کیري ، په مفرد حالت کي

Singular مفرد			
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	dein Vater ستا پلار	deine Mutter ستا مور	dein Kind ستا ماشوم
Genitiv	deines Vaters ستا د پلار	deiner Mutter ستا د مور	deines Kindes ستا د ماشوم
Dativ	deinem Vater ستا پلار ته	deiner Mutter ستا مور ته	deinem Kind ستا ماشوم ته
Akkusativ	deinen Vater ستا پلار	deine Mutter ستا مور	dein Kind ستا ماشوم

Beispielsätze:

Wo ist dein Vater?	ستا پلار چیرته دی؟
Ist deine Mutter Schneiderin?	ستا مور گندونکي (خیاطه) ده؟
Wie alt ist dein Kind?	ستا ماشوم د څومره عمر دی؟
Ist das die Jacke deines Vaters?	دا کرتی ستا د پلار ده؟
Fährst du mit dem Auto deiner Mutter?	ته د خپلي مور په موټر کي ځې؟
Kennst du den Freund deines Kindes?	ته د خپل ماشوم ملگری پیژني؟
Hast du es deinem Vater erzählt?	دا خبره تا خپل پلار ته کړیده؟
Gehört das Auto deiner Mutter?	دا موټر ستا د مور دی؟
Kaufst du deinem Kind ein Spielzeug?	ته خپل ماشوم ته د لوبي یو شی په بیه اخلې؟
Ich habe deinen Vater noch nicht gesehen.	ستا پلار تر اوسه پوري ما ندی لیدلی
Deine Mutter schätze ich sehr.	ستا مور ته زه په ډیر لوړ نظر گورم
Du sollst dein Kind nicht allein lassen.	ته باید خپل ماشوم یوازي پري نږدي

Plural für alle Genera gleich جمع د ټولو جنسیتونو لپاره یو شان دی	
Nominativ	deine Eltern ستا مور او پلار
Genitiv	deiner Eltern ستا د مور او پلار
Dativ	deinen Eltern ستا مور او پلار ته
Akkusativ	deine Eltern ستا مور او پلار

Beispielsätze:

1. Wo leben deine Eltern? ستا مور او پلار چېرته اوسيږي؟
2. Bist du der alleinige Erbe deiner Eltern? ته د خپل مور او پلار يوازينی وارث يې؟
3. Kannst du deinen Eltern schöne Grüße von mir bestellen?
ته کوی شي چې خپل مور او پلار ته زما له خوا ډېرډېر سلامونه ووايې؟
4. Grüß deine Eltern von mir. ته خپل مور او پلار ته زما له خوا سلام ووايه

3. Person Singular = er **دریم** کس، هغه څوك چې ورپورې خبرې کيږي (نارینه)

Singular مفرد			
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	sein Vater د هغه پلار	seine Mutter د هغه مور	sein Kind د هغه ماشوم
Genitiv	seines Vaters د هغه د پلار	seiner Mutter د هغه د مور	seines Kindes د هغه د ماشوم
Dativ	seinem Vater د هغه پلار ته	seiner Mutter د هغه د مور	seinem Kind د هغه ماشوم ته
Akkusativ	seinen Vater د هغه پلار	seine Mutter د هغه مور	sein Kind د هغه ماشوم

Beispielsätze:

1. Sein Vater ist schwer krank. د هغه پلار ډېر سخت ناروغ دی
2. Seine Mutter arbeitet als Sekretärin. د هغه مور د سکرتري په حيث کار کوي
3. Sein Kind geht zur Schule. د هغه ماشوم ښوونځي ته ځي
4. Er trägt den Anzug seines Vaters. هغه د خپل پلار دريشي اغوستي ده
5. Seine Mutter ist Ärztin. Er mag den Beruf seiner Mutter.
د هغه مور ډاکټره ده. د هغه د خپلي مور مسلك خوښيږي
6. Er vesteht die Sprache seines Kindes nicht. هغه د خپل ماشوم په ژبه نيوهيږي
7. Er überlässt alles seinem Vater. هغه هر څه خپل پلار ته پرېږدي
8. Seiner Mutter ist er sehr dankbar. هغه له خپلي مور نه ډېر منونکی دی
9. Er tut seinem Kind Unrecht. هغه د خپل ماشوم په حق کې بې عدالتي کوي
10. Seinen Vater kenne ich sehr gut. د هغه پلار زه ډېر ښه پيژنم
11. Er mag seine Mutter über alles. هغه ته خپله مور له هر څه نه ګرانه ده
12. Der Vater küsste sein Kind mehrmals. پلار خپل ماشوم ډېرځلي ښکل کړو

Plural جمع	
für „er“ und „es“ gleich د هغه سړی او هغه ماشوم لپاره یو شان	
Nominativ	seine Eltern د هغه مور او پلار
Genitiv	seiner Eltern د هغه د مور او پلار

Dativ	seinen Eltern	د هغه مور او پلار ته
Akkusativ	seine Eltern	د هغه مور او پلار

Beispielsätze:

1. Seine Eltern leben in Italien. د هغه مور او پلار په ایټالیه کې اوسیږي
2. Er genießt den Schutz seiner Eltern. د هغه مور او پلار د هغه ساتنه کوي
3. Er vertraut seinen Eltern nicht. هغه پخپل مور او پلار اعتماد نلري
4. Er fährt seine Eltern zum Bahnhof. هغه خپل مور او پلار د اورګاډي سټېشن ته بيايي

3. Person Singular = sie: دريم کس، هغه څوک چې ورپورې خبرې کيږي (ښځينه)

Singular مفرد			
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	ihr Vater د هغې پلار	ihre Mutter د هغې مور	ihr Kind د هغې ماشوم
Genitiv	ihres Vaters د هغې د پلار	ihrer Mutter د هغې د مور	ihres Kindes د هغې د ماشوم
Dativ	ihrem Vater د هغې پلار ته	ihrer Mutter د هغې مور ته	ihrem Kind د هغې ماشوم ته
Akkusativ	ihren Vater د هغې پلار	ihre Mutter د هغې مور	ihr Kind د هغې ماشوم

Beispielsätze:

1. Ihr Vater ist sehr streng zu ihr. د هغې پلار د هغې په برخه کې ډېر سختګيره دی
2. Ihre Mutter ist sehr nett. د هغې مور ډېره مهربانه ده
3. Ihr Kind ist 2 Jahre alt. د هغې ماشوم دوه کلن دی
4. Der Bruder ihres Vaters ist ihr Onkel. د هغې د پلار ورور د هغې تره دی
5. Die Schwester ihrer Mutter ist ihre Tante. د هغې د مور خور د هغې ترور ده
6. Die Lippe ihres Kindes ist gespalten. د هغې د ماشوم شونډه چاودلې ده
7. Sie ist ihrem Vater gegenüber frech. د خپل پلار په وړاندې هغه بې احترامي کوي
8. Sie ähnelt ihrer Mutter sehr. هغه خپلې مور ته ډېره ورته ده
9. Sie ist ihrem Kind gegenüber gleichgültig. هغه د خپل ماشوم په وړاندې بې پروا ده
10. Sie kennt ihren Vater nicht. هغه خپل پلار نه پيژني
11. Sie wäscht ihre alte Mutter. هغه خپله زړه مور پرېمينځي
12. Sie stillt ihr Kind. هغه خپل ماشوم ته شوده ورکوي

Plural für alle Genera gleich جمع د ټولو جنسیتونو لپاره یو شان دی	
Nominativ	ihre Eltern د هغې مور او پلار
Genitiv	ihrer Eltern د هغې د مور او پلار
Dativ	ihren Eltern د هغې مور او پلار ته
Akkusativ	ihre Eltern د هغې مور او پلار

Beispielsätze:

1. Ihre Eltern sind vor 2 Jahren gestorben. د هغې مور او پلار دوه کاله مخکې مړه شویدي
2. Sie wohnt im Haus ihrer Eltern. هغه د خپل مور او پلار په کور کې اوسيږي
3. Sie hilft ihren Eltern immer. هغه خپل مور او پلار سره تل مرسته کوي
4. Sie kümmern sich um ihre Eltern. هغه د خپل مور او پلار غمخواري کوي

1. Person Plural = wir لومړی کس، غږېدونکي یا متکلم په ډله ایز ډول (جمع)

Singular مفرد			
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	unser Vater زمونږ پلار	unsere Mutter زمونږ مور	unser Kind زمونږ ماشوم
Genitiv	unseres Vaters زمونږ د پلار	unserer Mutter زمونږ د مور	unseres Kindes زمونږ د ماشوم
Dativ	unserem Vater زمونږ پلار ته	unserer Mutter زمونږ مور ته	unserem Kind زمونږ ماشوم ته
Akkusativ	unseren Vater زمونږ پلار	unsere Mutter زمونږ مور	unser Kind زمونږ ماشوم

Beispielsätze:

1. Unser Vater arbeitet täglich 8 Stunden. زمونږ پلار د ورځې اته ساعته کار کوي
2. Unsere Mutter bringt uns zur Schule. زمونږ مور مونږ ښوونځي ته بیايي
3. Unser Kind stottert. زمونږ د ماشوم ژبه په خبرو کې نښلي
4. Das Gedächnis unseres Vaters lässt nach. زمونږ د پلار حافظه مخ په کمزوريدو ده
5. Das Leben unserer Mutter war sehr hart. زمونږ د مور ژوند ډېر سخت و
6. Die Schrift unseres Kindes muss besser werden. زمونږ د ماشوم ليك بايد ښه شي
7. Niemand hat unserem Vater gedankt. هیڅ چا زمونږ له پلار نه مننه ونکړه
8. Sie glaubt unserer Mutter nicht. هغه زمونږ د مور په خبرو باور نکوي
9. Er spielt nicht mit unserem Kind. هغه زمونږ له ماشوم سره نه لوبيږي
10. Der Hund bellt unseren Vater an. سپی زمونږ پلار ته غاپي
11. Was hast du gegen unsere Mutter? ته زمونږ له مور سره څه مخالفت لرې؟
12. Das Gewitter erschreckte unser Kind. تالندې او برېښنا زمونږ ماشوم وډارو

Plural für alle Genera gleich جمع د ټولو جنسيتونو لپاره يو شان دی	
Nominativ	unsere Eltern زمونږ مور او پلار
Genitiv	unserer Eltern زمونږ د مور او پلار
Dativ	unseren Eltern زمونږ مور او پلار ته
Akkusativ	unsere Eltern زمونږ مور او پلار

Beispielsätze:

1. Unsere Eltern haben uns gut erzogen. زمونږ مور او پلار مونږ ته ښه روزنه راکړې ده
2. Das ist der Verdienst unserer Eltern. دا زمونږ د مور او پلار برکت دی
3. Wir reisen gemeinsam mit unseren Eltern. مونږ د خپل مور او پلار سره په ګډه سفر کوو
4. Sie laden unsere Eltern zum Essen. هغوی زمونږ مور او پلار ډوډۍ ته مېلمه کوي

2. Person Plural = ihr (جمع) دوهم کس، غوږ اېښودونکی یا مخاطب، په ډله ایز دول

Singular مفرد			
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ	euer Vater ستاسو پلار	euere Mutter ستاسو مور	euer Kind ستاسو ماشوم
Genitiv	eueres Vaters ستاسو د پلار	euerer Mutter ستاسو د مور	eueres Kindes ستاسو د ماشوم
Dativ	euerem Vater ستاسو پلار ته	euerer Mutter ستاسو مور ته	euerem Kind ستاسو ماشوم ته
Akkusativ	eueren Vater ستاسو پلار	euere Mutter ستاسو مور	euer Kind ستاسو ماشوم

Beispielsätze:

1. Ist euer Vater heute krank? ستاسو پلار نن ناروغه دی؟
2. Wann kommt euere Mutter nach Hause? ستاسو مور کله کور ته راځي؟
3. Kann euer Kind laufen? ستاسو ماشوم په پښو ګرځېدلی شي؟
4. Ihr seid Kinder eueres Vaters. تاسو د خپل پلار اولاد یاست
5. Versteht ihr die Sprache euerer Mutter? تاسو د خپلې مور په ژبه پوهېږئ؟
6. Wie ist der Name eueres Kindes? ستاسو د ماشوم نوم څه دی؟
7. Das will ich mit euerem Vater besprechen.
په دې برخه کې زه غواړم چې ستاسو د پلار سره خبرې وکړم
8. Gefällt das neue Auto euerer Mutter? دا نوی موټر ستاسو د مور خوښیږي؟
9. Was schenkt ihr euerem Kind zum Geburtstag?
تاسو خپل ماشوم ته د هغه د کلیزې لپاره څه ورکوی
10. Kann ich eueren Vater sprechen? زه کوی شم چې ستاسو د پلار سره خبرې وکړم؟
11. Heute habe ich euere Mutter begrüßt. نن ما ستاسو مور ته ستړي مشي وويله
12. Sucht ihr ein Fahrrad für euer Kind? تاسو د خپل ماشوم لپاره یو بایسکل لټوئ؟

Plural für alle Genera gleich جمع د ټولو جنسيتونو لپاره يو شان دى	
Nominativ	euere Eltern ستاسو مور او پلار
Genitiv	euerer Eltern ستاسو د مور او پلار
Dativ	eueren Eltern ستاسو مور او پلار ته
Akkusativ	euere Eltern ستاسو مور او پلار

Beispielsätze:

1. Was sagen euere Eltern dazu? ستاسو مور او پلار په دې برخه کې څه وايي؟
2. Wollt ihr das Haus euerer Eltern verkaufen?
تاسو غواړئ چې د خپل مور او پلار کور خرڅ کړئ؟
3. Ich werde mich bei euren Eltern beschweren. زه به ستاسو مور او پلار ته شکايت وکړم
4. Respektiert ihr euere Eltern? تاسو خپل مور او پلار ته احترام کوئ؟

3. Person Plural = sie (جمع) دريم کس، هغه څوک چې ورپورې خبرې کيږي

Singular جمع			
	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum ښځينه
Nominativ	ihr Vater د هغوی پلار	ihre Mutter د هغوی مور	ihr Kind د هغوی ماشوم
Genitiv	ihres Vaters د هغوی د پلار	ihrer Mutter د هغوی د مور	ihres Kindes د هغوی د ماشوم
Dativ	ihrem Vater د هغوی پلار ته	ihrer Mutter د هغوی مور ته	ihrem Kind د هغوی ماشوم ته
Akkusativ	ihren Vater د هغوی پلار	ihre Mutter د هغوی مور	ihr Kind د هغوی ماشوم

Beispielsätze:

Ihr Vater starb im Alter von 80 Jahren. د هغوی پلار په اتيا کلنی کې ومړ
Ihre Mutter fuhr mit dem Zug zur Arbeit. د هغوی مور په اورګاډي کې کار ته ولاړه
Ihr Kind besucht den Kindergarten. د هغوی ماشوم وړکتون ته ځي
Sie verkauften das Haus ihres Vaters. هغوی د خپل پلار کور خرڅ کړو
Die Kinder sitzen auf dem Schoß ihrer Mutter. ماشومان د خپلې مور په غيږ کې ناست دي
Die Eltern machen sich Sorgen um die Gesundheit ihres Kindes.
مور او پلار د خپل ماشوم د روغتيا په برخه کې په انديښنه کې دي
Die Söhne sind ihrem Vater sehr ähnlich. زامن خپل پلار ته ډېر ورته دي
Morgen findet die Beerdigung ihrer Mutter statt. سبا د هغوی مور خاورو ته سپارل کيږي
Strenge Eltern schaden ihrem Kind. سختګيره مور او پلار خپل ماشوم ته تاوان رسوي
Die Söhne retten ihren Vater vor den Fluten. زامنو خپل پلار له سيلاب نه وژغورو
Sie trauern um ihre verstorbene Mutter. هغوی د خپلې مرحومې مور له امله ماتم کوي

Die Eltern tun alles für ihr Kind. مور او پلار خپل ماشوم ته هر څه کوي

Plural für alle Genera gleich جمع د ټولو جنسيتونو لپاره يو شان دی		
Nominativ	ihre Eltern	د هغوی مور او پلار
Genitiv	ihrer Eltern	د هغوی د مور او پلار
Dativ	ihren Eltern	د هغوی مور او پلار ته
Akkusativ	ihre Eltern	د هغوی مور او پلار

Beispielsätze:

1. Die Kinder waren bereits im Bett, als ihre Eltern nach Hause kamen.
کله چې مور او پلار يې کور ته راغلل، ماشومان وخته په کټ کې پراته وو
2. Die Kinder leiden unter der Trennung ihrer Eltern.
ماشومان د خپل مور او پلار د بېلېدو له امله ډېر ځورېږي
3. Die Kinder erzählen alles ihren Eltern. ماشومان هرڅه خپل مور او پلار ته وايي
4. Die Kinder lieben ihre Eltern über alles.
په ماشومانو باندې خپل مور او پلار له هرڅه نه ګران دي

Übungen: Ergänzen Sie bitte die Possessivpronomen!

1. Sie erzählen oft von …….. Reise nach Spanien.
هغوی ډېر وخت هسپانيې ته د خپل سفر کيسې کوي
2. Die Schwester hilft …….. Bruder und räumt sein Zimmer auf.
خور د خپل ورور سره مرسته کوي او کوټه يې راټولوي
3. Ich bin so wütend auf …….. Freund. زه پخپل ملګري په قهر يم
4. Kinder! Wo sind …….. Eltern? ماشومانو، ستاسو مور او پلار چېرته دي؟
5. Nehmen Sie bitte …….. Jacken mit! تاسو خپلې کرتۍ له ځانه سره راواخلئ
6. Zum Geburtstag schenken wir …….. Mutter Blumen.
مونږ خپلې مور ته د هغې د کليزې لپاره ګلان ورډالۍ کوو
7. Paulina, ich finde …….. Frisur wirklich sehr gut
پاولينې، ما ته ستا د وېښتو ډول ډېر ښايسته ښکاري
8. Mein Opa schläft immer in …….. Sessel ein. زما نيکه تل پخپل کوچ کې ويده کيږي
9. Der Schüler sucht …….. Buch. زده کوونکی خپل کتاب لټوي
10. Ich telefoniere mit …….. Vater. زه خپل پلار سره ټيلفون کوم
11. …….. Frau will einen Roman schreiben. د هغه ښځه غواړي چې يو ناول وليکي
12. Du hast …….. Großvater sehr gern. ستا خپل نيکه ډېر خوښيږي
13. Wir treffen …….. Freund in der Stadt. مونږ د خپل ملګري سره په ښار کې ګورو
14. Schreibt …….. Opa eine Postkarte! تاسو خپل نيکه ته يو پوستکارټ وليکئ
15. Ihr begrüsst …….. Bekannten. تاسو خپلو اشنايانو ته ستړي مشي وايئ
16. Ich habe …….. Sommerferien am Meer mit …….. Familie verbracht.
ما خپله د اوړي رخصتي د بحر په غاړه د خپلې کورنۍ سره تېره کړه
17. Wir sind mit dem Wagen …….. Eltern gefahren.
مونږ د خپل مور او پلار په موټر کې ولاړو

18. Wir haben bei …….. Verwandten dort gewohnt.
مونږ هلته د خپلو خپلوانو په کور کې واوسېدلو

19. …….. Haus war sehr groß. د هغوی کور ډېر لوی و

20. Unser Nachbar hat mit …….. Vater das Auto repariert und ……..   Kinder haben in dieser Zeit mit …….. Bruder gespielt. زمونږ ګاونډي زما د پلار سره موټر جوړ کړو او د هغه ماشومانو زما له ورور سره لوبه وکړه

Lösungen:

1. Sie erzählen oft von ihrer Reise nach Spanien.
2. Die Schwester hilft ihrem Bruder und räumt sein Zimmer auf.
3. Ich bin so wütend auf meinen Freund.
4. Kinder! Wo sind eure Eltern?
5. Nehmen Sie bitte Ihre Jacken mit!
6. Zum Geburtstag schenken wir unserer Mutter Blumen.
7. Monika, ich finde deine Frisur wirklich sehr gut.
8. Mein Opa schläft immer in seinem Sessel ein.
9. Der Lehrer sucht sein Tagebuch.
10. Ich telefoniere mit meinem Vater.
11. Seine Frau will einen Roman schreiben.
12. Du hast deinen Großvater sehr gern.
13. Wir treffen unseren Freund in der Stadt.
14. Schreibt eurem Opa eine Postkarte!
15. Ihr begrüsst eure Bekannten.
16. Ich habe meine Sommerferien am Meer mit meiner Familie verbracht.
17. Wir sind mit dem Wagen meiner Eltern gefahren.
18. Wir haben dort bei unseren Verwandten gewohnt.
19. Ihr Haus war sehr groß.
20. Unser Nachbar hat mit meinem Vater das Auto repariert und seine Kinder haben in dieser Zeit mit meinem Bruder gespielt.

Relativpronomen د تړاو ورکولو نومځری، ربطي ضمير

د تړاو ورکولو نومځري ته په جرمني ژبه کې (bezügliches Fürwort) وايي. د تړاو ضمير په فرعي جمله کې د هغه اسم په ځای راځي چې دمخه په اصلي جمله کې ياد شوی دی. که دا خبره نوره هم اسانه کړو، نو داسې به ووايو چې د يوې اصلي جملې په سر کې د يو چا نوم ياديږي. د دې لپاره چې په فرعي جمله کې دا نوم څوڅو ځلي بيا ياد نشي، نو د دې نوم په ځای يو نومځری ياديږي. بل دا چې دغه نوم چې په اصلي جمله کې تش په لنډ ډول ياد شوی دی، په فرعي جمله کې نور هم تشريح کيږي او حتی ځينې خصوصيات يې بيانيږي. د مثال په توګه که سړی په پښتو کې ووايي چې:

Der Bauer ist nach Hause gegangen.	بزګر کور ته ولاړ

نو په پورتنۍ جمله کې سړی نپوهیږي چې کوم بزگر کور ته ولاړ. که چیرته دا بزگر تشریح شي، نو په دې ډول مطلب به لږ څه واضح شي او دا جمله بیا داسي لیکل کیږي:

Der Bauer, der krank ist, ist nach Hause gegangen. هغه بزگر چې ناروغ دی، کور ته ولاړ

په پورتنۍ جمله کې (der krank ist) فرعي جمله ده، په دې ځای کې (der) د تړاو نومځری یا (Relativpronomen) دی. دا نومځری، یعني (der) په یوازې ځان باندې څه مطلب نشي بیانولی، نو ځکه باید ټوله جمله وکتل شي چې په دې نومځري باندې کوم نوم تشریح کیږي. اصلي او فرعي جملې د یوې کامې (,) په مرسته له یو بل نه بېلیږي . مثال:

der Mann, der dort sitzt	هغه سړی چې هلته ناست دی
Leute, denen ich nicht vertraue	هغه کسان چې زه پرې اعتماد نشم کولی

د تړاو نومځري زیاتره وخت د شخصي نومځرو سره معادل دي چې په پورتنیو مبحثونو کې مو زده کړل، خو لږ څه توپیر پکې شته او هغه دا دی:

په (Dativ Plural) او په (Genitiv) کې ورسره (- en) یوځای کیږي

د تړاو نومځري په مختلفو حالاتو کې:

Einzahl (Maskulinum, Femininum, Neutrum) مفرد				Mehrzahl جمع
	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
Nominativ	der	die	das	die
Genitiv	dessen	deren	dessen	deren
Dativ	dem	der	dem	denen
Akkusativ	den	die	das	die

مثالونه:

Der Mann, dem ich noch Geld schulde, hat mir einen Brief geschickt. هغه سړی چې زه د هغه د پیسو پوروړی یم، ما ته یې یو لیك واستو

تشریحات	په پورتنۍ جمله کې (سړی = der Mann) د اصلي جملې یو نوم دی چې اهمیت یې په فرعي جمله کې تشریح کیږي. د دې فرعي جملې د تړاو نومځری یا (Relativpronomen) دا دی : (dem). نو دا کلمه د هغه سړي تر مینځ چې د جملې په سر کې یاد شو، یعني (Mann) او د هغه مطلب تر مینځ چې په فرعي جمله کې یادیږي، یعني (dem ich noch Geld schulde) تړاو ورکوي. بشپړه فرعي جمله دا ده :

dem ich noch Geld schulde	چې زه یې د پیسو پوروړی یم

یو بل مثال:

Die Wespe, die mich gestochen hat, ist jetzt tot. هغه مچی چي زه يې چيچلی يم، اوس مړه ده

پوښتنه	په پورتنی جمله کې کوم اسم تشريح کيږي؟
ځواب	die Wespe = مچی
پوښتنه	د تړاو نومځری يا (Relativpronomen) کوم دی؟
ځواب	هغه (die) دی، چې له کامې (,) نه وروسته راغلی دی
پوښتنه	بشپړه فرعي جمله (Relativsatz) کومه ده؟
ځواب	die mich gestochen hat = چې زه يې چيچلی يم

Die Deklination der Relativpronomen: der – die – das Singular
د ربطي ضمير گردان (مفرد)

	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ	der Mann, der… هغه سړی چې …	die Frau, die… هغه ښځه چې …	das Kind, das… هغه ماشوم چې …
Genitiv	der Mann, dessen… هغه سړی چې د هغه …	die Frau, deren… هغه ښځه چې د هغې …	das Kind, dessen… هغه ماشوم چې د هغه …
Dativ	der Mann, dem… هغه سړی چې هغه ته	die Frau, der… هغه ښځه چې هغې ته	das Kind, dem.. هغه ماشوم چې هغه ته …
Akkusativ	der Mann, den… هغه سړی چې …	die Frau, die… هغه ښځه چې …	das Kind, das… هغه ماشوم چې …

Beispielsätze:

1. Der Mann, der dort steht, ist arbeitslos. هغه سړی چې هلته ولاړ دی، وزګار دی
2. Die Frau, die einen dicken Bauch hat, ist schwanger.
هغه ښځه چې ګېډه يې غټه ده، حامله داره ده
3. Das Kind, das andauernd schreit, hat Hunger. هغه ماشوم چې بې له دمې ژاړي، وږی دی
4. Der Mann, dessen Auto kaputt ist, geht zu Fuß nach Hause.
هغه سړی چې موټر يې خراب شوی دی، په پښو کور ته ځي
5. Die Frau, deren Kind krank ist, ist sehr traurig.
هغه ښځه چې ماشوم يې ناروغه دی، ډېره غمجنه ده
6. Das Kind, dessen Bauch wehtut, hat Würmer.
هغه ماشوم چې نس يې خوږيږي، چينجي لري
7. Der Mann, dem ich geholfen habe, grüßt mich nicht.
هغه سړی چې ما ورسره مرسته کړېده، له ما سره ستړي مشي نه کوي
9. Die Frau, der du ein Buch geben willst, ist selbst Buchautorin.
هغه ښځه چې ته ورته يو کتاب ورکول غواړې، هغه پخپله د کتاب ليکواله ده
10. Das Kind, dem seine Mutter ein Glas Wasser gab, hat keinen Durst.
هغه ماشوم چې مور يې ورته يو ګيلاس اوبه ورکړې، تږی ندی

12. Der Mann, den du gestern gesehen hast, ist heute verhaftet worden.
هغه سړی چې پرون تا ولید، نن بندي شویدی
13. Die Frau, die du gestern angefahren hast, hat keine Knochenbrüche.
هغه ښځه چې پرون تا په موټر ووهله، هډوکي يې مات ندي
14. Das Kind, das gestern viel Eis gegessen hat, hat die Zuckerkrankheit.
هغه ماشوم چې پرون يې ډېر ایسکریم وخوړ، د شکرې ناروغي لري

Die Deklination der Relativpronomen: der – die – das Plural
د ربطي ضمير گردان (جمع)

	Maskulinum نارينه	Femininum ښځينه	Neutrum مخنث
Nominativ	die Männer, die… هغه سړي چې ...	die Frauen, die… هغه ښځې چې ...	die Kinder, die… هغه ماشومان چې ...
Genitiv	die Männer, deren… هغه سړي چې د هغوی ...	die Frauen, deren… هغه ښځې چې د هغوی	die Kinder, deren… هغه ماشومان چې د هغوی ...
Dativ	die Männer, denen… هغه سړي چې هغوی ته ...	die Frauen, denen… هغې ښځې چې هغوی ته	die Kinder, denen.. هغه ماشومان چې هغوی ته ...
Akkusativ	die Männer, die… هغه سړي چې ...	die Frauen, die… هغه ښځې چې ...	die Kinder, die… هغه ماشومان چې ...

Beispielsätze:

1. Das sind die Männer, die gestern arm waren, aber heute reich sind.
دا هغه سړي دي چې پرون بې وزله وو، خو نن شتمن دي
2. Das sind die Frauen, die einst kinderlos waren, aber heute kinderreich sind.
دا هغه ښځې دي چې پخوا بې ماشومه وې، خو نن ډېر ماشومان لري
3. Das sind die Kinder, die früher ängstlich waren, jedoch heute Helden sind.
دا هغه ماشومان دي چې پخوا ډارن وو، خو نن اتلان دي
4. Die Männer, deren Geld gestohlen worden ist, haben heute gar kein Geld.
هغه سړي چې پيسې يې غلا شوي دي، نن هېڅ پيسې نلري
5. Die Frauen, deren Kinder früher schwach waren, sind heute stolze Mütter.
هغه ښځې چې پخوا ماشومان يې کمزوري وو، نن وياړلې ميندې دي
6. Die Kinder, deren Eltern gestorben sind, sind heute selbst Väter geworden.
هغه ماشومان چې مور او پلار يې مړه شوي دي، نن پخپله پلرونه شوي دي
7. Die Männer, denen du früher zugehört hast, hören dir heute nicht zu.
هغه سړي چې پخوا به تا هغوی ته غوږ ايښودو، نن تا ته غوږ نه ږدي
8. Die Frauen, denen du geholfen hast, sind dir ewig dankbar.
هغه ښځې چې تا ورسره مرسته کړېده، له تا نه تول عمر منونکې دي
9. Die Kinder, denen du den Weg gezeigt hast, sind zu Hause angekommen.
هغه ماشومان چې تا ورته لار وښودله، کور ته رسيدلي دي
10. Die Männer, die gestern verhaftet worden sind, sind heute auf freiem Fuß.
هغه سړي چې پرون بندي شوي وو، نن ازاده گرځي
11. Die Frauen, die du gestern im Flughafen gesehen hast, sind heute in Paris.
هغه ښځې چې پرون تا په هوايي ډګر کې وليدلې، نن په پاريس کې دي

12. Die Kinder, die gestern nicht spielen wollten, spielen heute umso lieber.
هغه ماشومان چي پرون نه لوبېدل، نن لاپسي ډېر په خوشحالی لوبيږي

Übungen: Bitte ergänzen Sie die Relativpronomen!

1. Ist das der Mann, …… du zu deinem Geburtstag eingeladen hast?
دا هغه سړی دی چي تا خپلې کليزې ته مېلمه کړی و؟
2. Wie heißt eigentlich das Restaurant, in …… man so gut essen kann?
هغه رستوران څه نوميږي چي سړي پکې ډېره ښه ډوډی خوړی شي ؟
3. Wie alt ist die hübsche Studentin, …… das Studium so schnell beendet hat?
هغه ښايسته محصله څو کلنه ده چي تحصيل يې دومره ژر پای ته ورسو؟
4. Kennst du die hübsche Frau, mit …… sich ihr Ehemann unterhält?
ته هغه ښايسته ښځه پيژني چي مېړه يې ورسره خبرې کوي؟
5. Warum sind die Aufgaben, …… uns unser Lehrer stellt, so schwierig?
هغه پوښتني چي زموږ ښوونکی يې له موږ نه کوي، ولي دومره سختي دي؟
6. Hast du den Wagen gesehen, …… bei Rot über die Ampel gefahren ist?
تا هغه موټر وليد چي له سرې اشارې نه تېر شو؟
7. Der Mann, …… keinen Führerschein hat, hatte gestern einen Verkehrsunfall.
هغه سړی چي لېسنس نلري، پرون يې يو ترافيکي ټکر وکړو
8. Der Patient, …… man gestern operiert hatte, ist heute Morgen verstorben.
هغه رنځور چي پرون عمليات شوی و، نن سهار مړ شو
9. Die Fotos, …… ich vor einem Jahr gemacht hatte, erhielten einen Preis.
هغه عکسونه چي ما يو کال مخکي اخيستي وو، ورته يوه جايزه ورکړل شوه
10. Das Auto, mit …… wir nach Italien gefahren waren, ist gestern gestohlen worden.
هغه موټر چي موږ پکي ايتاليې ته تللي وو، پرون غلا شو

Lösungen:
1. den 2. dem 3. die 4. der 5. die 6. der 7. der 8. den 9. die 10. dem

Übungen: Bitte bilden Sie Relativsätze.

Beispiel: Das Buch ist nicht interessant. Ich habe es zum Geburtstag geschenkt bekommen.
Das Buch, das ich zum Geburtstag geschenkt bekommen habe, ist nicht interessant.

1. Der Mann hat das Geld gestohlen. Er hat große finanzielle Schwierigkeiten.
دې سړي پيسې غلا کړې دي. هغه په ډېرو اقتصادي ستونځو کې پروت دی
2. Die Studentin wohnt erst seit kurzem im Wohnheim. Sie feiert heute ihren Geburtstag.
دا محصله د لنډ وخت راهيسې په ليليه کې اوسيږي. هغه نن خپله کليزه لمانځي
3. Ein Passant hat dem Kind geholfen. Es wurde von einem großen Hund angegriffen.
يو لاروي د ماشوم سره مرسته وکړه. په هغه باندې يو غټ سپي وروداننګل
4. Die Gäste waren mit dem Hotel unzufrieden. Sie verlangten ihr Geld zurück.
مېلمانه له هوټل نه ناراضه وو. هغوی خپلې پيسې بېرته وغوښتلې

5. Die Fotos sind von sehr guter Qualität. Man hat sie mit einer billigen Kamera gemacht. دا عکسونه ډېر ښه کیفیت لري. دا په یوې ارزان بیه کمرې باندې اخیستل شویدي
6. Unsere Mitarbeiterin ist sehr hübsch. Unser Minister hat sich in sie verliebt. زمونږ همکاره ډېره ښایسته ده. زمونږ وزیر په هغې مین شوی دی
7. Die Kinder wohnen am Ostpark. Unser Sohn spielt öfters mit ihnen Fußball. ماشومان په ختیځ پارك کې اوسیږي. زمونږ زوی ډېر وخت هغوی سره د فوټبال لوبه کوي
8. Unsere Großmutter ist schwer erkrankt. Schon seit Jahren sorgen wir für sie. زمونږ نیا سخته ناروغه ده. مونږ د کلونو راهیسې د هغې پالنه کوو
9. Das ist der alte Herr aus Australien. Sie können sich nicht mehr an ihn erinnern. دا هغه د اسټرالیا زوړ سړی دی. دی ستاسو اوس په یاد ندی
10. Die Prüfung ist sehr schwer. Wir müssen uns auf die Prüfung wochenlang vorbereiten. ازموینه ډېره ګرانه ده. مونږ باید ډېرې اونۍ ورته چمتووالی ونیسو

Lösungen:

1. Der Mann, der große finanzielle Schwirigkeiten hat, hat das Geld gestohlen.
2. Die Studentin, die heute ihren Geburtstag feiert, wohnt erst seit kurzem im Wohnheim.
3. Ein Passant hat dem Kind geholfen, das von einem großen Hund angegriffen wurde.
4. Die Gäste, die ihr Geld zurückverlangten, waren mit dem Hotel äußerst unzufrieden.
5. Die Fotos, die man mit einer billigen Kamera gemacht hat, sind von sehr guter Qualität.
6. Unsere Mitarbeiterin, in die unser Minister sich verliebt hat, ist sehr hübsch.
7. Die Kinder, mit denen unser Sohn öfters Fußball spielt, wohnen am Ostpark
8. Unsere Großmutter, für die wir schon seit Jahren sorgen, ist schwer erkrankt.
9. Das ist der alte Herr aus Australien, an den Sie sich nicht mehr erinnern können.
10. Die Prüfung, auf die wir uns wochenlang vorbereiten müssen, ist sehr schwer.

Relativsätze د تړاو ورکولو جملې

په پورتنو څپرکو کې مو د تړاو ورکولو نومځري زده کړل. اوس به زده کړو چې د تړاو ورکولو جملې څنګه جوړیږي. پوښتنه دا ده چې د تړاو جملو ته څه اړتیا ده؟
ځواب به دا وي چې د تړاو ورکولو جملې هغه اسمونه یا ضمیرونه لاپسې ښه تشریح کوي چې دمخه په اصلي جمله کې یاد شویدي. بله پوښتنه چې دلته کېدی شي، هغه به دا وي چې د لومړۍ اصلي جملې اسمونه په یوه بله اصلي جمله کې هم تشریح کېدی شي، نو (Relativsatz) ته څه اړتیا ده؟ اوس به داسې یو مطلب وګورو چې په دوه اصلي جملو کې تشریح شوی دی:

Kennst du den Mann? Er ist seit gestern hier.
ته دا سړی پېژنې؟ هغه له پرون راهیسې دلته دی

په پورتنۍ جمله کې د یو سړي په برخه کې پوښتنه شوېده. دوهمه جمله د دې سړي په برخه کې معلومات ورکوي چې د پرون راهیسي دلته دی. نو دلته خو مونږ پخپلو سترګو ولیدل چې د لومړۍ جملې د (سړي) په برخه کې دوهمې جملې معلومات ورکړو، نو دلته بیا نو (Relativsatz) ته څه اړتیا ده؟
ځواب به دا وي چې د دوه اصلي جملو ترمینځ یو ټکی دی. کله چې د یوې جملې په پای کې یو ټکی وي، نو دا جمله پای ته ورسېدله. نو سړی باید مجبوراً په لوستلو کې د جملې په پای کې لږ څه دمه وکړي او وروسته نوې جمله ولولي. نو په دې ډول د دواړو جملو د لوستلو کې لږ څه دمه یا سکته راځي. خو که چېرته دا دوه اصلي جملې له یو بل سره د تړاو د نومځري له لارې ونښلول شي، نو بیا دا ستونځه پکې نشته. دلته بیا له دوه جملو نه یوه د تړاو جمله یا (Relativsatz) جوړېږي. لومړۍ جمله یې اصلي جمله ده او دوهمه جمله یې فرعي جمله او د دواړو تر مینځ یوه کامه (,) لیکل شوېده. کله چې یوه کامه (,) د دوه جملو په مینځ کې راشي، نو د دواړو جملو په لوستلو کې دمې کولو ته څه اړتیا نشته. نو په دې ډول د (Relativsatz) یوه موخه دا ده چې د جملو په لوستلو کې دمه یا سکته نه راځي او لوستل ښه په روان ډول کیږي. پورتنۍ جمله د (Relativsatz) په ډول به لاندې وګورو:

Kennst du den Mann, *der seit gestern hier ist?* ته هغه سړی پېژنې چې له پرون راهیسي دلته دی؟

د تړاو جملې یا (Relativsatz) څنګه جوړیږي؟ په لاندې برخه کې به د جملې د جوړولو لار وګورو.

① هغه نوم چې تشریح کیږي نو سمدلاسه وروسته (Relativsatz) راځي چې دا نوم ښه تشریح کوي، مثال:

Ist das der Tisch? Du brauchst den Tisch nicht. دا هغه مېز دی؟ دا مېز ستا پکار ندی

په پورتنو دوه جملو کې دوهمه جمله د لومړۍ جملې د (مېز) په برخه کې معلومات ورکوي. نو په دې وجه له دوهمې جملې نه یوه (Relativsatz) جوړېدی شي، په دې ډول د (Tisch) د لغت نه وروسته یوه کامه (,) لیکل کیږي او دوهمه جمله سمدلاسه وروسته راځي چې په دې ډول (der Tisch) تشریح کیږي، په لاندې ډول:

Ist das der Tisch, *den du nicht brauchst?* دا هغه مېز دی چې ستا پکار ندی؟

دا دوهمه جمله، یعنې *(den du nicht brauchst)* یوه د تړاو ورکولو جمله یا (Relativsatz) ده.
څنګه چې په پورتنې مثال کې لیدل کیږي، د یو (Relativsatz) د تشریح کولو لپاره ځانګړي نومځري پکاریږي چې دې ته (Relativpronomen) یا د تړاو ورکولو نومځري ویل کیږي چې په په پورتنېو څېرکو کې مو په مفصل ډول زده کړل.
② دا هم کېدی شي چې (Relativsatz) د اصلي جملې په مینځ کې ځای په ځای شي چې یو څه د جملې په مینځ کې تشریح کړي. لومړی به دوه بېلې بېلې اصلي جملې وګورو:

Der Polizist fragt einen Passanten, was passiert ist. Der Passant hat den Unfall gesehen. پولیس له یوه لاروي نه پوښتنه کوي چې څه پېښ شوي دي. لاروي د ټکر پېښه لیدلې ده

دا دواړه پورتنۍ جملې اصلي جملې دي. دوهمه جمله د لومړۍ جملې یو اسم، یعنې (Passant) یا (لاروی) تشریح کوي. نو په دې ډول سړی کوی شي چې له دوهمې جملې نه یو (Relativsatz) جوړ کړي او د لومړۍ جملې په مینځ کې ورته ځای ورکړي:

Der Polizist fragt einen Passanten, *der den Unfall gesehen hat*, was passiert ist. پولیس له یو لاروي نه *چې د ټکر پېښه یې لیدلې ده*، پوښتنه کوي چې څه پېښ شوي دي

دلته دا جمله *(der den Unfall gesehen hat)* د تړاو جمله، یعني (Relativsatz) ده.

③ (Relativsatz) کېدی شي چې حتی په یوې بلې فرعي جملې کې وردننه کړی شي.

> Der Zeuge behauptet, dass der Fahrer, *der den Unfall verursacht hat*, zu schnell gefahren ist. شـاهد ادعا کوي چې، هغه ډرېـور، *چې د ټکر باعث کرځېدلی و*، خپل مـوټـر یې ډېر ګړندی چلولی دی

په پورتنۍ جمله کې (dass der Fahrer zu schnell gefahren ist) فرعي جمله ده او د تړاو جمله یا (Relativsatz) د دې جملې په مینځ کې ځای په ځای شوېده، چې هغه دا ده:
(der den Unfall verursacht hat). دا په دې مانا چې پورتنۍ فرعي جمله دوه ټوټې شوېده او په مینځ کې یې (Relativsatz) یا د تړاو جمله لیکل شوېده.

④ (Relativsatz) کېدی شي چې په یوې مصدري جملې یا (Infinitivsatz) کې ځای په ځای شي.
مثال:

> Der Zeuge hofft, den Fahrer, *der den Unfall verursacht hat*, wiederzuerkennen.
> شاهد هیله لري چې هغه ډرېور، *چې د ټکر باعث کرځېدلی دی*، بیا وپېژني

پورتنۍ جمله پخوا داسې وه: (Der Zeuge hofft, den Fahrer wiederzuerkennen.) یعني شاهد هیله لري چې ډرېور بیا وپېژني. د دې جملې په مینځ کې (Relativsatz) ورواچول شو، چې هغه دا جمله ده: *(der den Unfall verursacht hat)* یعني چې هغه د ټکر باعث کرځېدلی دی

⑤ یو (Relativsatz) کېدی شي چې په یو بل (Relativsatz) کې وردننه شي. لومړی به دا جملې بېلې بېلې وګورو:

> Die Polizei sucht den Mann, *der den Unfall verursacht hat.*

په پورتنۍ جملې کې دوهمه برخه، یعني *(der den Unfall verursacht hat.)* یو (Relativsatz) دی. دغه جمله لاپسې اوږدېدلی او یوه بله جمله پکې وردننه کېدلی شي، په لاندې ډول:

> Die Polizei sucht den Mann, der den Unfall, *bei dem ein Auto beschädigt worden ist*, verursacht hat.
> پولیس هغه څوک لټوي، چې هغه د ټکر باعث شوی و، *او پکې یو موټر تاواني شوېدی*

په پورتنۍ جملې کې د ټکر (Unfall) په برخه کې لاپسې نور معلومات وړاندې شو چې هغه دا دی:
(bei dem ein Auto beschädigt worden ist) چې دا جمله هم یو (Relativsatz) دی. نو په دې ډول یو (Relativsatz) په بل (Relativsatz) کې وردننه کړی شو، فقط لکه چې په یوې غټې کوټۍ کې چې یوه وړه کوټۍ وردننه کړی شي. دغه شان جملو ته چې یوه جمله په بلې جملې کې او بله جمله په بلې جملې کې وردننه کړی شي، په جرمني ژبه کې په ریښتیا هم د کوټۍ په شان جملې یا (Schachtelsätze) وايي.
اوس به د ژبې مینه والو لپاره تش د معلوماتو لپاره داسې یوه جمله ولیکل شي چې لومړی ډېره لنډه ده او بیا په کراره کراه اوږدېږي. داسې جملې تش په دفترونو کې یا د لیکوالانو له خوا کارول کیږي.

په لومړۍ کوټۍ کې تش اصلي جملې یا (Hauptsatz) ته ځای ورکړل شوی دی:

> Das alte Haus wird morgen abgerissen. هغه زوړ کور سبا نړول کیږي

په دوهمه کوټۍ کې بیا یو څه نور زیات شویدي او هغه دا دي:

Das alte Haus, *das an der Straße liegt*, wird morgen abgerissen. هغه زوړ کور *چې د سړك په غاړه پروت دی*، سبا نړول کیږي

په دریمه کوټۍ کې بیا یو څه نور یکې زیات شویدي او هغه دا دي:

Das alte Haus, das an der Straße, *die nach Berlin führt*, liegt, wird morgen abgerissen. هغه زوړ کور *چې د برلین په لوري* سړك په غاړه پروت دی، سبا نړول کیږي

Bildung von Relativsätzen

د یو (Relativsatz) د جوړولو لپاره ډېر ضرور دا دي چې یو (Relativpronomen) یا د تړاو نومځری پیدا شي چې دي جملې سره ولګیږي. نو یو صحیح (Relativpronomen) هغه وخت پیدا کېدی شي چې سړی پوه شي چې دا اسم چې تشریح کیږي، نارینه دی که ښځینه، او که مخنث دی. بل دا چې سړی باید پوه شي چې دا اسم یو کس دی او که ډېر کسان دي، یعني مفرد دی او که جمع. بل دا مهمه ده چې دا اسم چې تشریح کیږي، په کوم حالت کې دی، یعنې د (Nominativ) یا (Akkusativ) یا (Dativ) او یا (Genitiv) په حالت کې دی. دا ځکه مهم دی چې هغه اسم چې تشریح کیږي که په (Nominativ) حالت کې وي، نو (Relativpronomen) یې هم په (Nominativ) حالت کې وي، که په (Akkusativ) حالت کې وي، (Relativpronomen) هم په (Akkusativ) حالت کې وي، که په (Dativ) حالت کې وي، نو (Relativpronomen) یې هم په (Dativ) کې وي، که په (Genitiv) کې وي، نو (Relativpronomen) هم د (Genitiv) په حالت کې وي. دا موضوع به په لاندې جدولونو کې په جملو کې ووینو.

Nominativ (Singular)	
Maskulinum (der) نارینه	Der Mann, der dort steht, kennt den Weg sehr gut. هغه سړی چې هلته ولاړ دی، لاره ډېره ښه پیژني
Femininum (die) ښځینه	Die Frau, die dort steht, kennt den Weg sehr gut. هغه ښځه چې هلته ولاړه ده، لاره ډېره ښه پیژني
Neutrum (das) مخنث	Das Kind, das dort steht, kennt den Weg nicht. هغه ماشوم چې هلته ولاړ دی، لاره نه پیژني

Nominativ (Plural)	
Maskulinum نارینه	Die Männer, die dort stehen, kennen den Weg sehr gut. هغه سړي چې هلته ولاړ دي، لاره ډېره ښه پیژني
Femininum ښځینه	Die Frauen, die dort stehen, kennen den Weg sehr gut. هغه ښځې چې هلته ولاړې دي، لاره ډېره ښه پیژني
Neutrum مخنث	Die Kinder, die dort stehen, kennen den Weg nicht. هغه ماشومان چې هلته ولاړ دي، لاره نه پیژني

Akkusativ (Singular)	
Maskulinum (den) نارینه	Der Mann, den ich gefragt habe, ist nicht von hier. هغه سړی چې ما ورنه پوښتنه وکړه، له دې ځایه نه دی
Femininum (die) ښځینه	Die Frau, die ich gefragt habe, ist nicht von hier. هغه ښځه چې ما ورنه پوښتنه وکړه، له دې ځایه نه ده

Neutrum (das) مخنث	Das Kind, das ich gefragt habe, ist nicht von hier. هغه ماشوم چې ما ورنه پوښتنه وکړه، له دې ځايه نه دی

Akkusativ (Plural)	
Maskulinum نارينه	Die Männer, die ich gefragt habe, sind nicht von hier. هغه سړي چې ما ورنه پوښتنه وکړه، له دې ځايه نه دي
Femininum ښځينه	Die Frauen, die ich gefragt habe, sind nicht von hier. هغه ښځې چې ما ورنه پوښتنه وکړه، له دې ځايه نه دي
Neutrum مخنث	Die Kinder, die ich gefragt habe, sind nicht von hier. هغه ماشومان چې ما ورنه پوښتنه وکړه، له دې ځايه نه دي

Dativ (Singular)	
Maskulinum (dem) نارينه	Der Mann, dem ich geantwortet habe, versteht mich nicht. هغه سړی چې ما ورته ځواب ورکړو، زما په خبرونپوهيږي
Femininum (der) ښځينه	Die Frau, der ich geantwortet habe, versteht mich nicht. هغه ښځه چې ما ورته ځواب ورکړو، زما په خبرو نپوهيږي
Neutrum (dem) مخنث	Das Kind, dem ich geantwortet habe, versteht mich nicht. هغه ماشوم چې ما ورته ځواب ورکړو، زما په خبرو نپوهيږي

Dativ (Plural)	
Maskulinum نارينه	Die Männer, denen ich geantwortet habe, verstehen mich nicht. هغه سړي چې ما ورته ځواب ورکړو، زما په خبرو نپوهيږي
Femininum ښځينه	Die Frauen, denen ich geantwortet habe, verstehen mich nicht. هغه ښځې چې ما ورته ځواب ورکړو، زما په خبرو نپوهيږي
Neutrum مخنث	Die Kinder, denen ich geantwortet habe, verstehen mich nicht. هغه ماشومان چې ما ورته ځواب ورکړو، زما په خبرو نپوهيږي

Genitiv (Singular)	
Maskulinum (des) نارينه	Der Mann, dessen Hand gebrochen ist, muss operiert werden. هغه سړی چې لاس يې مات شوی دی، بايد عمليات شي
Femininum (der) ښځينه	Die Frau, deren Hand gebrochen ist, muss operiert werden. هغه ښځه چې لاس يې مات شوی دی، بايد عملياته شي
Neutrum (des) مخنث	Das Kind, dessen Hand gebrochen ist, muss operiert werden. هغه ماشوم چې لاس يې مات شوی دی، بايد عمليات شي

Genitiv (Plural)	
Maskulinum نارينه	Die Männer, deren Hände gebrochen sind, müssen operiert werden. هغه سړي چې لاسونه يې مات شويدي، بايد عمليات شي
Femininum ښځينه	Die Frauen, deren Hände gebrochen sind, müssen operiert werden. هغه ښځې چې لاسونه يې مات شويدي، بايد عمليات شي
Neutrum مخنث	Die Kinder, deren Hände gebrochen sind, müssen operiert werden. هغه ماشومان چې لاسونه يې مات شويدي، بايد عمليات شي

Übungen: Bilden Sie Relativsätze!

Beispiel: Ist das der Mann? Seine Frau ist neulich gestorben.
Ist das der Mann, dessen Frau neulich gestorben ist?

1. Ist das der Mann? Unsere Kinder haben mit seinem Hund gespielt.
دا هغه سړی دی؟ زمونږ ماشومانو د هغه سپي سره لوبې کړي دي
2. Ist das der Mann? In seinem Haus wurde neulich eingebrochen.
دا هغه سړی دی؟ لنډ وخت دمخه د هغه کور ته غله ورغلي و
3. Ist das der Mann? Unser Sohn geht mit seinem Sohn in die Schule.
دا هغه سړی دی؟ زمونږ زوی د هغه زوی سره ښوونځي ته ځي
4. Ist das der Mann? Die Schwester des Mannes hat im Lotto gewonnen.
دا هغه سړی دی؟ د دې سړي خور په لاتري کې جايزه ګټلې ده
5. Ist das die Frau? Ihr Hund hat ein Kind gebissen.
دا هغه ښځه ده؟ د هغې سپي يو ماشوم داړلی دی
6. Ist das die Frau? Ihr Auto ist gestohlen worden. دا هغه ښځه ده؟ د هغې موټر غلا شوېدی
7. Ist das die Frau? Ihr Mann ist sehr berühmt. دا هغه ښځه ده؟ د هغې مېړه ډېر مشهور دی
8. Ist das die Frau? Ihr gehören die beiden Geschäfte.
دا هغه ښځه ده؟ دا دواړه مغازې د هغې دي
9. Sind das die Leute? Man sollte sich um ihre Kinder kümmern.
دا هغه خلك دي؟ د هغوی په ماشومانو باندې بايد سړی پام ونيسي
10. Sind das die Leute? Mit diesen Leuten will niemand etwas zu tun haben.
دا هغه خلك دي؟ هېڅ څوك نه غواړي چې له دې خلکو سره څه اړيکې ولري

Lösungen:

1. Ist das der Mann, mit dessen Hund unsere Kinder gespielt haben?
2. Ist das der Mann, in dessen Haus neulich eingebrochen wurde?
3. Ist das der Mann, mit dessen Sohn unser Sohn in die Schule geht?
4. Ist das der Mann, dessen Schwester im Lotto gewonnen hat?
5. Ist das die Frau, deren Hund ein Kind gebissen hat?
6. Ist das die Frau, deren Auto gestohlen worden ist?
7. Ist das die Frau, deren Mann sehr berühmt ist?
8. Ist das die Frau, der die beiden Geschäfte gehören?
9. Sind das die Leute, um deren Kinder man sich kümmern sollte?
10. Sind das die Leute, mit denen niemand etwas zu tun haben will?

Die Bildung von Relativsätzen mit Relativpronomen nach einer Präposition

کله چې له يو (Relativpronomen) سره يو د تړاو يو حرف يا (Präposition) يو ځای شي، نو په دې وخت کې (Relativpronomen) له (Präposition) نه وروسته راځي، مثال:

Ich kenne die Leute nicht, mit denen du gestern geredet hast.
هغه کسان چې تا پرون ورسره خبرې وکړې، زه يې نه پېژنم

Der Mann, von dem du gestern erzählt hast, ist heute im Gefängnis. هغه سړی چې پرون تا په برخه کې یې خبرې وکړې، نن په زندان کې دی
Das Gebäude, in dem ich arbeite, hat eine Klimaanlage. هغه ودانۍ چې زه پکې کار کوم، یو ایرکنډېشن لري
Jeder Tag, an dem du nicht lächelst, ist ein verlorener Tag. هره ورځ چې ته پکې نه خاندې، یوه خوشې ورځ ده
Der Berg, über den kein Vogel fliegt, heißt Himalaya. هغه غر چې له پاسه یې هېڅ مرغه نه الوزي، همالیا نومیږي

Übungen: Bilden Sie bitte Relativsätze!

1. Er ist ein Mensch, ______ ______ ich großen Respekt habe.
دا یو سړی دی چې زه ورته ډېر احترام لرم
2. Das ist ein Tag ______ ______ ich nur ungern zurückdenke.
دا یوه ورځ ده چې زړه مې نکیږي چې هغه راپه یاد شي
3. Das ist endlich der Brief, ______ ______ wir so lange gewartet haben.
دا هغه لیك دی، چې مونږ ورته د ډېر وخت راهیسې په انتظار وو
4. Das ist eine Entdeckung, ______ ______ er sicher den Nobelpreis erhält.
دا یوه داسې اختراع ده چې د نوبل جایزه به ورته هرومرو ورکړل شي
5. Im Zug habe ich einen Mann getroffen, ______ ______ einmal in Amerika gesehen habe. په اورګاډي کې ما یو سړی ولیدو چې یو وخت مې په امریکې کې لیدلی و
6. Das ist eine Note, ______ ______ du zufrieden sein kannst.
دا یوه داسې نمره ده چې ته باید پرې راضې واوسې
7. Du hast einen Satz gesagt, ______ ______ ich immer wieder denken muss.
تا یوه جمله وویله چې زه باید تل ورته فکر وکړم
8. Das ist eine Nachricht, ______ ______ ich mich freue.
دا یو خبر دی چې زه ورته خوښ یم
9. Ich habe ein Angebot bekommen, ______ ______ ich noch nachdenken muss.
ما ته یو څه وړاندې شوي دي چې په برخه کې یې زه باید یو څه نور هم فکر وکړم
10. Du bist der einzige Freund, ______ ______ ich über diese Sache reden kann.
ته یوازینی ملګری یې چې زه په دې موضوع کې ورسره خبرې کولی شم

Lösungen:
1. vor dem 2. an dem 3. auf den 4. für die 5. den ich 6. mit der 7. an den 8. auf die 9. über das 10. mit dem

Relativsätze mit: welcher, welche, welches

په پښتو کې ځینې جملې شته چې په هغو کې په اصلي جملو کې د یو چا نوم یادیږي، خو په فرعي جملو کې هغه نوم تشریح کیږي. د دې لپاره چې په فرعي جملو کې هغه نوم بیابیا یاد نشي، نو د نوم د یادولو په ځای ویل کیږي: (کوم چې ...) . مثال:

هغه سړی، کوم چې پرون روغ رمټ و، نن مړ شوی دی

په پورتنی جمله کې (کوم چې ....) هغه سړی تشریح کوي چې د جملې په سر کې یاد شو. نو په جرمني ژبه کې هم لکه د پښتو په شان داسې الفاظ شته چې د یوې اصلي جملې په سر کې یاد شوی نوم په فرعي جملې کې پرې تشریح کیږي، او هغه دا دي:

welcher (کوم سړی)	welche (کومه ښځه)	welches (کوم ماشوم)

داسې جملې اوس ډیرې مروجې ندي او دلته تش د بشپړتیا لپاره لیکل کیږي:

Relativsatz	welcher, welche, welches als Relativum
Der Mann, der dem Zug nachlief, … هغه سړی چې د اورګاډي پسې يې منډې وهلې	Der Mann, welcher dem Zug nachlief, … هغه سړی، کوم چې د اورګاډي پسې يې منډې وهلې …
Die Frau, der das Haus gehört, … هغه ښځه چې د کور خاونده ده، …	Die Frau, welcher das Haus gehört, … هغه ښځه، کومه چې د کور خاونده ده، …
Das Kind, das den Ball suchte, … هغه ماشوم چې توپ يې لټوه، …	Das Kind, welches den Ball suchte, … هغه ماشوم، کوم چې توپ يې لټوه، …

Die Deklination der Relativpronomen welcher (Singular)
د (کوم ، دا) ربطي ضمیر ګردان (مفرد)

	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	der Mann, welcher… هغه سړی، کوم چې …	die Frau, welche… هغه ښځه، کومه چې …	das Kind, welches… هغه ماشوم، کوم چې …
Genitiv	der Mann, dessen… هغه سړی، د هغه چې…	die Frau, deren… هغه ښځه، د هغې چې…	das Kind, dessen… هغه ماشوم، د هغه چې…
Dativ	der Mann, welchem… هغه سړی، کوم چا ته چې	die Frau, welcher… هغه ښځه، کومې چاته چې	das Kind, welchem… هغه ماشوم، کوم چا ته چې …
Akkusativ	der Mann, welchen… هغه سړی، کوم چې …	die Frau, welche… هغه ښځه، کومه چې …	das Kind, welches… هغه ماشوم، کوم چې …

پاملرنه	ښکه چې پورته لیدل کیږي، د (Genitiv) په حالت کې د (welche) په ځای تل (dessen) او یا (deren) راځي Die Endungen von „welche“ als Relativpronomen sind identisch mit den Endungen des bestimmten Artikels als Relativpronomen. Eine Ausnahme bildet der Genitiv. Hier heißt das Relativpronomen immer „dessen“ bzw. „deren“.

Beispielsätze:

1. Der Mann, welcher dort steht, ist mein Vater.

هغه سړی، کوم چې هلته ولاړ دی، زما پلار دی

2. Die Frau, welche sonst viel arbeitet, ist heute sehr müde.

هغه ښځه، کومه چې په نورو وختو کې ډیر کار کوي، نن ډیره ستړې ده

3. Das Kind, welches keine Milch trinkt, hat dünne Knochen.
هغه ماشوم، کوم چي شوده نه څښي، هډوکي یې ډېر نري دي
4. Der Mann, welchem du ausführlich geantwortet hast, hat weitere Fragen.
هغه سړی، چا ته چي تا مفصل ځوابونه ورکړیدي، نورې پوښتني هم لري
5. Die Frau, welcher du eine Jacke verkauft hast, will noch eine Jacke kaufen.
هغه ښځه، کومي باندي چي تا یوه کرتی خرڅه کړېده، غواړي چي یوه بله کرتی په بیه واخلي
6. Das Kind, welchem du ein Medikament gegeben hast, ist wieder gesund.
هغه ماشوم، کوم ته چي تا یوه ګولی ورکړېده، بېرته ښه شوی دی
7. Der Mann, welchen die Polizei gesucht hat, ist verschollen.
هغه سړی، کوم چي پولیسو لټو، تري تم شوی دی
8. Die Frau, welche zur Problemlösung dringend benötigt wird, ist heute krank.
هغه ښځه، کومي ته چي د ستونځې د حلولو لپاره ډېره اړتیا ده، نن ناروغه ده
9. Das Kind, welches mit einer Medaille ausgezeichnet wird, hat heute Fieber.
هغه ماشوم، کوم ته چي نن یو مډال ډالی کیږي، نن یې تبه ده

Die Deklination der Relativpronomen welcher (Plural)

	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث
Nominativ	die Männer, welche هغه سړي، کوم چي..	die Frauen, welche هغه ښځي، کومي چي ...	die Kinder, welche… هغه ماشومان، کوم چي ...
Genitiv	die Männer, deren… هغه سړي چي د هغوی	die Frauen, deren… هغه ښځي چي د هغوی	die Kinder, deren… هغه ماشومان چي د هغوی
Dativ	die Männer welchen هغه سړی چي هغوی ته هغه سړي، کومو ته چي	die Frauen, welchen هغه ښځي چي هغوی ته هغه ښځي، کومو ته چي	die Kinder, welchen… هغه ماشومان، کومو ته چي
Akkusativ	die Männer, welche هغه سړي، کوم چي ...	die Frauen,welche هغه ښځي، کومي چي ...	die Kinder, welche… هغه ماشومان،کوم چي..

Beispielsätze:
1. Die Männer, welche viel Sport treiben, sind sehr gesund.
هغه سړي، کوم چي ډېر سپورټ کوي، ډېر روغ دي
2. Frauen, welche rauchen, schaden ihren Kindern.
هغه ښځي، کومي چي سګرټ څکوي، خپلو ماشومانو ته تاوان رسوي
3. Die Kinder, welche fleißig lernen, haben gute Noten.
هغه ماشومان، کوم چي په درس لوستلو کي زيار وباسي، ښې نمرې اخلي
4. Die Männer, welchen Diebstahl nachgewiesen wird, werden bestraft.
هغه سړي، په کومو باندي چي غلا ثبوته شي، سزا مومي
5. Die Frauen, welchen Unrecht geschieht, werden entschädigt.
هغه ښځي، د کومو په هکله چي بې عدالتي کیږي، ورته بدیل ورکول کیږي
6. Die Kinder, welchen Faulheit vorgeworfen wird, müssen viel laufen.
هغه ماشومان، په کومو چي د لټی تور لګول کیږي، باید ډېرې منډې ووهي
7. Die Männer, welche mit dem Taxi gefahren werden, sind alle krank.
هغه سړي، کوم چي په ټکسي کي یوړل کیږي، ټول ناروغه دي

8. Die Frauen, welche viel Gutes geleistet haben, werden heute ausgezeichnet.
هغه ښځې، کومو چې ډېر نېک کارونه کړيدي، نن وياړل کيږي

9. Die Kinder, welche geschlagen werden, bekommen psychische Probleme.
هغه ماشومان، کوم چې وهل کيږي، په اروايي ستونځو اخته کيږي

Relativsätze mit „wo, wohin, worin, worüber, woher, worunter“

د دې مبحث د پوهېدلو لپاره د پورتني ځېرکي تشريحات بالکل کفايت کوي، ځکه چې دواړه مبحثونه يو بل ته ډېر ورته دي. کوم توپير چې پکې پروت دی، هغه دا دی چې په دې برخه کې د (کوم = welcher) په ځای د (چېرته = wo + wohin) کلمه استعماليږي. بل دا چې د (in) په ځای (worin)، د (über) په ځای (worüber) او د (unter) په ځای (worunter) کارول کيږي.

Relativsatz	Relativsatz mit „wo“
Das Haus, in dem du geboren bist, existiert heute nicht mehr. هغه کور چې ته پکې زېږېدلی يې، نن شتون نلري	Das Haus, wo du geboren bist, existiert nicht mehr. هغه کور، په کوم کې چې ته زېږېدلی يې، نن شتون نلري

په پورتنۍ جمله کې د (in dem) په ځای (wo) کارول شوی دی

Relativsatz	Relativsatz mit „wohin“
Die Stadt, in die wir gezogen sind, gefällt mir sehr gut. هغه ښار چې مونږ ورته کډه وکړه، زما ډېر خوښيږي	Die Stadt, wohin wir gezogen sind, gefällt mir sehr gut. هغه ښار، چېرته چې مونږ کډه کړېده، زما ډېر خوښيږي

دلته د (in die) په ځای (wohin) کارول شوی دی. دا چې ولې په پورتنۍ جمله کې (wo) رانغی او په ځای يې (wohin) راغی، علت دا دی چې دلته د (ziehen) مصدر له (Akkusativ) سره استعمال شوی، يعنې (in die Stadt ziehen = ښار ته کډه کول). هر وخت کې چې يو فعل د يو ځای بدلېدل بيانوي، يعنې د يو ځای نه بل ځای ته تګ ښايي، نو بيا د (Akkusativ) سره استعماليږي او د (Akkusativ) پوښتنه په (wohin) کيږي. نور مثالونه:

Relativsatz	Relativsatz mit „worüber“
Das Thema, über das er spricht, ist sehr interessant. هغه موضوع چې هغه په برخه يې خبرې کوي، ډېره په زړه پورې ده	Das Thema, worüber er spricht, ist sehr interessant. هغه موضوع، د کومې په برخه کې چې هغه خبرې کوي، ډېره په زړه پورې ده

په پورتنۍ جمله کې د (über das) په ځای (worüber) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „woher“
Das Land, aus dem er kommt, liegt in Afrika. هغه هېواد چې هغه ورنه راځي، په افريقا کې دی	Das Land, woher er kommt, liegt in Afrika. هغه هېواد، له کومه چې هغه راځي، په افريقه کې دی

په پورتنۍ جمله کې د (aus dem) په ځای (woher) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „woran“
Er brachte vieles vor, an das bisher niemand gedacht hatte. هغه ډېر څه وړاندې کړل چې په دې برخه کې هېڅ چا فکر نه وو کړی	Er brachte vieles vor, woran bisher niemand gedacht hatte. هغه ډېرڅه وړاندې کړل د کومو په برخه کې چې چا تر اوسه فکر نه و کړی

په پورتنۍ جمله کې د (an das) په ځای (woran) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „worunter“
Der Ofen, unter den ich meine Schuhe legte, ist explodiert. هغه بخاری، چې لاندې یې ما خپل بوټان کېښودل، وچاودله	Der Ofen, worunter ich meine Schuhe legte, ist explodiert. هغه بخاری، د کومې لاندې چې ما خپل بوټان کېښودل، وچاودله

په پورتنۍ جمله کې د (unter das) په ځای (worunter) کارول شوی دی

Relativsatz	Relativsatz mit „wofür“
Sie haben mir sehr geholfen. Dafür danke ich Ihnen vom Herzen. تاسو له ما سره ډېره مرسته وکړه. له دې مرستې نه زه له تاسو نه د زړه له کومې مننه کوم	Sie haben mir sehr geholfen, wofür ich Ihnen vom Herzen danke. تاسو ما سره ډېره مرسته وکړه ، له کومه پلوه چې زه د زړه له کومې مننه کوم

په پورتنۍ جمله کې د (dafür) په ځای (wofür) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „wobei“
Er verursachte mit seinem Auto einen Unfall, bei dem ein Schaden von 1000 Euro entstand. هغه پخپل موټر یو ټکر وکړو چې پرې د زر یورو تاوان پېښ شو	Er verursachte mit seinem Auto einen Unfall, wobei ein Schaden von 1000 Euro entstand. هغه پخپل موټر یو ټکر وکړو، په کوم چې د زرو یورو تاوان پېښ شو

په پورتنۍ جمله کې د (bei dem) په ځای (wobei) کارول شوی دی

Relativsatz	Relativsatz mit „womit“
Die Waffe wurde gefunden, mit der der Schuss abgefeuert worden war. هغه وسله وموندل شوه، چې پرې ډز شوی و	Die Waffe wurde gefunden, womit der Schuss abgefeuert worden war. هغه وسله وموندل شوه، په کومې چې ډز شوی و

په پورتنۍ جمله کې د (mit der) په ځای (womit) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „wonach“
Der Bericht, nach dem er tot ist, trifft nicht zu. هغه رپوټ چې په اساس یې هغه مړ دی، واقعیت نلري	Der Bericht, wonach er tot ist, trifft nicht zu. هغه رپوټ، د کوم په اساس چې هغه مړ دی، واقعیت نلري

په پورتنۍ جمله کې د (nach dem) په ځای (wonach) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „wodurch“
Er ist viel krank gewesen. Dadurch ist kostbare Zeit verlorengegangen. هغه ډېر وخت ناروغ و، چې په دې وجه ډېر ګټور وخت له لاسه ولاړ	Er ist viel krank gewesen, wodurch kostbare Zeit verlorengegangen ist. هغه ډېر وخت په ناروغی االخته و، په کومې چې ډېر ګټور وخت له لاسه ولاړ

په پورتنۍ جمله کې د (dadurch) په ځای (wodurch) کارول شوی دی

Relativsatz	Relativsatz mit „wogegen“
Dagegen habe ich nichts einzuwenden. د دې په خلاف زه څه اعتراض نه لرم	Es gibt nichts, wogegen ich etwas einzuwenden hätte. داسي څه نشته، د کومو په خلاف چې زه څه اعتراض ولرم

په پورتنۍ جمله کې د (gegen den) په ځای (wogegen) کارول شوی دی.

Relativsatz	Relativsatz mit „wovon“
Es gibt vieles, von dem ich nichts verstehe. ډېر څه شته، چې په برخه کې یې زه هېڅ نیوهیږم	Es gibt vieles, wovon ich nichts verstehe. ډېر څه شته، د کومو په برخه کې چې زه هېڅ معلومات نه لرم

په پورتنۍ جمله کې د (von dem) په ځای (wovon) کارول شوي دی

Relativsatz	Relativsatz mit „wovor“
Alles, vor dem er sich fürchtete, erwies sich als völlig harmlos. ټول هغه څه چې هغه ورڅخه ډارېدو، بې خطره ثابت شول	Alles, wovor er sich fürchtete, erwies sich als völlig harmlos. ټول هغه څه، له کومو نه چې هغه ډارېدو، بې خطره ثابت شول

په پورتنۍ جمله کې د (vor dem) په ځای (wovor) کارول شوي دی

Relativsatz	Relativsatz mit „wozu“
Ich muss heute noch Briefe schreiben. Dazu hatte ich gestern keine Zeit. زه باید نن هغه لیکونه ولیکم چې پرون مې ورته وخت نه درلود	Ich muss heute noch Briefe schreiben, wozu ich gestern keine Zeit hatte. زه باید نن هغه لیکونه ولیکم، د کومو لپاره چې پرون مې وخت نه درلود

په پورتنۍ جمله کې د (dazu) په ځای (wozu) کارول شوی دی.

Übungen:

Bilden Sie Relativsätze mit wo, wohin, worin, worüber, woher, worunter usw.

1. Das Thema, _______ wir uns unterhielten, geht dich nichts an.
هغه موضوع، د کومي په برخه کي چي مونږ خبري وکړي، تا پوري څه اړه نلري
2. Es gibt nichts, _______ er keine Meinung hätte.
داسي څه نشته، د کوم په برخه کي چي هغه به کوم نظر ونلري
3. Es gab nichts, _______ man sich hätte beklagen können.
داسي څه نه وو، د کومو په برخه کي چي سړي پریاد کړی وای
4. Ich habe nichts, _______ ich diesen Ring sicher aufbewahren könnte.
زه هېڅ داسي یو شی نلرم، په کوم کي چي زه دا ګوته په ډاډه ډول وساتلی شم
5. Das Gebäude, _______ ich arbeite, hat eine Klimaanlage.
هغه ودانی، په کومي کي چي زه کار کوم، یو ایرکنډېشن لري
6. Ich finde den Witz, _______ ihr lacht, gar nicht lustig.
هغه ټوکه، په کومي باندي چي تاسو خاندئ، ما ته هېڅ خندوره نده
7. Das Haus, _______ Goethe gewohnt haben soll, ist abgerissen worden.
هغه کور، په کوم کي چي ویل کیږي کي ګویتي به ژوند کړی وي، نړول شوی دی
8. Das ist ein Punkt, _______ ich anderer Meinung bin.
دا یو ټکی دی، په کوم کي چي زه په بل نظر یم
9. Ich folge dir, _______ du auch gehst. زه له تا پسي یم، هره خوا چي ته ځي
10. Er eilte ins Zimmer, _______ ihm die anderen folgten.
هغه کوټي ورودانګل، کوم ځای ته چي نور ورپسي شول
11. Ihr könnt gehen, _______ ihr wollt.
تاسو کولی شئ چي ولاړ شئ، کوم ځای ته چي زړه مو کیږي
12. Sie fahren ins Gebirge, _______ auch wir fahren.
تاسو غرنیو سیمو ته ځئ، کوم ځای ته چي مونږ هم ځو
13. Hier ist der Ort, _______ er geboren wurde.
دا هغه ځای دی، په کوم کي چي هغه زیږېدلی دی
14. An dem Tag, ________ am meisten zu tun war, wurde er krank.
په هغه ورځ، په کومي کي چي ډېر کار و، هغه ناروغ شو
15. Die Stelle, _______ der Unfall passiert ist, will ich sehen.
هغه ځای، په کوم کي چي ټکر شوی دی، زه غواړم چي ویې ګورم
16. Überall, _______ viele Menschen wohnen, gibt es Konflikte.
هره خوا، چېرته چي انسانان اوسیږي، لانجي پرتي وي
17. Bleib, _______ du bist! چېرته چي ته یې، همغلته پاتي شه!
18. _______ immer er auch sein mag, ich werde ihn finden.
هرچېرته چي هغه وي، زه به یې ومیندم
19. _______ ich auch hinblickte, es wimmelte von Ameisen.
هري خوا ته چي ما وکتل، هلته د میږګانو غوبل و
20. In dem Augenblick, ______ er hier ankam, ... په کومه شېبه کي چي هغه دلته ورسېدو
21. Wir gingen dorthin zurück, ________ wir eben gekommen waren.
مونږ بېرته هلته ولاړو، له کومه ځایه چي مونږ راغلي وو
22. Geh hin, ________ du gekommen bist. ته هلته ولاړ شه، له کومه ځایه چي ته راغلی یې

23. Der Laden, _______ die Sachen stammen.
هغه هټی، له کومه ځایه چې دا شیان راغلي دي
24. Er kommt von dort, _______ auch seine Frau stammt.
دی له هغه ځایه دی، له کومه چې د ده ښځه هم ده
25. Es gab nichts, ________ man sich hätte verstecken können.
داسې هېڅ شی نه و، د کوم لاندې چې سړي ځان پټولی شو
26. Etwas, _______ sie sich gar nichts vorstellen konnte.
داسې یو څه، د کوم په برخه کې چې هغې هېڅ تصور نشو کولی
27. Briefe, ________ etliche Mahnungen waren.
هغه لیکونه، د کومو په ډله کې چې ډېر اخطارونه وو
28. Das ist etwas, _______ ich überhaupt kein Verständnis habe.
دا هغه څه دي، د کوم لپاره چې زه هېڅ تفاهم نشم درلودلی
29. Sie behauptet etwas, _______ sie keine Beweise hat.
هغه داسې ادعاګانې کوي، د کومو لپاره چې هغه هېڅ ثبوتونه نلري
30. Er kam schon eine Stunde früher, _______ ich nicht gerechnet hatte.
هغه یو ساعت دمخه راغی، چې زما هېڅ توقع نه وه (چې هغه به وخته راشي)
31. Er tat etwas, _______ ich nicht einverstanden war.
هغه یوڅه وکړل، د کوم سره چې زه هېڅ موافق نه وم
32. Geld war nicht das Einzige, _______ er sie unterstützte.
پیسې یوازینی شی نه و چې هغه پرې له هغې سره مرسته کوله
33. Etwas, ______ sie großes Verlangen hatten. هغه څه، کوم ته چې د هغه ډېر زړه کېدو
34. Es gab nichts, _______ sie sich mehr sehnte.
داسې څه نه وو، کوم ته چې به د هغې له هرڅه نه ډېر زړه کېدو
35. Ein neues Gesetz, _______ verboten ist, dass …
یو نوی قانون، د کوم په اساس چې منع دي چې ...
36. Er ist viel krank gewesen, ________ kostbare Zeit verlorengegangen ist.
هغه ډېر وخت ناروغه و، چې پرې ارزښتناکه وخت له لاسه ولاړ
37. Er vermied alles, ________ es zu Missverständnissen hätte kommen können.
هغه له هرڅه نه ډډه وکړه، د کوم په وجه چې سؤتفاهم راپېښېدی شو
38. Es gibt nichts, ________ ich etwas einzuwenden hätte.
داسې څه نشته ، په کوم باندې چې زه به اعتراض وکړم
39. Er konnte die neue Aufgabe nicht übernehmen, _______ keiner Einspruch erhob. هغه دا نوې دنده په غاړه نشوه اخیستلی، چې پرې کوم چا هېڅ اعتراض ونکړو
40. Es gibt einige Dinge, _______ wir niemals reden.
ځینې شیان شته، د کومو په برخه کې چې مونږ هېڅ نه غږېږو
41. Etwas, _______ man ins Schwitzen kommt.
یو څه، په کوم باندې چې په سړي خوله راماته شي
42. Es gibt vieles, _______ ich nichts verstehe.
ډېر څه شته، چې په برخه کې یې زه هېڅ معلومات نلرم
43. Alles, _______ er sich fürchtete, erwies sich als völlig harmlos.
ټول هر هغه څه بې خطره ثابت شول، له کوم نه چې هغه ډارېده
44. Es passierte genau das, ________ ich ihn gewarnt hatte.
کټ مټ هغه څه پېښ شول، د کومو په برخه چې ما مخکې له مخکې هغه ته غږ کړی و

45. Das Einzige, _______ sie sich immer fürchtete, ….
يوازينى شى، له کوم نه چې هغه تل ډاريدله ...

Lösungen:
1. worüber 2. worüber 3. worüber 4. worin 5. worin 6. worüber 7. worin 8. worin 9. wohin 10. wohin 11. wohin 12. wohin 13. wo 14. wo 15. wo 16. wo 17. wo 18. wo 19. wo (umgangsprachlich: wohin :په اصطلاحي ډول). 20. wo 21. woher 22. woher 23. woher 24. woher 25. worunter 26. worunter 27. worunter 28. wofür 29. wofür 30. womit 31. womit 32. womit 33. wonach 34. wonach 35. wonach 36. wodurch 37. wodurch 38. wogegen 39. wogegen 40. wovon 41. wovon 42. wovon 43. wovor 44. wovor 45. wovor

Relativsätze mit „wer, wen, wem, wessen“

د دې لغاتو مانا به د تکرار په توګه يو ځل بيا وګورو:

wer څوك	wen څوك، څوك	wem چا ته	wessen د چا

کله چې سرى په پښتو کې وايي چې :

څوك چې داسې يو بد کار کوي، نو يوه ورځ به خپله سزا ويني

په پورتنى پښتو جمله کې د جملې په سر کې (څوك) ياد شوىدى چې يو کار کوي، بيا په دوهمه جمله کې د دې کار عاقبت ياد شوىدى (چې يوه ورځ به خپله سزا وګوري). دلته د پښتو (څوك) د جرمني د (Nominativ) په حالت کې دى، ځکه چې يو څوك پخپله په فعال ډول يو څه کوي. بل مثال:

چا ته چې تا زما کتاب ورکړيدى، له همغه نه به يې بېرته اخلې

په پورتنى پښتو جمله کې د جملې په سر کې (چا ته) ياد شوى دى. په دې جمله کې د پښتو (چا ته) د جرمني ژبې د (Dativ) په حالت کې دى. نو داسې جملې په جرمني ژبه کې هم جوړيږي چې دې ته (Relativsätze) وايي. د داسې جملې په سر کې لکه د پښتو جملو په شان (څوك، چاته، له چا نه) يعنې (wer, wen, wem, wessen) راځي چې دې ته (Relativpronomen) وايي. له دې نه وروسته په اصلي جمله کې د جملې په سر کې (der, den, dem, dessen) راځي. مثال:

Relativsatz mit „wer“
Wer zuerst kommt, (*der*) mahlt zuerst. (*Sprichwort*) ژرنده که د پلار ده هم په وار ده (جرمني متل)
Wer dreimal lügt, *dem* glaubt man nicht. څوك چې درې ځلې دروغ وايي، د هغه په خبرو سرى باور نه کوي

Relativsatz mit „wen“
Wen man gut kennt, *dem* kann man vertrauen. هغه څوك چې سرى يې ښه پيژني، په هغه باندې سرى باور کوى شي

Relativsatz mit „wem“
Wem der Film nicht gefällt, *der* kann ja rausgehen. د کوم چا چې دا فلم نه خوښيږي، هغه کوى شي چې بهر ولاړ شي

Relativsatz mit „wessen“
Wessen Herz für die Freiheit schlägt, *den* nenne ich einen edlen Mann. د کوم چا چې د ازادۍ سره د زړه مينه ده، هغه ته زه نجيب انسان وايم

Relativsatz mit „mit wem“
Mit wem man zur Schule geht, *mit dem* hat man oft noch lange Kontakt. له کوم چا سره چې سړی ښوونځي ته ځي، له هغه سره سړی ډېر وخت اوږدې اړيکې لري

Übungen: Bilden Sie Sätze mit „wer, wen, wem, wessen“

1. _______ das behauptet, (der) lügt. څوك چې دا ادعا کوي، هغه دروغ وايي
2. _______ das tut, hat die Folgen zu tragen.
څوك چې دا کار کوي، عاقبت يې د هغه په غاړه دی
3. _______ man bedurfte, der wurde gerufen. چا ته چې اړتيا وه، هغه ته غږ وشو
4. _______ es nicht gefällt, der soll es bleiben lassen.
د چا چې دا نه خوښيږي، نو دا دې پرېږدي
5. _______ man in seine Wohnung lässt, dem muss man auch vertrauen können.
څوك چې سړی خپل کور ته پرېږدي، نو په هغه بايد سړی اعتماد هم وکړي شي
6. _______ Brot ich esse, dessen Lied singe ich.
د چا ډوډۍ چې زه خورم، د هغه سندره هم وايم
7. _______ den Pfennig nicht ehrt, ist den Taler nicht wert.
څوك چې د لږو پيسو په قدر نپوهيږي، هغه د ډېرو پيسو لايق ندی (جرمنی متل)
8._______ Sport nicht interessiert, der sollte spazieren gehen.
څوك چې له سپورټ سره علاقه نلري، نو چکر دې ووهي
9. _______ das nicht gefällt, sollte nach Hause gehen.
د چا چې دا نه خوښيږي، نو کور ته دې ولاړ شي
10._______ zuerst kommt, mahlt zuerst. ژرنده که د پلاړ ده، هم په وار ده (جرمنی متل)

Lösungen:
1. wer 2. wer 3. wessen 4. wem 5. wen 6. wessen 7. wer 8. wen 9. wem 10. wer

Relativsätze mit „jeder, alle“

کله چې سړی په پښتو کې ووايي چې :

هر چا چې په ځوانۍ کې زحمت وېستلی دی، نو په زړښت کې به هوسا وي	هر څوك چې د شپې له مخې خپله دروازه نه کلپوي، نو کور ته به يې غل ورشي

د پورتنو جملو په سر کې (هر څوك) او (هر چا) راغلی دی چې يو کار يې کړی دی او په دوهمه جمله کې بيا د دې کار نتيجه يا عاقبت ښودل کيږي. دا شان جملې په جرمني ژبه کې د جملې په سر کې په (jeder, jede, jedes) باندې پيليږي، وروسته کامه (,) او له هغې نه وروسته (Relativpronomen) راځي او بيا د دې کس د کړنو په برخه کې معلومات راځي، وروسته بيا کامه (,) راځي او له کامې نه وروسته د دې کار نتيجه يا عاقبت ياديږي، ، مثال:

Relativsatz mit „jeder“	
Jeder, *der* müde ist, kann ins Bett gehen. هر څوك چې ستړى دى، كوى شي چې ويده شي	*Jeder, der* mitmacht, ist willkommen. هر څوك چې پكې برخه اخلي، هر كله دي راشي

كله چې د يو كس په ځاى ډېر كسان ياد شي، نو د هغوى لپاره د (ټول = alle) كلمه كارول كيږي، مثال:

Relativsatz mit „alle“	
Alle, die die Sonne lieben, sind hier willkommen. د هر چا چې لمر خوښيږي، دلته دې هركله راشي	Dank an *alle, die* uns unterstützt haben. له ټولو هغو كسانو نه مننه چې زمونږ ملاتړ يې كړېدى

Relativsätze mit „was“

كله چې سرى په پښتو كې ووايي چې:

هغه په خپلې ګناه اعتراف وكړو، د څه شي توقع چې هېڅ چا له هغه نه درلودله

په پورتنى جمله كې د (د څه شي) كلمه يو اوږد مطلب تشريح كوي او هغه دا دى چې (هغه په خپلې ګناه اعتراف وكړو). نو په جرمني ژبه كې هم داسي الفاظ شته چې يو اوږد مطلب په يوې كلمې تشريح كوي. دا كلمه (was) ده، مثال:

Er rief gestern uns an, *was* wir nicht erwartet hatten. پرون هغه مونږ ته ټيلفون وكړو، د څه شي توقع چې مونږ له ده نه هېڅ نه درلودله

په پورتنى جمله كې (was) په لنډ ډول هغه څه بيانوي چې له كامې (,) نه په مخكې جمله كې ياد شول، او هغه دا جمله ده (Er rief gestern uns an) چې مانا يې ده: هغه پرون مونږ ته ټيلفون وكړو. نورې جملې به په جدول كو وګورو.

Relativsatz mit „was“	
Das, was dort interessant ist, ist die Kultur. هغه څه چې هلته په زړه پورې دي، كلتور دى	Ein eigener Laden ist das, was ich mir schon lange wünsche. يو خپل دكان هغه څه دى چې زه يې له پخوا راهيسي ارماني يم
Er hat nur kurz von dem gesprochen, *was* er plant. هغه په لنډ ډول په دې برخه كې خبرې وكړې چې هغه څه پلان لري	Von dem, *was* er plant, hat er nur kurz gesprochen. څه چې د هغه په پلان كې دي، هغه په لنډ ډول ياد كړل
Das war das Einzige, was ich hören wollte. هغه يوازينى څه چې ما اورېدل غوښتل، همدا وو	Es gibt vieles, was man wissen muss. ډېر څه شته چې سړى بايد پرې پوه شي
Alles, *was* sie gesagt haben, war erlogen. هر هغه څه چې هغوى ويلي دي، دروغ وو	Ich sehe etwas, was du nicht siehst. زه هغه څه وينم چې ته يې نه ويني

Übungen: Bilden Sie Relativsätze!

1. Das ist alles, ………… zählt. هر څه چې په حساب کې راځي، هغه ټول همدا دي
2. …………, der hier arbeitet, wird gut bezahlt.
هر څوک چې دلته کار کوي، ښه معاش ورته ورکول کیږي
3. Alles, ………… Sie dafür brauchen, ist eine Kamera.
هر هغه څه چې ستاسو د دې لپاره پکاریږي، هغه یوه کمره ده
4. …………, die nicht arbeiten wollen, werden nicht bezahlt.
ټول هغه کسان چې کار کول نه غواړي، پیسې ورته نه ورکول کیږي
5. …………, was du sagst, ist wahr. هیڅ شی له دې نه چې ته وایې، واقعیت نلري
.6Du hast dich sehr gesteigert, ………… mich sehr gefreut hat
د پخوا په پرتله ته اوس ډیر ښه شوی یې، په څه شي چې زه ډیر خوښ شوم
.Nicht …………, der gut sprechen kann, ist ein Genie 7
هر څوک چې ښې خبرې کولی شي، نابغه نه دی
ډیر څه چې هغه وایي، واقعیت نلري.Vieles, ………… er erzählt hat, ist unzutreffend .8
Der Gesundheitszustand des Kindes wird jeden Tag besser, ………… seine .9
د ماشوم روغتیایي وضع ورځ په ورځ ښه کیږي، په څه باندې چې.Mutter besonders freut
هغه مور ډیره خوښه ده
10. …………, der krank ist, soll sich behandeln lassen
هر څوک چې ناروغه دی، باید خپله درملنه وکړي

Lösungen:
1. was 2. jeder 3. was 4. alle 5. nichts 6. was 7. jeder 8. was 9. was
10. jeder

Demonstrativpronomen د اشارې نومځرى یا ضمیر

د اشارې نومځري ته په جرمني ژبه کې (hinweisendes Fürwort) وایي. دا هغه ضمیر دی چې یو د پخوا راهیسې څرګند کس او یا یو شي ته ګوته نیسي او هغه یو ځل بیا یادوي. بل دا چې د اشارې ضمیرونه د یو کس، د یو شي او یا د یوې خبرې اهمیت ښکاره کوي. د دې لپاره چې اهمیت یې لاپسې مهم ښکاره شي، نو دا ضمیرونه د جملې په سر کې راځي. په خبرو کې او یا په لوستلو کې دا ضمیرونه نسبتاً په لوړ غږ او په فشار لوستل کیږي. د اشارې له نومځرونو نه هدف دا دی چې په جملو کې یو نوم څوځو واره تکرار نشي. په بل عبارت د دې لپاره چې یو نوم، یو شی، یوه جمله او یا یو مفهوم بیابیا ونه ویل شي، نو په ځای یې تش د اشارې نومځرى یادیږي. د اشارې نومځري دا دي:

der	die	das	dieser دی، دغه سړی	jener هغه، هغه سړی	derjenige هغه یو کس چې
derselbe همغه کس	selbst خپله	selber پخپله	derlei دا شان	dergleichen د دې په شان	diejenigen هغه کسان چې

Fragesatz	Demonstrativpronomen „die“
Wie findest du die Schuhe? دا بوټان ستا په نظر ښکاره دي؟	*Die* finde ich sehr hübsch. زما په نظر دا ډیر ښایسته دي

دلته په دوهمه جمله کې له (die) نه مطلب (die Schuhe) یعني بوټان دي او د دې لپاره چې بوټان یا (die Schuhe) تکرار نشي نو په ځای یې تش د اشارې نومځرى یا (die) یاد شوی دی. بل مثال:

Fragesatz	Demonstrativpronomen „denen“
Was hälst du von Josef und Meriam? د یوسف او د مریم په برخه کې ستا نظر څه دی؟	Mit *denen* will ich nichts zu tun haben. زه نه غواړم چې له دوي سره څه سر او کار ولرم

دلته په دوهمه جمله کې د دې لپاره چې (Josef und Maria) تکرار نشي، نو په ځای یې د اشارې نومځرى او یا (denen) یاد شوى چې البته د (Dativ) په حالت کې دی. بل مثال:

Fragesatz	Demonstrativpronomen „dies“
Warum hast du zu meinem Freund gesagt, dass ich dumm bin? تـا ولـې زمـا ملګري ته ویلي دي چې زه احمق یم؟	*Dies* habe ich nicht gesagt دا مې ندي ویلي

دلته په دوهمه جمله کې (dies) د اشارې نومځرى دی چې د پورتنۍ جملې ټول مفهوم بیانوي. که چېرته (dies) یاد نشي، نو ضرور په ځای به یې دا نیمه جمله (Dass du dumm bist) یادیږي.

کله کله د اشارې نومځرى د اسم نه مخکې راځي، مثال:

Demonstrativpronomen „diejenigen“
Diejenigen, die schon gestern anwesend waren, können heute nach Hause gehen. هغه کسان چې پرون حاضر وو، هغوى کوى شي چې نن کور ته ولاړ شي

دلته د اشارې نومځرى، یعني (diejenigen) د جملې په سر کې راغی او وروسته د فرعي جملې په مرسته تشریح شو.

Demonstrativpronomen „denjenigen“
Wir gratulieren *denjenigen*, die die Prüfung bestanden haben. مونږ هغه چا ته مبارکي وایو چې په ازموینه کې بریالي شوي دي

دلته (denjenigen) چې مانا یې ده (هغه چا ته چې) د اشارې نومځرى دی، خو په (Dativ) کې په (Plural) یا د جمعې په حالت کې دی.

کله کله د اشارې نومځرى د جملې په پای کې راځي، سره له دې چې اسم بالکل غیب دی. مثال:

Demonstrativpronomen „dasselbe“
Warum fragst du mich jeden Tag *dasselbe*? ته له ما نه ولې هره ورځ همدغه یوه پوښتنه کوې؟

دلته د اشارې نومځرى (dasselbe) دی, چې مانا یې ده (همدغه یو شی). په لوستلو کې دغه نومځرى په ډېر فشار او تاکید لوستل کیږي. دا په دې هدف چې د یو کس او یا د یو شي اهمیت څرګند شي. دغه ضمیر کېدى شي چې د یو اسم په ځای یاد شي. کله چې یو ضمیر په تاکید لوستل کیږي نو هغه وخت د جملې په سر کې لیکل کیږي. مثال:

Fragesatz	Demonstrativpronomen „den“	
Kennst du diesen Mann dort? هلته هغه سړی ته یې پېژنې؟	*Den* habe ich noch nie gesehen. هغه مې هېڅکله ندی لیدلی	

څنګه چې په پورتني مثال کې لیدل کیږي، (den) د اشارې ضمیر دی چې د جملې په سر کې راغلی دی او په فشار لوستل کیږي. د دې حالت (Akkusativ) دی. د اشارې نومځري په هر حالت کې، یعنې په (Nominativ, Genitiv, Dativ Akkusativ) کې راتلی شي چې ګردان یې په لاندیني جدولونو کې لیکل شوی دی.

Deklination der Demonstrativpronomen

der – die – das   **د اشارې د ضمیر ګردان**

	Singular مفرد			Plural جمع
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث	für alle Genera gleich د ټولو جنسیتونو لپاره همغه یو ضمیر
Nominativ	der دا، دی	die دا، دغه	das دا، دی	die دوی
Genitiv	dessen د ده	deren د دې	dessen د ده	deren/derer د دوی
Dativ	dem ده ته	der دې ته	dem ده ته	denen دوي ته
Akkusativ	den دا، دی	die دا، دغه	das دا، دی	die دوی

اوس به مثالونه په جملو کې وګورو:

	Beispielsätze mit Demonstrativpronomen:
Nominativ	Sind *das* deine Kinder? Ja, *das* sind meine Kinder. دا ستا ماشومان دي؟ هو دا زما ماشومان دي
Genitiv	Ich bin mir *dessen* noch nicht sicher. زه په دې لا متیقن نه یم Wir können uns *dessen* nicht erinnern. دا زمونږ په یاد ندي
Dativ	Gib *denen* kein Geld! ته هغوی ته پیسې مه ورکوه
Akkusativ	Wer ist der Mann? *Den* kenne ich auch nicht. دا سړی څوک دی؟ زه یې هم نه پېژنم

پوښتنه	(der, die, das) خو د جنسیت ښودلو (Artikel) دي. دلته پوښتنه کیږي چې د (Artikel) او د (Demonstrativpronomen) توپیر څه دی؟
ځواب	یو (Artikel) هېڅکله په یوازې ځان نشي استعمالېدلی او تل باید په څنګ کې یې یو اسم وي. که بې له اسمه استعمال شي نو سړی نپوهیږي چې مطلب یې څه دی. خو کله چې (der, die), das) د (Demonstrativpronomen) په توګه استعمال شي، نو کېدی شي چې په یوازې ځان بې له اسمه راشي. علت یې دا دی چې اسم یې دمخه په یوه بله جمله کې یاد شوی او هر څوک پرې پوهېدی شي چې (der, die, das) له نه مطلب څه دی

Deklination der Demonstrativpronomen:

dieser – diese – dieses + jener – jene – jenes

	Singular مفرد			Plural جمع
	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث	für alle Genera gleich د ټولو جنسیتونو لپاره یو ضمیر
Nominativ	dieser دا، دغه	diese دغه	dieses دا، دغه	diese دغه ټول
Genitiv	dieses د دغه	dieser د دغې	dieses د دغه	dieser د دغو ټولو
Dativ	diesem دە ته، دغه ته	dieser دغې ته	diesem دغه ته	diesen دغه ټولو ته
Akkusativ	diesen دا ، دغه	diese دغه	dieses دا، دغه	diese دغه ټول

Beispielsätze:

Demonstrativpronomen „diese“	Demonstrativpronomen „jene“
Dieses Buch ist interessant. دا کتاب په زړه پورې دی *Dieses* ist interessant. دا په زړه پورې دی *Diesen* Saft mag ich nicht. دا شربت زما نه خوښیږي *Diesen* mag ich nicht. دا زما نه خوښیږي Schließe die Tür mit *diesem* Schlüssel. ته دروازه په دې کیلي خلاصه کړه Schließe die Tür mit *diesem*. ته دروازه په دې خلاصه کړه	*Jenes* Buch ist langweilig. هغه کتاب زړه تنګوونکی دی *Jenes* ist langweilig. هغه زړه تنګوونکی دی Ich ziehe *jenen* Saft vor. زه هغه بل خوښوم Ich ziehe *jenen* vor. زه هغه بل خوښوم Mit *jenem* Schlüssel geht es nicht. په هغه بله کیلي نکیږي Mit *jenem* geht es nicht. په هغې بلې نکیږي
Das Rätsel kann mit Hilfe *dieser* und *jener* Hinweise gelöst werden. دا کیسی یا معما د دې او د هغو نښو په مرسته حل کېدلی شي	

یادونه	څنګه چې پورته په لمړی جمله کې لیدل کیږي، (dieses) د یو اسم سره راځي چې هغه (Buch) دی. په دوهمه جمله کې بیا اسم ورسره نشته، خو بیا هم سړی په مطلب پوهېدی شي ځکه چې په پورتنی جمله کې نوم یې یاد شویدی. په وروستی جمله کې (dieser) او (jener) دواړه په یوه جمله کې کارول شوي چې مانا یې ده (د دې او د هغو). خو کله کله د (dieses) په ځای په لنډ ډول (dies) ویل کیږي او په فرعي جمله کې بې له اسمه یادیږي. د دې علت دا دی چې دمخه په جمله کې یو مطلب یاد شوی وي نو ځکه (dies) د مخکینی جملې نه مطلب وي.

مثال:

Wen hat er bei sich? *Dies* ist seine Mutter. د هغه سره څوك دي؟ دا يې مور ده
Und *jenes* sind seine Kinder. او هغه يې ماشومان دی
Dies/jenes ist mein Wagen. دا ـ هغه زما ګاډی دی
Ich wollte euch besuchen, aber *dies* war mir leider nicht möglich.
ما غوښتل چې ستاسو ليدو ته درشم، خو له بده مرغه دا شونی نه و
Wir haben ihm den Eintritt verweigert. *Dies* kann er nicht verstehen.
موږ هغه ته رادننه کېدل منع کړيدي. دی پرې نشي پوهېدلی چې ولې

خو کله چې د (Genitiv) حالت راشي، نو بيا (dieses/jenes) بې له اسمه نشي راتلی. مثال:

Die Einwohner *dieses* Dorfes kenne ich nicht. د دې کلي اوسېدونکي زه نه پېژنم
falsch غلطه جمله = Die Einwohner dieses kenne ich nicht. د دې اوسېدونکي زه نه پېژنم
کومه جمله چې راتلی شي، هغه به په دا شان وي:

پاملرنه (dieser/jener) داسې ګردانيږي لکه (Adjektiv ohne Artikel) . مثال :

Bei schlechtem Wetter bleiben wir zu Hause. په خرابې هوا کې موږ په کور کې پاتې کيږو
Bei *diesem* Wetter bleiben wir zu Hause. په دې هوا کې موږ په کور کې پاتې کيږو

خو که چېرته بيا د (Genitiv) حالت راشي، نو بيا د (dies) سره د (-en) په ځای (-es) يوځای کيږي.
مثال:

Trotz schönen Wetters bleiben wir zu Hause. د ښې هوا سره سره موږ په کور کې پاتې کيږو
Trotz *dieses* Wetters bleiben wir zu Hause. د دې هوا سره سره موږ په کور کې پاتې کيږو

څنګه چې په پورتنيو جملو کې ليدل کيږي، په لومړۍ جمله کې د (Genitiv) په وجه (schön+en) ليکل شوی، خو په دوهمه جمله کې د (dies) سره د (-en) په ځای (-es) راغلي، يعنې (dieses)

Übungen:

1. Wenn Kinder krank sind, soll man ihnen interessante Geschichten erzählen. ________ hilft oft mehr als die beste Medizin.
کله چې ماشومان ناروغ وي، نو هغوی ته په زړه پورې کيسې بايد ولوستل شي.
دا له بهترين درمل نه هم لاپسې ډېره ګټه کوي
2. _______ war traurig, dass der Sportler nie Erfolg gehabt hatte.
دا د خواشينی ځای و چې سپورټمين هيڅکله بری نه درلود
3. _______ ist erstaunlich ruhig hier. دلته په حيرانوونکي ډول چوپه چوپيا ده
4. _______ waren Zeiten damals. په هغه وخت کې څه ښه وختونه وو
5. _______ war nicht nett von dir. دا ستا ښه کار نه وو
6. _______ ist gar nicht möglich, was du behauptest. څه چې ته ادعا کوې، دا ناممکنه ده
7. _______ hat mich gewundert, dass er nicht da war. ما تعجب وکړو چې هغه حاضر نه و

8. Bitte ruf mich ruhig öfter an. _______ freut mich sehr, wenn ich von dir höre.
ته ما ته ډېر وخت ټېلفوني زنګونه وهه. زه په دې خوشحالېږم چې ستا له احواله خبر شم

9. Aber eine Tasse Tee wirst du doch trinken dürfen. ______ macht doch nichts.
ته خو به يوه پياله چاى وڅښلی شې. دا خو څه پروا نکوي

Lösungen:

1. das 2. es 3. es 4. das 5. das 6. das 7. es 8. es 9. das

Übungen:

1. _______ Fahrrad ist wertvoller als_______. دا بايسکل له هغه بل نه ارزښتناکه دی

2. _______ Mantel dort gefällt mir besser als _______ hier.
دا بالاپوش چې هلته دی، له هغه بالاپوش نه چې دلته دی، زما ډېر خوښيږي

3. In welchen Raum sollen wir gehen, in ______ oder_______ ?
مونږ کومې خونې ته ولاړ شو؟ دې ته او يا هغې ته؟

4. In _______ Tüte ist mehr Platz als in _______ dort.
په دې کڅوړه کې ځای ډېر دی نسبت هغې کڅوړې ته هلته

5. Auf welchem Stuhl möchtest du sitzen, auf ______ hier oder auf _______ dort? ته په کومې چوکۍغواړې چې کښنې؟ دلته په دې او که هلته په هغې؟

Lösungen:

1. dieses, jenes 2. der, dieser 3. diesen, jenen 4. dieser, jener 5. diesem, dem

Übungen: Wählen Sie das richtige Demonstrativpronomen aus.

1. Kannst du dich noch an Herrn Marx erinnern? ______ habe ich gestern im Supermarkt getroffen. ښاغلی مارکس ستا په ياد دی؟ هغه ما پرون په مارکېټ کې وليدو

2. Hast du mal wieder was von den beiden Brüdern gehört? Bei ______ war ich neulich zu Besuch.
تا د دې دواړو ورونو نه څه اورېدلي دي؟ لنډ وخت مخکې زه د هغوی په کور کې وم

3. Wo sind die neuen Tassen? ______ habe ich schon in den Schrank gestellt.
دا نوې پيالې چېرته دي؟ هغه ما په الماری کې ايښې دي

4. Warum bist du nicht mit dem Auto gekommen? _______ ist kaputt.
ته ولې په موټر کې رانغلې؟ هغه خراب دی

5. Der Unterricht fällt heute aus. Hat Michael dir das nicht gesagt? – Doch, aber ______ habe ich es nicht geglaubt.
نن درس نشته. ميکايل تا ته دا ندي ويلي؟ ولې نه، خو ما د هغه په خبرو باور ونکړو

Lösung:

1. den 2. denen 3. die 4. das 5. dem

Übungen:

Wählen Sie das richtige Demonstrativpronomen aus.

1. Jakob trägt heute ________ Pullover wie gestern.
يعقوب نن همغه بنېن اغوستی دی چي پرون يي اغوستی و
2. Im Kino läuft schon seit Wochen ________ Film.
په سينما کي د اونيو راهيسي همغه يو فلم وړاندي کيږي
3. Das sind alles Produkte ________ Unternehmens. دا د همغي يوې موسسي توليدات دي
4. Wenn zwei das Gleiche tun, ist es noch lange nicht________ .
که چېرته دوه کسه يو شان کار وکړي، دا په دي مانا نده چي دا همغه يو کار دی
1. Das Kind will immer ________ Geschichte hören.
دا ماشوم غواړي چي تل همغه يوه کيسه واوري

Lösungen:
1. denselben 2. derselbe 3. desselben 4. dasselbe 5. dieselbe

Deklination der Demonstrativpronomen:
Relativsätze mit „derjenige“

د پورتنی برخي تشريحات په لاندي برخه کي هم کارول کېدی شي. کله چي سړی په پښتو کي ووايي چي:

هر چا چي دا کار کړی دی، ځان دي راښکاره کړي

په پورتنی جمله کي د جملي په سر کي (هر چا) راغلی دی، د هر چا په ځای (هر څوک) هم راتلی شي. په جرمني ژبه کي هم همدا شان جملي جوړېدی شي چي د جملي په سر کي د يو کس د ښودني ضمير يا (Demonstrativpronomen) راځي. (هر چا) يا (هر څوک) ته په جرمني ژبه کي ويل کيږي (derjenige). دا جمله په دي ډول ژباړل کيږي:

Derjenige, der das getan hat, soll sich melden.

Das Demonstrativpronomen derjenige, diejenige, dasjenige

	Singular			Plural
	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
Nominativ	derjenige همغه څوک چي	diejenige همغه څوک چي	dasjenige همغه څوک چي	diejenigen همغه کسان چي
Genitiv	desjenigen د همغه چا چي	derjenigen د همغي چا چي	desjenigen د همغه چا چي	derjenigen د همغو کسانو چي
Dativ	demjenigen همغه چا ته چي	derjenigen همغي چا ته چي	demjenigen همغه چا ته چي	denjenigen همغو کسانو ته چي
Akkusativ	denjenigen همغه څوک چي	diejenige همغه څوک چي	dasjenige همغه څوک چي	diejenigen همغه کسان چي

نور مثالونه په جملو کي:

Nominativ	*Derjenige*, *der* oft Sport treibt, lebt gesünder. هغه څوك چې ډېر وخت سپورټ کوي، هغه روغ ژوند کوي Gerade diejenige Frau, die mir geholfen hat, ist verschwunden. هغه ښځه چې له ما سره يې مرسته کړې وه، اوس ورکه شوې ده
Akkusativ	Ich habe *denjenigen* gesehen, der gestern zwei Tore geschossen hat. ما هغه څوك وليد چې پرون يې دوه گولونه وهلي وو
Dativ	Das musst du *demjenigen* zurückgeben, von dem du das genommen hast. ته بايد دا شی هغه چا ته بېرته ورکړې، له چا نه چې دې اخيستی دی
mit Präposition	Ich fahre nicht mit demjenigen, der keinen Führerschein hat. زه له هغه چا سره نه ځم چې لېسنس نه لري
Plural	Diejenigen, die mir helfen, sind meine besten Freunde. هغه کسان چې له ما سره مرسته کوي، زما د ټولو نه ښه ملګري دي Diejenigen, die keinen Pass dabei haben, werden nicht reingelassen. هغه کسان چې پاسپورټ ورسره نشته، دننه نه پرېښودل کيږي

مثالونه په جملو کې ګورو

Sie ist *diejenige* Frau, die angerufen hat.	دا هغه ښځه ده چې ټېلفون يې کړی و
Sie ist *diejenige*, die angerufen hat.	دا هغه يوه ده چې ټېلفون يې کړی و
Er verkauft zuerst *diejenigen* Früchte, die noch frisch aussehen. هغه لومړی هغه مېوې خرڅوي چې لا تازه ښکاري	
Er verkauft zuerst *diejenigen*, die noch frisch aussehen. هغه لومړی هغه څه خرڅوي چې تازه ښکاري	
mit *derjenigen* faulen Ausrede, die mich am meisten irritiert په هغه ناوړه بانه چې زما ماغزه له ټولو نه ډېر ګډوډوي	
mit *derjenigen*, die mich am meisten irritiert. په هغه يوه چې زما ماغزه له ټولو نه ډېر ګډوډوي	
das Gewissen *desjenigen* Menschen, der schuldig ist.	د هغه انسان وجدان چې پړ دی
das Gewissen *desjenigen*, der schuldig ist.	د هغه چا وجدان چې پړ دی

Übungen: Wählen Sie das richtige Demonstrativpronomen aus!

1. _______ , der etwas kaputt macht, muss es bezahlen.
هغه څوك چې يو شی ماتوي، نو تاوان به يې ورکوي
2. Ihre Tochter ist_______ , die immer viele Fragen stellt.
د هغوی لور هغه يوه ده چې تل پوښتنې کوي
3. ________ , der meine Tasche findet, gebe ich eine Belohnung.
هغه چا ته چې زما بکس يې پيدا کړو، زه يو انعام ورکوم
4. Das Geschenk ist für________ , der heute Geburtstag hat.
دا سوغات د هغه چا لپاره دی چې نن کليزه يې ده
5. Wir dürfen nur die Bilder _________ veröffentlichen, der uns die Zustimmung dafür gegeben hat.
مونږ ته د هغه چا د انځورونو د خپرولو اجازه ده چې مونږ ته يې خپله موافقه راکړې وه

Lösungen:

1. derjenige 2. diejenige 3. demjenigen 4. denjenigen 5. desjenigen

Übungen:

1. (Maskulinum)___________, der das getan hat, soll sich melden.
هغه چا چې دا کار کړی دی، ځان دې راوښايي
2. Gerade (Femininum)_________ Frau, die mir geholfen hat, ist verschwunden.
بل ځوك نه، هغه ښځه چې له ما سره يې مرسته کړېده، ورکه شوې ده
3. (Neutrum) _________, was er am liebsten tut.
هغه څه چې هغه يې له ټولو نه په ډېره خوښه کوي
4. (Plural) _________ Ereignisse, die meine Situation veränderten.
هغه پيښې چې زما حالت يې رابدل کړو
5. (Maskulin, Dativ) Ich habe das Geld ________ gegeben, der zuerst gekommen ist.
ما پيسې هغه چا ته ورکړې دي چې له ټولو نه لومړی راغلی دی
6. (Plural) Ich möchte auf die Fragen _________Abgeordneten eingehen, die noch anwesend sind.
زه د هغو وکيلانو پوښتنو ته ورځم چې حاضر وو
7. Der Staatspräsident spricht allen Bürgern, _______ Familienangehörige ums Leben gekommen sind, sein Beileid aus.
ولسمشر هغه ټولو وګړو ته تسليت وايي چې د هغوی د کورنۍ غړي مړه شويدي
8. Es muss (Dativ, Plural) ___________ schnelle Hilfe zuteil werden, die ihrer bedürfen.
هغه چا ته دې ژر مرسته ورسيږي چې ورته اړتيا لري
9. Er wurde ausgerechnet von (Dativ, Plural)___________ umgebracht, die ihn an die Macht gebracht haben.
هغه د هغه چا له خوا ووژل شو چې دی يې قدرت ته رسولی و
10. Ich habe den Namen ___________ gefunden, den du gestern gesucht hast.
ما د هغه چا نوم پيدا کړو چې پرون تا لټوه
11. Man kann den Wert__________ , der das Dokument ausgearbeitet hat, nicht hoch genug schätzen. سړی د هغه چا ارزښت چې دا سند يې جوړ کړی دی، که هر ځومره لوړ وارزوي، بيا هم کافي به نه وي
12. Die Zahl der gesunden Männer entspricht ___________ der Frauen, die normal-gewichtig sind. د روغو نارينو شمېره د هغو ښځو سره يو شان ده چې وزن يې نورمال دی
13. (Neutrum, Singular)_________ Kind, das die richtige Lösung hat, bekommt einen Preis. هغه ماشوم ته انعام ورکول کيږي چې صحيح ځواب ورسره دی
14. Während dieses Gesprächs stand (Feminin, Singular) ________ , von der die Rede war, am Fenster.
د دې خبرو اترو په لړ کې، هغه ځوك چې په برخه کې يې خبرې کېدلې، په کړکۍ کې ولاړه وه
15. (Feminin, Singular) ________, die gestern ein Fahrrad haben wollte, fährt heute mit einem Auto. هغه يوه چې پرون يې يو بايسکل غوښتو، نن په يو موټر کې ګرځي

Lösungen:

1. derjenige 2. diejenige 3. dasjenige 4. diejenigen 5. demjenigen
6. derjenigen 7. derjenigen 8. denjenigen 9. denjenigen 10. desjenigen
11. desjenigen 12. derjenigen 13. dasjenige 14. diejenige 15. diejenige

Deklination der Demonstrativpronomen:

derselbe – dieselbe – dasselbe

Kasus حالت	Maskulinum نارینه	Femininum ښځینه	Neutrum مخنث	Plural جمع
Nominativ	derselbe همدا شی، همدا څه	dieselbe همدا شی، همدا څه	dasselbe همدا شی	dieselben همدا شیان
Genitiv	desselben د همده شي	derselben د همدې شي	desselben د همدې شي	derselben د همدو شیانو
Dativ	demselben همده شي ته	derselben همدې شي ته	demselben همدې شي ته	denselben همدو شیانو ته
Akkusativ	denselben همدا شی	dieselbe همدا شی	dasselbe همدا شی	dieselben همدا شیان

مثالونه به په جملو کې وګورو

Es ist *dieselbe* Frau, die schon einmal angerufen hat.	دا همغه ښځه ده چې پخوا یو ځل یې ټیلفون کړی و
Es ist *dieselbe*, die schon einmal angerufen hat.	دا همغه ده چې یو ځل یې زنګ وهلی و
Er trägt heute *denselben* Anzug wie gestern.	هغه نن همغه دریشي اغوستي ده چې پرون یې اغوستي وه
Er trägt heute *denselben* wie gestern.	هغه نن همغه یوه اغوستي چې پرون یې اغوستي وه
mit *derselben* Ausrede wie das letzte Mal	لکه د وروستي ځل په شان په همغه یوه بانه
mit *derselben* wie das letzte Mal	لکه د وروستي ځل په شان په همغه یوې

پوښتنه د (denselben) او د (den gleichen) توپیر په څه کې دی؟ اوس به یوه جمله وګورو.

Sie fahren denselben Wagen = Sie teilen sich einen Wagen.
هغوی همغه یو موټر چلوي = همغه یو موټر دی چې دوی پخپلو مینځو کې په ګډه ورنه کار اخلي

Sie fahren den gleichen Wagen = Jeder hat einen eigenen Wagen, die beide vom selben Typ sind. = هغوی هر یو ځان ته بیل بیل موټرونه لري
هغوی همغه یو شان موټر چلوي، خو دواړه د همغه یو ماډل موټرونه دي

دې ته هم پام ونیسئ:

am selben Ort =	په همغه یو ځای کې	= an demselben Ort
im selben Team =	په همغه یوې ډلې کې	= in demselben Team

vom selben Laden =	له همغي يوې هټۍ نه	= von demselben Laden
zur selben Zeit =	په همغه يو وخت کې	= zu derselben Zeit

ein und derselbe

ein und dieselbe Ursache	همغه يو علت
aus ein und derselben Quelle	له همغي يوې چينې نه
mit ein und demselben Lehrer	له همغه يو ښوونکي سره

په پورتنو جملو کې (ein) د ډېر ټينګار لپاره کارول کيږي، يعني بل کس يا بل شی نه بلکې همغه يو کس يا يو شی.

Übungen:

1. Es ist genau _______ Mann, den wir vorhin schon einmal gesehen haben.
دا همغه سړی دی چې دمخه مو يوځل ليدلی و
2. _______ Rat billigte eine Gehaltserhöhung. همدغي شورا د معاشونو لوړېدل منظور کړل
3. Es war _______ Hund. دا همغه يو سپی و
4. In der Tat handelt es sich um etwas Anderes, obwohl der Name _______ ist.
په واقعيت کې دا بل شی دی، سره له دې چې نوم يې همغه يو دی
5. Es war ein und _______ Dieb. دا همغه يو غل و
6. Sie hatte _______ Kleid an wie am Vortag.
د هغې په تن کې همغه جامې وې چې يوه ورځ دمخه يې اغوستې وې
7. Dort ist die _______ Situation wie vor zwei Jahren.
هلته وضع همغه ده چې دوه کاله دمخه وه
8. Beide Türen führen in ein und _______ Zimmer.
دواړه دروازې همغه يوې کوټې ته ورځي
9. Ich selbst bin am Abend vorher genau _______ Strecke gefahren.
ما پخپله يو ماښام دمخه په همدغه لار کې موټر چلولی دی
10. Ich finde, dass die Umstände _______ sind wie damals in Afrika.
زما په نظر حالات همغه دي چې پخوا په افريقه کې وو
11. Er ist darüber besorgt, dass noch immer _______ Fehler auftreten.
هغه دې ته په انديښنه کې دی اوس هم همغه غلطۍ بيا راپيښيږي
12. Ich vertrete ihn als Mitglied _______ Ausschusses und _______ Partei.
زه د هغه د همغه يو کميسيون او د همغه يو ګوند استازيتوب کوم
13. Es handelt sich um verschiedene Aspekte ein und _______ Problems.
دا د همغې يوې ستونځې مختلف اړخونه دي
14. Das Abkommen wurde im Juli _______ Jahres unterzeichnet.
دا تړون د همغه کال د جولای په مياشت کې لاسليک شو
15. _______ gilt für die Pressefreiheit. همدغه څه د مطبوعاتو د ازادۍ لپاره هم ارزښت لري
16. Sie können innerhalb _______ Dokuments widersprüchliche Behauptungen feststellen. تاسو کوی شئ چې په همدې يو سند کې ضدي او نقيضي ادعا ګاني ووينئ
17. Die Schulleitung steht vor _______ Problem.
د ښوونځي اداره د همغه يوې ستونځې سره مخامخ ده

18. Andere Untersuchungen kamen zu _______ Schluss.
نوري پلټنې همغې يوې نتيجې ته ورسېدلې
19. Das misslang aus _______ Grund. دا په همدغه دليل له ناکامۍ سره مخامخ شو
20. Die Steine werden so verteilt, dass alle ________ Abstand voneinander haben. دا تيږې داسې وېشل کيږي چې ټولې به په همغه يوه فاصله له يو بل نه ليرې وي
21. Wie sollen wir mit ________ Finanzmitteln größere Erfolge an den Tag legen? مونږ په همدغه مالياتو باندې څه شان لوړ برياليتوبونه لاس ته راوړو؟
22. Das kann nur mit ________ Worten bestätigt werden.
دا تش په همدغه الفاظو تصديقېدلی شي
23. Wir bewohnen alle _______ Planeten. مونږ ټول په همدغه يو ګرځنده ستوري کې اوسيږو
24. Es dürfen nicht ________ Fehler gemacht werden. همدغه غلطۍ بايد بيا ونشي
25. ________ Probleme tauchen Jahr für Jahr immer wieder auf.
همدغه ستونځې کال په کال بيا بيا راپيښيږي
26. Wir arbeiteten alle am ______ Projekt. مونږ ټول په همغه يوه پروژه کار کوو
27. Wir sind immer noch am ________ Punkt, an dem der Philosoph auch war.
مونږ اوس هم په همغه يو ټکي کې پاتې يو چې فيلسوف هم پرې پاتې و
28. Im _______ Jahr ereigneten sich viele Unfälle. په همدغه کال کې ډېر ټکرونه وشول
29. Wie kann man nur so etwas im ______ Satz nebeneinander schreiben?
داسې يو څه په همغه يوه جمله کې څنګه يو ځوك خوا په خوا ليکلی شي؟
30. Im ______ Sinne unterstützen wir den Bericht der Kommission.
په همدغه موخه مونږ د کميسيون د رپوټ ملاتړ کوو
31. Die Bestätigung kann nur vom ______ Platz aus erfolgen.
د دې تصديق تش له همدغه يو ځای نه کېدی شي
32. Du kannst nicht im ______ Moment stark und schwach sein.
ته نشې کولی چې په همغه يوه شېبه کې قوي او کمزوری واوسې
33. Im ______ Moment fuhr ein Auto an und erfasste das Kind!
په همدغه شېبه کې يو موټر روان شو او ماشوم يې ووهو
34. vom ______ Stern له همغه يو ستوري نه
35. Man kann Klatschmohn und Tulpen alle zur _____ Zeit blühen lassen.
سړی کولی شي چې رېدی ګل او غاټول په همغه يو وخت کې غوټۍ کولو ته پرېږدي
36. Und die sind alle zur ______ Zeit aktiv. او هغوی ټول په همدغه يو وخت کې فعال دي
37. Zur _______ Zeit ereignete sich anderenorts etwas ganz anderes.
په همدغه وخت کې په بل ځای کې بالکل نورې پېښې وشوې
38. Die beiden Krankheiten gehören zur _______ Familie.
دا دواړه ناروغۍ د همدغې يوې کورنۍ ناروغۍ دي

Lösungen:
1. derselbe 2. derselbe 3. derselbe 4. derselbe 5. derselbe 6. dasselbe 7. dieselbe 8. Dasselbe 9. dieselbe 10. dieselben 11. dieselben 12. desselben, derselben 13. desselben 14. desselben 15. dasselbe 16. desselben 17. demselben 18. demselben 19. demselben 20. denselben 21. denselben 22. denselben 23. denselben 24. dieselben 25. dieselben 26. selben 27. selben 28. selben 29. selben 30. selben 31. selben 32. selben 33. selben 34. selben 35. selben 36. selben 37. selben 38. selben

Deklination der Demonstrativpronomen:
solcher, solche, solches **د اشارې ضمير ګردان (له دا شان کلمې سره)**

wie das Adjektiv ohne Artikel داسې ګردانيږي لکه بې ارتيکله صفت

Ohne Artikel بې له ارتيکله

Kasus حالت	Maskulin نارينه	Feminin ښځينه	Neutrum مخنث	Plural جمع
Nominativ	solcher دا شان	solche دا شان	solches دا شان	solche دا شان
Genitiv	solchen د دې شان	solcher د دې شان	solchen د دې شان	solcher د دا شان
Dativ	solchem دې شان ته	solcher دې شان ته	solchem دې شان ته	solchen دا Duش ان ته
Akkusativ	solchen دا شان	solche دا شان	solches دا شان	solche دا شان

Beispielsätze:

Wer solches behauptet, …	خوک چې دا شان ادعا کوي ...
Wir hatten solche Angst!	مونږ داسې ډېر ډارېدلو
Rede nicht solchen Unsinn!	داسې چټيات مه وايه
Das macht solchen Spaß!	په دې کې د سړي دومره ډېر ساعت تېرېږي
Wer würde solchem Mann glauben?	د داسې سړي په خبرو به څوک باور وکړي

Bestimmter Artikel له ځرګند ارتيکل سره

Kasus حالت	Maskulinum	Femininum	Neutrum	Plural
Nominativ	der solche دغه شان	die solche دغه شان	das solche دغه شان	die solchen دغه شان
Genitiv	des solchen د دغه شان	der solchen د دغې شان	des solchen د دغه شان	der solchen د دغو شان
Dativ	dem solchen دغه شان ته	der solchen دغې شان ته	dem solchen دغه شان ته	den solchen دغو شان ته
Akkusativ	den solchen دغه شان	die solche دغه شان	das solche دغه شان	die solchen دغه شان

Beispielsätze:

keine solchen Ausreden	دا شان بانې نه
einige solche Ideen	څو داسې مفکورې
Ein Staat, der solche Gesetze hat, hat hier keinen Platz. يو دولت چې دا شان قانونونه لري، په دې ټولنه کې ورته ځای نشته	
Wer liest denn solchen Schwachsinn?	داسې چټيات څوک لولي ؟
Das tun alle, die solche Zeiten erleben.	دا ټول هغه کسان کوي، چې داسې وختونه لري

Unbestimmter Artikel ناڅرګنده ارتیکل سره

	Maskulinum	Femininum	Neutrum	Plural
Nominativ	ein solcher یو دغه شان	eine solche یوه دغه شان	ein solches یو دغه شان	keine solchen هیڅ دغه شان
Genitiv	eines solchen د یو دغه شان	einer solchen د یوې دغې شان	eines solchen د یو دغه شان	keiner solchen د هیڅ دغو شانو
Dativ	einem solchen یو دغه شان ته	einer solchen یوې دغې شان ته	einem solchen یو دغه شان ته	keinen solchen هیڅ دغو شانو ته
Akkusativ	einen solchen یو دغه شان	eine solche یوه دغه شان	ein solches یو دغه شان	keine solchen هیڅ دغه شان

Beispielsätze:

Ein solches Verhalten ist seltsam.	دا شان یو چلند عجیب و غریب دی
Ein solcher Unfall genügt.	داسې یو ټکر کفایت کوي
Wir sollten uns eines solchen Verrats schämen.	په داسې خیانت باندې باید مونږ وشرمیږو
Was wären die Folgen eines solchen Vorgehens?	د داسې چلند پایلې به څه وي؟
Einem solchen Bericht kann ich nicht zustimmen.	له داسې یو رپوټ سره زه موافقه نشم کولی
Wir wollen, dass einem solchen Betrug ein Ende gesetzt wird.	مونږ غواړو چې داسې درغلی ته د پای ټکی کېښودل شي
Einen solchen Weg sollten wir nicht einschlagen.	داسې لار باید مونږ ونه نیسو
Diese Richtlinie ist Teil einer solchen Politik.	دا اصول د داشان سیاست یوه برخه ده
Worin besteht der Nutzen einer solchen Maßnahme?	د داسې اقدام ګټه به څه وي؟
Persönlich habe ich keine solchen Geschenke erhalten.	دا شان سوغاتونه شخصا ما ته ندي راکړل شوي

Übungen:

1. Ich habe viele ________ Kinder vorm Ertrinken gerettet.
ډېر داسې ماشومان ما په اوبو کې له ډوبېدو نه ژغورلي دي
2. Die Kosten _________ Reparaturen sind hoch. د داسې ترمیماتو لګښت ډېر جګ دی
3. Ich verbitte mir ________ Ausdrücke! زه داسې الفاظ نشم اورېدی
4. Er hat ________ Möglichkeiten nicht genutzt. هغه له داسې امکاناتو نه استفاده ونکړه
5. Wer unterzeichnet ein _________ Abkommen? داسې یو تړون څوک لاسلیکوي؟
6. Die Verwendung eines __________ Geräts ist hier verboten.
د داسې یوې آلې استعمال دلته منع دی
7. Der Minister hat sich zu einer _________ Unterstützung bereit erklärt.
وزیر د داسې یو ملاتړ لپاره خپل چمتووالی ښودلی دی
8. Der Staatsanwalt kann zu einem __________ Verbrechen nicht schweigen.
د یو داسې جنایت لپاره څارنوال غلی پاتې کېدی نشي
9. Einen __________ Satz kann man auch überhören.
داسې یوې جملې ته سړی ځان کوڼ نیولی نشي

10. Der Präsident hat keinen __________ Vorschlag erhalten.
رئيس داسي يو وړانديز لاس ته راوړی ندی
11. Ich möchte keine ___________ Ausreden hören. زه نه غواړم چي داسي بانې واورم
12. Es sind keine __________ Verträge vorgesehen.
دا شان قراردادونه په نظر کې نيول شوي ندي
13. Persönlich habe ich keine _________ Geschenke erhalten.
ماته شخصاً داسي سوغاتونه راکړل شوي ندي
14. Der Vertrag bedurft keiner __________ Prüfung. د دي قرارداد ازمايلو ته اړتيا نشته
15. Es darf nicht zu einer __________ Diskriminierung kommen.
دا شان تبعيض بايد رانه‌پيښ نشي

Lösungen:
1. solcher 2. solcher 3. solche 4. solche 5. solches 6. solches 7. solchen
8. solchen 9. solchen 10. solchen 11. solchen 12 solchen 13. solchen
14. solchen 15. solchen

Demonstrativpronomen, die nicht dekliniert werden
د اشارې هغه ضميرونه چې نه ګردانيږي

(selbst) او (selber) دا هغه ضميرونه دي چې نه ګردانيږي. مثالونه:

Er musste sich selbst helfen.	هغه مجبور شو چې له ځان سره پخپله مرسته وکړي
In einem Kurs kann man sehr viel über sich selbst lernen.	په يو کورس کې سړی کوی شي چې د ځان په هکله ډېر معلومات لاس ته راوړي
Mein Sohn hat selbst das Radio repariert.	زما زوی دا راډيو پخپله جوړه کړه
Dass du dir wehgetan hast, bist du selber schuld.	دا چې ته ژوبل شوي، دا ستا خپله ګناه ده
Der Fahrer selbst blieb unverletzt.	ډريور پخپله ټپي نشو
die Importe aus dem Land selbst	له همدې هېواد نه واردات
Kleinigkeiten repariert man selber.	واړه شيان سړی پخپله ترميموي
Das hat er sich selbst zuzuschreiben.	د دي ګناه په هغه راځي
Er ist selber schuld.	ګناه د هغه خپله ده

Beispielsätze mit Demonstrativpronomen: dergleichen und derlei

Aber nichts dergleichen geschieht.	خو هېڅ داسي کار نکيږي
Nichts dergleichen ist geschehen.	هېڅ داسي کار ندی شوی
Bislang hatten wir nichts dergleichen.	تر اوسه پورې مونږ هېڅ داسي څه نه درلودل
Dergleichen kommt immer wieder vor.	داسي څه هر وخت راپېښيږي
Derlei Unsinn hört man oft.	داسي چټيات ډېر وخت اورېدل کيږي
Er stellt häufig derlei Fragen.	دا شان پوښتني هغه ډېر وخت کوي
Offiziell ist von derlei Aktionen nichts bekannt.	په رسمي ډول داسي اقدامونه څرګند نه دي

Übungen:

1. ………… Dinge kommen immer wieder vor. داسې شيان بيا بيا راپېښېږي
2. Er hat immer einen Apfel oder ………… in der Tasche.
هغه سره تل يوه مڼه يا داسې بل څه په جيب کې وي
3. ………… Worte muss man sich öfter anhören.
سړی مجبور دی چې ډېر وخت داسې الفاظ واوري
4. Auch in anderen Ortschaften gibt es ………… Plätze.
په نورو سيمو کې داسې ځايونه شته
5. ………… Fragen schätzt er gar nicht. داسې پوښتنو ته هغه هېڅ ارزښت نه ورکوي

Lösungen:
dergleichen 2. dergleichen 3. derlei 4. derlei 5. dergleichen

Interrogativpronomen سواليه ضميرونه

سواليه ضمير ته په جرمني ژبه کې (fragendes Fürwort) وايي. دغه نومځری د يو کس، د يوې موضوع او يا د يو خيالي مفهوم په برخه کې پوښتنه کوي چې دا څوک دی، دا د چا دی، دا چاته دی، او يا د چا لپاره دی. لکه د نورو نومځرو په ډول دا ضمير په ټولو حالاتو کې کارول کيږي، يعنې په (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) کې.

Nominativ	Genitiv	Dativ	Akkusativ
wer oder was	wessen	wem	wen oder was

مثالونه به په جملو کې وګورو:

Wer war das?	دا څوک و
Wessen Hund ist das?	دا د چا سپی دی؟
Wem soll ich helfen?	زه له چا سره مرسته وکړم
Wen kennst du in dieser Stadt?	ته په دې ښار کې څوک پيژنې؟

Übungen:: Wählen Sie das passende Interrogativpronomen aus.
1. ________ hat den Brief geschrieben? دا ليک چا ليکلی دی؟
2. ________ Schuhe stehen vor der Tür? د چا بوټان د دروازې په مخکې پراته دي؟
3. ________ willst du anrufen? ته چا ته غواړې چې ټيلفون وکړې؟
4. ________ esst ihr normalerweise zum Frühstück?
د سبانارې لپاره تاسو په عادي حالت کې څه شی خورئ؟
5. ________ sollen wir gratulieren? مونږ چا ته مبارکي ووايو؟

Lösungen:
1. wer 2. wessen 3. wen 4. was 5. wem

Übungen:

Schreiben Sie Fragen. Ersetzen Sie dabei den unterstrichenen Teil durch ein Interrogativpronomen.

1. Die Polizei kennt *den Dieb*. → ……………………………………
پولیس غل پیژني (پوښتنه: پولیس څوك پیژني)

2. Er hat *die Tür* zugemacht. → ……………………………………
هغه دروازه پورې کړه (پوښتنه: هغه څه شی پورې کړو)

3. Sein Computer ist kaputt. → ……………………………………
د هغه کمپیوټر خراب دی (پوښتنه: د چا کمپیوټر خراب دي؟)

4. Die Schüler antworten *dem Lehrer*. → ……………………………………
زده کوونکی ښوونکي ته ځواب وايي (پوښتنه: چا ته زده کوونکی ځواب وايي)

5. Meine Cousine besucht uns. → ……………………………………
زما د ترور لور زمونږ لیدو ته راځي (پوښتنه: څوك زمونږ لیدو ته راځي؟)

6. Das Wetter ist schön. → ……………………………………
هوا ښه ده. (پوښتنه: څه شی ښه ده؟)

7. Sie haben *den Sänger* getroffen. → ……………………………………
هغوی له سندرغاړی سره ولیدل (پوښتنه: له چا سره یې ولیدل؟)

8. Das Kind hat *ein Gedicht* gelernt. → ……………………………………
ماشوم یو شعر زده کړو (پوښتنه: ماشوم څه شی زده کړو؟)

9. Wir können *der Polizei vertrauen*. → ……………………………………
مونږ په پولیس اعتماد کوی شو (پوښتنه: مونږ په چا اعتماد کوی شو)

10. *Meine Freunde* sind nach Berlin gefahren. → ……………………………
زما ملګري برلین ته تللي دي (پوښتنه: څوك برلین ته تللي دي؟)

Lösungen:

1. Die Polizei kennt den Dieb → *Wen* kennt die Polizei?
2. Er hat die Tür zugemacht. → *Was* hat er zugemacht?
3. Sein Computer ist kaputt. → *Wessen* Computer ist kaputt?
4. Die Schüler antworten dem Lehrer. → *Wem* antworten die Schüler?
5. Meine Cousine besucht uns. → *Wer* besucht uns?
6. Das Wetter ist schön. → *Was* ist schön?
7. Sie haben den Sänger getroffen. → *Wen* haben sie getroffen?
8. Das Kind hat ein Gedicht gelernt. → *Was* hat das Kind gelernt?
9. Wir können der Polizei *vertrauen.* → *Wem* können wir vertrauen?
10. Meine Freunde sind nach Berlin gefahren. → *Wer* ist nach Berlin gefahren?

Indefinitpronomen ناڅرګند ضمیرونه، مجهول ضمیرونه

ناڅرګند نومځري يا ضمير ته په جرمني ژبه کي (unbestimmtes Fürwort) وايي. ناڅرګند يا مجهول نومځرى هغه ضمير دى چي اشخاص او يا شيان په ناڅرګند ډول يادوي. كه چېرته مطلب يو كس نه وي، نو دا ضمير نه ځرګندوي چي د دي كس نوم څه دى، د كسانو شمېره څومره ده؟. دا ضمير دومره يادوي چي يو كس، يو څا، هر يو، هر كس، ځيني كسان، ټول كسان، هېڅ څوك نه او داسي نور. ناڅرګند نومځري دا دي:

all ټول	alle ټول	allesamt ټول په ګډه	andere نور	beide دواړه
einer يو كس	einige يو څو كسه	etliche ډېر شمېر كسان	ein bisschen ډېر لږ	ein wenig لږ غوندي
ein paar يو څو	etwas يو څه	irgendetwas يو څه نه يو څه	irgendein يو تن نه يو تن	irgendwelche كوم كسان
Irgendwas كوم شى	irgendwer كوم كس	jeder هر يو	jedweder هر يو	jeglicher هر شان
jedermann هر څوك	jemand يو څوك	irgendjemand يو څوك نه يو څوك	kein هېڅ يو	man سړى
manch ځيني	mancher ځيني كس	mehrere ډېر كسان، ډېر څه	meinesgleichen زما په شان كس	nichts هېڅ نه
niemand هېڅ څوك نه	sämtlich ټول	welche كوم	wer څوك	was څه، څه شى
Sie werden substantivisch oder adjektivisch gebraucht. ځيني د اسم په توګه او ځيني د صفت په توګه كارول كيږي				

jemand – niemand – دغه ضميرونه ګردانيږي

Nominativ	jemand يو كس، يو چا	niemand هېڅ څوك، هېڅ چا
Genitiv	jemandes د يو كس، د يو چا	niemandes د هېڅ چا
Dativ	jemandem يو كس ته، يو چا ته	niemandem هېڅ چا ته نه
Akkusativ	jemanden يو كس، څو څوك	niemanden هېڅ څوك نه

Beispielsätze:

Hat dir jemand geholfen? له تا سره چا مرسته كړېده؟	Niemand hat mir geholfen. له ما سره هېڅ چا مرسته نده كړي
Bist du jemandes Diener? ته د كوم چا مزدور يې_	Ich bin niemandes Diener. زه د هېڅ چا مزدور نه يم
Hast du jemandem geholfen? تا له كوم چا سره مرسته كړېده؟	Ich habe niemandem geholfen. ما له هېڅ چا سره مرسته نده كړي
Hast du hier jemanden gesehen? دلته كوم څوك تا ليدلى دى؟	Ich habe hier niemanden gesehen. دلته هېڅ څوك ما ندى ليدلى

jedermann – jemand anderer **په دغه ضمیرونو کې تش په (Genitiv) کې بدلون راځي**

Nominativ	jedermann هر یو کس، هر یو چا	jemand anders یو بل څوك، کوم بل څوك
Genitiv	jedermanns د هر یو کس، د هر چا	jemandes anderen د یو بل چا ، د کوم بل چا
Dativ	jedermann هر یو چا ته	jemand anderem یو بل کس ته، یو بل چا ته
Akkusativ	jedermann هر یو کس، یو بل څوك	jemand anderen/jamand anders یو بل څوك

Beispiele:

jedermann	jemand ander …
Hier ist jedermann willkommen. دلته هرچاته ښه راغلی ویل کیږي	Da steht jemand anders vor der Tür. دلته د دروازې په مخکې کوم بل څوك ولاړ دی
Das ist nicht jedermanns Sache. دا د هرهر چا کار ندی، هر څوك دا نشي کوی	Das ist jemandes anderen Behauptung. دا د کوم بل چا ادعا ده
Das wird von jedermann genutzt. له دی نه هر څوك کار اخلي	Heute gehe ich zu jemand anderem. زه نن کوم بل چا ته ځم
Das ist für jedermann sichtbar. دا هرچا ته ښکاري	Sie liebt jemand anderen. هغه د کوم بل چا سره مینه لري

Übungen:

1. __________ weiß, wie schwierig das ist. هر څوك په دې پوهیږي چې دا څومره ګران دی
2. __________ ist bei dem Fest willkommen. دې محفل ته هر چا ته ښه راغلی ویل کیږي
3. Das ist nicht __________ Sache. (دا د هر هر چا کار ندی (هر څوك یې نشي کولی
4. Das ist für ___________ einsichtig. دا هر چا ته څرګنده ده، هر څوك پرې پوهیږي
5. Ich werde Gerechtigkeit gegen __________ üben.
زه به د هرچا په وړاندې له عدالت نه کار واخلم

Lösungen:

1. jedermann 2. jedermann 3. jedermanns 4. jedermann 5. jedermann

Beispielsätze mit „all, alle, aller, allem, alles, allesamt“

Das verdanken wir all diesen Menschen.	دا ټول د دې سړي برکت دی
Aller Anfang ist schwer.	د هر څه پیل سخت وي
Alle Flaschen sind leer.	ټول بوتلونه تش دي
Alle wollen die Ausstellung sehen.	ټول غواړي چې ننداړتون وګوري
Sie haben alles mitgenommen.	هغوی هر څه له ځانه سره یوووړل

Bei allem Respekt, aber Sie haben Unrecht.	په دومره احترام چې تاسو ته دی، ستاسو خبره ناسمه ده
Ihr habt an allem etwas auszusetzen.	تاسو په هر څه نیوکې کوئ
Wir werden aber trotz allem für das Abkommen stimmen.	څه چې شویدي، د دی ټولو سره سره به مونږ د ې تړون ته موافقه رآی ورکړو
Die Pässe aller Passagiere wurden kontrolliert.	د ټولو مسافرینو پاسپورټونه کنټرول شول
Ich tue dies im Interesse aller.	دا کار زه د ټولو په ګټه کوم
All ihre Bemühungen führten zu nichts.	د هغوی ټول کوښښونه بې ګټې پاتې شول
Trotz all seines Geldes war er unglücklich.	هغه سره د دومره پیسو نیکمرغه نه و
Alles geht einmal zu Ende.	یو وخت هر څه پای ته رسیږي
Er will immer alles für sich alleine haben.	هغه هر څه یوازې د خپل ځان لپاره غواړي
Die Proteste der Nachbarn sind allesamt verstummt.	د ګاونډیانو ټول اعتصابونه غلي شول
Die Schüler erzielten allesamt gute Noten.	ټولو زده کوونکو ښې نمرې واخیستلې

Beispielsätze mit „anders, andere“

Nominativ	Jemand anders weiß das auch nicht. کوم بل څوك په دی هم نپوهیږي Niemand anders als du kann mir helfen. له تا نه پرته بل هیڅ څوك له ما سره مرسته نشي کولی
Dativ	von jemand anders له یو بل چا نه mit niemand anders als mit dir بل هیڅ چا سره نه پرته له تا نه wem anders als dir? له تا نه پرته بل چا ته؟
Genitiv	auf Kosten jemandes anderen د یو بل چا په لګښت Es geht um deine und niemandes anderen Rechte. ستا د حقوقو نه مطلب دی او بل د هیچ چا نه نه
Akkusativ	für jemand anders د یو بل چا لپاره über niemand anders د بل هیڅ چا په برخه کې نه für wen anders? د کوم چا لپاره؟

Übungen:

1. Die Proteste der Nachbarn sind _________ verstummt.
د ګاونډیانو اعتصابونه ټول غلي شول
2. Die Schüler erzielten __________ gute Noten. زده کوونکو ټولو ښې نمرې واخیستلې
3. ________ Anfang ist schwer. د هر څه پیل سخت وي
4. In __________ Seelenruhe... په ډېر استقامت، ډېر په کراره (چې اصلاً بیړه په کار وي)
5. _________ guten Dinge sind drei.
که یو شی په دوهم ځل ونشو، نو په دریم ځل هرو مرو کیږي
6. In _________ Herrgottsfrühe… سهار ډېر وختي، ډېر دوخته، چربانګ، ملابانګ
7. In _________ Stille… ډېر په پټه، چې څوك پرې پوه نشي
8. Das verdanken wir _________ diesen/jenen Menschen.
دا د دغو ـ هغو انسانانو برکت دی
9. Wozu dient ________ dieser Aufwand? دا ټول لګښت د څه لپاره دی؟
10. ________ ihre Bemühungen führten zu nichts. د هغوی دې ټولو خواریو هیڅ ګټه ونکړه

11. Trotz ________ seines Geldes war er unglücklich.
هغه د خپلو ټولو پیسو سره نیکمرغه نه و
12. Durch _______ den Stress wurde er krank.
هغه په دې ډېرې نارامی (سترس) باندې ناروغ شو
13. _______Leute wussten es früher. نور کسان ورنه پخوا خبر وو
14. Die ________ Leute wussten es früher. دا نور کسان ورنه پخوا خبر وو
15. Ihre ________ Bekannten wussten es früher. د هغوی نور اشنایان ورنه پخوا خبر وو
16. Wir wollen das ________ Brot. مونږ دا بله ډوډی غواړو
17. Wir wollen ein _________ Brot. مونږ یوه بله ډوډی غواړو

Lösungen:
1. allesamt 2. allesamt 3. aller 4. aller 5. aller 6. aller 7. aller 8. all 9. all 10. all
11. all 12. all 13. andere 14. anderen 15. anderen 16. andere 17. anderes

Indefinitpronomen „beide“

nur starke Flexion, nur als Stellvertreter eines Substantivs
کله چې (beides) د یو اسم په ځای راشي

	Singular	Plural		
	ohne Artikel	mit bestimmtem Artikel	mit Possessiv-pronomen	ohne Artikel
Nominativ	beides دواړه	die beiden دا دواړه	meine beiden زما دواړه	beide دواړه
Genitiv		der beiden د دې دواړو	meiner beiden زما د دواړو	beider د دواړو
Dativ	beidem دواړو ته	den beiden دې دواړو ته	meinen beiden زما دواړو ته	beiden دواړو ته
Akkusativ	beides دواړه	die beiden دا دواړه	meine beiden زما دواړه	beide دواړه

مثالونه په جملو کې:

Singular (ohne Artikel)	
Nominativ	Beides ist richtig. دا دواړه صحیح دي Rot oder Schwarz? Beides! سور او یا تور؟ دواړه !
Genitiv	-
Dativ	Er hat sich in beidem geirrt. هغه په دواړو کې اشتباه وکړه Ich bin mit beidem zufrieden. زه له دواړو نه راضي یم Nichts von beidem ist wahr. د دې دواړو نه یو یې هم ریښتیا ندی Zu beidem hier einige Beispiele: د دواړو لپاره یو څو مثالونه
Akkusativ	Erfolg und Spaß bei der Arbeit? Man kann nicht immer beides haben. بری او ساعت تیري د کار په وخت کې ـ دواړه تل لپاره د سړي لاس ته نه راځي Du kannst nicht beides haben. ته دواړه نشي اخیستی

Plural (ohne Artikel)	
Nominativ	Beide Antworten sind korrekt. دواړه ځوابونه صحيح دي beide zusammen دواړه په ګډه beide wohnen in Berlin دواړه په برلين کې اوسيږي Die Briefe sind beide angekommen. ليکونه دواړه رسېدلي دي
Genitiv	die Regierungschefs beider Länder د دواړو هېوادو د حکومت مشران Man bedarf aller beider. دواړو ته اړتيا ده
Dativ	Ich habe mit beiden Brüdern gesprochen. ما د دواړو ورونو سره خبرې وکړې Man muss beiden Seiten gerecht werden. سړي بايد د دواړو اړخونو مراعات وکړي Damit ist beiden nicht geholfen. په دې باندې د دواړو سره مرسته نکيږي Willst du Tee oder Milch? – Keins von beiden! ته چای غواړې يا شوده ؟ د دواړو نه يو يې هم نه!
Akkusativ	Sie haben beide Eltern verloren. هغوی مور او پلار دواړه له لاسه ورکړيدي Ich habe beide gefragt. ما له دواړو نه پوښتنه وکړه

Plural (mit bestimmten Artikel)	
Nominativ	Die beiden Antworten sind korrekt. دا دواړه ځوابونه سم دي Die beiden sind gerade weggegangen. هغوی دواړه همدا اوس ولاړل
Genitiv	die Regierungschefs der beiden Länder د دواړو هېوادو د حکومت مشران Das Gespräch der beiden hat lange gedauert. د دواړو خبرو اترو ډېر وخت دوام وکړو
Dativ	Ich habe mit den beiden Brüdern gesprochen. ما د دواړو ورونو سره خبرې وکړې Sie hat den beiden Fremden den Weg gezeigt. هغې دې دواړو پردو ته لار وښودله
Akkusativ	die beiden ersten Strophen des Gedichts lernen د شعر دواړه لومړنی مصرې زده کول Diese beiden möchte ich kaufen. زه غواړم چې دا دواړه په بيه واخلم

Plural (mit Possessivpronomen)	
Nominativ	Ihre beiden Antworten sind korrekt. ستاسو دواړه ځوابونه سم دي
Genitiv	die Regierungschefs unserer beiden Länder زمونږ د دواړو هېوادو د حکومت مشران
Dativ	Ich habe mit deinen beiden Brüdern gesprochen. ما ستا د دواړو ورونو سره خبرې وکړې Euch beiden danke ich sehr. ستاسو دواړو نه زه منندوی يم Uns beiden wurde gar nicht geholfen. مونږ دواړو سره هيڅ مرسته ونشوه
Akkusativ	Euch beide jungen Leute kennt hier niemand.

	تاسو دواړه زلمیان دلته هېڅ څوک نه پېژني Ich habe Sie beide gestern im Kino gesehen. تاسو دواړه ما پرون په سینما کې ولیدلئ

Indefinitpronomen „einer“

دا نومځری د یو نوم ځایناستی دی، دا په دې مانا چې کله چې یو نوم په یوې جملې کې یاد شي او په بله جمله کې یاد نشي، نو په ځای یې بیا دا نومځری (einer) یادیږي. د یادولو لاړ یې دا ده چې لومړی باید لومړنی کس یا شی څرګند وي. دا څرګند کس یا څرګند شی په دوهمه جمله کې د یو ناڅرګند کس یا ناڅرګند شي په ډول یادیږي. مثال:

Du hast so viele Kaugummis in der Tasche. Gibst du mir einen ab? تا سره په جب کې دومره ډېرې ژاولې دي. ته ما ته یوه راکوې؟

په لومړۍ جمله کې (ژاولې = Kaugummis) یادې شوېدی، خو په دوهمه جمله کې بیا د هغې په ځای تش (یوه = einen) یاد شوېدی چې مطلب له همدې (ژاولې = Kaugummis) نه دی.

Singular				Plural
Kasus	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
Nominativ	einer یو، یو تن	eine یو تن ښځینه	eins یو تن	welche کوم
Genitiv	eines د یو	einer د یو ښځینه	eines د یو	welcher د کومو
Dativ	einem یو ته	einer یو ښځینه ته	einem یو ته	welchen کومو ته
Akkusativ	einen یو	eine یوه ښځینه	eins یو	welche کوم

څنګه چې په پورتني جدول کې لیدل کیږي، د جمعې په حالت کې د (ein) په ځای (welch) کارول کیږي.

Beispielsätze:

Wenn *einer* Gesundheitsprobleme hat, sollte er zum Arzt gehen. کله چې یوتن روغتیایي ستونځې ولري، هغه باید ډاکټر ته ولاړ شي
Nach der Meinung *eines* der Kunden war das Essen sehr schlecht. د مشتریانو د ډلې نه د یوتن په نظر ډوډۍ ډېره خرابه وه
Wenn man kein Deutsch versteht, kann das *einem* viele Probleme machen. که چیرته یو تن په جرمني ژبه پوه نشي، سړي ته دا ډېرې ستونځې وړپېښولی شي
Wenn die Deutschen *einen* nicht kennen, sind sie oft distanziert. کله چې جرمنیان یو تن ونه پېژني، نو ډېر وخت هغوی ځان له سړي نه لیرې ساتي

کله چې د (ein) په ځای د هغې برعکس، یعني (هېڅ نه) یاد شي، نو دې ته (kein) وایي چې دا هم لکه د (ein) په شان ګردانیږي، په دې ډول:

Singular				Plural
Kasus	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
Nominativ	keiner هېڅ یو	keine هېڅ یوه	keins هېڅ یو	keine هېڅ کوم
Genitiv	keines د هېڅ یو	keiner د هېڅ یوې	keines د هېڅ یو	keiner د هېڅ کومو
Dativ	keinem	keiner هېڅ یوې ته	keinem	keinen

	هېڅ يو نه		هېڅ يو نه	هېڅ کومو نه
Akkusativ	keinen هېڅ يو	keine هېڅ يوه	keins هېڅ يو	keine هېڅ کوم

پوښتنه	(ein) او (kein) خو په لاندې ډول هم ګردانېدی شي، نو پوښتنه دا ده چې د دې دواړو جدولونو توپير څه دی؟ ولې په پورتني جدول کې په (Nominativ) کې (einer/keiner) راغلي دي او په لاندينې جدول کې (ein/kein) راغلي دي؟
ځواب	په پورتني جدول کې (ein/kein) د نومځري يا (Pronomen) په توګه ګردان شوی دی او په لاندې جدول کې د (unbestimmter Artikel) په توګه ګردان شوی دی.

Singular			
Kasus	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	ein/ kein يو/ هېڅ يو نه	eine/keine يوه/ هېڅ يوه نه	ein/keine يو/ هېڅ يو نه
Genitiv	eines/keines د يو/ د هېڅ يو نه	einer/keiner د يوې/ د هېڅ يوې نه	eines/keines د يو/ د هېڅ يو نه
Dativ	einem/keinem يو ته/ هېڅ يو ته نه	einer/keiner يوې ته/ هېڅ يوې ته نه	einem/keinem يو ته/ هېڅ يو ته نه
Akkusativ	einen/keinem يو/ هېڅ يو نه	eine/keine يوه/ هېڅ يوه نه	ein/kein يو/ هېڅ يو نه

Beispiele مثالونه

In der ganzen Stadt war kein Zimmer mehr frei. په دې غونډ ښار کې هېڅ يوه کوټه تشه نه وه
Wir suchten ein Zimmer, aber es war keines mehr frei. مونږ يوه کوټه لټوله، خو هېڅ يوه هم تشه نه وه
Es gibt keine mehr. نورخه نشته، نور نشته
Es gibt keine Mistkäfer mehr. ګونګټې نورې نشته
Ich kenne keinen besseren Zahnarzt. زه کوم لاپسې ښه ډاکټر نه پېژنم
Ich kenne keinen besseren. زه له دې نه کوم بل ښه نه پېژنم
Sie kann in keinem anderen Land leben. هغه په کوم بل هېواد کې ژوند نشي کولی

که چېرته (kein) بې له کوم اسمه د نارينه مفرد (Maskulin Singular) په توګه وکارول شي نو مانا يې زياتره وخت (هېڅ څوک = *niemand*) وي. مثال:

Keiner (= niemand) wollte uns helfen. هېڅ چا نه غوښتل چې له مونږ سره مرسته وکړي
Sie verließ die Sitzung schnell, denn sie kannte dort keinen (= niemanden). هغه ژر له غونډې ووتله، ځکه چې هغې هلته هېڅ څوک نه پېژندل
Trau keinem über dreißig (= Traue niemandem, der älter als dreißig ist)! ته له دېرشو نه پورته په هېڅ چا اعتماد مه کوه

د (Pronomen) او د (unbestimmter Artikel) ترمنځ د توپير لپاره به يوه جمله وګورو :

Pronomen	unbestimmter Artikel
Er wollte einen Wagen kaufen, hat aber keinen gekauft. هغه غوښتل چې يو موټر په بيه واخلي، خو کوم يې په بيه وانخيستو	Er hat keinen Wagen gekauft. هغه کوم موټر په بيه وانخيستو

مثالونه په جملو کې:

Mein Vater hat ein schönes Auto. Hat dein Vater auch eins? زما پلار يو ښايسته موټر لري. ستا پلار هم يو لري؟
Es ist doch immer wieder dasselbe. Ist etwas wichtig, weiß keiner Bescheid. تل همدا يو شی کيږي. کله چې يو شی مهم وي، هيڅ څوك ترينه خبر نه وي
Mein Opa kann einem stundenlang Geschichten erzählen. زما نيکه کوی شي چې يو چا ته په ساعتو ساعتو کيسي ووايي
Nur einer ist gekommen, die anderen blieben zu Hause. تش يو کس راغلی دی، دا پاتي کسان په کور کې پاتي شول

ډير وخت له (einer, eine, eines) ضميرونو نه وروسته يو اسم د (Genitiv) په حالت کې او يا (von + Dativ) سره راځي. نو په داسې حالت کې دا نومځري د يوې ډلې د کسانو يا شيانو نه تش يو کس او يا يو شی ښکاره کوي. مثال:	پاملرنه

Das ist *eine der größten* Schwierigkeiten. له تولو نه سختو ستونځو له ډلې نه يوه ستونځه دا ده
Er ist *einer der bekanntesten* Physiker. له ډيرو مشهورو فزيکپوهانو له ډلې نه يو کس دا دی

کله کله د يو مطلب د ډيرنامعلوم ښودلو لپاره له (einer, eine, eines) سره (irgend) يوځای کيږي چې ورنه (irgendein) جوړيږي، يعني (د ډيرو شيانو له ډلې نه يو، کوم يو نه کوم يو). مثال:

aus *irgendeinem* Grund	د يو نه يو علت په وجه، يو نه يو علت به وي نو، کوم علت به وي نو
auf *irgendeine* Weise	په يو ډول نه يو ډول، په کوم ډول به وي نو
Irgendeiner wird immer etwas daran auszusetzen haben. يو څوك نه يو څوك به وي چې تل به په دې نيوکه کوي	

د (einer) په ځای د (Nominativ) په حالت کې (man) هم کارول کيدی شي، په دې ډول:

Was kann *einer* in diesem Fall tun? په دې حالت کې يو کس څه کوی شي؟	Was kann *man* in diesem Fall tun? په دې حالت کې سړی څه کوی شي؟

Unterschiede zwischen „kein“ und „nicht“ **د (kein) او د (nicht) تر مينځ توپير**

د دواړو په مانا کې څه توپير نشته، ځکه دواړه د منفي ځواب ورکولو لپاره کارول کيږي. خو داسې نشي کيدلی چې څه چې د چا خوښ وي، هر چيرته به هغه همغه استعمالوي. د هر يو استعمال ځان ته ځای لري چې په لاندې برخه کې واضح کيږي:

① (nicht) يو فعل ته د منفي ځواب ورکولو لپاره کارول کيږي. مثال:

Gehst du heute spazieren? Nein, ich gehe heute nicht spazieren.

ته نن چکر وهي؟ نه، زه نن چکر نه وهم.

په پورتنۍ جمله کې فعل (spazieren gehen) دی، نو ځکه ځواب یې به (nicht) ورکړل شو. دلته د (kein) استعمال غلط دی.

falsch = غلط Nein, ich gehe kein. falsch-falsch-falsch غلط - غلط - غلط

② یو اسم ته د منفي ځواب ورکولو لپاره له (kein) نه کار اخیستل کیږي. مثال:

Ist das ein Hund? Nein, das ist kein Hund. Das ist eine Katze.
دا یو سپی دی؟ نه، دا یو سپی نه دی. دا یوه پیشو ده

په پورتنۍ جمله کې (سپی = Hund) یو اسم دی، نو ځکه د منفي ځواب لپاره (kein) استعمال شو. دلته د (nicht) استعمال غلط دي.

falsch = غلط Nein, das ist nicht Hund. falsch- falsch-falsch غلط - غلط - غلط

③ کله کله د (kein) په ځای (nicht ein) استعمالیدلی شي. خو بیا په مانا کې یې لږ څه توپیر شته او هغه دا دی چې:

❶ بې طرفه یا بې تآکیده خبره = Neutrale Aussage :

کله چې یوه خبره تش د یو خبر په توګه بې له طرف بنودلو او بې له تآکید کولو کیږي، نو د منفي ځواب ورکولو لپاره (kein) استعمالیږي. مثال:

Er hat einen Fehler gemacht. هغه یوه غلطي کړېده		Er hat keinen Fehler gemacht. هغه هیڅ غلطي نده کړي
Sie haben ein Tor geschossen. هغي یو ګول ووهو		Sie haben kein Tor geschossen. هغي هیڅ ګول ندی وهلی
Einer von ihnen versteht mich. د هغه کسانو له ډلې نه یو کس زما په حال پوهیږي		Keiner von ihnen versteht mich. له هغوي نه هیڅ څوك زما په حال نپوهیږي

❷ د طرف بنودلو یا د ټینګار کولو خبره (kein einziger) = Verstärkung, Betonung :

کله چې په یوه خبره کې یو طرف بنکاره شي، د یوې خبرې زیات او کم بنکاره شي او یا ډېر ټینګار پکې وشي، نو په دې جمله کې د (kein) په ځای (nicht ein) استعمالیږي. مثال:

Er hat im Diktat nicht einen Fehler gemacht (= keinen einzigen Fehler). هغه په املاً کې هیڅ یوه غلطي هم ونکړه (حتی یوه غلطي یې هم ونکړه)
Sie haben nicht ein Tor geschossen (= kein einziges Tor). هغوی هیڅ یو ګول هم ونه وهو (حتی یو ګول یې هم ونه وهو)
Nicht einer von ihnen versteht mich (= kein einziger von ihnen). د هغوی له ډلې نه هیڅ یو تن هم زما په خبرو نه پوهیږي (حتی یو تن یې هم زما په خبرو نپوهیږي)

③ د توپير ښکاره کولو جمله = Kontrastierende Verneinung :
کله چې په يوه جمله کې د يوې بلې ادعا په خلاف يوه خبره په لوړ غږ او يا په ټينګار وشي، نو په دې جمله کې د (kein) په ځای له (nicht ein) نه کار اخيستل کيږي.

Sie hat nicht **ein** Auto gekauft (sondern zwei). هغې **يو** موټر ندی اخيستی (بلکې دوه موټرونه يې اخيستې دي)

④ په جمع کې بې ارتيکله نومونه، هغه اسمونه چې په سترګو نه ليدل کيږي (Abstrakta)

artikellose Nomen	kein
Er hat Autos gekauft. هغه موټرونه په بيه اخيستي دي	Er hat keine Autos gekauft. هغه موټرونه په بيه ندي اخيستي
Nachts hat er Angstträume. د شپې له مخې هغه د ډار خوبونه ويني	Nachts hat er keine Angstträume. د شپې له مخې هغه د ډار خوبونه نه ويني
Sie hat Sorgen. هغه غمونه لري	Sie hat keine Sorgen. هغه غمونه نه لري

④ په ځينو حالاتو کې (nicht ein) او (kein) دواړه استعمالېدی شي. مثال:

nicht ein	kein
Sie hat nicht ein Auto gekauft (sondern ein Motorrad). هغې يو موټر په بيه نـدی اخيستی (بلکې يو موټرسيکل يې په بيه اخيستی دی)	Sie hat kein Auto gekauft (sondern ein Motorrad). هغې يو موټر په بيه ندی اخيستی (بلکې يو موټرسيکل يې په بيه اخيستی دی)
Nicht einer von ihnen hat mir geholfen. د هغوی د ډلې نه يو تن هم له ما سره مرسته نده کړې	Keiner von ihnen hat mir geholfen (sondern einer von euch). د هغوی د ډلې نه يو تن هم له ما سره مرسته نده کړې (بلکې ستسو له ډلې نه يو تن)

Übungen:

1. _________ Autos sind kaputt. دواړه موټرونه خراب دي
2. Die _________ Autos sind kaputt. دا دواړه موټرونه خراب دي
3. Kennst du diese ________ ? ته دا دواړه پيژنې؟
4. ____________ schwarze Katzen دواړه توري پيشوګانې
5. Hier werden _________ Möglichkeiten angeboten. دلته دواړه امکانات وړاندې کيږي
6. Man kann _________ benutzen. سړی له دواړو نه کار اخيستی شي
7. Mach ________ . ته دا دواړه کارونه وکړه
8. Ich glaube, dass ____________ möglich ist. زه باور لرم چې دواړه کېدی شي
9. _________ war nicht leicht festzustellen. د دواړو معلومول اسان نه وو
10. Seinen Hut und seine Jacke hatte er nicht dabei, ___________ hatte er im Zug vergessen. له هغه سره د هغه خولۍ او کرتی نه وو، دواړه ورنه په اورګاډي کې هېر شوي وو
11. Das kann schon _________ leid tun. په دې باندې د سړي زړه خوږيږي
12. Sie traten im Programm _________der populärsten Bands auf. هغوی د موزيك د يوې ډېرې محبوبې ډلې سره په يو پروګرام کې راښکاره شول
13. _________ muss es ja tun. يو څوك يې بايد وکړي
14. Wir erwarten den Besuch _________ Ihrer Herren. مونږ ستاسو ښاغلو د يو تن راتګ ته په تمه يو

15. Wir warten auf den Bus und hoffen, dass noch ________ kommt.
مونږ سروېس ته په تمه ولاړ یو او هیله کوو چې یو یې راشي

16. Du suchst ein neues Hemd. Du wirst schon noch ________ finden, das dir gefällt.
ته یو نوی کمیس لټوې. ته به کوم یو پیدا کړې چې خوښ دې شي

17. Ich mag keine Zigaretten, und ich habe auch noch nie ________ geraucht.
زما سګرټ نه خوښیږي او هېڅکله مې یو هم ندی څکولی

18. Ich hatte nie Geld für ein Auto. Ich habe aber immer von ________ geträumt.
ما د یو موټر لپاره هېڅکله پیسې نه درلودلې خو یو موټر مې تل په خوب کې لیدو

19. Gedichte? Ich kann nur ________ auswendig. شعرونه؟ زما تش یو له یاده زده دی

20. Besuchen Sie ________ unserer Filialen in Ihrer Nähe.
تاسو زمونږ یوې څانګې ته چې تاسو ته نږدې ده، راشئ

Lösungen:
1. beide 2. beiden 3. beiden 4. beide 5. beide 6. beides 7. Beides 8. beides 9. beides 10. beides 11. einem 12. einer 13. einer 14. eines 15. einer 16. eines (= eins) 17. eine 18. einem 19. eines (= eins) 20. eine

Indefinitpronomen „einige یو څو und etliche ګڼ شمېر "

Die Pronomen *einige* und *etliche* werden gleich flektiert wie Adjektive, die ohne Artikel vor einem Nomen stehen.
دا ضمیرونه داسې ګردانیږي لکه بې ارتیکله صفتونه چې د یو اسم په مخ کې وي.

	Singular			Plural
	Maskulin	Feminin	Neutrum	Mask./Fem./Neutr.
Nominativ	einiger ځینی، یو څو	einige ځینې، یو څو	einiges ځینې، یو څو	einige ځینې، یو څو
Genitiv	einigen د ځینو، د یو څو	einiger د ځینو، د یو څو	einigen د ځینو، د یو څو	einiger د ځینو، د یو څو
Dativ	einigem ځینو ته	einiger ځینو ته	einigem ځینو ته	einigen ځینو ته
Akkusativ	einigen ځینې، یو څو	einige ځینې، یو څو	einiges ځینې، یو څو	einige ځینې، یو څو

مثال:

Von einigen wird behauptet, dass das nicht stimmt.	د ځینو له خوا دا ادعا کیږي چې دا حقیقت نلري
Einiges, was er verschwiegen hat, ist …	ځینې شیان چې هغه ندي ویلي، ... دي
Sie wusste einiges.	هغه په ډېر څه خبره وه
Einiges muss geändert werden.	یو څه ته باید بدلون ورکړل شي
Ich möchte einiges bemerken.	زه غواړم چې یو څه تبصره پکې وکړم
Er hat noch einige Hoffnung.	هغه یو څه هیله لري

mit einigem guten Willen	په یو څه ښه اراده
Er war einige Wochen verreist.	هغه یو څو اونۍ په سفر تللی و
die Taten einiger guter Menschen	د یو څو ښو انسانانو کړنې یا اعمال
Einige von uns wussten das.	زمونږ له ډلې نه ځینې کسان له دې نه خبر وو
Es wird einigen Ärger geben.	یو څه خپگان به راپیښ شي
Einige der Leute waren mir unbekannt.	د دې کسانو نه ځینې ما نه پیژندل
Einige standen noch herum.	ځینې کسان گرچاپیر ولاړ وو
Denen fehlt einiger politischer Sinn.	په دوی کې یو څه سیاسي احساس نشته

	Singular			Plural
Kasus	Maskulin	Feminin	Neutrum	Mask./Fem./Neutr.
Nominativ	etlicher ګڼ شمېر	etliche ګڼ شمېرې	etliches ګڼ شمېر	etliche ګڼ شمېر ، ګڼ شمېرې
Genitiv	etlichen د ګڼ شمېر	etlicher د ګڼ شمېرو	etlichen د ګڼ شمېرو	etlicher د ګڼ شمېرو
Dativ	etlichem ګڼ شمېرو ته	etlicher ګڼ شمېرو ته	etlichem ګڼ شمېرو ته	etlichen ګڼ شمېرو ته
Akkusativ	etlichen ګڼ شمېر	etliche ګڼ شمېرې	etliches ګڼ شمېر	etliche ګڼ شمېر ، ګڼ شمېرې

مثالونه په جملو کې:

Seither sind etliche Tage vergangen.	له هغه وخت راهیسې ګڼ شمېر ورځې تېرې شوېدي
Ich weiß etliches darüber zu erzählen.	په دې برخه کې له ما سره ګڼ شمېر د ویلو څه شته
die Taten etlicher guter Menschen	د ګڼ شمېرو ښو انسانانو کړنې یا اعمال
Sie braucht hierfür noch etliche Zeit.	د دې لپاره د هغې ډېر وخت پکار دی
Das hat etlichen Wirbel verursacht.	په دې کې ګڼ شمېر اړودوړ (شوروغوغا) راپیښ شو

د (einige, etliche) د ضمیر نه په کوم وخت کې کار اخیستل کیږي؟

① په (Singular) یا په مفرد کې د (ډېر) په مانا استعمالیږي، لکه:

einiges/etliches Geld	ډېرې پیسې	einiger/etlicher Mut	ډېره زړورتیا

② په (Plural) یا په جمع کې د (یو څو ، محدود تعداد) په مانا استعمالیږي، لکه:

einige/etliche Bedenken	یو څو شکونه	einige/etliche Nachbarn	یو څو گاونډیان

③ په (Singular + Plural) کې د (لږ څه، یو څو) په مانا استعمالیږي، لکه :

Es war noch einiges Geld übrig.	لږ څه پیسې لا پاتې وې
Sie erzählte einiges.	هغې یو څو (یعنې لږې) خبرې وکړې
Wir feierten mit einigen Freunden trotz einiger Bedenken. مونږ د یو څو ملګرو سره محفل ولمانځو د یو څو (لږو) شکونو سره سره	

④ (einige/etliche) د (ډېر، زښت ډېر، لږ نه، ګڼ شمېر) په مانا هم استعمالیږي، لکه:

Das hat mir einigen/etlichen Ärger bereitet (= ziemlich viel Ärger).	دي ما لپاره ډېره شخړه رامينځ ته کړه
Das wird einiges/etliches kosten (= ziemlich viel).	د دې بيه به ډېره جګه وي
Wir haben noch einige/etliche Kilometer vor uns (= ziemlich viele Kilometer).	ډېر کيلومتره لار لا زمونږ په مخ کې ده
Es ist mir trotz etlicher Versuche nicht gelungen (= trotz ziemlich vieler Versuche).	زه سره له ډېرو کوښښونو په دې ونه توانيدم

weitere Beispielsätze: نور مثالونه

einige meiner besten Freunde	زما د ښو ملګرو نه يو څو تنه
Er wusste einiges zu erzählen.	هغه سره ډېرې کيسې وې، ډېرې کيسې يې کولی شوې
Die Hütte liegt in einiger Höhe über dem Tal.	جونګړه د درې نه ډېرڅه پورته پرته ده
Es blieb uns noch etliches zu tun.	مونږ ته ډېر کار په مخه پاتې شو
mit etlichem Aufwand	په ډېرې خوارۍ او لګښت باندې
entgegen der Meinung etlicher gescheiter Leute	د ډېرو هوښيار خلکو د مفکورې په خلاف

Übung:

1. Scheinbar haben ________ von euch den Ernst der Lage noch nicht verstanden.
داسې ښکاري چې ستاسو له ډلې نه ځينې کسان د حالاتو په جديت پوه شوي ندي
2. Bis morgen muss ich noch mit ________ ein ernstes Wörtchen reden.
زه بايد سبا د ځينو سره جدي خبرې وکړم
3. __________ Stunden später… يو څو ساعته وروسته
4. von _________ wird behauptet … د ځينو په برخه کې داسې ادعا کيږي چې ....
5. _________ Mühe haben… ډېرې ستونځې درلودل
6. sie wusste _________ هغې ته ډېرڅه معلوم وو
7. bei _________ guten Willen… د ښې ارادې سره، په ښې ارادې
8. die Taten _________ guter Menschen… د يو څو ښو انسانانو کړې وړې
9. _________ Tausend Schüler… يو څو زره زده کوونکي
10. __________ der Leute waren mir unbekannt… د دې خلکو نه يو څو کسه مې نه پيژندل
11. _________ Tage, ________ Stunden sind vergangen.
ډېرې ورځې، ډېر ساعتونه تېر شوي دي
12. Ich weiß __________ darüber zu erzählen. په دې برخه کې زه ډېر څه ويلی شم
13. Es war schon 12 Uhr, aber _________ Leute kamen dennoch zu spät.
ډېر وخته دولس بجې شوې وې، خو ډېر خلک بيا هم ناوخته راغلل
14. Ist mit dem Beitritt _________ Länder das Problem behoben?
د ډېرو هېوادو په ګډون کولو دا ستونځه حله ده؟
15. Im Bereich der Umwelt ist _________ zu tun. د چاپېريال په برخه کې ډېرڅه د کولو دي

Lösungen:
1. einige 2. einigen 3. einige 4. einigen 5. einige 6. einiges 7. einigem 8. einiger 9. einige 10. einige 11. etliche 12.etliches 13. etliche 14. etlicher 15. etliches

Indefinitpronomen „ein bisschen, ein wenig, ein paar“
ډېر لږ، یو څه، یو څو

دا ضمیرونه لکه د (Artikel) په شان چې د یو اسم په مخ کې راځي او یا تش د یو ضمیر په شان کردانیږي.
له (ein bisschen, ein wenig, ein paar) د ضمیر نه په کوم وخت کې کار اخیستل کیږي؟

① (ein bisschen, ein wenig) په مفرد ډول یا په (Singular) کې د (لږ، ډېر لږ، محدود) په مانا استعمالیږي، لکه:

Ein bisschen/ein wenig Vertrauen wäre nicht schlecht.	لږ څه اعتماد به بد نه وي
Wir haben noch ein bisschen/ein wenig Geld übrig.	له مونږ سره یوڅه پیسې پاتې دي
Wir haben noch ein bisschen/ein wenig übrig.	له مونږ سره لږ څه پاتې دي
Ich möchte mich ein bisschen/ein wenig ausruhen.	زه غواړم چې لږ څه استراحت وکړم
Ich bin ein bisschen/ein wenig müde.	زه لږڅه ستړی یم

② (ein wenig) په (Dativ/Akkusativ/Genitiv) کې څه تغیر نکوي، مثال:

richtig صحیح :	mit ein wenig Geduld	د لږ څه حوصلې سره
falsch غلط:	mit einem wenig Geld	
richtig صحیح :	wegen ein wenig Schnee	د لږ څه واورې په وجه
falsch غلط :	wegen ein wenigem Schnee	

③ له (ein bisschen) نه کېدی شي چې (ein) هیسته کړی شي او په ځای یې (kein, dieses, das) واچول شي. دا څرګنده ده چې مانا یې بیا بدلیږي، مثال:

Er hat kein bisschen Respekt vor seinen Lehrern (= gar keinen Respekt).	هغه خپلو ښوونکو ته هیڅ احترام نلري
Es tut kein bisschen weh (= überhaupt nicht).	دا هیڅ درد نکوي
Das bisschen Geld wird nicht reichen.	دا لږې پیسې به بسې نه شي
Mit dem bisschen Geld können wir nicht viel kaufen.	په دې لږو پیسو مونږ ډېرڅه نشو اخیستلی
Du wirst mit deinem kleinen bisschen Verstand nicht weit kommen.	ته به پخپل لږ تعقل ډېر پرمخ ولاړ نشې
Wegen dieses bisschen Schnees gehst du nicht zur Arbeit?	د دې لږې واورې په وجه ته کار ته نه ځې؟

④ (ein paar) د (ډېر لږ، لږ شمېر، یو څو) په مانا استعمالیږي او (ein) یې نه کردانیږي، مثال:

Ein paar Freunde hatten mich besucht.	یو څو تنه ملګري زما لیدو ته راغلي وو
Ein paar Schritte gehen.	یو څو قدمه تلل

Du kannst mich in ein paar Minuten anrufen.	ته کوی شي چې یو څو دقیقې وروسته ماته ټیلفون وکړې
Wir wollen für ein paar kurze Tage verreisen.	مونږ غواړو چې د یو څو لنډو ورځو لپاره په سفر ولاړ شو

⑤ (die paar, diese paar) هم د (ډېر لږ، لږ شمېر، یو څو) په مانا استعمالیږي، خو د (ein paar) په پرتله په ټیټه سترګه یادول کیږي. بل دا چې په دې کې (die) او (diese) په مختلفو حالاتو کې ګردانیږي. دا شان بېلګې به په جملو کې وګورو:

Die paar Euro werden nicht reichen.	دا څو یورو به بس نشي (یعنې دا ډېرې لږې پیسې دي)
Du solltest dich wegen der paar Mückenstiche nicht so anstellen.	ته تش یو څو ماشو چیچلې یې او ځان خومره په عذاب مه ښکاره کوه
Ich möchte in diesen paar Sekunden fragen, warum er geflohen ist.	زه غواړم چې په دې څو ثانیو کې پوښتنه وکړم چې هغه ولې وتښتېدو

پوښتنه	د (ein paar) او (ein Paar) تر مینځ توپیر څه دی؟
ځواب	د دې دواړو تر مینځ لوی توپیر دی. (Paar) (جوړه) ته وایي، یعنې غبرګ. نو په دې ډول (ein Paar) (یو جوړه)، (drei Paar) (درې جوړه) ته وایي.

Übungen:

1. Er hat kein _________ Zeit für mich. هغه له ما لپاره یو پوتسکی وخت هم نلري
2. Das _________ Geld kann uns nicht weiterhelfen. دا لږې پیسې مونږ سره څه مرسته نشي کولی
3. Ich will ein _________ spazieren gehen. زه غواړم چې لږ غونډې چکر ووهم
4. Mit ein _________ Geduld kann man es besser ertragen. په لږ څه حوصله دا سړی ښه زغملی شي
5. Ich reise für ein ________ Tage nach Hamburg. زه د یو څو ورځو لپاره همبورګ ته ځم

Lösungen:
bisschen 2. bisschen 3. bisschen 4. bisschen 5. paar

Indefinitpronomen und Artikelwörter: „etwas, irgendetwas“
یوڅه، یو څه نه یو څه

دا ضمیرونه د (یو څه، یو څه نه یو څه) په مانا استعمالیږي. دا ضمیرونه د یو اسم په مخکې راتلی شي او بې له کوم اسمه د یو صفت او یا د یو فعل سره هم. مثال:

Hast du etwas von ihm gehört?	تا له هغه نه څه اورېدلي دي؟
Sie ging fort, ohne etwas zu sagen.	بې له دې چې څه ووایي، هغه ولاړه
sich etwas Neues kaufen	ځان ته څه نوي شیان په بیه اخیستل
Etwas Salz schadet dir nicht.	لږ څه مالګه تا ته څه تاوان نه رسوي
Gib mir etwas Geld!	ته ما ته لږ څه پیسې راکړه
Sie sah etwas müde aus.	هغه لږ څه ستړې ښکارېدله

کله چي له (etwas) سره (irgend) یوځای شي، یعني (irgend etwas) شي، نو شمېره یا کچه یې لاپسې نور هم ناڅرګنده شي، مثال:

Irgendetwas stimmt hier nicht!	دلته کوم شی سم ندی، دلته کومه خبره ګډه وډه ده
Er muss irgendetwas gehört haben.	هغه هرومرو کوم شی اورېدلي دي
Bring mir irgendetwas Schönes von der Reise mit!	ته ما ته له سفر نه کوم ښه شی راوړه

Übungen:

1. Hast du ________ von ihm gehört? تا د هغه په برخه کي کې څه اورېدلي دي؟
2. Er ist so _______ wie ein Dichter. هغه داسي یو څه دی لکه شاعر
3. ________ Erfreuliches hören یو څه چي زړه خوشحالوي، اورېدل
4. ________ von dem Geld gehört mir. د دي پیسو نه یو څه یې زما دي
5. So ________ kann schon mal vorkommen. داسي کوم څه کله ناکله پېښېدلی شي
6. Zieh dir rasch _________ über! د دې دپاسه ژر غوندي یو څه واغونده
7. __________ war nicht in Ordnung. کوم څه ټیك نه وو
8. Haben Sie in dieser Hinsicht _________ unternommen? په دې برخه کي تاسو څه اقدام کړی دی؟
9. Hat er _________ gesagt? هغه کوم څه ویلي دي؟
10. Fällt dir dazu _________ ein? په دې برخه کي ستا په فکر کي کوم څه ګرځي؟

Lösungen:

1. etwas 2. etwas 3. etwas 4. etwas 5. etwas 6. irgendetwas 7. irgendetwas 8. irgendetwas 9. irgendetwas 10. irgendetwas

Indefinitpronomen und Artikelwort: „irgendein“ یو نه یو

دا ضمیر یو ناڅرګند کس او یا یو ناڅرګند شی بیانوي. (irgendein) د یو اسم په ځای راتلی شي او د یو اسم په مخکي د یو (Artikel) په توګه هم. (irgendein) په مختلفو حالاتو کي ګردانیږي چي ګردان یې په لاندیني جدول کي وینو.

Artikelwort (vor einem Nomen)			
Kasus	Maskulin	Feminin	Neutrum
Nominativ	irgendein یو نه یو	irgendeine یوه نه یوه	irgendein یو نه یو
Genitiv	irgendeines د یو نه د یو	irgendeiner د یوي نه د یوي	irgendeines د یو نه د یو
Dativ	irgendeinem یو نه یو ته	irgendeiner یوي نه یوي ته	irgendeinem یو نه یو ته
Akkusativ	irgendeinen یو نه یو	irgendeine یوه نه یوه	irgendein یو نه یو

مثالونه:

Wir geben euch irgendein Buch.	مونږ تاسو ته یو کتاب نه یو کتاب درکوو
Er ist aus irgendeinem Grund heute nicht da.	په یو نه یو علت هغه نن دلته نشته

Du kannst mit irgendeinem der hier stehenden Fahrräder fahren. هغه بایسکلونه چې دلته ولاړ دي، ته کوی شې چې په یو نه یو بایسکل ولاړ شې
Irgendeiner wird immer etwas daran auszusetzen haben. یو څوك نه یو څوك به تل په دې نیوکه کوي
Wenn Sie irgendeinen Wunsch haben, gehen Sie dorthin. که تاسو کومه هیله نه کومه هیله لرئ، نو هلته ولاړ شئ
Er müsste es besser wissen als irgendein anderer *(jeder andere)*. له هر کوم بل چا نه به هغه په دې ښه پوهیږي

stellvertretend (für ein Nomen) د یو نوم په ځای			
	Maskulin	Feminin	Neutrum
Nominativ	irgendeiner یو څوك نه یو څوك	irgendeine یوه ښځه نه یوه ښځه	irgendeines irgendeins یو څوك نه یو څوك
Genitiv	irgendeines د یو چا نه د یو چا	irgendeiner د یوې ښځې نه یوې ښځې	irgendeines د یو چا نه یو چا
Dativ	irgendeinem یو چا ته یو چا ته	irgendeiner یوې ښځې ته نه یوې ښځې ته	irgendeinem یو چا ته نه یو چا ته
Akkusativ	irgendeinen یو څوك نه یو څوك	irgendeine یوه ښځه نه یوه ښځه	irgendeines irgendeins یو څوك نه یو څوك

مثالونه:

Irgendeiner hat das Bild gestohlen.	کوم چا دا عکس غلا کړی دی
Wir geben euch irgendeines unserer Bücher. مونږ د خپلو کتابونو نه کوم کتاب نه کوم کتاب تاسو ته درکوو (مقصد یو کتاب نه یو کتاب به وي نو)	
Man könnte irgendeinen anderen Mitarbeiter damit beauftragen. سړی کوی شي چې یو نه یو همکار د دې لپاره مؤظف کړي	
Wir haben es hier nicht mit irgendeiner Frau zu tun, sondern immerhin mit der Prinzessin. دلته له مونږ سره کومه یوه عادي ښځه نده، بلکي هیڅ چې نه وي، نو شهزادګی خو ده	
Irgendeiner gab mir diesen Tipp.	یو چا نه یو چا ماته دا چل راوښود

د (irgendeiner) له ضمیر نه په کوم وخت کي کار اخیستل کیږي؟

① کېدی شي چې د یو اسم په ځای استعمال شي. د (einer) په پرتله (irgendeiner) د یو شي ناخرګندتیا لاپسي نوره هم زیاتوي. مثال:

Wir warten auf den Bus und hoffen, dass noch irgendeiner kommt. مونږ سرویس ته په تمه ولاړ یو او هیله لرو چې کوم یو یې راشي	
Du suchst ein neues Hemd. Du wirst schon noch irgendeins finden, das dir gefällt. ته یو نوی کمیس لټوې؟ ته به آخر کوم یو پیدا کړې چې خوښ به دې شي	
irgendeins seiner Lieblingsbücher	د هغو کتابونو له ډلي نه کوم یو چې د هغه خوښیږي
mit irgendeinem von uns	زمونږ له ډلي نه د کوم یو سره

② کېدی شي چي (irgendein) له کوم اسم سره په ګډه د اسم نه مخکې راشي. مثال:

Ich will nicht irgendein Kleid, ich will genau dieses! زه کوم یو کمیس نه غواړم، زه ټیك همدغه غواړم	
Er ist mit irgendeinem Freund ausgegangen. هغه د خپلو ملګرو له ډلې نه کوم یو سره بهر وتلی دی	

Indefinitpronomen: „welche, irgendwelche“ کوم یو، کوم یو نه کوم یو

دا ضمیرونه په ورځینۍ ژبه کې په اصطلاحي ډول د یو اسم په ځای کارول کیږي. په مفرد کې د (welche) مانا ده (یو څو، لږ څه، لږ و ډېر)، په جمع کې (یو شمېر، یوه اندازه) مانا کیږي. که چېرته ورسره (irgend) یوځای شي، یعني (irgend + welche = irgendwelche) نو ناڅرګندتوب یې لاپسې زیاتیږي. دا ضمیرونه لکه بې (Artikel) صفت په شان ګردانیږي. د دې ضمیر (Dativ) ډېر لږ دی او (Genitiv) یې هېڅ نشته. (irgendwelche) په جمله کې داسې ګردانیږي لکه یو بې (Artikel) اسم. لاندینی جدول به وګورو:

	Singular			Plural
	Maskulin	Feminin	Neutrum	Mask/Neutr/Fem
Nominativ	welcher کوم یو irgendwelcher کوم یو نه کوم یو	welche کومه یوه irgendwelche کومه یوه نه کومه یوه	welches کوم یو irgendwelches کوم یو نه کوم یو	welche (ډېر) کوم irgendwelche کوم (ډېر څه)
Genitiv	-	-	-	-
Dativ	welchem کوم یو ته irgendwelchem کوم یو ته نه کوم یو ته	welcher کومې یوې ته irgendwelcher کومې یوې ته نه کومې یوې ته	welchem کوم یو ته irgendwelchem کوم یو ته نه کوم یو ته	welchen کومو ته irgendwelchen کومو ته
Akkusativ	welchen کوم یو irgendwelchen کوم یو نه کوم یو	welch کومه یوه irgendwelche کومه یوه نه کومه یوه	welches کوم یو irgendwelches کوم یو نه کوم یو	welche (ډېر) کوم irgendwelche کوم (ډېرڅه)

Beispiele mit „welch…“ مثالونه

Der Tee ist gut. Ist noch welcher da? دا چای خوندور دی. لږڅه نور هم شته؟	
Bananen? Ich habe gestern noch welche gekauft. کېلې؟ پرون ما یو څه په بیه واخیستلې	
Ich habe gestern Milch gekauft. Es müsste noch welche im Kühlschrank stehen. ما پرون شوده په بیه واخیستل. په یخچال کې به یو څه ایښې وي	
Wir haben keine Eier mehr. Frag die Nachbarn, ob sie noch welche haben! مونږ نوري هګۍ نلرو. ته له ګاونډیانو نه پوښتنه وکړه چي هغوی یو څو لري او که نه	

يوځل بيا يادونه: دا شان جملې تش په اصطلاحي ډول په ويل شوي ژبه، يعني په خبرو کې کارول کېږی شي. په ادبي ژبه او په ليکلو کې دا شان جملې ناسمې دي.

Übungen:

1. Diejenigen, _________ die beste Arbeit geleistet hatten.
هغه کسان چې له ټولو نه ښه کار يې کړی دی
2. Er ist derjenige, _________ angerufen hat. دا هغه څوك دی، کوم يو چې ټيلفون کړی و
3. Wo ist Salz? Dort in der Büchse ist_________ مالګه چېرته ده؟ هلته په کوټی کې څه شته
4. Mit den Gegenständen der Kunst kann nur derjenige spielen, _________ ihnen gewachsen ist. د هنر په وسايلو هغه څوك چلند کوی شي، کوم چې ورتيا يې ولري
5. Im Kühlschrank ist kein Käse mehr. Haben wir noch __________ ?
په يخچال کې نور پنير نشته، مونږ څه نور لرو؟
6. Die Trauben sind aber sehr lecker. Hast du noch_________ ?
دا انګور ډېر خوندور دي، تا سره څه نور شته؟
7. Wie heißt der Mann, _________ die Trauung einer Hochzeit durchführt?
د هغه سړی نوم څه دی، کوم چې د واده نکاح تړي؟
8. Meine Nachbarin, __________ immer gut zu mir war, ist nun gestorben.
زما هغه ګاونډی، کومې چې ما سره تل ښه چلند کوو، اوس مړه شوې ده
9. Ist noch Butter im Kühlschrank oder soll ich __________ mitbringen?
په يخچال کې کوچ شته او که زه يو څه له ځانه سره راوړم؟
10. Wenn du Gläser suchst: Da stehen __________ im Regal.
که ته ګيلاسونه لټوې: هلته په الماری کې څه شته
11. Kannst du mir sagen, was das für __________ sind?
ته ما ته ويلی شې چې دا کوم ډول شی دي؟
12. Ich kann mich nicht entscheiden, was für __________ ich nehmen soll.
زه فيصله نشم کولی چې زه له دې نه کوم ډول يې واخلم
13. Das Gebäude, in __________ sich ein Laden befand, ist gestern abgerissen worden. هغه ودانی، په کومې کې چې يو دکان و، پرون ونړول شوه

Lösungen:

1. welche 2. welcher 3. welches 4. *w*elcher 5. welchen 6. welche 7. welcher 8. welche 9. welche 10. welche 11. welche 12. welche 13. welchem

Beispiele mit „irgendwelch …“ مثالونه

Besteht irgendwelches Interesse?	لږ شانتې علاقه شته؟
aus irgendwelchem billigen Stoff	له کومې ارزان بيې ټوټې نه
Hast du eine Antwort auf irgendwelche dieser Fragen? ته د دې پوښتنو له ډلې نه کومې يوې ته څه ځواب لرې؟	

له (irgendwelcher) له ضمير نه په کوم وخت کې کار اخيستل کيږي؟

د (welche) په پرتله (irgendwelcher) د يو شي ناڅرګندتيا لاپسې نوره زياتوي. مثال:

In diesem Haus wohnen irgendwelche neuen Mieter.
په دي كور كې څه نوي ګاونډيان اوسيږي (چې څوك يې نه پيژني)

Sie kommen aus irgendwelchem Grund nicht. د كوم نه كوم علت په وجه هغوى نه راځي

Ich will nicht mit irgendwelchen Leuten zusammenwohnen.
زه نه غواړم چې د كومو ناڅرګندو خلكو سره په ګډه واوسيږم

Übungen:

1. ___________ Junge hat gerufen. يو هلك نه يو هلك تيلفوني زنګ وهلی و
2. Nenne mir ____________ Flussnamen! ته ما ته د يو نه يو سيند نوم واخله
3. Du kannst mit ____________ der hier stehenden Fahrräder fahren.
هغه بايسكلونه چې دلته ولاړ دي، ته كوى شي چې په يو نه په يو يې ولاړ شي
4. Kann mir bitte ___________ helfen? دلته كوم څوك له ما سره مرسته كوى شي؟
5. Ich benutze __________ Ausrede. زه له يوې باني نه يوې باني نه كار اخلم
6. Hast du ___________ Wunsch? Ich erfülle ihn.
ته به خو كومه هيله نه كومه هيله لري؟ زه يي تر سره كوم
7. Er wollte dich aus irgendeinem Grund sprechen.
هغه غوښتل چې په يو علت نه په يو علت له تا سره خبرې وكړي
8. ____________ muss es ihm doch sagen! يو څوك نه يو څوك خو بايد دا خبره ورته وكړي
9. Gab es ____________ Ärger? كوم خپګان نه كوم خپګان راپيدا شوى دى؟
10. Wenn aus _____________ Grund das Konzert nicht stattfindet, wird das Geld zurückgegeben. كه چېرته په كوم علت نه په كوم علت كنسرت صورت ونه مومي ، نو پيسې بېرته ورکول کيږي
11. Haben Sie ____________ Fragen? تاسو كومې پوښتنې نه كومې پوښتنې لرئ؟
12. Habt ihr heute ___________ der 10 Tabus gebrochen?
هغه لس شيان چې حرام دي، تاسو له كوم يو نه كوم يو نه يې سرغړونه كړې ده؟
13. Wir haben überhaupt nicht vor, ____________ Trick anzuwenden.
مونږ هيڅ داسې څه نيت نه لرو چې له كوم چل نه كار واخلو
14. Glauben Sie, dass Ihre Frau __________ Verdacht hat?
ستاسو دا باور دى چې ستاسو مېرمن به كوم شك نه كوم شك ولري؟
15. In Irland gehen die Menschen häufiger ins Kino als in ___________ anderen EU-Land. په آيرلند كې خلك د اروپايي ټولنې د نورو هېوادو په پرتله ډېر وخت سينما ته ځي

Lösungen:
1. irgendein 2. irgendeinen 3. irgendeinem 4. irgendeiner 5. irgendeine
6. irgendeinen 7. irgendeinem 8. irgendeiner 9.irgendwelchen 10. irgendwelchem
11. irgendwelche 12. irgendeines 13. irgendeinen 14. irgendeinen 15. irgendeinem

Indefinitpronomen: „irgendwer , irgendwas“ كوم څوك، كوم څه

دا هغه ضميرونه دي چې په تېرو مبحثونو كې د (wer + was) په توګه ورانديز شول. خو كله چې له دې دواړو ضميرونو سره (irgend) يوځاى شي، نو ناڅرګندتيا يې لاپسې ډېره شي. دا ضميرونه تل مفرد دي او جمع نه لري. (irgendwer) د يو نامعلوم كس لپاره راځي او (irgendwas) د نامعلوم شي، يوې نامعلومې مفكورې او داسې نورو لپاره راځي.

	Personen اشخاص		Dinge usw. شیان او داسي نور	
Nominativ	wer څوک	irgendwer یو څوک نه یو څوک	was څه	irgendwas یو څه نه یو څه
Genitiv	(wessen) د چا	irgendwessen د یو چا نه د یو چا	(wessen) د څه شي	irgendwessen د یو شي نه د یو شي
Dativ	wem یو چا ته	irgendwem یو چا ته نه یو چا ته	was څه شي ته	irgendwas یو شي ته نه یو شي ته
Akkusativ	wen څوک	irgendwen یو څوک نه یو څوک	was څه شی	irgendwas یو شی نه یو شی

Beispielsätze:

Dort drüben steht irgendwer. هلته کوم څوک نه کوم څوک ولاړ دی
Ich möchte jetzt irgendwas Süßes. اوس زما زړه یو خوږ غوندې شي ته کیږي
Er hat dort irgendwen getroffen. هغه هلته د کوم چا سره نه کوم چا سره لیدلي دي
Ich glaube nicht, dass das irgendwem auffällt. زه ګمان نکوم چې دی ته د کوم چا پام وشي
Sie redeten von irgendwas anderem. هغوی د کوم بل شي په برخه کي خبري کولي
Er lässt sich nicht vor irgendwessen Karren spannen.
له هغه نه هیڅ څوک د خپلي ګټي لپاره کار اخیستی نشي (اصطلاح)
Er redet ständig über irgendwessen Krankheiten.
هغه تل د یو چا نه د یو چا د ناروغیو په برخه کي خبرې کوي

یادونه	(irgendwer + irgendwas) په اصطلاحي ډول یا په ساده ژبه استعمالیري. په لیکلي ډول یا په کتابي ډول د دې په ځای (irgendjemand + irgendetwas) کارول کیږي. مثال:

Umgangssprache اصطلاحي ژبه	Standardsprache کتابي ژبه
Dort drüben steht irgendwer. = Dort steht wer. هلته کوم څوك ولاړ دی	Dort drüben steht irgendjemand. هلته کوم څوك ولاړ دی
Sie reden von irgendwas anderem. = Sie reden von was anderem. تاسو د کوم بل شي په برخه کي غږیږئ	Sie reden von irgendetwas anderem. تاسو د کوم بل شي په برخه کي غږیږئ

Übungen:

1. __________ gab mir neulich diesen Tipp. کوم چا نه کوم چا راته په دې لنډو کي دا چل وښود
2. An __________ musste er seine Wut auslassen.
په یو چا نه په یو چا باید هغه خپل قهر کړی وای
3. Er war schließlich nicht __________ هغه نو هسي کوم وړوکی کس نه و (مهم کس و)
4. Das kann dein Bruder machen oder __________ aus eurer Familie
دا کار ستا ورور او یا کوم بل څوك ستا له کورنۍ نه کوی شي
5. Ich bin nicht _________. زه کوم وړوکی سړی نه یم، زه کوم معمولي سړی نه یم)
6. ___________ stimmt hier nicht. دلته یو شی نه یو شی صحیح ندی
7. Lass uns heute __________ unternehmen!
راځه چي نن ځان ته کوم د ساعت تیری پروګرام جوړ کړو

8. Du bist so blass, ist _________ passiert?	ستا رنګ ډېر ژېړ دی، کومه پېښه شوې؟
9. Bei der Sache ist __________ faul.	په دې کار کې کوم ورانی پروت دی
10. Ist___________ ?	څه خبره ده؟ څه کیسه ده؟

Lösungen:
1. irgendwer 2. irgendwem 3. irgendwer 4. irgendwer 5. irgendwer
6. irgendwas 7. irgendwas 8. irgendwas 9. irgendwas 10. irgendwas

Indefinitpronomen: „jeder, jedweder, jeglicher“
هر يو، هر شان چې وي، هر يو چې وي

دا ضميرونه د (Artikel) په توګه له یو اسم نه مخکې او یا د اسم په ځای کارول کیږي او د یوې ډلې او یا د یو ګروپ ټول عناصر ښکاره کوي. د دې ضمیرونو او د (ټول = alle) توپیر په دې کې دی چې (alle) په مجموعي ډول هر څه یادوي. (jeder, jeglicher, jedweder) هرڅه نه یادوي بلکې د یو شي بېلې بېلې برخې یادوي. د دې درې ضمیرونو نه (jeder) ډېر مروج دی. دا دواړه نور ضمیرونه، یعني (jeglicher + jedweder) د ډېر ټینګار او تآکید لپاره او په ادبي ژبه کې کارول کیږي. دا درېواړه ضمیرونه تش په مفرد ډول استعمالیږي. په ادبي ژبه کې (jedweder + jeglicher) په جمع کې هم استعمالېدی شي.

	Singular		
	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	jeder, jedweder, jeglicher هر يو، هر راز، هر ډول	jede, jedwede, jegliche هره يوه، هره ډوله	jedes, jedwedes, jegliches هر يو، هر راز، هر ډول
Genitiv	jedes, jedwedes, jegliches, jeden, jedweden, jegliche د هر يو، له هر راز، له هر شان	jeder, jedweder, jeglicher د هرې يوې، له هر شانې	jedes, jedwedes, jegliches, jeden, jedweden, jeglichen د هر يو، له هر راز، له هر شان
Dativ	jedem, jedwedem, jeglichem هر يو ته، هر راز ته، هر شان ته	jeder, jedweder, jeglicher هرې يوې ته، هرې يوې شانې ته	jedem, jedwedem, jeglichem هر يو ته، هر راز ته، هر شان ته
Akkusativ	jeden, jedweden, jeglichen هر يو، هر راز، هر ډول	jede, jedwede, jegliche هره يوه، هر ډوله	jedes, jedwedes, jegliches هر يو، هر راز، هر ډول

Beispiele Ihm fehlt jeglicher Mut.	مثالونه په هغه کې هيڅ شان جرآت نشته
Nach seinem Unfall war ihm jegliche Freude am Motorradfahren vergangen. له ټکر نه وروسته په هغه کې د موټرسيکل چلولو هر راز خوشحالي ورکه شوې وه	
Dies ist abseits von jedweder Vernunft.	دا له هر راز تعقل نه لیرې کار دی
Jedweder Bürger hat das Recht, frei zu sprechen. هر تن وګړی دا حق لري چې ازادې خبرې وکړي	

Jedweder Kontakt ist untersagt.	هر راز اړيکي منع دي
Die Eltern möchten ihre Kinder vor jedwedem Schaden bewahren.	مور او پلار غواړي چې خپل اولادونه له هر راز تاوان نه وساتي
Sie meidet jedweden Blick nach vorn.	هغه له هر راز وړاندې کتلو نه ډډه کوي
Das weiß jedes Kind.	په دې باندې هر ماشوم پوهيږي
Die Polizei befragte jeden einzeln.	پوليس په بيل بيل ډول له هر يو نه پوښتني وکړې
Du bist ohne jede Chance.	ته هيڅ شان چانس نلرې
Jedem das Seine.	هر څوك دې خپل كار كوي
im Interesse jedes und jeder einzelnen	د هر نارينه کس او د هر ښځينه کس په ګټه
ohne jeglichen/jedweden Zweifel	بې له هيڅ شان شکه
Kauf und Verkauf von Antiquitäten jeder/jeglicher Art.	د هر او هر شان انتيك شيانو په بيه اخيستنه او خرڅونه

کله چې له (jeder + jeglicher) سره (ein) يوځای شي، يعني داسي ياد شي چې (ein jeder) او (ein jeglicher) نو مانا يې همغه شان پاتي كيږي چې پخوا وه، يعني (هر يو - هر شان) . خو که ګرادان شي، نو داسي ګردانيږي لکه (Adjektiv nach dem unbestiimten Artikel) .	توضيحات

Singular			
	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	ein jeder هر يو	eine jede هره يوه	ein jedes هر يو
Genitiv	eines jeden د هر يو	einer jeden د هرې يوې	eines jeden د هر يو
Dativ	einem jeden هر يو ته	einer jeden هرې يوې ته	einem jeden هر يو ته
Akkusativ	einen jeden هر يو	eine jede هره يوه	ein jedes هر يو

Beispiele مثالونه

Damit war eine jede zufrieden.	له دې نه هره يوه راضي وه
Ein jeder Mensch hat Enttäuschung in der Liebe erfahren.	هر يو انسان په مينه کې له مأيوسي سره مخامخ شوی دی
Die Bibliothek ist das Herzstück einer jeden Universität.	کتابتون د هر پوهنتون د زړه ټوټه ده

د (Genitiv) په حالت کې (jedwedes, jegliches) بې له اسمه په يوازې ډول نشي کارول کېدی:	پاملرنه

falsch = غلط ~~Der Beitrag jedes, der daran teilnimmt.~~
richtig = صحيح Der Beitrag eines jeden, der daran teilnimmt.
د هر چا ونډه چې يکې برخه اخلي
richtig = صحيح Die Beiträge aller, die daran teilnehmen. (Plural جمع)
د ټولو ونډه چې پکې برخه اخلي

Übungen:

1. Wir begrüßen ___________ Engagement. مونږ هر شان هلوځلو ته هرکلی وایو
2. Deine Argumentation entbehrt ___________ Grundlage!
ستا استدلال هېڅ شان اساس نلري
3. Das ist zu _________ Zeitpunkt verboten. دا په هر وخت کې منع دی
4. Im Kampf gegen ____________ Unrecht darf das Recht nicht gebrochen werden. د بې عدالتۍ په وړاندې جګړه کې باید عدالت د پښو لاندې نشي
5. So sehen Verlierer aus, frei von ____________ Selbstbewusstsein.
بایلونکي داسې ښکاري، بې له په ځان اعتماد

Lösungen:
1. jedwedes 2. jedweder 3. jedwedem 4. jedwedes 5. jedwedem

Indefinitpronomen: „jemand, irgendjemand, niemand"

دا ضمیرونه د مفرد په توګه د یو اسم په ځای کارول کیږي. (jemand) یو ناڅرګند کس ته ګوته نیسي چې جنسیت یې نارینه، ښځینه او یا مخنث کېدی شي. که چېرته (irgend) ورسره یو ځای شي، یعني (irgend + jemand = irgendjemand) ورنه جوړ شي, نو ناڅرګندتوب یې لاپسې زیاتیږي. (niemand) د (jemand) برعکس دی، یعني (هېڅ څوک، یو تن هم نه) .

Singular			
Nominativ	jemand یو څوک	irgendjemand یو څوک نه یو څوک	niemand هېڅ څوک نه
Genitiv	jemands jemande د یو چا	irgendjemands irgendjemandes د یو چا نه د یو چا	niemands niemandes د هېڅ چا نه
Dativ	jemand jemandem یو چا ته	irgendjemand irgendjemandem یو چا ته نه یو چا ته	niemand niemandem هېڅ چا ته نه
Akkusativ	jemand jemanden یو څوک	irgendjemand irgendjemanden یو څوک نه یو څوک	niemand niemanden هېڅ څوک نه

Beispiele مثالونه

Jemand hat die Tür geöffnet.	کوم چا دروازه پرانیستې ده
Irgendjemand muss es getan haben.	کوم چا نه کوم چا به دا کار کړی وي
Niemand sollte sich seiner Sache allzu sicher sein.	هېڅ څوک باید پخپل کار دومره مطمئن ونه اوسي
Wie kann man jemands/jemandes Charakter beurteilen?	سړی د یو چا د کرکټر په برخه کې څنګه قضاوت کوی شي؟
Er ist niemands Feind.	هغه د هېڅ چا دښمن نه دی
Ich habe niemand anders gesehen.	ما کوم بل څوک ندی لیدلی

Er arbeitet für niemand Unbekannten.	هغه د هیڅ نامعلوم کس لپاره کار نه کوي
Sprich mit niemand Unbekanntem.	ته د هیڅ نامعلوم کس سره خبرې مه کوه

دا ضمیرونه په (Dativ + Akkusativ) کې بې له ګردانه هم کارول کېدی شي. مثال:

Kennst du hier irgendjemand?	ته دلته کوم څوك پیژني؟
Er schenkt niemand sein Vertrauen.	هغه په هیڅ چا اعتماد نکوي
Er hat jemand getroffen.	هغه له یو چا سره ولیدل
Ich habe niemand gesehen.	ما هیڅ څوك ندي لیدلي
Habt ihr es irgendjemand erzählt?	تاسو دا خبره کوم چا ته کړي ده؟
Wir haben es niemand erzählt.	مونږ دا خبره هیڅ چاته نده کړي

ځیني اسمونه شته چي هغه له صفت نه جوړ شويدي، لکه (پردی) (fremd =). له دی نه (der Fremde) یعني (پردی سړی) جوړېدی شي. که چېرته له داسي اسمونو نه مخکې (irgendjemand) او(anders) راشي، نو بیا (jemand + anderes) نه ګردانیږي او پخپل حال پاتي کیږي. مثال:

Für jemand Fremden hätten wir das nicht getan.
د یو پردي کس لپاره به مونږ دا کار نه وای کړی
(falsch = Für jemanden Fremden)　　په پورتنی جمله کې دا غلطه ده چې ویل شي چې

له صفت نه جوړ شوي اسمونه لکه (Unbekanntes) چې د مخه یې (jemand/niemand) راځي، زیاتره وخت په مخنث ډول استعمالیږي. مثال:

Jemand Unbekanntes kam herein.	کوم پردی کس راننوت
Er arbeitet für jemand Unbekanntes.	هغه د یو نامعلوم کس لپاره کار کوي

Übungen:

1. ____________ hätte es tun können, aber Niemand tat es.
یو چا نه یو چا دا کار کوی شو، خو هیڅ چا ونکړو
2. ____________wusste, wohin er gereist war.
هیڅ څوك په دې نه پوهېدو چې هغه چېرته په سفر تللی دی
3. Jeder war sicher, dass sich __________ darum kümmert.
هر څوك متیقن و چې یو څوك به د دې غم وخوري
4. Kann mir ___________ sagen, wo wir hier sind?
کوم څوك ما ته ویلی شي چې مونږ دلته چېرته یو؟
5. Es war nicht ____________ , sondern der König von Schweden.
دا نو کوم عادي کس نه و بلکې د سویډن باچاه و
6. Kann mir ___________ beim Abspülen helfen?
کوم څوك له ما سره په لوښو مینځلو کې مرسته کولی شي؟
7. Sind Sie von __________ anderem dazu berechtigt worden?
تاسو ته کوم چا په دې برخه کې څه حق درکړی دی؟
8. Dürfen Sie für __________ anderen unterschreiben?
تاسو ته اجازه ده چې د یو بل لپاره لاسلیك وکړئ
9. Das habe ich von __________ Unbekanntem gehört.
دا خبره ما د یو نامعلوم کس له خوا اورېدلي ده

10. Sie denkt an ___________ anders. هغه د يو بل چا په فکر کې ده
11. Ich habe ihn mit _________ anders spazieren gehen sehen.
هغه ما وليدو چې له يو بل چا سره په چکر تلو
12. Sie sprach mit__________ . هغې له کوم چا سره خبرې وکړې
13. Haben Sie mit ___________ darüber gesprochen?
تاسو په دې برخه کې له کوم چا سره خبرې کړې دي؟
14. Für die Welt bist du nur__________ , aber für ___________ bist du die ganze Welt. د نړۍ لپاره ته هسې يو څوک يې، خو د يو چا لپاره ته ټوله نړۍ يې
15. Sie interessiert sich nicht für __________ anders. هغه کوم بل چا سره علاقه نلري

Lösungen:

1. irgendjemand 2. niemand 3. jemand 4. irgendjemand 5. irgendjemand 6. irgendjemand 7. jemand 8. jemand 9. jemand 10. Jemand 11. jemand 12. irgendjemand 13. irgendjemand 14. irgendjemand, irgendjemand 15. irgendjemand

Indefinitpronomen: „man“ خلك ،سړى

دا ضمير د يو يا د ډېرو نامعلومو اسمونو په ځای په مفرد فاعل ډول (Nominativ Singular) استعماليږي. په پښتو کې داسې ضميرونه دوه دي. کله چې يو نامعلوم کس يو تن وي، نو ورته (سړی) ويل کيږي. نو کله چې نامعلوم کسان ډېر وي، نو ورته (خلك) ويل کيږي. په جرمني ژبه کې دواړو ته (man) ويل کيږي. اوس به دوه بېلګې په پښتو کې وګورو. کله چې يوه مور خپلې لور ته وايي چې:

ته ډېر تود چاى مه څښه. ډېر تود چاى د سړي خوله سوځوي خلك داسې خبرې نکوي چې ته يې کوې

په پورتنو جملو کې يوه مور چې ښځينه ده خپلې لور ته چې هغه هم ښځينه ده وايي چې (... د سړي خوله سوځوي) او په دوهمه جمله کې وايي چې (خلك داسې نکوي). دې مور داسې ونه ويل چې ډېر تود چاى د (ښځې) خوله سوځوي. په دوهمه جمله کې يې ونه ويل چې (ښځې داسې خبرې نکوي). په پښتو کې کله چې وويل شي چې (د سړي ...) او يا (خلك داسې ...). دلته له (سړي) نه مطلب له نارينه جنسيت نه ندى بلکې له دواړو جنسيتونو نه دى، يعني له (نارينه او ښځې) نه. او همدا شان کله چې وويل شي چې (خلك داسې ...). له دې نه مطلب هم له دواړو جنسيتونو نه دى. داسې مطلب په جرمني ژبه کې تش په يو نومځري، يعني په (man) بيانيږي چې ورته (Indefinitpronomen) وايي. په پښتو کې دوه نومځري (سړی او خلك) ورته شته. لاندينی جدول وګورئ:

Nominativ Singular Paschto پښتو	Nominativ Plural Paschto پښتو	Nominativ Singular + Plural Deutsch
سړی	خلك	man

Nominativ Singular (man) مفرد فاعل (سړی)	Nominativ Plural (man) جمع فاعل (خلك)
So etwas tut man nicht. سړی داسې کار نه کوي	Man lacht über ihn. په هغه باندې خلك خاندي

Wenn man krank ist, bleibt man zu Hause. کله چي سړی ناروغ وي، نو په کور کې پاتې کیږي	Man denkt heute anders darüber. په دې برخه کې خلك نن بل څه فکر لري
Man wird verrückt, wenn man niemanden hat. کله چي سړی څوك ونلري، نوسړی لېونی کیږي	Man sagt, dass du krank seist/seiest. خلك وايي چې ته ناروغ يې

Indefinitpronomen und Artikelwort: „manch , mancher"

کوم يو، کوم کوم

په لغوی مانا (manch + mancher) په پښتو کې (کوم کوم ، کوم يو ، ځیني ځینې) ته وايي. دا ضمیرونه د (Artikel) په توګه له يو اسم په مخکې او هم د اسم په ځای استعمالیږي. دا نومځری د انسانانو يوه نامعلومه ډله او يا د يو شي يا د يو جنس يوه نا څرګنده کورنی يادوي چې دا ډله يا دا کورنی ډېر اهمیت لري. د (manch) ضمیر بې ګردانه استعمالېدی شي او ګردانېدلی هم شي.

① بې ګردانه ضمیر (manch) . مثالونه

Wir haben *manch* gutes Buch gelesen.	مونږ کوم کوم ښه کتاب لوستی دی
in *manch* schwerer Stunde	په کوم کوم سخت حالت کي
Manch anderer hätte nicht so reagiert.	کوم بل چا به داسې غبرګون نه وای ښودلی
Wir waren damit und mit *manch* anderem nicht zufrieden.	مونږ نه له دې نه او نه له کومو نورو نه راضي وو
Manch ein Mensch lernt es nie.	کوم کوم انسان يي په ژوند کې هم نشي زده کولی
Das mag *manch* einem Zuhörer bekannt sein.	دا به کوم کوم اوريدونکي ته څرګنده وي

② ګردان شوی ضمیر

	Singular			Plural
	Maskulin	Feminin	Neutrum	Mask./Neutr./Fem
Nominativ	mancher کوم کوم	manche کومه کومه	manches کوم کوم	manche کوم کوم
Genitiv	manches manchen د کوم کوم	mancher د کومې کومې	manches manchen د کوم کوم	mancher د کومو کومو
Dativ	manchem کوم کوم ته	mancher کومې کومې ته	manchem کوم کوم ته	manchen کومو کومو ته
Akkusativ	manchen کوم کوم	manche کومه کومه	manches کوم کوم	manche کوم کوم

Beispiele مثالونه

Manche Menschen lernen es nie.	ځیني انسانان يي په ژوند کې هم نشي زده کولی
Mir war noch manches unklar.	ما ته ځیني شیان څرګند نه وو
Er hat schon so manchen betrogen.	هغه ځینوځینو کسانو سره درغلي کړېده
Ich habe es schon von manchem gehört.	دا خبره ما له ځینوځینو کسانو نه اورېدلې ده

Das mag manchen Zuhörern bekannt sein.	دا به ځینو اورېدونکو ته څرګنده وي
Der Preis mancher ihrer Produkte ist zu hoch.	د هغوی د ځینو تولیداتو نرخ جګ دی
An manchen Tagen geht es besser, an manchen schlechter.	په ځینو ورځو کې دا ښه وي، په ځینو کې خراب
Nach Meinung mancher Experten trifft das nicht zu.	د ځینو متخصصینو په نظر دا واقعیت نلري

Übungen:

1. __________ Problem kann nur der Fachmann lösen.
ځیني مشکلات تش متخصص حلولی شي
2. __________ Fehler werden immer wieder gemacht. ځیني غلطی بیا بیا کیږي
3. __________ böses/_________ böse Wort hätte vermieden werden können.
د ځینو ځینو بدو الفاظو مخه نیول کېدی شوه
4. So __________ spricht dafür, dass … له ځینو نه داسي ښکاري چي ...
5. __________ einem ist egal, was für Zigaretten er raucht.
ځیني کسانو ته بې تفاوته ده چي هغه کوم شان سګرټ څکوي
6. __________ wollte das alles nicht glauben. ځینو نه غوښتل چي په دې باور وکړي
7. Ich werde __________ Dinge vermutlich nie lernen.
ځیني شیان به زه هېڅکله زده نکړم
8. In __________ Ländern ist die Situation besonders gravierend.
په ځینو هیوادو کې وضع ډېره سخته ده
9. In ____________ hatte sie Recht. په ځینو حالاتو کې د هغې خبره ریښتیا وه
10. ____________ ist kein Weg zu weit. ځینو کسانو ته هېڅ لاره اوږده نده

Lösungen:
1. manches 2. manche 3. manch/manches 4. manches 5. manch 6. mancher
7. manche 8. manchen 9. manchem 10. manchem

Indefinitpronomen und Artikelwort: „mehrere“ ډېر، یو څو

دا ضمیر د (Artikel) په توګه د یو اسم په مخکي استعمالیږي او د یو نامعلوم شمېر کسانو یا شیانو ښکارندوی دی چي مانا یې ده: یو څو، یو څه. دا ضمیر د یو صفت په شان په جمع کې کارول کیږي.

Singular		
	Mask/Neutr/F	Beispielsätze
Nominativ	mehrere ډېر، یو څو	Ich war mehrere Stunden dort. زه ډېر ساعته هلته وم
Genitiv	mehrerer د ډېرو، د یو څو	auf Bitten mehrerer Leute د ډېرو کسانو په هیله
Dativ	mehreren ډېرو ته، یو څو ته	mit mehreren älteren Leuten له ډېرو زړو کسانو سره
Akkusativ	mehrere ډېر، یو څو	Noch haben wir mehrere Möglichkeiten. مونږ اوس هم لا ډېر امکانات لرو

Übungen:

1. Das hat __________ Stunden gedauert. دې يو څو ساعته دوام وکړ
2. __________ Nachbarn haben sich über den Lärm beschwert.
د شورماشور له پلوه ډېرو ګاونډيانو شکايت وکړو
3. Noch haben wir __________ Möglichkeiten. تر اوسه لا مونږ يو څو نور امکانات لرو
4. Familien mit _________ Kindern يو څوماشومان لرونکي کورنۍ
5. die Wahl _________ Abgeordneter د يو څو وکيلانو ټاکنه
6. __________ von ihnen waren dort anwesend. له هغوی نه يو څو کسان هلته حاضر وو
7. Sie kamen zu__________ . هغوی څو تنه راغلل
8. Sie war _________ Wochen verreist. هغه څو اونۍ په سفر تللي وه
9. Sie sind über _________ Ecken miteinander verwandt.
هغوی له يو بل سره ډېر ليرې خپلوان دي
10. an _________ Fronten kämpfen په څو جبهو کې جنګېدل، په څو اړخونو کې فعاليت کول

Lösungen:

1. mehrere 2. mehrere 3. mehrere 4. mehreren 5. mehrerer 6. mehrere
7. mehreren 8. mehrere 9. mehrere 10. mehreren

Indefinitpronomen: „meinesgleichen, deinesgleichen“

دا نومځرى له دوه برخو نه جوړ شوی دی. لومړی برخه يې ده (meines) او يا (deines) چې مانا يې ده (زما) او يا (ستا). دوهمه برخه يې ده (gleichen)، چې مانا يې ده (په شان). کله چې دواړه برخې له يو بل سره يوځای شي، نو ورنه جوړيږي (meinesgleichen, deinesgleichen) چې مانا يې ده (زما په شان، ستا په شان). د دې ضمير د ګردان په وخت تش لومړی برخه يې، يعنې (meines, deines) بدليږي او دوهمه برخه يې، يعنې (gleichen) پخپل حال پاتې کيږي. په لاندې برخه کې د هرکس لپاره د لومړی برخې بدلون په بېل بېل ډول وګورو.

ich	meinesgleichen	=	*wie ich*	لکه زه، زما په شان
du	deinesgleichen	=	*wie du*	لکه ته، ستا په شان
er	seinesgleichen	=	*wie er*	لکه هغه، د هغه (سړي) په شان
sie	ihresgleichen	=	*wie sie*	لکه هغه ښځه، د هغې ښځې په شان
es	seinesgleichen	=	*wie es*	لکه هغه ماشوم، د هغه ماشوم په شان
wir	unseresgleichen	=	*wie wir*	لکه مونږ، زمونږ په شان
ihr	euresgleichen	=	*wie ihr*	لکه تاسو، ستاسو په شان
sie	ihresgleichen	=	*wie sie*	لکه هغوی، د هغوی په شان
Sie	Ihresgleichen	=	*wie Sie*	لکه تاسو، ستاسو (محترم کس) په شان

Beispielsätze:

Meinesgleichen werdet ihr dort nicht antreffen. لکه زما په شان کس به هلته تاسو ونه وينۍ
Euresgleichen ist hier nicht willkommen. ستاسو غونډې خلکو ته دلته ځوک ښه راغلی نه وايي
Das müssen Josef, Jakob, David und ihresgleichen wissen.
په دې باندې بايد يوسف، يعقوب، داؤد او له هغوی په شان نور کسان پوه شي

Das sind Erfolge, die ihresgleichen suchen.	دا بې ساري برياليتوبونه دي (اصطلاح)
Jeder Mensch braucht Kontakt mit seinesgleichen. هر څوك د يو چا سره اړيكو ته اړتيا لري چې د ده په شان وي	
für Sie und für viele Ihresgleichen	ستاسو او ستاسو په شان نورو انسانانو لپاره

Übungen:

1. Ich war dort unter___________ . زه هلته زما په شان كسانو په ډله كې وم
2. ___________ kann sich das nicht leisten. زما په شان كسان د دې توان نلري
3. Er trifft sich mit__________ . هغه د ځان په شان كسانو سره ناسته ولاړه كوي
4. du und __________ ته او لكه ستا په شان كسان
5. Für dich und __________ ist das doch kein Problem! تا او لكه ستا په شان كسانو لپاره خو دا څه ستونځه نه ده
6. (*Sing*., jemand wie sie) Sie unterhält sich nur mit___________ . هغه تش د هغې په شان كسانو سره خبرې كوي
7. (*Plur*. jemand wie sie) Gegenüber Leuten wie ___________ sollte man vorsichtig sein. لكه د هغوی په شان خلكو په وړاندې سړی بايد پام وكړي
8. Sie und _________ können jetzt gehen. تاسو او لكه تاسو په شان كسان كوی شي چې ولاړ شي
9. Guter Mann, mit ___________ möchte ich nichts zu schaffen haben. ای سړيه، لكه ستا په شان كسانو سره زه نه غواړم چې ناسته پاسته وكړم
10. (*Sing*. *Od*. *Plur*.): Ich kenne sie und_____________ . زه هغه او لكه د هغې په شان كسان پېژنم
11. wir und ____________ مونږ او لكه مونږ په شان كسان
12. Hier sind wir unter____________ . دلته مونږ لكه زمونږ په شان كسانو سره پخپلو مينځو كې يو
13. Hier seid ihr unter___________. دلته تاسو لكه تاسو په شان كسانو سره پخپلو مينځو كې ياست
14. Ihr und ___________ seid hierher gekommen, um unsere schöne Welt zu zerstören. تاسو او لكه ستاسو په شان كسان دلته راغلي ياست چې زمونږ ښايسته نړی ړنګه كړئ
15. Ich kenne euch und___________ ! زه تاسو او لكه ستاسو په شان كسان پېژنم

Lösungen:

1. meinesgleichen 2. meinesgleichen 3. seinesgleichen 4. deinesgleichen 5. deinesgleichen 6. ihresgleichen 7. ihresgleichen 8. ihresgleichen 9. ihresgleichen 10. ihresgleichen 11. unseresgleichen 12. unseresgleichen 13. euresgleichen 14. euresgleichen 15. euresgleichen

Indefinitpronomen: „nichts“ هيڅ شی، هيڅ شی نه، هيڅ نه

د (nichts) لغوي مانا ده (هيڅ نه، هيڅ شی نه). د دې ضمير نه په څو ډولونو كار اخيستل كېدی شي:

① په يوازې ځان (خو دا ضمير هيڅكله نه ګردانيږي)

② د يو (Artikel) په توګه له يو ضمير نه مخكې

③ له يو اسم نه مخكې، خو په دې شرط چې دا اسم مخنث وي او له يو صفت نه جوړ شوي وي او مفرد وي، لكه (Gutes, Schlechtes, Besonderes) او داسې نور.

د دې ضمير متضاد لغت دی (etwas, alles) يعني (يو څه، هر څه) . نو له دې کبله کله چې د (يو څه، هر څه) يا (etwas, alles)، برعکس ځواب ورکول کيږي، نو (هيڅ نه) يا (nichts) استعماليږي.

Beispiele مثالونه

etwas, irgendetwas, alles	nichts
Wird daraus etwas Gutes entstehen? له دې نه به کوم ښه شی جوړ شي؟	Nein, daraus wird nichts Gutes entstehen. نه، له دې نه به هيڅ ښه شی جوړ نشي
Hast du etwas von ihm gehört? تا له هغه نه څه اورېدلي دي؟	Nein, ich habe nichts von ihm gehört. نه، ما له هغه نه هيڅ ندي اورېدلي
Hat er irgendetwas gemerkt? هغه په کوم څه باندې پوه شو؟	Nein, er hat nichts gemerkt. نه، هغه په هيڅ شي پوه نشو
Habt ihr irgendetwas gesehen? تاسو کوم څه نه کوم څه وليدل؟	Nein, wir haben nichts gesehen. نه، مونږ هيڅ شی ونه ليدل
Weiß er alles? هغه په هر څه پوهيږي؟	Nein, er weiß nichts. نه، هغه په هيڅ شي نه پوهيږي
Ist dein Geschenk etwas Besonderes? ستا سوغات کوم خاص شی دی؟	Nein, es ist nichts Besonderes. نه، هغه هيڅ کوم خاص شی ندی
Hat er etwas Neues erzählt? هغه کوم نوی څه وويل	Nein, er hat nichts Neues erzählt. نه، هغه هيڅ څه نوی ونه ويل
Glaubst du alles, was er erzählt? ته په هر څه باور کوی چې هغه وايي؟	Nein, ich glaube nichts, was er erzählt. نه، زه په هيڅ شي باور نکوم چې هغه وايي

Indefinitpronomen und Artikelwort: „sämtlich“ هرڅه

د (sämtlich) لغوي مانا ده (مجموعآ هرڅه، څه چې دي ټول په ګډه). له دې ضمير نه د يو (Artikel) په توګه له يو اسم په مخکې کار اخيستل کيږي. دا ضمير په مختلفو حالاتو په دوه ډولو استعماليږي. په يو ډول کې دا ضمير نه ګردانيږي، په بل ډول کې ګردانيږي.

① دا ضمير هغه وخت نه ګردانيږي چې د قيد په توګه وکارول شي. مثال:

Die Gäste waren sämtlich alte Leute.	مېلمانه ټول زاړه خلك وو

② کله چې دا ضمير ګردان شي، نو په هر حالت کې بدليږي چې په لاندينو جدولونو کې به يې وګورو.

Ohne Artikel				
	Singular			Plural
	Maskulin	Feminin	Neutrum	Mask./Neutr./Fem
Nominativ	sämtlicher ټول	sämtliche ټولې	sämtliches ټول	sämtliche ټول
Genitiv	sämtlichen د ټولو	sämtlicher د ټولو	sämtlichen د ټولو	sämtlicher د ټولو
Dativ	sämtlichem ټولو ته	sämtlicher ټولو ته	sämtlichem ټولو ته	sämtlichen ټولو ته

Akkusativ	sämtlichen ټول	sämtliche ټولې	sämtliches ټول	sämtliche ټول

Beispiele مثالونه

Sämtliche Freunde ließen uns im Stich.	ټولو ملګرو موږ یوازې پرېښودلو
Sämtliches Geld war verschwunden.	ټولې پیسې ورکې شوې وې
Sämtlicher aufgehäufte Sand wurde verbraucht.	ټوله امبار شوې شګه وکارول شوه
Sämtliches beschlagnahmte Eigentum wurde zurückgegeben. ټول ضبط شوی ملکیت بېرته ورکړل شو	
Die Nutzung sämtlicher vorhandener Energie ist erlaubt. د ټولې موجوده انرژۍ نه کار اخیستنې ته اجازه ده	
Mit sämtlichem verfügbaren Material wurde das Haus renoviert. په ټول موجوده مواد باندې دا کور وتنډل شو، بېرته ورغول شو	
Die Kleidung sämtlicher Gefangener wurde gewaschen. د ټولو بندیانو جامې پرېمینځل شوې	

Mit Possessivpronomen
Singular

	Maskulin	Feminin	Neutrum
Nominativ	ihr sämtlicher ستاسو ټول	ihre sämtliche (ښځینه) ستاسو ټول	ihr sämtliches ستاسو ټول
Genitiv	ihres sämtlichen ستاسو د ټولو	ihrer sämtlichen (ښځینه) ستاسو د ټولو	ihres sämtlichen ستاسو د ټولو
Dativ	ihrem sämtlichen ستاسو ټولو ته	ihrer sämtlichen (ښځینه) ستاسو ټولو ته	ihr sämtliche تاسو ټولو ته
Akkusativ	ihren sämtlichen ستاسو ټول	ihre sämtliche ښځینه (ستاسو ټول)	ihr sämtliches ستاسو ټول

Mit Possessivpronomen
Plural

	Mask./Neutr./Fem	Beispielsätze
Nominativ	ihre sämtlichen	Ihre sämtlichen Häuser blieben verschont.
Genitiv	ihrer sämtlichen	د هغوی ټول کورونه بچ پاتې شول
Dativ	ihren sämtlichen	Ihre sämtlichen Freunde ließen uns im
Akkusativ	ihre sämtlichen	Stich. ټولو ملګرو موږ یوازې پرېښودلو

Übungen:

1. Er hat sein __________ Vermögen verloren. هغه خپله ټوله پانګه له لاسه ورکړه
2. Schillers __________ Werke د جرمني شاعر شیله ټول آثار
3. mit __________ zur Verfügung stehenden Mitteln
په هغو ټولو وسایلو باندې چې په اختیار کې دي
4. Er schrieb seine Bücher __________ im Exil. هغه خپل ټول کتابونه په کډوالیتوب کې ولیکل

5. Ihre Vorschläge wurden __________ abgelehnt. د هغوی ټول وړاندیزونه رد شول
6. Er verlor sein _________ Geld. هغه ټولې پیسې له لاسه ورکړې
7. Eine Maßnahme, die den Interessen __________ Beteiligter gerecht wird. داسې یو اقدام چې د ټولو ګډونوالو علایق په نظر کې ونیسي
8. Die Kleidung _________ Gefangener ist schmutzig. د ټولو بندیانو جامې ناولې دي
9. Senden Sie die Maschine mit __________ Zubehör an uns zurück. تاسو دا ماشین له ټولو سامانونو او وسایلو سره مونږ ته بېرته راواستوئ
10. Ich habe ihre _________ Bücher zurückgebracht. ما ستاسو ټول کتابونه بېرته راوړل

Lösungen:
1. sämtliches 2. sämtliche 3. sämtlichen 4. sämtlich 5. sämtlich 6. sämtliches
7. sämtlicher 8. sämtlicher 9. sämtlichem 10. Sämtlichen

Reziprokpronomen (Wechselseitige Fürwörter)

دوه اړخیزه یا متقابل ضمیر

کله چې سړی یو کار په یوازې ځان ونکړي بلکې په دې کار کې بل څوك هم ښکېل وي، خو په دې ډول چې هغه بل څوك له بل اړخ نه متقابل اقدام وکړي، لکه یو بل وهل ټکول، یو بل ژغورل، له یو بل سره مینه درلودل، یو بل وژل، له یو بل سره مرسته کول، نو دا ډول چلند په ګرامر کې په متقابل نومځري یا په (Reziprokpronomen) بیانیږي او هغه دا دي: (einander/gegenseitig) . مثال:

Aussagesätze	Sätze mit Reziprokpronomen
Adam liebt Eva und Eva liebt Adam. آدم د هوا سره مینه لري او هوا د آدم سره	Adam und Eva lieben einander . آدم او هوا له یوبل سره مینه لري
Adam und Eva lieben sich. آدم د هوا سره مینه لري او هوا د آدم سره	Adam und Eva lieben sich gegenseitig. ادم او هوا په متقابل ډول د یو بل سره مینه لري

په دې چې په داسې جملو کې لږ تر لږه دوه اړخه شتون لري، نو له دې کبله په دې جملو کې هېڅکله یو فاعل په یوازې ځان او یو فعل په مفرد ډول نه استعمالیږي، بلکې فعل او فاعل تل په جمع یا په (Plural) کې کارول کیږي.
متقابل ضمیرونه اصلاً د نورو ضمیرونو په شان نومځري دي، خو د پورتني کتار نومځري نه بلکې د لاندې کتار. سړی کولی شي چې ورته د (Reflexivpronomen) یا منعکسه ضمیر په سترګو وګوري چې هغه په (sich) باندې ګردانیږي. نو له دې کبله (sich) د (Reziprokpronomen) په توګه هم کارول کېدی شي. مثال:

Die beiden ehemaligen Feinde haben sich nun verbrüdert. هغو دواړو پخوانو دښمنانو اوس له یو بل سره وروروګلوي وکړه

(sich + uns) خو په (Reflexivpronomen) کې هم کارول کیږي، نو سړی څه پوه شي دا (Reflexivpronomen) دی او که (Reziprokpronomen)؟	پوښتنه
کله چې (sich + uns) د (Reziprokpronomen) په توګه استعمال شي، نو د خپل ځان په مانا نه بلکې د هغه مخامخ کس په مانا استعمالیږي. د دې مطلب د ښه واضح کولو لپاره به یوه جمله ووینو:	ځواب

Die Katzen kratzen sich die Augen aus.	پیشوګانې خپلې سترګې راوباسي

له دې جملې نه دا مطلب اخيستل کېدی شي چې:

1. Die Katzen kratzen einander die Augen aus.	يوه پيشو د بلې پيشو سترګې راوباسي

دلته (sich) د دوه اړخيز ضمير يا (Reziprokpronomen) په توګه استعمال شوی دی، ځکه چې دوي په متقابل ډول د يو بل سترګې وباسي. له بلې خوا فعل او فاعل په مفرد ډول نه بلکې په جمع کې استعمال شوي دي.

2. Die eine Katze kratzt sich die Augen aus und die andere kratzt sich ebenfalls die Augen aus. يوه پيشو خپلې سترګې را وباسي او هغه بله پيشو هم همدا شان خپلې سترګې را وباسي

دلته (sich) د منعکسه ضمير يا (Reflexivpronomen) په توګه کارول شوی دی، ځکه هيڅ پيشو د بلې پيشو سره څه کار نلري او خپلې سترګې وباسي. له بلې خوا په دې جمله کې فعل او فاعل دواړه په مفرد کې راغلي دي. بل مثال:

Wir schnitten uns die Haare (Meriam und ich).	(مريم او ما) خپل وېښته بياتي کړل

له دې نه دا مانا اخيستل کېدی شي :

Wir schnitten uns gegenseitig die Haare.	ما د مريم او مريم زما وېښته بياتي کړل

په پورتنۍ جملې کې (uns) د (Reziprokpronomen) په توګه استعمال شوی دی.

Meriam schnitt sich die Haare und ich schnitt mir auch die Haare. مريم خپل وېښته بياتي کړل او ما خپل وېښته بياتي کړل

په پورتنۍ جملې کې (uns) د (Reflexivpronomen) په توګه استعمال شوی دی. دريم مثال:

Die Hunde beißen sich.	سپي يو بل داړي او يا يو بل چيچي

په پورتنۍ جمله کې سرې نيوهيږي چې د دې جملې مانا څه ده؟ هر يو سپی بېل بېل ځان پخپله داړي او که يو سپی په بل سپي وردانګي او داړي يې؟	پوښتنه
که چېرته (sich) د (Reflexivpronomen) په توګه کارول شوی وي، نو مانا يې همدا ده چې هر يو سپی ځان پخپله داړي او بل سپی ورسره څه غرض نلري.	ځواب

که چېرته (sich) د (Reziprokpronomen) په توګه کارول شوی وي، نو مانا يې دا ده چې:
يو سپی په بل سپي باندې وردانګي او داړي يې.
څنګه چې پورته ياده شوه، د (Reziprokpronomen) لپاره له (sich) او له (einander) نه کار اخيستل کيږي. په لاندې برخه کې به د (einander) ګردان په مختلفو حالاتو کې زده کړو:

	Plural		
	wir	ihr	sie
Nominativ	-	-	-
Genitiv	einander زمونږ د يو بل	einander ستاسو د يو بل	einander د هغوی د يو بل
Dativ	einander مونږ يو بل ته	einander تاسو يو بل ته	einander هغوی يو بل ته
Akkusativ	einander مونږ يو بل	einander تاسو يو بل	einander هغوی يو بل

Beispielsätze:

Wir trafen einander am Bahnhof.	مونږ یو بل د اورګاډي په تمځي کي ولیدل
Ihr verachtet einander.	تاسو یو بل ته په ټیټه سترګه ګورئ
Sie gaben einander die Hand.	هغوی یو بل ته لاس ورکړو

ډېر وخت د (einander) په ځای (Reflexivpronomen) یعني (sich) استعمالیږي، د دې لپاره چې مطلب لاپسي ښه واضح شي، نو په جمله کي ورسره (gegenseitig) یا د (متقابل) لغت ورزیاتېدی شي. لاندي مثالونه وګورئ:

Wir trafen uns am Bahnhof.	مونږ یو بل د اورګاډي په تمځي کي ولیدل
Ihr verachtet euch (gegenseitig).	تاسو یو بل ته متقابلتاً په ټیټه سترګه ګورئ
Sie gaben sich (gegenseitig) die Hand.	هغوی یو بل ته متقابلاً لاس ورکړو

پاملرنه	هېڅکله (sich) او (einander) او همدارنګه (gegenseitig) او (einander) په یوه جمله کي یو ځای نشي کارول کېدلی. خو (sich) او (miteinander) له یو بل سره یو ځای راتلی شي. لاندینو جملو ته وګورئ.

falsch غلط	~~Wir trafen einander gegenseitig am Bahnhof.~~ مونږ یو بل متقابلتاً د اورګاډي په تمځي کي ولیدل
falsch غلط	~~Ihr verachtet einander gegenseitig.~~ تاسو یو بل ته متقابلتاً په ټیټه سترګه ګورئ
falsch غلط	~~Sie gaben sich einander die Hand~~. هغوی یو بل ته یو بل ته لاس ورکړو
richtig صحیح	Sie verkrachten sich miteinander. هغوی له یو بل سره په شخړه کي شول
richtig صحیح	Sie haben sich miteinander angefreundet. هغوی د یو بل سره ملګري شول

Präposition + *einander*

کله چې له (einander) سره یو (Präposition) یو ځای شي، نو دا یو ځای لیکل کیږي. لکه :

von + einander = voneinander	auf + einander = aufeinander

Sie warten aufeinander.	هغوی یو بل ته انتظار وباسي
Wir gingen miteinander aus.	مونږ د یو بل سره یو تفریحي ځای ته ولاړو
Ihr wisst nicht viel voneinander.	تاسو د یو بل په برخه کي ډېر معلومات نلرئ
Die Pferde trabten nebeneinander her.	آسونه د یو په څنګ کي په کراره کراره روان وو
Sie dachten viel aneinander.	هغوی د یو بل په برخه کي ډېر فکرونه وکړل

Reziproke Verben

ځینې فعلونه شته چې هغه په (Reziprok) ډول کارول کیږي او ځانګړتیا یې دا ده چې تل په جمع کې راځي. دا شان فعلونه په لاندینۍ برخه کې لیکل شوي دي:

Reziproke Verben	
sich gegenseitig ärgern یو بل خپه کول	sich achten یو بل ته په درنه سترګه کتل
sich anfreunden له یو بل سره ملګري کېدل	sich umarmen له یو بل سره غاړه په غاړه کېدل
sich begrüßen یو بل ته سلام اچول	sich aussprechen له یو بل سره تر پایه غږېدل
sich einigen له یو بل سره یوې موافقې ته رسېدل	sich helfen له یو بل سره مرسته کول
sich kennen یو بل پېژندل	sich treffen له یو بل سره لېدل
sich lieben له یو بل سره مینه درلودل	sich begegnen له یو بل سره مخامخېدل
sich sehen یو بل لېدل	sich hassen له یو بل نه کرکه کول
sich streiten له یو بل سره شخړه کول	sich erkennen یو بل پېژندل
sich verbrüdern له یو بل سره وروروليي کول	sich ähnlich sehen یو بل ته ورته اوسېدل
sich verfeinden له یو بل سره دښمنېدل	sich vertragen له یو بل سره ګوزاره کول
sich verkrachen له یو بل سره جګړه کول	

Übungen:

1. Mein Vater und mein Onkel halfen __________.
زما پلار او زما تره له یو بل سره متقابلتآ مرسته وکړه
2. Meine Schwester und meine Cousine sehen __________ sehr ähnlich.
زما خور او زما د ترور لور یو بل ته په څېره کې ډېرې ورته دي
3. Der Direktor und der Lehrer haben __________ erst nicht erkannt.
مدیراو ښوونکي لومړي یو بل ونه پېژندل
4. Sie töten und sie lieben__________ . هغوی یو بل وژني او له یو بل سره مینه لري
5. Sie wünschten __________ guten Morgen. هغوی یو بل ته سهار په خېر وویل
6. Der Minister und der Präsident begrüßen________ ___.
وزیر او رییس یو بل سره ستړي مشي کوي
7. Die Kinder vertragen __________ wieder. ماشومان له یو بل سره بېرته پخلا شول
8. Jakob und Josef hassen ___________ . یعقوب او یوسف د یو بل نه کرکه کوي
9. Wir sind __________ gestern begegnet. مونږ پرون یو بل ولیدل، د یو بل سره مخامخ شولو
10. Wir treffen __________ dort. مونږ له یو بل سره هلته وینو
11. Wir kämmen __________ gegenseitig. مونږ د یو بل سرونه ږمنځوو
12. Ihr schminkt __________ gegenseitig. تاسو متقابلتآ د یو بل سینګار کوئ
13. Sie achten__________ . هغوی یو بل ته په درنه سترګه ګوري
14. Die beiden Brüder umarmten ___________ .
دواړو ورونو د یو بل سره غاړه په غاړه شول
15. Sie sprachen sich aus. هغوی له یو بل سره اوږدې خبرې وکړې

Lösungen:

1. einander 2. einander 3. einander 4. sich 5. sich 6. sich 7. sich 8. einander/ sich 9. uns 10. uns 11. uns 12. euch 13. einander 14. sich 15. sich

Die Zahlwörter د عددونو لغات

د عددونو لغات په جمله کې داسي دنده او دريځ لري لکه يو صفت. نو ځکه دا عددونه د صفتونو په شان کارول کيږي. د عددونو لغات په څو ډولو دي:

Kardinalzahlen شمېره ښودونکی عددونه	eins, zwei, drei …	يو، دوه، دري
Ordinalzahlen د درجي ښودونکی عددونه	erste, zweite, dritte …	لومړی، دوهم، دريم
Bruchzahlen ماتي عددونه	ein drittel, ein viertel …	يو پر دري، يو پر څلور
Vervielfältigungszahlwörter د څو چنده کولو عددو لغات	zweifach, dreifach, vierfach...	دوه چنده، دري چنده، څلور چنده
Gattungszahlwörter د ډول ښودنکو عددو لغات	einerlei, zweierlei, dreierlei	يو ډول، دوه ډوله، دري ډوله
unbestimmte Zahladjektive نامعلومه شمېره ښودونکي عددونه	viel, wenig, zahlreich usw.	ډېر، لږ، ګڼشمېر او داسي نور

Kardinalzahlen

ohne Artikel	mit Artikel
nach der Aussage zweier Männer د دوه سړو د خبرو په اساس	nach der Aussage der zwei Männer د دوه سړو د خبرو په اساس
mit Hilfe dreier Schrauben د دري پېچونو په مرسته	mit Hilfe dieser drei Schrauben د دې دري پېچونو په مرسته
der Inhaber zweier kleiner Firmen د دوه وړو کمپنيو خاوند	der Inhaber der zwei kleinen Firmen د دوه وړو کمپنيو خاوند

کله چي (eins) له يو (bestimmter Artikel) سره استعمال شي، نو د صفت په شان ګردانيږي. مثال:

Nach dem Spiel sprach der eine Trainer nicht mehr mit dem anderen. د لوبې نه وروسته يو روزونکي له بل روزونکي سره خبرې ونکړې

که چېرته (2-12) عددونه بې له اسمه په (Dativ) کې وکارول شي، نو د دې عددونو په پای کې (-en) راځي. دا په دې ډول:

drei	+	en	=	dreien	zwölf	+	en	=	zwölfen
دري				درېواړه	دولس				د دې دولس کسانو

مثال:

Viele Grüße von uns dreien.	زمونږ د درېواړو سلامونه
Einer von den zwölfen hat ihn verraten.	د دې دولس کسانو نه يو تن د هغه راز ويلی دی

(zwei) او (drei) تش په (Genitiv + Dativ) کې ګردانيږي. مثال:

Die Ausstellungen zweier/dreier Maler wurden gleichzeitig eröffnet.
د دوه و ـ درېو هنرمندانو نندارتونونه په عين وخت کې پرانيستل شول

عددونه د اسم په توګه هم کارول کېدی شي، خو په دې وخت کې بيا د اسم په شان لوی ليکل کيږي. مثال:

Auf die Neun folgt Zehn.	د نهو نه وروسته لس راځي

د مليونونو، ميلياردونو او بيليونونو عددونه هم لوی ليکل کيږي. مثال:

Bei dem Geschäft hat er eine Million verdient.	په دې سوداګرۍ کې هغه يو مليون وګټلې
Tausend Millionen sind eine Milliarde.	زر مليونه يو ميليارده کيږي

داسې عددونه لکه (Hunderte, Tausende …) د فاعل يا مفعول په شان ګردانيږي. مثال:

Nach dem Erdbeben lebten Hunderte von Menschen in Holzbaracken.
د زلزلې نه وروسته په سلګونو کسان د لرګو په کوټو کې واوسېدل

Feste Wendugen اصطلاحات

auf allen *vieren* kriechen	په څلورو (لاس او پښو) خاپوړې کول

Ordinalzahlen د درجې ښودلو عددونه

Das Gespräch fand am 8. (= am achten) April statt.	خبرې اترې د اپريل په اتمه وشوې
Berlin, den 8. (den achten) April 2000	برلين، د اپريل اتمه، ۲۰۰۰ کال
Gestern war Freitag, der 8. (= der achte) April.	پرون د جمعې ورځ اپريل اتمه وه
Wir kommen Montag, den 8. September.	مونږ د دوشنبې په ورځ، د سپټامبر په اتمه راځو
bis nächsten Montag, den 8. September	تر بلې دوشنبې، د سپټامبر تر اتمې پورې

کله چې د اونۍ ورځ په (Dativ) کې راشي، نو عدد هم په (Dativ) کې راځي. مثال:

Das Gespräch fand am Freitag, dem 8. (= dem achten) April statt.
خبرې اترې د جمعې په ورځ، د اپريل په اتمه نېټه وشوې

bis zum Freitag, dem 8. (= dem achten) März	د جمعې ورځې، د مارچ تر اتمې پورې

په پورتنيو جملو کې (Freitag) د (Dativ) په حالت کې دی، ځکه چې دمخه يې (am) ليکل شويدی، نو ځکه د عدد (8) په مخکې هم (Dativ) راغلی دی چې هغه (am) دی.

Bruchzahlen ماتې عددونه

ein viertel Kilogramm	د يو کيلو ګرام يو پر څلور يا د کيلو ګرام څلورمه برخه
mit einem viertel Kilogramm	د يو کيلو ګرام په يو پر څلورمې
in einer zehntel Sekunde	د يوې ثانيې په لسمه برخه کې
drei viertel Millionen Menschen	د يو مليون درې پر څلورمه برخه انسانان
in zwei drittel Jahren	په دوه پر درې کلونو کې

mit drei zehntel Sekunden Abstand	د درې پر لس ثانیوفاصلې سره
ein Hundertstel dessen, was gemessen wurde	څه چې اندازه شوي، دهغې يو پر سلمه برخه
eineinhalb Liter/ anderthalb Tonnen	يو نيم ليتر- يو نيم ټنه
mit zweieinhalb Meter Stoff	په دوه نيم متره ټوټه

Vervielfältigungszahlwörter د څو چنده کولو عدد ښودلو لغات

der zweifache Weltmeister	د نړۍ دوه ځلې اتل
ein zweifacher Weltmeister	د نړۍ يوتن دوه ځلې اتل
trotz der viermaligen Wiederholung	سره له څلور ځلې تکراره
trotz viermaliger Wiederholung	سره له څلور ځلې تکراره

د (zweifach) په ځای (doppelt) هم ویل کیږي. مثال:

ein zweifacher Mord = ein doppelter Mord	د دوه کسانو قتل

Gattungszahlwörter د ډول ښودنکو عددو لغات

Wir haben zweierlei Fragen.	مونږ دوه ډوله پوښتنې لرو
Es gibt tausenderlei Möglichkeiten.	په زرګونو امکانات شته
aus mehrerlei Gründen	په ډيرو علتونو
mit vielerlei guten Speisen	په ډيرو ښو غذا ګانو

unbestimmte Zahladjektive نامعلومه شمیره ښودونکي عددونه

mit wenigen Ausnahmen	په لږو استثناآتو
Ich mache mir nicht viele Gedanken.	زه ډير سوچونه نه وهم
Ich mache mir nur wenige Gedanken.	زه ډير لږ سوچونه وهم
Er besitzt nur wenige Bücher.	هغه ډير لږ کتابونه لري
Nach Ansicht vieler Leute.	د ډيرو خلکو په فکر

Verben فعلونه

فعل يوه عربي کلمه ده چې په پښتو کې ورته (چاره) یا (د یوې چارې یا د يو کار ترسره کوونه) وايي. په ګرامر کې فعل هغه کلمه ده چې د وخت یا د زماني په چوکاټ کې یوه پېښه څرګندوي. د (Verb) کلمه له لاتیني (Verbum) نه اخیستل شوېده چې په جرمني ژبه کې ورته مختلف لغات یاد شيدي، لکه (Tuwort) یعني (د کړنې یا د کارکولو کلمه)، (Zeitwort) یعني د وخت کلمه، (Tätigkeitswort) یعني د کارکولو یا د یو عمل کولو کلمه. مصدرونه د فعلونو لومړني یا بنيادي شکلونه دي. د هر مصدر په پای کې (en) راځي ، لکه (gehen) یعني (تلل). ډیر لږ مصدرونه شته چې د هغو په پای کې تش (n) راځي لکه (اصلاح کول = verbessern) . څرنګه چې یوه ونه له مينځينۍ برخې يا د ونې ډډ او له خاښونو نه جوړه شوېده، نو هر فعل هم لکه د ونې په شان شکل لري، د منځنۍ برخې یا د فعل له ډډ نه او د فعل د وروستۍ برخې نه. مثال: (خندل) ته وايي (lachen). دا فعل جوړ شوی د فعل له منځنۍ برخې یا د فعل له ډډ نه چې هغه (lach) او د فعل له وروستۍ برخې یا ښاخ نه چې هغه (en) دی.

فعل څه وظیفه لري؟	د فعل اصلي وظیفه دا ده چې فعل د یوې جملې مفهوم بیانوي. که فعل نه وي نو تش د نومونو یا اسمونو په یادولو د یو مطلب پوهېدل هېڅ امکان نلري. د مثال په توګه که ووېل شي چې:

په جاپان کې یوه سخته زلزله	ein schweres Erdbeben in Japan

په دې جمله کې کوم فعل نشته نو ځکه مفهوم یې هم څرګند ندی. دا څرګنده نشوه چې په جاپان کې زلزه وشوه او که ونشوه، زلزله کیږي او که نکیږي، زلزله به وشي او که ونشي. که فعل ورسره راشي نو مطلب به څرګند شي لکه په لاندینۍ جمله کې:

په جاپان کې یوه سخته زلزله وشوه	Es gab ein schweres Erdbeben in Japan.

دلته د (es gab) مانا ده (وشوه). هغه فعل چې په جمله کې استعمال شوی وي او یو مطلب بیانوي، هغې ته (das Prädikat) وایي، یعنې (Prädikat) د یوې جملې فعل دی.

د فعل ګردان

د فعل ګردان په دې ډول کیږي چې د فعل منځنۍ برخه د هغو ځانګړو تورو سره یوځای کیږي چې د شخصي ضمیرونو لپاره ټاکل شویدي. په بل عبارت د فعل منځنۍ برخه د هر هر چا خپلو تورو سره یوځای کیږي. هر کس یعنې (زه) (ته) (هغه) (مونږ) (تاسو) (هغوی) ځان ته بېل توري لري چې د فعل د ډډ یا د منځنۍ برخې سره یوځای کیږي. دا ځانګړي توري د پایلي یا وروستیو تورو په نامه هم یادیږي. د شخصي ضمیرونو د پایلي یا وروستي توري دا دي:

د	(er, sie, es)	لپاره	(t)		د	(du)	لپاره	(st)		د	(ich)	لپاره	(e)
د	(sie)	لپاره	(en)		د	(ihr)	لپاره	(t)		د	(wir)	لپاره	(en)

که دا موضوع لږ څه نوره هم اسانه تشریح شي، نو هغه به دا وي چې د یو مصدر لکه (lachen) منځنۍ برخه، یعنې (lach) که له (e) سره یو ځای شي، یعنې ورنه (lach + e = lache) جوړ شي، دا په دې مانا چې زه خاندم یا (ich lache). همدا شان که (st) ورسره یوځای شي (lach + st = lachst) ولیکل شي، نو دا په دې مانا چې ته خاندې یا (du lachst). د نورو شخصي ضمیرونو توضیحات په لاندې جدول کې وګورو.

ich:	-e	(lach + -e) = lache	wir:	-en	(lach + -en) = lachen
du:	-st	(lach + -st) = lachst	ihr:	-t	(lach + -t) = lacht
er, sie, es:	-t	(lach + -t) = lacht	sie:	-en	(lach + -en) = lachen

د فعلونو ډولونه

فعلونه په دوه ډولو دي:

قوي فعلونه starke Verben	کمزوري فعلونه schwache Verben

کمزورو فعلونو ته منظم فعلونه او یا (regelmäßige Verben) هم وایي او قوي فعلونو ته غیرمنظم یا (unregelmäßige Verben) هم وایي (توضیحات به یې لاندې وګورو).

Schwache Verben کمزوري يا منظم فعلونه

کمزوري يا منظم فعلونه يا (schwache Verben) هغه فعلونه دي چې د ګردان په وخت څه بدلون پکې نه راځي، يعني نه د فعل په منځنۍ برخ

(wohne) زه اوسېږم. (du wohnst) ته اوسېږې.
استثنا:

① هغه فعلونه چې د فعل له منځنۍ برخې نه وروسته او د (-en) نه مخکې يې (d, t) راشي، نو په (du, er, sie, es, ihr) کې د پايلي تورو نه مخکې د (e) توری پکې اضافه کيږي. مثال: د (arbeiten) يا د کارکولو د فعل منځنۍ برخه (arbeit) کيږي. که چېرته (e) ورسره يوځای نشي نو د (هغه کارکوي) لپاره بايد وويل شي چې:

falsch: ~~er arbeit + t = arbeitt)~~ غلط	richtig: er arbeit + e + t = arbeitet
falsch: ~~du arbeit + t + st = arbeitst~~ غلط	richtig: du arbeit + e + st = arbeitest

نور فعلونه چې د ګردان په وخت (e) پکې اضافه کيږي:

meiden له يو کار نه ډډه کول	**rechnen** شمېرل، حسابول
du meid + e + st = meidest	du rechn + e + st = rechnest
er meid + e + st = meidet	er rechn + e + t = rechnet
ihr meid + e + t = meidet	ihr rechn + e + t = rechnet
vervollkommnen بشپړول، تکميلول	**öffnen** پرانيستل
du vervollkommn + e + st = vervollkommnest	du öffn + e + st = öffnest
er vervollkommn + e + t = vervollkommnet	er öffn + e + t = öffnet
ihr vervollkommn + e + t = vervollkommnet	ihr öffn + e + t = öffnet

② هغه فعلونه چې په اصلي يا په منځنۍ برخه کې يې (s, ss, ß, x, z) راشي نو د هغوی په ګردان کې دا لاندې تغيرات راځي. مثال:

verb فعل	falsch غلط	richtig صحيح
rasen په بېړه منډې وهل	~~du ras + st = rasst~~	du ras + t = rast
heißen نومېدل، نوم درلودل	~~du heiß + st = heißst~~	du heiss + t = heißt
feixen په يو چا خندل، ملنډې وهل	~~du feix + st = feixst~~	du feix + t = feixt
tanzen ګډېدل، ګډا کول، نڅا کول	~~du tanz + st = tanzst~~	du tanz + t = tanzt

③ هغه فعلونه چې په پای کې يې (eln, ern) راځي نو د دې فعلونو ګردان په دې ډول کيږي چې له (eln) نه (e) له مينځه وځي او د فعل په پای کې تش (ln) پاتې کيږي، مثال:

Verb فعل	falsch غلط	richtig صحيح
bügeln اوتو کول	~~ich bügel + e = bügele~~ ~~wir bügel + en = bügelen~~	ich bügl + e = bügle wir bügel + n = bügeln
ändern يو شي ته بدلون ورکول	~~wir änder + en = änderen~~	wir änder + n = ändern
ähneln شباهت درلودل	~~wir ähnel + en = ähnelen~~	wir ähnel + n = ähneln
lächeln مسکا کول ، مسکېدل	~~sie ähnel + en = ähnelen~~	sie lächel + n = lächeln

Übungen: Setzen Sie richtige Endungen der Verben im Präsens ein.

1.Ich lern… Deutsch.	زه جرمني ژبه زده کوم
2. Josef lern… auch Deutsch.	یوسف هم جرمني ژبه هم زده کوي
3. Meriam arbeit… schon.	مریم وخته کار پیل کړی دی
4. Sie (Singular) studier… an der Universität.	هغه په پوهنتون کې تحصیل کوي
5. Sie komm… (Plural) aus Deutschland.	هغوی د جرمني وګړي دي، له جرمني نه راځي
6. Er leb… in Bonn und komm… aus Italien.	هغه د ایتالیې دی او په بن کې اوسیږي
7. Er leb… in Rom und wir leb… in Bonn.	هغه په روم کې او مونږ په بن کې اوسیږو
8. Ich besuch… dich oft.	زه ډېر وخت ستا لیدو ته درځم
9. Er sprich… Französisch.	هغه فرانسوي غږیږي
10. Wir lern… Englisch.	مونږ انګلیسي زده کوو
11. Er arbeit… am Morgen.	هغه د سهار له مخې کار کوي
12. Ihr mach… Fehler.	تاسو غلطی کوئ
13. Der Lehrer prüf… die Hausaufgabe.	ښوونکی کورنی وظیفه کنټرولوي
14. Der Student antwortet… richtig.	محصل صحیح ځواب ورکوي
15. Die Schüler schreib… einen Aufsatz.	زده کوونکي یوه مقاله لیکي
16. Das Mädchen lacht… überhaupt nicht.	نجلی هېڅ نه خاندي
17. Wann komm… du zum Unterricht?	ته درس ته کله راځې؟
18. Der Professor grüß… die Studenten.	پروفیسر محصلینو ته ستړي مشي وایي
19. Arbeit… ihr heute gar nicht?	تاسو نن هېڅ کار نکوئ؟
20. Lern… Sie Deutsch?	تاسو جرمني ژبه زده کوئ؟
21. Was mach… ihr heute Abend?	تاسو نن ماښام څه کوئ؟
22. Was frag… er den ganzen Tag?	هغه دا ټوله ورځ څه پوښتي کوي؟
23. Wann beginn… das Spiel?	لوبه کله پیلیږي؟

Lösungen:
1. -e 2. -t 3. -et 4. -t 5. -en 6. -t 7. -t, -en 8. -e 9. -t 10. -en 11. -et 12. -t 13. -t 14. -t 15. -en 16. -et 17. -st 18. -t 19. -et 20. -en 21. -t 22. -t 23. -t

Starke Verben قوی یا غیر منظم فعلونه

قوي فعلونو ته په دې علت غیرمنظم فعلونه هم وایي چې د ګردان په وخت بدلون پکې راځي، یعني په (du, er, sie, es) حالت کې د فعل لیکدود بدلیږي. مثالونه یې په لاندې برخه کې لیکل شویدي:

① هغه غیرمنظم فعلونه چې په منځنی برخه کې یې (e) راځي، نو د ګردان په وخت (e) په (i) بدلیږي.
مثال: (sprechen) یعني خبرې کول.

falsch غلط	richtig صحیح
~~du sprech + st = sprechst~~	du sprich + st = sprichst

په پورتنۍ جمله کې د (sprechen) د فعل (e) د ګردان په وخت په (i) بدله شوه.

Person شخص	sprechen غږېدل	treffen یو ځوک لیدل، لګېدل	fahren په موټر کې تلل
ich	spreche غږېږم	treffe وینم	fahren په موټر کې ځم
du	sprichst غږېږې	triffst وینې	fährst په موټر کې ځې
er/es/sie	spricht غږېږي	trifftویني	fährt په موټر کې ځي
wir	sprechen غږېږو	treffen وینو	fahren په موټر کې ځو
ihr	sprecht غږېږئ	trefft وینئ	fahrt په موټر کې ځئ
sie	sprechen غږېږي	treffen ویني	fahren په موټر کې ځي

نور هغه فعلونه چې د ګردان په وخت (e) په (i) بدلیږي، دا دي:

Verb		du		er, sie, es	
geben	ورکول	gibst	ته ورکوې	gibt	هغه ورکوي
essen	خوړل	isst	ته خورې	isst	هغه خوري
helfen	مرسته کول	hilfst	ته مرسته کوې	hilft	هغه مرسته کوي
treffen	له یو چا سره لیدل	triffst	ته که یو چا سره وینې	trifft	هغه له یو چا سره ویني

Bei einigen Verben ändert sich zudem die Schreibung: د ځینو فعلونو لیکدود بدلیږي

Person شخص	**nehmen اخیستل**	**lesen لوستل**	**sehen لیدل**
ich زه	nehme اخلم	lese لولم	sehe وینم
du ته	nimmst اخلې	liest لولې	siehst وینې
er/es/sie هغه	nimmt اخلي	liest لولي	sieht ویني
wir مونږ	nehmen اخلو	lesen لولو	sehen وینو
ihr تاسو	nehmt اخلئ	lest لولئ	seht وینئ
sie هغوی	nehmen اخلي	lesen لولي	sehen ویني

څنګه چې لیدل کیږي، د درېواړو فعلونو لیکدود د (du, er, sie, es) په حالت کې بدل شوېدی. د (nehmen) په فعل کې د (h) توری له مینځه تللی دی. د (lesen) او (sehen) په فعلونو کې د (e) توری په (ie) بدل شوېدی.

② هغه فعلونه چې په منځنۍ برخه یې (a, o, au) راځي نو د (du, er, sie, es) د ګردان په وخت د دې تورو په سر دوه ټکي لیکل کیږي یا په بل عبارت په (Umlaut) بدلیږي. مثال: (schlafen) یعني خوب کول، (stoßen) یعني په یو شي لګېدل، (laufen) یعني ځغستل.

Person شخص	schlafen ویده کېدل	stoßen لګېدل	laufen ځغستل
ich زه	schlafe ویده کېږم	stoße لګېږم	laufe ځغلم
du ته	schläfst ویده کېږې	stößt لګېږې	läufst ځغلې
er, sie, es هغه	schläft ویده کېږي	stößt لګېږي	läuft ځغلي
wir مونږ	schlafen ویده کېږو	stoßen لګېږو	laufen ځغلو

ihr	تاسو	schlaft	ویده کېږئ	stoßt	لګېږئ	lauft	ځغلئ
sie	هغوی	schlafen	ویده کیږي	stoßen	لګیږي	laufen	ځغلي

فعلونه په درې ډولو دي:

1. Tätigkeitsverben د عمل کولو فعلونه	2. Vorgangsverben د يو جريان د بيانولو فعلونه	3. Zustandsverben د يو حالت د بيانولو فعلونه
Er schreibt einen Brief. هغه يو ليك ليکي	Die Sonne geht auf. لمر راخيژي .	Berlin liegt in Deutschland برلين په جرمني کي پروت دی
Sie singt ein Lied. هغه يوه سندره وايي	Die Blumen erblühen. ګلان غوړيږي	In London ist es heute kalt. نن په لندن کي هوا سړه ده
Die Kinder spielen mit dem Hund. ماشومان له سپي سره لوبيږي	Das Telefon läutet seit fünf Minuten. د پنځه دقيقو راهيسي د ټيلفون زنګ راځي	Wir wohnen außerhalb der Stadt. مونږ له ښار نه بهر اوسيږو

Übungen: Setzen Sie die fehlenden Verben ein.

I. lesen: لوستل

1. Ich .... heute ein interessantes Buch. — زه نن يو په زړه پوري کتاب لولم
2. .... du auch ein interessantes Buch? — ته هم يو په زړه پوري کتاب لولې؟
3. Wir .... nächste Woche einen Roman. — مونږ راتلونکي اونۍ يو ناول لولو
4. Er .... die Nachrichten in der Tageszeitung. — هغه په ورځپاڼي کي خبرونه لولي
5. .... ihr politische Tageszeitungen? — تاسو سياسي ورځپاڼي لولئ؟

II. empfehlen: توصيه کول، سپارښت کول

1. Ich .... dir ein Restaurant. — زه تا ته د يو رستوران سپارښتنه کوم
2. .... du mir auch ein Restaurant? — ته ما ته هم د يو رستوران سپارښتنه کوې؟
3. Ein Freund .... mir einen Film. — يو ملګری ما ته د يو فلم سپارښتنه کوي
4. .... ihr dem Freund auch einen Film? — تاسو هم ملګري ته د يو فلم سپارښتنه کوئ؟

III. befehlen: امر کول

1. Der General .... den Soldaten. — جنرال عسکرو ته امر کوي
2. .... du auch deinen Kollegen? — ته هم خپلو همکارانو ته امر کوې؟
3. Wie Sie .... ! — څنګه چې ستاسو امر دی!
4. Was immer du ...., werde ich tun. — هر امر چي ته کوې، زه به همغسي وکړم

IV. sehen: ليدل

1. Ich .... einen Kater. — زه يوه نره پيشی وينم
2. .... du auch einen Kater? — ته هم يوه نره پيشو وينې؟
3. Meine Nachbarin ...... heute Abend ihren Onkel. — زما ګاونډی نن ماښام خپل ماما ويني
4. .... du auch die Maus? — ته هم موږك وينې؟

V. stehlen: غلا کول

1. Der Dieb .... das schöne Fahrrad. — غل دا ښايسته بايسکل غلا کوي
2. Dieser unerzogene Junge .... das Geld. — دا بې ادبه هلك پيسي غلا کوي

3. …........... du immer noch Bücher? ته اوس هم کتابونه غلا کوې؟
4. …........... ihr nach wie vor? تاسو لکه د پخوا په شان غلا کوئ ؟

VI. essen خوړل
1. ………. du heute Mittag Fisch? ته نن غرمه کب خورې؟
2. ………. das Kind Brot mit Butter? ماشوم ډوډۍ له کچو سره خوري؟
3. Was …...... wir heute Abend? مونږ نن څه شی خورو؟
4. …............ ihr keine Tomaten? تاسو باتینګړ (رومي بانجان) نه خورئ؟
5. Ich ….......... zum Frühstück eine Schnitte Brot mit Käse.
زه په سباناري کې یوه مړۍ ډوډۍ له پنیر سره خورم
6. …........... du zum Frühstück auch eine Scheibe Brot mit Marmelade?
ته هم د سباناري لپاره یوه مړۍ ډوډۍ د مربا سره خورې؟

VII. nehmen نیول، اخیستل، په یوه نقلیه وسیله کې یو چیرته تلل، د خوړلو لپاره غوره کول
1. ….......... du einen Zug? ته اورګاډی نیسي (په اورګاډی کې ځې)؟
2. Der Minister …………… ein Taxi. وزیر یو ټکسي نیسي
3. Die Krankenschwester …………… die U-Bahn. روغتیاپاله نن په مترو کې ځي
4. Ich …………… einen Tee. زه چای غواړم، چای څښل غواړم، چای غوره کوم
5. Mein Vater ….......... einen Apfel und ich …........... eine Apfelsine.
زما پلار یوه منه اخلي او زه یوه سنتره اخلم

VIII. geben ورکول
1. …........... du mir heute deinen Wagen? ته ماته نن خپل موټر راکوې؟
2. Meine Mutter ….......... meinem Vater eine Tasse Kaffee.
زما مور زما پلار ته یوه پیاله قهوه ورکوي
3. Ich ….......... keinen Cent dafür. زه د دې لپاره یو سنټ هم نه ورکوم
4. Wenn man ihm den kleinen Finger …..........., nimmt er gleich die ganze Hand. که چیرته هغه ته یو چا ډېره لږه موقع ورکړه، نو هغه بیا د سړي په اوږو خېژي، یعني له موقع نه بده استفاده کوي او بیا په لږ شي قناعت نکوي (متل)
5. In diesem Fluss ….......... es viele Fische. په دې سیند کې ډېر کبان دي
6. Oh, dich ….......... es also auch noch? او، ته خو لادرکه وې، بېرته پیدا شوې؟

IX. helfen مرسته کول
1. ….......... dein Onkel dem Nachbarn? ستا تره له ګاونډي سره مرسته کوي؟
2. Nein, er ….......... dem Nachbarn nicht. نه هغه له ګاونډي سره مرسته نه کوي؟
3. ….......... ihr dem Nachbarn heute? تاسو نن له ګاونډي سره مرسته کوئ؟
4. Ja, wir ….......... dem Nachbarn heute. هو مونږ له ګاونډي سره نن مرسته کوو

X. sprechen خبرې کول، غږېدل، په یوه ژبه پوهېدل، په یوه ژبه غږېدل
1. ….......... du gut Deutsch? ته په جرمني ژبه ښه پوهېږې؟
2. ….......... ihr überhaupt kein Deutsch? تاسو په جرمني ژبه هېڅ نه پوهېږئ؟
3. ….......... er ein bisschen Deutsch? هغه لږ څه په جرمني ژبه پوهېږي؟

XI. treffen د يو چا سره ليدل، د يو چا سره ليده كاته كول
1. Wen .... du heute Abend? ته نن ماښام د چا سره ګوري؟
2. Heute Abend .... ich meinen Kameraden. نن ماښام زه خپل انډيوال سره ګورم
3. .... ihr den Dichter heute? تاسو نن شاعر وينئ؟
4. Nein, wir .... den Dichter heute nicht. نه، مونږ نن شاعر نه وينو

XII. heiraten له يو چا سره واده كول
1. .... Adam und Eva heute? نن آدم او هوا له يو بل سره واده كوي؟
2. Nein, sie .... heute nicht. نه هغوی نن واده نه كوي
3. Wer .... heute? نن څوك واده كوي؟
4. Heute .... mein Bruder. نن زما ورور واده كوي
5. Heute .... meine Verlobte und ich. نن زما كوژدنه او زه واده كوو

XIII. sein (بودن) اوسېدل، شتون درلودل
1. Wer .... du eigentlich? ته اصلاً څوك يې؟
2. Ich .... ein Zauberer. زه يو مداري يم
3. Wer .... dieser Fremde? دا پردی څوك دی؟
4. .... da jemand? دلته څوك شته، دلته څوك دی؟
5. Ich glaube, da .... jemand an der Tür. زه فكر كوم چې په دروازه كې كوم څوك دی
6. Wer .... alles dabei gewesen? په دې كې څوك څوك حاضر وو؟
7. Wer .... ihr? تاسو څوك ياست؟
8. Wir .... eure Feinde. مونږ ستاسو دښمنان يو
9. .... oder Nichtsein, das ist hier die Frage. پوښتنه دا ده چې دا دې وشي او كه
ونشي دا د انګليسي شاعر شېكسپير د هغه مشهورې جملې جرمنی ژباړه ده چې په انګليسي كې په
دې ډول ويل شوېده : *To be, or not to be, that is the question*

XIV. werden كېدل
1. Wie alt .... du heute? ته نن څو كلن كېږې؟
2. Ich .... heute 20 Jahre alt. زه نن شل كلن كېږم
3. Wie alt .... unser Lehrer dieses Jahr? زمونږ ښوونكی په دې كال كې څو كلن كيږي؟
4. Eines Tages .... wir alle sterben. يوه ورځ به مونږ ټول مړه شو
5. Was .... aus ihm? له هغه نه به څه جوړ شي؟
6. Vater .... ist nicht schwer, Vater sein dagegen sehr.
پلار كېدل كوم سخت كار ندی، خو پلار اوسېدل ډېر سخت دي
7. In wenigen Minuten .... es 10 Uhr. په يو څو دقيقو كې لس بجې كيږي
8. Was nicht ist, kann noch .... كوم شی چې ندی شوی، كېدی شي چې وشي (متل)
9. alt, müde, ohnmächtig, blind .... زړېدل، ستړی كېدل، بې هوښه كېدل، ړندېدل
10. Aus Kindern .... Leute له ماشومانو نه سم خلك جوړيږي (متل)
11. Aus der Heirat .... nichts mehr. له دې واده نه څه نه جوړيږي (دا واده نه كېدونكی دی)

Lösungen:

I. lesen
1. Ich lese ein Buch.
2. Liest du auch ein Buch?
3. Wir lesen einen interessanten Roman.

4. Er liest die Nachrichten in der Tageszeitung.
5. Lest ihr politische Tageszeitungen?

II. empfehlen
1. Ich empfehle dir ein Restaurant.
2. Empfiehlst du mir auch ein Restaurant?
3. Ein Freund empfiehlt mir einen Film.
4. Empfehlt ihr dem Freund auch einen Film?

III. befehlen
1. Der General befiehlt den Soldaten.
2. Befiehlst du auch deinen Kollegen?
3. Wie sie befehlen!
4. Was immer du befiehlst, werde ich tun.

IV. sehen
1. Ich sehe einen Kater.
2. Siehst du auch einen Kater?
3. Meine Nachbarin sieht heute Abend ihren Onkel.
4. Siehst du auch die Maus?

V. stehlen
1. Der Dieb stiehlt das Fahrrad.
2. Dieser unerzogene Junge stiehlt das Geld.
3. Stiehlst du immer Bücher?
4. Stehlt ihr nach wie vor?

VI. essen
1. Isst du heute Mittag Fisch?
2. Isst das Kind Brot mit Butter?
3. Was essen wir heute Abend?
4. Esst ihr keine Tomaten?
5. Ich esse zum Frühstück eine Schnitte Brot mit Käse.
6. Isst du zum Frühstück eine Scheibe Brot mit Marmelade?

VII. nehmen
1. Nimmst du einen Zug?
2. Der Minister nimmt ein Taxi.
3. Die Krankenschwester nimmt heute die U-Bahn.
4. Ich nehme einen Tee.
5. Mein Vater nimmt einen Apfel und ich nehme eine Apfelsine.

VIII. geben
1. Gibst du mir heute deinen Wagen?
2. Meine Mutter gibt meinem Vater eine Tasse Kaffee.

3. Ich gebe keinen Cent dafür.
4. Wenn man ihm den kleinen Finger gibt, nimmt er gleich die ganze Hand.
5. In diesem Fluss gibt es viele Fische.
6. Oh, dich gibt es also auch noch?

IX. helfen
1. Hilft dein Onkel dem Nachbarn?
2. Nein, er hilft dem Nachbarn nicht.
3. Helft ihr dem Nachbarn heute?
4. Ja, wir helfen dem Nachbarn heute.

X. sprechen
1. Sprichst du Deutsch?
2. Sprecht ihr überhaupt kein Deutsch?
3. Spricht er ein bisschen Deutsch?

XI. treffen
1. Wen triffst du heute Abend?
2. Heute Abend treffe ich meinem Kameraden.
3. Trefft ihr den Dichter heute?
4. Nein, wir treffen den Dichter heute nicht.

XII. heiraten
1. Heiraten Adam und Eva heute?
2. Nein, sie heiraten heute nicht.
3. Wer heiratet heute?
4. Heute heiratet mein Bruder.
5. Heute heiraten meine Verlobte und ich.

XIII. sein
1. Wer bist du eigentlich?
2. Ich bin ein Zauberer.
3. Wer ist dieser Fremde?
4. Ist da jemand?
5. Ich glaube, da ist jemand an der Tür.
6.Wer ist alles dabei gewesen?
7. Wer seid ihr?
8. Wir sind eure Feinde.
9. Sein oder Nichtsein, das ist hier die Frage.

XIV. werden
1. Wie alt wirst du heute?
2. Ich werde heute 20 Jahre alt.
3. Wie alt wird unser Lehrer dieses Jahr?
4. Eines Tages werden wir alle sterben.

5. Was wird aus ihm?
6. Vater werden ist nicht schwer, Vater sein dagegen sehr.
7. In wenigen Minuten wird es 10 Uhr.
8. Was nicht ist, kann noch werden.
9. alt, müde, ohnmächtig, blind werden.
10. Aus Kindern werden Leute.
11. Aus dieser Heirat wird nichts mehr.

Partizip I und Partizip II

له (Partizip) نه په ورځيني ژوند کي کار نه اخيستل کيږي. په عادي خبرو کي هېڅ ځوك (Partizip) نه استعمالوي. له (Partizip) جملو نه په ادبي ژبه کي، په پوهنيزو او حقوقي مبحثونو کي او په دفتري ليکونو کي کار اخيستل کيږي. (Partizip I) د پښتو په ادبياتو کي هم کارول کيږي، لکه د خوشحال خان ختك د زوی، عبدالقادر خان ختك په دي پښتو شعر کي:

چي يې تللم په خندا خندا ديدار ته	اوس يې دروموم په ژړا ژړا مزار ته

په پورتنی پښتو شعر کي ليکل شوي چي (په خندا خندا) او (په ژړا ژړا). دا په دي مانا چي يو ځوك د (خندلو) او د (ژړلو) په حالت کي دی. د جرمني په ګرامر کي دي حالت ته (Partizip I) وايي. (Partizip) له يو فعل نه جوړيږي او په دوه ډولو دی: (Partizip I + Partizip II) . د دي دواړو حالاتو نه د صفت په توګه کار اخيستل کيږي.

Partizip I = Partizip Präsens

(Partizip I) په دي ډول جوړيږي چي د يو مصدر په پای کي (d) ليکل کيږي :

lachen خندل	+	d	=	lachend	په خندا ، د خندا په حالت کي، له خندا نه ډک

نور مثالونه:

weinen + d = weinend په ژړا، د ژړا په حالت کي	laufen + d = laufend په منډه، د منډي په حالت کي	schlafen + d = schlafend د خوب په حالت کي
singen + d = singend سندره په خوله، په سندرو	kommen + d = kommend د راتلو په حالت کي	schreien + d = schreiend په چيغه، د چيغي په حالت کي

مثالونه په جملو کي:

Mein Bruder ging aus dem Zimmer und lachte. زما ورور له کوټي نه ووت او و يې خندل
Mein Bruder ging lachend aus dem Zimmer. زما ورور په خندا له کوټي نه ووت
Meine Mutter kocht Suppe und telefoniert dabei. زما مور ښوروا پخوي او په دي وخت کي په ټيلفون کي خبري کوي
Meine telefonierende Mutter kocht Suppe. زما ټيلفون کي خبري کوونکي مور ښوروا پخوي

Der Vogel saß auf einem Ast. Dabei zwitscherte er. مرغه په یو ښاخ ناسته و. په دې وخت کې چونیده
Der zwitschernde Vogel saß auf einem Ast. چونېدونکی مرغه په ښاخ ناسته و

(Partizip I) د یو کس دوه کاره ښایي چې په عین وخت کې کیږي، یعني دا چې په عین وخت کې چې یو کس یو څه کوي، بل کار هم کوي. خو دا کار لا پای ته ندی رسېدلی او جریان لري. کله چې یو (Partizip I) جوړ شو، نو هغه د صفت حیثیت لري او د صفت په شان گردانیږي. نو په دې ډول (Partizp I) د (Artikel) او د اسم تر مینځ لیکل کیږي. مثال: (der schlafende Mann)، یعني (په خوب ویده سړی). کله کله بیا دا (Partizip I) له یو بل صفت او یا قید سره یوځای کیږي، په دې وخت کې نو بیا صفت او یا قید له (Partizip I) نه مخکې راځي.	توضیحات

مثال:

Der Mann ging aus dem Zimmer. Dabei lachte er laut. سړی له کوټې نه ووت او له کوټې نه د وتلو په وخت یې په زوره وخندل
Der laut lachende Mann ging aus dem Zimmer. لوړه خنداکوونکی سړی له کوټې نه ووت
Das Kind fürchtet sich stets im Dunkeln. Es geht nachts immer ins Elternbett. ماشوم په تیاره کې تل ډارېږي. هغه په تیاره کې د مور او پلار کټ ته ځي
Das sich stets im Dunkeln fürchtende Kind geht nachts immer ins Elternbett. په تیاره کې تل ډارېدونکی ماشوم د شپې له مخې د مور او پلار کټ ته ځي
Die Vögel, die fröhlich vor sich hinzwitschern, sitzen auf den Bäumen. هغه مرغی چې په خوشحالی چونیږي، په ونو کې ناستي دي.
Die fröhlich vor sich hinzwitschernden Vögel sitzen auf den Bäumen. په خوشحالی چونېدونکي مرغی په ونو کې ناستي دي.

Übungen:

1. Sie sucht eine (passen) ………… Hose zu ihrer neuen Jacke.
هغه د خپلې نوې کرتی لپاره جوخت پطلون لټوي
2. Der Stoff hat (leuchten) ………… Farben. دا ټوټه پرکېدونکي رنګونه لري
3. (schlafen) ………… Hunde soll man nicht wecken. ویده سپي باید سړی ویښ نکړي
4. Der aus USA (kommen)………… Student spricht gut Deutsch.
هغه له امریکې نه راغلی محصل په جرمني ژبه ښه غږیږي
5. Er hat die Prüfung bestanden. Er steigt (strahlen) ……… aus dem Auto aus.
هغه په ازموینه کې بریالی شو. له موټر نه چې هغه ښکته کیږي، له مخ نه یې نور راځي
6. Das ist eine (anstecken) ………… Krankheit. دا یوه تېرېدونکي ناروغي ده
7. Kinder lernen oft (spielen) ………… ماشومان ډېر څه په لوبو لوبو کې زده کوي
8. Das Zimmer hat kein (fliesen) ………… Wasser. دا کوټه رواني اوبه نلري
9. Die nicht sehr gut (sehen) ………… Patientin benötigt eine Brille.
هغه رنځوره چې ښه نشي لیدلی، هغې ته عینکې پکار دي
10. Der sieben Jahre lang (währen) ………… Krieg forderte viele Opfer.
هغه جګړه چې اوه کاله یې دوام وکړو، ډېر کسان پکې قرباني شول

11. Der Hund liegt vor seiner Hundehütte und knurrt. Der ………… Hund liegt vor seiner Hundehütte. سپی د سپو د کوټنی په مخکې پروت دی او خرېږي. سپی په خرېدو د خپلې کوټنی په مخکې پروت دی

12. Der Chef ging aus dem Zimmer und lachte. Der Chef ging ………… aus dem Zimmer. آمر له کوټې نه ووت او ویې خندل. آمر په خندا له کوټې نه ووت

13. Der Vogel saß auf einem Ast und zwitscherte. Der ………….. Vogel saß auf einem Ast. مرغه په یو ښاخ ناست و او چنېدو. چنېدونکی مرغه په ښاخ ناست و

14. Du musst den (tropfen) ……………… Wasserhahn endlich reparieren lassen! ته باید د اوبو څڅېدونکي نل بېرته جوړ کړې

15. Sie spricht (fließen) ……………… Deutsch und Französisch. هغه روانه جرمني او فرانسوي غږېږي

Lösungen:

1. passend 2. leuchtend 3. schlafend 4. kommend 5. strahlend 6. ansteckende 7. spielend 8. fließendes 9. aussehende 10. währende 11. knurrend 12. lachend 13. zwitschernde 14. tropfendes 15. fließend

Übung: Wandeln Sie bitte folgende Sätze in Partizip I um.

1. Die Vorlesung beginnt pünktlich. لکچر پخپل وخت کې پیل کیږي
   Das ist eine ……….. ……….. Vorlesung. دا هغه لکچر دی چې پخپل وخت کې پیل کیږي
2. Die Farben leuchten hell. دا رنګونه روښانه بړکېدونکي دي
   Das sind ……….. ……….. Farben. دا هغه رنګونه دي چې روښانه بړکیږي
3. Der Zug fährt langsam. دا اورګاډي سست روان دی
   Das ist ein ……….. ……….. Zug. دا یو سست تلونکی اورګاډی دی
4. Das Parfüm riecht gut. دا عطر ښه بوي کوي
   Das ist ein ……….. ……….. Parfüm. دا یو ښه بوي کوونکی عطر دی
5. Die Suppe schmeckt gut. دا ښوروا ښه خوند کوي
   Das ist eine ……….. ……….. Suppe. دا یوه خوندوره ښوروا ده

Lösungen:
1. pünktlich beginnende 2. hell leuchtende 3. langsam fahrender 4. gut riechendes 5. gut schmeckende

Partizip II = Partizip Perfekt

(Partizip II) د یو کس یو کار ښایي چې له دې کار سره یو بل کار تړلی دی چې هغه په کوم بل وخت کې کیږي، او دا بل کار په بشپړ ډول پای ته رسېدلی وي. (Partizip II) په جمله کې لکه د یو صفت په شان استعمالیږي. (Partizip II) هم له یو فعل نه جوړیږي خو جوړول یې لږ څه مغلق دي. دا دې پورې اړه لري چې هغه فعل چې ورنه (Partizip II) جوړیږي، په قاعده او یا بې قاعده فعل دی. بله پوښتنه دا ده چې یو فعل یو مختاړی لري او که نه، لکه (an-, auf-, be-, ver-, zer-) .

له باقاعده فعلونو نه د (Partizip II) جوړونه:

① په دې حالت کې له هر فعل نه (-en) وېستل کيږي او په ځاى يې (-t) ليکل کيږي او د فعل په سر کې (-ge) ليکل کيږي. مثال:

1. putzen – en = putz پاکول	2. putz + t = putzt	2. ge- + putzt = geputzt پاك شوى

مثال:

Dort liegen die geputzten Schuhe.	هلته پاك شوي بوټان پراته دي

② له بېلېدونکو فعلونو نه چې مختاړي لري، د (Partizip II) جوړونه:

په دې حالت کې له هر فعل نه (-en) وېستل کيږي او په ځاى يې (-t) ليکل کيږي او د فعل په سر کې د فعل او د فعل د مختاړي ترمينځ (-ge) ليکل کيږي. مثال:

1. abmalen – en = abmal د يو شي له مخې رسم کول	3. ab + ge- + mal = abgemal	3. abgemal + t = abgemalt د يو شي له مخې رسم شوى

مثال:

Er hat alle abgemalten Bilder teuer verkauft. هغه ټول هغه انځورونه چې د يو بل شي له مخې رسم شوي وو، په ډېرو پيسو خرڅ کړل

③ د نه بېلېدونکو فعلونو نه چې مختاړي لري، د (Partizip II) جوړونه:

په د غه شان فعلونو کې لکه د باقاعده فعلونو په شان چلند کيږي خو (-ge) په سر کې يې نه راځي. مثال:

1. befragen – en = befrag له يو چا نه پوښتنه کول	2. befrag + t = befragt	3. (ohe ge-) = befragt له يو چا نه پوښتنه شوى

مثال:

Die befragte Person gab keine Antwort. هغه څوك چې پوښتنه ورنه شوې وه، ځواب يې ورنکړو

④ له هغو فعلونو نه چې په پاى کې (-ieren) راځي، د (Partizip II) جوړونه:

1. studieren – en = studier تحصيل کول	2. studier + t = studiert	3. (ohne ge-) = studiert تحصيل کړى

مثال:

Sie hat drei studierte Söhne.	هغه درې تحصيل کړي زامن لري

⑤ له هغو فعلونو نه چې په پاى کې (-d, -t, -m, -n) راځي، د (Partizip II) جوړونه:

له دې فعلونو سره هغه شان چلند کيږي لکه د باقاعده فعلونو په شان، خو د (-t) په ځاى (-et) ورسره يوځاى کيږي. مثال:

1. atmen – en = atm تنفس کول، ساه اخیستل	2. atm + et = atmet	3. ge + atmet = geatmet تنفس کړی شوی

مثال:

Bei körperlicher Arbeit steigt die geatmete Luftmenge erheblich an.
په جسماني کار باندې د تنفس شوې هوا کچه زښته ډېره زیاتیږي

له بې قاعده فعلونو نه د (Partizip II) جوړونه:

د بې قاعده فعلونو (Partizip II) په هغه ډول جوړیږي چې د هغوی لنډ پخوانی وخت یا (Perfekt) جوړیږي. د دې لپاره تاسو د نږدې پخواني مبحث یا (Perfekt) وګورئ.
① د ځینو فعلونو (Partizip II) په دې ډول جوړیږي چې د (Partizip II) په سر کې (-ge) او په پای کې یې (-en) راځي. مثال:

Verb	Partizip II	Verb	Partizip II	Verb	Partizip II
fahren په موټر کې تلل	gefahren په موټر کې تللی	schreiben لیکل	geschrieben لیکل شوی	essen خوړل	gegessen خوړل شوی

مثال:

Der Direktor konnte den handgeschriebenen Brief nicht lesen.
په لاس لیکل شوی لیك مدیر ونشو لوستلی

② هغه فعلونه چې بېلېدونکي دي، نو د (Partizip II) د جوړولو په وخت د مختاړي او د اصلي فعل تر مینځ (-ge) لیکل کیږي. مثال:

Verb	Partizip II	Verb	Partizip II	Verb	Partizip II
abfahren د ګاډي تلل	abgefahren تللی (ګاډی)	abschreiben نقل کول	abgeschrieben نقل شوی	aufessen تول خوړل	aufgegessen تول خوړل شوی

مثال:

Ich kann das zu Mittag nicht aufgegessene Brot abends verzehren.
زه کولی شم چې هغه ډوډۍ چه غرمه خوړل شوې نده، د شپې له مخې وخورم

③ هغه فعلونه چې بېلېدونکي نه دي، نو د (Partizip II) د جوړولو په وخت (-ge) پکې نه لیکل کیږي.
مثال:

Verb	Partizip II	Verb	Partizip II	Verb	Partizip II
vergessen هېرېدل	vergessen هېر شوی	zerreißen شکول	zerissen شکېدلی	verlieren ورکېدل	verloren ورك شوی

مثال:

Er fand den verlorenen Schatz wieder. هغه ورکه شوې خزانه بېرته ومونده

④ له ګډوله فعلونو (gemischte Verben) نه د (Partizip II) د جوړولو په وخت (-ge) پکې ليکل کيږي. که مختاړي ولري نو بيا (-ge) پکې نه ليکل کيږي، مثال:

Verb	Partizip II	Verb	Partizip II	Verb	Partizip II
bringen راوړل	gebracht راوړل شوی	beibringen يوچاته ښودل	beigebracht ښودل شوی	verbringen تېرول	verbracht تېر شوی

مثال:

Ich erinnere mich gut an unsere gemeinsam verbrachte Zeit. هغه وخت چې مونږ په ګډه سره تېر کړو، هغه زما ښه په ياد دی

د (Partizip II) مانا او اهميت

د (Partizip II) مانا په دې کې ده چې (Partizip II) د يو صفت په شان استعماليږي او تل يو کار ښايي چې په بشپړ ډول پای ته رسېدلی وي. مثال:

Partizip II	Bedeutung
der gebackene Kuchen پوخ شوی کېك	Der Kuchen ist schon gebacken. کېك وخته پوخ شوی دی
der geschriebene Artikel ليکل شوی مضمون	Der Artikel ist schon geschrieben. مضمون وخته ليکل شوی دی
die aufgeblühte Rose. غوړېدلی ګلاب	Die Rose ist schon aufgeblüht. ګلاب وخته غوړېدلی دی

يو (Partizip II) د يو (Relativsatz) په ځای راتلی شي او برعکس د يو (Partizip II) په ځای يو (Relativsatz) راتلی شي. اوس به يو څو جملې وګورو چې دواړه په يوې جملې کې راغلي دي:

Ein gefangener Fisch ist ein Fisch, der gefangen worden ist. يو نيول شوی کب يو کب دی چې نيول شوی دی
Ein gestorbener Dichter ist ein Dichter, der gestorben ist. يو مړ شوی شاعر نو شاعر دی چې مړ شوی دی.

د (Partizip I) او (Partizip II) له يو بل سره مقايسه:

Partizip I بهير، يوڅه پېښيږي	Partizip II پايله، يو څه پای ته رسېدلی
Prozess – etwas passiert gerade	Resultat – etwas ist abgeschlossen
das sinkende Schiff ډوبېدونکې بېړۍ	das gesunkene Schiff ډوبه شوې بېړۍ
der vergehende Winter تېرېدونکی ژمی	der vergangene Winter تېر شوی ژمی
der sterbende Wolf مړ کېدونکی لېوه	der gestorbene Wolf مړ شوی لېوه
das fließende Wasser بهېدونکې اوبه	das geflossene Wasser بهېدلې اوبه

څرنګه چې پورته څرګنده شوه، په (Partizip I) کې يو کار يا يوه پېښه د کېدلو په حالت کې ده، خو بالکل بشپړه شوې نده.په پورتنی لومړي مثال کې ليدل کيږي چې بېړۍ د ډوبېدو په حالت کې ده، خو په بشپړ ډول ډوبه شوې نده، کېدی شي چې مخه يې لا ونيول شي او بېړۍ له ډوبېدو نه وژغورل شي. په بل مثال کې ژمی هم د تېرېدو په حالت کې دی خو په بشپړ ډول تېر شوی ندی، او دا دوه نور مثالونه په همدې شان

په بشپړ ډول پای ته ندي رسېدلي. خو هر څه چې په (Partizip II) کې لیکل شویدي، ټول په بشپړ ډول تېر شویدي او مخه یې نور نشي نیول کېدی. د مثالونو په ښي اړخ کې لیدل کېدی شي چې بېړۍ بالکل ډوبه شوېده، نور نو د ډوبېدو مخه یې نشي نیول کېدی.

Übungen:

1.Heute wurde mein (stehlen) …….. Fahrrad wieder gefunden.
نن زما غلا شوی بایسکل بېرته وموندل شو

2. Am (vergehen) ….............. Wochenende hat es stark geschneit.
په تېره اونۍ کې ډېره واوره وشوه

3. Ich schicke Ihnen die (korrigieren) ……............ Texte per E-Mail.
زه اصلاح شوی مضمونونه د برېښنالیك له لارې تاسو ته بېرته لیږم

4. Der in vielen Sprachen (übersetzen) ………… Roman ist 500 Jahre alt.
هغه ناول چې ډېرو ژبو ته اړول شوی دی، ۵۰۰ کاله زوړ دی

5. Die immer noch nicht (erledigen) ………… Arbeiten machen mich wütend.
هغه کارونه چې لا تر اوسه پورې ندي شوي، ما په قهروي

6. Die von ihm (veröffentlichen)………… Erzählung beeindruckte mich tief.
هغه کیسه چې د هغه له خوا خپره شوېده، په ما ژوره اغېزه وکړه

7. Die (unterstreichen)…………… Wörter müssen die Schüler zuerst lernen.
هغه لغات چې لاندې یې کرښه راښکل شوېده زده کوونکی باید هغه لومړی زده کړي

8. Das an der Fahrertür (beschädigen)…………… Auto konnte nicht verkauft werden.
هغه موټر چې د ډریور اړخ یې تاواني شوی و، خرڅول کېدی ونشو

9. Die von ihm (nennen) ……………. Zahlen waren alle falsch.
هغه ټولې د هغه له خوا یادې شوې شمېرې غلطې وي

10. Das bei dem Geschäft (einnehmen) ……………. Geld deckt kaum die Kosten.
په سوداګرۍ کې لاس ته راغلي پیسې د خپل لګښت پیسې نه پورې کوي

11. Der von den Kritikern (empfehlen) ……………. Film war ein finanzieller Misserfolg.
هغه د کره کتونکو له خوا سپارښتل شوی فلم د اقتصاد له اړخه یوه ناکامي وه

12. Die von einem Wirbelsturm (zerstören) …………….. Häuser wurden wieder aufgebaut.
هغه کورونه چې په طوفاني بورېوکۍ باندې ویجاړ شوي وو، بېرته ورغول شول

13. Der von Interpol (suchen) …………… Verbrecher lebt jetzt in Italien.
هغه د نړیوال پولیس له خوا لټول شوی جنایتکار اوس په ایټالیا کې ژوند کوي

14. Der von einem Passanten (erkennen) ………… Terrorist flüchtete aus dem Bahnhof.
هغه تروریست چې د یو لاروي له خوا پېژندل شوی و، د اورګاډي د سټېشن نه وتښتېدو

15. Der in Berlin (vergessen) …………….. Koffer wurde von der Polizei gefunden.
هغه بکس چې په برلین کې هېر شوی و، د پولیسو له خوا وموندل شو

Lösungen:

1. gestohlenes 2. vergangenen 3. korrigierten 4. übersetzte 5. erledigten
6. veröffentlichte 7. unterstrichenen 8. beschädigte 9. genannten
10. eingenommenen 11. empfohlene 12. zerstörten 13. Gesuchte 14. erkannte
15. vergessene

Partizipialsätze

په پورتنۍ برخه کې مو زده کړل چې (Partizip I + Partizip II) څنګه جوړيږي. په دې برخه کې به زده کړو چې د (Partizip I + Partizip II) په مرسته څنګه (Partizipialsätze) جوړيږي.
(Partizipialsätze) هغه شان جملې دي چې هغه تش فرعي جملې (Nebensätze) دي. په عادي حالتو کې اصلي جمله او فرعي جمله دواړه ځانته يو فاعل لري. د (Partizipialsätze) ځانګړتيا دا ده چې په فرعي جملې يا په (Nebensatz) کې فاعل په سترګو نه ليدل کيږي، سره له دې چې دا جمله فاعل لري.
پوښتنه دا ده چې دا جملې چې فاعل لري، خو فاعل يې په سترګو نه ليدل کيږي، نو فاعل يې چېرته پټ دی؟ ځواب دا دی چې فاعل يې هغه فاعل دی چې په اصلي جملې يا په (Hauptsatz) کې په څرګند ډول په سترګو ليدل کيږي. مثال:

Vo dner Hitze geplagt, schliefen wir erst gegen Morgen ein. د ګرمۍ د عذاب له لاسه موږ ته ايله په ايله د سهار په مهال خوب راغی

په پورتنۍ جمله کې لومړۍ برخه، يعنې (von der Hitze geplagt) فرعي جمله ده چې فاعل پکې په نظر نه راځي. فاعل يې هغه فاعل دی چې په اصلي جمله کې ياد شوېدی او هغه (wir) دی.

(Partizipialsatz) د څه لپاره پکاريږي؟

کله چې جملې ډېرې اوږدې وي او سرې وغواړي چې هغه لنډې کړي، بې له دې چې محتوی يې بدله شي، نو د جملو د لنډولو لپاره له (Partizipialsatz) نه کار اخيستل کيږي. دا شان جملې په ناولونو، په کيسو، په دفتري ليکونو او په شعر او ادب کې کارول کيږي. زياتره اوږدې جملې (Relativsätze) او (Adverbialsätze) دي. په بل عبارت، کله چې سړی وغواړي چې يو اوږد (Relativsatz) لنډ کړي، نو بيا هغه په (Partizipialsatz) بدلوي. په لاندې برخه کې به يو (Relativsatz) او وروسته يو (Adverbialsatz) وګورو چې په (Partizipialsatz) بدليږي:

Relativsatz	Partizipialsatz
Eine Gruppe, die aus erfahrenen Bergsteigern zusammengesetzt ist, plant eine Bergtour. يوه ډله چې هغه له تجربه کارو غره ختونکو نه جوړه شوې ده، د غره ختلو يو پروګرام جوړوي	Eine Gruppe, aus erfahrenen Bergsteigern zusammengesetzt, plant eine Bergtour. يوه له تجربه کارو غره ختونکو نه جوړه شوې ډله د غره ختلو يو پروګرام جوړوي

Adverbialsatz	Partizipialsatz
Während er sich kämmte, schaute er aus dem Fenster. په هغه وخت کې چې هغه خپل ويښته ږمنځول، له کړکۍ نه يې بهر کتل	Sich kämmend schaute er aus dem Fenster. د ويښتو د ږمنځولو په وخت کې هغه له کړکۍ نه بهر کتل

پوښتنه	کله له (Partizip I) او کله له (Partizip II) نه کار اخيستل کيږي؟
ځواب	کله چې دوه کاره په عين وخت کې کيږي، نو له (Partizip I) نه کار اخيستل کيږي. کله چې يو کار يا يوه پېښه چې په (Partizipialsatz) کې بيانيږي، که چېرته دا پېښه له اصلي جملې نه پخوا شوې وي، نو په دغه حالت کې له (Partizip II) نه کار اخيستل کيږي. مثال

Partizip I (2 Handlungen zur selben Zeit) په عين وخت کې دوه پېښې
Den Spiegel in der linken Hand haltend, schnitt Meriam sich rechts die Haare ab. هنداره په کيڼ لاس نيولې، مريم په ښي لاس خپل ويښته بياتي کړل

په پورتنۍ جمله کې مریم په همغه یو وخت کې چې هنداره یې لاس کې نیولې ده، خپل وېښته هم بیاتي کوي. نو په دې وجه دلته له (Partizip I) نه کار اخیستل کیږي چې هغه (haltend) دی

Partizip II (2 Handlungen zu unterschiedlichen Zeiten) په مختلفو وختونو کې دوه پېښې
Die Haare eine Stunde zuvor gewaschen, griff Meriam zum Kamm. وېښته یې یو ساعت دمخه پرېمینځل شوي وو چې بیا مریم ږمنځ ته لاس کړو

په پورتنۍ جمله کې په (Partizipialsatz) کې ویل شوي چې مریم خپل وېښته یو ساعت دمخه پرېمینځلي دي او اوس ږمنځ ته لاس کوي، نو ځکه دلته له (Partizip II) نه کار واخیستل شو چې (gewaschen) دی.

نور مثالونه:

Gerade angekommen, musste er schon wieder los. په همدغه شېبه کې چې هغه راورسېدو، سمدلاسه مجبور شو چې بېرته ولاړ شي.
په پورتنۍ جمله کې (gerade angekommen) یو (Partizipialsatz) دی چې فاعل پکې ورك دی. (musste er schon wieder los) اصلي جمله ده چې فاعل یې (er) دی، نو په دې وجه د فرعي جملې، یعنې د (Partizipialsatz) فاعل هم په پټ ډول (er) دی.
Den Kopf in den Nacken gelegt, schaute er zum Himmel.
خپل سر یې تر څټه پورې ورجګ کړی و چې هغه اسمان خوا ته کتل
په پورتنۍ جمله کې (Den Kopf in den Nacken gelegt) یو (Partizipialsatz) دی چې فاعل پکې نه لیدل کیږي. (schaute er zum Himmel) اصلي جمله ده چې فاعل یې (er) دی، نو په دې وجه د (Partizipialsatz) فاعل هم (er) دی

Gerade angekommen, musste er schon wieder los. که چېرته دا جمله (Adverbialsatz) په توګه وویل شي، نو داسې به وویل شي چې:
Als er gerade angekommen war, musste schon wieder los. په همدې شېبه کې، کله چې هغه ورسېدو ، هغه مجبور شو چې بېرته ولاړ شي
Den Kopf in den Nacken gelegt, schaute er zum Himmel. که چېرته دا جمله د (Attributsatz) په توګه وویل شي، نو داسې به وویل شي چې:
Während er zum Himmel schaute, hatte er den Kopf in den Nacken gelegt. کله چې هغه اسمان ته کتل، د هغه سر تر څټه پورې راتاو شوی و

Partizipialsätze als Adverbialsätze

Die Partizipialsätze, die als Adverbialsätze fungieren, haben folgende Bedeutung:

① **modal** په کوم ډول یا په کوم شان د یو کار کولو جمله

Auf den Knopf drückend, löschte er alle Dateien. د تنۍ په ځبېښلو یې ټول فایلونه پاك (هیسته) کړل په پورتنۍ جمله کې (auf den Knopf drückend) یوه (Partizipial) جمله ده. که چېرته له دې نه یوه (Adverbial) جمله جوړه شي، نو داسې به وویل شي:
Er löschte alle Dateien, indem er auf den Knopf drückte. په دې چې هغه تنۍ وځبېښله، نو ټول فایلونه یې هیسته کړل

② **temporal** د یو وخت یا حالت ښودلو جمله

Ein Kaugummi kauend, entschuldigte er sich bei seinem Lehrer.
د ژاولې په ژوولو یې له خپل ښوونکي نه ښننه وغوښته.
په پورتنۍ جمله کې (ein Kaugummi kauend) یوه (Partizipial) جمله ده. که چېرته له دې نه یوه (Adverbial) جمله جوړه شي، نو داسې به وویل شي:
Während er ein Kaugummi kaute, entschuldigte er sich bei seinem Lehrer.
په داسې وخت کې چې هغه ژاوله ژووله، له خپل ښوونکي نه یې ښننه وغوښتله

③ **kausal** د علت ښودلو جمله

Von seiner Ehrlichkeit überzeugt, lieh er ihm das Geld.
د هغه د صداقت په اعتماد هغه ورته پیسې امانت ورکړې.
په پورتنۍ جمله کې (Von seiner Ehrlichkeit überzeugt) یوه (Partizipial) جمله ده. که چېرته له دې نه یوه (Adverbial) جمله جوړه شي، نو داسې به وویل شي:
Weil er von seiner Ehrlichkeit überzeugt war, lieh er ihm das Geld.
په دې چې هغه د هغه په صداقت اعتماد درلود، نو پیسې یې ورته امانت ورکړې

④ **konditional** د شرط ښودلو جمله

Mit Italien verglichen, ist das Wetter in Deutschland kälter.
د ایتالیې په پرتله په جرمني کې هوا سړه ده.
په پورتنۍ جمله کې (mit Italien verglichen) یو (Partizipialsatz) دی. که چېرته له دې نه یو (Adverbialsatz) جوړ شي، نو داسې به وویل شي:
Wenn das Wetter in Italien mit dem in Deutschland verglichen wird, ist es in Deutschland kälter. که چېرته د ایتالیې هوا د جرمني هوا سره پرتله شي، نو د جرمني هوا پرې سړه ده

⑤ **konzessiv** د اعتراف کولو جمله

Obwohl gut vorbereitet, fiel er durch. له ډېر چمتووالي سره سره هغه پاتې راغی
په پورتنۍ جمله کې (obwohl gut vorbereitet) یو (Partizipialsatz) دی. که چېرته له دې نه یو (Adverbialsatz) جوړ شي، نو داسې به وویل شي:
Obwohl er sich gut vorbereitet hat, fiel er durch.
سره له دې چې هغه ښه چمتووالی نیولی و، بیا هم هغه ناکام شو

⑥ **Partizipialsätze als Attributsätze**

(Partizipialsätze) د (Attributsätze) په توګه هم کارول کېدی شي چې په دې وخت کې د صفت وضیفه په غاړه اخلي. دا جملې کېدی شي چې له اسم نه مخکې او یا له اسم نه وروسته راشي. که چېرته دا (Partizipialsatz) له اسم نه وروسته راشي، نو د صفت په شان نه ګردانیږي. مثال:

Partizip I / Partizip II: das Partizip ist nicht veränderlich
Die Kinder, laut lachend, betraten das Zimmer. ماشومان، په لوړ غږ د خندا په حالت کې، کوټې ته ننوتل

Die Freunde, zur Party eingeladen, kauften Geschenke. هغه ملګري چې محفل ته رابلل شوي وو. هغوی سوغاتونه واخیستل

په پورتنۍ لومړۍ جملې کې (laut lachend) له (Partizip I) سره یو (Partizipialsatz) دی چې له اسم، یعني له (die Kinder) نه وروسته راغلي دی، نو ځکه نه ګردانیږي.
په دوهمې جملې کې (zur Party eingeladen) له (Partizip II) سره یو (Partizipialsatz) دی چې له اسم، یعني له (die Freunde) نه وروسته راغلي دی، نو ځکه نه ګردانیږي.

که چیرته دا (Partizipialsatz) له اسم نه مخکې راشي، نو د صفت په شان ګردانیږي. مثال:

Partizip I / Partizip II: das Partizip ist veränderlich
Die laut lachenden Kinder betraten das Zimmer. په لوړ غږ خندېدونکي ماشومان کوټې ته ننوتل
Die zur Party eingeladenen Freunde kauften Geschenke. محفل ته بلل شوو مېلمنو سوغاتونه واخیستل

په پورتنۍ لومړۍ جملې کې (laut lachend) د (die) او (Kinder) ترمینځ راغلی دی، نو ځکه د صفت په شان ګردانیږي او ورته راغلي دي چې (laut lachenden) .
همدا شان په دوهمه جمله کې چې له (Partizip II) نه جوړه شوې (zur Party eingeladen) د (die) او (Freunde) ترمینځ راغلی دی، نو ځکه د صفت په شان ګردانیږي او ورته راغلي دي چې (zur Party eingeladenen) .

پاملرنه	له (haben + sein) نه (Partizip I) جوړېدی شي چې (habend + seiend) کیږي. خو له دې نه (Partizipialsatz) نشي جوړېدی. په یوې (Partizipialsatz) کې که د (درلودونکي habend) او یا (اوسېدونکی seiend) مطلب یادېدلو ته ضرورت وي، نو بیا هم (habend + seiend) له جملې نه هیسته کیږي.

مثال:

Der Zuschauer, den Hut in der Hand, bedankte sich für den schönen Abend. دې ننداړچي، خولۍ یې په لاس، له دې ښایسته ماښام له پلوه مننه وکړه (falsch = ~~den Hut in der Hand habend~~ په دې جمله کې به غلطه وي چې وویل شي چې)
Die Geschwister, ein Herz und eine Seele, besuchten dieselbe Universität. دې خور او ورور، په زړه کې یو بل ته ډېر نږدې، همغه یو پوهنتون ولوست (falsch = ~~ein Herz und eine Seele seiend~~ دا به غلطه وي چې وویل شي چې)

Übungen: Bilden Sie Partizipialsätze nach folgendem Muster:
Beispiel: Der Sprecher forderte größere Anstrengungen zum Schutz der Natur.
(Er bezog sich auf Aussage von Wissenschaftlern). ویـاند د طبیعت د ساتلـو لپاره ډېر کوښښونه وغوښتل. (هغه د پوهانو په خبرو باندې اتکا وکړه)
Sich auf Aussagen von Wissenschaftlern beziehend, forderte der Sprecher größere Anstrengungen zum Schutz der Natur.
د پوهانو په خبـرو متکي، ویاند د طبیعت ساتلو لپاره کوښښونه وغوښتل

1. Der Minister bahnte sich den Weg zum Rednerpult. (Er wurde von Fotografen umringt). وزیر د خبرو کولو ستېج ته د ځان لپاره د تګ لار ازاده کړه. (د هغه له ګرچاپېر نه عکاسان راتاو شول)
2. Er begann seinen Vortrag. (Er war von den Blitzlichtern der Kameraleute unbeeindruckt). هغه خپل کنفرانس پیل کړو. (د عکاسانو د عکس اخیستلو د برېښنا پړك پړك په هغه څه اغېز ونکړو)
3. Der Redner begründete die Notwendigkeit strenger Gesetze zum Klimaschutz. (Er wies auf eine Statistik der UNO hin) وياند د چاپېريال ساتني لپاره د سختو قوانينو د ضرورت دلايل راوړل. (هغه د ملګرو ملتو يوې احصايي ته ګوته ونيوله)
4. Der Minister gab noch weitere Auskünfte. (Er wurde von interessierten Zuhörern befragt). وزير نور معلومات‌ونه هم وړاندې کړل. (له هغه نه د علاقه لرونکو اورېدونکو له خوا پوښتنې وشوې)
5. Die Gäste verließen den Saal. (Sie diskutierten lebhaft). مېلمانه له سالون نه ووتل. (هغوی تودې خبرې اترې کولې)
6. Der Redner beantwortete abschließende Fragen. (Er wurde von zahlreichen Pressevertretern umlagert). وياند وروستيو پوښتنو ته ځواب ورکړو. (د هغه له ګرچاپېر نه ګڼ شمېر مطبوعاتي استازي راټول شول).
7. Lawinen richten jährlich Schäden in Millionenhöhe an. (Sie bringen Tausende Tonnen von Schnee in Bewegung.) راشي (د واورې ښويېدنه) په کال کې په ميليونو تاوانونه مينځ ته راوړي . (هغوی په زرګونو ټنه واوره له ځايه ښوځوي)
8. Lawinen entstehen oft um die Mittagszeit. (Sie werden meist durch Erwärmung hervorgerufen.) راشي (د واورې ښويېدنه) زياتره وخت د غرمې په مهال راپيښيږي. (هغه د تودېدلو په وجه مينځ ته راځي)
9. Lawinen begraben alles unter sich. (Sie rasen mit großer Gewalt vom Berg ins Tal.) راشي هرڅه د خپل ځان رالاندې کوي. (هغه په ډېر شدت له غره نه درې ته وردرومي)
10. Die Bewohner mancher Bergdörfer müssen ihre Häuser verlassen. (Sie werden vom Wetterdienst vor der Lawinengefahr gewarnt.) د ځينو غرنيو کلو اوسېدونکي مجبور دي چې خپل کورونه خوشې کړي. (هغوی ته د هوا حالاتو له دفتر نه د راشي د خطر اخطارونه ورکول کيږي.

Lösungen:

1. Von Fotografen umringt, bahnte sich der Minister den Weg zum Rednerpult. عکاسان يې ګرچاپېر تاو شوي وو چې وزير د خبرو کولو ستېج ته ځان لپاره لار ازاده کړه
2. Unbeeindruckt vom Blitzlicht der Kameraleute, begann er seinen Vortrag. د عکاسانو د کمرو برك برك بربښنا پرې بې اغېزه پاتې شوه چې هغه پخپل کنفرانس پيل وکړو
3. Auf eine Statistik hinweisend, begründete der Redner die Notwendigkeit strenger Gesetze. يوې احصـايي ته پـه ګوتو نيولو وياند د سختو قوانينو د اړتيا لپاره دلايل وړاندې کړل
4. Von Zuhörern befragt, gab der Minister noch weitere Auskünfte. د اورېـدونـکـو پوښتنو ته د ځواب ورکولو سره وزير نور معلوماتونه هم وړاندې کړل
5. Lebhaft diskutierend, verließen die Gäste den Saal. په تودو خبرواترو مېلمانه له سالون نه ووتل

6. Von Pressevertretern umlagert, beantwortete der Redner die Fragen. د مطبوعاتو استازي یې ګرچاپېر راتول شوي وو چې وياند پوښتنو ته ځوابونه ورکړل
7. Tausende Tonnen von Schnee in Bewegun bringend, richten Lawinen jährlich Schäden in Millinonenhöhe an. په زرګونو ټنه واورې خوځولو باندې په کال کې راشي په میلیونونو تاوانونه مينځ ته راوړي
8. Meist durch Erwärmung hervorgerufen, entstehen Lawinen oft um die Mittagszeit. زیاتره وخت د ګرمی په وجه رابرسېره شوی، د واورې ښويېدنه ډېر وخت د غرمي په مهال راپېښيږي
9. Vom Berg ins Tal rasend, begraben Lawinen alles unter sich له غره نه درې ته په ورډرومېدلو باندې راشي هر څه خپل ځان رالاندې کوي
11. Vom Wetterdienst gewarnt, müssen die Bewohner mancher Bergdörfer ihre Häuser verlassen د هوا حالاتو له دفتر نه د اخطار په وجه د ځينو کلو اوسېدونکي خپل کورونه خوشې کوي.

Deutsche Tempusformen
د جرمني ژبې د مهال يا وخت ډولونه

په جرمني ژبه کې د وخت شپږ مختلف ډولونه شته او هغه دا دي:

Lateinischer Name	لاتيني نوم	Deutscher Name	جرمني نوم
1. Präsens	حال، اوسنی وخت	Gegenwart	اوسنی وخت
2. Futur I	مستقبل، آينده	Zukunft	راتلونکی وخت
3. Präteritum	مطلقه ماضي	Vergangenheit	مطلق پخوانی وخت
4. Perfekt	نږدې ماضي	Vorgegenwart	نږدې پخوانی وخت
5. Plusquamperfekt	بعيده ماضي	Vorvergangenheit	ليرې پخوانی وخت
6. Futur II	مستقبل، آينده	Vorzukunft	راتلونکی وخت

Präsens (Gegenwart) اوسنی وخت، ، اوسمهال، حال

له اوسني وخت يا حال نه په دغه حالاتو کې کار اخيستل کيږي.
① یوه چاره چې همدا اوس، په دغه شيبه کې، په همدغه مهال کې وشي. مثال:

Es regnet. باران وريږي . Er schläft. هغه ويده دی . Sie liest ein Buch. هغه يو کتاب لولي

② يو څه چې همدا اوس او تول عمر اعتبار ولري او د وخت په تېرېدو سره په هغه کې څه بدلون رانشي. مثال:

Die Kuh gehört zu den Säugetieren.	غوا د غولانځي لرونکو ځاروېو د کورنی پورې اړه لري
Der Mond ist 384000 km von der Erde entfernt.	سپوږمی له مځکې څخه ۳۸۴۰۰۰ کيلو متره ليرې ده
Wasser fließt nicht bergauf.	اوبه مخ په پورته نه بهيږي

③ يوه چاره يا پېښه چې تل په همدې ډول بيابيا وشي او د اوسني وخت پورې محدوده نه وي. مثال:

Jeden Morgen geht die Sonne auf.	هر سهار لمر راخيژي
Nachts leuchten die Sterne am Himmel.	د شپې له مخې ستوري په اسمان کې ځليږي
Im Frühling blühen die Blüten.	په پسرلي کې غوټۍ غوړيږي

④ کله چې يو تېر وخت د ادبي اوسني مهال په توګه بيان شي چې اورېدونکی داسې تصور وکړي چې دا پېښه همدا اوس کيږي، سره له دې چې دا پېښه پخوا شوې وي. مثال:

Plötzlich steht der Einbrecher vor mir und bedroht mich mit der Pistole.
يوناڅاپه جنايتکار زما مخ ته راودريږي او ماته يې په تمانچې ګواښ کوي

⑤ کله چې يو فعل د تېرو سترو لرغونو پېښو لپاره د اوسني وخت په توګه استعمال شي. مثال:

Am 12. Oktober 1492 landet Kolumbus auf der Insel San Salvador.
د ۱۴۹۲ کال د اکتوبر د مياشتې په دولسمه نېټه کولومبوس د San Salvador په ټاپو کې پلی کيږي

⑥ کله چې په اصطلاحي ډول د راتلونکي وخت لپاره اوسنی وخت وکارول شي، مثال:

Nächstes Jahr besuche ich dich.	په راتلونکي کال کې زه ستا ليدو ته درځم
Ich kaufe mir morgen ein neues Radio.	زه سبا ته د ځان لپاره يوه نوې راډيو په بيه اخلم
Wir fahren in einer Stunde in den Urlaub.	يو ساعت وروسته مونږ د رخصتۍ په سفر ځو

⑦ د هغو چارو يا پېښو لپاره چې په راتلونکي کې پای ته رسيږي

Ich bin gleich wieder zurück.	زه ژر بېرته راځم

⑧ د هغو پېښو لپاره کارول کيږي چې پخوا پيل شوې وي، خو لا تر اوسه پای ته نه وي رسېدلې. مثال:

Ich warte schon acht Stunden auf meinen Flug.
دا اته ساعته کيږي چې زه د خپلې الوتنې په تمه يم

Wir kommen mit dem Bau des Hauses gar nicht voran.
د کور په ودانولو کې مونږ هېڅ پر مخ نه ځو

هغه څوك چې د لوړې سويې ګرامر زده کوي، دا دې هم زده کړي چې يو شان پخوانۍ حالت شته چې په اوسني وخت کې بيانيږي. دې شان پخواني حالت ته ويل کيږي:

Historisches Präsens = تاريخي اوسنی وخت

په لاتيني کې دې ته وايي: (praesens historicum) . د تاريخي اوسني وخت نه مطلب دا دی:

يوه پېښه سره له دې چې په لرغوني زمانه کې شوېده، د غږېدونکي له خولې نه داسې تمثيل شي، لکه چې دا پېښه همدا اوس کيږي. په بل عبارت اورېدونکي ته يوه پخوانۍ پېښه داسې وربريښي، فقط لکه چې هغه يې همدا اوس پخپلو سترګو په سينما کې ګوري. اوس به يو څو مثاله وګورو:

Gestern gehe ich auf der Straße spazieren. Plötzlich springt da ein großer Hund mich an. پرون په سرك باندې په چکر روان يم. يو ناڅاپه دلته يو غټ سپی په ما راداڼګي

Ein Mann lag am Strand. Plötzlich hört er ein lautes Geräusch. Er sieht, dass eine große Welle kommt. هغه یو سړی د بحر په غاړه پروت و. هغه یوناڅاپه یو جګ غږ اوري. هغه ګوري چې د اوبو یوه لویه څپه راځي

له (historisches Präsens) نه د پښتو په ادبیاتو کې د پښتو فلسفي شاعر، غني خان په دې شعر کې کار اخیتی دی.

خوب وینم عالمه که یې څوک راکړي مانا	پروت یم سر مې ایښی د خپل یار په زنګانه
خوب وینم چې باغ دی د ګلونو او مابښام دی	سرې سترګې ساقي د ساقي سرو ګوتو کې جام دی

په پورتني شعر کې سره له دې چې خوب پخوا لیدل شوی خوب تېر شوېدی، غني خان ونه ویل چا (ما خوب ولید)، هغه په اوسنی زمانه کې وویل چې (خوب وینم)، چې دې ته (historisches Präsens) یا تاریخي اوسنی وخت وایي.

Vergangenheit پخوانی وخت، تېرمهال

په جرمني ژبه کې پخوانی پېښې په درې وختونو کې بیانېدلی شي.

1. das Präteritum *(vergangene Zeit)* – einfache Vergangenheit
مطلقه ماضي یا عادي پخوانی وخت
2. das Perfekt *(vollendete Zeit)* – vollendete Gegenwart
نږدې پخوانی وخت، بشپړ وخت
3. das Plusquamperfekt *(mehr als vollendete Zeit)* – vollendete Vergangenheit
لیرې پخوانی وخت، لا زیات پخوانی وخت، بشپړ پخوانی وخت

Perfekt (vollendete Gegenwart)
نږدې پخوانی وخت یا بشپړ تېرمهال

په لاتیني ژبه کې (Perfekt) بشپړ شوی یا په بشپړ ډول پای ته رسېدلي ته وایي. دا البته د (Perfekt) لغوي مانا ده چې له واقعیت سره څه تړا ونلري. نږدې پخوانی وخت یا (Perfekt) یوه تېره شوې پخوانی پېښه یادوي، خو دا په دې مانا نه چې دا پېښه لنډ وخت دمخه شوېده. دا پېښه کېدی شي چې یوه دقیقه دمخه شوې وي او یا کېدی شي چې دا پېښه میلیونونه میلونونه کلونه پخوا شوې وي. او دا هم کېدی شي چې یوه پېښه هېڅ پای ته رسېدلې نه وي او نور هم لا پرمخ ځي. اوس به درې مثالونه وګورو چې دا مطلب پکې څرګندېږي.

① Ich habe vor einer Minute an dich gedacht.یوه دقیقه مخکې ته زما په فکر کې وګرځېدلې

څنګه چې لیدل کیږي، دا پېښه یا په فکر کې ګرځېدل ډېر لنډ وخت مخکې، یعني یوه دقیقه مخکې شوېده.

② Auch vor hundert Millionen Jahren haben Menschen auf der Welt gelebt.
سل میلیونه کاله مخکې هم انسانانو په نړۍ کې ژوند کوو

څنګه چې په پورتنۍ جمله کې لیدل کیږي، دا پېښه سل میلیونه کلونه دمخه وه.

③ Der Kampf gegen die Ungerechtigkeit hat jetzt seinen Anfang genommen.
د بې عدالتۍ په وړاندې مبارزه اوس پیل شوه

ښنګه چې په پورتنۍ جمله کې لیدل کیږي، دا پېښه په پخواني وخت کې نه، بلکې اوس پیل شوه او لا پای ته رسېدلې نده.، پای ته رسېدل يې کېدی شي چې لسیزې او یا پیړۍ پیړۍ وغځيږي.

له پورتنو جملو نه مونږ دې نتیجې ته رسیږو چې (Perfekt) د ګرامر په اساس یوه پخوانۍ پېښه بیانوي، خو د مانا او مفهوم په اساس کېدی شي چې دا پېښه ډېر لنډ مخکې شوې وي او یا همدا اوس پیل شوې وي او لا تر اوسه پورې هېڅ پای ته رسېدلې نه وي. په لاندې برخه کې به دا زده کړو چې (Perfekt) ښنګه جوړيږي.

د نږدې ماضي او یا د (Perfekt) جوړونه :

نږدې ماضي یا (Perfekt) په دې ډول جوړيږي چې لومړی د یو فعل (Partizip Perfekt) جوړيږي او بیا (haben) او یا (sein) ورسره یوځای کیږي او ګردانیږي. تاسو به اوس دا پوښتنه وکړئ چې پخپله (Partizip Perfekt) ښنګه جوړيږي؟ لومړی به په لاندې برخه کې د (Partizip Perfekt) جوړول زده کړو.

① د کمزورو فعلونو یا د (schwache Verben) د (Partizip Perfekt) جوړونه:
ښنګه چې په لومړنیو برخو کې لیکل شوي، هر فعل یا د کمزورو فعلونو (schwache Verben) او یا د قوي فعلونو (starke Verben) پورې اړه لري. د کمزورو فعلونو (Partizip Perfekt) ډېر اسانه دی او په دې ډول جوړيږي: له هر فعل نه د وروستۍ برخې (en) هیسته کیږي چې په دې ډول د هر فعل منځنۍ برخه یا د فعل ډډ پاتې کیږي . او بیا په سر کې يې (ge) او په پای کې ورسره (t) او یا (et) یوځای کیږي، په دې ډول:

Partizip Perfekt = Verb Minus (en), Plus Präfix (ge), Puls Endung (t) oder (et)

مثال : که د ویلو (sagen) له فعل نه (en) ووېستل شي نو پاتې کیږي (sag). نو بیا په سر کې يې (ge) او په پای کې ورسره (t) یوځای کیږي، یعنې (ge + sag + t = gesagt) ورنه جوړيږي چې (gesagt) یو (Partizip Perfekt) دی.

sagen – (en) = (sag) + (ge) = (gesag) + (t) = gesagt

د ګردان په وخت دې فعل سره بیا (haben) ګردانیږي. مثال: که سړی غواړي چې ووایي چې ما ویلي دي، نو دې ویل کیږي:

Ich habe gesagt.	Du hast gesagt.	Er hat gesagt.	Wir haben gesagt.

د نورو کسانو لپاره یا نورو ضمیرونو لپاره تش (haben) او یا (sein) ګردانیږي، په لاندې ډول:

haben		sein	
Du *hast gesagt*.	تا ویلي دي	Du *bist gegangen*.	ته تللی يې
Er, sie, es *hat gesagt*.	هغه، هغې ویلي دي	Er, sie, es *ist gegangen*.	هغه تللی دی، ده
Wir *haben gesagt*.	مونږ ویلي دي	Wir *sind gegangen*.	مونږ تللي یو
Ihr *habt gesagt*.	تاسو ویلي دي	Ihr *seid gegangen*.	تاسو تللي یاست
Sie *haben* gesagt.	هغوی ویلي دي	Sie *sind gegangen*.	هغوی تللي دي
Sie *haben gesagt*.	تاسو ویلي دي	Sie *sind gegangen*.	تاسو تللي یاست

یادونه : هغه فعلونه چې د منځنی برخې وروستی توری یې (t) او یا (d) دی، نو که د (Partizip Perfek) په جوړولو کې په وروستی برخه کې یې (t) ولیکل شي نو د دې تلفظ بیا ډېر ګران وي او د انسان ژبه په عذابوي. مثال:
کار کولو ته وایي (arbeiten). نو که د دې فعل نه وروستي توري یعنې (-en) راووېستل شي، نو پاتې کیږي (arbeit) . نو که د (arbeit) په پای کې چې هسې هم یو بې غږه (t) توری دی، یو بل توری (t) ولیکل شي، نو دوه (tt) به شا په شا راشي، په دې ډول:

(ge	+	arbeit	+	t	=	~~gearbeitt~~	=	falsch)	غلط

نو په دې چې دوه (tt) نه لوستل کیږي، نو له دې کبله د (Partizip Perfekt) په جوړولو کې (-et) ورسره یوځای کیږي:

ge	+	arbeit	+	et	=	gearbeitet	=	richtig	صحیح

همدا شان هغه فعل چې په منځنی برخه یا ډډ کې یې (d) دی:

bilden	تشکیلول	ge	+	bild	+	et	=	gebildet

استثنآ	د هر فعل په سر کې (ge) نه یوځای کیږي. هغه فعلونه چې (ge) په سر کې یې نه راځي، دا دي:

① که چېرته د یو فعل په پای کې (-ieren) راشي، لکه (kopieren) . د دې فعل (Partizip Perfekt) بیا کیږي: (kopiert) . (kopieren) کاپي کولو ته وایي. ما کاپي کړېده ته ویل کیږي:

Ich habe kopiert.	ما کاپي وکړه	Ich habe fotografiert.	ما عکاسي وکړه

② هغه فعلونه چې په سر کې یې (zer-) ،(ver-) ، (unter-) ، (ge-)،(über-) ، (ent-)،(er-) ،(be-) راشي، نو په (Partizip Perfekt) کې یې (ge-) نه راځي، مثال:

bezahlen	پیسي ورکول	Ich habe bezahlt.	ما پیسي یې ورکړې
entschuldigen	بښنه غوښتل	Ich habe mich entschuldigt.	ما بښنه وغوښتله
erzählen	کیسه کول	Ich habe erzählt.	ما کیسه وکړه
gewöhnen	عادت کېدل	Ich habe mich daran gewöhnt.	زه له دې سره عادت شوم
übersetzen	ژباړل	Ich habe übersetzt.	ما ژباړه وکړه
unterrichten	خبرول	Ich habe ihn unterrichtet.	هغه ما خبر کړو
verkaufen	خرڅول	Ich habe verkauft.	ما خرڅ کړو
zerstören	تخریبول	Du hast alles zerstört.	تا هر څه تخریب کړل

③ د بېلېدونکو فعلونو یا (trennbare Verben) د (Pertizip Perfek) لپاره باید لومړی د هر فعل د مختاړی یا (Präfix) او د فعل د ډډ یا د منځنی برخې تر مینځ (ge-) ولیکل شي: مثال: په یو شي کې بدلون راوستلو ته وایي (abändern). د (Partizip Perfekt) د جوړولو لپاره لومړی د دې فعل مختاړی، یعنې (ab) ورڅخه هیسته کیږي، یعنې پاتې کیږي (ändern). بیا له وروستی برخې نه یې (n) هیسته کیږي چې پاتې کیږي (änder) چې دا د دې فعل منځنی برخه یا ډډ دی. نو د (Partizip Perfekt) د جوړولو لپاره (ge-) د مختاړی (ab) او د فعل د منځنی برخې (änder-) ترمینځ لیکل کیږي، او په پای کې (t) ورسره یوځای کیږي، په دې ډول:

ab	+	ge	+	änder	+	t	=	abgeändert	=	بدلول شوی

مثال:

Ich habe den Aufsatz abgeändert.	ما په مقاله کې بدلون راوړ

Übungen: Bilden Sie Sätze mit Perfekt!

1. (*machen*) .... du viele Fehler .... تا ډېرې غلطی کړېدي؟
2. (*lieben*) Als Kind .... sie nur ihr Pferd ....
د ماشوم په حیث د هغې تش خپل آس خوښېدو
3. (*rauchen*) Früher .... die Jugend sehr viel .... پخوا به ځوانانو ډېر سګرټ څکو
4. (*tanzen*) Niemand .... auf dem Fest .... په محفل کې هېڅ چا ګډا ونکړه
5. (*kaufen*) Was .... ihr heute .... ? تاسو نن څه شی په بیه واخیستو؟
6. (*lachen*) Wir .... Tränen .... په ډېر خندلو زمونږ له سترګو نه اوښکي راغلي
7. (*weinen*) Nach dem Tod meiner Mutter .... ich wochenlang................ .
زما د مور د مړیني نه وروسته ما څو اونی وژړل
8. (*kochen*) Was .... du für die Gäste .... ? د مېلمنو لپاره تا څه پاخه کړیدي؟
9. (*stellen*) Ich .... das Fahrrad in die Garage .... ?
ما بایسکل په ګراج کې ودرولی دی
10. (*legen*) Mein Bruder .... seine Brille auf den Tisch ....
زما ورور خپلې عینکې په مېز ایښې دي
11. (*hängen*) .... ihr eure Jacken in den Schrank .... ?
تاسو خپلې کرتی په الماری کې ځوړندې کړېدي؟
12. (*lernen*) Sie .... von mir vie .... هغې له ما نه ډېر څه زده کړل
13. (*haben*) Er .... in seinem Leben sehr viel Glück ....
په ژوندانه کې هغه ته ډېره طالع په نصیب شوېده
14. (*sagen*) Was .... der Lehrer zu dir .... ? ښوونکي تا ته څه وویل؟
15. (*fragen*) Ich .... dich nie danach...................... .
په دې برخه کې ما هېڅکله له تا نه پوښتنه نده کړې.
16. (*parken*) Wo .... du den Wagen .... ? موټر تا چېرته پارك کړیدی؟
17. (*klopfen*) Irgendjemand.......... an der Tür .... کوم چا دروازه وټکوله
18. (*sehen*, *hören* Ich .... nichts .... und nichts ....
ما نه کوم څه لیدلي دي او نه مي کوم څه اورېدلي دي
19. (*merken*) .... du dir die Nummer ....? تا دا نمره په یاد وساتله؟
20. (*fehlen*) Du .... mir so .... ته مي ډېر په یادېدلي

Lösungen:

1. Hast du viele Fehler gemacht?
2. Als Kind hat sie nur ihr Pferd geliebt.
3. Früher hat die Jugend sehr viel geraucht.
4. Niemand hat auf dem Fest getanzt.
5. Was habt ihr heute gekauft?
6. Wir haben Tränen gelacht.

7. Nach dem Tod meiner Mutter habe ich wochenlang geweint.
8. Was hast du für die Gäste gekocht?
9. Ich habe das Fahrrad in die Garage gestellt.
10. Mein Bruder hat seine Brille auf den Tisch gelegt.
11. Kinder, habt ihr schon eure Jacken in den Schrank gehängt?
12. Sie hat von mir viel gelernt.
13. Er hat in seinem Leben sehr viel Glück gehabt.
14. Was hat der Lehrer zu dir gesagt?
15. Ich habe dich nie danach gefragt.
16. Wo hast du den Wagen geparkt?
17. Irgendjemand hat an der Tür geklopft.
18. Ich habe nichts gesehen und nichts gehört.
19. Hast du dir die Nummer gemerkt?
20. Du hast mir so gefehlt.

② د قوي فعلونو یا (starke Verben) د (Partizip Perfekt) جوړونه:

د هر قوي فعل د (Partizip Perfekt) په سر کې (-ge) او په پای کې (-en) راځي. خو دا چې منځنۍ برخه یې څنګه جوړیږي، د دې لپاره کومه عامه قاعده نشته. د زده کړې لپاره یې یوازینۍ لاره دا ده چې هغه وخت چې یو فعل زده کول کیږي بیا (Partizip Perfekt) دې هم ورسره ځای په ځای زده شي. د ځینو فعلونو لپاره وړې وړې قاعدې شته چې په لاندې برخه کې لیکل کیږي:

د ځینو فعلونو دوهم توری چې (e) وي، نو د (Partizip Perfekt) د جوړولو په وخت له (e) نه یې (a) جوړیږي. د بېلګې په توګه به یو څو داسې فعلونه په جدول کې وګورو:

brennen	سوځېدل	kennen	پېژندل	nennen	نومول	rennen	ځغستل

nennen	Du hast ihn genannt. تا هغه په نامه یاد کړو	kennen	Ich habe ihn gekannt. هغه ما پېژندو
brennen	Es hat gebrannt. اور لګېدلی و	rennen	Er ist gerannt. هغه وځغستل

Übungen:

1. (*fahren*) Der Minister …….. gestern nach Berlin ……. وزیر پرون برلین ته ولاړ
2. (*verlieren*) Unsere Mannschaft ……… schon wieder das Spiel ………… زمونږ لوبډلې یو ځل بیا لوبه بایللوده
3. (*anrufen*) Mein Kumpel …….. mich heute ………. زما اندیوال ماته نن ټیلفون وکړو
4. (*essen*) Scharfe Speisen ……. wir hier nie ………… تونده ډوډۍ مونږ دلته هېڅکله نده خوړلې
5. (*trinken*) Die Gäste ……. gar kein Wasser ……….. مېلمنو هېڅ اوبه ونه څښلې
6. (*kommen*) Wann ……… du gestern nach Hause ………… ته پرون په څو بجو کور ته راغلې؟
7. (*bleiben*) Am Feiertag ……….. alle zu Hause ………… د رخصتۍ په ورځ ټول په کور کې پاتې شول

8. (*fallen*) Alle Birnen ……… vom Baum ………… تول ناکونه له ونی نه ولېدلي دي
9. (*fliegen*) Mein Großvater …….. noch nie …………
زما نيکه لا تر اوسه پوري هيڅ د الوتکي مزل ندی کړی
10. (*gehen*) Der Direktor …….. schon nach Hause ……….. مدير وخته کور ته تللی دی
11. (*kommen*) Meine Kinder ………. vor einer Stunde nach Hause ………….
زما ماشومان يو ساعت مخکي کور ته راغلي دي
12. (*laufen*) Ich ……… nicht sehr schnell …………… ما ډېره چټکه منده ونکړه
13. (*sein*) Ich …….. noch nie hier ………….. زه هيڅکله دلته نه وم
14. (*springen*) Der Hund ……….. hoch ………. سپي پورته توپ وکړو
15. (*steigen*) Das Fieber …… auf 40 Grad ………… تبه څلوېښت درجو ته وختله
16. (*sterben*) Der alte Mann ……… gestern ………… زوړ سړی پرون مړ شو
17. (*treten*) Er …….. auf eine Wespe………. . هغه يوه مچۍ د پښو لاندي کړه
18. (*wachsen*) Die Stecklinge ……. hier recht gut ………..,
دلته بزغلو ډېره ښه وده کړېده
19. (*werden*) Was ………. aus ihm ………..? له هغه نه څه جوړ شو؟
20. (*schwimmen*) Er …… im Meer ……….. هغه په بحر کي لامبو کړېده
21. (*sitzen*) Der Häftling ……… zwei Jahre im Gefängnis ………….
بندي دوه کاله په زندان کي پروت و
22. (*stehen*) Er ………… eine Stunde hier ……….. هغه يو ساعت دلته ولاړ و

Lösungen:

1. ist ……. gefahren 2. hat ……. verloren 3. hat ……. angerufen 4. haben ……. gegessen 5. haben ……. getrunken 6. bist ………. gekommen. 7. sind …. geblieben 8. sind ……. gefallen 9. ist ……. geflogen 10. ist ……. gegangen 11. sind ……. gekommen 12. bin ……. gelaufen 13. bin ……. gewesen 14. ist ……. gesprungen 15. ist ………… gestiegen 16. ist ………gestorben 17. ist ………. getreten 18. sind ………… gewachsen 19. ist ………. geworden 20. ist ………… geschwommen 21. hat………..gesessen 22. hat… ……… gestanden

Wann nehmen wir *sein* ?	Wann nehmen wir *haben* ?
Perfekt mit ich bin	Perfekt mit ich habe
Wechsel Ort A nach Ort B کله چي له يو ځای نه بل ځای ته بدلون راشي	fester Standpunkt کله چي بدلون نه وي او پخپل ځای پاتي شي
Ich bin nach Berlin gefahren. زه برلين ته ولاړم Ich bin ins Wasser gefallen. زه په اوبو کي وغورځېدلم	Ich habe in meinem Bett geschlafen. زه پخپل کټ کي ويده وم Ich habe eine Stunde hier gewartet. ما دلته يو ساعت انتظار وويست
Wechsel کله چي يو حالت بدل شي Zustand A nach Zustand B Das Kind ist wieder 2 cm gewachsen. ماشوم بيا دوه سانتي متره وده وکړه Es ist nichts passiert. هيڅ پيښ نه شول	Alle anderen Verben پاتي نور تول فعلونه له haben سره کارول کيږي

(Nur Verben ohne Akkusativ!)	
Ausnahmen – bleiben und sein - Sie bilden das Perfekt mit - sein - z.B. ich bin …	
bleiben: پاتي کېدل sein: اوسېدل	Ich bin im Bett geblieben. زه په کټ کي پاتي شوم Ich bin in Berlin gewesen. زه په برلین کي وم

Verben, die einen Wechsel des Zustands bezeichnen هغه فعلونه چي د يو حالت بدلون راښايي	
aufwachen راويښېدل	Ich bin heute schon um 5 Uhr aufgewacht. زه نن په پنځه بجو راويښ شوم
begegnen يو څوك د يو چا په مخه راتلل	Gestern bin ich meinem Freund begegnet. پرون زما ملګرى زما په مخه راغى
einschlafen ويده کېدل	Ich bin um 2 Uhr eingeschlafen. زه په دوه بجو ويده شوم
passieren/ يو چاته ورپيښېدل geschehen	Zum Glück ist ihm nichts geschehen / passiert. له نېکه مرغه هغه ته هېڅ پيښ نه شول
vorkommen په يو ځاى کي ليدل کېدل، پيښېدل	Das ist seit 100 Jahren nicht vorgekommen. دا په دي تېرو سل کلو کي ندي پيښ شوي

Bei folgenden Verben sind beide Hilfsverben möglich.
په لاندیني جدول کي فعلونه د دواړو مرستندیو فعلونو یعني له (sein) او(haben) سره کارول کېدى شي

Verben	Perfekt mit „sein“ oder „haben“
biegen ١- يوي ډډي خوا ته تاوېدل ٢- کتول، قاتول	Das Auto ist um die Ecke gebogen. موټر ډډي خوا ته تاو شو Ich habe den Ast gebogen. ما ښاخ قات کړو
brechen ماتېدل	Die Brücke ist mittendurch gebrochen. پول پخپلي منځنى برخه کي مات شو Ich habe den linken Arm gebrochen. زما کين مټ مات شو
fahren ١- په موټر کي چېرته تلل ٢- يو څوك په موټر کي چېرته بيول	Wir sind nach Berlin gefahren. مونږ په موټر کي برلين ته ولاړو Er hat mich in die Schule gefahren. هغه زه په موټر کي ښوونځي ته يووړم
fliegen ١- په الوتکه کي يو چېرته تلل ٢- الوتکه چلول	Wir sind nach Paris geflogen. مونږ په الوتکه کي پاريس ته ولاړو Wir haben das Flugzeug selbst geflogen. مونږ الوتکه پخپله وچلوله
frieren ١- کنګل وهل، کنګلېدل ٢- ساړه کېدل، يخ کېدل	Der See ist gefroren. لوى ډنډ (جهيل) کنګل وهلى دى In diesem Winter haben wir noch nicht gefroren. په دي ژمي کي لا تر اوسه پوري زمونږ ساړه ندي شوي

reißen ۱- شکېدل، دوه ټوټې کېدل ۲- د يو چا له لاس نه تښتول	Das Kabel ist entzwei gerissen. کېبل دوه ټوټې شو Die Kinder haben dem Vater die Bonbons aus der Hand gerissen. ماشومانو د پلار له لاس نه پتاسې وتښتولې
reiten ۱- په آس يو ځاى ته تلل ۲- آس ځغلول	Wir sind über das Feld geritten. مونږ په آس باندې پټو ته ولاړو Er hat das schnellste Pferd geritten. هغه له ټولو نه چټک آس وځغلو
schwimmen ۱- لامبو وهل، په لامبو يو چېرته تلل ۲- يوه فاصله په لامبو تلل	Ich bin über den Fluss geschwommen. زه په لامبو له سيند نه ووتم Ich habe 1000 Meter geschwommen. ما زر متره لامبو ووهله
treten ۱- يو ځاى ته ننوتل ۲- يو څوک په لغته وهل	Adam ist ins Zimmer getreten. آدم کوټې ته ننوت Der Esel hat mich getreten. خره زه په لغته ووهلم
ziehen ۱- يو ځاى ته کډه کول ۲- راوېستل، راکاږل	Wir sind in eine Kleinstadt gezogen. مونږ يو ښارګوټي ته کډه وکړه Der Zahnarzt hat mir den Zahn gezogen. د غاښو ډاکټر زما غاښ راووېست
توضيحات	ځنګه چې په پورتنو جملو کې ليدل کيږي، له (haben) نه هغه وخت کار اخيستل کيږي، چې له فعل سره يو (Akkusativ) يوځاى شي. له (sein) نه هغه وخت کار اخيستل کيږي چې له فعل سره (Akkusativ) يوځاى نشي. د بېلګې په توګه له (ziehen) سره په لومړۍ جملې کې کوم (Akkusativ) نشته، او په دوهمې جملې کې شته

1. Satz ohne Akkusativ = (Perfekt mit „sein“)	Wir sind in eine Kleinstadt gezogen. مونږ يو ښارګوټي ته کډه وکړه
2. Satz mit Akkusativ = (Perfekt mit „haben“)	Der Zahnarzt hat mir den *(Akkusativ)* Zahn gezogen. د غاښو ډاکټر زما غاښ راووېست

Präteritum (= Imperfekt/Erzähl-Vergangenheit)

مطلقه ماضي، بشپړ تېرمهال

په جرمني ژبه کې په ورځيني ژوند کې د خبرو کولو په وخت له (Präteritum) نه دومره ډېر کار نه اخيستل کيږي لکه چې له (Perfekt) نه کار اخيستل کيږي. په پښتو کې بيا برعکس له مطلقي ماضي نه ډېر کار اخيستل کيږي نسبت لنډې ماضي ته. د مثال په توګه په پښتو کې داسې ويل کيږي چې:

کار دې خلاص کړو؟ ته هلته ولاړې؟ خوب دې وکړو، ډوډۍ دې وخوړله، چاى دې وڅښو

دا شان جملې په پښتو کې د مطلقې ماضي يا د جرمني ژبې د (Imperfekt) جملې دي. که دا جملې په نږدې ماضي يا (Perfekt) کې بيان کړو، نو داسې به ووايو چې:

کار دې خلاص کړېدى؟ هلته تللى يې؟ خوب دې کړېدى؟ ډوډۍ دې خوړلې ده، چاى دې څښلى دى؟

د مطلقې ماضي يا (Präteritum) لپاره (Imperfekt) هم ويل کيږي. له (Präteritum) نه زياتره وخت په مطبوعاتو، ورځپاڼو، مجلو ، په ادبياتو، په کيسو او افسانو، د راډيو او تلويزيون په رسمي خبرونو کې او په دفترونو کې ډېر کار اخيستل کيږي. په دې چې په مطبوعاتو کې د (ته = du) او (تاسو = ihr) الفاظ

ډېر لږ استعمالیږي، نو ځکه دا الفاظ په مطلقه ماضي یا (Präteritum) کې هم ډېر لږ استعمالیږي. یوازیني الفاظ چي په (Präteritum) کې ډېر کارول کیږي، هغه (Modalverben) او (haben + sein) دي. دا چي له مطلقي ماضي نه په کومو حالاتو کې کار اخیستل کیږي، دا به په لاندینی برخه کې وګورو.

❶ کله چي په مطبوعاتو، راډیو او تلویزیون کې په لیکلي رپوټ کې د پخواني وخت کیسه کیږي. مثال:

Bei dem Erdbeben in China starben über 1000 Menschen. په چین کې په زلزله کې له زرو نه ډېر کسان مړه شول

❷ د مرستندویو فعلونو (haben, sein, werden) او د تناسبي فعلونو (Modalverben) د نږدې ماضي (Perfekt) په ځای ډېر وخت له مطلقي ماضي (Präteritum) نه کار اخیستل کیږي. مثال:

haben	Ich hatte keine Zeit.	ما وخت نه درلود
sein	Er war krank.	هغه ناروغ و
werden	Sie wurde wieder gesund.	هغه بیرته روغه شوه
können	Das konnten wir nicht.	دا مونږ نشول کولی

❸ له (Präteritum) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چي یوه چاره یا یوه پېښه په پخواني وخت کې پیل شوې وي او په همغه پخواني وخت کې بشپړه شوې او یا پای ته رسېدلې وي. له بلې خوا له (Präteritum) نه د کیسو، افسانو او ناولو کې کار اخیستل کیږي. مثال:

Es war einmal eine wunderschöne Prinzessin. Sie lebte in einem märchenhaften Schloß. وه نه وه یوه شاهزادګۍ وه. هغه په یوې ډېرې ښایسته ماڼۍ کې اوسېدله
Der Mond verbarg sich hinter Wolken. Da fiel ein Schuss. سپوږمۍ د ورېځو شاته پټه شوه. په دې وخت کې یو ډز وشو

د مطلقي ماضي جوړونه:

د (Präteritum) د جوړوني لپاره په لومړي قدم کې په کار دي چي سړی پوه شي چي د کوم فعل (Präteritum) سړی جوړوي. مطلب دا چي سړی باید پوه شي چي دا فعل قاعده لرونکی دی او که بې قاعده دی او که نیم قاعده فعل دی.

① د قاعده لرونکو فعلونو جوړونه:

یو قاعده لرونکي فعل (Präteritum) په دې ډول جوړیږي چي د یو فعل د اوسني وخت یا حال منځنۍ برخه پیدا شي. کله چي د فعل منځنۍ برخه پیدا شوه نو بیا لاندیني توري ورسره یوځای کیږي:

ich	- te	wir	-ten
du	- test	ihr	-tet
er, sie, es	- te	sie	-ten

مثال: (spielen) یعني لوبېدل. له دې فعل نه چي وروستي توري، یعني (en) وښکل شي، نو (spiel) پاتې کیږي چي دا د اوسني وخت منځنۍ برخه ده او ورسره د مطلقي ماضي نښي یوځای کیږي:

ich	s p i e l + t e	=	spielte	ما لوبه وکړه
du	s p i e l + t e s t	=	spieltest	تا لوبه وکړه
er, sie, es	s p i e l + t e	=	spielte	هغه، هغې لوبه وکړه
wir	s p i e l + t e n	=	spielten	مونږ لوبه وکړه

ihr	s p i e l + t e t	=	spieltet	تاسو لوبه وکړه
sie	s p i e l + t e n	=	spielten	هغوی لوبه وکړه

Beispielsätze:

Als dein kleiner Bruder schlief, spieltest du Fußball. کله چې ستا وړوکی ورور ویده و، تا د فوټبال لوبه وکړه
Bei der letzten Weltmeisterschaft spielte unsere Cricketmannschaft sehr gut. په وروستی نړیوال سیالی کې زمونږ د کریکټ لوبډلې ډېره ښه لوبه وکړه

د ځینو فعلونو ځانګړتیا:

کله چې د یو فعل د منځنی برخې په پای کې (d, t, tt, m, n) راشي، نو کله کله د فعل د منځنۍ برخې او د (Präteritum) خاصو تورو تر مینځ (e) ورزیاتیږي.مثال:
(arbeiten) یعني کارکول. د دې فعل منځنی برخه ده (arbeit) . څنګه چې لیدل کیږي، د دې فعل وروستی توری (t) دی. مخکې له دې چې د مطلقې ماضي خاص توري وروسره یوځای کړي شي، نو د دواړو تورو ترمینځ (e) ورزیاتیږي:

ich	arbeit + *e* + t e	=	arbeitete	ما کار وکړو
du	atm + *e* + t e s t	=	atmetest	تا ساه راښکله
es	regn + *e* + t e	=	regnete	باران وورېدوو
wir	zeichn + *e* + t e n	=	zeichneten	مونږ رسم وکړو
ihr	kitt + *e* + t e t	=	kittetet	تاسو سرېښ کړو
sie	weid + *e* + t e n	=	weideten	هغوی وځرېدل

Beispielsätze:

1. Ich arbeitete 5 Jahre lang als Busfahrer. ما پنځه کاله د سرویس د ډریور په توګه کار وکړ
2. In der letzten Nacht atmetest du sehr unregelmäßig. په تېره شپه کې تا په ډېره غیر منظمه توګه ساه راښکله
3. Gestern regnete es den ganzen Tag. پرون ټوله ورځ باران وشو
4. Wir zeichneten gemeinsam ein schönes Bild. مونږ په ګډه یو ښایسته انځور رسم کړو
5. Ihr kittetet den abgebrochenen Henkel der Kanne. تاسو د چاینك کونده سرېښ کړه
6. Die Schafe weideten den ganzen Sommer über. پسونه په ټول اوړي کې وځرېدل

② د بې قاعده فعلونو د مطلقې ماضي جوړونه:

د بې قاعده فعلونو د (Präteritum) د جوړوني لپاره په کار دې چې لومړی د فعل د (Präteritum) منځنی برخه پیدا شي. د منځنی برخې پیدا کول نو کوم اسان کار ندی، دا باید بې له کومې قاعدې په یادي ډول زده کړی شي او بیا ورسره د هر ضمیر خاص توري یو ځای شي. د بې قاعده فعلونو د (Präteritum) خاص توري د قاعده لرونکو فعلونو د خاصو تورو سره توپیر لري او هغه دا دي:

ich	هیڅ ورسره نه یو ځای کیږي	wir	-en
du	-st	ihr	-et
er, sie, es	هیڅ ورسره نه یو ځای کیږي	sie	-en

مثال: (kommen) يعني راتلل. د دې فعل د (Präteritum) منځنۍ برخه ده (kam) . دا چې ولې د (kommen) د (Präteritum) منځنۍ برخه (kam) ده، دې ته څه قاعده نشته او دا بايد له ياده زده شي.
نو په دې ډول د مطلقې ماضي د ګردان لپاره د هر ضمير لپاره خاص توري د (kam) سره يوځای کيږي، په لاندې ډول:

kommen راتلل				
ich	k a m + هيڅ ورسره نه يو ځای کيږي	=	kam	زه راغلم
du	k a m + s t	=	kamst	ته راغلې
er, sie, es	k a m هيڅ ورسره نه يو ځای کيږي	=	kam	هغه راغی
wir	k a m + e n	=	kamen	مونږ راغلو
ihr	k a m + t	=	kamt	تاسو راغلی
sie	kam + e n	=	kamen	هغوی راغلل

Beispielsätze:

Ich kam gestern vom Urlaub zurück. زه پرون له رخصتی نه بيرته راغلم
Du kamst 5 Minuten zu spät zum Unterricht. ته درس ته پنځه دقيقې ناوخته راغلې

fahren په يو ګاډي کې تلل				
ich	f u h r هيڅ ورسره نه يو ځای کيږي	=	fuhr	زه په موټر کې ولاړم
du	f u h r + s t	=	fuhrst	ته په موټر کې ولاړې
er, sie, es	f u h r + هيڅ ورسره نه يو ځای کيږي	=	fuhr	هغه په موټر کې ولاړ
wir	f u h r + e n	=	fuhren	مونږ په موټر کې ولاړو
ihr	f u h r + t	=	fuhrt	تاسو په موټر کې ولاړئ
sie	f u h r + e n	=	fuhren	هغوی په موټر کې ولاړل

Beispielsätze:

Ich fuhr mit dem Zug nach Paris.	زه په اورګاډي کې پاريس ته ولاړم
Wie fuhrst du gestern zur Arbeit?	ته پرون کار ته څنګه ولاړې؟

پاملرنه	د بې قاعده فعلونو د مطلقې ماضي په ګردان کې هېڅکله بايد د اوسني وخت يا د حال د ګردان په شان توري يو ځای نشي، يعني دا مطلق غلط دی چې د (ich fuhr) سره (e) يوځای شي او وويل شي چې (~~ich fuhre~~ = falsch) .

Halbunregelmäßige Bildung

③ د نيمه قاعده لرونکو او نيمه بې قاعده فعلونو د (Präteritum) جوړونه:

په جرمني ژبه کې څو فعلونه شته چې د هغوی (Präteritum) نيمه په قاعده او نيمه بې قاعده ده چې هغه دا فعلونه دي:

wissen پوهيدل	kennen پيژندل	bringen راوړل	brennen سوځيدل
nennen نومول	senden ليږل	rennen ځغستل	wenden اړول، مخه کول

د دې فعلونو د (Präteritum) منځنۍ برخه باید په يادې ډول زده کړی شي او د جوړولو لپاره يې څه قاعده نشته، نو ځکه دا فعلونه د نيمه بې قاعده فعلونو په نامه ياديږي. کله چې منځنۍ برخه يې پيدا شوه نو بيا په قاعده ډول د (Präteritum) د ضميرونو ورستي توري ورسره د ګردان لپاره يو ځای کيږي، مثال:
د (پوهېدل = wissen) منځنۍ برخه په (Präteritum) کې (wuss) ده. نو د دې ګردان لپاره د هر ضمير خاص توري ورسره يوځای کيږي، په لاندې ډول:

wissen پوهېدل				
ich	w u s s + t e	=	wusste	زه پوه وم
du	w u s s + t e s t	=	wusstest	ته پوه وې
er, sie, es	w u s s + t e	=	wusste	هغه پوه و، پوهه وه
wir	w u s s + t e n	=	wussten	مونږ پوه وو
ihr	w u s s + t e t	=	wusstet	تاسو پوه واست
sie	w u s s + t e n	=	wussten	هغوی پوه وو

Beispielsätze:
Ich wusste nicht, dass du krank warst. زه پوه نه وم چې ته ناروغ وې
Wusstest du, dass er verheiratet ist? ته خبر وې چې هغه واده کړی دی؟

bringen راوړل				
ich	b r a c h + t e	=	brachte	ما راوړ، ما راوړل
du	b r a c h + t e s t	=	brachtest	تا راوړ، تا راوړل
er, sie, es	b r a c h + t e	=	brachte	هغه راوړ، هغې راوړ (راوړل)
wir	b r a c h + t e n	=	brachten	مونږ راوړ، مونږ راوړل
ihr	b r a c h + t e t	=	brachtet	تاسو راوړ، تاسو راوړل
sie	b r a c h + t e n	=	brachten	هغوی راوړ، هغوی راوړل

Beispielsätze:
Ich brachte ihm gestern ein Kilo Äpfel. ما هغه ته پرون يو کيلو مڼې يووړې
Brachtest du ihn nach dem Kinobesuch nach Hause?
سينما ته له تګ نه وروسته هغه تا کور ته يووړ؟

④ د مرستندويو فعلونو د مطلقې ماضي جوړونه:

د مرستندويو فعلونو يعنې د (haben, sein, werden) د (Präteritum) جوړونه په دې ډول کيږي چې لومړی د دې فعلونو منځنۍ برخه پيدا شي او بيا د ضميرونو خاص توري ورسره يوځای شي، په لاندې ډول:

haben درلودل				
ich	h a t + t e	=	hatte	ما درلودل
du	h a t + t e s t	=	hattest	تا درلودل
er, sie, es	h a t + t e	=	hatte	هغه درلودل، هغې درلودل
wir	h a t + t e n	=	hatten	ما درلودل
ihr	h a t + t e t	=	hattet	تاسو درلودل
sie	h a t + t e n	=	hatten	هغوی درلودل

Beispielsätze:
Hattest du gestern keine Zeit, zum Vortrag zu kommen?
تا پرون وخت نه درلود چې کنفرانس ته راغلی وای؟
Was hattet ihr früher für ein Auto? تاسو پخوا څه شان موټر درلود؟

sein اوسېدل				
ich	w a r هېڅ ورسره نه یو ځای کیږي	=	war	زه وم
du	w a r + s t	=	warst	ته وې
er, sie, es	w a r هېڅ ورسره نه یو ځای کیږي	=	war	هغه و، هغه وه
wir	w a r + e n	=	waren	مونږ وو
ihr	w a r + t	=	wart	تاسو واست
sie	w a r + e n	=	waren	هغوی وو

Beispielsätze:
Ich war gestern den ganzen Tag zu Hause. زه پرون ټوله ورځ په کور کې وم
Wo warst du vergangene Nacht? ته تېره شپه چېرته وې؟

werden کېدل				
ich	w u r d + e	=	wurde	زه شوم
du	w u r d + e s t	=	wurdest	ته شوې
er, sie, es	w u r d + e	=	wurde	هغه شو، هغه شوه
wir	w u r d + e n	=	wurden	مونږ شو
ihr	w u r d + e t	=	wurdet	تاسو شوئ
sie	w u r d + e n	=	wurden	هغوی شو

Beispielsätze:
Wofür wurdest du bestraft? تا ته په څه باندې سزا درکړل شوه؟
In diesem Jahr wurden wir nicht krank. په دې کال کې مونږ ناروغه نه شولو

Die Präteritumformen der 6 Modalverben

1.„wollen“ und „sollen“ bilden ein regelmäßiges Präteritum. د (wollen + sollen) مطلقه ماضي د قاعده لرونکو فعلونو په شان کردانیږي
2. „können“, „dürfen“ und „müssen“ verlieren den Umlaut, sonst sind die Präteritumformen auch regelmäßig. (können, dürfen, müssen) په مطلقه ماضي کې (دپاسه دوه ټکي = Umlaut) له لاسه ورکوي
3. „mögen“ bildet das Präteritum wie ein halbunregelmäßiges Verb. (mögen) په مطلقه ماضي کې د نیمه قاعده لرونکو په شان کردانیږي

① د (wollen) او (sollen) مطلقه ماضي په قاعده ده او په لاندې ډول کیږي:

wollen غوښتل				
ich	woll + te	=	wollte	ما غوښتل
du	woll + test	=	wolltest	تا غوښتل

er, sie, es	woll + te	=	wollte	هغه، هغې غوښتل
wir	woll + ten	=	wollten	مونږ غوښتل
ihr	woll + tet	=	wolltet	تاسو غوښتل
sie	woll + ten	=	wollten	هغوی غوښتل

Beispielsatz:
Was wolltest du mir gestern sagen? تا پرون څه غوښتل چې ماته ووايي؟
Er wollte gestern nicht zur Schule gehen. هغه پرون نه غوښتل چې ښوونځي ته ولاړ شي

Übungen:

1. Ich ………. gestern meine Oma besuchen. ما غوښتل چې پرون د خپلې نیا لیدو ته ورشم
2. Du ………. mir heute mein Buch zurückgeben.
تا غوښتل چې نن ما ته زما کتاب بېرته راکړې
3. Sie (3. Person Singular) ………… mit dem Bus fahren.
هغې غوښتل چې په سروېس کې ولاړه شي
4. Wir ………. in der ersten Reihe sitzen. مونږ غوښتل چې په لومړي کتار کې کېنو
5. Ihr ………. mir beim Einkaufen helfen.
تاسو غوښتل چې له ما سره په سودا اخیستلو کې مرسته وکړئ
6. Sie (3. Person Plural) ………. einen Brief schreiben. هغوی غوښتل چې یو لیک ولیکي
7. Mein Nachbar ………. sich um den Garten kümmern.
زما ګاونډي غوښتل چې د حویلۍ غم وخوري
8. Meine Eltern ………. mir ein Geschenk machen.
زما مور او پلار غوښتل چې ما ته یوه ډالۍ راکړي
9. ………. ihr verreisen? تاسو غوښتل چې په سفر ولاړ شي؟
10. Mein Lehrer ………. meine Entschuldigung nicht annehmen.
زما ښوونکي نه غوښتل چې زما بښنه ومني

Lösungen:

1. wollte 2. wolltest 3. wollte 4. wollten 5. wolltet 6. wollten 7. wollte 8. wollten 9. wolltet 10. wollte

sollen ښایېدل، لازم اوسېدل، باید اوسېدل				
ich	soll + te	=	sollte	ما ته یې ښایل، ما ته لازم وو
du	soll + test	=	solltest	تا ته یې ښایل، تا ته لازم وو
er, sie, es	soll + te	=	sollte	هغه، هغې ته یې ښایل، لازم وو
wir	soll + ten	=	sollten	مونږ ته یې ښایل، مونږ ته لازم وو
ihr	soll + tet	=	solltet	تاسو ته یې ښایل، تاسو ته لازم وو
sie	soll + ten	=	sollten	هغوی ته یې ښایل، هغوی ته لازم وو

Beispielsätze:
Ich sollte gestern einen Brief schreiben. ما باید پرون یو لیک لیکلی وای
Was solltest du gestern tun? تا باید پرون څه کړي وای؟

Übungen:

1. Ich (sollen) ………. heute nicht hier sein. زه باید نن دلته نه وای
2. Du (sollen) ………. dein Zimmer aufräumen. تا باید خپله کوټه تولہ کړې وای
3. Er (sollen) ………. bald wieder gesund sein. هغه باید ژر بېرته روغ شوی وای
4. Wir (sollen)………. leise sein. مونږ ته لازمه وه چې غلي وای
5. Ihr (sollen) ………. schnell zum Training gehen. تاسو باید ژر تمرین کولو ته تللي وای
6. Sie (3. Person Plural) (sollen) ………. den Fahrstuhl nicht benutzen.
هغوی باید له لفټ نه کار نه وای اخیستی
7. Das Flugzeug (sollen)………. um 10:00 Uhr landen.
الوتکه باید په لس بجو ښکته شوې وای
8. Die Arbeiten (sollen) ………. am Abend erledigt sein.
کارونه باید تر ماښامه پورې تمام وای
9. Du (sollen) ………. pünktlich sein. تا ته لازمه وه چې پخپل وخت کې راغلی وای
10. Der Zug (sollen)………. keine Verspätung haben. اورګاډي باید ځنډېدلی نه وای

Lösungen:
1. sollte 2. solltest 3. sollte 4. sollten 5. solltet 6. sollten 7. sollte 8. sollten
9. solltest 10. sollte

② له (können) او (dürfen) نه (Umlaut) هیسته کیږي، یعنې د (ö) او (ü) دپاسه دوه ټکي هیسته کیږي او ورنه (o) او (u) جوړیږي او بیا د (Präteritum) خاص توري ورسره یوځای کیږي.

dürfen اجازه درلودل				
ich	durf + te	=	durfte	ما اجازه درلودله
du	durf + test	=	durftest	تا اجازه درلودله
er, sie, es	durf + te	=	durfte	هغه، هغې اجازه درلودله
wir	durf + ten	=	durften	مونږ اجازه درلودله
ihr	durf + tet	=	durftet	تاسو اجازه درلودله
sie	durf + ten	=	durften	هغوی اجازه درلودله

Beispielsätze:
Ich durfte gestern den ganzen Tag nichts essen.
پرون ماته ټوله ورځ د کوم شي د خوړلو اجازه نه وه
Was durftet ihr gestern nicht? تاسو ته پرون د څه شي اجازه نه وه؟

Übungen:

1. Ich ………. gestern leider nicht ins Schwimmbad gehen.
له بده مرغه ما ته اجازه نه وه چې زه پرون د لامبو ډنډ ته تللی وای
2. Du ………. mit niemandem darüber sprechen.
تا ته اجازه نه وه چې د کوم چا سره دې په دې برخه کې خبرې کړې وای
3. Sie (3. Person Singular) ………. nie zu spät kommen.
هغې ته هیڅکله اجازه نه وه چې ناوخته راغلې وای

4. Wir ………. uns von unserem Taschengeld etwas kaufen.
مونږ ته اجازه وه چې د خپل جبخرڅۍ پیسو نه مو یو څه په بیه اخیستي وای
5. Ihr ………. keine Freunde mitbringen.
تاسو ته اجازه نه وه چې ملګري مو له ځانه سره راوستي وای
6. Sie (3. Person Plural) ………. das schöne Wetter am Strand genießen.
هغوی کوی شو چې د بحر په غاړه له ښې هوا نه خوند واخلي
7. Der Großvater ………. nicht mehr mit dem Fahrrad fahren.
نیکه ته اجازه نه وه چې نور په بایسکل وګرځي
8. Onkel, ………. du gestern nicht mitkommen?
ماما، تا ته پرون اجازه نه وه چې له مونږ سره راغلی وای؟
9. Meine kleine Schwester und ich ………. auch von der Suppe probieren.
زما وړې خور او ما ته اجازه وه چې لږ څه ښوروا مو څکلي وای
10. Der Fremde ……. die Tür nicht öffnen. پردي سړي ته اجازه نه وه چې دروازه پرانیزي

Lösungen:
1. durfte 2. durftest 3. durfte 4. durften 5. durftet 6. durften 7. durfte 8. durftest 9. durften 10. durfte

können کوی شول				
ich	konn + te	=	konnte	ما کوی شول
du	konn + test	=	konntest	تا کوی شول
er, sie, es	konn + te	=	konnte	هغه، هغې کوی شول
wir	konn + ten	=	konnten	مونږ کوی شول
ihr	konn + tet	=	konntet	تاسو کوی شول
sie	konn + ten	=	konnten	مونږ کوی شول

Beispielsätze
Ich konnte gestern nichts essen. پرون ما هیڅ شی خوړلی نشو
Was konntest du gestern nicht tun? پرون تا څه شی نه شول کولی؟

Übungen:

1. Ich ………. gestern keine Zeitung lesen. پرون ما اخبار لوستلی نشو
2. Du ………. mir damit keinen Gefallen tun. په دې باندې تا زه خوشحاله نکړم
3. Sie (3. Person Singular) ………. die Sprache nicht. هغه په ژبه نیوهېدله
4. Wir ………. nicht am Unterricht teilnehmen. مونږ په درس کې برخه نشوه اخیستلی
5. Ihr ………. nicht wissen, dass niemand zu Hause ist.
تاسو په دې نشوئ پوهېدی چې هیڅ څوک په کور کې نه وو
6. Sie (3. Person Plural) ………. lauter singen.
هغوی کوی شول چې په لوړ غږ سندرې وواېي
7. Mein Großvater ………. großartig Tennis spielen. زما نیکه ډېر ښه تېنس لوبېدی شو
8. Meine Eltern ………. gestern nicht zum Schulfest kommen.
زما مور او پلار پرون نشول کولی چې د ښوونځي جشن ته راغلي وای

9. Jakob, ... du alle Aufgaben lösen? يعقوبه، تا ټولې پوښتنې حل کړی شوې؟
10. Mein bester Freund .... nicht lesen. زما له ټولو نه ښه ملګري لوست نشو کولی

Lösungen:
1. konnte 2. konntest 3. konnte 4. konnten 5. konntet 6. Konnten 7. konnte 8. konnten 9. konntest 10. konnte

müssen مجبور اوسېدل، ډېر ضرور اوسېدل				
ich	muss + te	=	musste	زه مجبور وم
du	muss + test	=	musstest	ته مجبور وې
er, sie, es	muss + te	=	musste	هغه مجبور و
wir	muss + ten	=	mussten	مونږ مجبور وو
ihr	muss + tet	=	musstet	تاسو مجبور واست
sie	muss + ten	=	mussten	هغوی مجبور وو

Beispielsätze:
Ich musste gestern 12 Stunden arbeiten. زه پرون مجبور وم چې دولس ساعته کار وکړم
Was musstet ihr gestern tun? پرون باید تاسو څه کړي وای؟

Übungen:

1. Ich .... immer alles mit meinem Bruder besprechen.
زه مجبور وم چې د هر څه په برخه کې له خپل ورور سره سلا وکړم
2. Du .... ja auch diesen Weg nehmen. ته هم مجبور شوې چې په دې لار تېر شې
3. Er .... ohne seinen Vater fahren. هغه هم مجبور شو چې بې له خپله پلاره ولاړ شي
4. Wir .... im Auto warten. مونږ مجبور شو چې په موټر کې انتظار وباسو
5. Ihr .... gestern das Mittagessen kochen.
تاسو مجبور وئ چې پرون د غرمې ډوډی پخه کړئ
6. Sie (3. Person Plural) .... sehr hohe Gebühren zahlen.
هغوی مجبور وو چې ډېر جګ ټکس تحویل کړي
7. Mein Freund .... seine Mutter zum Bahnhof begleiten.
زما ملګری مجبور و خپله مور د اورګاډي تر ستېشن پورې بدرګه کړي
8. Seine Freunde .... ihm bei den vielen Aufgaben helfen.
د هغه ملګري مجبور و چې له هغه سره په ډېرو وظیفو کې مرسته وکړي
9. .... du diese faulen Äpfel kaufen? دا ضرور و چې ته دا خوسا مڼې په بیه واخلې؟
10. Der General .... eine wichtige Entscheidung treffen.
جنرال مجبور و چې یوه مهمه پرېکړه وکړي

Lösungen:
1. musste 2. musstest 3. musste 4. mussten 5. musstet 6. mussten 7. musste 8. mussten 9. musstest 10. musste

mögen   یو شي ته زړه کېدل

③ د (mögen) مطلقه ماضي په نیمه قاعده ډول جوړیږي، په لاندې ډول:

ich	moch + te	=	mochte	زما یو شي ته زړه کېدو
du	moch + test	=	mochtest	ستا یو شي ته زړه کېدو
er, sie, es	moch + te	=	mochte	د هغه یو شي ته زړه کېدو
wir	moch + ten	=	mochten	زمونږ یو شي ته زړه کېدو
ihr	moch + tet	=	mochtet	ستاسو یو شي ته زړه کېدو
sie	moch + ten	=	mochten	د هغوی یو شي ته زړه کېدو

Beispielsätze:

Ich mochte früher keinen Spinat essen. — پخوا زما زړه نکېدو چې پالک وخورم

Was mochtet ihr früher nicht essen? — ستاسو پخوا د څه شی خوړلو ته زړه نکېدو؟

Präsens:	Präteritum:
Ich mag nicht mit dir streiten. زه نه غواړم چې له تا سره شخړه وکړم	Ich mochte nicht mit dir streiten. ما نه غوښتل چې له تا سره شخړه وکړم

Übungen:

1. Ich ………. unseren Lehrer nicht. — زمونږ ښوونکی زما نه خوښېدو
2. Du ………. sie schon immer. — ستا له ډېر پخوا راهیسي هغه خوښېدله
3. Sie (3. Person Singular) ………. die blaue Jacke nicht. — دا آبي رنګه کرتۍ د هغې نه خوښېدله
4. Wir ………. deine Aufsätze sehr. — ستا مقالې زمونږ ډېرې خوښېدلې
5. Ihr ………. mein Buch nicht. — زما کتاب ستاسو نه خوښېدو
6. Sie (3. Person Plural) ………. die kleine Stadt am Meer. — د بحر په غاړه دا وړوکی ښار د هغوی خوښېدو
7. Mein Neffe ………. nicht mit seinem Vater in die Stadt fahren. — زما د وراره خوښه نه وه چې د خپل پلار سره ښار ته ولاړ شي
8. Meine Klassenkameraden ………. mich nicht. — زه د خپلو ټولګیوالو نه خوښېدم
9. Ich dachte, du ………. keine Honigmelone? — ما فکر وکړو چې خټکی ستا نه خوښېدو
10. Ich ………. den Hund meines Onkels. — زما د تره سپی زما خوښېدو

Lösungen:

1. mochte 2. mochtest 3. mochte 4. mochten 5. mochtet 5. mochten 6. mochte 7. mochten 8. mochte 9. mochtest 10. mochte

Übungen: Modalverben in Präteritum (gemischte Verben).

1. Er ………. die Fragen des Professors in der Prüfung nicht beantworten.
   Deshalb ………. er die Prüfung wiederholen. په ازموینه کې هغه د پروفیسر پوښتنو ته ځواب نشو ورکولی. نو ځکه هغه مجبور و چې ازموینه تکرار کړي

2. Wo ist denn dein Bericht? Du .... ihn doch gestern abgeben.
ستا رپوټ چېرته دی؟ تا خو باید هغه پرون ورکړی وای
3. Früher .... ich keinen Spinat. پخوا پالك زما نه خوښېدل
4. Wir .... einen weiteren Mitarbeiter einstellen, damit der Termin eingehalten werden ....
د دې لپاره چې وخت له مونږ نه تېر نشي، مونږ مجبور وو چې یو بل همکار مقرر کړو
5. Tut mir Leid, ich .... dich nicht verletzen.
په دې باندې خواشینی یم، ما نه غوښتل چې تا روحآ ژوبل کړم
6. Vor einem Jahrhundert .... Frauen bei den Wahlen nicht wählen.
یوه پېړی مخکې ښځو ته اجازه نه وه چې په ټاکنو کې رآی ورکړي
7. Du bist ja schon da! .... du heute nicht später zur Arbeit kommen?
ته اوس راغلې؟ تا نه غوښتل چې نن لږخه وروسته کار ته راشې؟
8. Mein Bruder .... am Freitag Abend nicht ausgehen. Er .... zu Hause bleiben und lernen. زما ورور ته اجازه نه وه چې د ساعت تېرۍ لپاره بهر ولاړ شي. هغه مجبور و چې په کور کې پاتې شي او درس ووایي
9. Wir .... das letzte Stück rennen, sonst hätten wir den Zug verpasst.
مونږ مجبور شولو چې په وروستی برخه کې منډه ووهو او که نه نو اورګاډی له مونږ نه تلو
10. Dank unseres jungen Torhüters .... unsere Mannschaft das Spiel gewinnen. زمونږ د ځوان ګولکیپر پر مټ زمونږ لوبډلې لوبه وګټلی شوه

Lösungen:

1. konnte. musste 2. solltest 3. mochte 4. mussten. konnte 5. wollte 6. durften 7. wolltest 8. durfte. musste 9. mussten 10. konnte

Plusquamperfekt (vollendete Vergangenheit)
بعیده ماضي، ډېر لیرې پخوانی وخت، ډېر لیرې تېر مهال

له (ډېر لیري پخواني وخت = Plusquamperfekt) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې یوه خبره په (مطلقې ماضي = Präteritum) کې یاده شي خو اصلاً د دې خبرې نورې چارې ډېر پخوا تر سره شوي او خبره بشپړه او یا تمامه شوي وي. مثال:

Obwohl sie wochenlang fleißig geübt hatte, fiel sie durch die Prüfung. سره له دې چې هغې څو اونۍ ډېر تمرین کړی و خو بیا هم په ازموینه کې ناکامه شوه
Als der Notarzt eintraf, war der Verletzte bereits gestorben. کله چې عاجل ډاکټر راورسېدو نو ټپي وخته مړ شوی و

د (Plusquamperfekt) لغت د لاتیني ژبې (*plus quam perfectum* = mehr als perfekt) نه اخیستل شوی او مطلب یې دا دی چې یوه خبره بشپړه شوې او یا پای ته رسېدلې ده. ډېر لیرې پخوانی وخت په دې ډول جوړیږي چې لومړی د یو فعل د (Perfekt) منځنی برخه باید ولټول شي. کله چې د (Perfekt) منځنی برخه پیدا شوه نو بیا د (haben + sein) د فعلونو (Präteritum) ورسره یو ځای کیږي. مثال:

① (sagen = ویل) د (sagen) د فعل (Perfekt) کیږي (hat gesagt). د (Plusquamperfekt) لپاره دومره پکار دي چې له (hat) نه (hatte) جوړ شي او بیا (gesagt) ورسره یو ځای شي، یعني (hatte gesagt) وویل شي.

② (gehen = تلل) . د (gehen) د فعل (Perfekt) کیږي (ist gegangen). د (Plusquamperfekt) د جوړولو لپاره دومره پکار دي چې له (ist) نه (war) جوړ شي او بیا (gegangen) ورسره یوځای شي، یعني (war gegangen) وویل شي.

تکرار	د ډېر لیري پخواني وخت یا (Plusquamperfekt) او د نږدې پخواني وخت یا (Perfekt) توپیر تش دومره دی چې په (Perfekt) کې د (haben) او یا (sein) اوسنی وخت یا (Präsens) کارول کیږي، یعنې (er hat) او یا (er ist) ، خو په (Plusquamperfekt) کې د (haben) او یا (sein) مطلقه ماضي یا (Imperfekt/Präteritum) کارول کیږي، په دې ډول: (er hatte) او یا (er war) .

	Perfekt	Plusquamperfekt	Perfekt	Plusquamperfekt
ich	habe gesagt	hatte gesagt	bin gegangen	war gegengen
du	hast gesagt	hattest gesagt	bist gegangen	warst gegangen
er	hat gesagt	hatte gesagt	ist geganhen	war gegangen
wir	haben gesagt	hatten gesagt	sind gegangen	waren gegangen
ihr	habt gesagt	hattet gesagt	seid gegangen	wart gegangen
sie	haben gesagt	hatten gesagt	sind gegangen	waren gegangen

په کوم وخت کې له (Perfekt) او په کوم وخت کې د (Plusquamperfekt) نه کار اخیستل کیږي؟

که چیرته د یوې جملې اصلي برخه په حال یا (Präsens) کې وي، نو فرعي برخه یې په (Perfekt) کې استعمالیږي. مثال:

Wir können jetzt gehen, nachdem du zum Glück gekommen bist, مونږ کوی شو چې اوس ولاړ شو، په دې چې ته له نیکه مرغه راغلی

په پورتنۍ جمله کې لومړنی برخه یې، یعني (wir können) په اوسني وخت کې یاده شوېده، نو ځکه په دوهمه برخه کې له (Perfekt) نه کار اخیستل شوی چې هغه (gekommen bist) دی.

که چیرته د یوې جملې اصلي برخه په (Imperfekt) او یا په (Perfek) کې وي، نو فرعي بجمله یې په (Plusquamperfekt) کې استعمالیږي. مثال:

Wir konnten dann gehen, nachdem du zum Glück gekommen warst, په دې چې ته له نیکه مرغه راغلی وې ، نو مونږ بیا وکړی شو چې ولاړ شو

په پورتنۍ جمله کې لومړنی برخه، یعني (wir konnten) په (Imperfekt) کې یاده شوېده، نو ځکه په دوهمه برخه کې له (Plusquamperfekt) نه کار اخیستل شوی چې هغه (gekommen warst) دی.

Übungen: Wählen Sie „haben“ oder „sein“ aus!

1. Wir ………… die Nachricht schon gelesen, als der Rechner abstürzte.
مونږ دا خبر ډېر وخته لوستلی و چې کمپيوټر يوناڅاپه مړ شو
2. Ich ………… nicht weit gelaufen, als mir das Bein weh tat.
زه لا ليرې تللی نه وم چې پښه مې په درد شوه
3. ………… ihr für die Prüfung gelernt? تاسو د ازموينې لپاره درس لوستی و؟
4. ………… du zuvor schon dort gewesen? ته له هغې نه دمخه هلته وې؟
5. Als sie hier ankam, ………… sie noch keine Kopfschmerzen.
کله چې هغه دلته ورسېدله، سر يې لا نه خوږېدو

Lösungen:
1. hatten 2. war 3. hattet 4. warst 5. hatte

Übung: Ergänzen Sie die Sätze im Plusquamperfekt. (schwache Verben).

1. Nachdem er (stürzen) ……….. , tat ihm das linke Bein weh.
وروسته له دې چې هغه ولوېدو، نو کينه پښه يې په درد شوه
2. Leztes Jahr zogen meine Freunde in den Ort, in dem sie vorher (studieren) ……… تېر کال زما ملګرو هغه ځای ته کډه وکړه چې پخوا يې هلته تحصيل کړی و
3. Es kamen viel mehr Leute als ich (einladen) ………… له هغو کسانو نه پرته چې ما رابللي وو، ګڼ شمېر نور کسان هم راغلل
4. Als das Eis (tauen) ……….., konnten man wieder spazieren gehen.
کله چې کنګل ويلې شو، نو بيا سړی چکر وهلی شو
5. Wir vergaßen alle Wörter, die wir so fleißig (lernen) …………
هغه لغات چې مونږ په دومره خواری زده کړي وو، ټول مو هېر شول

Lösungen:
1. gestürzt war 2. studiert hatten 3. eingeladen hatte 4. getaut war 5. gelernt hatten

Übungen: Schreiben Sie Sätze im Plusquamperfekt (starke/gemischte Verben).

1. Ich erhielt heute den Brief, den du mir gestern (schreiben) ………..
هغه ليك چې تا ماته پرون ليکلی و، نن راورسېدو
2. Als der Direktor so spät kam, (wir/schon/gehen) …………
کله چې مدير دومره ناوخته راغی، مونږ له هغې نه مخکې وخته تللي وو
3. Wir kaufen in dem Geschäft ein, das uns unser Nachbar (empfehlen) ………
مونږ په هغه مغازه کې سودا اخلو چې زمونږ ګاونډي مونږ ته سپارښتنه کړې وه
4. Wir gingen zu dem Raum zurück, in dem wir zuvor (sitzen) …………
مونږ هغه خونې ته بېرته ولاړو چې مخکې پکې ناست وو

5. Nachdem mein Bruder sehr schnell (rennen) ………., bekam er Beinschmerzen.
کله چي زما ورور ډېر ژر منډې ووهلې، پښه يې په درد شوه

Lösungen:
1. geschrieben hattest 2. waren wir schon gegangen 3. empfohlen hatte
4. gesessen hatten 5. gerannt war

Futur I (Zukunft) لومړی راتلونکی وخت، آینده

(Futur) راتلونکي وخت يا آينده ته وايي، يعني دا چې هر څه چې په راتلونکي کې کيږي، هغه په (Futur) بيانيږي. دا مطلب د ګرامر په کتابونو کې په دغه عباراتو ليکل شويدی. په ليکل شوې ژبه او يا په دفترونو کې به دا همداسې وي، خو په ورځينی ويل شوې ژبه کې بيا داسې نده. داسې يو څوك به په جرمني کې پيدا نشي چې هغه په ويل شوې ژبه کې داسې ووايي :

Ich werde in fünf Minuten nach Hause gehen. زه به پنځه دقيقې وروسته کور ته ولاړ شم

سره له دې چې دا پېښه يعنې (کور ته تګ) پنځه دقيقې وروسته په راتلونکي وخت (Futur) کې کيږي، خو ټول جرمنيان د (Futur) په ځای له (اوسنی وخت = Präsens) نه کار اخلي او داسې وايي چې:

Ich gehe in fünf Minuten nach Hause. زه پنځه دقيقې وروسته کور ته ځم

دا چې د جرمني ولس د (راتلونکي = Futur I) په ځای له (اوسني وخت = Präsens) نه کار اخلي، نو دا سوال راپيدا کيږي چې د (راتلونکي = Futur I) نه څه وخت کار اخيستل کيږي؟ مخکې له دې چې دې سوال ته ځواب ووايو، ښه به دا وي چې د (Futur I) د زده کولو ګرامري قاعده زده کړو.
راتلونکی وخت په دوه ډوله دی:

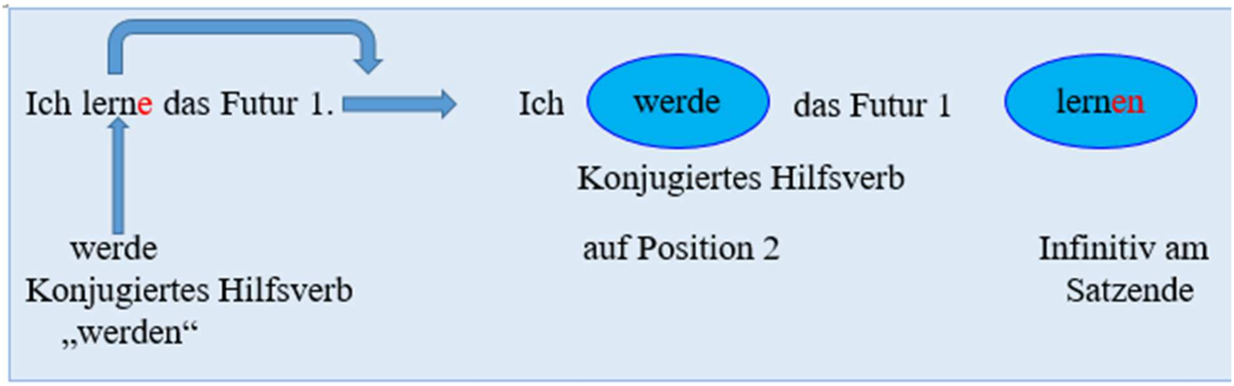
Futur I = لومړی راتلونکی وخت	Futur II دوهم راتلونکی وخت

د لومړي راتلونکي وخت (Futur I) د جوړولو لار دا ده:

werden	+	Infinitiv	=	Futur I
کېدل	+	مصدر	=	لومړی راتلونکی

پوښتنه	(werden) خو پخپله هم يو مصدر دی او (Infinitiv) خو هسې هم يو مصدر دی، نو د جملې جوړولو په وخت کوم يو ګردان شي، (werden) او که (Infinitiv)؟
ځواب	د جملې د جوړولو په وخت مصدر (Infinitiv) پخپل حال پاتې کيږي او تش (werden) ګردانيږي، په لاندې ډول

Er *wird* in einer Stunde nach Hause gehen. هغه به يو ساعت وروسته کور ته ولاړ شي

د (werden) ګردان بې قاعده دی چې په لاندې جدول کې ليکل شوی دی:

ich	werde ز ه به شم		wir	werden مونږ به شو
du	wirst ته به شې		ihr	werdet تاسو به شئ
er, sie, es	wird هغه به شي		sie	werden هغوی به شي

اوس به راشو دی ته چې د (Futur I) نه په کومو حالاتو کې کار اخيستل کيږي:

① له (Futur I) نه هغه وخت د (حال = Präsens) په ځای کار اخيستل کيږي چې يوه خبره ډيره جدي وي، سخت عاقبت ولري او يا د راتلونکي لپاره ډيره اړينه وي، او يا د وړاندويني (پيش بيني) لپاره ورنه کار واخيستل شي. مثال:

In 20 Jahren werden wir den Krebs besiegen. په شل کالو کې به مونږ په سرطان برلاسی شو

② کله چې په راتلونکي وخت لپاره يو څوك يو اټکل وکړي. د دې اټکل لپاره زياتره وخت (vermuten) او يا (nicht wissen) کارول کيږي، مثال:

Ich vermute, er wird deinen Vorschlag nicht akzeptieren. زه اټکل کوم چې هغه به ستا وړانديز ونه مني
Ich weiß nicht genau, was mein Sohn gerade macht. Er wird bald ins Bett gehen. زه ښه نيوهيږم چې زما زوی په دې شيبه کې څه کوي. هغه به په دې لنډو کې ويده شي

③ کله چې يو څوك خپله هيله بيانه کړي، مثال:

Ich hoffe, er wird seine Prüfung bestehen. زه هيله کوم چې هغه په خپله ازموينه کې بريالی شي
Morgen wird schon alles gut gehen. سبا به هر څه به ښه توګه تير شي

④ کله چې په راتلونکی وخت باندې يو امر او يا يو ممانعت بيان شي، مثال:

Das wirst du sofort unterlassen! ته به دا کار سمدلاسه پريږدې

⑤ کله چې د يوې پيښې يادونه په اوسني وخت کې وشي خو دا پيښه په راتلونکي وخت کې بشپړه شي. مثال:

Du wirst später als Arzt guten Erfolg haben. ته به وروسته د ډاکټر په حيث ښه بری ولرې

Übung: Schreiben Sie Sätze im Futur I.

1. (wer/helfen/mir) ………… څوك به له ما سره مرسته وکړي؟
2. (ich/aufstehen/morgen/früh) ………… زه به سبا وخته راجګ شم
3. (die Studenten/demonstrieren/gegen die Regierung) ………… محصلين به د حکومت په وړاندې لاريون وکړي
4. (du/nicht/studieren/Jura) ………… ته به د حقوقو تحصيل ونکړې
5. (ihr/nicht/bekommen/mehr Gehalt) ……… تاسو ته به له دې نه ډېر معاش درنکړل شي

Lösungen:

1 Wer wird mir helfen?
2. Ich werde morgen früh aufstehen.
3. Die Studenten werden gegen die Regierung demonstrieren.
4. Du wirst nicht Jura studieren.
5. Ihr werdet nicht mehr Gehalt bekommen.

Übung: Schreibe Fragen im Futur I.

1. (es/morgen/schneien) …………? سبا به واوره وشي؟
2. (ihr/besuchen/uns) …………? تاسو به زمونږ ليدو ته راشئ؟
3. (wo/du/studieren) …………? ته به چېرته تحصيل وکړې؟
4. (was/er/sagen/dazu) …………? هغه به په دې برخه کې څه ووايي؟
5. (wann/wir/wiedersehen/dich) …………? مونږ به تا بيا کله ووينو؟

Lösungen:

1. Wird es morgen schneien? 2. Werdet ihr uns besuchen? 3. Wo wirst du studieren? 4. Was wird er dazu sagen? 5. Wann werden wir dich wiedersehen?

Übung: Ergänzen Sie Futur I!

1. Schwarze Wolken überziehen den Himmel. Es (regnen)………. heute noch …………. اسمان په تورو وريځو پوښول کيږي. نن به باران وشي
2. Sie sind schon lange verlobt. Sie (heiraten) ………. bald ……….. هغوی له ډېر وخت راهيسې له يوبل سره کوژدن دي.هغوی به دې لنډو کې واده وکړي
3. Er leidet an Krebs. Er (sterben) ………. in den kommenden Monaten ……….. هغه په سرطان اخته دی. هغه به په څو مياشتو کې مړ شي
4. Mein Bruder (fliegen)………. in diesem Jahr nach Japan. ……….. زما ورور به په دې کال کې جاپان ته ولاړ شي
5. Der beste Schüler (studieren) sicherlich Medizin ………. اولنمره زده کوونکې به يقيناً د طب تحصيل وکړي
6. Er (berenten) ……….. aus gesundheitlichen Gründen vorzeitig ………… . هغه ته به د روغتيايي لاملونو له کبله مخکې له وخته تقاعد ورکړل شي

7. Ich verspreche, dass ich immer (treu bleiben) ……….. …………

زه ژمنه کوم چې زه به تل وفادار واوسم

8. Ich (machen) ……….. eine Diät ………… ., da ich an Diabetes leide.

زه به پرهېز وکړم، ځکه چې زه د شکرې په ناروغی اخته یم

9. Er (rauchen) ……….. nicht mehr …………, da er Asthma hat.

هغه به نور سګرټ ونه څکوي، ځکه چې هغه د ساه لنډۍ ناروغي لري

10. Du bist faul. Du (schaffen) ……….. die Prüfung auf keinen Fall …………

ته نالایق یې. ته به په هېڅ ډول په ازموینه کې بریالی نشې

Lösungen:

1. Es *wird* heute noch *regnen*. 2. Sie *werden* bald *heiraten*. 3. Er *wird* in den kommenden Monaten *sterben*. 4. Mein Bruder *wird* in diesem Jahr nach Japan *fliegen*. 5. Der beste Schüler *wird* sicherlich Medizin *studieren*. 6. Er *wird* aus gesundheitlichen Gründen vorzeitig *berentet*. 7. Ich verspreche, dass ich immer *treu bleiben werde*. 8. Ich *werde* eine Diät *machen,* da ich an Diabetes leide. 9. Er *wird* nicht mehr *rauchen,* da er Asthma hat. 10. Du bist faul. Du *wirst* die Prüfung auf keinen Fall *schaffen.*

Futur II (vollendete Zukunft)

دوهم راتلونکی وخت (بشپړ راتلونکی)

له (Futur II) نه د (Futur I) په پرتله ډېر لږ کار اخیستل کیږي، او له بلې خوا جوړول یې هم لږ څه ګران دي. اوس به په لنډ ډول زده کړو چې له (Futur II) نه مطلب څه شی دی. کله چې سړي په اوسني وخت کې د یو کار لپاره عاجز وي، خو په راتلونکي کې دا کار په بریالیتوب سرته رسوی شي، نو په دې وخت کې بیا (Futur II) پکاریږي. د بېلګې په توګه یو سړی وایي چې:

Jetzt bin ich arm. Aber in 20 Jahren werde ich ein reicher Mann sein. زه اوس بېوزلی یم، خو شل کاله وروسته به زه یو بډا سړی یم

په دې چې مونږ اوس د (Futur II) په مانا پوه شولو، نو له ډېرو تفصیلاتو نه مخکې به د (Futur II) جوړول زده کړو. د (Futur II) د زده کولو لپاره ډېر اړین دا دي چې مونږ پخواني څپرکي، یعنې (Partizip II) او یا د (Perfekt) جوړول ښه زده کړي وي. که دا مو زده وي، نو بیا د (Futur II) زده کول اسان دي او هغه په دې ډول دي:

werden	+	Partizip II	+	haben/sein	=	Futur 2

Der Patient ist schwer krank. Er stirbt morgen. رنځور ډېر سخت ناروغ دی. هغه سبا مړ کیږي.

که مونږ دلته د دوهمې جملې (Perfekt) جوړ کړو، نو وبه وایو چې:

Der Patient ist schwer krank. Er ist morgen gestorben. رنځور سخت ناروغ دی. هغه سبا مړ دی

د (Futur II) د جوړولو په وخت له دې جملې سره (werden) یوځای کېږي چې (werden) د جملې دوهم ځای نیسي او په دغه ځای کې ګردانیږي، یعني په پورتنی جمله کې د (ist) په ځای (wird) راځي او د جملې په پای کې (ist) د مصدر په توګه، یعني د (sein) په توګه راځي، په دې ډول:

Der Patient ist schwer krank. Er wird morgen gestorben sein.
رنځور سخت ناروغه دی. هغه به سبا مړ شوی وي

د (Futur II) د جوړولو لپاره یوه بله لار هم شته او هغه دا ده چې که (Futur I) په (Perfekt) واړول شي او د جملې په پای کې فعل ګردان نشي بلکې د مصدر یا (Infinitiv) په توګه استعمال شي، نو له دې نه (Futur II) جوړیږي، په لاندې ډول:

Futur I	+	Perfekt	=	Futur II

د دې مطلب د اسانه کولو لپاره به قدم په قدم مخکې ولاړ شو. لومړی به یوه جمله په اوسني وخت (Präsens) کې جوړه کړو چې هغه دا ده:

Ich baue nächstes Jahr ein Haus. زه په راتلونکي کال کې یو کور جوړوم

د (Präsens) حالت به اوس په (Futur I) بدل کړو:

Ich werde nächstes Jahr ein Haus bauen. زه به په راتلونکي کال کې یو کور جوړ کړم

اوس به (Futur I) په (Perfekt) بدل کړو، چې په دې ډول له (bauen) نه به (ich habe gebaut) جوړ شي:

Ich habe nächstes Jahr ein Haus gebaut. په راتلونکي کال کې ما یو کور جوړ کړی دی

په وروستي قدم کې به دا (Perfekt) په (Futur II) بدل کړو او دا به په دې ډول وي چې د دې جملې د (habe) ځای به (werde) ونیسي او (habe) به د جملې په پای کې راشي، خو د مصدر یا د (Infinitiv) په توګه، یعني له (habe) نه به (haben) جوړ شي. دا بشپړه جمله به په دې ډول ولیکو:

Ich werde nächstes Jahr ein Haus gebaut haben.
ما به په راتلونکي کال کې یو کور جوړ کړی وي

Person شخص	Futur I لومړنی راتلونکی وخت	Futur II دوهمنی راتلونکی وخت
ich	werde haben وبه لرم	werde gehabt haben (ما) به درلودلي وي
du	wirst haben وبه لرې	wirst gehabt haben (تا) به درلودلي وي

er/sie/es	wird haben وبه لري	wird gehabt haben (هغه، هغې) به درلودلي وي
wir	werden haben وبه لرو	werden gehabt haben (مونږ) به درلودلي وي
ihr	werdet haben وبه لرئ	werdet gehabt haben (تاسو) به درلودلي وي
sie	werden haben وبه لري	werden gehabt haben (هغوی) به درلودلي وي

1. Futur I

1. Ich werde nächstes Jahr ein Auto haben. په راتلونکي کال کې به زه يو موټر ولرم
2. Vielleicht wirst du Morgen bei der Prüfung viel Glück haben.
کېدی شي چې سبا په ازموينه کې ستا ډېره طالع وي
3. Er wird nicht so viel Glück haben wie du. د هغه به لکه ستا په شان دومره ډېره طالع نه وي
4. Wir werden Morgen hier schönes Wetter haben. سبا به دلته زمونږ هوا ښه وي
5. Ihr werdet nächstes Jahr viel Arbeit vor euch haben.
په راتلونکي کال کې به ستاسو په مخکې ډېر کار پروت وي
6. Damit werden sie auch nicht den Himmel auf Erden haben.
په دې باندې به هغوی ته هم په دې دنيا کې جنت په نصيب نشي (اصطلاح)

2. Futur II

1. Damals werde ich wohl viel Angst gehabt haben.
په هغه وخت کې کېدی شي چې زه به ډېر ډارېدم
2. Für deinen Rücktritt wirst du wohl einen Grund gehabt haben.
د خپلې استعفا لپاره کېدی شي تا به کوم علت درلودلی وي
3. Er wird vermutlich viel Geld gehabt haben. کېدی شي چې هغه به ډېرې پيسې درلودلې وي
4. Sie werden wohl davon keine Ahnung gehabt haben.
کېدی شي چې هغوی به په دې برخه کې هېڅ آګاه نه وو
5. Ihr werdet wohl eine böse Absicht gehabt haben.
کېدی شي چې تاسو به کوم بد قصد درلود
5. Sie werden wohl keine Gelegenheit gehabt haben.
کېدی شي چې هغوی ته به موقع په لاس نه وي ورغلې

Übungen:

1. Er sagte: „Das Kind ……. jetzt Hunger ………“. هغه ووېل: ماشوم به اوس وږی وي
2. Er sagte: „Das Kind ……. gestern Hunger …… …….“.
هغه ووېل: ماشوم به پرون وږی و
3. Du ……….. in einem Jahr einen interessanten Beruf …………
ته به يو کال وروسته يو په زړه پورې مسلك ولرې
4. Wir ………… dort einen tollen Ausblick …………
مونږ به هلته هره خوا ښه نظر وکولای شو
5. Ich ……… in Zukunft keinen Erfolg …….. زه به په راتلونکې کې بريالی نشم

6. Ihr …….. gestern Abend Kopfschmerzen ……….. ………

تاسو به پرون سر خوږی درلود

7. Sie ……….. bei der letzten Prüfung Pech ………… ………….

په وروستی ازموینه کې به د هغوی طالع کمه وه

8. Du ………. die Gelegenheit ……….., mit ihm zu sprechen.

تا ته به موقع په لاس درشي چې له هغه سره خبرې وکړې

9. Du …….. vor zwei Jahren die Gelegenheit ……. ….., mit ihm zu sprechen.

دوه کاله مخکې به تا ته موقع په لاس وه، چې له هغه سره دې خبرې کړې وای

10. Sie ………. bei der nächsten Prüfung Probleme …………

تاسو به په راتلونکې ازموینه کې ستونځې ولرئ

Lösungen:

1. wird …. haben 2. wird …… gehabt haben 3. wirst ….. haben 4. werden….. haben 5. werde ….. haben 6. werdet ……. gehabt haben 7. Werden …….. gehabt haben 8. Wirst ……… haben 9. wirst ……. gehabt haben 10. werden ……. haben

Person شخص		Futur I لومړنی راتلونکی	Futur II دوهم راتلونکی
ich	زه	werde sein به یم	werde gewesen sein به وم
du	ته	wirst sein به یې	wirst gewesen sein به وې
er/sie/es	هغه	wird sein به وي	wird gewesen sein به و
wir	مونږ	werden sein به یو	werden gewesen sein به وو
ihr	تاسو	werdet sein به یاست	werdet gewesen sein به وئ
sie	هغوی	werden sein به وي	werden gewesen sein به وو

1. Futur I

1. Nächstes Jahr werde ich 18 Jahre alt sein. په راتلونکي کال کې به زه ۱۸ کلن یم
2. Du wirst wohl dumm sein, wenn du dazu Nein sagst.
ته به احمق یې چې دې ته (نه) ووایې، دا رد کړې، دا ونه منې
3. Er wird der zukünftige Schuldirektor sein. هغه به د ښوونځي راتلونکی مدیر وي
4. Wir werden morgen um 12 Uhr dort sein. مونږ به سبا په ۱۲ بجو هلته واوسو
5. Ihr werdet dafür ewig dankbar sein. تاسو به ټول عمر له دې کبله منونکي واوسئ
6. Sie werden dort sehr ruhig sein. هغوي به هلته ډیر ارام واوسي

2. Futur II

1. An diesem Tag werde ich wohl sehr müde gewesen sein.
کېدی شي چې زه به په دې ورځ ډېر ستړی وم
2. Bei dem Unfall wirst du wohl betrunken gewesen sein.
په دې ټکر کې به تا الکول څښلي وو
3. Er wird wohl in der Nacht sehr unruhig gewesen sein.
په دې شپه کې کېدی شي چې هغه به ډېر ستړی و

4. Wir werden wohl sehr in Sorge gewesen sein.
کېدی شي چې مونږ به ډېر په اندېښنه کې وو
5. Ihr werdet wohl dort nicht anwesend gewesen sein.
کېدی شي چې تاسو به هلته حاضر نه واست
6. Sie werden wohl mit dieser Methode erfolgreich gewesen sein.
کېدی شي چې هغوي به په دې طریقې بریالي وو

اوس چې د (Futur II) په جوړولو پوه شولو، نو دا به زده کړو چې له (Futur II) نه په کومو حالاتو کې کار اخیستل کیږي. له (Futur II) نه په لاندینیو حالاتو کې کار اخیستل کیږي:

① کله چې د راتلونکي وخت لپاره د یو کار یا د یوې پېښې یادونه وشي او همدا شان د دې کار بشپړتیا اعلان شي. مثال:

Morgen um diese Zeit werde ich meine Prüfung bestanden haben. سبا همدغه وخت به زه په خپله ازموینه کې بریالی شوی یم
Bis Weihnachten wird das alles vergessen sein. تر کرسمسه پورې به دا هر څه هېر شوي وي

② کله چې په تېر وخت کې د یوې پېښې لپاره یو څوك خپل اټکل یا تصور څرګند کړي. مثال:

Deine Verletzung wird schon nicht so schlimm gewesen sein. ستا زخم به په دومره بد حالت نه و
Er wird eure Verabredung schon nicht vergessen haben. د هغه به ستاسو وعده هېره شوې نه وي

③ کله چې په راتلونکي کې د یو کار په برخه کې مخکې له مخکې معلومات وړاندې شي، مثال:

Morgen wird die Entscheidung über ihren Antrag bereits gefallen sein. ستاسو د غوښتنلیك په برخه کې به سبا فیصله شوې وي Ich werde den Bericht bis morgen Abend gelesen haben. دا رپوټ به تر سبا ماښامه پورې ما لوستی وي

Übungen: *haben* oder *sein*? Wählen Sie die richtige Form aus!

1. Er wird wohl eine Dummheit (begehen) ………….. هغه به کوم بې عقله کار کړی وي
2. Bis dahin werden wir in den Urlaub (fahren) ……….. .
تر هغه پورې به مونږ په رخصتۍ تللي یو
3. In zehn Jahren wird das Haus (zerfallen). لس کاله وروسته به دا کور ړنګ شوی وي
4. Wenn ihr nach Hause kommt, werde ich schon das Essen für euch (kochen).
کله چې تاسو کور ته راشئ، نو ما به تاسو لپاره ډوډۍ پخه کړې وي
5. In spätestens einer Stunde wird das Kind (einschlafen).
که ډېر ځنډ شي، نو په یو ساعت کې به ماشوم ویده شوی وي

Lösungen:
1. begangen haben 2. gefahren sein 3. zerfallen sein 4. gekocht haben
5. eingeschlafen sein

Übung: Schreiben Sie Sätze im Futur II.

1. (er/gehen/schon/nach Hause) …………… هغه به کور ته تللی وي
2. (ihr/fragen/gar nicht/ihn) …………… تاسو به له هغه نه هېڅ پوښتنه نه وي کړې
3. (du/liegen/am Strand/die ganze Zeit) ……………
ته به دا ټول وخت د بحر په غاړه پروت وې
4. Bis dahin (ich/aufwachen/schon wieder) ……………
تر هغه پورې به زه بېرته وېښ شوی یم
5. Bis zum Wochenende (wir/lernen/das Lied) ……………
د اونۍ تر پایه پورې به مونږ دا سندره زده کړې وي

Lösungen:
1. Er wird schon nach Hause gegangen sein. 2. Ihr werdet ihn gar nicht gefragt haben. 3. Du wirst die ganze Zeit am Strand gelegen haben. 4. ….. werde ich schon wieder aufgewacht sein. 5. ….. werden wir das Lied gelernt haben.

Übung: Schreiben Sie Fragen im Futur II.

1. (er/umsteigen/am richtigen Bahnhof) ……………?
هغه به د اورګاډي په صحیح سټېشن کې بل اورګاډي ته ختلی وي؟
2. (du/schreiben/den Brief/bis morgen) …………? تا به تر سبا پورې دا لیك لیکلی وي؟
3. (die Nachbarn/annehmen/unser Paket) ……………?
زمونږ ګاونډیانو به زمونږ پارسل اخیستی وي؟
4. (ihr/bestehen/alle Prüfungen/bis Juli) ……………?
تاسو به تر جولای میاشتې پورې په ټولو ازموینو کې بریالی شوي یاست؟
5. (wie weit/wir/laufen/wohl schon) ……………? مونږ به څومره مزل کړی وي؟

Lösungen:
1. Wird er am richtigen Bahnhof umgestiegen sein? 2. Wirst du den Brief bis morgen geschrieben haben? 3. Werden die Nachbarn unser Paket angenommen haben? 4. Werdet ihr bis Juli alle Prüfungen bestanden haben? 5. Wie weit werden wir wohl schon gelaufen sein?

Tempus und objektive Zeit مهال او ریښتینی وخت

په پورتنو مهالیز نومونو کې مطلق پخوانی وخت، نږدې پخوانی وخت، لیرې پخوانی وخت یاد شویدي. د دې پخوانو وختونو نږدېوالي او یا لیرېوالی کوم چا اندازه کړی ندی نو ځکه ورنه دا مانا نشي اخیستل کېدی چې دا پخوانی وخت په ریښتیا ډېر پخوا و او که لږ پخوا و. نو په دې اساس د نږدې پخواني وخت او یا د لیرې پخواني وخت اصطلاحات تش نومونه دي چې په دې لغاتو ایښودل شوي دي او بس. د ریښتیني نږدېوالي او یا لیرېوالي لپاره نور دقیق توضیحات پکار دي لکه د وخت بیان او داسې نور. مثال:

1. Er fuhr nach Berlin.	هغه برلین ته ولاړ (مطلقه ماضي)
2. Er ist nach Berlin gefahren.	هغه برلین ته تللی دی (نږدې ماضي)
3. Er war nach Berlin gefahren.	هغه برلین ته تللی و (لیرې ماضي)

په دې پورتنيو مثالونو کې څرګنده نده چې کومه ماضي له نورو نه پخوا وه. دا چې کومه يوه ماضي په ريښتيا ډېره پخوا وه او کومه يوه ماضي لنډ وخت مخکې تېره شوېده، دا يوازې او يوازې د وخت دقيق بيان کوی شي . لاندیني مثالونه دا موضوع په دقيق ډول روښانه کوي:

1. Er fuhr vor zwei Jahren nach Berlin.	هغه دوه کاله دمخه برلين ته ولاړ (مطلقه ماضي)
2. Er ist vor einem Jahr nach Berlin gefahren.	هغه يو کال دمخه برلين ته تللی دی (نږدې ماضي)
3. Er war vor 6 Monaten nach Berlin gefahren.	هغه شپږ مياشتې دمخه برلين ته تللی و (لیرې ماضي)

څنګه چې په پورتنو مثالونو کې ليدل کيږي، دربمه جمله سره له دې چې نوم يې دی (لیرې ماضي يا (Plusquamperfekt) ، خو د وخت په اساس له (Perfekt) يا نږدې ماضي نه لږ وخت پرې تېر شوی دی.

Transitive und intransitive Verben
لازمي او متعدي فعلونه

هر فعل چې په يوې جملې کې استعمالیږي نو لوستونکی بايد په دې پوه شي چې دا فعل په کوم حالت کې استعمالیږي، يعني دا چې دا فعل تش يو فاعل ته او که يو مفعول ته هم اړتيا لري او که نه، يعني دا چې دا فعل لازمي دی او که متعدي؟

① متعدي فعلونه يا Transitive Verben

(transitiv) يوه لاتيني کلمه ده چې په جرمني ژبه کې ورته (*hinübergehend, zielend*) وايي. په عربي ژبه کې (transitiv) ته (متعدي) وايي. د متعدي مانا ده: تېرى يا تجاوز کوونکی. له دې نه مطلب دا دی چې دغه فعلونه له فاعل نه ورتېرېږي او يو مفعول ته ورځي، او يا دا چې يو مفعول په نښه کوي. که چېرته دا فعل يو مفعول ته اړتيا ولري، نوا دا سوال پيدا کيږي چې هغه مفعول څه شان مفعول دی؟ آيا دا مفعول (Dativ) دی او که (Akkusativ) . هر هغه فعل چې په يو چا باندې يو څه کيږي، لکه وهل يا ليدل يا خوړل، هغه يو (Akkusativ) ته اړتيا لري، دې ته (transitiv) يا متعدي فعل وايي. مثال:

Ich esse einen Apfel.	زه يوه منه خورم	Hast du ihn gesehen?	تا هغه وليد؟

څنګه چې په پورتنيو مثالونو کې ليدل کيږي (خوړل = essen) ، (ليدل = sehen) ، (پوښتل fragen) متعدي فعلونه يعني (transitiv) دي چې يو (Akkusativ) ته اړتيا لري. څکه کله چې سړی وايي: (زه خورم) نو دا سوال پيدا کيږي چې زه څه شی خورم. نو هغه څه چې زه خورم ، هغه مفعول شو. همدا شان (ليدل = sehen) . دلته سوال راپيداکيږي چې زه څوك او يا څه شی وينم. دا هرڅه چې زه وينم دا مفعول شو. دا ټول فعلونه چې يو مفعول پکې ياديږي، هغه هر يو (Akkusativ) ته اړتيا لري. په جرمني ژبه کې د (transitiv) لپاره تل دا سوال کيږي چې :

wen	oder	was	څه شی	يا	څوك

پوښتنه	(Dativ خو هم مفعول دی، نو کوم فعلونه چې له (Dativ) سره راځي، آيا هغه لازمي يا متعدي فعلونه دي، يعني (transitiv) او يا (intransitiv) فعلونه دي؟
ځواب	هغه متعدي يا (transitiv) فعلونه ندي. دا شان فعلونه (intransitiv) يا لازمي فعلونه دي، څکه چې (Akkusativ) ورسره نشته. يو څو مثالونه په جملو کې:

پاملرنه	د هر(transitiv) فعل مفعول یا (Akkusativ) په (Passiv) جمله کې په فاعل یا (Nominativ) بدلیږي. مثال:

Ich esse den Apfel.	زه منه خورم
Du malst ein Bild.	ته یو انځور رسموې
Er schreibt einen Aufsatz.	هغه یوه مقاله لیکي

② لازمي فعلونه یا Intransitive Verben

لازمي فعلونه هغه فعلونه دي چې تش یو فاعل ته اړتیا لري، لکه (تلل، راتلل gehen, kommen) . دغه فعلونه ځکه لازمي یا (intransitiv) فعلونه دي چې کوم مفعول پکې نشته. مثال:

Ich gehe. زه ځم	Du kommst. ته راځې	Das Kind schläft. ماشوم ویده دی

دلته داسې پوښتنه نشي کېدی چې (*wen oder was*) یعني د (څوک یې او څه شی یې) پوښتنه نشته. سرې داسې پوښتنه نشي کولی چې (زه څوک ځم) او یا (زه څه شی ځم). ځینې فعلونه شته چې هغوی یو مفعول ته اړتیا لري. خو دا مفعولونه (Dativ) او (Genitiv) دي، خو (Akkusativ) پکې نشته. دا شان فعلونه هم (intransitiv) دي.

Nominativ	Das Kind schläft. ماشوم ویده دی
Dativobjekt	Er hilft dem Kind. هغه له ماشوم سره مرسته کوي
Genitivobjekt	Das bedarf keiner Erklärung. دې ته څه تشریحات پکار ندي
Präpositionalobjekt	Wir warten auf den Bus. مونږ سرویس ته په انتظار یو
adverbiale Ergänzung	Die Sitzung dauert lange. غونډه اوږده شوه

پاملرنه	ځینې فعلونه شته چې هم (transitiv) او هم (intransitiv) استعمالیدی شي، یعني هم لازمي او هم متعدي فعلونه دي. دلته دا پوښتنه راولاړیدی کیږي چې ولې؟ ځواب دا دی چې کله چې دا فعلونه (transitiv) استعمال شي، نو مانا یې یو شی ده او کله چې (intransitiv) استعمال شي، نو مانا یې بل شی ده. بل دا چې د داسې فعلونو پخواني وختونه، یعني (Imperfekt) او (Perfekt) هم بل شان دي. دا شان مثالونه به په لاندینو جملو کې وګورو:

transitiv متعدي	intransitiv لازمي
hängen: ځوړندول	*hängen*: ځوړند اوسېدل
er hängt, er *hängte*, er *hat gehängt*. Ich habe das Bild an die Wand *gehängt*. ما عکس په دیوال ځوړند کړو	es hängt, es *hing*, es *hat gehangen* Das Bild hat an der Wand *gehangen*. عکس په دیوال ځوړند و
rauchen: سګرټ څکول	*rauchen*: له یوه ځایه لوګی راوتل، لوګی کول
er raucht, er rauchte, er hat geraucht Ich rauche keine Zigaretten. زه سګرټ نه څکوم	es raucht, es rauchte, es hat geraucht Der Schornstein raucht. له روزان نه لوګی راوځي
reißen: شکول ، غوڅول	*reißen*: شکېدلی اوسېدل
er reißt, er riss, er *hat* gerissen Er riss den Brief in kleine Stücke. هغه لیك وشکوه او ټوټه ټوټه یې کړو	es reißt, es riss, es *ist* gerissen Das Seil ist gerissen. پړی شکېدلی دی

fahren: موټر چلول، موټر يو چېرته وړل	*fahren*: په موټر کې يو چېرته تلل
er fährt, er fuhr, er *hat* gefahren Ich habe das Auto in die Garage gefahren. موټر ما ګراج ته یووړ	er fährt, er fuhr, er *ist* gefahren Ich bin mit dem Auto nach Hause gefahren. زه په موټر کې کور ته ولاړم
erschrecken: يو څوك ډارول	*erschrecken*: ډارېدل، وېرېدل
er *erschreckt*, er *erschreckte*, er *hat erschreckt* Der Hund hat das Kind erschreckt. سپي ماشوم وډارو	er *erschrickt*, er *erschrak*, er *ist erschrocken* Ich bin bei dieser Nachricht erschrocken. په دې خبر زه وډارېدم
schwellen: يو شى پرسول ، ډډول	*schwellen*: يو شى پړسېدل، ډډېدل
er schwellt, schwellte, *hat* geschwellt Er *schwellt seine Brust* vor Stolz. د غرور له لاسه هغه خپله سينه پړسوي	*es schwillt, schwoll, ist geschwollen* Sein Fuß *ist* geschwollen. د هغه پښه پړسېدلې ده
stecken: يو شى په يو ځاى کې وردننه کول	*stecken:* يو شى په يو ځاى کې دننه اوسېدل
er steckt, steckte, hat gesteckt Er hat den Brief in die Tasche gesteckt. هغه ليك په جب کې کېښود	er steckt, steckte, hat gesteckt Der Brief hat in der Tasche gesteckt. ليك په جب کې اېښودل شوى و
zünden: لګول، چالانول، بلول	*zünden:* بلېدل، چالانېدل، چاودېدل، انفجار کول
er zündet, er zündete, er hat gezündet Die Terroristen zündeten eine Bombe. تروريستانو يو بم خوشې کړو	es zündet, es zündete, hat gezündet Der Sprengstoff hat gezündet. چاودېدونکى توکى وچاودېدو

Übungen: Entscheiden Sie, ob das unterstrichene Verb transitiv oder intransitiv ist.

هغه فعلونه چې لاندې يې کرښه راوېستل شوېده، تاسو ولیکئ چې هغه لازمي دي او که متعدي

1. Ich <u>*lese*</u> deinen Brief. زه ستا ليك لولم

☐ transitiv ☐ intransitiv

2. Die Schüler <u>*gehen*</u> in die Schule. زده کوونکي ښوونځي ته ځي

☐ transitiv ☐ intransitiv

3. Im Winter <u>*gefriert*</u> Wasser. په ژمي کې اوبه کنګل وهي

☐ transitiv ☐ intransitiv

4. Die Mutter *holt* ihren Sohn von der Schule *ab*. مور خپل زوى له ښوونځي نه راولي

☐ transitiv ☐ intransitiv

5. Meine Muter <u>*kocht*</u> heute Gemüsesuppe. زما مور نن د سبو ښوروا پخوي

☐ transitiv ☐ intransitiv

6. Der Zug ist zu langsam <u>gefahren</u>. اورګادى ډېر سست تللى دى

☐ transitiv ☐ intransitiv

7. Er <u>schläft</u> sehr unruhig. هغه ډېر ناارامه خوب کوي

☐ transitiv ☐ intransitiv

8. Der Hund *läuft* hinter dem Auto her. سپی د موټر شاته منډې وهي

☐ transitiv ☐ intransitiv

9. Ich bin ihm im Bus *begegnet*. زه له هغه سره په سروېس کې ولیدل

☐ transitiv ☐ intransitiv

10. Er hat mir sein neues Auto *gezeigt*. هغه ماته خپل نوی موټر وښودو

☐ transitiv ☐ intransitiv

Lösungen:

1. transitiv 2. intransitiv 3. intransitiv 4. transitiv 5. transitiv 6. intransitiv 7. intransitiv 8. intransitiv 9. transitiv 10. transitiv

Übungen: Wählen Sie bitte die richtige Form aus.

1. An der Tür (hängen) ………….. ein Zettel. په دروازه باندې یو کاغذ ځوړند و
2. Nach dem Wespenstich (anschwellen) ………….. meine Hand an. د مچۍ له چیچلو نه وروسته زما لاس وپړسېدو
3. Er hat das Schild (abhängen) …………? هغه لوحه هیسته کړه
4. Als er das hörte, (erschrecken) …………… er. کله چې هغه دا واورېدل، نو وډارېدو
5. Der Wind (kommen) ……….. hier vom Osten. دلته باد د ختیځ له لورې راغي
6. Sein lauter Schrei (erschrecken) …………… die Kinder. د هغه په لوړ غږ چیغې ماشومان وډارول
7. Er (rauchen) ………… täglich eine Schachtel Zigaretten. هغه د ورځې یوه کوتۍ سګرټ څکوي
8. Der Ofen (rauchen) ………….. له بخارۍ نه لوګی راوځي
9. Er (reißen) ………….. die Tageszeitung in mehrere Fetzen. هغه ورځپاڼه څیرې ځیرې کړه
10. Mir (reißen) ………… das Schuhband. زما د بوټانو مزی وشکېدو
11. Wo hast du so lange (stecken) …………? ته دومره موده چېرته لا درکه وې؟
12. Der Schlüssel (stecken) ………….. im Schloss. کیلي په کلپ کې چوخه شوې ده
13. Er (stecken) ……….. seine Hände in die Taschen. هغه خپل لاسونه په جبونو کې ننه ایستل
14. Das Messer (stecken) ……………. in seinem Rücken. چاقو د هغه په ملا کې چخ دی، د هغه په ملا کې وردننه دی
15. Er hat das Baby in den Kinderwagen (setzen) ……….. . هغه دا ماشوم د ماشومانو په کراچۍ کې کښېنو
16. Das Baby hat im Kinderwagen (sitzen) ………….. دا ماشوم د ماشومانو په کراچۍ کې ناست و
17. Ich habe das Buch in das Regal (legen) ………….. ما دا کتاب د کتابونو په دالمارۍ کې کېښود
18. Das Buch hat im Regal (legen) ……………. کتاب د کتابونو په الماری کې ایښی و
19. Der Förster hat den Baum (fällen) …………… ځنګلوان ونه ووهله
20. Der Baum ist (fallen) ……………… ونه ولوېدله

Lösungen:

1. hing 2. schwoll an 3. abgehängt 4. erschrak 5. kam 6. erschreckte 7. raucht 8. raucht. 9. riss 10. reißt 11. gesteckt 12. steckt 13. steckt 14. steckte/stak 15. gesetzt 16. gesessen 17. gelegt 18. gelegen 19. gefällt 20. gefallen

Reflexive Verben منعکسه فعلونه

د منعکسه فعلونو په برخه کې اصلاً ډېر تشریحات پکار ندي ځکه چې دا مبحث د منعکسه ضمیرونو، یعني (Reflexivpronomen) په مبحث کې په اوږدو تفصیلاتو تشریح شو. خو دومره ویل پکار دي چې منعکسه فعلونه هغه فعلونه دي چې ورسره یو منعکسه ضمیر یا (Reflexivpronomen) یوځای کیږي. که چېرته د منعکسه فعلونو سره منعکسه ضمیرونه په جمله کې یاد نشي نو داسې جملې به د ګرامر له لحاظه بالکل غلطې وي. دا باید هم یاد شي چې منعکسه فعلونه په دوه ډولو دي.

① سوچه یا اصیل منعکسه فعلونه :Echte reflexive Verben

دا هغه فعلونه دي چې منعکسه ضمیر، یعني (sich) به ورسره هرومرو یوځای وي. بې له دې ضمیره دا فعل د ګرامر له لحاظه نشي استعمالېدلی، ځکه چې دا فعلونه او ضمیرونه لکه د نوك او ورۍ له یو بل نه نشي بېلېدلی. که څوك یې بېل کړي، نو دا به د ژبپوهنې له اړخه بالکل غلط کار وي. مثال:

mit (sich) = reflexive Verben	ohne (sich) = falsch غلط
Diese Frau schämte sich. دا ښځه وشرمېدله	~~Diese Frau schämte. دا جمله غلطه ده~~
Der Schüler freut sich auf die Ferien. زده کوونکی رخصتۍ ته خوښ دی	~~Der Schüler freut auf die Ferien. دا جمله غلطه ده~~

② غیر سوچه یا لباسي منعکسه فعلونه: Unechte reflexive Verben

دا هغه فعلونه دي چې هم له منعکسه ضمیر، یعني له (sich) سره او هم بې له منعکسه ضمیر استعمالېدلی شي. که چېرته بې له (sich) استعمال شي، نو د ګرامر له لحاظه څه نیوکه پرې نشته . کومه نیوکه چې پرې شته هغه دا ده چې بې له (sich) دا فعل بیا بله مانا لري. مثال:

sich beherrschen	beherrschen (ohne sich)
ځان د کنټرول لاندې نیول، ځان کنټرولول	په یو شي باندې ښه پوهېدل، په یو څه حاکم اسېدل

دا مانا به په لاندینو جملو کې وګورو:

Reflexives Verb	Nichtreflexives Verb
Ich konnte mich in diesem Augenblick nicht beherrschen. په دې شېبه کې ما ځان نشو کنټرولولی	Er beherrscht die englische Sprache wie seine Muttersprache. هغه په انګلیسي ژبه دومره ښه پوهیږي لکه پخپله مورنۍ ژبه چې پوهیږي

بل مثال: (übergeben)

sich übergeben	übergeben (ohne sich)
کانګه کول، بېرته ګرځول، ولټی کول	یو چا ته یو څه تسلیمول، یو چا ته ورسپارل

لاندیني جملې به وګورو:

Reflexives Verb	Nichtreflexives Verb
Er übergab sich heute mehrmals. هغه نن څو واره کانګې وکړې	Er übergab mir einen Brief. هغه ما ته یو لیك راوسپاره

سوچه او غیر سوچه منعکسه فعلونه په (Akkusativ) او په (Dativ) کې راځي چې دواړه به په لاندیني جدول کې وګورو.

I. Echte reflexive Verben سوچه یا اصیل منعکسه فعلونه

Verben mit Reflexivpronomen im Akkusativ	
sich auf den Weg machen په روانېدو پیل کول، روانېدل	sich erholen له یو څه نه رغېدل، دمه کول
sich ausruhen استراحت کول	sich erkälten ریزش کول
sich bedanken (für) له یو چا نه د یو څه لپاره مننه کول	sich erkundigen (nach, über) د یو څه په برخه کې ځان خبرول
sich beeilen بېړه کول، عجله کول	sich kümmern (um) د یو چا غم خوړل
sich beschweren (über) د یو څه په وجه شکایت کول	sich schämen شرمېدل
sich bewerben (um) د یو کار لپاره ځان کاندیدول، خپل نوم ورکول	sich wundern (über) یو څه ته هك پك پاتې کېدل
sich bücken (über) د یو څه دپاسه ځان ټیټول	sich verhalten چلند کول

نور منعکسه ضمیرونه:
(*sich* freuen) خوښ اوسېدل، (*sich* bedanken) مننه کول، (*sich* wundern) هك پك پاتې کېدل، (*sich* einbilden) په خیال کې یو څه ګرځېدل یا ګرځول، (*sich* trauen) جرآت کول، (*sich* ergeben) تسلیمېدل، (*sich* übergeben) کانګه کول، (*sich* benehmen) ناسته پاسته کول

Verben mit Reflexivpronomen im Dativ	
sich etwas leisten können یو شي ته توان رسېدل، د یو شي توان درلودل	sich Mühe geben د یو شي لپاره خپله خواري کول
sich etwas vorstellen یو څه تصور کول	

II. Unechte reflexive Verben غیر اصلي منعکسه فعلونه

Verben mit Reflexivpronomen im Akkusativ	
sich abtrocknen ځان وچول	sich fragen, ob… له ځانه دا پوښتنه کول چې آیا
sich ärgern (über) د یو شي په وجه اعصاب خرابېدل	sich freuen (auf / über) یو شي ته خوښ اوسېدل

sich ändern	ځان بدلول ، بدلېدل	sich … fühlen	ځان ... احساسول
sich anziehen	جامې اغوستل	sich fürchten (vor)	له یو شي نه ډارېدل
sich anstrengen	ځان ته زحمتورکول	sich gewöhnen (an)	له یو شي سره عادتېدل
sich aufregen (über) د یو شي په وجه اعصاب خرابې کول		sich interessieren (für) له یو شي سره علاقه درلودل	
sich ausruhen	استراحت کول، ارام کول	sich … legen	په یو ځای کې څملاستل
sich bewegen	ځان ښوځول، حرکت کول	sich kämmen	خپل وېښته ږمنځول
sich duschen	ځان په شاور پرېمینځل	sich konzentrieren (auf)	یو شي ته فکر راټولول
sich entschuldigen	له یو چا نه بښنه غوښتل	sich nähern	ځان نږدې کول
sich erinnern (an)	یو شی په یاد راتلل	sich nennen	خپل نوم یادول
sich rasieren	خپله ږیره خریل	sich schminken	سینګار کول
sich setzen (auf) – hin…	په یو شي کېناستل	sich treffen	د یو بل سره لیده کاته کول
sich umdrehen	ځان تاوول، تاوېدل	sich umziehen	جامې بدلول، نور کالې اغوستل
sich unterhalten	خبرې اترې کول، غږېدل	sich verletzen	ټپي کېدل، زخمي کېدل
sich verteidigen	خپله دفاع کول	sich vorbereiten	ځان د یو شي لپاره چمتو کول
sich waschen	ځان پرېمینځل	sich wundern (über)	هك پك پاتې کېدل
sich wiegen	ځان وزنول، خپل وزن کتل	sich *(Akk.)* vorstellen	ځان معرفي کول

Verben mit Reflexivpronomen im Dativ			
sich etwas denken	په فکر کې یو څه ګرځېدل	sich etwas rasieren	خپله ږیره لږ څه خریل
sich Sorgen machen um jemanden د یو چا له اړخه ناارامه اوسېدل		sich etwas merken یو شی په حافظه کې ساتل، یو شی په یاد ساتل	
sich etwas wünschen	د یو شي هیله درلودل	sich etwas vorstellen	تصور کول

پوښتنه	په دومره ډېرو فعلونو کې سړی څه پوه شي چې کوم فعل منعکسه یعنې (reflexiv) دی او که نه؟
ځواب	دې ته کومه قاعده نشته. کله چې سړی یو فعل زده کوي، نو نه یوازې دا باید زده کړي چې دا فعل (reflexiv) دی او که نه‌دی، بلکې دا باید هم زده کړي چې د کوم (Präposition) سره راځي. مثال: په یو چا مینېدلو ته (sich verlieben) وایي. خو دا فعل یو (Präposition) ته اړتیا لري او هغه (in) دی، او بیا (in) هم له (Dativ) او هم له (Akkusativ) سره راځي. نو سړی څه پوه شي چې دا له (Dativ) او یا له (Akkusativ) سره راځي؟ ځواب دا دی چې سړی باید دا له یاده زده کړي. څنګه چې په پښتو کې ویل کېږي چې (په یو چا) مینېدل، نو په جرمني ژبه کې ویل کې چې: مثال: . (sich in (+ *Akkusativ*) verlieben)

Sie hat sich in mich verliebt.	هغه په ما مینه شوه
Ich habe mich in dich verliebt.	زه په تا مین شوم

دغه شان ژبنی ستونځې په پښتو کې هم شته. په پښتو کې هم سړی نه وایي چې : هغه په (زه) مینه شوه بلکې هغه په (ما) مینه شوه. یا زه په (ته) مین شوم بلکې زه په (تا) مین شوم.

Übungen:

sich ärgern پہ غصہ کېدل، پہ قهرېدل

1. Ich ……………. über das Wetter.	زه د هوا له کبله په غصه یم
2. Wir ………….. über den Krach.	مونږ د غالمغال له پلوه په غصه يو
3. Du …………….. über den Direktor.	ته مدير ته په غصه يې
4. Ihr ………….. über das Essen.	تاسو د ډوډۍ له کبله په غصه یاست
5. Er …………….. über dich.	هغه ستا له اړخه په غصه دی
6. Sie …………… über den Koch.	هغؤي په اشپز باندې په غصه دي

Lösungen:

1. … ärgere mich ... 2. … ärgern uns ...
3. … ärgerst dich ... 4. … ärgert euch ...
5. … ärgert sich ... 6. Sie ärgern sich …

sich entscheiden فيصله کول، پرکړه کول

1. Ich ……………. für deine Hilfe.	ما پرېکړه وکړه چې ستا مرسته غواړم
2. Wir …………. für diese Aufgabe.	مونږ پرېکړه وکړه چې دا دنده په غاړه اخلو
3. Du ……………. für das Studium.	ته پرېکړه کوې چې تحصيل کوې
4. Ihr ……………… für die Reise.	تاسو پرېکړه کوئ چې سفر کوئ
5. Er …………….. für das Geld.	هغه پرېکړه وکړه چې پيسې اخلي
6. Sie ……………. für Portugal.	هغوی پرتګال ته پرېکړه کوئ

Lösungen:

1. … entscheide mich … 2. … entscheiden uns … 3. … entscheidest dich …
4. … entscheidet euch … 5. … entscheidet sich … 6. … entscheiden sich …

sich erinnern په يادېدل، حافظې ته راتلل

1. Ich ……………. an unsere Reise.	زما زمونږ سفر په یاد دی
2. Wir …………….. an Jakob.	زمونږ يعقوب په یاد دی
3. …………… du ………….. an mein Geschenk?	زما سوغات ستا په یاد دی؟
4. …………… ihr ………. noch an mich?	زه ستاسو په یاد یم؟
5. Er …………… nicht an den Sänger.	دا سندرغاړی د هغه په یاد ندی
6. ………… Sie ……….. an meinen Hund?	زما سپی ستاسو په یاد دی؟

Lösungen:

1. … erinnere mich … 2. … erinnern uns ...
3. Erinnerst … dich …. 4. Erinnert … euch …
5. … erinnert sich ... 6. Erinnern … sich …

sich freuen خوشحالي کول، خوښېدل، خوشحال اوسېدل

1. Ich ………….. auf unsere Reise.	زه زمونږ سفر ته خوشحال يم
2. Wir ………… über das schöne Wetter.	مونږ دې ښې هوا ته خوښ يو
3. ………… du ……… über das Geschenk?	ته دې سوغات ته خوښ يې؟
4. ……….. ihr ……… auch darüber?	تاسو هم دې ته خوښ ياست؟
5. Mein Bruder ………….. auf Spanien.	زما ورور د هسپانيې تګ ته خوشحاله دی
6. Sie …………… auf den Winter.	هغوی د ژمي راتګ ته خوشحالي کوي

Lösungen:
1. … freue mich … 2. … freuen uns ...
3. Freust … dich … 4. Freut … euch …
5. … freut sich ... 6. … freuen sich ...

sich fühlen ځان احساسول

1. Ich …………….. nicht wohl.	زه نن ځان ښه نه احساسوم
2. Wir …………. sehr wohl.	مونږ ځانونه ډېر ښه احساسوو
3. ………. du …….. hier wohl?	ته دلته ځان ښه احساسوې؟
4. Wie ………. Ihr ………… heute?	تاسو نن ځان څنګه احساسوئ؟
5. Wie …………. der Patient heute?	نن رنځور ځان څنګه احساسوي؟
6. Sie …………… heute schlecht.	تاسو نن ځان بد احساسوئ

Lösungen:
1. … fühle mich …. 2. … fühlen uns ... 3. Fühlst … dich … 4. ... fühlt … euch … 5. … fühlt sich … 6. … fühlen sich …

sich interessieren له يو شي سره علاقه درلودل، علاقه نيول

1. Ich ……………. für dein Buch.	زه له ستا کتاب سره علاقه لرم
2. Wir ……………… nur für Fußball.	مونږ تش د فوټباله سره علاقه لرو
3. Für wen ………………du ………?	ته له چا سره علاقه لرې؟
4. Interessiert ………ihr……… für Musik?	تاسو له موسيقۍ سره علاقه لرئ؟
5. Er ……………….. nicht für Kinofilme.	هغه د سينما د فلمونو سره څه علاقه نلري
6. Wofür …………….. Sie ………?	تاسو له څه شي سره علاقه لرئ؟

Lösungen:
1. … interessiere mich … 2. … interessieren uns ...
3. … interessierst … dich? 4. Interessiert … euch …
5. … interessiert sich ... 6. … interessieren … sich?

Übungen:

Setzen Sie die reflexiven Verben richtig ein (Zeitform beachten).

1. Er (sich kämmen) …………….. die Haare. هغه خپل ویښته ږمنځوي
2. Wenn ihr keine Jacke anzieht, werdet ihr (sich erkälten) ………………
که تاسو کرتۍ وانغوندئ، نو والګی (زکام) به مو ونیسي
3. Du musst (sich schämen/nicht) ……………… ته باید په دې ونه شرمیږې
4. Wir haben (sich verlaufen) ……………… له مونږ نه لار ورکه شوه
5. Ich (sich bewerben) …………….. um eine Arbeitsstelle.
زه د یو کار لپاره خپل غوښتنلیك استوم
6. Sie haben (sich bemühen) …………….., nicht zu lachen.
تاسو کوښښ وکړو چې ونه خاندئ

Lösungen:

1. … kämmt sich … 2. … euch erkälten. 3. … dich nicht schämen. 4. … uns verlaufen. 5. … bewerbe mich ... 6. … sich bemüht, ...

Übungen:

Setzen Sie das Reflexivpronomen im *Akkusativ* oder *Dativ* ein.

1. Ich habe ……………..versteckt. ما ځان پټ کړو
2. Wäschst du ……………..die Haare? ته خپل ویښته پرېمینځې؟
3. Ich ziehe ……………..schnell eine Jacke an. زه ژر غوندې یوه کرتۍ اغوندم
4. Dreh ……………..nicht um! ته ځان مه تاووه
5. Hast du ……………..schon etwas zu essen bestellt?
تا د ځان لپاره د خوړلو څه وغوښتل؟

Lösungen:

1. mich 2. dir 3. mir 4. dich 5. dir

Persönliche Verben شخصي فعلونه

دا هغه فعلونه دي چې د یو کس پورې اړه لري او په ټولو شخصي ضمیرونو کې کارول کېدی شي. مثالونه:

Ich arbeite. زه کار کوم	Sie singt ein Lied. هغه یوه سندره وایي
Du träumst. ته خوب ویني	Die Schüler schlafen. زده کوونکي ویده دي
Der Lehrer putzt die Tafel. ښوونکی تخته پاکوي	Ich schreibe einen Brief. زه یو لیك لیکم

Unpersönliche Verben غیر شخصي فعلونه

دا هغه فعلونه دي چې تل (es) ورسره ګډ استعمالیږي. لاندیني مثالونه به وګورو.

Es regnet.	باران وریږي	Es freut mich.	زه خوښ یم
Es schneit.	واوره وریږي	Es steht geschrieben…	دا لیکل شویدي چې
Es dunkelt.	تیاره کیږي	Es geschah…	دا پیښ شول ...
Es brennt.	دا سوځي	Es heißt, dass…	ویل کیږي چې ...
Es klopft.	دلته ټك ټك کیږي	Es war einmal ein König.	وو نه و یو باچاه و

پاملرنه	ځیني فعلونه په شخصي او غیر شخصي ډول کارول کېدی شي

Es klopft an der Tür. دروازه ټکیږي	Mein Vater klopft an die Tür. زما پلار دروازه ټکوي
Es freut mich sehr. زه ډېر خوښ یم	Er freut sich über das Geschenk. هغه د سوغات له پلوه خوښ دی

Modalverben

(Modalverben) هغه فعلونه دي چې د یوې جملې د فاعل او د یوې جملې د فعل اړیکي له یو بل سره ټاکي. د دې فعلونو ریښه له لاتیني ژبې (Modus) نه اخیستل شوې چې (Modus) اړیکي یا رابطې ته وایي، یعني دا چې د فاعل او فعل اړیکي ټینګوي. په جرمني ژبه کې شپږ (Modalverben) شته او هغه دا دي: (*können*, *sollen*, *wollen*, *müssen*, *mögen*, *dürfen*) . د (Modalverben) ګردان له نورو فعلونو نه توپیر لري. ستاسو به په یاد وي چې په عادي فعلونو کې د (ich) لپاره د فعل په پای کې (-e) او د (er, sie, es) لپاره (-t) راځي، لکه (ich gehe, er geht) . خو په (Modalverben) کې داسي نده. یو خو دا چې د (ich) لپاره (-e) او د (er, sie, es) لپاره (-t) پکې نه راځي، بل دا چې د (ich + er, sie, es) ګردان په عین ډول دی، یعنې دا چې کوم شی چې د (ich) لپاره ویل کیږي، همغه شی د (er, sie, es) لپاره هم ویل کیږي. مثال:

Modalverb	ich	er, sie, es
können	kann	kann

د (wir, ihr, sie) لپاره بیا دا فعلونه په قاعده دي او په هغه شان ګردانیږي چې عادي فعلونه ګردانیږي. مثال:

Modalverb	wir	ihr	sie, Sie
können	können	könnt	können

دا چې د (Modalverb) د فعلونو ګردان په کوم ډول کیږي، یعنې دا چې د (können) نه د (ich) لپاره ولې (kann) جوړیږي، دې لپاره کومه قاعده نشته. دا باید سړی له یاده داسي زده کړي.

(Modalverben) د څه لپاره پکاریږي؟

د (Modalverben) په مرسته سړی پوهېدی شي چي یو کار د یو چا په خوښه شوی او که په جبر؟ یو کار چي شویدی او یا ندی شوی، آیا یو چا دا کار کوی شو او یا یې نشو کولی؟ یو کار چي شوی دی او یا کیږي، آیا ورته اجازه وه او که نه؟ اوس به د دې فعلونو نومونه واخلو:

können	په هغه وخت استعمالیږي چي یو څوك یو کار کوی وشي
sollen	هغه وخت استعمالیږي چي یو څوك باید یو کار وکړي
wollen	هغه وخت استعمالیږي چي یو څوك پخپله یو کار غواړي
müssen	هغه وخت استعمالیږي چي یو څوك یو کار ته مجبور وي
mögen	هغه وخت استعمالیږي چي د یو چا یو کار ته خوښه وي
dürfen	هغه وخت استعمالیږي چي یو څوك یو کار ته اجازه ولري

نو څنګه چي وینو، دا فعلونه اصلي عملونه یا کارونه ندي، بلکي د اصلي فعلونو لپاره د امکاناتو، د اجازې، د خوښي او د مجبوریت فعلونه دي. دا په دې مانا چي دا فعلونه یو بل فعل ته اړتیا لري او په یوازې ځان په جمله کي کومه جمله نشي بشپړولی (غیر له یو څو استثناآو نه). په پښتو کي هم همدا شان فعلونه شته. که سړی ووایي چي (زه شم) ، (زه غواړم)، (زه باید). نو دا ځرګنده نشوه چي (زه څه شی شم، څه شی وکړم). نو ځکه د دې مطلب د ښکاره کولو لپاره بل فعل ته اړتیا ده، لکه: (زه لامبو وهلی شم، (ich kann schwimmen . د دې فعلونو ګردان او نور تشریحات به د تفصیلاتو سره په لاندینۍ برخه کي وګورو.

können

په لغوی مانا (können) (کوی شول، توان درلودل، توانېدل) ته وایي، خو په واقعیت کي نوري ماناګاني هم لري چي هغه دا دي:
۱ـ د یو شي لپاره امکانات په لاس کي درلودل ۲ـ که په منفي استعمال شي: یو کار یو چا ته ناممکن اوسېدل ۳ـ له یو شي نه یوه نتیجه اخیستل ۴ـ د یو شي توان درلودل، یو کار کوی شول، یو شی زده اوسېدل، په یو شي پوهېدل ۵ـ که په منفي مانا استعمال شي: د یو شي توان نه درلودل، یو کار کوي نشول ۶ـ د یو شي لپاره اجازه درلودل ۷ـ اټکل کول، حدس وهل، فکر کول چي یو شی به داسي وي

1. Möglichkeit	**د یو شي لپاره امکانات په لاس کي درلودل**
Ein Freund von mir fährt morgen nach Paris. Wenn ich will, kann ich mitfahren.	زما یو ملګری سبا پاریس ته ځي. که زه وغواړم، نو کوی شم چي له هغه سره په ګډه ولاړ شم
Ihr habt noch Zeit. Ihr *könnt* noch länger bleiben.	تاسو لا وخت لرئ . تاسو کوی شئ چي نور هم پاتي شئ
In einem Jahr *können* wir das Haus bestimmt teuer verkaufen.	یو کال وروسته مونږ هرومرو کوی شو چي دا کور په ځګه بیه خرڅ کړو
Ich kenne den Direktor. Ich *könnte* dich ihm vorstellen.	زه دا مدیر پیژنم . زه کوی شم چي تا له هغه سره معرفي کړم

2. Unmöglichkeit	**یو کار یو چا ته ناشونی یا ناممکن اوسېدل**
Menschen können nicht fliegen.	انسانان الوتلی نشي
Kein Mensch *kann* ohne Sauerstoff überleben.	هیڅ انسان بې له اکسیجنه ژوندی پاتي کېدی نشي
Ich hatte keinen Bleistift. Ich *konnte* nicht schreiben.	ما سره پنسل نه و . ما نشو کولی چي لیکل وکړم

3. Schlussfolgerung	له یو شي نه نتیجه اخیستل، د یو کار نتیجه اوسپړل
Er ist nicht zu Hause. Dann kann er nur bei seinem Großvater sein. هغه په کور کې نشته. یوازینی ځای چې هغه به هلته وي، هغه د هغه د نیکه کور دی	
In seiner Wohnung brennt kein Licht, dann kann er nicht zu Hause sein. د هغه په استوګنځي کې څراغ بل ندی، نو هغه حتمي په کور کې نشته	
Er ist gehbehindert, dann *kann* er nicht zu Fuß gehen. هغه د پښو نه معیوب دی، نو په دې وجه په پښو تللی نشي	

4. Fähigkeit	د یو شي توان درلودل، یو کار کوی شول، په یو شي پوهېدل، یو شی زده اوسپړل
Er kann sehr gut Fußball spielen.	هغه ډېر ښه فوټبال لوبېدی شي
Mein vierjähriger Sohn kann schon sehr gut schwimmen. زما څلور کلن زوی ډېره ښه لامبو وهلی شي	
Können Sie Auto fahren?	تاسو موټر چلولی شئ؟
Kannst du Deutsch?	ته په جرمني ژبه پوهېږې؟ تا ته جرمني ژبه درځي؟

5. Unfähigkeit	یو شي ته ناتوان اوسپدل، یو کار کوی نشول، یو شی چې د یو چا زده نه وي
Er kann nicht schwimmen.	هغه لامبو وهلی نشي، د هغه لامبو زده نده
Seine Schwester kann nicht kochen.	د هغه د خور پخلی زده نه دی، پخلی نشي کولی
In diesem Laden kann man kein Brot kaufen.	په دې دکان کې ډوډۍ نه خرڅول کیږي
Er *kann* nicht lesen, weil er es nicht gelernt hat. هغه لوستل نشي کولی، ځکه چې نه یې دي زده کړي	

6. Erlaubnis	اجازه درلودل
Wenn du dich warm angezogen hast, *kannst* du draußen spielen. که تا تودې جامې واغوستلې، نو کوی شي چې بهر لوبې وکړې	
Wenn ihr eure Hausaufgaben gemacht habt, *könnt* ihr ins Schwimmbad gehen. کله چې تاسو کورنی دنده مو ترسره کړه، نو بیا کوی شئ چې د لامبو ډنډ ته ولاړ شئ	
Er *kann* nicht kommen. Seine Eltern erlauben es nicht. هغه راتلی نشي. د هغه مور او پلار ورته اجازه نه ورکوي	

7. Vermutung	د یو شي په برخه کې اټکل کول، فکر کول، خیال درلودل
Er *kann* es auch von jemand anderem gehört haben. کېدی شي چې دا یې له کوم بل چا نه هم اورېدلي وي (یعني زه داسي اټکل کوم)	
Sie *könnten* auch schon nach Hause gegangen sein. کېدی شي چې هغوی خپل کور ته هم تللي وي (یعني زه داسي اټکل کوم)	
Heute könnte es Regen geben.	نن کېدی شي چې باران وشي

د (können) ګردان:

په لاندیني جدول کې د اوسني وخت، د مطلق تېر وخت یا (Imperfekt) او د نږدې تېر وخت یا (Perfekt) ګردان لیدل کیږي. نور تشریحات له جدول نه وروسته په لاندینی برخه کې وګورئ.

	Präsens	Imperfekt	Perfekt
ich	kann کوی شم	konnte کوی شو	habe … können (z.B. ich habe gehen können) ما کوی شو. دلته له بل فعل سره (ما کوی شو چې ولاړ شم)

			habe gekonnt (Die Aufgabe habe ich gekonnt) ما کوی شو. دلته بې له بل فعل (دا سوال ما کوی شو)
du	kannst کوی شې	konntest کوی شو	hast … können (z.B. du hast gehen können) ته تلی شوې hast gekonnt (Die Aufgabe hast du gekonnt) دا پوښتنه تا کوی شوه
er, sie, es	kann کوی شي	konnte کوی شو	hat … können (z.B. er hat gehen können) هغه تلی شو hat gekonnt (Die Aufgabe hat er gekonnt) دا پوښتنه هغه کوی شوه
wir	können کوی شو	konnten کوی شو	haben … können (z.B. wir haben gehen können) موږ کوی شو چې ولاړ شو haben gekonnt (Die Aufgabe haben wir gekonnt) دا پوښتنه موږ کوی شوه
ihr	könnt کوی شئ	konntet کوی شو	habt … können (z.B. ihr habt gehen können) تاسو کوی شول چې ولاړ شئ habt gekonnt (Die Aufgabe habt ihr gekonnt) تاسو دا پوښتنه کوی شوه
sie	können کوی شي	konnten کوی شو	haben können (z.B. sie haben gehen können) هغوی کوی شول چې ولاړ شي haben gekonnt (Die Aufgabe haben sie gekonnt) هغوی دا پوښتنه کوی شوه
Sie	können کوی شئ	konnten کوی شو	haben können (z.B. Sie haben gehen können) تاسو (محترم کس) کوی شول چې ولاړ شئ haben gekonnt (Die Aufgabe haben Sie gekonnt) تاسو (محترم کس) دا پوښتنه کوی شوه

څنګه چې ليدل کيږي، په اوسني وخت يا (Präsens) او په مطلق تېر وخت يا (Imperfekt) کې د (Modalverben) ګردان د (ich) او د (er, sie, es) لپاره يو شان دی، يعنې په (Präsens) کې د دواړو لپاره (kann) او په (Imperfekt) کې د دواړو لپاره (konnte) ويل کيږي. په نږدې پخواني وخت او يا (Perfekt) کې توپير يې په دې کې دی چې د ټولو کسانو لپاره (haben) ګردانيږي او (Modalverben) د ټولو کسانو لپاره يو شکل لري.

په (Modalverben) جملې جوړول:

کله چې په (Modalverben) يوه اصلي جمله يا (Hauptsatz) جوړيږي، نو په دې ډول جوړيږي، چې په اوسني وخت يا په (Präsens) او په مطلق پخواني وخت يا (Imperfekt) کې لومړی يو فاعل راځي او بيا ورپسې يو (Modalverb) راځي، او د جملې په پای کې يو بل فعل په ژوندي ډول يا د مصدر په توګه. مثال:

Ich *kann* nicht nach Hause gehen.	زه نشم کولی چې کور ته ولاړ شم (اوسنی وخت)
Ich *konnte* nicht nach Hause gehen.	ما نشو کولی چې کور ته ولاړ شم (مطلق پخوانی وخت)

نږدي تېر وخت او يا (Perfekt) په دې ډول جوړيږي، چي لومړی فاعل راځي او په دوهم ځای کې د (haben) فعل ګردانيږي او په پای کې لومړی د جملې اصلي فعل په ژوندي ډول، يعني د مصدر په ډول او له ټولو نه وروسته د جملې په پای کې (Modalverben) په ژوندي ډول راځي. مثال:

Ich habe nicht nach Hause *gehen können*.	ما نشو کولی چي کور ته تللی وای

„können“ als Vollverb:

(Modalverben) په يوازې ځان، يعني بې له دوهم فعل هم استعمالېدی شي. دا په دې وجه چي کله چي سړی وايي چي (ich kann) يعني زه شم، نو له دې به مطلب ځای په ځای يو اسم وي چي زه يې شم، لکه (يوه وظيفه شم) يعني د يو فعل په ځای يو اسم ياديږي، يا زه (جرمني ژبه) شم. مثال:

Alle Schüler können die Mathematikaufgabe.	ټول زده کوونکي د رياضي په سوال پوهيږي
Alle Schüler konnten die Mathematikaufgabe.	ټول زده کوونکي د رياضي په سوال پوهېدل

کله چي د دوهم فعل په ځای يو اسم راشي، نو بيا (Modalverben) د (Perfekt) په ډول د جملې په پای کې راځي. مثال:

Alle Schüler haben die Mathematikaufgabe gekonnt.
ټول زده کوونکي د رياضي په سوال پوهېدل

dürfen

په لغوي مانا (dürfen) (يو شي ته اجازه درلودلو) ته وايي، خو د دې په څنګ کې په نورو مانا ګانو هم استعماليږي چي هغه دا دي:

۱- اجازه درلودل ۲- حق درلودل ۳- اټکل کول، حدس وهل، تخمين کول ۴- که په منفي مانا استعمال شي: منع کول، بنديځ لګول

1. Erlaubnis	اجازه درلودل، يو چا ته اجازه اوسېدل
Die Kinder *dürfen* heute länger aufbleiben.	ماشومانو ته اجازه ده چي نن تر ناوخته پورې ويښ پاتې شي
Der 12-jährige Junge darf heute ins Kino gehen.	دې دولس کلن هلك ته اجازه ده چي نن سينما ته ولاړ شي
Der Arbeiter darf heute früher nach Hause gehen.	دې کاريګر ته اجازه ده چي نن وخته کور ته ولاړ شي
Er *darf* heute bei seiner Tante übernachten.	هغه ته اجازه ده چي نن د خپلې ترور په کور کې شپه وکړي

2. Berechtigung	حق درلودل
Nur die Besatzung *darf* das Cockpit betreten.	تش پرسونل حق لري چي د الوتکې د چلولو کوټې ته ننوځي
In diesem Park *dürfen* Kinder spielen.	په دې پارك کې ماشومان د لوبې کولو حق لري
Hier bin ich Mensch, hier *darf* ich‘s sein. *(Goethe‘s Faust)*	

دلته زه انسان یم، دلته زه حق لرم چي انسان واوسم (د جرمني شاعر (Goethe) د (Faust) له اثر نه یوه جمله)

3. Vermutung	اټکل کول، حدس وهل، تخمین کول، د اټکل له مخي یوه خبره کول
Wir *dürften* bald in Berlin ankommen.	مونږ به په لنډ وخت کي برلین ته ورسیږو
Er dürfte um die 50 Jahre alt sein.	هغه به په عمر کي د پنځوسو په شاوخوا کي وي
Dieser Baum dürfte so um die 20 Meter hoch sein.	دا ونه به د شلو مترو په شاوخوا کي جګه وي

4. Verbot	منع کول، بندیځ لګول
Im Museum darf man nicht fotografieren.	په موزیم کي د عکس اخیستلو اجازه نشته
Der Arbeiter darf heute nicht früher gehen.	دي کاریګر ته اجازه نشته چي نن د وخته ولاړ شي
Hier *darf* nicht geraucht werden!	دلته سګرټ څکولو ته اجازه نشته

د (dürfen) د فعل ګردان:

	Präsens	Imperfekt	Perfekt
ich زه	darf اجازه لرم	durfte اجازه درلوده	habe … dürfen (z.B. ich habe gehen dürfen) ما اجازه درلوده. (ما اجازه درلوده چي ولاړ شم) habe gedurft (Das habe ich nicht gedurft) ما اجازه درلوده (دي لپاره ما ته اجازه نه وه)
du ته	darfst اجازه لري	durftest اجازه درلوده	hast … dürfen (z.B. du hast gehen dürfen) تا ټک ته اجازه درلوده (تا اجازه درلوده چي ولاړ شي) hast gedurft (Das hast du nicht gedurft) تا اجازه درلوده (دي لپاره تا ته اجازه نه وه)
er, sie, es هغه	darf اجازه لري	durfte اجازه درلوده	hat … dürfen (z.B. er hat gehen dürfen) هغه اجازه درلوده (هغه اجازه درلوده چي ولاړ شي) hat gedurft (Das hat er nicht gedurft) هغه اجازه نه درلوده ((دي لپاره هغه ته اجازه نه وه)
wir مونږ	dürfen اجازه لرو	durften اجازه درلوده	haben … dürfen (z.B. wir haben gehen dürfen) مونږ د ټک اجازه درلوده (مونږ اجازه درلوده چي ولاړ شو) haben gedurft (Das haben wir nicht gedurft) مونږ اجازه درلوده (دي لپاره مونږ ته اجازه نه وه)
ihr تاسو	dürft اجازه لرئ	durftet اجازه درلوده	habt … dürfen (z.B. ihr habt gehen dürfen) تاسو اجازه درلوده (تاسو اجازه درلوده چي ولاړ شئ) habt gedurft (Das habt ihr nicht gedurft) تاسو اجازه درلوده (دي لپاره تاسو ته اجازه نه وه)
sie هغوی	dürfen کوی شي	durften اجازه درلوده	haben … dürfen (z.B. sie haben gehen dürfen) هغوی اجازه درلوده (هغوی ته اجازه وه چي ولاړ شي) haben gedurft (Das haben sie gedurft) هغوی اجازه درلوده (دي لپاره هغوی ته اجازه وه)
Sie	dürfen	durften	haben … dürfen (z.B. Sie haben gehen dürfen)

تاسو	کوی شئ	اجازه درلوده	تاسو اجازه درلوده (تاسو اجازه درلوده چي ولاړ شئ) haben gedurft (Das haben Sie gedurft) تاسو اجازه درلوده (دي لپاره تاسو ته اجازه وه)

(dürfen) د مختلفو حالاتو په جملو کې:

Bei Rot *darf* man die Straße nicht überqueren. په سرې اشارې کې له سړك نه د تېرېدو اجازه نشته
Bei Rot *durfte* man die Straße nicht überqueren. پـه سـرې اشـارې کې د سړك نه د تېرېدو اجازه نه وه
Bei Rot *hat* man die Straße nicht überqueren *dürfen*. په سرې اشارې کې د سړك نه د تېرېدو اجازه نه وه

„dürfen" als Vollverb	کله چي (Modalverb) په جمله کې يوازينی فعل وي
Morgen *dürft* ihr nach Hause.	سبا تاسو ته کور ته د تګ اجازه ده
Gestern *durftet* ihr nach Hause.	پرون تاسو ته کور ته د تګ اجازه وه
Vorgestern *habt* ihr nach Hause *gedurft*.	ورمه ورځ تاسو ته کور ته د تګ اجازه وه

müssen

په لغوی مانا (müssen) (يو کار ته مجبور اسېدلو) ته وايي، خو په نورو مانا ګانو هم استعماليږي، چي هغه دا دي:

۱ـ يو کار بايد کول، يو کار ته مجبور اوسېدل، د يو کار کولو ته اړتيا درلودل ۲ـ د امر کولو لپاره او يا يو چا ته د امر کېدلو لپاره ۳ـ اټکل کول، تخمين کول، حدس وهل ۴ـ له يو کار نه نتيجه اخيستل، د يو کار په نتيجه کې يو عمل کول ۵ـ که په منفي مانا استعمال شي: يو کار ته اړتيا نه درلودل، ضرور نه اوسېدل، لازم نه اوسېدل

1. Notwendigkeit	يو کار ته اړتيا درلودل، مجبور اوسېدل، بايد يو کار کول
Der Schüler muss täglich seine Hausaufgaben machen. زده کوونکی بايد هره ورځ خپله کورنی وظيفي تر سره کړي	
Jeder Bäcker muss jeden Tag sehr früh aufstehen. هر نانبای دي ته مجبور دی چي هره ورځ وختته له خوبه راڅګ شي شي	
Ein Fußballspieler muss täglich hart trainieren, wenn er Erfolg haben will. د فوټبال يو لوبغاړی که غواړي چي برلاسی شي، نو بايد هره ورځ ډېر سخت تمرين وکړي	
Ich *muss* einen Artikel schreiben.	زه بايد يو مضمون وليکم

2. Befehl	امر کول، يو چا ته امر کېدل
Du musst jetzt gehen, sonst verpasst du noch deinen Zug. ته اوس ولاړ شه، او که نه نو اورګاډی درنه ځي	
Wenn Sie das Geld haben wollen, müssen Sie diesen Vertrag unterschreiben. که تاسو دا پيسي اخيستل غواړی، نو دا قرارداد به لاسليکوئ	
Der Patient muss etwas essen, damit er zu Kräften kommt. رنځور بايد يو څه وخوري چي په قوت راشي	

3. Vermutung, Annahme	**اټکل کول، حدس وهل، تخمين ، د اټکل له مخې يوه ادعا کول**
Wir *müssten* eigentlich bald in Berlin ankommen.	اصلاً بايد مونږ په لنډ وخت کې برلين ته ورسيږو
Er *müsste* das Bild selber gemalt haben.	هغه به دا انځور پخپله رسم کړی وي
Der Einbrecher *muss* durch das Fenster eingedrungen sein.	غل هرورمرو د کړکۍ له لارې راننوتی وي

4. Schlussfolgerung	**له يو کار نه نتيجه اخيستل، د يو کار په نتيجه کې يو عمل کول**
Wir sind alle sterblich. Eines Tages muss jeder einmal sterben.	مونږ ټول فناکېدونکي يو. يوه ورځ نه يوه ورځ به هر څوك مړ کيږي
Ohne Arbeit können wir nicht überleben. Deswegen müssen wir viel arbeiten.	بې له کاره مونږ ژوندي نشو پاتې کېدی. نو له دې کبله مونږ بايد ډېر کار وکړو
Wer schön sein will, muss leiden.	څوك چې ښايست غواړي، دردېدل به په ځان مني

(müssen) د مختلفو حالاتو په جملو کې:

Ich *muss* morgen nach Hause gehen.	زه بايد سبا کور ته ولاړ شم
Ich *musste* gestern nach Hause gehen.	زه پرون مجبور وم چې کور ته ولاړ شم
Ich *habe* gestern nach Hause gehen *müssen*.	زه پرون مجبور وم چې کور ته ولاړ شم

„müssen“ als Vollverb **کله چې (Modalverb) په جمله کې يوازينی فعل وي**

Er *muss* in jeder Pause auf Toilette.	هغه بايد په هره تفريح کې تشناب ته ولاړ شي
Er *musste* in jeder Pause auf Toilette.	هغه بايد په هره تفريح کې تشناب ته تللی وای
Er hat in jeder Pause auf die Toilette gemusst.	هغه بايد په هره تفريح کې تشناب ته تللی وای

sollen

(sollen) په لغوي مانا (بايد يو کار کول)، ته وايي. خو په نورو ماناګانو هم استعماليږي چې هغه دا دي:
۱ـ يو چا ته امر کول او يا يو چا ته يو امر کېدل ۲ـ يو چا ته يوه وظيفه ورسپارل، مؤظفول ۳ـ يوه ګنګوسه يا اوازه اوسېدل ۴ـ قانون تطبيقول، فرمان ورکول ۵ـ د يو شي هدف اوسېدل، يو هدف درلودل ۶ـ مشوره ورکول، يو چاته توصيه کول ۷ـ اټکل کول، حدس وهل، له خپل فکره ويل چې يو څه به داسې وي ۸ـ په پخواني وخت کې راتلونکی وخت بيانول

1. Befehl	**يو چا ته يو امر کول، يو امر کېدل**
Ich habe gesagt, du sollst dich jetzt schlafen legen!	ما وويل چې ته اوس څملئ
Ihr sollt euch benehmen.	تاسو په ادب شئ

2. Auftrag	**يو چا ته يوه وظيفه ورسپارل، يو شي ته مؤظفول**
Die Kinder *sollten* im Haus bleiben.	دا لازمه ده چې ماشومان دې په کور کې پاتې شي
Nicht ich, sondern Sie sollen die Feuerwehr anrufen.	زه نه، بلکې تاسو بايد اطفاييې ته ټيلفون وکړئ

Ich soll Herrn General diesen Brief persönlich übergeben.	ما ته وظيفه راکړل شوې چې دا ليک زه شخصاً جنرال صاحب ته ورکړم
Ich *soll* den Müll noch rausbringen.	ما ته وظيفه راسپارل شوې چې دا ناپاکي بهر يوسم

3. Gerücht	يوه ګنګوسه يا يوه اوازه اوسېدل
Man sagt, diese Firma soll pleite sein.	ويل کيږي چې دې کمپنۍ سقوط کړی دی
Er soll eine Geliebte haben.	داسې ګنګوسه ده چې هغه يوه معشوقه لري
Der neue Minister soll sehr viel Geld haben.	اوازه ده چې دا نوی وزير ډېرې پيسې لري
Ich habe gehört, dass er jetzt irgendwo im Ausland leben *soll*.	ما داسې اورېدلي دي چې هغه اوس کوم چېرته په بهر کې اوسيږي

4. Gebot/Gesetz	قانون تطبيقول، فرمان ورکول
Man soll nicht töten.	سړی بايد وژل ونکړي
Man soll keine Drogen nehmen.	سړی بايد له مخدره توکو نه کار وانخلي
Man *soll* immer die Wahrheit sagen.	سړی بايد تل رېښتيا ووايي

پاملرنه	د (sollen) او (müssen) فعلونه يو بل ته ډېر ورته دي. که چېرته د (sollen) په ځای (müssen) وکارول شي، نو دا مطلب ترېنه نشي اخيستل کېدی چې دا يو فرمان دی. له (müssen) نه دا مطلب اخيستل کيږي چې دې چلند ته اړتيا ده او يا مجبوريت دی. که چېرته بيا اړتيا يا مجبوريت د يو چا د فرمان په اساس وي، نو يا فرمان ورکونکی يې بايد يکې ياد شي او يا علت يې ياد شي.

مثال:

Die Kinder müssen im Haus bleiben, weil die Eltern es ihnen befohlen haben.	ماشومان دې په کور کې پاتې شي، ځکه چې د هغوی مور او پلار داسې امر کړېدی
Die Kinder *müssen* im Haus bleiben, weil es draußen keinen Platz zum Spielen gibt.	ماشومان دې په کور کې پاتې شي، ځکه چې بهر د لوبو لپاره ځای نشته

په نورو جملو کې چې (sollen) د فرمان په مانا استعمال شوی، دا په دې مانا چې دې کار ته اجازه نشته. نو په دې وجه دې فعل لپاره (dürfen) هم استعمالېدی شي.

Du sollst nicht töten = du hast den Auftrag, nicht zu töten = du darfst nicht töten	
تاته د وژلو اجازه نشته = تاته دا دنده درکړل شوې چې وژل به نکوې = ته به وژل نکوې	

5. Zweck	د يو شي هد□ اوسېدل، يو هد□ درلودل
Diese Übung *soll* dazu helfen, stark zu werden.	د دې تمرين هدف دا دی چې سړی قوي شي
Diese Beispiele sollen Ihnen helfen, die Modalverben zu verstehen.	دې مثالونو هدف دا دی، چې تاسو (Modalverben) زده کړئ
Die Strafe soll dir eine Lehre sein.	د دې سزا هدف دا دی چې ته ترېنه يو پند واخلې

6. Empfehlung, Rat	مشوره ورکول، توصیه کول
Du *solltest* den Müll rausbringen, bevor er anfängt zu stinken. مخکې له دې چې دا ناپاکې بوي وکړي، ته يې بهر وباسه	
Die Kinder *sollten* im Haus bleiben, wenn es schneit. کله چې واوره وريږي، نو ماشومان دې په کور کې پاتې شي	
Sollen wir hier auf euch warten?	مونږ دلته تاسو ته انتظار وباسو؟
Soll ich dir bei den Hausaufgaben helfen?	زه له تا سره په کورنی وظیفه کې مرسته وکړم؟

7. Vermutung, Annahme	اټکل کول، حدس وهل، له خپله فکره ويل چې يو څه به څنګه وي
Wenn du den Brief heute abschickst, *sollten* wir ihn übermorgen erhalten. که ته دا لیك نن ولیږې، نو مونږ ته به بل سبا ورسیږي	
Wir *sollten* eigentlich bald in Berlin ankommen. اصلاً باید مونږ په لنډ وخت کې برلین ته ورسیږو.	

8. Zukunft in der Vergangenheit	په پخواني وخت کې راتلونکی بیانول
Er nahm auf niemand Rücksicht. Das *sollte* er noch bereuen. هغه د هیڅ چا لحاظ نه کوه. په دې باندې به وروسته پښېمانه و	
Er lernte die Lehrerin, die später seine Frau werden *sollte*, in Berlin kennen. هغه ښوونکې چې بیا به وروسته د ده میرمن کېدله، دی ورسره په برلین کې بلد شو	

(sollen) د مختلفو حالاتو په جملو کې:

Die Kinder *sollen* morgen im Haus bleiben.	ماشومان دې سبا په کور کې پاتې شي
Die Kinder *sollten* gestern im Haus bleiben. ماشومانو ته دا ضروري وه چې پرون په کور کې پاتې شوي وای	
Die Kinder haben gestern im Haus bleiben sollen. ماشومانو ته دا ضروري وه چې پرون په کور کې پاتې شوي وای	

„sollen“ als Vollverb (Diese Form existiert nicht!)

کله چې (sollen) په جمله کې یوازینی فعل وي

(sollen) هېڅکله په جمله کې یوازې نشي راتللی. د استعمال لپاره یې تل یو بل فعل ته اړتیا ده

wollen

د (wollen) لغوی مانا ده (غوښتل). خو په دې نورو مانا ګانو هم استعمالیږي:
۱ـ یو کار ته نیت درلودل، قصد درلودل ۲ـ اړتیا درلودل، د یو کار لپاره یو څه ضرور اوسېدل ۳ـ د یو چا د خولې خبره کول، د یو چا خبره کول چې هغه داسې وایي، اقتباس کول

1. Wille, Absicht	یو کار ته نیت درلودل، قصد درلودل
Er *will* Medizin studieren.	هغه غواړي چې د طب تحصیل وکړي
Wir wollen nächstes Jahr in Italien Urlaub machen. مونږ غواړو چې په راتلونکي کال کې ایټالیې ته په رخصتی ولاړ شو	
Ich *will* dir meine Geburtsstadt zeigen.	زه غواړم چې تا ته خپل د زیږیدنې ښار دروښایم

2. Notwendigkeit	اړتیا درلودل، د یو کار لپاره یو څه ضرور اوسېدل
Autofahren *will* gelernt sein.	د موټر چلولو لپاره زده کولو ته یې اړتیا ده
Die Entscheidung *will* gut überlegt sein. کله چې سړی یوه فیصله کوي، نو پکې ډېر سوچ وهلو ته اړتیا ده (چې دا فیصله وشي که ونشي)	
Das Veredeln von Obstbäumen *will* gelernt sein. د مېوو د ونې قلمه کول باید سړی لومړی ښه زده کړي، مخکې له دې چې عملي یې کړي	

3. Zitat, Behauptung	د یو بل چا د خولې خبره کول، اقتباس، ادعاکول
Er *will* den alten König noch gekannt haben. هغه ادعا کوي چې پخوانی باچاه یې پېژندو	
Der Verbrecher *wollte* an jenem Abend zu Hause gewesen sein. جنایتکار ادعا کوي چې په هغه ماښام کې دی په کور کې و	
Du *willst* also der beste Schüler der Klasse sein. ته نو ادعا کوئ چې ته د ټولګي له ټولو نه ښه زده کوونکی یې؟	

(wollen) د مختلفو حالاتو په جملو کې:

Ich *will* mir morgen eine neue Hose kaufen. زه غواړم چې سبا ځان ته یو نوی پطلون په بیه واخلم
Ich wollte mir gestern eine neue Hose kaufen. ما پرون غوښتل چې ځان ته یو نوی پطلون په بیه واخلم
Ich *habe* mir gestern eine neue Hose kaufen *wollen*. ما پرون غوښتلي وو چې ځان ته یو نوی پطلون په بیه واخلم

„wollen" als Vollwerb کله چې (Modalverb) په جمله کې یوازینی فعل وي

Das *will* ich nicht.	دا زه نه غواړم
Das *wollte* ich nicht.	دا ما نه غوښتل
Das habe ich nicht *gewollt*.	دا ما ندي غوښتلي

mögen

د (mögen) لغوي مانا ده (یو شي ته زړه کېدل، یو څه خوښېدل) ، خو په نورو ماناګانو هم استعمالیږي:
۱ـ هیله درلودل، غوښتل ۲ـ یو شي ته زړه کېدل، یو څه د یو چا خوښېدل ۳ـ د یوې خبرې د منلو او یا د اعتراف کولو په مانا هم کله کله استعمالیږي ۴ـ د دعا کولو لپاره

د (mögen) ګردان:

	Indikativ	Konjunktiv I	Konjunktiv II
ich	mag	möge	möchte
du	magst	mögest	möchtest
er, sie, es	mag	möge	möchte
wir	mögen	mögen	möchten
ihr	mögt	möget	möchtet
sie	mögen	mögen	möchten

1. Wunsch	**هیله درلودل، غوښتل**
Ich *möchte* so gern einmal zum Mond fliegen.	زما هیله ده چي یو ځل سپوږمۍ ته ولاړ شم
Er *möchte* euch einmal besuchen.	هغه هیله لري چي یو ځل ستاسو لیدو ته درشي
Die Kinder *möchten* draußen spielen.	ماشومان غواړي چي بهر ولوبیږي
Möchtest du auch einmal nach Paris fahren?	ته هم غواړې چي یو ځل پاریس ته ولاړ شې؟

2. Gefallen, Lust	**یو شي ته زړه کېدل، یو څه د یو چا خوښېدل**
Ich *mag* gern fernsehen.	زما تلویزیون کتل خوښیږي
Mein Sohn mag Fußball spielen, Bücher lesen und schwimmen gehen.	زما د زوی فوټبال لوبېدل، کتاب لوستل او لامبو ته تګ خوښیږي
Meine Frau mag Volksmusik.	زما د مېرمني ولسي موسیقي خوښیږي
Der Gast geht in das Restaurant und mag einen Tee trinken.	مېلمه یو رستوران ته ځي او د یو چای څښلو ته یې زړه کیږي
Ich *mag* dich gern.	ته زما خوښیږي

3. Einräumung	**د اعترا□ کولو او یا د یوې خبرې د منلو په مانا**
Es *mag* wohl viel kosten, aber es ist den hohen Preis wert.	د دې بیه به لوړه وي، خو په دې لوړه بیه ارزي
Er *möge* fleißig sein, intelligent ist er aber nicht.	هغه دې خپله خواري وکړي، خو هغه ذکي ندی

4. Gebet	**د دعا کولو په مانا**
Möge er in Frieden ruhen!	(زما دعا ده چي) د هغه روح دې هوسا وي
Möge der Beste gewinnen!	(زما دعا ده چي) له ټولو نه ښه دې لوبه وګټي
Möge es doch bald regnen!	(زما دعا ده چي) په لنډو کي دې باران وشي

(mögen) د مختلفو حالاتو په جملو کي:

Ich *mag* heute nicht darüber reden.	زه نه غواړم چي نن په دې برخه کي خبري وکړم
Ich *mochte* gestern nicht darüber reden.	ما پرون نه غوښتل چي په دې برخه کي خبري وکړم
Ich habe gestern nicht darüber reden *mögen*.	ما پرون ندي غوښتلي چي په دې برخه کي خبري وکړم

„mögen“ alsVollverb **کله چي (Modalverb) په جمله کي یوازینی فعل وي**

Diesen Lehrer mögen die Schüler nicht.	دا ښوونکی د زده کوونکو نه خوښیږي
Diesen Lehrer mochten die Schüler nicht.	دا ښوونکی د زده کوونکو نه خوښېدو
Diesen Lehrer haben die Schüler nicht gemocht.	دا ښوونکی د زده کوونکو ندی خوښېدلی

د (mögen) او (möchten) تر مینځ توپیر:

ډېر کسان (mögen) او (möchten) دوه مختلف فعلونه ګڼي چي مانا یې یو شان ده. واقعیت دا دی چي (möchten) کوم ځانګړی فعل ندی. (möchten) تش د (mögen) د فعل (Konjunktiv II) دی. (möchten) تش په اوسني وخت یا (Präsens) کي استعمالیږي او مانا یې داسې ده لکه (wollen) یا

(غوښتل)، خو ډېر په احترام. يعني دا چې كه يو څوك ووايي چې (ich will) د دې مانا په شدت او يا زور بلل كېدی شي، يعني دا چې يو څوك په زور يو شی غواړي. كه يو څوك ووايي چې:
(ich möchte) د دې مانا دا ده چې زه په احترام وايم چې زما دې شي ته خوښه ده او هيله يې كوم. د (ich möchte) لپاره هم ويل كېدی شي چې (ich würde gern) . د (Konjunktiv) په برخه كې د دې كتاب په وروستی برخه كې اوږد معلومات ليكل شوی دی چې ډېر په زړه پورې دی.

Besonderheiten der Modalverben ځانګړتياوې (Modalverben) د	
Imperativ	د امر صيغه يا (Imperativ) : په (Modalverben) كې امر نشته
Passiv	(Passiv) : په (Modalverben) كې (Passiv) نشته

Stellung der Modalverben im Nebensatz په فرعي جملو كې (Modalverben)

كله چې يو (Modalverb) په يوه فرعي جمله كې استعماليږي، نو لومړي اصلي فعل او بيا وروسي (Modalverben) راځي. په تېره زمانه يا (Perfekt) كې داسي راځي چې لومړی (haben) او بيا اصلي فعل او د جملې په پای كې (Modalverb) په ژوندي ډول يا د مصدر په توګه راځي. مثال:

Präsens	Es ist schade, dass er uns nicht besuchen kann. دا د تآسف ځای دی چې هغه زموږ ليدو ته نشي راتلی
Präteritum	Es ist schade, dass er uns nicht besuchen konnte. دا د تآسف ځای دی چې هغه زموږ ليدو ته نشو راتلی
Perfekt	Es ist schade, dass er uns nicht hat besuchen können. دا د تآسف ځای دی چې هغه زموږ ليدو ته نشو راتلی
Plusquamperfekt	Es ist schade, dass er uns nicht hatte besuchen können. دا د تآسف ځای دی چې هغه زموږ ليدو ته نشو راتلی

Modalverben mit zwei Infinitiven

Hauptsatz	
Präsens	Ich kann dich nicht weinen sehen. زه ستا ژړا نشم ليدلی Du musst jetzt arbeiten gehen. ته بايد اوس كار ته ولاړ شي
Präteritum	Er musste nach seinem Unfall wieder laufen lernen. له ټكر نه وروسته هغه بايد ګرځېدل زده كړي وای Er konnte den Verletzten nicht schreien hören. هغه د ټپي چيغې نشوې اورېدلی
Perfekt	Er hat ihn nicht weggehen lassen wollen. هغه نه غوښتل چې هغه بهر تللو ته پرېږدي Der Wagen hat dort nicht stehen bleiben dürfen. موټر ته هلته د ودرېدو اجازه نه وه

Nebensatz	
Präsens	Ich weiß, dass er nicht stehen bleiben will. زه پوهېږم چې هغه نه غواړی چې ولاړ پاتې شي
Präteritum	Ich denke, dass er das Tier nicht leiden sehen konnte. زه فكر كوم چې هغه د دې حيوان ځورېدل نشول ليدلی

Perfekt	Ich glaube, dass er mit uns hat essen gehen wollen. زه ګمان کوم چې هغه غوښتل چې له مونږ سره ډوډۍ خوړلو ته راشي

هغه فعلونه چې (Modalverben) ندي خو د (Modalverben) په شان کارول کيږي

ځيني فعلونه شته چې که چېرته د هغوی سره يو بل فعل يوځای شي، نو هغه په ټولو حالاتو کې د (Modalverben) په توګه استعماليږي، سره له دې چې دا فعلونه (Modalverben) ندي . هغه دا فعلونه دا دي:

hören اورېدل	lassen پرېښودل	sehen ليدل، کتل	helfen مرسته کول

Hauptsatz اصلي جمله	
Präsens	Im Frühling hören wir die Nachtigall singen. په پسرلي کې مونږ د بلبلي سندرې اورو
Präteritum	Er ließ mich vor dem Haus warten. هغه زه د کور په مخکې په انتظار پرېښودم
Perfekt	Die Mutter hat die Gefahr kommen sehen. مور د خطر راتګ په سترګو ليدو

Nebensatz فرعي جمله	
Präsens	Wir freuen uns, wenn wir die Nachtigall singen hören. کله چې مونږ د بلبلي غږ واورو، نو پرې خوشيږو
Präteritum	Es war nicht gut, dass er mich vor dem Büro warten ließ. دا ښه نه و چې هغه زه د دفتر په مخکې په انتظار پرېښودم
Perfekt	Ich weiβ, dass du die Gefahr hast kommen sehen. زه پوهيږم چې تا د خطر راتګ په سترګو ليدو

ځيني فعلونه شته چې که چېرته له هغوی سره يو بل فعل يوځای شي، نو هغه په (Präsens) کې او په (Präteritum) کې د (Modalverben) په توګه استعماليږي، سره له دې چې دا فعلونه (Modalverben) ندي، خو په (Perfekt) او په (Plusquamperfekt) کې بيا د يو عادي فعل په شان کارول کيږي. هغه دا فعلونه دا دي:

bleiben پاتې کېدل	gehen تلل	lehren ورزده کول	lernen زده کول

Hauptsatz اصلي جمله	
Präsens	Er bleibt bei der Begrüßung sitzen. د سترې مشي په وخت کې هغه ناست پاتې کيږي Er geht jeden Abend Fußball spielen. هغه هر ماښام د فوټبال لوبې ته ورځي Er lehrt seinen Sohn lesen und schreiben. هغه خپل زوی ته لوستل او ليکل ورزده کوي So lernt Ihr Kind laufen. ستاسو ماشوم په دې ډول ګرځېدل زده کوي
Präteritum	Er blieb bei der Begrüßung sitzen. د سترې مشي په وخت کې هغه ناست پاتې شو Er ging jeden Abend Fußball spielen. هغه هر ماښام د فوټبال لوبې ته ورتلو

	Er lehrte seinen Sohn lesen und schreiben. هغه خپل زوی ته لوستل او لیکل ورزده کړل So lernte Ihr Kind laufen. ستاسو ماشوم په دې ډول ګرځېدل زده کړل
Perfekt	Er ist bei der Begrüßung sitzen geblieben. هغه د ستړي مشي په وخت کې ناست پاتې شوی و Er ist jeden Abend Fußball spielen gegangen. هغه هر ماښام د فوټبال لوبې ته ورغلی و Er hat seinen Sohn lesen und schreiben gelehrt. هغه خپل زوی ته لوستل او لیکل ورزده کړي وو So hat Ihr Kind laufen gelernt. ستاسو ماشوم په دې ډول ګرځېدل زده کړي وو

Übungen: *darf, darf nicht, muss oder kann*

1. Man ________ beim Lernen einer Sprache aufpassen.
سړی باید د یوې ژبې په زده کړه کې پام ونیسي
2. Man ________ in die Bibliothek gehen und dort lesen.
سړی کوی شي چې کتابتون ته ولاړ شي او هلته مطالعه وکړي
3. Man ________ ins Krankenhaus keinen Hund mitnehmen.
سړی نشي کولی چې روغتون ته یو سپی له ځانه سره یوسي
4. Man ________ die Eltern immer fragen.
سړی کوی شي چې له مور او پلار نه تل پوښتنې وکړي
5. Man ________ bei der Prüfung keinen Computer benützen.
سړي ته اجازه نشته چې په ازموینه کې له کمپیوټر نه کار واخلي
6. Man ________ beim Autofahren seinen Führerschein dabeihaben.
سړی باید د موټر چلولو په وخت خپل لیسنس له ځانه سره ولري
7. Man ________ zur Prüfung zu spät kommen. سړی باید ازموینې ته ناوخته رانشي

Lösungen:
1. muss 2. kann 3. darf 4. darf/kann 5. darf 6. muss 7. darf nicht

Übungen: muss oder darf

1. ________ ein Kind täglich nicht mehr als eine halbe Stunde fernsehen?
یو ماشوم ته اجازه شته چې د ورځې له نیم ساعت نه ډېر تلویزیون وګوري؟
2. ________ ich unbedingt bis 24 Uhr auf bleiben?
زه هرومرو د شپې تر دولس بجو پورې ویښ پاتې شم؟
3. ________ du unbedingt mitten in der Nacht Musik spielen?
دا ضرور دي چې ته په نیمه شپه کې موزیك غږوې؟
4. ________ man bei Rot über die Ampel fahren?
سړی کوی شي چې له سرې اشارې نه تېر شي؟

Lösungen:
1. darf 2. muss 3. muss 4. darf

Übungen: wollen, können, sollen, müssen, dürfen, mögen

1. Hier ist das Rauchen verboten. – Hier ……….. niemand rauchen.
دلته سګرټ څکول منع دي. دلته هېڅ چاته اجازه نشته چې سګرټ وڅکوي
2. Hier ist es dunkel. – Ich ……….. nichts lesen. دلته ډېره تیاره ده. زه هېڅ شی نشم لوستلی
3. Ich habe kein Geld mehr. – Ich ……….. zur Bank gehen.
له ما سره نورې پیسې نشته. زه باید بانك ته ولاړ شم
4. Wenn du deinen Nachbarn treffen …….. , bestelle ihm doch bitte schöne Grüße von mir. که چېرته تا خپل ګاونډی ولیدو، نو زما له خوا ورته ډېر سلامونه ووایه
5. Ich bin mit der Prüfung fertig. – Ich ……….. jetzt nach Hause gehen.
زما ازموینه پای ته ورسېدله. زه کوی شم چې اوس کور ته ولاړ شم
6. Ich habe bis jetzt keinen Fernseher.– Ich …….. mir jetzt einen Fernseher kaufen. زه تر اوسه پورې کوم ټلویزیون نلرم. زه غواړم چې یو ټلویزیون په بیه واخلم
7. Deine Schrift ist unleserlich. Du ……….. den Bericht mit dem Computer schreiben. ستا لیك نه لوستل کیږي. ته باید رپوټ په کمپیوټر ولیکې
8. Ich habe keinen Computer. Ich …….. leider den Brief nur mit der Hand schreiben. زه کمپیوټر نلرم. له بده مرغه زه لیك تش په لاس لیکلی شم
9. Morgens trinke ich immer eine Kanne Tee. Ich ……….. keinen Saft.
د سهار له مخې زه تل یو چاینك چای څښم. زما شربت نه خوښیږي
10. Du ……….. nicht hier bleiben, wenn du nicht ………..
که ته نه غواړې، نو ته مجبور نه یې چې دلته پاتې شې
11. Du……….. dir unbedingt ein Fahrrad kaufen. Hier fahren keine Busse.
ته باید هرومرو یو بایسکل په بیه واخلې. دلته سروېسونه نه ګرځي
12. Dieser Hund ist gefährlich. Du ……….. nicht nach ihm mit Steinen werfen.
دا سپی خطرناك دی. ته د هغه پسې ګاټي مه غوزاروه
13. Ich ……….. den Brief eigentlich heute noch abschicken, aber er ist noch nicht fertig. اصلا باید دا لیك ما نن لیږلی وای. خو هغه لا بشپړ شوی ندی
14. Ich habe vor einem Monat eine moderne Videokamera gekauft. Ich ……….. sie leider immer noch nicht bedienen. یوه میاشت دمخه ما یوه موډرنه ویډیویي کمره واخیستله. له بده مرغه زه لا تراوسه پورې په چل یې نپوهېږم
15. Das ist keine Einbahnstraße, hier ……….. du links abbiegen.
دا یو اړخیز سړك نه دی، ته کوی شې چې کیڼ لاس ته تاو شې
16. An welcher Stelle ……….. wir den Fluss überqueren?
په کوم ځای کې مونږ د دې سیند نه تېرېدی شو؟
17. Ihr ……….. noch kein Auto leihen, da ihr noch nicht Auto fahren ……….. .
تاسو نشئ کولی چې یو موټر په کرایه واخلئ، ځکه چې تاسو موټر نشئ چلولی
18. Wenn ihr meine Kinder wäret, dann ……….. ihr abends bis zehn Uhr aufbleiben.
که تاسو زما ماشومان وای، نو تاسو ته اجازه وه چې د ماښام تر لس بجو پورې ویښ پاتې شئ

Lösungen:
1. darf 2. kann 3. muss 4. solltest
5. darf 6. will 7. muss 8. kann 9. mag 10. musst …. willst 11. solltest …….. kann 12. sollst 13. sollte 14. kann 15. kannst 16. können 17. könnt …… könnt. 18. dürftet

(پاملرنه: دلته solltest استعمال شوی دی چې (Konjunktiv) دی، نور تشریحات یې وروسته راځي)

Das Perfekt der Modalverben

① د هغو فعلونو په مینځ کې چې (ü) راځي نو د (ü) نه (u) جوړیږي، مثال:

dürfen: Er hat gedurft. هغه ته اجازه وه	**müssen**: Er hat gemusst. هغه مجبور و

② په هغه فعل کې چې (ö) راځي، نو (ö) په (o) بدلیږي، مثال:

können: Er hat gekonnt. هغه کوی شو

③ په هغه فعل کې چې (i) راځي، نو (i) په (u) بدلیږي، مثال:

wissen: Er hat gewusst. هغه پوه و

④ په هغه فعل کې چې (ög) راځي، نو (ö) په (o) او (g) په (ch) بدلیږي، مثال:

mögen: Er hat gemocht. د هغه زړه کېدو

Übung: Perfekt der Modalverben

Bilden Sie die Perfektformen. Schreiben Sie die Sätze neu und setzen Sie die Prädikate dabei ins Perfekt!

1. Das mag ich nie. دا زما هېڅکله نه خوښیږي
2. Du darfst heute nicht bis zwölf Uhr schlafen . تا ته اجازه نشته چې نن د غرمې تر دولس بجو پورې خوب وکړې
3. Er mag morgens keine Eier. د سهار له مخې هګۍ د هغه نه خوښیږي
4. Ich gehe, weil ich noch arbeiten muss. زه ځم، ځکه چې زه باید کار وکړم
5. Er sagte, dass er am Freitag nicht kommen kann. هغه وویل چې هغه د جمعې په ورځ نشي راتلی
6. Du sollst das Haus kaufen. ته باید دا کور په بیه واخلې
7. Morgen will ich nach Hause fahren. سبا زه غواړم چې کور ته ولاړ شم
8. Um zwölf muss ich noch einkaufen gehen. په دولس بجو زه باید سودا اخیستلو ته ولاړ شم
9. Die Gewerkschaft will, dass wir morgen streiken. د کاریګرانو ټولنه غواړي چې مونږ سبا اعتصاب وکړو
10. Ich bin froh, mit meinem Vater in Urlaub fahren zu dürfen. زه خوشحاله یم چې د خپل پلار سره په رخصتۍ تللی شم

11.Willst du das Geld behalten? ته غواړې چې پیسې له ځانه سره وساتې؟
12. Der ausländische Student kann wirklich gut Deutsch.
بهرنی محصل په ریښتیا چې په جرمني ژبه ډېر ښه پوهیږي
13. Mein kleiner Bruder mag keine Suppe. زما د کشر ورور ښوروا نه خوښیږي
14. Ich kann dir bei den Hausaufgaben nicht helfen.
زه له تا سره په کورنۍ وظیفه کې څه مرسته نشم کولی
15. Ich möchte dich überreden, die Vokabeln zu lernen.
زه غواړم چې تا ته قناعت درکړم چې ته لغات زده کړې
16. Der Patient muss unbedingt zum Arzt. رنځور باید هرومرو ډاکټر ته ولاړ شي
17. Der Bauer möchte die Sängerin heiraten.
بزګر غواړي چې له سندرغاړې سره واده وکړي
18. Ich brauche nicht zu kommen, weil er kein Auto fahren muss.
زما راتګ ته څه اړتیا نشته، ځکه چې دا ضرور ندی چې هغه موټر وچلوي
19. Er informierte mich, dass ich das nicht darf.
هغه ماته معلومات راکړو چې ماته د دې اجازه نشته
20. Der Verletzte braucht die Hilfe des Arztes. ټپي د ډاکټر مرستې ته اړ دی

Lösungen:

1. Das habe ich nie gemocht. دا زما هېڅکله نه خوښېدل.2
Du hast heute nicht bis zwölf Uhr schlafen dürfen.
تا ته اجازه نه وه چې نن د غرمې تر دولس بجو پورې خوب وکړې
3. Er hat morgens keine Eier gemocht. د سهار له مخې هګۍ د هغه نه خوښېدې
4. Ich bin gegangen, weil ich noch habe arbeiten müssen.
زه ولاړم، ځکه چې ما غوښتل چې کار وکړم
5. Er hat gesagt, dass er Sonntag nicht hat kommen können.
هغه وویل چې د یکشنبې په ورځ یې نشوی کولی چې راشي
6. Du hast den Wagen kaufen sollen. تا باید دا موټر په بیه اخیستی وای
7. Am Abend habe ich nach Hause gehen wollen. ماښام ما غوښتل چې کور ته ولاړ شم
8. Um eins habe ich noch einkaufen gehen müssen.
په یوه بجه زه باید سودا اخیستلو ته تللی وای
9. Die Gewerkschaft hat gewollt, dass wir morgen streiken.
د کاریګرانو ټولنې غوښتل چې مونږ سبا اعتصاب وکړو
10. Ich bin froh gewesen, mit meinem Vater in Urlaub fahren zu dürfen.
زه خوشحاله وم چې د خپل پلارسره په رخصتۍ تللې شوم
11. Hast du das Geld behalten wollen? تا غوښتل چې پیسې ځانه سره وساتې؟
12. Der ausländische Student hat schon wirklich gut Deutsch gekonnt.
بهرنی محصل په ریښتیا چې په جرمني ژبه ډېر ښه پوهېدو
13. Mein Vater hat keine Suppe mehr gemocht. زما د پلار نور ښوروا نه خوښېدله
14. Ich habe dir bei den Hausaufgaben nicht helfen können.
ما له تا سره په کورنۍ وظیفه کې څه مرسته نشوه کولی
15. Ich habe dich überreden wollen, die Vokabeln zu lernen.
ما غوښتل چې تا ته قناعت درکړم چې ته لغات زده کړې
16. Der Patient hat unbedingt zum Arzt gemusst. رنځور باید هرومرو ډاکټر ته تللی وای

17. Der Bauer hat die Sängerin heiraten wollen.
بزګر غوښتل چې له سندرغاړې سره واده وکړي
18. Ich habe nicht zu kommen brauchen, weil er kein Auto hat fahren müssen.
زما راتګ ته څه اړتیا نه وه، ځکه چې دا ضرور نه وو چې هغه باید موټر چلولی وای
19. Er hat mich informiert, dass ich das nicht gedurft habe.
هغه راته معلومات راکړو چې ما ته د دې اجازه نه وه
20. Der Verletzte hat die Hilfe des Arztes gebraucht. ټپي د ډاکټر مرستې ته اړ و

Das Prädikat

(Prädikat) په یوې جملې کې ګرادان شوي فعل ته وایي. د هر فعل مرکزي رول په (Prädikat) څرګندول کیږي. دا په دې مانا چې سړی د (Prädikat) په مرسته د یوې جملې په مانا او مطلب پوهیدی شي. په یوه بشپړه جمله کې تل لږ تر لږه یو فعل یا (Prädikat) وي. یو (Prädikat) له هغه شان فعل نه جوړیدی شي چې یوه برخه او یا دوه برخې ولري، دا مهمه نده چې دا فعل په اوسنې حالت کې دی او که په پخواني حالت کې. مثال:

einteiliges Prädikat یو برخه ایز فعل	Ich esse einen Apfel. زه یوه مڼه خورم
mehrteiliges Prädikat څو برخه ایز فعل	Er geht gerne im Wald spazieren. په ځنګله کې چکر وهل د هغه خوښیږي

په پورتنی لومړی جمله کې (esse) او په دوهمه جمله کې (geht spazieren) د جملې فعل یا (Prädikat) دی.

Übungen:

Setzen Sie die passenden Verbformen in die Lücken!
د دې جملو په تشو ځایو کې تاسو د فعل صحیح ګردان ولیکئ!
1. Ich ………….. im Garten die Vögel. (beobachten) زه په باغ کې د مرغانو ننداره کوم
2. Sie …………… gern Reis. (essen) وریجې د هغې ډیرې خوښیږي
3. Süßigkeiten ………….. allen Kindern immer. (schmecken)
خواږه ټولو ماشومانو ته تل خوند ورکوي
4. ………….. du mir bei den Hausaufgaben? (helfen)
ته له ما سره په کورنی وظیفه کې مرسته کوې؟
5. ………….. Sie einen Satz im Präsens? (bilden) تاسو په حال کې یوه جمله جوړه کړئ
6. Was für ein Buch ………….. du gerade? (lesen) ته دمګړی څه شان کتاب لولې؟
7. Er ………….. nicht auf meine Frage. (antworten) هغه زما پوښتنې ته ځواب نه راکوي
8. ………….. du mich morgen bis acht Uhr schlafen? (lassen)
ته ما سبا تر اته بجو پورې خوب ته پریږدې؟
9. Du ………….. auf meinem Stuhl. (sitzen) ته زما په چوکی ناست یې
10. ………….. euch auf den Boden. (setzen) تاسو په ځمکه کېنئ
11. Wo ……….. ihr eure Jacken? (trocknen) تاسو خپلې کرتی چیرته وچوئ؟
12. Er ………….. die Tür ohne Schlüssel. (öffnen) هغه دروازه بې کیلي خلاصوي

13. Mein Bruder ………….. Physik studieren. (wollen)
زما وروړ غواړي چې د فزيك تحصيل وكړي
14. Die Schülerin………….. gerade mit dem Lehrer. (sprechen)
زده کوونکې دمګړی د ښوونکي سره خبرې کوي
15. Du ………….. bestimmt, wie man hier ein Zimmer ………….. (wissen, finden).
ته هرورمرو پوهيږې چې دلته يوه کوټه څنګه پيدا کيږي
16. Wie ………….. der große Mann? (heißen)
دا جګ سړی څه نوميږي؟
17. Wir ………….. das Basketballspiel im Fernsehen. (sehen)
مونږ د باسکټبال لوبه په ټلويزيون کې ګورو
18. Kleine Kinder ………….. nicht so lange fernsehen. (dürfen)
وړو ماشومانو ته اجازه نشته چې دومره ډېر ټلويزيون وګوري
19. Ein kleines Kind ………….. schon um acht Uhr zu Bett gehen. (müssen)
يو وړوکی ماشوم بايد په اته بجو ويده شي
20. Wann ………….. Sie zu Bett? (gehen)
تاسو څو بجې ويده کيږئ؟
21. ………….. du auf dem Sofa oder im Bett? (schlafen)
ته په کوچ باندې ويده کيږې او که په کټ کې؟
22. Pass auf, ein Dieb ………….. dein Fahrrad. (stehlen)
پام کوه، يو غل ستا بايسکل غلا کوي
23. ………….. ihr die Bäume da drüben? (sehen)
تاسو هغه ونې هلته وينئ؟
24. Jetzt ………….. er mit seinem Rad in die Schule. (fahren)
هغه اوس زما په بايسکل له دې ځايه ځي
25. Dort ………….. dich niemand …….. (festhalten)
هلته هېڅ څوك تا ټينګ نه نيسي
26. ………….. nicht hinter mir her! (laufen)
ته ما پسې منډې مه وهه

Lösungen:

1. beobachte 2. isst 3. schmecken 4. hilfst 5. bilden 6. liest 7. antwortet 8. lässt 9. sitzt 10. setzt 11. Trocknet 12. öffnet 13. will 14. spricht 15. weiß…findet 16. heißt 17. sehen 18. dürfen 19. muss 20. gehen 21. schläfst 22. stiehlt 23. seht 24. fährt …. weg 25. hält …… fest 26. lauf

Trennbare und untrennbare Verben
بېلېدونکي يا دوه برخې کېدونکي فعلونه، نه بېلېدونکي فعلونه

ځينې فعلونه شته چې د فعل په مخکې يو بل څه يا يو څو نور توري ورسره تړل شويدي چې دې تړل شوې برخې ته په پښتو کې (مختاړی)، په جرمني ژبه کې (Vorsilbe) او په لاتيني ژبه کې (Präfix) وايي. کله چې له داسې فعلونو سره يو مختاړی يوځای شو، نو د دې فعل مانا بالکل بدليږي او له دې فعل نه بل فعل جوړيږي چې د اصلي فعل سره څه اړه نلري. دا شان فعلونه لږ او ډېر په پښتو کې هم شته. د بېلګې په توګه که سړی د (کول) فعل ته وګوري، نو مانا يې ځرګنده ده چې (يو څه کول، لکه کار کول، خوب کول) او داسې نور. که چېرته له (کول) فعل نه مخکې يو مختاړی لکه (ور) ورسره يوځای شي، نو ورنه به جوړ شي: (ور + کول = ورکول). نو په دې ډول د (ورکول) فعل له (کول) سره بيا څه اړيکې نلري، او مانا يې ده (يوچاته يو څه ورکول). همدا شان کله چې د (کېدل) فعل ته نظر وکړو، نو مانا يې ده : (يو

څه کېدل، لکه ښه کېدل، ناروغ کېدل او داسې نور). نو کله چې د (کېدل) سره (ور) یوځای شي، نو ورنه به جوړ شي: (ور + کېدل = ورکېدل). نو په دې ډول (ورکېدل) د (کېدل) سره بیا څه اړیکې نلري، چې مانا یې ده (له یوچانه یو شی ورکېدل یا مفقودېدل).
په جرمني ژبه کې داسې مختاړي بې شماره ډېر دي. مثال: که د (لټول = suchen) د فعل په مخ کې دوه نور توري، لکه (be) ورسره وتړل شي ي نو د (suchen) نه به جوړ شي (besuchen) چې د (besuchen) مانا ده (د یو چا لیدو ته ورتلل).

suchen یو څوك یا یو شی لټول	be + suchen = besuchen د یو چا لیدو ته ورتلل

د ګردان په وخت دا مختاړی ورنه نه بېلیږي، یعنې دا چې دا فعل دوه برخې نه کیږي. مثال:

Ich besuche dich heute oder morgen.	زه نن یا سبا ستا لیدو ته درځم

خو ځینې فعلونه شته چې د ګردان په وخت هغه مختاړي ورنه بېلیږي. په جمله کې د استعمال په وخت کې لومړی د فعل لومړنی برخه او د جملې په پای کې مختاړی یې راځي. مثال: که له (kommen) فعل سره (an) یو ځای شي نو ورنه به جوړ شي:

kommen راتلل	an + kommen = ankommen یو ځای ته رسېدل

نو د ګردان په وخت مختاړی یې له فعل نه هیسته کیږي او بیا د جملې په پای کې لیکل کیږي، یعنې په دې ډول:

Er kommt morgen oder übermorgen in Berlin an.	هغه سبا یا بل سبا برلین ته رسیږي

په پورتنۍ جمله کې د (ankommen) د فعل لومړی برخه، یعنې (kommt) د جملې په سر کې او مختاړی یې، یعنې (an) د جملې په پای کې راغلی دی. د داسې دوه برخه ایزو لغاتو اصلي برخه په فشار یا په تآکید لوستل کیږي. د لوړي سویې په ډکشنریو کې هغه توری چې په فشار لوستل کیږي د هغوی لاندې یا یو ټکی او یا یوه کرښه لیکل شوي وي چې په لاندې برخه کې لیدل کیږي:
(besuchen) دلته فشار په (u) راځي نو ځکه لاندې یې یوه کرښه لیکل شوې ده، یعنې: u
هغه فعلونه چې مختاړی ورنه بیلیږي نو د لوستلو په وخت فشار هم په لومړی برخه یا په مختاړي راځي چې په ښو ډکشنریو کې د دې توري لاندې یا یو ټکی وي او یا یوه کرښه، په لاندې ډول: (ạnkommen).
څنګه چې دلته لیدل کیږي د (a) لاندې یو ټکی دی، یعنې (ạ) چې د لوستلو په وخت (a) لنډ لوستل کیږي خو په ډېرفشار. دا چې کوم مختاړي له فعل نه بیلیږي او کوم مختاړي نه بیلیږي، په لاندې برخه کې تشریح کیږي.

له فعل نه نه بېلېدونکي مختاړي:

be-	emp-	ent-	er-	ge-	hinter-	miss-	ver-	zer-

Untrennbare Verben هغه فعلونه چې مختاړي ورنه نه بېلیږي	
bezahlen د یو شي پیسې ورکول	hinterlassen یو چاته پرېښودل، پرېښودل
Er bezahlte das Buch. هغه د کتاب پیسې ورکړې	Er hinterließ eine Frau und drei Kinder. له هغه نه یوه مېرمن او درې ماشومان پاتې شول

entdecken د یو شي توصیه کول	misslingen له یو چانه یو څه خرابیدل
Wer endeckte Amerika? امریکه چا کشفه کړه	Zurzeit misslingt mir alles. په دې وختو کې له مانه هرڅه خرابیږي
empfehlen د یو شي توصیه کول	missverstehen په یوې موضوع غلط پوهیدل
Ich kann dir dieses Restaurant empfehlen. زه درته ددې رستوران سپارښتنه کوی شم	Du hast mich missverstanden. ته زما په خبرو غلط پوه شوی
erzählen کیسه کول، قصه کول	verkaufen خرڅول
Erzähl mir eine Geschichte. ته ماته یوه کیسه ووایه	Willst du dein Auto verkaufen? ته خپل موټر غواړې چې خرڅ کړې؟
gehören یو شی د یوچا اوسیدل	zerreißen شکول، غوځول، څیرې کول
Wem gehört dieses Haus? دا کور د چا دی؟	Sie zerriss das Bild in kleine Stücke. هغې عکس توټه توټه کړو

هغه مختاړي چې د ګردان په وخت د فعل نه هم بیلیدی شي او هم ورسره نښتې پاتې کیدی شي یعني ورنه نه بیلیږي، دا دي:

durch-	über-	um-	unter-,	wieder-	wider-

ځینې فعلونه شته چې هغه په عین وخت کې بېلېدونکي او نه بېلېدونکي دي، خو دواړه په یو شان لیکل کیږي، خو د بېلېدلو په وخت یوه مانا لري او د نه بېلېدو په وخت بله مانا. له بلې خوا ګردان یې هم بل شان دی، چې داسې فعلونه به په لاندې جدول کې وګورو:

هغه فعلونه چې مختاړي ورنه نه بیلیږي Untrennbare Verben	هغه فعلونه چې مختاړي ورنه نه بیلیږي Trennbare Verben
übersetzen, er übersetzt, übersetzte, hat übersetzt یو شی له یوې ژبې نه بلې ژبې ته ژباړل، ترجمه کول	*übersetzen, er setzt über, setzte über, hat übergesetzt* یو څوک د سیند یا د بحر له یوې غاړې نه بلې غاړې ته تیرول
Ich habe den Roman übersetzt. ما ناول وژباړو، ناول مې ترجمه کړو	Der Fährmann *setzte* uns ans andere Ufer *über*. بیړۍ چلوونکي موږ د سیند له یوې غاړې نه هغه بلې غاړې ته تیر کړلو
umfahren, er umfährt, umfuhr, hat umfahren د یو ځای له ډډو یا له شاوخوا نه تیریدل	*umfahren, er fährt um, fuhr um, hat umgefahren* یو څوک یا یو شی په موټر وهل او په مخکه غورځول
Wir haben die die Stadt umfahren. موږ د ښار له څنګ یا له شاوخوا نه تیر شولو	Das Auto *fuhr* einen Mann *um*. یو سړی موټر ووهو
Sie sollen den Verkehrspolizisten umfahren und nicht umfahren! تاسو باید پخپل موټر د ترافیکي پولیس له شاوخوا نه تاو شئ او ترافیکي پولیس ونه وهئ	Sie sollen den Polizisten umfahren und nicht *umfahren!* تاسو باید موټر د پولیس له ډډې نه تاو کړئ او داسې نه چې پولیس په موټر ووهئ
Er hat die Insel umfahren. هغه د ټاپو له شاوخوا نه راتاو شو	Pass auf, dass du beim Überqueren der Straße nicht *umgefahren* wirst.
Er hat den See mit dem Rad umfahren. هغه د لوی ډنډ له شاوخوا نه په بایسکل راتاو شو	ته پام وکړه چې د سړک نه په تیریدو کې کوم موټر تا ونه وهي

wiederholen, er wiederholt, wiederholte, hat wiederholt یو شی تکرارول، بیا خلي کول	*wiederholen, er holt wieder, holte wieder, hat wiedergeholt* یو شی بیا راوړل، بېرته راوړل
Er wiederholte den Satz. هغه جمله بیا وویله، هغه جمله تکراره کړه	Er *holte* den Ball *wieder*. هغه توپ بیا راوړ، توپ یې بېرته واخیست
durchgehen, er durchgeht, durchging, hat durchgangen د یو شي له مینځه په قدم وهلو تېرېدل	*durchgehen, er geht durch, ging durch, ist durchgegangen* د یو شي له مینځه تېرېدل
Ich habe den Wald durchgangen. زه د ځنګله له مینځه په قدم وهلو تېر شوم	Das Wasser *geht* durch meine Schuhe *durch*. اوبه زما له بوټانو نه تېرېږي
überlaufen, er überläuft, überlief, hat überlaufen په منډه له یوه ځایه تېرېدل، له یوه حده اوښتل	*überlaufen, er läuft über, lief über, ist übergelaufen* د یو شي له سر نه اوښتل او لاندې تویېدل
Er hat die Linie überlaufen. هغه په منډه له کرښې نه تېر شو	Das Wasser *läuft* gleich *über*. اوبه نږدې دي چې له سره واوړي او لاندې تویې شي

پوښتنه	سرې څه پوه شي چې له یو فعل نه مختاړی یې ورنه بېلېږي او که نه بېلېږي؟
ځواب	دا دې پورې اړه لري چې د لوستلو په وخت په کوم ځای فشار راځي، په لاندې ډول:

① که چېرته مختاړی په فشار ولوستل شي، نو بیا د ګردان په وخت مختاړی له فعل نه بېلېږي.
② که چېرته اصلي فعل په فشار ولوستل شي، نو بیا د ګردان په وخت مختاړی له فعل نه نه بېلېږي.

پاتې نور ټول مختاړي چې له فعل نه بېلېدونکي دي، د بېلګې په توګه په لاندې برخه کې لیکل کېږي:

ab-	an-	auf-	aus-	ein-	empor-	vorbei-	zurück-	fest-	frei-	hoch-

immer trennbare Verben هغه فعلونه چې مختاړي ورنه تل بېلېږي	
abfahren د یو موټر حرکت کول	Der Bus *fährt* gleich *ab*. سروېس په دې لنډو شېبو کې حرکت کوي
ankommen د موټر یا د اورګاډي یو ځای ته رسېدل	Der Zug *kommt* um ein Uhr *an*. اورګاډی په یوه بجه رسېږي
einstellen یو څوک په کار کې نیول، مقررول	Die Firma *stellt* 20 neue Arbeiter *ein*. کمپنۍ شل نوي کارګران کار ته نیسي
zurückgeben یو شی یو چا ته بېرته ورکول	Sie *gab* mir das Buch *zurück*. هغې ما ته کتاب بېرته راکړو
feststellen معلومول، څرګندول، تشخیصول	Der Arzt *stellte* bei mir eine Erkrankung *fest*. ډاکټر په ما کې یوه ناروغي تشخیص کړه
freihalten تش ساتل، نیولی ساتل	Er *hält* mir einen Platz *frei*. هغه ما ته یو تش ځای ساتي

Übungen: Bilden Sie Sätze!

1. Der Bus / um acht Uhr / in Rom / <u>ankommen</u>. سروېس په اته بجو روم ته رسېږي
2. Die Schüler aus England / bald wieder / <u>heimfahren</u>.
د انګلستان زده کوونکي په لنډو کې بېرته خپل کور ته ستنېږي

3. Der Direktor / alle Verträge / <u>unterschreiben</u>. مدير ټول قراردادونه لاسليکوي
4. Der Minister / auf alle Fragen der Journalisten / <u>antworten</u>.
وزير د ژورنالستانو ټولو پوښتنو ته ځواب وايي
5. Die Mutter / ihren Kindern / jeden Abend / eine Geschichte / <u>erzählen</u>.
مور هر ماښام خپل ماشوم ته يوه کيسه وايي
6. Der Lehrer / die Fragen der Schüler / <u>beantworten</u>.
ښوونکی د زده کوونکو پوښتنو ته ځواب وايي

7. Die Verwandten / nach langer Zeit / sich <u>wiedersehen</u>.
خپلوان ډېر وخت وروسته يو بل بيا ګوري
8. Die Politiker / über die Benzinpreise / <u>diskutieren</u>.
سياستوال د پټرولو د نرخونو په برخه کې خبرې اترې کوي
9. Die Flasche / Apfelsaft / <u>enthalten</u>. په بوتل کې د مڼو شربت دی
10. Der Schüler / den Aufsatz / <u>durchlesen</u>. زده کوونکی مقاله تر پايه پورې لولي
11. Freitag / wir alle / <u>spazieren gehen</u>. د جمعې په ورځ موږ ټول چکر وهلو ته ځو
12. Wir / euch / morgen / zum Mittagessen / <u>einladen</u>.
موږ تاسو سبا د غرمې ډوډۍ ته مېلمه کوو
13. Der Blinde / ohne fremde Hilfe / die Straße / <u>überqueren.</u>
ړوند له سړك نه بې له پردۍ مرستې تېرېږي
14. Der Arzt / den Patienten / <u>behandeln</u>. ډاکټر د رنځور درملنه کوي
15. Am Abend / die Sonne / im Westen / <u>untergehen</u>.
په ماښام کې لمر په لوېديځ کې ښکته کېږي
16. Die Nachbarn / einen Ausflug / <u>unternehmen</u>. ګاونډيان يوه مېله کوي
17. Der Schüler / die wichtige Textstelle / <u>unterstreichen</u>.
زده کوونکی د مضمون د مهمې برخې لاندې کرښه راکاږي
18. Vor Betreten des Zimmers / man/ <u>anklopfen</u>.
يوې کوټې ته له ننوتو نه مخکې سړی دروازه ټکوي
19. Der Arzt / den Patienten / gründlich / <u>untersuchen</u>. ډاکټر رنځور ډېر دقيق معاينه کوي
20. Der Chef / die Personalgehälter / überweisen.
آمر د پرسونل معاشونه د بانك له لارې لېږي

Lösungen:

1. Der Bus kommt um acht Uhr in Rom an.
2. Die Studenten aus England fahren bald wieder heim.
3. Der Direktor unterschreibt alle Verträge.
4. Der Minister antwortet auf alle Fragen der Journalisten.
5. Die Mutter erzählt ihren Kindern jeden Abend eine Geschichte.
6. Der Lehrer beantwortet die Fragen der Schüler.
7. Die Verwandten sehen sich nach langer Zeit wieder.
8. Die Politiker diskutieren über die Benzinpreise.
9. Die Flasche enthält Apfelsaft.
10. Der Schüler liest den Aufsatz durch.
11. Sonntags geht die ganze Familie spazieren.
12. Wir laden euch morgen zum Mittagessen ein.

13. Der Blinde überquert die Straße ohne fremde Hilfe.
14. Der Arzt behandelt den Patienten.
15. Am Abend geht die Sonne im Westen unter.
16. Die Nachbarn unternehmen einen Ausflug.
17. Der Lehrer streicht das falsche Wort durch.
18. Vor Betreten des Zimmers klopft man an.
19. Der Arzt untersucht den Patienten gründlich.
20. Der Chef überweist die Personalgehälter.

Übungen: Setzen Sie das Verb vom Rand als Prädikat in den Satz ein!

1. Wir ……… mit einer schweren Aufgabe ……….	anfangen
مونږ په یوې سختې پوښتنې پيل کوو	پېل یا شروع کول
2. Der Junge ………… ein Blatt Papier mit einem Bild.	verteilen
هلك یو ه پاڼه کاغذ وېشي چې یو عکس پکې دی	وېشل، تقسیمول
3. Der Lehrer ……… einen Schüler zu Lesen …………	auffordern
ښوونکی د یو زده کوونکي نه د لوستلو غوښتنه وکړه	غوښتنه کول
4. Du ………… den Text nicht ohne Fehler. ……	vorlesen
ته مضمون بې له غلطیه نه لولې	په لوړ غږ لوستل
5. Die Kinder ………… ihrer Mutter aufmerksam ……	zuhören
ماشومانو خپلې مور ته په ډېر پام غوږ نیولی دی	یو شي ته غوږ نیول
6. Dann ………… der Filmschauspieler die Szene …….	umformen
بیا د فلم لوبغاړي صحنې ته بل شکل ورکوي	بل شکل ورکول
7. Er ………… nicht zwischen Spiel und Ernst.	unterscheiden
هغه د لوبې او جدیت ترمینځ توپیر نکوي	فرق کول، توپیرول
8. Hier ………… ich mich nicht …. زه دلته بلد نه یم	auskennen
	په یو ځای کې بلد اوسېدل
9. Er ………… alles zu هغه په هرڅه اعتراف کوي.	zugeben
	اعتراف کول
10. Er bricht seine Reise ab. هغه خپل سفر بند کړو	abbrechen
	قطع کول، غوڅول
11. Der Schüler ……… die Tafel …… زده کوونکی تخته پاکوي	abwischen
	پاکول
	abschreiben
12. Er ………… die Aufgabe von mir …….	د یو شي له مخې لیکل
هغه سوال زما له مخې لیکي	
13. Bitte ………… Sie die Verleumdungen.	unterlassen
تاسو مهرباني وکړی او تورونه پرېږدئ	یو شی پرېښودل
14. ………… mich Morgen ……. ته ماته سبا ټېلفون وکړه	anrufen
	یو چاته ټېلفون کول

Lösungen:

1. Wir *fangen* mit einer schweren Aufgabe *an*.
2. Der Junge *verteilt* ein Blatt Papier mit einem Bild.

3. Der Lehrer *fordert* einen Schüler zu Lesen *auf*.
4. Du *liest* den Text nicht ohne Fehler *vor*.
5. Die Kinder *hören* ihrer Mutter aufmerksam *zu*.
6. Dann *formt* der Filmschauspieler die Szene *um*.
7. Er *unterscheidet* nicht zwischen Spiel und Ernst.
8. Hier *kenne* ich mich nicht *aus*.
9. Ein Student *beklagt sich* über die vielen grammatischen Begriffe.
10. Wir *beschäftigen uns* mit Grammatik, denn sie erleichtert uns das Lernen einer Fremdsprache.
11. Der Schüler *wischt* die Tafel *ab*.
12. Er *schreibt* die Aufgabe von mir *ab*.
13. Bitte *unterlassen* Sie die Verleundungen.
14. *Ruf* mich Morgen *an*.

Konjugation von Hilfsverben د مرستندويو فعلونو ګردان

① Konjugation des Hilfsverbs „haben"

Person شخص	Präsens اوسنی وخت	Präteritum مطلقه ماضي
ich زه	habe لرم	hatte (ما) درلود، درلودل
du ته	hast لرې	hattest (تا) درلود، درلودل
er/sie/es هغه	hat لري	hatte (هغه، هغې) درلود، درلودل
wir مونږ	haben لرو	hatten (مونږ) درلود، درلودل
ihr تاسو	habt لرئ	hattet (تاسو) درلود، درلودل
sie هغوی	haben لري	hatten (هغوی) درلود، درلودل

Beispielsätze:

1. Vor einem Jahr hatte ich einen Hund. — یو کال مخکې ما یو سپی درلود
2. Du hattest gestern keine Zeit. — تا پرون وخت نه درلود
3. Er hatte bei dem Unfall viel Glück. — په دې ټکر کې د هغه ډیره طالع وه
4. Wir hatten heute Morgen keinen Unterricht. — نن سهار مونږ درس نه درلود
5. Hattet ihr dafür kein Geld? — د دې لپاره تاسو پیسې نه درلودې؟
6. Gestern hatten sie beide Kopfschmerzen. — پرون د هغوی دواړو سر خوږېدو

Person شخص	Perfekt نږدې ماضي	Plusquamperfekt لیرې ماضي
ich زه	habe gehabt درلودلی دی	hatte gehabt (ما) درلودلي وو
du ته	hast gehabt درلودلی دی	hattest gehabt (تا) درلودلي وو

er/sie/es هغه	hat gehabt درلودلی دی	hatte gehabt (هغه، هغې) درلودلي وو
wir مونږ	haben gehabt درلودلی دی	hatten gehabt (مونږ) درلودلي وو
ihr تاسو	habt gehabt درلودلی دی	hattet gehabt (تاسو) درلودلي وو
sie هغوی	haben gehabt درلودلی دی	hatten gehabt (هغوی) درلودلي وو

Beispielsätze:

Perfekt

1. Ich habe dafür kein Geld gehabt. د دې لپاره ما پیسې نه لرلې (درلودلې)
2. Hast du für das Konzert keine Zeit gehabt? د کنسرت لپاره تا وخت نه لرلو؟ (درلودلو)
3. Er hat früher mehrere Autos gehabt. هغه پخوا څو موټرونه لرل (درلودل)
4. Wir haben für das Projekt keine Energie gehabt. د پروژې لپاره مونږ انرژي نه لرله
5. Habt ihr gestern keine Zeit gehabt? تاسو پرون وخت نه لرلو؟ (درلودو)
6. Sie haben keine Lösung gehabt. هغوی کوم حل نه لرلو (درلودو)

Plusquamperfekt

1. Davor hatte ich nie Angst gehabt. له دې نه ما هېڅکله ډار نه و درلودلی
2. Was hattest du für eine Krankheit gehabt? تا څه شان ناروغي درلودلې وه؟
3. Bei dem Spiel hatte er Pech gehabt. په لوبه کې د هغه طالع بده وه
4. Wir beide hatten bisher nie Fieber gehabt. مونږ دواړو تر اوسه پورې هېڅکله تبه نه وه درلودلې
5. Hattet ihr gestern Bauchschmerzen gehabt. تاسو دواړو پرون نس خوږی درلودلی و؟
6. Sie hatten nie eine Lösung für das Problem gehabt. هغوی د دې ستونځې لپاره هېڅکله کوم حل درلودلی نه و

پاملرنه	د (haben) د فعل د اوسني وخت یا حال گردان په دې ډول کیږي چې د (haben) د فعل د ډډ یا د فعل مرکزي برخې یعنې د (hab) سره د پایلي توري یا د وروستی برخې توري یو ځای کیږي. دوهم او دریم کس یعنې (du + er, sie, es) یوه استثنآ ده چې تش (ha) د پایلي تورو سره یوځای کیږي، په دې ډول: (ha + t = hat). د پایلي یا وروستی برخې توري دا دي:

ich: -e	(hab + -e) = habe	wir: -en	(hab + -en) = haben
du: -st	(ha + -st) = hast	ihr: -t	(hab + -t) = habt
er, sie, es: -t	(ha + -t) = hat	sie: -en	(hab + -en) = haben

د (haben) د فعل د مطلق پخواني وخت یا مطلقي ماضي د گردان لپاره له (hat) سره د پایلي توري یا د وروستی برخې توري یوځای کیږي چې پورته لیکل شوي دي.

د (haben) د فعل د نږدې پخواني وخت (Perfekt) او د لیرې پخواني وخت (Plusquamperfekt) گردان په دې ډول کیږي چې د (haben) د فعل گردان سره (gehabt) یوځای کیږي. مثال:

Perfekt	ich habe gehabt. ما درلودلی دی
Plusquamperfekt	ich hatte gehabt. ما درلودلی وو

Übungen:

1. Ich …………. ein Haus. زه یو کور لرم
2. Wir ………… heute Schule. مونږ نن ښوونځي لرو (باید ښوونځي ته ولاړ شو)
3. Das Gemüse ………… sehr viele gute Inhaltsstoffe. په سابو کې ډېر محتويات دي
4. Er ………… hier nichts zu befehlen. هغه دلته د امر کولو څه واك او اختيار نلري
5. …………. du etwas gegen mich? ته له ما سره څه ضديت لرې؟ زما په ضد يې ؟
6. Du ………….. es gut. ستا حال ښه دی، وضع دې ښه ده، ژوند دې ښه دی
7. Früher ………….. wir keine Fremdsprachen in der Schule.
پخوا مونږ په ښـوونځي د پردو ژبو مضمون نه درلودو
8. Den Dieb ……….. sie schon. هغوی غل نيولی دی
9. Damals …………. er niemanden zur Hilfe.
هغه وخت له هغه سره د مرستې لپاره هيڅ څوك نه وو
10. Bei diesem Unfall …………. er sehr viel Glück gehabt.
په دې ټکر کې د هغه زښته ډېره طالع وه
11. Gestern ………….. wir schlechtes Wetter. پروم هوا خرابه وه
12. Bei dem Streit ………….. er seine Nachbarn auf seiner Seite.
په دې شخړه کې د هغه ګاونډيان د هغه په پلو وو
13. ………… du nichts zu tun? ته څه کار نلرې؟
14. Vor vielen Jahren (Plusquamperfekt)…………. Sie Glück gehabt.
ډېر کلونه پخوا ستاسو ډېره طالع وه
15. Nur ihr …………… Pech gehabt. تش ستاسو طالع بده وه، تش تاسو بې طالع وئ
16. Wir ………….. solche Unfälle in der Vergangenheit gehabt.
په تېر وخت کې مونږ داسې ټکرونه کړي وو
17. So etwas ……….. heutzutage keine Bedeutung mehr.
داسې څه نن ورځ څه اهميت نلري
18. Frauen ……….. eine Nase dafür.
ښځې په دې ډېر ښه پوهېږي، ته به وايې چې په پوزه يې بويولی شي (اصطلاح)
19. Davon ………… ich doch nichts! له دې نه ما ته څه ګټه نه رسيږي (اصطلاح)
20. Du ………….. wohl nicht alle beisammen! ستا ماغزه خراب دي، ته لېونی يې (اصطلاح)

Lösungen:

1. habe 2. haben 3. hat 4. hat 5. hast 6. hast 7. hatten 8. haben 9. hatte 10. hatten 11. hatte 12. hatte 13. hast 14. hatten 15. hattet 16. haben 17. hat 18. haben 19. habe 20. hast

Konjugation des Hilfsverbs „sein“

Person شخص		Präsens اوسنی وخت		Präteritum مطلقه ماضي	
ich	زه	bin	یم	war	وم
du	ته	bist	يې	warst	وې

er/sie/es هغه	ist دی	war و
wir مونږ	sind یو	waren وو
ihr تاسو	seid یاست	wart وئ
sie هغوی	sind دي	waren وو

Übungen:

1. Sie ....sehr hübsch. هغه ډېره ښکلي ده
2. Wer ……. du? Ich ……. dein Nachbar. ته څوك يې؟ زه ستا ګاونډی یم
3. Wie ……dein Name? Mein Name ……… Josef. ستا نوم څه دی. زما نوم یوسف دی
4. Was ……… Sie von Beruf? Ich ……… Metzger. ستا مسلك څه دی؟ زه قصاب یم
5. Du siehst müde aus. Wie lange .... du schon auf?
ته ستړی ستومانه ښکاري. څومره وخت کیږي چې ته له خوبه راڅګ شوی يې؟
6. ………. alle Gäste da? Nein, Jakob …… heute nicht da.
ټول مېلمانه حاضر دي؟ نه يعقوب نن نشته
7. Bei der Hochzeit ……… die ganze Familie beisammen.
په واده کي ټوله کورنۍ یوځای وي
8. Was ……. mit dir los? Du siehst so traurig aus. په تا څه شوي؟ ته داسي غمجن ښکاري
9. ……….. das deine Kinder? Nein, das ………. die Kinder meines Bruders.
دا ستا ماشومان دي؟ نه دا زما د ورور ماشومان دي
10. Wir ……… in Bonn. مونږ په بن کي وو
11. Ich ……….. wirklich krank. زه په رېښتيا ناروغ وم
12. Unsere Tante ……… noch nie in Amerika. زمونږ ترور هیڅکله په امریکه کي نه وه
13. Wo ……… ihr denn damals? تاسو هغه وخت چېرته واست؟
14. Darauf …….. sie so stolz. په دي باندي هغوی دومره ډېر وياړل
15. Wie lange ………. Sie insgesamt in Deutschland?
تاسو مجموعاً څومره وخت په جرمني کي واست؟

Lösungen:

1. ist 2. bist 3. ist, ...ist 4. sind . bin 5. bist 6. sind …… ist 7. ist 8. ist 9. sind. sind 10. waren 11. war 12. war 13. wart 14. waren 15. waren

Person شخص	Perfekt نږدې ماضي	Plusquamperfekt لیري ماضي
ich زه	bin gewesen وم	war gewesen وم
du ته	bist gewesen وې	warst gewesen وې
er/sie/es هغه	ist gewesen و	war gewesen و
wir مونږ	sind gewesen وو	waren gewesen وو
ihr تاسو	seid gewesen وئ، واست	wart gewesen وئ، واست
sie هغوی	sind gewesen وو	waren gewesen وو

Beispielsätze:

1. Perfekt

1. Ich bin letztes Jahr in Indien gewesen. تېر کال زه په هندوستان کې وم
2. Bist du vorgestern in der Stadt gewesen? ته ورمه ورځ په ښار کې وې؟
3. Er ist bisher nie krank gewesen. هغه تر اوسه پورې هېڅکله ناروغ شوی ندی
4. Wir sind noch nie in Amerika gewesen. مونږ هېڅکله په امریکه کې نه وو
5. Seid ihr an dem Unfall schuld gewesen? په دې ټکر کې تاسو ګناهګار وئ؟
6. Sie sind damals alle vor Ort gewesen. په هغه وخت کې هغوی ټول هلته حاضر و

2. Plusquamperfekt

1. Ich war heute nur einmal in der Stadt gewesen. زه نن تش یو ځل په ښار کې وم
2. Wo warst du gestern gewesen? ته پرون چېرته وې؟
3. Er war gestern den ganzen Tag bei seinem Vater gewesen. هغه پرون ټوله ورځ د خپل پلار سره و
4. Wir waren auch letztes Jahr hier gewesen. مونږ تېر کال هم دلته وو
5. Wart ihr beiden gestern krank gewesen? تاسو دواړه پرون ناروغه وئ؟
6. Sie waren noch nie dort gewesen. هغوی هېڅکله هلته نه وو

② Konjugation des Hilfsverbs „werden“

Person شخص		Präsens اوسنی وخت		Präteritum مطلقه ماضي	
ich	زه	werde	کېږم	wurde	شوم
du	ته	wirst	کېږې	wurdest	شوې
er/sie/es	هغه	wird	کېږي	wurde	شو
wir	مونږ	werden	کېږو	wurden	شو، شولو
ihr	تاسو	werdet	کېږئ	wurdet	شوئ
sie	هغوی	werden	کېږي	wurden	شول

Präteritum

1. Ich wurde sehr schnell müde. زه ډېر ژر ستړم شوم
2. Du wurdest blasser und blasser. ستا له مخ نه رنګ همداسې تلو او تلو
3. Er wurde zum Helden des Spieles. هغه د لوبې اتل شو
4. Bei der Reise wurden wir alle krank. په سفر کې مونږ ټول ناروغه شولو
5. Wurdet ihr bei dieser Hitze nicht ohnmächtig? په دې ګرمۍ کې تاسو بې هوښه نشوئ؟
6. Bei dieser Explosion wurden sie verletzt.. په دې چاودنه کې هغوی ټپي شول

Person شخص	Perfekt نږدې ماضي	Plusquamperfekt لیرې ماضي
ich زه	bin geworden شوی یم	war geworden شوی وم
du ته	bist geworden شوی یې	warst geworden شوی وې
er/sie/es هغه	ist geworden شوی دی	war geworden شوی و
wir مونږ	sind geworden شوي یو	waren geworden شوي وو
ihr تاسو	seid geworden شوي یاست	wart geworden شوي وئ ، شوي واست
sie هغوی	sind geworden شوي دي	waren geworden شوي وو

1. Perfekt

1. Seit ich viel esse, bin ich sehr dick geworden.
له هغه وخت راهیسي چي زه ډېره ډوډی خورم، ډېر چاغ شوی یم
2. Bist du verrückt geworden? ته لیونی شوی یې؟
3. Er ist beim Laufen die Nummer eins geworden. په منډه کي هغه اول نمره شو
4. Nun sind wir alt geworden. اوس مونږ زاړه شوي یو
5. Seid ihr wahnsinnig geworden? ستاسو ماغزه خراب شویدي؟
6. Bei der Kälte sind sie krank geworden. په یخ کي هغوی ناروغه شوي دي

2. Plusquamperfekt

1. Bei diesem Ereignis war ich wahnsinnig geworden.
په دې پیښه کي زما ماغزه خراب شوي وو
2. Warst du damals krank geworden? په هغه وخت کي ته ناروغه شوی وې؟
3. Er war noch nicht ganz 70 Jahre alt geworden, als er starb.
هغه لا بشپړ اویا کلن شوی نه و چي ومړ
4. Wir waren damals durch den Krieg arm geworden.
مونږ هغه وخت د جګړي په وجه بېوزلي شوي وو
5. Wart ihr damals satt geworden? تاسو په هغه وخت کي ماړه شوي وئ؟
6. Sie waren alle krank geworden. هغوی ټول ناروغه شوي وو

Übungen:

1. Zurzeit …….. ich sehr schnell müde. په دې وختو کي زه ډېر ژر ستومانه کېږم
2. Jetzt …….. wir aber alle schwach. اوس مونږ ټول ستړي کېږو
3. Er …….. in der Schule sein. هغه به په ښوونځي کي وي
4. Daraus ……. nichts. له دې نه څه نه جوړیږي، دا کار نکیږي
5. Aus nichts ……… nichts. له یو بې ارزښته شي نه څه نه جوړیږي (اصطلاح)
6. Wenn ihr nicht vorsichtig seid, werdet ihr krank. که تاسو پام ونکړئ، نو ناروغه کېږئ
7. Er ……… zum zweiten Male Vater. هغه د دوهم ځل لپاره پلار شو
8. ……. Ihr dafür bestraft? د دې لپاره تاسو ته سزا درکړل شوه؟

9. Wir ……… nie gefragt. له مونږ نه هېڅ پوښتنه ونشوه

10. Ihr …….. dort nicht erwähnt. تاسو هلته یاد نشوئ

11. Bei der Kälte …… ich krank ……….. په دې یخ کې زه ناروغ شوم

12. Du …….. alt ……… ته زوړ شوی یې

13. Sie ……. jetzt berühmt ……… هغوی اوس مشهور شوي دي

14. Das zähe Fleisch ……. jetzt weich …………. دا شخه غوښه اوس پسته شوېده

15. Ich ……. vor 10 Jahren Vater ……….. زه لس کاله مخکې پلار شوی یم

16. Auch du …….. schwach ……….. ته هم کمزوری شوی یې

17. Das …… bis heute noch nicht bekannt ……… دا لا تر اوسه پورې ښکاره شوې نده

18. Das Haus …….. im Laufe der Zeit unbewohnbar ………..
د وخت په تېرېدو سره دا کور نور د اوسېدو نه و

19. Diese Maßnahmen ……… damals notwendig ………….
هغه وخت دا اقدامات ضروري شوي وو

20. An diesem Tag ……. du wild ………… په دې ورځ کې ته وحشي شوی وې

Lösungen:
1. werde 2. werden 3. wird 4. wird 5. wird 6. werdet 7. wurde 8. wurdet 9. wurden 10. wurdet 11. bin …… geworden 12. bist …… geworden 13. sind ….. geworden 14. ist …… geworden 15. bin …… geworden 16. bist ……. geworden 17. ist ……. geworden 18. war …… geworden 19. waren ….. geworden 20. warst …… geworden.

Person شخص	Futur I لومړی راتلونکی وخت	Futur II دوهم راتلونکی وخت
ich زه	werde werden به شم، شم به	werde geworden sein شوی به یم
du ته	wirst werden به شې، شې به	wirst geworden sein شوی به یې
er هغه	wird werden به شي، شي به	wird geworden sein شوی به وي
wir مونږ	werden werden به شو، شو به	werden geworden sein شوي به یو
ihr تاسو	werdet werden به شئ، شئ به	werdet geworden sein شوي به یاست
sie هغوی	werden werden به شي، شي به	werden geworden sein شوي به وي

Futur I

1. Ich werde ein guter Lehrer werden. زه به یو ښه ښوونکی شم

2. Was wirst du nach deinem Studium werden? له تحصیل نه وروسته ته به څه شې؟

3. Es wird heute sehr warm werden. نن به هوا ډېره توده شي

4. Wir werden dadurch bestimmt nicht krank werden.
به دې باندې به مونږ په هېڅ وجه ناروغه نشو

5. Bei diesem Sturm werdet ihr bestimmt krank werden.
په دې طوفان کې به تاسو هرومرو ناروغه شئ

6. Bei einer solchen Tat werden sie bestimmt verhaftet werden.
په دې شان عمل باندې به هغوی هرومرو ونیول شي

Futur II

1. Ich werde in einem Jahr Lehrer geworden sein. زه به په یو کال کي ښوونکی شوی یم
2. Du wirst bald Ingenieur geworden sein. په دي لنډو کي به ته انجنیر شوی یي
3. Jetzt wird er wohl gesund geworden sein. اوس به هغه ښه شوی وي
4. Bei diesem Krach werden wir bald taub geworden sein.
په دې کړنګهار کي به مونږ په لنډو کاڼه شوي یو
5. Werdet ihr bis dahin fertig geworden sein? تر هغه پورې به تاسو خلاص شوي یاست؟
6. Bei diesem Tempo werden sie bald die Nummer eins geworden sein.
په دې سرعت باندې به هغوی په لنډ وخت کي اول نمره شوي وي

Übungen:

1. ………. ich eines Tages gesund ………? زه به یوه ورځ روغ شم؟
2. Er ……… Politiker ……….. هغه به سیاستوال شي
3. Du ………. reich ………. ته به شتمن شي
4. Wir ………. bald so stark ……….., dass niemand uns besiegen kann.
په دې لنډو کي به مونږ دومره قوي شو چي هېڅ څوك به په مونږ برلاسی نشي
5. Ihr ……… morgen danach gefragt …………
سبا به په دې برخه کي له تاسو نه پوښتنه وشي
6. Auf diese Weise ……… Sie nie gesund ……….. په دې ډول به تاسو هېڅکله روغ نشئ
7. Sie …….. alle dick ……….. هغوی به ټول چاق شي
8. Bis dahin ……… ich gesund …..…. …….. تر هغه پورې به زه روغ شوی یم
9. In einigen Jahren …….. du Ingenieur …… .... په یو څو کالو کي به ته انجنیر شوی یي
10. Die Entscheidung …….. in einem Monat rechtswirksam …….. ……..
پرېکړه به په یوې میاشت کي حقوقي بڼې ته رسېدلې وي
11. Dieses Dokument ……… morgen unleserlich …… ……..
دا سند به سبا لوستل کېدی نشي
12. Bei diesem Krach …….. ihr morgen taub …….. ………
په دې کړپ و کړوپ کي به سبا تاسو کاڼه شوي یاست
13. Bei dieser Nachfrage ………. Sie reich ………. ………..
په دې تقاضا باندې به تاسو شتمن شوي یاست
14. Bei dem Wirrwarr ……….. sie alle konfus ……… ………..
په دې ګډوډۍ کي به د هغوی ټولو ماغزه ګډوډ شوي وي

Lösungen:

1. werde ……. werden 2. wird …… werden 3. wirst ……. Werden 4. werden …. werden 5. werdet …….. werden 6. werden …… werden 7. werden …… werden 8. werde ……. geworden sein 9. wirst …… geworden sein 10. wird …… geworden sein 11. werden ……. geworden sein 12. werdet geworden sein
13. werden ……. geworden sein. 14. werden geworden sein

haben und sein + Infinitiv mit „zu“

د دې مبحث لپاره په پښتو کې هم اندول شته او هغه په دې شان دی: کله چې یو کس مهم نه وي بلکې یو کار یا یو عمل مهم وي نو په پښتو کې دا شان ویل کیږي چې :

دا کار د کولو دی

دلته د هیڅ چا نوم نه یادیږي چې څوك څه کوي. یوازینی شی چې مهم دی، هغه دا کار دی چې د کولو دی. بل مثال: (زه باید سبا هلته ولاړ شم). که چېرته (هلته تګ) مهم وي، خو دا مهم نه وي چې څوك هلته ولاړ شي، نو په پښتو کې هم مونږ وایو چې:

سبا هلته تګ پکار دی

داسې مطلبونه په جرمنې ژبه کې لاپسې ډېر کارول کیږي. د بېلګې په توګه کله چې د یو کار په برخه کې داسې نظر ښکاره شي چې : (ډېر څه د حل و فصل کولو دی)، نو دا جمله په جرمنې ژبه کې داسې ویل کیږي:

Es	ist	viel	zu	erledigen.

د داسې جملو د جوړلو قاعده دا ده چې (haben + sein) ګردانیږي او هغه فعل چې باید وشي، د جملې په پای کې په ژوندي ډول، یعني د مصدر په توګه راځي او دمخه یې (zu) لیکل کیږي. په پورتنۍ جمله کې لومړی (sein) ګردان شوی او د جملې په دوهمه برخه کې راغلی (Es ist …). هغه څه چې د کولو دي، یعني (حل و فصل کول = erledigen) د جملې په پای کې په ژوندي ډول لیکل شویدي او دمخه یې (zu) راغلی دی.

د (haben) لپاره یو مثال : کله چې سړی د یو چا په برخه کې وایي چې (هغه دې سمدلاسه ورك شي): له بلې خوا د („haben“ + „sein“ + Infinitiv mit „zu“) نه د (müssen) په مانا ، یعني (یو شی باید کول او یا د یو شي حتمي کېدل) د (müssen) په ځای کار اخیستل کیږي. د بېلګې په توګه کله چې یو چا لپاره وویل شي چې: (دا وحشي او خطرناك ځناور باید ووژل شي). دا جمله په پښتو کې په دې ډول ویل کېدی شي چې:

دا وحشي او خطرناك ځناور د وژلو دی

په پورتنۍ جمله کې په پښتو کې د (باید ووژل شي) په ځای (د وژلو دی) جمله راغله.همدا شان په جرمنې ژبه کې د (Diese Bestie muss getötet werden.) په ځای داسې ویل کېدی شي چې:

Diese	Bestie	ist	zu	erlegen.

په پښتو کې هم د جرمنې ژبې په شان (یو شی باید وکتل شي) په ځای ویل کېدی شي چې (دا د کتلو دی). دا مطلب ډاکټر اعظم اعظم پخپل یو شعر کې ویلی دی چې هغه دا دی:

هر انداز یې دلفریب دی خو زړګیه	دا معصوم معصوم کتل یې د کتو دي

د (haben) لپاره یو مثال: کله چې سړی یو چا ته وایي چې (هغه باید سمدلاسه له دې ځایه ورك شي). دې ته داسې هم ویل کېدی شي چې: (هغه سمدلاسه له دې ځایه د ورکېدو دی).:

Er	hat	hier	sofort	zu	verschwinden.

د ګرامر له اړخه د دا شان جملو جوړول سړي ته يو بل ګرامري مبحث راپه يادوي او هغه د (Modalverben) مبحث دى. کله چي (haben + sein) د مصدر په توګه د جملي په پای کي وکارول شي، نو د (Modalverben) سره پرتله کېدى شي او د (اړتيا يا د ضرورت) او د (اجازه درلودلو) او د (شونتيا يا امکاناتو) په مانا استعماليږي. په لاندي جدولونو کي به په دي هره مانا بېلي بېلي جملي وګورو:

Notwendigkeit اړتيا، ضرورت		
Wir haben noch viel zu tun. زمونږ په مخکي ډېر کار پروت دى	=	Wir müssen noch viel tun. مونږ بايد ډېر کار وکړو
Er hat seine Arbeit zu machen. د هغه خپل کار يي د کولو دى	=	Er muss seine Arbeit machen. هغه بايد خپل کار وکړي
Ich hatte ein Problem zu lösen. زما په مخکي يوه ستونځه د حلولو وه	=	Ich musste ein Problem lösen. زه مجبور وم چي يوه ستونځه مي حله کړي وای
Es ist noch viel zu tun. ډېر کار د کولو دى	=	Es muss noch viel getan werden. ډېر کار بايد وشي
Das Formular ist in Blockschrift auszufüllen. دا فورمه د چاپ په تورو د ډکولو ده	=	Das Formular muss in Blockschrift ausgefüllt werden. فورمه بايد د چاپ په تورو ډکه شي

nicht dürfen اجازه نه درلودل		
Ihr habt euch nicht hier aufzu-halten. ستاسو پاتي کېدل دلته پکار ندي	=	Ihr dürft euch hier nicht aufhalten. تاسو ته اجازه نشته چي دلته پاتي شئ
Die Gefahr ist nicht zu unter-schätzen. دي خطر ته په ټيټ نظر د کتو ندي	=	Die Gefahr darf nicht unterschätzt werden. دا خطر بايد سړي ته لږ ښکاره نشي

Möglichkeit شونتيا، امکانات		
Ich habe diesem Kommentar nichts hinzuzufügen. په دي تبصري کي زه کوم څه د اضافه کولو نلرم	=	Ich kann diesem Kommentar nichts hinzufügen. په دي تبصري کي زه کوم څه نشم اضافه کولی
Diesem Kommentar ist nichts hinzuzufügen. په دي تبصري کي کوم څه د اضافه کولو ندي	=	Diesem Kommentar kann nichts hinzugefügt werden. په دي تبصري کي هيڅ شی اضافه کېدی نشي

توضيحات	تاسو به دي ته متوجه شوي ياست چي د (haben … zu) جمله يوه فعاله يا (Aktiv) جمله ده. همدا شان د (ist … zu) جمله يوه غير فعاله يا (Passiv) جمله ده. دا مطلب به يو ځل بيا په جملو کي وګورو.

Aktivsatz	Ein 10 Jahre alter Rasierapparat kann nicht mehr repariert werden. يو لس کاله زوړ د ږيري ماشين سړي بېرته جوړولی نشي Ein 10 Jahre alter Rasierapparat ist nicht mehr zu reparieren. يو لس کاله زوړ د ږيري ماشين د بېرته جوړولو ندی
Passiv	Ich will dir nichts sagen. زه نه غواړم چي تا ته څه ووايم Ich habe dir nichts zu sagen. زه تا ته څه د ويلو نه لرم

Übungen: „sein“ + Infinitiv mit „zu“

1. Diese Aufgaben können in der knappen Zeit nicht gelöst werden.
دا وظيفي په دومره لږ وخت کې حلېدی نشي
2. Bist du dir sicher, dass alle Pilze, die du gefunden hast, gegessen werden können? ته متيقن يې چې ټول خربړي چې تا موندلي دي، خوړل کېدی شي؟
3. Diese Bilder können nicht verkauft werden. دا عکسونه خرڅول کېدی نشي
4. Seine Äußerungen waren sehr missverständlich.
د هغه خبرې داسې وې چې سړی پرې غلط پوهېدو
5. Das ist ein Lärm, den man nicht ertragen kann.
دا داسې ټك و ټوك دی چې سړی يې زغملی نشي
6. Das ist ein Konflikt, der nicht gelöst werden kann.
دا داسې يو لانجه ده چې حلېدلی نشي
7. Das sind Freunde, die man nicht trennen kann.
دا داسې ملګري دي چې څوك يې بېلولی نشي
8. Diese Lösung kann nicht akzeptiert werden. دا حل نشي منل کېدی
9. Das ist ein Plan, der nicht realisiert werden kann. دا يو پلان دی چې عملي کېدی نشي
10. Der Vertrag kann nicht gekündigt werden. دا قرارداد فسخ کېدی نشي
11. Eine Wunde, die nicht geheilt werden kann. يو ټپ چې رغېدلی نشي
12. Dieser Fehler kann nicht entschuldigt werden. دا غلطي ببښل کېدی نشي
13. Die Entscheidung der Gegenseite kann durch nichts beeinflusst werden.
د مقابل اړخ په فيصلې باندې هېڅ شی اغېزه نشي کولی
14. Das Wasser des Baches kann nicht getrunken werden.
د دې ويالې اوبه څښل کېدی نشي
15. Der Anzug muss nach den Ferien abgeholt werden.
دا دريشي بايد له رخصتيو نه وروسته يووړل شي

Lösungen:

1. Diese Aufgaben sind in der knappen Zeit nicht zu lösen.
دا وظيفي په دومره لږ وخت کې د حلېدو ندي
2. Bist du dir sicher, dass alle Pilze, die du gefunden hast, zu essen sind?
ته متيقن يې چې دا ټول خربړي چې تا موندلي دي، د خوړو دي؟
3. Diese Bilder sind nicht zu verkaufen. دا انځورونه د خرڅولو ندي
4. Seine Äußerungen waren sehr misszuverstehen. د هغه خبرې د غلط پوهېدو وې
5. Dieser Lärm ist nicht zu ertragen. دا ټك و ټوك د زغم وړ ندی
6. Dieser Konflikt ist nicht zu lösen. دا لانجه د حلېدو نده
7. Das sind nicht zu trennende Freunde. دا ملګري له يو بل نه بېلېدونکي ندي
8. Diese Lösung ist nicht zu akzeptieren. دا حل د منلو ندی
9. Das ist ein nicht zu realisierender Plan. دا پلان د عملي کېدو ندی
10. Das ist ein nicht zu kündigender Vertrag. دا قرارداد د فسخ کېدو ندی
11. Das ist eine nicht zu heilende Wunde. دا يو نه رغېدونکی ټپ دی
12. Das ist ein nicht zu entschuldigender Fehler. دا غلطي د ببښني نده
13. Das ist eine durch nichts zu beeinflussende Entscheidung der Gegenseite.
د مقابل اړخ دا فيصله په هېڅ شي باندې د اغېزې لاندې د راوستلو نده

14. Das Wasser des Baches ist nicht zu trinken. د ویالي اوبه د څښلو ندي
15. Der Anzug ist nach den Ferien abzuholen. دا دریښي د رخصتیو نه وروسته د وړلو ده

Übungen: „haben" + Infinitiv mit „zu"

1. Kinder sollen ihren Eltern gehorchen. ماشومان باید د خپل مور او پلار اطاعت وکړي
2. Zum Bestehen der Matheprüfung muss man viel lernen.
د ریاضي په ازموینه کې د بریالي کېدو لپاره باید سړی ډېر څه زده کړي
3. In der Mensa dürfen nur Studenten essen.
د محصلینو په کانتین کې تش محصلین ډوډۍ خوړلی شي
4. Ich gehe noch nicht ins Bett, denn ich soll noch einen Brief schreiben.
زه لا اوس نه ویده کېږم، ځکه چې زه باید یو لیك ولیکم
5. Was kannst du mir heute berichten? ته ما ته نن څه احوال راکوی شې؟
6. Der Justizminister darf dem Richter nichts befehlen.
د عدلیې وزیر اجازه نلري چې قاضي ته څه امرونه وکړي
7. Der Arbeiter muss sich bei seinem Chef melden.
کاریگر باید خپل آمر ته مراجعه وکړي
8. Du bist der Vater der Kinder, also musst du für ihren Lebensunterhalt sorgen.
ته د ماشومانو پلار یې، نو ته هغوی ته نفقې ورکولو ته مجبور یې
9. Ich soll zu der Sache nichts sagen, ob ich will oder nicht.
زه باید په دې موضوع کې څه خبرې ونکړم، که زه غواړم او که نه
10. Alle Bürger müssen sich an die Gesetze halten. ټول خلك باید د قانون مراعات وکړي

Lösungen:

1. Kinder haben ihren Eltern zu gehorchen. ماشومان به د مور او پلار اطاعت کوي
2. Zum Bestehen der Matheprüfung hat man viel zu lernen.
د ریاضي په ازموینه کې د بریالي کېدو لپاره ډېرڅه د زده کولو دي
3. In der Mensa haben nur Studenten zu essen.
د محصلینوپه کانتین کې تش محصلین ډوډۍ خوری شي
4. Ich gehe noch nicht ins Bett, denn ich habe noch einen Brief zu schreiben.
زه لا اوس نه ویده کېږم، ځکه زه باید یو لیك ولیکم
5. Was hast du uns zu berichten? ته پرون له سفر نه بېرته راغلې. ته مونږ ته څه د ویلو لرې؟
6. Der Justizminister hat dem Richter nichts zu befehlen.
د عدلیې وزیر قاضـي باندې څه امرونه نشي کول
7. Der Arbeiter hat sich bei seinem Chef zu melden.
د کاریگر له خوا خپل آمر ته مراجعه د کولو ده
8. Du bist der Vater der Kinder, also hast Du für ihren Lebensunterhalt zu sorgen.
ته د ماشومانو پلار یې، نو ته به د ماشومانو نفقه ورکوې
9. Ich habe in der Sache nichts zu sagen, ob ich will oder nicht.
په دې موضوع کې زه څه د ویلو نلرم، که زه غواړم او که نه
10. Alle Bürger haben sich an die Gesetze zu halten. قانون د ټولو خلکو له خوا د منلو دی

Passiversatz

د دې لپاره چې د ګرامر په دې مبحث ښه پوه شو، نو لومړی به د پښتو دا لنډۍ وګورو:

سړی په رنګ نه سړی کېږي	سړی هغه دی چې یې خوی د سړي وینه

که پورتنۍ لنډۍ ته ښه ځیر شو، نو ګورو چې هلته لیکل شوي دي چې (سړی). خو دلته د کوم خاص سړي نوم ندی لیکل شوی. په دې چې د کوم چا نوم ندی لیکل شوی، نو څرګندده چې له (سړي) نه مطلب کوم خاص سړي نه، بلکې ټول خلك، یعني ښځې هم بکې شاملې دي. دا چې په پورتنۍ پښتو لنډۍ کې ولې د کوم چا نوم ونه لیکل شو، علت دا دی چې دلته کوم کس مهم ندی، بلکې چلند او عمل مهم دی او هغه (ښه خوي) دی. په جرمني ژبه کې هم داسې جملې شته چې پکې کوم کس مهم نه وي، بلکې عمل مهم وي چې هلته هم لکه د پښتو په شان له (سړی) نه کار اخیستل کیږي چې په جرمني ژبه کې ورته (man) وايي. اوس به دا مطلب په لاندې برخه کې د ګرامر په ژبه وګورو.

په لغوی مانا (Passiversatz) دې ته وايي چې د (Passiv) په ځای له بل څه نه کار واخیستل شي. د دې ګرامري برخې هدف څه دی؟ ولې د (Passiv) یا غیر فعال په ځای بل څه کارول کیږي؟ د (Passiv) یا غیر فعال په ځای څه کارول کیږي؟ او ولې بل څه کارول کیږي؟

ځواب دا دی چې کله کله په یو کار کې د هغه کار کوونکی هیڅ مهم نه وي. مهم دا وي چې هغه څه عمل کوي او یا د څه هدف لپاره یو کار کوي. نو په دې وجه په داسې جملو کې د یو کار کوونکی هیڅ نه یادیږي. نو کله چې د یو کار کوونکی یا فاعل یاد نه شو، نو څوك یادیږي؟ څرګندده چې د فاعل په ځای مفعول یا په بل عبارت د (Aktiv) په ځای (Passiv) استعمالیږي. خو کله کله د ډېر مفعول یادول او یا په بل عبارت د ډېر (Passiv) جوړولو باندې ډېرې جملې بې خونده کیږي. نو د دې لپاره چې په جملو کې لږڅه بدلون راشي، نو د (Passiv) په ځای (Aktiv) استعمالیږي. له بلې خوا که (Aktiv) جمله جوړه شي، نو په دې کې د یو کار کوونکی یا فاعل بیا هم یادیږي چې دا کار د دې ګرامري مبحث خلاف کار دی، ځکه چې پخپله د کار کوونکی یا فاعل مهم ندی او اصلاً باید هیڅ یاد نشي. که بیا فاعل یاد نشي او کار یاد شي، نو بیا ورنه (Passiv) جوړیږي. نو چاره څه ده؟ د دې خبرې د ښه پوهېدو لپاره به یو مثال وګورو:

Freitags trinkt Josef um 16.00 Uhr eine Kanne Tee. د جمعې په ورځو کې یوسف د مازدیګر په څلور بجو یو چاینك چای څښي

پورتنۍ جمله (Aktiv) جمله ده. په دې جملې کې یوسف د جملې فاعل دی، نو په دې وجه له ټولو نه مهم کس دی چې نوم یې یادیږي چې یوسف د مازدیګر په څلور بجو څه کوي. که چېرته د یوسف اهمیت لیرې کړی شي، نو د یوسف نوم به هیڅ یاد نشي او دومره به وویل شي چې د مازدیګر په څلور بجو یو چاینك چای څښل کیږي. دا جمله نو اصلاً هیڅ یو واقعي فاعل نلري (تش ګرامري فاعل به ولري). نو دا به یوه (Passiv) جمله وي، په دې ډول:

Freitags wird um 16.00 Uhr eine Tasse Tee getrunken. د جمعې په ورځو کې د مازدیګر په څلورو بجو یوه پیاله چای څښل کیږي

پوښتنه	څنګه چې د مخه یاده شوه، ډېرې (Passiv) جملې خوند نکوي، او په (Aktiv) جمله کې یوسف او یا فاعل یادیږي. نو سړی څنګه یوه جمله جوړه کړي چې له یوې خوا جمله (Aktiv) وي او له بلې خوا فاعل یې مهم نه وي؟

ځواب	د حل لاره دا ده چې د یوسف په ځای کوم نامعلوم کس یاد شي. خو پوښتنه دا ده چې دا نامعلوم کس څوک دی چې خلك يي نه پيژني؟ دې نامعلوم کس ته په پښتو کې (سړی) او هم (خلك) وايي چې پورته په پښتو لنډی کي یاد شو. نو د نامعلوم فاعل جمله په دې ډول جوړيږي:

Freitags trinkt man um 16.00 Uhr eine Kanne Tee.
د جمعې په ورځو کې خلك د مازديګر په خلور بجو يو چاينك چای څښې

بله جمله:

Jakob hat den Fehler mühelos korrigiert.	يعقوب دا غلطي بې له مشكلاتو اصلاح كړله

دلته يعقوب د جملې فاعل او مهم کس دی. که د يعقوب اهميت هيسته شي او په جمله کې هيڅ ياد نشي، نو دا جمله به په دې ډول وي:

Man hat den Fehler mühelos korrigiert.	دا غلطي بې له مشكلاتو اصلاح شوه

د دې لپاره چې په جمله کې د (Passiv) په ځای بل څه راوستل شي، نو د دې لپاره مختلف ډولونه موجود دي.

پوښتنه	د فاعل د بې اهميت کولو لپاره تش همدا يو (سړی) او يا (man) پکاريږي او که کومه بل لاره هم شته؟
ځواب	دې ته نوري لارې هم شته چې په لاندې برخه کې په بېل بېل دول يادیږي.

Unpersönliche Formen „man“ / „jemand“

په دې ډول د (Passiv) په ځای د (سړی man) او یا (کوم څوك jemand) په مرسته جملې جوړېدلې شي. مثال:

Aktivsatz	Josef putzt gerade die Schuhe. Meriam kocht die Suppe.	يوسف همدا اوس بوټان پاکوي مريم ښوروا پخوي
Passiv	Die Schuhe werden gerade geputzt. Die Suppe wird gekocht.	بوټان همدا اوس پاکيږي ښوروا پخيږي
Passiversatz man, jemand	Man putzt gerade die Schuhe. Jemand kocht die Suppe.	همدا اوس بوټان پاکول کيږي کوم څوك ښوروا پخوي

دا ډول، يعنې (man + jemand) د دوديز ګرامر په اصولو سل په سلو کې ټيك ندی او کېدی شي چې د ځينو جرمني اکاډيمو له خوا يې نيوکه وشي.
Man/jemand zählen nicht zu den klassischen Passiversatzformen!

Passivumschreibungen mit dem Modalfaktor „können“

هغه جملې چې پکې (können) کارول شوی وي، د (Passiv) په ځای (Aktiv) جمله په دې لاندې ډول جوړيږي. څرګنده ده چې د (können) لغت ترېنه هيسته کيږي او په ځای يې نور اصطلاحات کارول کيږي او هغه دا دي:

sich lassen + Infinitiv

کله چي (sich lassen) د یو مصدر سره یوځای شي، نو د (کوی شول = können) په مانا استعمالیږي او (können) ترېنه هیسته کیږي. مثال:

Aktivsatz	Der Ladenbesitzer kann das Tor nicht öffnen. هټیوال غټه دروازه نشي پرانیستلی Die Kinder können den Tisch nicht bewegen. ماشومان میز له ځایه نشي خوځولی
Passiv	Das Tor kann nicht geöffnet werden. غټه دروازه نشي پرانیستل کېدی Der Tisch kann nicht bewegt werden. میز له ځایه نشي خوځول کېدی
Passiversatz sich lassen + Infinitiv	Das Tor lässt sich nicht öffnen. غټه دروازه نشي پرانیستل کېدی Der Tisch lässt sich nicht bewegen. میز له ځایه نشي خوځول کېدی

Übungen:

1. Streitigkeiten können hier nicht vermieden werden. د شخړو مخه دلته نشي نیول کېدی
2. Kritik kann leicht geäußert werden. نو نیوکه په اسانۍ سره کیږي
3. Der ganze Plan kann nicht überschaut werden. دا ټول پلان لیدل کېدی نشي
4. Einige Wörter können nur schwer ausgesprochen werden.
د ځینو لغاتو تلفظ ډېر په سختۍ کېدی شي
5. Daran kann nichts mehr repariert werden. د دې شی هیڅ ځای نشي بیرته جوړول کېدی
6. Auch die Grammatik kann gelernt werden. ګرامر هم زده کېدلی شي
7. Der Schaden konnte leicht repariert werden. دا تاوان په اسانۍ سره بیرته ترمیم شو
8. Diese teuren Sachen können überhaupt nicht verkauft werden.
دا قیمتي شیان هیڅ خرڅول کېدی نشي
9. Ihre Spieltaktik konnte verbessert werden. د هغوی د لوبې تکتیك اصلاح کړی شو
10. Das Ergebnis kann morgen korrigiert werden. نتیجه سبا اصلاح کېدی شي

Lösungen:

1. Streitigkeiten lassen sich hier nicht vermeiden.
2. Kritik lässt sich leicht äußern.
3. Der ganze Plan lässt sich nicht überschauen.
4. Einige Wörter lassen sich nur schwer aussprechen.
5. Daran lässt sich nichts mehr reparieren.
6 Auch die Grammatik lässt sich lernen.
7. Der Schaden ließ sich leicht reparieren.
8. Diese teuren Sachen lassen sich überhaupt nicht verkaufen.
9. Ihre Spieltaktik ließ sich verbessern.
10. Das Ergebnis lässt sich morgen korrigieren.

b) sein + Adjektivendung auf -bar oder -lich

په پښتو کې مونږ کله کله د يو شي لپاره يو صفت ورکوو او وايو چې په دې شي کې دا توان يا دا وس شته. د بېلګې په توګه که چېرته يو څوك ډېر تږى وي او په يو ځاى کې له يو نل نه اوبه روانې وي، نو دا سړي نپوهيږي چې دا اوبه پاکې دي او که ناپاکې دي، آيا دى يې څښلى شي او که نشي. نو که چېرته دى د کور خاوند نه د اوبو په برخه کې پوښتنه وکړي، نو د ده پوښتنه به داسې وي:

دا	اوبه	د	څښلو	دي؟

د دې سړي مطلب دا دى چې دا اوبه پاکې دي او که ناپاکې دي، سړى يې څښلى شي او که نشي. که چېرته اوبه پاکې وي، نو د کور خاوند ځواب به داسې وي:

هو	دا	اوبه	د	څښلو	دي

اوس که مونږ د پښتو ګرامر ته نظر وکړو، کله چې مونږ يو شي ته يو صفت ورکوو، نو د هغه فعل په مخکې چې ورنه صفت جوړيږي (د) ليکو او د فعل په پاى کې (و) ورسره يو ځاى کوو، لکه چې په پورتني مثال کې له (څښل) نه مخکې يو (د) وليکو او وروسته له (څښل) سره مو (و) يوځاى کړو چې ورنه (د څښلو) جوړ شو چې دا يو صفت دى او د اوبو څرنګوالى بيانوي. داسې مثالونه ډېر دى، لکه (دا منه د خوړلو نده)، (دا سوال د حلولو ندى)، (دا غوا د لشلو نده) او داسې نور.

په جرمني ژبه کې هم لکه د پښتو په شان د يو فعل نه صفت جوړېدى شي. د دې قاعده دا ده چې له يو فعل نه (-en) هيسته کيږي او په پاى کې يې نور شاتړي ورسره يوځاى کيږي، لکه (-lich) , (-bar) او داسې نور چې په لاندې برخه کې به يې وګورو.

essen	خوړل	verletzen	ټپي کول
ess + bar = essbar	د خوړلو	verletz + lich = verletzlich	د ټپي کېدو
trinken	څښل	begreifen	په يو شي رسېدل، پوهېدل
trink + bar = trinkbar	د څښلو	begreif + lich = begreiflich	د پوهېدو

کله چې يو صفت چې په پاى کې يې (-bar) او يا (-lich) راشي له (sein) سره يوځاى شي، نو بيا دا د (كوى شول = können) په مانا استعماليږي.

Aktivsatz	Die Schüler können die Aufgabe nicht lösen. زده کوونکي دا سوال نشي حلولى Mein Vater kann sehr schön schreiben. زما پلار په ډېر ښايسته ليك ليکل کوى شي
Passiv	Die Aufgabe kann nicht gelöst werden. دا سوال حل کېدى نشي Die Schrift kann sehr schön gelesen werden. دا ليك په ښه ډول لوستل کېدى شي
Passiversatz sich lassen + Infinitiv	Die Aufgabe *lässt sich nicht lösen.* دا سوال د حلولو ندى (نشي حل کېدى) Die Schrift *lässt sich sehr gut lesen.* دا ليك په ډېر ښه ډول د لوستلو دى (ښه لوستل کېدى شي)
sein + Adjektiv	Die Aufgabe ist nicht lösbar. دا سوال د حلولو ندى (نشي حل کېدى) Die Schrift ist gut leserlich. دا سوال ښه د لوستلو دى (ښه لوستل کېدى شي)

په پورتنیو (Aktiv + Passiv) جملو کې د یو شي د کوی شولو لپاره مستقیماً (können) استعمال شویدي.
په (Passiversatz) جمله کې د (können) په ځای (sich lassen + Infinitiv) نه کار اخیستل شویدی چي مانا یي ده (یو شی کوی شول) . په وروستی برخه (sein + Adjektiv) کي د (können) په ځای (sein) د هغه صفتونو سره چي په پای کې یي (-bar + -lich) وي، استعمال شویدی چي مانا یي ده (د یو شي کېدی شول). همدا شان نور شاتړي لکه (-fähig, -lich, -sam, -abel, -ibel) هم همدا شان کارول کېدی شي. په پښتو کې هم دا شان شاتړي شته چي مانا یي ده (د یو شي توان درلودونکی)، لکه (د منلو وړ، د زغملو وړ) او داسي نور. مثالونه:

transportfähig	د انتقال وړ	penibel	ډېر سختګیر او دقیق
erträglich	د زغم وړ	diskutabel	چي پرې بحث وشي، د بحث وړ

له ځینو صفتونو سره (-un) یوځای کیږي، مثال:

(unaufhaltsam)	چي د پرمختګ مخه یي نشي نیول کېدی

Übungen:

1. Radiowecker können als Radio und als Wecker verwendet werden.
له راډیویي ساعتونو نه د راډیو او د ویښوونکي ساعت په توګه کار اخیستل کېدی شي
2. Diese Aufgaben können in der knappen Zeit nicht gelöst werden.
دا سوالونه په دې لنډ وخت کې حل کېدی نشي
3. Bist du dir sicher, dass alle Pilze gegessen werden können?
ته متیقن یي چي ټول خرېړي خوړل کېدی شي؟
4. Diese Bilder können nicht verkauft werden. دا انځورونه خرڅول کېدی نشي
5. Seine Behauptungen konnten sehr leicht missverstanden werden.
د هغه په ادعا ګانو باندې خلك ډېر ژر غلط پوهېدی شول

Lösungen:

1. Radiowecker sind als Radio und als Wecker verwendbar.
د راډیو ساعتونه د راډیو او د ویښوونکي ساعت په توګه د استعمال وړ دي
2. Diese Aufgaben sind in der knappen Zeit nicht lösbar.
دا سوالونه په دومره لږ وخت کې د حلولو ندي (حل کېدی نشي)
3. Bist du dir sicher, dass alle Pilze essbar sind? ته متیقن یي چي ټول خرېړي د خوړو دي؟
4. Diese Bilder sind unverkäuflich. دا انځورونه د خرڅولو ندي
5. Seine Behauptungen waren sehr missverständlich.
د هغه په ادعاګانو باندې ډېر خلك غلط پوهېدل

c) sein/bleiben/es gibt + zu + Infinitiv

کله چي (sein, bleiben, es gibt) له یو بل فعل سره راشي او له فعل نه مخکي (zu) راشي، نو دا په مختلفو ماناګانو استعمالېدی شي او هغه دا دي:

können, nicht können, müssen, nicht müssen, nicht wollen, nicht dürfen

Aktivsatz	Für die Sicherheit muss noch viel getan werden. د امنیت لپاره باید ډېر څه وشي

sein + zu + Infinitiv	Für die Sicherheit ist noch viel zu tun. د امنیت لپاره ډېر څه د کولو دي
es gibt + zu + Infinitiv	Für die Sicherheit gibt es noch viel zu tun. د امنیت لپاره ډېر څه د کولو دي
Aktivsatz	Was noch getan werden muss, ist in einem Buch festgelegt. څه چې باید وشي، هغه په یو کتاب کې لیکل شویدي
es bleibt + zu + Infinitiv	Was noch zu tun bleibt, ist in einem Buch festgelegt. څه چې د کولو دي، هغه په یو کتاب کې لیکل شویدي

Übungen:

1. Für die Sicherheit muss/soll/kann noch viel getan werden.
د امنیت لپاره باید ډېر څه نور وکړی شي
2. Hier kann nichts mehr geändert werden. دلته نور کوم شی بدلېدی نشي
3. Ein Polizist brüllte: „Die Straße muss unverzüglich geräumt werden.“
یو پولیس په غړمبېدو وویل : دا سړك دي ځای په ځای تش کړی شي
4. Sein Spiel war so perfekt, dass nichts daran kritisiert werden konnte.
د هغه لوبه دومره ښه وه چې هېڅ نیوکه پرې نشوه کېدی
5. Die Miete soll zum Monatsanfang gezahlt werden.
کرایه دي د میاشتي په سر کې تحویله کړی شي
6. Seine Kritik konnte nur schwer akzeptiert werden. د هغه نیوکه په سختۍ منل کېدی شوه
7. Die Frage konnte schnell geklärt werden. دا پوښتنه ژر حل کړی شوه
8. Das Auto kann nicht verkauft werden. دا موټر خرڅېدلی نشي
9. Diese Krankheit kann geheilt werden. دا ناروغي رغول کېدی شي

Lösungen:

1. Für die Sicherheit ist noch viel zu tun. د امنیت لپاره ډېرڅه د کولو دي
2. Hier ist nichts mehr zu ändern. په دي کې نور څه بدلون نشي راتلی
3. Ein Polizist brüllte: „Die Straße ist unverzüglich zu räumen.“.
یو پولیس په غړمبېدو وویل چې دا سړك ځای په ځای د تشولو دی
4. Sein Spiel war so perfekt, dass nichts daran zu kritisieren war.
د هغه لوبه دومره ښه وه چې هېڅ نیوکه پرې د نیولو نه وه
5. Die Miete ist zum Monatsanfang zu zahlen. کرایه د میاشتي په سر کې د تحویلولو ده
6. Seine Kritik war nur schwer zu akzeptieren. د هغه نیوکه په سختۍ سره د منلو وړ وه
7. Die Frage war schnell zu klären. دا پوښتنه ژر د حلولو وه
8. Das Auto ist nicht zu verkaufen. دا موټر د خرڅون ندی
9. Diese Krankheit ist zu heilen. دا ناروغي د رغېدو ده

d) Passiversatz mit „bekommen/kriegen“ + Partizip II

د (bekommen) اصلي مانا ده (لاس ته راوړل)، خو کله چې (bekommen) د یوې جملي د فعل په حیث راشي او د جملي په پای کې یو بل فعل د (Partizip) په توګه راشي، نو مانا یې بالکل بدلیږي او د

یو کار د کېدلو په مانا استعمالیږي. داسي جملي د (Passiv) په ځای استعمالېدی شي. خو دا شان جملي تش د ویلو په ژبه کارول کیږي او په تحریري ډول نه لیکل کیږي، نو ځکه دا شان جملي ادبي جملي ندي.
مثال:

Aktivsatz	Die Tante schenkt dem Kind 100 Euro. ترور ماشوم ته سل یورو ورډالی کوي Der Lehrer erklärt den Schülern die Grammatik. ښوونکی زده کوونکو ته گرامر تشریح کوي
Passiv	Dem Kind werden 100 Euro geschenkt. ماشوم ته سل یورو ورډالی کیږي Den Schülern wird die Grammatik erklärt. زده کوونکو ته گرامر تشریح کیږي
Passiversatz bekommen + Partizip II	Das Kind kriegt 100 Euro geschenkt. ماشوم ته سل یورو د سوغات په توګه ورکول کیږي Die Schüler bekommen die Grammatik erklärt. زده کوونکو ته گرامر تشریح کیږي

پورته په لومړی (Aktivsatz) جمله کې (dem Kind) د (Dativ) په حالت کې دی. کله چې دا مطلب په (kriegen /bekommen) په جملو کې بیان شي، نو (Dativ) یعني (dem Kind) په (Nominativ) بدلیږي او (das Kind) ورنه جوړیږي. او همدا شان له (den Schülern) نه چې (Dativ) دی ، (die Schüler) جوړیږي چې (Nominativ) دی.

Übungen:

1. Dem Direktor wurden die besten Wünsche übermittelt. مدیر ته ښې هیلې وړاندې شوې
2. Den Geschäften werden in der nächsten Woche neue Teppiche geliefert.
په راتلونکې اونۍ کې مغازو ته نوې قالینې ورلیږل کیږي
3. Dem Mädchen ist zum Geburtstag eine Puppe geschenkt worden.
نجلۍ ته د زیږېدنې کلیزې لپاره یو نانځکه سوغات ورکړل شوه
4. Ihm wurden die Bücher mit der Post geschickt.
هغه ته کتابونه د پوستې له لارې واستول شول
5. Dem Schriftsteller wurde der Kunstpreis der Stadt überreicht.
لیکوال ته د ښار هنري تمغه (جایزه) ورکړل شوه

Lösungen:

1. Der Direktor bekam die besten Wünsche übermittelt.
2. Die Geschäfte bekommen in der nächsten Woche neue Teppiche geliefert.
3 Das Mädchen hat zum Geburtstag eine Puppe geschenkt bekommen.
4. Er bekam die Bücher mit der Post geschickt.
5. Der Schriftsteller bekam den Kunstpreis der Stadt überreicht.

e) Passiversatz mit „gehören“ + Partizip II

کله چې په یوه جمله کې (gehören) چې اصلي مانا یې ده (د یو چا مال اوسېدل) د یوې جملې د فعل په توګه راشي او د جملې په پای کې یو بل فعل د (Partizip II) په حالت کې راشي، نو دا جمله بیا د

(مجبوریت اوسېدلو müssen) په مانا استعمالیږي. په پښتو کې دې ته داسې ویل کیږي چې (دا کار د کولو دی، دا کار دې هرومرو وشي، دا اړین دي چې دا کار وشي)
دا خو څرګنده ده چې د (gehören) اصلي مانا، یعني (د یو چا مال اوسېدل) دلته څه مانا نلري او دا لغت بالکل په بله مانا استعمالیږي چې په لاندیني جدول کې مثالونه ورته لیکل شویدي.

Aktivsatz	Das Badezimmer muss regelmäßig gereinigt werden. تشناب باید په منظم ډول پاك شي Dieser Artikel muss veröffentlicht werden. دا مضمون باید خپور شي
Passiversatz gehören + Partizip II	Das Badezimmer gehört regelmäßig gereinigt. تشناب په منظم ډول د پاکولو دی Dieser Artikel gehört veröffentlicht. دا مضمون د خپرولو دی

Übungen:

1. Das Haus muss/sollte dringend renoviert werden.
دا کور باید ډېر ضرور وتنډل (جوړ) شي، پکې لاس ووهل شي
2. Dieser Artikel muss/sollte veröffentlicht werden. دا مضمون باید خپور کړی شي
3. Die verschlissenen Ersatzteile müssen ersetzt werden.
د استهلاك یا خوړل شوو پرزو په ځای باید نوې پرزې واچول شي
4. Dieser Autofahrer muss angezeigt werden. په دې ډرېور باندې باید عریضه وشي
5. Man muss ihm die Meinung sagen. سړی باید هغه ته خپل نظر ووایي

Lösungen:

1. Das Haus *gehört* dringend *renoviert*. دا کور ضرور د جوړولو دی
2. Dieser Artikel *gehört veröffentlicht*. دا مضمون ضرور د خپرولو دی
3. Die verschlissenen Ersatzteile gehören ersetzt.
د خوړل شوو پرزو په ځای نوې پرزې د اچولو دي
4. Dieser Autofahrer *gehört angezeigt*. په دې ډرېور باندې عریضه د کولو ده
5. Ihm *gehört* die Meinung *gesagt*. هغه ته خپل نظر د ویلو دی

f) Passiversatz mit „ *es gilt, es heißt, stehen + Infinitiv + zu*

کله چې دا درېواړه لغات له یو مصدر (Infinitiv) او له (zu) سره یوځای شي، نو بیا خپلې اصلي لغوي ماناګانې پرېږدي او بیا په یوې بلې مانا استعمالیږي چې هغه دا دي: د یوې اړتیا یا ضرورت مانا، د مجبوریت مانا (müssen)، د یوې غوښتنې او یا یوې سپارښتنې مانا (sollen). دا څرګنده ده چې (müssen, sollen) بیا له جملې نه وځي. د جملې فاعل یا (es) او یا کوم بل شی وي او فاعل یا کوونکی په جمله کې نه یادیږي. مثال:

Dieses Studium muss erfolgreich beendet werden. تحصیل باید په بریالی توګه سر ته ورسول شي

دا جمله که په (es gilt/es heißt) وویل شي، نو په دې ډول به وویل شي:

Es gilt, dieses Studium erfolgreich zu beenden. دا اړینه ده چې تحصیل دې په بریالي توګه سرته ورسول شي

Es heißt, dieses Studium erfolgreich zu beenden.
دا اړینه ده چې تحصیل دې په بریالي توګه سرته ورسول شي

Übungen:

1. Man soll jetzt keine Zeit mehr verlieren. اوس نو باید سړی نور وخت له لاسه ورنکړي
2. Man muss unbedingt dagegen etwas tun. د دې په وړاندې سړی باید هرومرو یو څه وکړي
3. Fragen, die man lösen muss. هغه پوښتنې چې سړی یې باید حلې کړي
4. Wenn man Abschied nehmen muss. کله چې سړی خدای پاماني ته مجبور شي
5. Eine Regierungskrise muss vermieden werden. د حکومتي بحران مخه باید ونیول شي

Lösungen:

1. Es gilt, jetzt keine Zeit mehr zu verlieren.
دا اړینه ده چې اوس نو نور وخت له لاسه ورنکړل شي
2. Es gilt, unbedingt dagegen etwas zu tun.
دا اړینه ده چې د دې په وړاندې هرومرو یو څه وشي
3. Fragen, die es gilt unbedingt zu lösen. هغه پوښتنې چې حلېدل یې هرومرو اړین دي
4. Wenn es heißt, Abschied zu nehmen. کله چې خدای پاماني اړین وي
5. Es hieß eine Regierungskrise zu vermeiden. د حکومتي بحران مخنیوی اړین و

Das Gerundivum

د دې ګرامري صیغې لپاره په پښتو کې انډول شته. کله چې سړی په پښتو کې وایي چې:

کېدونکی	یا	نه	کېدونکی،	کېدونکی شی	یا	نه کېدونکی شی	یا	کار

کله چې د یو مطلب په برخه کې په پښتو وویل شي چې دا کېدونکی یا نه کېدونکی دی، نو دا بیا د جرمني ژبې (Gerundivum) شو. نو په دې وجه دا صیغه د یو کار شونتیا یا امکاناتو او یا نه شونتیا یا غیرامکاناتو او یا اړینتیا یا ضرورت لپاره په کارول کیږي. (Gerundivim) لکه د یو صفت په شان د اسم په مخکې راځي. په مانا کې (Gerundivum) داسې دی لکه یو (Passiv) چې د یو (Modalverb) سره یوځای استعمال شي. خو د (Passiv) سره توپیر یې دا دی چې (Gerundivum) د (Passiv) په ځای استعمالیږي او (Modalverb) ترېنه هیسته کیږي . مثال:

Passiv	Die Aufgabe, die gelöst werden kann.	یو سوال چې حل کېدی شي
Gerundiv	die zu lösende Aufgabe	حل کېدونکی سوال

د (Gerundiv) د جوړولو لار:

(Gerundivum) په دې ډول جوړیږي چې (zu) د یو (Partizip I) سره یوځای کیږي. د (Partizip I) جوړول خو مو پخوا زده کړي وو چې د یو مصدر په پای کې (d) یوځای کیږي.

Infinitiv	+	d	+	zu	=	Gerundiv

که د (lösen) مصدر په (Gerundivum) بدل شي، نو په لاندې ډول به وي:

lösen (حلول) + d = lösend + zu = zu lösend (-e, -er, -es) = Gerundivum

مثالونه په جملو کې:

Aktivsatz	Eine Aufgabe, die man lösen kann.	یو سوال چې سړی یې حلولی شي
Passivsatz	Eine Aufgabe, die gelöst werden kann.	یو سوال چې حلېدی شي
Gerundivum	eine zu lösende Aufgabe	یو حلېدونکی سوال

د بېلېدونکو فعلونو یا (trennbare Verben) د (Gerundivum) د جوړولو لار:
په داسې فعلونو کې (zu) د فعل د مختاړي یا (Präfix) او د فعل تر مینځ راځي. مثال:

anerkennen (په رسمیت پېژندل)	-----	an + zu + erkennen + d = anzuerkennend (Gerundiv) (د په رسمیت پېژندلو)

یو مثال په جمله کې:

Das ist ein anzuerkennendes Recht.	دا یو حق دی چې باید په رسمیت وپېژندل شي

(Gerundivum) لکه د یو صفت په شان د یو اسم په مخکې راځي او لکه د صفت په شان گردانیږي. داسې هم کېدی شي چې له (Gerundivum) نه مخکې یو صفت راشي، نو دا صفت بیا نه گردانیږي، مثال:

Aktivsatz	Den Fehler kann man leicht korrigieren. دا غلطي سړی په اسانۍ اصلاح کولی شي
Passivsatz	Der Fehler kann leicht korrigiert werden. دا غلطي په اسانۍ اصلاح کېدلی شي
Gerundivum	der leicht zu korrigierende Fehler په اسانۍ اصلاح کېدونکې غلطي

کله چې له (Gerundivum) سره یو بل صفت راشي، نو هغه کېدی شي چې له (Gerundivum) نه وروسته د اسم په مخکې راشي. د (Gerundivum) او د دې صفت تر مینځ یوه کامه لیکل کیږي. مثال:

Aktivsatz	Das ist ein Ereignis, das wissenschaftlich nicht erklärt werden kann. دا یوه پېښه ده چې په علم نشي تشریح کېدی
Passivsatz	Das ist ein wissenschaftlich nicht zu erklärendes Ereignis. دا په علم یوه نه تشریح کېدونکې پېښه ده
Gerundivum	ein wissenschaftlich nicht zu erklärendes Ereignis په علم یوه نه تشریح کېدونکې پېښه

Übungen:

Üben Sie das Gerundivum nach folgendem Muster:

Ein Fehler, den man nicht wieder gutmachen kann, ist ein nicht wieder gutzumachender Fehler.

1. Ein Satz, der korrigiert werden muss, ist ein ……………………
یوه جمله چې اصلاح کېدی شي، یوه اصلاح کېدونکې جمله ده

2. Regeln, die man befolgen muss, sind …………………..
هغه اصول چې سړی يې بايد ومني، هغه د منلو وړ اصول دي
3. Eine Krankheit, die geheilt werden kann, ist eine ……………………
يوه ناروغي چې رغول کېدی شي، هغه يوه رغېدونکې ناروغي ده
4. Alle Erfolge, die man anerkennen muss, sind seine …………………..
ټول برياليتوبونه چې سړی يې منلی شي، هغه منل کېدونکي زيارونه دي
5. Eine Niederlage, die befürchtet werden muss, ist ………………
يوه ناکامي چې راتګ ته يې ډار شته، يو ډاروونکی ناکامي ده

Lösungen:

1. zu korrigierender Satz 2. zu befolgende Regeln 3. zu heilende Krankheit 4. anzuerkennenden Erfolge 5. eine zu befürchtende Niederlage

Übungen:

Bilden Sie aus den Relativsätzen Sätze nach folgendem Muster:
تاسو په دغه لاندې ډول جملې جوړې کړئ

Kinder stellen oft Fragen, die man nur schwer beantworten kann.
ماشومان زياتره وخت داسې پوښتنې کوي، چې سړی ورته په سختۍ ځواب ورکوی شي

Gerundivum: Kinder stellen oft schwer zu beantwortende Fragen.
ماشومان زياتره وخت سخت ځواب ورکوونکې پوښتنې کوي

1. Ergebnisse, die man nicht ändern kann, sollte man einfach akzeptieren.
هغه نتايج چې سړي يې بدلولی نشي، سړی يې بايد ومني
2. Wissenschaftler beschäftigen sich mit Wirkstoffen, die man sehr schwer bestimmen kann. پوهان په هغو اغېزمنو توکو پلټنه کوي چې سړی يې ډېر په سختۍ پيداکوی شي
3. Ergebnisse, die man mit Schwierigkeiten gewinnen kann, sind sehr wertvoll.
هغه نتيجې چې په سختۍ لاس ته راځي، ډېرې ګټورې دي

4. Viele Eisberge werden verschwinden, weil eine Erderwärmung erwartet wird.
ډېر د کنګل غرونه په له مينځه ولاړ شي، ځکه چې د ځمکې د تودېدو تمه ده

Lösungen:

1. Nicht zu ändernde Ergebnisse sollte man einfach akzeptieren.
نه بدلېدونکي نتايج بايد سړی ومني
2. Wissenschaftler beschäftigen sich mit schwer zu bestimmenden Wirkstoffen.
ډاکټران بايد تل د سخت معلومېدونکو وېروسونو پلټنه وکړي
3. Mit Schwierigkeiten zu gewinnende Ergebnisse sind sehr wertvoll.
په سختۍ لاس ته راوړل شوې نتيجې ډېرې ارزښتناکې دي
4. Wegen der zu erwartenden Erderwärmung werden viele Eisberge verschwinden.
د ځمکې د تودېدو د تمې په وجه به ډېر کنګل غرونه له مينځه ولاړ شي

Appositionen

دا صیغه په پښتو کې غیرمعموله ده. له دې نه مطلب دا دی چې یو اسم لاپسې ښه تشریح شي. تشریح کېدنه يي په دې ډول ده چې لومړی یو اسم یادیږي، بیا ورپسې یوه کامه (,) لیکل کیږي او بیا د دې اسم په برخه کې تشریحات راځي، ورپسې بیا کامه (,) راځي او له کامې (,) نه وروسته د جملې اصلي مطلب یادیږي. مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو.

Josef, *der Bruder von Jakob*, ist sehr stolz auf seinen Vater. یوسف، چې د یعقوب ورور دی، پخپل پلار ډېر وياړي
Ich, *die Schwester der beiden*, habe meine Brüder sehr gern. زه، چې د دې دواړو خور یم، خپل ورونه راباندې ډېر ګران دي
Einer der beiden Brüder, *der mit den grünen Augen*, ist gestorben. د دې دواړو ورونو نه یو تن، هغه یو کس چې سترګې يې شنې دي، مړ شوېدی
Herr David, *der Direktor der Firma*, wurde angeschossen. ښاغلي داؤد چې د کمپنی مدیر دی، په ډزې ولګېدو
Mit Lebensmitteln, *besonders mit Fleisch*, sind wir sehr vorsichtig. مونږ له خوراکي توکو سره، په تېره بیا له غوښې سره ډېر احتیاط کوو

کله چې د یو چا حیثیت په (als) تشریح شي، نو بیا کامه پکې نه راځي. مثال:

Ich als Vater bin gegen Strafen für Kinder. زه، د پلار په حیث، ماشومانو ته د سزا ورکولو په خلاف یم
Als Vater bin *ich* gegen Strafen für Kinder. د پلار په حیث، زه ماشومانو ته د سزا ورکولو په خلاف یم

کله چې یو اسم په (لکه = wie ، په تېره بیا = besonders ، چې نوم يې دي = namentlich) باندې تشریح شي، نو دا برخه ځای په ځای له تشریح کېدونکي اسم نه وروسته د کامې (,) تر شا لیکل کیږي. مثالونه پورتني جدول کې هم لیکل شوي دي، یو بل مثال به لاندې وګورو:

Manche Tiere, *wie zum Beispiel Bären*, fressen Fleisch, Obst und Gemüse. ځیني حیوانات، لکه یږې، غوښه، میوه او سابه خوري

پاملرنه	یو (Apposition) تل په هغه ګرامري حالت کې راځي چې له هغې نه مخکې لغت په همغه ګرامري حالت کې دی، دا په دې مانا چې هغه لغت چې (Apposition) يې تشریح کوي، که په (Akkusativ) کې وي، نو (Apposition) به هم په (Akkusativ) کې وي. (Apposition) تل د هغه لغت ښې لاس ته راځي چې تشریح کیږي. مثال:

Nominativ	Das ist Herr David. Er ist mein Lehrer. دا ښاغلی داود دی. هغه زما ښوونکی دی
Apposition	Das ist Herr David, *mein Lehrer.* دا ښاغلی داود زما ښوونکی دی
Akkusativ	Ich kenne Herrn David sehr gut. Er ist mein Lehrer. زه ښاغلی داود ډېر ښه پېژنم. هغه زما ښوونکی دی
Apposition	Ich kenne Herrn David, *meinen Lehrer*, sehr gut. زه ښاغلی داود، زما ښوونکی ډېر ښه پېژنم

Dativ	Ich habe mit Herrn David gesprochen. Er ist mein Lehrer. ما د ښاغلي داود سره خبرې وکړې. هغه زما ښوونکی دی
Apposition	Ich habe mit Herrn David, *meinem Lehrer* gesprochen. ما د ښاغلي داود، زما ښوونکي سره، خبرې وکړې
Genitiv	Das Geburtshaus Goethes steht in Frankfurt. Goethe ist der größte deutsche Dichter. د جرمني له ټولو نه ستر شاعر، ګوېټې، کور په فرنکفورت کې دی
Apposition	Das Geburtshaus Goethes, *des größten deutschen Dichters*, steht in Frankfurt. د جرمني له ټولو نه ستر شاعر، ګوېټې، کور په فرنکفورت کې دی

(Apposition) او وخت :

په (Apposition) باندي وخت هم تشريح کيږي چې کوم وخت دی، کومه نېټه ده، کوم کال دی، کومه مياشت او يا کومه ورځ ده. مثال:

Heute ist Freitag, *der 13. Oktober 1930*. نن د جمعې ورځ ، د ۱۹۳۰ کال د اکتوبر ۱۳ نېټه ده
Wir haben heute Freitag, *den 13. Oktober 1930*. نن د جمعې ورځ ، د ۱۹۳۰ کال د اکتوبر ۱۳ نېټه ده
Ich komme am Freitag, *dem 13. Oktober 2015*. زه د جمعې په ورځ ، د ۲۰۱۵ کال د اکتوبر د مياشتې په ۱۳ نېټه درځم

Übungen:

1. Mein Großvater war ein alter Mann. Er war von Haus aus gutmütig.
زما نيکه يو بوډا سړی و . هغه طبيعتاً يو مهربان سړی و
2. Einer der drei Brüder ist Professor. Er hat den Nobelpreis erhalten.
د درې ورونو نه يو تن پروفيسر دی . هغه ته د نوبل جايزه ورکړل شوېده
3. Der Professor wurde pensioniert. Er war der Leiter der Universitätsklinik.
پروفيسر ته تقاعد ورکړل شو. هغه د پوهنتون د کلينيك رئيس و
4. Albert Einstein ist in Ulm geboren. Er ist in New Jersey/USA gestorben.
البرت اين شتين د جرمني په اولم کې زېږېدلی دی. هغه د امريکي په نوجرسي کې مړ شوېدی
5. Vor 10 Jahren wurde der Euro als Zahlungsmittel eingeführt. Es war der 01. Januar 2002. لس کاله مخکې يورو د پيسو د ورکولو د وسيلې په توګه مروج شو. دا د ۲۰۰۲ کال د جنورې لومړی نېټه وه

Lösungen:

1. Mein Großvater, *ein alter Mann*, war von Haus aus gutmütig.
زما نيکه، طبيعتاً يو مهربان سړی، يو بوډا سړی و
2. Einer der Brüder, der Professor, hat den Nobelpreis erhalten.
د دې درېواړو ورونو نه يو ورور، هغه پروفيسر يې، د نوبل جايزه لاس ته راوړېده
3. Der Professor, *der Leiter der Universitätsklinik*, wurde pensioniert.
هغه پروفيسر ته چې د پوهنتون د کلينيك رئيس و، تقاعد ورکړل شو
4. Albert Einstein, in Ulm/Deutschland geboren, ist New Jersey/USA gestorben. البرت اين شتين، د جرمني په اولم کې زېږېدلی، د امريکي په نيوجرسي کې مړ شوېدی
5. Vor 10 Jahren, *am 01. Januar 2002*, wurde der Euro als Zahlungsmittel eingeführt. لس کاله دمخه، د ۲۰۰۲ کال د جنورې په دوهمه نېټه يورو د پيسو د ورکول د وسيلې په توګه مروج شو

Der Imperativ امر

د امر یا (der Imperativ) لغت د لاتیني (*imperare*) نه اخیستل شوې دی چې مانا یې ده: (امر کول = befehlen). خو د دې ګرامري صیغې مطلب تش امر کول ندی. کېدی شي چې د امر په ځای له یو چا نه یوه احترامانه هیله وشي او یا هغه ته په ډېر احترام یوه بلنه وړاندې شي او یا یو چا ته لارښوونه یا نصیحت وشي او یا په یو چا یو څه منع شي. خو کېدی شي چې یو چا ته ډېر شدید امر او قومانده هم ورکړل شي. پخوا به ځینو باچاهانو ته امپراتور یا (Imperator) ویل کېده چې لغوی ریښه یې د همدغه (*imperare*) یا امر کولو نه اخیستل شوېده.

د امر (Imperativ) له صیغې نه په دغه حالاتو کې کار اخیستل کېدی شي:

1	په یوه نسخه کې او یا د یو شي په استعمال کې چې د یو شي نه څه شان کار واخیستل شي
2	کله چې په یو چا یوه ناره او یا یو غږ وشي چې هغه دې څه وکړي
3	کله چې یو چا ته یوه لارښوونه وشي
4	کله چې له یو چا نه یوه هیله یا یو خواهش وشي
5	کله چې یو چا ته یوه مشوره ورکړل شي چې هغه څه شان چلند وکړي
6	کله چې د یو شي د منع کېدو خبر ورکړل شي
7	کله چې یو چا ته د امر په توګه یو اخطار ورکړل شي چې هغه څه وکړي

مثالونه به په لاندینو جملو کې وګورو:

Funktion وظیفه	Beispiele بېلګې
Gebrauchsan-weisungen د یو شي د استعمال وجه	Geben Sie zuerst Öl in die Pfanne. Schneiden Sie drei Zwiebeln klein. Servieren Sie dazu einen Apfelsaft. تاسو لومړی په کړایي کې تېل واچوئ! درې دانې پیاز مېده کړئ! د منو شربت ورسره کېږدئ!
Appell په یو چا غږ یا ناره	Stoppt den Krieg! Sofort! تاسو جګړه بنده کړئ! سمدلاسه! Verbietet die Todesstrafe! د مرګ سزا منع کړئ! Rettet die Wälder! ځنګلونه وژغورئ!
Anweisungen لارښوونه	Seid ruhig! Papa schläft. تاسو غلي شئ! دادا ویده دی Folgen Sie den Anweisungen des Personals! تاسو د پرسونل لارښوونې تعقیب کړئ! Treten Sie ein. تاسو را دننه شئ!
Befehl, Bitte امر، هیله، خواهش	Gib mir bitte sofort meinen Ball zurück! ته ما ته زما توپ همدا اوس بېرته راکړه! Geben Sie mir bitte 2 kg Bananen! تاسو مهرباني وکړئ او ما ته دوه کیلو ګرامه کېلې راکړئ! Schließen Sie alle Türen ab, wenn Sie gehen. کله چې تاسو ځئ نو ټولې کنکې وتړئ!
Ratschläge مشوره	Rauch nicht so viel! دومره ډېر سګرټ مه څکوه! Iss nicht jedes Mal so viel und denk an dein Gewicht! ته هر ځل دومره ډېره مه خوره او د خپل وزن په فکر کې شه! Fahr vorsichtig! Die Straßen sind nass. ته په پام موټر وچلوه! سړکونه لامده دي

Verbot ممانعت، منع	Rauchen Sie hier nicht!	تاسو دلته سګرټ مه څکوئ!
	Betreten verboten!	ننوتل منع دي!
	Schalten Sie im Unterricht Ihr Handy aus!	تاسو په درسي ساعت کي خپل موبايل ټيلفون مړ کړئ
Warnung / Ermahnung اخطار	Bleib stehen! Da kommt ein Auto!	ودرېږه! هغه دی يو موټر راځي!
	Lass das!	دا پرېږده!
	Geht ins Bett, Kinder. Sonst wird Papa böse.	ماشومانو تاسو ويده شئ! او که نه نو دادا په قهرېږي

څرنګه چې په پورتنو مثالونو کي ليدل کيږي، امر يا يو مخامخ کس يا مخاطب ته ، يعني (du) ته، او يا دوه يا ډېرو مخامخ يا مخاطب کسانو ته، يعني (ihr) ته، او يا يو مخامخ يا مخاطب محترم کس ته، يعني (Sie) ته، او يا ډېرو محترمو مخامخ يا مخاطب کسانو ته، يعني (Sie) ته کيږي.
هغه څوك چا حاضر ندي يا غايب دي نو هغوی ته امر نکيږي، يا په بل عبارت د غايبو ضميرونو لپاره يعني (er, sie, es, sie) کسانو لپاره امر نکيږي. همدا شان هغه حاضرکس چي پخپله غږيږي، که يو کس دی او که ډېر کسان دي، هغوی ځان ته امر نشي کولی، يعني د (ich + wir) لپاره امر نشته.

د امر يا (Imperativ) د جوړولو لار:

① د يو مخامخ کس يا مخاطب لپاره، يعني د (du) لپاره:
له هر مصدر نه وروستي دوه توري يعني (en) هيسته کيږي. په عامه ژبه کي بس همدا پاتي برخه يې د امر مانا لري. خو په ادبي ژبه کي (‎-e) ورسره يوځای کيږي. په دې وروستيو وختو کي حتی په ادبي ژبه کي هم غلطي نده چي (‎-e) ورسره ونه ليکل شي. مثال:
که له (gehen = تلل) نه وروستي دوه توري، يعني (en) وويستل شي، نو (geh) پاتي کيږي چي په عاميانه ډول همدا د امر مانا لري، يعني يو چا ته امر کيږي چي ولاړ شه!

Geh nach Hause!	ته کور ته ولاړ شه !
Gehe nach Hause!	ته کور ته ولاړ شه (په ادبي ژبه)

يادونه: هيڅ قاعده نشته چي استثنآ ونلري، استثناآګاني به يې په لانديني برخه کي ووينئ!

② د دوه يا ډېرو مخامخ کسانو يا د مخاطب کسانو، يعني د (ihr) لپاره:
له هر مصدر نه (en) راوېستل کيږي او (t) ورسره يوځای کيږي. مثال:
که له (gehen = تلل) نه (en) وويستل شي، نو پاتي کيږي (geh)، نو کله چي (t) ورسره يوځای شوه نو ورځيني (geht) جوړيږي چي دا د ډېرو مخامخ کسانو لپاره امر دی يعني ولاړ شئ!

Geht nach Hause!	تاسو کور ته ولاړ شئ!

③ د يو مخامخ يا مخاطب محترم کس يا د (Sie) او يا د ډېرو مخامخ محترمو کسانو لپاره:
د امر صيغه عين شی دی لکه پخپله مصدر. څنګه چي د تللو مصدر (gehen) دی، نو د يو محترم کس يا د ډېر ومحترمو کسانو د امر لپاره هم همدا شان پخپله مصدر (gehen) کارول کيږي، خو په دې ډول چي لومړی مصدر، يعني (gehen) او وروپسي د محترم کس شخصي نومځری، يعني (Sie) راوستل کيږي.
مثال:

Gehen Sie bitte!	تاسو مهرباني وکړئ او ولاړ شئ

څنګه چي ليدل کيږي د لته لومړی (gehen) او بيا وروپسي (Sie) استعمال شوی دی.

④ د بېلېدونکو فعلونو یا د (trennbare Verben) د امر جوړولو لار:
څرنګه چې په عادي ګردان کې د بېلېدونکو فعلونو مخکینی برخه یا مختاړی (Präfix) د جملې په پای کې راځي، نو همدا شان په امریه جمله کې هم مختاړی یې د جملې په پای کې راځي. مثال:

چالانولو یا لګولو ته ویل کیږي (einschalten) . دا فعل جوړ شوی دی له (ein) او له (schalten) نه چې دلته (ein) یې مختاړی دی. په عادي جمله کې ویل کیږي چې: (ich schalte das Radio ein) یعنې (زه راډیو چالانوم). نو همدا شان په امریه جمله کې چې یو چاته امر کیږي، نو مختاړی یې د جملې په پای کې راځي. مثال:

Schalte das Radio ein!	ته راډیو چالانه کړه!
Schaltet das Radio ein!	تاسو راډیو چالانه کړئ!
Schalten Sie das Radio ein!	تاسو راډیو چالانه کړئ!

استثنآ :
① د هغو فعلونو چې د ګردان په وخت کې (e) په (i) او یا په (ie) بدلیږي، نو د امر شکل یې هم همدا شان دی. مثال: د لوستلو لپاره ویل کیږي (lesen). ته لولې ته ویل کیږي (du liest). څنګه چې لیدل کیږي، د لته د (e) توری په (ie) بدل شو. نو د یو مخامخ کس یا مخاطب د امر لپاره ویل کیږي چې (lies) . د ډېرو مخامخ یا مخاطب کسانو، یعنې د (ihr) او د یو محترم مخامخ کس، یعنې د (Sie) لپاره امر په هغه شان جوړیږي چې فعل ګردان کیږي، یعنې (e) پخپل حال پاتې کیږي او په (i, ie) نه بدلیږي، لاندینی مثالونه وګورئ:

Lies diese Geschichte! ته دا کیسه ولوله!	(~~liese = falsch~~ دا غلط دی)
Lest diese Geschichte!	تاسو دا کیسه ولولئ!
Lesen Sie diese Geschichte!	تاسو دا کیسه ولولئ!

نور مثالونه : خوړلو ته ویل کیږي (essen). د یو مخامخ کس د امر لپاره ویل کیږي (وخوره = iss!). دوه یا ډېرو مخامخ کسانو ته ویل کیږي (وخورئ = esst!) . د یو یا ډېرو محترمو کسانو لپاره ویل کیږي (تاسو وخورئ = essen Sie!)

Iss, was du willst!	څه چې ته غواړې، همغه شی وخوره!
Esst, was ihr wollt!	څه چې تاسو غواړئ، همغه شی وخورئ!
Essen Sie, was Sie wollen!	څه چې تاسو (محترم کس) غواړئ، همغه شی وخورئ!
Sieh die Spatzen unter dem Himmel!	ته د اسمان لاندې چرچڼې وګوره!
Seht die Spatzen unter dem Himmel!	تاسو د اسمان لاندې چرچڼې وګورئ!
Sehen Sie die Spatzen unter dem Himmel!	تاسو (محترمو) د اسمان لاندې چرچڼې وګورئ

② کله چې له یو مصدر نه (en) ووېستل شي او د مصدر په پاتې شوې برخه کې (t) او یا (d) او یا (ig) راشي نو د یو مخامخ کس د امر لپاره تل (e) ورسره یو ځای کیږي ، ځکه چې که (-e) ورسره یوځای نشي، نو لوستل یې بیا ګرانیږي. مثال: (کار کولو) ته ویل کیږي (arbeiten)، نو کله چې له(arbeiten) نه (en) ووېستل شي نو پاتې کیږي (arbeit)، چې په پای کې یې (t) لیدل کیږي. د امر کولو لپاره (e) ورسره یوځای کیږي، یعنې (arbeite) .

Arbeite nicht zuviel!	ته ډېر کار مه کوه!
Arbeitet nicht zuviel!	تاسو ډېر کار مکوئ!
Arbeiten Sie nicht zuviel!	تاسو ډېر کار مکوئ!

بل مثال: بسپنه ورکولو ته ویل کیږي (spenden). کله چي له دي فعل نه (en) ووېستل شي، نو پاتي کيږي (spend) ، یعني د لغت په وروستی برخه کي (d) راځي، نو ځکه د یو مخامخ کس د امر لپاره تل (e) ورسره یوځای کیږي، یعني ویل کیږي (ته بسپنه ورکړه = spende).

Spende Lebensmittel für die Opfer des Erdbebens! ته د زلزلي له قربانیانو سره مرسته وکړه	
Spendet Lebensmittel für die Opfer des Erdbebens!! تاسو د زلزلي له قربانیانو سره مرسته وکړئ	
Spenden Sie Lebensmittel für die Opfer des Erdbebens!! تاسو (محترمو کسانو) د زلزلي له قربانیانو سره مرسته وکړئ	

د (-ig) سره مثال: بښنه غوښتلو ته ویل کیږي: (entschuldigen)، کله چي له دي لغت نه (en) ووېستل شي، نو پاتي کیږي (entschuldig)، یعني د لغت په وروستی برخه کي (-ig) راځي، نو ځکه د مخامخ کس د امر لپاره تل (e) ورسره یوځای کیږي، یعني ویل کیږي: (entschuldige)

Entschuldige mich bitte!	ته ما وبښه!

③ کله چي له یو فعل نه (en) راووېستل شي او په پاتي برخه کي یې (m) او یا (n) پاتي شي او له دي توري نه مخکي یو بې غږه توری یا (Konsonant) راشي، نو په دې وخت کي د مخامخ یو کس د امر لپاره تل (e) ورسره یوځای کیږي. مثال: (ساه راښکلو یا تنفس کولو) ته ویل کیږي (atmen). نو که (en) ورنه وېستل شي نو پاتي کیږي (atm) . څنګه چي لیدل کیږي، له (m) نه مخکي د (t) توری راغلی دی چي دا یو بې غږه توری دی، نو ځکه د امر لپاره (e) ورسره یوځای کیږي او ویل کیږي (atme)، یعني تنفس وکړه.

Atme ruhig und verliere die Geduld nicht! ته په ارامه ساه راکاږه او حوصله له لاسه مه ورکوه!	
Atmet ruhig und verliert die Geduld nicht! تاسو په ارامه ساه راکاږئ او حوصله له لاسه مه ورکوئ!	
Atmen Sie ruhig und verlieren Sie die Geduld nicht! تاسو (محترم کس) پـه ارامـه سـاه راکاږئ او حوصله له لاسه مه ورکوئ	

بل مثال: پرانیستلو ته ویل کیږي (öffnen). نو د یو مخامخ کس د امر لپاره ویل کیږي: (öffne!)

Öffne die Tür leise!	ته په کراره دروازه خلاصه کړه!
Öffnet die Tür leise!	تاسو په کراره دروازه خلاصه کړئ!
Öffnen Sie die Tür leise!	تاسو (محترم کس) په کراره دروازه خلاصه کړئ!

④ کله چي له یو فعل نه (en) وېستل شي او په پاتي برخه کي یي (m) او یا (n) راشي او له دي توري نه مخکي یو بې غږه توری یا (Konsonant) راشي، خو دغه بې غږه توری (m, n, l, r, h) وي، نو بیا د (e) لیکلو ته څه ارتیا نشته. مثال: لامبو وهلو ته ویل کیږي (schwimmen). کله چي له دي فعل نه (en) راووېستل شي نو پاتي کیږي (schwimm)، یعني د وروستي توري یا (m) نه وروسته یو ځل بیا (m) راغی، نو ځکه ورسره (e) په جبري ډول نه یوځای کیږي. نو په دې ډول د یو مخامخ کس د امر لپاره ویل کیږي (schwimm).

Schwimm, solange du kannst!	هرڅومره چي ته کوی شي، لامبو ووهه!
Schwimmt, solange ihr könnt!	هرڅومره چي تاسو کوی شئ، لامبو ووهئ!

Schwimmen Sie, solange Sie können!	هرڅومره چې تاسو (محترم کس) کوی شئ، لامبو ووهئ!

همدا شان د (lernen) لپاره ویل کیږي چې (lern!) .

⑤ که چېرته د یو فعل په وروستۍ برخه کې (ern) راشي نو د مخامخ یو کس د امر لپاره تل (e) ورسره یوځای کیږي. مثال: (لمانځلو یا جشن نیولو) ته ویل کیږي (feiern). څنګه چې لیدل کیږي، د فعل وروستي توري (ern) دي. نو د یو مخامخ کس د امر لپاره له فعل نه (n) هیسته کیږي او (e) ورسره یوځای کیږي، یعني (feire) او یا (feiere)، یعني ولمانځه او یا جشن ونیسه!

Feiere deinen Geburtstag!	ته خپله کلیزه ولمانځه!
Feiert euren Geburtstag!	تاسو خپله کلیزه ولمانځئ!
Feiern Sie Ihren Geburtstag!	تاسو (محترم کس) خپل کلیزه ولمانځئ!

⑥ هغه فعلونه چې په پای کې یې (eln-) راځي، نو د یو مخامخ کس، یعنې د (du) لپاره امر په دې ډول جوړیږي چې د دې فعل دري وروستي توري، یعني همدا (eln-) هیسته کیږي او بیا (le-) ورسره یوځای کیږي. مثال:

Verb		Imperativ	
lächeln	مسکا کول، مسکېدل	lächle!	ته مسکا وکړه
wechseln	بدلول	wechsle!	ته بدل کړه
handeln	چلند کول	handle!	ته چلند وکړه

مثالونه په جملو کې:

Lächle, wenn du kannst!	که ته کوی شي، نو مسکا وکړه
Lächelt, wenn ihr könnt!	که تاسو کوی شئ، نو مسکا وکړئ
Lächeln Sie, wenn Sie können!	که تاسو (محترم کس) کوی شی، نو مسکا وکړئ

⑦ اوسېدلو ته ویل کیږي (sein) چې په انګلیسي کې ورته (be) او په فارسي کې ورته (بودن) وایي. د دې فعل امر په دې شکل کیږي: د یو مخامخ کس یا مخاطب د امر لپاره ویل کیږي (sei)، د ډېرو مخامخ کسانو لپاره ویل کیږي (seid)، او یو مخامخ محترم کس لپاره ویل کیږي (seien Sie). مثال:

Sei still! ته غلی شه!	Seid still! تاسو غلي شئ!	Seien Sie still! تاسو غلي شئ!

⑧ ځینې فعلونه هم شته چې د ګردان په وخت (a) په (ä) بدلیږي، خو د امر کولو په وخت (a) پخپل حال پاتې کیږي او په (ä) نه بدلیږي، د بېلګې په توګه په لاندې برخه کې یو څو فعلونه لیکل کیږي:

fahren: du fährst	ته په موټر کې ځې
Fahr bei Schnee vorsichtig!	ته په واوره کې په پام موټر وچلوه!
Fahrt bei Schnee vorsichtig!	تاسو په واوره کې په پام موټر وچلوئ !
Fahren Sie bei Schnee vorsichtig!	تاسو (محترم کس) په واوره کې په پام موټر وچلوئ!

داسي نور فعلونه دا دي: (خوب کول schlafen , ځغستل laufen , ډېر څښل saufen)

Andere Möglichkeiten für Aufforderungen د غوښتنې لپاره نور امکانات

له امر نه پرته يوه غوښتنه په نورو ډولونو هم کېدی شي چې البته دا ګرامري امر ندی بلکې دا د خبرو کولو يوه مروجه لهجه يا ګرډود او يا يوه اصطلاح ده. له بلې خوا په ځينو ترافيکي لوحو باندې له دا شان امر نه کار اخيستل کيږي، ځکه چې د امر دا بڼه ډېره لنډه ده او په لوحو کې ډېر ځای نه نيسي. مثال:

Infinitiv	Türen *schließen*! دروازې وتړئ
Partizip II	Betreten *verboten*! ننوتل منع دي
Person Singular/Plural	Du *bist* jetzt ruhig! ته به اوس غلی يې! Ihr *kommt* mit! تاسو به له موږ سره راځئ
Nomen Passivsatz ohne Subjekt	*Ruhe*! *Hilfe*! ارامي پکار ده! راسره مرسته وکړئ Jetzt *wird geschlafen*! اوس ويده شئ، اوس د خوب وخت دی
mit *müssen* und *sollen*	Du musst kommen! ته به خامخا راځې، ته به حتمي راځې! Du sollst nicht stehlen! ته به غلا نه کوې!
mit dem Indikativ Futur I	Du wirst sofort kommen! ته به سمدلاسه راځې! Werdet ihr still sein! تاسو به غلي کيږئ؟ تاسو غلي شئ!
mit dem Indikativ Präsens (+ Betonung)	Du kommst jetzt! ته به همدا اوس راځې! Sie verlassen sofort den Raum! تاسو به سملاسي له دې خونې نه وځئ!
mit dem Passiv ohne Subjekt	Es wird nicht mehr geredet! نورې خبرې به نه کيږي! Nun wird geschlafen! اوس به خوب کوئ، اوس د خوب وخت دی، ويده شئ! Jetzt wird das Zimmer aufgeräumt! اوس بـه دا کـوټه راټولول کيږي!
mit dem Konjunktiv II Frageform	Würdest du bitte kommen? ته به دا مهرباني وکړې او رابه شې؟ Könnten Sie mir bitte helfen? تاسو بـه دا مهرباني وکړئ چې ما سره به مرسته وکړئ؟

که چېرته له يو امر سره د (مهرباني وکړئ = bitte) کلمات يوځای شي نو له دې امر نه يوه احترامانه غوښتنه جوړيږي:

Mach das Fenster zu!	کړکۍ پورې کړه!	سخت امر
Mach bitte das Fenster zu.	مهرباني وکړه او کړکۍ پورې کړه!	احترامانه امر
Mach doch bitte mal das Fenster zu!	ته مهرباني وکړه او يوځل کړکۍ خو پورې کړه!	احترامانه هيله

دا چې آيا يو ګرامري امر لکه د يو عسکري امر په شان ډېر کلك امر دی او که يوه احترامانه غوښتنه ده، دا دې پورې هم اړه لري چې په کوم شدت او يا په کومې نرمۍ د يو چا غږ د هغه له خولې نه وځي. نو که چېرته د (bitte) لفظ هم وکارول شي، خو دا خبره له خولې نه په ډېر شدت راووځي، نو دا ګرامري امر د يو ډېر سخت امر په حيث غوږ ته راځي.

Übungen: Bilden Sie den Imperativ. Beachten Sie die Pronomen!

1. Sie lernen nicht.	هغوی درس نه لولي
2. Sie räumt ihr Zimmer nicht auf.	هغه خپله کوټه نه راټولوي
3. Er hört nicht auf mich.	هغه زما خبره نه مني
4. Das Kind isst die Suppe nicht.	ماشوم ښوروا نه خوري
5. Die Schüler sind nicht ruhig.	زده کوونکي غلي ندي
6. Nachts macht er die Tür nicht zu.	د شپې له مخې هغه دروازه نه پورې کوي
7. Keiner von ihnen setzt sich an den Tisch.	د هغوی له ډلې نه هېڅ څوك مېز ته نه کېني
8. Die Kinder waschen sich nicht.	ماشومان ځانونه نه پرېمينځي
9. Du räumst nie den Tisch ab.	ته هېڅکله مېز نه راټولوي
10. Du lädst deine Freunde nie ein.	ته خپل ملګري هېڅکله نه مېلمه کوي

Lösungen:

1. Lernt!	تاسو درس ولولئ
2. Räum dein Zimmer auf!	ته خپله کوټه راټوله کړه
3. Hör auf mich!	ته زما خبره ومنه
4. Iss die Suppe!	ته ښوروا وخوره
5. Seid ruhig!	تاسو غلي شئ
6. Mach nachts die Tür zu!	ته د شپې له مخې دروازه پورې کړه
7. Setzt euch an den Tisch!	تاسو مېز ته کېنئ
8. Wascht euch!	تاسو ځانونه پرېمينځئ
9. Räum den Tisch ab!	ته مېز راټول کړئ
10. Lade deine Freunde ein!	ته خپل ملګري مېلمه کړه

Aktiv und Passiv فعال او غير فعال يا مفعول

په لغوي مانا (Aktiv) فعال ته وايي، يعني هغه څوك چې پخپله په فعال ډول په يو چا يا په يو شي باندې يو څه کوي چې په جرمني ژبه کې ورته (Tätigkeitsform) يعني (د فعاليت ډول) وايي. (Passiv) غيرفعال ته وايي، يعني هغه څوك يا هغه شی چې د يو چا له خوا په هغه باندې لکه په د يو مظلوم په شان زورزياتی کيږي چې په جرمني ژبه کې ورته (Leideform) يعني د (ځورېدلو يا د کړول کېدلو ډول) وايي. مثال:

Der Wolf hat das Schaf gerissen.	لېوه پسه ونيوه او بدن يې ورته ځيرې ځيرې کړو

په پورتني مثال کې څرګنده ده چې (لېوه = der Wolf) د مانا او د ګرامر په اساس (فاعل = Aktiv) دی، ځکه چې هغه په پسه باندې زورزياتی کوي، او پسه (مفعول = Passiv) دی، ځکه چې په هغه باندې د لېوه له خوا ظلم کيږي او بدن يې ځيرې ځيرې کيږي. نو په دې ډول داسې ښکاري چې (Aktiv) تل يو فعال يا کوم ظالم کس شو او (Passiv) يو غيرفعال او مظلوم کس شو. خو دومره ساده چې دا ښکاري، د ګرامر له اړخه دا مبحث دومره ساده بيا ندي. دا چې ولې، دا به په لاندې برخه کې وګورو. مثال:

Der Tote liegt im Grab.	مړی په قبر کې پروت دی

دلته د ګرامر په اساس (der Tote) یا (مړی) د جملې فاعل یا فعالیت کوونکی دی. نو په دې وجه دا سوال به په ځای وي چې مړی څه فعالیت کوي؟

دا لاندینی جمله د (Passiv) په برخه کې بیا برعکس معلومات ورکوي:

Ihm wurde für den tapferen Kampf ein Preis verliehen.
هغه ته د زړورې جګړې په وجه یوه جایزه ورکړل شوه

په پورتنۍ جمله کې هغه سړی چې زړوره جګړه یې کړېده او په دې وجه ورته یوه جایزه ورکول کیږي، په حقیقت کې کوم غېر فعال او مظلوم سړی ندی، خو د ګرامر له اړخه (Passiv) یا (غېرفعال) دی. نو پورتنۍ جمله دا ښکاره کوی چې (Aktiv) تل لپاره د (فعال) او (Passiv) د (غیرفعال یا ځورېدلي) کس ندی. نو رابه شو دې ته چې د (Aktiv) او (Passiv) نه نو هدف څه دی؟
(Aktiv) که په واقعیت کې فعال دی او که نه دی خو په جمله کې (Subjekt) یا د جملې ګرامري فاعل یا کوونکی هرومرو دی. مثال:

Der Lehrer fragt den Schüler.	ښوونکی له زده کوونکي نه پوښتنه کوي

دلته ښوونکی د مانا په اساس هغه څوک دی چې یو څه کوي، یعنې فاعل دی، او په ګرامري ډول د جملې (Subjekt) یا فاعل او حالت یې (Nominativ) دی. (der Schüler) یا زده کوونکی هغه څوک دی چې په هغه باندې یو څه کیږي، یعنې له هغه نه پوښتنه کیږي. نو په دې اساس (den Schüler) د جملې مفعول یا (Objekt) دی او حالت یې (Akkusativ) دی.

څرنګه له (Aktiv) نه (Passiv) او له (Passiv) نه (Aktiv) جوړېدلی شي؟

دا په دې ډول جوړېدلی شي چې د یوې جملې ګرامري مفعول په فاعل بدل شي یا په بل عبارت له (Objekt) او یا له (Akkusativ) نه (Subjekt) او یا (Nominativ) جوړ شي. نو په دې ډول له (den Schüler) نه به (der Schüler) او له (der Lehrer) نه به (vom Lehrer) جوړ شي:

Der Schüler wird vom Lehrer gefragt.	له زده کوونکي نه د ښوونکي له خوا پوښتنه کیږي

د (Passiv) جملې فعل باندې څه کیږي؟

په (Aktiv) جمله کې ویل کیږي چې:

er fragt	=	هغه پوښتنه کوي

خو په (Passiv) کې ویل کیږي چې:

er wird gefragt	=	له هغه نه پوښتنه کیږي

که چېرته دا پورتنۍ دواړه جملې د یو بل سره پرتله کړو، نو په پښتو کې هم په فعل کې یو بدلون لیدل کیږي او هغه دا دی:

له	(کوي)	نه	(کیږي)	جوړیږي

نو په دې ډول په جرمني ژبه کې هم د (پوښتنه کول = fragen) سره (werden) یو ځای کیږي او بیا (werden) ګردانیږي چې په (Passiv) کې ورنه (پوښتنه کېدل = gefragt werden).جوړیږي.

په پورتنۍ جمله کې که سړی ښه پام ونیسي، نود (Aktiv) او د (Passiv) د جملو په مانا او مفهوم کې هېڅ توپیر نشته. یو ځل ویل کیږي چې (ښوونکی له زده کوونکي نه پوښتنه کوي) او بل ځل ویل کیږي (له زده کوونکي نه د ښوونکي له خوا پوښتنه کیږي). د دې دواړو جملو د مفهوم توپیر څه شو؟ په ریښتیا چې هېڅ توپیر یکې نشته. نو چې توپیر پکې نشته، دا پوښتنه په حقه ده چې (Passiv) نو د څه لپاره پکاریږي؟ دا موضوع به په لاندې برخه کې وګورو.

د (Passiv) او (Aktiv) اهمیت څه دی، ولې (Passiv) یا (Aktiv) استعمالیږي:

په (Aktiv) کې هغه څوك چې یو کار کوي هغه مهم او غټ ښکاره کیږي او یا په ټینګار یادیږي. دا چې څه کار کوي دا دومره مهم نه ښکاره کیږي یا په ټینګار نه ویل کیږي. مثال:

Ich habe ihm gestern geholfen.	ما له هغه سره پرون مرسته وکړه

په پورتنۍ جمله کې هغه څوك چې مرسته کوي ډېر مهم دی او هغه (زه = ich) دی چې په جمله کې فاعل یا (Subjekt) دی.
په (Passiv) کې برعکس هغه څوك چې یو کار کوي مهم نه دی او په تآکید نه یادیږي او کله کله حتی نوم یې یا په قوس کې لیکل کیږي او یا هېڅ نه یادیږي. کوم شی چې مهم دی، هغه کار یا عمل دی چې کیږي. مثال:

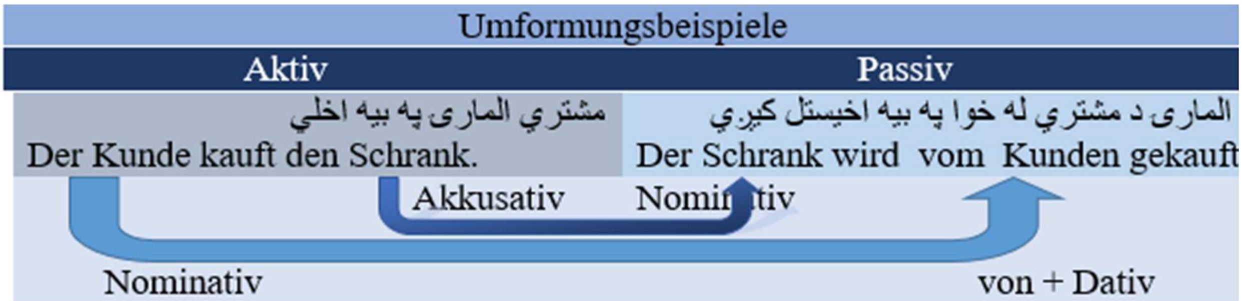
Ihm ist gestern (von mir) geholfen worden.	له هغه سره (زما له خوا) پرون مرسته وشوه

څنګه چې په پورتنۍ جمله کې ښکاریږي، مهمه دا ده چې له هغه سره مرسته وشوه، دا چې چا مرسته کړېده، دا په قوس کې لیکل شویدي. کله کله د کار کوونکی نوم هېڅ نه یادیږي، په لاندې ډول:

Ihm ist gestern geholfen worden.	له هغه سره پرون مرسته وشوه

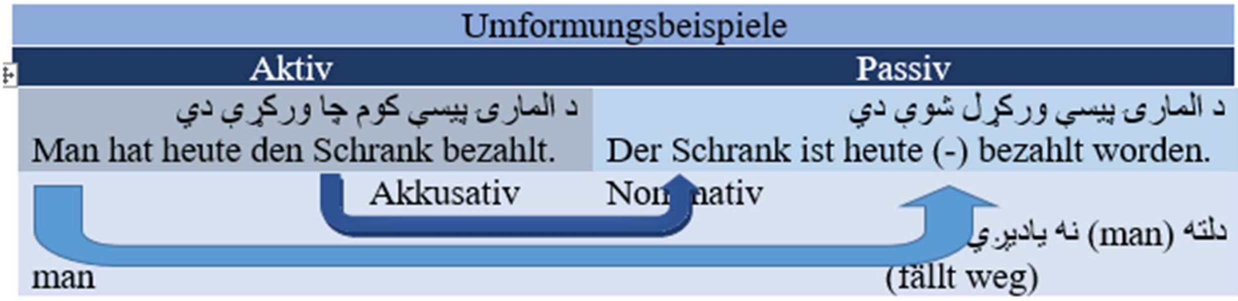
تکرار : له (Passiv) جملو نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې:

1	کله چې یو فاعل چا ته معلوم نه وي
2	کله چې سړی د فاعل د نوم یادول نه غواړي
3	کله چې فاعل هېڅ مهم نه وي او یا به هغه پخوا په کوم مضمون او یا په کومې جملې کې یاد شوی وي

Die Akkusativergänzung (= Objekt) des Aktivsatzes wird zur Nominativergänzung (= Subjekt) des Passivsatzes).
په پورتنۍ (Aktiv) جمله کې د جملې مفعول یا (Akkusativ) په (Passiv) جمله کې په فاعل بدل شوېدی، یعني ورنه (Nominativ) جوړ شوېدی.

Die Nominativergänzung (= Subjekt) des Aktivsatzes kann mit „von“+Dativ in den Passivsatz integriert werden.

په پورتنۍ (Aktiv) جمله کې د فاعل یا (Subjekt) لپاره د (man) کلمه کارول شوېده چې مانا یې ده (کوم چا). خو په (Passiv) جمله بیا د (man) کلمه له مینځه ځي.

Passivfähigkeit هغه فعلونه چې (Passiv) ورنه جوړېدی شي

Fast alle Verben mit einer Akkusativ-Ergänzung können ein Passiv bilden.
نږدې ټول فعلونه چې (Akkusativ) ورسره وي، نو (Passiv) ورنه جوړېدی شي

Nicht passivfähig sind jedoch:
هغه فعلونه چې (Passiv) ورنه نشي جوړېدی، سره له دې چې (Akkusativ) ورسره وي

1. Verben ohne Aktion	**هغه فعلونه چې عملي کار یا کړنه پکې نه وي**
Ich habe Schulden. Das hat mich einen großen Haufen Geld gekostet. Ich kenne die Preise.	زه پوروړی یم، زه قرضداره یم په دې باندې زما ډېرې پیسي ولګېدلې ماته نرخونه معلوم دي
2. Reflexive Verben	
Ich erkundige mich nach den Preisen. Er beruhigte sich schnell wieder.	زه د نرخونو پوښتنه کوم هغه ژر بېرته ارام شو

پورتنۍ جملې مونږ ته ښایي چې له هرې (Aktiv) جملې نه (Passiv) نشي جوړیدلی، نو په دې وجه ادا به غلطه وي چې له دې جملو نه (Passiv) جوړ شي

د (Passiv) جوړول په مختلفو حالاتو کې:

Passiv im Präsens اوسنی وخت یا حال

	Aktiv	Passiv
ich	liebe زه مینه کوم	werde geliebt له ما سره مینه کیږي
du	liebst ته مینه کوې	wirst geliebt له تا سره مینه کیږي
er/sie/es	liebt هغه مینه کوي	wird geliebt له هغه سره مینه کیږي
wir	lieben موږ مینه کوو	werden geliebt له موږ سره مینه کیږي
ihr	liebt تاسو مینه کوئ	werdet geliebt له تاسو سره مینه کیږي
sie	lieben هغوی مینه کوي	werden geliebt له هغو سره مینه کیږي

Beispielsätze:
Ich liebe meine Familie. زه له خپلې کورنۍ سره مینه لرم
Ich werde von meiner Familie von ganzem Herzen geliebt.
ماته د خپلې کورنۍ له خوا د زړه مینه راکول کیږي

Passiv im Präteritum مطلق تېر وخت یا مطلقه ماضي

	Aktiv	Passiv
ich	liebte ما مینه وکړه	wurde geliebt له ما سره مینه وشوه
du	liebtest تا مینه وکړه	wurdest geliebt له تا سره مینه وشوه
er/sie/es	liebte هغه مینه وکړه	wurde geliebt له هغه سره مینه وشوه
wir	liebten موږ مینه وکړه	wurden geliebt له موږ سره مینه وشوه
ihr	liebtet تاسو مینه وکړه	wurdet geliebt له تاسو سره مینه کوشوه
sie	liebten هغوی مینه وکړه	wurden geliebt له هغوی سره مینه وشوه

Beispielsätze:
Ich liebte früher meine Schule. پخوا زما خپل ښوونځی سره مینه وه
Ich wurde früher von meinem Geliebten geliebt.
پخوا ماته زما د لالي له خوا مینه راکول کېدله

Passiv im Perfekt لنډ تېر وخت یا نږدې ماضي

	Aktiv	Passiv
ich	habe geliebt ما مینه کړېده	bin geliebt worden له ما سره مینه شوېده
du	hast geliebt تا مینه کړېده	bist geliebt worden له تا سره مینه شوېده
er/sie/es	hat geliebt هغه مینه کړېده	ist geliebt worden له هغه سره مینه شوېده
wir	haben geliebt موږ مینه کړېده	sind geliebt worden له موږ سره مینه شوېده
ihr	habt geliebt تاسو مینه کړېده	seid geliebt worden له تاسو سره مینه شوېده
sie	haben geliebt هغوی مینه کړېده	sind geliebt worden له هغوی سره مینه شوېده

Beispielsätze:
Ich habe immer meine Familie geliebt. ما تل د خپلې کورنۍ سره مينه درلوده
Ich bin immer von meiner Familie geliebt worden.
له ما سره زما د کورنۍ له خوا تل مينه شوېده

Passiv im Plusquamperfekt دېر پخوانی وخت يا بعيده ماضي

	Aktiv	Passiv
ich	hatte geliebt ما مينه کړې وه	war geliebt worden له ما سره مينه شوې وه
du	hattest geliebt تا مينه کړې وه	warst geliebt worden له تا سره مينه شوې وه
er/sie/es	hatte geliebt هغه مينه کړې وه	war geliebt worden له هغه سره مينه شوې وه
wir	hatten geliebt مونږ مينه کړې وه	waren geliebt worden له مونږ سره مينه شوې وه
ihr	hattet geliebt تاسو مينه کړې وه	wart geliebt worden له تاسو سره مينه شوې وه
sie	hatten geliebt هغوی مينه کړې وه	waren geliebt worden له هغوی سره مينه شوې وه

Beispielsätze:
Ich hatte meine Familie immer geliebt. ما له خپلې کورنۍ سره تل مينه درلوده
Ich war von meiner Familie immer geliebt worden.
له ما سره زما د کورنۍ له خوا تل مينه شوېده

Passiv im Futur I نږدې راتلونکی

	Aktiv	Passiv
ich	werde lieben زه به مينه وکړم	werde geliebt werden له ما سره به مينه وشي
du	wirst lieben ته به مينه وکړې	wirst geliebt werden له تا سره به مينه وشي
er/sie/es	wird lieben هغه به مينه وکړي	wird geliebt werden له هغه سره به مينه وشي
wir	werden lieben مونږ به مينه وکړو	werden geliebt werden له مونږ سره به مينه وشي
ihr	werdet lieben تاسو به مينه وکړئ	werdet geliebt werden له تاسو سره به مينه وشي
sie	werden lieben هغوی به مينه وکړي	werden geliebt werden له هغوي سره به مينه وشي

Beispielsätze:
Ich werde dich nie lieben. زه به له تا سره هېڅکله مينه ونلرم
Ich werde von dir nie geliebt werden. له ما سره به هېڅکله ستا مينه ونشي

Passiv im Futur II لیري راتلونکی

	Aktiv	Passiv
ich	werde geliebt haben ما به مینه کړې وي	werde geliebt worden sein له ما سره به مینه شوې وي
du	wirst geliebt haben تا به مینه کړې وي	wirst geliebt worden sein له تا سره به مینه شوې وي
er/sie/es	wird geliebt haben هغه به مینه کړې وي	wird geliebt worden sein له هغه سره به مینه شوې وي
wir	werden geliebt haben مونږ به مینه کړې وي	werden geliebt worden sein له مونږ سره به مینه شوې وي
ihr	werdet geliebt haben تاسو به مینه کړې وي	werdet geliebt worden sein له تاسو سره به مینه شوې وي
sie	werden geliebt haben هغوي به مینه کړې وي	werden geliebt worden sein له هغوي سره به مینه شوې وي

Beispielsätze:
Ich werde meinen Geliebten damals geliebt haben.
په هغه وخت کې به زما د خپل لالي سره مینه وه
Ich werde damals von meinem Geliebten geliebt worden sein.
په هغه وخت کې به له ما سره زما د لالي له خوا مینه شوې وي

Passiv Präsens von „waschen“ اوسنی وخت یا حال

	Aktiv		Passiv	
ich	wasche	زه پرېمینځم	werde gewaschen	زه پرېمینځل کیږم
du	wäschst	ته پرېمینځې	wirst gewaschen	ته پرېمینځل کیږې
er/sie/es	wäscht	هغه پرېمینځي	wird gewaschen	هغه پرېمینځل کیږي
wir	waschen	مونږ پرېمینځو	werden gewaschen	مونږ پرېمینځل کیږو
ihr	wascht	تاسو پرېمینځئ	werdet gewaschen	تاسو پرېمینځل کیږئ
sie	waschen	هغوي پرېمینځي	werden gewaschen	هغوي پرېمینځل کیږي

Beispielsätze:
Ich wasche mich jeden Tag selbst. زه هره ورځ ځان پخپله پرېمینځم
Ich werde von meiner Mutter gewaschen. زه د خپلې مور له خوا پرېمینځل کیږم

Passiv Präteritum مطلق پخوانی وخت یا مطلقه ماضي

	Aktiv		Passiv	
ich	wusch	ما پرېمینځو	wurde gewaschen	زه پرېمینځل شوم
du	wuschest	تا پرېمینځو	wurdest gewaschen	ته پرېمینځل شوې

er/sie/es	wusch هغه پرېمینځو	wurde gewaschen هغه پرېمینځل شو
wir	wuschen مونږ پرېمینځو	wurden gewaschen مونږ پرېمینځل شو
ihr	wuschet تاسو پرېمینځو	wurdet gewaschen تاسو پرېمینځل شوئ
sie	wuschen هغوی پرېمینځو	wurden gewaschen هغوی پرېمینځل شول

Beispielsätze:
Ich wusch mir gestern die Füße. پرون ما خپلې پښې پرېمینځلې
Ich wurde gestern von meiner Mutter gewaschen.
پرون زه د خپلې مور له خوا پرېمینځل شوم

Passiv Perfekt نږدې تېر وخت یا نږدې ماضي

	Aktiv	Passiv
ich	habe gewaschen ما مینځلی دی	bin gewaschen worden زه مینځل شوی یم
du	hast gewaschen تا مینځلی دی	bist gewaschen worden ته پرېمینځل شوی یې
er/sie/es	hat gewaschen هغه مینځلی دی	ist gewaschen worden هغه مینځل شوی دی
wir	haben gewaschen مونږ مینځلی دی	sind gewaschen worden مونږ مینځل شوي یو
ihr	habt gewaschen تاسو مینځلی دی	seid gewaschen worden تاسو مینځل شوي یاست
sie	haben gewaschen هغوی مینځلی دی	sind gewaschen worden هغوی مینځل شویدي

Beispielsätze:
Ich habe mich gestern gewaschen. ما پرون ځان پرېمینځو
Ich bin gestern von meiner Mutter gewaschen worden.
زه پرون د خپلې مور له خوا پرېمینځل شوی یم

Passiv Plusquamperfekt ډېر پخوانی وخت یا بعیده ماضي

	Aktiv	Passiv
ich	hatte gewaschen ما مینځلی و	war gewaschen worden زه مینځل شوی وم
du	hattest gewaschen تا مینځلی و	warst gewaschen worden ته مینځل شوی وې
er/sie/es	hatte gewaschen هغه مینځلی و	war gewaschen worden هغه مینځل شوی و
wir	hatten gewaschen مونږ مینځلی و	waren gewaschen worden مونږ مینځل شوي وو
ihr	hattet gewaschen تاسو مینځلی و	wart gewaschen worden تاسو مینځل شوي واست
sie	hatten gewaschen هغوی مینځلی و	waren gewaschen worden هغوی مینځل شوي وو

Beispielsätze:
Gestern hatte ich mich nicht gewaschen. پرون ما ځان نه و پرېمينځلی
Gestern war ich von meiner Mutter nicht gewaschen worden.
پرون زه د خپلې مور له خوا نه وم پرېمينځل شوی

Passiv Futur I نږدې راتلونکی

	Aktiv	Passiv
ich	werde waschen زه به پرېمينځم	werde gewaschen werden زه به پرېمينځل شم
du	wirst waschen ته به پرېمينځې	wirst gewaschen werden ته به پرېمينځل شې
er/sie/es	wird waschen هغه به پرېمينځي	wird gewaschen werden هغه به پرېمينځل شي
wir	werden waschen مونږ به پرېمينځو	werden gewaschen werden مونږ به پرېمينځل شو
ihr	werdet waschen تاسو به پرېمينځئ	werdet gewaschen werden تاسو به پرېمينځل شئ
sie	werden waschen هغوی به پرېمينځي	werden gewaschen werden هغوی به پرېمينځل شي

Beispielsätze:
Ich werde mich morgen waschen. زه به سبا ځان پرېمينځم
Ich werde morgen von meiner Mutter gewaschen werden.
زه به سبا د خپلې مور له خوا پرېمينځل شم

Passiv Futur II لیرې راتلونکی

	Aktiv	Passiv
ich	werde gewaschen haben ما به پرېمينځلی وي	werde gewaschen worden sein زه به پرېمينځل شوی یم
du	wirst gewaschen haben تا به پرېمينځلی وي	wirst gewaschen worden sein ته به پرېمينځل شوی یې
er/sie/es	wird gewaschen haben هغه به پرېمينځلی وي	wird gewaschen worden sein هغه به پرېمينځل شوی وي
wir	werden gewaschen haben مونږ به پرېمينځلی وي	werden gewaschen worden sein مونږ به پرېمينځل شوي یو
ihr	werdet gewaschen haben تاسو به پرېمينځلی وي	werdet gewaschen worden sein تاسو به پرېمينځل شوي یاست
sie	werdet gewaschen haben هغوی به پرېمينځلی وي	werden gewaschen worden sein هغوی به پرېمينځل شوي وي

Beispielsätze:
Ich werde mich morgen um 8 Uhr gewaschen haben.ما به سبا په ۸ بجو ځان پرېمينځلی وي
Ich werde morgen um 8 Uhr gewaschen worden sein.
زه به سبا په ۸ بجو پرېمينځل شوی يم

Übungen: Formen Sie die Aktivsätze in Passivsätze um (Vorgangspassiv). Verwenden Sie die gleiche Zeitform wie im Aktivsatz.

1. Er liest ein Buch. هغه کتاب لولي
2. Gestern unterschrieb er den Vertrag. پرون هغه قرارداد لاسليك کړو
3. Ein Auto hat mich angefahren. زه موټر ووهلم
4. Meine Freunde werden meine Pflanzen gießen.
زما ملګري به زما بوټو ته اوبه واچوي
5. Sein Großvater hatte das Haus gebaut. د هغه نيکه دا کور جوړ کړی دی
6. Ich gebe dir das Buch zurück. زه درته کتاب بېرته درکوم
7. Er rief sie gestern an. هغه هغي ته پرون ټيلفون وکړو
8. Sie empfahlen mir ein gutes Restaurant. هغوی ما ته د يو ښه رستوران سپارښتنه وکړه
9. Das Finanzamt hat ihm die Zahlung bestätigt.
د ماليې وزارت هغه ته د تحويل شوو پيسو تصديق وکړو
10. Jemand hat uns die Taschen gestohlen. کوم چا زمونږ بکسونه غلا کړي دي

Lösungen:
1. Ein Buch wird gelesen. کتاب لوستل کيږي
2. Der Vertrag wurde gestern unterschrieben. قرارداد پرون لاسليك شو
3. Ich bin angefahren worden. زه موټر وهلی يم
4. Meine Pflanzen werden gegossen werden. زما بوټو ته به اوبه واچول شي
5. Das Haus war gebaut worden. کور جوړ کړی شوی و
6. Dir wird das Buch zurückgegeben. تا ته به کتاب بېرته درکړل شي
7. Sie wurde gestern angerufen. هغي ته پرون ټيلفون وشو
8. Mir wurde ein gutes Restaurant empfohlen. ماته د يو ښه رستوران سپارښتنه وشوه
9. Ihm ist die Zahlung bestätigt worden. هغه ته د ورکړل شوو پيسو تصديق وشو
10. Uns sind die Taschen gestohlen worden. زمونږ بکسونه غلا شول

Übungen: Setzen Sie folgende Aktivsätze ins Passiv.
1. Der Junge liebt das Mädchen. د دې هلك دا نجلی خوښيږي
2. Der Schüler bringt die Bücher zurück. زده کوونکی کتابونه بېرته ورکوي
3. Die Männer tragen den schweren Schrank. سړي دا درنه الماری وړي
4. Die Krankenschwester hilft dem Arzt. نرسه له ډاکټر سره مرسته کوي
5. In München trinkt man viel Bier. د مونشن په ښار کي خلك ډېر بير څښي
6. Man muss das Auto reparieren. سړی بايد دا موټر جوړ کړي
7. Sie muss die Aufgabe berichtigen. هغه بايد دا سوال اصلاح کړي
8. Man hat das Fenster aufgemacht. کوم چا دا کړکی پرانيستلې ده

9. Seine Frau musste das Auto abholen. د هغه ښځه مجبوره وه چي موټر راولي
10. Man hat den Stuhl reparieren müssen. سړي باید دا چوکی جوړه کړې وای

Lösungen:
1. Das Mädchen wird von dem Jungen geliebt. دا نجلۍ د دې هلك خوښیږي
2. Die Bücher werden von dem Schüler zurückgebracht.
کتابونه د زده کوونکي له خوا بېرته ورکول کیږي
3. Der schwere Schrank wird von den Männern getragen.
دا درنه الماری د سړو له خوا وړل کیږي
4. Dem Arzt wird von der Krankenschwester geholfen.
د ډاکټر سره د نرسې له خوا مرسته کیږي
5. In München wird viel Bier getrunken. د مونشن په ښار کې ډېر بیر څښل کیږي
6. Das Auto muss repariert werden. دا موټر باید جوړ کړی شي
7. Die Aufgabe muss von ihr berichtigt werden.
دا سوال باید د هغې له خوا اصلاح کړی شي
8. Das Fenster ist aufgemacht worden. دا کړکۍ پرانیستل شوې ده
9. Das Auto musste von seiner Frau abgeholt werden.
دا موټر باید د هغه د ښځې له خوا راوړل شوی وای
10. Der Stuhl hat repariert werden müssen. دا چوکی باید جوړه شوې وای

Übungen: Setzen Sie folgende Aktivsätze in Passivsätze und umgekehrt.

1. Die kranken Bäume müssen gefällt werden. ناروغه وني باید ووهلې شي
2. Hier darf nicht geraucht werden. دلته داجازه نشته چي سګرټ وڅکول شي
3. Niemand hat dich nicht angerufen. تا ته هېڅ چا ټېلفون ندی کړی
4. Die alten Häuser müssen renoviert werden. زاړه کورونه باید بېرته جوړ کړی شي
5. Man musste stundenlang warten. سړي مجبور و چې په ساعتو ساعتو انتظار وباسي
6. Die Aufgabe konnte nicht gelöst werden. دا سوال حل نکړی شو
7. Ihnen wurde nicht geholfen. له هغوی سره مرسته ونشوه
8. Darüber ist nicht gesprochen worden. په دې برخه کې څه خبرې ندي شوي
9. Sie feierten die ganze Nacht durch. هغوی ټوله شپه په ساعت تېرۍ تېره کړه
10. Die Todesstrafe wird abgeschafft werden. د وژني جزا به له مینځه یووړل شي

Lösungen:
1. Man muss die kranken Bäume fällen. سړي باید ناروغه وني ووهي
2. Man darf hier nicht rauchen. دلته اجازه نشته چي څوك سګرټ وڅکوي
3. Du bist von niemandem angerufen worden. تا ته د هېڅ چا له خوا ټېلفون ندی شوی
4. Man muss die alten Häuser renovieren. سړی باید دا زاړه کورونه بېرته جوړ کړي
5. Es musste stundenlang gewartet werden. په ساعتو ساعتو باید انتظار وېستل شوی وای
6. Man konnte die Aufgabe nicht lösen. دا سوال سړي نشو حلولی
7. Man half ihnen nicht. له هغوی سره کوم چا مرسته ونکړه
8. Man hat darüber nicht gesprochen. په دې برخه کې چا څه خبرې ونکړې
9. Es wurde die ganze Nacht durchgefeiert. ټوله شپه په ساعت تېرۍ تېره کړی شوه
10. Man wird die Todesstrafe abschaffen. د وژني جزا به خلك هیسته کړي

Zustandspassiv und Vorgangspassiv

(Passiv) په دوه ډولو دی، یو دا چې یو کار جریان لري چې د ې ته (Vorgangspassiv) وایي. د بېلګې په توګه که یوه ورځ د ټاکنو یا انتخاباتو ورځ وي او د صدراعظمی کاندید ووایي چې:

Heute werde ich zum Kanzler gewählt.	زه به نن د صدراعظم په توګه وټاکل شم

نو که د ده خبره رېښتیا شي، نو ټاکنې او بیا صدراعظم کېدل یو بهیر یا یو جریان دی چې په مخه روان دی نو ځکه ورته (Vorgangspassiv) وایي. که ده ټاکنې وګټلې او دی په رېښتیا د صدراعظم په توګه وټاکل شو نو دی وایي چې:

Heute bin ich zum Kanzler gewählt worden.	زه نن د صدراعظم په توګه وټاکل شوم

په دې ډول دا عمل پای ته ورسېد، خبره خلاصه شوه، نو دا یو بهیر یا یو جریان خپل هدف ته ورسېد او هلته ودرېد. دا په یو واقعیت یا یو حالت بدل شو چې دې ته (Zustandspassiv) وایي. څرنګه چې په پورتنیو مثالونو کې لیدل کیږي، هغه (Passiv) چې یو بهیر او یا یو جریان بیانوي، هغه د (werden) سره یوځای کیږي او بیا (werden) ګردانیږي، په پورتنۍ جمله کې لیکل شوي دي:

werde	…	gewählt

او (Zustandspassiv) له (sein) سره استعمالیږي چې بیا (sein) ګردانیږي. په پورتنۍ جمله کې راغلي دي چې:

bin	…	gewählt

بل مثال:

Ich öffne das Fenster.		زه کړکۍ پرانیځم
Vorgangspassiv	Das Fenster wird von mir geöffnet.	کړکۍ زما له خوا پرانیستل کیږي
Zustandspassiv	Das Fenster ist geöffnet.	کړکۍ پرانیستل شوې ده

Vorgangspassiv

Transitive Verben = Verben mit Akkusativobjekt   متعدي فعلونه

Aktiv	Vorgangspassiv
Die Mutter gibt dem Jungen den Schlüssel. مور هلك ته کیلي ورکوي	Der Schlüssel wird dem Jungen von der Mutter gegeben. کیلي د مور له خوا هلك ته ورکول کیږي

قاعده	①	د (Aktiv) جملې له فاعل سره، یعنې له (die Mutter) سره (von) یوځای کیږي او د (Dativ) په توګه کارول کیږي، په دې ډول: (… von der Mutter)

د (Aktiv) جملې (Akkusativ)، یعني (den Schlüssel) د (Passiv) جملې په (Nominativ) بدلیږي، یعني له (den Schlüssel …) نه (der Schlüssel …) جوړیږي	②	
د (Aktiv) جملې له فعل سره (werden) یوځای کیږي او بیا (werden) ګردانیږي، یعني ورنه (wird …. gegeben) جوړیږي	③	
د (Aktiv) جملې پاتې برخې، لکه (Dativobjekt) ، یعني (dem Jungen) پخپل حال پاتې کیږي او د (Passiv) په جمله کې د (dem Jungen) په توګه استعمالیږي	④	

Intransitive Verben mit Genitiv-, Dativ- oder Präpositionalobjekt

لازمي فعلونه (هغه فعلونه چې Akkusativ ورسره نه کارول کیږي)

Aktiv	Vorgangspassiv
Der Lehrer hilft den Schülern. ښوونکی له زده کوونکو سره مرسته کوي	Den Schülern wird vom Lehrer geholfen. له زده کوونکو سره د ښوونکي له خوا مرسته کیږي

د (Aktiv) جملې له فاعل سره، یعني له (Lehrer) سره (von) یوځای کیږي او د (Dativ) په توګه کارول کیږي، په دې ډول: (vom Lehrer)	①	قاعده
د (Aktiv) د جملې له فعل، یعني له (helfen) سره (werden) یوځای کیږي او بیا همدغه (werden) ګردانیږي، په دې ډول: (wird … geholfen)	②	
د جملې (Dativobjekt, Genitivobjekt, Präpositionalobjekt) ، یعني (den Schülern) پخپل حال پاتې کیږي	③	

Intransitive Verben ohne Objekt هغه لازمي فعلونه چې هیڅ مفعول نلري

Aktiv	Vorgangspassiv
Die Zuschauer klatschen. ننداریان چکچکې کوي Man schwieg. خلك غلي شول Die Kinder lachten. ماشومانو وخندل	Es wird von den Zuschauern geklatscht. د ننداریانو له خوا چکچکې کیږي. Es wurde geschwiegen. چوپه چوپتیا شوه Es wurde von den Kindern gelacht. د ماشومانو له خوا وخندل شول

د (Aktiv) جملې له فاعل، یعني له (die Zuschauer) سره (von) یوځای کیږي او د (Dativ) په توګه کارول کیږي، په دې ډول: (von den Zuschauern)	①	قاعده
که چیرته د (Aktiv) جملې فاعل یو واقعي فاعل نه وي یعني (man) وي، نو په (Passiv) کې د جملې د فاعل لپاره (es) کارول کیږي، په دې ډول: (es wurde …)	②	
د (Aktiv) جملې له فعل سره، یعني له (klatschen) سره (werden) یوځای کیږي او بیا (werden) ګردانیږي، په دې ډول: (wird … geklatscht, wurde … geschwiegen)	③	

Spezialfall: Vorgangspassiv zum Ausdruck eines Befehls

د امر لپاره خا حالت

ځيني فعلونه شته چي اصلاً د (Passiv) لپاره نه استعماليږي خو په اصطلاحي ژبه کارول کيږي چي زياتره وخت د (*nun, jetzt, sofort*) سره ګډ راځي. مثال:

Und jetzt wird geschlafen!	اوس نو د خوب وخت دی او تاسو ويده شئ!
Nun wird wieder gearbeitet!	اوس نو د کار وخت دی او تاسو کار وکړئ!
Das Zimmer wird sofort aufgeräumt!	کوټه بايد سمدلاسه راټوله کړی شي!

Übungen:

1. Man diskutierte nicht. خبرې اترې کوم چا ونکړې
2. Die Regierung achtet auf die Einhaltung der Gesetze.
حکومت د قوانينو مراعات کولو ته پام کوي
3. Man glaubt ihm nicht. د هغه په خبرو څوك باور نکوي
4. Die Banken helfen den Fabriken mit zinslosen Krediten.
بانکونه له فابريکو سره په بې سوده قرضهورکولو مرسته کوي
5. Hat man Ihnen für Ihre Spende gedankt?
له تاسو نه کوم چا ستاسو د بسپني لپاره مننه وکړه؟
6. Ich wusste bereits, dass man ihr den Vertrag gekündigt hat.
زه خبر وم چي د هغي قرارداد يې فسخ کړی دی

Lösungen:

1. Es wurde nicht diskutiert. خبرې اترې ونشوې
2. Es wird von der Regierung auf die Einhaltung der Gesetze geachtet.
د حکومت له خوا د قوانينو په مراعاتولو پام کيږي
3. Es wird ihm nicht geglaubt. = Ihm wird nicht geglaubt. د هغه په خبرو باور نکيږي
4. Es wird den Fabriken von den Banken mit zinslosen Krediten geholfen
له فابريکو سره د بانکونو له خوا په بې سوده قرضه مرسته کيږي
5. Ist Ihnen für Ihre Spende gedankt worden? له تاسو نه ستاسو د بسپني لپاره مننه شوېده؟
6. Ich wusste bereits, dass der Vertrag gekündigt worden ist.
زه له دې نه خبر وم چي د هغي قرارداد فسخ شوی دی

Bildung des Zustandspassivs د حالت بيانوونکی

هغه (Passiv) چي يو حالت بيانوي، په جوړولو کي يې د (werden) په ځای (sein) کارول کيږي او بيا (sein) ګردانيږي. دا په دې مانا چي په داسي حالاتو کي په (Passiv) کي هيڅ (werden) نه يادېږي. اصلاً بايد د دې جملو په پای کي (worden) راغلی وای. خو په داسي حالاتو کي بيا (worden) نه ويل کيږي.

Vorgangspassiv	Zustandspassiv
Die Tür wird geöffnet. دروازه پرانيستل کيږي	Die Tür ist geöffnet. دروازه پرانيستل شوې ده

Die Angehörigen werden informiert. خپلوانو ته خبر ورکول کیږي	Die Angehörigen sind informiert. خپلوانو ته خبر ورکړل شوی دی

Vorgangspassiv **پیښنه یا جریان بیانونکی**

که چېرته د یوې (Aktiv) جملې فاعل یو انسان وي نو په (Zustandspassiv) کې دا فاعل نه یادیږي

Aktiv	Vorgangspassiv	Zustandspassiv = falsch
Der Lehrer öffnet die Tür. ښوونکی دروازه پرانیځي	Die Tür wird vom Lehrer geöffnet. دروازه د ښوونکي له خوا پرانیستل کیږي	Die Tür ist vom Lehrer geöffnet = falsch. دلته ښوونکی نه یادیږي
Die Behörden informier-en die Angehörigen. مقامات خپلوان خبروي	Die Angehörigen werden von den Behörden informiert. خپلـوان د مقاماتو له خوا خبرول کیږي	Die Angehörigen sind von den Behörden informiert = falsch. دلتـه مـقامـات نه یادیږي

که چېرته د یوې (Aktiv) جملې فاعل یوه وسیله وي، نو هغه وخت بیا یادول یې امکان لري:

Aktiv	Vorgangspassiv	Zustandspassiv
Der Regen weicht die Wege auf. باران لارې پستوي	Die Wege werden durch den Regen aufgeweicht. لارې په باران باندې پستیږي	Die Wege sind durch den Regen aufgeweicht. لارې په باران باندې پستې شوېدي

Übungen: Bilden Sie Sätze im Zustandspassiv.

1.	das Essen / kochen	ډوډۍ پخول	Präsens	....
2.	die Betten / machen	بسترې اچول	Präsens	....
3.	die Tür / verschließen	دروازه تړل	Präsens	....
4.	alles vorbereiten	هرڅه چمتو کول	Präsens	....
5.	die Fenster / öffnen	کړکۍ پرانیستل	Präsens	....

Lösungen:

1. Das Essen ist gekocht. ډوډۍ پخه ده
2. Die Betten sind gemacht. بسترې اچول شوي دي
3. Die Tür ist verschlossen. دروازه تړلې ده
4. Alles ist vorbereitet. هر څه چمتو وو
5. Die Fenster sind geöffnet. کړکۍ پرانیستې وي

Das Passiv bei Modalverben

Modalverben können nicht ins Passiv gesetzt werden.

څنګه چې پورته لیکل شویدي، له (Modalverben) نه (Passiv) نه جوړیږي. خو که په یوه جمله کې بیا هم (Modalverben) وي، نو دا جمله په دې ډول په (Passiv) بدلیږي چې د جملې اصلي فعل په (Passiv) بدلیږي او (Modalverb) تش د (Passiv) د جملې د فاعل سره کردانیږي. مثال:

müssen	~~gemusst werden~~	=	falsch	دا غلط دی
bezahlen	bezahlt werden	=	richtig	دا صحیح دی

Aktiv	Passiv
Ich muss die Kosten bezahlen. زه باید د لګښت پیسې یې ورکړم	Die Kosten müssen von mir bezahlt werden. د لګښت پیسې زما له خوا باید ورکړل شي
Sie durfte die Briefe nicht öffnen. هغې ته اجازه نه وه چې لیکونه پرانیځي	Die Briefe durften von ihr nicht geöffnet werden. اجازه نه وه چې لیکونه د هغې له خوا پرانیستل شي
Man hat den Patienten operieren müssen. سړي باید دا ناروغ عملیات کړی وای	Der Patient hat operiert werden müssen. دا ناروغ باید عملیات شوی وای

Präsens	Der Patient muss operiert werden.	دا ناروغ باید عملیات شي
Präteritum	Der Patient musste operiert werden.	دا ناروغ باید عملیات شوی وای
Perfekt	Der Patient hat operiert werden müssen.	لکه پورتنۍ جملې غوندې
Plusquamperfekt	Der Patient hatte operiert werden müssen.	پورتنۍ جمله وګورئ
Futur I	Der Patient wird operiert werden müssen.	ناروغ باید عملیات شي

پوښتنه	له (wollen) نه په (Modalverb) کې څه جوړیږي؟
ځواب	په (Passiv) کې له (wollen) نه (sollen) جوړیږي

Aktivsatz mit „wollen“	Passivsatz mit „sollen“
Man will am Stadtrand ein neues Fußballstadion errichten. په نظر کې نیول شویدي چې د ښار په اړخ کې د فوټبال یو نوی لوبغالی جوړ شي	Am Stadtrand soll eine neues Fußballstadion errichtet werden. ویل کیږي چې د ښار په اړخ کې به د فوټبال یو نوی لوبغالی جوړ شي

Passiv in der Infinitivkonstruktion

له یوې (Aktiv) جملې نه هغه وخت یوه (Passiv) جمله د (Infinitivsatz) په توګه جوړېدی شي چې فاعل یا (Subjekt) په اصلي جمله کې او په (dass-Satz) کې همغه یو کس وي. مثالونه په لاندیني جدول کې وګورئ:

Aktiv	Passiv
Ich fürchte, dass ich bald entlassen werde. زه ډارېږم چې ژر به له کاره وشړل شم	Ich fürchte, bald entlassen zu werden. زه له کاره د ژر شړل کېدو نه ډارېږم
Sie hofft, dass sie von der Schule abgeholt wird. هغه هیله لري چې له ښوونځي نه راوستل شي	Sie hofft, von der Schule abgeholt zu werden. هغه له ښوونځي نه د راوستل کېدو هیله لري
Er behauptet, dass er niemals vorher gefragt worden ist. هغه ادعا کوي چې له دمخه هېڅ چا له هغه نه پوښتنه نده کړې	Er behauptet, niemals vorher gefragt worden zu sein. هغه ادعا کوي چې له هغه نه دمخه هېڅکله پوښتنه نده شوې

Übungen:

Passiv oder Aktiv? Welche Zeitform? Wählen Sie aus.

1. Heute wird dein Geburtstag gefeiert. نن ستا کلیزه لمانځل کیږي

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

2. Ich werde ins Stadion kommen. زه به لوبغالي ته درشم

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

3. Er hat einen Brief geschrieben. هغه یو لیك لیکلی دی

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

4. Die Früchte werden geerntet. د مېوې حاصل به راټول شي

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

5. Hier wird oft Dialekt gesprochen. دلته په خپله لهجه خبرې کیږي

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

6. Das Buch wurde ins Deutsche übersetzt. کتاب جرمني ژبې ته واړول شو

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

7. Es wurde dort allmählich kalt. هوا هلته په کراره کراره سړه شوه

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

8. Wir sind nicht zur Feier eingeladen worden. مونږ محفل ته رابلل شوي نه یو

Aktiv				Passiv			
Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt	Präsens	Futur	Präteritum	Perfekt

Lösungen:

1. Passiv Präsens 2. Aktiv Futur 3. Aktiv Perfekt 4. Passiv Präsens
5. Passiv Präsens 6. Passiv Präteritum 7. Aktiv Präteritum 8. Passiv Perfekt

Übungen:

1. Der Arzt muss den Mann operieren. ډاکټر باید دا سړی عملیات کړي
2. Der Arzt musste den Mann operieren. ډاکټر باید دا سړی عملیات کړی وای
3. Der Arzt hatte den Mann operieren müssen. ډاکټر دا سړی مجبوراً عملیات کړی دی
4. Der Arzt wird den Mann operieren müssen. ډاکټر په مجبوراً دا سړی عملیات کړي

Lösungen:

1. Der Mann muss operiert werden. دا سړی باید عملیات شي
2. Der Mann musste operiert werden. دا سړی باید عملیات شوی وای
3. Der Mann hatte operiert werden müssen. دا سړی باید عملیات شوی وای
4. Der Mann wird operiert werden müssen. دا سړی به مجبوراً عملیات شي

Übungen:

1. Man muss die Ware pünktlich liefern. سړی باید مال پخپل وخت کې ورسوي
2. Man musste die Ware pünktlich liefern. سړي باید مال پخپل وخت کې رسولی وای
3. Man hat die Ware pünktlich liefern müssen. سړي باید مال پخپل وخت کې رسولی وای
4. Man hatte die Ware pünktlich liefern müssen. سړي باید مال پخپل وخت کې رسولی وای
5. Man wird die Ware pünktlich liefern müssen.
سړی به مال ضروراً پخپل وخت کې رسوي
6. Man wird die Ware pünktlich geliefert haben müssen.
سړي به مال ضرروراً پخپل وخت کې رسولی وي

Lösungen:

1. Die Ware muss pünktlich geliefert werden. مال باید پخپل وخت کې ورسول شي
2. Die Ware musste pünktlich geliefert werden. مال باید پخپل وخت کې رسول شوی وای
3. Die Ware hat pünktlich geliefert werden müssen.
مال باید پخپل وخت کې رسول شوی وای
4. Die Ware hatte pünktlich geliefert werden müssen.
مال باید پخپل وخت کې رسول شوی وای
5. Die Ware wird pünktlich geliefert werden müssen.
مال به ضرور پخپل وخت کې رسول شوی وي
6. (wird nicht verwendet) دا نه کارول کیږي

Konjunktionen   د تړاو حرفونه

(Konjunktion) یو لاتیني لغت دی چې په ګرامر کې له یو بل سره د دوه جملو، د دوه لغاتو یا د دوه حرفونو د نښلولو حرف ته وایي. په جرمني ژبه کې ورته (Bindewort) وایي. اوس به دوه جملې وګورو چې بېلې بېلې دي او بیا د (Konjunktion) په مرسته له یو بل سره نښلول کیږي:

1. Hauptsatz		2. Hauptsatz	
Wir kaufen Äpfel.	مونږ مڼې په بیه اخلو	Wir kaufen Birnen.	مونږ ناك په بیه اخلو

اوس به دا دواړه جملې له یو بل سره د یو (Konjuntion) په مرسته ونښلوو او ورنه به یوه جمله جوړه کړو.

Konjunktionalsatz	
Wir kaufen Äpfel und Birnen.	مونږ مڼې او ناك په بیه اخلو

په پورتنۍ جمله کې (und) یو (Konjunktion) دی چې دا دواړه جملې یې له یو بل سره ونښلولې. دا دواړه جملې خو تش دوه ساده اصلي (Hauptsatz) جملې وې چې له یو بل سره ونښلول شوې. داسې نور (Konjunktion) شته چې مغلقې جملې له یو بل سره نښلوي، لکه اصلي جملې له فرعي جملو سره، فرعي جملې له فرعي جملو سره او داسې نور. له بلې خوا دا (Konjunktion) نه یوازې دا چې دوه جملې له یو بل سره نښلوي، بلکې یو حالت، یو شرط یا یو دلیل پکې لیدل کیږي. په دې برخه کې به یو بل مثال وګورو.

1. Hauptsatz		2. Hauptsatz	
Ich gehe ins Bett.	زه ویده کېږم	Ich bin müde.	زه ستړی یم

Konjunktionalsatz	
Ich gehe ins Bett, weil ich müde bin.	زه ویده کېږم، ځکه چې زه ستړی یم

پورتنۍ دوه جملې د (weil) په مرسته له یو بل سره ونښلول شوې. دا حرف (weil) نه یوازې داچې دا دوه جملې له یو بل سره نښلوي، بلکې دلیل یې هم ښکاره کوي او هغه دا دی چې (ځکه چې زه ستړی یم). نو په دې ډول (Konjunktion) زښت ډېر دي چې ځینې یې یو دلیل، ځینې یې یو شرط، ځینې یې یو حالت او داسې نور څه څرګندوي. د دې (Konjunktion) یوه برخه به په لاندینې جدول کې وګورو:

Liste der Konjunktionen							
A	aber	als	als dass	als ob	als wenn	anstatt dass	auch
	außer						
B	bevor	beziehungsweise			bis		
D	da	dass	denn	desto	damit	doch	
E	ehe	eh	entweder… oder		einerseits	andererseits	
F	falls	ferner					
I	indem	indessen		indes	insofern	insoweit	
J	je … umso		jedoch				
N	nachdem						
O	ob	obgleich		obschon		obwohl	obzwar
	oder	ohne dass					
R	respektive						
S	so	sobald		so dass		sofern	solange

	sonst	sondern		sooft	soviel	soweit	sowie
	sowohl als auch			statt	statt dass		
U	um	umso	und				
W	wobei	während		währenddessen		weder… noch	
	weil	wenn	wie	wo	wohingegen		
Z	zumal	zwar					

په راتلونکو مبحثونو کې د جملو مختلف ډولونه تشریح کیږي چې په هغو کې (Konjunktion) په مختلفو حالاتو کې کارول شوېدی چې مونږ یې هلته په مفصل ډول لیدلی شو.

Die Satzgrammatik د جملو جوړولو ګرامر

جمله یو نسبتآ خپلواك او بشپړ ژبنی واحد دی. دا په دې مانا چې یوه جمله هم په یوازې توګه لیکل او لوستل کېدی شي او هم له دوه یا درې نورو جملو سره یوځای کېدی شي. که زښتې ډېرې جملې له یو بل سره یوځای شي نو له هغوی نه یو مضمون، یوه مقاله، یوه کیسه او یا یو ناول جوړېدی شي. د جملو د تشکل او د وظیفې په اساس په جرمني ژبه کې جملې مختلف ډولونه لري:

1. Aussagesätze د یو مطلب د بیانولو جملې یا بیانیه جملې	2. Wunschsätze د هیلې کولو جملې
3. Fragesätze د پوښتنو کولو جملې یا سوالیه جملې	4. Ausrufesätze ندائیه جملې یا د غږ کولو جملې
5. Aufforderungssätze د امر کولو جملې یا امریه جملې	

مخکې له دې چې دا مختلفې جملې له نږدې نه وڅېړو، نو یو بل مفهوم به زده کړو چې هغه (Satzglied) دی چې په لاندې برخه کې تشریح شوی دی.

(Satzglied) څه ته وايي؟

په لغوي مانا (Satz) ته په پښتو کې (جمله) او (Glied) ته (غړی) وايي، (Satzglied) یعنې د (جملې غړی). کله چې په یوې جملې کې مختلف غړي یا بندونه یا مختلفې برخې موجودې وي، نو د جملې هر غړی د ځان لپاره بېله بېله وظیفه لري. د بېلګې په توګه د جملې یو غړی کېدی شي چې یو فاعل، یا یو مفعول، یا یو فعل واوسي، یا د یو شي ځرنګوالی وښايي، یعنې صفت او یا قید واوسي. د جملې دغه بېلو بېلو غړو یا برخو ته (Satzglieder) وايي. د جملې هر غړی یا (Satzglied) کېدی شي چې له یوې کلمې یا له ډېرو کلمو څخه جوړ شوی وي.

د جملې په جوړولو کې سړی نشي کولی چې پخپله خوښه د جملې هر شان غړي بې پلانه او بې نقشې خوا په خوا ولیکي. د جملې په جوړولو کې هر غړی د ځان لپاره یوه درجه یا مرتبه یا دریځ لري. دا په دې مانا چې د اصولو په خلاف د جملې یو غړی له بل غړي نه مخکې کېدی نشي. مثال:

Ich danke Ihnen für das Geschenk.	زه له تاسو نه د سوغات په وجه مننه کوم

په دې جمله کې درجې یا مرتبې په دې ډول دي:

① ich (فاعل) لومړی درجه	② danke (فعل) دوهمه درجه
③ Ihnen (Dativ مفعول) دریمه درجه	④ für (Präposition) څلورمه درجه
⑤ das Geschenk (Akkusativ مفعول) پینځمه درجه	

کله چي یو څو وړې جملې له یو بل سره یو ځای شي، نو له هغې نه یوه اوږده سرېښ شوې یا ترکیبي جمله جوړیږي. دی یوځای شوو جملو ته سرې په یو نظر نشي کتلی. دا په دې مانا چې د جملې یوه برخه به ډېره مهمه وي، او بله برخه به دومره مهمه نه وي. هغه برخه چې ډېره مهمه ده، هغه به په جمله کې هرومرو ویل کیږي. غیرمهمه جمله کېدی شي چې پرېښودل شي. د جملې ډېرې مهمې برخې ته اصلي جمله یا (der Hauptsatz) او غیرمهمې برخې ته (der Nebensatz) وایي. په دې برخه کې به په لاندې پاڼو کې خپل معلومات زیات کړو .

Der Hauptsatz اصلي جمله

اصلي جمله یا (der Hauptsatz) یوه خپلواکه جمله ده چې لږ تر لږه دوه غړي لري او هغه دا دي:

1. Subjekt = فاعل	2. Prädikat = فعل

مثال:

er schläft دی ویده هغه

دلته (er) فاعل او (schläft) فعل دی. یوه اصلي جمله کېدی شي یوه سواليه جمله او یا امریه جمله واوسي، مثال:

schläfst du? یې؟ ویده ته	geh weg! شه! هیسته شه، لیرې

له یوې اصلي جملې سره یو یا دوه مفعولونه، صفتونه، او یا فعلونه یوځای کېدی شي چې په دې وخت کې جمله اوږدیږي او مفهوم یې لږ څه نور هم واضح کیږي. اوس به پورتنۍ جمله په کراره کراره اوږده کړو:

Er schläft. هغه ویده دی	Er schläft hier. هغه دلته ویده دی
Er schläft hier nicht mehr. هغه دلته نور نه ویده کیږي	
Er schläft seit zwei Stunden hier nicht mehr. هغه له دوه ساعتو راهیسې دلته نه ویده کیږي	
Er schläft aus persönlichen Gründen seit zwei Stunden hier nicht mehr. هغه د شخصي علتونو په وجه له دوه ساعتو راهیسې دلته نه ویده کیږي	

Ich esse einen Apfel. زه یوه منه خورم
Ich esse einen Apfel und eine Birne. زه یوه منه او یو ناك خورم
Ich esse einen Apfel und eine Birne in der Mittagspause. زه د غرمې په دمه کې یوه منه او یو ناك خورم
Ich esse einen süßen Apfel und eine saftige Birne in der Mittagspause. زه د غرمې په دمه کې یوه خوږه منه او یو د شربت نه ډك ناك خورم
Ich esse einen süßen Apfel und eine süße Birne in der Mittagspause mit äußerster Vorsicht. زه د غرمې په دمه کې په نهایت ډېر احتیاط یوه خوږه منه او یو خوږ ناك خورم

څنګه چې په پورتنیو مثالونو کې لیدل کیږي، یوه اصلي جمله کېدی شي چې ډېره لنډه واوسي چې تش یو فاعل او یو فعل پکې وي، او یا دومره اوږده وي چې پکې یو فاعل، مختلف مفعولونه او مختلف صفتونه وي. یوه اصلي جمله که لنډه وي او که اوږده، په هر حال کې یوه خپلواکه جمله ده چې په یوازې ځان لیکل کېدی شي او بلې جملې ته اړتیا نلري . دلته سوال پیدا کیږي چې اصلي جمله چې یوه خپلواکه جمله ده، نو فرعي جملې ته څه ضرورت دی؟ ځواب دا دی چې په اصلي جمله کې مطلب په لنډ ډول وي. که چېرته دا مطلب نور هم تشریح شي، نو په دې وجه بیا یوې فرعي جملې ته ضرورت احساسیږي.

Übungen: Bilden Sie Sätze mit Subjekt/Objekt/Ort/Zeit an der ersten Position.

1. gestiegen ختلي/sind یو/wir مونږ/auf den Berg غره ته
   1. Position: Subjekt په لومړي سر کې فاعل راځي → …………………
2. gelernt زده کړي/habt/ihr تاسو/ein neues Lied یوه نوې سندره/in der Schule په ښوونځي کي
   1. Position: Ort → په لومړي سر کې يې د ځای نوم راځي …………………
3. gehe ځم/morgen سبا/ich زه/ins Museum موزيم ته
   1. Position: Zeit → په لومړي سر کې يې د وخت يادونه کيږي …………………
4. schreiben ليکل/wird وبه کړي/er هغه/euch تاسو ته/eine E-Mail يو برېښناليك
   1. Position: indirektes Objekt په لومړي سر کې غېرمستقيم مفعول راځي
   → ………………
5. vorlesen لوستل چاته یو/darf/ اجازه ده sie/ihrem Opa خپل نيکه ته/die Zeitung اخبار
   1. Position: direktes Objekt په لومړي سر کې مستقيم مفعول راځي
   → ………………

Lösungen:

1. Wir sind auf den Berg gestiegen. مونږ غره ته وختلو
2. In der Schule habt ihr ein neues Lied gelernt. په ښوونځي کي تاسو يوه نوې سندره زده کړه
3. Morgen gehe ich ins Museum. سبا ته زه موزيم ته ځم
4. Euch wird er eine E-Mail schreiben. هغه به تاسو ته يو برېښناليك وليکي
5. Die Zeitung darf sie ihrem Opa vorlesen. هغې ته اجازه ده چې خپل نيکه ته اخبار ولولي

Aussagesätze د يو مطلب د بيانولو جملې يا بيانيه جملې

د بيان جملې هغه جملې دي چې يوه ادعا، يوه فرضيه يا د يو چا يو نظر بيانوي. کېدی شي چې دا موضوع سل په سلو کې واقعيت ولري او کېدی شي چې هېڅ واقعيت ونلري. خو هر څه چې وي، دا به د يو چا خپل بيان وي. د داسې جملو ځانګړتيا دا ده چې په جمله کې فعل تل په دوهم ځای کې راځي. مثال:

Die Sonne *scheint*. لمر دی	Mein Bruder *ist* 14 Jahre alt. زما ورور څورلس کلن دی
Schlangen *können* gefährlich sein.	ماران کېدی شي چې خطرناکه واوسي
Sie *wohnen* in Indien.	هغوی په هندوستان کې ژوند کوي

استثنا: کله کله يوه بيانيه جمله د يوې پوښتنې په توګه هم راتلی شي چې دی ته (rhetorische Frage) يا د (بديع پوښتنه) وايي. د دې پوښتنې په ځواب کې ويناد له مخاطب نه د ځواب کومه تمه نلري. برعکس هغه د پوښتنې په جامه کې يوه ادعا کوي. مثال:

Habe ich dir das nicht schon hundertmal gesagt?	تا ته مې سل ځلې دا خبره نده کړې؟ (په دې جمله کې په غير مستقيم ډول دا ادعا کيږي چې ما تا ته سل ځلې دا خبره کړېده)
Wer hört schon auf mich?	زما خبره څوك مني؟ (يعنې دا چې هېڅ څوك يې نه مني)

Übungen: Wandeln Sie bitte folgende Paschtosätze in deutsche Aussagesätze um!
۱- زما پلار یو کتاب لولي ....
۲- زه له جرمني نه راځم (زه د جرمني یم)..
۳- مونږ اوس یوه دمه کوو...
۴- اوس زه په سویډن کې اوسېږم ....
۵- د اونۍ په پای کې زه فوټبال لوبېږم...
۶- اسمان شین دی ....
۷- لمر دی ....

Lösungen:
1. Mein Vater liest ein Buch. 2. Ich komme aus Deutschland. 3. Wir machen jetzt eine Pause. 4. Jetzt wohne ich in Schweden. 5. Am Wochenende spiele ich Fußball. 6. Der Himmel ist blau. 7. Die Sonne scheint.

Fragesätze د پوښتنو جملې

د پوښتنو جملې هغه جملې دي چې یوه پوښتنه پرې کېږي. د پوښتنو لپاره دوه شان جملې موجودې دي.

1. Entscheidungsfragen د پرېکړې پوښتنې	2. Ergänzungsfragen د بشپړولو پوښتنېمم

① د پرېکړې یا د فیصلې پوښتنې = Entscheidungsfragen : د دې پوښتنو په ځواب کې یا (هو) او یا (نه) ویل کېږي. د داسې پوښتنو په سر کې یو فعل او بیا ورپسې فاعل راځي. مثال:

Gehst du jetzt ins Kino?	ته اوس سینما ته ځې؟
Hast du gut geschlafen?	تا ښه خوب وکړو؟

② د بشپړولو یا تکمیلولو پوښتنې = Ergänzungsfragen : په داسې پوښتنو کې پوښتونکی د یوې ناځرګندې خبرې په برخه کې معلومات غواړي. د داسې پوښتنو په سر کې تل یو (w) راځي، لکه: (wer, wann, wie, wieso, wo, warum) یعني (ځوك، کله، څنګه، په کومه وجه، چېرته، ولې) او داسې نور. په دې چې د هرې پوښتنې په سر کې (w) راځي، نو دارنګه پوښتنو ته (w-Fragen) هم ویل کېږي. دا مبحث وروسته یو ځل بیا تکرارېږي، نور معلومات به تاسو هلته ولولي. اوس به دوه مثالونه وګورو:

Wann gehst du ins Kino?:	ته کله سینما ته ځې؟
Wie hast du geschlafen?	تا څنګه خوب وکړو؟

Übungen: Wandeln Sie bitte die Paschtosätze in deutsche Fragesätze um!

۱- تا نن کوم څه خوړلي دي؟ ....
۲- تا کله کوم شی خوړلی دی؟ ....
۳- ته وږی یې؟ ....
۴- ته ولې وږی نه یې؟ ....
۵- ما دروغ ویلي دي؟ ....
۶- ما څنګه دروغ ویلي دي؟ ....

۷- مونږ دي ته مکلف یو؟
۸- په کومه وجه مونږ دي ته مکلف یو؟ ....
۹- تاسو په هر څه پوه شوئ؟...
۱۰- تاسو په څه پوه نشوئ؟...

Lösungen:
1. Hast du heute irgendetwas gegessen? 2. Wann hast du irgendetwas gegessen? 3. Hast du Hunger? 4. Warum hast du keinen Hunger? 5. Habe ich gelogen? 6. Wieso habe ich gelogen? 7. Sind wir dazu verpflichtet? 8. Weshalb sind wir dazu verpflichtet? 9. Habt ihr alles verstanden? 10. Was habt ihr nicht verstanden?

Aufforderungssätze د غوښتني جملې

د غوښتني جملې هغه جملې دي چې یوه غوښتنه پرې کیږي. دا غوښتنه کېدی شي چې یوه ډېره احترامانه غوښتنه وي، یوه د زړه له کومې هیله وي، او هم کېدی شي چې دا غوښتنه کومه هیله نه بلکې یو ډېر کلك امر وي. د غوښتني په جملو کې له مخاطب نه دا غوښتنه کیږي چې د غږېدونکي غوښتنه تر سره کړي.

د امر کولو جملې:
په امریه جملو کې فعل د جملې په سر کې راځي. هغه څوك چې باید دا امر تر سره کړي، یعنې فاعل په جمله کې هېڅ نه یادیږي. د جملې په پای کې تل یوه ندائیه (!) ایښودل کیږي.

Komm sofort zurück!	ته سمدلاسه بیرته راشه
Sei vorsichtig! پام کوه ، احتیاط وکړه	Seid vorsichtig! تاسو پام وکړئ
Lass deine Schwester los und komm hierher!	ته خور دي پرېږده او دلته راشه

احترامانه جملې:
په احترامیه جملو کې هغه څوك چې غوښتنه ورنه کیږي، په احترامیه ډول یادیږي چې په پښتو ورته (تاسو) او په جرمني ژبه کې ورته (Sie) وایي، مثال:

Seien Sie vorsichtig! تاسو پام وکړئ	Bleiben Sie hier! تاسو دلته پاتي شئ
Lassen Sie alles stehen und kommen Sie hierher! تاسو هرڅه پخپل ځای پرېږدئ او دلته راشئ	

د غوښتني جملې په څو مختلف ډولونو جوړېدی شي :

① د بیان د جملو په توګه:
په دې چې د مانا او د مفهوم په اساس داسې جملې امریه جملې دي، خو د ګرامر د قواعدو په اساس دا جملې امریه جملې ندي. امریه جملې په دې ندي چې د جملې په سر کې فعل نه راځي. خو د امر خاصیت په دې جملو کې په دې لیدل کیږي چې د جملې په پای کې یوه ندائیه (!) لیکل کیږي. د غږېدو په وخت خو ندائیه په سترګو نه لیدل کیږي. په دغه وخت کې امرکوونکی خپله خبره په لوړ غږ، په چټکی او په ټینګار کوي چې اورېدونکی ځای په ځای پوهیږي چې دا یو امر دی. مثال:

Du machst sofort deine Hausaufgaben!	ته به سمدلاسه خپله کورنی وظیفه کوې
Du gehst jetzt sofort ins Bett!	ته به سمدلاسه کټ ته ځې (ته به سمدلاسه ویده کیږې)

Sie verlassen sofort den Raum!	تاسو به سمدلاسه له دې کوټې نه وځئ
Du kommst jetzt!	ته به اوس راځې

② د پوښتنو یا سوالیه جملو په توګه:

Kommst du bitte mal hierher?	ته دېخوا ته راځې؟ (یعني ته دېخوا ته راشه)
Würdest du bitte kommen?	ته به مهرباني وکړې او دېخوا ته به راشې؟ (یعني راشه)
Könnten Sie mir bitte helfen?	تاسو کوی شئ چې له ما سره مرسته وکړئ؟ (یعني ما سره مرسته وکړئ)

څرنګه چې په پورتنیو جملو کې لیدل کیږي، د جملو په سر کې یو فعل راغلی چې دا جملې باید یو امر واوسي، خو د جملو په پای کې ندائیه (!) نښته او د هغې په ځای یوه سوالیه (?) راغلې چې دا سوالیه جملې ته د امر په ځای د پوښتنې خاصیت ورکوي.

③ په (Passiv) حالت کې:

په دا شان جملو کې فعل د (Aktiv) په ډول نه بلکې د (Passiv) په ډول کارول کیږي. له بلې خوا د جملې په سر کې فعل نه راځي، خو د جملې په پای کې یوه ندائیه (!) راځي چې د امر مفهوم ورځینې اخیستل کیږي. مثال:

Es wird nicht mehr geredet!	اوس به نور خبرې نه کیږي (یعني خبرې بس دي)
Nun wird geschlafen!	اوس به خوب کیږي (یعني ویده شئ)
Jetzt wird das Zimmer aufgeräumt!	اوس به کوټه راټولول کیږي (یعني کوټه راټوله کړئ)

④ له (lassen + Akkusativ+ Infinitiv Präsens) سره:

دا شان جملې تل د (lassen) په فعل پیلیږي. هغه څوک چې په دې جمله کې امر کوي، هغه د (Akkusativ) په حالت کې راځي او د جملې په پای کې ندائیه (!) راځي، مثال:

Lass mich schlafen! ته ما خوب ته پرېږده	Lasst uns gehen! راځئ چې ولاړ شو
Lasst uns vorsichtig sein! راځئ چې پام وکړو	Lassen Sie mich in Ruhe! تاسو ما په کراره پرېږدئ

په پورتنیو جملو کې هغه څوک چې امر کوي، د (Akkusativ) په حالت کې دي چې هغه دا دي: (mich, mich, uns, mich)

⑤ له (müssen + sollen) سره:

په دا شان جملو کې هغه څوک چې ورته یو امر کیږي، د جملې په سر کې راځي او ورپسې (müssen) او یا (sollen) راځي، او د جملې په پای کې ندائیه (!) لیکل کیږي، مثال:

Du musst kommen!	ته مجبور یې چې راشې، ته باید راشې
Du sollst nicht stehlen!	ته به غلا نه کوې
Wir müssen heute handeln statt morgen!	د سبا په ځای مونږ باید نن اقدام وکړو
Ihr sollt euch schämen!	تاسو باید وشرمیږئ
Sie müssen heute zur Polizei gehen!	تاسو باید نن پولیسو ته ولاړ شئ

⑥ تش له یو اسم، له یو صفت او یا له یو قېد سره:

Ruhe! غلي شئ، ارام شئ، چوپ شئ	Hilfe! له ما سره عاجله مرسته وکړئ

schneller!	نور هم ژر شئ، نور هم ژر ژر	zurück!	تاسو په شا شئ
Vorsicht!	پام وکړئ، احتیاط وکړئ	Explosionsgefahr!	د چاودني خطر دی
Glatteisgefahr!	په ګنګل باندې د ښویېدو خطر	Brandgefahr	د اور خطر دی

یادونه	دا خو څرګنده ده چې څه چې پورته لیکل شویدي، هغه جملې ندي. دا چې ولې د غوښتنو د جملو په څېرکي کې یادونه یې شوېده، دا تش د دې کتاب د بشپړتیا لپاره شویده. پوښتنه دا ده چې په کوم ځای کې له د داسې الفاظو نه کار اخیستل کیږي؟
①	د غږ یا د خبرو په ژبه دا الفاظ هغه وخت کارول کیږي چې اورېدونکو ته ډېر ژر او په یو لفظ خبرداری ورکړل شي. د بېلګې په توګه کله چې د یو چا ژوند په یو څو ثانیو کې په خطر کې وي، نو هغه خو د اوږدو خبرو وخت نلري، نو تش دومره غږ یا چیغه له خولې نه راووېستلی شي چې (Hilfe) یعني (هله، مرسته راسره وکړئ).
②	په تحریري یا لیکلي ډول دا الفاظ هغه وخت کارول کیږي چې یو څوك په ډېر چټك ډول له یوه ځایه د تېرېدو په حالت کې وي او وخت ونلري چې اوږدې جملې ولولي. د بېلګې په توګه کله چې په یوه ترافیکي لار کې په کوم ځای کې خطر وي، نو ډریور باید په ډېرې چټکۍ سره د خطر الفاظ ولوستلی شي، لکه (Glatteisgefahr!) یعني دا چې په دغه ځای کې د کنګل په وجه د موټر د ښویېدو خطر دی) .

Übungen: Wandeln Sie folgende Paschtosätze ins Deutsche um!

۱- بېرته راشه ! ....
۲- ته مهرباني وکړه دا کړکۍ پورې کړه! ....
۳- ته خو لږ غوندې نور هم دلته پاتې شه! ....
۴- ته ما ته دا کتاب راکړه!..
۵- ته ما ته همدا اوس واقعیت ووایه! ....
۶- راځئ چې نن برلین ته ځو! ....
۷- خه، پرېږده یې! ....
۸- ته ما په ارامه پرېږده! ....
۹- ته په کور کې پاتې شه! ....
۱۰- ته لاپسې ژر منډې ووهه! ....
۱۱- ته هغه پرېږده چې لاپسې پورته وخېژي! ....
۱۲- ته دا پړی ټینګ ونیسه! ....
۱۳- یوځل بیا به ته دا نکوې! ....
۱۴- ته نن ډېرې تودې جامې واغونده! ....
۱۵- ته ما مه هېروه!..

Lösungen:
1. Komm zurück! 2. Mach bitte das Fenster zu! 3. Bleib doch noch ein bisschen hier! 4. Gib mir dieses Buch! 5. Sag mir gleich die Wahrheit! 6. Lasst uns heute nach Berlin fahren! 7. Ach, lass das sein! 8. Lass mich in Ruhe! 9. Bleib zu Hause! 10. Lauf schneller! 11. Lass ihn höher steigen! 12. Halte das Seil fest! 13. Mach das nicht noch einmal! 14. Zieh dich heute sehr warm an! 15. Vergiss mich nicht!

Wunschsätze د هيلې جملې، د خواهش جملې

دا شان جملې د (Konjunktiv) په برخه کې په تفصيل تشريح شويدي. تاسو به يې هلته تفصيلات ولولئ.

Ausrufesätze ندائيه جملې، د غږ راوېستلو جملې

ندآ يوه عربي کلمه ده او په پښتو کې ورته (غږ) يا (ږغ) وايي، په جرمني ژبه کې غږکولو يا غږ وېستلو ته (ausrufen) وايي. کله چې سړی يو شي ته هك اريان پاتې شي، نو له خولې نه د حيرانتيا په وجه يو غږ راوځي، لکه (آه، اخ، وی وی، هی هی) . دا هك اريانتيا کېدی شي د يو شي د ډېر ښه والي په وجه وي، او هم کېدی شي چې د يو شي د ډېر بدوالي په وجه وي. له بلې خوا خپله خوشحالي، هك پکتيا، قهر او غصه په خينو صفتونو (Adjektiv) هم بيانېدی شي چې په پای کې يې تل يوه ندائيه ليکل کيږي. مثال:

Ah, ist das schön!	اخ، دا څومره ښايسته دی!
Das ist aber teuer!	دا خو ډېر قيمته دی!

په دې غږيز يا ندائيه جملو باندې هر څوك خپل احساس او احساسات بيانولی شي. د احساساتو ښودل له هر څه نه د خپل غږ په راوېستلو ښه کيږي، خو په ليکلو کې خو غږ نه اورېدل کيږي، نو پوښتنه دا ده چې دلته احساس او احساسات څنګه ليدل کېدی شي؟ د دې ځواب به دا وي، چې د هك اريانتيا، د احساس او احساساتو د ښکاره کولو لپاره د جملې په پای کې يوه غږيزه نښه يا ندائيه (!) ليکل کيږي. بل دا چې د جملې په سر کې ځينې اصول د مراعتولو دي چې د هغوی په وجه ندائيه جملې په څو ډولو جوړيږي چې په لاندې برخه کې ليکل کيږي:

① د (Aussagesatz) يا د بيان د جملې په توګه:

د بيان جملې خو مو مخکې زده کړې، خو کله چې د ندائي جملې (Ausrufesatz) په توګه استعمالي شي، نو ورسره تل د (vielleicht, aber, doch, nur, so) الفاظ کارول کيږي. مثال:

War das vielleicht leicht!	دا خو له حده ډېر اسان و (چې سړی ورته حيران پاتې کيږي)
Das ist ja super!	دا ډېر اعلی دی (دومره اعلی دی چې سړی ورته حيران پاتې کيږي)

کله کله داسې هم کيږي چې يوه جمله په ډېر لنډ ډول بې له فاعله وويل شي چې اغېز يې لاپسې ډېريږي او د اورېدونکي غوږ ته ډېر ژر رسيږي. مثال:

Toll gemacht!	ډېر اعلی، ډېر دې ښه وکړل

② د سواليه يا د پوښتنې کولو جملې په توګه (Fragesatz) :

سره له دې چې په دې جملو کې فعل د جملې په سر کې راځي او داسې ښکاري چې دا جمله به يوه سواليه جمله وي، خو د جملې پای ته چې وکتل شي، هلته بيا د سوالي (?) په ځای يوه ندائيه (!) ليکل شوې وي. له بلې خوا په داسې جملو کې د (aber, doch, vielleicht) الفاظ هم کارول شوي وي. مثال:

Ist das schön!	دا څومره ښايسته دی
Ist das aber teuer geworden!	دا خو ډېر قيمته شوی دی
Wie mich das aufregt!	دا ما څومره په قهروي (يعني دا چې زښت ډېر مې په قهروي)
Was dieser arme Mann nicht alles erlebt hat!	په دې بدمرغه سړي باندې څه تېر شوي ندي!

په پښتو کې کله کله د جملې په سر کې د سوالي يو حرف راځي، لکه (ښنګه)، خو له (ښنګه) نه مطلب کومه پوښتنه نده، بلکي يوه ادعا ده چې مطلب يې (زښت ډېر) دی. د دې مطلب د واضح کولو لپاره به د بېلګي په توګه د موسيقی د استاد، محمد دين زاخېل د يو شعر يوه مصرع وګورو:

ښنګه مينه زما او ستا وه، ښنګه هېر شو له يو بل نه
زه خو ګل ستا د پېکي وم ښنګه پرېوتم اوربل نه

په پورتنی جمله کې (ښنګه مينه) د پوښتني په مانا نه بلکي د (ډېره مينه) په مانا کارول شوېده.

په جرمني ژبه کې هم لکه د پښتو په شان د جملو په سر کې کله کله سواليه الفاظ کارول کيږي، لکه: (was für ein, wie, was) چې په دې وجه لکه د هرې (w) سواليي جملې (w-Frage) په شان فعل د جملې په پای کې راځي. خو دې سره سره دا جملې سواليه جملې نه بلکي ندائيه جملې دي، له يوې خوا ځکه چې په پای کې يې سواليه (?) نښته، بلکي ندائيه (!) ده او له بلې خوا له اورېدونکي نه ځواب نه غوښتل کيږي. مثال:

Wie mich das aufregt!	دا ما ځومره په قهروي (يعني دا چې زښت ډېر مې په قهروي)
Was dieser arme Mann nicht alles erlebt hat!	په دې بدمرغه سړي باندې څه تېر شوي ندي! (يعني په ده باندې ډېرې سختې تېرې شوې دي)

③ د فرعي جملې يا (Nebensatz) په ډول:

په دې چې دا مبحث تر اوسه پورې لا تشريح شوی ندی او په راتلونکي مبحث کې په مفصل ډول تشريح کيږي، نو د بشپړتيا لپاره به اوس تش يو څو مثالونه وګورو:

Dass du das noch weißt!	دا دې لا په ياد دي!
Dass er das so gut gemacht hat!	دا چې دا يې دومره ښه کړی دی
Wie gut du das doch gemacht hast!	دا دې ځومره ښه کړی دی

Übungen: Wandeln Sie bitte folgende Paschtosätze in deutsche Ausrufesätze um!

۱- ته خو ډېر جګ شوی يې! ....
۲- ستا خولی ځومره ښايسته ده! ....
۳- ستا ګوته (لکه د واده ګوته) ځومره ښايسته ده! ....
۴- زما ځومره ډېر زړه کېدو چې له هغه سره مې پېژندګلوي شوې وای! ....
۵- دا ځومره ښاسته ورځ ده! ....
۶- دا دې ډېر ښه وکړو ! ....
۷- دلته ځومره ډېر ساړه دي! ....

Lösungen:

1. Du bist aber groß geworden! 2. Du hast aber einen hübschen Hut! 3. Was du für einen hübschen Ring hast! 4. Wie gern hätte ich ihn kennengelernt! 5. Ist das ein schöner Tag! 6. Das hast du aber gut gemacht! = Gut hast du das gemacht! 7. Hier ist es vielleicht kalt! = Kalt ist es hier!

Nebensätze فرعي جملې

فرعي جملې د مانا او مفهوم له اړخه نیمګړي جملې دي. دا په دې مانا چې فرعي جملې په یوازې ځان
ټول مطلب نشي بیانولی، نو ځکه یوې بلې جملې ته اړتیا لري چې هغه اصلي جمله ده.

Dass ihr hier seid, …	دا چې تاسو دلته یاست

پورتنۍ جمله چې یوه فرعي جمله ده، بالکل یوه نیمګړې جمله ده ، ځکه مطلب یې واضح ندی، نو کله چې
یوه اصلي جمله ورسره یوځای شي، نو جمله بشپړه او مطب یې واضح شي، په لاندې ډول:

Dass ihr hier seid, freut uns sehr.	دا چې تاسو دلته یاست، مونږ پرې ډېر خوښ یو

په پورتنۍ جملې کې د اصلي جملې په زیاتولو، یعني (مونږ پرې خوښ یو) مطلب واضح شو او جمله
بشپړه شوه. نو په دې اساس یوه اصلي جمله د فرعي جملې تشه ډکوي.

د فرعي جملې نورې ځانګړتیاوې:

① هره فرعي جمله یو فاعل او یو فعل ته اړتیا لري. که چېرته فاعل په اصلي او فرعي جمله کې همغه
یو کس وي، نو په فرعي جمله کې باید دا فاعل یوځل بیا یاد شي. مثال:

Ich sprang in den Fluss, als ich Hilferufe hörte.
کله چې ما د مرستې چیغې واورېدې، نو سیند ته مې ورټوپ کړو

په دې جمله کې (als ich Hilferufe hörte) یوه فرعي جمله ده. فاعل په دواړو جملو کې (ich) دی، نو
ځکه په دو همه برخه کې بیا تکرار شوی دی.

② ځینې فرعي جملې د تړاو په حرف یا (Konjunktion) پیلیږي، لکه (wenn, als, obwohl). مثال:

Als er nach Hause kam, …..	کله چې هغه کور ته راغی ….
Obwohl er nicht schwimmen konnte, ….	سره له دې چې هغه لامبو نشوه وهلی، ….

③ په فرعي جمله کې فاعل له ربطي حرف نه وروسته راځي. د فرعي جملې فعل د جملې په پای کې
راځي. په پورتنۍ جمله کې (kam + konnte) فعلونه دي چې د جملې په پای کې راغلي دي.

④ فرعي جملې کوی شي چې له اصلي جملې نه مخکې او هم وروسته راشي، مثال:

Er rief den Notdienst an, als er Hilfe brauchte.
هغه نوکریوال ته ټېلفون وکړو، کله چې د هغه مرستې ته پکار وه

په پورتنۍ جمله کې (als er Hilfe brauchte) یوه فرعي جمله ده چې د اصلي جملې نه وروسته راغلې
ده. کله چې یوه فرعي جمله د اصلي جملې نه مخکې راشي، نو د اصلي جملې فعل د کامې (,) نه وروسته
راځي او د فعل نه وروسته بیا فاعل یا (Subjekt) راځي. مثال:

Als er Hilfe brauchte, rief er den Notdienst an.
کله چې د هغه مرستې ته پکار وه، نو نوکرایوال ته یې ټېلفون وکړو.

فرعي جملې پخپله په څو ډولو دي:

1. Subjektsatz فاعلي جمله	2. Objektsatz مفعولي جمله	3. Adverbialsatz قیدیه جمله

4. Attributsatz د اسم د ځرنګوالي ښودونکي جمله	5. Prädikativsatz د فعل تشريح کوونکي جمله	

هره پورته ياده شوې مفعولي جمله بيا په ځو نورو برخو وېشل کيږي چې په لاندیني جدول کې د مثالونو سره ليدل کېدی شي. که چېرته د لاندینی جدول پوهېدل تاسو ته ګران وي، نو تاسو مه نهيلي کيږئ، د جدول نه وروسته دا مبحث يو ځل بيا په اسانه ډول تشريح شوی دی.

Subjektsatz فاعلي جمله	dass-Satz له (دا چې) سره جمله	Dass ihr hier seid, freut uns sehr. دا چې تاسو دلته ياست، مونږ ډېر خوښ يو
	ob-Satz له (دا چې آيا) سره جمله	Ob ich den Schlüssel wiederfinde, ist fraglich. دا چې زه به دا کيلي بېرته پيدا کړی شم، په دې کې شك دی
	w-Satz سواليه جمله	Wann wir ankommen werden, ist ungewiss. دا چې مونږ به کله ورسيږو، څرګنده نه ده
	Infinitivkonstruktion له مصدر سره فرعي جمله	Dir zu verzeihen, fiel mir schwer. ستا ښيل ما ته ګران وو
	uneingeleitet د نظر د اختلاف جمله	Es ist besser, du kommst noch einmal zurück. ښه به دا وي چې ته يو ځل بيا راشي
Objektsatz مفعولي جمله	dass-Satz له (دا چې) سره جمله	Wir verstehen, dass ihr uns nicht begleiten könnt. مونږ په دې پوهيږو چې تاسو مونږ نشئ بدرګه کولی
	ob-Satz له (دا چې آيا) سره جمله	Sie wissen nicht, ob sie auch eingeladen sind. هغوی نپوهيږي چې هغوی رابلل شويدي
	w-Satz سواليه جمله	Ich wundere mich, warum du erst so spät kommst. زه په دې تعجب کوم چې ته ولې دومره ناوخته راځې
	Infinitivkonstruktion له مصدر سره فرعي جمله	Wir bedauern, sie enttäuschen zu müssen. مونږ په دې تاسف کوو چې تاسو مأيوسوو
	uneingeleitet د نظر د اختلاف جمله	Er sagt, er habe keine Zeit. هغه وايي چې هغه وخت نه لري
	wie-Satz له (څنګه) سره جمله	Sie fühlte, wie ihre Kräfte nachließen. هغې پخپله احساسوله چې د هغې قوه څنګه مخ په کمېدو شوه
	Akkusativ mit Infinitiv له (Akkusativ) سره جمله	Er hörte mich die Treppe hinaufkommen. په زينو باندې مخ په پورته ختلو په وخت کې هغه زما غږ واورېد
	Temporalsatz د وخت د ښودلو جمله	Das Haus ist abgebrannt, während sie im Kino waren. کله چې هغوی په سينما کې وو، کور اور واخيست
	Lokalsatz د ځای ښودلو جمله	Bleib, wo du bist! چېرته چې يې، همغلته پاتې شه
	Modalsatz د (څه شان) ښکاره کولو	Er hat sie gekränkt, indem er sie einfach negierte. په دې چې هغه هغې ته منفي ځواب ورکړو

	جمله	نو هغه يي خجالته کړه
Adverbialsatz قیدیه جمله	Begründungssatz د دلیل وړاندي کولو جمله	Sie spielen im Haus, weil es regnet. په دې چې باران دی، هغوی په کور کې لوبې کوي
	Bedingungssatz د شرط ایښودلو جمله	Du wirst bald wieder gesund sein, wenn du gut für dich sorgst. که ته د ځان ښه غم وکړې، نو لنډ وخت وروسته به ښه شوی واوسې
	Einräumungssatz له (سره له دې) سره جمله	Er ging schwimmen, obwohl er eine leichte Grippe hatte. سره له دې چې هغه لږ څه زکام و هلې و، هغه بيا هم لامبو ته ولاړ
	Folgesatz د یو علت ښودلو لپاره جمله	Er hatte die Grippe, sodass er das Treffen absagen musste. هغه زکام نیولی و، نو په دې وجه هغه له لیده کاته (ملاقات) نه تېر شو
	Zwecksatz د یو هدف د بیانولو جمله	Ich schreibe alles auf, damit ich es nicht vergesse. د دې لپاره چې هېر مې نشي، نو زه هر څه لیکم
	Adversativsatz له ګرامري قید سره جمله	Heute scheint die Sonne, während es gestern geregnet hat. په داسې حال چې نن لمر دی، پرون باران و
	Partizipialkonstruktion له Partizip سره جمله	In Paris angekommen, suchten wir ein Hotel. پاریس ته د رسېدو سره مونږ یو هوټل ولټو
Attributsatz د ځرنګوالي ښودلو جمله	Relativsatz د تړاو ورکولو جمله	Das Haus, das dort drüben steht, gehört meinem Großvater. هغه کور چې هلته ولاړ دی، زما د نیکه دی
	Partizipialkonstruktion له Partizip سره جمله	Der Sänger, in Deutschland geboren, wurde in Amerika ein Star. هغه سندرغاړی چې په جرمني کې زیږېدلی دی، په امریکه کې د ستوري درجې ته ورسېد
Prädikativsatz د فعل تشریح کوونکې جمله		Diese Wohnung ist, was ich schon immer suchte. دا استوګنځی هغسې دی چې ما تل لټوه
weiterführender Nebensatz		Er hat uns eingeladen, was uns sehr freut. هغه مونږ ته بلنه راکړه چې پرې ډېر خوښ شولو

Der Subjektsatz فاعلي جمله

فاعلي جملې هغه شان فرعي جملې دي چې د جملې په مهمې یا په لومړنۍ برخه کې د فاعل وظيفه ورپه غاړه ده. فاعلي جملې په دې شان دي:

dass-Satz

د (dass-Satz) جملې داسې جملې دي چې په هغو کې د یو (Nominativ) او یا د (Akkusativ) او یا د یو ضمیر او یا (Präposition) په ځای یوه جمله کارول کیږي چې په (dass) پیل کیږي، خو په دې شرط چې په دې جمله کې یو کس یا یو شی تشریح نشي بلکې یو عمل یا یوه پېښه یا یو کار بیان شي. له (dass) سره جملې هغه وخت جوړیږي چې یوه موضوع څرګنده وي او یو څوك د یوې موضوع په برخه کې ډاډمن وي. که چېرته یوچا ته یوه موضوع څرګنده نه وي او پوښتنه ورته پیدا شي، نو داسې جملې بیا په (ob-Satz) جوړیږي چې دا به وروسته په دوهمه برخه کې ووینو. اوس به د (dass-Satz) یو څو مثالونه ووینو:

Ich weiß das schon.	زه په دې پوهېږم

دا جمله یوه اصلي جمله (Hauptsatz) ده. په دې کې یاد شوي چې زه په دې پوهېږم. دلته (das) د دې شي او یا (په دې) مانا لري. خو دا یاد نشول چې زه په څه شي پوهېږم. خو کله چې دا مطلب چې (زه په څه شي پوهېږم) تشریح شي، نو دا تشریحات یې بیا په یوې فرعي جملې کې راځي چې هغه بیا په (dass) پیلیږي، یعنې دا چې د (das) له یو (s) نه دوه (ss) جوړیږي، یعني (dass) ورنه جوړیږي. نو اوس به له دې نه خبر شو چې (زه په دې پوهېږم) مطلب له څه شي نه دی. زه په څه شي پوهېږم.

Ich weiß schon, dass mein Bruder den Mathetest mit „sehr gut“ bestanden hat. زه په دې پوهېږم چې زما ورور د ریاضي په ازموینه کې په ډېره ښه نمره بریالی شو	

نو څنګه چې په پورتنۍ جمله کې لیدل کیږي، د جملې مطلب د (dass-Satz) په جمله کې تشریح شوی دی. نو په دې باندې اوس مونږ پوه شولو چې هره جمله چې په (dass) پیل شي او یوه موضوع څرګنده کړي، نو هغې ته (dass-Satz) وایي. نور مثالونه:

Dass du recht hast, wird bezweifelt.	دا چې ستا خبره ریښتیا ده، پرې شك دی
Es freut uns sehr, dass ihr hier seid.	مونږ ډېر خوښ یو چې تاسو دلته یاست

د (dass-Satz) جملې په مختلفو ډولو جوړېدی شي: د (Nominativ) سره، د (Akkusativ) سره، د (Präposition) سره او د مصدري جملو یا د (Infinitivkonstruktion) سره چې په لاندې برخه کې یې هر یو بېل بېل وینو.

① له (Nominativ) سره د (dass-Satz) جمله:

Zwei Hauptsätze	ein Nebensatz als „dass-Satz“
Mein Freund kommt immer zu spät zur Arbeit. Das gefällt mir nicht. زما ملګری تل کار ته ناوخته راځي. دا زما نه خوښیږي	Dass mein Freund immer zu spät zur Arbeit kommt, gefällt mir nicht. دا چې زما ملګری تل کار ته ناوخته راځي، دا زما نه خوښیږي.
Jemand ist im Zimmer gewesen. Ich sah es. کوم څوك په کوټه کې و. دا ما ولیدل	Ich sah, dass jemand im Zimmer gewesen war. ما ولیدل چې کوم څوك په کوټه کې و

Übungen: Bilden Sie bitte „dass-Sätze“!

1. Es wird wärmer. Es ist nicht angenehm. هوا تودیږي. دا په سړي ښه نه لږیږي
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
2. Jemand raucht im Büro. Es ist nicht erlaubt.
   کوم څوك په دفتر کې سګرټ څکوي، دې ته اجازه نشته
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
3. Du bist schon wieder verliebt. Es freut mich nicht.
   ته بیا مین شوې. په دې باندې زه خوښ نه یم
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
4. Du räumst dein Zimmer auf. Es gefällt mir. ته خپله کوټه راټولوې. دا مې خوښیږي
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
5. Der faule Mitarbeiter ist entlassen worden. Es ist mir egal.
   دا لټ همکار له کاره وشړل شو. دا ما لپاره بې تفاوته ده
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
6. Du hast deinen Job verloren. Es tut mir leid.
   تا خپل کار له لاسه ورکړو. په دې باندې زه خواشینی یم
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
7. Sie helfen ihm. Es ist nicht nötig. تاسو له هغه سره مرسته کوئ. دې ته څه اړتیا نشته
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
8. Du willst mehr Gehalt haben. Das geht nicht.
   ته له دې نه هم ډېر معاش غواړې. دا نشي کېدی
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
9. Du bist vom Unfallort weggelaufen. Das steht schon mal fest.
   ته د ټکر له ځایه وتښتېدلې. دا خو څرګنده ده
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
10. Der Hund bellt sehr laut. Man kann ihn aus der Ferne hören.
    سپی ډېر په زوره غاپي. سړی د هغه غږ له لیرې نه اورېدلی شي
    Dass-Satz: ……………………………………………………………………
11. Man muss aufpassen. Sonst verbrennt man in der Sonne.
    سړی باید پام ونیسي. او که نه نو په لمر کې د سړي پوستکی سوځي
    Dass-Satz: ……………………………………………………………………
12. Er wird morgen verhaftet. Stimmt es? هغه سبا بندي کیږي. دا ریښتیا ده؟
    Dass-Satz: ……………………………………………………………………
13. Er ist krank. Es verwundert mich nicht. هغه ناروغ دی. زه دې ته هك اریان پاتې نه یم
    Dass-Satz: ……………………………………………………………………

Lösungen:

1. Es ist nicht angenehm, dass es wärmer wird.
2. Es ist nicht erlaubt, dass man im Büro raucht.
3. Es freut mich nicht, dass du wieder verliebt bist.
4. Es gefällt mir, dass du dein Zimmer aufräumst.
5. Es ist mir egal, dass der faule Mitarbeiter entlassen worden ist.
6. Es tut mir Leid, dass du deinen Job verloren hast.

7. Ist es nicht nötig, dass Sie ihm helfen?
8. Das geht nicht, dass du noch mehr Gehalt haben willst.
9. Dass du vom Unfallort weggelaufen bist, steht schon mal fest.
10. Der Hund bellt so laut, dass man ihn aus der Ferne hören kann.
11. Man muss aufpassen, dass man in der Sonne nicht verbrennt.
12. Stimmt es, dass er morgen verhaftet wird?
13. Es verwundert mich nicht, dass er krank ist.

② له (Akkusativ) سره د (dass-Satz) جمله:

Zwei Hauptsätze	ein Nebensatz als „dass-Satz“
Mein Nachbar arbeitet im Garten. Ich sehe es. زما ګاونډی په حویلی کې کار کوي. زه دا وینم	Ich sehe, dass mein Nachbar im Garten arbeitet. زه وینم چې زما ګاونډی په حویلی کې دی
Du hast den Baum gefällt. Das hat dein Bruder behauptet. تا دا ونه ووهله. ستا وررور دا ادعا وکړه	Dein Bruder hat behauptet, dass du den Baum gefällt hast. ستا وررور ادعا وکړه چې تا دا ونه ووهله

Übungen: Bilden Sie bitte dass-Sätze!

1. Du bist ein Genie. Das habe ich immer gesagt. ته يو نابغه يې. دا ما تل ويلي دي
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
2. Die Umwelt ist schon verschmutzt. Hast du den Artikel gelesen?
   چاپېريال ناولي شويدي. تا دا مضمون لوستی دی؟
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
3. Du hast ihn ganz fest mit der Faust ins Gesicht geschlagen. Er wurde sofort ohnmächtig. تا هغه په سوك ډېر كلك په مخ ووهو. هغه سمدلاسه بې هوښه شو
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
4. Du hast ein neues Haus gekauft. Das erzählt jeder im Dorf.
   تا يو نوی كور په بيه واخيست. دا خبره هر څوك په كلي كې كوي
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
5. Sie essen alles sehr langsam. Sie werden ihren Zug bestimmt verpassen. تاسو هرڅه ډېر په كراره خوري. له تاسو نه به اورګاډی هرومرو ولاړ شي
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
6. Er hat den Tee sehr heiß getrunken. Er hat sich die Zunge verbrüht.
   هغه چاى ډېر تود وڅښو. د هغه ژبه وسوځېدله
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
7. Er drückte mir die Hand sehr fest. Ich hatte zwei Tage danach noch Schmerzen. هغه زما لاس ډېر ټينګ وخپبښو. له هغې نه وروسته زه دوه ورځې په درد وم
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………
8. Sie kommt morgen nicht. Das wusste ich nicht. هغه سبا نه راځي. زه په دې نيوهېدم
   Dass-Satz: ……………………………………………………………………

9. Er warf den Ball sehr weit weg. Ich konnte ihn gar nicht erreichen.

هغه توپ ډېر ليرې وغورځو. ما نشو کولی چې ويې نيسم

Dass-Satz: ……………………………………………………………………

10. Du hast die Suppe sehr versalzen. Man kann sie gar nicht essen.

تا په ښوروا کې ډېره مالګه اچولې ده. سړی يې هېڅ خوړلی نشي

Dass-Satz: ……………………..……..……………………………………………

Lösungen:

1. Ich habe immer gesagt, dass du ein Genie bist.
2. Hast du den Artikel gelesen, dass die Umwelt schon verschmutzt ist.
3. Du hast ihn mit der Faust so fest ins Gesicht geschlagen, dass er sofort ohnmächtig wurde.
4. Das erzählt jeder im Dorf, dass du ein neues Haus gekauft hast.
5. Sie essen alles so langsam, dass Sie ihren Zug bestimmt verpassen werden.
6. Er hat den Tee so heiß getrunken, dass er sich die Zunge verbrüht hat.
7. Er drückte mir die Hand so fest, dass ich zwei Tage danach noch Schmerzen hatte.
8. Ich wusste nicht, dass sie morgen nicht kommt.
9. Er warf den Ball so weit weg, dass ich ihn gar nicht erreichen konnte.
10. Du hast die Suppe so versalzen, dass man sie gar nicht essen kann.

③ له يو (Präposition) سره د (dass-Satz) جمله:

Zwei Hauptsätze	ein Nebensatz als „dass-Satz“
Der Bus kommt endlich. ايله په ايله چې سروېس راځي Ich warte darauf. زه ورته په انتظار يم	Ich warte darauf, dass der Bus endlich kommt. زه دې ته په انتظار يم چې سروېس آخر راشي
Jetzt haben wir Gott sei Dank Ferien. Darauf haben wir uns schon lange gefreut. شکر خدايه چې اوس زمونږ رخصتي ده. مونږ ورته د ډېر وخت راهيسي خوشحاله وو	Wir haben uns schon lange darauf gefreut, dass wir Ferien haben. مونږ له ډېر وخت راهيسي دې ته خوشحاله وو چې زمونږ رخصتي راځي

Übungen: Bilden Sie bitte dass-Sätze!

1. Du wirst in der Prüfung durchfallen. Davor habe ich Angst.

ته به په ازموينه کې پاتې راشې. له دې نه زه دارېږم

Dass-Satz: ……………………………………………………………………

2. Er hat dir geholfen. Hast du dich bei ihm dafür bedankt?

هغه له تا سره مرسته وکړه. تا له هغه نه مننه وکړه؟

Dass-Satz: ……………………………………………………………………

3. Du hast ihm das Leben gerettet. Das ist der Dank dafür.

تا د هغه ژوند وژغورو. دا د هغې بدل دی

Dass-Satz: ……………………………………………………………………

4. Ich helfe ihm. Er hat sich darauf verlassen.
زه له هغه سره مرسته کوم. هغه پرې اعتماد وکړو
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
5. Du hast den selben Fehler wieder gemacht. Ich habe mich darüber geärgert.
همدغه يوه غلطي تا بيا وکړه. زه په دې باندې په غصه شوم
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
6. Du bist auch nur ein Mensch. Denk daran. ته هم يو انسان يې. ته دې ته فکر وکړه
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
7. Dieser Plan bedeutet deinen Ruin. Hast du darüber nachgedacht?
دا پلان ستا د بربادۍ مانا لري. تا په دې برخه کې چورت وهلی دی؟
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
8. Er hat die Prüfung bestanden. Er war sehr stolz darauf.
هغه په ازموينه کې بريالی شو. هغه پرې وياړ وکړو
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
9. Hier gibt es viele Taschendiebe. Er warnte uns davor.
دلته ډېر ګنډکپان (کيسه بران) دي. هغه مونږ له دې نه خبر کړلو
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
10. In seinem Zimmer wird nicht geraucht. Er besteht darauf.
د هغه په کوټه کې سګرټ څکولو ته اجازه نشته. هغه په دې ټينګار وکړو
Dass-Satz: ……………………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich habe davor Angst, dass du in der Prüfung durchfällst.
2. Hast du dich bei ihm dafür bedankt, dass er dir geholfen hat.
3. Das ist der Dank dafür, dass du ihm das Leben gerettet hast.
4. Er hat sich darauf verlassen, dass ich ihm helfe.
5. Ich habe mich darüber geärgert, dass du den selben Fehler wieder gemacht hast.
6. Denk daran, dass du auch nur ein Mensch bist.
7. Hast du darüber nachgedacht, dass dieser Plan deinen Ruin bedeutet?
8. Er war sehr stolz darauf, dass er die Prüfung bestanden hatte.
9. Er warnte uns davor, dass es hier viele Taschendiebe gibt.
10. Er besteht darauf, dass in seinem Zimmer nicht geraucht wird.

④ د مصدري جملو په ډول dass-Satz und Infinitivkonstruktion

يو (dass-Satz) کېدی شي چې د يو (Infinitivsatz) يا مصدري جملې په ځای راشي. مثال:

Infinitivsatz	„dass-Satz"
Ich habe die Gewissheit, die Aufgabe bewältigen zu können. زه ډاډمن يم چې وظيفه به سرته ورسولی شم	Ich habe die Gewissheit, dass ich die Aufgabe bewältigen kann. زه ډاډمن يم چې زه به دا وظيفه سرته ورسولی شم

Du kannst sicher sein, morgen nach Amerika fliegen zu können. ته مطمئن اوسېدی شي چې سبا به امریکې ته ستا الوتنه وشي	Du kannst sicher sein, dass du morgen nach Amerika fliegen kannst. ته مطمئن اوسه چې ته به سبا وکړی شې چې امریکې ته په الوتکه کې ولاړ شي

Übungen: Bilden Sie bitte „dass-Sätze“

1. Ich befürchte, Sie beleidigt zu haben.
زه په دې ډارېږم، چې تاسو ته مې په تېته سترګه کتلي وي
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
2. Ich habe die Befürchtung, dort unerwünscht zu sein.
زه په دې ډارېږم، چې هلته نابللی واوسم
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
3. Sie erlauben den Kindern, nach der Schule draußen zu spielen.
هغوی ماشومانو ته اجازه ورکوي، چې له ښوونځي نه وروسته بهر لوبې وکړي
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
4. Es freut mich, euch hier zu sehen. زه په دې خوښ یم، چې تاسو دلته وینم
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
5. Ich hoffe, die Prüfung bestehen zu können.
زه هیله کوم، چې په ازموینه کې بریالی شم
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
6. Ich hoffe, dich bald wiederzusehen. زه هیله کوم، چې تا په لنډو کې وګورم
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
7. Er hat mir versprochen, mir bei der schwierigen Arbeit zu helfen.
هغه ماته دا وعده راکړېده، چې له ما سره به سختو وظیفو کې به مرسته وکړي
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
8. Bemüh dich darum, auf eigenen Füßen zu stehen.
ته دې ته کوښښ وکړه، چې پخپلو پښو ودرېږې
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
9. Es ist uns eine Freude, Sie hier begrüßen zu dürfen.
دا مونږ ته د خوشحالۍ ځای دی، چې تاسو ته دلته ستړي مشي ووېلی شو
Dass-Satz: ……………………………………………………………………
10. Er befürchtet, entlassen zu werden. هغه له دې نه ډارېږي، چې له کاره به وشړل شي
Dass-Satz: ……………………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich fürchte, dass ich Sie beleidigt habe.
2. Ich habe die Befürchtung, dass ich dort unerwünscht bin.
3. Sie erlauben den Kindern, dass sie nach der Schule draußen spielen.
4. Es freut mich, dass ich euch hier sehe.
5. Ich hoffe, dass ich die Prüfung bestehen kann.
6. Ich hoffe, dass ich dich bald wiedersehe.
7. Er hat mir versprochen, dass er mir bei der schwierigen Arbeit hilft.
8. Bemüh dich darum, dass du auf eigenen Füßen stehst.

9. Es ist uns eine Freude, dass wir Sie hier begrüßen dürfen.
10. Er befürchtet, dass er entlassen wird.

یادونه	د (dass-Satz) جملې له هر فعل سره نشي راتلی، بلکې د ځینو ځینو فعلونو سره راځي چې مشهور فعلونه يې په دې لاندې برخه کې ليکل شوي او په جملو کې استعمال شويدي:

Infinitiv	Hauptsatz „dass"-Satz als Akkusativ-Ergänzung
annehmen په يو نظر اوسېدل	Dein Chef nimmt an, dass du heute mit Fieber im Bett liegst. ستا آمر په دې نظر دی چې ته نن تبې نيولی په کټ کې پروت يې
befürchten ډار درلودل	Ich befürchte, dass ein Klimawandel nicht mehr zu stoppen ist. زما دا ډار دی چې د اقليم د بدلون مخه نور نيول کېدی نشي
behaupten ادعا کول	Wer behauptet, dass der Direktor das Geld unterschlagen hat? څوك ادعا کوي چې مدير د پيسو سره درغلي کړې ده؟
denken فکر کول	Ich denke, dass du etwas gegen dein Übergewicht tun solltest. زه فکر کوم چې ته بايد د خپل ډېر وزن په وړاندې يو څه وکړې
erwarten von توقع کول	Ich erwarte von dir, dass du in der Schule fleißig bist. زه له تا نه دا توقع کوم چې ته په ښوونځي کې زيار وباسې
erzählen ويل، کيسه کول	Ich habe mir erzählen lassen , dass du lange krank warst. ما ته يو چا وويل چې ته ډېر وخت ناروغ وې
glauben باور کول	Man glaubt, dass es auf dem Mars Wasser geben könnte. داسې باور کيږي چې په مريخ کې کېدی شي چې اوبه به وي
hören اورېدل	Ich hörte es an ihrem Ton, dass etwas nicht in Ordnung war. زه د هغې په غږ پوه شوم چې يو څه سم ندی
hoffen هيله درلودل	Ich hoffe, dass du bald kommst. زه هيله لرم چې ته ژر راشې
meinen فکر کول	Ich meine, dass das anders war. زه په دې فکر يم چې دا بل شان و
mitteilen رپوټ ورکول	Es wurde mitgeteilt, dass beim Schusswechsel eine Geisel verletzt wurde. داسې رپوټ ورکړل شو چې په ډزو کې يو يرغمل ټپي شويدی
sagen ويل	Ich sage nicht, dass er es mit Absicht getan hat. زه دا نه وايم چې هغه دا کار قصداً کړی دی
sehen ليدل، کتل	Siehst du nun, dass ich doch recht hatte? ته ګورې چې زما خبره رېښتيا وه
vergessen هېرېدل، هېرول	Ich habe vergessen, dass unser Lehrer heute Geburtstag hat. زما هېر شول چې نن زمونږ د ښوونکي کليزه ده
verlangen von د يو چا نه غوښتل	Ich verlange von dir, dass du dich in der Schule mehr anstrengst. زه له تا نه دا غواړم چې په ښوونځي کې زيار وباسې
vermuten حدس وهل	Es wird vermutet, dass sich der Dieb noch in der Stadt aufhält. داسې حدس وهل کيږي چې غل به لا په ښار کې وي
versprechen ژمنه ، وعده کول	Versprich mir, dass du aufpasst! ته له ما سره دا ژمنه وکړه چې ته به خپل پام نيسې
wissen پوهېدل	Ich weiß, dass ich nichts weiß. زه پوهېږم چې په هېڅ نپوهېږم
wünschen هيله کول	Wir wünschen, dass der Vertrag unterzeichnet wird. مونږ دا هيله کوو چې قرارداد لاسليك شي

Übungen: Ergänzen Sie die fehlenden dass-Sätze:

1. Vokabeln muss man auswendig lernen. لغات باید سړی له یاده زده کړي
   Sie weiß, ………………………………………………………………………
   هغه په دې پوهیږي چې ...
2. Durch die Arbeit ist sie ganz müde geworden.
   هغه په کار باندې ډېره ستړې شوېده
   Du weißt nicht, dass …………….…………….……………
   ته په دې نپوهېږې چې ...
3. Sein kleiner Sohn kann jetzt Französisch sprechen.
   د هغه وړوکې زوی اوس فرانسوي غږېدی شي
   Er ist stolz darauf, dass ……………………………………………………
   هغه په دې ویاړي چې ...
4. Unsere Verwandten haben ein Haus gebaut. زمونږ خپلوانو یو کور اباد کړو
   Er berichtet, dass ……………………………….………………………..…
   هغه رپوټ ورکوي چې ...
5. Es wird gleich regnen. په همدې شېبه کې به باران وشي.
   Ich bin mir sicher, dass ……………….....…………………………………
   زه بالکل متیقن یم چې ...
6. Du hast die Prüfung bestanden. ته په ازموینه کې بریالی شوې
   Es ist toll, dass ……………………………………………………
   دا خو ډېر ښه دی چې ...
7. Wir können uns bald wieder bei mir treffen.
   مونږ کوی شو چې په لنډو کې یو بل بیا زما په کور کې وګورو
   Es freut mich, dass …………………………………………………………
   زه په دې خوښ یم چې ...
8. Es ist kein Tee mehr in dieser Kanne. په دې چاینك کې هېڅ چای نشته
   Niemand weiß, dass ……………...……………………………
   هېڅ څوك په دې نپوهیږي چې ...
9. Du hast die Fahrprüfung geschafft. ته د ډریورۍ په ازموینه کې بریالی شوې
   Ich finde es klasse, dass ………………………………………………………
   زما په نظر دا ډېر ښه کار دی چې ...
10. Sie sind morgen verabredet. هغوی سبا وعده کړېده
    Sie sagen, dass ………………………...………………………………
    هغوی وایي چې ...
11. Er kann zum Konzert nicht kommen. هغه کنسرت ته نشي راتلی
    Es ist schade, dass ……………………………..……………………………
    دا د خواشیني ځای دی چې ...
12. Die Bank hat die Kunden um viele Millionen Euro betrogen.
    بانك د خپلو مشتریانو سره د ډېرو میلیونو په کچه درغلي وکړه
    Dass ……………………………………………………… ist ein Skandal.
    دا یو ډېر بد کار دی چې ..

13. Ihr habt das Spiel nicht gewonnen. تاسو لوبه ونه ګټله
Dass ……………………………………………………, war mir schon klar.
دا چې تاسو لوبه ونه ګټله، ...

14. In der Schweiz sind die Preise höher als in Deutschland.
په سویس کې نرخونه د جرمني په پرتله لوړ دي
Wir wissen, dass ……………………………………………………
مونږ په دې پوهیږو چې ...

15. Die Jugend macht immer weniger Sport. ځوانان ورځ په ورځ لږ سپورټ کوي
Dass ……………………………………………………, ist ein Problem.
دا یوه ستونځه ده چې ...

Lösungen:

1. Sie weiß, dass man Vokabeln auswendig lernen muss.
2. Du weißt nicht, dass sie durch die Arbeit ganz müde geworden ist.
3. Er ist stolz darauf, dass sein kleiner Sohn jetzt Französisch sprechen kann.
4. Er berichtet, dass unsere Verwandten ein Haus gebaut haben.
5. Ich bin mir sicher, dass es gleich regnen wird.
6. Es ist toll, dass du die Prüfung bestanden hast.
7. Es freut mich, dass wir uns bald wieder bei mir treffen können.
8. Niemand weiß, dass kein Tee mehr in dieser Kanne ist.
9. Ich finde es klasse, dass du die Fahrprüfung geschafft hast.
10. Sie sagen, dass sie morgen verabredet sind.
11. Es ist schade, dass er zum Konzert nicht kommen kann.
12. Dass der Bankvorstand die Kunden um viele Millionen Euro betrogen hat, ist ein Skandal.
13. Dass ihr das Spiel nicht gewonnen habt, war mir schon klar.
14. Wir wissen, dass in der Schweiz die Preise höher sind als in Deutschland.
15. Dass die Jugend immer weniger Sport macht, ist ein Problem.

Mit *ob* eingeleiteter Nebensatz (ob-Satz)
هغه جمله چې په ړومبۍ برخه کې یې (ob) راشي

د لغت په لحاظ (ob) (آیا) ته وایي. د (ob-Satz) له جملې نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې یوه خبره یا یو مطلب څرګند نه وي او سړي ته یو شك پیدا شي چې دا شی همداسي دی او که ندی، دا شی به وشي او که وبه نه شي، دا به ریښتیا وي او که ریښتیا به نه وي او داسي نور.

Ob-Satz bei Entscheidungsfrage, Unsicherheit, Zweifel
د (ob-Satz) جمله د فیصلې، د نه ډاډمنۍ او یا د یو شك په حالت کې

یوه (ob-Satz) جمله زیاتره وخت د یوې غیرمستقیمي پوښتني سره سمون خوري. دا په دې مانا چې د دې غیرمستقیمي جملې نه یوه مستقیمه جمله جوړېدلی شي. په لاندینو جملو کې لومړنۍ جملې مستقیمي جملې او د وهمنۍ جملې چې له (ob) سره دي، غیر مستقیمي جملې دي چې وروباندې یوه پوښتنه کیږي.

Er fragte mich: „Kannst du kommen?“	هغه له ما نه پوښتنه وکړه : ته راتلی شې؟
Er fragte mich, ob ich kommen kann.	هغه له ما نه پوښتنه وکړه چې زه راتلی شم

Ich erkundigte mich: „Ist dein Vater wieder gesund?“
ما پوښتنه وکړه : ستا پلار بېرته روغ شوی دی؟
Ich erkundigte mich, ob sein Vater wieder gesund war.
ما پوښتنه وکړه چې د هغه پلار بېرته روغ شوی دی

Er dachte nach: „Habe ich das Gas abgestellt?“ هغه چورت ووهو: ما غاز بند کړی دی؟
Er dachte nach, ob er das Gas abgestellt hatte.
هغه چورت ووهو، چې هغه غاز بند کړی دی او که نه

یوه (ob-Satz) جمله له داسې غیرمستقیمې جملې سره سمون خوري چې سمدلاسه په یوې مستقیمې جملې نشي بدلېدلی. د غیرمستقیمې جملې د جوړولو لپاره به یو بل څه ورسره اضافه کیږي. د مثال په توګه دا لاندینی جمله یوه غیرمستقیمه جمله ده چې سمدلاسه په مستقیمې جملې نه بدلیږي او د بدلولو لپاره به ضرور (die Antwort auf die Frage) ورسره زیاتیږي، په دې ډول:

Bitte teilen Sie uns mit, ob Sie an der Konferenz teilnehmen.
Bitte teilen Sie uns die تاسو موږ ته احوال راکړئ چې تاسو په کنفرانس کې ګډون کوئ او که نه
تاسو موږ ته ديAntwort auf die Frage mit: „Nehmen Sie an der Konferenz teil?“
سوال ته ځواب راکړئ چې: تاسو په کنفرانس کې ګډون کوئ او که نه؟

Niemand weiß, ob heute noch ein Zug fährt.
هېڅ څوك نیوهیري چې نن یو اورګاډي ځي او که نه
Niemand weiß die Antwort auf die Frage: „Fährt heute noch ein Zug?“
هېڅ څوك دې پوښتنې ته یو ځواب نلري چې : نن یو اورګاډی ځي؟ (دا یوه مستقیمه پوښتنه ده)

یوه (ob-Satz) جمله د دې لپاره هم کارول کېدی شي چې له دوه مختلفو امکاناتو نه یو امکان غوره شي، مثالونه:

Es ist nicht egal, ob du die Wahrheit sagst oder nicht.
دا بې تفاوته نده چې ته واقعیت وایې او که نه

Es ist mir ganz egal, ob du kommst oder nicht.
دا له ما لپاره بالکل بې تفاوته ده چې ته راځې او که نه راځې

له لاندینو فعلونو سره ډېر وخت (ob-Satz) جوړېدی شي

Infinitiv	Ob-Satz
keine Ahnung haben هېڅ خبر نه اوسېدل	Ich habe keine Ahnung, ob sie verheiratet ist. زه هېڅ خبر نه یم چې هغې واده کړېدی او که نه
sich fragen له ځانه پوښتل	Ich frage mich, ob er körperlich gesund ist. زه له ځانه پوښتم چې هغه جسماً روغ دی او که نه
nachforschen پلټنه کول	Warum forschst du nicht nach, ob er das Geld gestohlen hat. ته ولې پلټنه نه کوې چې هغه دا پیسې غلا کړې دي او که نه
prüfen ازمایل، امتحانول	Er prüfte mit dem Finger, ob das Wasser heiß war. هغه په ګوته وازمایل چې دا اوبه تودې وې او که نه

Übungen:

1. Haben die Geschäfte morgen geöffnet? مغازې سبا پرانیستي دي؟
   Ich bin mir nicht sicher, ...
   زه متیقن نه یم چې مغازې به د یکشنبې په ورځ پرانیستي وي
2. Stammt sein Vater aus England ? د هغه پلارله انګلستان نه دی؟
   Ich weiß nicht, ... زه نپوهېږم چې د هغه پلار له انګلستان نه دی او که نه
3. Hat er geraucht? هغه سګرټ څکولي دي؟
   Ich verrate dir nicht, ...
   دا راز زه تا ته نه وایم چې هغه سګرټ څکولي دي او که نه
4. Sprechen sie über uns? هغوی زمونږ په برخه کې خبرې کوي
   Ich verstehe nicht, ...
   زه نپوهېږم چې هغوی زمونږ په برخه کې خبرې کوي
5. Ist er ein guter oder ein schlechter Mensch?
   هغه یو ښه انسان دی او که بد انسان دی
   Ich möchte nicht darüber urteilen, ...
   زه په دې برخه کې څه قضاوت نه غواړم وکړم چې هغه ښه انسان دی او که بد

Lösungen:

1. ob die Geschäfte morgen geöffnet haben. 2. ob sein Vater aus England stammt. 3. ob er geraucht hat. 4. ob sie über uns sprechen. 5. ob er ein guter Mensch ist oder ein schlechter.

W-Satz (Mit Fragewort eingeleiteter Nebensatz) د پوښتنو کولو جمله

یوه سوالیه جمله هغه وخت کارول کیږي چې سړی یوه پوښتنه ولري، په یو څه ډاډمن نه وي او یا په یو څه شك ولري. نو د پوښتنو لپاره ډېر سوالیه ضمیرونه شته چې ټول په (w) پیل کیږي او هغه دا دي:

wer څوك ، چا	wo چېرته، په کوم ځای کې	wann کله، په کوم وخت کې	wonach له څه شي نه وروسته
was څه ، څه شی	woher له کومه ځایه	wozu د څه لپاره	wem چا ته
wen څوك	wie څنګه، څرنګه	worauf د څه دپاسه	wohin کوم ځای ته
wovor له څه شي نه مخکې، له څه شي نه	worüber د څه شي په برخه کې ، د څه دپاسه	womit په څه باندې، په څه شي	wobei د څه شي په ملتیا کې، په څه شي کې
wessen د چا	warum ولې	wieso ولې ، څنګه	wie viel څومره

یوه (W-Satz) جمله زیاتره وخت یوه غیرمستقیمه جمله ده چې په مستقیمه جمله بدلیدلی شي. سوالیه ضمیر په دواړو جملو کې همغه یو ضمیر پاتې کیږي، مثال:

Sie fragte mich, wovon ich rede. هغې له ما نه پوښتنه وکړه چې زه د څه شي په برخه کې غږېږم
= Sie fragt mich: „Wovon redest du?“ هغې له ما نه پوښتنه وکړه : ته د څه شي په برخه کې غږېږې؟
Ich erkundigte mich, wie viel der Wagen kostet. ما پوښتنه وکړه چې د دې موټر بیه به څو وي

= Ich erkundigte mich: „Wie viel kostet der Wagen?“
ما پوښتنه وکړه : د دې موټر بيه څو ده؟

په پورتنيو جملو کې د پوښتني ضميرونه په مستقيمه او غېر مستقيمه جمله کې همغه يو دي، يعني په لومړۍ جمله کې (wovon) او په دوهمه جمله کې (wie viel) دی.

يوه (W-Satz) جمله کېدی شي چې داسې يوه غير مستقيمه جمله وي چې سمدلاسه په مستقيمه جمله نشي بدليدلی. د بدلولو لپاره يې بايد يو بل څه ورسره ورګډ شي. مثال:

Bitte teilen Sie uns mit, wann Sie unser Haus verlassen.
تاسو مونږ ته احوال راکړئ چې تاسو کله زمونږ له کوره وځئ؟
= Bitte teilen Sie uns die Antwort auf die Frage mit: „Wann verlassen Sie unser Haus?“
تاسو زمونږ دې پوښتني ته احوال راکړئ : تاسو څومره وخت په فرنکفورت کې پاتي کېږئ؟
Niemand weiß, wann der letzte Zug fährt.
هېڅ څوك نپوهيږي چې وروستی اورګاډی کله ځي
= Niemand weiß die Antwort auf die Frage: „Wann fährt der letzte Zug?“
هېڅ څوك دې پوښتني ته يو ځواب نلري : وروستی اورګاډی کله ځي؟

يوه (W-Satz) جمله د دې لپاره هم کارول کيږي چې د څو امکاناتو تر مينځ يو امکان غوره شي، لکه:

Es ist wichtig, wann du ihm die Wahrheit sagst.
دا مهمه ده چې ته ورته کوم وخت واقعيت وايي (په دې جمله کې څرګنده ده چې واقعيت بايد وويل شي.
خو د واقعيت د ويلو لپاره مختلف امکانات موجود دي چې همغه کوم وخت وويل شي)
Es ist mir egal, wen er einlädt. دا ما ته بې تفاوته ده چې همغه څوك ميلمه کوي
(په دې جمله کې دا څرګنده ده چې يو څوك ميلمه کيږي. دا څرګنده نده چې څوك به ميلمه شي)

د (W-Satz) جمله له يو اسم نه وروسته هم کارول کېدی شي چې دا اسم يوه پوښتنه يا يو شك څرګندوي، مثال:

Die Frage, wann ich zur Ruhe komme, kann ich derzeit nicht beantworten.
دې پوښتني ته چې زه به کله ارام شم، زه دمګړی څه ځواب نشم ورکولی
Seine Information, wie hoch er gesprungen ist, interessiert niemanden.
د همغه له معلومات سره چې همغه څومره لوړ توپ وهلی، هېڅ څوك علاقه نلري
Das Problem, wen er einladen soll, muss er selbst lösen.
دا ستونځه چې همغه څوك ميلمه کړي او څوك نه، همغه دې پخپله حله کړ

Übungen: Bilden Sie bitte W-Sätze!

1. Wie heißt sein Großvater? — د همغه د نيکه نومنوم څه دی؟
   Ich habe keine Ahnung, ... — زه هېڅ نپوهېږم چې د همغه نوم څه دی
2. Wo hast du das Hemd gekauft? — دا کميس تا چېرته اخيستی دی؟
   Ich weiß nicht mehr, ...
   دا مې اوس په ياد ندي چې دا کميس مې چېرته اخيستی دی
3. Wann kommt er uns besuchen? — همغه کله زمونږ ليدو ته راځي؟
   Er hat nicht gesagt, ... — همغه ونه ويل چې همغه کله زمونږ ليدو ته راځي
4. Warum hat sie so schlechte Laune? — د همغې مزاج نن ولې دومره خراب دی؟

Ich kann dir nicht sagen, ………………………………………………………

زه نشم ویلی چې د هغې مزاج نن ولې دومره خراب دی

5. Wer hat das Spiel gewonnen? لوبه چا وګټله؟

Ich verrate dir nicht, ……………………………………………………………

دا راز زه درته نه وایم چې لوبه چا وګټله

6. Warum will er plötzlich seinen Namen ändern?

هغه ولې یوناڅاپه د خپل نوم بدلول غواړي؟

Frag mich nicht …………………………………………………………..

ته له ما نه پوښتنه مکوه، چې هغه ولې د خپل نوم بدلول غواړي

7. Wie soll das funktionieren? دا به څنګه کار وکړي؟

Ich weiß auch nicht, …………………………………………………………..

زه هم په دې نپوهیږم چې دا به څنګه کار وکړي

8. Wessen Auto ist das? دا د چا موټر دی؟

Ich habe keine Ahnung, ……………………………………………………

زه له دې نه هېڅ خبر نه یم چې دا د چا موټر دی

9. Womit hat er die Uhr repariert? هغه دا ساعت په څه شي باندې جوړ کړو؟

Woher soll ich wissen, ……………………………………………………

زه له څه شي نه پوه شم چې هغه ساعت په څه شي باندې جوړ کړو

10. Wofür brauchst du die Zange? دا پلاس ستا د څه شي لپاره پکار دی؟

Es geht dich nichts an, ……………………………………………………

دا تا پورې هېڅ اړه نلري چې پلاس زما د څه شي لپاره پکار دی

11. Wonach riecht es hier? دلته د څه شي بوي دی؟

Ich habe keine Ahnung, ……………………………………………………

زه هېڅ خبر نه یم چې د لته د څه شي بوی دی.

12. Für wen habt ihr das gemacht? تاسو دا د چا لپاره وکړو؟

Wir wissen auch nicht, ……………………………………………………..

مونږ هم په دې نپوهیږو چې مونږ دا د چا لپاره وکړو

13. Welcher Dummkopf hat die Tür nicht abgeschlossen? کوم احمق دروازه نده تړلې؟

Niemand kann diese Frage beantworten, …………………………………

دې سوال ته هېڅ څوك ځواب نشي ویلی

14. Weshalb seid ihr so früher aufgestanden? تاسو ولې دومره وخته له خوبه راجګ شوئ؟

Wir wissen es auch nicht, ………………………………………………..

مونږ هم په دې نپوهیږو چې مونږ ولې دومره وخته له خوبه راجګ شولو

Lösungen:

1. wie er heißt. 2. wo ich das Hemd gekauft habe. 3. wann er uns besuchen kommt. 4. warum sie so schlechte Laune hat. 5. wer das Spiel gewonnen hat. 6. warum er plötzlich seinen Namen ändern will. 7. wie das funktionieren soll 8. wessen Auto das ist. 9. womit er die Uhr repariert hat? 10. es geht dich nichts an, wofür ich die Zange brauche. 11. ich habe keine Ahnung, wonach es hier riecht. 12. für wen wir das gemacht haben. 13. welcher Dummkopf die Tür nicht abgeschlossen hat. 14. weshalb wir so früh aufgestanden sind.

Der Angabesatz معلوماتي جمله

فرعي جملې کېدی شي چې معلومات یا توضیحات وړاندې کړي. د جملې دا معلوماتي برخه کې کېدی شي چې د جملې په سر، د جملې په پای او یا د جملې په مینځ کې راشي. په دې اړوند به په لاندې جدول کې درې جملې وګورو. په لومړۍ جمله کې معلومات د جملې په سر کې، په دوهمه جمله کې د جملې په پای کې او په دریمه جمله کې د جملې په مینځ کې راغلی دی:

Da er Hunger hat, geht er essen.	په دې چې هغه وږی دی، هغه ډوډۍ خوړلو ته ورځي
Er kommt, wenn er Zeit hat.	هغه راځي، که چېرته هغه وخت ولري
Er kommt, wenn er Zeit hat, heute noch vorbei. هغه، که چېرته وخت ولري، همدا نن راځي	

په لاندې جدول کې به مختلفې معلوماتي جملې وګورو:

Kausalsatz	Er isst, weil er Hunger hat. هغه د دې لپاره ډوډۍ خوري، ځکه چې وږی دی
	Da er Hunger hat, isst er. په دې چې هغه وږی دی، هغه ډوډۍ خوري
Temporalsatz	Er kommt, wenn er Zeit hat. کله چې هغه وخت ولري، راځي.
	Er kam in die Schule, als er fünf war. کله چې هغه پنځه کلن و، ښوونځي کې شامل شو
	Er kam in die Schule, bevor er sechs war. مخکې له دې چې هغه شپږ کلن شي، هغه په ښوونځي کې شامل شو
	Er kam in die Schule, nachdem er im Kindergarten war. هغه په ښوونځي کې شامل شو، وروسته له دې چې هغه په وړکتون کې و
	Er macht Schulaufgaben, während seine Mutter liest. په هغه وخت کې چې د هغه مور لوستل کوي، هغه د ښوونځي وظیفه کوي
Konditionalsatz	Ich gehe spazieren, wenn das Wetter schön ist. کله چې هوا ښه وي، زه په چکر ګرځم
Konzessivsatz	Ich gehe spazieren, obwohl das Wetter schlecht ist. سره له دې چې هوا خرابه ده، زه په چکر ګرځم
Modalsatz	Mach das, wie du meinst. ته هغه څه وکړه، څنګه چې ته فکر کوې
Instrumentalsatz	Er schaffte es, indem er viel lernte. په دې چې هغه ډېر درس ولوستو، هغه بریالی شو
Konsekutivsatz	Er lief sehr schnell, so dass er den Bus noch bekam. هغه ډېره چټکه منډه واخیستله چې په دې بیا سروبس ته ورسېدلی شو
Adversativsatz	Ich komme, während du zu Hause bleibst. په هغه وخت کې چې ته په کور کې واوسې، زه درځم

Infinitivkonstruktion مصدري جملې

په پښتو کې ځینې جملې شته چې د جملې فعل زیاتره وخت په (و) پیل کېږي، لکه (ورکړي، ورشي، وشي، وکړي) او داسې نور. مثال:

د دې لپاره چې دا کار وشي	بې له دې چې دا کار وشي ...	په ځای د دې چې دا کار وشي

داسي جملې په جرمني ژبه کې هم شته، خو د پښتو په مقايسه فعل تل د جملې په پای کې په ژوندي ډول يا د مصدر (Infinitiv) په توګه راځي. د جملې په سر کې لاندې ليکل شوي الفاظ راځي:

um = د دې لپاره چې	ohne = بې له دې چې	anstatt = په ځای د دې چې

د جملې په پای کې له فعل نه مخکې تل (zu) ورسره راځي، په دې ډول:

um … zu (gehen)	ohne … zu (gehen)	anstatt … zu (gehen)

د داسي جملو بله ځانګړتيا دا ده، چې په هغه ځای کې چې پورتني الفاظ راځي، هلته کوم فاعل (Subjekt) نه وي. اوس به يو څو جملې وګورو:

Die Franzosen arbeiten, um zu leben, und die Deutschen leben, um zu arbeiten. فرانسويان کار کوي، د دې لپاره چې ژوند وکړي، او جرمنيان ژوند کوي، د دې لپاره چې کار وکړي
Mein Freund ging nach Hause, ohne sich zu verabschieden. زما ملګری کور ته ولاړ، بې له دې چې خدای پاماني واخلي
Er schläft den ganzen Tag, anstatt zu arbeiten. هغه ټوله ورځ ويده وي، په ځای د دې چې کار وکړي

دا چې د دې الفاظو نه په کومو حالاتو کې کار اخيستل کيږي، دا به په لاندې برخه کې په مفصل ډول وګورو.

„um … zu“ … د دې لپاره چې

په لغوي مانا (um … zu) په پښتو کې (د دې لپاره چې …) ته وايي. په (um … zu) باندې هغسې جملې جوړيږي چې دا جملې د يو څه هدف يا مقصد يا نيت څرګند کړي، چې دې ته (Finalsatz) وايي. کومه پوښتنه چې د يوې ادعا په برخه کې کيږي، هغه په دې ډول وي:

wozu د څه لپاره، د څه هدف لپاره، په کومه موخه

کله چې په اصلي او فرعي جملې کې فاعل همغه يو کس وي، نو په فرعي جمله کې کله چې (um … zu) ذکر شو، نو دا فاعل بيا نه تکراريږي. د فرعي جملې په پای کې مصدر په ژوندي ډول يا په (Infinitiv) کې راځي. اوس به د يوې پوښتنې په بدل کې څلور ځوابونه وګورو چې دا ځوابونه په بېلو بېلو اصلي جملو شوېدی او نه په (um … zu) . په دوهمه برخه کې بيا ځواب په (um … zu) ورکړل شوېدی. هغه پوښتنه چې څلور ځوابونه ورته بې له (um … zu) ورکړل شويدي، دا ده:

Wozu lernst du Deutsch? ته د څه لپاره جرمني ژبه زده کوې
1. Ich möchte in Deutschland studieren. زه غواړم چې په جرمني کې تحصيل وکړم
2. Ich möchte mich besser mit Deutschen unterhalten können. زه غواړم چې د جرمنيانو سره لاپسې ښې خبرې وکړی شم
3. Ich möchte bessere Berufsaussichten haben. زه غواړم چې لاپسې ښه مسلکي چانس ولرم
4. Ich möchte die Deutschen besser verstehen können. زه غواړم چې د جرمنيانو په ذهنيت لاپسې ښه پوه شم

کله چې له دې څلور جملو نه د (um … zu) جملې جوړې کړو، نو هغه به داسې وي:

1. Ich lerne Deutsch, um in Deutschland studieren zu können. زه جرمني ژبه زده کوم، د دې لپاره چې په جرمني کې تحصیل وکړی شم	
2. Ich lerne Deutsch, um mich besser mit Deutschen unterhalten zu können. زه جرمني ژبه زده کوم، د دې لپاره چې د جرمنیانو سره لاپسې ښې خبرې وکړی شم	
3. Ich lerne Deutsch, um bessere Berufsaussichten zu haben. زه جرمني ژبه زده کوم، د دې لپاره چې ښه مسلکي چانس ولرم	
4. Ich lerne Deutsch, um die Deutschen besser verstehen zu können. زه جرمني ژبه زده کوم، د دې لپاره چې د جرمنیانو په ذهنیت لاپسې ښه پوه شم	

Übungen: Bilden Sie bitte Finalsätze mit „um …zu“!

1. Ich kaufe mir ein Fahrrad. Ich komme schneller zur Uni.
زه د ځان لپاره یو بایسکل په بیه اخلم . زه پوهنتون ته ژر رسېږم
Ich kaufe mir ein Fahrrad, um……………………………………………

2. Sie nimmt eine Schmerztablette. Sie will keine Schmerzen mehr haben.
هغه د درد یوه ګولی خوري. هغه نه غواړي چې درد ولري
Sie nimmt eine Schmerztablette, ………..……………………………

3. Ihr müsst den Bus nehmen.
Ihr kommt zum Museum. تاسو سرویس ونیسئ. تاسو موزیم ته رسېږئ
Ihr müsst den Bus nehmen, ………………………………………

4. Ich gehe jetzt schon los. Ich will nicht zu spät kommen.
زه همدا اوس ځم. زه نه غواړم چې ناوخته ورسېږم
Ich gehe jetzt schon los, ……………………………………………………..

5. Sie öffnete die Tür. Sie ließ ihn herein..
هغې دروازه پرانیستله. هغه یې پرېښودو چې راډننه شي
Sie öffnete die Tür. ………………………………………………………….

6. Wir gingen ins Geschäft. Wir kauften Anzüge.
مونږ مغازې ته ولاړو. مونږ دریشی په بیه واخیستلې
Wir gingen ins Geschäft, ……………………………………………………

7. Der alte Mann braucht beim Lesen eine Brille. Er liest die Zeitung..
دا زوړ سړی د لوستلو په وخت له عینکو نه کار اخلي. هغه اخبار لولي
Der alte Mann braucht beim Lesen eine Brille. …………………………………

8. Heute will ich zu Hause bleiben. Ich verbringe mehr Zeit mit meinen Kindern.
نن زه غواړم چې په کور کې پاتې شم. زه د خپلو ماشومانو سره ډېر وخت تېروم
Heute will ich zu Hause bleiben, …. …………………………………

9. Ich bin hierhergekommen. Ich will dich sehen.
زه دلته راغلی یم . زه غواړم چې تا ووینم

Ich bin hierhergekommen, ………………………………………………………

10. Der Student lernt sehr viel. Er will das Examen bestehen.
دا محصل ډېر درس لولي. هغه غواړي چې په ازموینه کې بریالی شي
Der Student lernt sehr viel, ………………………………………………………

11. Er kommt morgen zu euch. Er will euer Fahrrad reparieren.
هغه سبا ستاسو کور ته درځي. هغه غواړي چې ستاسو بایسکل جوړ کړي
Er kommt morgen zu euch, ………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich kaufe mir ein Fahrrad, um schneller zur Uni zu kommen.
د دې لپاره چې زه پوهنتون ته ژر ورسېږم، زه د ځان لپاره یو بایسکل په بیه اخلم
2. Sie nimmt eine Schmerztablette, um keine Schmerzen mehr zu haben.
د دې لپاره چې درد ونلري، هغه د درد یوه ګولۍ خوري
3. Ihr müsst den Bus nehmen, um zum Museum zu kommen.
د دې لپاره چې تاسو موزیم ته ورسېږئ، تاسو باید سروېس ونیسئ
4. Ich gehe jetzt schon los, um nicht zu spät zu kommen.
د دې لپاره چې زه ناوخته ونه رسېږم، زه همدا اوس ځم
5. Sie öffnete die Tür, um ihn hereinzulassen.
د دې لپاره چې هغه رادننه کېدو ته پرېږدي، هغې دروازه پرانیستله
6. Wir gingen ins Geschäft, um Anzüge zu kaufen.
د دې لپاره چې مونږ دریشی په بیه واخلو، مونږ مغازې ته ولاړو
7. Der alte Mann braucht beim Lesen eine Brille, um die Zeitung zu lesen.
د دې لپاره چې اخبار ولولي دا زوړ سړی له عینکو نه کار اخلي
8. Heute will ich zu Hause bleiben, um mehr Zeit mit meinen Kindern zu verbringen. د دې لپاره چې زما ډېر وخت زما د ماشومانو سره تېر شي، زه غواړم چې نن کې په کور کې پاتې شم
9. Ich bin hierhergekommen, um dich zu sehen.
د دې لپاره چې زه تا ووینم، زه دلته راغلی یم
10. Der Student lernt sehr viel, um das Examen zu bestehen.
د دې لپاره چې په ازموینه کې بریالی شي، محصل ډېر درس لولي
11. Er kommt morgen zu euch, um euer Fahrrad zu reparieren.
د دې لپاره چې هغه ستاسو بایسکل جوړ کړي، هغه سبا ستاسو کور ته درځي

„ohne … zu“ ... بې له دې چې

په لغوي مانا (ohne … zu) پښتو کې (بې له دې چې ...) ته وایي. په (ohne … zu) باندې هغسې جملې جوړېږي چې د جملې په لومړۍ برخه کې یو کار یا یو عمل بیان شي، خو په دوهمه برخه کې هغه کار چې توقع ورته کېږي، هغه کار ونشي، څکه چې کېدی شي چې یوه ستونځه مینځ ته راغلې وي، او یا دا چې کوم بل علت د دې باعث وګرځي چې دا توقع تر سره نشي.
اوس به دوه جملې وګورو چې د جملې په لومړۍ برخه کې یې یو کار کیږي، خو په دوهمه برخه کې هغه کار چې توقع ورته کیږي، د کومې ستونځې په وجه ونشي.

Er gab mir die Hand. Er stand vom Stuhl nicht auf. هغه ما ته لاس راکړو. هغه له چوکۍ نه پورته نشو	

دا پورتنۍ دواړه جملې خو بېلې بېلې جملې دي. که چېرته له دې دوه جملو نه مونږ یوه جمله جوړه کړو، نو یوه جمله به یې اصلي جمله یا (Hauptsatz) شي او بله جمله به یې فرعي جمله یا (Nebensatz) شي. په هغه جمله کې چې (ohn ... zu) راځي، هغه جمله به فرعي جمله یا (Nebensatz) وي. په دوهمه جمله کې توقع کېدله چې هغه سړی باید د لاس راکولو په وخت له چوکۍ نه پورته شوی وای، خو هغه پورته نشو. نو په د ې ډول مونږ په دوهمه جمله کې له (ohne ... zu) نه کار اخیستی شو او ویلی شو چې:

Er gab mir die Hand, ohne vom Stuhl aufzustehen. هغه ما ته لاس راکړو، بې له دې چې له چوکۍ نه پورته شي	

نو څنګه چې لیدل کیږي، دلته له دوه اصلي جملو نه یوه اصلي او یوه فرعي جمله جوړه شوه. هغه ستونځه چې په وجه یې یو کار ونشو، په لومړۍ جملې کې په (nicht) ذکر شوې، په دوهمه جمله کې (nicht) ورنه هیسته کیږي او په ځای یې (ohne) استعمالیږي. همدا شان کله چې په لومړۍ جملې کې (kein) راشي، نو په دوهمې جملې کې د (kein) په ځاي (ohne) راځي. نور مثالونه:

Hauptsätze	Sätze mit „ohne … zu“
Sie saßen am Tisch. هغوی مېز ته ناست وو Sie sprachen nicht miteinander. هغوی له یو بل سره خبرې ونکړې	Sie saßen am Tisch, ohne miteinander zu sprechen. هغوی مېز ته ناست وو، بې له دې چې له یو بل سره خبرې وکړي
Er ging fort. Er trank keinen Tee. هغه ولاړ. هغه چاى و نه څښنو	Er ging fort, ohne Tee zu trinken. هغه ولاړ، بې له دې چې چاى وڅښني
Er ging weg. Er hat mit mir kein Wort gesprochen. هغه ولاړ. هغه له ما سره یوه خبره هم ونکړه	Er ging weg, ohne mit mir ein Wort gesprochen zu haben. هغه ولاړ، بې له دې چې له ما سره یې یوه خبره هم کړې وي
Ihr habt uns geholfen. تا سو له مونږ سره مرسته وکړه Ihr habt uns darum nicht gefragt. تاسو له مونږ نه په دې برخه کې پوښتنه ونکړه	Ihr habt uns geholfen, ohne uns darum gefragt zu haben. تاسو له مونږ سره مرسته وکړه، بې له دې چې تاسو په دې برخه کې له مونږ نه پوښتنه کړې وي

Übungen: Bilden Sie Sätze mit „ohne … zu“!

1. Er ging nach Hause. Er verabschiedete sich nicht.
هغه کور ته ولاړ. هغه خداى پامانى وانه خیستو
   Er ging nach Hause, ohne…………………………………………………………

2. Dieser Mann fuhr mit meinem Auto nach Hause. Er hat keinen Führerschein.
دا سړی زما په موټر کې کور ته ولاړ. هغه لېسنس نه لري
   Dieser Mann fuhr mit meinem Auto nach Hause, ……………………………..

3. Unsere Nachbarin ging einkaufen. Sie hatte kein Geld dabei.
زمونږ ګاونډۍ سودا اخیستلو ته ولاړه. له هغې سره پیسې نه وې
Unsere Nachbarin ging einkaufen, …………………………………………….

4. Der Junge ging ins Schwimmbad. Er kann nicht schwimmen.
هلك د لامبو ډنډ ته ولاړ. د هغه لامبو زده نده
Der Junge ging ins Schwimmbad, ……………………………………………

5. Sie flüchteten aus dem Zimmer. Sie machten kein Geräusch.
هغوی له کوټې نه وتښتېدل. هغوی هېڅ ټک وټوك ونکړو
Sie flüchteten aus dem Zimmer, ……………………………………………..

6. Er kauft ein Auto. Er kann kein Auto fahren.
هغه یو موټر په بیه اخلي. هغه موټر نشي چلولی
Er kauft ein Auto, ………………………………………………………

7. Du malst. Du kannst nicht malen. ته رسم کوې. ته په رسامۍ نپوهېږې
Du malst, ……………………………………………………………

8. Sie bestellte ein leckeres Essen. Sie hat keinen Hunger.
هغې یوه خوندوره ډوډۍ وغوښتله. هغه هېڅ وږې نه ده
Sie bestellte ein leckeres Essen, …………………………………………

9. Er will eine Reise machen. Er hat kein Auto.
هغه غواړي چې سفر وکړي. هغه موټر نه لري
Er will eine Reise machen, ………………………………………………

10. Er liest dieses Buch. Er versteht es nicht. هغه دا کتاب لولي. هغه پرې نپوهېږي
Er liest dieses Buch, ……………………………………………………

11. Sie bekommt immer gute Noten. Sie lernt nicht..
هغه تل ښې نمرې اخلي. هغه درس نه لولي
Sie bekommt immer gute Noten, …………………………………………

12. Sie ging aus dem Haus. Sie sagte kein Wort.
هغه له کوره ووتله. هغې یوه خبره هم ونکړه
Sie ging aus dem Haus, ………………………………………………..

Lösungen:

1. Er ging nach Hause, ohne sich zu verabschieden.
بې له دې چې خدای پامانی وکړي، هغه کور ته ولاړ
2. Dieser Mann fuhr mit meinem Auto nach Hause, ohne einen Führerschein zu haben. بې له دې چې لیسنس ولري، دا سړی زما په موټر کې کور ته ولاړ

3. Unsere Nachbarin ging einkaufen, ohne Geld dabei zu haben.
بې له دې چې پیسې ورسره وي، زمونږ ګاونډۍ سودا اخیستلو ته ولاړه
4. Der Junge ging ins Schwimmbad, ohne schwimmen zu können.
بې له دې چې لامبو یې زده وي، هلك د لامبو ډنډ ته ولاړ
5. Sie flüchteten aus dem Zimmer, ohne ein Geräusch zu machen.
بې له دې چې ټك وټوك وكړي، هغوی له كوټې نه وتښتېدل
6. Er kauft ein Auto, ohne Auto fahren zu können.
بې له دې چې هغه موټر وچلولی شي، هغه یو موټر په بیه اخلي
7. Du malst, ohne malen zu können. بې له دې چې ته په رسامۍ پوه شې، ته رسم كوې
8. Sie bestellte ein leckeres Essen, ohne Hunger zu haben.
بې له دې چې هغه وږې واوسي، هغې خوندوره ډوډۍ وغوښتله
9. Er will eine Reise machen, ohne ein Auto zu haben.
هغه غواړي چې سفر وكړي، بې له دې چې كوم موټر ولري
10. Er liest dieses Buch, ohne es zu verstehen.
هغه دا كتاب لولي، بې له دې چې پرې پوه شي
11. Sie bekommt immer gute Noten, ohne zu lernen.
هغه ښې نمرې اخلي، بې له دې چې درس ولولي
12. Sie ging aus dem Haus, ohne ein Wort zu sagen.
هغه له كوره ووتله، بې له دې چې یوه خبره هم وكړي

„anstatt … zu“ = „statt … zu“ … په ځای د دې چې

په لغوي مانا (anstatt … zu) په پښتو كې (په ځای د دې چې ...) ته وایي. په (anstatt … zu) باندې هغسې جملې جوړېږي چې د یو كار په ځای د توقع په خلاف بل كار وشي. دا په دې مانا چې په ځای د دې چې داسې یو كار وشي، د هغې برعكس بل كار كېږي. مثال:

Der Junge hilft seinem Vater nicht. Er liegt den ganzen Tag faul im Bett.
دا هلك خپل پلار سره مرسته نه كوي. د دې په ځای هغه ټوله ورځ په كټ كې لټ پروت وي

دا پورتنۍ دواړه جملې خو بېلې بېلې جملې دي. كه چېرته له دې دوه جملو نه مونږ یوه جمله جوړه كړو، نو یوه جمله به یې اصلي جمله یا (Hauptsatz) او بله جمله به یې فرعي جمله یا (Nebensatz) وي. په هغه جمله كې چې (anstatt … zu) راځي، هغه جمله به فرعي جمله یا (Nebensatz) وي.

Der Junge liegt den ganzen Tag faul im Bett, *anstatt* seinem Vater *zu* helfen.
دا هلك په ځای د دې چې له خپل پلار سره مرسته وكړي، هغه ټوله ورځ په كټ كې لټ پروت وي

د (anstatt … zu) **د جملو جوړولو قاعده:**

څنګه چې په پورتنۍ جمله كې ښكاري، هغه كار چې نكیږي او یا یو څوك یې نكوي، په اصلي جمله كې د نه كولو لپاره په (nicht) بیان شوی. خو سرې دا توقع كوي چې دا كار باید شوی وای، یعنې په جمله كې باید (nicht) نه وای. نو په دې وجه كله چې دا مطلب د (anstatt … zu) په جمله كې یادیږي، نو د نه كولو یا (nicht) په ځای (anstatt … zu) راځي. كله چې د جملې په سر كې (anstatt) راشي، نو (zu) د جملې په پای كې له فعل نه مخكې راځي. فعل بیا د ګردان په توګه نه، بلكې په ژوندي ډول او یا د (Infinitiv) په ډول راځي چې په پورتني مثال كې (helfen) دی چې ورنه مخكې (zu) راغلی دی.

نور مثالونه:

Hauptsätze	Sätze mit „anstatt … zu“
Die fleißige Schülerin sieht nicht gern fern. Lieber liest sie ein Buch. لایقه زده کوونکي نه غواړي چي ټلویزیون وګوري. هغه دا ښه ګني چي یو کتاب ولولي	Die fleißige Schülerin liest lieber ein Buch, *anstatt* fern*zu*sehen. لایقه زده کوونکي په ځای د دي چي ټلویزیون وګوري، دا ښه ګني چي یو کتاب ولولي
Der faule Schüler macht seine Hausaufgabe nicht. Er geht lieber ins Kino. نالایق زده کوونکی خپله کورنی وظیفه نه کوي. هغه دا ښه ګني چي سینما ته ولاړ شي	*Anstatt* seine Hausaufgabe *zu machen*, geht *der faule Schüler* lieber ins Kino. په ځای د دي چي خپله کورنی وظیفه وکړي، دا نالایق زده کوونکی دا ښه ګني چي سینما ته ولاړ شي
Die dicke Frau bleibt lieber im Bett liegen. Sie treibt keinen Sport. دا پیړه ښځه دا ښه ګني چي په کټ کي پاتي شي. هغه هیڅ سپورټ نه کوي	Die dicke Frau bleibt lieber im Bett liegen, *anstatt* Sport *zu* treiben. دا پیړه ښځه په ځای د دي چي سپورټ وکړي، دا ښه ګني چي په کټ کي پاتي شي
Wir faulenzen nicht. Wir steigen lieber auf den Berg. مونږ ورځ په لټی نه تېروو. مونږ دا ښه ګنو چي غره ته وخېژو	*Anstatt zu* faulenzen, steigen wir lieber auf den Berg. په ځای د دي چي مونږ ورځ په لټی تېره کړو، مونږ دا ښه ګنو چي غره ته وخېژو
Der kranke Mann geht nicht zum Arzt. Er nimmt eine Tablette. رنځور سړی ډاکټر ته نه ځي. هغه یوه ګولی خوري	*Anstatt* zum Arzt *zu* gehen, nimmt der kranke Mann eine Tablette. په ځای د دي چي ډاکټر ته ولاړ شي، رنځور سړی یوه ګولی خوري

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze mit „anstatt … zu“ bzw. „statt … zu“!

1. Der faule Schüler geht nicht zur Schule. Er schläft bis zehn Uhr.
دا لټ زده کوونکی ښوونځي ته نه ځي. هغه تر لس بجو پوري ویده وي
(anstatt … zu -Satz) ……………………………………………………………

2. Er entschuldigte sich nicht. Er war noch böse. هغه بښنه ونه غوښتله. هغه لا په قهر و
(anstatt … zu -Satz) ……………………………………………………………

3. Wir sind nicht nach Deutschland gefahren. Wir sind in die Schweiz gefahren.
مونږجرمني ته نه یو تللي. مونږ سویس ته تللي یو
(statt … zu -Satz) ……………………………………………………………

4. Wir sind nicht mit dem Zug gefahren. Wir sind mit dem Auto gefahren.
مونږ په اورګاډي کي نه یو تللي. مونږ په موټر کي تللي یو
(statt … zu -Satz) ……………………………………………………………

5. Er hilft uns nicht. Er legt sich ins Bett.
هغه په کټ کې څملي. هغه له مونږ سره مرسته نه کوي
(statt … zu -Satz) ………………………………………………………

6. Ich sende dir eine E-Mail. Ich rufe dich nicht an.
زه تا ته یو برېښنالیك استوم. زه تا ته ټېلفون نه کوم
(statt … zu -Satz) ………………………………………………………

7. Er wäscht sich gründlich. Er benutzt kein Parfüm.
هغه له عطرو نه کار نه اخلي. هغه ځان ښه ډېر پرېمينځي
(statt … zu -Satz) ………………………………………………………

8. Ich fahre nicht mit dem Bus. Ich gehe zu Fuß. زه په سروېس کې نه ځم. زه په پښو ځم
(statt … zu -Satz) ………………………………………………………

9. Er holt einen Techniker. Er repariert die Waschmaschine nicht selbst.
هغه یو تخنیکر راولي . هغه د کالو پرېمينځلو ماشين پخپله نه جوړوي
(anstatt … zu -Satz) ………………………………………………………

10. Selbst um elf Uhr nachts macht sie ihre Hausaufgaben. Sie schläft nicht.
هغه نه ویده کيږي . حتی د شپې په یوولس بجو هغه خپلې کورنۍ وظیفې کوي
(anstatt … zu -Satz) ………………………………………………………

11. Er löst die Aufgabe nicht selbst. Er schreibt sie von mir ab.
هغه سوال پخپله نه حلوي. هغه له ما نه نقل کوي
(statt … zu -Satz) ………………………………………………………

12. Er legt kein Geständnis ab. Er streitet die Tat ab.
هغه اقرار نه کوي. هغه له دې عمل نه منکر دی
(statt … zu -Satz) ………………………………………………………

Lösungen:

1. Anstatt zur Schule zu gehen, schläft der faule Schüler bis zehn Uhr.
په ځای د دې چې ښوونځي ته ولاړ شي، دا لټ زده کوونکی تر لس بجو پورې ویده وي
2. Anstatt sich zu entschuldigen, war er noch böse.
په ځای د دې چې بښنه وغواړي، هغه لا په قهر و
3. Statt nach Deutschland zu fahren, sind wir in die Schweiz gefahren.
په ځای د دې چې مونږ جرمني ته ولاړ شو، مونږ سويس ته ولاړو
4. Statt mit dem Zug zu fahren, sind wir mit dem Auto gefahren.
په ځای د دې چې مونږ په اورګاډي کې ولاړ شو، مونږ په موټر کې ولاړو
5. Statt uns zu helfen, legte er sich ins Bett.
په ځای د دې چې له مونږ سره مرسته وکړي، هغه په کټ کې څملاستو
6. Statt mich anzurufen, schreibt er mir eine E-Mail.
په ځای د دې چې ما ته ټېلفون وکړي، هغه ما ته یو برېښنالیك استوي

7. Statt ein Parfüm zu benutzen, wäscht er sich gründlich.

په ځای د دې چې هغه له یو عطر نه کار واخلي، هغه ځان ښه ډېر پرېمینځي

8. Statt mit dem Bus zu fahren, gehe ich zu Fuß.

په ځای د دې چې زه په سروېس کې ولاړ شم، زه په پښو ځم

9. Er holt einen Techniker, anstatt die Waschmaschine selbst zu reparieren.

په ځای د دې چې د کالو پرېمینځلو ماشین پخپله جوړ کړي، هغه یو تخنیکر راولي

10. Anstatt zu schlafen, macht sie selbst um elf Uhr nachts ihre Hausaufgaben.

په ځای د دې چې ویده شي، هغه حتی د شپې په یوولس بجو هم خپلې کورنۍ وظیفې کوي

11. Statt die Aufgabe selbst zu lösen, schreibt er sie von mir ab.

په ځای د دې چې سوال پخپله حل کړي، هغه له ما نه نقل کوي

12. Statt ein Geständnis abzulegen, streitet er die Tat ab.

په ځای د دې چې هغه اقرار وکړي، هغه له دې عمل نه انکار کوي

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze mit „um … zu“, „ohne zu …“, „anstatt zu“

1. Ich bleibe noch eine Stunde im Büro, ….. den Bericht zu schreiben.

زه یو ساعت نور هم په دفتر کې پاتې کېږم چې رپوټ ولیکم

2. ….. den Bus zu nehmen, gehe ich zu Fuß.

په ځای د دې چې سروېس ونیسم، زه په پښو ځم

3. Er hat eine Kamera gekauft, ….. zu wissen, wie sie funktioniert.

هغه یوه کمره په بیه واخیسته، بې له دې چې پوه شي چې هغه څنګه کار کوي

4. ….. schneller dort zu sein, fahren wir mit dem Auto.

د دې لپاره چې مونږ ژر هلته واوسو، مونږ په موټر کې ځو

5. ….. sofort nach Hause zu gehen, geht sie erst einkaufen.

په ځای د دې چې هغه سمدلاسه کور ته ولاړه شي، هغه لومړی سودا اخیستلو ته ځي

6. Er darf das nicht entscheiden, ….. uns vorher zu informieren.

هغه ته اجازه نشته چې دا فیصله وکړي، بې له دې چې مخکې له هغې نه مونږ ته خبر راکړي

7. Ich arbeite fünf Stunden, ….. eine Pause zu machen.

زه پنځه ساعته کار کوم، بې له دې چې دمه وکړم

8. Wir brauchen noch zwei Mitarbeiter, ….. das Gebäude zu renovieren.

مونږ دوه همکارانو ته اړتیا لرو، د دې لپاره چې دا ودانۍ جوړه کړو

9. ….. fit zu werden, treibe ich Sport. د دې لپاره چې تکړه شم، زه سپورټ کوم

10. Sie isst im Restaurant, ….. selbst zu kochen.

هغه په رستوران کې ډوډۍ خوري، په ځای د دې چې پخپله پخلی وکړي

Lösungen:

1. um 2. anstatt 3. ohne 4. um 5. anstatt 6. ohne 7. ohne 8. um 9. um 10. anstatt

Übungen: Bilden Sie bitte Infinitivsätze:

Beispiel:

Der Sohn wird seine Mutter nie wieder anlügen. Das hat er ihr versprochen.
زوی به خپلې مور ته نور هېڅکله دروغ ونه وايي . هغه ورسره دا ژمنه کړېده

Infinititivsatz: Der Sohn hat der Mutter versprochen, sie nie wieder anzulügen.
زوی خپلې مور سره دا ژمنه وکړه چې هغې ته به نور هېڅکله دروغ نه وايي

1. In einer Metzgerei darf man keine Hunde halten. Das ist verboten.
په يوې قصابۍ کې د سپو ساتلو ته اجازه نشته. دا منع دي
……………………………………………………………………
2. Er gibt das Rauchen auf. Sein Arzt hat ihn dazu überreden können.
هغه سګرټ څکول خوشې کوي. د هغه ډاکټر هغه ته دا قناعت ورکړی شو
……………………………………………………………………
3. Er will mich dazu zwingen, dass ich täglich 10 Stunden bei ihm arbeite.
هغه ما دې ته مجبوروي چې له هغه سره د ورځې لس ساعته کار وکړم
……………………………………………………………………
4. Sie hat mich darum gebeten, dass ich ihre kranke Mutter besuche.
هغې له ما نه هيله وکړه چې د هغې د ناروغې مور پوښتنې ته ولاړ شم
……………………………………………………………………
5. Du brauchst mir bei den Hausaufgaben nicht zu helfen. Das ist nicht nötig.
ته له ما سره په کورنۍ وظيفه کې څه مرسته مکوه. دې ته څه اړتيا نشته
……………………………………………………………………
6. Die Schülerin ist davon überzeugt, dass sie ohne Probleme die Prüfung besteht. زده کوونکې په دې ډاډمنه ده چې هغه به بې له ستونځو په ازموينه کې بريالۍ شي
……………………………………………………………………
7. Ärgere dich nicht! Dafür gibt es keinen Grund.
ته مه په غصه کېږه. دې ته کوم علت نشته
……………………………………………………………………
8. Die dicke Frau wollte 3 kg abnehmen. Sie hat es versucht.
دې پېړې ښځې غوښتل چې درې کيلو خپل وزن وبايلي. هغې خپل کوښښ وکړو
……………………………………………………………………
9. Der Student möchte von Kiel nach München wandern. Das hat er vor.
دا محصل غواړي چې له کيل نه مونشن ته په پښو مزل وکړي. هغه دا پتېلې دي
……………………………………………………………………

Lösungen:
1. Es ist verboten, in einer Metzgerei Hunde zu halten.
2. Sein Arzt hat ihn dazu überreden können, das Rauchen aufzugeben.
3. Er will mich dazu zwingen, täglich 10 Stunden bei ihm zu arbeiten.
4. Sie hat mich gebeten, ihre kranke Mutter zu besuchen.
5. Es ist nicht nötig, mir bei den Hausaufgaben zu helfen.

6. Die Schülerin ist davon überzeugt, ohne Probleme die Prüfung zu schaffen.
7. Es gibt keinen Grund, sich zu ärgern.
8. Die dicke Frau hat versucht, 3 kg abzunehmen.
9. Der Student hat vor, von Kiel nach München zu wandern.

Uneingeleiteter Nebensatz

په لغوي مانا (eingeleitet) په پښتو کې (له سريزې سره يا له مقدمې سره) ته وايي. له (eingeleitet) جملې نه مطلب دا دی، چې د جملې په سره کې په (dass, wenn, da) د سريزې په توګه راځي، مثال:

Wenn es regnet, bleiben wir zu Hause.	که باران وشو، مونږ په کور کې پاتې کيږو
Wer sagt, dass du nicht reich bist.	څوك وايي چې ته شتمن نه يې؟

نو په دې ډول (uneingeleitet) په پښتو کې (بې له کومې سريزې يا بې له کومې مقدمې) ته وايي. د (uneingeleiteter Nebensatz) نه مطلب دا دی چې يوه جمله بې له کومې سريزې پيليږي، يعني په داسي جملو کې (dass, wenn, da) د سريزې لپاره نه کارول کيږي. نو اوس به پورتنۍ جملې چې (eingeleitet) دي، په (uneingeleiter Nebensatz) بدلې کړو:

Regnet es, bleiben wir zu Hause.	که باران کيږي، مونږ په کور کې پاتې کيږو
Wer sagt, du bist nicht reich.	څوك وايي چې ته شتمن نه يې

(uneingeleiteter Nebensatz) هغه جملې دي چې په واقعيت کې فرعي جملې دي، خو ظاهرآ داسي ښکاري چې هغه به اصلي جملې وي، ځکه چې په دې جملو کې (Konjunktion) يا د ربط حروف نشته. له بلې خوا په دې جملو کې فعل لکه د يوې اصلي جملې په ډول په دوهم ځای کې راځي.
نو په دې ډول له هر (eingeleiteter Nebensatz) نه چې (dass, wenn) وويستل شي، نو هغه په (uneingeleiteter Nebensatz) بدليږي. اوس به دا دواړه جملې خوا په خوا وګورو:

Eingeleiteter Nebensatz	Uneingeleiteter Nebensatz
Ich glaube, dass er recht hat. زه ګمان کوم چې د هغه خبره ريښتيا ده	Ich glaube, er hat recht. زه ګمان کوم چې د هغه خبره ريښتيا ده
Es ist besser, wenn du ihm hilfst. ښه به دا وي چې له هغه سره مرسته وکړې	Es ist besser, du hilfst ihm. ښه به دا وي چې ته له هغه سره مرسته وکړې
Man weiß nicht, ob das halbvoll oder halbleer ist. سړی نپوهيږي چې دا نيم ډك او که نيم تش دی	Man weiß nicht, ist das halbvoll oder halbleer? سړی نپوهيږي چې دا نيم ډك او که نيم تش دی

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze mit uneingeleiteten Nebensätzen:

1. Er ist der festen Überzeugung, dass das richtig ist.
هغه په دې ټينګ باوري دی، چې دا صحيح دی
2. Die meisten glauben, dass das nicht stimmt. زياتره کسان په دې فکر دي چې دا ريښتيا نده
3. Er glaubt, dass die Fakten eindeutig sind. هغه ګمان کوي چې دا واقعيت څرګند دی
4. Sie meint, dass ihre Behauptung falsch interpretiert worden ist.
هغه په دې فکر ده چې د هغې ادعا غلطه تعبير شويده
5. Sie denken, dass man gründlich recherchieren muss.
هغوی فکر کوي چې په دې برخه کې سړی بايد ژوره پلټنه وکړي

6. Niemand glaubt daran, dass dieser Plan eines Tages Realität wird.
هېڅ څوك په دې باور نلري چې دا پلان به يوه ورځ په واقعيت بدل شي
7. Viele befürchten, dass das Klima immer wärmer wird.
ډېر کسان له دې نه ډاريږي چې اقليم مخ په تودېدو ځي

پاملرنه	د حل يا د ځوابونو په لاندينۍ برخه کې ځينې ځوابونه دي چې تر اوسه پورې مو ندي زده کړي، لکه (sei, stimme, müsse, werde). په دې برخه کې ډېر معلومات به د (Konjunktiv) په مبحث کې زده کړو.

Lösungen:
1. Er ist der festen Überzeugung, das sei richtig. 2. Die meisten glauben, das stimme nicht. 3. Er glaubt, die Fakten seien eindeutig. 4. Sie meint, die Fakten seien falsch interpretiert worden. 5. Sie denken, man müsse gründlich recherchieren. 6. Niemand glaubt daran, eines Tages werde dieser Plan Realität. 7. Viele befürchten, das Klima werde immer wärmer.

Der Objektsatz مفعولي جمله

د (transitive Verben) په مبحث کې مونږ زده کړل چې ځينې فعلونه شته چې هغه هرومرو يو (Akkusativ) ته اړتيا لري. خو اوس به زده کړو چې ځينې فعلونه شته چې هغوی سره له دې چې يو (Akkusativ) ته اړتيا لري، خو د هغوي (Akkusativ) يو لغت نه بلکې يوه اوږده جمله وي چې دې ته (Objektsatz) يا مفعولي جمله وايي. داسې جملې په پښتو کې هم شته، څرنګه چې د پښتو ژبې فلسفي شاعر، غني خان په يو شعر کې وايي:

ما په ګل کې ولید چې ته يې نه مومې کتاب کې	ای ملا، ستا نيم کتاب مې واوږېده رباب کې

په پورتني شعر کې غني خان وايي چې (ما په ګل کې ولید). دلته پوښتنه کيږي چې (ما په ګل کې څه شی ولید؟). په ځواب کې يې هغه څه چې ليدل کيږي، هغه يو کس ندی، يو شی ندی، يو لغت ندی، بلکې يوه جمله ده او هغه دا ده (چې ته يې نه مومې کتاب کې). دا شان جملې چې د (Akkusativ) په ځای راځي، دې ته (مفعولي جملې) وايي. مفعولي جملې هغه فرعي جملې دي چې له اصلي جملو سره د استعمال په وخت د مفعول وظيفه په غاړه اخلي. دا په دې مانا چې که په يوې جملې کې (Akkusativ) ته اړتيا وي، خو هلته بيا يو (Akkusativ) په سترګو ونه ليدل شي، نو همدا مفعولي جمله يا (Objektsatz) د (Akkusativ) ځای نيسي. په بل عبارت که په جمله کې (Akkusativ) نه وي، نو همدا مفعولي جمله يا (Objektsatz) د دې اصلي جملې مفعول يا (Akkusativ) ګرځي. کومې پوښتنې چې د مفعولي جملې يا (Objektsatz) په برخه کيږي، هغه دا دي:

wessen = د چا	wem = چا ته	wen = څوك	was = څه شی

مثالونه:

wessen = د چا Genitivobjekt	Er ist sich bewusst, dass er einen Fehler begangen hat. هغه په دې باندې په شعوري ډول پوهيږي چې هغه يوه غلطي کړېده Frage: Wessen ist er sich bewusst? پوښتنه : هغه په څه باندې په شعوري ډول پوهيږي؟

wem = چا ته Dativobjekt	Ich helfe, wem ich will. هر چا ته چي زما زړه وي، له هغه سره زه مرسته کوم Frage: Wem helfe ich? پوښتنه: زه له چا سره مرسته کوم
wen, was = Akkusativobjekt	Ich sehe nicht, wer da kommt. زه نه وينم چي څوك راځي Frage: Wen sehe ich nicht? پوښتنه: زه څوك يا څه شی نه وينم؟
was = Akkusativobjekt	Ich wollte, dass er bleibt. ما غوښتل چي هغه پاتي شي Frage: Was wollte ich? پوښتنه: ما څه غوښتل

Mit *dass* eingeleiteter Nebensatz (dass-Satz)
هغه فرعي جملي چي پکی (dass) راځي

Wir verstehen (es), dass ihr uns nicht begleiten könnt. مونږ په دي نه خپه کيږو چي تاسو زمونږ بدرګه نشئ کولی
Sie ärgert sich (darüber), dass sie den Zug verpasst hat. هغه په دي خپه ده چي اورګاډی ورځيني ولاړ

Mit *ob* eingeleiteter Nebensatz (ob-Satz)
هغه فرعي جملي چي پکی (ob) راځي

Sie wissen nicht, ob wir auch eingeladen sind. هغوی په دي نپوهيږي چي آيا مونږ هم بلل شوي يو او که نه
Ich zweifle, ob ich die Einladung annehmen soll. زما په دي شك دی چي آيا زه به دا بلنه ومنلی شم او که نه

Mit Fragewort eingeleiteter Nebensatz (W-Satz)
هغه جملي چي سواليه الفاظ پکی راځي

Sie fragte mich, welches Kleid sie anziehen soll. هغي له ما نه پوښتنه وکړه چي هغه کومي جامي واغوندي
Ich wundere mich (darüber), warum du erst so spät kommst. زه په دي تعجب کوم چي ته ولي دومره ناوخته راځي

Infinitivkonstruktion **هغه جملي چي مصدر پکي په بشپړ ډول راځي**

Wir bedauern (es), sie enttäuschen zu müssen. مونږ په دي تآسف کوو چي تاسو بايد مآيوس کړو (يعني تاسو ته منفي ځواب ووايو)
Sie freuten sich (darüber), ihre Freunde zu sehen. هغوی د خپلو ملګرو په ليدو خوښ شول

uneingeleiteter Nebensatz **هغه جملي چي په سر کي يي خا الفاظ نه وي**

Er sagt, er hat keine Zeit.	هغه ووايل چي هغه وخت نلري
Wir hofften, ihr würdet auch kommen.	مونږ هيله کوله چي تاسو به هم راشئ

mit *wie* eingeleiteter Nebensatz **هغه فرعي جملې چې پکې (wie) راشي**

Sie fühlte, wie ihre Kräfte nachließen.	ځنګه چې هغه کمزورې شوه، هغې دا احساس وکړو

دا چې په يوه اصلي جمله کې د مفعولي جملې کوم الفاظ راشي، دا دې پورې اړه لري چې په فرعي جمله کې کوم مفعول کارول کيږي، يعنې دا چې د (Akkusativ, Dativ, Genitiv) سره استعماليږي.	د بشپړتيا لپاره معلومات

Nebensatz فرعي جمله	Korrelat د بشپړتيا لپاره الفاظ
Akkusativobjekt	*es, das*
Genitivobjekt	*dessen*
Präpositionalobjekt	Pronominaladverb *da(r)-*

Nebensatz = Akkusativobjekt || Korrelat = *es, das*

کله چې يوه فرعي جمله د يو (Akkusativobjekt) حيثيت ولري، نو په اصلي جمله کې د فرعي جملې په ځای (es) راتلی شي، يا په بل عبارت (es) هغه بيانوي چې له (es) نه وروسته غونډه فرعي جمله يې بيانوي. مثال:

Wir verstehen (es), dass ihr uns nicht begleiten könnt. مونږ په دې باندې نه خپه کيږو چې تاسو زمونږ بدرګه نشئ کولی
Wir bedauern (es), Ihnen die schlechteste Note geben zu müssen. مونږ په دې باندې خواشيني يو چې تاسو ته ناچار له ټولو نه خرابه نمره درکړو

په لومړی پورتنی جمله کې (dass ihr uns nicht begleiten könnt) فرعي جمله ده. د دې ټولې اوږدې جملې مفهوم تش په (es) باندې ذکر کېدی شي، خو په دې شرط چې سړي په مطلب يې خبر واوسي. نو له دې کبله که چېرته دومره ووېل شي چې : (.Wir verstehen es) ، نو دا جمله بشپړه اصلي جمله ده او دوهمې فرعي جملې (dass ihr uns nicht begleiten könnt) ته څه اړتيا نشته، ځکه کله چې غږېدونکي تش (es) ووايي، نو اورېدونکی پوهيږي چې مطلب يې پورتنی دوهمه فرعي جمله ده، چې هغه دا ده: (dass ihr uns nicht begleiten könnt)

همدا شان په دوهمه جمله کې (Ihnen die schlechteste Note geben zu müssen) فرعي جمله ده. د دې ټولې جملې مفهوم په (es) باندې ذکر کېدی شي. له (es) نه مطلب (په هغې) يا (پرې) دی، يعني (مونږ پرې خواشيني يو). دلته که پوښتنه وشي چې له (پرې) نه مو مطلب څه دی؟ په څه شي باندې مأيوسه ياست؟ د دې ځواب به دا وي چې له (پرې) يا (es) نه مو مطلب د جملې دوهمه برخه يا فرعي جمله ده، چې هغه دا ده : (Ihnen die schlechteste Note geben zu müssen) ، خو په هره جمله کې (es) نه شي راتلی. مثال:

FALSCH: Wir beschlossen es (= falsch), noch nicht nach Hause zu gehen. په پورتنی جمله کې د (es) استعمالول غلط دي
FALSCH: Er sagt es, du hast das Geld gestohlen.
FALSCH: Sie fragt es, wann ihr kommt. په پورتنيو دواړو جملو کې د (es) استعمال غلط دی

کله چې فرعي جمله د جملې په سر کې راشي نو له کامې (,) نه وروسته د اصلي جملې په سر کې (es) نشي راتلی، خو (das) راتلی شي، مثال:

Dass ihr uns nicht begleiten könnt, (das) verstehen wir. دا چې تاسو مونږ نشئ بدرګه کولی، په دې مونږ نه خپه کیږو

دلته که پوښتنه وشي چې مونږ (په دې) پوهیږو ، مطلب د (په دې) نه څه شی دی؟ په څه شي پوهیږو؟ ځواب به دا وي چې له (په دې) نه مطلب (das) دی او (das) هغه څه بیانوي چې د جملې په سر کې یاد شول او هغه دا دي: (Dass ihr uns nicht begleiten könnt). بل مثال:

Wen ihr eingeladen habt, (den) müsst ihr auch begrüßen. هغه څوك چې تاسو مېلمه کړی دی، هغه ته باید تاسو ستړي مشي ووایئ

په پورتنی جمله کې (den) هغه مطلب بیانوي چې په (Wen ihr eingeladen habt) جمله کې یاد شوی دی.

Nebensatz = Genitivobjekt || Korrelat = *dessen*

کله چې یوه جمله د (Genitiv) وظیفه ولري، نو په اصلي جمله کې د هغې یاد په (dessen) کېدې شي. مثال:

Er vergewisserte sich (dessen), dass alle Türen geschlossen waren. هغه ځان په دې ډاډمن کړو چې ټولې دروازې تړلې وې
Ich schämte mich (dessen), ihn nicht wiedererkannt zu haben. زه په دې وشرمېدم چې هغه مې بیا ونه پیژندو

په پورتنیو جملو کې له (dessen) نه مطلب هغه فرعي جمله ده چې له (dessen) نه وروسته راځي.
پورتنی جملې دواړه دفتري جملې دي، خو په ویل شوې یا د خبرو کولو په ژبه کې د (Genitiv) په ځای یو (Präposition) لکه (dafür) (davon) استعمالیږي، مثال:
(sich von etwas vergewissern statt sich einer Sache vergewissern)

Er vergewisserte sich (davon), dass alle Türen geschlossen waren. هغه ځان په دې باندې متیقن کړو، چې ټولې دروازې تړل شوې وې

(sich für etwas schämen statt sich einer Sache schämen).

Ich schämte mich (dafür), ihn nicht wiedererkannt zu haben. زه په دې شرمیږم چې هغه مې بیا ونه پیژاندی

Sie ärgert sich (darüber), dass sie den Zug verpasst hat. د هغه اعصاب دی ته خراب دي چې له هغې نه اورګاډی ولاړ

Nebensatz = Präpositionalobjekt || Korrelat = *da(r)*-

کله چې یوه فرعي جمله د (Präpositionalobjekt) ځای ونیسي، نو کېدی شي چې په اصلي جمله کې د فرعي جملې په ځای [da (r)] راشي. مثال:

Sie ärgert sich (darüber), dass sie den Zug verpasst hat. د هغې اعصاب دي ته خراب دي چې له هغې نه اورګاډی ولاړ	
Ich zweifle (daran), dass sie die Wahrheit sagt. زه په دې شك لرم چې هغه به حقيقت وايي	
Ich bin (damit) einverstanden, früher wegzufahren. زه له دې سره موافق يم چې لږ څه مخکې ولاړ شم	

په پورتنيو جملو کې له (darüber, daran, damit) نه مطلب هغه څه دی چې د جملې په دوهمه برخه کې له کامې (,) نه وروسته ذکر شويدي.

Der Adverbialsatz

(Adverbialsätze) هغه فرعي جملې دي چې په اصلي جمله کې د يو قيد (Adverb) وظيفه لري او د اصلي جملې مفهوم لاپسې ښه څرګندوي. د دې مطلب د څرګندولو لپاره به لومړی دوه اصلي جملې (Hauptsätze) وګورو چې له يو بل نه بيلې بيلې دي، خو دوهمه جمله يې د لومړی جملې په برخه کې لږ څه معلومات زياتوي.

Der Hund bellt. سپی غاپي	Er ist angebunden. هغه تړل شوی دی

دا دوهمه جمله، يعني (هغه تړل شوی دی = Er ist angebunden) دا تشريح کوي چې سپی ولې غاپي. اوس به دا دواړه جملې له يو بل سره يوځای کړو چې لومړی جمله به (Hauptsatz) او دوهمه جمله به (Adverbialsatz) شي:

Der Hund bellt, weil er angebunden ist. سپی غاپي، ځکه چې هغه تړل شوی دی

څنګه چې په پورتنی جمله کې ليدل کيږي، دوهمه جمله (Adverbialsatz) د لومړی (Hauptsatz) علت ښايي چې سپی ولې غاپي.

(Adverbialsätze) مختلف ډولونه لري چې په لانديني جدول کې ليکل شوي دي. هر ډول يې د جدول نه وروسته په مفصل ډول تشريح شوی دی :

Mit unterordnender Konjunktion eingeleiteter Nebensatz

Temporalsatz د وخت بيانولو جمله	Das Haus ist abgebrannt, während sie im Kino waren. کله چې هغوی په سينما کې وو، کور وسوځېد
Lokalsatz د ځای د ښودلو جمله	Bleib, wo du bist! په کوم ځای کې چې ته يې همغلته پاتې شه
Modalsatz د ډول ښودلو جمله	Er beleidigte mich, indem er mich negierte. په دې چې هغه منفي ځواب راکړو. ما ته يې په تيته سترګه وکتل
Begründungssatz د دليل راوړلو جمله	Sie spielen im Haus, weil es regnet. په دې چې باران وريږي، هغوی په کور کې لوبيږي
Bedingungssatz د شرط ايښودلو جمله	Du wirst bald wieder gesund sein, wenn du gut für dich sorgst. که چېرته ته خپل غم ښه وخورې، نو ژر به ښه شې
Einräumungssatz د اعتراف کولو جمله	Er ging schwimmen, obwohl er eine leichte Grippe hatte. سره له دې چې هغه لږ څه والګي نيولی و نو بيا هم هغه لامبو ته ولاړ
Folgesatz د نتيجه اخيستلو جمله	Er hatte die Grippe, sodass er das Treffen absagen musste. هغه والګي نيولی و، نو ځکه ليده کاته يې پرېښودل

Zwecksatz د یو هدف لپاره جمله	Ich schreibe alles auf, damit ich es nicht vergesse. د دې لپاره چې هېر مې نه شي، زه هر څه لیکم
Adversativsatz د اختلاف بیانولو جمله	Heute scheint die Sonne, während es gestern geregnet hat. په داسې حال چې پرون باران وشو، نن لمر دی

Mit Infinitivkonjunktion eingeleitete Infinitivkonstruktion

Modalsatz	ohne zu, (an)statt zu	بې له دې چې، په ځای د دې چې
Folgesatz	ohne zu, um zu	بې له دې چې، د دې لپاره چې
Zwecksatz	um zu	د دې لپاره چې

Temporalsätze د وخت د ښودلو جملې، مهالي جملې

کله کله د یو کار په وخت کې یوه پېښه کېږي. دا چې څه شان پېښه کېږي، دا معلومات په یوې اصلي جملې یا (Hauptsatz) کې وړاندې کېږي. دا چې دا پېښه کله یا په کوم وخت کې شوې، دا معلومات بیا په یوې فرعي جملې کې کېږي. په دې چې دا فرعي جمله د وخت یا د مهال په برخه کې معلومات وړاندې کوي، نو دې ته بیا د وخت یا د مهال بیانولو جمله یا (Temporalsatz) وايي. اوس به راشو دې ته چې دا وخت کله و چې دا پېښه پکې کېدله؟ آیا دا پېښه په همغه وخت کې کېدله چې دا کار کېدلو؟ یا دا چې دا پېښه له دې کار نه مخکې شوې ده؟ او یا دا چې له دې کار نه وروسته شوې ده؟ د منطق او د ګرامر له اړخه درېواړه امکانات شتون لرلی شي. په ګرامر کې د هر یو وخت لپاره ځانګړي د تړاو حرفونه یا (Konjunktion) شته چې په لاندې برخه کې لیکل کېږي:

Gleichzeitigkeit کار او پېښه په یو وخت کې	Vorzeitigkeit پېښه له کار نه مخکې	Nachzeitigkeit پېښه له کار نه وروسته
während په لړ کې، په ترڅ کې	kaum dass په مجرد د دې چې	bis … nicht تر هغه پورې چې دا نه وي شوي
solange تر هغه پورې چې	sobald هرڅومره ژر چې، په مجرد د دې چې	bevor مخکې له دې چې
seit / seitdem له هغه وخت راهیسې چې	seit / seitdem له هغه وخت راهیسې چې	ehe … nicht تر هله پورې ی دا نه وي شوي
wenn که چېرته، که	wenn که چېرته، که	bis تر، تر هغه پورې چې
als کله چې، هغه وخت چې	als کله چې، هغه وخت چې	
sooft هر څومره ډېر چې	sowie همدا شان، په مجرد د دې چې	
	nachdem وروسته له دې چې	

Temporalsätze mit „während“ په لړ کې، په جریان کې، په دې وخت کې

(während) په یوې جملې کې هغه وخت کارول کېږي چې دوه پېښې په عین وخت کې وشي. یوه پېښه کېدی شي چې په یو ځای کې وشي او بله پېښه په بل ځای کې. یا دا چې دواړه پېښې په همدغه یو ځای کې وشي، خو په دې ډول چې یو څوک یو څه کوي، خو په دې ترڅ کې بل څوک بل څه کوي. بل دا چې دا دواړه پېښې په متوازي ډول یو د بل مخ ته ورځي. یعنې دا چې کله چې په اصلي جمله کې یوه خبره بیان شي، نو په همدې وخت کې په فرعي جمله کې یو بل څه یادیږي چې کېږي. نو د (während) د استعمال

لپاره د تړاو حرف یا (Konjunktionen) په تولو وختونو کې، يعني دا چې په اوسني وخت کې، په راتلونکي وخت کې او په پخواني وخت کې استعمالېدی شي. مثالونه:

Hauptsatz	Nebensatz (während)
Das Haus ist abgebrannt, کور اور واخيست	während sie im Kino waren. کله چې هغوی په سينما کې وو
Die Mutter kocht den Reis, مور وريجې پخوي	während die Kinder schlafen. په هغه وخت کې چې ماشومان ويده دي
Die Ehefrau stopft die Socken, په دې وخت کې چې مېرمن جورابې پيوندوي	während ihr Mann Gartenarbeit macht. کله چې مېړه يې په حوېلۍ کې کار کوي
Ihre Tochter telefonierte ständig, لور يې په ټيلفون کولو بوخته وه	während die Mutter kochte. په دې وخت کې چې مور يې پخلی کوه
Er hat fünf Flaschen Saft getrunken, پنځه بوتله شربت يې وڅښنو	während er im Bett gelegen hat. په دې وخت کې چې هغه په کټ کې پروت و،

Temporalsätze mit „seit/seitdem“ له هغه وخت راهيسې چې

(seitdem) او (seit) هغه وخت کارول کيږي چې دوه پېښې په همغه يو وخت کې وشي. خو د يادونې خبره دا ده چې د فرعي جملې پېښه په پخواني وخت کې پيل کيږي او اغېزه يې تر اوسني وخت پورې دوام کوي. اصلي جمله په اوسني وخت يا په حال کې وي. نو په دې ډول کېدی شي فرعي جمله په پخواني وخت کې وي او اصلي جمله په اوسني وخت کې. داسې هم کېدی چې دواړه جملې په اوسني وخت کې وي. د دې جملو په برخه کې تل لپاره پوښتنه دا ده:

seit wann? = له کوم وخت راهيسې	wie lange? = د څومره وخت لپاره

مثالونه په جملو کې:

Hauptsatz	Nebensatz (seit/seitdem)
Ich bewege mich weniger. زه لږ حرکت کوم	seitdem wir keinen Hund haben. له هغه وخت راهيسې چې مونږ سپی نلرو
Frage	
Seit wann bewege ich mich weniger?	له کوم وخت راهيسې زه لږ حرکت کوم؟
Sie ist ganz anders geworden, هغه بل شان شوې ده	seitdem sie verheiratet ist. له هغه وخت راهيسې چې هغې واده کړی دی
Frage	
Seit wann ist sie ganz anders geworden?	له کوم وخت راهيسې هغه بل شان شوېده؟
Er ist zufrieden, هغه راضي دی	seitdem er ein neues Haus hat. له هغه وخت راهيسې چې هغه يو نوی کور لري

Frage Seit wann ist er zufrieden? له کوم وخت راهيسې هغه راضي دی؟	
Er vermisst seine Heimat, هغه د خپل هېواد پسې خپه دی	seitdem er im Ausland wohnt. له هغه وخت راهيسې چې هغه په بهر کې اوسيږي
Frage Seit wann vermisst er seine Heimat? له کوم وخت راهيسې هغه خپل هېواد پسې خپه دی؟	
Es passieren mehr Unfälle, ډېرې ترافيکي پېښې کيږي	seitdem die Autofahrer zu schnell fahren. له هغه وخت راهيسې چې ډرېوران موټرونه ډېر چټك ګرځوي
Frage Seit wann passieren weniger Unfälle? له کوم وخت راهيسې ترافيکي پېښې لږې کيږي؟	

Temporalsätze mit „wenn“ کله چې

په مهالي جملو کې له (wenn) نه هغه وخت کار اخيستل کيږي چې دوه پېښې په يو وخت کې وشي. کله چې دا پېښې په اوسني وخت يا په راتلونکي کې وشي، دا مهمه نده چې دا پېښې يوځل يا ډېر ځلي وي، خو که چېرته دا پېښې په پخواني وخت کې شوې وي، نو له (wenn) نه هغه وخت کار اخيستل کېدی شي چې دا پېښې بيابيا شوې وي. که چېرته دا پېښې تش يو ځل شوې وي، نو بيا د (wenn) په ځای له (als) نه کار اخيستل کيږي . دا موضوع له دې مبحث نه وروسته په لاندې برخه کې تشريح شويده. له (wenn) نه په اصلي جمله کې هغه وخت کار اخيستل کيږي، چې په فرعي جمله کې له هغې نه دمخه يو څه شوي وي. کومه پوښتنه چې دلته کيږي هغه دا ده :

wann?	په کوم مهال کې؟	په کوم وخت کې؟	کله؟

Hauptsatz	Nebensatz (wenn)
Er bringt immer eine Flasche Wasser mit, هغه له ځانه سره تل يو بوتل اوبه راوړي	wenn es zu warm wird. کله چې هوا ډېره توده شي
Frage Wann bringt er eine Flasche Wasser mit? هغه کله يو بوتل اوبه له ځانه سره راوړي؟	
Sie hat ein Buch geschrieben, هغې يو کتاب ليکلی دی	immer wenn in ihrem Leben etwas Besonderes passiert ist. هرکله چې د هغې په ژوند کې کوم څه پېښ شويدي
Frage Wann hat sie ein Buch geschrieben? هغې کله يو کتاب ليکلی دی؟	
Ich komme nach Hause, زه کور ته راځم	wenn die Dämmerung beginnt. کله چې تياره پيل شي
Frage Wann kommst du nach Hause? ته کله کور ته راځې؟	
Sie hat jedes Mal bitterlich geweint, هر ځل به يې په سلګو سلګو ژړل	wenn sie Liebeskummer hat. کله چې هغې ته به د مينې غم ورپه ياد شو

Frage Wann hat sie bitterlich geweint? هغې کله په سلګو ژړلي دي؟	
Es wird rasch kühl, هوا ژر سړیږي	wenn die Sonne untergeht. کله چې لمر ولویږي
Frage Wann wird es kühl? هوا کله سړیږي؟	
Es war immer sehr schön, نو هرڅه به ډیر ښه وو	wenn mein Vater nach Hause kam. کله چې زما پلار به کور ته راغی،
Frage Wann war es sehr schön? کله هر څه ډیر ښه وو؟	

Temporalsätze mit „als“ کله چې، هغه وخت چې

په مهالي جملو کې (als) او (wenn) یو بل ته ډیر ورته دي. یوازینی توپیر یې دا دی چې له (wenn) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې یوه پیښه یو ځل نه بلکې بیابیا وشي، خو (als) تش د یوځلي پیښې لپاره کارول کیږي او هغه هم په پخواني وخت کې، دا په دې مانا چې له (als) نه هېڅکله په اوسني وخت او په راتلونکي کې کار نشي اخیستل کېدی.(als) تل لپاره هغو پوښتنو ته ځواب ورکوي چې داسې وپوښتل شي:

wann?	کوم مهال	په کوم وخت کې،	کله،

کله چې په (als) باندې ځواب ورکړل شي، نو ځواب یې تل د پخواني وخت لپاره وي، که څه هم جمله د (اوس = Präsens) په وخت کې راشي. مثال:

Hauptsatz	Nebensatz (als)
Er ist ausgewandert, هغه بل هیواد ته کډه وکړه	als er 20 Jahre alt war. کله چې هغه شل کلن و
Frage Wann ist er ausgewandert? هغه بل هیواد ته کله کډه وکړه؟	
Sein Vater ist gestorben, د هغه پلار مړ شو	als er noch ein kleiner Junge war. کله چې هغه لا یو ووړوکی ماشوم و
Frage Wann ist sein Vater gestorben? د هغه پلار کله مړ شو؟	
Es begann zu regnen, باران په وریدو شو	als schwarze Wolken kamen. کله چې توري وریځې راغلې
Frage Wann begann es zu regnen? باران کله په وریدو شو؟	
Der Zug war schon abgefahren, اورګاډی وخته تللی و	als ich den Bahnhof erreichte. کله چې زه د اورګاډي سټېشن ته ورسیدم

Frage
Wann war der Zug abgefahren?   اورګاډی کله تللی و؟

Ich war verreist, زه په سفر تللی وم	als du zu mir kamst. کله چې ته زما په لوري راغلی

Frage
Wann war ich verreist?   زه کله په سفر تللی وم؟

Temporalsätze mit „sooft“ هر څومره وخت چې، څومره ډېر وخت چې

په مهالي جملو کې له (sooft) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي، چې پوه پېښه په منظم ډول بیابیا وشي. څرنګه چې دمخه مو ولوستل، د بیابیا کېدلو مهالي جملې خو په (wenn) باندې هم جوړېدې شي. خو کله چې تکرار يې ډېر وي، نو بیا تش (wenn) ورته کفایت نکوي، نو ځکه باید له (wenn) سره یو بل څه یوځای شي چې هغه دا دي:

jedesmal, immer, stets + wenn = jedesmal wenn, immer wenn, stets wenn هر ځل

د یوې پېښې دغه بیابیا کېدو ته د لوړې سویې په ګرامر کې (*iterative*s *Geschehen*) وایي.
کله چې په یوه فرعي جمله کې (اوسنی وخت = Präsens) او یا (مطلقه ماضي = Präteritum) راشي، نو په اصلي جمله یا په (Hauptsatz) کې هم همدا حال راځي.
کله چې د یوې پېښې د (څومره واره کېدو) په برخه کې پوښتنه کیږي، نو هغه په دې ډول کیږي:

wie oft/wann	=	څومره ډېر وخت څومره څومره وخت،

مثالونه په جملو کې:

Hauptsatz	Nebensatz (sooft)
Er traf sich mit mir, هغه له ما سره لیده کاته کول	sooft es ging. هرڅومره ډېر چې کېدل،
Frage	
Wann/wie oft traf er sich mit dir? هغه څومره ډېر له تا سره لیده کاته کول؟	
Er beginnt zu träumen, هغه خوبونه ګوري، په خوبونو کې ډوبیږي	sooft er an die Prinzessin denkt. هرڅومره ډېر چې هغه د شهزادګۍ په فکر کې شي
Frage	
Wann/wie oft beginnt er zu träumen? هغه څومره وخت په خوبونو کې ډوبیږي؟	
Er vergaß etwas im Hotel, له هغه نه به په هوټل کې یو څه هېرېدل	sooft er eine Reise machte. هرڅومره ډېر سفرونه چې هغه کول
Frage	
Wann/wie oft vergaß er etwas im Hotel? له هغه نه به څومره یوڅه په هوټل کې هېرېدل؟	

اوس به همغه یوه جمله په مختلفو ډولونو کې (sooft, jedes Mal wenn, immer wenn) وګورو:

sooft	Dieser Hund bellt mich an, sooft er mich sieht. هرځل چې دا سپی ما ګوري، ما پسې غاپي

jedes Mal wenn	Jedes Mal wenn dieser Hund mich sieht, bellt er mich an. هرځل چي دا سپی ما ګوري، ما پسي غاپي
immer wenn	Immer wenn dieser Hund mich sieht, bellt er mich an. هرځل چي دا سپی ما ګوري، ما پسي غاپي

Temporalsätze mit „bis“ تر هغه چي، تر هغه پورې چي

له (bis) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چي دوه پیښي یا دوه کاره په عین وخت کي وشي، خو دا په دي ډول چي په لومړۍ برخه کي یو شرط ایښودل کیږي. کله چي دا شرط په دوهمه برخه کي ومنل شو، نو په دي ډول د لومړۍ برخي کار تر سره کیږي او پلان عملي کیږي. دا مطلب به لومړی د پښتو په یو مثال کي وګورو: کله چي کوم چا یو ناوړه کار کړی وي او بل څوک ده پسي وي چي ویې نیسي او له ده نه دا توقع وکړي چي دی دي د خپل ناوړه کار نه پښېمانه شي. نو په دي وخت دا سړي دي بدعمله سړي ته وایي چي:

زه تا تر هغه پورې په ارامه نه پرېږدم چي ته له دي ناوړه کار نه پښېمانه شوی نه وي

په پورتنۍ جملي کي دوه کاره په عین وخت کي کیږي: لومړی (یو څوک په ارامه نه پرېښودل) او دوهم (له دي کار نه پښېمانېدل). د لومړۍ برخي کار، یعني (په ارامه نه پرېښودل) ته هغه وخت د پای ټکی ایښودل کیږي، چي شرط یې ومنل شي او دا بدعمله سړی له خپل ناوړه کار نه پښېمانه شي.

نو څنګه چي ګورو، د (bis) په جملو کي دوه مهم فعلونه دي. لومړی فعل یا اقدام هغه وخت بسیږي چي شرط ومنل شي. که چېرته شرط نه منل کیږي، نو لومړی فعل به دوام لري. دا مطلب به د ګرامر په ژبه داسي ووایو چي په اصلي جمله یا (Hauptsatz) کي یو شرط ایښودل کیږي، یا یو امر یا یو ګواښ یا یوه ادعا کیږي، ورپسي فرعي جمله یا (Nebemsatz) په دي ډول پیل کیږي چي لومړی یوه کامه (,) لیکل کیږي او بیا ورپسي (bis) راځي او د جملي په پای کي فعل راځي. البته دا فعل هغه فعل دی چي مخکي له مخکي د دي فعل د ترسره کولو غوښتنه شوېده. اوس به پورتنۍ جمله په جرمني ژبه واورو:

Ich lasse dich so lange nicht in Ruhe, bis du die Untat bereut hast. زه تا تر هغه پورې په ارامه نه پرېږدم چي ته له دي ناوړه کار نه پښېمانه شوی نه وي

په پورتنۍ جمله کي د (ارام پرېښودل = in Ruhe lassen) شرط (پښېمانېدل = bereuen) دی.
اوس به څو نور مثالونه په جملو کي وګورو:

Hauptsatz	Nebensatz (bis)
Du musst solange warten, ته باید تر هغه پورې صبر وکړې	bis er kommt. چي هغه راشي
Ich warte solange hier, زه تر هغه پورې دلته انتظار وباسم	bis du gesund wirst. چي ته روغ شې
Er suchte so lange, هغه تر هغه پورې لټه وکړه	bis er das Richtige fand. چي صحیح شي یې راپیدا کړو
Wir bleiben so lange hier, مونږ تر هغه پورې دلته پاتې کیږو	bis der Bus kommt. چي سرویس راشي

کومه پو ښتنه چي د (bis) په برخه کې کیږي، هغه دا ده:

wie lange?	څومره وخت؟	bis wann?	تر کله پورې؟ ، تر کوم وخته پورې؟

د پورتنو مثالونو لپاره پوښتنه په دې ډول کیږي:

Wie lange/bis wann muss ich warten?	زه څومره، تر کومه پورې صبر وکړم؟
Wie lange/bis wann wartest du hier?	ته څومره، تر کومه پورې دلته انتظار وباسې؟
Wie lange/bis wann suchte er?	هغه څومره، تر کومه پورې لټه وکړه؟
Wie lange/bis wann warten Sie hier?	تاسو څومره، تر کومه پورې دلته انتظار وباسئ؟

له (bis) نه په یوه سواليه جمله کې هم کار اخيستل کېدی شي:

Wartest du auf mich, bis ich zurückgekommen bin? ته ما ته تر هغه پورې انتظار وباسې چې زه بېرته راشم؟

دا هم کېدی شي چې لومړی (Nebensatz) راشي او ورپسې (Hauptsatz) :

Nebensatz	Hauptsatz
Bis der Krieg anfing, تر هغه پورې چې جګړه پیلېدله	war seine Kindheit glücklich. د هغه ماشومولي نیکمرغه وه

Temporalsätze mit „kaum dass“ , „sobald“ + „sowie“

په دغه شیبه کې چې، دا لا شوي نه وو چې، په مجرد د دې چې

له دې د تړاو حرفونو یا (Konjunktionen) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې دوه پېښې په مختلفو وختونو کې وشي، خو په دې ډول چې یوه پېښه لا په بشپړ ډول پای ته رسېدلې نه وي چې سمدلاسه بله پېښه وشي. دلته لومړی په فرعي جمله کې مخکې له مخکې یوڅه وشي او بیا له هغې نه وروسته په اصلي جمله کې یو بل څه وشي. هغه څه چې مخکې له مخکې کیږي، کېدی شي چې هغه په بشپړ ډول پای ته رسېدلي وي، نو په دې وخت کې د اصلي جملې فعل په (Präteritum) کې او د فرعي جملې فعل په (Plusquamperfekt) کې کارول کیږي (په لاندې جدول کې لومړی جمله). که چېرته بیا د فرعي جملې فعل په بشپړ ډول پای ته رسېدلی نه وي او لا ادامه ولري، نو د اصلي او د فرعي جملو فعلونه دواړه په عین وخت کې ګردانیږي، یا په (Präteritum) کې او یا په (Präsens) کې (په لاندیني جدول کې وروستۍ جمله). کومه پوښتنه چې په دې وخت کې کیږي، هغه دا ده:

wann?	کوم وخت؟	کله؟

Hauptsatz	Nebensatz
Ich spürte die Kälte, ما ساړه احساس کړل	sobald ich das Haus verlassen hatte. په دغه شیبه کې چې زه له کوره ووتم
Ich komme nach Hause, زه کور ته راځم	sobald ich mit der Arbeit fertig geworden bin. په مجرد د دې چې زما کار پای ته ورسیږي
Wir sind in Sicherheit, مونږ په امن کې یو	sobald wir das Ufer erreicht haben. په دې شیبه کې چې مونږ د سیند غاړې ته ورسېږو
Er stürzt sich auf den Teller, هغه په قاب باندې وردانګي	kaum dass das Essen auf dem Tisch steht. ډوډی لا د ډوډۍ په مېز ایښودل شوې نه وي چې

Es gibt Streit unter den Kindern, د ماشومانو تر مینځ شخړه راپیدا شي	sowie dieser Junge dabei ist. په هغه شېبه کې چې دا هلك په دې ډله کې ورګډ شي

Temporalsätze mit „nachdem“ وروسته له دې نه چې، کله چې

له (nachdem) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي، چې دوه پېښې یا دوه کاره په مختلفو وختونو کې وشي. دا په دې مانا چې یو کار هغه وخت کېدی شي چې له دې نه مخکې یو بل کار شوی وي. هغه کار چې دمخه شویدی، هغه په (Nebensatz) کې بیانیږي او څه چې له دې نه وروسته کیږي، هغه په (Hauptsatz) کې راځي. (nachdem) د (bevor) په برعکس ډول کارول کیږي چې زده کړه یې په راتلونکې پاڼه کې تشریح کیږي. په هغه جمله کې چې (nachdem) استعمالیږي، یعني فرعي جمله یا (Nebensatz)، له اصلي جملې یا (Hauptsatz) نه د وخت په اساس یوه درجه مخکې وي. د دې مطلب د واضح کولو لپاره به لاندینی جدول وګورو:

Hauptsatz	Nebensatz (nachdem)
Zukunft	Vergangenheit
Gegenwart	Vergangenheit
Vergangenheit	Plusquamperfekt

دا مهالي جملې ډېر ورته والی لري له (sobald) سره. کومه پوښتنه چې په دې وخت کیږي،هغه دا ده:

wann?	په کوم وخت کې؟	کله؟

Hauptsatz	Nebensatz
Du setzt dich erst an den Tisch, ته به هغه وخت د ډوډۍ مېز ته کېنې	nachdem du dir deine Hände gewaschen hast. وروسته له دې چې خپل لاسونه دې پرېمینځلي وي
Der Schüler darf mit seinen Freunden spielen, زده کوونکی ته هغه وخت د خپلو ملګرو سره د لوبو اجازه ده	nachdem er seine Hausaufgaben gemacht hat. وروسته له دې هغه خپله کورنۍ وظیفه کړې وي
Ich legte mich schlafen, زه د خوب کولو لپاره څملاستم	nachdem ich gegessen hatte. وروسته له دې چې ما ډوډۍ وخوړله
Ich habe mich rasiert, ما خپله ږیره وخرېله	kurz nachdem ich aufgestanden bin. لنډ وخت وروسته له دې چې زه راجګ شوم،
Wir gingen spazieren, مونږ په چکر ولاړو	gleich nachdem der Regen nach-gelassen hatte. سمدلاسه وروسته له دې چې باران کم شو،

Temporalsätze mit „bevor“ + „ehe“

په لغوي مانا (bevor) او (ehe) په پښتو کې (مخکې له دې چې) ته وایي. له دې دواړو د تړاو ورکولو توکو یا (Konjunktion) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې دوه پېښې یا کارونه په دوه مختلفو وختونو کې وشي، خو په دې ډول چې مخکې له دې نه چې یوه پېښه وشي، بله پېښه کیږي، چې (مخکې له دې پېښه) په (bevor) او (ehe) بیانیږي. اصلي پېښه په اصلي جمله (Hauptsatz) کې یادیږي، خو څه چې

مخکې له دې کېږي، يعنې د (bevor) جمله په فرعي جمله يا (Nebensatz) کې ياديږي. سره له دې چې د فرعي جملې کار د اصلي جملې نه وروسته کيږي، خو د گرامر په اساس اصلي او فرعي جملې دواړه په عين وخت کې ياديږي، يعنې که اصلي جمله (Hauptsatz) په تېر وخت کې وي، نو فرعي جمله (Nebensatz) به هم هرومرو په تېر وخت کې وي. خو زياتره وخت دواړه جملې په (Präteritum) او يا په (Präsens) کې وي. هره پېښه چې کيږي، هغه يوځلې وي او بيابيا نه کيږي. کومه پوښتنه چې په دې وخت کې کيږي، هغه دا ده:

کله؟	په کوم وخت کې_	wann?

اوس به مثالونه په جملو کې وګورو:

Hauptsatz	Nebensatz (bevor)
Wasch dir die Hände, ته خپل لاسونه پرېمينځه	bevor du dich an den Tisch setzt. مخکې له دې چې ته د ډوډۍ مېز ته کېنې
Der Schüler muss seine Hausaufgaben machen, زده کوونکی بايد خپله کورنی وظيفه وکړي	ehe er mit seinen Freunden spielen darf. مخکې له دې چې هغه د خپلو ملګرو سره لوبې وکړي
Du musst dich noch umziehen, ته بايد خپلې جامې بدلې کړې	bevor wir ins Kino gehen. مخکې له دې چې مونږ سينما ته ولاړ شو
Ich kaufte mir eine Kamera, ما ځان ته يوه کمره واخيستله	bevor ich meine Reise antrat. مخکې له دې چې ما پخپل سفر پيل وکړ
Es hatte geendet, هغه پای ته ورسېد	bevor es richtig begonnen hatte. مخکې له دې چې سم پيل شي

Übungen:

Verwandeln Sie bitte die adverbiale Bestimmung in einen Adverbialsatz!
(NS = Nebensatz, HS = Hauptsatz)

1. Nach dem Konzert ging sie zum Essen (NS – HS).
له کنسرت نه وروسته هغوی ډوډۍ خوړلو ته ولاړل
2. Trotz der geringen Chancen hat er sich für mich eingesetzt (HS – NS – HS).
سره له ډېره لږه چانسه هغه بيا هم له ما لپاره هلې ځلې وکړې
3. Wegen der Hitze im Zug war die Reise eine Strapaze (HS – NS).
په اورګاډي کې د ګرمۍ په وجه دا سفر لوی عذاب و
4. Bei Dunkelheit kommen die Tiere aus ihrem Versteck (NS –HS).
په تياره کې ښاروي له خپلو پټنځايونو نه راوځي
5. Zum besseren Sehen trage ich im Kino eine Brille (HS – NS).
د ښه ليدو لپاره زه په سينما کې عينکې په سترګو کوم
6. Bei starker Kälte können die Rohre platzen (HS – NS – HS).
په ډېرې يخنۍ کې نلونه چاودېدلی شي
7. Bei schönem Wetter treffen wir uns im Freien (HS – NS- HS).
په ښه هوا کې مونږ له يو بل سره بهر په ازاده هوا کې وينو

8. Trotz Überlegenheit verloren sie das Spiel (HS – NS).
له خپل سیال نه د ډېر تکړه والي سره سره هغوي لوبه بایلله
9. Vor der Flussüberquerung musste ein langer Marsch bewältigt werden (NS – HS). له سیند نه د تېرېدو نه مخکې یو اوږد مزل په مخکې پروت و
10. Er hat die Einladung wegen Kopfschmerzen abgesagt (HS – NS - HS).
د سرخوږی په وجه هغه مېلمستیا رده کړه
11. Mit einem Lächeln beruhigte sie den Kunden (HS – NS).
په یوې مسکا هغې مشتریان ارام کړل
12. Mit der Bekanntschaft zu ihr hat er sich verändert (NS – HS).
له هغې سره د اشنا کېدلو راهیسي هغه بدل شوی دی
13. Sie schaltet das Radio durch das Ziehen des Steckers aus (HS – NS).
د برق د پلك د وېستلو له لارې هغه راډیو مړه کوي
14. Ich folge dir überall hin (HS – NS). زه هره خوا تا پسې یم (هر چېرته درپسې یم)
15. Bei klarer Sicht kann man von hier aus die Insel sehen (NS –HS).
په رڼې هوا کې له دې ځایه سړی ټاپو لیدلی شي

Lösung:
1. Nachdem das Konzert beendet war, ging sie zum Essen.
2. Er hat sich, auch wenn nur geringe Chancen bestanden, für mich eingesetzt.
3. Die Reise im Zug war eine Strapaze, da es heiß war.
4. Wenn es dunkel wird, kommen die Tiere aus ihrem Versteck.
5. Ich trage im Kino eine Brille, damit ich besser sehe.
6. Die Rohre können, wenn starke Kälte herrscht, platzen.
7. Wir treffen uns, falls es schönes Wetter gibt, im Freien.
8. Sie verloren das Spiel, obwohl sie überlegen waren.
9. Bevor der Fluss überquert wurde, musste ein langer Marsch bewältigt werden.
10. Er hat die Einladung, weil er Kopfschmerzen hat, abgesagt.
11. Sie beruhigte den Kunden, wobei sie lächelte.
12. Seitdem er sie kennt, hat er sich verändert.
13. Sie schaltet das Radio aus, indem sie den Stecker zieht.
14. Ich folge dir, wohin du auch gehst.
15. Wenn die Sicht klar ist, kann man die Insel sehen.

مهالي جملې له (Konjunktion) نه پرته په نورو ټکو هم جوړېدی شي چې هغه دا دي:

Temporale Adverbien	Temporale Präpositionen
Zeitausdrücke als Angabe im Akkusativ	Temporale Nebensätze

Temporale Adverbien مهالي یا د وخت قیدونه

مهالي قیدونه هغه قیدونه دي چې په یو وخت کې د یوې پېښې په برخه کې معلومات وړاندې کوي. دا معلومات کېدی شي د وخت د ګړی په برخه کې وي چې څو بجې دي، یا د دوه وختونو تر منځ د مودې د ښودلو په برخه کې وي چې څومره موده، یا په یو ټاکل شوي وخت کې د یوې پېښې د بیا بیا کېدلو په برخه

کي وي، او یا کېدی شي چې په دې برخه کې وي چې په يو ټاکلي شوي وخت کې يوه پېښه څومره ډېره کيږي، يعني په يو وخت کې د پېښو ډېروالي او لږوالي ښايي.

Bezeichnung der Wiederkehr oder Wiederholung

د پېښو د بيا بيا کېدلو او د بيا بيا راتلو قيدونه

bisweilen کله کله، کله نا کله	häufig اکثراً، ډېر وخت	manchmal کله کله، کله نا کله	mehrmals بيا بيا، څو څو واره	oft اکثراً، ډېر وخت
selten نایاب، کمیاب	abends ماښامي، د ماښام له مخې	nachts د شپې، د شپې له مخې	vormittags په څاښت کې	mittwochs په چارشنبو کې
wochentags د کار په ورځو کې	einmal یو ځل، یو ځلې	zweimal دوه ځله، دوه ځلې	dreimal دري ځله، دري ځلې	hundertmal سل ځلې
morgens سهاري، د سهار له مخې	mittags د غرمې له مخې،غرمه اي	nachmittags د ماسپښين له مخې	wochenends د اونۍ په پای کې	gestern پرون

پوښتنه: ماښام ته (Abend)، سهار ته (Morgen)، ماسپښين ته (Nachmittag) وايي. نو پورته ولي په وروو تورو (abends, morgens, nachmittags) ليکل شويدي؟
ځواب: (abends) هر ماښام ، (morgens) هر سهار ، (nachmittags) هر ماسپښين ته وايي. نو په دې وجه کومه پوښتنه چې د وخت په برخه کې کېدی شي هغه دا ده:

wie oft?	څومره ډېر وخت؟	په کومو کومو وختو کې؟	څومره څومره وخت؟

مثالونه په جملو کې:

Frage	Antwort
Wann kommt dein Opa zu Besuch? ستا نيکه کله ستا ليدو ته راځي؟	Er kommt morgen zu Besuch. هغه سبا زما ليدو ته راځي
Wann hast du deinen Freund gesehen? تا خپل ملګری کله وليدو؟	Ich habe ihn gestern gesehen. ما هغه پرون وليدو
Ab wann sind die Schulen geschlossen? له کوم وخت نه ورروسته ښوونځي تړلي دي؟	Sie sind ab sofort geschlossen. هغوی له همدې شېبې راهيسې تړلي دي
Seit wann haben Sie diese Schmerzen? تاسو ته درد له کوم وخت راهيسې پېښ شويدي؟	Diese Schmerzen habe ich seit heute. درد ما ته له نن راهيسې پېښ شوی دی
Seit wann ist er verheiratet? له کوم وخت راهيسې هغه واده کړی دی	Er ist seit einem Monat verheiratet. هغه له يوې مياشتې راهيسې واده کړی دی
Bis wann haben Sie Zeit? تاسو تر کوم وخت پورې وخت لرئ؟	Ich habe nur bis morgen Zeit. زه تش تر سبا پورې وخت لرم
Bis wann hast du geschlafen? تا تر کوم وخته پورې خوب وکړو؟	Ich habe bis vorhin geschlafen. ما تر مخکې پورې خوب وکړو
Wie lange sind Sie schon in Berlin? تاسو له کوم وخت راهيسې په برلين کې یاست؟	Ich bin schon zehn Jahre in Berlin. دا لس کاله کيږي چې زه په برلين کې يم

Wie oft gehst du ins Kino? ته څومره ډېر سینما ته ځې؟	Ich gehe sehr selten ins Kino. زه ډېر لږ سینما ته ځم
Wie oft putzt er sich die Zähne? هغه څو ځلي خپل غاښونه پاکوي؟	Er putzt sich mehrmals am Tag die Zähne. هغه د ورځې څو واره غاښونه پاکوي

Temporale Präpositionen, die eine Zeitdauer anzeigen

مهالي نسبتي کلمې چې د وخت کچه یا اندازه یا د یوې مودې لنډوالی یا اوږدوالی راښايي

د یو وخت موده هغه وخت ښودل کیږي چې پیل او پای یې څرګند وي. کومه پوښتنه چې دلته کېدی شي، هغه دا ده چې (تر کومې مودې پورې)، (له کومې مودې راهیسې) ، (له کومې مودې نه تر کومې مودې پورې) او داسې نور چې دا پوښتنې به په لاندیني جدول کې وګورو:

Fragen zur Zeitdauer		
wie lange? څومره موده	wann کله، په کوم وخت کې	bis wann تر کوم وخته پورې
seit wann له کوم وخته راهیسې	von wann bis wann له کوم وخت نه تر کوم وخته پورې	um wieviel Uhr په څو بجو

د دې پوښتنو ځواب په دې قیدونو یا (Adverbien) کیږي:

immer تل، همېشه	stets د تل لپاره، همېشه	lange ډېره موده	noch لا تر اوسه	zeitlebens د ټول عمر لپاره

کله چې پوښتنو ته یو مطلق منفي ځواب ورکړل شي، نو هغه په دې قید یا (Adverb) کیږي:

nie هېڅکله نه	niemals هېڅکله نه	nie mehr نور هېڅکله نه	nie wieder بیا هېڅکله نه	nimmer هېڅکله نه	nie und nimmer په ژوند کې هم نه

Bezeichnung des Zeitpunktes

مهالښېبه، د وخت ښېبه، دا چې په کوم مهال یوه پېښه شوېده

مهالښېبه د یو کار دقیق وخت ښایي. کومه پوښتنه چې دلته کېدی شي، هغه به دا وي :

کله،	په کوم وخت کې،	په کومه ښېبه کې،	په څو بجو

دا لاندیني قیدونه (Adverbien) او ضمیرونه (Präpositionen) د یوې پېښې وخت یا نېټه ښایي:

anfangs په پیل کې، په شروع کې	bald په لنډو کې، په لنډ وخت کې	damals په هغه وخت کې	dann بیا، له هغې نه وروسته بیا	eben په همدغه شېبه کې
endlich ایله په ایله	eher د وخته ، مخکې	heutzutage نن، نن ورځ	inzwischen له هغه وخت راهیسې	jetzt اوس، همدا اوس
mittlerweile د وخت په تېرېدو	neulich لنډ وخت مخکې	nun اوس، په دې مهال	schließlich آخر، آخر نو	seither له هغه وخت راهیسې
seitdem له هغه وخت راهیسې	vorerst رومبی، په رومبي سر کې	vorhin مخکې، د مخه	zugleich په عین وخت کې	zuletzt له ټولو نه وروسته، په پای کې
heute نن	morgen سبا	gestern پرون	übermorgen سبا نه بل سبا	gerade سمدلاسه، په دې شېبه کې

augenblicklich په دي شيبه کي	danach له هغې نه وروسته	demnächst په لنډو کي	sofort په ځای ځای، فوراً	später وروسته
ab سر له يو وخته	an, am په يوه نيټه	aus د يوي زماني	bei په يو وخت يا يو حالت کي	gegen د يو وخت په شاوخوا کي
in, im په يوه زمانه کي	nach لـه يـوی پيښي نه وروسته	um د ساعت په يو وخت کي	vor له يو څه نه دمخه	

اوس به هر يو (Präposition) په مفصل ډول د تشريحاتو سره زده کړو:

ab	سر له يوي نېټي	سر له يوه وخته ،

(ab) هغه وخت کارول کيږي چي د يو کار يا د يوي پيښي د پيل کېدو ټيك وخت وښودل شي. مثال:

Ab morgen habe ich für drei Wochen frei.	سر له سبا نه زه د دري اونيو لپاره رخصت يم
Ab wann haben die Geschäfte geöffnet?	له کوم وخت نه وروسته مغازي پرانيستل کيږي؟
Ab dem 14. August haben wir Ferien.	د اګست د ۱۴ نه وروسته زمونږ رخصتي ده

an, am + Dativ	په يو وخت کي	په يوه نيټه ،

(an, am) د ورځو، د نېټو، د ورځي د وخت او د رخصتی د ورځو د ښودلو لپاره کارول کيږي. مثال:

Wann kommt dein Vater von der Reise zurück? Am kommenden Freitag. ستا پلار کله له سفر نه بېرته راځي؟ د راتلونکي جمعي په ورځ
Am wievielten ist Muttertag? Muttertag ist am 13.05. د مور ورځ په کومه نيټه ده؟ د مور ورځ د مي د مياشتي په ديارلسمه نيټه ده
Wann ist dein Vater geboren? Er ist am 16.01.1955 geboren. ستا پلار کله زېږېدلی دی؟ هغه د ۱۹۵۵ کال د جنوري په شپاړلسمه نيټه زېږېدلی دی
Fliegt ihr am Vormittag? Nein, erst am Nachmittag gegen 16 Uhr. ستاسو الوتنه په ځابنت کي ده؟ نه، زمونږ الوتنه د مازديګر په څلورو بجو ده
Am Abend soll es schon wieder Gewitter geben. ويل کيږي چي په ماښام کي به تالنده او بريښنا وشي

Verneinung منفي ځواب	nie هيڅکله نه	niemals په ژوند کي هم نه
Frage پوښتنه	wann? کله	wann? کله

aus + Dativ	د يوي زماني د ښودلو لپاره

(aus) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چي دا وخت يوه زمانه، يوه پيری يا يو عصر ښکاره کړي. مثالونه په جملو کي:

Das Schwert stammt aus dem 12. Jahrhundert. دا توره د دولسمي پيری له وختو ده
Diese Knochen dürften aus dem Mittelalter stammen. دا هدوکي ښايي چي د منځنی پيري واوسي

bei + Dativ د یو کار یا د یوې پېښې په لړ کې

(bei) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې د یو کار یا د یوې پېښې په لړ کې یو بل څه وشي، یعني دا چې په همغه یو وخت کې څو کارونه وشي. کومه پوښتنه چې په دې برخه کې کیږي، هغه دا ده: (کله، په کوم لړ کې، په کوم مهال کې = wann?) . مثالونه په جملو کې:

Beim Essen soll man nicht schmatzen.	د ډوډۍ په وخت باید سړی ونه چرپیږي
Er hat sich beim Wandern den Fuß verstaucht.	د قدم وهلو په وخت کې د هغه پښه واوښتله
Er war gerade beim Lesen.	په همدغه شیبه کې هغه لوستل کول
Bei so starkem Regen sind sie spazieren gegangen.	په دومره سخت بارانه کې هغوی په چکر ولاړل
bei Tag und bei Nacht	په ورځ او په شپه کې

gegen د ساعت د یو وخت په شاوخوا کې

(gegen) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې دا وخت دومره ټیک یا دومره دقیق ونښودل شي، بلکې د اټکل په اساس دومره وویل شي چې څه ناڅه په دومره بجو یا څه ناڅه په دغه وخت کې، مثالونه به په جملو کې وګورو:

Wann kommst du etwa wieder? So gegen 20:00 Uhr.	ته د څو بجو په شاوخوا کې بېرته راځې؟ د ماښام د اته بجو په شاوخوا کې
Wie viel Uhr ist es? Ich weiß es nicht genau. Es müsste so gegen 16:00 Uhr sein.	څو بجې دي؟ زه پرې په دقیق ډول نپوهیږم. د مازدیګر څلور بجو شاوخوا به وي

in, im + Dativ د یو راتلونکي وخت د یوې نیټې ښودلو لپاره

(in, im) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې په یو ټاکل شوي وخت کې یوه نامعلومه نیټه ونښودل شي. دا په دې مانا چې د یوې پېښې یا د یو کار موده څرګنده ده، خو دا څرګنده نده چې د دې مودې دقیقه نیټه کومه ده، د اونۍ په کومه ورځ ، د میاشتې په کومه ورځ یوه پېښه کیږي، مثال:

In den kommenden Wochen gibt es noch sehr viel zu tun.	په راتلونکو اونیو کې ډېر کار مخ ته پروت دی
In der letzten Zeit benimmt sich Jakob sehr seltsam.	په وروستي وخت کې د یعقوب چلند ډېر عجیب و غریب شان دی
Sie feierten bis in den frühen Morgen.	هغوی تر سهار پورې محفل ولمانځو
Es geschah im Jahre 1960.	دا په ۱۹۶۰ کال کې پېښ شو
Wie war das Wetter im Oktober?	د اکتوبر په میاشت کې هوا څنګه وه؟

nach + Dativ څه چې له یو کار نه وروسته کیږي

(nach) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې یوه پېښه یا یو کار له یوې بلې پېښې نه وروسته وشي، مثال:

Was machst du nach dem Unterricht? Ich gehe in die Mensa.	ته له درس نه وروسته څه کوې؟ زه د محصلینو کانتین ته ځم

Nach wenigen Minuten war alles vorbei.	څو دقیقې وروسته هر څه پای ته رسېدلي وو
Nach drei Wochen kam er wieder.	درې اونۍ وروسته هغه بېرته راغی

um + ´ Uhrzeit	د ګړۍ یا د ساعت په یو ټیك وخت كې

كله چې (um) د یو ساعت یا یوې ګړۍ له یو وخت سره یوځای راشي، نو پرې یو دېر ټيك او یا دقیق وخت بیانیږي مثال:

Der Zug fährt um 08:00 Uhr ab.	اورګاډی د سهار په اته بجو او حرکت کوي
Um wie viel Uhr beginnt der Film? Um 22:20 Uhr.	فلم په څو بجو بېل کیږي؟ د ماښام په لس بجو او شل دقیقو

um + Akkusativ	د ګړۍ یا د ساعت په یو ټیك وخت كې

كه چېرته (um) د ورځې د کوم مهال او یا د یو موسم سره یوځای راشي، نو په دې وخت كې بیا (um) یو ټیك وخت نه بلکلي په اټکلي ډول څه ناڅه یو وخت او یا د یو وخت په شاوخوا كې وخت ښكاره كوي. بل دا چې له (um) نه وروسته اسمونه د (Akkusativ) سره کارول کیږي.مثال:

Er fährt um die Mittagszeit nach Hause.	هغه د غرمې په شاوخوا كې كور ته ځي
um Weihnachten, um Mitternacht	د كرسمس په شاوخوا كې، د نیمې شپې په شاوخوا كې

vor + Dativ

(vor) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې له یو کار یا یوې پېښې نه مخکې یو بل څه وشي. په بله مانا هغه څه چې له یو کار یا له یوې پېښې نه مخکې کیږي، په (vor) باندې بیانیږي. په دې برخه كې پوښتنه په دې ډول کیږي (wann). مثال:

Vor dem Essen wäscht man sich die Hände.	له ډوډۍ نه مخکې سړی لاسونه پرېمینځي
Vor einer Stunde hat es noch geregnet.	یو ساعت مخکې لا باران وریدو

Temporale Präpositionen, die einen Zeitraum anzeigen

مهالي نومځري چې د یو وخت دوام ښکاره کوي

ab د یوې نېټې پیل	außerhalb له یو وخت نه بهر	bei د یوې مودې په لړ کې	bis, bis zu … تر یو وخته پورې
für د یوې مودې لپاره	innerhalb په یوه موده کې	seit د یوې مودې راهیسې	über د یوې مودې لپاره
von … an سر له یوې مودې	von … bis zu له دومره وخت نه تر دومره وخت پورې	während د یو وخت په لړ کې	zwischen د یوې مودې په مینځ کې

ab	د یوې نېټې پیل

(ab) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې د یو کار یا د یوې پېښې پیل وښودل شي. که چېرته (für) ورسره یوځای شي، نو بیا موده یې هم ښکاره کیږي چې په کوم وخت پیل یې وشو او څومره موده به دوام وکړي. که چېرته (für) ورسره نه وي، نو پای به یې څرګند نه وي چې کله تمامیږي. کومه پوښتنه چې په دې برخه کې کیږي، هغه دا ده: (سر له کومه وخته = ab wann) . مثال:

Ab kommender Woche ist mein Vater für drei Wochen nicht mehr zu Hause.	د راتلونكي اونۍ نه وروسته درې اونۍ زما پلار په كور كې نشته
ab morgen für immer	سر له سبا نه د تل لپاره، سر له سبا نه د ټول عمر لپاره
Ab dem 60. Lebensjahr benötigt man meistens eine Brille.	له شپیته كلنۍ نه وروسته د سړي ډېر وخت عینكې پكارېږي
Jugendliche ab 17 Jahren können den Führerschein machen.	له اولس كالو نه پورته زلمیان كوی شي چې لیسنس واخلي

außerhalb + Genitiv د یوې مودې نه په بهر وخت كې

(außerhalb) د هغه وخت د ښودلو لپاره كارول كېږي چې یو كار یا یوه پېښه د یوې مودې نه په بهر وخت كې وشي. كومه پوښتنه چې دلته كېدی شي، هغه دا ده چې (كله = wann). مثال:

Außerhalb der Saison trifft man hier nur wenige Touristen an.	د موسم نه په بهر وخت كې دلته ډېر لږ توریستان لیدل كېږي
Der Unfall geschah außerhalb der Dienstzeit.	ټكر د خدمتي وخت نه په بهر وخت كې وشو
Man kann das Schloss auch außerhalb der Öffnungszeiten besuchen.	سړی كوی شي چې دا ماڼۍ د پرانیستي وخت نه په بهر وخت كې هم وګوري

bis, bis zu … + Dativ + Akkusativ تر یوې مودې پورې تر یو وخته پورې،

(bis, bis zu …) د هغه وخت د ښودلو لپاره كارول كېږي چې د یوې مودې د پای ته رسېدلو نېټه څرګنده شي. كله چې له (bis) نه وروسته د اونۍ یوه ورځ یا د میاشتې یوه نېټه راشي، نو هغه په (Akkusativ) جوړېږي. كله چې له (bis) نه وروسته یو بل (Präposition) راشي، نو دا دې پورې اړه لري چې دا (Präposition) پخپله له (Dativ) سره راځي او كه له (Akkusativ) سره. په دې چې (zu) تل له (Dativ) سره راځي، نو په دې وجه له (bis zu …) نه وروسته تل (Dativ) راځي.
كومه پوښتنه چې دلته كېدی شي، هغه دا ده چې (تر كومې نېټې پورې = bis wann) . مثالونه:

Unsere Gäste wollen nur noch bis *(Akkusativ)* Freitag bleiben.	زمونږ مېلمانه غواړي چې تش تر جمعې ورځې پورې پاتې شي
bis *(Akkusativ)* drei Uhr	تر درې بجو پورې
bis an *(Akkusativ)* die Grenze	تر سرحده پورې، تر پولې پورې
Sie lernt jeden Tag bis um *(Akkusativ)* 10.00 Uhr abends.	هغه هره ورځ د ماښام تر لس بجو پورې درس لولي
Wir haben uns bis tief in die Nacht unterhalten.	مونږ تر نیمې شپې پورې خبرې وكړې
Die Wartezeit dauert bis zu fünf Stunden.	د انتظار وخت تر ۵ ساعتو پورې دوام كوي
Du musst bis *(Akk.)* nächstes Jahr warten.	ته باید تر راتلونكي كاله پورې صبر وكړې
Bis dahin ist alles erledigt.	تر هغه پورې هرڅه سرته رسېدلي دي
Du kannst bis zum *(Dativ)* nächsten Monat hier bleiben.	ته كوی شې تر راتلونكې میاشتې پورې دلته پاتې شې
Bis vor *(Dativ)* kurzem war er krank.	تر لنډ وخت مخكې پورې هغه ناروغ و

für + Akkusativ

(für) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې د راتلونکي وخت يوه موده پرې څرګنده شي چې د يو کار لپاره څومره وخت يا څومره موده پکارېږي. کومه پوښتنه چې په دې برخه کې کيږي، هغه دا ده: (څومره موده، د څومره مودې لپاره = wie lange/für wie lange?) . مثال:

Ich bleibe nur für drei Tage hier.	زه تش د درې ورځو لپاره دلته پاتې کيږم
Er ist für drei Wochen verreist.	هغه د درې اونيو لپاره په سفر تللی دی
Hält eure Liebe für immer?	ستاسو مينه تل تر تله پاتې کيږي؟
Das Zimmer ist für morgen bestellt.	دا کوټه د سبا لپاره غوښتل شوېده
Das Konzert ist für Freitag angesetzt.	کنسرت د جمعې ورځې لپاره په نظر کې نيول شوېدی
für ein paar Minuten nach draußen gehen	د يو څو دقيقو لپاره بهر وتل

innerhalb + Genitiv	د يو وخت په موده کې

(innerhalb) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې يوه پېښه د يوې ټاکل شوې مودې په چوکاټ کې وشي. کومه پوښتنه چې په دې وخت کې کېدی شي، هغه دا ده چې: (کله = wann).
مثالونه په جملو کې:

Zahlen Sie bitte Ihre Schulden innerhalb eines Monats. تاسو خپل پورونه د يوې مياشتې په موده کې تحويل کړئ
Innerhalb von nur einer Woche verursachte der Autofahrer vier Unfälle. د يوې اونۍ په موده کې دې ډرېور څلور ټکرونه وکړل
Innerhalb dreier Wochen muss die Arbeit beendet sein. د درې اونيو په موده کې بايد کار پای ته رسېدلی وي

seit + Dativ	د يوې مودې راهيسې

(seit) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې يوه پېښه په يوه موده کې وشي چې پخوا پيل شوي وي او لا تر اوسه پورې تر سره رسېدلې نه وي او کېدی شي چې لا څه وخت نور هم دوام وکړي. هغه فعل چې په دې وخت کې کارول کيږي هغه به تل په (Präsens) او يا په اوسني وخت يا په حال کې استعماليږي. په دې اړوند پوښتنه په دې ډول کيږي: (له کوم وخت راهيسې seit wann?) مثال:

Seit wann sind Sie in Deutschland? – Seit September 2006. تاسو له کوم وخت راهيسې په جرمني کې ياست؟ د ۲۰۰۶ کال د سپتمبر راهيسې
Wie lange wartest du schon hier? – Seit mindestens einer halben Stunde. څومره وخت کيږي چې ته دلته په انتظار يې؟ لږترلږه د نيمې ګېنټې راهيسې
Er hat seit dem Tod seiner Frau große Schlafprobleme. هغه د خپلې مېرمنې د مړينې راهيسې له خوب سره ډېرې ستونځې لري

über + Akkusativ	د يوې مودې لپاره

(über) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې د يوې پېښې موده ياده شي، يعنې چې دا پېښه به تر کوم وخت پورې دوام کوي. کومه پوښتنه چې دلته کېدی شي هغه دا ده چې (کله = wann?)، مثال:

Wir wollen übers Wochenende verreisen.

مونږ غواړو چي د اونۍ د پای په ورځو کي په سفر ولاړ شو

Über die Feiertage soll es schneien.	د رخصتۍ په ورځو کي به واوره وشي
Er ist über Mittag immer zu Hause.	د غرمي له مخي هغه تل په کور کي وي
Es ist zwei Stunden über die Zeit.	د وخت نه دوه ساعته تېر شويدي
Den ganzen Tag über regnete es.	په ټوله ورځ کي باران وشو
Über Nacht hat es geregnet.	د شپې له مخي باران ورېدلی دی

von … an له يوې مودې راهيسي

(von … an) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې يوه اوسنۍ يا راتلونکې موده ياده شي او د مودې د پيل کېدو وخت څرګند وي، خو د مودې د پای ته رسېدو وخت څرګند نه وي. پوښتنه په دې ډول کيږي: (له کومې مودې راهيسي = von wann an?). مثال :

Sie wissen, dass das von morgen an unsere Pflicht sein wird. تاسو په دې پوهيږئ چې دا به سر له سبا نه زمونږ وظيفه وي

So ist er von Jugend an.	هغه له ځوانی راهيسي داسي دی
Von heute an soll alles besser werden.	سر له نن نه به هرڅه ښه شي
Das habe ich von Anfang an gesagt.	ما له اوله همدا خبره کړېده
Von wann an bist du in Deutschland?	ته له کوم وخت راهيسي په جرمني کې يې؟

von … bis zu … + Dativ له يوې مودې نه تر بلې مودې پورې

(von … bis zu …) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې د يوې پېښې پيل او پای په دقيق ډول څرګند وي. کومه پوښتنه چې دلته کيږي، هغه دا ده چې:

(له کوم وخت نه تر کوم وخته پورې = von wann bis wann) . مثال:

Unsere Praxis bleibt vom 12.08. bis zum 05.09. geschlossen. زمونږ کتنځی د اګست د دولسمي نېټي نه د سپتمبر تر پينځمي نېټي پورې تړلی دی
In der Zeit von 9 bis 12 Uhr sind wir nicht zu Hause. له نهه بجو نه تر دولس بجو پورې مونږ په کور کي نه يو
Gestern hat es von morgens bis abends geregnet. پرون له سهار نه تر ماښامه پورې باران وورېدو

während + Genitiv د يوې مودې په لړ کي

(während) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کيږي چې يوه پېښه د يوې مودې په لړ يا په جريان کي وشي. کومه پوښتنه چې په دې برخه کي کېدی شي ، هغه دا ده (کله = wann?) مثال:

Das Kind sitzt während des ganzen Tages zu Hause vor dem Fernseher. ماشوم ټوله ورځ په کور کي د ټلويزيون په مخکي ناست وي
Während des ganzen Sommers gab es hier keine Niederschläge. د ټول اوړي په لړ کي دلته هېڅ ورښت ونشو

zwischen + Dativ د دوه مودو تر مینځ د وخت د ښودلو لپاره

(zwischen) د هغه وخت د ښودلو لپاره کارول کیږي چې د دوه مودو تر مینځ یو کار یا یوه پېښه ځرګنده شي. د دې پېښو پیل او پای تل ځرګند وي. کومه پوښتنه چې په دې اړوند کېدی شي، هغه دا ده: (کله = ?wann). مثالونه په جملو کې:

Zwischen den Monaten April und Juli hat es in diesem Jahr gar nicht geregnet. په دې کال کې د اپریل او جولای د میاشتو ترمینځ هیڅ باران ندی وریدلی
Er kommt gewöhnlich zwischen 6:00 Uhr und 7:00 Uhr nach Hause. معمولاً هغه د شپږو او اوه بجو تر مینځ کور ته راځي
Zwischen dem 05.08. und dem 08.08. bleibt das Geschäft geschlossen. د اګست د پینځمي او اتمي ترمینځ دا مغازه تړلې ده

Übungen:

1. ……….. ging alles gut. په لومړي سر کې هر څه ښه تیر شول
2. Er wird …………… kommen. هغه به په لنډو کې راشي
3. ………. danach. له هغې نه لنډ وخت وروسته
4. So ……. wie möglich. هر څومره په لنډ وخت کې چې کیږي
5. ……….. war vieles besser. په هغه وخت کې ډیر څه له دې نه ښه وو
6. Erst überzeuge dich von den Tatsachen, ………. urteile.
لومړی ته د حقایقو په برخه ځان متیقن کړه او بیا قضاوت وکړه
7. Ich weiß nicht, wo mein Vater ist. ………. war er noch da.
زه نپوهیږم چې پلار مي چیرته دی. تر همدي شیبي پورې خو لا هغه دلته و
8. Was hast du ………… gesagt? په همدې شیبه کې تا څه وویل؟
9. Wann bist du ………… fertig? 10.ته به ایله په ایله کله خلاص شې؟
10. Er konnte nicht ………. kommen . هغه له دې نه وخته نشو راتلی
11. Je ………, desto besser. هر څومره چې وختې وي، هومره ښه
12. So etwas ist ………. kein Problem mehr. نن ورځ داسې څه کوم ستونځمن کار ندی
13. Es geht ihm ………… besser. له هغه وخت راهیسې د هغه روغتیایي وضع ښه شوې ده
14. ……………. ist es uns gelungen, die Aufgabe zu lösen.
د وخت په تیرېدو سره مونږ په دې وتوانیدو چې دا سوال حل کړو
15. Ich habe ihn ………….. gesehen. لنډ وخت مخکې هغه ما ولید
16. ………… nahm er seine Tasche und ging. آخر هغه خپل بکس واخیست او ولاړ
17. Es kam dann ………….. zu Handgreiflichkeiten.
خبره آخر ګریوان ته لاس اچولو ته ورسیدله
18. Er ist voriges Jahr umgezogen, ……….. haben wir nichts mehr von ihm gehört. تیر کال هغه کډه وکړه، له هغه وخت راهیسې مونږ د هغه هیڅ احوال نه لرو
19. ………….. er eine bessere Wohnung hat, ist er zufrieden.
له هغه وخت راهیسې چې هغه یو نوی استوګنځی لري، هغه راضي دی
20. Zu den Gerüchten möchte der Chef ………. keine Stellung nehmen.
د دې ګنګوسو (اوازو) په برخه کې آمر په لومړي سر کې څه دریځ نه ښکاره کوي
21. Ich habe ………… Suppe gegessen. ما مخکې ښوروا وخوړله
22. Es stürmte und regnete ……….. . ډیر سخت بادونه لګیدل او په عین وخت کې باران هم و
23. Wer ……… lacht, lacht am besten. څوک چې په پای کې خاندي، دا له ټولو نه ښه خندا ده (څوک چې د لوبې په پای کې بریالی شي، دا بریالیتوب د لوبې د سر له بریالیتوبه ښه دی)

24. Ich bin ………. erst gekommen. زه په همدې شېبه کې راغلم
25. Wir waren ……….. beim Essen, als es passierte.
په همدې شېبه کې چې دا پېښه وشوه، مونږ ډوډۍ خوړله
26. Ich bin dazu ……………. nicht in der Lage. په دې شېبه کې زه د دې توان نه لرم
27. Er hat Tabletten genommen. ……….. ist ihm übel geworden.
هغه ګولۍ وخوړلې. له هغې نه وروسته ورته ګانګه ورغله
28. Wir werden …………… zu euch kommen.
مونږ به په لنډ وخت کې ستاسو کور ته درشو
29. Komm ………. herauf! ته سمدلاسه پورته راشه
30. Wie soll das erst einmal ……….. werden?
دا چې اوس داسې دی، نو وروسته به څنګه وي؟

Lösungen:

1. anfangs 2. bald 3. bald 4. bald 5. Damals 6. dann 07. eben 8. eben 9. endlich
10. eher 11. eher 12. heutzutage 13. inzwischen 14. mittlerweile 15. neulich
16. schließlich 17. schließlich 18. seither 19. seitdem 20. vorerst 21. vorhin
22. zugleich 23. zuletzt 24. gerade 25. gerade 26. augenblicklich 27. danach
28. demnächst 29. sofort 30. später

Übungen:

1. ………. dem 35. Lebensjahr fühlt man sich nicht mehr ganz jung.
د ژوندانه د پنځه دېرشم کال نه وروسته سړي ځان دومره ځوان نه احساسوي
2.. ……… vier Uhr sah ich ihn im Restaurant.
هغه ما د څلور بجو په شاوخوا کې په رستوران کې ولید
3.. ……… den Schluss geriet die Konferenz in Zeitnot.
د پای په شېبو کې کنفرانس د وخت د لږوالي سره مخامخ شو
4. Wir werden ………. 12 Uhr erwartet. 5مونږ ته د ۱۲ بجو په شاوخوا کې خلك په تمه دي.
5. Das Programm beginnt …….. 20 Uhr. پروګرام د ماښام په اته بجو پیل کیږي
6. Er fährt ……… die Mittagszeit. هغه د غرمې په شاوخوا کې حرکت کوي
د شنبو په ورځ به تل ډېره ګڼه ګونه وه
7. von heute ………. werde ich fleißig. سر له نن نه زه خواریکښ کېږم
8. Das ist ein Werk ……. dem Jahr 1750. دا د ۱۷۵۰ کال یو اثر دی
9. ……… welchem Jahrhundert stammt das Gedicht? دا د کومې پېړۍ شعر دی؟
10. Bitte treten Sie …….. Abfahrt des Zuges vom Bahnsteig zurück!
د اورګاډي د حرکت کولو په وخت تاسو اورګاډي ته د ختلو له ځایه لیرې شئ
11. Wie ging es ihm …….. Tod seines Vaters?
د هغه د پلار د مړینې په وخت د هغه وضع څنګه وه؟
12. ……… Tagesanbruch zieht die Karawane weiter.
د ورځې په پیل کې کاروان پر مخ ځي
13. ……… Sonnenaufgang ziehen wir weiter! په لمر ختو کې مونږ پر مخ ځو
14. ……… drei Jahren wird er zurückkehren. هغه به په درې کالو کې بېرته راستون شي
15. Seine Erinnerungen reichen bis…… die früheste Kindheit zurück.
د هغه د وړوکي ماشوموالي خاطرې په یاد دي

16. Sie feierten bis ………. den frühen Morgen.
هغوی تر سهار وختي پورې ساعت تېرې وکړه
17. ……… zwei Tagen ist die Arbeit fertig. په دوه ورځو کې کار خلاصیږي
18. Er ist erst ……. mir dran. د هغه وار زما پسې دی
19. ……. Ablauf der Frist د مودې د پوره کېدو نه وروسته
20. Er war …. wenigen Augenblicken noch hier. یو څو شېبې مخکې خو هغه همدلته و
21. Heute …….. genau vierzig Jahren. له نن نه پوره څلوېښت کاله پخوا
22. Es ist fünf Minuten ………. Zehn. لس بجو ته پنځه دقیقې پاتې دي

Lösung:

1. ab 2. gegen 3. gegen 4. gegen 5. um 6. um 7. an 8. aus 9. aus 10. bei
11. beim 12. bei 13. bei 14. in 15. in 16. in 17. in 18. nach 19. vor 20. vor
21. vor 22. vor

Zeitausdrücke als Angabe mit Akkusativ

ځیني اصطلاحات چې وخت پرې ښودل کیږي، کېدی شي چې هغه بې له کوم (Präposition) وي. دا هغه جملې دي چې وخت پکې په (Akkusativ) کې استعمالیږي. مثالونه به په لاندې تمرینونو کې وګورو:

Übungen:

1. Er hat sich verpflichtet, dort ……….. zwei Jahre zu arbeiten.
هغه ځان مؤظف کړی دی چې د دوه کالو مودې لپاره هلته کار وکړي
2. Du sollst unser Haus nur …….. drei Wochen beaufsichtigen.
ته باید تش د درې اونیو لپاره زمونږ د کور څارنه وکړې
3. Den ganzen Tag ………. regnete es. ټوله ورځ باران وشو
4. Er verreiste ………… das Wochenende. د اونۍ د پای په ورځو کې هغه په سفر ولاړ
5. Wir bleiben ……….. nächsten Dienstag hier.
مونږ تر راتلونکې سه شنبې ورځې پورې دلته پاتې کیږو
6. Ich konnte ……… Mitternacht nicht schlafen. ما تر نیمې شپې پورې خوب نشو کولی
7. ………. vor kurzem war er krank. هغه تر لنډ وخت مخکې پورې ناروغ و
8. Er schrieb ………. in die Nacht hinein. هغه تر نیمې شپې پورې لیکل وکړل
9. ………… auf den heutigen Tag blieb alles unverändert.
تر نننۍ ورځې پورې هر څه پخپل حال پاتې شول
10. Auf Wiedersehen, ……. nachher/…….. später. خدای په امان، تر وروسته پورې
11. Das geschah in der Zeit …… 9 bis 12 Uhr. دا پېښه د ۹ او ۱۲ بجو تر مېنځ وشوه
12. Komm ………. acht und neun Uhr bei uns vorbei.
ته د اتو او نهه بجو تر مینځ زمونږ کور ته راشه

Lösungen:
1. für 2. für 3. über 4. über 5. Bis 6. bis 7. bis 8. bis 9. bis 10. bis 11. bis
12. zwischen

Nominalisierung, Verbalisierung

له فعل نه اسم جوړونه، له اسم نه فعل جوړونه

دا موضوع په (substantivisch verwendetes Adjektiv) کي هم یاده شوېده

کله چي مونږ په پښتو کي ووایو چي :

سبا د باران د وربېدلو امکانات ډېر دي

په دې جمله کي مونږ خپل مطلب په یو فعل، یعني په (باران ورېدل) بیان کړو. مونږ کوی شو چي دا مطلب په دې ډول هم ووایو:

سبا د باران د وربښت امکانات ډېر دي

په دې جمله کي د (ورېدل) په ځای د (وربښت) کلمه یاده شوه چي (وربښت) یو اسم یا یو نوم دی. بل مثال:

د لېږلو او رالېږلو لاره دې ازاده شي

دلته (لېږل) او (رالېږل) دواړه فعلونه دي چي په اسمونو بدلېدلی شي او په ځای یې ویل کېدی شي چي:

د لېږد رالېږد لاره دې ازاده شي

په پورتنی جمله کي له (لېږل او رالېږل) نه (لېږد رالېږد) جوړ شو، یعني له فعلونو نه اسمونه جوړ شول. په جرمني ژبه کي هم دا امکانات شته چي یوه خبره په یو فعل باندې او یا په یو اسم باندې بیان شي. کله چي یو مطلب په یو فعل بیانیږي، دې ته (verbal) وایي. د (verbal) په کلمه کي د (Verb) لغت پروت دی چي مانا یې ده (فعل). کله چي یو اسم په فعل بدلیږي، نو دې ته وایي (Verbalisierung) . کله چي د مطلب د بیانولو لپاره له فعل نه کار واخیستل شي نو دا مطلب په یوه لنډه اصلي جمله کي او یا په یوه فرعي جمله کي بیانیږي. مثال:

Weil er sehr reich ist, kauft er ein Flugzeug. په دې چي هغه ډېر شتمن دی، نو ځکه هغه یوه الوتکه په بیه اخلي
Obwohl er sehr arm ist, kauft er ein Auto. سره له دې چي هغه ډېر بېوزلی دی، هغه بیا هم یو موټر په بیه اخلي

په فعل جوړي شوي جملي د معیاري جملو په نامه یادیږي، او دا هغه ژبه ده چي هر چېرته او هره خوا پرې خبرې کیږي، یعني عام ولس زیاتره وخت خپل مطلب په ساده ژبه، یعني په (فعلونو) بیانوي.

خو کله چي یو څوك ادبي خبرې کوي او یا یو لوړ مقام ته لیك استوي، نو دفتري لیکني بیا د ولس په ژبه نه کیږي. هغې ته بیا دفتري ژبه په کار ده. په بل عبارت، هلته بیا مطلب په (فعلونو) نه بلکي په (اسمونو) بیانیږي. هلته بیا د اوږدو خبرو په ځای لنډې خبرې کیږي. دوه جملي په یوې جمله بدلیږي، په بل عبارت که د ولس په ژبه یوه خبره په دوه جملو، یعني په یوه اصلي او په یوه فرعي جمله یاده شي، نو په دفتري ژبه کي فرعي جمله له مینځه ځي او له دواړو جملو نه یوه لنډه اصلي جمله جوړیږي.

کله چي یو مطلب په یو اسم بیانیږي، نو دې ته (nominal) وایي. د (nominal) په کلمه کي د (Nomen) لغت پروت دی چي مانا یې ده (اسم). نو کله چي یو مطلب په یو اسم بیانیږي، نو له (فعل) نه (اسم) جوړیږي.

پوښتنه	د اسم جوړولو لپاره کومه قاعده شته؟

څنګه چې په پښتو کې له (وربډل) نه د (وربشت) جوړېدلو لپاره کومه خاصه قاعده نشته، نو په جرمني ژبه کې هم د (اسم) جوړولو لپاره کومه ځانګړې قاعده نشته. خو کله چې په یوې جملې کې د فعل په ځای (اسم) راشي، یعني له (Nominalisierung) نه کار واخیستل شي، نو ګرامري اصول یې دا دي:

1. Präposition نسبتي کلمه	2. Nomen اسم	3. Konstruktionen د جملې تشکل

دا په دې مانا چې له اسم نه مخکې تل یو (Präposition) راځي او بیا د جملې پاتې برخه راځي. پورتني مثالونه په دې ډول په (Nominalisierung) بدلیږي:

د (weil) په ځای له (aufgrund) نه او د (er sehr reich ist) په ځای له (Reichtum) نه کار اخیستل کیږي او په دې ډول فرعي جمله له مینځه ځي او مطلب تش په یوې اصلي جملې داسې بیانیږي:

Aufgrund seines Reichtums kauft er ein Flugzeug. د خپلې شتمنۍ په وجه هغه یوه الوتکه په بیه اخلي

په دوهمه جمله کې د (obwohl) په ځای له (trotz) نه او د (er sehr arm ist) په ځای له (Armut) نه کار اخیستل کیږي او مطلب تش په یوې اصلي جملې داسې بیانیږي:

Trotz seiner Armut kauft er ein Auto.	د بې وزلۍ سره سره هغه یو موټر په بیه اخلي

پوښتنه	له یو فعل نه د اسم په جوړېدو کې په مانا کې یې څه بدلون راځي؟
ځواب	اصلاً باید په مانا کې څه بدلون رانشي. خو کله له یو فعل نه د اسم په جوړېدو کې یوه اصطلاح جوړه شي چې د اصلي لغت سره بیا هیڅ اړه نه لري. مثال به لاندې وګورو:

منډې وهلو ته ویل کیږي (laufen) . خو کله چې له دې فعل نه یو اسم جوړ شي، یعنې (Laufenden) وویل شي او ورنه داسې جمله جوړه شي:

auf dem Laufenden sein	تازه او تاند معلومات درلودل، له یوې موضوع نه بالکل باخبر اوسېدل

نو څنګه چې پورته لیدل کیږي، له (laufen) نه جوړ شوی لغت (Laufenden) د (laufen) له مانا سره هیڅ اړیکې نلري.

کله کله د یو لغت څرګنده او خاصه مانا په عمومي ډول بدله شي. مثال: پوهېدلو ته ویل کیږي (wissen)، کله چې له دې فعل نه یو اسم جوړ شي، نو ویل کیږي چې (das Wissen) یعني (پوهه). د (پوهې) لغت یوه ډېره عمومي او حتی خیالي مانا لري، یعني له (پوهې) نه مطلب (علم، آګاهي) دی.

پوښتنه	له کومو الفاظو نه اسم جوړېدی شي؟
ځواب	هر هغه څه چې اسم ورنه جوړېدی شي، په لاندیني جدول کې لیکل شویدي

1. Adjektiv صفت	2. Konjunktion, Präposition, Adverb قید ، نسبتي کلمه ، د ربط ټکی	3. Verb فعل

Substantivisch verwendetes Adjektiv ① له يو صفت نه اسم جوړېدل

له يو صفت نه د يو اسم جوړېدل په مختلفو ډولو کېدی شي چې هر يو به يې په لاندې برخه کې وګورو.

1- کله چې د يو صفت په پای کې ورسره (-es) يوځای شي، نو له دې صفت نه يو اسم جوړيږي چې (Artikel) يې تل (das) وي، په دې ډول:

gut	+	- es	=	Gutes	ښېګڼه، نېك كار، ښه شی
neu	+	- es	=	Neues	نوی شی، نوې خبره
schön	+	- es	=	Schönes	ښايسته شی، ښکلی شی
dumm	+	- es	=	Dummes	احمق کار، بې عقله کار
gefährlich	+	- es	=	Gefährliches	خطرناك شي

Beispielsätze:

Er möchte etwas Gutes tun.	هغه غواړي چې يو نېك كار وكړي
Was gibt es Neues in deiner Heimat?	ستا په هېواد کې څه نوې خبرې دي؟
Er hat mir etwas Schönes geschenkt.	هغه راته يو ښه شی ډالی کړو
So etwas Dummes habe ich noch nie gehört.	دومره يوه بې عقله خبره ما هېڅکله نده اورېدلې
Das ist etwas ganz Gefährliches.	دا يو ډېر خطرنال شی دی

2- کله چې له يو صفت نه يو اسم جوړ شي، نو د صفت په وروستی برخه کې ورسره يو وروستاړی يا شاتاړی يوځای کيږي، چې هغه دا دي: (- keit) , (- heit) مثال:
ښايسته ته ويل کيږي (schön). کله چې (schön) په اسم بدليږي، نو (-heit) په شا کې ورسره يوځای کيږي او (Artikel) يې تل (die) وي، په لاندې ډول:

schön + heit = Schönheit	ښايسته + والی = ښايسته والی (ښکلا)

له نورو صفتونو نه د اسم جوړېدل به په لاندې جدول کې وګورو

rein	خالص ، سوچه	+	- heit	والی	=	die Reinheit	سوچه والی
sauber	پاك	+	- keit	والی	=	die Sauberkeit	پاکوالی
berühmt	مشهور، وتلی	+	- heit	والی	=	die Berühmtheit	مشهوروالی
klein	وړوکی	+	- heit	والی	=	die Kleinheit	وړوکی والی
dunkel	تیاره	+	- heit		=	die Dunkelheit	تیاره
hell	روښانه	+	- keit	تیا	=	die Helligkeit	روښانتیا، رڼا
trocken	وچ	+	- heit	والی	=	die Trockenheit	وچوالی
ehrlich	اخلاصمن	+	- keit	ي	=	die Ehrlichkeit	اخلاصمني
blind	ړوند	+	- heit	توب	=	die Blindheit	ړوندتوب
fähig	وس لرونکی، توانا	+	- keit		=	die Fähigkeit	وس، توان

3- ځينې صفتونه شته چې په هغوی کې لږ څه بدلونونه راځي، مثال:

groß	لوی	=	die Größe	لوی والی	warm	تود	=	die Wärme	تودوخي
kalt	سوړ، يخ	=	die Kälte	سوړوالی، يخ	lang	اوږد	=	die Länge	اوږدوالی

breit پلن	=	die Breite پلن والی	rot سور	=	die Röte سوروالی
blau آبي	=	das Blaue آبي رنګوالی	schwarz تور	=	die Schwärze توروالی
gut ښه	=	das Gute ښه والی	gut ښه	=	die Güte شفقت

4- ځيني صفتونه شته چي په اسم د هغوی په بدلېدو کي له هغوی نه يو کس يا يو انسان جوړيږي، مثال:

alt زوړ	=	der Alte زوړ سړی	arm بې وزلی	=	der Arme بې وزلی انسان
bekannt اشنا	=	der Bekannte يو اشنا کس	blind ړوند	=	der Blinde ړوند سړی
dumm احمق	=	der Dumme احمق انسان	fremd پردی	=	der Fremde پردی سړی
krank ناروغ	=	der Kranke ناروغ انسان	ledig مجرد	=	der Ledige مجرد سړی
schön ښايسته	=	die Schöne ښايسته نجلۍ	schwarz تور	=	die Schwarze توره نجلۍ

5- ځيني اسمونه له (Partizipien II) نه جوړيږي. مثال:

abgeordnet په رسمي ډول لیږدول شوی	=	der Abgeordnete استازی، وکیل
angehörig د يو چا پوري اړه، متعلق	=	der Angehörige خپل، خپلوان
angeklagt تورن شوی	=	der Angeklagte تورن، متهم
gefangen بندي شوی	=	der Gefangene بندي، زنداني
geliebt خوښ شوی	=	die Geliebte معشوقه، شهی، محبوبه
verletzt ټپي، زخمي	=	der Verletzte ټپي انسان، زخمي
vermisst ورك شوی	=	der Vermisste ورك شوی انسان
verstorben مړ شوی	=	der Verstorbene مړی، مړ شوی انسان

Partizip II	Infinitiv	Beispiel
abgeordnet	abordnen استازی کول	Abgeordnete sitzen im Parlament. وکيلان په پارلمان کي ناست دي
angehörig	angehören تعلق درلودل	Sind Sie ein Angehöriger des Verstorbenen? تاسو د مړي نږدې خپلوان یاست؟
angeklagt	anklagen تورن کول	Der Angeklagte verweigerte seine Aussage. تورن د معلومات ورانډې کولو نه ډډه وکړه
angestellt	anstellen مستخدمول	Angestellte haben bessere Gehälter als Arbeiter. د مستخدمينو معاشونه د کارګرانو له معاشونو نه ښه دي
beamtet	beamten مأموريت ورکول	Der Arbeitgeber aller Beamten ist der Staat. د ټولو مأمورينو ګمارونکی دولت دی
betrogen	betrügen ټګي کول	Der Betrogene verschwieg seinen Schaden. غولول شوي خپل تاوان پټ کړو
betrunken	betrinken د الکولو نشه کول	In diesem Hotel gibt es nur Betrunkene. په دې هوټل کي تش د الکولو نشيان دي
gefangen	fangen نيول	Diese Gefangenen sitzen lebenslang hinter Gitter. دا بنديان د ټل لپاره په زندان کي دي
geliebt	lieben مينه درلودل	Er hat eine Geliebte und seine Frau weiß von nichts. هغه يوه معشوقه لري او ښځه يې له هيڅ شي نه خبره نده

prostituiert	prostituieren ځان کاسيرول	Die Prostituierte verkauft sich am Straßenrand. کاسيره د سړك په سر خپله حيا خرڅوي
verdächtigt	verdächtigen تومتي کول	Die Verdächtigten werden von der Polizei vernommen. له تومتيانو نه پوليس پوښتني کوي
verheiratet	verheiraten ودول	Sind Verheiratete wirklich glücklicher als Ledige? واده شوي کسان په ريښتيا له مجردانو نه بختور دي؟
verletzt	verletzen ټپي کېدل	Die Ärzte stoppten die Blutung des Verletzten. ډاکټرانو د ټپي د وينو بهيدنه ودروله
verliebt	verlieben مين کېدل	Dieser Ort ist ein Treffpunkt für Verliebte. دا ځای يو بل سره د مينانو د ليدو ځای دی
vermisst	vermissen تري تم کېدل	Der Vermisste tauchte wieder auf. تري تم شوی بېرته راپيدا شو
verstorben	versterben مړکېدل	Der Verstorbene wurde beigesetzt. مړی خاورو ته وسپارل شو

② له يو **(Konjunktion)**، **(Präposition)** او **(Adverb)** نه اسم جوړونه:

Präp./ Konj./ Adv./	Nominalisierung	Beispiele
aber خو، مګر	das Aber شك او ترديد	Sein Ja habe ich schon gehört, doch sein Aber wird wohl auch noch kommen. د هغه هو مي اورېدلي دي، د هغه شك به هم راشي
wenn كه چېرته	das Wenn شك او ترديد	Es gibt noch viele Wenns. په دې کې لا ډېر شکونه پراته دي
ob آيا	das Ob په يو څه کې شك	Hier geht es nicht um das Ob, sondern um das Wie. دلته پوښتنه دا نه ده چې دا به وشي او كه نه ، پوښتنه دا ده چې دا به څنګه وي
wann كله	das Wann د وخت شببه	Das Wann entscheidet. د وخت شېبه فيصله کوي
auf und ab ښکته او پورته	das Auf und Ab لوړې او ژورې	Sie verschwieg nicht das Auf und Ab ihres Lebens. هغې د خپل ژوندانه لوړې او ژورې پټې نکړې
wenn und aber	das Wenn und Aber شك او ترديد	Das ist ohne Wenn und Aber richtig. دا بې له کوم شك او ترديده صحيح دی
nein نه	das Nein منفي ځواب	Ab wann versteht ein Kind ein Nein? له کوم وخت نه وروسته يو ماشوم په (نه) باندې پوهيږي؟
gestern und heute پرون او نن	das Gestern und das Heute پخوا او اوس	Du lebst noch immer im Gestern. ته اوس هم په پخواني وخت کې ژوند کوي Man sollte das Heute genießen. سړی بايد د اوسني وخت نه خوند واخلي
morgen سبا	das Morgen راتلونکی	Das Morgen gehört uns ganz allein. راتلونکی يوازې او يوازې زمونږ دی

③ له فعلونو نه اسم جوړونه:

له فعلونو نه د اسم جوړول په څو ډولو کیږي چې په لاندې برخه کې تشریح کیږي.

(a) همدغه فعل د اسم په شان غټ لیکل کیږي او (Artikel) یې (das) کیږي، مثال:

gehen تلل	das Gehen تګ	Er hat Beschwerden beim Gehen. هغه د تګ په وخت کې په عذاب دی
einschlafen ویده کېدل	das Einschlafen خوب ورتلل	Das Einschlafen fällt mir sehr schwer. ما ته ډېر په سختی خوب راځي

(b) کله کله له یو فعل نه (en) او یا (n) وویستل شي او په پای کې (-rei) او یا (-erei) ورسره یو ځای شي. مثال:

saufen شراب څښل	- n	=	sauf	+	erei	=	die Sauferei د شرابو ډېر څښل
Die Sauferei hat ihn ruiniert.							د ډېرو شرابو څښلو هغه برباد کړو

Verb		Nomen	
fischen	کب نیول	die Fischerei	د کب نیولو کمپنی
metzgern	حلالول	die Metzgerei	قصابي
gärtnern	ملیاري کول، کلان کرل	die Gärtnerei	باغواني، د ملیار هټی
nähen	ګنډل	die Näherei	د ګنډنې هټی، د خیاط دکان
schreinern	ترکاڼي کول، نجاري کول	die Schreinerei	ترکاڼی، د نجارۍ هټی
tischlern	ترکاڼي کول، نجاري کول	die Tischlerei	ترګاڼی، د نجارۍ هټی
drucken	چاپول	die Druckerei	چاپخونه، چاپخانه
malen	رسمول	die Malerei	رسامي
backen	پخول	die Bäckerei	نانوایي، نانبایي
schneidern	ګنډل	die Schneiderei	د ګنډنې هټی، خیاطي

(c) ځینې فعلونه شته چې په پای کې یې (ln) راځي. نو که چېرته له دې فعلونو نه (n) وویستل شي او په پای کې (-ei) ورسره یو ځای شي، نو بیا له دې فعل نه یو اسم جوړیږي. مثال: (schmeicheln) چې غوړه مالی یا چاپلوسی کولو ته وایي. کله چې (n) ورځینې وویستل شي او (-ei) ورسره یوځای شي، نو له دې نه (Schmeichelei) جوړیږي چې (چاپلوسی یا غوړه مالی ته وایي). نور مثالونه:

schmeicheln چاپلوسي کول	- n	=	schmeichel	+	ei	=	die Schmeichelei چاپلوسي، غوړه مالي
Trotz seiner Schmeicheleien wollte sie nicht mit ihm reden. د هغه د چاپلوسی سره سره هغې نه غوښتل چې له هغه سره خبرې وکړي							

Verb		Nomen	
betteln	ګدایي کول	die Bettelei	ګدایي
blödeln	چټیات کول	die Blödelei	چټیات
bummeln	په بازار کې ګرځېدل	die Bummelei	په بازار کې ګرځېدنه
ferkeln	بدبد کارونه کول	die Ferkelei	بدبدکارونه
fummeln	په یو شي کې ګوتې وهل	die Fummelei	په یو شي کې ګوته وهنه

grübeln	چورت وهل	die Grübelei	چورت وهنه
heucheln	د درواغو کارونه کول	die Heuchelei	د درواغو کارونه
mogeln	چل ول کول	die Mogelei	چل ول
prügeln	يو څوك وهل	die Prügelei	د يو چا وهنه ، ډبونه

(d) کله کله د يو فعل په پای کې چې (-en) ورځيني وېستل شوی وي (-ung) ورسره يوځای کيږي. مثال: تمرين کولو ته وايي (üben) :

üben تمرين کول	- en	=	üb	+	ung	= die Übung تمرين

Verb		Nomen	
ändern	بدلول	die Änderung	بدلون، تغير
messen	اندازه کول	die Messung	اندازه کونه
bestellen	غوښتل، فرمايش کول	die Bestellung	غوښتنه، فرمايش
abdanken	استعفا کول	die Abdankung	استعفا
genehmigen	منظورول	die Genehmigung	منظوري
vorstellen	ځان راپيژندل، معرفي کول	die Vorstellung	معرفي، ځان راپيژندنه
anerkennen	په رسميت پيژندل	die Anerkennung	په رسميت پيژندنه
verstopfen	بندول	die Verstopfung	بندوالی، قبضيت
bestechen	رشوت ورکول	die Bestechung	رشوت، بډه
abkürzen	لنډول، لنډون ورکول	die Abkürzung	لنډون، مخفف

(e) پاتې نور اسمونه چې له فعلونو نه جوړيږي، د هغوی لپاره څه قاعده نشته چې په څه شان له يو فعل نه يو اسم جوړيږي، نو ناچار هغه اسمونه بايد سړي له ياده زده کړي. د بېلګې په توګه يو څو لغات په لاندينې جدول کې ليکل کيږي:

abreisen	سفر کول	die Abreise	سفر
analysieren	تحليلول، تجزيه کول	die Analyse	تحليل، تجزيه
annehmen	منل، قبلول، فرضول	die Annahme	قبليدنه، قبلونه، فرضيه
sich ärgern über	خپل اعصاب خرابول	der Ärger	اعصاب خرابي
ankommen	يو ځای ته رسيدل	die Ankunft	رسيدنه
abfahren	حرکت کول	die Abfahrt	حرکت
aussprechen	تلفظول	die Aussprache	تلفظ
begreifen	په يو شي د يو چا سر خلاصيدل	der Begriff	مفهوم
beabsichtigen	د يو شي قصد يا نيت درلودل	die Absicht	قصد، نيت
sich engagieren	د يو شي لپاره فعاليت کول	das Engagement	خواري، زحمت، کوښښ
einsehen	خپله سهوه ليدل	die Einsicht	تعقل، ليدنه، پوهيدنه
erleben	په يو چا يو څه تيريدل	das Erlebnis	خاطره، په يو چا تير شوی حال
sich freuen über/auf	يو شي ته خوښ اوسيدل	die Freude	خوشحالي ، خوښي
heiraten	واده کول	die Heirat	واده
hoffen auf	هيله درلودل، اميد درلودل	die Hoffnung	هيله، اميد
herkommen	له يوه ځايه راتلل	die Herkunft	اصل، منشآ
beantragen	يو شي ته عريضه کول	der Antrag	عريضه، غوښتنليك

produzieren	تولیدول	die Produktion	تولید، تولیدات
prüfen	ازمایل، امتحانول	die Prüfung	ازموینه، امتحان
resultieren aus	له یو شي نه نتیجه راتلل	das Resultat	نتیجه، پایله
zurückgehen	په شا تلل	der Rückgang	په شا تګ
strömen	بهېدل	der Strom	برېښنا، برق
tun	کول	die Tat	عمل، کړنه
untergehen	ښکته کېدل	der Untergang	زوال، ښکته کېدنه
transportieren	انتقالول	der Transport	ترانسپورت ، وړنه
wollen	غوښتل	der Wille	اراده، عزم
reisen	سفر کول	die Reise	سفر
helfen	مرسته کول	die Hilfe	مرسته
fortschreiten	پرمخ تلل	der Fortschritt	پرمختګ
bitten um	له یو چا نه د یو شي هیله کول	die Bitte	هیله ، خواهش
zulassen	اجازه ورکول	die Zulassung	اجازه، جواز
verbinden	وصلول، تړل	die Verbindung	اړیکي، رابطه
abgeben	ورکول	die Abgabe	ورکوونه
ansteigen	پورته کېدل	der Anstieg	پورته کېدنه
denken an	د یو شي په برخه کې فکر کول	der Gedanke	فکر، سوچ
profitieren von	له یو شي نه ګټه اخیستل	der Profit	ګټه
verstehen unter/von	په یو شي پوهېدل	das Verständnis	پوهېدنه، تفاهم
reparieren	ترمیمول، جوړول	die Reparatur	ترمیم، جوړونه
korrigieren	تصحیح کول	die Korrektur	تصحیح، اصلاح
sich interessieren für	علاقه درلودل	das Interesse	علاقه
krank sein /erkranken an	ناروغ اوسېدل	die Krankheit	ناروغي، مریضي
sprechen über (von)	په یو شي غږېدل	das Gespräch	خبرې، خبرې اترې
studieren	تحصیل کول	das Studium	تحصیل
kontrollieren	کنټرولول	die Kontrolle	کنټرول
zurückgehen	بېرته تلل	die Rückkehr	بېرته راتګ، عودت
begraben	ښخول	das Begräbnis	ښخونه
schützen vor	له یو شي نه بچول، ساتل	der Schutz	ساتنه، حفاظت
ermöglichen	ممکنول	die Möglichkeit	امکان، امکانات
anbieten	وړاندې کول، تقدیمول	das Angebot	عرضه ، وړاندې کونه
sich ereignen	پېښېدل	das Ereignis	پېښه، حادثه
entscheiden	فیصله کول	die Entscheidung	فیصله، پرېکړه
eintreten	ننوتل	der Eintritt	ننوتنه، دخول
verbrauchen	لګول، مصرفول	der Verbrauch	لګښت، مصرف
ablehnen	ردول، تردیدول	die Ablehnung	ردي، تردید
beginnen	پیلېدل، شروع کېدل	der Beginn	پیل، شروع
erinnern	په یادول، په یاد راتلل	die Erinnerung	یاد، خاطره، حافظه
tolerieren	زغمل، تحملول	die Toleranz	زغم ، تحمل
einsteigen	یو ځای ته ختل	der Einstieg	ختنه، د ختلو ځای
austreten	وتل، خارجېدل	der Austritt	وتنه، خارجېدنه، اخراج
sich bemühen um	یو شي ته کوښښ کول	die Bemühungen	کوښښ، خواري

beenden	پای ته رسول، تمامول	die Beendung	پای ته رسونه، انجام
operieren	عملیاتول	die Operation	عملیات
sich irren in	سهوه کول، اشتباه کول	der Irrtum	سهوه، اشتباه
fähig sein	د يو شي توان درلودل	die Fähigkeit	وس، توان
schreiben	ليکل	die Schrift	ليك، خط
reißen	شکېدل، څيرې کېدل	der Riss	درز، شکېدنه، شکېدلی ځای
akzeptieren	منل، قبلول	die Akzeptanz	قبولي، منل کېدنه
fahren	په ګاډي کې تلل	die Fahrt	په ګاډي کې تګ
einnehmen	عايد درلودل، درمل خوړل	die Einnahme	عايد، د درمل خوړنه
arm sein	بېوزلي اوسېدل	die Armut	بې وزلي، غربت
fließen	بهېدل	der Fluss	سیند، بهېدنه
verlieren	بايلل، له لاسه ورکول	der Verlust	تاوان، له لاسه ورکونه
reich sein	شتمن اوسېدل، بډا اوسېدل	der Reichtum	شتمني، بډايي

د (Modalverben) له فعلونو نه اسم **نه جوړيږي**، خو دې ته يو معادل اسم کارول کيږي، چې دا اسم د (Modalverb) پورې څه اړه نلري. دا شان فعلونه او اسمونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Modalverben		Nomen	
müssen	يو شي ته مجبور اوسېدل	der Zwang, der Befehl	جبر، امر
können	يو شی کوی شول	die Fähigkeit/Vermögen/Möglichkeit	توان، وس، شونتيا (امکانات)
nicht können	يو شی کوی نشول	die Unfähigkeit/die Unmöglichkeit	بې وسي، ناتواني
dürfen	يو شي ته اجازه درلودل	die Erlaubnis	اجازه
nicht dürfen	يو شي ته اجازه نه درلودل	das Verbot	ممانعت، منع توب
wollen	يو شی غوښتل	die Absicht	قصد، نيت
möchten	يو شي ته خوښه کول	der Wunsch	هيله، خواهش
sollen	بايد يو څه کول	die Aufforderung, Pflicht	غوښتنه، وظيفه

Nominalisierung kausaler Nebensätze

د سبب ښودلو په جملو کې اسم جوړول

کله چې (Kausalsatz) په اسم بدل شي نو بيا د (weil) په ځای (wegen, aufgrund, aus, vor) استعماليږي. لاندينی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
weil	wegen (+ Genitiv)
	aufgrund (+ Genitiv)
	aus (Dativ, Nomen mit Nullartikel)
	vor (Dativ, Nomen mit Nullartikel)

کله چې په يوې جملې کې د فعل په ځای يو اسم راشي، نو دا جمله له يوې خوا لنډيږي، له بلې خوا د داسې جملو جوړول سختيږي، ځکه هرهر څوك داسې جملې نشي جوړولی. په بله مانا داسې جملې ادبي جملې دي او په ورځينې ژوند کې د خبرو په وخت يا هيڅ نه او يا ډېرې لږې استعماليږي. کوم ځای چې هلته

داسي جملې ډېرې استعمالیږي، هغه ادبي، دفتري، سیاسي او پوهنیزه ژبه ده. اوس به نو یو څو مثالونه وګورو چې د یو فعل نه یو اسم جوړیږي.

Hauptsätze + Nebensätze	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Ich bin heute nicht in die Schule gegangen, weil ich starke Kopfschmerzen hatte. زه نن ښوونځي ته ولاړ نه شوم، ځکه چې زما سر ډېر خوږېدو	Aufgrund starker Kopfschmerzen bin ich heute nicht in die Schule gegangen. د ډېر سرخوږي په لامل زه نن ښوونځي ته ولاړ نشوم
Das kleine Kind weint, weil es vor dem großen Hund Angst hat. ماشوم ورړوکی ژاړي، ځکه چې د دې لوی سپي نه ډاریږي	Aus Angst vor dem großen Hund weint das kleine Kind. له لوی سپي نه د ډار په وجه وړوکی ماشوم ژاړي
Sie freut sich so, weil sie eine Prüfung bestanden hat. هغه ډېره خوشحاله ده، ځکه چې په یوه ازموینه کې بریالی شوېده	Sie freut sich so aufgrund ihrer bestandenen Prüfung. په ازموینه کې د بریالیتوب په وجه هغه ډېره خوشحاله ده
Ich konnte den Rasen nicht mähen, weil der Rasenmäher kaputt gegangen ist. ما کبله نشوه ریبله، ځکه چې کبله ریبونکی ماشین مات شوی و	Ich konnte den Rasen wegen des kaputt gegangenen Rasenmähers nicht mähen. د مات شوي کبلې ریبونکي ماشین په وجه ما کبله ونشوه ریبله
Da ich schwer krank bin, gehe ich heute nicht zur Arbeit. په دې چې زه سخت ناروغ یم، نو نن کار ته نه ځم	Wegen schwerer Krankheit gehe ich heute nicht zur Arbeit. د سختې ناروغۍ په وجه زه نن کار ته نه ځم
Er zitter, weil er Angst hat هغه رپیږي، ځکه چې ډاریږي	Er zittert vor Angst. د ډار له لاسه هغه رپیږي

Übungen:

1. Ich sehe, dass er sich bemüht. زه وینم چې هغه زحمت وباسي
2. Weil ich Erfahrung habe, bekomme ich den Job.
په دې چې زه تجربه لرم، ما ته دا کار راکول کیږي
3. Wenn es regnet, kommen wir nicht. که چیرته باران وشو، نو مونږ نه راځو
4. Es wurde kalt, so dass wir nach Hause gegangen sind.
هوا سړه شوه، نو په دې وجه مونږ کور ته ولاړو
5. Er trainiert regelmäßig, dadurch verbessert er sich.
هغه په منظم ډول تمرین کوي، په دې باندې هغه لاپسې تکړه کیږي
6. Er war krank, trotzdem ging er zur Arbeit.
هغه ناروغ و، له دې سره سره هغه هم بیا هم کار ته ولاړ
7. Der Unterricht begann. Da klopfte jemand an die Tür.
درس پیل شو. په دې وخت کې کوم چا دروازه وټکوله
8. Bevor ich esse, wasche ich mir die Hände.
مخکې له دې چې زه یو څه وخورم، خپل لاسونه پرېمینځم
9. Nachdem ich gegessen hatte, ging ich spazieren.
وروسته له دې چې ما ډوډۍ وخوړله، نو بیا په چکر ووتم

10. Seit ich trainiere, geht es mir besser.
له هغه وخت راهيسي چې زه تمرين کوم، زه مخ په ښه کېدو يم

Lösungen:

1. Ich sehe seine Bemühung. زه د هغه زحمت وينم
2. Wegen der Erfahrung bekomme ich den Job. د تجربې په وجه ما ته دا کار راکول کيږي
3. Bei Regen kommen wir nicht. د باران په صورت کې مونږ نه راځو
4. Infolge der Kälte sind wir nach Hause gegangen.
د سړې هوا په وجه مونږ کور ته ولاړو
5. Durch ein regelmäßiges Training hat er sich verbessert.
په منظم تمرين باندې هغه لاپسې تکړه شو
6. Trotzt der Erkrankung ging er zur Arbeit. د ناروغی سره سره هغه بيا هم کار ته ولاړ
7. Zu Beginn des Unterrichts klopfte jemand an die Tür.
د درس په پيل کې کوم چا دروازه وټکوله
8. Vor dem Essen wasche ich mir die Hände. له ډوډۍ نه مخکې زه خپل لاسونه پرېمينځم
9. Nach dem Essen ging ich spazieren. له ډوډۍ نه وروسته زه په چکر ولاړم
10. Seit meines Trainings geht es mir besser. د تمرين کولو راهيسې زه مخ په ښه کېدو يم

Nominalisierung konzessiver Nebensätze

د اعترا□ په جملو کې اسم جوړونه

(trotz, ungeachtet) په ځای (obwohl) کله چې (Konzessivsatz) په اسم بدل شي نو بيا د
استعماليږي. لاندينی جدول ته وګورو:

Konjunktion	Präposition
obwohl, obgleich	trotz (+ Genitiv), ungeachtet (+ Genitiv)

مثالونه به لاندې جملو کې وګورو:

Konzessivsatz (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Der Filmschauspieler bekommt keine neuen Rollen angeboten, obwohl er sehr berühmt ist. د فلم لوبغاړي ته کوم نوی رول نه وړاندې کيږي، سره له دې چې هغه ډېر شهرت لري	Trotz seiner Berühmtheit bekommt der Filmschauspieler keine neuen Rollen angeboten. سره له شهرته د فلم لوبغاړي ته کوم نوی رول نه وړاندې کيږي
Das Kind kann noch nicht rechnen, obgleich es schon zwei Jahre die Schule besucht. دا ماشوم لا تر اوسه پورې حساب نشي کولی، سره له دې چې دوه کاله ښوونځي ته ځي	Trotz seines zweijährigen Schulbesuchs kann das Kind immer noch nicht rechnen. سره له دوه کاله ښوونځي ته له تګه دا ماشوم لا تر اوسه پورې حساب نشي کولی

Der Student ist durch die Prüfung gefallen, obgleich er sich wochenlang darauf vorbereitet hat. دا محصل په ازموینه کې پاتې راغی، سره له دې چې څو اونۍ يې چمتووالی نيولی و	Trotz wochenlanger Prüfungsvorbereitung ist der Student durchgefallen. د څو اونيو چمتووالي نيولو سره سره دا محصل په ازموينه كې پاتې راغی
Der Mann fährt mit dem Auto nach Hause, obwohl er sehr viel Alkohol getrunken hat. سره له دې چې دی سړی ډېر الكول څښلي دي، بيا هم په موټر کې كور ته ځي	Der Mann fährt ungeachtet seines enormen Alkoholkonsums mit dem Auto nach Hause. دا سړی ډېر الكولو څښل له پامه غورځوي او په موټر کې کور ته ځي
Der Angestellte geht heute arbeiten, obgleich er sehr stark erkältet ist. دا مستخدم نن كار ته ځي، سره له دې چې ډېر سخت ريزش يې كړی دی	Trotz seiner starken Erkältung geht der Angestellte heute arbeiten. له ډېر سخت ريزش سره سره دا مستخدم نن كار ته ځي

Nominalisierung finaler Nebensätze
د نيت يا قصد كولو په جملو كې اسم جوړونه

كله چې (Finalsatz) په اسم بدل شي نو بيا د (damit) په ځای (zwecks, zu, für) استعماليږي. لاندينی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
damit	zwecks (+ Genitiv), zu (+ Dativ) für (+ Akkusativ)

مثالونه به په لانديني جدول كې وګورو:

Finalsatz (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Man baut Fabriken, damit neue Arbeitsplätze geschaffen werden. نوي فابريكې جوړيږي، د دې لپاره چې خلكو ته كار پيدا شي	Zwecks Schaffung neuer Arbeitsplätze baut man Fabriken. خلكو ته د كار پيداكولو په موخه فابريكې جوړيږي
Autos werden gebaut, damit wir uns schneller fortbewegen können. موټرونه د دې لپاره جوړيږي چې مونږ له يوه ځايه بل ځای ته په چټكۍ سره تللی وشو	Zur schnelleren Fortbewegung werden Autos gebaut. له يوه ځايه بل ځای ته د چټك تګ لپاره موټرونه جوړيږي
Man sollte neue Straßen bauen, damit der Verkehr schneller fließen kann. نوي سړكونه بايد جوړ شي، د دې لپاره چې ترافيك په چټكۍ تللی وشي	Für einen schnelleren Verkehrsfluss sollte man neue Straßen bauen. په چټكۍ د ترافيك د تللو لپاره بايد نوي سړكونه جوړ شي
Er geht zum Arzt, damit er gesund wird. هغه ډاكټر ته ځي، د دې لپاره چې روغ شي	Zur Genesung geht er zum Arzt. د رغېدو لپاره هغه ډاكټر ته ځي

Nominalisierung konditionaler Nebensätze په شرطیه جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Konditionalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (wenn) په ځای (bei, zu, ohne, durch) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
wenn, falls	bei (+ Dativ), zu (+ Dativ) für (+ Akkusativ), durch (+ Akkusativ) im Falle (+ Genitiv)

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Konditionalsatz (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Ich ärgere mich, wenn du dich verspätest. کله چې ته ناوخته راشي، نو زما اعصاب خرابیږي	Im Falle deiner Verspätung ärgere ich mich. ستا د ناوخته راتګ په صورت کې زما اعصاب خرابیږي
Jeder wird entlassen, wenn Diebstahl begangen wird. که غلا وشي، نو هر څوك شړل کیږي	Bei Diebstahl wird jeder entlassen. د غلا په صورت کې هر څوك شړل کیږي
Jeder wird belohnt, falls er besonders fleißig ist. که یو څوك ډیر زحمت کښ وي، ورته انعام ورکول کیږي	Bei besonderem Fleiß wird jeder belohnt. د ډیر زحمت په صورت کې هرچا ته انعام ورکول کیږي
Wenn es regnet, machen wir den Ausflug nicht. که چیرته باران وشي، نو مونږ مېلې ته نه ځو	Bei Regen machen wir den Ausflug nicht. په باران کې مونږ مېلې ته نه ځو
Wenn es keinen Sauerstoff gibt, ist man tot. که اکسیجن نه وي، نو سړی مړ دی	Ohne Sauerstoff ist man tot. بې له اکسیجنه سړی مړ دی
Wenn er aus der Partei austritt, wird seine Position sehr schwach werden. که چیرته هغه له ګوند نه ووځي، نو د هغه دریځ به ډیر کمزوری شي	Durch seinen Austritt aus der Partei wird seine Position sehr schwach werden. له ګوند نه د هغه د وتلو په صورت کې به د هغه دریځ ډیر کمزوری شي

Nominalisierung konsekutiver Nebensätze
د نتیجه اخیستلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Konsekutivsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (dass, so dass) په ځای (infolge) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
dass, so dass	infolge (+ Genitiv)

مثالونه به په لاندیني جدول کي وګورو:

Konsekutivsatz (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Es war so heiß, dass viele ältere Menschen starben. هوا دومره توده وه چي ډېر زاړه انسان مړه شول	Infolge der großen Hitze starben viele ältere Menschen. د ډېري ګرمی په وجه ډېر زاړه انسانان مړه شول
Es gab viel zu wenig Wasser, so dass viele Pflanzen eingingen. اوبه ډېري لږي وې چي په پایله کي یې ډېر بوټي وچ شول	Infolge des Wassermangels gingen viele Pflanzen ein. د اوبو د کموالي په وجه ډېر بوټي وچ شول
Es fielen keine Niederschläge, so dass es vielerorts zu Waldbränden kam. څه ورښت ونشو، چي په پایله کي یې په ډېرو ځایونو کي ځنګلونو اور واخیست	Infolge mangelnder Niederschläge kam es vielerorts zu Waldbränden. د ورښت د کموالي په پایله کي په ډېرو ځایونو کي ځنګلونه وسوځېدل
Es war so trocken, dass viele Flüsse austrockneten. هوا دومره وچه وه چي ډېر سیندونه وچ شول	Viele Flüsse trockneten infolge der Trockenheit aus. د وچي هوا په پایله کي سیندونه وچ شول

Nominalisierung adversativer Nebensätze

د اختلا□ بیانولو په جملو کي اسم جوړونه

کله چي (Adverbialsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (während) په ځای (im Gegensatz zu) کارول کیږي. لاندینی جدول ته وګورو:

Konjunktion	Präposition
während	im Gegensatz zu (+ Dativ)

مثالونه به په لاندیني جدول کي وګورو:

Adversativsatz (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Seine Frau ist sehr fleißig, während er selbst sehr faul ist. د هغه مېرمن ډېره خواري کښه ده، په داسي حال کي چي هغه پخپله ډېر لټ دی	Im Gegensatz zu seiner Frau ist er selbst sehr faul. د خپلي مېرمني په پرتله هغه ډېر لټ دی
Die Mutter ist sehr klein, während ihre Kinder sehr groß sind. مور یې ډېره ټیټه ده، په داسي حال کي چي ماشومان یې ډېر دنګ دي	Im Gegensatz zu ihrer Mutter sind die Kinder sehr groß. د خپلي مور په پرتله ماشومان ډېر دنګ دي
Der Vater ist ein Pessimist, während sein Sohn alles optimistisch sieht. پلار یې هر شي ته نهیلی دی، په داسي حال کي چي زوی یې هر څه ته خوشبین دی	Im Gegensatz zu seinem Vater ist der Sohn ein Optimist. د خپل پلار په پرتله زوی یې هر شي ته خوشبین دی
Während die einen sich freuten, waren die anderen eher enttäuscht. په داسي حال کي چي یوه ډله ډېره خوښه وه، بله ډله ډېره مأیوسه وه	Im Gegensatz zu den einen waren die anderen eher enttäuscht. د یوي ډلي په پرتله دا بله ډله ډېره مأیوسه وه

Nominalisierung modaler Nebensätze

د ځرنګوالي ښکاره کولو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Modalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (indem + dadurch dass) په ځای (durch, mittels, unter, mit) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
indem, dadurch dass	durch (+ Akkusativ), unter (+ Akkusativ) mit (+ Dativ), mittels (+ Genitiv)

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Modalsatz (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Man kann das Herz einer Frau erobern, indem man ihr Komplimente macht. سړی کولی شي چې د یوې ښځې زړه په دې لاس ته راوړي چې ستاینه یې وکړي	Das Herz einer Frau kann man durch Komplimente erobern. سړی د یوې ښځې زړه په ستاینې لاس ته راوړی شي
Man kann ihr Herz dadurch erobern, dass man ihr Interesse weckt. سړی د هغې زړه هغه وخت ګټلی شي چې سړی د هغې علاقه راوېښه کړي	Mit dem Wecken ihres Interesses kann man ihr Herz erobern. د هغې د علاقې په راویښولو سړی د هغې زړه ګټلی شي
Er erreichte sein Ziel, indem er sehr fleißig arbeitete. هغه خپل هدف ته په دې ورسیدو چې هغه ډېر زحمت وویستو	Durch viel Fleiß erreichte er sein Ziel. په ډېر زحمت ویستلو هغه خپل هدف ته ورسیدو

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „wenn“ und „als“

د (wenn + als) د مهال یا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (wenn + als) په ځای (bei, mit, in, an) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
wenn, als	bei (+ Dativ), mit (+ Dativ), an (+ Dativ) in (+ Dativ)

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „wenn + als“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Ich komme nach Hause, wenn die Dämmerung beginnt. زه کور ته هغه وخت راځم چې تیاره پیل شي	Bei Beginn der Dämmerung komme ich nach Hause. د تیاره کېدو په پیل کې زه کور ته راځم

Das Kind ist immer glücklich, wenn der Opa zu Besuch kommt. ماشوم تل ډېر خوشحاله وي چې نيکه يې ليدو ته ورشي	Bei Opas Besuch ist das Kind immer glücklich. د نيکه په ورتګ ماشوم تل خوشحاله وي
Sie hat jedes Mal bitterlich geweint, wenn sie Liebeskummer hatte. کله به چې هغې ته د مينې غم به ورپه ياد شو، نو هر ځل به يې په اوښکو اوښکو ژړل	Bei Liebeskummer weinte das Mädchen immer bitterlich. د مينې د غم په ورپه يادېدو به هغې نجلۍ په اوښکو اوښکو ژړل
Er ist ausgewandert, als er 20 Jahre alt war. کله چې هغه شل کلن و، بل هېواد ته يې کډه وکړه	Er ist mit 20 Jahren ausgewandert. هغه په شل کلنۍ کې بل هېواد ته کډه وکړه
Sein Vater ist gestorben, als er noch ein Kind war. د هغه پلار هغه وخت مړ شو چې دی لا ماشوم و	Sein Vater ist bereits in seiner Kindheit gestorben. د هغه پلار د هغه په ماشومولۍ کې مړ شو
Wenn es Abend wird, werden wir aufhören zu arbeiten. کله چې ماښام شو، نو مونږ به کار بس کړو	Am Abend hören wir mit der Arbeit auf. په ماښام کې مونږ کار بسوو

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „während“

د (während) د مهال یا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بيا د (solange) په ځای (während) کارول کيږي. خو داسي هم کېدی شي چې (während) په اصلي او فرعي جملو کې راشي. لاندينی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
solange	während (+ Genitiv)
während	während (+ Genitiv)

مثالونه به په لانديني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „solange, während“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung (nur Hauptsatz)
Die Frau stopft die Socken, während das Fußballspiel lief. په هغه وخت کې چې د فوټبال لوبه روانه وه، ښځې جورابي پيوندوي	Während des Fußballspiels stopft die Frau die Socken. د فوټبال د لوبې په وخت دا ميرمن جورابي پيوندوي
Während mein Vater das Geschirr abwusch, schälte meine Mutter Kartoffeln. په هغه وخت کې چې زما پلار چيني لوښي پرېمينځلې، زما مور کچالان سپينول	Während des Abwaschens des Geschirrs schälte meine Mutter Kartoffeln. د چيني لوښو د پرېمينځلو په وخت کې زما مور کچالان سپينول

Während wir feierten, haben wir uns gestritten. په هغه وخت کې چې مونږ محفل لمانځو، مونږ له یو بل سره شخړه وکړه	Während der Feier haben wir uns gestritten. د محفل د لمانځلوپه مهال کې مونږ له یو بل سره شخړه وکړه
Solange du abwesend bist, betrete ich die Wohnung nicht. تر هغه پورې چې ته غیرحاضر یې، زه استوګنځي ته نه ننوځم	Während deiner Abwesenheit betrete ich die Wohnung nicht. ستا د غیرحاضرۍ په وخت زه استوګنځي ته نه ننوځم

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „seitdem“
د (seitdem) د مهال یا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (seitdem) په ځای (seit) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
seitdem	seit

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „seitdem“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung mit „seit“ (nur Hauptsatz)
Ich lerne Deutsch, seitdem ich in Deutschland lebe. له هغه وخت راهیسي چې زه په جرمني کې یم، زه جرمني ژبه زده کوم	Ich lerne seit meiner Ankunft in Deutschland Deutsch. جرمنی ته د راتګ له وخت راهیسي زه جرمني ژبه زده کوم
Ich wohne hier, seitdem ich verlobt bin. له هغه وخت راهیسي چې ما کوژده کړېده، زه دلته اوسیږم	Ich wohne hier seit meiner Verlobung. د خپلې کوژدې راهیسي زه دلته اوسیږم
Ich liege im Krankenhaus, seitdem ich den schweren Unfall hatte. له هغه وخت راهیسي چې ما سخت ټکر کړی و، زه په روغتون کې پروت یم	Seit meinem schweren Unfall liege ich im Krankenhaus. زما له سخت ټکر راهیسي زه په روغتون کې پروت یم

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „solange“
د (solange) د مهال یا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (solange) په ځای (während) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
solange	während (+ Genitiv)

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „solange“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung mit „während“ (nur Hauptsatz)
Das Kind muss still sitzen bleiben, solange der Frisör seine Haare schneidet. تر هغه پورې چې نايي وېښته يې بياتي کوي، ماشوم بايد غلی ناست واوسي	Während des Haareschneidens muss das Kind still sitzen bleiben. د وېښتو د بياتي کولو په وخت کې ماشوم بايد غلی ناست واوسي
Der Schnee bleibt liegen, solange der Winter bleibt. تر هغه پورې چې ژمی دی، واوره پرته پاتې ده	Während des ganzen Winters bleibt der Schnee liegen. د ټول ژمي په موده کې واوره پرته پاتې کېږي

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „bis“
د (bis) د مهال يا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې د (bis) سره (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بيا (bis) په دواړو جملو کې استعمالیږي، خو په فرعي جمله کې د فعل سره او په اصلي جمله کې د اسم سره. له (bis zu) نه هم کار اخيستل کيږي. لاندینی جدول ته وګورو:

Konjunktion	Präposition
bis	bis, bis zu (+ Dativ)

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „bis“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung mit „bis“ (nur Hauptsatz)
Sein Vater hat ihn finanziell unterstützt, bis er mit dem Studium fertig war. تر هغه پورې چې د هغه تحصیل خلاص شو، د هغه پلار ورسره مالي مرسته کړېده	Sein Vater hat ihn bis zum Ende seines Studiums finanziell unterstützt. د هغه پلار د هغه د تحصيل تر خلاصېدو پورې له هغه سره مالي مرسته وکړه
Ich habe in diesem Haus gewohnt, bis ich geheiratet habe. تر هغه پورې چې ما واده وکړو، زه په دې کور کې اوسېدم	Bis zu meiner Hochzeit habe ich in diesem Haus gewohnt. زما تر واده پورې زه په دې کور کې واوسېدم
Das Schwimmbad hat geöffnet, bis der Sommer zu Ende geht. تر هغه پورې چې اوړی پای ته رسیږي د لامبو ډنډ پرانيستی دی	Das Schwimmbad hat bis Endes des Sommers geöffnet. د اوړي تر پایه پورې د لامبو ډنډ پرانيستی دی

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „bevor + ehe“
د (bevor + ehe) د مهال يا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې د (bevor + ehe) سره (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بيا د (bevor + ehe) په ځای (vor) کارول کيږي. لاندینی جدول ته وګورو:

Konjunktion	Präposition
bevor, ehe	vor (+ Dativ)

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „bevor + ehe“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung mit „vor“ (nur Hauptsatz)
Es geschah, zwei Wochen bevor er starb. دوه اونۍ مخکې له دې نه چې هغه مړ شي، دا پېښه وشوه	Es geschah zwei Wochen vor seinem Tod. دا پېښه دوه اونۍ د هغه له مړینې نه مخکې وشوه
Der kleine Junge las das Buch aus, bevor er sich schlafen legte. مخکې له دې چې دا وړوکی هلک ځملي، کتاب یې تر پایه پورې ولوست	Vor dem Schlafen las der kleine Junge das Buch noch aus. د ځملاستو نه مخکې وړوکي هلک کتاب تر پایه پورې ولوست

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „nachdem“
د (nachdem) د مهال یا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې له (nachdem) سره (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (nachdem) په ځای (nach) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
nachdem	nach

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „nachdem“ (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung mit „nach“ (nur Hauptsatz)
Du setzt dich erst an den Tisch, nachdem du dir deine Hände gewaschen hast. وروسته له دې چې تا لاسونه دې پرېمینځل، بیا د ډوډۍ مېز ته کښېنه	Setz dich erst nach dem Händewaschen an den Tisch. ته د لاسونو د پرېمینځلو نه وروسته بیا د ډوډۍ مېز ته کښېنه
Das Kind darf spielen, nachdem es seine Hausaufgaben gemacht hat. وروسته له دې چې ماشوم خپله کورنۍ وظیفه وکړه، بیا ورته اجازه ده چې لوبې وکړي	Das Kind darf nach den Hausaufgaben spielen. د کورنۍ وظیفې د خلاصولو نه وروسته ماشوم ته اجازه ده چې لوبې وکړي
Nachdem ich gegessen hatte, legte ich mich hin. وروسته له دې چې ما ډوډۍ وخوړله، بیا ځملاستلم	Nach dem Essen legte ich mich hin. له ډوډۍ نه وروسته بیا زه ځملاستم

Nominalisierung temporaler Nebensätze mit „sobald“
د (sobald) د مهال یا وخت ښودلو په جملو کې اسم جوړونه

کله چې له (sobald) سره (Temporalsatz) په اسم بدل شي نو بیا د (sobald, sowie) په ځای (sofort nach, gleich nach) کارول کیږي. لاندینی جدول به وګورو:

Konjunktion	Präposition
sobald, sowie	sofort nach, gleich nach

مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Temporalsatz mit „sobald" (Hauptsatz + Nebensatz)	Nominalisierung mit „sofort nach + gleich nach" (nur Hauptsatz)
Ich komme nach Hause, sobald ich mit der Arbeit fertig geworden bin. هرڅومره ژر چې زما کار خلاص شو، زه کور ته راځم	Ich komme sofort nach der Arbeit nach Hause. د کار له خلاصېدو نه وروسته زه سمدلاسه کور ته راځم
Ich mähe den Rasen, sobald ich den Wagen gewaschen habe. هرڅومره ژر چې ما دا موټر پرېمينځو، بیا کبله رېبم	Gleich nach der Wagenwäsche mähe ich den Rasen. د موټر مینځلو نه وروسته زه سمدلاسه کبله رېبم
Ich richte es ihm aus, sowie er nach Hause gekommen ist . هر څومره ژر چې هغه کور ته راغی، زه یې ورته وایم	Sofort nach dem Nachhausekommen richte ich es ihm aus. کور ته له راتګ سره سم زه سمدلاسه یې ورته وایم

Übungen: Bilden Sie Nominalsätze!

1. Es gab große Hitze, deshalb starben viele ältere Menschen.
   ډېره ګرمي وه، نو ځکه ډېر زاړه انسانان مړه شول
   Nominalsatz: ……………………………………………………………
   د ډېرې ګرمۍ په وجه ډېر انسانان مړه شول
2. Obwohl der Arbeiter stark erkältet ist, geht er heute arbeiten.
   سره له دې چې کارګر والګي (زکام) نیولی دی، هغه نن بیا هم کار ته ځي
   Nominalsatz: ……………………………………………………………..……..
   د خپل والګي سره سره مستخدم بیا هم کار ته ځي
3. Obwohl ich ihm schon geholfen habe, schaffte er die Prüfung nicht.
   سره له دې چې ما ورسره مرسته وکړه، هغه بیا هم په ازموینه کې بریالی نشو
   Nominalsatz: ……………………………………………………………………
   زما د مرستې سره سره هغه په ازموینه کې بریالی نشو
4. Er wartete unter einem Baum, solange der Regen dauerte.
   تر هغه پورې چې باران ورېدو، هغه له یوې ونې لاندې صبر وکړو
   Nominalsatz: ……………………………………………………………
   د ټول باران د ورېدو په وخت هغه د یوې ونې لاندې انتظار وویست
5. Der Schnee bleibt liegen, solange der Winter dauert.
   تر هغه پورې چې ژمی دوام کوي، واوره پرته پاتې کیږي
   Nominalsatz: ……………………………………………………………
   د ټول ژمي په موده کې واوره پرته پاتې کیږي

6. Seitdem die Diktatur zusammengebrochen ist, sind nun viele Jahre vergangen. له هغه وخت راهیسې چې دیکتاتوري نسکوره شوېده، اوس ډېر کلونه تېر شوي دي
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د دیکتاتورۍ له نسکورېدو راهیسې اوس سل کاله تېر شوي دي
7. Seitdem der Bericht veröffentlicht worden ist, ist es um dieses Thema still geworden. له هغه وخت راهیسې چې دا رپوټ خپور شوی دی، دا موضوع غلې شوېده
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د دې رپوټ له خپرېدو راهیسې دا موضوع غلې شوې ده
8. Sobald ich den Wagen gewaschen habe, mähe ich den Rasen.
کله چې ما موټر پرېمینځو، زه کبله رېبم
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د موټر له مینځلو نه وروسته سمدلاسه زه کبله رېبم
9. Sobald das Spiel beginnt, musst du laut schreien.
په هغه شېبه چې لوبه پیل شوه، ته په زوره چیغه ووهه
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د لوبې له پیل نه وروسته ته سمدلاسه په زوره چیغه ووهه
10. Bevor er starb, schrieb er sein bekanntes Werk.
مخکې له دې چې هغه مړ شي، هغه خپل مشهور اثر ولیکو
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د خپلې مړینې نه مخکې هغه خپل مشهور اثر ولیکو
11. Es ist nicht möglich, die Bewertung durchzuführen, bevor dieses Programm zu Ende ist. مخکې له دې چې دا پروګرام پای ته ورسیږي، دا نشي کېدی چې ارزونه یې وشي
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د دې پروګرام له پای ته رسېدو نه مخکې ارزونه یې نشي کېدی
12. Nachdem der Schüler überlegt hatte, beantwortete er die Frage des Lehrers.
وروسته له دې چې زده کوونکي سوچ وکړو، نو بیا د ښوونکي پوښتنې ته یې ځواب ورکړو
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د سوچ وهلو نه وروسته زده کوونکي د ښوونکي پوښتنې ته ځواب ورکړو
13. Nachdem der Krieg zu Ende war, begannen die Friedensverhandlungen.
وروسته له دې چې جګړه پای ته ورسېده، د سولې خبرې اترې پیل شوې
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د سرې جګړې له پای ته رسېدو نه وروسته د سولې خبرې اترې پیل شوې
14. Ich habe hier gewohnt, bis ich heiratete.
تر هغه پورې چې ما واده وکړو، زه دلته اوسېدم
Nominalsatz: ……………………………………………………………
زما تر واده پورې زه په برلین کې واوسېدم
15. Bis der Bericht veröffentlicht wird, bleibe ich still.
تر هغه پورې چې دا رپوټ خپرول کیږي، زه غلی پاتې کیږم
Nominalsatz: ……………………………………………………………
د رپوټ تر خپرېدو پورې زه غلی پاتې کیږم
16. Während sie sich die Zähne putzt, schaut sie in den Spiegel.
په هغه وخت کې چې هغه خپل غاښونه پاکوي، هغه په هینداره کې ګوري
Nominalsatz: …………………………………………………………….
د غاښونو د پاکولو په وخت کې هغه په هینداره کې ګوري

17. Während wir im Urlaub sind, kümmern sich die Nachbarn um unser Haus.
په هغه وخت کې چې مونږ په رخصتۍ تللي يو، زمونږ ګاونډيان زمونږ د کور پالنه کوي
Nominalsatz: ………………………………………………………………..
زمونږ د رخصتۍ په موده کې زمونږ ګاونډيان زمونږ د سپي پالنه کوي
18. Als der Film begann, fühlte ich mich sehr müde.
کله چې فلم پيل شو، ما ځان ډېر ستړی احساسو
Nominalsatz: ………………………………………………………………
د فلم د پيل په وخت کې ما ځان ډېر ستړی احساسو
19. Wenn uns die Oma besucht, ist unser Kind immer glücklich.
کله چې انا زمونږ ليدو ته راشي، زمونږ ماشوم تل خوشحاله وي
Nominalsatz: ………………………………………………………………
د انا د راتګ په وخت زمونږ ماشوم تل خوشحاله وي
20. Der Schüler löste die Aufgabe, indem er das Wörterbuch benutzte.
زده کوونکي پوښتنه په دې حله کړه چې له ډکشنرۍ نه يې کار واخيست
Nominalsatz: ………………………………………………………………
زده کوونکي پوښتنه له ډکشنرۍ نه د کار اخيستنې په مرسته حله کړه
21. Ich kann das Radio ausschalten, indem ich den Knopf unten rechts drehe.
زه راډيو په دې مړه کوی شم، چې په لاندې ځای کې ښي اړخ ته تنۍ تاوه کړم
Nominalsatz: ………………………………………………………………
ښي اړخ ته د لانديني تنۍ په تاوولو زه راډيو مړه کوی شم
22. Du kannst abnehmen, indem du viel trainierst.
ته خپل وزن په دې کموی شې چې ډېر تمرين وکړې
Nominalsatz: ………………………………………………………………
په ډېر تمرين باندې ته خپل وزن کموی شې
23. Wenn du dich verspätest, dann ärgere ich mich.
کله چې ته ناوخته راشې، نو زما اعصاب په دې خرابيږي
Nominalsatz: ………………………………………………………………
زما د همکارانو په ناوخته راتګ زما اعصاب خرابيږي
24. Wenn du dich verbesserst, bekommst du eine Belohnung.
که ته لاپسې ښه شې، تا ته يو انعام درکول کيږي
Nominalsatz: ………………………………………………………………
د لاپسې ښه کېدو په صورت تا ته انعام درکول کيږي
25. Wenn er so gut verdient, kann er sich ein neues Auto kaufen.
که هغه دومره ډېرې پيسې ګټي، نو کوی شي چې ځان ته يو نوی موټر په بيه واخلي
Nominalsatz: ………………………………………………………………
په دومره ډېرو پيسو ګټلو هغه کوی شي چې په اسانۍ سره هسپانيې ته په رخصتۍ ولاړ شي
26. Wenn du nicht mitgehst, gehe ich nirgendwohin.
که چېرته ته راسره رانشې، زه هېڅ چېرته نه ځم
Nominalsatz: ………………………………………………………………
بې له تا زه هېڅ چېرته نه ځم
27. Wenn der Tag anbricht, machen wir uns auf den Weg.
کله چې ورځ پيل شوه، مونږ حرکت کوو
Nominalsatz: ………………………………………………………………
د ورځې د پيل کېدو سره مونږ حرکت کوو

28. Wir treffen uns, um Informationen auszutauschen.

مونږ له يو بل سره د دې لپاره ګورو چې معلومات تبادله کړو

Nominalsatz: …………………………………………………………

د معلوماتو د تبادلې په موخه مونږ د يو بل سره ګورو

29. Er ist sehr schnell. Dafür ist er bekannt. هغه ډېر چټك دی. په دې هغه مشهور هم دی

Nominalsatz: …………………………………………………………

هغه پخپلې چټکتيا مشهور دی

30. Wir müssen handeln. Dazu sind wir gezwungen.

مونږ بايد عمل وکړو. دې ته مونږ مجبور يو

Nominalsatz: …………………………………………………………

مونږ عمل کولو ته مجبور يو

Lösungen:

1. Infolge der großen Hitze starben viele ältere Menschen.
2. Trotz seiner starken Erkältung geht der Arbeiter heute arbeiten.
3. Trotz meiner Hilfe hat er die Prüfung nicht geschafft.
4. Während des dauernden Regens wartete er unter einem Baum.
5. Während des ganzen Winters bleibt der Schnee liegen.
6. Seit dem Zusammenbruch der Diktatur sind nun viele Jahre vergangen.
7. Seit der Veröffentlichung des Berichts ist es um dieses Thema still geworden.
8. Gleich nach der Wagenwäsche mähe ich den Rasen.
9. Sofort nach dem Beginn des Spieles musst du laut schreien.
10. Vor seinem Tode schrieb er sein bekanntes Werk.
11. Es ist nicht möglich, die Bewertung vor dem Ende dieses Programms durchzuführen.
12. Nach der Überlegung beantwortete der Schüler die Frage des Lehrers.
13. Nach dem Ende des Krieges begannen die Friedensverhandlungen.
14. Bis zu meiner Hochzeit habe ich hier gewohnt.
15. Bis zur Veröffentlichung des Berichts bleibe ich still.
16. Während des Zähneputzens schaut sie in den Spiegel.
17. Während unseres Urlaubs kümmern sich die Nachbarn um unser Haus.
18. Bei Beginn des Films fühlte ich mich müde.
19. Bei Omas Besuch ist unser Kind immer glücklich.
20. Der Schüler löste die Aufgabe durch das Benutzen des Wörterbuchs.
21. Durch die Drehung des Knopfes rechts unten kann man dieses Radio ausschalten.
22. Durch viel Training kannst du abnehmen.
23. Im Falle deiner Verspätung ärgere ich mich.
24. Im Falle deiner Verbesserung bekommst du eine Belohnung.
25. Bei dem Verdienst kann er sich ein neues Auto kaufen.
26. Ohne dich gehe ich nirgendwohin.
27. Bei Tagesanbruch machen wir uns auf den Weg.
28. Zwecks Austausch von Informationen treffen wir uns.

29. Er ist für seine Schnelligkeit bekannt.
30. Wir sind zur Handlung gezwungen.

Kausale Nebensätze (Nebensätze des Grundes)
علت بیانوکي جملې، سبب ښودونکي جملې

علت بیانونکي جملې هغه جملې دي چې په فرعي جملې کې د یوې خبرې علت یا موخه (انګېزه) وښايي. د دې خبرو په برخه کې سرې داسې پوښتنې کولی شي:

warum ولې	weshalb په کومه وجه	weswegen د څه لپاره	wieso څنګه	aus welchem Grund په کوم علت، په کومه موخه

د دې پوښتنو د ځواب لپاره دا الفاظ راتلی شي:

weil ځکه چې	da ځکه چې، په دې چې	zumal په تېره بیا په دې چې

مثالونه:

Hauptsatz		Nebensatz
warum	Warum hast du den Rasen nicht gemäht? تا ولې کبله نده رېبلې؟	
	Ich konnte den Rasen nicht mähen, ما کبله نشوه رېبلی	weil der Rasenmäher kaputt gegangen ist. ځکه چې د وښو رېبلو ماشین خراب شوی دی
weshalb	Weshalb bist du nicht in der Schule? ته په کوم علت ښوونځي ته نه يې تللی	
	Ich bin heute nicht in die Schule gegangen, زه نن ښوونځي ته نه یم تللی	weil ich starke Kopfschmerzen hatte. ځکه چې زما ډېر سر خوږېدو
weswegen	Weswegen weint das kleine Mädchen?دا وړه نجلی ولې ژاړي؟	
	Es weint, هغه ژاړي	weil es vor dem großen Hund Angst hat. ځکه چې هغه له دې غټ سپي نه داریږي
wieso	Wieso freut sie sich so? هغه ولې دومره خوشحاله ده؟	
	Sie freut sich so, هغه خوشحاله ده	weil sie eine wichtige Prüfung bestanden hat. ځکه چې هغه په یوې مهمې ازموینې کې بریالۍ شوه

د (weil) او (da) په مانا کې څه توپیر نشته. د دواړو مانا ده (په دې چې، ځکه چې). خو بیا هم لږ څه توپیر پکې شته او هغه دا دی چې کله چې یو مهم علت یادیږي، نو هغه وخت (weil) استعمالیږي، خو کله

چي علت دومره قوي نه وي يا دا چي دا علت له پخوا راهيسي څرګند وي، نو هغه وخت (da) کارول کيږي. راځي.

Nebensatz	Hauptsatz
Da ich starke Kopfschmerzen hatte, په دې چې زما ډېر سر خوږېدو	bin ich heute nicht in die Schule gegangen. زه نن ښوونځي ته ولاړ نشوم
Da es vor dem großen Hund Angst hat, په دې چې هغه د دې غټ سپي نه ډارېږي	weint das kleine Mädchen. دا وړه نجلۍ ژاړي

د (zumal) مانا هم لکه د (weil) او (da) په شان (په دې چې، ځکه چې) ده، خو استعمال يې ځانته ځای لري. (zumal) هغه وخت استعماليږي چې په جمله کې د دليل لپاره له دې نه مخکې يو علت ليکل شوی وي، يا په بل عبارت علت يې لږ او ډېر له پخوا نه څرګند وي. نو د علت د ټينګولو يا قوي کولو لپاره بيا (zumal) ورسره يوځای کيږي. مثال:

Hauptsatz	Nebensatz
Ich hole gerne das Buch für dich ab, زه به تا ته دا کتاب درووړم	zumal ich heute Nachmittag sowieso in die Stadt fahre. په دې چې زه هسې هم نن ماسپښين ښار ته ځم
Wir sollten ihn nicht mit Fragen belästigen, مونږ بايد په ډېرو پوښتنو د هغه مزاحمت ونکړو	zumal wir ihn gar nicht kennen. په دې چې مونږ هغه هسې هم هيڅ نه پيژنو
Bei dem schlechten Wetter bleiben wir heute lieber zu Hause, ښه به دا وي چې په دې خرابې هوا کې مونږ نن په کور کې پاتې شو	zumal auch ein guter Film im Fern-sehen kommt. په دې چې هسې هم په ټلويزيون کې يو ښه فلم راځي

د هغه ځا چې جرمني ژبه يې پر مخ تللي وي، نو د هغوی لپاره لاندينې اصطلاحات ياديږي:

umso mehr als/umso weniger als	په دې چې ځکه چې،

د دې اصطلاحاتو نه هغه وخت کار اخيستل کيږي چې د اصلي دليل يا علت نه غير يو بل علت هم ورسره يوځای شي.
مثال:

Hauptsatz	Nebensatz
Ich hole gerne das Buch für dich ab, زه به تا ته دا کتاب درووړم	umso mehr als ich heute Nachmittag sowieso in die Stadt fahre. په تېره بيا په دې چې زه هسې هم نن ماسپښين ښار ته ځم
Wir sollten ihn nicht mit Fragen belästigen, مونږ بايد په ډېرو پوښتنو د هغه مزاحمت ونکړو	umso weniger als wir ihn gar nicht kennen. په تېره بيا په دې چې مونږ هغه هسې هم هيڅ نه پيژنو

Temporale Adverbien mit „solange + währenddessen“

مهالي جملې په لاندې ليکل شوو دواړو قيدونو باندې هم جوړېدی شي:

währenddessen = په دې لړ کې، په دغه وخت کې	solange = ترهغه پورې

دا به په دې ډول وي چې دا به دوه بېلې اصلي جملې وي او د دواړو جملو ترمينځ به يو ټکی وي چې جملې له يو بل نه بېلې شي. مثالونه لاندې وګورئ:

Hauptsatz 1 لومړی اصلي جمله	Hauptsatz 2 دوهمه اصلي جمله
Der Mann sieht sich das Fußballspiel an. سړی د فوټبال لوبه ګوري	Solange stopft seine Frau die Socken. تر هغه پورې مېرمن يې جورابې پيوندوي
Die Mutter kocht. مور پخلی کوي	Währenddessen telefoniert die Tochter ständig. په دغه ټول وخت کې لور يې په ټيلفون کولو بوخته ده

دا شان جملې په يو (Hauptsatz) او په يو (Nebensatz) هم جوړېدی شي، په لاندې ډول:

1. Nebensatz	2. Hauptsatz
Während die Mutter kochte, په دغه وخت کې چې مور پخلی کوه،	telefonierte die Tochter ständig. لور يې په ټيلفون کولو بوخته وه
1. Hauptsatz	**2. Nebensatz**
Die Tochter telefonierte ständig, لور پرله پسې په ټيلفون کولو بوخته وه،	während die Mutter kochte. په دغه وخت کې چې مور يې پخلی يې کوه

په دريمه جمله کې دا شان مطلب تش په يو (Hauptsatz) هم بيانېدلی شي، په دې ډول:

Hauptsatz
Während des Kochens telefonierte die Tochter ständig. د پخلي په وخت لور ټيلفون کوه

په پورتنی برخه کې يو مطلب په دوه بېلو بېلو اصلي جملو (Hauptsatz 1 + Hauptsatz 2) بيان شوېدی. په منځنۍ برخه کې همدا مطلب په يوې جملې بيان شوېدی چې يوه يې اصلي او بله يې فرعي جمله ده چې دا دواړه جملې (1. Nebensatz + 2. Hauptsatz) په يوې کامې (,) له يو بل نه بېلې دي. په لاندينۍ برخه کې همدا مطلب په يوه لنډه جمله کې بيان شوېدی چې هغه تش (Hauptsatz) ده.	تشريحات

په پورتنی برخه کې يو مطلب په دوه بېلو بېلو اصلي جملو (Hauptsatz 1 + Hauptsatz 2) بيان شوېدی.
په منځنۍ برخه کې همدا مطلب په يوې جملې بيان شوېدی چې يوه يې اصلي او بله يې فرعي جمله ده چې دا دواړه جملې (1. Nebensatz + 2. Hauptsatz) په يوې کامې (,) له يو بل نه بېلې دي.
په لاندينۍ برخه کې همدا مطلب په يوه لنډه جمله کې بيان شوېدی چې هغه تش (Hauptsatz) ده.

Temporale Adverbien mit „seitdem“

مهالي جملې په دوه اصلي جملو یا (Hauptsatz) کې راتلی شي، د دواړو جملو تر مینځ یو تکی لیکل کیږي. مثال:

Hauptsatz 1 لومړی اصلي جمله	Hauptsatz 2 دوهمه اصلي جمله
Ich lebe seit 2 Jahren in Deutschland. زه د دوه کلو راهیسې په جرمني کې اوسیږم	Seitdem lerne ich Deutsch. له هغه وخت راهیسې زه جرمني ژبه زده کوم
Ich bin ihr das erste Mal auf einer Party begegnet. زه له هغې سره د لومړي ځل لپاره په یو محفل کې مخامخ شوم	Seitdem liebe ich sie. له هغه وخت راهیسې له هغې سره زما مینه ده
Wir haben uns vor 1 Jahr verlobt. مونږ یو کال مخکې کوژده وکړه	Seitdem arbeite ich auch in dieser Firma. له هغه وخت راهیسې زه په دې کمپنۍ کې کار هم کوم
Anfang des Jahres hatte ich einen Autounfall. د کال په پیل کې ما یو د موټر ټکر وکړو	Ich muss seither im Krankenhaus liegen. له هغه وخت راهیسې زه باید په روغتون کې پاتې شم

همدا مطلب په یو(Hauptsatz) او په یو (Nebensatz) کې، په لاندې ډول:

Nebensatz	Hauptsatz
Seitdem ich ihr das erste Mal begegnet bin, له هغه وخت راهیسې چې زه له هغې سره د لومړي ځل لپاره مخامخ شوی یم	liebe ich sie. له هغې سره زما مینه ده
Hauptsatz	**Nebensatz**
Ich liebe sie, له هغې سره زما مینه ده	seitdem ich ihr das erste Mal begegnet bin. له هغه وخت راهیسې چې زه له هغې سره د لومړي ځل لپاره مخامخ شوی یم

همدا مطلب په تش په یو (Hauptsatz) کې، په لاندې ډول:

Hauptsatz
Seit unserer ersten Begegnung liebe ich sie. زمونږ د لومړي ځل د مخامخېدو راهیسې هغه زما خوښه ده

Temporale Adverbien mit „solange“

مهالي جملې په دوه اصلي جملو یا (Hauptsatz) کې راتلی شي، د دواړو جملو تر مینځ یو تکی لیکل کیږي. مثال:

Hauptsatz 1	Hauptsatz 2
Der Frisör schneidet die Haare des Kindes. نایي د ماشوم ویښته بیاتي کوي	Es muss solange still sitzen bleiben. تر هغه پورې باید هغه غلی ناست پاتې شي

Die Autobahn ist nach dem Unfall noch gesperrt. د ټکر نه وروسته لویه لار لا تر اوسه پورې تړلې ده	Solange müssen die Autofahrer im Stau stehen bleiben. تر هغه پورې دریوران مجبور دي چې په بندیز کې ولاړ پاتې شي
Der Winter bleibt bis März. ژمی تر مارچ میاشت پورې پاتې کیږي	Solange bleibt auch der Schnee liegen. تر هغه پورې به واوره هم پرته وي

همدا مطلب په یو (Hauptsatz) او په یو (Nebensatz) کې په لاندې ډول:

Nebensatz	Hauptsatz
Solange der Winter bleibt, تر هغه پورې چې ژمی دی	bleibt auch der Schnee liegen. واوره به هم پرته پاتې ویوي
Hauptsatz	**Nebensatz**
Der Schnee bleibt liegen, واوره به پرته پاتې وي	solange der Winter bleibt. تر هغه پورې چې ژمی پاتې دی

همدا مطلب تش په یو (Hauptsatz) کې په لاندې ډول:

Hauptsatz
Während des Winters bleibt der Schnee liegen. د ژمي په لړ کې واوره پرته پاتې وي

Temporale Adverbien mit „bis dahin“

د وخت بیانولو یا مهالي جملې په (bis dahin) هم ویل کېدی شي چې مانا یې ده (تر هغه پورې). خو دا به په دوه اصلي جملو وي چې دا دواړه جملې به په یو تکي د یو بل نه بېلې وي.

Hauptsatz 1 لومړی اصلي جمله	Hauptsatz 2 دوهمه اصلي جمله
Im Herbst geht der Sommer zu Ende. په مني کې اوړی پای ته رسیږي	Bis dahin bleibt der Laden geöffnet. تر هغه پورې دکان پرانیستی دی
In einem Monat habe ich Prüfungen. په یوې میاشتې کې زما ازموینې دي	Bis dahin muss ich viel lernen. تر هغه پورې زه باید ډېر درس ووایم
Der Bus kommt in einer Stunde. سرویس په یو ساعت کې راځي	Bis dahin musst du hier warten. تر هغه پورې ته باید دلته انتظار وباسې

همدا مطلب په یو (Hauptsatz) او په یو (Nebensatz) کې په لاندې ډول:

Nebensatz	Hauptsatz
Bis der Sommer zu Ende geht, تر هغه پورې چې اوړی پای ته رسیږي	bleibt der Laden geöffnet. دکان پرانیستی دی
Hauptsatz	**Nebensatz**
Der Laden bleibt geöffnet, دکان به پرانیستی وي	bis der Sommer zu Ende geht. تر هغه پورې چې اوړی پای ته رسیږي

Nebensatz	
Bis der Sommer zu Ende geht,	تر هغه پورې چې اوړی پای ته رسيږي

همدا مطلب تش په يو (Hauptsatz) کې په لاندې ډول:

Hauptsatz

Ungleichzeitigkeit د مختلفو وختونو پېښې

د وخت بيانولو جملې يا مهالي جملې چې يوه پېښه په دوه مختلفو وختونو کې بيانوي، يعنې لومړی يو کار کيږي او وروسته بل کار، د (Präposition-Nomen-Konstruktionen) يعني د يو اسم سره د نسبتي حرف په يوځای کولو هم جوړېدی شي. دا په دې مانا چې دا جمله به يوه جمله او هغه به تش اصلي جمله وي او فرعي جمله به پکې هېڅ نه وي. کوم نسبتي حرف يا (Präposition) چې په دغه جمله کې پکارېږي، هغه (vor + Dativ) دی، چې مانا يې ده (له يو کار نه مخکې). دا مطلب په لاندينيو جملو کې وګورو:

Wasch dir vor dem Hinsetzen an den Tisch deine Hände. د ډوډۍ مېز ته د کېناستلو نه مخکې ته لاسونه دې پرېمينځه	
Vor der Antwort überlegte er noch kurz. له ځواب نه مخکې هغه لنډ غوندې له ځانه سره فکر وکړو	
Das Kind muss vor dem Spielen seine Hausaufgaben machen. د لوبې نه مخکې ماشوم بايد خپله کورنۍ وظيفه سرته ورسوي	
Vor dem Schlafen las sie das Buch noch aus. په کټ کې د څملاستلو نه مخکې هغې دا کتاب تر پايه پورې ولوست	

د وخت بيانولو يا مهالي جملې په (davor), (vorher), (zuvor) هم استعمالېدی چې د درېواړو مانا ده: (له دې نه مخکې) . د دې څرګندولو لپاره به لاندينۍ جملې وګورو:

Hauptsatz 1	Hauptsatz 2
Du möchtest dich an den Tisch setzen? ته غواړې چې د ډوډۍ مېز ته کېنې؟	Wasch dir vorher deine Hände. له هغې نه مخکې ته لاسونه دې پرېمينځه
Er anwortete mir. هغه ما ته ځواب راکړو	Zuvor überlegte er jedoch noch kurz. له هغې نه مخکې هغه د لنډ وخت لپاره له ځانه سره فکر وکړو
Das Kind darf spielen. ماشوم ته اجازه ده چې لوبې وکړي	Davor muss es aber seine Hausaufgaben machen. له هغې نه مخکې هغه بايد خپله کورنۍ وظيفه سر ته ورسوي
Sie legte sich endlich schlafen. هغه ايله په ايله په کټ کې څملاسته	Vorher las sie allerdings das Buch noch aus. خو له هغې نه مخکې يې دا کتاب تر پايه پورې ولوست

همدا مطلب په يو (Hauptsatz) او په يو (Nebensatz) کې په لاندې ډول:

Nebensatz	Hauptsatz
Bevor du dich an den Tisch setzt, مخکې له دې چې ته د ډوډۍ مېز ته کېنې	wasch dir deine Hände. ته لاسونه دې پرېمينځه

Hauptsatz	Nebensatz
Du sollst dir deine Hände waschen, ته باید لاسونه دې پرېمينځې	bevor du dich an den Tisch setzt. مخکې له دې چې ته د ډوډۍ ميز ته کېنې

همدا مطلب تش په يو (Hauptsatz) کې په لاندې ډول:

Hauptsatz
Wasch dir vor dem Hinsetzen deine Hände. د ناستې نه مخکې ته لاسونه دې پرېمينځه

weitere Temporale Adverbien نور مهالي قيدونه

anschließend د دې په پای کې	erst لومړی دا	zuerst لومړی دا	dann له دې نه وروسته	sofort سمدلاسه	gleich سمدلاسه

Hauptsatz 1	Hauptsatz 2
Zuerst muss ich die Arbeit beenden. ړومبی باید زه کار خلاص کړم	Erst dann kann ich nach Hause gehen. او بيا له هغې نه وروسته کوی شم چې کور ته ولاړ شم
Der Krieg war ausgebrochen. جګړه پيل شوې وه	Danach ging er sofort nach Hause. له هغې نه وروسته هغه سمدلاسه کور ته ولاړ
Der Schaden wurde festgestellt. تاوان څرګند کړی شو	Sofort danach wurde der Eigentümer benachrichtigt. لـه هـغـې نه وروسـتـه سـمـدلاسه خاوند ته يې احوال ورکړل شو

همدا مطلب په يو (Hauptsatz) او په يو (Nebensatz) کې په لاندې ډول:

Nebensatz	Hauptsatz
Sobald die Arbeit beendet ist, ډېر ژر وروسته له دې چې کار مې خلاص شو	komme ich nach Hause. زه کور ته راځم
Hauptsatz	**Nebensatz**
Ich komme nach Hause, زه کور ته راځم	sobald die Arbeit beendet ist. ډېر ژر وروسته له دې چې کار خلاص شو

همدا مطلب تش په يو (Hauptsatz) کې په لاندې ډول:

Hauptsatz
Gleich nach der Arbeit komme ich nach Hause. ډېر ژر د کار نه وروسته زه کور ته راځم

Konditionalsätze = Bedingungssätze د شرط ايښودلو جملې، شرطيه جملې

شرطيه جملې هغه جملې دي چې د يو کار د ترسره کولو لپاره پرې يو شرط کېښودل شي. هغه پوښتنې چې په دې حالت کې کيږي هغه دا دي:

wann und unter welchen Bedingungen	کله او په کوم شرط

د مثال په توګه کله چې يو هلك له يوې نجلی نه پوښتنه وکړي چې:

Unter welcher Bedingung heiratest du mich?	ته په کوم شرط له ما سره واده کوې؟

نو نجلی ورته په ځواب کې ووايي چې:

Wenn du Millionär bist.	کله چې ته مليونر شوې

شرطيه جملې هغه فرعي جملې دي چې د تړاو په دغه حرفونو يا (Konjunktionen) پيل شي:

wenn که چېرته	falls که چېرته	sofern که چېرته ، په دې شرط چې

کومه پوښتنه چې دغه حالاتو کې کيږي، هغه دا ده: (کله = wann?). اوس به مثالونه له دريواړو (Konjunktion) سره په جملو کې وګورو:

sofern په دې شرط چې، هله چې	
Nebensatz	Hauptsatz
Sofern ich es schaffe, که چېرته زه په دې وتوانيږم	werde ich früher kommen. زه به وخته راشم
Sofern das Wetter schön bleibt, که چېرته هوا ښه پاتې شي	machen wir morgen einen Ausflug. مونږ سبا په مېله ځو
Hauptsatz	Nebensatz
Ich komme morgen, زه سبا راځم	sofern du nichts dagegen hast. که چېرته ستا څه مخالفت نه وي
Ich fahre mit dem Fahrrad, زه په بايسکل ځم	sofern es nicht regnet. که چېرته باران ونشي

فرعي جملې ځينې شرايط يادوي چې د هغې نتيجه او د ترسره کېدلو حالات په اصلي جملو کې بيانيږي. کله چې سړی يو شرط ردوي، نو د هغې تر سره کېدل په پخواني وخت کې نه بلکې په اوسني وخت کې وي. نو په دې اساس شرطيه جملې يا (Bedingungssätze) په پخواني وخت کې نشي ويل کېدی.

falls که چېرته، که خامخا	
Nebensatz	Hauptsatz
Falls du Probleme hast, که چېرته ته څه ستونځې لرې	ruf mich unbedingt an. ما ته هرومرو تيلفون وکړه
Falls es regnet, که چېرته باران وشي	bleiben wir zu Hause. مونږ په کور کې پاتې کيږو
Falls wir uns nicht noch einmal sehen, که چېرته مونږ يوبل يوځل بيا نه وينو	gebe ich dir den Schlüssel gleich. زه درته سمدلاسه کيلي درکوم

Hauptsatz	Nebensatz
Wir können es auch verschieben, مونږ کوی شو چې دا کوم بل وخت ته وځنډو	falls du heute keine Zeit hast. که چیرته ته نن وخت نلرې
Ich habe zusätzliche Kopien gemacht, ما څه اضافه کاپي ګاني وکړې	falls wir noch mehr brauchen. که چیرته زمونږ نورې ډیرې پکارې شي
Ich werde selbst kommen, زه به پخپله راشم	falls nötig! که چیرته اړتیا وي

د شرط په حیث (falls) هغه وخت کارول کیږي چې په جمله کې هېڅ شك نه وي او خبره سل په سلو کې ډاډمنه وي.

wenn که چیرته	
Hauptsatz	**Nebensatz**
Wann ärgerst du dich? ته کله په قهریږې؟	
Ich ärgere mich, زه په قهرکیږم	wenn du dich verspätest. که چیرته ته ناوخته راشي
Wann werden Mitarbeiter entlassen? کله همکاران له کاره شړل کیږي؟	
Mitarbeiter werden entlassen, همکاران له کاره شړل کیږي	wenn sie stehlen. که چیرته هغوی غلا وکړې
Wann gibt es Lohnerhöhungen? کله به حق الزحمې لوړې شي؟	
Es gibt Lohnerhöhungen, حق الزحمې لوړیږي	wenn die Mitarbeiter fleißig sind. که چیرته همکاران خوریکښ واوسي

Nebensatz	Hauptsatz
Wenn du dich verspätest, کله چې ته ناوخته کار ته راشي	ärgere ich mich. زه په قهریږم
Wenn die Mitarbeiter stehlen, کله چې همکاران غلا وکړې	werden sie fristlos entlassen. هغوی سمدلاسه له کاره شړل کیږي
Wenn meine Mitarbeiter fleißig sind, که چیرته زما همکاران خواریکښ واوسي	gibt es Lohnerhöhungen. حق الزحمې لوړیږي

د شرط په حیث (wenn) ډیر وخت په اوسني وخت کې کارول کیږي. که چیرته په راتلونکي وخت کې وکارول شي، نو دا جمله به ډاډمنه او یقیني جمله نه وي، بلکې احتمالي او شکمنه جمله وي.

په پخواني وخت کې سرې شرط نشي ایښودلی، نو که څوك بیا هم کوم شرط ږدي، نو دا به یو خیالي شرط وي. خیالي خبرې په (Konjunktiv) کیږي چې دا مبحث څو پاڼې وروسته تشریح شوی دی. نو اوس به په لنډ دول په پخواني وخت کې یوه شرطیه جمله ووینو:

Wenn ich gestern ein Fahrrad gehabt hätte, wäre ich zu dir gekommen. که ما پرون یو بایسکل درلودلی، نو زه به تا ته درغلی وای

کله کله یوه شرطیه فرعي جمله د جملي په سر کي راځي او د جملي په دوهمه برخه کي د شرط د ادا کېدو په وجه نتیجه یې راځي. نو په داسي یوه جمله کي د اصلي جملي په سر کي (dann) او یا (so) راځي. مثال.

Wenn er sein Diplom hat, dann kann er als Ingenieur arbeiten. کله چي هغه خپل دیپلوم واخیستو نو بیا هغه کوی شي چي کي د انجنیر په حیث کار وکړي	
Falls der Ölpreis sinken sollte, so wird auch das Benzin wieder billiger werden. که چېرته د تېلو نرخ ټیټ شي، نو پټرول به بیا ارزانه شي	

دا ضرور ندي چي (wenn) هرومرو د یوي شرطیه جملي په سر کي راشي. د (wenn) په ځای د جملي په سر کي یو فعل هم راتلی شي. په دې وخت کي د جملي جوړښت داسي دی لکه یوه سوالیه جمله چي جوړیږي. دا په دې مانا چي د جملي په سر کي تش یو فعل راځي. مثال:

Verb Position 1 د جملي په سر کي فعل	Hauptsatz اصلي جمله
Verspätest du dich, که چېرته ته ناوخته راشي	ärgere ich mich. زه په قهرېږم
Stehlen die Mitarbeiter, که چېرته همکاران غلا وکړي	werden sie entlassen. هغوی له کاره شړل کیږي
Sind die Mitarbeiter fleißig, که چېرته همکاران خواریکښ واوسي	gibt es Lohnerhöhungen. حق الزحمه به لوړه شي

یوه شرطیه جمله د (Präposition-Nomen-Konstruktionen) یعني له یو اسم سره د نسبتي حرف په یوځای کولو هم جوړېدی شي. دا په دې مانا چي دا جمله به یوه جمله او هغه به تش اصلي جمله وي او فرعي جمله به پکي هېڅ نه وي. کوم نسبتي حرف یا (Präposition) چي په دغه جمله کي پکاریږي، هغه دا دي:

bei په ... صورت کي	im Falle په ... صورت کي	ohne... بې له

مثالونه:

im Falle	Im Falle eines Autounfalls sollte man die Polizei benachrichtigen. د موټر د ټکر په صورت کي سړی باید پولیس ته خبر ورکړي
	Im Falle meines Todes bekommt mein Sohn mein Auto. زما د مړیني په صورت کي زما موټر زما د زوی په لاس کي ولیږي
	Im Falle eines Falles که چېرته په ریښتیا همداسي پېښه وشي
bei	Bei so starkem Regen sind sie spazierengegangen. په داسي سخت باران کي هغوي په چکر ولاړل
	Bei Regen gehen wir nicht spazieren. د باران په صورت کي مونږ په چکر نه ځو
	Er hat sich beim Sport das Bein gebrochen. د سپورټ په وخت کي د هغه پښه ماته شوه
	Bei schönem Wetter machen wir morgen eine Bergwanderung. د ښې هوا په صورت کي مونږ سبا په غرو کي قدم وهو
	Beim Tod seines Vaters war er erst 25 Jahre alt. د خپل پلار د مړیني په وخت کي هغه ۲۵ کلن و
ohne	Er ging ohne Gruß an mir vorbei. هغه بې له سلامه زما له څنګ نه تېر شو

	Das Spiel endete ohne Verletzungen. لوبه بې له ټپي کېدو پای ته ورسېدله
	ohne Fleiß kein Preis بې زحمته راحت نشته (متل)
	Sie trennten sich ohne Abschied. هغوی بې له خدای پامانی له یو بل نه بېل شول

Differenzierte Bedingungssätze بېلې بېلې تشریح شوی شرطیه جملې

د دې لپاره چې یو شرط په ډېر څرګند ډول بیان شي، نو له دې لاندې لیکل شوو اصطلاحاتو نه هم کار اخیستل کیږي. خو په داسې حالت کې (dass-Satz) په فرعي جمله کې راځي او د اصلي جملې په سر کې (dann) او یا (so) راځي. د فرعي جملو په سر کې دغه الفاظ راځي چې لاندې لیکل شویدي:

angenommen فرضاً، دا سې فرض وکړه چې	unter der Bedingung په دې شرط چې
vorausgesetzt شرط یې دا دی چې	gesetzt den Fall که داسې وشي چې

مثالونه په جملو کې:

Angenommen, dass der Angeklagte die Wahrheit sagt, dann muss er freigesprochen werden. که فرضاً تورن (متهم) حقیقت ووایي، نو باید هغه برائت واخلي
Vorausgesetzt, dass ich den Zug erreiche, dann komme ich schon morgens um 8 Uhr. په دې شرط چې زه اورګاډي ونیولی شم، نو زه د سهار له مخې په ۸ بجو راځم
Gesetzt den Fall, dass Herr Jakob unser Chef wird, so gibt es viel Ärger im Büro. که داسې وشي چې ښاغلی یعقوب زمونږ آمر شي، نو په دفتر کې به ډېرې شخړې وشي
Unter der Bedingung, dass du ehrlich arbeitest, bekommst du den Posten. په دې شرط چې ته په اخلاصمندی کار وکړې، تا ته دا منصب درکول کیږي

که چېرته (dass-Satz) استعمال نشي، نو په ځای یې یوه اصلي جمله یا (Hauptsatz) راتلی شي:

Gesetzt den Fall, Herr Jakob wird unser Chef, dann gibt es viel Ärger im Büro. که داسې وشي چې ښاغلی یعقوب زمونږ آمر شي، نو په دفتر کې به ډېرې شخړې راپېښې شي
Angenommen, der Angeklagte sagt die Wahrheit, dann muss er freigesprochen werden. فرضاً تورن حقیقت ووایي، نو باید هغه برائت واخلي
Vorausgesetzt, ich erreiche den Zug, so komme ich schon morgens um 8 Uhr. په دې شرط چې زه اورګاډي ونیولی شم، نو زه د سهار له مخې په ۸ بجو راځم

Konditionale Adverbien شرطیه قیدونه

ځینې شرطیه قیدونه د دوه اصلي جملو تر منځ اړیکې راتینګولی شي. دا قیدونه دا دي:

anderenfalls او که داسې ونشي نو، او کنه نه نو	sonst او که نه نو

دا دواړه قیدونه په دوه بېلو بېلو اصلي جملو کې استعمالیږي. خو د دې دوه جملو نه یوه جمله یې باید منفي وي، یعني یو کار چې باید وشي، په هغه جمله کې نکیږي. د دې مطلب د څرګندولو لپاره به لاندینیو جملو ته وګورو:

Hauptsatz 1	Hauptsatz 2
Geh spielen, wenn du keine Kopf-schmerzen hast. که سر دې نه خوږیږي، نو لوبو ته ولاړ شه	Anderenfalls leg dich ins Bett. او که نه نو په کټ کې څمله
Ich muss jetzt schlafen. زه باید اوس ویده شم	Sonst bin ich Morgen zu Nichts zu gebrauchen. او که نه نو سبا هیڅ شی زما له واکه پوره ندي
Ich muss einen Kredit aufnehmen. زه باید یو کرېډت واخلم	Anderenfalls muss ich meinen Laden schließen. او که نو زه باید خپله هټی وتړم
Du solltest besser lernen. ته باید لاپسې ښه درس ولولې	Andernfalls wirst du die Prüfung nicht bestehen. او که نه نو په ازموینه کې به بریالی نشي
Ich schließe immer meine Tür ab. زه تل خپله دروازه تړم	Sonst könnte ja jeder einfach so hineinkommen. او که نه نو هر څوك په اسانی راننوتلی شي

Konsekutivsätze (Nebensätze der Folge)
د نتیجې اخیستلو، پند یا د عبرت اخیستلو جملې

د یوې پېښې نه د نتیجې، د پند یا عبرت اخیستلو او یا د متقابل اقدام کولو جملې (Konsekutivsätze) په دې ډول جوړیږي چې لومړی یو مطلب یا یوه خبره یا یوه پېښه په یوې اصلي جملې (Hauptsatz) کې یادول کیږي. د دې مطلب د نتیجې او یا د متقابل اقدام کولو لپاره فرعي جملې بیا د اصلي جملې نه وروسته راځي. د دې لپاره چې دا دواړه جملې له یو بل سره ونښلول شي، نو په مینځ کې یې دغه (Konjunktion) لیکل کیږي چې په لاندې برخه کې لیدل کیږي:

so dass په نتیجه کې یې، په پایله کې یې	sodass په نتیجه کې یې، په پایله کې یې

دا (Konjunktion) د 2006 کال د لیکدود د ریفورم په اساس په پورتنو دواړو ډولو لیکل کېدی شي.

Der Sommer war viel zu heiß. Es gab über Monate keinen Regen. Was war die Folge? اوړی ډېر تـود و. ډېـرې میاشتې باران ونشو. د دې په نتیجه کې څه پیښ شول؟

د پورتنی جملې پایله یا عاقبت په لاندې (Hauptsatz) او (Nebensatz) کې یاد شوېدی:

Hauptsatz	Nebensatz / Infinitivkonstruktion
Es gab viel zu wenig Wasser, اوبه ډېرې لږې وې	so dass viele Pflanzen eingingen. چې په نتیجه کې یې ډېر بوټي وچ شول
Es fielen keine Niederschläge, هیڅ ورښت ونشو	so dass es vielerorts zu Waldbränden kam. چې په پایله کې په ډېرو ځایو کې ځنګلونو اور واخیست

(so dass) په دوه برخو وېشل کېدی هم شي، یعني (so) په اصلي جمله کې او (dass) په فرعي جمله

مانا د دوه برخي کېدلو په وجه لږ څه بدلیږي. مانا به یې داسي وي:(so dass)کې. د

(so) دومره ....   او   (dass) چې ....

کله چې سړی وایي (دومره = so) ، نو دلته پوښتنه پیدا کیږي چې دومره ډېر، دومره لږ، دومره تنګ، دومره ارت، دومره خوښ او که دومره خپه او یا دومره څه شی؟ نو په دې وجه (دومره = so) د یو صفت کچه او یا اندازه ښایي. خو دوهمه جمله بیا دا ښایي چې دا صفت چې ډېر یا لږ دی، عاقبت یې څنګه دی؟ د دې په نتیجه کې د یو چا عکس العمل څنګه دی؟ ګټه او تاوان یې څه دی؟ نو د نتیجې د بیانولو لپاره د (dass) کلمه استعمالیږي. یعني دومره ډېر یا دومره لږ چې په نتیجه کې یې ...

د (دومره = so) په ځای (په دا شان = derart) او یا (په دې اندازه = dermaßen) هم استعمالېدی شي.
مثال:

Das Kind erschrak so heftig, dass es laut weinte. ماشوم دومره ډېر وډار شو، چې په ژړا شو
Ich war dermaßen müde, dass ich es nicht mehr allein nach Hause schaffte. زه دومره ستړی وم چې ومې نکړی شول چې یوازې کور ته ولاړ شم

کله چې د یو شي اندازه دومره مهمه نه وي، بلکې نتیجه یې مهم وي، نو بیا په جمله کې (sodass) استعمالیږي، مثال:

Er hat sich verletzt, sodass er beim Spiel nicht eingesetzt werden konnte. هغه ټپي شو، چې په دې وجه لوبې ته پرې نښودل شو

د نتیجې اخیستلو جمله د (Präposition-Nomen-Konstruktionen) یعني له یو اسم سره د نسبتي حرف په یوځای کولو هم جوړېدی شي. دا په دې مانا چې دا جمله به یوه جمله او هغه به تش اصلي جمله وي او فرعي جمله به پکې هېڅ نه وي. کوم نسبتي حرف یا (Präposition) چې په دغه جمله کې پکاریږي، هغه دا دي:

infolge (+ Genitiv)	د یو کار په وجه	infolge von (+ Dativ)	د یو کار په وجه

دا مطلب به په لاندینیو جملو کې وګورو:

Infolge der großen Hitze starben viele ältere Menschen. د ډېري ګرمی په وجه ډېر زاړه انسانان مړه شول
Infolge des Wassermangels gingen viele Pflanzen ein. د اوبو د لږوالي په وجه ډېر بوټي وچ شول

Infolge mangelnder Niederschläge kam es vielerorts zu Waldbränden. د ورښت د لږوالي په وجه په ډېرو ځايو کي ځنګلونو اور واخيست	
Viele Flüsse trockneten infolge der Trockenheit aus. ډېر سيندونه د وچه وچوبي (وچکالی) په وجه وچ شول	

Konsekutive Adverbien د نتيجې اخيستلو قيدونه

د نتيجې اخيستلو جملې د لاندينو قيدونو په مرسته هم جوړيدی شي، خو دا به له يو بل نه بېلې بېلې دوه اصلي جملې وي چې د دواړو جملو تر مينځ به يو ټکی وي. دا قيدونه دا دي:

deshalb نو په دې وجه	deswegen په دې وجه	daher له دې کبله	also ښه نو
darum نو ځکه	folglich په نتيجه کې يې	infolgedessen د دې په نتيجه کې	

په دې چې نتيجه له يوې پېښې نه وروسته لاس ته راځي، نو په دې وجه د نتيجې اخيستلو قيدونو سره جملې تل په دوهمه برخه کې راځي.

Hauptsatz 1	Hauptsatz 2
Der Sommer war viel zu heiß. دا اوړی زښت ډېر تود و	Infolgedessen starben viele ältere Menschen. د دې په نتيجه کې ډېر زاړه انسانان مړه شول
Es gab viel zu wenig Wasser. ډېرې لږې اوبه وې	Viele Pflanzen gingen deshalb ein. نو له دې کبله ډېر بوټي وچ شول
Es fielen keine Niederschläge. هيڅ ورښت ونشو	Folglich kam es vielerorts zu Waldbränden. نو په نتيجه کې يې په ډېرو ځايو کې ځنګلونو اور واخيست
Der Sommer war sehr trocken. اوړی ډېر وچ و	Daher trockneten viele Flüsse aus. نو له دې کبله ډېر سيندونه وچ شول
Er war krank. هغه ناروغ و	Deswegen konnte er nicht zum Dienst kommen. نو ځکه هغه ونشو کړی چې دندې ته راشي
Ich brauche etwas frische Luft. ما ته لږ څه تازه هوا پکار ده	Darum gehe ich jetzt nach draußen. نو ځکه زه اوس بهر وځم

Konzessive Nebensätze (Nebensätze der Einschränkung)
د اعترا□ کولو جملې، د محدوديت جملې

دا هغه جملې دي چې د يوې خبرې يا د يوې موضوع په بدل کې متقابل دليل وړاندې کوي، په يوه ادعا کې محدوديت راولي او يا په يوه خبره اعتراف کوي. د (Konzessivsatz) په فرعي جمله کې په يو چا يو شرط ايښودل کيږي او يا يوه ټينګه ادعا کيږي، په اصلي جمله کې هغه څه ويل کيږي چې د دې شرط په بدل کې پېښيږي او يا د دې ادعا په بدل کې کيږي، خو هغه به داسې نه وي څنګه چې دا شرط ايښودل شوی دی او يا ادعا شوېده، بلکې په هغه کې به محدوديت وي او يا هغه به بالکل برعکس وي. دې ته بې منطقه نتيجه اخيستنه هم وايي (unlogische Folge) .

دا مطلب که نور هم اسانه کړو نو دا سې به ووايو چې: يوه جمله داسې وايي چې يو چا ډېر کلونه زحمت وېستلی دی. په دې چې هغه دومره زحمت وېستلی دی، دا توقع کيږي چې نتيجه به يې ډېره ښه وي، نو

ځکه په بله جمله کې د یوې بنې نتیجې د یادولو تمه کیږي. خو د بنې نتیجې په ځای د توقع په خلاف خرابه نتیجه یادیږي. نو څنګه چې لیدل کیږي، په پښتو کې مونږ هم داسې وایو چې:

سره له دې چې هغه داسې ....،	خو بیا هم داسې	دې سره سره بیا هم ....

په جرمني ژبه کې (Konzessivsätze) په دغه (Konjunktion) یا ربطي حرفونو پیل کیږي:

wenn … auch noch …, so … (doch) که څه هم ...، نو بیا هم ...	obwohl, obgleich, obschon سره له دې چې

مثالونه به په جدولونو کې وینو:

Nebensatz	Hauptsatz
obwohl es regnete. سره له دې چې باران و	Er ging spazieren. هغه په چکر ولاړ
obgleich er schon zwei Jahre die Schule besucht. سره له دې چې هغه د دوه کلو راهیسې ښوونځي ته ځي	Der 8-jährige Josef kann noch nicht rechnen, اته کلن یوسف لا تر اوسه پورې حساب نشي کولی
obgleich er sich wochenlang darauf vorbereitet hat. سره له دې چې هغه د ډېرو اونیو راهیسې چمتووالی نیولی و	Der Student ist durch die Prüfung gefallen, محصل په ازموینه کې ناکام شو
obgleich er sehr krank ist. سره له دې چې هغه ډېر ناروغه دی	Er geht heute schwimmen, هغه نن لامبو ته ځي
wenn es auch noch sehr früh war. سره له دې چې ډېره وخته وه	Sie ging schon schlafen, هغه ویده شوه
wenn es auch sehr kalt ist. سره له دې چې ډېر ساړه دي	Ich fahre mit dem Rad zur Arbeit, زه په بایسکل کور ته ځم
wenn es auch heftig regnete. سره له دې چې ډېر باران ورېدو	Sie gingen im Park spazieren, هغوی په پارك کې چکر ووهو

Hauptsatz	Nebensatz
ging er spazieren. هغه په چکر ولاړ	Obwohl es regnete, سره له دې چې باران و
kann er immer noch nicht rechnen. هغه لا تر اوسه پورې حساب نشي کولی	Obschon Josef schon zwei Jahre die Schule besucht, سره له دې چې یوسف د دوه کلو راهیسې ښوونځي ته ځي
ist er durchgefallen. هغه په ازموینه کې پاتې راغی	Obwohl sich der Student wochenlang auf die Prüfung vorbereitet hatte, سره له دې چې محصل د ډېرو اونیو راهیسې چمتووالی نیولی و
geht er heute schwimmen. هغه نن لامبو ته ځي	Obgleich er sehr krank ist, سره له دې چې هغه ډېر ناروغه دی
ging sie dennoch schon schlafen. هغوی بیا هم ویده شول	War es auch noch so früh, سره له دې چې ډېره وخته وه
gingen sie im Park spazieren. هغوی په پارك کې چکر ووهو	Wenn es auch noch so heftig regnete, سره له دې چې ډېر باران ورېدو

په ځینو جملو کې ځینې (Konjunktionen) په اصلي جمله کې ورسره یوځای کېدی شي. خو دا جبري ندي چي هرومرو به ورسره یوځای کیږي، خو که ورسره یوځای شي، نو په خبره کې به لاپسې نور ټینګار او تآکید راشي. دا (Konjunktionen) دا دي:

dennoch بیا هم	doch بیا هم	trotzdem بیا هم	so بیا هم

مثالونه:

Obwohl es noch sehr früh war, ging sie trotzdem schon schlafen. سره له دې چي ډېره وخته وه، هغه بیا هم ویده شوه
Obgleich wir ihn nicht mögen, werden wir ihn dennoch einladen müssen. سره له دې چي هغه زمونږ نه خوښیږي، خو بیاهم مونږ مجبور یو چي هغه ته بلنه ورکړو
Obwohl wir uns ständig streiten, sind wir doch gute Freunde. سره له دې چي مونږ تل له یو بل سره شخړه کوو، خو بیا هم مونږ ښه ملګري یو

کله کله له یو چا او یا له یو کار نه ډېره زیاته توقع کیږي، خو که چېرته بیا د توقع په خلاف توقع تر سره نشي او یا بالکل یو بل کار وشي، نو په دغه وخت کې د توقع د ښکاره کولو لپاره (obwohl) کفایت نکوي او په ځای یې لاندیني الفاظ راوستل کیږي:

wenn … auch noch … , so … doch	سره له دې چي دومره ډېر ...، خو بیا هم ...

مثالونه:

Wenn er sich auch noch so sehr bemühte, so gelang es ihm doch nicht, mit dem Rauchen aufzuhören. هرڅومره کوښښونه چي هغه وکړل، نو بیا هم هغه په دې بریالی نشو چي سګرټ خوشي کړي
Wenn es auch noch sehr früh war, gingen sie trotzdem schon schlafen. سره له دې چي ډېره وخته وه، هغوی بیا هم ویده شول
Wenn es auch heftig regnete, gingen sie doch im Park spazieren. سره له دې چي سخت باران وشو، هغوی بیا هم په پارك کې چکر ووهو

په ځینو حالاتو کې کېدی شي چي په جمله کې (wenn) هېڅ یاد نشي او په بدل کې یې ګردان شوی فعل راځي، مثال:

Bemühte er sich auch noch so sehr, so gelang es ihm doch nicht, mit dem Rauchen aufzuhören. هرڅومره چي هغه خپل کوښښونه وکړل، خو بیا هم هغه په دې بریالی نشو چي سګرټ بس کړي
Ist es auch sehr kalt, fahre ich dennoch mit dem Rad zur Arbeit. که هرڅومره ساړه هم وي، زه بیا هم په بایسکل کار ته ځم

په دفترونو او په ادبي ژبه کې دا لاندې (Konjunktionen) هم کارول کیږي:

obzwar, wiewohl, wenngleich...	سره له دې چي ...

Ich beherrschte mich, wiewohl es mir nicht leicht fiel. سره له دې چي ماته اسانه نه وه، خو بیا هم ځان مي کنټرول کړو
Sie nickte zustimmend, wiewohl sie es nicht recht verstanden hatte. هغې د موافقې لپاره سر وخوځو، سره له دې چي پرې سمه پوهه شوې نه وه

Wiewohl es mir nicht gleichgültig war, musste ich zustimmen. سره له دې چې ما ته بې تفاوته نه وه، زه مجبور وم چې ورسره موافقه وکړم	
Die Bankzinssätze blieben niedrig, obzwar sie im Herbst angehoben werden mussten. د بانك سود ټيټ پاتې شو، سره له دې چې هغه بايد په منې كې جګ شوي واى	

د (Konzessivsatz) لپاره نور (Konjunktion) يا ربطي حروف هم شته چې دا دي:

sogar wenn, selbst wenn	ولو که ... ، حتی ....، ولو چې ...

Ich sage immer die Wahrheit, sogar wenn ich lüge. زه هر وخت واقعيت وايم، حتی هغه وخت چې زه دروغ هم وايم	
Sogar wenn es regnet, ist die Regierung schuld! ولو كه باران هم وشي، نو ګناه د حكومت ده	
Selbst wenn Sie Fleisch mögen, können Sie Tieren helfen. ولو كه ستاسو غوښه خوښه هم وي، نو تاسو له ځارويو سره مرسته كولى شئ	
Lächle einfach, selbst wenn du innerlich zerbrichst. ولو كه په دننه كې ستا زړه كې ماتيږي، خو بيا هم مسكى شه	
Wir verpassen den Bus, selbst wenn/sogar wenn wir rennen. ولـو كـه مونږ منـډې هـم ووهو، سرويس له مونږ نه ځي	

Modale Nebensätze (Nebensätze der Art und Weise)
څرنګوالی ښودونكي جملې، ډول ښودونكي جملې

(Modalsätze) هغه شان جملې دي چې لوستونكي ته ښايي چې يوه پيښه په كوم ډول، په څه شان، په كومه لار، په كومه وسيله شوېده. (Modalsätze) په خو ډولو دي چې هر ډول يې ځانته د تړاو حرف يا (Konjunktion) ته اړتيا لري. په لاندېني جدول كې په كيڼ اړخ كې د جملو ډولونه او په ښي اړخ كې د هغوی لپاره لازمه ربطي حرف يا (Konjunktion) ليكل شويدی. د جدول په پای كې د جملو هر ډول بېل بېل په تفصيل سره تشريح شوی دی.

Instrumentalsatz د وسيلې ښودلو جمله	indem په دې وسيله، په دې لارې چې
	dadurch…dass په دې لارې چې
Modalsatz des fehlenden Begleit-umstandes د ورسره نورو حالاتو د نه ښودل كېدو جمله	ohne dass بې له دې چې
	ohne…zu بې له دې چې
Modalsatz des stellvertretenden Begleitumstandes د يو حالت په ځای د بل حالت د ښودلو جمله	(an) statt…dass په ځای د دې چې
	(an) statt…zu په ځای د دې چې
Restriktivsatz د محدوديت راوستلو جمله	(in) sofern, (in) soweit, soviel په دې كې، په دې ټكي كې
	insofern…als, insoweit…als په دې كي په دې ټكي كې
	außer dass, außer wenn, außer…zu بې له دې چې

Vergleichssatz مقایسوي جمله، د يوبل سره د پرتله کولو جمله	wie, als, als ob, als wenn, wie wenn, فقط لکه چې، ته به وايي چې
	je …desto …, je…umso … څومره چې … هومره …

1. Instrumentalsatz   د وسيلې ښودلو جمله

په لغوي مانا (Instrument) ته په پښتو کې (وسيله، آله، اسباب) وايي. په ګرامر کې له دې نه مطلب دا دی چې په کومه وسيله، په کومه لار يو کار وشو يا يوه پيښه وشوه. دلته دا پوښتنه کيږي چې:

Wie wird eine Handlung ausgeführt?	يو کار په کوم ډول او يا په څه شي باندې کيږي؟

د ځواب لپاره وسيله يې ياديږي. د وسيلې يادول په (indem) کيږي چې مانا يې ده (په دې، په دې شان، په دې وسيله). کله چې په يوه جمله کې (indem) راشي، نو فعل تل د جملې په پای کې راځي. مثالونه په جدول کې ګورو:

Du bekommst bessere Noten, indem du mehr lernst. ستا نمرې په دې باندې نورې هم ښې کيږي چې ته لاپسې ډېر درس ولولې
Man kann Rückenschmerzen verhindern, indem man gymnastische Übungen macht. سړی کولی شي چې د ملا درد مخنيوی په دې وکړي چې جمناستيکي تمرينونه وکړي
Ich half ihm, indem ich ihm Geld gab. ما له هغه سره په دې شان مرسته وکړه چې ما هغه ته پيسې ورکړې
Du kannst ihm eine Freude bereiten, indem du ihn einmal besuchst. ته هغه په دې خوشحالولی شې چې يو ځل د هغه ليدو ته ورشې
Indem man Probleme einfach unterdrückt, löst man sie nicht. که سړی ستونځې د پښو لاندې کړي، نو په دې ډول حلولی يې نشي

د وسيلې د ښودلو جملې په (dadurch dass …) او (damit dass …) هم استعمالېدی شي چې مانا يې ده (په دې، په دې وسيله، په دې لار). د دې جملو لپاره پوښتنې په (wodurch, womit) کيږي چې مانا يې ده (په کومه وسيله، په څه شي باندې، په کومه لار) . مثالونه په لاندينې جدول کې ووينو.

Dadurch, dass sie zu spät kam, hat sie das Vorwort verpasst. په دې چې هغه ناوخته راغله، نو سريزه ورنه پاتې شوه
Man kann Probleme nicht dadurch lösen, dass man sie unterdrückt. سړی ستونځې په دې نشي حلولی چې سړی يې د پښو لاندې کړي
Dadurch, dass er uns sein Auto zur Verfügung stellte, hat er uns sehr geholfen. په دې چې هغه خپل موټر زمونږ په اختيار کې کېښود، نو مونږ سره يې ډېره مرسته وکړه
Dadurch, dass sie jünger und hübscher ist, hat sie viele Vorteile. په دې چې هغه له نورو نه ځوانه او ښايسته ده، نو ډېرې ګټې يې په لاس کې دي

Übungen:

Bilden Sie bitte Instrumentalsätze mit „indem“ bzw. mit „dadurch … dass“!

1. Wie kann man eine Sprache lernen? Man muss täglich viele Stunden üben.
سړی څنګه کولی شي چې یوه ژبه زده کړي؟ سړی باید هره ورځ ډېر ساعتونه تمرین وکړي

……………………………………………………………………………

2. Wie kann man bei Regen trocken bleiben? Man bleibt zu Hause.
سړی څنګه په بارانه کې وچ پاتې کېدی شي؟ سړي په کور کې پاتې کیږي

……………………………………………………………………………

3. Wie begrüßen wir uns? Wir geben uns die Hand.
مونږ له یو بل سره څنګه ستړي مشي کوو؟ مونږ یو بل ته لاس ورکوو

……………………………………………………………………………

4. Wie begrüßen sich zwei Japaner? Sie verbeugen sich tief.
دوه جاپانیان له یو بل سره څنګه ستړي مشي کوي؟ هغوي یو بل ته سر ټیټوي

……………………………………………………………………………

5. Wie schützt man sich vor Kopfverletzungen? Man trägt einen Helm.
سړی څنګه خپل سر له ټپي کېدلو نه ژغوري؟ سړی د اوسپنې خولۍ په سروي

……………………………………………………………………………

6. Wie kann man sein Fahrrad vor Dieben schützen? Man schließt es ab.
سړی څنګه خپل بایسکل له غلو نه بچولی شي؟ سړي ورته کلپ اچوي

……………………………………………………………………………

7. Wie kann man eine schlechte Regierung loswerden? Man wählt sie ab.
سړی څنګه کولی شي چې یو خراب حکومت هیسته کړي؟ سړي د اعتماد رآی ورنه اخلي

……………………………………………………………………………

8. Wie kann man einsamen Menschen eine Freude machen? Durch einen Besuch.
سړی څنګه د یوازې انسانانو زړونه خوشحالولی شي؟ سړی لیدو ته یې ورځي

……………………………………………………………………………

9. Wie vermehren sich Bakterien? Durch Teilung.
مکروبونه څنګه زیاتیږي؟ په دوه برخې کېدو

……………………………………………………………………………

10. Wie kann man das Unfallrisiko vermindern? Durch vorsichtiges Verhalten.
سړی څنګه د ټکر خطر کمولی شي؟ په احتیاطي چلند

……………………………………………………………………………

11. Wie kann man Probleme nicht lösen? Man unterdrückt sie.
سړی څنګه ستونځې نشي حلولی؟ سړی یې د پښو لاندې کوي

……………………………………………………………………………

12. Wie entstehen Wege? Man geht sie.
لارې څنګه جوړیږي؟ سړی پرې ځي

……………………………………………………………………………

13. Wie rächt man sich an seinen Feinden am besten? Man wird besser als sie.
سړی له خپلو دښمنانو نه ډېر ښه غچ څنګه اخلي؟ سړی له هغوی نه لاپسې ښه کیږي

……………………………………………………………………………

14. Wie wächst ein Gerücht? Es geht umher.

یوه ګنګوسه (اوازه) څنګه غټیږي؟ هغه هره خوا خپریږي

....

15. Wodurch wird dort die Lage erschwert? Es gibt dort keine Straßen.

دا حالت په څه باندې سختیږي؟ هلته سړکونه نشته

....

Lösungen:

1. Man kann eine Sprache lernen, indem man täglich viele Stunden übt.
سړي په دې باندې یوه ژبه زده کوی شي چې سړی هره ورځ ډېر ساعتونه تمرین وکړي
2. Man kann bei Regen trocken bleiben, indem man zu Hause bleibt.
سړی په بارانه کې په دې وسیلـه وچ پاتې کېدی شي چې سړی په کور کې پاتې شي
3. Wir begrüßen uns dadurch, dass wir uns die Hand geben.
مونږ له یو بل سره په دې ډول ستړي مشي کوو، چې یو بل ته لاس ورکوو
4. Zwei Japaner begrüßen sich, indem sie sich tief verbeugen.
دوه جاپانیان له یو بل سره په دې ډول ستړي مشي کوي، چې هغوی یو بل ته سر ټیټوي
5. Man schützt sich vor Kopfverletzungen, indem man einen Helm trägt.
سړی خپل سر په دې وسیله له ټپي کېدو نه ژغوري چې سړی خولی په سروي
6. Man kann sein Fahrrad vor Dieben schützen, indem man es abschließt.
سړی خپل بایسکل د غلو نه په دې بچولی شي, چې سړي یې کلپ کړي
7. Man kann eine schlechte Regierung loswerden, indem man sie abwählt.
سړی یو خراب حکومت په دې لارې لیرې کولی شي چې سړی ورنه د باور رآی بېرته واخلي
8. Man kann einsamen Menschen eine Freude machen, indem man sie besucht.
د یوازې انسانانو زړونه سړی په دې خوشحالولی شي چې لیدو ته یې ورشي
9. Bakterien vermehren sich dadurch, dass sie sich teilen.
بکتریا خپله شمېره په دې زیاتوي چې هغوی دوه برخې کیږي
10. Man kann das Unfallrisiko dadurch vermindern, dass man sich vorsichtig verhält. سړی کوی شي چې د ټکر خطره په دې راټیټه کړي چې سړي په احتیاط چلند وکړي
11. Man kann Probleme nicht dadurch lösen, dass man sie unterdrückt.
سړی ستونځې په دې نشي حلولی، چې سړی یې د پښو لاندې کړي
12. Wege entstehen dadurch, dass man sie geht. (*Franz Kafka*)
لارې په دې جوړیږي چې سړی پرې ولاړ شي (فغنځ کفکا ـ جرمنی شاعر)
13. An seinen Feinden rächt man sich am besten dadurch, dass man besser wird als sie. د خپلو دښمنانو نه ښه غچ سړی په دې اخیستلی شي چې سړی له هغوی نه لاپسې ښه شي
14. Ein Gerücht wächst dadurch, dass es umhergeht.
یوه ګنګوسه په دې غټیږي چې له یو نه بل ته او له بل نه بل ته خپره شي
15. Erschwert wird die Lage noch dadurch, dass es dort keine Straßen gibt.
حالت په دې باندې لاپسې سختیږي چې هلته هېڅ سړکونه نشته

2. Modalsatz des fehlenden Begleitumstandes

د ورسره نورو حالاتو د نه پيښېدلو جمله

دا هغه شان جملې دي چې په اصلي جمله کې يو خبر يا يوه ادعا وشي، چې يو کار شوېدی. خو په فرعي جمله کې يادېږي چې په دې برخه کې ورسره نه موافقه شوېده، نه ورنه پوښتنه شوې او يا نه ورته کومه اړتيا وه. په بل عبارت په دوهمه جمله کې يو منفي اړخ يادېږي چې دا منفي اړخ کېدی شي د يو چا په ډېره ګټه وي او يا د يو چا په ډېر تاوان وي. د دې شان جملو په سر کې (ohne dass) راځي چې مانا يې ده (بې له دې چې، بې له ...). مثال:

Er schwamm im kalten Wasser, ohne dass er sich erkältete. هغه په سړو اوبو کې لامبو وکړه، بې له دې چې هغه ته زکام ورپيدا شي

ځنګه چې په پورتنۍ جمله کې ليدل کيږي، د جملې په دوهمه برخه کې يو منفي خبر دی، يعني هغه ته والګی يا زکام نه پيداکيږي. دا منفي خبر د هغه سړي په تاوان نه بلکې د هغه په ګټه دی. اوس به يوه جمله وګورو چې د هغې منفي اړخ د يو چا په تاوان دی:

Das Kind lief auf die Straße, ohne dass es dabei auf den Verkehr achtete. ماشوم سړك ته ورمنډه وکړه، بې له دې چې ترافيك ته پام ونيسي

ځنګه چې په دې مثال کې ليدل کيږي، د جملې د دوهمې برخې منفي خبر د دې ماشوم په تاوان دی، ځکه هغه ترافيك ته پام نه نيسي، چې دا يو له خطر نه ډك کار دی.

که چېرته د اصلي او فرعي جملې فاعل همغه يو کس وي، نو بيا د جملې په سر کې له (ohne dass) نه (dass) هيسته کيږي، او تش (ohne) پاتې کيږي، او د جملې په پای کې فعل په ژوندي ډول، يعنې د مصدر يا د (Infinitiv) په توګه استعماليږي، د مصدر نه مخکې ورسره (zu) ليکل کيږي. مثال:

Ohne ein Geräusch zu machen, schlichen sie aus dem Zimmer. بې له دې چې ټك و ټوك وکړي، هغوی له کوټې نه ووتل
Sie fährt ins Ausland, ohne die fremde Sprache gelernt zu haben. بې له دې چې پردی ژبه يې زده کړې وي، هغه بهر هېواد ته ځي
Ohne zu überlegen, stellte er viele unnötige Fragen. بې له دې چې فکر وکړي هغه ډېرې بې ضرورته پوښتنې وکړې
Er ging, ohne ein Wort zu sagen. بې له دې چې يوه کلمه خبره وکړي، هغه ولاړ
Er nahm das Geld, ohne zu fragen. بې له دې چې پوښتنه وکړي، هغه پيسې واخيستلې

Übungen:

1. Der Dummkopf ging über Glasscherben. Er trug keine Schuhe.
   دا احمق د ښيښو په ټترو وګرځېدو. د هغه بوټان په پښو نه وو
2. Er schoss auf das Wild. Er traf es nicht.
   هغه په وحشي ښاروي باندې ډز وکړو. وحشي ښاروی ونه لګېدله
3. Das Kind aß sehr viel Süßigkeiten. Ihm wurde es nicht schlecht.
   ماشوم ډېره خوږه وخوړله. د هغه زړه بدبد نشو
4. Wir spielen Lotto. Wir gewinnen niemals etwas.
   مونږ په لاترۍ کې برخه اخلو. مونږ يکې هېڅکله کوم شی نه ګټو

5. Er betrat den Raum. Niemand bemerkte es. هغه کوټې ته ننوت. د هېڅ چا پام ورته ونشو
6. Sie schälte Zwiebeln. Ihre Augen tränten nicht.
هغې پیاز ځنګه سپین کړل؟ له سترګو نه یې اوښکې ونه بهېدې
7. Er verließ die Wohnung. Er schloss sie nicht ab. 8.هغه له کوره ووت. کلپ یې نکړو
8. Sie hat den Aufsatz gelesen. Sie hat ihn nicht verstanden
هغې مقاله ولوستله. هغه پرې پوهه نشوه
9. Er entscheidet alles selbst. Er fragt die anderen nicht.
هغه هره فیصله پخپله کوي. هغه له نورو نه پوښتنه نه کوي
10. Er wurde aus dem Amt entlassen. Es gab keinen Grund dafür.
هغه له خپلې دندې نه ووېستل شو. د دې لپاره کوم دلیل موجود نه و

Lösungen:

1. Der Dummkopf ging über Glasscherben, ohne dass er Schuhe trug.
دا احمق د ښیښو په پترو وګرځېدو، بې له دې چې بوټان یې په پښو وو
2. Er schoss auf das Wild, ohne dass er es traf.
هغه په وحشي ځاروي ډز وکړو، بې له دې چې ډز یې پرې ولګېږي
3. Das Kind aß sehr viel Süßigkeiten, ohne dass ihm schlecht wurde.
ماشوم ژبنته ډېره خوږه وخوړله، بې له دې چې زړه یې بدبد شي
4. Wir spielen Lotto, ohne jemals etwas zu gewinnen.
مونږ په لاټري کې برخه اخلو، بې له دې چې په ژوند کې مو څه ګټلي وي
5. Er betrat den Raum, ohne dass es jemand bemerkte.
هغه کوټې ته ننوت، بې له دې چې د چا ورته پام شوی وي
6. Sie schälte Zwiebeln, ohne dass ihre Augen tränten?
سړی ځنګه پیاز سپینوی، بې له دې چې له سترګو نه اوښکې راوبهیږي؟
7. Er verließ die Wohnung, ohne dass er sie abschloss.
هغه له کوره ووت، بې له دې چې هغه یې کلپ کړی واوسي
8. Sie hat den Aufsatz gelesen, ohne dass sie ihn verstanden hätte.
هغې مقاله ولوستله، بې له دې چې پرې پوهه شوې وي
9. Er entscheidet alles selbst, ohne die anderen zu fragen.
هغه هره فیصله پخپله کوي، بې له دې چې له نورو نه پوښتنه وکړي
10. Er wurde aus dem Amt entlassen, ohne dass es dafür einen Grund gab.
هغه له خپلې دندې ووېستل شو، بې له دې چې د دې لپاره کوم دلیل موجود و

3. Modalsatz des stellvertretenden Begleitumstandes
د یو حالت په ځای د بل حالت د ښودلو جمله

دا هغه شان جملې دي چې یو کار یا یوه پېښه چې شوېده د یو چا په فکر باید نه وای شوې او په ځای یې باید بل څه شوي وای. نو په دې وجه دا هغه جملې دي چې اکثرآ د یو چا مأیوسي ښکاره کوي چې په ځای د دې چې دا کار شوی وای، بل کار وشو. دا شان جملې په دې (Konjunktion) پیل کیږي:

anstatt dass	anstatt … zu	anstatt + Genitiv
statt dass	statt …zu	statt + Genitiv
د دې ټولو لغاتو مانا ده : په ځای د دې چې …		

مثالونه به په دې لاندې جدول کې وګورو

Er schläft den ganzen Tag, anstatt dass er arbeitet.	په ځای د دې چې کار وکړي، هغه ټوله ورځ خوب کوي
Statt dass sie noch blieben, gingen sie.	په ځای د دې چې نور هم پاتې شي، هغوی ولاړل
Anstatt mir zu helfen, lachte er mich aus.	په ځای د دې چې هغه له ما سره مرسته وکړي، په ما يې وخندل
Statt zu arbeiten, ging er ins Kino.	په ځای د دې چې کار وکړي، هغه سینما ته ولاړ
Anstatt des Ministers sprach der Direktor.	د وزير په ځای مدير خبرې وکړې
Statt eines Freundes kam sein Vater.	د يو ملګري په ځای د هغه پلار راغی

Übungen: Bilden Sie Modalsätze mit „anstatt dass, anstatt zu, statt dass, statt zu“!

1. Die dicke Frau bleibt im Bett liegen. Sie steht nicht auf.
دا پيړه ښځه په کټ کې پاتې کيږي. هغه نه راجګيږي
2. Wir müssen uns vor Krankheiten schonen. Wir nehmen nur Tabletten.
مونږ بايد ځان له ناروغيو نه وژغورو. مونږ تش دواګانې خورو
3. Du redest nur. Du löschst das Feuer nicht. ته هسې خبرې کوي. ته اور نه مړ کوې
4. Er ist nicht froh. Er beschwert sich wieder. هغه خوښ نه دی. هغه بيا ‌پريادونه کوي
5. Du siehst fern. Du solltest dich auf die Prüfung vorbereiten.
ته ټلويزيون ګورې. ته بايد ازموينې ته ځان چمتو کړې
6. Er arbeitet nicht. Er plaudert nur mit seinen Kollegen.
هغه کار نکوي. هغه د خپلو همکارانو سره هسې کړتې کوي
7. Die Schüler sollen den Lehrer fragen. Sie suchen alles im Wörterbuch.
زده کوونکي بايد له ښوونکي نه پوښتنه وکړي. هغوی هر څه په ډکشنرۍ کې لټوي
8. Er soll sich die Antworten überlegen. Er antwortet gleich.
هغه بايد د پوښتنو په برخه کې له ځانه سره سوچ ووهي. هغه سمدلاسه ځواب ورکوي
9. Er arbeitet nicht. Er spielt immer nur mit kleinen Kindern.
هغه کار نکوي. هغه تل د وړوکو ماشومانو سره لوبې کوي
10. Er sagt die Wahrheit nicht. Er lügt die ganze Zeit.
هغه حقيقت نه وايي. هغه تل دروغونه وايي
11. Wir unternehmen nichts. Wir plaudern nur darüber.
مونږ کوم اقدام نه کوو. مونږ په برخه کې يې هسې غړيږو
12. Sie ist ihm böse. Sie verzeiht ihm nicht. هغه ورپسې په قهره ده. هغه يې نه بښي
13. Die Soldaten wollten dem General nicht folgen. Sie liefen weiter.
عسکرو نه غوښتل چې د جنرال خبره ومني. هغوی نور هم پرمخ ولاړل

Lösungen:

1. Die dicke Frau bleibt im Bett liegen, anstatt dass sie aufsteht.
دا پيړه ښځه په کټ کې پاتې کيږي، په ځای د دې چې راجګه شي
2. Wir müssen uns vor Krankheiten schonen, anstatt nur Tabletten zu nehmen.
مونږ بايد کوښښ وکړو چې ځان له ناروغيو وشغورو، په ځای د دې چې تش ګولۍ وخورو
3. Du redest nur, statt dass du das Feuer löschst.
ته هسې خبرې کوي، په ځای د دې چې ته اور نه مړ کړي

4. Anstatt dass er froh ist, beschwert er sich wieder.
په ځای د دې چې هغه خوښ واوسي، هغه بیا پریادونه کوي

5. Du siehst fern, anstatt dass du dich auf die Prüfung vorbereitest.
ته ټلوېزيون ګورې، په ځای د دې چې ته ازموينې ته ځان چمتو کړې

6. Anstatt dass er arbeitet, plaudert er nur mit seinen Kollegen.
په ځای د دې چې هغه کار وکړي، هغه د خپلو همکارانو سره هسې کړتې کوي

7. Die Schüler sollen den Lehrer fragen, anstatt alles im Wörterbuch zu suchen.
په ځای د دې چې تل له ښوونکي نه پوښتنه وکړي، ته هرڅه په کمپيوټر کې لټوې

8. Anstatt dass er sich die Antworten überlegt, antwortet er gleich. په ځای د دې چې
هغه د پوښتنو په برخه کې له ځانه سره سوچ ووهي، هغه سمدلاسه ځواب ورکوي

9. Anstatt dass er arbeitet, spielt er immer nur mit kleinen Kindern.
په ځای د دې چې هغه کار وکړي، هغه تل د وړوکو ماشومانو سره لوبې کوي

10. Anstatt dass er die Wahrheit sagt, lügt er die ganze Zeit.
په ځای د دې چې هغه حقيقت ووايي، هغه تل دروغونه وايي

11. Anstatt dass wir etwas unternehmen, plaudern wir nur darüber.
په ځای د دې چې مونږ کوم اقدام وکړو، مونږ په برخه کې يې هسې غړېږو

12. Sie ist ihm böse, anstatt dass sie ihm verzeiht.
هغه ورپسې په قهره ده، په ځای د دې چې هغه وبښي

13. Anstatt dass die Soldaten dem General folgten, liefen sie weiter.
په ځای د دې چې عسکر د جنرال خبره ومني، هغوی نور هم پرمخ ولاړل

4. Restriktivsatz په يوې جملې کې د محدوديت راوستلو جمله

دا هغه جملې دي چې په يو کار يا يوې پېښې کې محدوديت راولي. دا په دې مانا چې هېڅ ادعا په مطلق ډول او سل په سلو کې نکيږي، بلکې په نسبتي ډول کيږي. که دا مطلب نور هم اسان کړو نو يو مثال به وګورو: يو څوک وايي چې:

هغه سړی سل په سلو کې مړ شوی دی، ځکه چې په جنازه کې يې زه حاضر وم.

دا يوه مطلقه او يقيني خبره ده چې څه شك پکې نشته. يو بل څوك داسې وايي چې:

څومره چې ما ته پته ده، دا سړی مړ شوی دی.

په دې خبره کې لږ څه محدوديت راغی. دې سړي وويل چې څومره چې ماته پته ده، کېدی شي چې د ده پته سمه نه وي. نو د داسې محدوديت ښکاره جملو ته (Restriktivsatz) وايي چې په لاندېني جدول کې د خپلو (Konjunktionen) سره راځي :

insofern	insofern … als …	sofern	soweit
insoweit	soviel	außer dass	außer wenn
außer	außer … zu …		

insofern … als …	په دې چې	په دې دليل،	په دې وجه، ځکه چې،

په (insofern ... als ...) باندې هسې فرعي جملې جوړيږي، چې د يوې خبرې لپاره يو دليل راوستل شي، چې په کوم دليل، په کومه وجه دا شی داسې دی. څنګه چې پورته ليدل کيږي، (insofern ... als) د دوه برخو نه جوړ شوی دی. لومړی برخه يې، يعنې (insofern) په اصلي جمله کې له فاعل او فعل نه وروسته راځي او دوهمه برخه يې، يعنې (als) له کامې (,) نه وروسته د فرعي جملې په سر کې راځي. مثال:

Er war insofern schuld an dem Unfall, als er zu schnell gefahren ist.	په دې تکر کې د هغه ګناه په دې کې وه چې هغه موټر ډېر ګړندی چلولی دی
Seine Meinung ist insofern wichtig, als er ein wichtiger Zeuge ist.	د هغه نظر په دې مهم دی چې هغه يو مهم شاهد دی
Das ist insofern unglaubwürdig, als er kein einziges Wort verstanden hat.	دا ځکه د باور کولو ندی چې هغه په يوه خبره هم پوه نه شو

کله چې له (insofern) نه وروسته سمدلاسه (als) راشي، نو د دې دواړو تر مينځ بيا کامه (,) نه ليکل کيږي، ځکه چې دا دواړه حرفونه په ګډه د تړاو د حرف يو واحد جوړوي، مثال:

Du hast mehr geholfen als alle anderen, insofern als du sofort geholfen hast.	تا له نورو ټولو نه ډېره مرسته وکړه، په دې چې تا سمدلاسه مرسته وکړه
Der Vorschlag ist gut, insofern als er niemandem schadet.	دا وړانديز په دې ښه دی چې هغه هيڅ چا ته تاوان نه رسوي

(insofern) بې له (als) هم کارول کېدی شي، خو د يوې ځانګړې اصلي جملې په توګه، يعنې کله چې فرعي جمله پکې نه وي. مثال:

Insofern hast du sicher Recht.	په دې دليل ستا خبره يقيناً ريښتيا ده
Er war zu der Tatzeit verreist und kommt insofern als Verbrecher nicht in Betracht.	د کار په وخت کې هغه په سفر تللی و، نو ځکه هغه ته د جنايتکار په سترګه نشي کتل کېدی

sofern که چېرته

په (sofern) باندې هغسې جملې جوړيږي چې د يو کار په کېدلو کې يو شرط راشي. مثال:

Er wird uns helfen, sofern er dazu in der Lage ist.	که چېرته د هغه وس ورسيږي، هغه به له موږ سره مرسته وکړي
Ich komme morgen, sofern du nichts dagegen hast.	که چېرته ستا څه مخالفت نه وي، نو زه به سبا درشم
Sofern das Wetter gut ist, machen wir einen Spaziergang.	که چېرته هوا ښه وي، موږ چکر وهو

soweit تر هغه حده چې، څومره چې

په (soweit) باندې هغسې جملې جوړيږي، چې د يو شي په اندازه کې يو څه محدوديت راشي. مثال:

Soweit ich weiß, kommt er morgen.	څومره چې ما ته پته ده، هغه سبا راځي

Nach der Operation geht es ihr gut, soweit ich es beurteilen kann. تر هغه حده چې زه قضاوت کوی شم، د عملیات نه وروسته د هغه وضع ښه ده
Soweit ich weiß, ist er verreist. خومره چې زه خبر یم ، هغه په سفر تللی دی
Er ist wieder gesund, soweit mir bekannt ist. خومره چې ما ته پته ده، هغه بېرته روغ شوی دی
Alle Beteiligten, soweit ich sie kenne, waren Fachleute. ټول برخه وال، څومره چې زه يې پېژنم، متخصصين وو

insoweit … als ځکه چې تر هغه پورې چې، تر دې حده پورې چې، که چیرته،

په (insoweit … als) باندې هغسې جملې جوړيږي چې په يوې موضوع کې يو محدوديت راوستل شي. څنګه چې پورته ليدل کيږي، دا د تړاو حرف له دوه برخو نه جوړ شويدی. لومړی برخه يې، يعني (insoweit) د فرعي جملې په سر کې راځي او وروسته بيا دوهمه برخه يې، يعني (als) کارول کيږي. مثال:

Man kann ihm insoweit zustimmen, als er alles richtig organisiert hat. سړی په دې له هغه سره موافقه کولی شي چې هغه هرڅه په صحيح ډول تنظيم کړي دي
Er kann auch ohne uns entscheiden, insoweit als er im Rahmen der allgemeinen Bestimmungen bleibt. هغه کوی چې بې له مونږه هم فيصله وکړي، تر هغه پورې چې هغه د عمومي اصولو په چوکاټ کې پاتې کيږي
Die Diskussion war insoweit interessant, als sie wichtige Fragen berührte. دا بحث په دې په زړه پورې و چې پکې مهمې پوښتنې مطرح شوې

(insoweit) په يوازې توګه، يعنې بې له (als) هم کارول کېدی شي. مثال :

Insoweit das zutrifft, werden wir intervenieren. که چيرته دا همداسې وي، نو مونږ به مداخله وکړو
Das wird möglich sein, insoweit ich die Lage beurteilen kann. تر هغه پورې چې زه د حالاتو په برخه کې قضاوت کوی شم، دا امکان لري
Sie werden sich um das Problem kümmern, insoweit sie dafür Zeit haben. څومره چې هغوی ته وخت اجازه ورکوي، هغوی به د دې ستونځې غم وکړي

soviel تر هغه حده چې خومره چې،

په (soviel) باندې د يو مطلب محدوديت ښکاره کول کيږي. مثال:

Soviel ich weiß, wird das Wetter morgen wieder besser. څومره چې زه پوهيږم، سبا هوا ښه کيږي Soviel mir bekannt ist, fällt der Unterricht morgen aus. څومره چې ماته پته ده، سبا درس نشته Soviel ich sehe, ist die Arbeit fertig. څومره چې زه ګورم، کار پای ته رسيدلی دی

außer په استثنآ الا، پرته، غير،

په (außer) باندې هغسې جملې جوړيږي چې په يو مطلب کې د يو کار د نه کېدلو يا د يو شي د محرومولو شرط اينسودل کيږي. مثال:

Wir gehen morgen schwimmen, außer es regnet. مونږ سبا چکر ته ځو، خو که باران وشو، نو بیا نه ځو	
Wir kommen zu dir, außer du hast keine Zeit. مونږ ستا کور ته درځو، په استثنآ د دې چې ته وخت ونلرې	
Ich habe am Sonntag nichts getan, außer den ganzen Tag zu lesen. پرته له دې چې ټوله ورځ ما مطالعه کړېده، بل مې هېڅ ندي کړي	

(außer) د فرعي جملو د جوړولو لپاره د خو نورو (Konjunktionen) سره یوځای کیدی شي چې هغه به په لاندې برخه کې بېل نېل وګورو:

außer wenn	که داسې وي نو بیا به ... نکیږي

په (außer wenn) جمله کې کې سرې لومړی یو اقدام ته خوښه کوي، خو په عین وخت کې مخکې له مخکې یو شرط ږدي چې که چېرته دا شی داسې نه وي او داسې وي، نو دا اقدام به نکیږي. مثال:

Wir kommen zu dir, außer wenn du keine Zeit hast. مونږ ستا کور ته درځو، هغه وخت نه درځو چې ته وخت ونلرې	
Ich fahre mit dem Fahrrad zur Arbeit, außer wenn es zu kalt ist. زه کار ته په بایسکل ځم، خو کله چې باران وشو، بیا په بایسکل نه ځم	

außer dass	غیر له دې چې	پرته له دې چې،

په (außer dass) جمله کې سړی په لومړۍ برخه کې د یو شي په برخه کې څه معلومات یا یو نظر ښکاره کوي، خو په دوهمه برخه کې بیا د همدې معلومات په برخه کې محدودیت یا یوه نیمګړتیا بیانیږي. مثال:

Ich habe nichts Besonderes an ihm bemerkt, außer dass er etwas mürrisch war. پرته له دې چې هغه لږ څه ګوزموز غوندې و، بل شی مې د هغه په لیدو په نظر رانغی	
Das Konzert war sehr gut, außer dass es zu laut war. دا کنسرت ډېر ښه و، خو غږ یې ډېر لوړ و	
Es war alles gut, außer dass es dort kein Wasser gab. هلته هرڅه ښه وو، پرته له دې چې هلته اوبه نه وې	

Übungen: Bilden Sie Restriktivsätze mit „insofern, insofern … als, sofern, soweit, insoweit, soviel, außer, außer dass…, außer wenn …“

1. Nichts hat mir Freude gemacht. Nur du warst so nett zu mir. (außer dass)
هېڅ شي زما زړه خوشحاله نکړو. تش تا په ما مهرباني کوله
……………………………………………………………………………………
2. Wir gehen spazieren, wenn es nicht den ganzen Tag regnet. (außer wenn)
مونږ چکر وهو، که چېرته ټوله ورځ باران ونشي
……………………………………………………………………………………
3. Es gibt keinen anderen Ausweg. Wir müssen ihn um Hilfe bitten. (außer dass) بله چاره نشته . مونږ مجبور یو چې له هغه نه د مرستې هیله وکړو
……………………………………………………………………………………

4. Nichts hat mich interessiert. Interessiert hat mich nur, ob mein Sohn zu Hause angekommen ist. (außer dass)
بل هېڅ شي سره زما علاقه نه وه. پرته له دې چې زما زوی کور ته رسېدلی دی او که نه

………………………………………………………………………………

5. Du hast sonst nichts getan. Du hast heute nur eingekauft. (außer dass)
تا بل هېڅ شی ندي کړي. تا نن تش سودا اخیستي ده

………………………………………………………………………………

6. Ich fahre mit dem Zug, wenn ich ihn nicht verpasse. (außer dass)
زه په اورګاډي کې ځم، خو که رانه ولاړ نشي

………………………………………………………………………………

7. Hilf ihm, wenn es deine Zeit erlaubt. (soweit)
ته ورسره مرسته وکړه، که چېرته وخت درته اجازه درکړي

………………………………………………………………………………

8. Das weiß ich. Die Türen werden morgen gestrichen. (soviel)
زه په دې پوهېږم. سبا دروازو ته رنګ ورکول کیږي

………………………………………………………………………………

9. Er hat sich immer ehrlich gezeigt. In dieser Hinsicht kannst auch du ihm vertrauen. (insofern) هغه ځان تل اخلاصمن ښودلی دی. په دې وجه ته پرې باور کوی شي

………………………………………………………………………………

10. Wir werden ihm etwas schenken. Er lehnt das Geschenk ab. (außer dass)
مونږ به هغه ته یو څه ډالی ورکړو، هغه دا ډالی ردوي

………………………………………………………………………………

11. Nächstes Jahr fahre ich nach Italien, wenn ich genug Geld habe. (außer wenn) په راتلونکي کال کې زه ایټالیې ته ځم، که چېرته زه په کافي اندازه پیسې ولرم

………………………………………………………………………………

12. Ich schreibe immer gute Noten, wenn ich lerne. (außer wenn)
زه تل ښې نمرې اخلم، که چېرته زه سبق ووایم

………………………………………………………………………………

13. Über ihn weiß man nicht viel. Man weiß nur, dass er lebt. (außer dass)
د هغه په برخه کې ډېر معلومات نشته. دومره معلومات شته چې هغه ژوندی دی

………………………………………………………………………………

14. Fünf Tage lang ging alles gut. Am sechsten Tag haben die Arbeiter gestreikt. (außer dass) پنځه ورځې هرڅه ښه وو. پرته له دې چې په شپږمه ورځ کارګرانو اعتصاب وکړ

………………………………………………………………………………

15. Mir gefällt alles, wenn ich nicht arbeiten muss. (außer dass)
زما هر څه خوښیږي، که چېرته زه کار کولو ته مجبور نشم

………………………………………………………………………………

Lösungen:

1. Nichts hat mir Freude gemacht, außer dass du so nett zu mir warst.
پرته له ستا مهربانی زه په بل هېڅ شي خوښ نه وم
2. Wir gehen spazieren, außer wenn es den ganzen Tag regnet.
مونږ په چکر وځو، خو که چېرته باران وي، بیا نو نه ځو

3. Es gibt keinen anderen Ausweg, außer dass wir ihn um Hilfe bitten.
پرته له دې چې مونږ له هغه نه د مرستې هیله وکړو، بله لاره نشته
4. Nichts hat mich interessiert, außer dass mein Sohn zu Hause angekommen ist.
پرته له دې چې زما زوی کور ته راغی، کوم بل شي سره زما علاقه نه وه
5. Außer dass du eingekauft hast, hast du heute sonst nichts getan.
پرته له سودا اخیستلو تا نن بل هېڅ څه ونکړل
6. Ich fahre mit dem Zug, außer dass ich ihn verpasse.
زه په اورګاډي کې ځم، پرته له دې چې که هغه له ما نه ولاړ شي
7. Hilf ihm, soweit es deine Zeit erlaubt.
څومره چې ستا وخت تاته اجازه درکوي، ورسره مرسته وکړه
8. Soviel ich weiß, werden die Türen morgen gestrichen.
څومره چې ماته پته ده، سبا دروازو ته رنګ ورکول کیږي
9. Er hat sich immer ehrlich gezeigt, insofern kannst auch du ihm vertrauen.
هغه ځان تل اخلاصمن ښودلی دی، نو په دې وجه ته وربانديې اعتماد کوی شي
10. Wir werden ihm etwas schenken, außer wenn er das Geschenk ablehnt.
مونږ به هغه ته یو څه ډالی ورکړو، خو که هغه ډالی رده کړه، نو بیا یې نه ورکوو
11. Nächstes Jahr fahre ich nach Italien, außer wenn ich nicht genug Geld habe.
راتلونکی کال زه ایټالیې ته ځم، خو که چېرته زه پیسې ونلرم، بیا نو نه ځم
12. Ich schreibe immer gute Noten, außer wenn ich nicht lerne.
زه تل ښې نمرې اخلم، خو که چېرته زه درس ونه لولم، بیا نو نه
13. Über ihn weiß man nicht viel, außer dass er lebt.
پرته له دې معلومات نه چې هغه مړ دی، د هغه په برخه کې نور هېڅ معلومات نشته
14. Fünf Tage lang ging alles gut, außer dass am sechsten Tag die Arbeiter gestreikt haben. پرته له دې چې په شپږمه ورځ کارګرانو اعتصاب وکړو، په نورو پنځه ورځو کې هر څه ښه وو
15. Mir gefällt alles, außer dass ich arbeiten muss.
پرته له دې چې زه کار کولو ته مجبور نشم، نور هرڅه زما خوښیږي

5. Vergleichssatz مقایسوي جمله، د پرتله کولو جمله

دا هغه شان جملې دي چې دوه حالات له یو بل سره پرتله یا مقایسه کیږي. دا په دې مانا چې کېدی شي دوه شیان له یو بل سره یو برابر وي، او یا دا چې له یو بل سره لکه د ځمکې او اسمان په شان توپیر ولري. کېدی شي چې په دواړو جملو کې همغه یوه خبره شوې وي، یعني دا چې دواړو جملو یوه خبره تصدیقه کړې وي. همدا شان کېدی شي چې یوې جملې یوه خبره په مثبت ډول ښودلې وي، خو بلې جملې په منفي ډول ښودلې وي. په مقایسوي جملو کې لاندیني ربطي حرفونه یا (Konjunktion) کارول کیږي:

wie لکه، په شان	als لکه، په شان	als ob ته به وایې چې	als wenn فقط لکه چې
wie wenn ته به وایې چې	je…desto … څومره چې... هومره	je…umso څومره چې ... هومره	

wie	څومره چې	څنګه چې،

(wie) هغه وخت په جمله کې کارول کیږي چې په اصلي او فرعي جمله کې د یو شي صفت زیات او کم نه وي، یعني دواړه صفتونه په همغه یوه اندازه وي. دې ته د مساوات جملې یا (Gleichheit) هم ویل شویدي. زیاتره وخت صفتونه په مثبت ډول یادیږي. مثالونه په جدول کې ګورو:

Er ist so groß, wie sein Vater es war.	هغه په ونه کې دومره لوړ دی، څومره لوړ چې د هغه پلار و
Man ist nur so alt, wie man sich fühlt.	څنګه چي سړی ځان احساسوي، نو د سړی عمر هم هومره وي
Er ist so reich, wie wir vermutet hatten.	څنګه چي مونږ اټکل کړی و، هغه هومره شتمن دی
Er machte einen so hohen Gewinn bei seinen Geschäften, wie er gehofft hatte.	پخپلې سوداګرۍ کې هغه دومره ډېره ګټه وکړه، څنګه چي د هغه هیله وه
Er verhielt sich genau so, wie wir gedacht hatten.	هغه همغسې چلند وکړ، څنګه چي مونږ فکر کوه
Ihr könnt so lange hier bleiben, wie ihr wollt.	تاسو تر هغه پورې دلته پاتې کېدی شئ، څومره چي ستاسو خوښه ده

کله چي په اصلي او فرعي جمله کې همغه یو فعل راشي، نو بیا به فرعي جمله نه جوړیږي او د دواړو جملو ترمینځ کامه (,) هم هیسته کیږي. مثال:

Er ist so groß wie sein Bruder es ist.	هغه دومره لوړ دی څومره چي د هغه ورور لوړ دی

په دواړو پورتنیو جملو کې (ist) استعمال شوی، نو په دي وجه دا دواړه جملې سره یوځای کیږي او وروستی (ist) او د جملې تر مینځ کامه له مینځه ځي. په بل عبارت د دې دوه جملو نه یوه جمله جوړیږي، په لاندي ډول:

Er ist so groß wie sein Vater.	هغه دومره لوړ دی لکه د هغه پلار

نور مثالونه به لاندي وګورو:

Meriam ist genauso hübsch wie ihre ältere Schwester.	مریم لکه د خپلې مشرې خور په شان ښکلې ده
Du bist ebenso faul wie dein Vater.	ته لکه د خپل پلار په شان لټ یې
Morgen wird es genauso kalt wie heute.	سبا به لکه د نن په شان هوا سړه شي
Er ist so groß wie ich.	هغه په ونه کې لکه زما په شان لوړ دی
Er ist doppelt so alt wie deine Mutter.	د هغه عمر ستا د مور د عمر دوه چنده دی

د (wie) نه د کار اخیستلو په وخت کله کله صفتونه بیا په منفي مانا هم استعمالیږي، او یا په اصلي جمله کې یوه ادعا کیږي او په فرعي جمله کې بله. مثال:

Die Vorstellung begann nicht so pünktlich, wie wir es erwartet hatten.	څنګه چي زمونږ تمه وه، ننداره پخپل وخت کې پیل نشوه
Er ist nicht so reich wie du.	هغه لکه تا په شان شتمن ندی
Es ist alles nicht mehr so wie früher.	اوس هیڅ شی لکه د پخوا په شان ندي
Es ist nicht alles so schlecht, wie es draußen manchmal dargestellt wird.	دا هیڅ شی دومره بد ندی لکه څنګه چي کله کله بهر ښودل کیږي

wie	ځنګه

په لاندې برخه کې (wie) د (ځنګه) مانا لري چې مطلب د يو سوال نه ندی بلکې د يو شي د حد او اندازې د ښودلو لپاره دی، يعني ځنګه يا څومره بد، څومره ښه، ځنګه يا څومره ښکلی او داسي نور.

Wie es mir geht, weißt du ja.	دا چې زه ځنګه يم، ته خو پوهيږې
Wie schön er gesungen hat, haben wir alle gehört.	دا چې هغه څومره ښايسته سندرې ووېلې، مونږ ټولو واورېدلې

als	د يو چا يا يو شي نه	د يو شي په مقايسه،	د يو چا په پرتله،

(als) هغه وخت کارول کيږي چې د دوه جملو په صفتونو کې زيات او کم راشي، په يوه جمله کې ډېر صفت وي او په بله جمله کې لږ. دې ته د غيرمساوات جملې او يا (Ungleichheit) هم وايي. په ډېرو جملو کې د دوه صفتونو زياتوالی او يا کموالی تصديقيږي، په ځينو جملو کې سره له دې چې توپير يې ياديږي، خو بيا زياتوالی او يا کموالی يې نه تصديقيږي. مثال:

Morgen wird es kälter als heute.	سبا د نن په پرتله هوا نوره هم سړيږي
Das ist besser als gar nichts.	له هيڅ نه دا بيا هم ښه دی
Meriam ist hübscher als ihre ältere Schwester.	مريم د خپلې مشرې خور په پرتله نور هم ښايسته ده
Du bist fauler als dein Vater.	ته د خپل پلار په پرتله نور هم لټ يې

ځنګه چې تاسو په پورتنو جملو کې وينئ، کله چې په يوې جملې کې (als) راشي، نو له هغې نه مخکې يو صفت راغلی دی او دا صفت بيا د (Komparativ) په حالت کې دی چې په عربي کې ورته تفضيل وايي چې په پښتو کې (لاپسې ډېر صفت) ته وايي. په ځينو جملو چې بيا چې صفت نشته، هلته بيا له (als) نه مخکې يوه قيديه جمله راغلې ده چې بيا له (als) نه وروسته جمله د لومړی جملې په خلاف بله ادعا کوي. مثال:

Es kam ganz anders, als wir dachten.	ځنګه چې مونږ فکر کوه، کيسه داسې ونشوه بلکې بالکل بل شان وشوه
Es kommt meist anders, als man denkt.	زياتره وخت کيسه بالکل بل شان کيږي نسبت دی ته چې سړی فکر کوي
Das war weniger schlimm als erwartet.	دا دومره بد نه و لکه ځنګه چې توقع کېدله
Es hat sich anders zugetragen, als er erzählt.	ځنګه چې هغه کيسه کړېده، اصل کيسه هغسې نه وه شوې، هغه بل شان شوې وه

Übungen: Bilden Sie Sätze mit „wie“ und „als“!

1. Mein Zeugnis ist etwas besser …………… deins.
زما برى ليك ستا له بري ليك نه ښه دى
2. Der linke Tisch ist so groß …………… der rechte Tisch.
د کيڼ لاس ميز له ښي لاس ميز نه غټ دی
3. So schön …………… deine Blumen sind meine auch.
زما ګلان هم ستا د ګلانو په شان ښايسته دي

4. Diese Baumaßnahmen sind viel teurer …………… kleine Reparaturen.
دا د جوړوني اقدامات د وړو ترميمونو نه ډېر ګران دي
5. Bist du schneller …………… der Blitz? ته له برېښنا نه هم لاپسي تېز يې؟
6. Du bist hungriger …………… ein Löwe. ته له زمري نه هم لاپسي ډېر وږی يې

Lösungen:

1. Mein Zeugnis ist etwas besser als deins.
2. Der linke Tisch ist so groß wie der rechte Tisch.
3. So schön wie deine Blumen sind meine auch.
4. Diese Baumaßnahmen sind viel teurer als kleine Reparaturen.
5. Bist du schneller als der Blitz?
6. Du bist hungriger als ein Löwe.

als ob	فقط لکه چې	ته به وايي چې،

(als ob) هغه وخت استعماليږي چې د يوې خبرې د لامل لپاره يو غيرواقعي دليل راوستل شي او يا د يو شي سره مقايسه شي چې واقعيت ونلري. په دې چې دا فرعي جمله واقعيت نلري، نو په جرمني ژبه کې ورته دا اصطلاحات راوستل شويدي:

hypothetische Gleichheit	فرضي مساوات	irrealer Vergleichssatz	غيرواقعي مقايسه

مثالونه به په جملو کې وګورو:

Er sieht so aus, als ob er die ganze Nacht nicht geschlafen hätte. هغه داسي ښکاري ، ته به وايي چې ټوله شپه يې خوب ندی کړی
Mir kam es vor, als ob ich schon Stunden gewartet hätte. ما ته داسي ښکاره شوه، فقط لکه چې ما په ساعتو ساعتو انتظار ويستلی وي
Er tut so, als ob er uns nicht gesehen hätte. هغه ځان داسي ښکاره کوي فقط لکه چې مونږ يې نه يو ليدلي
Tu so, als ob du zu nicht Hause wärest. ته ځان داسي وښايه چې ته په کور کې نه يې
Er tat so, als ob er es nicht verstünde. هغه ځان داسي وښود لکه چې هغه پرې نه پوهېږ
Es kam mir vor, als ob er gerade erst aufgestanden wäre. ما ته داسي ښکاره شوه، فقط لکه چې هغه همدا اوس له خوبه راپاڅېدلی وي
Als ob es etwas Neues gewesen wäre! ته به وايي چې دا کوم نوی شی واوسي
Als ob ich das nicht wüsste! ته به وايي چې زه په دې نه پوهېږم (يعني زه پرې ښه پوهېږم)

له (als ob) غيرواقعي جملو نه کېدی شي چې (ob) راوويستل شي او تش (als) پاتي شي، خو شرط دا دی چې له (als) نه وروسته ځای په ځای يو فعل راشي چې د (Konjunktiv) په حالت کې وي. د (Konjunktiv) په برخه کې بشپړ معلومات د دې مبحث نه وروسته ليکل شوی دی. مثال:

Er sieht so aus, als hätte er die ganze Nacht nicht geschlafen. هغه داسي ښکاري چې ته به وايي چې ټوله شپه يې خوب نه وي کړی
Er tut so, als wäre nichts passiert. هغه ځان داسي ښکاره کوي فقط لکه چې هيڅ نه وي پېښ شوي

Tu nicht so, als wäre es nicht passiert.	ته ځان داسې مه ښايه چې هېڅ پېښ شوي ندي
Heute liefen sie aneinander vorbei, als hätten sie sich nie gekannt. نن هغوی د يو بل له خوا نه داسې تېر شول فقط لکه چې هغوی يو بل هېڅکله نه وي پېژندلی	

als wenn	فقط لکه چې	ته به وايې چې،

(als wenn) داسې استعماليږي لکه د (als ob) په شان. مثال:

Das Meer ist so blau, als wenn jemand Farbe hinein geschüttet hätte. بحر دومره آبي رنګی دی فقط لکه چې کوم چا پکې رنګ اچولی وي
Ich fühlte mich, als wenn die Sonne nur für mich scheinen würde. ما ځان داسې احساسوه چې ته به وايې چې لمر تش زما لپاره راځيژي

wie wenn	فقط لکه چې	ته به وايې چې،

(wie wenn) دا هم داسې استعماليږي لکه (als ob) په شان. مثال:

Das ist so, wie wenn man Wasser ins Feuer gießt. دا داسې دی، فقط لکه چې سړي په اور باندې اوبه واچوي
Das ist so, wie wenn man einen Geldschein verbrennt. دا داسې دی، فقط لکه چې سړی د پيسو يو لوټ وسوځوي
Es ist nicht so, wie wenn man ein Huhn schlachtet. دا داسې نده لکه سړی چې يو چرګ حلال کړي

Übungen:

Wandeln Sie bitte folgende Paschtosätze ins Deutsche um!

۱ـ هغوی ما ته په غصه دي، ته به وايې چې په دې غلطي کې زما ګناه ده
۲ـ ما ځان داسې احساسوه، ته به وايې چې دا لمر زما لپاره دی
۳ـ هغه داسې ښکاري، ته به وايې چې هغه ټوله شپه خوب ندی کړی
۴ـ هغوی په ډوډۍ باندې داسې ورودنګل، ته به وايې چې نور به په ژوند کې د خوړو څه نه وي
۵ـ ما ته داسې ښکاره شوه، ته به وايې چې هغه همدا اوس له خوبه راجګ شو
۶ـ هغه داسې جرمني غږيږي، ته به وايې چې هغه په جرمني کې زيږېدلی دی
۷ـ ماشوم ټپي ندی. هغه داسې چيغې وهي، ته به وايې چې هغه سخت ټپي دی
۸ـ هغه داسې زګېروي کوي، ته به وايې چې سخت درد لري
۹ـ هغه داسې وږی دی، ته به وايې چې دوه ورځې يې هېڅ ندي خوړلي
۱۰ـ زمونږ ګاونډی هېڅ پيسې نلري. هغه داسې چلند کوي چې ته به وايې چې هغه يو ميليونر دی

Lösungen:
1. Sie schimpfen auf mich, wie wenn der Fehler meine Schuld wäre.
2. Ich fühlte mich, als ob die Sonne nur für mich scheinen würde.
3. Er sieht aus, als ob er die ganze Nacht nicht geschlafen hätte.
4. Sie stürzten sich aufs Essen, als würde es nie wieder etwas zu essen geben.
5. Es kam mir vor, als wenn er gerade erst aufgestanden wäre.
6. Er spricht Deutsch, als wenn er in Deutschland geboren wäre.

7. Das Kind ist nicht verletzt. Es schreit so, als ob es schwer verletzt wäre.
8. Er stöhnt so, als ob er heftige Schmerzen hätte.
9. Er hat einen Hunger, als wenn er zwei Tage nichts gegessen hätte.
10. Unser Nachbar hat kein Geld. Er benimmt sich, als ob er ein Millionär wäre.

je … desto ... خومره چي دا ... هومره دا هم ...

په (je … desto) باندې هغسې جملې جوړېږي چې يو بل سره د دوه پېښو سيالي وشي، څومره چې په يوې پېښې کې زياتی او يا کمی راځي، نو په همغه اندازه په بلې پېښې کې هم څه زياتی او يا کمی راځي.
مثال:

Je schneller ihr arbeitet, desto schneller werdet ihr fertig sein. هر څومره ژر چې تاسو کار کوئ، هومره ژر به تاسو خلاص شوي ياست	
je mehr, desto besser	هرڅومره چې ډېر وي، هومره به ښه وي
Je schneller man fährt, desto gefährlicher ist es. هرڅومره چټك چې سړی موټر چلوي، هومره نور خطر زياتيږي	
Je älter man wird, desto größer wird die Lebenserfahrung. هرڅومره چې د سړي عمر زياتيږي، د ژوندانه تجربه هم هومره ورسره زياتيږي	
„Eine Lüge ist wie ein Schneeball: Je länger man ihn wälzt, desto größer wird er.“ *Martin Luther* دروغ د واورې د غونډړاى په شان دي. هر څومره چې سړی يې توغروي، هغه هومره لويېږي (د پروتستانت مذهب لاربنود، ماغتين لوته)	
Je mehr ich weiß, desto mehr erkenne ich, dass ich nichts weiß. هر څومره چې زما پوهه زياتيږي، زه په دې هومره رسيږم، چې زه هيڅ نيوهيږم	

je … umso ... خومره چي دا ... هومره دا هم ...

دا هم داسې استعماليږي لکه (je …, desto …) په شان. مثال:

Je mehr man isst, umso dicker wird man. هوڅومره ډېره ډوډی چې سړی خوري، سړی هومره ډېر چاغيږي
Je fleißiger man ist, umso besser schreibt man die Prüfung. هرڅومره ډېر زحمت چې سړی وباسي، هومره ښه نتيجه په ازموينه کې سړي اخلي
Je älter er wird, umso vernünftiger wird er auch. هرڅومره چې د هغه عمر زياتيږي، هغه هومره هوښياريږي هم
Je mehr man von der Welt weiß, umso interessanter wird sie.هرڅومره ډېر معلومات چې سړی د نړۍ په برخه کې لاس ته راوړي، نړۍ هومره ډېر په زړه پورې کيږي

د (je … desto) د جملو د جوړولو لار:
لومړی د فرعي جملې په سر کې (je) راځي. ورپسې يو صفت راځي، خو په (Komparativ) حالت کې، يعني يا د لاپسې ډېر او يا لاپسې کم حالت کې. ورپسې د جملې فاعل راځي. د جملې په پای کې بيا فعل راځي. ورپسې يوه کامه (,) ليکل کيږي . له کامې نه وروسته (desto) او يا (umso) راځي او ورپسې بيا يو صفت د (Komparativ) حالت کې راځي. له صفت نه وروسته بيا لومړی فعل او ورپسې فاعل راځي. له فاعل نه وروسته د جملې پاتې برخې ليکل کيږي.

که چېرته ستاسو د (Komparativ) حالت زده نه وي، نو د (Steigerung der Adjektive) مبحث ته مراجعه وکړئ.
کله چې په يوې فرعي جملې کې له (desto, umso) نه وروسته يو صفت نه وي، بلکې يو اسم وي، نو اسم خو (Komparativ) نلري، نو په دې وجه له اسم نه مخکې بيا زيات او يا کم ليکل کيږي، يعني (mehr) او يا (weniger). دا خبره به په لاندينی جمله کې وګورو:

Je schöner der Sommer ist, umso mehr Badeunfälle passieren. هر څومره چې په اوړي کې هوا ښه وي، هومره ډېرې په اوبو کې د لامبو ناوړي پېښې کيږي

په پورتنی جمله کې له (umso) نه وروسته د (د لامبو ناوړي پېښې = Badeunfälle) لغت راغلی دی، په دې چې د (لامبو نوړي پېښې) يو اسم دی او نه يو صفت، نو په دې وجه (Komparativ) نلري، نو په دې وجه له (Badeunfälle) نه مخکې د (mehr) يعني (زيات) کلمه ياده شوېده، يعني زياتې پېښې.

کله چې يوه خبره ډېره مهمه وي، نو د جملې په لومړنی برخه کې راځي، نو په دې ډول په مقايسوي جملو کې کله کله هغه جمله چې (umso) پکې راځي، له (je) جملې نه مخکې راځي: مثال:

Man weiß das Geld umso mehr zu schätzen, je weniger man davon hat. هرڅومره لږې پيسې چې سړي ولري، هومره ډېر يې سړي په قدر پوهيږي
Die Impfung ist umso wichtiger, je mehr Infektionskrankheiten es gibt. واکسين هومره مهم دی، هرڅومره چې تېرېدونکي ناروغۍ ډېرې وي

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze mit „je … desto“ bzw. „je … umso“!

1. Ich arbeite viel. Ich verdiene viel Geld. زه ډېر کار کوم. زه ډېرې پيسې ګټم

…………………………………………………………………………………

2. Ich habe viel gegessen. Ich bin dick geworden. ما ډېره ډوډۍ وخوړله . زه پېړ شوی يم

…………………………………………………………………………………

3. Man streitet viel. Es wird schlimm. سړی ډېرې شخړې کوي. حالات خرابيږي

…………………………………………………………………………………

4. Du schläfst lange. Du hast wenig Zeit. ته ډېر خوب کوې. ته لږ وخت لرې

…………………………………………………………………………………

5. Ich fahre schnell. Ich bin früh zu Hause.
زه په موټر کې په چټک سرعت ځم. زه د وخته کور ته رسيږم

…………………………………………………………………………………

6. Es ist kalt. Wir ziehen uns warm an. هوا سړه ده. مونږ تودې جامې اغوندو

…………………………………………………………………………………

7. Er wird alt. Er wird bescheiden. هغه زړيږي. هغه کمينه کيږي

…………………………………………………………………………………

8. Ein Land wird reich. Seine Einwohner fühlen sich sicher.
يو هېواد شتمن کيږي. د هغه وګړي ځان مطمئن احساسوي

…………………………………………………………………………………

9. Man hat wenig Geld. Da muss man sparsam sein.
له سړي سره لږې پيسې وي. په دې وخت کې بايد سړی له سپما نه کار واخلي

…………………………………………………………………………………

10. Der Wortschatz ist groß. Das Lesen fällt leicht. د لغاتو ذخیره لویه ده. لوستل اسانه دي

……………………………………………………………………………………

11. Die Sonne scheint lange. Die Temperatur steigt hoch.

ډېر وخت لمر وي. د تودوخې درجه جګیږي

……………………………………………………………………………………

12. Das Essen schmeckt gut. Man isst viel. ډوډۍ خوندوره ده. سړی ډېره ډوډۍ خوري

……………………………………………………………………………………

Lösungen:

1. Je mehr ich arbeite, umso mehr Geld verdiene ich.
هر څومره چې زه ډېر کار کوم، زه هومره ډېرې پیسې ګټم
2. Je mehr ich gegessen habe, desto dicker bin ich geworden.
هر څومره ډېره ډوډۍ چې ما وخوړله، زه هومره پېړ شو
3. Je mehr man streitet, umso schlimmer wird es.
هر څومره چې سړی ډېرې شخړې کوي، حالات هومره خرابیږي
4. Je länger du schläfst, desto weniger Zeit hast du.
هر څومره ډېر خوب چې ته کوې، ته هومره لږ وخت لرې
5. Je schneller ich fahre, desto früher bin ich zu Hause.
هر څومره ژر چې زه په موټر کې ځم، هومره ژر زه کور ته رسیږم
6. Je kälter es wird, umso wärmer ziehen wir uns an.
هر څومره چې هوا سړیږي، مونږ هومره ډېرې تودې جامې اغوندو
7. Je älter er wird, desto bescheidener wird er.
هر څومره چې هغه زړیږي، هغه هومره کمینه کیږي
8. Je reicher ein Land wird, desto sicherer fühlen sich seine Einwohner.
هر څومره چې یو هېواد شتمن کیږي، د هغه هېواد وګړي ځان هومره مطمئنه احساسوي
9. Je weniger Geld man hat, desto sparsamer muss man da sein.
هرڅومره لږې پیسې چې سړي لري، هومره ډېره سپما باید سړي په دې وخت کې وکړي
10. Je größer der Wortschatz ist, desto leichter fällt das Lesen.
هر څومره چې د لغاتو ذخیره لویه وي، لوستل هومره اسانیږي
11. Je länger die Sonne scheint, desto höher steigt die Temperatur.
هر څومره ډېر چې لمر وي، د تودوخې درجه هومره نوره جګیږي
12. Je besser das Essen schmeckt, umso mehr isst man.
هر څومره چې ډوډۍ خوندوره وي، سړی هومره ډېره خوري

Finalsätze (Absichtssätze) د نیت کولو جملې، د قصد کولو جملې

دا هغه جملې دي چې د یو کار کولو لپاره د یو چا نیت او یا قصد ښکاره کوي. په بل عبارت په دې جملو باندې د یو شي موخه یا هدف بیانیږي. کومه پوښتنه چې په دې وخت کې کیږي، هغه دا ده:

wozu? د څه لپاره؟	zu welchem Zweck? په کومه موخه، د څه هدف لپاره؟	mit welcher Absicht? په کوم قصد؟ په کوم نیت؟

هغه (Konjunktionen) چې د نیت کولو جملو لپاره پکاریږي، هغه دا دي:

د دي لپاره چي ... damit	د دي لپاره چي... um ... zu	د دي لپاره چي ... dass

د دې جملو جوړښت په دې ډول دی چې په اصلي جمله کې یوه موضوع یادیږي، بیا په دوهمه یا فرعي جمله کې د هغې دلیل یادیږي چې د څه لپاره دا موضوع کیږي.

د دې لپاره چې damit

له (damit) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې د اصلي جملې او فرعي جملې فاعلان بېل بېل کسان واوسي، نو بیا د فرعي جملې په سر کې (damit) راځي. مثال:

Hauptsatz اصلي جمله	Nebensatz فرعي جمله
Wozu werden Autos gebaut? موټرونه د څه لپاره جوړیږي؟	
Autos werden gebaut, موټرونه جوړیږي	damit wir uns schneller fortbewegen können. د دې لپاره چې مونږ چټک تللی وشو
Wozu soll man neue Straßen bauen? نوي سرکونه دې د څه هدف لپاره جوړ شي؟	
Man sollte neue Straßen bauen, نوي سرکونه دې جوړ شي	damit der Verkehr schneller fließen kann. د دې لپاره چې ترافیك په چټکۍ تللی وشي
Wozu sind Kontrollen nötig? کنترول د څه لپاره ضرور دی؟	
Kontrollen sind deswegen nötig, کنترول ضرور دی	damit Unterschlagungen sofort entdeckt werden. د دې لپاره چې درغلي سمدلاسه رابنکاره شي

که چېرته د اصلي او فرعي جملې فاعل همغه یو کس وي، نو بیا هم (damit) استعمالیدی شي. مثال:

Wozu beeilt er sich? هغه د څه لپاره بیړه کوي؟	
Er beeilt sich, هغه بیړه کوي	damit er rechtzeitig ankommt. د دې لپاره چې هغه پخپل وخت کې ورسیږي
Wozu schreibe ich alles auf? زه د څه لپاره هر څه لیکم؟	
Ich schreibe alles auf, زه هر څه لیکم	damit ich es nicht vergesse. د دې لپاره چې هېر مې نشي

د دې لپاره چې um ... zu

له (um ... zu) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې په اصلي او فرعي جمله کې همغه یو فاعل وي. لومړی په اصلي جمله کې یوه خبره یا یوه ادعا کیږي او بیا په فرعي جمله کې موخه یاهدف یې یادیږي. فرعي جمله په (um) پیلیږي او فعل د جملې په وروستی برخه کې راځي، خو په ژوندي ډول، یعنې د مصدر یا (Infinitiv) په توګه. له مصدر نه مخکې (zu) ورسره لیکل کیږي. مثال:

Hauptsatz	Nebensatz
Man braucht Geld, پیسې پکاریږي	um sich etwas Schönes kaufen zu können. د دې لپاره چې سړی یو ښه شی واخیستلی شي
Ich schreibe alles auf, زه هر شی لیکم	um es nicht zu vergessen. د دې لپاره چې هېر مې نشي

Wir fahren in die Stadt, مونږ ښار ته ځو	um ins Kino zu gehen. د دې لپاره چې مونږ سینما ته ولاړ شو
Er kam, هغه راغی	um mir zu gratulieren. د دې لپاره چې هغه ما ته مبارکي ووایي
Lebt der Mensch, انسان ژوند کوي oder arbeitet der Mensch, او یا انسان کار کوي	um zu arbeiten, د دې لپاره چې کار وکړي um zu leben? د دې لپاره چې ژوند وکړي؟

د (um … zu …) جمله کېدی شي چې د جملې په سر کې راشي، يعنې لومړی فرعي جمله راشي، بيا اصلي جمله. مثال:

Nebensatz	Hauptsatz
Um vorwärts zu kommen, د دې لپاره چې سړي پر مخ ولاړ شي	muss man manchmal einen Schritt zurückgehen. کله کله سړی باید یو قدم په شا ولاړ شي
Um Erfolg zu haben, د دې لپاره چې بري لاس ته را شي	brauchst du nur eine einzige Chance! تا ته تش یو چانس پکار دی
Um gesund zu werden, د دې لپاره چې روغ شم	bin ich hier. زه دلته راغلی يم
Um reich zu werden, د دې لپاره چې سړی شتمن شي	gibt es viele Wege. دې ته ډېرې لارې شته
Um in dieser Stadt überleben zu können, د دې لپاره چې په دې ښار کې یوه کورنۍ ژوند وکړی شي	benötigt eine Familie 2000 Euro pro Monat. په یوې میاشتې کې دوه زره یورو پکارېږي

Übungen: Bilden Sie bitte Finalsätze mit „damit“ und „um … zu“!

1. Ich bin nach Deutschland gekommen. Ich will Medizin studieren.
زه جرمني ته راغلی يم. زه غواړم چې د طب تحصیل وکړم
2. Mein Vater hat mir Geld geschickt. Ich soll mir einen Computer kaufen.
زما پلار ما ته پیسي راولیږي. زه باید ځانته پرې یو کمپیوټر واخلم
3. Meine Schwester ging in die Küche. Sie wollte mir das Essen holen.
زما خور پخلنځي ته ولاړه. هغې غوښتل چې ماته خواړه راوړي
4. Hast du dich mit deinem Freund verabredet? Wollt ihr einen Film anschauen? تا د خپل ملګري سره وعده وکړه؟ ته له هغه سره یو فلم لیدل غواړې؟
5. Der Arzt hat dem Kranken eine Tablette verschrieben. Er soll besser schlafen können. ډاکټر رنځور ته یوه ګولی ولیکله. هغه دې ښه خوب وکړي
6. Wir heizen im Winter die Wohnung. Sie soll warm werden.
مونږ په ژمي بخاری لګوو. استوګنځی باید تود شي
7. Wir bringen unser Geld auf die Bank. Es soll Zinsen bringen.
مونږ خپلې پیسي بانك ته وړو. هغه باید ګټه (سود) وکړي
8. Nachts schließen wird unser Haus zu. Es soll kein Fremder in das Haus kommen. د شپې له مخې مونږ خپل کور کلپوو. هیڅ پردی باید کور ته رادننه نشي
9. Ich habe mir ein Radio gekauft. Ich will täglich Nachrichten hören.
ما ځانته یوه راډیو په بیه واخیستله. زه غواړم چې هره ورځ خبرونه واورم

10. Der Patient ist ins Krankenhaus gegangen. Er will behandelt werden.
رنځور روغتون ته ولاړ. هغه غواړي چې درملنه یې وشي

Lösungen:

1. Ich bin nach Deutschland gekommen, um Medizin zu studieren.
زه د دې لپاره جرمني ته راغلی یم چې د طب تحصیل وکړم
2. Mein Vater hat mir Geld geschickt, damit ich mir einen Computer kaufe.
زما پلار ما ته د دې لپاره پیسې راولیږلې چې پرې ځانته یو کمپیوټر واخلم
3. Meine Schwester ging in die Küche, um mir das Essen zu holen.
زما خور د دې لپاره پخلنځي ته ولاړه چې ماته خواړه راوړي
4. Hast du dich mit deinem Freund verabredet, um mit ihm einen Film anzuschauen? تا د خپل ملګري سره د دې لپاره وعده وکړه چې له هغه سره یو فلم وګورې؟
5. Der Arzt hat dem Kranken eine Tablette verschrieben, damit er besser schlafen kann. ډاکټر رنځور ته د دې لپاره یوه ګولی ولیکله چې هغه ښه خوب وکړی شي
6. Wir heizen im Winter die Wohnung, damit sie warm wird.
مونږ په ژمي کې بخارۍ لګوو، د دې لپاره چې استوګنځی تود شي
7. Wir bringen unser Geld auf die Bank, damit es Zinsen bringt.
مونږ خپلې پیسې د دې لپاره بانك ته وړو چې ګټه (سود) لاس ته راشي
8. Nachts schließen wir unser Haus zu, damit kein Fremder ins Haus kommt.
د شپې له مخې مونږ د دې لپاره خپل کور کلپوو چې هېڅ کوم پردی کور ته رادننه نشي
9. Ich habe mir ein Radio gekauft, um täglich Nachrichten zu hören.
ما ځانته د دې لپاره یوه راډیو واخیستله چې هره ورځ خبرونه واورم
10. Der Patient ist ins Krankenhaus gegangen, um behandelt zu werden.
رنځور د دې لپاره روغتون ته ولاړ چې درملنه یې وشي

Fragesätze als Nebensätze سوالیه جملې د فرعي جملو په توګه

مونږ په تېرو مبحثونو کې زده کړل چې یوه پوښتنه په دې ډول کیږي چې فعل د جملې په سر کې راشي. مثال: (Gehst du nach Hause?) یعنې ته کور ته ځې؟. دا جمله اصلي جمله یا (Hauptsatz) ده چې په یوازې ځان د یوې جملې په توګه استعمالیدی شي. کله چې د سرې پوښتنه اوږده شي او له اصلي جملې نه پرته یوې فرعي جملې ته اړتیا شي، نو د هغې لپاره د سوالیې ځانګړې کلمات یا (Fragewort) پکارېږي چې په لاندې جدول کې لیکل شویدي. که چېرته بیا د پوښتنو کولو کلمه د جملې په سر کې نه وي، نو هرومرو به د فرعي جملې په سر کې (ob) چې یو (Konjunktion) دی، راځي. د (ob) مانا ده (آیا). مثالونه به په جملو کې وګورو:

ohne Fragewort بې د سوالیې له کلمې	ob آیا	Ich weiß nicht, ob ich dir helfen kann. زه نیوهېږم چې آیا زه له تا سره مرسته کوی شم او که نه
temporal وخت	wann کله	Ich weiß, wann er gekommen ist. زه پوهېږم چې هغه کله راغلی دی
kausal علت	warum ولې weswegen په کوم علت	Ich weiß, warum er nicht kommt. زه پوهېږم چې هغه ولې نه راځي Ich weiß, weswegen das Spiel nicht stattfindet. زه پوهېږم چې په کوم علت دا لوبه نکیږي

modal ډول، رقم	wie څنګه wie څومره	Ich weiß, wie das Spiel ausgegangen ist. زه پوهیږم چې د لوبې پایله څنګه ده Ich weiß, wie groß die Stadt ist. زه پوهیږم چې دا ښار څومره غټ دی
lokal ځای	woher له لومه ځایه wohin کوم ځای ته	Ich weiß, woher er kommt. زه پوهیږم چې هغه له کومه ځایه راځي Ich weiß, wohin er geht. زه پوهیږم چې هغه کوم ځای ته ځي
Person شخص	wer څوك wessen د چا	Ich weiß, wer dir helfen kann. زه پوهیږم چې څوك له تا سره مرسته کوی شي Ich weiß, wessen Leben in Gefahr ist. زه پوهیږم چې د چا ژوند په خطر کې دی
Sache شی	was څه شی welche کوم	Ich weiß, was der Grund dafür ist. زه پوهیږم چې د دې علت څه شی دی Ich weiß, welche Pläne er verfolgt. زه پوهیږم چې هغه کوم پلانونه تعقیبوي
Präposition + Person	mit wem له چا سره für wen د چا لپاره	Ich weiß, mit wem er befreundet ist. زه پوهیږم چې هغه له چا سره ملګری دی Ich weiß, für wen er arbeitet. زه پوهیږم چې هغه د چا لپاره کار کوي
Präposition + Sache	worauf څه شي ته wodurch په څه شي	Ich weiß, worauf er sich freut. زه پوهیږم چې هغه څه شي ته خوښ دی Ich weiß, wodurch das passiert ist. زه پوهیږم چې دا په څه شي وشو

یادونه	د (worauf) او (wodurch) ماناګانې ډېرې دي او مانا يې دې پورې اړه لري چې له کوم فعل سره دا لغات استعمالیږي. د بېلګې په توګه به یو څو مختلف لغات وګورو

stellen اېښودل	Ich weiß, worauf du das Glas stellen willst. زه پوهیږم چې ته په څه شي غواړې دا ګیلاس کېږدې
zurückführen د یو شي علت اوسېدل	Ich weiß, worauf das zurückzuführen ist. زه پوهیږم چې د دې علت به څه وي
fahren په موټر کې تلل	Ich weiß, wodurch ihr gefahren seid. زه پوهیږم چې تاسو د څه شي له مینځ نه په موټر کې تېر شوئ
unterscheiden توپیر اوسېدل	Ich weiß, wodurch er sich von seinen Mitschülern unterscheidet. زه پوهیږم چې د نورو ټولګیوالانو سره د هغه څه توپیر دی

Übungen: Bilden Sie indirekte Fragen mit Fragewort!

1. Wie heißt er? Ich habe keine Ahnung, ……………………………………………
د هغه نوم څه دی؟ زه هېڅ نپوهیږم چې د هغه نوم څه دی

2. Wo hast du den Anzug gekauft? Ich weiß nicht mehr, ………………………
دا دریشي تا چېرته په بیه اخیستې ده؟ دا مي اوس په یاد ندي چې دریشي مې چېرته اخیستې ده

3. Wann kommt er uns besuchen? Er hat nicht gesagt, …………………………..
هغه زمونږ لیدو ته کله راځي؟ هغه ندي ویلي چې زمونږ لیدو ته کله راځي

4. Warum hat sie so schlechte Laune? Ich kann dir nicht sagen, ………………
د هغې مزاج ولې خراب دی؟ زه درته نشم ویلی چې د هغې مزاج ولې خراب دی

5. Wer kommt zur Party? Ich verrate dir nicht, ………………………………..
د ساعت تېرۍ محفل ته څوك راځي؟ زه درته دا نه وایم چې د ساعت تېرۍ محفل ته څوك راځي

Lösungen:

1. Ich habe keine Ahnung, wie er heißt.
2. Ich weiß nicht mehr, wo ich den Anzug gekauft habe.
3. Er hat nicht gesagt, wann er uns besuchen kommt.
4. Ich kann dir nicht sagen, warum sie so schlechte Laune hat.
5. Ich verrate dir nicht, wer zur Party kommt.

Übungen: Bilden Sie indirekte Fragen mit ob!

1. Haben die Geschäfte sonntags geöffnet? مغازې د یکشنبو په ورځو کې پرانیستې دي؟
   Ich bin mir nicht sicher, ………………………………………………………..
   زه ډاډمن نه یم چې مغازې پرانیستې دي او که نه
2. Sind unsere Nachbarn schon verreist? زمونږ ګاونډیان په سفر تللي دي؟
   Ich weiß nicht, ……………………………………………………………………
   زه نپوهېږم چې زمونږ ګاونډیان په سفر تللي دي او که نه
3. Hat er geraucht? هغه سګرټ څکولي دي؟
   Ich verrate dir nicht, ……………………………………………………………
   زه درته دا راز نه وایم چې هغه سګرټ څکولي دي او که نه
4. Sprechen sie über uns? هغوی زمونږ په برخه کې خبرې کوي؟
   Ich verstehe nicht, ………………………………………………………………
   زه پرې نپوهېږم چې هغوی زمونږ په برخه کې خبرې کوي او که نه
5. Ist das gut oder schlecht? دا ښه دی او که بد؟
   Ich möchte nicht darüber urteilen, ………………………………………………
   زه نه غواړم چې په دې برخه کې قضاوت وکړم چې دا ښه دی او که بد

Lösungen:

1. Ich bin mir nicht sicher, ob die Geschäfte sonntags geöffnet haben.
2. Ich weiß nicht, ob unsere Nachbarn schon verreist sind.
3. Ich verrate dir nicht, ob er geraucht hat.
4. Ich verstehe nicht, ob sie über uns sprechen.
5. Ich möchte nicht darüber urteilen, ob das gut oder schlecht ist.

Übungen: Bilden Sie bitte Fragesätze! Beispiel: Wir haben Angst vor Schlangen. Fragesatz: Weißt du, wovor wir Angst haben?

مونږله مارانو نه ډاریږو پوښتنه: ته پوهیږې چې مونږ له څه شي نه ډاریږو؟ .

1. Er hat gestohlen. Er ist beim Stehlen erwischt worden.
هغه غلا کړیده. هغه په غلا کې نیول شوی دی
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې هغه په څه شي کې نیول شوی دی؟

2. Er unterscheidet sich von seinem Bruder durch seinen Fleiß.
پخپل زیار باندې هغه له خپل ورور نه توپیر لري
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې په څه کې هغه له خپل ورور نه توپیر لري؟

3. Er braucht für sein Haus viel Geld. د خپل کور لپاره د هغه ډیرې پیسې په کار دي
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته پوهیږې چې د هغه د څه لپاره ډیرې پیسې په کارې دي؟

4. Die Demonstranten protestieren gegen die Pläne der Regierung.
مظاهره چیان د حکومت د پلانونو په وړاندې لاریون کوي
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې د څه شي په وړاندې مظاهره چیان لاریون کوي؟

5. Ich habe eine Strafe bekommen. Die Strafe habe ich nicht verdient.
ما ته سزا راکړل شوه. زه د سزا لایق نه یم
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې د څه لپاره ما ته سزا راکړل شوه؟

6. In seiner Rede sucht er nach den richtigen Worten.
پخپله وینا کې هغه صحیح الفاظ لټوي
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې هغه پخپله وینا کې څه شی لټوي؟

7. Du denkst gerade sicher an deine Prüfung. ته یقیناً د خپلې ازموینې په فکر کې یې؟
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې زه د څه شي په فکر کې یم؟

8. Dass das nicht klappt, liegt daran, dass du faul bist.
دا چې دا نکیږي، لامل یې دا دی چې ته لټ یې
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې د دې لامل څه دی چې دا نکیږي؟

9. Sie warten seit zwei Stunden auf den Zug.
هغوی د دوه ساعتو راهیسې اورګاډي ته انتظار ولاړ دی
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې څه شي ته هغوی د دوه ساعتو راهیسې انتظار ولاړ دي؟

10. Mehl macht man aus Weizen. سړی اوړه له غنمو نه جوړوي
Fragesatz: Weißt du, ...
پوښتنه: ته په دې پوهیږې چې سړی اوړه له څه شي نه جوړوي؟

11. Wir wollen ein Haus bauen. Das Problem liegt nur noch darin, den richtigen Platz dafür zu finden.
مونږ غواړو چې یو کور جوړ کړو. ستونځه په دې کې ده چې صحیح ځای ورته پیدا کړو

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې په څه شي کې ستونځه پرته ده؟

12. Er erzählte einen Witz, und alle lachten laut darüber.

هغه یوه ټوکه وکړه، او ټولو پرې وخندل

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې ټولو په څه شي وخندل؟

13. Es geht hier um den Bart des Kaisers. خبره دلته د باچاه د ږیرې پورې ده

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې خبره څه شي پورې ده؟

14. Er hat sich unter einem Baum versteckt. هغه د یوې ونې لاندې پټ شو

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې هغه د څه شي لاندې پټ شو؟

15. Er lebt nur noch von seinen Ersparnissen. هغه تش د خپلې سپما نه ژوند کوي

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې هغه له څه شي نه ژوند کوي؟

16. Er hat Angst vor Spinnen. هغه له غنو نه ډارېږي

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې هغه له څه شي نه ډارېږي؟

17. Ich brauche heute etwas Geld. نن زما لږې پیسې پکارې دي

Fragesatz: Weißt du, ……………………………………………………………

پوښتنه: ته په دې پوهېږې چې زما څه شي پکار دي؟

Lösungen:

1. Weißt du, wobei er erwischt worden ist?
2. Weißt du, worin er sich von seinem Bruder unterscheidet?
3. Weißt du, wofür er viel Geld braucht?
4. Weiß du, wogegen die Demonstranten protestieren?
5. Weißt du, wofür ich eine Strafe bekommen habe?
6. Weißt du, wonach er in seiner Rede sucht?
7. Weißt du, woran ich gerade denke?
8. Weißt du woran das liegt, dass das nicht klappt?
9. Weißt du, worauf sie seit zwei Stunden warten?
10. Weißt du, woraus man Mehl macht?
11. Weißt du, worin das Problem liegt?
12. Weißt du, worüber alle lachten?
13. Weißt du, worum es hier geht?
14. Weißt du, worunter er sich versteckt hat?
15. Weißt du, wovon er noch lebt?
16. Weißt du, wovor er Angst hat?
17. Weißt du, wozu ich heute Geld brauche?

Der Konjunktiv

(Konjunktiv) د ګرامر هغه برخه ده چې که څوك پرې ښه وپوهيږي نو د ګرامر له دې برخې نه به ډېر خوند واخلي. دا ځکه چې په (Konjunktiv) باندې هغه شان خبرې کېدی شي چې د سړي طبيعت پرې تازه کيږي. څه چې په واقعيت کې کېدونکی ندي، هغه کله کله په خوب او خيال کې ليدل کيږي، نو د خوب، خيال او تصور خبرې بيا په (Konjunktiv) کيږي. څنګه چې رحمان بابا ويلي دي:

کاشکي زه خاورې ايرې دا ستا د در وای	چې قدم دې همېشه زما په سر وای

نو څنګه چې رحمان بابا خپل ارمان ښودلی دی چې (کاشکي زه خاورې ايرې ستا د در وای)، نو دا شان د زړه ارمانونه هم په (Konjunktiv) بيانيږي. له بلې خوا ارمانی هيلې او ارماني امېدونه د سبا او د راتلونکي لپاره هم په (Konjunktiv) ويل کيږي. نو څنګه چې ښکاري د (Konjunktiv) مبحث ډېر په زړه پورې دی چې په لاندې برخه کې به په کراره کراره يوه يوه برخه يې زده کړو. د (Konjunktiv) لغت د لاتيني *(coniungere)* نه اخيستل شويدی چې يو بل سره نښلولو يا وصلولو ته وايي. په انګليسي کې ورته (subjunctive) وايي. په ځينو پښتو منابعو کې ورته (ارماني صيغه) او يا (ارماني جملې) ويل شويدي.
اوس به لږ څه وچ ګرامر زده کړو او بيا به ښايسته (Konjunktiv) ته بېرته راوګرځو او ښکلي ښکلي جملې، د خوبونو او خيالونو او د تصور او د ارمانونو جملې ولولو.

د يو چا خبرې يا مطلب په درې ډولو بيانېدی شي

1		نېغ په نېغه يا کټ مټ د يو چا خپلې خبرې تکرارول چې دې ته (Indikativ) وايي
2		نېغ په نېغه په يو چا امر کول، چې دې ته (Imperativ) وايي
3		په (Konjunktiv) کې خبرې چې هغه په درې ډولو دي
	a	د يو دريمګړي سړي خبرې د هغه په غياب کې د يو بل چا له خولې
	b	د خوبونو، خيالونو او ارمانونو خبرې
	c	د امکاناتو خبرې چې دې ته (Möglichkeitsform) وايي

(Konjunktiv) په دوه ډولو دی.

Konjunktiv II	Konjunktiv I

په (Konjunktiv I) کې د دريمګړي سړي خبرې د هغه په غياب کې کيږي چې دې ته ويل کيږي: (indirekte Rede) ، يعنې غير مستقيمې خبرې. په (Konjunktiv II) کې هغه نورې په زړه پورې خبرې کيږي چې پورتنی مقدمه کې يادې شوې.

د (Konjunktiv I) د جوړولو لار

① (Konjunktiv I) په اوسني وخت يا په (Präsens) کې

په اوسني وخت يا په حال کې لومړی له هر فعل نه (-en) هيسته کيږي. څه چې پاتې شول، له هغې سره د (Konjunktiv I) خاص توري يوځای کيږي چې دا خاص توري په لاندېنې جدول کې ليکل شويدي:

Konjunktiv I im Präsens

اشخاص	Konjunktiv د خاص توري	له مصدر نه چې -en وویستل شي	د فعل پاتې برخه د Konjunktiv توري سره	Konjunktiv I
ich	~e	geh	geh + e	gehe
du	~est	geh	geh + est	gehest
er/sie/es	~e	geh	geh + e	gehe
wir	~en	geh	geh + en	gehen
ihr	~et	geh	geh + et	gehet
sie	~en	geh	geh + en	gehen

② (Konjunktiv I) په تېر وخت کې

مخکې له دې چې د (Konjunktiv I) د پخواني وخت جوړول زده کړو، تاسو ته دا زيرى درکوم چې (Konjunktiv I) او (Konjunktiv II) تش يو پخوانى وخت لري. تاسو ته پته ده چې په ګرامري واقعي نړۍ يا په (Indikativ) کې درې پخواني وختونه شته چې هغه (Imperfekt) ، (Perfekt) او (Plusquamperfekt) دي. د (Konjunktiv I) د پخواني وخت جوړول د واقعي نړۍ يا د (Indikativ) په مقايسه ډېر اسان دى. اسانتيا يې په دې کې ده چې په (Konjunktiv I) کې د درې پخوانو وختونو د جوړولو څه جنجال نشته. د (Konjunktiv I) جوړول د (Perfekt) سره ورته والى لري. نو له دې کبله کله چې سړى د يو فعل د (Konjunktiv I) پخوانى وخت جوړوي، نو اسانه دا ده چې لومړى د دې فعل د واقعي نړۍ يا (Indikativ) لنډ پخوانى وخت يا (Perfekt) جوړ کړي، مثال: د (sagen) نږدې پخواني وخت يا (Perfekt) لپاره مونږ وايو : (ich habe gesagt) . نو له دې کبله د پخواني وخت د جوړولو لپاره سړى بايد پوه شي چې د (haben) او (sein) د (Konjunktiv I) بڼه څه شان ده. نو مخکې له دې چې بشپړې جملې جوړې کړو، بايد په دې پوه شو چې د (haben + sein) د (Konjunktiv I) ګردان څه شان دى. دا به په لاندينې جدول کې وګورو.

اشخاص	Indikativ von haben + sein		Konjunktiv I von haben + sein	
ich	habe	bin	habe	sei
du	hast	bist	habest	seist/seiest
er/sie/es	hat	ist	habe	sei
wir	haben	sind	haben	seien
ihr	habt	seid	habet	seiet
sie	haben	sind	haben	seien

يادونه

په پورتني جدول کې د (Konjunktiv I) ګردان د (haben) د مصدر لپاره په هغه ډول چې ليکل شوى دى، يعني (ich habe) ، (wir haben) او (sie haben) په ورځينۍ ژوند کې هيڅ شان عملي بڼه نه لري، يعني دا چې نه ليکل کيږي او نه ويل کيږي. دا چې ولې په دې کتاب کې بيا هم ليکل کيږي، علت يې تش ژبني بشپړتيا ده. له (Konjunktiv I) نه ډېر وخت په (indirekte Rede) کې کار اخيستل کيږي چې په دې برخه کې به په لاندينو پاڼو کې ډېر څه زده کړو. کله چې (Konjunktiv I) او (Indikativ) يو شان وي لکه : (ich habe gesagt) نو د دې لپاره چې د (Konjunktiv I) او د (Indikativ) تر مينځ توپير وشي، نو په دې وخت کې له (Konjunktiv II) نه کار اخيستل کيږي. نو له دې کبله د (habe) په ځاى (hätte) استعماليږي.

د (indirekte Rede) د پخواني وخت په جوړولو کې تش د (habe + bin) په ځاى ويل کيږي:

او یا (gekommen) لکه (Partizip Perfekt) یعني او پاتي برخه یې، (hätte + sei) او یا (gesagt) او یا (gegessen) او یا (getrunken) دا ټول د (Indikativ) په ډول پخپل حال پاتي کیږي.	

په (Indikativ) کي دري پخواني وختونه موجود دي په indirekte Rede) کي تش یو پخوانی وخت دی	تکرار

Vergangenheit im Indikativ				Vergangenheit in der indirekten Rede
	Imperfekt	Perfekt	Plusquamperfekt	für alle Formen gleich
ich	kam sagte	bin gekommen habe gesagt	war gekommen hatte gesagt	sei gekommen hätte gesagt
du	kamst sagtest	bist gekommen hast gesagt	warst gekommen hattest gesagt	seiest gekommen habest gesagt
er	kam sagte	ist gekommen hat gesagt	war gekommen hatte gesagt	sei gekommen habe gesagt
wir	kamen sagten	sind gekommen haben gesagt	waren gekommen hatten gesagt	seien gekommen haben gesagt
ihr	kamt sagtet	seid gekommen habt gesagt	wart gekommen hattet gesagt	seiet gekommen habet gesagt
sie	kamen sagten	sind gekommen haben gesagt	waren gekommen hatten gesagt	seien gekommen haben gesagt
Sie	kamen sagten	sind gekommen haben gesagt	waren gekommen hatten gesagt	seien gekommen haben gesagt

Übungen:

Setzen Sie das Verb *sein* im Konjunktiv I ein.
1. Meine Lehrer sagen, ich …… sehr begabt. — زما ښوونکي وایي چي زه ډېر باستعداد یم
2. Er behauptet, du …… in Hamburg. — هغه ادعا کوي چي ته په همبورګ کي یې
3. Alle glauben, wir …… Zwillinge. — ټول فکر کوي چي مونږ غبرګوني یو
4. Er träumte, er …… durch die Prüfung gefallen. — هغه خوب لیدو چي هغه په ازموینه کي پاتي راغلی دی
5. Sie dachte, ihr …… Brüder. — هغي فکر وکړو تاسو سره ورونه یاست

Lösungen:
1. Meine Lehrer sagen, ich *sei* sehr begabt.
2. Er behauptet, du *seiest* in Hamburg.
3. Alle glauben, wir *seien* Zwillinge.
4. Er träumte, er *sei* durch die Prüfung gefallen.
5. Sie dachte, ihr *seiet* Brüder.

Übungen: Feste Wendungen – Setzen Sie die Verben im Konjunktiv I ein.

1. Es (leben) …… die Revolution! تل دې وي انقلاب
2. Man (nehmen) …… 4 Eier, 500 g Mehl und 250 g Zucker.
سړی څلور هګی، ۵۰۰ ګرامه اوړه او ۲۵۰ ګرامه بوره کاروي
3. Dein Wille (geschehen) ……. ستا اراده دې تر سره شي
4. (mögen) …… die Macht mit dir sein! قدرت دې له تا سره وي
5. Einer (tragen) …… des anderen Last. یو تن دې د بل تن بار په شا کړي

Lösungen:
1. Es *lebe* die Revolution!
2. Man *nehme* 4 Eier, 500 g Mehl und 250 g Zucker.
3. Dein Wille *geschehe*!
4. *Möge* die Macht mit dir sein!
5. Einer *trage* des anderen Last.

Übungen: Indirekte Rede – Setzen Sie die Verben im Konjunktiv I ein.

1. Viele denken: „Es ist höchste Zeit für Veränderungen.“
ډېر خلك په دې فکر دي چې: ,, اوس نو په ریښتیا د بدلونونو وخت رارسېدلی دی“
Indirekte Rede: زمونږ آمر وویل چې اوس نو په ریښتیا د بدلونونو وخت رارسېدلی دی
Viele denken, es (sein) ………….. höchste Zeit für Veränderungen.
2. Der Sprecher sagte: „Die Konferenz wird ein Zeichen setzen.“
ویاند په خبرو کې په ټینګه وویل: ,,دا کنفرانس به خلکو ته خپل اغېز وښايي ,,
Indirekte Rede: ویاند په خبرو کې په ټینګه وویل چې دا کنفرانس به خلکو ته خپل اغېز وښايي
Der Sprecher sagte, dass die Konferenz ein Zeichen setzen (werden) …….
3. Der Gärtner meint: „Der Baum wächst ca. 1 m pro Jahr.“
باغوان په دې فکر دی چې: ,, دا ونه په کال کې یو متر وده کوي“
Indirekte Rede: باغوان په دې فکر دی چې دا ونه په کال کې یو متر وده کوي
Der Gärtner meint, der Baum (wachsen) …… ca. 1 m pro Jahr.
4. Er behauptet: „Der Preis hat sich geändert.“
هغه ادعا کوي چې : ,, نرخ بدل شوی دی“
Indirekte Rede: هغه ادعا کوي چې: نرخ بدل شوی دی
Er behauptet, dass sich der Preis geändert (haben) …….
5. Ein kleines Kind denkt: „Eine Gottesanbeterin betet den Gott an.“
یو وړوکی ماشوم فکر کوي چې: ,, یوه پیل پیلکه (ملخ په شان حشره) خدای ته عبادت کوي “
Indirekte Rede: یو وړوکی ماشوم فکر کوي چې یوه پیل پیلکه خدای ته عبادت کوي
Ein kleines Kind denkt, eine Gottesanbeterin (beten) …… den Gott an.

Lösungen:
1. Viele denken, es *sei* höchste Zeit für Veränderungen.
2. Der Sprecher sagte, dass die Konferenz ein Zeichen setzen *werde*.
3. Der Gärtner meint, der Baum *wachse* ca. 1 m pro Jahr.

4. Er behauptet, dass sich der Preis geändert *habe*.
5. Ein kleines Kind denkt, eine Gottesanbeterin *bete* den Gott an.

Übungen: Bilden Sie bitte „indirekte Rede“.

1. Er sagt immer: „Ich weiß nichts!“ هغه تل وايي چې: زه له هېڅ شي نه خبر نه يم
   Indirekte Rede: هغه تل وايي چې هغه په هېڅ شي خبر ندی
   Er sagt immer, dass er nichts …….
2. Der Kunde sagt: „Ich bin nicht interessiert.“ مشتري وايي چې:“ زه څه علاقه نلرم„
   Indirekte Rede: مشتري وايي چې هغه څه علاقه نلرې
   Der Kunde sagt, dass er nicht interessiert …….
3. Jeder fragt dich: „Warum bist du so faul?“
   هر څوك له تا نه پوښتنه کوي: „ ته ولې دومره لټ يې؟“
   Indirekte Rede: هر څوك له مانه پوښتنه کوي چې کوي چې زه ولې دومره لټ يم
   Jeder fragt mich, warum ich so faul …….
4. Unser Lehrer informierte uns: „Ich mache die Prüfung nicht allzu schwierig.“
   زمونږ ښوونكي مونږ ته دا معلومات راکړو: „ زه ازموينه ډېره نه سختوم“
   Indirekte Rede: زمونږ ښوونكي مونږ ته داڼ راکړو چې هغه به ازموينه ډېره سخته نکړي
   Unser Lehrer informierte uns, dass er die Prüfung nicht allzu schwierig …….
5. Mein kleiner Sohn sagt: „Ich will jetzt nach Hause!“
   زما وړوکی زوی وايي چې: زه اوس کور ته تګ غواړم
   Mein kleiner Sohn sagt, dass er jetzt nach Hause …….
   زما وړوکی زوی وايي چې هغه اوس کور ته تګ غواړي
6. Er sagte: „Alle Angaben sollen noch überprüft werden.“
   هغه وویل: „ دا ټول معلومات دې له سره کنټرول شي“
   Indirekte Rede: هغه وویل چې دا ټول معلومات دې له سره کنټرول شي
   Er sagte, dass alle Angaben noch …….
7. Der Gärtner behauptete: „Ich schaffe die Arbeit allein.“
   مالیار ادعا وکړه: „ زه دا ټول کار په یوازې ځان کوی شم“
   Indirekte Rede: مالیار ادعا وکړه چې هغه دا ټول کارونه په یوازې ځان کوی شي
   Der Gärtner behauptete, dass er die Arbeit allein …….
8. Der Schaffner fragte: „Wo haben Sie Ihre Fahrkarte hingelegt?“
   نګران پوښتنه وکړه: „ تاسو خپل ټیکس چېرته ایښی دی؟“
   Indirekte Rede: نګران پوښتنه وکړه چې ما خپل ټکس چېرته ایښی دی
   Der Schaffner fragte, wo ich meine Fahrkarte …….
9. Der Zeuge sagte : „Ich kann mich nicht daran erinnern.“شاهد وویل: دا زما په یاد ندي“
   Indirekte Rede: شاهد وویل چې دا د هغه په یاد ندي
   Der Zeuge sagte, dass er sich nicht mehr daran …….
10. Dieser Mann behauptet: „Ich bin achtzig Jahre alt.“
    دا سړي ادعا کوي چې: „ زه اتیا کلن یم“
    Indirekte Rede: دا سړی ادعا کوي چې هغه اتیا کلن دی
    Dieser Mann behauptet, dass er achtzig Jahre alt …….

Lösungen:
1. wisse 2. sei 3. sei 4. mache 5. wolle 6. überprüft werden sollten 7. schaffe
8. hingelegt hätte 9. erinnern könne 10. sei

③ (Konjunktiv I) په راتلونکي وخت او یا په (Futur) کې

مخکې له دې چې د (Konjunktiv I) راتلونکی او یا (Futur) زده کړو، دا به تکرار کړو چې د (Futur) په جوړولو کې له (werden) له ګردانولو نه کار اخیستل کیږي. نو ښه به دا وي چې لومړی مونږ پوه شو چې د (werden) د راتلونکي وخت په (Konjunktiv I) کې په کوم شان جوړیږي.

اشخاص	Indikativ	Konjunktiv I
ich	werde	werde
du	wirst	werdest
er, sie, es	wird	werde
wir	werden	werden
ihr	werdet	werdet
sie	werden	werden

Konjunktiv I im Futur I

اشخاص	Indikativ	Konjunktiv I	چې Indikativ او Konj. I یو شان وي، نو بیا Konj. II استعمالیږي
ich	werde kommen	werde kommen	würde kommen
du	wirst kommen	werdest kommen	
er/sie/es	wird kommen	werde kommen	
wir	werden kommen	werden kommen	würden kommen
ihr	werdet kommen	werdet kommen	würdet kommen
sie	werden kommen	werden kommen	würden kommen

Übungen:

1. Er sagte, er wird morgen um acht Uhr kommen.
هغه وویل چې هغه به سبا په اته بجو راشي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………
2. Du hast gesagt, dass du ihn heute noch besuchen wirst.
تا وویل چې ته به همدا نن د هغه لیدو ته ورشي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………
3. Wir meinen, ihr werdet die Prüfung bestehen.
مونږ فکر کوو چې تاسو به په ازموینه کې بریالي شئ
Konjunktiv: ……………………………………………………………………

4. Ihr behauptet, wir werden dafür bestraft werden.
تاسو ادعا کوئ چي مونږ ته به له دی کبله سزا راکړل شي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………
5. Du hast gehört, sie werden morgen verreisen.
تا اورېدلي دي چي هغوی به سبا په سفر ولاړ شي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………
6. Mein Vater ist der Meinung, ich werde ein guter Ingenieur werden.
زما پلار په دې فکر دی چي زه به یو ښه انجنیر شم
Konjunktiv: ……………………………………………………………………

Lösungen:
1. Er sagte, er *werde* morgen um acht Uhr kommen.
2. Du hast gesagt, du *werdest* ihn heute noch besuchen.
3. Wir meinen, ihr *würdet* die Prüfung bestehen.
4. Ihr behauptet, wir *würden* dafür bestraft werden.
5. Du hast gehört, sie *würden* morgen verreisen.
6. Mein Vater ist der Meinung, ich *würde* ein guter Ingenieur werden.

Konjunktiv I im Futur II

مخکي له دې چي د (Konjunktiv I) دوهم راتلونکی وخت یا (Futur II) زده کړو، دا به تکرار کړو چي په عادي حالت یا (Indikativ) کي (Futur II) داسې جوړيږي چي (werden) د مرستندوی فعل په حیث ګردانیږي او د یو مصدر له (Perfekt) سره یوځای کیږي. مثال:

Ich werde gesagt haben.	ما به ویلي وي

څنګه چي په پورتنی جملي کي لیدل کیږي (gesagt haben) د (sagen) د مصدر نږدې تېر وخت یا (Perfekt) دی. نو کله چي (Futur II) په (Konjunktiv I) کي راځي، نو قاعده یې دا ده چي د یو مصدر (Perfekt) پخپل حال پاتي کیږي، خو (werden) د (Konjunktiv I) په توګه ګردانیږي. دا مطلب که په پورتنی جملي کي تطبیق کړو، نو وبه وایو چي (gesagt haben) پخپل حال پاتي کیږي او تش (werden) د (Konjunktiv I) په ډول ګردانیږي. د دې مطلب لپاره لاندینی جدول وګورو:

Futur II Indikativ			Futur II Konjunktiv I		
Person	Hilfsverb	Infinitiv	Person	Hilfsverb	Infinitiv
ich	werde	gesagt haben gegangen sein	ich	werde	gesagt haben gegangen sein
du	wirst	gesagt haben gegangen sein	du	werdest	gesagt haben gegangen sein
er, sie, es	wird	gesagt haben gegangen sein	er, sie, es	werde	gesagt haben gegangen sein
wir	werden	gesagt haben gegangen sein	wir	werden	gesagt haben gegangen sein
ihr	werdet	gesagt haben gegangen sein	ihr	werdet	gesagt haben gegangen sein

sie	werden	gesagt haben gegangen sein	sie	werden	gesagt haben gegangen sein
Sie	werden	gesagt haben gegangen sein	Sie	werden	gesagt haben gegangen sein

څنګه چې په پورتني جدول کې لیدل کیږي، د (ich, wir, ihr, sie) په حالتو کې د (Indikativ) او د (Konjunktiv I) تر مینځ هیڅ توپیر نه لیدل کیږي، نو ځکه په دې حالاتو کې د (Konjunktiv I) په ځای له (Konjunktiv II) نه کار اخیستل کیږي او د (werden) په ځای (würden) استعمالیږي.
د ډیر معلومات لپاره تاسو دې مبحث ته مراجعه وکړئ چې نوم یې دی:

Bildung des Konjunktivs II mit dem Hilfsverb „würden“.

Das Passiv im Konjunktiv I

Das Passiv im Konjunktiv I im Präsens

په اوسني وخت کې د (Konjunktiv I) د (Passiv) حالت په دې ډول جوړیږي:

Konjunktiv I	von	„werden“	+	Partizip II

Vorgangspassiv im Konjunktiv I im Präsens

په ځینو حالاتو کې سړی نشي پوهیدی چې دا (Konjunktiv I) دی او که (Indikativ)، نو په دې وجه بیا له (Konjunktiv II) نه کار اخیستل کیږي چې د جدول په ښي اړخ کې په سور رنګ لیدل کیدی شي.

	Konjunktiv I	سور رنګ (Konjunktiv II) حالت ښایي
ich	werde informiert	würde informiert ما ته به معلومات راکړل شي
du	werdest informiert	werdest informiert تا ته به معلومات درکړل شي
er	werde informiert	werde informiert هغه ته به معلومات ورکړل شي
wir	werden informiert	würden informiert مونږ ته به معلومات راکړل شي
ihr	werdet informiert	würdet informiert تاسو ته به معلومات درکړل شي
sie	werden informiert	würden informiert هغوی ته به معومات ورکړل شي
Sie	werden informiert	würden informiert تاسو ته به معلومات درکړل شي

Übungen: Bilden Sie den Konjunktiv I in Passivform!

1. Der Arzt operiert den Patienten. ډاکټر رنځور عملیاتوي
   Konjunktiv I: ……………………………………………………………………..
   رنځور د ډاکټر له خوا عملیاتیږي
2. Der Arzt hat den Patienten operiert. ډاکټر رنځور عملیات کړی دی
   Konjunktiv I: ……………………………………………………………………..
   رنځور د ډاکټر له خوا عملیاتیږي

3. Der Schüler wird den Lehrer fragen. زده کوونکی به له ښوونکي نه پوښتنه وکړي
Konjunktiv I: ……………………………………………………………………..
له ښوونکي نه به د زده کونکي له خوا پوښتنه وشي
4. Der Vater holt seinen Sohn von der Schule ab. پلار خپل زوی له ښوونځي نه راولي
Konjunktiv I: ……………………………………………………………………..
زوی د پلار له خوا له ښوونځي نه راوستل کیږي
1. Wir schreiben einen Brief. مونږ یو لیك لیكو
Konjunktiv I: ……………………………………………………………………..
یو لیك زمونږ له خوا لیکل کیږي
6. Die Mutter gibt dem Jungen den Schlüssel. مور هلك ته کیلي ورکوي
Konjunktiv I: …………………………………………………………………........
کیلي د مور له خوا هلك ته ورکول کیږي

Lösungen:
1. Der Patient *werde* vom dem Arzt *operiert*.
2. Der Patient *sei* von dem Arzt *operiert worden*.
3. Der Lehrer *werde* von dem Schüler *gefragt werden*.
4. Der Sohn *werde* von seinem Vater vom Bahnhof *abgeholt*.
5. Der Brief *werde* von uns *geschrieben*.
6. Der Schlüssel *werde* dem Jungen von der Mutter *gegeben*.

Vorgangspassiv mit Modalverb

	Konjunktiv I	سور رنګ (Konjunktiv II) حالت بنایي
ich	müsse unterrichtet werden	müsse unterrichtet werden ما ته باید معلومات راکړل شي
du	müssest unterrichtet werden	müssest unterrichtet werden تا ته باید معلومات درکړل شي
er	müsse unterrichtet werden	müsse unterrichtet werden هغه ته باید معلومات ورکړل شي
wir	müssen unterrichtet werden	müssten unterrichtet werden مونږ ته باید معلومات راکړل شي
ihr	müsset unterrichtet werden	müsset unterrichtet werden تاسو ته باید معلومات درکړل شي
sie	müssen unterrichtet werden	müssten unterrichtet werden هغوی ته باید معلومات ورکړل شي
Sie	müssen unterrichtet werden	müssten unterrichtet werden تاسو (محترم کس) ته باید معلومات درکړل شي

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze im Konjunktiv!

1. Die Sängerin soll das Lied singen. سندرغاړې دي دا سندره ووايي
Konjunktiv: …………………………………………………………………........
سندره دي وویلی شي

2. Du darfst den Brief schreiben. تا ته اجازه ده چي ليك وليکي
Konjunktiv: ……………………………………………………………........
تا لپاره د ليك ليکلو اجازه ده
3. Wir müssen die Prüfung schaffen. مونږ باید په ازموینه کې بریالي شو
Konjunktiv: ……………………………………………………….......
ازموینه زمونږ له خوا باید په بریالیتوب سرته ورسیږي
4. Der Arzt muss den Kranken sofort operieren. ډاکټر باید رنځور سمدلاسه عملیات کړي
Konjunktiv: ……………………………………………………………........
رنځور باید سمدلاسه عملیات شي

Lösungen:
1. Das Lied *solle gesungen werden.*
2. Der Brief *dürfe* von dir *geschrieben werden.*
3. Die Prüfung *müsse* von uns *geschafft werden.*
4. Der Kranke *müsse* sofort *operiert werden.*

Zustandspassiv im Konjunktiv I im Präsens

دا چې (Zustandspassiv) څه شی دی، دا مو د (Passiv) په څپرکي کې په مفصل ډول ذده کړل.

	Konjunktiv I	Zustandspassiv im Konjunktiv I Präsens
ich	sei benachrichtigt	sei benachrichtigt ما ته احوال راکړل شوی دی
du	sei(e)st benachrichtigt	sei(e)st benachrichtigt تا ته احوال درکړل شوی دی
er	sei benachrichtigt	sei benachrichtigt هغه ته احوال ورکړل شوی دی
wir	seien benachrichtigt	seien benachrichtigt مونږ ته احوال راکړل شوی دی
ihr	seiet benachrichtigt	seiet benachrichtigt تاسو ته احوال درکړل شوی دی
sie	seien benachrichtigt	seien benachrichtigt هغوی ته احوال ورکړل شوی دی
Sie	seien benachrichtigt	seien benachrichtigt تاسو (محترم کس) ته احوال درکړل شوی دی

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze im Konjunktiv!

1. Jetzt bist du in dieser Sache gewarnt. اوس تا ته په دي خبره کي خبرداری درکړ شوېدی
Konjunktiv: ……………………………………………………………..
2. Kannst du dich erinnern, dass du zum zweiten Mal gewarnt bist?
ستا په یاد دي چي تا ته د دوهم ځل لپاره اخطار درکړل شوی دی؟
Konjunktiv: ……………………………………………………………

3. Mit dieser Strafe ist er noch nicht gewarnt.

په دې جزا باندې هغه ته لا خبرداری ندی ورکړل شوی

Konjunktiv: …………………………………………………………………

4. Vor diesen Gefahren sind wir jetzt gewarnt.

له دې خطرونو نه اوس مونږ ته خبرداری راکړل شوی دی

Konjunktiv: …………………………………………………………………

5. Habt ihr vergessen, dass ihr bereits gewarnt seid?

ستاسو هېر شول چې تاسو ته خبرداری درکړل شوی دی؟

Konjunktiv: …………………………………………………………………

6. Obwohl wir gewarnt sind, werden wir es dennoch tun.

سره له دې چې مونږ ته خبر داری راکړل شوی دی، نو مونږ به يې بيا هم وکړو

Konjunktiv: …………………………………………………………………

Lösungen:
1. Jetzt *seiest* du in dieser Sache *gewarnt*.
2. Kannst du dich erinnern, dass du zum zweiten Mal *gewarnt seiest*?
3. Mit dieser Strafe *sei* er noch nicht *gewarnt*.
4. Vor diesen Gefahren *seien* wir jetzt eingehend *gewarnt*.
5. Habt ihr vergessen, dass ihr bereits *gewarnt seiet*?
6. Obwohl wir *gewarnt seien*, werden wir es dennoch tun.

Das Passiv im Konjunktiv I in der Vergangenheit

په پخواني وخت کې د (Konjunktiv I) د (Passiv) حالت په دې ډول جوړيږي:

Konjunktiv I – Präsens	von	„sein“	+	Partizip II	+	worden

Vorgangspassiv im Konjunktiv I in der Vergangenheit

د (sein) د فعل (Indikativ) او (Konjunktiv I) له يو بل سره بالکل توپير لري، نو ځکه له (Konjunktiv II) نه هېڅ کار نه اخيستل کيږي

	Konjunktiv I	Vorgangspassiv im Konjunktiv I
ich	sei informiert worden	sei informiert worden ما ته معلومات راکړل شوی و
du	sei(e)st informiert worden	sei(e)st informiert worden تا ته معلومات درکړل شوی و
er	sei informiert worden	sei informiert worden هغه ته معلوماتورکړل شوی و
wir	seien informiert worden	seien informiert worden مونږ ته معلومات راکړل شوی و
ihr	seiet informiert worden	seiet informiert worden تاسو ته معلومات درکړل شوی و

sie	seien informiert worden	seien informiert worden هغوی ته معلومات ورکړل شوی و
Sie	seien informiert worden	seien informiert worden تاسو ته معلومات درکړل شوی و

Übungen:

1. Ich bin betrogen worden. له ما سره درغلي شوې ده
   Konjunktiv: ……………………………………………………………
2. Du bist bevorzugt worden. تا ته لومړیتوب درکړل شو
   Konjunktiv: ……………………………………………………………
3. Er ist indirekt gewarnt worden. هغه ته په غیرمستقیم ډول خبرداری ورکړل شوی دی
   Konjunktiv: ……………………………………………………………
4. Wir sind zu diesem Thema zwei Mal befragt worden.
   په دې موضوع کې له مونږ نه دوه ځلې پوښتنه شوې ده
   Konjunktiv: ……………………………………………………………
5. Ihr seid hinter´s Licht geführt worden. تاسو غولول شوي یاست
   Konjunktiv: ……………………………………………………………
6. Sie sind nach Hause gefahren worden. هغوی خپلو کورو ته بیول شوي دي
   Konjunktiv: …………………………… ……………………………

Lösungen:
1. Ich *sei betrogen worden.*
2. Du *seiest bevorzugt worden.*
3. Er *sei* indirekt *gewarnt worden.*
4. Wir *seien* zu diesem Thema zwei Mal *befragt worden.*
5. Ihr *seiet* hinter´s Licht *geführt worden.*
6. Sie *seien* nach Hause *gefahren worden.*

b. Vorgangspassiv mit Modalverb in der Vergangenheit

	Konjunktiv I	سور رنګ (Konjunktiv II) ښايي
ich	habe gefragt werden müssen	hätte gefragt werden müssen له ما نه باید پوښتنه شوې وای
du	habest gefragt werden müssen	habest gefragt werden müssen له تا نه باید پوښتنه شوې وای
er	habe gefragt werden müssen	habe gefragt werden müssen له هغه نه باید پوښتنه شوې وای
wir	haben gefragt werden müssen	hätten gefragt werden müssen له مونږ نه باید پوښتنه شوې وای
ihr	habet gefragt werden müssen	habet gefragt werden müssen له تاسو نه باید پوښتنه شوې وای
sie	haben gefragt werden müssen	hätten gefragt werden müssen له هغوی نه باید پوښتنه شوې وای

Sie	haben gefragt werden müssen	hätten gefragt werden müssen له تاسو (محترم کس) نه باید پوښتنه شوې وای

Übungen: Bilden Sie bitte Sätze im Konjunktiv!

1. Ich bin nicht befördert worden. Das Gegenteil war erforderlich.
ما ته ترفيع رانکړل شوه. د دې خلاف کار باید شوی وای. یعني ما ته باید ترفیع راکړل شوې وای
Konjunktiv: Ich hätte …………………………………………….(müssen)
2. Du hast eine Dummheit begangen. Du bist nicht geschlagen worden.
Das Gegenteil war erforderlich. تا یو بې عقله کار وکړو. ته ونه وهل شوې. د دې خلاف کار باید شوی وای، یعني ته باید وهل شوی وای
Konjunktiv: Du ……………………………………………… (müssen)
3. Er ist ein sehr fleißiger Schüler. Er ist nicht Klassenbester geworden.
Das Gegenteil war erforderlich. هغه یو ډېر خواریکښ زده کوونکی دی. هغه د ټولګي اول نمره نه شو. د دې خلاف کار باید شوای وای، یعني هغه باید د ټولګي اول نمره شوی وای
Konjunktiv: Er ……………………………………………………..(müssen)
4. Das Fleisch wurde gegessen. Es war aber verdorben. Das Gegenteil war erforderlich. دا غوښه وخوړل شوه. خو هغه خوسا وه. د دې برعکس کار باید شوی وای، یعني دا غوښه باید خوړل شوې نه وای
Konjunktiv: Das Fleisch ………………………………………….(dürfen)
5. Wir wurden nicht angerufen. Das Gegenteil war erforderlich.
مونږ ته ټیلفون ونشو، د دې برعکس کار لازم و، یعني مونږ ته باید ټیلفون شوی وای
Konjunktiv: Wir ………………………………………………….(müssen)
6. Ihr wurdet nicht gelobt. Ihr habt aber fleißig gearbeitet. Das Gegenteil war erforderlich. ستاسو ستاینه ونشوه. تاسو ډېره خواري کړې وه. د دې برعکس کار باید شوی وای، یعني ستاسو باید ستاینه شوې وای
Konjunktiv: Die Bäume ………………………………………….(müssen).
7. Die Bäume wurden gefällt. Sie trugen aber Früchte. Das Gegenteil war erforderlich. ونې ووهل شوې. خو په هغوی کې میوه وه. د دې برعکس کار باید شوی وای، یعني ونې باید نه وای وهل شوې
Konjunktiv: Die Bäume ………………………………………….(dürfen).

Lösungen:

1. Ich hätte befördert werden müssen.	ما ته باید ترفیع راکړل شوې وای
2. Du hättest geschlagen werden müssen.	ته باید وهل شوی وای
3. Er hätte Klassenbester werden müssen.	هغه باید د ټولګي اولنمره شوی وای
4. Das Fleisch hätte nicht gegessen werden dürfen.	دا غوښه باید خوړل شوې نه وای
5. Ihr hättet angerufen werden müssen.	تاسو ته باید ټیلفون شوې وای
6. Ihr hättet gelobt werden müssen.	ستاسو باید ستاینه شوې وای
7. Die Bäume hätten nicht gefällt werden dürfen.	ونې باید نه وای وهل شوې

c. Zustandspassiv im Konjunktiv I in der Vergangenheit

	Konjunktiv I	Zustandspassiv im Konjunktiv I
ich	sei benachrichtigt gewesen	sei benachrichtigt gewesen ما ته احوال راکړل شوی و
du	sei(e)st benachrichtigt gewesen	sei(e)st benachrichtigt gewesen تا ته احوال درکړل شوی و
er	sei benachrichtigt gewesen	sei benachrichtigt gewesen هغه ته احوال ورکړل شوی و
wir	seien benachrichtigt gewesen	seien benachrichtigt gewesen مونږ ته احوال راکړل شوی و
ihr	seiet benachrichtigt gewesen	seiet benachrichtigt gewesen تاسو ته احوال درکړل شوی و
sie	seien benachrichtigt gewesen	seien benachrichtigt gewesen هغوی ته احوال ورکړل شوی و
Sie	seien benachrichtigt gewesen	seien benachrichtigt gewesen تاسو (محترم کس) ته احوال درکړل شوی و

Übungen: Indirekte Rede

1. Gestern war ich in dieser Sache gewarnt gewesen.
پرون ما ته په دې خبره کې خبرداری راکړل شوی و
Konjunktiv: ……………………………………………………………..
2. Hast du vergessen, dass du zum zweiten Mal gewarnt warst?
ستا هېر شول چې تا ته د دوهم ځل لپاره اخطار درکړل شوی و؟
Konjunktiv: ………………………………………………………………
3. Mit dieser Ohrfeige war er noch nicht gewarnt gewesen.
په دې څپېړه باندې هغه ته لا خبرداری ورکړل شوی نه و
Konjunktiv: ………………………………………………………………
4. Vor diesen Gefahren waren wir bereits vor 2 Jahren gewarnt gewesen.
د دې خطرونو نه مونږ ته دوه کاله دمخه خبرداری راکړل شوی و
Konjunktiv: ………………………………………………………………
5. Habt ihr es nicht verstanden, dass ihr bereits gewarnt gewesen seid?
تاسو په دې پوه نشوئ چې تاسو ته خبرداری درکړل شوی و؟
Konjunktiv: ………………………………………………………………
6. Obwohl wir gewarnt gewesen waren, haben wir es dennoch getan.
سره له دې چې مونږ ته خبر داری راکړل شوی و، نو مونږ دا کار بیا هم وکړو
Konjunktiv: ………………………………………………………………

Lösungen:

1. Gestern sei ich in dieser Sache gewarnt gewesen.
2. Hast du vergessen, dass du zum zweiten Mal gewarnt gewesen seiest?
3. Mit dieser Ohrfeige sei er noch nicht gewarnt gewesen.

4. Vor diesen Gefahren seien wir bereits vor 2 Jahren gewarnt gewesen.
5. Habt ihr es nicht verstanden, dass ihr bereits gewarnt gewesen seiet?
6. Obwohl wir gewarnt gewesen seien, haben wir es dennoch getan.

Das Passiv im Konjunktiv I in der Zukunft

په راتلونکي وخت کې د (Konjunktiv I) د (Passiv) حالت په دې ډول جوړیږي:

Konjunktiv I - Präsens von „werden“	+	Partizip II	+	werden

Vorgangspassiv im Konjunktiv in der Zukunft

په ځینو حالاتو کې سړی نشي پوهېدی چې دا (Konjunktiv I) دی او که (Indikativ)، نو په دې وجه بیا له (Konjunktiv II) نه کار اخیستل کیږي چې د جدول په ښي اړخ کې په سور رنګ لیدل کیږي

	Konjunktiv I	سور رنګ (Konjunktiv II) ښايي
ich	werde informiert werden	würde informiert werden ما ته به خبر راکړل شي
du	werdest informiert werden	werdest informiert werden تا ته به خبر درکړل شي
er	werde informiert werden	werde informiert werden هغه ته به خبر ورکړل شي
wir	werden informiert werden	würden informiert werden مونږ ته به خبر راکړل شي
ihr	werdet informiert werden	würdet informiert werden تاسو ته به خبر درکړل شي
sie	werden informiert werden	würden informiert werden هغوی ته به خبر ورکړل شي
Sie	werden informiert werden	würden informiert werden تاسو (محترم کس) ته به خبر درکړل شي

Übungen: Bilden Sie Konjunktivsätze!

1. Auf Grund meiner Unschuld werde ich freigesprochen werden.
زما د بې ګناهۍ په وجه به ما ته برائت راکړل شي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………
2. Zu diesem Thema wirst du morgen befragt werden.
په دې موضوع کې به سبا له تا نه پوښتنې وشي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………
3. Das Schiff wird bestimmt von den Piraten geentert werden.
دا بېړۍ به هرومرو د سمندري ډاکوانو له خوا ونیول شي
Konjunktiv: ……………………………………………………………………

4. Wir werden dafür auf jeden Fall belohnt werden.
د دې په بدل کې به مونږ ته په هر حالت کې انعام راکړل شي
Konjunktiv: ………………………………………………………………
5. Wegen der Untat werdet ihr bestimmt bestraft werden.
د دې بد کار په وجه به تاسو ته هرومرو سزا درکړل شي
Konjunktiv: ………………………………………………………………
6. Sie werden heute noch nicht nach Hause geflogen werden.
هغوی به نن په الوتکه کې خپلو کورو ته ونه بیول شي
Konjunktiv: ………………………………………………………………

Lösungen:
1. Auf Grund meiner Unschuld würde ich freigesprochen werden.
2. Zu diesem Thema werdest du morgen befragt werden.
3. Das Schiff werde bestimmt von den Piraten geentert werden.
4. Wir würden dafür auf jeden Fall belohnt werden.
5.Wegen der Untat würdet ihr bestimmt bestraft werden.
6. Sie würden heute noch nicht nach Hause geflogen werden.

b. Vorgangspassiv mit Modalverben in der Zukunft

	Konjunktiv I	سور رنګ (Konjunktiv II) بنايي
ich	werde gefragt werden müssen	würde gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له ما نه به پوښتنه وشي
du	werdest gefragt werden müssen	werdest gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له تا نه به پوښتنه وشي
er	werde gefragt werden müssen	werde gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له هغه نه به پوښتنه وشي
wir	werden gefragt werden müssen	würden gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له مونږ نه به پوښتنه وشي
ihr	werdet gefragt werden müssen	würdet gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له تاسو نه به پوښتنه وشي
sie	werden gefragt werden müssen	würden gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له هغوی نه به پوښتنه وشي
Sie	werden gefragt werden müssen	würden gefragt werden müssen دا حتمي ده چې له تاسو نه به پوښتنه وشي

Übungen: Bilden Sie Sätze im Konjunktiv!

1. Wegen meiner schweren Erkrankung werde ich morgen operiert werden müssen.
زما د سختې ناروغۍ له امله به زه ناچار سبا عملیات شم
Konjunktiv: ………………………………………………………………

2. Wegen deiner Untat wirst du bestraft werden müssen.
ستا د بد عمل په وجه به تا ته هرو مرو سزا درکړل شي
Konjunktiv: ………………………………………………………………………
3. Das schöne Lied wird gesungen werden müssen.
دا ښایسته سندره به هرومرو وویلی شي
Konjunktiv: ………………………………………………………………………
4. Morgen früh werden wir geweckt werden müssen.
سبا سهار وختي به مونږ هرومرو له خوبه راویښ کړی شو
Konjunktiv: ………………………………………………………………………
5. Weil ihr kein Auto habt, werdet ihr nach Hause gefahren werden müssen.
په دې چې تاسو موټر نلرئ، نو تاسو باید خپلو کورونو ته بیول شئ
Konjunktiv: ………………………………………………………………………
6. Auf Grund der schweren Ordnungswidrigkeit werden sie morgen von der Polizei verhört werden müssen.
د سختي خلاف رفتارۍ په وجه به سبا له هغوی نه د پولیسو له پوښتني وشي
Konjunktiv: ………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Wegen meiner schweren Erkrankung würde ich morgen operiert werden müssen.
2. Wegen deiner Untat wedest du bestraft werden müssen.
3. Das schöne Lied werde gesungen werden müssen.
4. Morgen früh würden wir geweckt werden müssen.
5. Weil ihr kein Auto habt, würdet ihr nach Hause gefahren werden müssen.
6. Auf Grund der schweren Ordnungswidrigkeit würden sie morgen von der Polizei verhört werden müssen.

c. Zustandspassiv im Konjunktiv in der Zukunft

	Konjunktiv I	سور رنګ (Konjunktiv II) ښايي
ich	werde benachrichtigt sein	würde benachrichtigt sein ما ته به احوال راکړل شوی وي
du	werdest benachrichtigt sein	werdest benachrichtigt sein تا ته به احوال درکړل شوی وي
er	werde benachrichtigt sein	werde benachrichtigt sein هغه ته به احوال ورکړل شوی وي
wir	werden benachrichtigt sein	würden benachrichtigt sein مونږ ته به احوال راکړل شوی وي
ihr	werdet benachrichtigt sein	würdet benachrichtigt sein تاسو ته به احوال درکړل شوی وي
sie	werden benachrichtigt sein	würden benachrichtigt sein هغوی ته به احوال ورکړل شوی وي
Sie	werden benachrichtigt sein	würden benachrichtigt sein تاسو (محترم کس) ته به احوال درکړل شوی وي

Übungen: Bilden Sie Sätze im Konjunktiv!

1. Ab nun werde ich in dieser Sache gewarnt sein.
   سر له نن نه به ما ته په دې خبره کې خبرداری راکړل شوی وي
   Konjunktiv: ………………………………………………………………..
2. Du musst wissen, dass du morgen zum zweiten Mal gewarnt sein wirst
   ته باید په دې پوه شې چې تا ته به سبا له دوهم ځل لپاره اخطار درکړل شوی وي
   Konjunktiv: …………………………………………………………………
3. Mit dieser Strafe wird er noch nicht gewarnt sein.
   په دې جزا باندې به هغه ته لا خبرداری نه وي ورکړل شوی
   Konjunktiv: …………………………………………………………………
4. Vor diesen Gefahren werden wir das nächste Mal gewarnt sein.
   د دې خطرونو نه به مونږ ته له بل ځل لپاره خبرداری راکړل شوی وي
   Konjunktiv: …………………………………………………………………
5. Habt ihr nicht begriffen, dass ihr für das nächste Spiel gewarnt sein werdet?
   تاسو په دې پوه نشوئ چې تاسو ته به د راتلونکې لوبې لپاره خبرداری درکړل شوی وي؟
   Konjunktiv: …………………………………………………………………
6. Obwohl wir gewarnt sein werden, werden wir das Spiel dennoch verlieren.
   سره له دې چې مونږ ته به خبر داری راکړل شوی وي، نو مونږ به لوبه بیا هم وبایلو
   Konjunktiv: …………………………………………………………………

Lösungen:
1. Ab nun würde ich in dieser Sache gewarnt sein.
2. Du musst wissen, dass du morgen zum zweiten Mal gewarnt sein werdest.
3. Mit dieser Strafe werde er noch nicht gewarnt sein.
4. Vor diesen Gefahren würden wir das nächste Mal gewarnt sein.
5. Habt ihr nicht begriffen, dass ihr für das nächste Spiel gewarnt sein würdet?
6. Obwohl wir gewarnt sein würden, werden wir das Spiel dennoch verlieren.

Indirekte Rede

د (Indirekte Rede) لغوي مانا ده : (غیر مستقیمي خبرې). کله چې سړی دوه په دوه له یو بل سره خبرې کوي او یا که ډیر کسان حاضر وي، ټول سترګې په سترګې له یو بل سره لیده کاته کوی شي. او که د خلکو شمیره دومره ډیره شي چې ټول حاضر کسان سترکې په سترګې یو بل نشي لیدی، نو د یو لوډسپیکر له لارې غږ یې خو اوریدی شي. دې رنګ خبرو ته نیغ په نیغه خبرې، سترګې په سترګې خبرې او یا مستقیمي خبرې وایي چې په جرمني ژبه کې ورته (direkte Rede) وایي. خو کله چې یو څوک حاضر نه وي او د هغه خپلې خبرې د هغه په غیاب کې د یو بل چا له خوا یادې شي، نو دې ته بیا وایي: (indirekte Rede) یا غیر مستقیمي. مثال: کله چې یو څوک ووایي چې:

Ich bin krank. Ich kann nicht arbeiten.	زه ناروغ یم. زه کار نشم کولی

پورتنۍ جمله نېغ په نېغه یا په مستقیم ډول د یو چا خپلې خبرې ښکاره کوي. که چېرته دا خبره د دې سړي په ځای کوم بل څوك د ده په غیاب کې د ده په برخه کې وکړي، نو هغه به داسې ووایي چې:

هغه ناروغ دی. هغه کار نشي کولی

دا مطلب که په ګرامري ژبه بدل کړو نو په مستقیمو خبرو کې یاد شول چې: (زه ...) . هغه خبرې چې په غیرمستقیم ډول د بل چا له خوا یادې شوې، هلته د (زه ...) په ځای (هغه ...) وکارول شو، لکه (هغه ناروغ دی)، (هغه کار نشي کولی)، (هغه داسې ...، هغه هغسې ....)

کوم شی چې د یادونې وړ دی، هغه دا دی چې کله چې مونږ وایو چې: (هغه ناروغ دی). دا څرګنده نشوه چې هغه څوك چې وایي چې (هغه ناروغ دی)، د ناروغ له ناروغۍ نه په ریښتیا خبر دی چې هغه ناروغ دی او که هسې د هغه له خولې نه وایي چې (هغه ناروغ دی). په پښتو کې مونږ د دې توپیر نشو کولی چې دا کوم مطلق ریښتینې خبر دی او که یکې څه شك پروت دی. خو په جرمني ژبه کې دا توپیر اسان دی دا توپیر په (indirekte Rede) کېږي. په داسې حال کې چې په پښتو کې له (زه) نه (هغه) جوړیږي، په جرمني ژبه کې نه یوازې دا چې له (ich) نه (er) جوړیږي، د فعل ګردان هم بدلیږي، او بدلون مو په تېرو پاڼو کې ولوست چې هغه په (Konjunktiv I) کېږي، په لاندې ډول:

Indikativ, direkte Rede:	Konjunktiv I, indirekte Rede
er ist — هغه دی (مطلق ریښتې خبر)	er sei — هغه دی (هغه خبر چې یکې څه شك دی)
er kann nicht — هغه نشي کولی (مطلق خبر)	er könne nicht — هغه نشي کولی (د شك خبره)

اوس به پورتنۍ جمله په بشپړ ډول وګورو:

Er *sei* krank. Er *könne* nicht arbeiten. — هغه ناروغ دی. هغه کار نشي کولی (د شك خبره)

څنګه چې لیدل کېږي، له (ich) نه (*er*) ، له (ist) نه (*sei*) او له (kann) نه (*könne*) جوړ شو.
بل مثال: د یو ماشوم پلار د خپل زوی په برخه کې وایي چې:

زما زوی لا وړوکی دی. هغه ته اجازه نشته چې موټر وچلوي

Direkte Rede:	Indirekte Rede
Der Vater sagte: Mein Sohn ist noch klein. Er darf noch nicht Auto fahren. پلار وویل: ,, زما زوی لا وړوکی دی. هغه ته لا د موټر چلولو اجازه نشته ,,	Der Vater sagte: *Sein* Sohn *sei* noch klein. Er *dürfe* noch nicht Auto fahren. پلار وویل: د هغه زوی لا وړوکی دی. هغه ته لا د موټر چلولو اجازه نشته

په پورتنۍ جمله کې یو بل نوی بدلون هم لیدل کېږي او هغه دا دی چې: پلار وایي چې (د هغه) زوی وړوکی دی. په مستقیمو خبرو کې راغلي وو چې (زما زوی ...). نو له (زما) نه (د هغه) جوړ شو. که چېرته د هلك مور دا خبره وکړي چې د هغې زوی بې له پوښتنې د هغې موټر اخلي، نو هغه به داسې ووایي:

Direkte Rede	Indirekte Rede
Die Mutter sagt: „Mein Sohn nimmt, ohne mich zu fragen, mein Auto.“ مور وایي: ,, زما زوی، بې له دې نه چې له ما نه پوښتنه وکړي، زما موټر اخلي ,,	Die Mutter sagt, *ihr* Sohn *nehme* ohne sie zu fragen, *ihr* Auto. مور وایي چې د هغې زوی، بې له دې چې له هغې نه پوښتنه وکړي، د هغې موټر اخلي

څنګه چې په پورتنۍ جمله کې لیدل کېږي، په (indirekte Rede) کې د (mein Sohn) په ځای د

(*ihr Sohn*) کلمه استعماله شوه.
بل مثال: یوه ډله زاړه انسانان په غرو کې ګرځي او د ګرځېدو په وجه پښې يې خوږيږي. هغوی وايي:.

Wir sind viel gelaufen. Unsere Beine tun weh.
موږ ډېر ګرځېدلي يو. زموږ پښې خوږيږي

که دا خبره په (indirekte Rede) بدله کړو، نو وبه وايو چې:

Sie seien viel gelaufen. *Ihre* Beine *täten* weh.

په پورتنۍ جمله کې له (wir) نه (*sie*) جوړ شو، له (sind) نه (*seien*)، له (unsere) نه (*ihre*)، او له (tun) نه (*täten*) جوړ شو. دا چې ولې له (tun) نه (täten) جوړ شو، علت دا دی چې (tun) په (Indikativ) او په (Konjunktiv I) کې يو شان ګردانيږي، يعنې په دواړو حالاتو کې (tun) او يا (tuen) ليکل کيږي. نو کله چې (Indikativ) او (Konjunktiv I) يو شان وي، نو په غيرمستقيمو خبرو يا (indirekte Rede) کې د (Konjunktiv I) په ځای (Konjunktiv II) استعماليږي، چې د (tun) نه (täten) جوړيږي. بل مثال: هغه ما ته وايي چې:

Du bist sehr feige. Ich muss dich überall beschützen.
ته ډېر ډارن يې. زه هر چېرته بايد ستا دفاع وکړم

دا جمله چې په (indirekte Rede) وويل شي، نو هغه به داسې وي:

Ich sei feige. *Er müsse mich* überall beschützen.

ښکاره چې ليدل کيږي، په پورتنۍ جمله کې له (du) نه (*ich*) جوړ شو او له (bist) نه (*sei*)، او د بلې جملې (ich) نه (*er*) او له (dich) نه (*mich*) او له (muss) نه (*müsse*) جوړ شو.

له (indirekte Rede) نه د کار اخيستلو بله وجه

کله چې يو څوك يو چا ته ووايي چې ته يو دريمګړي سړي ته داسې داسې خبرې وکړه، خو دغه سړی نه غواړي چې دا خبره د ځان له خوا هغه بل سړي ته وکړي ځکه چې دی نيوهيږي چې دا خبرې ريښتيا دي او که نه. که ريښتيا نه وي، نو بيا دا سړی پخپله دروغجن کيږي. نو دی کوښښ کوي چې دا خبره په دې شان وکړي چې دا د هغه بل سړي خبره ده، نه د ده خپله خبره. نو په دغه وخت کې له (indirekte Rede) نه ښه استفاده کېدی شي. مثال:
کله چې يو څوك د يو چا کور ته دومره ډېر ولاړ شي چې د کور خاوند نور نو د ده له لاسه په تنګ شي. نو بل ځل چې دا مزاحم سړی بيا د هغه د کور دروازه وټکوي او د کور خاوند پوه شي چې همدغه سړی بيا راغلی دی، نو د کور خاوند خپل مزدور ته وايي چې هغه سړي ته ووايه چې د کور خاوند وايي چې زه په کور کې نه يم. مزدور د ځان له خوا نه وايي چې د کور خاوند په کور کې نشته. که داسې ووايي چې د کور خاوند په کور کې نشته، نو کېدی شي چې دا مزاحم سړی ووايي چې: خبر دی، په دې چې د کور خاوند اوس لا په کور کې نشته، زه به يو ساعت وروسته بيا راشم. نو د دې لپاره چې دا مزاحم سړي ښه پوه شي چې دی نابللی دی، نو مزدور مجبور دی چې دې سړي ته په ډاګه ووايي چې: د کور خاوند په کور کې شته، خو نه غواړي چې تا وګوري، نو ځکه هغه تا لپاره په کور کې نشته . دا شان عبارات سره له دې چې ډېر څرګند دي او هر مزاحم سړي ته همدا شان عبارات پکار دي، خو دا عبارات ادبي ندي او له کنايې نه هم پکې کار ندی اخيستل شوی. نو د دې لپاره چې دا خبره لږځه په ادبي ډول او په کنايه ډول وشي، نو بيا په (indirekte Rede) يا په غير مستقيم ډول داسې ويل کيږي:

Der Hausherr sagt: *Er sei* nicht da.	د کور خاوند وايي چې هغه په کور کې نشته

① په رسمياتو ، په دفترونو او په ورځپاڼو کې له (indirekte Rede) نه کار اخيستنه

(indirekte Rede) په رسمياتو، په ورځپاڼو او په نورو رسنيو کې کارول کيږي. ځکه چې هغوی زياتره وخت د بل چا له خولې خبرې د يو دريمګړي کس په حيث خپروي. دلته به يوه بېلګه وګورو .کله چې يو غل د پوليسو له خوا ونيول شي، نو د پوليسو ويناند په راډيو کې پخپله خوله وايي:

Der Regierungssprecher sagt: „Der Verbrecher ist gefasst.“ د حکومت ويناند وايي: جنايتکار ونيول شو

په سبا نی ورځ دغه موضوع په يوې ورځپاڼي کې داسې ليکل کيږي:

Der Regierungssprecher sagte, dass der Verbrecher gefasst ***sei***.

څنګه چې په پورتنۍ جمله کې ليدل کيږي، ورځپاڼي د يو غايب يا د يو دريمګړي سري خبرې ليکلې چې د (ist) په ځای د (*sei*) کلمه ياد شوې ده.

② په (indirekte Rede) کې په کوم حالت کې له „würde“ نه کار اخيستل کيږي؟

کله چې (Indikativ) او (Konjunktiv II) يو شان وي، نو سړی نشي پوهېدی چې دا نبغ په نېغه خبره ده او که کنايه ده، نو په دې خت کې له (würde) نه کار اخيستل کيږي. مثال. پخلي کولو يعني (kochen) ته په (Indikativ) کې ويل کيږي: (wir kochen) . د دې فعل (Konjunktiv II) دی: (wir kochten).
نو کله چې يو څوك ووايي چې (مونږ داسې يو شي هېڅکله نه پخوو)، نو د دې ژباړه داسې ده:

Wir sagen: So etwas kochen wir niemals.

که چېرته دا خبره په (indirekte Rede) کې وشي، نو د قاعدې په اساس د (kochen) د فعل (Konjunktiv I) دا دی: (sie kochen). دا خو له (Indikativ) سره يو شان دی. نو په دې وخت کې له (Konjunktiv II) نه کار اخيستل کيږي چې هغه داسې دی: (sie kochten) . خو (kochten) باندې سړی نيوهيږي چې دا د (kochen) مطلقه ماضي يا (Imperfekt) دی او که کنايه جمله يا (Konjunktiv II) . نو په دې وخت کې د (indirekte Rede) لپاره له (würde) نه کار اخيستل کيږي او ويل کيږي چې:

Sie sagen: So etwas *würden sie* niemals kochen.

بل مثال: يوه ډله زده کوونکي وايي چې: مونږ ښوونځي ته ځو.

Die Schüler sagen: „Wir gehen in die Schule.“ (= direkte Rede)
Die Schüler sagen: Sie *würden* in die Schule gehen. (= indirekte Rede)

③ له (Konjunktiv I) نه د هيلي او د دعا لپاره کار اخيستنه

کله چې سړی يوه هيله کوي او يا يو چا ته دعا کوي، نو دا هم په (Konjunktiv I) کېدی شي، مثالونه:

Es *lebe* der König! ژوندی دې وي باچاه	Da *sei* Gott vor! خدای دې د دې مخه ونيسي
Dein Reich *komme*, Dein Wille *geschehe*! ستا باچاهي دې راشي، ستا اراده دې	*Sei* es drum! Sei‘s drum! پروا يې مه کوه، هېر يې کړه، بلا مې ورپسې، په کيسه کې يې مه

تر سره شي (له انجیل نه اقتباس)	کېږه
Möge er in Frieden ruhen. یو مړي ته دعا ده چي په ابدي ارامۍ کې دې پروت واوسي	Lang *lebe* der König! عمر دي ډېر شه باچاه
Koste es, was es wolle! په هره بیه چي وي، هرومرو ودې شي	Da *komme*, was *wolle*! څه چي په مخه راځي، رادي شي (زه يې پروا نلرم)
Gott *sei* Dank! شکر خدایه	Gott *segne* dich! خدای دي تا وبښي
Gott *bewahre*! خدای دي نکړي، په هېڅ شان نه	Gott *sei* uns gnädig! خدایه په مونږ رحم وکړه
Vergelt's Gott! خدای دي درته د دې اجر درکړي	*Wehret* den Anfängen! له اوله د یو شي مخه ونیسئ (چي وروسته بیا ناوخته ده)

④ د لاربنووني لپاره له (Konjunktiv I) نه کار اخیستنه

په ځینو کتابونو کې د یو شي د استعمال لپاره یا د یو شي د خوړلو یا د یو شي د پخولو لپاره ځینې نسخې یا لاربنووني لیکل شویدي چې هغه په (Konjunktiv I) لیکل شویدي، مثال:

Man *nehme* ein halbes Pfund Butter.	سرې د نیم پاو کوچو نه کار اخلي

⑤ له (indirekte Rede) نه په امر کولو یا احترامانه هیلي لپاره کار اخیستنه

په (indirekte Rede) کې د امر کولو لپاره له (sollen) نه کار اخیستل کیږي او د احترامانه هیلي کولو لپاره له (mögen) نه کار اخیستل کیږي. مثال:
کله چي یو پلار خپل زوی ته ووایي چي: لږ څه بیړه وکړه او یا چټك شه، نو داسي ویل کیږي:

Direkter Imperativ	Indirekter Imperativ
Der Vater fordert: „Beeil dich mal ein bisschen!“ پلار غوښتنه کوي: ته لږڅه بیړه وکړه (نیغ په نیغه د پلار امر خپل زوی ته)	Der Vater verlangte von seinem Sohn, *er solle* sich ein bisschen beeilen. پلار له خپل زوی نه وغوښتل چي هغه دي لږ څه بیړه وکړي (غیرمستقیم امر د پلار خپل زوی ته)

د (mögen) لپاره یو مثال: کله چي یو سړی له یوې ښځې نه په احترام هیله وکړي چي هغه دي لږ څه بیړه وکړي، نو داسي ویل کیږي:

Indikativ	Indirekte Rede
Ich habe zu ihr gesagt: „Sie mögen sich bitte ein bisschen beeilen.“ ما هغي ته وویل: „ تاسو لږ څه بیړه وکړئ“	Ich habe zu ihr gesagt, dass *sie* sich bitte ein bisschen beeilen *möge*. ما هغي ته وویل چي هغه دي لږ څه بیړه وکړي

⑥ له (indirekte Rede) هغه جملې چي پکې (dass) کارول کیږي

د (dass-Satz) یو مهم رول په (indirekte Rede) کې دی. (indirekte Rede) ډېر وخت په یو (dass-Satz) کې ویل کیږي. مثال:

Direkte Rede	Indirekte Rede mit einem „ dass-Satz“
Der Arbeiter sagt: „Ich muss täglich 10 Stunden arbeiten.“ کاریګر وایي: زه باید د ورځې لس ساعته کار وکړم	Der Arbeiter sagt, dass *er* täglich 10 Stunden arbeiten *müsse*. کاریګر وایي چې هغه باید د ورځې لس ساعته کار وکړي

⑦ په (indirekte Rede) کې وخت او ځای څه شان بدلیږي؟

کله چې یو څوك د یو ځای په برخه کې نن یوه خبره وکړي او دغه خبره سبا یو بل څوك له کومه بله ځایه د ده له خولې وکړي، نو څرګنده ده چې د دې دریمګړي سړي په خبره کې وخت او ځای بدل شویدی. مثال: نن له برلین نه یو سړی احوال راکوي چې نن هلته هوا ډېره توده ده. هغه وایي:

Direkte Rede	Indirekte Rede
Er sagt: „Hier in Berlin ist es heute sehr warm.“ هغه وایي: نن دلته په برلین کې هوا ډېره توده ده	Er sagte, dort in Berlin sei es gestern sehr warm gewesen. هغه وویل،هلته په برلین کې پرون هوا ډېره توده وه

څرنګه چې په پورتنۍ جمله کې لیدل کیږي، په (indirekte Rede) کې له (hier) نه (dort) او له (heute) نه (gestern) جوړ شو.

⑧ په (indirekte Rede) کې پوښتنې څه شان کیږي؟

په یوې مستقیمې جملې کې پوښتنه په اصلي جمله کې راځي، خو په (indirekte Rede) کې پوښتنه د فرعي جملې په توګه کیږي. که چېرته د پوښتنې کلمې لکه (warum, wieso, wann) ورسره وي، نو همدا پوښتنې د فرعي جملې په سر کې راځي. که چېرته د پوښتنې کلمې ورسره نه وي نو د فرعي جملې په سر کې د پوښتنې لپاره (ob) راځي. مثال: کله چې یو عکاس له یو سړي نه پوښتنه وکړي چې اجازه ده چې زه ستاسو عکس واخلم، نو دا جمله داسې ویل کیږي:

Direkte Ja-/Nein-Frage	Indirete Ja-/Nein-Frage
Der Fotograf fragt: „Darf ich Sie fotografieren?“. عکاس پوښتنه کوي: اجازه ده چې ستاسو عکس واخلم؟	Der Fotograf fragt, ob er ihn fotografieren dürfe. عکاس پوښتنه کوي چې هغه ته د عکس اخیستلو اجازه شته؟

د سوالیه کلمو سره یو مثال: کله چې یو زوی له خپل پلار نه پوښتنه کوی چې ته ولې ما په موټر کې ښوونځي ته نه بیایې؟

Direkte W-Frage	Indirekte W-Frage
Der Sohn fragt seinen Vater: „Warum willst du mich nicht in die Schule fahren? زوی له پلار نه پوښتنه کوي: ته ما ولې ښوونځي ته نه بیایې؟	Der Sohn fragt seinen Vater, warum er ihn nicht in die Schule fahren wolle. زوی له پلار نه پوښتنه کوي چې هغه ولې ښوونځي ته نه بیایي

⑨ (indirekte Rede) له (Modalverben) سره

Infinitiv	Direkte Rede	Indirekte Rede
können	Die verlorene Ware konnte nicht gefunden werden. ورك شوى جنس ونه موندل شو	Die verlorene Ware habe nicht gefunden werden können. ورك شوى جنس ونه موندل شو
dürfen	Der Bericht durfte nicht gedruckt werden. رپوټ ته د چاپ اجازه نه وه	Der Bericht habe nicht gedruckt werden dürfen. رپوټ ته د چاپ اجازه نه وه
möchten	Ich will darüber nicht sprechen. زه په دې برخه کې نه غواړم چې خبرې وکړم	Er wolle darüber nicht sprechen. هغه په دې برخه کې خبرې کول نه غواړي
sollen	Ich soll meinen Bruder vom Zug abholen. زه باید خپل ورور له اورګاډي نه راولم	Er solle seinen Bruder vom Zug abholen. هغه باید خپل ورور له اورګاډي نه راولي
wissen	Das konnte ich nicht wissen. زه په دې پوهېدی نشوم	Das habe er nicht wissen können. هغه په دې پوهېدی نشو
wollen	Ich wollte das nicht glauben. ما نه غوښتل چې په دې باور وکړم	Er habe das nicht glauben wollen. هغه نه غوښتل چې په دې باور وکړي

Die indirekte Frage غیر مستقیمه پوښتنه

(indirekte Frage) هم د (indirekte Rede) یوه برخه ده چې دا سوالیه جمله یا په (ob) شروع کیږي او یا د پوښتنو په نورو کلماتو، لکه (wann, woher, warum …) . اوس به یو څو مثالونه وګورو.

Direkte Frage	Indirekte Frage
Er fragt mich: „Kannst du kommen?“ هغه له ما نه پوښتنه کوي: ته راتلی شي؟	Er fragt mich, ob ich kommen könne. هغه له مانه پوښتنه کوي چې زه راتلی شم او که نه
Ich fragte: „Ist Ihr Vater wieder gesund? ما پوښتنه وکړه: ستاسو پلار بېرته روغ شوېدی؟	Ich fragte, ob sein Vater wieder gesund sei. ما پوښتنه وکړه چې آیا د هغه پلار بېرته روغ شوېدی او که نه؟

څنګه چې په پورتنو مثالونو کې لیدل کیږي، په مستقیمه پوښتنه کې داسې پوښتنه کیږي چې : (ته کله ځې). په غیر مستقیمې پوښتنې کې داسې پوښتنه کیږي چې: (زه کله ځم). یعني له (du) نه (ich) جوړیږي.

Übung 1: Verwandeln Sie die direkte in die indirekte Rede!

1. Der Arzt fragt den Patienten: „Wie lange haben Sie schon Kopfschmerzen?”
ډاکټر له رنځور نه پوښتنه وکړه : تاسو له کوم وخت راهیسې سرخوږی لرئ؟
Indirekte Rede: ………………………………………………………………….
2. Jemand anders fragte ihn: „Sind die Schmerzen ständig da?“
“یو بل چا له هغه نه پوښتنه وکړه: دردونه په مداوم ډول شتون لري؟
Indirekte Rede: …..…………………………………………………………… .
3. Ich fragte ihn: „Hast du auch nachts Kopfschmerzen? “
ما له هغه نه پوښتنه وکړه چې د شپې له مخې هم ستا سر خوږیږي؟
Indirekte Rede: ………………………………………………………………….
4. Der Apotheker fragte ihn: „Nehmen Sie Tabletten ein?“
درملتون والا له هغه نه پوښتنه وکړه: تاسو ګولۍ خورئ؟
Indirekte Rede: ….……………………………………………………………….
5. Ein anderer Arzt fragte ihn: „Sind die Bauchschmerzen so stark, dass
Sie es ohne Tabletten nicht aushalten?“ یو بل ډاکټر لـه رنځور نه پوښتنه وکړه چې نـس
خوږی دومره شدید دی چې تاسو بې له ګولیو طاقت نشئ کولی؟
Indirekte Rede: ………………………………………………………………….
6. Sein Kollege fragte ihn: „Wie lange müssen Sie täglich im Büro bleiben?“
د هغه همکار له هغه نه پوښتنه وکړه: تاسو هره ورځ باید څومره وخت په دفتر کې پاتې شئ؟
Indirekte Rede: ………………………………………………………………….
7. Der Direktor fragte ihn: „Möchten Sie Ihre Tätigkeit wechseln?“
مدیر له هغه نه پوښتنه وکړه: تاسو ته دا امکانات شته چې خپل کار بدل کړئ؟
Indirekte Rede: ………………………………………………………………….
8. Er gab bekannt: „Ich wohne in einer kleinen Wohnung.“
هغه معلومات وړاندې کړو: زه په وړوکي استوګنځي کې اوسېږم
Indirekte Rede: …………………………………………………...........…………
9. Sie behauptet: „Ich bin die Allerbeste in der Klasse.“
هغه ادعا کوي: زه په ټولګي کې له ټولو نه ښه یم
Indirekte Rede: …………………………………………………………….
10. Es wird behauptet: „Die Inflation wird bald überwunden sein.“
داسې ادعا کیږي: د پیسو تورم یا د پیسو کم ارزښته کېدنه به په لنډو کې له منځه تللی وي
Indirekte Rede: ………………………………………………………………
11. Der Maurer erzählt: „Bei mir ist noch niemand von der Leiter gefallen.“
ختګر وايي: زما په ځای کې هېڅ څوك تر اوسه پورې له زینې نه ندی ولېدلی
Indirekte Rede: ………………………………………………………………
12. Sein Vater erzählt: „Mein Sohn hat noch nie durchgefallen.“
د هغه پلار وايي: زما زوی هېڅکله ناکام شوی ندی
Indirekte Rede: ……………………………………………………………….

Lösungen:

1. Der Arzt fragt den Patienten, wie lange er die Kopfschmerzen schon habe.
2. Jemand anders fragte ihn, ob die Schmerzen ständig da seien?
3. Ich fragte ihn, ob er auch nachts Kopfschmerzen habe?
4. Der Apotheker fragte ihn, ob er Tabletten nehme?

5. Ein anderer Arzt fragte den Patienten, ob die Bauchschmerzen so stark seien, dass er es ohne Tabletten nicht aushalte?
6. Sein Kollege fragte ihn, wie lange er täglich im Büro bleiben müsse?
7. Der Direktor fragte ihn, ob er seine Tätigkeit wechseln möchte?
8. Er gab bekannt, er wohne in einer kleinen Wohnung.
9. Sie behauptet, sie sei die Allerbeste in der Klasse.
10. Es wird behauptet, die Inflation werde bald überwunden sein.
11. Der Maurer erzählt, bei ihm sei noch niemand von der Leiter gefallen.
12. Sein Vater erzählt, sein Sohn sei noch nie durch gefallen.

Übung 2: Verwandeln Sie die indirekte in die direkte Rede!

1. Mein Vater fragte den Lehrer, wie viele Stunden sein Sohn täglich lernen solle.
زما پلار له ښوونکي نه پوښتنه وکړه چې د هغه زوی د ورځې څو ساعته درس ولولي؟
2. Das Kind fragte seine Eltern, ob es ein Eis essen dürfe.
ماشوم له خپل مور او پلار نه پوښتنه وکړه چې هغه یو اېسکریم خوړی شي؟
3. Der Patient fragte den Arzt, ob er arbeiten dürfe.
رنځور له ډاکټر نه پوښتنه وکړه چې هغه کوی شي چې کار وکړي؟
4. Der Angeber behauptet, er könne 40 Kilometer laufen, ohne müde zu werden.
باټي وهونکی ادعا کوي چې هغه څلوېښت کیلو متره منډه وهلی شي، بې له دې چې ستړی شي5
5. Er schrie ganz laut, er habe Angst vor dem morgigen Spiel.
هغه په لوړ غږ چیغې ووهلې چې هغه له سبانۍ لوبې نه ډارېږي
6. Der Mechaniker sagte, das Auto könne nicht repariert werden.
میخانیکر وویل چې دا موټر جوړېدی نشي
7. Er sagte, der Bericht habe nicht gedruckt werden dürfen.
هغه وویل چې دا رپوټ باید چاپ شوی نه وای
8. Er sagte, er wolle nicht darüber sprechen.
هغه وویل چې هغه نه غواړي چې په برخه کې یې خبرې وکړي
9. Er meinte, dass das nicht noch einmal passieren dürfe.
هغه وویل چې داسې څه دې یو ځل بیا نه راپېښیږي
10. Der Hundebesitzer sagte, sein Hund müsse operiert werden.
د سپي خاوند وویل چې سپی یې باید عملیات شي
11. Sie wiederholte, das habe sie nicht wissen können.
هغې دا خبره تکراره کړه چې هغه په دې پوهېدی نشوه
12. Er erzählte, er habe nie mit fremden Kindern spielen dürfen.
هغه کیسه وکړه چې هغه ته اجازه نه وه چې له پردو ماشومانو سره لوبه وکړي

Lösungen:
1. Mein Vater fragte den Lehrer: „ Wie viele Stunden soll mein Sohn täglich lernen?“
2. Das Kind fragte seine Eltern: „Darf ich ein Eis essen?“
3. Der Patient fragte den Arzt: „Darf ich arbeiten?“
4. Der Angeber behauptet: „Ich kann 40 Kilometer laufen, ohne müde zu werden.“

5. Er schrie ganz laut: „Ich habe Angst vor dem morgigen Spiel."
6. Der Mechaniker sagte: „ Das Auto kann nicht repariert werden."
7. Er sagte: „Der Bericht darf nicht gedruckt werden."
8. Er sagte: „ Ich möchte nicht darüber sprechen."
9. Er meinte:„ Das darf nicht noch einmal passieren!"
10. Der Hundebesitzer sagte: „Mein Hund muss operiert werden."
11. Sie wiederholte: „Das konnte ich nicht wissen."
12. Er erzählte:„ Ich durfte nie mit fremden Kindern spielen."

Übung 3: Geben Sie die Fragesätze in der indirekten Rede wieder.

1. Sie fragte: „Was hat er gestern gegessen?" هغې وپوښتل چې: هغه پرون څه وخوړل ؟
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………
2. Er fragte mich: „Willst du um diese Zeit schlafen?"
   هغه له ما نه وپوښتل: ته غواړې چې په دغه وخت کې ویده شې؟
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………
3. Ich fragte ihn: „Wie groß bist du?" ما له هغه نه وپوښتل: ته څومره جګ یې؟
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………
4. Ein Passant fragte mich: „Können Sie mir den Weg zeigen?"
   یو لاروي له ما نه وپوښتل: تاسو ماته لار ښودلی شئ؟
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………
5. Mein Bruder fragte mich: „Welche Jacke gefällt dir besser?"
   زما ورور له ما نه وپوښتل: کومه کرتۍ ستا ډېره خوښیږي؟
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………

Lösungen:
1. Sie fragte, was er gestern gegessen habe.
2. Er fragte mich, ob ich um diese Zeit schlafen wolle.
3. Ich fragte ihn, wie groß er sei.
4. Ein Passant fragte mich, ob ich ihm den Weg zeigen könne.
5. Mein Bruder fragte mich, welche Jacke mir besser gefalle.

Übung 4: Schreiben Sie die Aufforderungen/Bitten in der indirekten Rede.

1. Der Vater sagte seinem Sohn: „Schrei nicht so laut!"
   پلار خپل زوی ته وویل: دومره په لوړ غږ چیغې مه وهه
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………
2. Der Polizist sagte uns: „Gehen Sie bitte weiter!"
   پولیس مونږ ته وویل: تاسو وړاندې ولاړ شئ
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………
3. Meine Mutter sagte mir: „Mach dir keine Sorgen!"
   زما مور ما ته وویل: ته څه غم مکوه
   Indirekte Rede: ……………………………………………………………

4. Der Hundebesitzer sagte zu den Kindern: „Fasst meinen Hund nicht an!“
د سپي خاوند ماشومانو ته وویل: زما په سپي لاس مه وهئ
Indirekte Rede: ………………………………………………………………
5. Der Polizist sagte uns: „Hier können Sie nicht stehenbleiben.“
پولیس مونږ ته وویل: تاسو دلته ودرېدلی نشئ
Indirekte Rede: ………………………………………………………………

Lösungen:
1. Der Vater sagte seinem Sohn, er solle nicht so laut schreien.
2. Der Polizist sagte uns, wir sollten weitergehen.
3. Meine Mutter sagte mir, ich solle mir keine Sorgen machen.
4. Der Hundebesitzer sagte den Kindern, sie sollten seinen Hund nicht anfassen.
5. Der Polizist sagte uns, wir könnten hier nicht stehenbleiben,

Konjunktiv II

① (Konjunktiv II) په اوسني وخت یا په (Präsens) کې

په اوسني وخت یا په حال کې لومړی د هر مصدر مطلق پخوانی وخت یا (Präteritum) جوړیږي. بیا له (Präteritum) نه (-en) هیسته کیږي، څه چې پاتې شول، له هغې سره د (Konjunktiv II) خاص توري یوځای کیږي. د (Konjunktiv I) او (Konjunktiv II) خاص توري ټول یو شان دي چې په لاندیني جدول کې لیکل شویدي:

Der Konjunktiv II im Präsens

اشخاص	Konjunktiv II خاص توري	له Präteritum نه چې (en) لیرې شي	د مصدر پاتې برخه چې له Konjunktiv توري سره یو ځای	Konjunktiv II
ich	~e	ging	ging + e	ginge
du	~est	ging	ging + est	gingest
er/sie/es	~e	ging	ging + e	ginge
wir	~en	ging	ging + en	gingen
ihr	~et	ging	ging + et	ginget
sie	~en	ging	ging + en	gingen

یادونه:
څنګه چې پورته ښکاري، (Konjunktiv II) د هر مصدر له (Präteritum) نه جوړیږي، یعني له (gehen) نه (gingen) جوړیږي. په دې وخت کې سړي داسې فکر کوي چې دا د پخواني وخت خبرې دي. خو دا د اوسنی وخت خبرې په خیالي یا ارماني جملو یا په (Konjunktiv II) کې دي. دا چې د (Konjunktiv II) پخوانی وخت څنګه جوړیږي او څه شان غوږ ته راځي، دا به له لاندیني تمرین نه وروسته وګورو.

Übungen:

1. Ich gehe nicht nach Hause. زه کور ته نه ځم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
2. Ich schlafe heute Nacht zu Hause. زه نن شپه په کور کې ویده کېږم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
3. Du bist so nett. ته ډېر مهربان يې
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
4. Das weiß ich nicht. زه په دې نپوهېږم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
5. Es scheint so. دا داسې ښکاري
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
6. Sie schreibt einen Brief. هغه يو ليك ليکي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
7. Ich laufe nicht weg. زه نه تښتم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
8. Das gefällt mir nicht. دا مې نه خوښيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
9. Es fängt um 7 Uhr an. دا په اوه بجو پيل کيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich ginge nicht nach Hause. (کوم ځوك وايي چې) زه کور ته نه ځم
2. Ich schliefe heute Nacht zu Hause. (کوم ځوك وايي چې) زه نن شپه په کور کې ویده کېږم
3. Du wärest so nett. (کوم ځوك چې) ته ډېر مهربان يې
4. Das wüsste ich nicht. (کوم ځوك وايي چې) زه په دې نپوهېږم
5. Es schiene so. (کوم ځوك وايي چې) دا داسې ښکاري
6. Sie schriebe einen Brief. (کوم ځوك چې) هغې به يو ليك ليکي
7. Ich liefe nicht weg. (کوم ځوك وايي چې) زه نه تښتم
8. Das gefiele mir nicht. (کوم ځوك وايي چې) دا زما نه خوښيږي
9. Es finge um 7 Uhr an. (کوم ځوك وايي چې) دا په اوه بجو پيل کيږي

هغه څه چې په دې ټولو لاندې تمرينونو کې په (Konjunktiv II) کې ليکل شويدي، هغه د غږېدونکي د سترګو ليدلو حال، يا پخپل غوږ اورېدلو حال ندی، بلکې دا خبره د کوم بل چا خبره ده چې کوم چا اورېدلې ده. کېدی شي چې دا خبره ريښتيا وي او يا به ريښتيا نه وي.

② (Konjunktiv II) په پخواني وخت کې

څنګه چې مو پورته د پخواني وخت په جوړولو کې وليدل چې په (Konjunktiv I) کې تش يو پخوانی وخت دی، نو د (Konjunktiv II) پخوانی وخت هم تش يو دی او نه درې. د (Konjunktiv II) د پخواني وخت جوړول ورته والی لري د (Perfekt) له جوړولوسره. نو له دې کبله کله چې سړی د يو مصدر د (Konjunktiv II) پخوانی وخت جوړوي، نو اسانه به دا وي چې لومړی د دې مصدر د واقعي نړۍ يا (Indikativ) نږدې پخوانی وخت يا (Perfekt) جوړ کړي، مثال: د (sagen) نږدې پخواني وخت يا (Perfekt) لپاره وايو: (ich habe gesagt). د (kommen) د (Perfekt) لپاره وايو: (ich bin

(gekommen. د (Konjunktiv II) د پخواني وخت په جوړولو کې تش د (habe) په ځای ویل کیږي:
(hätte) او د (bin) په ځای ویل کیږي: (wäre) . دا په دې مانا چې دلته تش مرستندوی فعلونه یا
(Hilfsverben) چې هغه (haben + sein) دي، بدلیږي. دا مطلب په جملو کې وګورو.

Der Konjunktiv in der Vergangenheit

	Indikativ, Perfekt			Konjunktiv II, Vergangenheit		
ich	habe	gesagt	ما وویل	hätte	gesagt	ما به ویلي وي
	bin	gekommen	زه راغلی یم	wäre	gekommen	زه به راغلی وم
du	hast	gesagt	تا وویل	hättest	gesagt	تا به ویلي وي
	bist	gekommen	ته راغلی یې	wärest	gekommen	ته به راغلی وې
er	hat	gesagt	هغه وویل	hätte	gesagt	هغه به ویلي وي
	ist	gekommen	هغه راغلی دی	wäre	gekommen	هغه به راغلی وي
wir	haben	gesagt	موږ ویلي دي	hätten	gesagt	موږ به ویلي وي
	sind	gekommen	موږ راغلي یو	wären	gekommen	موږ به راغلي وو
ihr	habt	gesagt	تاسو ویلي دي	hättet	gesagt	تاسو به ویلي وي
	seid	gekommen	تاسو راغلي یاست	wäret	gekommen	تاسو به راغلي واست
sie	haben	gesagt	هغوی ویلي دي	hätten	gesagt	هغوی به ویلي وي
	sind	gekommen	هغوی راغلي دي	wären	gekommen	هغوی به راغلي وي

څنګه چې لیدل کیږي، د (Konjunktiv II) د پخواني وخت د جوړولو کمال ټول په دې کې دی چې
(haben + sein) د (Konjunktiv II) په ډول بدلیږي او بیا ګردانیږي.

Übungen:

1. Ich bin heute nicht nach Hause gegangen. زه نن کور ته ولاړ نشوم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
2. Ich habe heute Nacht zu Hause geschlafen. زه نن شپه په کور کې ویده شوم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
3. Du bist so nett gewesen. ته ډېر مهربان وې
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
4. Das habe ich nicht gewusst. زه په دې نه پوهېدم، زه په دې پوه نه وم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
5. Es schien so. دا داسې ښکارېدو
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
6. Sie hat einen Brief geschrieben. هغې یو لیك ولیکو
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
7. Ich bin nicht weggelaufen. زه ونه تښتېدلم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
8. Das hat mir nicht gefallen. دا مې خوښ نه شو
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
9. Es hat um 7 Uhr angefangen. دا په اوه بجو پیل شو
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………

Lösungen: (د دې ټولو جملو پیل په دې ډول دی چې: (داسې ویل کیږي چې …)

1. Ich wäre heute nicht nach Hause gegangen. زه به نن کور ته نه یم تللی
2. Ich hätte heute Nacht zu Hause geschlafen. ما به نن شپه په کور کې خوب کړی وي

3. Du wärest so nett gewesen. ته ډېر مهربانه وې
4. Das hätte ich nicht gewusst. زه په دې نه پوهېدم
5. Es hätte so geschienen. دا داسې ښکارېدو
6. Sie hätte einen Brief geschrieben. هغې به یو لیك لیکلی وی
7. Ich wäre nicht weggelaufen. زه نه وم تښتېدلی
8. Das hätte mir nicht gefallen. دا به زما نه و خوښ شوی
9. Es hätte um 7 Uhr angefangen. دا په اوه بجو پیل شوی و

(Modalverben) له (Konjunktiv II) سره

Infinitiv	Präteritum	Konj. II	ich / er/sie/es	du	wir / sie/Sie	ihr
dürfen	durften	dürften	dürfte	dürftest	dürften	dürftet
können	konnten	könnten	könnte	könntest	könnten	könntet
mögen	mochten	möchten	möchte	möchtest	möchten	möchtet
müssen	mussten	müssten	müsste	müsstest	müssten	müsstet
sollen	sollten	sollten	sollte	solltest	sollten	solltet
wollen	wollten	wollten	wollte	wolltest	wollten	wolltet

څنګه چې لیدل کیږي (wollen + sollen) د (o) په سر په (Konjunktiv II) کې دوه ټکي نه راځي، یعني په (Umlaut) نه بدلیږي.

Übungen:

1. Ich soll morgen kommen. زه باید سبا راشم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
2. Kannst du mir morgen helfen? ته له ما سره سبا مرسته کولی شې؟
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
3. Ja, ich kann dir auch übermorgen helfen. هو، زه له تا سره بل سبا هم مرسته کولی شم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
4. Er muss nächste Woche gehen. هغه باید راتلونکې اونۍ ولاړ شي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
5. Der Arzt muss in einer Stunde den Mann operieren.
   ډاکټر باید په یو ساعت کې دا سړی عملیات کړي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
6. Du darfst heute früher nach Hause gehen. تا ته اجازه ده چې نن وختې کور ته ولاړ شې
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
7. Ihr sollt heute eure Hausaufgaben machen. تاسو باید نن خپله کورنۍ وظیفه وکړئ
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
8. Wir können heute unsere Hausaufgabe machen, aber wir wollen nicht.
   مونږ کوی شو چې نن خپله کورنۍ وظیفه وکړو، خو مونږ نه غواړو
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
9. Sie wollen heute Nachmittag einkaufen gehen.
   هغوی غواړي چې نن ماسپښین سودا اخیستلو ته ولاړ شي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………

10. Wir müssen morgen zeitig aufstehen. مونږ باید سبا د وخته له خوبه راجګ شو
Konjunktiv II: ……………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich sollte morgen kommen. ماته داسي وويل شول چي زه باید سبا راشم
2. Könntest du mir morgen helfen? ته به سبا له ما سره مرسته وکړی شې؟
3. Ich könnte dir auch übermorgen helfen. زه به بل سبا هم له تا سره مرسته وکړی شم
4. Er müsste nächste Woche gehen. هغه باید په راتلونکې اونی کې ولاړ شي
5. Der Arzt müsste in einer Stunde den Mann operieren.
ډاکټر باید په یو ساعت کې ددا سړی عملیات کړي
6. Du dürftest heute früher nach Hause gehen.
تا ته به اجازه وي چي نن وخته کور ته ولاړ شي
7. Ihr solltet heute eure Hausaufgaben machen. تاسو باید نن خپله کورنی وظیفه وکړئ
8. Wir könnten heute unsere Hausaufgaben machen, aber wir wollen nicht.
مونږ به وکولی شو چي نن خپله کورنی وظیفه وکړو، خو دا مونږ نه غواړو
9. Sie wollten nachher einkaufen gehen. هغوی غوښتل چي ورروسته سودا اخیستلو ته ولاړ شي
10. Wir müssten morgen zeitig aufstehen. مونږ ته لازمه ده چي سبا د وخته له خوبه راجګ شو

د (Modalverben) د (Konjunktiv II) د پخواني وخت جوړولو لار

د (Konjunktiv II) د (Modalverb) د پخواني وخت د جوړولو لپاره د (haben) فعل د (Konjunktiv II) په بڼه ګردانیږي او یو بل فعل له (Modalverb) سره یوځای کیږي. (Modalverb) بیا د جملي په پای کې راځي، په لاندې ډول:

hätten	+	Infinitiv	+	Modalverb im Infinitiv

	Position 1	Verb 1	Mittelfeld	Infinitiv	Modalverb im Infinitiv
Präteritum	mein Vater	musste	gestern	arbeiten	
Perfekt	mein Vater	hat	gestern	arbeiten	müssen
Konj.II mit Modalverb	mein Vater	hätte	gestern	arbeiten	müssen
Präteritum	mein Vater	durfte	nach Berlin		fahren
Perfekt	mein Vater	hat	nach Berlin	fahren	dürfen
Konj.II mit Modalverb	mein Vater	hätte	nach Berlin	fahren	dürfen

پاملرنه	د (Konjunktiv II) جملي د واقعي جملو یا (Indikativ) برعکس یا سرچپه حالت ښکاره کوي، دا په دې مانا چي کوم شی چي په واقعیت کې شوی دی، نو په (Konjunktiv II) کې هغه شی هیڅ ندی شوی. دا مطلب به په لاندینوجملو کې وګورو:

Indikativ	Konjunktiv
Mein Vater hat gestern arbeiten müssen. زما پلار پرون مجبور و چې کار وکړي (یعني پرون یې کار وکړو)	Mein Vater hätte gestern arbeiten müssen. زما پلار باید پرون کار کړی وای (یعني دا چې پرون یې کار ونکړو)

Übungen:

1. Ich konnte dir gestern gar nicht helfen. پرون ما له تا سره هيڅ مرسته نشوه کولی
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
2. Du durftest gestern eine Stunde früher nach Hause gehen.
   پرون تا ته اجازه وشوه چې يو ساعت د وخته کور ته ولاړ شې
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
3. Er konnte letzte Woche einkaufen gehen.
   هغه تېره اونۍ کوی شول چې سودا اخیستلو ته ولاړ شي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
4. Wir hatten dich gestern bei der Arbeit nicht stören dürfen.
   مونږ ته پرون اجازه نه وه چې په کار کې ستا مزاحمت وکړو
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
5. Vor zwei Monaten durfte ich es euch gar nicht sagen.
   دوه میاشتې دمخه ما ته هيڅ اجازه نه وه چې تاسو ته يې ووايم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
6. Das Fußballspiel konntet ihr gestern gar nicht sehen.
   د فوټبال لوبه پرون تاسو هيڅ نشوه ليدلی
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
7. Letzte Woche hat er hier bleiben können, diese Woche aber nicht.
   تېره اونۍ هغه وکولی شو چې دلته پاتې شي، خو دا اونۍ نه
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
8. Vorgestern hatte ich mit dir gar nicht streiten wollen.
   وړمه ورځ ما هيڅ نه غوښتل چې له تا سره شخړه وکړم
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
9. Bis vor kurzem durften sie uns nicht anrufen.
   تر لنډ وخت مخکې پورې هغوی ته اجازه نه وه چې مونږ ته ټيلفون وکړي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
10. Unsere Gäste haben gestern sehr lange auf das Essen warten müssen.
    زمونږ مېلمنو پرون مجبوراً ډېر وخت ډوډۍ ته انتظار وويست
    Konjunktiv II: ……………………………………………………………
11. Der Arzt hatte gestern unbedingt zu dem Patienten gemusst.
    پرون ډاکټر مجبور و چې هرومرو رنځور ته ولاړ شي
    Konjunktiv II: ……………………………………………………………
12. Vor 5 Jahren hatte ich es gekonnt. پنځه کاله مخکې ما دا کوی شو
    Konjunktiv II: ……………………………………………………………
13. Bis vor einem Jahr hatten die Kinder nicht ins Kino gehen dürfen.
    تر يو کال مخکې پورې ماشومانو ته اجازه نه وه چې سينما ته ولاړ شي
    Konjunktiv II: ……………………………………………………………

14. Wir hatten in seiner Gegenwart nie reden dürfen.
مونږ ته هېڅکله اجازه نه وه چي د هغه په حضور کي خبري وکړو
Konjunktiv II: ……………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich hätte dir gestern gar nicht helfen können. پرون ما له تا سره هېڅ مرسته کوی نشوه
(مطلب دا چي که ما له تا سره مرسته کول غوښتل او که نه غوښتل، خو مرسته مي نشوه کولی)
2. Du hättest gestern eine Stunde früher nach Hause gehen dürfen.
پرون تا ته اجازه وه چي يو ساعت د وخته کور ته تللی وای (خو ته بيا هم ولاړ نشوي)
3. Er hätte letzte Woche einkaufen gehen können.
هغه تېره اونی کولای شول چي سودا اخيستلو ته ولاړ شي (خو هغه دي سره سره ولاړ نشو)
4. Wir hätten dich gestern bei der Arbeit nicht stören dürfen.
ښه به دا وای چي پرون مونږ په کار کي ستا مزاحمت نه وای کړی (خو بيا هم مزاحمت مو وکړو)
5. Vor zwei Monaten hätte ich es euch gar nicht sagen dürfen.
دوه مياشتي دمخه ما ته هېڅ اجازه نه وه چي تاسو ته يي ووايم (خو اوس اجازه ده)
6. Das Fußballspiel hättet ihr gestern gar nicht sehen können.
د فوټبال لوبه پرون تاسو هېڅ نشوه ليدلی (که هرڅومره خپله وسه مو هم کړي وای، ګټه يي نکوله)
7. Letzte Woche hätte er hier bleiben können, diese Woche aber nicht.
تېره اونی هغه دلته پاتي کېدی شو، خو دا اونی نه (خو هغه پاتي نشو)
8. Vorgestern hätte ich mit dir gar nicht streiten wollen.
وړمه ورځ ما هېڅ نه غوښتل چي له تا سره شخړه وکړم (خو شخړه بيا هم وشوه)
9. Bis vor kurzem hätten sie uns nicht anrufen dürfen.
تر لنډ وخت مخکي پوري هغوی ته اجازه نه وه چي مونږ ته ټېلفون وکړي (خو اوس اجازه ده)
10. Unsere Gäste hätten gestern sehr lange auf das Essen warten müssen.
زمونږ مېلمنو بايد پرون ډوډۍ ته ډېر وخت انتظار وېستلی وای (خو وېي نه وېست)
11. Der Arzt hätte gestern unbedingt zu dem Patienten gemusst.
پرون ډاکټر هرومرو رنځور ته بايد تللی وای (خو ولاړ نشو)
12. Vor 5 Jahren hätte ich es gekonnt. پنځه کاله مخکي ما به دا کوی شو (خو اوس نشم کولی)
13. Bis vor einem Jahr hätten die Kinder nicht ins Kino gehen dürfen.
تر يو کال مخکي پوري ماشومانو ته اجازه نه وه چي سينما ته تللي وای (خو اوس اجازه ده)
14. Wir hätten in seiner Gegenwart nie reden dürfen.
مونږ ته هېڅکله اجازه نه وه چي د هغه په حضور کي مو خبري کړي وای (خو اوس اجازه ده)

Konjunktiv II und Passiv

Konjunktiv II der Gegenwart plus Passiv (= würde + Partizip II)

	Indikativ	Konjunktiv II würde + Partizip
Aktivsatz	Der Lehrer korrigiert bald den Aufsatz. ښوونکی په لنډو کي مقاله اصلاح کوي	

Passivsatz	Der Aufsatz wird bald korrigiert. مقاله په دې لنډو کې اصلاح کيږي	Der Aufsatz würde bald korrigiert. مقاله به په لنډو کې اصلاح شي
Aktivsatz	Der Mann schließt jetzt den Laden. دا سړی اوس هټۍ تړي	
Passivsatz	Der Laden wird jetzt geschlossen. هټۍ اوس تړل کيږي	Der Laden würde jetzt geschlossen . هټۍ به اوس وتړل شي

Übungen:

1. Das Auto wird nächste Woche repariert. دا موټر په راتلونکې اونۍ کې جوړيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
2. Die Banane wird heute gegessen. دا کيله نن خوړل کيږي
   Konjunktiv II:
3. Die Häuser werden erst nächstes Jahr gebaut. کورونه په راتلونکي کال کې جوړيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
4. Ihr werdet in einer Stunde vom Minister persönlich begrüßt.
   تاسو ته په يو ساعت کې شخصاً د وزير له خوا ستړي مشي ويل کيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
5. Wir werden von allen Seiten beschimpft. مونږ ته له هرې خوا نه بدې ردې ويل کيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
6. Du wirst von deinem Vater finanziell unterstützt.
   له تا سره ستا د پلار له خوا مالي مرسته کيږي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………
7. Wegen ihrer Verbrechen werden sie von allen gehasst.
   د هغوی د جنايت په وجه له هغوی نه د ټولو کرکه راځي
   Konjunktiv II: ……………………………………………………………

Lösungen:

له لاندې جملو نه دې دا مانا واخيستل شي چې دا کومه مطلقه ادعا نده او کوم ثبوت ورته هم نشته چې دا به همداسې وي، بلکې دا مانا دې ترېنه واخيستل شي چې: داسې ويل کيږي چې ...

1. Das Auto würde nächste Woche repariert. دا موټر به راتلونکې اونۍ کې جوړ شي
2. Die Banane würde heute gegessen. دا کېله به نن وخوړل شي
3. Die Häuser würden erst nächstes Jahr gebaut.
   کورونه به په راتلونکي کال کې جوړ شي
4. Ihr würdet in einer Stunde vom Minister persönlich begrüßt.
   تاسو ته به په يو ساعت کې شخصاً د وزير له خوا ستړي مشي وويل شي
5. Wir würden von allen Seiten beschimpft. مونږ ته به له هرې خوا نه بدې ردې ويل کيږي
6. Du würdest von deinem Vater finanziell unterstützt.
   له تا سره به ستا د پلار له خوا مالي مرسته کيږي
7. Wegen ihrer Verbrechen würden sie von allen gehasst.
   د هغوی د جنايت په وجه به له هغوی نه له ټولو کرکه وشي

Konjunktiv II der Vergangenheit plus Passiv
(= wären + Partizip II + worden)

	Indikativ	Konjunktiv II wäre + Partizip II + worden
Aktivsatz	Er reparierte gestern das Auto. هغه پرون موټر جوړ کړو	
Passivsatz	Das Auto wurde gestern repariert. موټر پرون جوړ کړی شو	Das Auto wäre gestern repariert worden. موټر به پرون جوړ کړی شوی وی
Aktivsatz	Er hat den Schlüssel gefunden. هغه کیلي پیدا کړه	
Passivsatz	Der Schlüssel ist gefunden worden. کیلي پیدا شوه	Der Schlüssel wäre gefunden worden. کیلي به پیدا شوې وی

Übungen:

1. Das Buch ist von allen Schülern gelesen worden.
دا کتاب د ټولو زده کوونکو له خوا لوستل شوی دی
Konjunktiv II: ....
2. Der alte Baum ist gestern gefällt worden. زړه ونه پرون وهل شوې ده
Konjunktiv II: ....
3. Der Patient ist operiert worden. رنځور عملیات شوی دی
Konjunktiv II: ....
4. Die Tür ist nicht geöffnet worden. دروازه پرانیستل شوې نده
Konjunktiv II: ....
5. Der Aufsatz ist gestern vom Lehrer korrigiert worden.
دا مقاله پرون د ښوونکي له خوا اصلاح شوې ده
Konjunktiv II: ....
6. Der verlorene Schlüssel ist vorgestern gefunden worden.
ورکه شوې کیلي ورمه ورځ پیدا شوې ده
Konjunktiv II: ....
7. Wir sind vor 10 Jahren in der Wüste entführt worden.
لس کاله مخکي مونږ په دښته کي تښتول شوي وو
Konjunktiv II: ....
8. Ihr seid bei der Demonstration von der Polizei geschlagen worden.
په لاریون کي تاسو د پولیسو له خوا وهل شوي یاست
Konjunktiv II: ....
9. Du bist zum Glück nicht von dem Auto angefahren worden.
له نیکه مرغه ته موټر ونه وهلې، موټر په تا ونه لګېدو
Konjunktiv II: ....

10. Du bist von dem Autohändler betrogen worden.
ته د موټر خرڅوونکي له خوا غولول شوی يې
Konjunktiv II: ……………………………………………………………

Lösungen:

1. Das Buch wäre von allen Schülern gelesen worden.
(داسي ويل کيږي، اورېدل کيږي چي) دا کتاب د ټولو زده کوونکو له خوا لوستل شوی دی
2. Der alte Baum sei gestern gefällt worden. (ويل کيږي چي) زړه ونه پرون وهل شوې ده
3. Der Patient wäre operiert worden. (ويل کيږي چي) رنځور عمليات شوی دی
4. Die Tür wäre nicht geöffnet worden. (ويل کيږي چي) دروازه پرانيستل شوې نه وه
5. Der Aufsatz wäre gestern vom Lehrer korrigiert worden.
(ويل کيږي چي) دا مقاله پرون د ښوونکي له خوا اصلاح شوې وه
6. Der verlorene Schlüssel wäre vorgestern gefunden worden.
(ويل کيږي چي) ورکه شوې کيلي ورمه ورځ پيدا شوې وه
7. Wir wären vor 10 Jahren in der Wüste entführt worden.
(ويل کيږي چي) لس کاله مخکي مونږ په دښته کي تښتول شوي وو
8. Ihr wäret bei der Demonstration von der Polizei geschlagen worden.
(ويل کيږي چي) د لاريون په وخت کي تاسو د پوليسو له خوا وهل شوي واست
9. Zum Glück wärest du von dem Auto nicht angefahren worden.
(ويل کيږي چي) له نېکه مرغه ته د موټر له خوا ونه وهل شوی، موټر په تا ونه لګېدو
10. Du wärest von dem Autohändler betrogen worden.
(ويل کيږي چي) ته د موټر خرڅوونکي له خوا غولول شوی وې

(Konjunktiv II) له غيرمنظم او يا (starke Verben) سره

څنګه چي په لومړی برخه کي ليکل شويدي، (Konjunktiv II) له مطلق تېر وخت يا (Präteritum) نه جوړيږي. کله چي د يو فعل دوهم توری په (Präteritum) کي (a, o, u) وي، نو په دې تورو باندي په (Konjunktiv II) کي دوه ټکي اېښودل کيږي، يعني (Umlaut) پرې راځي، يعني دا توري په (ä,ö, ü) بدليږي. مثال:

Infinitiv	Präteritum	Konjunktiv II
kommen	er kam	er käme
singen	er sang	er sänge
liegen	er lag	er läge
werden	er wurde	er würde
sein	er war	er wäre
haben	er hatte	er hätte
wissen	er wusste	er wüsste
müssen	er musste	er müsste

استثنا	ځيني فعلونه شته چي د هغوی په (Präteritum) کي (a) راځي خو په (Konjunktiv II) کي د (ä) په ځای (ü) او يا بل څه راځي چي په لانديني جدول کي ليکل شوي دي:

Infinitiv	Präteritum	Konjunktiv II
werfen	er warf	er würfe
verderben	er verdarb	er verdürbe
sterben	er starb	er stürbe
helfen	er half	er hülfe
empfehlen	er empfahl	er empföhle
beginnen	er begann	er begänne/begönne
befehlen	er befahl	er befähle/beföhle
beginnen	er begann	er begänne/begönne
stehen	er stand	er stünde/er stände
gewinnen	er gewann	er gewönne/gewänne
gelten	er galt	er gölte (selten)/gälte
brennen	er brannte	er brennte

Übungen:

1. Er kommt mogen auf jeden Fall ins Stadion. هغه سبا هرومرو لوبغالي ته راځي
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
2. Du hast ein wunderschönes Schloss gekauft. تا يوه ښايسته مانۍ په بيه واخيستله
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
3. Du weißt darüber ganz genau Bescheid. ته په دي برخه كي ډېر ښه خبر يي
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
4. Er glaubt, für ihn liegt das Geld auf der Straße.
   هغه گمان كوي چي د هغه لپاره پيسي د سرك په سر پرتي دي
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
5. Der Bäcker backt ein weißes Brot. نانبای يوه سپينه ډوډۍ پخوي
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
6. Vor allem die Nachtigall singt sehr schön. په تېره بيا بلبله ډېرې ښكلي سندرې وايي
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
7. Ihr glaubt, ihr werdet gesund. تاسو فكر كوئ چي تاسو به روغ شئ
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
8. Wir sind gutgläubige Menschen. مونږ خوش باوره انسانان يو
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
9. Ich muss noch einmal nach Hause gehen. زه بايد يو ځل بيا كور ته ولاړ شم
   Konjunktiv II: ………………………………………………………………
10. Die Polizei wirft dich bald ins Gefängnis. پوليس تا په دي لنډو كي په زندان كي اچوي

Lösungen:

1. Er käme morgen auf jeden Fall ins Stadion.
   (ويل كيږي چي) هغه سبا هرومرو لوبغالي ته راځي
2. Du hättest ein wunderschönes Schloss gekauft.
   (ويل كيږي چي) تا يوه ډېره ښايسته مانۍ په بيه اخيستي ده

3. Du wüsstest darüber ganz genau Bescheid.

(ویل کیږي چې) ته په دې برخه کې ډېر ښه خبر یې

4. Er glaubt, für ihn läge das Geld auf der Straße.

هغه فکر کوي چې د هغه لپاره به پیسې د سړك په سر پرتې وي

5. Der Bäcker bücke ein weißes Brot. (ویل کیږي چې) نانبای یوه سپینه ډوډی پخوي

6. Vor allem die Nachtigall sänge sehr schön. (ویل کیږي چې) په تېره بیا بلبله ډېرې ښکلې سندرې وایي

7. Ihr glaubt, ihr würdet gesund. (داسې ویل کیږي چې) تاسو فکر کوئ چې تاسو به روغ شئ

8. Wir wären gutgläubige Menschen. (ویل کیږي چې) مونږ خو ش باوره انسانان یو

9. Ich müsste noch einmal nach Hause gehen.

(دا مجبوریت دی چې) زه باید یو ځل بیا کور ته ولاړ شم

10. Die Polizei würfe dich bald ins Gefängnis.

(داسې ویل کیږي چې) پولیس به تا په دې لنډو کې په زندان کې وغورځوي

Bildung des Konjunktivs II mit dem Hilfsverb „würden"

د (Konjunktiv II) په جوړولو کې کله چې د یو فعل (Indikativ) او (Konjunktiv II) یو شان وي نو سړی پرې نشي پوهېدی چې دا (Indikativ) جمله ده او که (Konjunktiv II) . نو له دې کبله بیا له (würden) نه کار اخیستل کیږي. مثال: د (kaufen) یعني په بیه اخیستل (Konjunktiv II) کیږي: (er kaufte) . په عین وخت کې (kaufte) د (kaufen) د فعل مطلق پخوانی وخت یا (Präteritum) هم دی. د (er kaufte) مانا ده : (هغه یو شی په بیه واخیستو). خو د (Konjunktiv II) مطلب دا دی چې هغه یو شی په بیه اخیستی ندی، هغه به یې په بیه واخلي، که چېرته ....

نو د دې لپاره چې د (Konjunktiv II) او (Indikativ) توپیر وشي، نو په (Konjunktiv II) کې له (würde) نه کار اخیستل کیږي او ویل کیږي: (Er würde kaufen) چې مانا یې ده: (هغه به یو شی په بیه واخلي، که چېرته...) . اوس به لاندینی جدول وګورو:

	Futur Konjunktiv II	کله چې Indikativ او Konjunktiv II یو شان وي، نو würde کارول کیږي
ich	werde gesagt haben werde gegangen sein	würde gesagt haben würde gegangen sein
du	werdest gesagt haben werdest gegangen sein	werdest gesagt haben werdest gegangen sein
er, sie, es	werde gesagt haben werde gegangen sein	werde gesagt haben werde gegangen sein
wir	werden gesagt haben werden gegangen sein	würden gesagt haben würden gegangen sein
ihr	werdet gesagt haben werdet gegangen sein	würdet gesagt haben würdet gegangen sein
sie	werden gesagt haben werden gegangen sein	würden gesagt haben würden gegangen sein
Sie	werden gesagt haben werden gegangen sein	würden gesagt haben würden gegangen sein

Übungen:

Bilden Sie Sätze im Konjunktiv I, Futur I und Futur II

1. Du wirst morgen freudig nach Hause laufen. ته به سبا په خوشحالۍ کور ته ولاړ شي
   Konjunktiv: Er sagte, dass du……………………………………………
2. Du wirst morgen wieder zurückgekommen sein. ته به سبا بېرته راغلی يې
   Konjunktiv: Er sagte, dass du ……………………………………………
3. Der Rasen wird morgen gedüngt werden. کبلې ته به سبا سره واچول شي
   Konjunktiv: Er sagte, ……………………………………………………
4. Der Rasen wird morgen gemäht worden sein. کبله به سبا رېبل شوې وي
   Konjunktiv: Er sagte, dass ……………………………………………
5. Wir werden morgen viel Glück haben. زمونږ به سبا ډېره طالع وي
   Konjunktiv: Er sagte, dass ……………………………………………
6. Wir werden morgen viel Glück gehabt haben. مونږ به سبا ډېره طالع درلودلې وي
   Konjunktiv: Er sagte, das wir …………………………………………..
7. Das werde ich morgen bestimmt vergessen. دا به سبا زما هرومرو هېر شي
   Konjunktiv: Das ………………………………………………
8. Das werde ich morgen bestimmt vergessen haben. سبا به دا هرومرو زما هېر شوي وي
   Konjunktiv: Das ………………………………………………
9. Ihr werdet dort bestimmt krank werden. تاسو به هلته هرومرو ناروغه شئ
   Konjunktiv: Ihr ……………………………………………………
10. Ihr werdet morgen dort bestimmt krank geworden sein.
    تاسو به سبا هلته هرومرو ناروغه شوي یاست
    Konjunktiv: Ihr …………………………………………………

Lösungen:

1. Er sagte, dass du morgen freudig nach Hause laufen werdest.
   هغه وويل چې ته به سبا په خوشحالۍ کور ته ولاړ شي
2. Er sagte, dass du morgen wieder zurückgekommen sein werdest.
   هغه وويل چې ته به سبا بېرته راغلی واوسې
3. Er sagte, dass der Rasen morgen gedüngt werden werde.
   هغه وويل چې سبا به کبلې ته سره واچول شي
4. Er sagte, dass der Rasen morgen gemäht worden sein werde.
   هغه وويل چې سبا به کبله رېبل شوې واوسي
5. Er sagte, dass wir morgen viel Glück haben würden.
   هغه وويل چې سبا به زمونږ ډېره طالع وي
6. Er sagte, dass wird morgen viel Glück gehabt haben würden.
   هغه وويل چې سبا به مونږ ډېره طالع درلودلې وي
7. Das würde ich morgen bestimmt vergessen.
   (داسې ښکاري چې) سبا به دا زما هرو مرو هېر شي
8. Das würde ich morgen bestimmt vergessen haben.
   (داسې ښکاري چې) دا به سبا زما هرومرو هېر شوي وي

9. Ihr würdet dort bestimmt krank werden.
(داسې په نظر کې راځي چې) تاسو به هلته هرومرو ناروغه شئ
10. Ihr würdet morgen dort bestimmt krank geworden sein.
(داسې په نظر کې راځي چې) تاسو به سبا هلته هرومرو ناروغه شوي یاست

Übungen:

1. Wenn du eines Tages in Deutschland bist, lernst du sehr schnell Deutsch.
که ته په کومه ورځ جرمني کې واوسې، نو ته ډېر ژر جرمني ژبه زده کوې
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
2. Wenn ich Lust habe, arbeite ich sehr gerne. که زما زړه وي، نو ډېر په مینه کار کوم
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
3. Wir essen niemals verdorbene Lebensmittel.
مونږ هېڅکله خوسا شوي خوراکي توکي نه خورو
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
4. Ihr bezahlt morgen fünf Euro statt zehn Euro.
سبا تاسو د لس یورو په ځای پنځه یورو ورکوئ
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
5. Du putzt den Boden nicht richtig. ته مځکه سمه نه پاکوې
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
6. Bei dieser Arbeit verdienen sie sehr wenig Geld.
هغوی په دې کار کې ډېرې لږې پیسې ګټي
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
7. Du redest viel zu viel. ته له حده ډېرې خبرې کوې
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
8. Heute schneit es nicht mehr. نن نوره واوره نه وریږي
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
9. Morgen regnet und hagelt es überall. سبا هره خوا باران او ږلۍ وریږي
Konjunktiv II: ………………………………………………………………
10. Wir backen morgen ein leckeres Brot. مونږ سبا یوه خوندوره ډوډۍ پخوو
Konjunktiv II: ………………………………………………………………

Lösungen:

1. Wenn du eines Tages in Deutschland bist, würdest du sehr schnell Deutsch lernen. که ته کومه ورځ په جرمني کې واوسې، نو ته به ډېر ژر جرمني ژبه زده کړې (دا یو عام اټکل دی، نه کومه سل په سلو کې خبره ده)
2. Wenn ich Lust habe, würde ich sehr gerne arbeiten.
که زما زړه وي، نو ډېر په مینه به کار وکړم (خو داسې لا تر اوسه پورې ندي شوي)
3. Wir würden niemals verdorbene Lebensmittel essen.
مونږ به هېڅکله خوسا شوي خوراکي توکي ونه خورو (ځکه چې داسې کار څوك نه کوي)
4. Ihr würdet morgen fünf Euro statt zehn Euro bezahlen.
(داسې ویل کیږي چې) سبا به تاسو د لس یورو په ځای پنځه یورو ورکړئ
5. Du würdest den Boden nicht richtig putzen. (داسې ویل کیږي چې) ته مځکه سمه نه پاکوې

6. Bei dieser Arbeit würden sie sehr wenig Geld verdienen.
(داسې ویل کیږي چې) هغوی په دې کار کې ډېرې لږې پیسې ګټې
7. Du würdest viel zu viel reden. (داسې ویل کیږي چې) ته له حده ډېرې خبرې کوې
8. Heute würde es nicht mehr schneien. (داسې ویل کیږي چې) نن به نوره واوره ونه وریږي
9. Morgen würde es überall regnen und hageln.
(داسې ویل کیږي چې) سبا به هره خوا باران او ږلۍ ووریږي
10. Wir würden morgen ein leckeres Brot backen.
(که هرڅه له پلان سره سم وشي، نو) مونږ به سبا یوه خوندوره ډوډۍ پخه کړو

له (Konjunktiv II) نه په کومو حالاتو کې کار اخیستل کیږي؟

په پورتنیو پانو کې مو تش وچ ګرامر ولوست. اوس به راشو له (Konjunktiv II) نه خوند اخیستلو ته. څنګه چې په لومړۍ برخه کې یاده شوه، (Konjunktiv) د ټول ګرامر خوږه او په زړه پورې برخه ده. نو اوس به د (Konjunktiv II) ښایسته برخه وپیژنو.

کله چې مونږ (Konjunktiv II) ته راشو، نو د واقعیت له نړیه وځو او غیر واقعي نړۍ ته ورتېرېږو. د غیرواقعي نړۍ نه مطلب دا دی چې خیالونه او تصورونه، هیلې او خوبونه، ارمانونه او دعاګانې په (Konjunktiv II) کې بیانیږي. له بلې خوا برعکس هم کېدی شي چې لکه د خوب په شان یوه کېدونکي خبره یوناڅاپه نه کېدونکي شي. کله کله د یو خیال د رینتیا کېدو لپاره یو شرط ایښودل کیږي چې دا شرط هم په (Konjunktiv II) ایښودل کیږي. له بلې خوا له مهربانۍ او له احترام نه ډکې خبرې هم په (Konjunktiv II) کیږي.

Irreale Bedingungssätze = Irreale Konditionalsätze
شرطیه جملې چې ترسره کېدل یې غیر واقعي دي

دا هغه جملې دي چې ترسره کېدل یې له یوې خوا له یوه شرط پورې تړلي دي. له بلې خوا په ترسره کېدو کې یې ډېر شك پروت دی. په بل عبارت ترسره کېدل یې غیرواقعي دي او دا یوازې او یوازې د یو چا په خیال کې ګرځي. مثالونه یې په لاندیني جدول کې وګورو:

Gegenwart اوسنی وخت	Wenn ich Zeit *hätte*, dann *käme* ich sofort zu dir. *Hätte* ich Zeit, dann *käme* ich sofort zu dir. Ich *käme* sofort zu dir, wenn ich Zeit *hätte*. که چېرته ما وخت درلودلی، نو زه به سمدلاسه ستا خوا ته درغلی وای Wenn ich ein Vöglein *wär'* und zwei Flüglein hätt', flög' ich zu Dir. که زه یو مرغه وای او دوه وزرونه مې درلودلی، نو زه به ستا په لوري درالوتلی وای (دا یوه مشهوره جرمنی سندره ده)
Zukunft راتلونکی	Wenn ich dich einmal *wiedersehen könnte*, *wäre* ich glücklich. که چېرته ما ته یو ځل بیا ولیدلی شوې، نو زه به بختور واوسم
Vergangenheit پخوانی وخت	Wenn wir damals *gespart hätten*, so *hätten* wir das Auto *gekauft*. که چېرته مونږ هغه وخت کې سپما کړې وای، نو دا موټر به مو په بیه اخیستی وای *Hätten* wir damals *gespart*, so *hätten* wir das Auto *gekauft*. Es *wäre* mir lieber *gewesen*, wenn du gleich *gekommen wärest*. که چېرته ته سمدلاسه راغلی وای، نو دا به ماته له هرڅه نه ښه وای

Es *wäre* besser *gewesen*, wir *hätten* miteinander *gesprochen*.
ښه به دا وای چې مونږ له یو بل سره خبرې کړې وای

ځنګه چې تاسو په پورتنیو جملو کې ګورئ، یوه شرطیه جمله په (wenn) پیلیږي. که چیرته بیا په (wenn) پیل نشي، نو د جملې په سر کې فعل راځي.همدا شان په شرطیه جمله کې د (wenn) په ځای د جملې په سر کې (Es wäre …) هم راتلی شي.

Übungen: Bilden Sie irreale Bedingungssätze! Beispiel: مثال
Ich verpasste den Bus, deshalb musste ich den ganzen Weg zu Fuß laufen.
له ما نه سرویس ولاړ، نو ځکه زه مجبور شوم چې دا ټوله لار په پښو مزل وکړم
Irrealer Bedingungssatz:
Wenn ich den Bus nicht verpasst hätte, hätte ich nicht den ganzen Weg zu Fuß laufen müssen. که چیرته له ما نه سرویس نه وای تللی، نو زه به دې ته مجبور شوی نه وای چې دا ټوله لار به مې په پښو مزل کړی وای

1. Du hast nicht fleißig genug gelernt. Deshalb musstest du die Prüfung wiederholen. تا په کافي اندازه درس ونه لوست. نو ځکه ته د ازموینې د تکرار لپاره مجبور شوې
2. Es war nicht hell genug. Deshalb konnte er den Radfahrer nicht sehen.
په کافي اندازه رڼا نه وه . نو ځکه هغه بایسکل ځغلوونکی ونه لیدو
3. Der Cricketspieler hat sich den Fuß verstaucht. Deshalb konnte er an dem Spiel nicht teilnehmen.
د کریکټ د لوبغاړي پښه واوښتله. نو ځکه یې په دې لوبه کې ګډون ونکړی شو
4. Du hast nicht aufgepasst, deshalb hast du den Brief verloren.
تا پام ونه نیو. نو ځکه دا لیك درنه ورك شو
5. Er ist bei Rot gefahren. Deshalb musste er eine Geldstrafe zahlen.
هغه له سرې اشارې نه تېر شو. نو ځکه هغه د یوې نقدي جریمې ورکولو ته مجبور شو
6. Der Parkplatz war so voll, dass er sei Auto nicht parken konnte.
د پارکولو ځای دومره ډك و چې هغه خپل موټر پارکولی ونشو
7. Ein Cricketspieler ist verletzt worden. Deshalb hat die Mannschaft das Spiel verloren. د کریکټ یو لوبغاړی ټپي شو، نو ځکه لوبډلې لوبه وبایلله
8. Der Torwart stand nicht im Tor, deshalb konnte der Gegner ein Tor schießen.
ګولکیپر په ګول کې ولاړ نه و، نو ځکه مقابل لونغاړي یو ګول ووهلی شو
9. Der Schuss war schwach, deshalb konnte der Torwart den Ball halten.
شوټ کمزوری و، نو ځکه ګولکیپر توپ ونیولی شو
10. Es gab Glatteis, deshalb sind Fußgänger auf der Straße ausgerutscht.
مځکه کنګل وهلې وه، نو ځکه په پښو تلونکي د سړك په سر ښوییدل

Lösungen:

1. Wenn du fleißig genug gelernt hättest, hättest du die Prüfung nicht wiederholen müssen. که چیرته تا په کافي اندازه درس لوستی وای، نو دې ته به مجبور شوی نه وای چې ازموینه دې یوځل بیا لیکلې وای
2. Wenn es hell genug gewesen wäre, hätte er den Radfahrer sehen können.
که چیرته په کافي اندازه رڼا وای، نو هغه به بایسکل ځغلوونکی لیدلی شوای

3. Wenn sich der Cricketspieler den Fuß nicht verstaucht hätte, hätte er an dem Spiel teilnehmen können.
که چېرته د کریکټ لوبغاړي پښه نه وای اوښتي، نو په دې لوبه کې به يې ګډون کولی شوای
4. Wenn du aufgepasst hättest, hättest du den Brief nicht verloren.
که چېرته تا پام نیولی وای، نو دا لیك به درنه ورك شوی نه وای
5. Wenn er nicht bei Rot gefahren wäre, hätte er keine Geldstrafe zahlen müssen.
که چېرته هغه له سرې اشارې نه تېر شوی نه وای، نو نقدي جريمه به يې نه وای تحویله کړې
6. Wenn der Parkplatz nicht so voll gewesen wäre, hätte er sein Auto parken können.
که چېرته د پارکولو ځای دومره ډك نه وای، نو هغه به خپل موټر پارك کړی وای
7. Wenn ein Cricketspieler nicht verletzt worden wäre, hätte die Mannschaft das Spiel nicht verloren. که چېرته د کریکټ یو لوبغاړی ټپي شوی نه وای، نو لوبډلې به لوبه نه وای بایللې
8. Wenn der Torwart im Tor gestanden hätte, hätte der Gegner kein Tor schießen können. که چېرته ګولکيپر په ګول کې ولاړ وای، نو مقابل لوبغاړي به ګول وهلی نه شوای
9. Wenn der Schuss nicht so schwach gewesen wäre, hätte der Torwart den Ball nicht halten können. که شوټ دومره کمزوری نه وای، نو ګولکيپر به دا توپ کرځولی نه شوای
10. Wenn es kein Glatteis gegeben hätte, wären Fußgänger auf der Straße nicht ausgerutscht. که چېرته مځکه کنګل نه وای وهلې، نو په پښو تلونکي به د سړك په سرښويېدلي نه وای

Irreale Wunschsätze

له هيلو، خواهشاتو نه ډکې يا ارماني جملې چې ترسره کېدی نشي

د نه ترسره کېدونکو هيلو جملې داسې هيلې بيانوي چې هېڅکله ترسره کېدی نشي. د نه ترسره کېدونکو هيلو جملې يا (irreale Wunschsätze) تل د واقعي جملو يا د (Indikativ) برعکس حالت ښايي. په بل عبارت د يوې واقعي جملې يو خواشينوونکی حالت د هيلو او ارمانونو په جملو کې تل مثبت او د انسان په طبع برابر وي . نو د همدې موخې لپاره د يو واقعي بد صفت لپاره چې خواشينوونکی دی، د هيلو او ارمانونو په جملو کې د دې صفت برعکس صفت، يعني يو ښه او په طبع برابر صفت لټول کيږي. د بېلګې په توګه کله چې په يوې واقعي جملې کې (يخ = kalt) ياد شي، نو په غير واقعي جملې کې بيا د (يخ) په ځای (تود = warm, wärmer) کارول کيږي. هغه صفت چې په غير واقعي يا له ارمان نه ډکو جملو کې استعماليږي، زياتره وخت لاپسې ډېر صفت يا (Komperativ) ښايي، لکه (لاپسې ښه، لاپسې تود، لاپسې ژر = besser, wärmer, schneller) او داسې نور. د دې لپاره چې سړی خپل ارمان بيان کړی شي، نو فعل بايد تل په (Konjunktiv II) کې راشي.

د هيلو او ارمانونو د جملو جوړولو لار

۱ـ د جملې په سر کې (wenn) راځي، ورپسې فاعل (Subjekt) راځي او بيا ورپسې (doch) او يا (nur) يا (bloß) او يا (doch nur) او د جملې په پای کې فعل راځي او د ټکي په ځای تل يوه ندائيه (!) ليکل کيږي.

irrealer Wunschsatz	=	wenn	+	Subjekt	+	doch …	+	Verb	+	(!)

د بېلګي په توګه به اوس يوه واقعي خواشينونکي جمله وو‌ينو چي يو څوك يي د بدلېدو يا ښه کېدو په ارمان وي:

Indikativsatz واقعي جمله	Irrealer Wunschsatz غير واقعي ارماني جمله
Ich bin kein berühmter Dichter. زه کوم مشهور شاعر نه يم	Wenn ich doch ein berühmter Dichter wäre! کاشکي زه يو مشهور شاعر واى

۲ـ د جملي په سر کي يو فعل (Verb) په (Konjunktiv II) کي راځي، وروسته فاعل (Subjekt) راځي او بيا وروسته (doch) او يا (nur) يا (bloß) او يا (doch nur) او وروسته د جملي په پاى کي هغه څه راځي چي سړى يي ارمان کوي. دا ارمان کېدى شي چي يو صفت (Adjektiv) ، يو قيد (Adverb) ، يو نوم يا اسم (Substantiv) يا يو فعل (Verb) او يا (Partizip Perfekt) واوسي. جمله د ټکي په ځاى په ندائيه (!) پاى ته رسيږي. اوس به دا موضوع به په بېلو بېلو مثالونو کي وګورو.

Verb im Konjunktiv II + Subjekt + doch … + Adjektiv + (!)

Indikativ	Irrealer Wunschsatz
Es ist so kalt. ډېر ساړه دي	Wäre es doch nur ein wenig wärmer! کاشکي چي هوا لږ څه توده واى

Verb im Konjunktiv II + Subjekt + doch … + Adverb + (!)

Indikativ	Irrealer Wunschsatz
Ich bin immer traurig. زه تل غمجن يم	Wäre ich doch nicht immer traurig. کاشکي چي زه تل غمجن نه واى

Verb im Konjunktiv II + Subjekt + doch … + Substantiv + (!)

Indikativ	Irrealer Wunschsatz
Ich habe kein Geld. زه هېڅ پيسي نه لرم	Hätte ich doch nur ein wenig Geld. کاشکي چي ما لږ څه پيسي درلودلى

Verb im Konjunktiv II + Subjekt + doch … + Verb + (!)

Indikativ	Irrealer Wunschsatz
Mein Kopf schmerzt sehr. زما سر ډېره خوږيږي	Würde mein Kopf doch nicht so schmerzen. کاشکي زما سر دومره ډېره نه خوږېدلى

Verb im Konjunktiv II + Subjekt + doch … + Partizip Perfekt + (!)

Indikativ	Irrealer Wunschsatz
Schade, dass ich es getan habe. دا د خواشيني ځاى دى چي ما دا کار وکړو	Hätte ich es nur nicht getan! کاشکي چي ما دا کار نه واى کړى

Übungen: Bilden Sie bitte irreale Wunschsätze!

1. Das Büro ist zu weit von meinem Haus entfernt. دفتر زما له کور نه ډېره لیرې دی
2. Sie liebt mich nicht. د هغې زه نه خوښېږم، له ما سره یې مینه نشته
3. Sie haben mir gestern nicht die Wahrheit gesagt. تاسو ماته پرون واقعیت نه و ویلي
4. Ich bin kein bekannter Politiker. زه کوم مشهور سیاستوال نه یم
5. Die Suppe schmeckt scheußlich. ښوروا ډېره بې خونده ده
6. Die Lebensmittel sind viel zu teuer. خوراکي توکي ډېر ګران دی
7. Es gibt keinen Laden in der Nähe. دلته په دې نږدو کې کومه هټۍ نشته
8. Hier ist es so langweilig. دلته د سړي زړه ډېر تنګیږي
9. Sie hat keine Zeit für mich. هغه زما لپاره هېڅ وخت نلري
10. Der Junge spricht so undeutlich. دا هلك ډېر غیر واضح غږیږي
11. Der Bus kommt immer zu spät. سروېس تل ناوخته راځي
12. Meine Großmutter ist gestorben. زما نیا مړه شوېده
13. Meine Schwester kann nicht gut kochen. زما خور ښه پخلی نشي کولی
14. Ich habe meine Mutter nie gesehen. ما خپل مور هېڅ نده لیدلې

Und nun bilden Sie Sätze mit einem Verb auf Position 1!

اوس نو تاسو داسې جملې جوړې کړئ چې فعل یې په سر کې راشي

15. Dort ist es so kalt. هلته ډېر ساړه دي
16. Ich habe keine Geduld. زه هېڅ حوصله نلرم
17. Mein kleiner Bruder ist so faul. زما وړکی ورور ډېر لټ دی
18. Mein Nachbar hatte einen Unfall. زما ګاونډي ټکر کړی و
19. Der Zug fährt so spät ab. اورګاډی ډېر ناوخته حرکت کوي
20. Du hast mir nicht geholfen. تا له ما سره مرسته ونکړه

Lösungen:

1. Wenn das Büro doch nicht so weit von meinem Haus entfernt wäre!
کاشکې چې دفتر زما له کوره ډېره لیرې نه وای
2. Wenn sie mich doch lieben würde! کاشکې چې له ما سره د هغې مینه وای
3. Wenn Sie mir gestern doch nur die Wahrheit gesagt hätten!
کاشکې چې پرون تاسو ماته واقعیت ویلي وای
4. Wäre ich doch ein berühmter Politiker ! کاشکې چې زه یو مشهور سیاستوال وای
5. Wenn die Suppe doch besser schmecken würde!
کاشکې چې ښوروا لږ څه خوندوره وای
6. Wenn die Lebensmittel doch billiger wären. کاشکې چې خوراکي توکي ارزانه وای
7. Wenn es doch nur einen Laden in der Nähe geben würde!
کاشکې چې په دې نږدیو کې یوه هټۍ وای
8. Wenn es hier doch nur interessanter wäre! کاشکې چې دا ځای لږ څه په زړه پورې وای
9. Wenn sie nur mehr Zeit für mich hätte! کاشکې چې هغې زما لپاره ډېر وخت درلودلی
10. Wenn er doch nur etwas deutlicher sprechen würde!
کاشکې چې هغه لږ څه واضح خبرې کولی
11. Wenn der Bus doch nur pünktlicher wäre! کاشکې چې سروېس پخپل وخت راتلی شوای
12. Wenn meine Großmutter doch leben würde! کاشکې چې زما نیا لا ژوندی وای

13. Wenn meine Schwester doch etwas besser kochen könnte!
کاشکي چې زما خور لږ څه ښه پخلی کولی شوای
14. Wenn ich sie doch nur gesehen hätte! کاشکي چې ما هغه لیدلي وای
15. Wäre es doch dort nur wärmer! کاشکي چې هوا توده وای
16. Hätte ich doch nur etwas Geduld! کاشکي ما لږڅه حوصله درلودلی
17. Wäre mein kleiner Bruder doch etwas fleißiger!
کاشکي چې زما وړوکی ورور لږڅه خواریکښ وای
18. Hätte mein Nachbar doch nur keinen Unfall gehabt.
کاشکي چې زما ګاونډي ټکر نه وای کړی
19. Würde der Zug doch nur früher abfahren! کاشکي چې اورګاډي مخکي حرکت وکړي
20. Hättest du mir doch bloß geholfen! کاشکي چې تا له ما سره مرسته کړی وای

Bildung der Wunschsätze mit Konjunktiv II und „gerne"

د هیلو او ارمانونو جملي له (gerne) سره هم جوړېدلی شي. دا جملي د پورتنیو مبحثونو په پرتله سل په سلو کي د خوب او خیال، غیر واقعي او یا نه کېدونکي جملي ندي. دا جملي تش د یو چا هیلي یا ارمانونه ښکاره کوي او بس. په بل عبارت دا جملي هغه هیلي ښکاره کوي چي د یو چا په زړه کي ګرځي. دا هیلي کېدی شي چي کوم وخت تر سره شي. د داسي جملو د جوړولو لار په دې ډول ده:

Wunschsatz	=	Nomen	+	Konjunktiv II	+	gerne …	+	Verb/Nomen

Beispiele:

Ich würde gerne einmal ein Cricketspiel sehen.	زما ډېر زړه کیږي چي یو ځل د کریکټ یوه لوبه وګورم
Mein Sohn wäre jetzt gerne in Amerika.	زما د زوی ډېر زړه کیږي چي اوس په امریکه کي وای
Ich wüsste gerne, warum unsere Mannschaft alle Spiele verloren hat.	زه دې ته حیران یم او غواړم په دې پوه شم چي زمونږ لوبډلي ولي ټولي لوبي بایللي
Ich hätte gerne ein schönes Auto.	زه دې ته ارماني یم چي یو ښایسته موټرولرم

Konjunktiv II und „gern" als Standardbestellung in Geschäften

دا هغسي جملي دي چي سل په سلو کي واقعي دي او په یوې هټی او یا په یوې مغازې کي د یو چا غوښتنه ښکاره کوي. په بل عبارت په یو دکان کي دا د یو مشتري غوښتنه ده چي له یو دکاندار یې د سودا اخیستلو لپاره کوي. د داسي جملو د جوړولو لار دا ده:

Personalpronomen	+	Konjunktiv II	+	gerne	+	Akkusativ

Beispiele:

Ich hätte gern ein Brot.	زه یوه ډوډی غواړم
Wir hätten gern zwei Kilo Reis.	مونږ دوه کیلو وریجي غواړو

د هڅې وال له خوا د پوښتنې لپاره بیا جمله په دې ډول جوړېږي:

Fragepronomen	+	Konjunktiv II	+	Nomen	+	gern

Beispiele:

Was hätten Sie gern?	تاسو څه شی غواړئ (چې په بیه واخلئ) ؟
Wie viel hätten Sie gern?	تاسو څومره غواړئ؟

د وروستي ځواب لپاره ويل کيږي :

Das wäre alles.	څه چې مي غوښتل، همدومره به بس وي، نور څه نه غواړم

Empfehlung und Vorschläge د سلا يا مشورې ورکولو جملې

دا هغه جملې دي چې سړی يو چا ته د يو کار په برخه کې دومره وايي چې د دې کار کول ښه دي او که ښه ندي. او داسې هم کېدی شي چې سړی يو چا ته ووايي چې که زه ستا په ځای وای، نو ما دا کار کوه او يا نه کوه. څنګه چې پورته ليکل شويدي، دا شان جملې مشورتی جملې دي. خو دا مشوره داسې نده چې يو پلار خپل زوی ته يې ورکوي، بلکې دا يوه بې غرضه او د يو ليرې کس مشوره ده. د داسې جملو لپاره مختلف عبارات موجود دي چې يو څو يې په دې لاندې برخه کې يادول کيږي:

Es wäre besser, ……	ښه به دا وای چې .....
An deiner Stelle hätte ich/würde ich …..	ستا په ځای ما داسې کوه ......
Ich würde dir empfehlen, …..	زه تا ته دا توصيه کوم چې ......

داسې جملې د تېرې زمانې لپاره هم کارول کېدی شي، سره له دې چې د مشورې ورکولو لپاره تېره زمانې ته ناوخته ده، خو د هغه تېر وخت لپاره دا مشوره په همغه وخت کې ډېره ښه پکارېدله، که چېرته يو چا پرې عملي کړې وای. مثال:

Es wäre für ihn gestern besser gewesen, wenn ……
د هغه لپاره به پرون ښه دا وای چې هغه داسې کړې وای ....

اوس به يو څو نور مثالونه په جملو کې وګورو:

Indikativ	Konjunktiv
Es ist besser, nicht zu fliegen. ښه دا ده چې په الوتکه کې تګ ونشي	Es wäre besser, nicht zu fliegen. ښه به دا وي چې په الوتکه کې تګ ونشي
Ich empfehle Ihnen, den Brief per Einschreiben zu versenden. زه تاسو ته دا توصيه کوم چې دا ليك په راجستر ډول ولېږئ	Ich würde Ihnen empfehlen, den Brief per Einschreiben zu versenden. ښه به دا وي چې تاسو دا ليك د راجستر په ډول ولېږئ
Ich weiß nicht, was ihr tun könnt. زه نپوهېږم چې تاسو څه کوی شئ	Ich wüsste nicht, was ihr tun könntet. ماته څه پته نشته چې تاسو څه کوی شئ
Es ist ratsam, zum Arzt zu gehen. دا توصيه ده چې ډاکټر ته دې تګ وشي	Es wäre ratsam, zum Arzt zu gehen. د دې توصيه ده چې ډاکټر ته تګ دې وشي

Übungen: Wandeln Sie bitte folgende Paschtosätze ins Deutsche um!

۱ـ ستا په ځای زه په الوتکه کې نه تلم

Konjunktiv II: ....

۲ـ که زه ستا په ځای وای، نو ما به بالکل بل څه کړي وای

Konjunktiv II: ....

۳ـ هغه ته به ښه دا وي چې هغه یو نوی کار پیدا کړي

Konjunktiv II: ....

۴ـ هغه ته ښه دا وای چې هغه بېرته خپل هېواد ته ستون شوی وای

Konjunktiv II: ....

۵ـ ښه به دا وي چې اوس یو نوی تحصیل پیل شي

Konjunktiv II: ....

۶ـ دا به ډېر ښه وي چې هېڅ څه ونه ویل شي

Konjunktiv II: ....

۷ـ تاسو لپاره به ښه دا وای چې دعوه مو بېرته اخیستې وای

Konjunktiv II: ....

۸ـ دا سپارښتنه د کولو ده چې واکسین دې باید وشي

Konjunktiv II: ....

۹ـ دا به یوه ستره تېروتنه وي چې ورنه صرف نظر وشي

Konjunktiv II: ....

۱۰ـ د هغه د زړه لپاره به دا ډېره ګټوره وي چې سګرټ څکول پرېښودل شي

Konjunktiv II: ....

Lösungen:

1. An deiner Stelle flöge ich nicht.
2. An deiner Stelle hätte ich etwas ganz anderes getan.
3. Es wäre gut für ihn, wenn er eine neue Arbeit fände.
4. Für ihn wäre es gut gewesen, wenn er in seine Heimat zurückgeflogen wäre.
5. Es wäre besser, jetzt ein neues Studium anzufangen.
6. Es wäre viel besser, nichts zu sagen.
7. Für Sie wäre es besser gewesen, die Klage zurückzunehmen.
8. Es wäre empfehlenswert, sich impfen zu lassen.
9. Es wäre ein großer Fehler, darauf zu verzichten.
10. Es wäre für sein Herz von großem Nutzen, das Rauchen aufzugeben.

د خطر ښودلو جملې، یو مثبت او یا منفي شي ته دنږدې کېدو جملې

دا جملې یو حالت ښايي چې پکې یوه پېښه کېدلو ته ډېره نږدې وي، خو د کومې ستونځې په وجه بیا دا پېښه ونشي. دا پېښه کېدی شي چې ډېره خطرناکه او وژونکې پېښه وي چې سړی بیا شکر وباسي چې دا پېښه ونشوه. او داسې هم کېدی شي چې دا پېښه یوه ډېره نېکمرغه پېښه وي، چې سړی په نه کېدو یې ډېر خواشینی کېږي. د دې مطلب د پوهېدلو لپاره به دوه مثالونه وګورو. یو سړی وایي چې:

Ich wäre beinahe daran gestorben. Gott sei Dank, dass du aufgepasst hast.
نږدې و چې زه وربانذې مړ شوی وای، خو شکر چې تا پام ونیو

Er aß und trank so viel, dass er beinahe geplatzt wäre.
هغه دومر ډېر خه وخوړل او وڅښل چې نږدې و چې چاودلی وای

د یوې مثبتې پېښې لپاره مثال. یو سړی وای چې:

Ich wäre beinahe Millionär geworden. Nun bin ich ein armer Mensch.
نږدې و چې زه میلیونر شوی وای. له بده مرغه زه اوس یو بې وزلی انسان یم

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱- نږدې و چې له ما نه اورګاډي تللی وای
……………………………………………………………………………
۲- نږدې و چې هغه د بوکس (سوک وهلو) نړیوال اتل شوی وای
……………………………………………………………………………
۳- نږدې و چې ته د موټر لاندې شوی وای
……………………………………………………………………………
۴- نږدې و چې هغه په دې کار کې بریالی شوی وای
……………………………………………………………………………
۵- نږدې و چې یو لوی ناورین پېښ شوی وای
……………………………………………………………………………
۶- نږدې و چې مونږ په دې ترافیکي ټکر کې ډېر سخت ټپي شوي وای
……………………………………………………………………………
۷- هغه دومره ډېر څکلي وو چې نږدې و چې سر یې چاودلی وای
……………………………………………………………………………
۸- په دې سیالۍ کې نږدې و چې هغه له ما نه مخکې شوی وای
……………………………………………………………………………
۹- نږدې و چې زه د ټولګي اولنمره شوی وای
……………………………………………………………………………
۱۰- نږدې و چې تاسو ته یو انعام درکړل شوی وای
……………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Ich hätte beinahe meinen Zug verpasst.
2. Er wäre beinahe Boxweltmeister geworden.
3. Du wärest beinahe vom Auto überfahren worden.
4. Das wäre ihm beinahe gelungen.
5. Beinahe hätte es eine Katastrophe gegeben.
6. Wir wären bei dem Verkehrsunfall beinahe verunglückt.
7. Er trank so viel, dass sein Kopf beinahe explodiert wäre.
8. Bei dem Wettbewerb hätte er mich beinahe überholt.
9. Ich wäre beinahe der Klassenbeste geworden.
10. Ihr wäret beinahe ausgezeichnet worden.

Irrealer Aussagesatz غیرواقعي بیانیه جمله

دا هغه جمله ده چې د یو شي اوسنی حال بیانوي، خو په څنګ کې یې دا یادوي چې اصلاً باید دا حال په کوم شان وای، څکه چې په اصلي یا واقعي حالت کې به دا حال بالکل بل شان وای. خو خبره دا ده چې هغه کار چې اصلاً باید شوی وای، هسې ونشو، بلکې په بل شان وشو. نو دا حالت واقعي حالت نشو، بلکې غیر واقعي حالت ته ولاړ. مثال:

Allein hättest du das nie geschafft.	په یوازې ځان باندې تا هیڅکله دا کار تر سره کولی نشو
Ohne deine Hilfe hätte ich die Prüfung nicht bestanden.	بې له ستا له مرستې به زه هیڅکله په دې ازموینه کې بریالی شوی نه وای
Um ein Haar wäre es zu einem Unfall gekommen.	ډېر لږ پاتې وو چې یو ټکر شوی وای

یو شی چې د یوې ستونځې په وجه اجرا کېدلی نشي

Irreale Folgesätze = irreale Konsekutivsätze, Nebensatz (Variante): als dass

دا شان جملې د یو کار لپاره د یو چا لیاقت او یا نالیاقت ښایي. خو عجیبه دا ده چې همدغه لیاقت او یا نالیاقت د همدې کار د کېدلو مخنیوی کوي. کېدی شي چې دغه پلان د یو چا په ګټه او یا د یو چا په تاوان وي، خو هر څه چې وي، دغه پلان نه عملي کیږي، څکه چې همدغه لیاقت او یا نالیاقت یې مخنیوی کوي. مثال: که یو وزیر وغواړي چې خپل یو دوست ته یوه لوړه دولتي رتبه ورکړي، خو دغه دوست نالایقه وي، نو دا وزیر بیا وایي چې: ما خو غوښتل چې درته یوه لوړه رتبه درکړم، خو څه وکړم چې ته نالایقه یې او تا ته دا چوکی د نالایقتوب په وجه نشم درکولی. نو دا وزیر په ادبي ژبه داسې وایي:

Du bist viel zu unqualifiziert, als dass ich dir diesen hohen Posten vergeben würde.	ته د دې لوړې رتبې لپاره ډېر نالایقه یې چې زه یې درته درکړم

همدا شان د یو جنس ښه والی یا بدوالی د همدغه جنس په برخه کې د یو کار د عملي کولو مخنیوی کوي. مثال: که یو څوک خپل لالي ته یو د مینې لیك لیکل غواړي، نو هغه داسې یو ښایسته کاغذ لټوي چې پرې یو عاشقانه لیك ښه وځلیږي. خو که چېرته یو څوك ورته یو ناولی کاغذ ورکړي او ورته ووایي چې واخله، ته خپل عاشقانه لیك په دې ناولي کاغذ ولیکه، نو څرګنده ده چې په دې ناولي کاغذ دا سړی خپل عاشقانه لیك نه لیکي او وایي چې:

.

Dieses Papier ist viel zu schmutzig, als dass ich darauf einen Liebesbrief schreiben würde.	دا کاغذ ډېر ناولی دی چې ما پرې یو عاشقانه لیك لیکلی وای

د دارنګه جملو جوړول په دې ډول کیږي:

① له یو صفت نه مخکې (zu) راځي او د جملې په پای کې (Konjunktiv II) کارول کیږي:

zu	+	Adjektiv,	als dass …	+	Konjunktiv II

مثال:

Er ist viel zu stolz, als dass er das Geschenk annähme.
هغه دومره ډېر غرور لري چې هغه به دا سوغات ونه مني

Die Aufgabe ist viel zu schwierig, als dass man sie auf Anhieb lösen könnte. دا سوال دې ته ډېر ګران دی چې سړی يې سمدلاسه حل کړی وشي (يعني دا سوال نه حليږي)
Er ist viel zu anständig, als dass er so etwas tun würde. د دې کار کولو ته هغه ډېر مؤدبه دی (يعني هغه داسې کار نکوي)

② کله چې (zu + Adjektiv) ونه کارول شي، نو په ځای يې دا کارول کيږي:

nicht	+	Adjektiv	+	genug, als dass ……	+	Konjunktiv II
niemand/ keiner	+	Verb	+	so	+ Adjektiv , als dass	…… Konjunktiv II

Das Wasser ist nicht warm genug, als dass man im Meer baden könnte. دا اوبه نو دومره تودې ندي چې سړی په بحر کې لامبو وکړی شي
Niemand ist so klug, als dass er alles wüsste. هيڅ څوك نشته چې هغه دومره هوښيار واوسي چې هغه په هر څه باندې پوه شي

Übungen:

1. Hier scheint die Sonne selten. Man kann dadurch keinen Strom gewinnen.
دلته لمر ډېر لږ دی. له دې لارې بريښنا لاس ته راتلی نشي
2. Das Problem ist nicht so winzig. Man kann es nicht so einfach lösen.
دا ستونځه دومره وړه نده. هغه په اسانی نشي حليدلی
3. Die Risiken sind sehr groß. Man kann sie nicht einfach ignorieren.
د دې خطرونه ډېر ستر دي. له هغو نه سړی سترګې نشي پټولی
4. Unsere Gehälter sind sehr niedrig. Man kann sie noch weiter nicht verringern.
زمونږ معاشونه ډېر ټيټ دی. هغه له دې نه نور نشي ټيټول کېدی
5. Ein Krieg ist zu ernst. Man kann ihn nicht den Kriegsfürsten überlassen.
جګړه يوه ډېره جدي خبره ده. سړی يې جنګ سالارانو ته نشي پريښودلی
6. Die Berichte sind sehr ernst. Man kann sie nicht überhören.
ريوټونه ډېر جدي دي. سړی ورنه ځان کوڼ نشي نيولی
7. Die Umwelt ist stark verschmutzt. Man kann sie nicht übersehen.
چاپېريال ډېر ککړ شوېدی. سړی ورنه سترګې نشي پټولی
8. Wir sind sehr in Not. Man muss diese Chance ergreifen.
مونږ ډېر اړ يو. سړی بايد له دې چانس نه کار واخلي
9. Das Museum ist sehr groß. Man kann in einer Stunde nicht alles anschauen.
دا موزيم ډېر غټ دی. سړی په يو ساعت کې هر څه نشي ليدلی
10. Es gibt keinen anderen Ausweg. Wir müssen ihn um Hilfe bitten.
بله چاره نشته. مونږ مجبور يو چې له هغه نه د مرستې هيله وکړو

Lösungen:

1. Hier scheint die Sonne zu selten, als dass man dadurch Strom gewinnen könnte.
دلته لمر ډېر لږ دی چې سړی پرې بريښنا لاس ته راوړی وشي
2. Das Problem ist nicht so winzig, als dass wir es so einfach lösen könnten.
دا ستونزه دومره وړه نده چې سړی يې په دومره اسانی حل کړی وشي
3. Risiken sind zu groß, als dass man sie ignorieren könnte.
د دې خطرونه ډېر ستر دي چې سړی ورنه سترګې پټې کړی وشي

4. Unsere Gehälter sind viel zu niedrig, als dass man sie noch weiter verringern könnte. زمونږ معاشونه ډیر ټیټ دي چې سړی یې له دي نه نور هم ټیټ کړی وشي
5. Ein Krieg sei zu ernst, als dass man ihn nur den Kriegsfürsten überlassen könnte. جګړه یوه ډیره جدي خبره ده چې سړی یې یوازې جنګ سالارانو ته پرېښودلی وشي
6. Die Berichte sind zu ernst, als dass man sie einfach überhören könnte.
خبرونه ډیر جدي دي چې سړی ورنه ځان کوڼ نشي نیولی
7. Die Umwelt ist zu stark verschmutzt, als dass man sie übersehen könnte.
چاپېریال ډیر ککړ شوېدی چې سړی ورنه سترګي نشي پټولی
8. Wir sind zu sehr in Not, als dass man diese Chance nicht ergreifen müsste.
مونږ دومره ډېر اړ یو چې له دي چانس نه استفاده ونکړو
9. Das Museum ist zu groß, als dass man in einer Stunden alles anschauen könnte. دا موزیم ډیر غټ دی چې سړی په یو ساعت کي هرڅه ولیدلی وشي
10. Es gibt keinen anderen Ausweg, als dass wir ihn um Hilfe bitten müssen.
بل چاره نشته، پرته له دي چې مونږ له هغه نه د مرستي هیله وکړو1

د پرتله کولو یا مقایسه کولو غیر واقعي جمله

Irreale Vergleichsätze = Irreale Komparationssätze

دا هغه جمله ده چې یو څوک یو شي له یو بل شي سره پرتله کوي، خو پرتله یې غیر واقعي ده. دا په دي مانا چې له هغه شي سره چې یو شی پرتله کیږي، هغه یا نه کېدونکی دی او یا په واقعیت هیڅ نشته. دا به تش د یو چا ارمان وي او په تصور کي به یې ګرځي چې دا به داسې وي. مثال:

Ich fühle mich, *als wäre* ich im siebten Himmel. زه ځان داسي احساسوم فقط لکه چې په اوم اسمان کي واوسم
Sie kam sich vor, *als wäre* sie gerade gestorben. هغې ته ځـان داسي ښکـاره شو، فقط لکه چې هغه همدا اوس مړه شوې وي (خو په حقیقت کي مړه شوې نده)
Es war, *als* hätt´der Himmel die Erde still geküsst. *(Joseph von Eichendorff)* داسي ښکارېدل چې اسمان به مځکه په غلي ډول ښکل کړې وي (جرمنی شاعر Eichendorff)

Höfliche Frage احترامانه پوښتنه

پوښتنه کول خو مو په مخکینو څېرکو کي زده کړل، او دا مو هم زده کړل چې د احترام لپاره (bitte) کارول کیږي، نو اوس کېدی شي چې لوستونکو ته دا سوال پیدا شي چې که یوه احترامانه پوښتنه بې له (Konjunktiv) هم کېدی شي، نو بیا (Konjunktiv) ته څه اړتیا ده؟ دا پوښتنه په ځای ده، خو ځواب به دا وي چې په (Konjunktiv) باندي نه یوازي احترامانه، بلکي ډېره مؤدبه پوښتنه کیږي. په بل عبارت د لوړې سویې خلك د پوښتنو په وخت تل له (Konjunktiv) نه کار اخلي. اوس به یو څو مثالونه وګورو. که یو څوک له یو چا نه په لار کي د یو چا د نوم په برخه کي داسي پوښتنه وکړي چې:

Wie	heißen	Sie?		دی؟	څه	نوم	ستاسو

هغه څوك چې ورنه پوښتنه کیږي، کېدی شي چې په ځواب کې ورته په قهر ووایي چې (زما له نامه سره ستا څه غرض دی؟ ته څوك یې چې زما د نامه پوښتنه کوې؟). که چېرته په همدغه پوښتنه کې یو څو عبارتونه نور ورزیات شي او دا جمله په (Konjunktiv II) بدله شي، نو هغه به داسي وي:

Könnten Sie mir bitte sagen, wie Sie heißen? کېدی شي چې تاسو ماته ووایئ چې ستاسو نوم څه دی؟

سره له دې چې د دې دواړو پوښتنو ماهیت همغه یو شی دی، خو د لاندینی پوښتنې په وړاندې کېدی شي چې څوك یو داسي قهرجن غبرګون یا عکس العمل ښکاره نکړي، ځکه چې دا پوښتنه په ډېر احترام او په مؤدبانه ډول شوېده.
ځنګه چې لیدل کیږي، په پورتنو مثالونو کې دوه کسان له یو بل سره د لارې په سر مخامخیږي. پوښتنه دا ده چې په رسمیاتو او په دفترونو کې هم په (Konjunktiv II) لیکنې کیږي؟ ځواب به دا وي چې ډېر لږ. له (Konjunktiv II) نه د پوښتنې لپاره په دغه مهالو کې کار اخیستل کیږي:

په ورځینې ژوند کې کله چې یو پردی سړی له یو بل پردي سړي نه د یو څه په برخه کې پوښتنه وکړي، لکه د سړك په سر، په هوټل، په بازار، په بانك، په پوسته خونه او یا په کوم بل ځای کې.

زیاتره وخت هغه کسان چې له یو بل سره په پوښتنه کې له (Konjunktiv II) نه کار اخلي، هغوی له یو بل سره ډېر صمیمیت نلري، یعني په خطاب کې یو بل ته (ته = du) نه وایي، بلکې (تاسو= Sie) وایي. خو کله کله له یو بل سره ډېر صمیمي کسان هم له (Konjunktiv II) نه د پوښتنې لپاره کار اخلي. اوس به یو څو نورې جملې په دواړو ډولونو وګورو:

Indikativ	Konjunktiv II
Machst du bitte die Tür zu? ته دروازه پورې کوې؟ (هسې یوه پوښتنه) Kannst du bitte die Tür zu machen? ته دروازه پورې کولی شې؟ (احترامانه پوښتنه)	Würdest du bitte die Tür zumachen? ته به دروازه پورې کړې؟ (احترامانه پوښتنه) Könntest du bitte die Tür zumachen? ته کوی شې چې دروازه پورې کړې؟ (مؤدبه او احترامانه پوښتنه)

که چېرته پورتنی جمله لاپسې په احترامانه او مؤدب ډول وویل شي، نو په دې ډول به وویل شي:

Dürfte ich dich bitten, die Tür zuzumachen? اجازه ده چې له تا نه د دروازې پورې کولو هیله وکړم؟ Wärst du so freundlich und könntest die Tür zumachen? ته به دا مهرباني وکړې او دروازه به پورې کړې؟

یوه احترامانه غوښتنه او یا یو احترامانه امر

یوه غوښتنه یا یو امر کېدی شي چې په ډېر کلك او په عسکري ډول وشي. همدا شان کېدی شي چې په ډېر احترامانه او مؤدب ډول وشي. اوس به یو څو امرونه وګورو چې په تدریجي ډول احترام او ادب پکې زیاتیږي. کله چې یو څوك له یو چا نه یو ګیلاس اوبه وغواړي، نو هغه کوی شي چې خپله غوښتنه په دې ډولونو وکړي:

sehr unfreundlich ډېر بې احترامه	Ein Glas Wasser! یو ګیلاس اوبه !
unfreundlich بې احترامه	Bringen Sie mir ein Glas Wasser! تاسو ما ته یو ګیلاس اوبه راوړئ !

etwas freundlicher لږ څه احترامانه	Bringen Sie mir bitte ein Glas Wasser! تاسو مهرباني وکړئ او ماته یو ګیلاس اوبه راوړئ
viel freundlicher ډېر احترامانه	Würden Sie mir bitte ein Glas Wasser bringen? تاسو به دا مهرباني وکړئ او ما ته به یو ګیلاس اوبه راوړئ؟
sehr freundlich und höflich ډېر احترامانه او مؤدب	Dürfte ich Sie bitten, mir ein Glas Wasser zu bringen? اجازه ده چې زه له تاسو نه د یو ګیلاس اوبو د راوړلو هیله وکړم؟ Könnten Sie mir bitte ein Glas Wasser bringen? تاسو به ما ته یو ګیلاس اوبه راکړی شئ؟

یو څو نور مثالونه په جملو کې:

Indikativ Imperativ, Befehl امر	Konjunktiv II (höfliche Aufforderung) احترامانه غوښتنه
Reich mir bitte das Salz! ته مهرباني وکړه او ماته مالګه راکړه	Würdest du mir bitte das Salz reichen? ته به دا مهرباني وکړې او ماته به مالګه راکړې؟ Könntest du mir bitte das Salz reichen? ته ما ته مالګه راکوی شې؟ دا به ستا مهرباني وي
Zeigen Sie mir bitte den Weg zum Bahnhof! تاسو مهرباني وکړئ او ماته د اورګاډي د سټېشن لار وښایئ	Wären Sie so freundlich, mir den Weg zum Bahnhof zu zeigen? تاسو به دا مهرباني وکړئ او ماته به د اورګاډي د سټېشن لار وښایئ؟
Verlassen Sie das Zimmer! تاسو له کوټې نه وځئ	Würden Sie bitte das Zimmer verlassen? تاسو به مهرباني وکړئ او له دې کوټې نه به وځئ؟ Könnten Sie bitte das Zimmer verlassen? تاسو له دې کوټې نه وتلی شئ؟ دا به ستاسو مهرباني وي

احترامیه جملې، احترامانه خبرې او یا غوښتنې

کله چې سړی په احترام یوه غوښتنه کوي، نو هغه په دې ډول کیږي چې له (Konjunktiv II) نه وروسته تل (gerne/gern) راځي. مثالونه به په لاندیني جدول کې وګورو:

Indikativ مستقیمه، په زور او په ټینګه خبره یا غوښتنه	Konjunktiv II له احترام نه ډکه خبره او غوښتنه
Ich will eine Tasse Tee. زه یوه پیاله چای غواړم	Ich hätte gerne eine Tasse Tee. زه له تاسو نه هیله کوم چې ما ته یوه پیاله چای راکړئ
Wir wollen eine größere Wohnung. مونږ له دې نه یو لاپسې لوی استوګنځی غواړو	Wir hätten gerne eine größere Wohnung. زمونږ له دې نه یو لاپسې لوی استوګنځي ته زړه کیږي
Ich will Auskunft darüber, wie die Nationalmannschaft gespielt hat. زه په دې برخه کې معلومات غواړم چې ملي لوبډلې څنګه لوبه وکړه	Ich hätte gern Auskunft darüber, wie die Nationalmannschaft gespielt hat. ما په دې برخه کې معلومات غوښتلو چې ملي لوبډلې څنګه لوبه کړېده
Du willst sicher wissen, ob er hierzu etwas Näheres zu sagen hat.	Du hättest sicher gern gewusst, ob er hierzu etwas Näheres zu sagen hat.

ته به حتمآ د دې لپوال یې چې پوه شې چې هغه په دې برخه کې څه نور هم د ویلو لري او که نه	ته حتمآ غواړې په دې پوه شې چې هغه په دې برخه کې څه نور هم د ویلو لري او که نه
Hätten Sie gern zu diesem Punkt eine Antwort? ستاسو په دې برخه کې د ځواب لاس ته راوړلو ته لېوال یاست؟	Wollen Sie zu diesem Punkt eine Antwort? تاسو په دې ټکي کې ځواب غواړئ؟

Höfliche Inkenntnissetzung   په احترامانه ډول د یوې خبرتیا وړاندې کوونه

Konjunktiv II höfliche Inkenntnissetzung	Indikativ
Wir möchten Sie darauf hinweisen, dass wir in einer Stunde den Laden schließen. مونږ غواړو ستاسو پاملرنه دې ته راواړو چې مونږ یو ساعت وروسته هټۍ ترو	Wir weisen Sie darauf hin, dass wir in einer Stunde den Laden schließen. مونږ ستاسو پاملرنه دې ته راړاوو چې مونږ یو ساعت وروسته هټۍ ترو

په سختۍ لاس ته راوړني په برخه معلومات
Feststellung eines mühsam erreichten Resultates

د (Konjunktiv II) دغه برخه له نورو برخو سره یو څه توپیر لري او توپیر یې دا دی چې په دې (Konjunktiv II) باندې خوبونه او خیالونه نه بلکې واقعیت ویل کیږي. دلته دا پوښتنه په ځای ده چې د واقعیت خبرې خو په (Indikativ) کیږي، نو (Konjunktiv II) ته څه اړتیا ده؟ ځواب به دا وي :
① په دې کې د جرمني ژبې باریکي لیدل کیږي. هغه لاس ته راونه چې په ډېره اسانه شوېده، هغه په (Indikativ) بیانیږي. هغه لاس ته راوړنه چې په ډېرې سختۍ شوېده، هغه په (Konjunktiv II) بیانیږي. مثال:

Indikativ	Das haben wir geschafft. مونږ په دې بانـدې (په اسانۍ) بریالی شـولـو (او ټول کار سل په سلو ترسره شو)
Konjunktiv II	Das hätten wir geschafft. مونږ په دې باندې (په سختۍ) بریالی شولو (خو کېدی شي چې د کار کومه برخه لا پاتې وي چې زمونږ پام ورته نه وي شوی)

② په دې جملو کې دا څرګندیږي چې په یو شي کې د یو څه ورزیاتولو او یا د کمولو لپاره هم څه ګنجایش شته، مثال:

Indikativ	Das war alles, was ich sagen wollte. څه چې ما د ویلو درلودل، هغه ټول همدا وو (او بل څه یکې نه زیاتیږي)
Konjunktiv II	Das wäre alles, was ich sagen wollte. څه چې ما د ویلو درلودل، هغه (څه ناڅه) ټول همدا وو (پکې یو څه نور هم ورزیاتیدی شي، خو فعلآ همدومره بس دي)

Zweifel an einer Aussage   په یو څه کې د یو شك ښودنه

کله چې سړي په یوه خبره شك ولري، نو سړی کوی شي چې خپل شك په ډاګه په (Indikativ) څرګند کړي، خو شرط دا دی چې سړي ووایي چې زه په دې باندې شك لرم. که د شك جمله ونه ویل شي، نو په هغه خبره کې بیا شك نشته او هغه سل په سلو کې واقعیت لري. که چېرته دا جمله په (Konjunktiv II) وویل شي، نو بیا لږ او ډېر شك پکې حتمي شته چې هغه په کنایه ډول ښکاره کیږي. مثال:

Indikativ	Das ist möglich.	دا امکان لري (په امکاناتو کې يې څه شك نشته)
Konjunktiv II	Das wäre möglich.	دا به امکان ولري (په امکاناتو کې يې شك شته)

د شك ښودلو جملې زياتره وخت په (sein) او په (können, sollen, müssen und dürfen) جوړيږي چې (Modalverben) دي. نور مثالونه:

Wäre so etwas denkbar? داسي يو څه تصور کېدی شي؟ (او که پکې څه شك دی؟)
Sie könnte schon nach Amerika geflogen sein. هغه کېدی شي چې امريکې ته تللې وي
Er sagt, er hätte fleißig gelernt. هغه وايي چې هغه ډېر سبق لوستلی دی (چې پرې شك دی)
Sie meinte, das ließe sich nicht ändern. هغې داسي فکر وکړو چې په دې کې څه بدلون نه راځي (چې پرې شك دی)

Irreale Wunschsätze د هيلو نه ډکې جملې

په دې برخه کې په پورتنيو پانو کې ډېرڅه ليکل شويدي، ستاسو به په ياد وي، اوس دوه مثالونه:

Kämen sie doch heute noch! کاشکې چې هغوی همدا نن راشي
Gäbe es doch mehr Menschen wie Sie! کاشکې چې له تاسو غوندې ډېر انسانان موجود وای

Irreale Modalverbkonstruktion

کله چې (Modalverben) په غېرواقعي جملو کې وکارول شي، نو دا بيا د غېرواقعي هيلو او ارمانونو جملو سره ورته والی لري. په دغه جملو کې هغه څه يادېږي چې پخوا پيښ شوي وي، چې اصلاً بايد نه وای پيښ شوي. برعکس امکان يې هم شته چې يو څه په پخواني وخت کې پيښ نه شول چې اصلاً بايد پيښ شوي وای. مثالونه به په دې لاندې جدول کې وګورو:

Sie hatten den Schuft eingeladen. Sie hätten den Schuft nicht einladen sollen. هغوی دا رذيل سړی ميلمه کړي و. هغوی بايد دا رذيل سړی ميلمه کړی نه وای
Er hat schon nicht gut aufgepasst. Er hätte besser aufpassen müssen. هغه يو ځل بيا پام ونه نيوو.. هغه بايد ښه پام نيولی وای
Du hast es mir nicht gesagt. Du hättest es mir ruhig sagen können. تا خو کوی شو چې په دې برخه کې دې راته څه ويلي وای
Ihr habt den armen Mann geschlagen. Ihr hättet ihn nicht schlagen dürfen. تاسو دا بې وزلی سړی ووهو. تاسو بايد هغه نه وای وهلی

په پورتنيو جملو کې د (können) لغت په يوې پورتنۍ جملې کې د *(müssen)* او *(sollen)* په مانا استعمال شويدی. په لاندې برخه کې يوه بله جمله په همدې مانا:

Du hättest mir das früher sagen können = sagen sollen oder sagen müssen. دا خبره تا راته مخکې هم کوی شوه، دا خبره به دې مخکې راته کړې وای

د منفي پوښتنې په توګه هم کېدی شي چې (Modalverben) استعمال شي، خو که (können) استعمال شي، نو د دې نه مطلب زياتره وخت د يوې نيوکې يا د ګيلې او يا انتقاد مانا لري. مثال:

Hättest du mir das nicht früher sagen können? تا نشول کولی چې دا دې راته پخوا ويلي وای؟ (له تا نه دا ګيله ده)

Hätte er nicht besser aufpassen können?	هغه نشو کولی چې ښه پام ونيسي؟ (دا نيوکه ده)

د نيوکي يا د انتقاد لپاره

Indikativ	Konjunktiv II (Vorwurf, Kritik)
Warum hast du das nicht gewusst? ته ولي په دې پوه نه وې؟ Oder Das musst du eigentlich wissen. اصلاً ته بايد په دې پوه شي Das hast du wissen müssen. ته بايد په دې پوه وای	Du hättest es besser wissen müssen. (پــه تـا باندې دا نيـوکـه کيـږي چې) ته بايد پــه دې باندې ښه پوه وای
Das konntest du dir eigentlich sparen! دې ته ستا اصلاً هيڅ ضرورت نه و	Das hättest du dir sparen können! (پـه تـا دا نيوکه کيږي چې) دې ته ستا هيڅ اړتيا نه وه
Warum hast du das gesagt? Da bist du voll ins Fettnäpfchen getreten. دا خبره تا ولې وکړه؟ په دې باندې تا بالکل بې نزاکتي وکړه Oder So etwas hast du nicht sagen sollen! Da bist du voll ins Fettnäpfchen getreten. داسې خبره تا بايد نه وای کړې. په دې باندې تا ډېره بې نزاکتي وکړله	Das hättest du nicht sagen sollen; da bist du voll ins Fettnäpfchen getreten. (په تا باندې دا نيوکه کيږي چې) تا بايد دا خبره نه وای کړې. په دې باندې تا ډېره بې نزاکتي وکړله
Warum hast du das getan? تا ولې دا کار وکړو؟ Oder So etwas sollst du nicht tun. داسې کار ته بايد ونکړې	Das hättest du nicht tun sollen. (په تا باندې دا نيوکه کيږي چې) تا بايد دا کار نه وای کړی
Warum hast du mir das nicht früher gesagt? تا ولې مخکې راته دا خبره ونکړه؟	Hättest du mir das nicht früher sagen können? (په تـا باندې دا نيـوکه کيږي چـې) تـا راته مخکې دا خبره نشوه کولی؟

له (Konjunktiv II) نه د کار اخيستنې نورې برخې

په لاندينې جدول کې مختلفې جملې ليدل کيږي چې په هره جمله کې (Konjunktiv II) په بله موخه يا په هدف کارول شوی دی.

	نږدې و چې ...
1.	*Beinahe wäre* ich dabei *gestorben*. نږدې و چې زه په دې کې مړ شوی وای *Fast hätte* ich den Bus nicht mehr *erreicht*. نږدې و چې زه سروبس ته نه وای رسيدلی
	ما به دا کړي وای، خو ...
	Ich *hätte* dich *besucht*, *aber* ich hatte leider eine Verabredung. زه به ستا ليدو ته درغلی وای خو له بده مرغه ما يوه وعده درلودله

2.	Ich *wäre gerne gekommen*, *aber* ich hatte keine Zeit. زه به په مینه راغلی وای، خو ما وخت نه درلود
	وبه کړی شي، توان به ولري وبه نکړی شي، توان به ونلري
3.	*Nur er könnte* uns in dieser Situation *helfen*. تش هغه به په دې حالت کې له مونږ سره مرسته وکولای شي Ich glaube, er *könnte* uns in dieser Lage auch *nicht helfen*. زه فکر کوم چې په دې حالت کې به هغه هم له مونږ سره مرسته کولی ونشي
	باید شوی وای، شوی نه وای
4.	Das Taxi ist noch nicht da; dabei *hätte* es schon vor zehn Minuten *kommen müssen*. ټکسي لا تر اوسه پورې ندی راغلی، اصلاً باید لس دقیقې مخکې راغلی وای
	په رېښتیا دا کېدی شي چې ...؟ دا به رېښتیا وي چې ... ؟
5.	*Könnte* er tatsächlich schon die Prüfung *bestanden haben*? کېدی شي چې په ازموینه کې هغه په رېښتیا بریالی شوی وي؟
	دا مهرباني به وکړئ چې ...
6.	*Wären Sie so freundlich*, mir zu helfen? تاسو به دا مهرباني وکړئ او له ما سره به مرسته وکړئ؟ *Würden* Sie vielleicht auf mein Gepäck *aufpassen*? کېدی شي تاسو زما بکس ته پام ونیسئ؟ *Würden* Sie mir bitte einen Gefallen *tun*? تاسو به زما په طبع یو کار وکړې؟ تاسو به ما خوشحاله کړې؟ *Könnten* Sie mir vielleicht *sagen*, wie ich zum Bahnhof komme? تاسو ماته ویلی شئ چې د اورګاډي سټېشن ته زه په کومه لار تللی شم؟
	د یو شي په برخه کې پته شته، پته نشته
7.	Ich *wüsste* kein Material, das härter *wäre* als ein Diamant. زه خو داسې کوم توکی نه پېژنم چې له الماسو به هم کلك وي Ich *wüsste* nicht, wer das besser machen könnte. ما ته پته نشته چې څوك به دا کار له دې نه لاپسې ښه وکړی شي Nicht, dass ich *wüsste*. داسې څه نشته چې ما ته به پته یې وي (ماته څه پته نشته) Ich *wüsste* da so einiges, was auf dich zukommen *könnte*. ما ته د ډېرڅه پته شته چې په تا راتلی شي (یعنې په تا ډېرې سختې راتلی شي)
	کاشکې چې ...
8.	*Wenn* ich *nur wüsste*, *ob* er kommt. کاشکې چې زه پوه وای چې هغه راځي او که نه
	دا خو وشو، همدومره بس دي
9.	Das *hätten* wir geschafft! دا خو په خېر خلاص شو ، له دې نه خو په خېر بې غمه شولو So, das *wär´s* für heute! Morgen geht´s weiter. ښه نو، د نن لپاره همدومره بس دي. پاتې برخه یې سبا

	څه نا څه ، د دومره په شاوخوا کې کېدی شي
10.	Wie alt ist denn deine Großmutter? Sie *dürfte* etwa achtzig *sein*. ستا نیا څو کلنه ده؟ هغه به د اتیاو کلو په شاوخوا کې وي
	دا به وي، دا به نه وي
11.	Für meine Verabredung *dürfte* es jetzt zu spät *sein*. زما د وعدې لپاره به اوس ناوخته شوې وي

Funktionsverbgefüge = Verben in festen Verbindungen

له دې نه مطلب هغه فعلونه دي چې اصلاً یوه مانا لري، خو دا فعلونه کله کله له یو اسم سره یو ځای کیږي چې بیا د فعل مانا بالکل بدلیږي او بیا له اصلي مانا سره هېڅ اړه نلري. په پښتو کې هم داسې مثالونه شته. د بېلګې په توګه په پښتو کې (ختل) لوړېدلو ، پورته کېدلو یا جګېدلو ته وايي. خو کله چې (ختل) د یو (هډوکي) سره یوځای شي او وویل شي چې :

د هغه د پښې هډوکی ختلی دی

دلته (ختل) د (پورته کېدل) سره څه اړه نلري او (له جوړ یا له بنده بې ځایه کېدلو) ته وايي. بل مثال:

هغه ته انګلیسي نه ورځي

(ورتلل) خو په پښتو کې دې ته وايي چې یو څوك یو چا ته ورشي. خو د انګلیسي (ورتلل) د یو چا کور ته د تګ سره څه اړه نلري، بلکې مطب دا دی چې د هغه انګلیسي زده نده

همدا شان په جرمني ژبه کې ګڼ شمېر فعلونه شته چې کله چې له یو اسم سره یوځای شي، مانا یې بالکل بدله شي او له اصلي فعل سره بیا هېڅ شان اړه نلري. د بېلګې په توګه :
د (setzen) مانا ده : (یو څوك یو چېرته کېښول). خو کله چې (setzen) له یو بل لغت سره یوځای شي، نو بیا لغوی مانا یې له (کېښول) سره څه اړه نلري. مثال:

Er setzte die Maschine in Gang.	هغه ماشین چالان کړو

په پورتنۍ جمله کې (in Gang setzen) د ماشین (چالانولو یا په حرکت راوستلو) ته وايي.

دا چې کوم فعل له کوم اسم سره په کومه مانا یو واحد جوړوي، دې ته کومه قاعده نشته. یوازینۍ د زده کړې چاره یې دا ده چې سړی یې له یاده زده کړي. اوس به یو څو مثالونه په لاندې جدول کې وګورو:

Verb فعل (په اصلي مانا کې)	ursprüngliche Bedeutung په اصلي لغوي مانا	in fester Verbindung بدله شوې مانا، اصطلاح
begehen تلل، ګرځېدل	eine Brücke begehen په یوه پله ګرځېدل	eine Dummheit begehen حماقت کول، بې عقله کار کول einen Fehler begehen یوه غلطي کول، غلط کار کول eine Sünde begehen ګناه کول
fällen غورځول، چپه کول	einen Baum fällen یوه ونه وهل، ونه غورځول	eine Entscheidung fällen یوه پرېکړه یا فیصله کول ein Urteil fällen قضاوت کول

finden موندل، میندل	eine Sache finden یو شی موندل	ein Ende finden تمامېدل Beifall finden چکچکي کېدل Ruhe finden ارامی ته رسېدل، ارامېدل
führen چلول، گرځول، له ځانه سره بیول	einen Blinden führen یو ړوند له ځانه سره گرځول	ein Gespräch führen له یو چا سره خبري اتري کول einen Krieg führen له یو چا سره جگړه کول den Beweis führen ثبوت راوستل
geben ورکول	jmdm. Geld geben یو چا ته پیسي ورکول	jmdm. die Schuld geben په یو چا گناه اړول، گناه اچول jmdm. einen Tritt geben یو څوك په لغتي وهل jmdm. einen Wink geben یو چا ته یوه نښه یا اشاره کول
gewinnen گټل	ein Spiel gewinnen یوه لوبه گټل	den Eindruck gewinnen یو فکر یا نظر ته رسېدل die Überzeugung gewinnen یقین لاس ته راوړل Vertrauen gewinnen اعتماد لاس ته راوړل
halten ساتل، نیول	etwas in der Hand halten یو شی په لاس کي نیول	eine Rede halten یوه وینا کول ein Versprechen halten په یوه وعده وفا کول einen Vortrag halten یو کنفرانس ورکول
holen راوړل	Hol bitte den Ball! ته مهرباني وکړه او توب راوړه	Atem holen ساه راښکل sich eine Krankheit holen په یوي ناروغی اخته کېدل sich den Tod holen مړ کېدل، مرل
leisten خدمت کول	Er hat viel geleistet. هغه ډېر خدمت کړی دی	eine Hilfe leisten مرسته کول Widerstand leisten مقاومت کول jmdm. Gesellschaft leisten د یو چا سره گپ شپ لگول
machen کول	einen Fehler machen یوه غلطي کول	jmdm. Angst machen یو څوك ډارول jmdm. eine Freude machen یو څوك خوشحالول sich die Mühe machen ځان په زحمتول، زحمت وېستل
nehmen اخیستل	Er nahm seine Jacke und ging. هغه خپله کرتی واخیستله او ولاړ	Abschied nehmen په مخه ښه کول، خدای پامانی اخیستل ein Ende nehmen پای ته رسېدل Platz nehmen کېناستل

schaffen ۱- توان رسېدل ۲- یو کار کول	Das schaffe ich nicht. دي ته مي توان نه رسيږي von morgens bis abends schaffen له سهار نه تر ماښامه پورې کار کول	Klarheit schaffen وضاحت راوستل، څرګندول Abhilfe schaffen سمون راوستل، اصلاحات راوستل Arbeitsplätze schaffen خلکو ته کار پیدا کول
stellen ودرول، ایښودل	eine Flasche auf den Tisch stellen یو بوتل په مېز ایښودل	einen Antrag stellen عریضه کول، غوښتنلیك وړاندي کول eine Diagnose stellen تشخیص کول eine Frage stellen پوښتنه کول
stiften د یو خیریه کار لپاره پیسي ورکول	Geld stiften یو چا ته د یو خیریه هدف لپاره ورکول پیسي	Frieden stiften سوله مینځ ته راوړل Unruhe stiften ناارامي مینځ ته راوړل Unheil stiften بدبختي مینځ ته راوړل
treffen یو څوك لیدل، له یو چا سره مخامخېدل	einen Freund unterwegs treffen له یو ملګري سره په لار کي مخامخېدل	Ihn trifft keine Schuld. هغه ملامت ندي، د هغه ګناه نده eine Entscheidung treffen یوه پرېکړه کول، یوه فیصله کول ins Schwarze treffen ډېر ښه کار کول، د نښي مینځ ویشتل
treiben مخکي بیول، وړل	Kühe auf die Weide treiben غوا ګاني څر ته وړل	Handel treiben تجارت کول Sport treiben سپورټ کول etwas zu weit treiben په یو شي کي زیاتی کول، افراط کول
ziehen یو څه راښکل	Er zog mich an den Haaren. هغه زما ویښته راښکل	jemandes Zorn auf sich ziehen یو څوك د ځان پسي په قهرول etwas in Betracht ziehen یو څه په نظر کي نیول

Feste Akkusativobjekt-Verb-Verbindungen mit präpositionalem Objekt کوم اسم له کوم فعل او له کوم نومځري سره په کوم حالت کي راځي

په پورتنی برخه کي مو زده کړل چي ځیني اسمونه چي له ځینو فعلونو سره یو ځای شي، یوه خاصه مانا تري اخیستل کیږي. په پښتو کي هم ځیني اسمونه له ځینو فعلونو سره په همغه ډول استعمالیږي لکه چي په جرمني ژبه کي استعمالیږي، مثال:

zum Weinen	bringen	راوستل	په ژړا

په پورتنی جمله کي په پښتو او په جرمني ژبه کي عین اسم له عین فعل سره یو ځای شوی، یعني (ژړا = Weinen) له (راوستل = bringen) سره په دواړو ژبو کي یوځای شوی او عین مانا ورځیني اخیستل کیږي. کاشکي چي د پښتو او جرمني ژبي ټول اسمونه او فعلونه له یو بل سره په عین ډول یوځای کېدلای او په عین مانا استعمالېدلای شوای، خو له بده مرغه چي ډېر لږ اسمونه دي چي له همغه فعل سره یوځای کیږي چي په جرمني ژبه کي هم ورسره یوځای کیږي. نو په دې ډول زښت ډېر نور اسمونه شته چي د پښتو په پرتله بالکل له یو بل فعل سره یوځای کیږي.

اوس به په لاندي جدول کي هغه اسمونه او فعلونه وګورو چي په پښتو او جرمني ژبه کي په همغه یو شان کارول کیږي.

Deutsch		Paschto	
Akkusativobjekt	Verb	Akkusativobjekt	Verb
Abschied	nehmen	خدای پاماني	اخیستل
zum Abschluss	bringen	پای ته	رسول
Absicht	haben	قصد، نیت	درلودل
sich in Acht	nehmen	پام، فکر	نیول، کول
Angst	haben	ډار	درلودل
Antwort	geben	ځواب	ورکول
Auskunft	erteilen/geben	معلومات	ورکول
Auswirkungen	haben	په یو شي اغیز	درلودل
an Bedeutung	gewinnen	اهمیت	زیاتیدل، ګټل
an Bedeutung	verlieren	اهمیت	له لاسه ورکول
Bedingung	stellen	شرط	ایښودل
Befehl	geben	امر	ورکول
in Bewegung	bringen	په حرکت	راوستل
zu Ende	bringen	پای ته	رسول
Erlaubnis	geben	اجازه	ورکول
eine Falle	stellen	یو چاته دام، تلکه	ایښودل
Fußtritt	geben	لغته	ورکول
Garantie	geben	ګرنټي	کول، ورکول
Gebrauch	machen	استفاده	کول، کار اخیستل
in Gefahr	sein	په خطر کي	اوسیدل
Gelegenheit	geben	موقع	ورکول
zu Hilfe	kommen	د یو چا مرستي ته	ورتلل
Interesse	zeigen/haben	علاقه	ښودل، درلودل
unter Kontrolle	bringen	د کنټرول لاندي	راوستل
zum Lachen	bringen	په خندا	راوستل
zu Ohren	kommen	غوږ ته	راتلل
Pause	machen/einlegen	دمه	کول
Rache	nehmen	غچ یا انتقام	اخیستل
Rat	geben	مشوره، سلا	ورکول
ein Recht	haben auf	د یو شي حق	درلودل
Reise	machen	سفر	کول
Rolle	spielen	رول	لوبول
Schmerzen	haben	درد	درلودل
im Sterben	liegen	د مرګ په حالت کي	پروت اوسیدل
im Stich	lassen	په سخته کي یوازي	پرېښودل
Ultimatum	stellen	ضرب الاجل	ایښودل
Unterschied	machen	فرق ، توپیر	کول
zur Verantwortung	ziehen	مسؤلیت ته	رابښکل

Vertrag	abschließen	قرارداد	تړل
Vorschlag	machen	وړاندیز، پیشنهاد	کول
zum Weinen	bringen	په ژړا	راوستل

پاتي ګڼ شمېر نور اسمونه په جرمني ژبه کې د پښتو په پرتله له داسي فعلونو سره استعماليږي چې سړی په پښتو کې تصور نشي کولی. مثال:

eine Maßnahme	treffen	کول	یو اقدام

د (treffen) لغت په پښتو کې (کول) ته نه وايي، بلکې (له یو چا سره لیدل، په یوه نښه شوي شي لګېدل) ته وايي.

اوس به یو څو اسمونه وګورو چې د پښتو په پرتله له بالکل بل شان فعلونو سره کارول کیږي.

Deutsch		Paschto	
Akkusativobjekt	Verb	Akkusativobjekt	Verb د اصطلاح مفهوم
auf Ablehnung	stoßen	له ردیدلو سره	مخامخېدل
vor dem Abschluss	stehen	پای ته رسېدو ته نږدې	اوسېدل
in Angriff	nehmen	د کار پیل، عمل	کول
Angst	machen	ډار، وېره	په زړه کې اچول
Anklage gegen	erheben	په یو چا رسمي دعوه	کول
in Anspruch	nehmen	له یو شي نه استفاده	کول
Ansprüche	stellen	غوښتني، تقاضا	درلودل
Antrag	stellen	عریضه، غوښتنلیك	کول، وړاندې کول
Anzeige	aufgeben	په اخبار کې اعلان	ورکول
Anzeige gegen jmdn	erstatten	په یو چا عریضه	کول
Appetit	machen	اشتها	راپارول، پیدا کول
Arbeit	leisten	کار	تر سره کول
Arbeit jmdm	machen	کار	یوچاته ورپېښول
Ärger	machen	غصه، عصبانیت	راپېښول
zum Ausdruck	bringen	بیان	ورکول، بیانول
in Aussicht	stellen	د یو شي ژمنه، وعده	کول
Beachtung	finden	پاملرنه، توجه	راګرځېدل
von Bedeutung	sein	ارزښت، اهمیت	درلودل
ein Beispiel	nehmen	خپل سرمشق	ګرځول
Beitrag	leisten	ونډه	اخیستل
Bekanntschaft	machen	پېژندګلوي	کېدل
einen Beruf	ausüben	په یو مسلك کې	کار کول
Berufung	einlegen	مرافعه	غوښتل
Bescheid	wissen	خبر	اوسېدل

Beschluss	fassen	رسمي پرېکړه	کول
Beschwerde	einlegen	رسمي شکايت	وړاندې کول
in Besitz	nehmen	د تصرف لاندې	راوستل
Besuch	abstatten	رسمي ليدنه	کول
in Betrieb	nehmen	په فعاليت	راوستل
unter Beweis	stellen	ثبوت ته	رسول
Blutbad	anrichten	د وينو سېلاب	بهول، راوستل
in Brand	geraten	اور	اخيستل، لګېدل
Dienst	antreten	وظيفې ته، دندې ته	حاضرېدل
zur Diskussion	stehen	مطرح	اوسېدل
zur Diskussion	stellen	مطرح	کول
unter Druck	setzen	له فشار لاندې	راوستل
unter Druck	stehen	له فشار لاندې	اوسېدل
Dummheit	begehen	حماقت	کول
eine Ehe	führen	نکاح يا د واده	درلودل
Eid	leisten, ablegen	قسم، سوګند، لوړه	کول
den Eindruck	gewinnen	په نظر کې ښکاره	کېدل
Einfluss	nehmen	له اغيزې لاندې	راوستل
Einspruch	erheben	اعتراض	کول
in Empfang	nehmen	په لاس، په تسليمی	اخيستل
ein Ende	finden	پای ته	رسېدل
zu Ende	gehen	پای ته	رسېدل
Entscheidung	treffen	پرېکړه، فيصله	کول
in Erfüllung	gehen	تر سره	کېدل
Erinnerungen	wecken	خاطرات	راپه يادول
eine Erkältung	sich zuziehen	ريزش، زکام، والګی	نيول، و هل
Erklärung	abgeben	اطلاعيه، اعلاميه	ورکول
Ersatz	leisten	بدل، بديل، جبران	ورکول
in Erscheinung	treten	ښکاره، رابرسېره	کېدل
in Erstaunen	setzen	حيران	کول، هك حيرانول
in Erwägung	ziehen	د يو شي په فکر کې	کېدل
Erwartungen	wecken	توقع، تقاضا	راپيدا کول
Flucht	ergreifen	تېښته، فرار	کول
Frage	stellen	پوښتنه	کول
in Frage	kommen	مطرح	کېدل
in Frage	stellen	تر پوښتنې لاندې	راوستل، راتلل
Freude	machen	خوشحالي	راپيښول

Freundschaft	schließen	ملگری، ملګرتوب	کېدل، کول
Frieden	schließen	سوله، صلح	کول
Frieden	stiften	سوله، صلح	مینځ ته راوړل
Gedanken	machen	په فکر کې	کېدل
in Gefahr	geraten	په خطر کې	ولېدل
Gefallen	finden	یو شی خوښ	راتلل
Gelegenheit	sich bieten	موقع	په لاس راتلل
Gelegenheit	ergreifen	له موقع نه	کار اخیستل
Gespräch	führen	رسمي خبرې اترې	کول
auf der Hand	liegen	څرګند، روښان	اوسېدل
Handel	treiben	تجارت، سوداګري	کول
Hilfe	leisten	مرسته	کول
Hoffnung	machen	امېد، هیله	راپیدا کول
im Interesse	liegen	د یو چا په ګټه	اوسېدل
Interesse	wecken	علاقه، دلچسپي	راپیدا کول
in Kauf	nehmen	په ځان	منل
Kompromiss	schließen	روغې جوړې ته	رسېدل
Konsequenzen	ziehen	د نتیجې په اساس عمل	کول
in Kraft	setzen	نافذ، قانوني	کول
Krieg	führen	جګړه، جنګ	کول
auf Kritik	stoßen	له نیوکې، انتقاد سره	مخامخېدل
Kritik	üben	نیوکه، انتقاد	کول
jmdm Kummer	zufügen	یو چا ته غم	ورپه مخه کول
zur Last	fallen	په یو چا بار، بوج	راتلل، کېدل
Maßnahme	ergreifen	اقدام	کول
Meinung	vertreten	په یوه مفکوره	اوسېدل
Missbrauch	treiben	سؤ استفاده، بده استفاده	کول
in Mode	kommen	موډ	کېدل
Mord	begehen/verüben	قتل، وژنه، مرګ	کول
Mut	machen	زړه، زړورتیا	ورکول
auf die Nerven	gehen/fallen	د یو چا اعصاب	خرابول
Niederlage	erleiden	ناکامي، ماتې راتلنه	په برخه کېدل
jmdm Niederlage	zufügen	یو څوک له ناکامی سره	مخامخول
zum Opfer	fallen	د یو شي قرباني یا ښکار	کېدل
in Ordnung	bringen	سم، تیك، ښه	کول
Pflicht	erfüllen	وظیفه	تر سره کول
Protokoll	führen	پروتوکول	لیکل

Rede	halten	وينا	كول
Reparatur	ausführen	ترميمات	كول
Referat	halten	كنفرانس	وركول
zur Ruhe	kommen	ارام	کېدل، ارامېدل
Rücksicht	nehmen	لحاظ، مراعات	كول
jmdm Schaden	zufügen	یو چا ته تاوان	رسول
die Schuld an etwas	tragen	په یو شي کي ګناهګار	اوسېدل
in Schwierigkeiten	bringen	په مشکلاتو	اخته کول
in Schwierigkeit	geraten	له ستونځو سره	مخامخېدل
Selbstmord	begehen	ځان وژنه، انتحار	كول
sich Sorgen	machen	غم، اندېښنه	كول
Sport	treiben	سپورت	كول
zur Sprache	bringen	بیان، یوه خبره مطرح	كول
Stellung	nehmen/beziehen	دریځ، نظر	ښکاره کول
ein Thema	anschneiden	یوه موضوع	مطرح کول
Unfall	bauen	ټکر	كول
Unfrieden	stiften	ناارامي	مینځ ته راوړل
Unfug	anstellen/treiben	ورانی، خوشي کارونه	كول
Unheil	anrichten	مصیبت	راوستل
Urteil	fällen	فیصله (د قاضي)	كول
Verantwortung	tragen	مسؤلیت	په غاړه درلودل
Verantwortung	übernehmen	مسؤلیت	په غاړه اخیستل
in Verbindung	setzen	اړیکي، مناسبات	نیول
Verbrechen	begehen/verüben	جنایت	كول
in Verdacht	geraten	په یو چا شك	راتلل
Vereinbarung	treffen	رسمي موافقه	كول
zur Verfügung	stehen	په اختیار کي	اوسېدل
zur Verfügung	stellen	په اختیار کي	ایښودل
in Vergessenheit	geraten	هېر (فراموش)	کېدل، هېرېدل
eine Verletzung	sich zuziehen	زخمي، ټپي	کېدل
Vermutung	haben	ګمان	كول
zur Vernunft	gelangen	تعقل ته	راتلل
Verrat	begehen	خیانت	كول
sein Versprechen	halten	په وعده	وفا کول
Verwendung	finden	له یو شي نه استفاده	کېدل
zur Verzweiflung	bringen	نهیلي، نامېده	كول
Vorbereitungen	treffen	ترتیبات، چمتووالی	نیول

zum Wahnsinn	treiben	يو څوك لېونتوب ته	راوستل
sich zur Wehr	setzen	دفاع	كول
Wert	legen	يو شي ته اهميت	وركول
Wert	sein	يو شي ارزښت	درلودل
in Widerspruch	stehen zu	ضد او نقيض	اوسېدل
Widerstand	leisten	مقاومت	كول
ein gutes Wort	einlegen	توصيه، ستاينه	كول
das Wort	ergreifen	رسمي خبره	كول
zu Wort	kommen	يو چا ته د خبرو وار	وررسېدل
in Wut	geraten	په قهر، په غصه	كېدل
in Zusammenhang	stehen	د يو شي سره اړيكي	درلودل
Zustimmung	geben	منظوري، موافقه	كول
außer Zweifel	stehen	په يو څه كي هيڅ شك نه	اوسېدل

Übungen:

1. Wer ………….. heute Protokoll? پروتوكول نن څوك ليكي؟
2. Der Minister muss aus den Ereignissen der letzten Zeit die Konsequenzen ……… وزير بايد د تېر وخت د پېښو په نتيجه كي عمل يا اقدام وكړي
3. In vier Wochen wird das Gericht das Urteil ………….. په څلورو اونيو كي به محكمه فيصله وكړي
4. Wir werden auf jeden Fall gegen die Entscheidung der Behörde Einspruch ………….. مونږ به د مقاماتو د دې فيصلې په وړاندې هرومرو اعتراض وكړو
5. Deine Unordnung ………….. mich zur Verzweiflung! ستا ګډوډي ما نهيلي كوي
6. Und mich ………….. deine Ordnung zum Wahnsinn! او ستا نظم ما لېونتوب ته راولي
7. Dem gestürzten Fahrradfahrer sind sofort Fußgänger zu Hilfe ………….. لارويان د هغه بايسكل والا مرستې ته ورغلل چې ولېدلی و
8. In diesem Punkt ………….. ich eine ganz andere Meinung. په دې ټكي كې زه په بله مفكوره يم
9. Hast du schon mal vor so vielen Leuten ein Referat ………….. تا په كوم وخت كې د دومره خلكو په مخكې كوم كنفرانس وركړی دی؟
10. Wir ……….. Ihnen das Material zur Verfügung. مونږ مواد ستاسو په اختيار كې ږدو
11. Dieser Sommer ………….. so schnell zu Ende. دا اوړی دومره ژر تېر شو
12. Die Minister konnten bei ihren Gesprächen eine Vereinbarung ………….. وزيرانو پخپلو خبرو اترو كې وكړی شول چې يوې موافقې ته ورسيږي
13. Gegen dieses Vorgehen müssen wir uns zur Wehr ………….. د دې چلند په وړاندې بايد مونږ خپله دفاع وكړو
14. Die Verhandlungen ………….. kurz vor dem Abschluss. خبرې اترې پای ته رسېدو ته نږدې شوې دي
15. Sie haben einen Kompromiss ………….. هغوی روغې جوړې ته ورسېدل (څه د يو او څه د بل غوښتنې ومنل شوې)

Lösungen:
1. führt 2. ziehen 3. fällen 4. erheben 5. bringen 6. treibt 7. gekommen
8. vertrete 9. gehalten 10. stellen 11. Ging 12. treffen 13. setzen 14. stehen
15. geschlossen

Übungen:

1. Nachdem seine Frau zu reden begann, kam er nicht mehr zu …………..
کله چې د هغه ښځې په خبرو پیل وکړو، نو هغه ته د خبرو وار ونه رسېدو
2. Das Problem solltest du unbedingt auf der nächsten Sitzung zur ………….. bringen.
دا ستونزه باید په راتلونکې غونډه کې ته هرومرو م طرح کړې
3. Das Arbeitsklima spielt für die Verbesserung der Produktion eine große …………..
د کار د فضا ښه کېدل د تولیداتو د ښه کېدو لپاره یو لوی رول لوبوي
4. Nein, dieser Vorschlagt kommt für uns überhaupt nicht in …………..
نه دا وړاندیز مونږ ته هېڅ مطرح کېدی نشي
5. Wir könnten eine Veränderung in ………….. ziehen.
مونږ کوی شو چې یو بدلون په نظر کې ونیسو
6. Der Direktor hat seiner Sekretärin eine Beförderung in ………….. gestellt.
مدیر خپلې سکرتړې ته د ترفیع کولو ژمنه کړېده
7. Wir tun alles, um die Untersuchungen bald zum ………….. zu bringen.
مونږ هر څه کوو چې دا پلټنې پای ته ورسیږي
8. Eine Verbesserung deiner Noten muss doch in deinem eigenen ………….. liegen.
ستا د نمرو ښه کېدل خو ستا په ګټه دي (ته په دې نپوهېږې؟)
9. Die Vorschläge der Kommission stießen bei einigen Politikern auf …………..
د کمیسیون وړاندیزونه د ځینو سیاستوالو په وړاندې د نیوکې سره مخامخ شول
10. Der Betrieb stellt jedem Mitarbeiter ein Auto zur …………stellen.
دا کمپنی هر همکار ته یو موټر په اختیار کې ږدي
11. Du solltest die Hilfe in ………….. nehmen. ته باید له دې مرستې نه استفاده وکړې

12. Der Präsident wurde für seine Fehlentscheidungen zur ………….. gezogen.
رئیس د غلطې فیصلې په وجه مسؤلیت ته راښکل شو

Lösungen:
1. Wort 2. Sprache 3. Rolle 4. Frage 5. Erwägung 6 Aussicht 7. Abschluss
8. Interesse 9. Kritik 10. Verfügung 11. Anspruch 12. Verantwortung

Übungen:

1. Sie können uns jetzt per E-Mail ihre Fragen …………..
تاسو کولی شئ چې اوس له مونږ نه خپلې پوښتنې د بریښنالیك له لارې وکړئ
2. Unsere Mannschaft ………….. eine schwere Niederlage.
زمونږ لوبډله له سختې ماتې سره مخامخ شوه
3. Er sollte sich an unserem Lehrer ein Beispiel …………..
هغه باید زمونږ ښوونکی خپل سرمشق وګرځوي

4. Die alten Uhren …………. immer mehr an Bedeutung.
د پخوانو ساعتونو اهمیت ورځ په ورځ ورکیږي
5. Die Eltern …………. für Ihre Kinder die Verantwortung.
د ماشومانو مسؤلیت د مور او پلار په غاړه دی
6. Du solltest jetzt eine Ausbildung in Angriff ………….
ته باید اوس یوه زده کړه پیل کړې
7. Ein Versprechen, das man gegeben hat, muss man ………….
یوه وعده چې چا کړې وي، باید سړی پرې ودریږي
8. Wer gesund bleiben will, sollte regelmäßig Sport ………….
څوك چې روغ پاتې کېدل غواړي، باید په منظم ډول سپورټ وکړي
9. Die Demonstration verlief sehr friedlich, die Polizei musste nicht in Erscheinung ………….
دا مظاهره ډېره سوله ایزه وه، پولیسو ته څه ضرورت نه و چې ځان ښکاره کړي
10. Wer betrunken Auto fährt, …………. einen Unfall in Kauf.
څوك چې په نشه حالت کې موټر چلوي، د موټر ټکر په ځان مني
11. Wir wollen ein Haus kaufen, wenn sich eine günstige Gelegenheit ………….
کله چې یوه مناسبه موقع مو په لاس راغله، مونږ غواړو چې یو کور په بیه واخلو
12. Sein Sohn …………. an einem Studium kein Interesse.
د هغه زوی د تحصیل لپاره څه علاقه نه ښایي

Lösungen:
1. stellen 2. erlitt 3. nehmen 4. verlieren 5. tragen 6. nehmen 7. halten 8. treiben 9. treten 10. nimmt 11. bietet 12. zeigt

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتنتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ دې دواړو هېوادونو د تل لپاره تجارت کړی دی
……………………………………………………………………………………
۲ـ له دې قانون نه ډېره سؤ استفاده شوېده
……………………………………………………………………………………
۳ـ هغه تل لپاره ډېر سپورټ کړی دی
……………………………………………………………………………………
۴ـ جنایتکار یو قتل وکړو
……………………………………………………………………………………
۵ـ دې سفر ډېر خاطرات راپه یاد کړل
……………………………………………………………………………………
۶ـ ته خبر یې چې سروېس کله راځي
……………………………………………………………………………………
۷ـ هغه ته پخپل سفر کې والګی (زکام، رېزش) ورپیدا شو
……………………………………………………………………………………
۸ـ په ټکر کې هغه سخت ټپي شو
……………………………………………………………………………………
۹ـ ته ما له فشار لاندې مه راوله

....

۱۰-تا له هغه سره اړیکي نیولي دي؟

....

۱۱- هغه د یو بورس لپاره عریضه وکړه

....

۱۲-تا خپله توانایي ثابته کړه

....

۱۳- هغه له خپلو دښمنانو نه غچ (انتقام) واخیست

....

۱۴- هغه له سختو مشکلاتو سره اخته شوی دی

....

۱۵- خبرې اترې نن پای ته ورسېدلې

....

۱۶-ته پخپلې وعدې ټینګ ونه دریدلې (تا پخپلې وعدې وفا ونکړه)

....

۱۷- هغه یوه په زړه پورې وینا وکړه

....

۱۸-دا شخړه هېڅکله پای ته نه رسیږي؟

....

۱۹-زه هیله کوم چې ستا ټولې هیلې او غوښتنې تر سره شي

....

۲۰-دا موزيك زما اعصاب خرابوي

Lösungen:

1. Die beiden Staaten haben schon immer Handel getrieben.
2. Mit diesem Gesetz ist viel Missbrauch getrieben worden.
3. Er hat schon immer viel Sport getrieben.
4. Der Verbrecher hat einen Mord verübt.
5. Diese Reise hat viele Erinnerungen geweckt.
6. Weißt du Bescheid, wann der Bus kommt?
7. Er hat sich bei seiner Reise eine Erkältung zugezogen.
8. Bei dem Unfall hat er sich schwere Verletzungen zugezogen.
9. Setz mich nicht unter Druck!
10. Hast du dich schon mit ihm in Verbindung gesetzt?
11. Er hat einen Antrag auf ein Stipendium gestellt.
12. Du hast deine Fähigkeiten unter Beweis gestellt.
13. Er hat Rache an seinen Feinden genommen.
14. Er ist in große Schwierigkeiten geraten.
15. Die Verhandlungen sind heute zum Abschluss gekommen.
16. Du hast dein Versprechen nicht gehalten.
17. Er hat eine interessante Rede gehalten.
18. Findet dieser Streit niemals ein Ende?
19. Ich hoffe, alle deine Wünsche gehen in Erfüllung.
20. Diese Musik geht mir auf die Nerven.

Verb-Nomen-Verbindungen in alphabetischer Reihenfolge

Verb	Nomen mit Beispielsätzen
abgeben	eine Erklärung د يو شي په برخه کي توضيحات ورکول Die Polizei will eine Erklärung zu den Vorfällen abgegeben. پولیس غواړي چي د دي پیښو په اړه لږ څه وروسته توضیحات ورکړي
ablegen	einen Eid قسم کول، لوړه کول، سوګند کول Er hat vor Gericht einen Eid abgelegt. هغه د محکمي په مخکي قسم وکړو ein Geständnis اقرار کول Der Verbrecher hat ein umfassendes Geständnis abgelegt. جبایتکار په جامع ډول اقرار وکړو
abschließen	einen Vertrag قرارداد تړل Sie haben miteinander einen Vertrag abgeschlossen. هغوی له یو بل سره یو قرارداد تړلی دی die Arbeit کار پای ته رسول Sie hat endlich die Arbeit an dem Buch abgeschlossen. هغي د کتاب کار آخر پای ته ورسو eine Wette شرط تړل Ich habe mit ihr eine Wette mit einem Einsatz von 1.000 Euro abgeschlossen. ما له هغي سره د زر یورو شرط تړلی دی
abstatten	einen Besuch د یو چا لیدو ته ورتلل Ich werde dir morgen einen Besuch abstatten. زه به سبا ستا لیدو ته درشم
anrichten	ein Blutbad د وینو سیلاب بهول Die Armee hat ein Blutbad angerichtet. پوځ د وینو سیلاب وبهو ein Unheil یو مصیبت راپیښول Diese Äußerungen haben viel Unheil angerichtet. دي خبرو ډیر مصیبت راپیښ کړو das Essen ډوډی په قابونو کي اچول، په دسترخوان ایښودل Das Essen ist angerichtet. ډوډی په دسترخوان ایښودل شوی ده
anstellen	Unfug ورانکاري کول، ورانی کول، بد کار کول Die Kinder haben viel Unfug angestellt. ماشومانو ډیره ورانکاري کړیده Überlegungen د يوي موضوع په برخه کي فکرونه کول Man hat Überlegungen angestellt, den Laden zu schließen. داسي فکرونه وهل شویدي چي دا دکان وتړل شي Vermutungen د یو شي په برخه شك یا ګمان یا اټکل کول Wissenschaftler haben Vermutungen über diese Erkrankung angestellt. عالمانو د دي ناروغی په برخه کي اټکلونه کړي دي

antreten	den Dienst — په دندې يا په وظيفې پيل کول Der General hat letzten Freitag den Dienst angetreten. جنرال د تېرې جمعې په ورځ په خپلې دندې پيل وکړو
aufgeben	die Hoffnung — هيله، امېد له لاسه ورکول Du darfst die Hoffnung nie aufgeben. ته بايد هېڅکله هيله له لاسه ورنکړې eine Anzeige — په يوې رسنۍ کې اعلان ورکول Ich werde zur Zeitung gehen und eine Anzeige aufgeben. زه به اخبار ته ولاړ شم او يو اعلان به ورکړم Widerstand — مقاومت پرېښودل، له مقاومت نه تېرېدل Die Demonstranten haben ihren Widerstand aufgegeben. لاريون کوونکو خپل مقاومت پرېښود
ausführen	Arbeit/Befehl — يو کار يا يو امر اجرا کول، تر سره کول Der Soldat hat den Befehl ausgeführt. عسکر امر اجرا کړو د ترميماتو چارې ترسره کول Reparaturen Die Reparaturen wurden von der Werkstatt ausgeführt. د ترمېمولو چارې د ورکشاب له خوا تر سره شوې
begehen	Fehler/Dummheit — غلطي کول ـ حماقت کول Mit dieser Aktion hast du eine große Dummheit begangen. په دې چلند باندې تا يو ستر حماقت وکړو Mord/Selbstmord — قتل کول ـ ځان وژل کول Der Verbrecher hat einen Mord begangen. جنايتکار يو قتل وکړو ein Fest — يو جشن لمانځل Er hat seinen 80. Geburtstag begangen. هغه خپله اتياومه کليزه ولمانځله Verrat — خيانت کول Er hat an seinen Freunden Verrat begangen. هغه د خپلو ملګرو سره خيانت کړی دی
bringen	zum Abschluss — پای ته رسول Die Verhandlungen wurden endlich zum Abschluss gebracht. خبرې اترې آخر پای ته ورسول شوې zum Ausdruck — بيانول Sie hat ihre Zweifel zum Ausdruck gebracht. هغې خپل شکونه بيان کړل unter Kontrolle — د کنټرول لاندې راوستل Die Armee hat die Stadt unter ihre Kontrolle gebracht. پوځ دا ښار د خپل کنټرول لاندې راوست zum Lachen — په خندا راوستل Sie hat mich mit ihren Geschichten zum Lachen gebracht. په خپلو کيسو باندې هغې زه په خندا راوستم aus der Ruhe — ناآرامول، ناکرارول Mich kann nichts aus der Ruhe bringen. هېڅ شی ما نشي ناکرارولی

	in Gefahr — په خطر کې اچول Damit bringst du dich in Gefahr. — په دې باندې ته ځان په خطر کې اچوې vor Gericht — محکمې ته وړاندې کول، محکمې ته راښکل Ich bringe die Sache vor Gericht. — زه دا خبره محکمې ته وړاندې کوم
einlegen	Berufung — مرافعه غوښتل، د فیصلې په ضد عریضه کول Der Anwalt hat Berufung gegen das Urteil eingelegt. وکیل د فیصلې په ضد مرافعه وغوښتله (د پرېکړې په ضد عریضه وکړله) Beschwerde — په رسمي ډول شکایت وړاندې کول Sie hat Beschwerde gegen die Pläne der Regierung eingelegt. هغې د حکومت د پلانونو په ضد رسمي شکایت وړاندې کړو ein gutes Wort — د یو چا لپاره د هغه په ستاینې کولو واسطه کېدل Ich habe ein gutes Wort für dich eingelegt. ما ستا ستاینه وکړه او ستا لپاره واسطه شوم
einreichen	einen Antrag — یو غوښتنلیك (عریضه) وړاندې کول Er hat einen Antrag bei der Behörde eingereicht. هغه دولتي مقاماتو ته یو غوښتنلیك وړاندې کړو Beschwerde — په رسمي ډول شکایت وړاندې کول Er hat Beschwerde gegen diese Behandlung eingereicht. هغه د دې چلند په وړاندې په رسمي ډول شکایت وړاندې کړو Unterlagen — اسناد په رسمي ډول وړاندې کول Ich habe alle Unterlagen zur Prüfung eingereicht. د ازموینې لپاره ټول اسناد ما په رسمي ډول وړاندې کړل die Scheidung — رسمي مقاماتو ته د طلاق عریضه وړاندې کول Sie hat vor einem Monat die Scheidung eingereicht. هغې یوه میاشت مخکې مقاماتو ته د طلاق غوښتلو عریضه وړاندې کړه
einstellen	den Betrieb — کار، فعالیت پرېښودل Die Fabrik hat schon lange den Betrieb eingestellt. فابریکې له ډېر وخت راهیسې کار پرې ایښی دی (فابریکه په ټپه ولاړه ده) das Rauchen — سګرټه څکول پرېښودل Er hat seit einem Monat das Rauchen eingestellt. هغه د یوې میاشتې راهیسې سګرټ څکول پرې ایښي دي das Feuer — ډزبندي کول، اوربند کول Der Feind stellte das Feuer ein. — دښمن ډزبندي وکړه، اوربند وکړو die Produktion — تولیدات پرېښودل، تولیدات بندول Die Produktion ist seit einem Jahr eingestellt worden. تولیدات د یو کال راهیسې بند شوي دي
	Besitz — د یو چا مال او دارایي نیول، غصبول Der Staat hat unrechtmäßig Besitz von seinem Land ergriffen. دولت په ناحقه د هغه مځکه نیولې ده

ergreifen	die Flucht تېښته کول، تښتېدل، مخ په تېښته کېدل Vor dem Hund ergriff der Dieb die Flucht. غل له سپي نه وتښتېدو die Gelegenheit موقع په لاس اخيستل، له موقع نه کار اخيستل Ich habe die Gelegenheit ergriffen, ihm für seine Hilfe zu danken. ما له موقع نه کار واخيست چي له هغه نه د هغه د مرستي په وجه مننه وکړم Maßnahmen اقدامات کول Welche Maßnahmen hast du bei dieser Kälte ergriffen? په داسي سړو (يخ) کي تا څه اقدامات نيولي دي؟ das Wort په خبرو پيل کول، په خبرو لاس پوري کول Er hat erst am Ende der Diskussion das Wort ergriffen. د خبرو اترو په پای کي بيا هغه په خبرو پيل وکړو Initiative ابتکار په لاس کي اخيستل، ابتکار کول Er ergriff die Initiative und zündete die Kerze an. هغه ابتکار په لاس کي واخيست او شمع يي بله کړه Partei د يو چا پلوي کول، طرفداري کول Er hat für dich Partei ergriffen. هغه ستا پلوي وکړه die Macht قدرت په لاس کي اخيستل Wir werden bald die Macht ergreifen. مونږ به په دي لنډو کي قدرت په لاس کي ونيسو
erheben	Anklage په يو چا د رسمي مقاماتو له خوا دعوه کول Das Gericht hat gegen ihn Anklage erhoben. د هغه په ضد باندي محکمي دعوه وکړه Steuern ماليات وضع کول، ماليه مقررول Der Staat muss Steuern erheben. دولت بايد ماليات وضع کړي
erleiden	Niederlage ماتي خوړل، ناکامېدل، مغلوبېدل Unsere Mannschaft hat eine heftige Niederlage erlitten. زمونږ لوبډلي سخته ماتي وخوړله Schmerzen په درد اخته کېدل، په يو چا باندي درد تېرېدل Aufgrund des Todes ihrer Mutter hat sie große psychische Schmerzen erlitten. د هغي د مور د مړيني په وجه هغه په يو سخت روحي درد اخته شوه Verluste تاوان کول، يو چا ته تاوان ورپېښېدل Die Fabrik hat große finanzielle Verluste erlitten. دي فابريکي ته ستر مالي تاوان ورپېښ شو
erregen	Aufsehen د خلکو پام يو شي ته راګرځېدل Dieses Verbrechen hat viel Aufsehen erregt. دي جنايت ته د ډېرو خلکو پام وروګرځېدو Staunen هك اريانېدل، هك پك کېدل، تعجب کول Diese Leistung erregt Staunen. دا لاس ته راوړنه سړی هك اريانوي

	Heiterkeit د خندا او ساعت تېرى فضا مينځ ته راوړل Sein Betragen erregte allgemeine Heiterkeit. د هغه په ناستي ولاړي باندې د خندا او ساعت تېرى فضا جوړه شوه Verdacht په يو چا يا په يو شي باندې شك كېدل Ich wollte keinen Verdacht erregen. ما نه غوښتل چې د چا شك وشي
erstatten	Anzeige په يو چا باندې عريضه كول Sie erstattete bei der Polizei Anzeige gegen die Nachbarn. هغه پوليسو ته پخپلو ګاونډيانو عريضه وکړه Bericht د يو شي په برخه كې رپوټ وركول Er muss seinem Chef täglich Bericht erstatten. هغه بايد خپل آمر ته هره ورځ رپوټ ورکړي
fällen	eine Entscheidung يوه پرېكړه كول، فيصله كول Er hatte eine wichtige Entscheidung zu fällen. د هغه په مخكې يوه مهمه فيصله پرته وه das Urteil د محكمې پرېكړه كېدل، پرېكړه كول Das Gericht fällte das Todesurteil über den Angeklagten. د تورن (متهم) په اړه محكمې د اعدام فېصله وکړه
fassen	einen Beschluss يوه رسمي فيصله كول Die Regierung hat in dieser Frage einen Beschluss gefasst. په دې موضوع كې حكومت يوه فېصله وکړه in Worte په الفاظو كې بيانول Ich kann meine Gedanken nicht in Worte fassen. زه خپل افكار په الفاظو نشم بيانولی Mut د زړورتيا نه كار اخيستل ، زړورتيا كول Er konnte dazu keinen Mut fassen. هغه دې ته زړه نشو كولی Gedanken د يو شي په برخه كې سوچ (فكر) كول Er konnte keinen klaren Gedanken fassen. هغه سم فكر نشو كولی
finden	Beachtung يو شي ته ارزښت وركول Das Konzert fand wenig Beachtung. كنسرت ته لږ ارزښت وركړل شو ein Ende پای ته رسېدل، تمامېدل Findet dieser Streit niemals ein Ende? دا شخړه هېڅكله پای ته نه رسيږي؟ Gefallen يو شي د يو چا خوښېدل Sie hat Gefallen an ihrer neuen Arbeit gefunden. د هغې نوى كار د هغې خوښ شو Verwendung له يو شي نه كار اخيستل كېدل، استعمالېدل Dieser Stoff findet bei der Produktion von Plastik Verwendung. د پلاستيك په جوړونه كې له دې توكي نه كار اخيستل كيږي
	Krieg جګړه كول، جنګ كول، په جګړه بوخت اوسېدل Die Feinde führen Krieg gegen unser Land. دښمنان زمونږ د هېواد په وړاندې په جګړه بوخت دي

führen

eine glückliche Ehe — د ښځي او مېړه په توګه بختور ژوند کول
Die beiden führen eine glückliche Ehe.
هغوی د ښځي او مېړه په توګه په بختورتيا ژوند کوي

einen Decknamen — ځان په يو مستعار نوم يادول
Der Spion führte den Decknamen „David“.
جاسوس د (داود) په مستعار نوم ځان يادوه

zu keinem Ergebnis — هېڅ ګټه نکول، هېڅ نتيجي ته نه رسېدل
Deine Bemühungen führen zu keinem Ergebnis.
ستا زحمتونه کومي نتيجي ته نه رسيږي

ein Restaurant — يو رستوران چلول
Er führte das Restaurant 10 Jahre lang. هغه لس کاله دا رستوران وچلوه

ein Gespräch — له يو بل سره خبري کول
Sie führten miteinander ein langes Gespräch.
هغوی له يو بل سره اوږدي خبري وکړي

zum guten Ende — يوې ښې پايلي ته بيول، ښې نتيجي ته رسول
Maßloser Stolz führt zu keinem guten Ende.
له حده ډېر غرور کومي ښې پايلي ته نه رسيږي

einen Zug — اورګاډی چلول
Er führt den Zug seit heute. هغه له نن راهيسي اورګاډی چلوي

den Beweis — ثبوت وړاندې کول
Die Polizei führte den Beweis. پوليس ثبوت وړاندې کړو

über etwas Buch — يادداښتونه ليکل، هرڅه تکي په تکي ليکل
Er führte Buch über seine Reisen.
هغه د خپلو سفرونو په برخه کي يادداښتونه ليکلي دي

geben

in Obhut — د ساتني لپاره د يو چا په اختيار کي پرېښودل
Er gab seine Kinder in die Obhut seines Vaters.
هغه خپل ماشومان د خپل پلار په اختيار کي پرېښودل

zur Reparatur — د ترميمولو لپاره ورکول
Er hat das Auto zur Reparatur gegeben.
هغه موټر د ترميمولو لپاره ورکړی دی

in die Lehre — د يو کسب د زده کړي لپاره په يو چا تعليم کول
Er hat seinen Sohn in die Lehre gegeben.
هغه د يو کسب د زده کړي لپاره پخپل زوی باندې تعليم کوي

in oder zum Druck — چاپخاني ته د چاپولو لپاره ورکول
Ich habe das Buch in Druck gegeben. ما دا کتاب د چاپ لپاره ورکړېدی

sein Wort — ژبه کول، ژمنه کول، د يو شي لپاره قسم کول
Dafür gebe ich Ihnen mein Wort. په دې برخه کي له تاسو سره زما ژبه ده

einen Auftrag — يو چا ته يوه دنده ورسپارل، مؤظفول

	Er gab mir den Auftrag, das Auto zu reparieren. هغه ما ته دا دنده راوسپارله چې دا موټر جوړ کړم einen Kuss له یو چا نه مچه اخیستل ، یو ښوك ښکلول Die Mutter gab ihrem Kind einen Kuss. مور خپل ماشوم ښکل کړو ein Fest یو محفل جوړول، محفل ترتیبول Sportsfreunde geben morgen ein großes Fest. د سپورټ مینه وال سبا یو لوی محفل جوړوي
gehen	ins Bett ویده کېدل Wann gehen deine Kinder ins Bett? ستا ماشومان کله ویده کیږي؟ auf den Grund د یو شي اصلي علت راپیداکول Wir müssen der Sache auf den Grund gehen. مونږ باید د دې خبرې اصلي علت راپیدا کړو in Erfüllung ترسره کېدل، پوره کېدل Ich hoffe, alle deine Wünsche gehen in Erfüllung. زما هیله ده چې ستا ټولې هیلې ترسره شي auf die Nerven د یو چا اعصاب خرابول Diese Musik geht mir auf die Nerven. دا موسیقي زما اعصاب خرابوي auf die Suche د یو چا یا د یو شي لټون کول، لټه کول، لټول Wir machen uns auf die Suche nach dem Kind. مونږ باید د ماشوم لټون وکړو سم اوسېدل، ټیك اوسېدل، in Ordnung Das geht in Ordnung. دا سم دی، دا ټیك دی، په دې کې څه غلطي نشته
gelangen	zur Vernunft تعقل ته رسېدل، له تعقل نه کار اخیستل Er ist endlich zur Vernunft gelangt. هغه آخر تعقل ته راغی zu der Überzeugung په یو شي باندې باور راتلل، قناعت ته رسېدل Wir sind zu der Überzeugung gelangt, dass sich etwas ändern muss. مونږ دې قناعت ته رسیدلي یو چې یو څه بدلون اړین دی zu Reichtum شتمنۍ ته رسېدل، شتمن کېدل Es gibt ungezählte Möglichkeiten, um zu Reichtum zu gelangen. بې شماره امکانات شته چې سړی شتمنۍ ته ورسیږي zu der Erkenntnis معلومات لاس ته راتلل، یوې نتیجې ته رسېدل Ich bin zu der Erkenntnis gelangt, dass du damals Recht hattest. زه دې نتیجې ته ورسېدم چې هغه وخت ستا خبره ریښتیا وه zu Ruhe ارامېدل، ارامۍ ته رسېدل Zu innerer Ruhe gelangt er dadurch nicht. په دې باندې د زړه ارامي د هغه په برخه نکیږي

	ans Ziel هدف ته رسېدل، خپلي موخي ته رسېدل Nach langer Fahrt gelangten wir endlich ans Ziel. له اوږد مزل نه وروسته آخر مونږ هدف ته ورسېدلو
geraten	in Brand اور اخيستل، په اور اخته کېدل Bei dem Feuer ist auch die Schule in Brand geraten. په دې اور کې ښوونځي هم اور واخيست in Gefahr په خطر کې ولېدل، د خطر سره مخامخېدل Bei seiner Reise ist er in große Gefahr geraten. پخپل سفر کې هغه د سخت خطر سره مخامخ شو außer Kontrolle له کنټرول نه ولېدل، له کنټروله وتل Der Brand ist außer Kontrolle geraten. اور له کنټروله ولېدلی دی، اور نور نشي کنټرولېدلی in Schwierigkeiten په مشکلاتو اخته کېدل Er ist in große Schwierigkeiten geraten. هغه په سختو مشکلاتو اخته شوی دی in Vegessenheit هېرېدل، هېر کېدل، له یاده وتل Diese Tradition ist heute leider in Vergessenheit geraten. دا دود له بده مرغه نن هېر شوی دی in Gefangenschaft په بند کې ولېدل، بندي کېدل Die Soldaten sind in Gefangenschaft geraten. عسکر په بند کې ولوېدل in Wut په قهرېدل، یو چا ته قهر ورتلل Er gerät sehr schnell in Wut. هغه ته ډېر ژر قهر ورځي ins Stocken په یو ځای کې بند پاتې کېدل، وړاندې نشول تللی Beim Aufsagen eines Gedichts geriet sie ins Stocken. د یو شعر په لوستلو کې هغه بنده شوه in Streit د یو بل سره په جګړه اخته کېدل In dieser Frage sind sie in Streit geraten.

په دي خبره کي هغوی له یوبل سره په جګړه اخته شول

in Verlegenheit — خجالتېدل، له خجالتی سره مخامخېدل

Sie geriet sehr schnell in Verlegenheit.

هغه ډېر ژر د خجالتی سره مخامخه شوه

in Verdacht — په یو چا باندي شك راتلل

Er ist in Verdacht geraten, der Verräter zu sein.

په هغه باندي شك راغلی چي هغه به خاین واوسي

gewinnen

den Eindruck — د یو شي په برخه کي یوچاته یو نظر ورپیداکېدل

Er hat den Eindruck gewonnen, dass Sie der richtige Mann für diese Aufgabe sind.

هغه ته دا نظر ورپیدا شو چي د دي دندي لپاره تاسو یو صحیح کس یاست

eine Bedeutung — اهمیت لاس ته راوړل، ارزښت لاس ته راوړل

Die Sache gewinnt dadurch eine besondere Bedeutung.

په دي باندي دا خبره یو خاص اهمیت ترلاسه کوي

an Bedeutung — د یو شي ارزښت ډېرېدل، اهمیت ډېرېدل

Die Sonnenenergie gewinnt immer mehr an Bedeutung.

د لمریزي انرژی اهمیت مخ په ډېرېدو دی

an Fahrt — سرعت زیاتېدل، ګړندیتوب ډېرېدل، تېزېدل

Der Zug gewinnt an Fahrt. — د اورګاډي سرعت مخ په ډېرېدو دی

als Kunden — یو څوك د خپل مشتري په توګه لاس ته راوړل، مشتري کېدل

Ich möchte Sie als Kunden gewinnen. — زه غواړم چي تاسو زما مشتریان شئ

an Sicherheit — ډاډمن کېدل، ډاډ لاس ته راوړل

Die Jugend gewinnt an Sicherheit. — ځوان نسل مخ په ډاډمن کېدو دی

haben

Schuld — ګناهګار اوسېدل، په یو چا ګناه راتلل

Er hat Schuld an dem Unfall. — په دي ټکر کي ګناه د هغه ده

Gedanken — افکار درلودل، په فکر کي یو څه ګرځېدل

Was hast du für komische Gedanken? — ته څه عجیب و غریب افکار لري؟

schönes Wetter — په یو ځای کي ښه هوا اوسېدل

Wir haben hier ein wunderschönes Wetter. — دلته هوا ډېره ښه ده

Sommer — په یو ځای کي اوړی اوسېدل

Habt ihr jetzt Sommer? — ستاسو په ځای کي اوس اوړی دی؟

gegen jmdn etwas — د یو چا په ضد اوسېدل، مخالفت درلودل

Was hast du eigentlich gegen mich? — ته له ما سره څه مخالفت لري؟

alle gegen sich — ټول د یو چا په ضد اوسېدل، په خلاف اوسېدل

Er hatte alle gegen sich. — ټول د هغه په ضد وو، ټول له هغه سره مخالف وو

د یو چا یا د یو شي سره مخالفت نه درلودل

halten

nichts dagegen
Ich habe nichts dagegen, wenn du deinen Bruder mitbringst.
زه له دي سره مخالفت نلرم چي ته خپل ورور له ځانه سره راولي

hinter sich — يو شي تېرول، له يو شي نه تېرېدل
Er hat die Prüfung hinter sich. — د هغه ازموينه تېره شوه

hinter sich — د يو چا په پلوی ولاړ اوسېدل
In dieser Sache hat sie die ganze Partei hinter sich.
ټول ګوند د هغه په پلوی ولاړ دی

vor sich *(+ Dativ)* — يو څه د يو چا په مخکې اوسېدل
Er hat eine wichtige Aufgabe vor sich. — يوه مهمه دنده د هغه په مخکې ده

vor sich *(+ Dativ)* — د يو چا په خلاف ولاړ اوسېدل
Weißt du wohl nicht, wen du vor dir hast?
ته په دي نپوهېږي چي څوك ستا په مخکي ولاړ دی؟

eine Rede — وينا كول
Du hast eine gute Rede gehalten. — تا يوه ښه وينا وکړه

sein Versprechen — په خپله ژمنه ودرېدل، په خپله وعده وفا كول
Er hat sein Versprechen nicht gehalten. — هغه په خپله ژمنه ونه درېدو

das Wasser — تشي متيازي ټينګي ساتل، بولي ټينګي ساتل
Der Patient kann das Wasser nicht mehr halten.
رنځور تشي متيازي ټينګي ساتلی نشي

Diät — پرهيز كول
Ich habe zwei Monate eine sehr strenge Diät gehalten.
ما دوه مياشتي ډېر سخت پرهيز وکړو

sein Wort — په خپله ژبه ټينګ ولاړ اوسېدل
Ich hielt mein Wort und zog mich daher zurück.
زه په خپله ژبه ټينګ ودرېدم، نو ځکه په شا شوم

sich an die Gesetze — د قانون مراعات كول، قانوني چلند كول
Die Regierung hält sich nicht an die Gesetze.
حکومت د قانون مراعات نکوي

zu jemandem — د يو چا پلوي كول، يو چا ته وفادار اوسېدل
Ich halte immer zu dir. — زه تل ستا پلوي كوم، تا ته وفادار يم

einen Hund — يو سپی ساتل
Sie halten zwei Hunde. — هغوی دوه سپي ساتلي دي

jmdn für dumm — يو څوك يو چا ته احمق ښكارېدل
Hältst du mich für dumm? — زه تا ته احمق ښكارم؟

nicht viel von jemandem — د يو چا په برخه کي ښه نظر نه درلودل
Ich halte nicht viel von ihm. — د هغه په برخه کي زه ښه نظر نلرم

Vorlesung لکچر ورکول
Der Professor hat eine sehr gute Vorlesung gehalten.
پروفیسر یو ډېر ښه لکچر ورکړو
Wache پېره کول
Der Soldat muss heute Wache halten. عسکر باید نن پېره وکړي

zum Abschluss پای ته رسېدل
Die Verhandlungen sind nun zum Abschluss gekommen.
خبرې اترې اوس پای ته رسېدلي دي
zum Ausdruck بیانېدل، ویل کېدل
Bei den Gesprächen ist zum Ausdruck gekommen, dass noch vieles zu verbessern ist.په خبرواترو کې دا بیان شول چې ډېر څه لا د اصلاح کولو دي

zur Einsicht یوې نتیجې ته رسېدل
Ich bin zu der Einsicht kommen, dass du recht hast.
زه دې نتیجې ته ورسېدم چې ستا خبره صحیح ده
zu keinem Ergebnis هېڅ نتیجې ته نه رسېدل
Der Ausschuss ist zu keinem Ergebnis gekommen.
کمیسیون هېڅ نتیجې ته ونه رسېدو
in Frage د منلو وړ اوسېدل، کېدی شول
So ein Vorgehen kommt gar nicht in Frage.
دا شان چلند هېڅ د منلو وړ ندی
in Gang جاري کېدل، پیل کېدل، پرمخ روانېدل
Endlich sind die Verhandlungen in Gang gekommen.
خبرې اترې آخر جاري شوې
in Mode موډ کېدل
Deine alten Jeans sind wieder in Mode gekommen.
ستا زاړه جینز پطلونونه اوس بیا موډ شوي دي
zur Sprache مطرح کېدل، په خبرو کې يادېدل
Dieses Thema kam bei dem Gespräch leider nicht zur Sprache.
دا موضوع په خبرو اترو کې له بده مرغه یاده نشوه
zu Wort یو چا ته د خبرو وار رسېدل
Er ließ mich gar nicht zu Wort kommen. هغه ما ته د خبرو هېڅ وار رانکړو

kommen

in die Hölle په دوزخ کې ولېدل
Wer nicht betet, kommt in die Hölle.
څوک چې لمونځ نکوي، په دوزخ کې ولیږي
in Verdacht په یو چا شك راتلل
Er kam in den Verdacht, das Geld gestohlen zu haben.
په هغه شك راغلی دی چې غلا به يې کړې وي
zum Schlafen ویده کېدو ته موقع په لاس ورتلل
Sie ist die ganze Nacht nicht zum Schlafen gekommen.
هغې ته ټوله شپه د خوب موقع په لاس ورنغله

	ins Stocken — بند پاتي کېدل، بنديځ راتلل Der Verkehr kam ins Stocken. — ترافيك بند پاتې شو
	ins Rutschen — ښوييدل، په ښوييدو کېدل Plötzlich kam ich ins Rutschen. — زه يوناڅاپه په ښوييدو شوم
	unters Auto — د موټر لاندي کېدل Das Kind kam unters Auto. — ماشوم د موټر لاندي شو
	es zum Krieg — جګړه کېدل Es kam zum Krieg. — جګړه وشوه، جګړه راغله
	zu Kräften — په قوت راتلل، قوي کېدل Nach der langen Krankheit kam er schnell wieder zu Kräften. د اوږدې ناروغی نه وروسته هغه ژر بېرته په قوت راغی
	zur Ruhe — ارامېدل، ارامي د يو ځا په برخه کېدل Ich komme nicht zur Ruhe. — ما ته ارامي نه په برخه کيږي
	ums Leben — مړ کېدل، ژوند له لاسه ورکول Er ist bei einem Unfall ums Leben gekommen. هغه په يو ټکر کې خپل ژوند له لاسه ورکړو
legen	Wert auf etwas — يو شي ته ارزښت ورکول Er legt großen Wert auf Sauberkeit. — هغه پاکوالي ته ډېر ارزښت ورکوي
	Hund an die Kette — سپي ته ځنځير ورپه غاړه اچول Leg den Hund an die Kette. — ته سپي ته ځنځير ورپه غاړه واچوه
	Ei — هګی اچول Die Henne hat gerade ein Ei gelegt. — چرګې همدا اوس يوه هګی واچوله
leisten	Arbeit — کار کول Du hast gute politische Arbeit geleistet. — تا ښه سياسي کار وکړو
	Beitrag zu etwas — په مرسته کې برخه اخيستل Er hat einen wichtigen Beitrag zur Entwicklung seines Landes geleistet. — د خپل هېواد د پرمختګ لپاره هغه يوه مهمه برخه اخيستې ده
	Ersatz — د يو شي بديل ورکول، تاوان ورکول Für die Schäden muss er Ersatz leisten. — هغه بايد د تاوانونو بديل ورکړي
	Widerstand — مقاومت کول Die feindlichen Truppen leisteten keinen Widerstand. د دښمن لښکرو هيڅ مقاومت ونکړو
	مرسته کول

machen

Hilfe
Sie hat bei dem schweren Unfall Erste Hilfe geleistet.
په دې سخت ټکر کې هغې لومړنۍ مرسته وکړه

jemandem Arbeit — یو چا ته کار زیاتول، د یو چا کار زیاتول
Du machst mir nur Arbeit! — ته ما ته تش کار زیاتوې او بس

einen Eindruck — د یو چا په طبع ښه لګېدل، د یو چا په نظر ښکاره کېدل
Seine Ansprache hat großen Eindruck auf mich gemacht.
د هغه وینا زما په طبع ډېره ښه ولګېدله

jemandem Sorgen — یو څوك په اندېښنه کې اچول، غم ورپیداکول
Du brauchst dir keine Sorgen zu machen. — ته غم مکوه

nichts daraus — د یو شي پروا نکول
Mach dir nichts daraus. — ته د دې پروا مکوه

Bekanntschaft — له یو چا سره د یو چا پېژندګلوي کېدل
Auf der Reise habe ich die Bekanntschaft eines Filmschauspielers gemacht. — په سفر کې د فلم له یو لوبغاړي سره زما پېژندګلوي وشوه

einen Besuch — د یو چا لیدو ته ورتلل
Ich mache am Nachmittag einen Besuch bei Freunden.
زه ماسپښین د ملګرو لیدو ته ورځم

Feierabend — له کار نه وروسته خپل د رخصتۍ وخت پیلول
Es ist schon spät. Wir machen jetzt Feierabend.
اوس ناوخته ده. کار به بس کړو او خپل د رخصتۍ وخت به پیل کړو

Gedanken über — د یو شي په برخه کې فکرونه کول
Sie hat sich Gedanken über die Zukunft gemacht.
هغې د راتلونکي وخت په برخه کې فکرونه وکړل

sich Mühe — ډېر زیار وېستل، ډېره خواري کول
Er hat sich bei dieser Arbeit viel Mühe gemacht.
هغه په دې کار کې ډېر زیار وېستلی دی

Angst — په یو چا کې ډار ورپیداکول، یو څوك ډارول
Diese Stille macht mir Angst. — دا ارامي په ما کې ډار راپیداکوي

Mut — یو چا ته جرآت ورکول، زړه ورکول
Dein Rat hat mir viel Mut gemacht. — ستا سلا ما ته ډېر زړه راکړو

Freude — په یو چا کې خوشحالي ورپیدا کول، خوشحالول
Seine Fortschritte machen mir große Freude.
د هغه پرمختګ په ما کې ډېره خوشحالي راپیداکوي

Hoffnung — په یو چا کې هیله یا امید ورپیداکول
Der Arzt hat mir Hoffnung gemacht, dass mein Vater wieder gesund wird. — ډاکټر ما ته دا هیله راپیدا کړه چې زما پلار به بېرته ښه شي

	Ärger شخړه پیداکول، خپګان راپیدا کول So eine Entscheidung macht nur Ärger. دا شان پرېکړه تش خپګان راپیدا کوي او بس
nehmen	Abschied von له یو چا نه خدای پاماني اخیستل Er hat von allen seinen Freunden Abschied genommen. هغه له خپلو ټولو ملګرو نه خدای پاماني واخیست in Angriff په یو کار پیل کول، شروع کول Wir müssen dieses Projekt in Angriff nehmen. مونږ باید دا پروژه پیل کړو in Anspruch له یو شي نه کار اخیستل، استفاده کول Sie haben noch keine staatliche Hilfe in Anspruch genommen. هغوی لا تر اوسه له دولتي مرستي نه کار ندی اخیستی ein Beispiel an یو څوك خپل سرمشق ګرځول Dein Bruder schreibt nur gute Noten. Nimm dir ein Beispiel an ihm. ستا ورور تل ښې نمري اخلي. ته هغه خپل سرمشق وګرځوه in Besitz د بل چا مال نیول، د چا مال خپل کول، غصبول Sie haben das Land unrechtmäßig in Besitz genommen. هغوی په غیر قانوني توګه دا مځکه نیولې ده in Betrieb فعالول، چالانول، په کار اچول Endlich wurde die Maschine in Betrieb genommen ایله ایله چي له دې ماشین نه کار واخیستل شو Bezug auf etwas راجع کول، اړیکي نیول، یو څه یادول Er nimmt Bezug auf Bestimmungen des Ministeriums. هغه د وزارت اصول یادوي، د وزارت اصول راجع کوي in Empfang یو لیږدول شوی شي اخیستل، په لاس کي اخیستل Der Nachbar hat das Paket in Empfang genommen. ګاونډي لیږدول شوی پارسل د ساتلو لپاره واخیست Einfluss auf اغېز کول، د اغېز لاندې راوستل Sie hat keinen Einfluss auf die Entscheidung genommen. هغې په دې پرېکړې باندې هېڅ اغېزه نده کړې in Kauf په ځان منل، ګالل Er hat für diese Wohnung viel Mühe in Kauf genommen. د دې استوګنځي لپاره هغه ډېر زحمتونه په ځان ومنل Rücksicht auf د یو چا مراعات کول، لحاظ کول Er nimmt viel Rücksicht auf seine Nachbarn. هغه د خپلو ګاونډیانو ډېر مراعات کوي Rache an له یو چا نه غچ اخیستل، انتقام اخیستل Er hat Rache an seinen Feinden genommen. هغه له خپلو دښمنانو نه غچ واخیستو Stellung د یوې موضوع په برخه کې دریځ نیول، موقف ښکاره کول Er hat keine Stellung zu den Vorwürfen genommen. دې تورونو ته هغه خپل دریځ ندی ښکاره کړی د نظارت لاندې نیول

schließen	in Augenschein Er hat das Grundstück in Augenschein genommen. هغه دا مځکه د نظارت لاندې نیولې ده
	Freundschaft ملګرتوب کول Er hat mit dem neuen Kollegen Freundschaft geschlossen. هغه د نوو همکارانو سره ملګرتوب وکړو
setzen	unter Druck د فشار لاندې راوستل Die Proteste setzten die Firma unter Druck. دې اعتصابوبو دا کمپنی د فشار لاندې راوستله
	in Kenntnis یو څوك له یوې موضوع نه خبرول Ich wollte Sie davon in Kenntnis setzen, dass ..., ماغوښتل چې تاسو له دې نه خبر کړم چې ...
	in Kraft رسمي کول، قانوني اعتبار ورکول Die Gesetze wurden in Kraft gesetzt. قوانین رسمي شول
	in Verbindung له یو چا سره اړیکي نیول Hast du dich schon mit ihm in Verbindung gesetzt? تا له هغه سره اړیکي ونیولې؟
	in Erstaunen هك اریانول، هك پك پاتي کول Das hat mich doch sehr in Erstaunen versetzt. دې زه هك اریان کړم
stehen	unter Druck د فشار لاندې اوسېدل Vor der Prüfung stehen viele Schüler unter Druck. له ازموینې نه دمخه ډېر زده کوونکي د فشار لاندې وي
	zur Diskussion چې پرې خبرې اترې وشي Diese Frage steht hier nicht zur Diskussion. د دې پوښتنې په برخه کې دلته خبرې اترې نه کیږي
	zur Verfügung د یو چا په اختیار کې اوسېدل Für Fragen stehe ich Ihnen zur Verfügung. د پوښتنو لپاره زه ستاسو په اختیار کې یم
	vor Entscheidung یوه فیصله د یو چا په مخکې اوسېدل Sie steht vor einer wichtigen Entscheidung. د هغې په مخکې یوه مهمه فیصله پرته ده
	zu seinem Wort پخپله ژبه ټینګ ولاړ اوسېدل Ich stehe zu meinem Wort. زه پخپله ژبه ټینګ ولاړ یم
	hinter jemandem د یو چا پلوي کول، په یو چا ټینګ ولاړ اوسېدل Wer steht hinter ihm? څوك د هغه پلوي کوي، څوك شاته یې ولاړ دی؟
stellen	Ansprüche an له یو چا نه یوه توقع کول Er stellt große Ansprüche an das Leben. هغه له ژوند نه ډېره توقع لري
	jemandem eine Aufgabe یو چا ته یوه وظیفه ورکول Der Spielleiter hat den Teams verschiedene Aufgaben gestellt. د لوبې مشر لوبډلو ته مختلفي وظیفي ورکړلي

einen Antrag عریضه کول، غوښتنلیك وړاندې کول
Er hat einen Antrag auf ein Stipendium gestellt.
هغه د یو بورس لپاره عریضه وکړه
in Aussicht له یو چا سره د یو شي ژمنه کول
Er hat mir eine Gehaltserhöhung in Aussicht gestellt.
هغه له ما سره د معاش د جګولو ژمنه کړې ده
jemandem Bedingung په یو چا یو شرط اېښودل
Du hast mir solche Bedingungen gestellt, die ich nicht erfüllen kann. تا په ما داسې شرطونه اېښي دي، چې زه یې نشم ترسره کولی

unter Beweis ثبوتول، ثبوت ته رسول
Sie hat ihre Fähigkeiten noch nicht unter Beweis gestellt.
هغې خپله توانايي لا نده ثابته کړې
zur Diskussion د خبرو اترو لپاره وړاندې کول
Er hat diese Fragen zur Diskussion gestellt.
هغه دا پوښتنې د بحث لپاره وړاندې کړې
eine Falle یو چا ته یوه تلکه اېښودل، دام اېښودل
Die Polizei hat dem Verbrecher eine Falle gestellt.
پولیس جنایتکار ته یو تلکه کېښوده
eine Frage (an jemanden) یوه پوښتنه کول
Nach dem Vortrag stellten die Zuhörer viele Fragen.
له کنفرانس نه وروسته اورېدونکو ډېرې پوښتنې وکړې
etwas in Frage یو څه تر پوښتنې لاندې راوستل
Mit seiner Aktion hat er den ganzen Plan in Frage gestellt.
پخپل چلند باندې هغه دا ټول پلان تر پوښتنې لاندې راوست
ein Ultimatum یو چا ته ضرب الاجل اېښودل
Die Terroristen haben der Polizei ein Ultimatum gestellt.
تروریستانو پولیسو ته یو ضرب الاجل ایښی دی
zur Verfügung د یو چا په اختیار کې اېښودل
Für den Vortrag hat die Universität einen Raum zur Verfügung gestellt. د دې کنفرانس لپاره پوهنتون یوه خونه په اختیار کې ایښې ده

den Wecker ساعت کوك کول
Wenn du den Wecker nicht stellst, klingelt er auch nicht.
که ته ساعت کوك نکړې، نو ساعت بیا زنګ هم نه وهي

etwas in Rechnung له یو چا نه د یو شي په بدل کې پیسې غوښتل
Diese Ware hat man mir gestern in Rechnung gestellt.
د دې مال په بدل کې له ما نه پرون پیسې وغوښتل شوې
zur Wahl د ټاکنې لپاره ځان نوماندول، کاندیدول
Er hat sich als Parteivorsitzender zur Wahl gestellt.
هغه د ګوند د مشرۍ لپاره ځان کاندید کړو
vor die Wahl یوه فیصله د یو چا په مخ کې اېښودل
Du stellst mich vor die Wahl, entweder alles oder gar nichts.
ته دا فیصله زما په مخکې ږدې چې یا به هرڅه وي او یا به هېڅ نه وي

stiften	Frieden سوله مينځ ته راوړل Er versuchte, Frieden zu stiften. هغه کوښښ وکړو چې سوله مينځ ته راوړي Unruhe ناارامي ممينځ ته راوړل Lass das doch, das stiftet nur Streit und Unruhe! ته دا پرېږده، دا تش شخړه او ناارامي مينځ ته راوړي
stoßen	١ auf Ablehnung له ردېدو سره مخامخېدل، ردېدل Mit seinem Vorschlag stieß er auf Ablehnung. د هغه وړانديز له ردېدو سره مخامخ شو auf Kritik له نيوکې سره مخامخېدل، په يو چا انتقاد کېدل Diese Vorgehensweise ist auf starke Kritik gestoßen. دا چلند له ډېرو سختو نيوکو سره مخامخ شو auf Widerstand له مقاومت سره مخامخېدل Die Vorschläge sind auf Widerstand gestoßen. دا وړانديزونه له مقاومت سره مخامخ شول auf Schwierigkeiten له مشکلاتو سره مخامخېدل In einem fremden Land stößt man immer auf Schwierigkeiten. په يو پردي هېواد کې سړی تل له مشکلاتو سره مخامخ کيږي
treffen	eine Entscheidung يوه پرېکړه کول، فيصله کول Damit hast du eine gute Entscheidung getroffen. په دې باندې تا يوه ښه پرېکړه وکړه eine Maßnahme اقدام کول، اقدامات نيول Welche Maßnahmen hat man gegen das Hochwasser getroffen? د سيلاب په وړاندې څه اقدامات نيول شويدي؟ eine Vereinbarung موافقه کول Beide Parteien haben eine Vereinbarung getroffen. دواړو ډلو يوه موافقه وکړه Vorbereitung چمتووالی نيول، تياری نيول Hast du die notwendigen Vorbereitungen getroffen? لازمه چمتووالی تا نيولی دی؟ jemands Geschmack د يو چا په ذوق يو کار کول Mit diesem Geschenk hast du genau meinen Geschmack getroffen. په دې ډالۍ باندې تا بالکل زما په ذوق کار وکړو keine Schuld پړه په يو چا نه راتلل، د يو چا ګناه نه اوسېدل Ihn trifft keine Schuld. په دې کې ګناه د هغه نده، پړه په هغه نه راځي
treiben	Sport سپورټ کول Treibst du Sport? ته سپورټ کوې؟ Unfug ورانکاري، ناوړه کار، چټيات Er hat als Kind viel Unfug getrieben. په ماشوملۍ کې هغه ډېره ورانکاري کړېده يو څوک لېونی کول

	in den Wahnsinn Du treibst mich noch in den Wahnsinn. ته خو ما به لېونی کړې Handel راکړه درکړه کول، سوداګري کول، تجارت کول Der Handel mit Waffen muss verboten werden. د وسلو تجارت باید منع شي Viehzucht ځاروي ساتل، مال ساتل Diese Bauern treiben auch Viehzucht. بزګران ځاروي هم ساتي
üben	sich in Geduld له حوصلې نه کار اخیستل Bei so einer schweren Arbeit muss man sich in Geduld üben. په دومره یو سخت کار کې سړی باید له حوصلې نه کار واخلي Gerechtigkeit له عدالت نه کار اخیستل Ich werde Gerechtigkeit gegen jedermann üben. زه به د هر چا په وړاندې له عدالت نه کار واخلم Kritik په یو چا نیوکه کول، انتقاد کول Auch an dir wurde viel Kritik geübt. په تا باندې هم ډېرې نیوکې وشوې Gnade له رحم نه کار اخیستل، په یو چا رحم کول In diesem Fall hat der Richter viel Gnade geübt. په دې حالت کې قاضي له ډېر رحم نه کار واخیست Rache غچ اخیستل، انتقام اخیستل، بدل اخیستل Er hat an seinem Feind Rache geübt. هغه له خپل دښمن نه غچ واخیست
verüben	einen Mord وژنه کول، قتل کول Es ist bis heute unbekannt, wer den Mord verübte. دا تر ننه پورې څرګنده نده چې دا وژنه چا کړېده ein Verbrechen جنایت کول Diese Männer haben ein schweres Verbrechen verübt. دې سړو یو ستر جنایت کړی دی einen Anschlag یو ګوزار کول، توطئه کول Unbekannte Täter verübten einen Anschlag auf den Politiker. ناڅرګندو کسانو په سیاستوال باندې یو ګوزار وکړو Selbstmord ځان وژنه کول Nach dem Mord verübte der Mörder Selbstmord. له وژنې نه وروسته قاتل ځان پخپله ووژو Einbruch یو ځای ته ورننوتل او هلته غلا کول Gestern wurde ein Einbruch in ein Juweliergeschäft verübt. پرون د غمو په دکان کې غلا وشوه Attentat د وژنې ګوزار کول، د وژنې قصد عملي کول Vor 20 Jahren wurde das Attentat auf den Minister verübt. شل کاله مخکې په وزیر باندې وژونکی برید وشو

versetzen	in Erstaunen هك اريانول، هك پك كول، تعجب كول Seine Frage hat mich sehr in Erstaunen versetzt. د هغه پوښتنې زه هك اريان كړم in Angst und Schrecken په ډېرې وېرې او ډار كې اچول Das Unwetter versetzte uns in Angst und Schrecken. تالندي او برېښنا په مونږ كې ډېره وېره او ډار راپيدا كړو einen Tritt يو څوك په لغته وهل، په لغتي ګوزار كول Er versetzte mir einen Tritt in den Bauch. هغه ماته په خېټه كې يوه لغته راكړله einen Schock په يو چا كې يو شاك (بې هوښي) وړپيداكول Diese Tat versetzte der ganzen Stadt einen Schock. دې عمل ټول ښار ته يو شاك وړپيداكړو
wecken	Erinnerungen د يو چا خاطرات راويښول Diese Reise hat viele Erinnerungen geweckt. دې سفر ډېرې خاطرې راويښې كړې Erwartungen توقعات راويښول Wecken Sie in Ihrem Kind keine falschen Erwartungen. تاسو پخپل ماشوم كې غلط توقعات مه راويښوئ Interesse علاقه راويښول Dein Vorschlag hat mein besonderes Interesse geweckt. ستا وړانديز زما خاصه علاقه راويښه كړه Gefühle په يو چا كې يو احساس راويښول Du hast in mir Gefühle geweckt, die ich nicht vergessen kann. تا په ما كې داسې يو احساس راويښ كړو چې زه يې هېرولی نشم
wissen	Bescheid له يو شي نه خبر اوسېدل، پوهېدل Weiß irgendjemand Bescheid, wann der Zug kommt? كوم څوك خبر دی چې اورګاډی كله راځي؟ sich in Sicherheit ځان په امن كې ليدل Wer Geld hat, der weiß sich in Sicherheit. څوك چې پيسې لري، هغه ځان په امن كې ګوري
ziehen	in Betracht يو شی په نظر كې نيول Das können wir später in Betracht ziehen. دا وروسته په نظر كې نيولی شو in Erwägung په فكر كې نيول Diesen Plan können wir auf keinen Fall in Erwägung ziehen. دا پلان په هېڅ وجه په فكر كې نشو نيولی die Konsequenz د يو شي نه د نتيجې اخيستلو سره سم عمل كول Der Minister zog die Konsequenzen aus dieser Affäre und trat zurück. وزير د دې پېښې نه نتيجه واخيستله او استعفا يې وكړه

zufügen	viel Böses يو چا ته ډېر بد رسول Er hat seiner Familie viel Böses zugefügt. هغه خپلې کورنۍ ته ډېر بد رسولي دي viel Kummer په اندېښنه کې اچول Mit ihren Worten hat sie ihrer Mutter viel Kummer zugefügt. پخپلو الفاظو باندې هغې خپله مور ډېره په اندېښنه کې واچوله eine Niederlage يو چا ته ماتې ورکول، يو خوک مغلوبول Dem Angreifer wurde eine schwere Niederlage zugefügt. يرغل کوونکي ته سخته ماتې ورکړل شوه einen Schaden يو چا ته تاوان رسول Der Hagel hat der Ernte großen Schaden zugefügt. ږلۍ حاصل ته ډېر تاوان ورساوه jemandem Leid يو چا ته عذاب رسول Füge niemandem unnötig Leid zu. ته هيڅ چا ته بې وجهې عذاب مه رسوه Schmerzen درد رسول، په دردول Sie wollte dem Tier nicht unnötig Schmerzen zufügen. هغې نه غوښتل چې دې حيوان ته بې ځايه درد ورسوي
zuziehen	eine Erkältung ريزش کول، واالګي نيول Er hat sich bei seiner Reise eine Erkältung zugezogen. پخپل سفر کې هغه ريزش وکړو jemands Zorn د يو چا قهر راپارول Er zog sich den Zorn des Lehrers zu. هغه د ښوونکي قهر د ځان پسې راوپارو Verletzungen ټپي کېدل، زخمي کېدل Bei dem Unfall hat er sich schwere Verletzungen zugezogen. په ټکر کې هغه ډېر سخت ټپي شو

يوه بله ځانګړتيا دا ده چې په (Präposition) هم په پښتو او په جرمني ژبه کې له يو بل نه ډېر توپير لري
چې په لاندېني جدول کې د بېلګې په توګه يو څو لغتونه ليکل کيږي:

Abschied خداى پاماني	nehmen اخيستل	von د، له	Dativ	Objekt
Er nimmt Abschied von seinen Eltern. هغه له خپلو مور او پلار نه خداى پاماني اخلي				
Abkommen تړون	treffen يو څوک ليدل	mit/zwischen	Dativ	Objekt
Zwischen den beiden Staaten wurde ein Abkommen getroffen. د دې دواړو هېوادو تر مينځ يو تړون وشو				
Anteil خواخوږى	nehmen اخيستل	an په	Dativ	Objekt
an einem Todesfall Anteil nehmen د يو چا د مړيني په وجه خپل خواخوږى ښودل				
Antrag غوښتنليك	stellen اېښودل	auf دپاسه	Akkusativ	Objekt
Er stellte einen Antrag auf einen Pass. هغه د پاسپورټ لپاره يو غوښتنليك وړاندې کړو				

Aufmerksamkeit پاملرنه، توجه	lenken راګرځول	auf دپاسه	Akkusativ	Objekt
jemands Aufmerksamkeit auf einen Fehler lenken د یو چا پاملرنه یوې غلطۍ ته راګرځول				
Ansprüche غوښتنې	stellen ایښودل	an په	Akkusativ	Objekt
Er stellt hohe Ansprüche an seine Mitarbeiter. هغه له خپلو همکارانو نه سترې غوښتنې کوي				
Bescheid احوال، خبر	wissen پوهېدل	über دپاسه	Akkusativ	Objekt
Er weiß über alles Bescheid. هغه له هر څهٔ نه خبر دی				
Besitz نیونه، تصرف کونه	ergreifen نیول	von د، له	Dativ	Objekt
Der Feind ergriff Besitz von dieser Stadt. دښمنانو دا ښار ونیو				
Bezug اړیکې، رجعت	nehmen اخیستل	auf باندې	Akkusativ	Objekt
Er nahm in seiner Rede Bezug auf unsere Vorschläge. پخپلو خبرو کې هغه زمونږ وړاندیزونو ته بېرته راغی				
Druck فشار	ausüben اجرا کول	auf باندې	Akkusativ	Objekt
auf jemanden Druck ausüben په یو چا باندې فشار راوړل				
Einfluss اغېز	nehmen نیول	auf باندې	Dativ	Objekt
Er wollte auf die Entscheidung Einfluss nehmen. هغه غوښتل چې پرېکړه د خپل اغېز لاندې راولي				
Einverständnis موافقه	erklären تشریح کول	mit سره	Dativ	Objekt
Er erklärte sein Einverständnis mit dem Plan. هغه له پلان سره خپله موافقه وښودله				
Frage پوښتنه	stellen کول	nach په برخه	Dativ	Objekt
die Frage nach der Existenz von Leben auf anderen Himmelskörpern stellen په نورو ستورو کې د ژوند د موجودیت پوښتنه کول				
Gefallen خوښه، مینه	finden پیدا کول	an په	Dativ	Objekt
Sie hat an ihm Gefallen gefunden. هغه د هغې خوښ شو				
Gespräch خبرې Gespräche خبرې اترې	führen چلول	mit سره über دپاسه	Dativ Akkusativ	Objekt Objekt
ein Gespräch mit jemandem führen له یو چا سره خبرې اترې کول Das war ein Gespräch über die Zukunft der Stadt. دا د ښار د راتلونکي په برخه کې خبرې اترې وې				
Hoffnungen هیلې، امیدونه	machen (sich) کول	auf دپاسه	Akkusativ	Objekt
Ich will dir keine Hoffnungen machen. زه نه غواړم چې په تا کې څه هیلې راژوندی کړم				
Konsequenz د یو شيِ له نتیجې سره سم عمل	ziehen ویستل	aus له یو شي نه	Dativ	Objekt
Du musst aus dieser Tatsache Konsequenzen ziehen. ته باید له دې واقعیت نه نتیجه واخلې او د نتیجې سره سم چلند وکړې				
Kritik نیوکه، انتقاد	üben تمرین کول	an په	Dativ	Objekt
Er übte Kritik an dieser Maßnahme. پهٔ دې اقدام باندې هغه نیوکه وکړه				
Notiz د اهمیت په نظر کتنه	nehmen نیول	von له، د	Dativ	Objekt
Er nahm davon keine Notiz. هغه دې ته هېڅ اهمیت ورنکړو				
Protest اعتصاب، هرتال	einlegen په یو شي کې اچول	gegen په خلاف	Akkusativ	Objekt

Der Staatsanwalt hat gegen das Urteil des Gerichts Protest eingelegt. څارنوال د محکمې د فیصلې په خلاف اعتراض وړاندې کړو				
Quittung ۱ـ بل، رسید ۲ـ سزا، جزا	bekommen لاس ته راوړل	für لپاره	Akkusativ	Objekt
Er hat seine Quittung bekommen. هغه خپله سزا ولیدله				
Rücksicht لحاظ، مراعات	nehmen اخیستل	auf دپاسه	Akkusativ	Objekt
Nimm doch Rücksicht auf deine Gesundheit. ته خو د خپل صحت مراعات وکړه				
Schritt قدم	halten نیول	mit سره	Dativ	Objekt
Ich konnte mit ihm nicht Schritt halten. څومره چټک چې هغه روان و، دومره چټک زه نشوم تللی				
Schuld گناه	tragen وړل، چلول	an په	Dativ	Objekt
Er trägt die Schuld an dem Unfall. د ټکر گناه د هغه په غاړه ده				
Stellung دریځ	beziehen اخیستل	zu ته	Dativ	Objekt
Dazu müssen wir Stellung beziehen. په دې برخه کې مونږ باید خپل دریځ څرگند کړو				
Verabredung وعده	treffen لیدل	mit سره	Dativ	Objekt
Wollen wir nicht eine Verabredung treffen? څنګه، له یو بل سره د لیدو وعده ونکړو؟				
Vorbereitungen چمتووالی، تیاری	treffen لیدل	für لپاره	Akkusativ	Objekt
Vorbereitungen für eine Expedition treffen د یو تحقیقاتي سفر لپاره چمتووالی نیول				
Wert ارزښت	legen اینبودل	auf دپاسه	Akkusativ	Objekt
Sie legt ganz besonderen Wert auf ihre Kleidung. هغه خپلو جامو ته خاص اهمیت ورکوي				
Widerspruch اعتراض	einlegen په یو شي کې اچول	gegen په خلاف	Akkusativ	Objekt
Gegen diesen Bescheid kannst du Widerspruch einlegen. د دې فیصلې په خلاف ته اعتراض کوی شې				
Widerstand مقاومت	leisten خدمت کول	gegen په خلاف	Akkusativ	Objekt
jemandem heldenhaft Widerstand leisten د یوچا په مقابل کې قهرمانانه مقاومت کول				
ein gutes Wort یوه ښه خبره	einlegen په یو شي کې اچول	für لپاره	Akkusativ	Objekt
ein gutes Wort für jmdn einlegen د یوچا لپاره واسطه کېدل، صفت یې کول چې کار یې وشي				

Die wichtigsten Kommaregeln د کامې د ایښودلو مهمې قاعدې

zwischen Hauptsätzen und Nebensätzen د اصلي او فرعي جملو تر مینځ

کله چې یوه اصلي جمله او یوه فرعي جمله له یو بل سره یو ځای شي، نو د یوې کامې (,) په مرسته له یو بل نه بېلیږي. مثال:

Hauptsatz اصلي جمله	Ich freue mich. زه خوښیږم
Nebensatz فرعي جمله	wenn du kommst چې ته راشي
Haupt- und Nebensatz اصلي او فرعي جمله	Ich freue mich, wenn du kommst. زه خوښیږم، چې ته راشي (دلته د اصلي او فرعي جملې تر مینځ یو کامه (,) راغلې ده)

zwischen verschiedenen Nebensätzen د مختلفو فرعي جملو تر مینځ

Hauptsatz اصلي جمله	Ich weiß زه پوهیږم
erster Nebensatz لومړی فرعي جمله	dass ich ihm das Geld bringen muss چې زه ورته باید پیسې یوسم
zweiter Nebensatz دوهمه فرعي جمله	weil er darauf wartet ځکه چې هغه ورته په تمه دی
Haupt- und Nebensatz اصلي او فرعي جملې	Ich weiß, dass ich ihm das Geld bringen muss, weil er darauf wartet. زه پوهیږم، چې هغه ته باید پیسې یوسم، ځکه چې هغه ورته په تمه دی

zwischen gleichrangigen Satzgliedern und Satzaussagen (Aufzählungen) د جملې د عین درجې د غړو تر مینځ، کله چې هر غړی بیل بیل یادیږي

Er kann Englisch, Italienisch, Französisch und Spanisch. هغه په انګلیسي، ایټالوي، فرانسوي او هسپانوي ژبه پوهیږي

vor oder nach Infinitivkonstruktionen mit *um … zu, ohne zu …, außer… zu* په هغو جملو کې چې له (*um zu…*) یا له (*ohne zu …*) یا له (*außer … zu*) سره راځي

Um mich hereinzulassen, öffnete er die Tür. د دې لپاره چې ما رادننه پریږدي، هغه دروازه پرانیستله
Er kommt, um uns zu helfen. هغه د دې لپاره راځي، چې له مونږ سره مرسته وکړي
Er konnte nichts anderes tun, als wegzulaufen. هغه ته بله لاره پاتې نشوه، پرته له دې چې وتښتي

nach Partizipialsätzen

Im Flughafen-Terminal sitzend, warteten die Passagiere auf die nächste Ansage. د هوايي ډګر په ترمینل کې ناست، مسافرین د لوډسپیکر اعلان ته په تمه وو

das Komma trennt Teilsätze

Deine Freunde, die bei dir vorbeikommen, weil sie wissen, dass du ihre Probleme, die psychischer Natur sind, löst, sind dir dankbar.

ستا ملګري، چي تاته درځي، څکه چي هغوی پوهيږي، چي ته د هغوی ستونځې، چي له روحي اړخه دي، حلوې، له تا نه منندوی دي.

bei Gegenüberstellungen und Gegensätzen
کله چي يو بل سره پرتله وشي او توپير وښودل شي

Die Ernte ist heuer gering, aber von sehr guter Qualität. ښکالک حاصل ډير لږ و، خو جنسيت يې ډير ښه و
Die Arbeit ist viel schwieriger, als du glaubst. هسي چې ته فکر کوې، دا کار د هغې نه ډير ګران دی

bei Anreden und Ausrufen د خطاب او د ندا په وخت کي

Josef, was hältst du von meinem Vorschlag?	يوسفه، تا ته زما وړانديز ښنګه ښکاري؟
Ja, da haben wir die Lösung!	هو، حل مو پيدا کړو (دا ندائيه جمله ده)

کله چي دوه بشپيړې اصلي جملې له يو بل سره يوځای شي او يوځای کېدل يې په (او) او يا په (يا) وشي.
کله چي په دوه اصلي جملو کې فاعل بدل شي، نو د دواړو جملو تر مينځ بايد هرومرو يوه کامه (,) راشي.
مثال:

Hauptsatz اصلي جمله	Er erhob sein Glas. هغه خپل ګيلاس راپورته کړو
Hauptsatz اصلي جمله	Alle tranken ihm zu. ټولو د هغه په وياړ خپل ګيلاسونه د هغه په سلامتی پورته کړل
Hauptsatz دوه اصلي + Hauptsatz جملې په ګډه	Er erhob sein Glas, und alle tranken ihm zu. هغه خپل ګيلاس راپورته کړو، او ټولو د هغه په وياړ خپل ګيلاسونه د هغه په سلامتی پورته کړل

په پورتنی جمله کې دوه اصلي جملې په يوې کامې (,) باندې له يو بل نه بېلې شوې دي.

کله چي د يو مفهوم د تشريح کولو لپاره مثالونه راوستل شي او يا دا مفهوم لاپسې ښه بيان شي

Darf ich dich mit Jakob, meinem Bruder, bekannt machen? اجازه ده چي تا له يعقوب سره بلد کړم، چي هغه زما ورور دی؟
Heute Nachmittag hat ein Vortrag stattgefunden, der letzte des Jahres. نن ماسپښين يو کنفرانس وشو، چي دا د کال وروستی کنفرانس و
In dieser Sache müssen wir handeln, und zwar sofort. په دې کار کې مونږ بايد اقدام وکړو، او دا بايد سمدلاسه وي

Relativsätze نسبتي جملې

Das Auto, das ich gestern kaufte, ist heute schon kaputt. هغه موټر، چي پرون ما په بيه واخيست، نن بيا خراب دی
Ich finde den Witz, über den ihr lacht, gar nicht lustig. هغه ټوکه، چي تاسو پرې خاندئ، ما ته د خندا وړ نه ښکاريږي
Das ist alles, worum ich euch bitte. هغه ټولې هيلې چي زه يې له تاسو نه کوم، همدا دي

Appositionen د اسمونو لاپسي ښه تشریح کوونه

Josef, der Bruder von Jakob, war immer sehr stolz auf sein Auto. یوسف، چي د یعقوب وورور دی، پخپل موټر باندې تل غره و
Ich, die Schwester der beiden, fand das immer doof. زه، چي د دې دواړو خور یم، له دې حالت نه مې بد راته
Einer der beiden Brüder, der mit der schiefen Nase, fährt lieber Motorrad. د دې دواړو ورونو نه یو تن، هغه یو چي پوزه یې کږه ده، موټرسیکل چلول یې خوښیږي

Partizipialsätze د یو حالت بیانولو جملې

Er schlief, von der anstrengenden Reise erschöpft, zwölf Stunden lang. له ستړي کوونکي سفر نه ستړی ستومانه، هغه دولس ساعته خوب وکړو
Den Spiegel in der linken Hand haltend, schnitt Meriam sich rechts die Haare ab. هنداره په کیڼ لاس نیولې، مریم په ښي لاس خپل ویښته بیاتي کړل

Der Apostroph

له دې نه مطلب د کامې (,) په شکل له یوې بلې نښې نه دی چي په دې ډول (’) ښکاري. څنګه لیدل کیږي، دا خو عیناً لکه د کامې په شکل یوه نښه ده، خو توپیر یې دا دی چي دا نښه (’) د کرښې دپاسه لیکل کیږي او کامه (,) د کرښې لاندې لیکل کیږي. نو په دې وجه ورته پورتنۍ کامه یا پورتنۍ نښه هم ویل کیږي. په داسې حال کې چي کامه (,) دوه جملې له یو بل نه بېلوي، یو(’) = (Apostroph) دا ښايي چي یو لغت په بشپړ ډول ندی لیکل شوی او یوه برخه یې غوځه شوېده. مثال: (D'dorf). دلته د (D´) دپاسه دا (’) نښه دا ښايي چي له (D) نه وروسته یو بل څه د لیکلو و، خو هغه غوځ شوېدی. دا چي ولې یو لغت په بشپړ ډول نه لیکل کیږي او یوه برخه یې غوځیږي، دې ته څو علتونه موجود دي:

① دا د دې لپاره کیږي چي یو لغت چي هر څوك یې پېژني، د دې لپاره چي په ډېر اوږد ډول ونه لیکل نشي، نو یوه برخه یې غوځول کیږي. د مثال په توګه د جرمني د دريو ځایونو نومونه:

D'dorf = Düsseldorf	Ku'damm = Kurfürstendamm	M'gladbach = Mönchengladbach

② کله چي د یو چا خپل نوم د (Genitiv) په حالت کې د هغه د یوې لوحې په سر ولیکل شي. که چېرته دا (Apostroph) ونه لیکل شي، نو سړی نشي پوهېدی چي دا نوم د یو سړي نوم دی او که د یوې ښځې نوم. مثال:

Andrea's Blumenladen د Andrea د ګلانو هټۍ	Willi’s Lebensmittelgeschäft د Willi د خوراکي موادو مغازه

په پورتني کیڼ اړخ مثال کې (Andrea) یو ښځینه نوم دی. که چېرته د (Andrea) دپاسه (’) یا (Apostroph) نه وای او هغه په دې ډول لیکل شوي وای (Andreas)، نو په دې چي د (Andreas) د یو نارینه نوم دی، نو سړی نشو پوهېدی چي دا هټۍ د یوې ښځې هټۍ ده او که د یو نارینه.

③ کله چي د یو چا خپل نوم د صفت په توګه وکارول شي او په پای کې یې (-sch) راشي، مثال:

die Grimm'schen Märchen" statt „die grimmschen Märchen	der Ohm'sche Widerstand" statt „der ohmsche Widerstand",

④ د (Genitiv) په حالت کې د هغو شخصي نومونو شاته د (-s) په ځای لیکل کیږي چې د نومونو وروستي توري دا وي:

s	ss	ß	tz	z	x	ce

مثال:

Hans Sachs' Gedichte	Grass' Blechtrommel	Karl Marx' Philosophie

(Hans Sachs) یو جرمنی شاعر دی، یعني د هغه شعرونه، (Günther Grass) یو بل جرمنی شاعر دی، په پورتني مثال کې د هغه د یو اثر نوم اخیستل کیږي چې هغه (Blechtrommel) دی. په وروستي مثال کې د (Karl Marx) د فلسفې نوم یادیږي.

⑤ کله چې یوه اصطلاحي ژبه په لیکني ډول ولیکل شي. هغه څه غوځ شوي وي، له هغې نه مخکې یو (Apostroph) راځي، مثال:

so 'n Blödsinn! = so ein Blödsinn داسې چټیات	nimm 'ne andere Farbe = nimm eine andere Farbe ته یو بل رنګ واخله	gehen S' 'nauf! = gehen Sie hinauf تاسو پورته ولاړ شئ

Verben mit verschiedenen Vorsilben
د مختلفو مختاړو سره فعلونه

په جرمني ژبه کې ګڼ شمېر فعلونه شته چې په مختلفو بڼو او په مختلفو ماناګانو استعمالیږي. له دې فعلونو سره مختلف (Vorsilbe) یا مختاړي یوځای کیږي او بیا په مختلفو ماناګانو استعمالیږي. مثال:

Verb	+	Vorsilbe	=	Verb mit einer veränderten Bedeutung
kommen راتلل	+	be	=	bekommen یو شی لاس ته راوړل
gehen تلل	+	ver	=	vergehen وخت تېرېدل
achten پام نیول	+	miss	=	missachten یو چا ته په ټیټه سترګه کتل
bringen راوړل	+	bei	=	beibringen یو چاته یو څه ورښودل، ورزده کول

څنګه چې په پورتني جدول کې لیدل کیږي، کله چې له یو فعل سره یو (مختاړی = Vorsilbe) یوځای شي، لکه (be-, ver, -miss) نو د دې فعلونو مانا بالکل بدله شي. داسې هم کېدی شي چې، کله چې یو (مختاړی = Vorsilbe) له یو فعل سره یو ځای شي، نو مانا یې پخپل حال پاتې کیږي، خو ګرامري حالت ورسره بدلیږي. دا په دې مانا چې که پخوا دا فعل له (Nominativ) سره استعمالېدو، نو د مختاړي له یوځای کولو نه وروسته له (Akkusativ) سره استعمالیږي. مثال:

lügen دروغ ویل	Er lügt immer.	هغه تل دروغ وایي
belügen دروغ ویل	Er hat mich (= *Akkusativ*) belogen.	هغه ما ته دروغ وویل
treten ننوتل	Er trat in das Haus.	هغه کور ته ننوتو
betreten ننوتل	Er betrat das (= *Akkusativ*) Haus.	هغه کور ته ننوتو

داسي فعلونه چي د مختلفو مختاړاو سره مختلفي ماناګاني لري، زښت ډېر دي. له بلې خوا مختاړي هم ډېر دي. په لاندې برخه کې به د ځينو مختاړو ځانګړتياوې په لنډ ډول زده کړو.

untrennbare Vorsilben
be-, emp-, ent-, er-, ge-, miss-, ver-, zer-

trennbare Vorsilben
ab-, an-, auf-, aus-, bei-, ein-, los-, mit-, nach-, her-, hin-, vor-, weg-, zu-, zurück-

يادونه: هغه لغات چي لاتيني دي، نو هغه بيا (untrennbar) يا نه بېلېدونکي دي. مثال:

absorbieren جذبول absolvieren فارغ التحصيل کېدل abszedieren زوه کول

sowohl trennbare als auch untrennbare Vorsilben
durch-, hinter-, über-, um-, unter-

اوس به د ځينو (مختاړو = Vorsilben) هغه ځانګړتيا وګورو چي يو لغت ته يې ورکوي:

دا مختاړی کله کله د يو کار د يوې برخې يا د مؤقتي وخت په مانا کارول کيږي. مثال: ankaufen د يو شي د يوې برخې په بيه اخيستل يا د يو مؤقتي وخت لپاره په بيه اخيستل anzahlen د يو شي د يوې برخې پيسې ورکول، بيانه ورکول	an-
دا مختاړی زياتره وخت د (مخ په پورته) او کله کله د (بشپړ) په مانا کارول کيږي. مثال: aufsteigen يو ځای ته مخ په پورته ختل aufessen يو شی تر پايه پورې خوړل، يو څه په خوړلو خلاصول aufkaufen يو شی په ټوليز ډول په بيه اخيستل، په بشپړ ډول په بيه اخيستل	auf-
دا مختاړی کله کله د يو کار د بشپړتيا په مانا کارول کيږي. مثال: ausbrennen يو شی تر پايه پورې سوځېدل، بالکل سوځېدل austrinken يو شی تر پايه پورې څښل، يو شی دومره ډېر څښل چي هيڅ شی پاتې نشي	aus-
دا مختاړی کله کله د يو شي د ډکولو، زياتولو، بشپړولو په مانا کارول کيږي. مثال: bewaffnen په وسلو سمبالول، په وسلو مجهزول، مسلح کول beladen بارول، يو شی ډکول	be-
دا مختاړی د يو کار تر پايه پورې کولو يا د يو شي د مينځ بيانولو په مانا کارول کيږي. durchtanzen تر پايه پورې ګډېدل (د يو محفل يا پروګرام تر پايه پورې ګډېدل) durcharbeiten بې له کومې دمې د يو پروګرام تر پايه پورې کار کول durchgehen د يو شي په مينځ کې ګرځېدل، د يو شي له مينځ نه تېرېدل durchfließen د يو شي له مينځه بهېدل	durch-
دا مختاړی کله کله د يو شي د کمولو يا لرېولو، کمزوری کولو په مانا کارول کيږي. مثال: entwaffnen بې وسلې کول، له يو چا نه وسله اخيستل entladen له يو شي نه بار هيسته کول، يو شی تشول entgiften يو شی بې زهره کول، د يو شي زهر له مينځه وړل	ent-
دا مختاړی کله کله د يو کار د پيل يا د يو کار د يوځل کېدلو په مانا کارول کيږي. مثال:	er-

erhitzen	یو شی تودول	
erheben	یو شی راپورته کول	
	دا مختاړی تل لپاره د یو کار د غلطی یا د ناسم یا د ناکامی په مانا کارول کیږي. مثال:	fehl-
fehlgehen	په غلطه لاره تلل، غلط فکر یا غلطه ادعا کول	
fehlschlagen	له ناکامی سره مخامخېدل، په غلط او ناکام ډول سرته رسېدل	
	دا مختاړی د یو کار د پیل یا د یو شي د ازادېدلو یا خوشې کېدو په مانا کارول کیږي. مثال:	los-
losbrechen	یوناڅاپه پیلېدل، یوناڅاپه شروع کېدل	
losbinden	یو تړل شوی شی خوشې کول	
	دا مختاړی تل د یو فعل پاتې راتلل یا ناکامېدل یا منفي اړخ ښکاره کوي. مثال:	miss-
misslingen	یو کار نه بریالی کېدل او له ناکامی سره مخامخېدل	
missbrauchen	له یو شي نه ناوړه کار اخیستل، بده استفاده کول	
	دا مختاړی د یو کار په شا راګرځېدو یا د یو شي د شاوخوا ګرځېدلو په مانا کارول کیږي.	um-
umdrehen	یو شی په شا ګرځول، په شا تاوول	
umbiegen	یو شی په شا کتول، په شا قاتول	
sich umschauen	ځان راتاوول او خپله شاوخوا کتل	
umwickeln	یو شی د بل شي له شاوخوا نه راچاپېرول	
	دا مختاړی د یو فعل د مختلفو هدفونو لپاره کارول کیږي چې لاندې ذکر کیږي:	ver-
	① د یو بې ګټې او بې ځایه کار مانا. مثال:	
vertelefonieren	بې ګټې ټېلفون کول، بې ځایه په ټېلفون پیسې لګول	
verschlucken	په ښنلو یا خوړلو کې اوبه یا ډوډۍ وچې مرۍ یا سږي ته ورتلل	
	② تل لپاره سهوآ یا په کوم بل علت یو څه غلطول. مثال:	
sich verschreiben	په لیکلو کې سهوآ یو شی غلط لیکل	
sich verlaufen	له یو چا نه په تګ کې لار غلطېدل، په غلطه لار تلل	
sich verwählen	د یو چا د ټېلفون شمېرې په ډایلولو کې سهوآ یوه غلطه نمره ډایلول	
sich versprechen	په خبرو کې خوله غلطېدل، سهوآ یو غلط لغت په خوله راتلل	
	③ د یو کار د بشپړتیا په مانا. مثال:	
verblühen	بالکل مړاوې کېدل، تر وروستۍ برخې پورې مړاوې کېدل	
versinken	بالکل ډوبېدل (لکه یوه بېړۍ چې په بحر کې بالکل ډوبه شي)	
	دا مختاړی تل د یو شي د خلاف کار د ښودلو په مانا کارول کیږي. مثال:	wider-
widersprechen	د یو چا د خبرو په خلاف خبرې کول، د یو چا خبرې ردول	
widerstehen	د یو شي په وړاندې مقاومت کول	
	دا مختاړی زیاتره وخت د یو شي د درې وړې کولو په مانا کارول کیږي. مثال:	zer-
zertrümmern	درې وړې کول، ماتول او جغدې جغدې کول	
zerreißen	شکول، څیرې څیرې کول، شکېدل، څیرې څیرې کېدل	
zerstückeln	دانه دانه کول، ټوټه ټوټه کول	

اوس به هر یو فعل په مختلفو ماناګانو وګورو:

۱- ورکول کېدل ۲- لاس ته راتلل ۳- په يو چا يو څه ښه لګېدل bekommen

د (bekommen) مانا ګاني هغه دي چې پورته ليکل شوېدي. اوس به مثالونه وګورو:

1. Du bekommst keine Erlaubnis.	تا ته اجازه نه درکول کيږي
2. Na, den bekommen wir schon!	دی به مو لاس ته راشي
3. Das ist mir nicht bekommen.	دا په ما ښه ونه لګېدو

خو که چېرته له (bekommen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, zu) يوځای شي، نو بيا له دې لغت نه بالکل نوی لغت جوړيږي چې مانا يې هم بالکل بل شان وي چې په لاندې برخه کې به يې ووينو.

ab + bekommen = abbekommen

د (abbekommen) مانا ګاني دا دي: ۱- د يو لوی شي نه يوه برخه لاس ته راوړل ۲- يو چا ته يو څه رسېدل، په برخه کېدل ۳- تاواني کېدل، ژوبلېدل ۴- له يو شي نه يوڅه ليرې کوی شول، هيسته کوی شول

1. Das Kind hat vom Kuchen kein Stück abbekommen. ماشوم ته يوه ټوټه کېك هم ونه رسېدو	
2. Bei diesem Wetter werden wir wohl etwas Regen abbekommen. په داسي هوا کې به په مونږ هم يو څه باران وشي	
3. Der Wagen hat nichts abbekommen.	دا موټر هيڅ تاواني شوی ندی
4. Ich bekomme das Papier nicht ab, es klebt so fest an der Tür. زه دا کاغذ له دروازې نه نشم هيسته کولی، هغه پرې ډېر کلك نښتی دی	

an + bekommen = anbekommen

د (anbekommen) مانا ګاني دا دي: ۱- اغوستلی شول ۲- چالانولی شول، لګولی شول

1. Ich habe die Schuhe nicht anbekommen.	ما دا بوټان په پښو نکړی شول
2. Er bekommt das Auto nicht an.	هغه دا موټر نشي چالانولی

auf + bekommen = aufbekommen

د (aufbekommen) مانا ګاني دا دي: ۱- يو شی په سختی پرانيستی شول ۲- په سختی په سر ايښودلی شول ۳- يو چا ته يوه وظيفه ورسپارل

1. Schließlich bekam er die Tür doch auf.	هغه دراوزه آخر په سختی پرانيستلی شوه
2. Er hat die Mütze nur mit Mühe aufbekommen.	هغه په سختی خولی په سر کړی شوه
3. Wir haben für morgen 10 Rechenaufgaben aufbekommen. مونږ ته د سبا لپاره د حساب لس سواله راکړل شول	

aus + bekommen = ausbekommen

د (ausbekommen) مانا ګاني دا دي: ۱- يو شی په سختی له ځانه وېستلی شول ۲- تر پايه پوري خوړلی يا ښبنلی شول، په خوړلو يا ښبنلو يو ګيلاس يا يو قاب يا بل لوښی تشولی شول

1. Das Kind hat seine Schuhe nicht ausbekommen.	ماشوم خپل بوټان ونه وېستل شول
2. Er hat sein Glas nicht ausbekommen.	هغه خپل ګیلاس تش نکړی شو

zu + bekommen = zubekommen

د (zubekommen) مانا ګانې دا دي: ۱ـ یو شی تړلی شول ۲ـ یو بل شی په اضافه ډول لاس ته راوړل

1. Er bekam die Tür nicht zu.	هغه دروازه نشوه پورې کولی
2. Ich habe noch ein paar Kleinigkeiten zubekommen.	ما ته یو څو واړه شیان اضافه راکړل شول

Übungen:

1. Das Fahrrad hat bei dem Sturz nicht viel …. bekommen.
دا بایسکل په ټکر کې ډېر تاواني شوی ندی
2. Er ………. die Tür nicht zu. هغه دروازه نشوه پورې کولی
3. Ich habe noch ein paar Kleinigkeiten …..
ما ته یو څو نور واړه شیان اضافه راکړل شول
4. Das schwere Essen ist mir nicht ………. دا ثقیله ډوډی په ما ښه ونه لګېدله
5. Er hat dieses Buch versehentlich in die Hände ………. .
دا کتاب سهواً د هغه لاس ته ورغی
6. Ich ………. den Kaugummi nicht von den Schuhen …...
زه دا ژاوله له بوټانو نه نشم هیسته کولی
7. Das Kind hat zum Geburtstag ein Fahrrad ………. .
دې ماشوم ته د کلیزې لپاره یو بایسکل ورکړل شو
8. Der Reis ist mir nicht gut ………. . دا وریجې په ما ښې ونه لګېدې
9. Ich habe gar kein Stück vom Kuchen ….
ماته د کېك یوه برخه هم رانکړی شوه
10. Das Buch ist nicht mehr zu ………. . دا کتاب نور لاس ته نه راوړل کیږي

Lösungen:
1. abbekommen 2. bekam 3. zubekommen 4. bekommen 5. bekommen
6. bekomme …. ab 7. bekommen 8. bekommen 9. abbekommen 10. bekommen

brechen ماتېدل ، ماتول

په لغوي مانا (brechen) ته په پښتو کې (ماتول، ماتېدل) وايي. مثال:

Er hat einen Zweig vom Baum gebrochen.	هغه د ونې یوه څانګه ماته کړه

خو کله چې له (brechen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, aus, auf, ein, zer) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي چې په لاندې برخه کې به یې ووینو.

ab + brechen = abbrechen

د (abbrechen) مانا ګاني دا دي: ١ ـ غوڅول، قطع کول، ماتول، دوه ټوټې کېدل ٢ ـ نړول

1. Die Musik brach plötzlich ab.	موسيقي يوناڅاپه قطع شوه
2. Das alte Haus wurde abgebrochen.	دا زوړ کور ونړول شو

an + brechen = anbrechen

د (anbrechen) ماناګاني دا دي: ١ـ پيل کېدل، شروع کېدل ٢ـ د يو شي يوه برخه ماتېدل.

1. Der Tag brach an.	ورځ پيل شوه
2. Ich habe mir einen Wirbel angebrochen.	زما د شمزۍ (د ملا تير) يو هډوکی مات شويدی

auf + brechen = aufbrechen

د (aufbrechen) ماناګاني دي: ١ـ يو شی په ماتولو پرانيستل ٢ـ په حرکت کولو پيل کول، حرکت کول

1. Brich doch das Schloss auf!	ته دا کلپ په ماتلو راخلاص کړه
2. Morgen früh brechen wir auf.	سبا سهار وختي مونږ حرکت کوو

aus + brechen = ausbrechen

د (ausbrechen) ماناګاني دا دي: ١ـ له يوه ځايه تښتېدل ٢ـ له يوه ځايه په ماتېدو راوتل ٣ـ مينځ ته راتلل، خپرېدل، منتشرېدل، زياتېدل ۴ـ په يو احساساتي حالت راتلل

1. Drei Gefangene sind aus dem Gefängnis ausgebrochen. درې تنه بنديان له زندانه وتښتېدل	
2. Dem Kamm sind einige Zähne ausgebrochen.	د ږمنځ يو څوغاښونه مات شوي دي
3. In der Stadt ist eine ansteckende Krankheit ausgebrochen. په دې ښار کې يوه تېرېدونکي ناروغي خپره شوې ده	
4. Das Kind brach in ein heftiges Weinen aus.	ماشوم ډېر په ژړا شو

ein + brechen = einbrechen

د (einbrechen) ماناګاني دا دي: ١ـ د غلا لپاره په پټه يو ځای ته ورننوتل، غلا کول، داړه کول ٢ـ غورځېدل، ولېدل ٣ـ په يو ځای کې يو خاص وخت رارسېدل

1. In unser Haus wurde letzte Nacht eingebrochen. تېره شپه زمونږ کور ته غله راننوتي وو	
2. Die Decke ist eingebrochen.	بام وغورځېد
3. Wenn die Dunkelheit einbricht, bist du aber zuhause. کله چې تياره شي، نو ته به په کور کې يې	

ver + brechen = verbrechen

د (verbrechen) ماناګاني دا دي: ۱- ورانکاري کول، ورانول ۲- بې خونده او بې ګټې کار کول

1. Was hat der Junge denn nun schon wieder verbrochen?	دې هلك بيا څه ورانکاري کړېده؟
2. Wer hat denn dieses Gedicht verbrochen?	دا خراب شعر چا ليکلی دی؟

zer + brechen = zerbrechen

د (zerbrechen) ماناګاني دا دي: ۱- ټوټه ټوټه کول، ماتول ۲- ماتېدل ۳- روحاً ډېر ځوروېدل، کړېدل

1. Voller Wut zerbrach er den Stock.	د ډېر قهر له لاسه هغه لرګی مات کړو
2. Die Tasse fiel auf die Erde und zerbrach.	پياله په ځمکه ولوېدله او ماته شوه
3. Er ist an dem Tod seines Kindes zerbrochen.	د خپل ماشوم په مړيني هغه ډېر وکړېدو

drücken پـه يو شي فشار راوړل ځبېښل،

په لغوي مانا (drücken) (د يو شي ځبېښل، په يو شي فشار راوړل) ته وايي. مثال:

Du darfst nicht auf die Wunde drücken.	ته بايد زخم و نه ځبېښې

خو کله چې له (drücken) سره مختلف مختاړي، لکه (ab,an, aus, be, ein, hin, los, unter,zer) يوځای شي، نو بيا له دي لغت نه بالکل يو نوی لغت جوړ شي چا مانا يې هم بالکل بل شان وي چې په لاندې برخه کې به يې ووينو.

ab + drücken = abdrücken

د (abdrücken) ماناګاني دا دي: ۱- د يوې وسلې ماشه راښکل ۲- يـو شی دومره ډېر ځبېښل چې جريان يې قطع شي ۳- يو چا ته پيسې ورکول

1. Er drückte das Gewehr ab.	هغه د ټوپك ماشه راښكله
2. Ich habe mir die Ader abgedrückt.	ما خپل رګ ټينګ وځبېښو چې د وينې جريان قطع شو
3. Er hat noch mal 100 Mäuse abgedrückt.	هغه يـو ځـل بيا سل روپۍ ورکړې

an + drücken = andrücken

د (andrücken) ماناګاني دا دي: ۱- يو شی په يو بل شي ځبېښل او ورسره يې ټينګول ۲- د يو شي په لړ څه ځبېښلو يو شی چالانول ۳- په مينه ځان د يو بل چا ځان ته ډېر نږدې کول او ځبېښل يې

1. Der Arzt drückte den Verbandstoff an die Wunde an.	ډاکټر پانسمان په زخم باندې ټينګ وځبېښو
2. Kannst du bitte die Lampe andrücken?	ته کوی شي چې څراغ وځبېښې چې چالان شي؟
3. Das Kind drückte sich im Dunkeln fest an seine Mutter an.	ماشوم په تياره کې ځان د مور په ځان ټينګ وځبېښو

auf + drücken = aufdrücken

د (aufdrücken) ماناګاني دا دي:۱- یو شی ځبېښل او په ځبېښلو يې پرانیستل ۲- یو شی په ځبېښلو د یو چا په سر کول ۳- په یو شي باندې یو بل شی ځبېښل چې رنګ واخلي (لکه د یوې ټاپې ځبېښل) ۴- په یو چا یو څه تحمیلول، په مجبوریت ورسپارل

1. Er hat die Tür aufgedrückt.	هغه دروازه وځبېښله او په ځبېښلو يې پرانیستله
2. Ich habe ihm den Hut aufgedrückt.	ما د هغه په سر خولۍ وځبېښله او په ځبېښلو مې ورته په سر کړله
3. Der Beamte hat den Stempel auf den Brief aufgedrückt.	مأمور په لیك باندې ټاپه ولګوله
4. Der Direktor drückt uns täglich immer mehr Arbeit auf.	مدیر هره ورځ په مونږ باندې اضافه کار تحمیلوي

aus + drücken = ausdrücken

د (ausdrücken) ماناګاني دا دي:۱- بیانول، ویل ۲- یو شی ځبېښل او په ځبېښلو یو څه ورنه راوېستل ۳- په ځبېښلو مړ کول

1. Kannst du den Satz klar ausdrücken?	ته دا جمله په څرګند ډول بیانولی شې؟
2. Er hat den Saft aus der Orange ausgedrückt.	هغه له مالټې نه شربت په ځبېښلو ووېستو
3. Er drückte die Zigarette auf seinem Teller aus.	هغه پخپل قاب باندې سګرټ په ځبېښلو مړ کړو

be + drücken = bedrücken

د (bedrücken) مانا دا ده: کړول، ځورول، روحاً د فشار لاندې راوستل

Die Sorgen und die Angst um die Zukunft bedrücken ihn sehr.
د راتلونکي په برخه کې ډار او ندېښنه هغه ډېر کړوي

ein + drücken = eindrücken

د (eindrücken) ماناګاني دا دي:۱- یو شی دننه خوا ته ځبېښل او ماتول يې ۲- یو شی په ځبېښلو کندوکپر کول ۳- په ځبېښلو په یو شي کې یو چاپ پرېښودل

1. Die Einbrecher haben das Fenster eingedrückt.	داړه مارانو کړکۍ دننه خواته ټېله کړه او په دې ډول يې ماته کړه
2. Die Autotür war eingedrückt.	د موټر دروازه چیت او ځچپته شوې وه
3. Die Autoreifen hatten eine Spur in den Boden eingedrückt.	د موټرونو ټېرونو په ځمکه کې چاپونه پرې ایښي وو

hin + drücken = hindrücken

د (hindrücken) مانا دا ده: په یو خاص ځای کې یو شی ځبېښل

Die Stelle ist angekreuzt, Sie brauchen nur Ihren Stempel hinzudrücken.
هغه ځای نښه شویدی، تاسو کوی شئ چې خپله ټاپه پرې وځبېښئ

los + drücken = losdrücken

د (losdrücken) مانا دا ده: د يوې وسلې ماشه راښکل او ډز کول

Wenn er mich bedroht, dann drücke ich los. که چېرته هغه ما ته ګواښ وکړي، نو زه ماشه راکاږم

unter + drücken = unterdrücken

د (unterdrücken) مانا ګانې دا دي: ۱- په يو چا ظلم کول ۲- ځان کنټرولول او د يو بې اختياره شي مخه نيول ۳- په زور د يو شي مخه نيول، د پښو لاندې کول

1. Der König unterdrückt sein Volk.	باچاه پخپل ولس ظلم کوي
2. Mein Vater konnte seinen Zorn nur mit Mühe unterdrücken. زما پلار په سختی د خپل قهر مخه ونيولی شوه	
3. Der Aufstand wurde gewaltsam von der Polizei unterdrückt. پاڅون په زورزياتي د پوليسو له خوا تر پښو لاندې کړی شو	

ver + drücken = verdrücken

د (verdrücken) مانا ګانې دا دي: ۱- ځان له يو شي نه تېرول، ځان په پټه له يوه ځايه وېستل ۲- خوړل (اصطلاحي ژبه)

1. Er verdrückte sich aus dem Haus, als die Gäste ankamen. کله چې مېلمانه راغلل، هغه ځان په پټه له کوره ووېست
2. In kurzer Zeit hatte er drei Scheiben Brot verdrückt. په لنډ وخت کې هغه څلور مړی ډوډی وخوړلې

zer + drücken = zerdrücken

د (zerdrücken) مانا ګانې دا دي: ۱- يو شی ځبېښل او په ځبېښلو يې چخپېټول، چيتول ۲- غونجول، غونج غونج کول

1. Er zerdrückte die Mücke, als sie ihn nicht mehr in Ruhe ließ. کله چې غوماشي هغه په ارامه پرې نښود، هغه ماشي په ځبېښلو مړ کړو	
2. Das Kind hat die Hose zerdrückt.	ماشوم پطلون غونج غونج کړو

zu + drücken = zudrücken

د (zudrücken) مانا ګانې دا دي: ۱ - يو شی ځبېښل او په ځبېښلو يې تړل، بندول ۲- يو څه داسې ځبېښل چې له فعاليت نه ولوېږي ۳- ډېر کلک ځبېښل ۴- له يو شي نه سترګې پټول

1. Er drückte die Tür leise zu.	هغه دروازه په کراره وځبېښله او په ځبېښلو يې پورې کړه
2. Er drückte dem wehrlosen Menschen die Kehle zu. هغه د بې دفاع انسان غاړه وځبېښله (هغه يې زندی کړو)	

3. Er drückt ganz schön fest zu, wenn er jemandem die Hand gibt. کله چې هغه یو چا ته لاس ورکوي، نو د سړي لاس ډېر کلك ځبېښي
4. In diesem Fall muss ich meine beiden Augen zudrücken. په دې حالت کې زه باید خپلې دواړه سترګې پټې کړم (یعني له غلطۍ نه تېر شم او مراعات وکړم)

Übungen:

1. Die Reifen hatten eine Spur in den Boden …. Gedrückt.
ټېرونو په مځکه کې چاپ پرې ایښی و
2. Der König …. drückt sein Volk. باچاه په خپل ولس ظلم کوي
3. Die vielen Sorgen …. drücken mich. دا ډېر غمونه ما له فشار لاندې راولي
4. Wenn du auf den Knopf ………. , geht die Tür auf.
کله چې ته تنۍ وځبېښې، نو دروازه پرانیستل کیږي
5. Er drückte die Tür…. . هغه دروازه په ځبېښلو پورې کړه
6. Für deine drei Kinder musst du ganz schön was …. drücken, oder?
ته باید خپلو دري ماشومانو لپاره ډېره پیسې ولګوې او که څنګه؟
7. Der Verbrecher drückte sofort …. . جنایتکار سمدلاسه ماشه راښکله او ډز یې وکړو
8. Er drückte mir die Luft…. . هغه زما ساه بنده کړه
9. Du siehst so traurig aus, was ………. dich denn?
ته ډېر غمجن ښکارې، تا څه شی ځوروي؟
10. Für die Konzertkarten müssen wir 100 Euro …. drücken.
د کنسرټ د ټکسونو لپاره مونږ باید سل یورو ورکړو
11. Er hat sich feige …. drückt. هغه په ډارن ډول ځان راووېست
12. eine Briefmarke …. drücken د پوستي یو ټکس په یو شي لګول
13. Er drückte den Saft aus der Apfelsine …. . هغه د سنترې نه شربت په ځبېښلو وویست
14. Das Licht …. drücken برق مړکول، برېښنا مړه کول
15. Die Stelle ist angekreuzt, Sie brauchen nur Ihren Stempel …. zudrücken
هغه ځای نښه شوی دی، تاسو تش خپله ټاپه هلته ولګوئ
16. Wenn er mich angreift, dann drücke ich …. .
که چېرته هغه په ما یرغل وکړي، نو زه سمدلاسه ماشه راکاږم او ډز کوم
17. Sie hat eine Banane mit einer Gabel …. drückt.
هغه یوه کېله په یوې پنجې چیته او چخپیته کړه

Lösungen:
1. eingedrückt 2. unterdrückt 3. bedrücken 4. drückst 5. zu 6. ab 7. ab 8. ab
9. bedrückt 10. ab 11. ver 12. an 13. aus 14. aus 15. an 16. los 17. zer

enden   پای ته رسېدل ، تمامېدل

په لغوي مانا (enden) (پای ته رسېدل، تمامېدل) ته وايي. مثال:

Das Konzert endete um 21 Uhr.   کنسرت د ماښام په ۹ بجو پای ته ورسېد

خو کله چې له (enden) سره مختلف مختاړي، لکه (be, ver, voll) يوځای شي، نو بيا له دې لغت نه بالکل يو نوی لغت جوړ شي چې مانا يې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووينو.

be + enden = beenden

د (beenden) مانا دا ده: يو شی پای ته رسول، تماول

Die Polizei beendete die Demonstration mit Gewalt.
پولیسو مظاهره په زورزياتي پای ته ورسوله

ver + enden = verenden

د (verenden) مانا دا ده: د حيواناتو مړ کېدل، مردارېدل

Viele Schafe, Kühe und Pferde verendeten durch die Seuche.
ډېر پسونه، غواګاني او آسونه د مرګو (وبا) په وجه مردارشول

voll + enden = vollenden

د (vollenden) مانا دا ده: بشپړول، تکميلول

Der Buchautor benötigte zwanzig Jahre, um sein Werk zu vollenden.
د کتاب ليکوال شل کاله په کار وو چې خپل اثر بشپړ کړي

Übungen:

1. Rund 100 Kühe sind bei einem Stallbrand ....
څه نا څه سل غواګاني د غوجل په اور اخيستلو باندې مرداري شوېدي
2. Der Autor hat seinen Roman erst zwei Jahre später ....
ليکوال دوه کاله وروسته خپل ناول بشپړ کړو
3. Nach einer Stunde .... ich das Gespräch.
يو ساعت وروسته ما خبرې اترې پای ته ورسولې
4. Der Weg .... vor einer riesigen Grube. لار د يوې لويې کندې تر مخه پای ته رسيږي
5. An der Seuche .... damals viele Tiere.
په مرګو (طاعون) باندې په هغه وخت کې ډېر څاروي مردار شول
6. Der Vortrag .... um 10 Uhr.   کنفرانس په لس بجو پای ته رسيږي
7. Er schlug vor, die Versammlung zu ....
هغه وړانديز وکړو چې غونډه دې پای ته ورسول شي
8. Der Maler benötigte zwanzig Jahre um sein Werk zu ....
د دې لپاره چې خپل اثر پای ته ورسوي، د رسام شل کاله پرې تېر شول

Lösungen:
1. verendet 2. vollendet 3. beendete 4. endet 5. verendeten 6. endet 7. beenden 8. vollenden

essen خوړل

په لغوي مانا (essen) (خوړل) ته وايي. مثال:

Er isst gar kein Fleisch.	هغه هېڅ غوښه نه خوري

خو کله چې له (essen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, aus) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + essen = abessen

د (abessen) ماناګانې دا دي: ۱ـ د یو شي له سر نه د خوړلو شیان یې خوړل ۲ـ د خوراك لپاره ټولې ټاکل شوې پیسې لګول، مصرفول

1. Das Kind hat die Rosinen vom Kuchen abgegessen. ماشوم د کېك له سر نه ټول مميز وخوړل	
2. Hier ist alles so billig. Die hundert Euro kann man hier gar nicht abessen. دلته هرڅه ډېر ارزانه دي. سل یورو دلته سړي په خوړلو نشي خلاصولی	

an + essen = anessen

د (anessen) مانا دا ده: په خوړلو غټېدل، په خوړلو راپړسېدل

Ich habe mir einen Bauch angegessen.	په ډېر خوړلو باندې زما ګېډه غټه شوه

auf + essen = aufessen

د (aufessen) مانا دا ده: یو شی تر پایه پورې خوړل او په خوړلو خلاصول یې

Er hat das ganze Brot aufgegessen.	هغه ټوله ډوډۍ وخوړله

aus + essen = ausessen

د (ausessen) مانا دا ده: یو لوښی (لکه یو قاب) په خوړلو تشول

Du sollst den Teller ausessen.	څه چې په قاب کې دي، هغه ټول ته وخوره، قاب تش کړه

Übungen:
1. Das Kind isst nie sein Brot…. . ماشوم خپله ډوډۍ هېڅکله نه خلاصوي
2. Du sollst den Teller …. essen. ته دې خپل قاب تش کړه

3. Du hast dir einen Bauch …. gegessen. په ډېر خوراك باندي ستا ګېډه غټه شوه
4. Wer hat die Streusel vom Kuchen …. gegessen?
د كېك له سره خواږه غونډاري چا وخوړل؟
5. Ich habe eine Banane ……….. . ما يوه كېله وخوړله
6. Die hundert Euro kann man hier gar nicht …. essen.
هرڅومره خواږه چي سړی وخوري نـو دا سل يورو نه خلاصيږي

Lösungen:
1. auf 2. aus 3. an 4. ab 5. gegessen 6. ab

finden موندل، ميندل

په لغوي مانا (finden) (موندل، ميندل) ته وايي. مثال:

Die Polizei hat den Verbrecher noch nicht gefunden.
پوليسو لا تر اوسه جنايتكار ندی موندلی

خو كله چي له (finden) سره مختلف مختاړي، لكه (ab, auf, be, ein) يوځای شي، نو بيا له دې لغت نه بالكل يو نوی لغت جوړ شي چي مانا يې هم بالكل بل شان وي. دا به په لاندي برخه كې ووينو.

ab + finden = abfinden

د (abfinden) ماناګاني دا دي : ۱ـ د يو تاوان پهٔ مقابل كې د جبران پهٔ حيث پيسي وركول، بديل وركول ۲ـ يو تېر شوی سخت حالت په ځان منل، ځان ورسره عادي كول

Für diese Verluste muss sie noch abgefunden werden.
د دې تاوانونو د جبران لپاره هغوی ته بايد بديل وركړل شي

Er hat sich nie mit dem Tod seiner Tochter abgefunden.
هغه د خپلي لور د مړيني سره هيڅ نشي عادي كېدلی

auf + finden = auffinden

د (auffinden) مانا دا ده: له لټولو نه وروسته يو شی تصادفاً پيدا كول، ميندل

Die Toten wurden erst nach Jahren aufgefunden.
مړي له څو كلونو نه وروستـه تصادفاً وميندل شول

be + finden = befinden

د (befinden) ماناګاني دا دي:۱ـ پـو چېرته اوسېدل، په يو حالت كي اوسېدل ۲ـ اټكل كول، قضاوت كول

1. Er befindet sich in seinem Büro. هغه پخپل دفتر كي دی
2. Über das Strafmaß befinden die Richter.
د سزا د اندازې په برخه كې قاضيان قضاوت كوي

ein + finden = einfinden

د (einfinden) مانا دا ده: پهٔ یو معین وخت کې په یـو خاص ځای کې اوسېدل، هلته په یو ټاکل شوي وخت کې حاضر اوسېدل

Bitte finden Sie sich 15 Minuten vor Veranstaltungsbeginn hier wieder ein.
تاسو مهرباني وکړئ او له پروګرام نه پنځلس دقیقې مخکې دلته حاضر واوسئ

er + finden = erfinden

د (erfinden) مانا دا ده: اختراع کول

Wer hat eigentlich das Telefon erfunden? ټېلفون اصلاً چا اختراع کړیدی؟

Übungen:

1. Das Auto ………. sich in einem schlechten Zustand. دا موټر په یو خراب حالت کې دی
2. Bitte finden Sie sich 15 Minuten vor Spielbeginn hier wieder …. .
تاسو مهرباني وکړئ او د لوبې د پیل نه ۱۵ د قیقې دمخه دلته حاضر واوسئ
3. Die verlorene Geldbörse war nirgends …. zufinden
د پیسو ورکه شوې بټوه هیڅ چېرته پیدا کېدی نشوله
4. Wer hat eigentlich das Telefon …………? ټېلفون اصلاً چا اختراع کړی دی؟
5. Ich habe mich mit meinem Schicksal ………. . ما خپل تقدیر په ځان منلی دی
6. Ich habe den Schlüssel ………. ! کیلي ما پیدا کړه
7. Der Manager wurde mit einem Millionenbetrag ………. .
د منجر لپاره ملیونونه د جبران په توګه ورکړل شول

Lösungen:
1. befindet 2. ein 3. auf 4. erfunden 5. abgefunden 6. gefunden 7. abgefunden

geben ورکول

په لغوي مانا (geben) (ورکول) ته وایي. مثال:

Der Vater gibt dem Kind Geld für ein Buch. پلار ماشوم ته د کتاب لپاره پیسې ورکوي

خو کله چې له (geben) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, be, er, über, unter, ver) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + geben = abgeben

د (abgeben) مانا دا ده: یو چا ته یو شي ورسپارل، تسلیمول

Der Vater gibt dem Kind Geld für ein Buch. پلار ماشوم ته د کتاب دپاره پیسې ورکوي

an + geben = angeben

د (angeben) مانا ګاني دا دي: ۱ـ لاپې وهل، باتې وهل ۲ـ ذکر کول، ويل، يادول

1. Er gibt ganz schön an.	هغه ډېرې لاپې وهي
2. War in dem Brief auch eine Telefonnummer angegeben?	په دې ليك كې يوه ټيلفون شمېره هم ذكره شوې وه؟

auf + geben = aufgeben

د (aufgeben) مانا ګاني دا دي: ۱ـ د نااميدۍ له لاسه يو شي ته ادامه نه وركول، پرېښودل يې، تابع كېدل
۲ـ يو شی يوځای ته ورسپارل

1. Wegen ihrer Krankheit musste sie ihren Beruf aufgeben.	د خپلې ناروغۍ په وجه هغې خپل مسلك پرېښود
2. Bitte geben Sie diesen Brief noch bei der Post auf.	تاسو مهرباني وكړئ او دا ليك په پوسته خونه كې واچوئ

be + geben = begeben

د (begeben) مانا ګاني دا دي: ۱ـ يو چېرته تلل ۲ـ يو څه پېښېدل

1. Er begab sich zu Bett.	هـغـه كټ ته ولاړ (ويده شو)
2. Etwas besonderes hat sich dort nicht begeben.	هلته كوم خاص څه پېښ شوي ندي

er + geben = ergeben

د (ergeben) مانا ګاني دا دي:
۱ـ يو شی له بل شي نه لاس ته راوړل، له يو شي نه مينځ ته راتلل ۲ـ تسليمېدل، طابع كېدل

1. Die Untersuchung ergab keinen Beweis seiner Schuld.	د پلټنې په نتيجه كې د هغه د ګناه ثبوت تر لاسه نه شو
2. Der Verbrecher ergab sich erst nach heftigem Widerstand.	جنايتكار له سخت مقاومت نه وروسته تسليم شو

über + geben = übergeben

د (übergeben) مانا ګاني دا دي: ۱ـ كانګه كول، خواګرځول ، ولتی كول ۲ـ يو چا ته ورسپارل، تسليمول

1. Die Passagiere übergaben sich im Flugzeug.	مسافرينو په الوتكه كې كانګه وكړه
2. Er übergab den Schlüssel seinem Nachbarn.	هغه كيلي خپل ګاونډي ته وسپارله

unter + geben = untergeben *(Adjektiv)*

د (untergeben) لغت چې يو صفت دی، مانا دا ده: مطيع، فرمانبردار

Sklaven sind ihren Herren untergeben.	غلامان خپلو بادارانو ته مطيع وي

ver + geben = vergeben

د (vergeben) مانا ګانې دا دي: ١ـ یو شی له لاسه ورکول ٢ـ ببنل، عفوه کول ٣ـ یو چا ته یو څه ورکول، اهدا کول ۴ ـ تقدیمول، ورکول، سپارل، تقدیمول

1. Der Spieler vergab die Chance zum Sieg.	لوبغاړي د بري چانس له لاسه ورکړ
2. Sie hat ihm die Schuld vergeben.	هغې ورته ګناه یې ببنلې ده
3. Der Friedensnobelpreis wurde an Malala Yosofzai vergeben.	د نوبل د سولې جایزه ملالې یوسفزۍ ته ورکړل شوه
4. Die Universität hat drei Stipendien zu vergeben.	په پوهنتون کې درې بورسونه ورکول کیږي

Übungen:

1.Wer sich in Gefahr .... , kommt darin um.
څوک چې ځان په خطر کې اچوي، پکې مړ کیږي

2. Er gab als Grund für seine Verspätung ...., dass er den Bus verpasst habe.
د خپلې ناوخته رسېدنې لپاره هغه دا دلیل وړاندې کړو چې له هغه نه سروېس تللی و

3. Sie gibt gern ein bisschen .... لاپې وهل د هغې لږ څه خوښیږي

4.Trotz vieler Niederlagen .... er sich nicht. له ډېرو ناکامیو سره سره هغه تسلیم نشو

5. Er hat mir den Fehler .... هغه دا غلطي ما ته وبښله

6. Er gab das Spiel .... . هغه لوبه پرېښودله

7. Die Bücher müssen binnen acht Tagen .... werden.
کتابونه باید په اتو ورځو کې تسلیم شي

8. Er .... sich an die Arbeit. هغه کار ته ولاړ

9. Du hast die letzte Chance.......... . تا وروستی چانس له لاسه ورکړو

10. Wer hat dir das .... ? دا چا تا ته درکړو؟

11. Ich .... dir das Auto für zwei Tage. زه درته موټر د دوه ورځو لپاره درکوم

12. Ich als .... Offizier habe Ihrem Befehl nachzukommen.
زه د یو مطیع افسر په توګه ستاسو امر اجرا کوونکی یم

13. Eins und eins .... zwei. یو او یو دوه کیږي، د یو او یو نه دوه جوړیږي

14. Der Einbrecher wurde der Polizei.......... . غل پولیسو ته وسپارل شو

15. Er hat sich im Bus mehrmals .... هغه په سروېس کې څو واره کانګه وکړه

Lösungen:
1. begibt 2. an 3. an 4. ergab 5. vergeben 6. auf 7. abgegeben 8. begab
9. vergeben 10. gegeben 11. Gebe 12. untergebener 13. ergibt 14. übergeben
15. übergeben

gehen تلل

په لغوي مانا (gehen (تلل) ته وايي. مثال:

Zur Universität geht er immer zu Fuß.	پوهنتون ته هغه تل په پښو ځي

خو کله چې له (gehen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, aus, be, er, über, unter, ver) يوځای شي، نو بيا له دي لغت نه بالکل يو نوی لغت جوړ شي چې مانا يې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووينو.

ab + gehen = abgehen

د (abgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ له يوه ځايه ځان ليرې کول، له يوه ځايه تلل ۲ـ ليږدول کېدل، استول کېدل ۳ـ له يوه ځايه هيسته کېدل، له يوشي نه له مينځه تلل

1. Der Zug geht gleich ab.	اورګاډی ډېر ژر له دې ځايه ځي
2. Das Schreiben ist gestern abgegangen.	ليك پرون استول شوېدی
3. Hier ist die Farbe abgegangen.	له دې ځای نه رنګ هيسته شوېدی

an + gehen = angehen

د (angehen) ماناګانې دا دي:۱ـ چالانېدل، لګېدل، بلېدل ۲ـ له يو چا پورې اړه درلودل، ارتباط درلودل ۳ـ پيل کېدل، شروع کېدل ۴ـ د يوې موضوع د حل لپاره هڅه کول ۵ ـ د يو څه په وړاندې اقدام کول ۶ـ په يو چا بريد کول

1. Seit heute geht der Fernseher nicht mehr an.	له نن راهيسې تلويزيون نه لګيږي
2. Das geht Sie ja wohl überhaupt nichts an.	دا تاسو پورې هېڅ اړه نرلي
3. Die Schule geht morgen wieder los.	سبا ښوونځي بېرته پيل کيږي
4. Lass uns das Problem gemeinsam angehen.	راځه چې دا ستونزه په ګډه حله کړو
5. Willst du nicht gegen das Urteil angehen? ته نه غواړې چې د دې فيصلې په برخه کې اقدامات وکړې؟	
6. Er hat seinen Gegner von hinten angegangen.	هغه پخپل سيال باندې له شا نه بريد وکړو

auf + gehen = aufgehen

د (aufgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ راختل، پورته کېدل ۲ـ پرانيستل کېدل ۳ـ چاودل ۴ـ راشين کېدل

1. Die Sonne geht auf!	لمر راخيژي
2. Das Fenster hat sich verklemmt und geht nicht auf. کړکۍ نښتې ده او نه پرانيستل کيږي	
3. Ihre Lippen waren aufgegangen.	د هغې شونډې چاودلې وې
4. Der Samen ging nicht auf.	تخم شين نه شو

aus + gehen = ausgehen

د (ausgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د یو ماشین مړکېدل، هیسته کېدل ۲ـ بهر وتل، ولېدل، هیسته کېدل ۳ـ د یو څه نتیجه اوسېدل

1. Der Motor geht nach zwei Stunden von selbst aus.	ماشین دوه ساعته وروسته پخپل سر مړ کیږي
2. Dem jungen Mann gehen die Haare aus.	د ځوان سړي وېښته توییږي
3. Wie ist das Spiel ausgegangen?	لوبه په کومه نتیجه پای ته ورسېدله؟

be + gehen = begehen

د (begehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ یو ناوړه کار کول، مرتکب کېدل ۲ـ لمانځل ۳ـ په یو ځای باندي ګرځېدل، تلل

1. Ich habe eine Dummheit begangen.	ما یو حماقت کړی دی
2. Wie soll dein Geburtstag begangen werden?	ستا کلیزه څنګه ولمانځل شي؟
3. Im Winter ist der Weg oft nicht zu begehen.	په ژمي کې په دې لاره باندي تېرېدل ډېر وخت نشي کېدلی

dazwischen + gehen = dazwischengehen

د (dazwischengehen) مانا دا ده: په یوې موضوع کې مداخله کول

Wäre die Polizei nicht dazwischengegangen, hätte es bei der Schlägerei Tote gegeben.	که چېرته پولیسو مداخله نه وای کړې، نو په دې اخ و ډب کې به مړي شوي وای

durch + gehen = durchgehen

د (durchgehen) مانا دا ده: ۱ـ د یو شي له مینځ نه تېرېدل ۲ـ بریالی کېدل، له یوې ستونځې نه تېرېدل، منل کېدل

1. Glaubst du, das Fahrrad geht durch die Tür durch?	ته فکر کوې چې بایسکل به د دروازې له مینځ نه تېر شي؟
2. Der Antrag wird nicht durchgehen.	دا غوښتنلیك به ونه منل شي، تېر به نشي

ein + gehen = eingehen

د (eingehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د بوټو وچېدل، د ځاروېو مردارېدل ۲ـ په معتبرو اسنادو کې یادېدل او پاتې کېدل ۳ـ د یو ټوکر یا کوم بل شي لنډېدل، وړوکی کېدل

1. Die Pflanze ist eingegangen.	دا بوټی وچ شوی دی
2. Dieser Fall wird in die Geschichte eingehen.	دا خبره به په تاریخ کې درجه شي
3. Das Hemd ist beim Waschen eingegangen.	دا کمیس په مینځلو کې وړوکی شویدی

empor + gehen = emporgehen

د (emporgehen) مانا دا ده: پورته تلل، پورته ختل

Das kleine Kind war ganz allein die Treppe emporgegangen.
دا وړوکی ماشوم په یوازې ځان په زینو پورته ختلی و

ent + gehen = entgehen

د (entgehen) مانا دا ده: ۱ـ له یو حالت نه بچېدل ۲ـ له لاسه تلل ۳ـ یو شي ته پام نه کېدل

1. Wir konnten dieser Gefahr gerade noch einmal entgehen.
له دې خطره مونږ په وروستی شېبه کې بچ شولو
2. Diese einmalige Gelegenheit wird mir nicht entgehen.
دا بې سارې موقع به زما له لاسه ونه وځي
3. Die Bedeutung dieser Worte ist mir ganz entgangen.
د دې الفاظو اهمیت ته زما هېڅ پام نه و

flöten + gehen = flötengehen

د (flötengehen) مانا دا ده: یو څه له لاسه تلل، بربادېدل، ورانېدل ، بې ځایه تلل، ناکامېدل

Das ganze gesparte Geld geht flöten. دا ټولې سپمول شوې پیسې له لاسه ځي

fort + gehen = fortgehen

د (fortgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ له یو ځایه تلل، له یوه ځایه وتل او بل چېرته تلل ۲ـ همداسې نور ادامه کول، همداسې نور هم پرمختلل

1. Sie ist ohne Abschied einfach fortgegangen. هغه بې له خدای پامانیه هسې ولاړه
2. Der Urlaub könnte noch ein paar Wochen so fortgehen. رخصتې یو څو نورې اونۍ هم ادامه درلودلی شي

heim + gehen = heimgehen

د (heimgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ کور ته تلل ۲ـ له دې دنیا نه هغې بلې دنیا ته تلل، مړ کېدل، له دې نړۍ نه سترګې پټول (ادبي ژبه)

1. Er geht um 8 Uhr heim. هغه په اته بجو کور ته ځي
2. Er ist gestern in Frieden heimgegangen.
هغه پرون په ارامه له دې نړۍ نه سترګې پټې کړې

her + gehen = hergehen

د (hergehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ له یو چا سره نږدې ګرځېدل، د یو چا په څنګ کې تلل، د یو چا په بدرګه ګرځېدل ۲ـ یو خاص شان پروګرام اوسېدل ۳ـ ابتکار په لاس کې اخیستل او یو خاص شان اقدام کول

1. Sie gingen nebeneinander her und unterhielten sich.
هغوي د يوبل په څنګ کي روان وو او له يو بل سره يې خبرې کولې

2. Bei der Feier ging es richtig lustig her. دا محفل ښه مست و

3. Du kannst nicht einfach hergehen und den Vertrag selbst unterschreiben.
ته دا نشي کولی چي ته به ځې او قرارداد به په خپل سر لاسليکوې

heran + gehen = herangehen

د (herangehen) ماناګاني دا دي: ۱- يو شي ته نږدې ورتلل، يو شي ته نږدې کېدل ۲- يو څه ته اقدام کول، له يو شي سره مقابله کول، يو شي پېلول

1. Wenn du dicht an das Bild herangehst, kannst du alles gut erkennen.
که ته دې عکس ته نږدې شې، نو هر څه ښه پېژندلی شې

2. Sie ging mutig an ihre schwere Aufgabe heran.
هغې په زړورتيا په دې سختې وظيفې اقدام وکړ

heraus + gehen = herausgehen

د (herausgehen) ماناګاني دا دي: ۱- له يو شي نه راوتل ۲- له يو دننه ځای نه بهر ته راوتل

1. Der Fleck geht nicht mehr aus dem Hemd heraus. له کميس نه دا داغ نور نه وځي

2. Ich sah sie aus dem Haus herausgehen. ما هغه وليدله چي له کوره راووتله

herum + gehen = herumgehen

د (herumgehen) ماناګاني دا دي: ۱- بې هدفه او بې مقصده دېخوا هغه خوا ګرځېدل ۲- د يو ځای يا د يو شي له شاوخوا نه تاوراتاوېدل ۳- د يو ځای له مينځه نه بلکي له شاوخوا نه يې تېرېدل ۴- هره خوا خپرېدل، منتشرېدل ۵- (وخت) تېرېدل ۶- په فکر کي ګرځېدل، فکر ورسره بوخت اوسېدل ۷- له يو نه بل او له بل نه بل ته تلل

1. Ich will ein bisschen im Garten herumgehen.
زه غواړم چي په حوېلۍ کي دېخوا هغه خوا وګرځم

2. Wir gingen um den Turm herum, um ihn von allen Seiten zu fotografieren.
مونږ د منار له شاوخوا نه تاوراتاو شولو چي له هرې خوا نه د هغه عکاسي وکړو

3. Die Wiese ist nass, gehen wir lieber außen herum.
دا چمن لوند دی، ښه به دا وي چي مونږ له شاوخوا نه يې تېر شو

4. Das Gerücht ging in der ganzen Stadt herum. دا ګنګوسه په ټول ښار کي خپره شوه

5. Die schöne Zeit ist viel zu schnell herumgegangen. دا ښه وخت ډېر ژر تېر شو

6. Was du gesagt hast, ist mir noch lange im Kopf herumgegangen.
څه چي تا وويل، تر ډېر وخته پورې هغه زما په مغزو کي ګرځېدل راګرځېدل

7. Nach dem Essen ging der Gastgeber herum und bot jedem Tee an.
له ډوډۍ نه وروسته کوربه له يو نه بل تلو او هر يو ته يې چای وړاندې کوو

hervor + gehen = hervorgehen

د (hervorgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د یو شي په نتیجه کې مینځ ته راتلل ۲ـ له یو شي نه یو مطلب اخیستل کېدل، یوه نتیجه لاس ته راوړل ۳ـ له یوه ځایه په یو مقام یا په یوه درجه کې راوتل

1. Aus dieser Ehe sind zwei Kinder hervorgegangen.	له دې واده نه دوه ماشومان راپیدا شول
2. Aus seinem Brief geht klar hervor, dass er morgen kommt.	د هغه له لیك نه په څرګند ډول دا مطلب اخیستل کیږي چې هغه سبا راځي
3. Er ging aus dem Kampf als Sieger hervor.	له دې مقابلې نه هغه د ګټونکي په حیث راووت، هغه د دې مقابلې ګټونکی شو

hin + gehen = hingehen

د (hingehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ یو چېرته ورتلل، یو ځای ته ورتلل ۲ـ په یو شي باندې (وخت) تیرېدل، (وخت) لګېدل

1. Ich möchte nicht mehr dort hingehen!	زه نه غواړم چې نور هلته ولاړ شم
2. So gingen die Jahre hin.	په دې ډول کلونه تېر شول

hinaus + gehen = hinausgehen

د (hinausgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له یو دننه ځای نه بهر راوتل ۲ـ بهر خواته لار تللې اوسېدل ۳ـ له یوه حده زیاتېدل، له یوه حده اوښتل

1. Als er uns sah, ging er sofort wieder hinaus .	کله چې هغه مونږ ولیدلو، نو هغه سمدلاسه بیرته بهر ووت
2. Hier, durch diese Tür geht es hinaus.	دلته، د دې دروازې له مینځ نه لار بهر ته تللې ده
3. Dies geht über meine Befugnisse hinaus.	دا زما له صلاحیت نه لوړ کار دی

hinein + gehen = hineingehen

د (hineingehen) ماناګاني دا دي: له یو بهر ځای نه دننه ځای ته ورتلل، وردننه کېدل ۲ـ په یو شي کې ځایېدل

1. Es ist sehr kalt, lasst uns wieder hineingehen!	ډېر ساړه دي، راځئ چې بیرته دننه شو
2. In den Koffer geht nichts mehr hinein.	په دې بکس کې نور هیڅ شی نه ځاییږي
3. Er ist zu dick, er geht nicht hinein.	هغه ډېر پیړ دی، هغه پکې نه ځاییږي

hoch + gehen = hochgehen

د (hochgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ پورته کېدل، پورته تلل ۲ـ پورته ختل ۳ـ یوناڅاپه ډېر سخت په قهرېدل ۴ـ چاودل، انفجار کول

1. Der Ballon ging ganz langsam hoch.	بالون ډېر په کراره پورته شو

2. Wollt ihr mit mir auf den Turm hochgehen?	تاسو غواړئ چې له ما سره د برج سر ته وخېژئ؟
3. Sie geht bei jeder Kleinigkeit gleich hoch.	هغه په يوه وړه خبره ډېر ژر په قهريږي
4. Die Bombe ging hoch.	بم وچاودو، بم راخوشي شو

irre + gehen = irregehen

د (irregehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ اشتباه کول ۲ـ له يو چا نه يوه لار غلطېدل

1. Ich gebe zu, dass ich in diesem Punkt irregegangen bin.	زه اعتراف کوم چې په دې ټکي کې مې اشتباه کړېده
2 .Wir waren in den winkligen Gassen irregegangen.	له مونږ نه په دې کږووږو کوڅو کې لار غلطه شوه

krumm + gehen = krummgehen

د (krummgehen) مانا دا ده: پاتي راتلل، له ناکامۍ سره مخامخېدل، نه بريالی کېدل

Die ganze Sache ging leider krumm.	له بده مرغه دا ټول کار له ناکامۍ سره مخامخ شو

los + gehen = losgehen

د (losgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ پيلېدل، شروع کېدل ۲ـ په يو چا باندې وردانګل ۳ـ حرکت کول ۴ـ رسوا کېدل، له پوليس له خوا راپيداکېدل

1. Das Fest geht um 3 Uhr los.	محفل په درې بجو پيل کيږي
2. Sie gingen wie zwei Kampfhähne aufeinander los.	هغوی لکه د دوه کلنګي چرګانو په شان په يو بل ودانګل
3. Wann müssen wir losgehen, um den Zug zu erreichen?	مونږ کله حرکت وکړو چې اورګاډي ته ورسېدلی شو
4. Die Verbrecherbande ist hochgegangen.	د جنايتکارانو ډله راپيداکړی شوه

nach + gehen = nachgehen

د (nachgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ وروسته پاتي کېدل ۲ـ د يو چا پسې تلل ۳ـ له مغزو نه نه وتل، په فکر کې تاوراتاوېدل ۴ـ تعقيبول، د يو شي پسې ګرځېدل

1. Die Uhr geht zehn Minuten nach.	دا ساعت لس دقيقې وروسته ځي
2. Er ging ihr auf Schritt und Tritt nach	هغه قدم په قدم د هغې پسې روان و.
3. Das Bild von dem kranken Kind geht mir immer noch nach.	د دې ناروغ ماشوم عکس زما له مغزو نه نه وځي
4. Ich ging dem Rauschen nach und kam zu einen Wasserfall.	ما د اوبو د شرارې غږ تعقيبو چې څروبې (آبشار) ته ورسېدم

quer + gehen = quergehen

د (quergehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ په يو چا بد لګېدل، د يو چا اعصاب خرابول ۲ـ ګډوډول، خرابېدل، ورانېدل

1. Es geht ihm alles quer.	هر څه په هغه بد لګيږي
2. Mir ist heute alles quergegangen.	له ما نه نن هر څه وران شول

ran + gehen = rangehen

د (rangehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ په يو شي پيل کول ۲ـ يو ځای ته ځان ورنږدې کول، نږدې ورتلل

1. Nun wollen wir endlich an die Arbeit rangehen.	اوس نو زمونږ د کار وخت رارسېدلی چې بايد پيل يې کړو
2. Geht nicht zu nah an den Abgrund ran.	تاسو ګړنګ ته ډېر نږدې مه ورځئ

raus+ gehen = rausgehen

د (rausgehen) مانا دا ده: له يو شي نه وتل، هيسته کېدل، بهر وتل

1. Der Nagel geht nicht raus.	دا مېخ نه راوځي
2. Der Fleck ist rausgegangen.	دا داغ هيسته شو

rein+ gehen = reingehen

د (reingehen) مانا دا ده: يو چېرته دننه ورتلل، وردننه کېدل

Er ist nicht reingegangen.	هغه دننه ولاړ نشو، هغه هلته وردننه نشو

rückwärts + gehen = rückwärtsgehen

د (rückwärtsgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ پخپلو پښوباندې د شا په لورې تلل، په شا تلل ۲ـ مخ په خرابېدو تلل، لږېدل، کمېدل، د پرمختګ په ځای په شا تلل

1. Manche Kinder können heute nicht einmal mehr rückwärtsgehen.	نن ورځ ځيني ماشومان حتی پخپلو پښو د شا په لورې تک نشي کولی
2. Mit der Wirtschaft ist es in diesem Land immer weiter rückwärtsgegangen.	په دې هېواد کې اقتصاد ورځ په ورځ مخ په خرابېدو تللی دی

schief + gehen = schiefgehen

د (schiefgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له ناکامی سره مخامخېدل ۲ـ په ښه شان سرته رسېدل، بريالی کېدل (اصطلاح)

1. Die Prüfung ist total schiefgegangen.	ازموينه مطلق له ناکامی سره مخامخه شوه
2. Keine Angst, es wird schon schiefgehen!	مه ډارېږه، دا به په بريالي توګه سرته ورسيږي

schlafen + gehen = schlafengehen

د (schlafengehen) مانا دا ده: ویده کېدل، کټ ته ورتلل، څملاستل

Er geht mit den Hühnern schlafen.	هغه ډېر د وخته ویده کيږي (اصطلاح)

stiften + gehen = stiftengehen

د (stiftengehen) مانا دا ده: ځان په پټه له یوه ځایه راوېستل، ځان له یو مسؤلیته تېرول

Er wollte stiften gehen.	هغه غوښتل چي ځان وباسي، ځان له دي نه تېر کړي

über + gehen = übergehen

د (übergehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له یو شي نه تېرېدل، یو شی نه مراعاتول، ځان یو څه ته کوڼ نیول ۲ـ د یو چا له واکي نه د بل چا واکي ته ورتلل ۳ـ له یو څه نه بل څه ته ورتلل، له یو ټکي نه بل ټکي ته ورتلل، بدلون راوستل ۴ـ له یوې ډلې یا له یو اړخ نه بلې ډلې یا بل اړخ ته ورتلل

1. Ich werde diesen Punkt zunächst übergehen und später darauf zurück-kommen. زه به لومړی له دي ټکي نه تېر شم او وروسته به بیا ورته ورشم
2. Als der Vater starb, ging das Haus in den Besitz seines Sohnes über. کله چي پلار مړ شو، نو کور یې د هغه د زوی واکي ته ورسېد
3. Das Thema ist abgeschlossen, wir können zum nächsten Punkt übergehen. دا موضوع تمامه شوېده، مونږ کوی شو چي بل ټکی ته ولاړ شو
4. Er ist ins feindliche Lager übergegangen. هغه خپل اړخ بدل کړی او د دښمن اړخ ته اوړېدلی دی

um + gehen = umgehen

د (umgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له یو شي سره چلند کول ۲ـ په یو ځای کي دېخوا هغه خوا ګرځېدل ۳ـ له یو چا سره ناسته پاسته کول، له یو چا سره چلند کول ۴ـ خپور اوسېدل، خپرېدل ۵ـ د یو شي له مینځ نه نه بلکي د هغه له شاوخوا نه تېرېدل ۶ـ په شعوري ډول یو څه نه یادول او په ځای یې بل څه یادول، ځان له یوې خبرې نه تېرول ۷ـ یو څه په نظر کي نه نیول، یو څه نه مراعاتول، له یو څه نه تېرېدل

1. Sie kann mit Geld nicht umgehen. هغه د پیسو په لګولو نپوهیږي
2. In dem alten Schloss gehen Gespenster um. په دې زړې ماڼی کي پېران ګرځي
3. So gehen zivilisierte Menschen doch nicht miteinander um! متمدن انسانان خو له یو بل سره داسي چلند نکوي
4. Ein Gerücht geht um. یوه ګنګوسه (اوازه) خپره ده
5. Wir mussten auf unserem Weg mehrere Teiche umgehen. مونږ مجبور شولو چي پخپله لار کي د یو څو ډنډونو له شاوخوا نه تېر شو
6. Er umging das Thema und sprach statt dessen über das Wetter. هغه له دي موضوع نه ځان تېر کړو او په ځای یې د هوا په برخه کي خبرې وکړې
7. Damit hast du die Vorschriften umgangen. په دې باندي تا اصول په نظر کي ونه نیول

unter + gehen = untergehen

د (untergehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ بښکته کېدل، ولېدل ۲ـ ډوبېدل ۳ـ یو لړ شي په یو ډېر شي کې ورکېدل، غیبېدل، په نظر نه راتلل ۴ـ بربادېدل، له مینځه تلل

1. Nachdem die Sonne untergegangen war, wurde es sehr schnell kühl.	کله چې لمر ولوېدو، نو هوا ډېر ژر سړه شوه
2. Das Schiff kippte um und ging unter.	بېړی واوښتله او ډوبه شوه
3. Ihre leise Stimme ging in dem Lärm völlig unter.	د هغې ټیټ غږ په دې شروشور کې بالکل غیب شو
4. Wenn wir so weitermachen, gehen wir alle unter.	که چېرته مونږ په دا شان پرمخ ولاړ شو، نو مونږ ټول بربادیږو

ver + gehen = vergehen

د (vergehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ وخت تېرېدل ۲ـ ورکېدل، له مینځه تلل ۳ـ ناوړه کار کول، سپکاوی کول ۴ـ سرغړونه کول، د یو شي په خلاف چلند کول

1. Es vergeht kein Tag, an dem er nicht anruft.	داسې کومه ورځ نه تېریږي چې هغه ټیلفون ونکړي
2. Als sie den Teller sah, verging ihr der Appetit	کله چې هغې قاب ته وکتل، نو اشتها یې ورکه شوه
3. Der Verbrecher verging sich an dem Kind.	دې جنایتکار له وړوکي ماشوم سره سپکاوی وکړ
4. Er hatte sich gegen die Gesetze des Landes vergangen.	هغه د هېواد له قانونونو نه سرغړونه کړېده

vonstatten + gehen = vonstattengehen

د (vonstattengehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ صورت موندل، کېدل ۲ـ پرمخ تلل، وړاندې تلل، بهیر کول

1. Wann soll das Fest vonstattengehen?	دا محفل دې کله وشي؟
2. Ihre Genesung ging nur langsam vonstatten.	د هغې رغېدنه ډېره په کراره کېدله

vor + gehen = vorgehen

د (vorgehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له یو چا نه دمخه تلل، مخکې تلل ۲ـ له یو چا په وړاندې چلند کول ۳ـ لومړیتوب درلودل

1. Ich gehe vor, du kommst dann nach.	زه مخکې ځم، ته بیا وروسته راشه
2. Die Polizei ging gegen die Demonstranten brutal vor.	پولیس د لاریون کوونکو په وړاندې ظالمانه چلند وکړو
3. Die Gesundheit geht allem anderen vor.	له هرڅه نه روغتیا لومړیتوب لري

voraus + gehen = vorausgehen

د (vorausgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ له یو چا نه مخکې تلل، دمخه تلل ۲ـ له یو شي نه دمخه یو څه کېدل

1. Ihr könnt ja nachkommen, ich gehe schon voraus. زه مخکې ځم، تاسو کوی شئ چې وروسته راشئ
2. Dem Vertrag sind lange Verhandlungen vorausgegangen. له قرارداد نه مخکې اوږدې خبرې اترې شوېدي

vorbei + gehen = vorbeigehen

د (vorbeigehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ د یو چا له څنګ نه تېرېدل ۲ـ یو ځای ته د یو هدف لپاره ورتلل ۳ـ تېرېدل، ورکېدل، هیسته کېدل، له مینځه تلل ۴ـ د یو ځای له څنګ نه تېرېدلی اوسېدل ۵ـ په یو شي نه لګېدل او خطا کېدل او له څنګ نه یې تېرېدل

1. Sie ging ohne zu grüßen an mir vorbei. هغه زما له څنګ نه تېره شوه، بې له دې چې سترې مشی راسره وکړي
2. Ich muss noch beim Bäcker vorbeigehen und ein Brot kaufen. زه لا باید نانبایي ته ولاړ شم او یوه ډوډی واخلم
3. Sorgen sind schlimm, aber zum Glück gehen auch sie wieder vorbei. غمونه بد شی دی، خو له نیکه مرغه هغه هم بېرته له مینځه ځي
4. Die Straße geht an der Schule vorbei. سړک د ښوونځي له څنګ نه تېر شویدی
5. Der Schuss ist am Ziel vorbeigegangen. دا ډز پخپل هدف ونه لګېدو او له څنګ نه یې تېر شو

vorher + gehen = vorhergehen

د (vorhergehen) مانا دا ده: مخکې له مخکې یو کار کېدل

Langwierige Verhandlungen sind dem Vertragsabschluss vorhergegangen. د قرارداد د تړلو لپاره اوږدې خبرې اترې مخکې له مخکې شوې وې

vorüber + gehen = vorübergehen

د (vorübergehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ د یو چا له څنګ نه تېرېدل ۲ـ ورکېدل، هیسته کېدل، له مینځه تلل ۳ـ تېرېدل، تلل ۴ـ له لاسه ورکول

1. Er ging ohne Gruß an uns vorüber.	هغه بې له سلامه زمونږ له څنګ نه تېر شو
2. Die Schmerzen werden bald vorübergehen.	دا دردونه به ژر ورك شي
3. Die Ferien sind schnell vorübergegangen.	رخصتی ژر تېرې شوې
4. Ich möchte die Gelegenheit nicht vorübergehen lassen. زه نه غواړم چې موقع له لاسه ورکړم	

vorwärts + gehen = vorwärtsgehen

د (vorwärtsgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ پرمختګ کول، ترقي کول، پرمخ تلل ۲ـ وړاندې تلل، وړاندې تګ کول

1. Mit dem Projekt geht es vorwärts.	پروژه پرمخ ځي، پروژه پرمختګ کوي
2. Man konnte nur langsam vorwärtsgehen.	وړاندې تګ ډېر په سختۍ کېدو

weg + gehen = weggehen

د (weggehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ له يوه ځايه تلل، له يوه ځايه وتل ۲ـ يو تفريحي ځای ته تلل ۳ـ ورکېدل، له مينځه تلل، هيسته کېدل ۴ـ له يو شي نه پاکېدل، يو شی له يو بل شي نه هيسته کېدل، ورکېدل ۵ـ خرڅول کېدل، اخيستل کېدل

1. Er ging aus England weg und ließ sich in Irland nieder. هغه له انګلستان نه ولاړ او په آيرلنډ کې ميشت شو
2. Ich gehe heute Abend mit meinen Freunden weg. زه نن ماښام د خپلو ملګرو سره کوم تفريحي ځای ته ځم
3. Von den Tabletten gehen die Kopfschmerzen schnell weg. په دې ګولېو باندې سرخوږی ډېر ژر ورکيږي
4. Der Fleck ist beim Waschen nicht weggegangen. دا داغ په مينځلو باندې ورک نشو
5. Für den Preis geht der Wagen sofort weg. په دې نرخ دا موټر سمدلاسه خرڅول کيږي
6. Ein Drittel des Gehalts geht für die Miete weg. د معاش دريمه برخه په کرايې لګيږي

zer + gehen = zergehen

د (zergehen) مانا دا ده: ويلې کېدل

Der Schnee zergeht in der Sonne.	واوره په لمر کې ويلې کيږي

zu + gehen = zugehen

د (zugehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ بندېدل، تړل کېدل ۲ـ د يو چا په لوري تلل ۳ـ په پای کې يو خاص شکل غوره کول ۴ـ يو خاص شان چلند کېدل، يو څه په يو خاص شان تېرېدل ۵ـ تېرېدل، پای ته رسېدل ۶ـ يو چا ته لېږل کېدل، لېږدول کېدل

1. Der Koffer war so voll, dass der Deckel nicht zuging. بکس دومره ډک و چې سر يې نه بندېدو
2. Das Kind ging direkt auf seine Mutter zu. ماشوم نيغ په نيغه د خپلې مور په لوري ولاړ
3. Der Turm geht oben in eine Spitze zu. دا منار د څوکې په برخه کې نری شکل نيسي
4. Geht es hier immer so hektisch zu? دلته تل داسې په وارختايي چلند کيږي؟
5. Die Ferien gehen ihrem Ende zu. رخصتۍ مخ په تېرېدو دي
6. Die Bescheinigung geht Ihnen in Kürze zu. تصديق تاسو ته په دې لنډو کې استول کيږي

zurück + gehen = zurückgehen

د (zurückgehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ په شا تلل، په شا کېدل، د شا په لوري تلل ۲ـ کمېدل، هيسته کېدل ۳ـ يوځای ته بېرته تلل ۴ـ پخواني وخت ته نظر کول ۵ـ د يو شي په بنسټ ولاړ اوسېدل ۶ـ راټيټېدل، کمېدل، ښکته کېدل

1. Sie ging zwei Schritte zurück. هغه دوه قدمه په شا ولاړه
2. Die Schwellung ist endlich zurückgegangen. ایله په ایله پړسوب ښکته شو
3. Ich muss noch einmal nach Hause zurückgehen. زه باید یوځل بیا کور ته ولاړ شم
4. Man muss weit in die Geschichte zurückgehen, um etwas Ähnliches zu finden. سړی باید ژور تاریخ ته نظر وکړي تر څو چې دې ته ورته یو څه راپیدا کړي
5. Dieses Fest geht auf eine alte Tradition zurück. دا جشن د یو زوړ دود پر بنسټ ولاړ دی
6. Die Temperatur wird in der Nacht auf 2 Grad zurückgehen. د تودوخۍ درجه به په شپه کې دوه درجو ته راټیټه شي

Übungen:

1. Der Fleck ist beim Waschen nicht …………… . په مینځلو باندې دا داغ ورك نشو
2. Die Türen ………. den ganzen Tag ….. und …. . ټوله ورځ دروازې خلاصېدلې او بندېدلې
3. Meine Uhr …………… 5 Minuten ….. زما ساعت پنځه دقیقې وروسته ځي
4. Ihr könnt ja noch hier bleiben. Ich …………… schon mal ….. . تاسو کولای شئ چې دلته پاتې شئ. زه مخکې له مخکې ورځم
5. Mit der Wirtschaft ist es in diesem Land von Tag zu Tag …………… . په دې هېواد کې اقتصاد ورځ په ورځ په شا تللی دی
6. Die Schmerzen werden bald …………… . دا دردونه به ژر ورك شي
7. Der Schnee …………… in der Sonne. واوره په لمر کې ویلې کیږي
8. Er ………. auf das Haus …. . هغه د کور په لوري ولاړ
9. Es ist schon spät: Es wird Zeit, dass wir ………. . اوس ناوخته ده، دا وخت رارسېدلی دی چې مونږ بېرته ولاړ شو
10. Sie ………. ein paar Schritte …. . هغه څو قدمه وړاندې ولاړه
11. Die Krankheit ist endlich …………… . ایله په ایله چې ناروغي ورکه شوه
12. Das Fieber …………… bald wieder …. . تبه ژر بېرته ورکه شوه
13. Draußen ist es kalt, lasst uns …………… ! بهر ساړه دي، راځئ چې دننه ولاړ شو
14. Er …………… ihr auf Schritt und Tritt …. . هغه قدم په قدم د هغې پسې روان وو
15. Zehn Jahre …………… …. . لس کاله تېر شول
16. Wenn das ……………, haben wir keine Aussichten mehr. که دا کار له ناکامۍ سره مخامخ شو، نو مونږ ته بله هیله نده پاتې
17. Er …………… mit den Fäusten auf seinen Feind …. . هغه په سوکانو پخپل دښمن وروداننګل
18. Wo …………… du …. ? ته چېرته ځې؟ کومه خوا ځې؟
19. Dort sind schon zahlreiche Schiffe …………… . هلته ګڼ شمېر بېړۍ ډوبې شوېدي
20. Mein Opa …………… immer früh .... . زما نیکه تل وخته ویده کیږي
21. Die Zeit …………… so schnell. وخت دومره ژر تېریږي
22. Die Uhr ………. ein paar Minuten …. . دا ساعت یو څو دقیقې مخکې ځي
23. Er …………… aus England …. und ließ sich in Irland nieder. هغه له انګلستان نه ولاړ او په آیرلېنډ کې مېشته شو
24. Willst du mit mir auf den Turm …………… ? ته له ما سره د برج سر ته خېژې؟
25. Wir sind dieser Gefahr mit Mühe ………… . مونږ له دې خطر نه په سختۍ بچ شول

26. Die Tür ist so schmal, dass der Tisch nicht .... kann.
دا دروازه دومره تنګه ده چې دا مېز ورنه نشي تېرېدلی
27. Der Schmerz …………… wieder. دا درد بېرته ورکيږي
28. Er …………… an mir …., ohne mich zu erkennen.
هغه زما له څنګ نه تېر شو، بې له دې چې زه يې وپېژندلی واوسم
29. Wie wollen wir …………… ? مونږ څه شان چلند وکړو؟
30. Bleib nicht stehen, …………… …. ! ته مه ودرېږه، وړاندې ولاړ شه!
31. So ein Regenschauer ……………. schnell …. .
داسي تېز باران ژر ودرېږي، ژر پای ته رسيږي
32. Es war spät, als er …………… . ناوخته وه چې هغه کور ته ولاړ
33. Wer von euch ……………. zu dem Konzert …. ?
ستاسو د ډلې نه څوك کنسرت ته ورځي؟
34. Kannst du nicht bei deinem Nachbarn ………… und das Buch zurückgeben?
ته نشي کولی چې د خپل ګاونډي کور ته يو نظر وکړې او دا کتاب ورته بېرته ورکړې؟
35. Die Bombe ist um 8 Uhr …………… . بم په اته بجو وچاودو
36. Er ……………. die Treppe …. . هغه په زينو پورته ولاړ
37. Diese Gelegenheit werde ich mir nicht …………… lassen.
دا موقع به زه له لاسه ورنکړم
38. Morgen ……………. die Sonne in Berlin um 6 Uhr …. .
سبا په برلين کې لمر په شپږو بجو راخيژي
39. Die ganze Sache ………….. leider …. . دا ټول کار د ناکامی سره مخامخ شو
40. Der Koffer …………… nicht …., er ist zu voll. دا بکس نه بنديږي، هغه ډېر ډك دی
41. Mir ……………. die Haare …. . زما وېښته تويېږي
42. Sie hat ihren 80. Geburtstag …………… . هغې خپله اتياومه کليزه ولمانځله
43. Wäre die Polizei nicht ………………, hätte es bei der Schlägerei Tote gegeben. که چېرته پوليسو پکې مداخله نه وای کړې، نو په دې اخ و ډب کې به مړي شوي وای
44. Die vier Monate werden schnell …………… . دا څلور مياشتې به ژر تېرې شي
45. Das Lachen wird ihm noch ……………. . د هغه خندا به ورکه شي
46. Warte nicht auf mich, …………… schon mal …. . ته ما ته صبر مکوه، ته مخکې ځه
47. Du musst unbedingt …………… . ته بايد هرو مرو پورته ولاړ شي
48. Sie ist ohne Abschied einfach …………… . هغه بې له خدای پامانی هسې ولاړه
49. Sie sind aufeinander …………… . هغوی په يو بل باندې ورودانګل
50. Warum …………… die Tür nicht …. ? دروازه ولې نه بنديږي؟
51. Du ………….. nicht …. mit dieser Vermutung. په دې اټکل کې تا څه اشتباه نده کړې
52. Zurzeit …………… in unserer Schule die Grippe …. .
زمونږ په ښوونځي کې والګی (زکام) خپور دی
53. Die Sonne wird in zwei Stunden …………… . لمر به په دوه ساعتو کې ولويږي
54. ……………. nicht zu nah an den Abgrund …. . کندې ته ډېر مه نږدې کېږه
55. Die Hose ist beim Waschen …………… . دا پطلون په مينځلو تنګ شوی دی
56. Es ………….. dich gar nichts …., was ich mit meinem Geld mache!
دا تا پورې هېڅ اړه نه لري چې زه د خپلو پيسو سره څه کوم
57. Der Tintenfleck ……………. nur sehr schwer aus dem Hemd …. .
د رنګ داغ له کميس نه ډېر په سختۍ هيسته کيږي
58. Als das Licht wieder ……… , war alles hell. کله چې برق ولګېدو، نو هر څه رڼا شول

59. Die Nachricht ist mir ……………, obwohl ich die Zeitung schon gelesen habe. دې خبر ته زما پام ونشو، سره له دې چې ما اخبار لوستی دی
60. Er wollte …………… …. . هغه غوښتل چې ځان په پټه راوباسي
61. Er weiß mit Kindern richtig …………… . هغه د ماشومانو سره ښه چلند نشي کولی
62. Das Konzert …………… um 20 Uhr …. . کنسرت په اته بجو پیل کیږي
63. Wir …………… zum nächsten Thema …. . مونږ بلې موضوع ته ولاړو
64. Er drehte sich um und …………… schimpfend …. . هغه شا واړوله او په بدوردو ویلو ولاړ
65. Die Waren werden morgen mit dem Schiff …………….. . مالونه سبا په بېړۍ کې استول کیږي
66. Die Würmer ……………. mit dem Stuhlgang ….. د ډکو متیازو سره چینجي راوځي
67. Plötzlich ……………. die Tür …. und der Einbrecher kam herein. یوناڅاپه دروازه خلاصه شوه او داړه مار راننوت
68. Die Rose ist …………… . ګلاب وچ شو
69. Sie …………… neben ihrem Mann …. und hielt ihn bei der Hand. هغه د خپل مېړه په څنګ کې روانه وه او هغه یې له لاس نه نیولی و
70. Das Wasser ………….. durch meine Schuhe …. . اوبه زما له بوټانو نه تېرېږي
71. Ein Gerücht ……………. …. . یوه اوازه خپره ده
72. Seine Erfindungen werden in die Geschichte der Medizin …………….. . د هغه اختراع ګانې به د طب په تاریخ کې درجې شي
73. Das Gesetz ist ohne Schwierigkeiten im Parlament …………… . دا قانون بې له مشکلاتو په پارلمان کې پاس شو
74. Er hat kein Verbrechen …………….. . هغه څه جنایت ندی کړی
75. Man sah sie aus dem Haus ……………. . هغه له کوره په وتلو کې ولیدل شوه
76. Der Fleck …………… vom Hemd nicht …. . دا داغ له پطلون نه نه ورکیږي
77. Zwei Jahren waren …………….. , ehe er dieses Ergebnis vorweisen konnte. مخکې له دې چې هغه دا نتیجه وښودلی شي، دوه کاله تېر شوي وو
78. Nachdem die Sonne …………… war, wurde es sehr schnell kühl. کله چې لمر ښکته شو، نو هوا ډېر ژر سړه شوه
79. Wann soll das Fest …………… ? محفل کله صورت مومي؟
80. …………… doch schon mal …., ich komme gleich nach. ته مخکې له مخکې ځه، زه له تاپسې درځم
81. Das ist an den ……………. Tagen besprochen worden. په دې برخه کې په تېرو ورځو کې خبرې شوې دي
82. Es …………… zwanzig Minuten, bis sie endlich kam. شل دقیقې تېرې شوې چې هغه ایله په ایله راغله
83. Wer langsam …………… , kommt auch zum Ziel. څوك چې په کراره ځي، نو هغه هم هدف ته رسیږي
84. Ereignisse, die dem Unfall …………….. . هغه پېښې چې له دې ټکر نه مخکې شوې دي
85. Von dem Tag an …………… alles …. . له دې ورځ نه وروسته هر څه وران شول
86. Das Fenster …………… nicht mehr …. . دا کړکۍ نوره نه بندیږي
87. Plötzlich ……………. das Licht …. . یوناڅاپه برق ولاړ
88. Wenn du dicht an das Bild ……………, kannst du Einzelheiten erkennen. که چېرته ته دې عکس ته ښه ورنږدې شې، نو جزئیات یې پېژندلی شې

89. Das ganze gesparte Geld .... دا ټولې سپمول شوې پیسې له لاسه ولاړې
90. Mehrere Male hat das Telefon geklingelt, aber ich bin nicht ....
څو ځلې د ټیلفون زنګ راغی، خو ما ټیلفون جګ نکړو
91. Der Ton des Polizisten war ihr .... د پولیس غږ په هغې باندې بد ولګېدو
92. Die Genesung des Patienten .... nur langsam..............
د رنځور ښه کېدنه ډېر په کراره کېدله
93. Bei dem schönen Wetter können wir ja ein bisschen ....
په دې ښه هوا کې مونږ کولی شو چې لږ څه بهر وځو
94. Sie können nicht ...., wenn Sie sich an die Landkarte halten.
که تاسو د نقشې له مخې پرمخ ولاړ شئ، نو لار به له تاسو نه غلطه نشي
95. Als er uns sah, ... er sofort wieder .... .
کله چې هغه مونږ ولیدلو، نو سمدلاسه بېرته ووتو
96. Das Hotel ist auf den ältesten Sohn .... دا هوټل مشر زوی ته پاتې شو

Lösungen:
1. weggegangen 2. gingen … auf und zu 3. geht … nach 4. gehe … voraus 5. rückwärtsgegangen 6. vorübergehen 7. zergeht 8. ging … zu 9. zurückgehen 10. ging …vorwärts 11. zurückgegangen 12. ging … weg 13. hineingehen 14. ging … nach 15. gingen vorüber 16. schiefgeht 17. ging … los 18. gehst … hin 19. untergegangen 20. geht … schlafen 21. vergeht 22. geht … vor 23. ging … weg 24. hochgehen 25. entgangen 26. durchgehen 27. vergeht 28. ging … vorbei 29. vorgehen 30. geh … vorwärts 31. geht … vorüber 32. heimging 33. geht … hin 34. vorbeigehen 35. hochgegangen 36. ging … empor 37. entgehen 38. geht … auf 39. ging … krumm 40. geht … zu 41. gehen … aus 42. begangen 43. dazwischengegangen 44. vorbeigehen 45. vergehen 46. geh … vor 47. raufgehen 48. fortgegangen 49. losgegangen 50. geht … zu 51. gehst … irre 52. geht … um 53. untergehen 54. geh … ran 55. eingegangen 56. geht … an 57. geht … heraus 58. anging 59. entgangen 60. stiften gehen 61. umzugehen 62. geht … los 63. gingen … über 64. ging … ab 65. abgehen 66. gehen … ab 67. ging … auf 68. eingegangen 69. ging … her 70. geht … durch 71. geht um 72. eingehen 73. durchgegangen 74. begangen 75. herausgehen 76. geht … ab 77. vergangen 78. untergegangen 79. vonstattengehen 80. geh … voraus 81. vergangenen 82. vergingen 83. geht 84. vorhergingen 85. ging … quer 86. geht … zu 87. ging …. aus 88. herangehst 89. ging flöten 90. rangegangen 91. quergegangen 92. ging … vonstatten 93. herausgehen 94. irregehen 95. ging … hinaus 96. übergegangen

handeln چلند کول، عمل کول، تجارت کول

په لغوي مانا (handeln) (چلند کول، عمل کول، تجارت کول) ته وايي. مثال:

1. Du sollst nicht so viel reden, sondern handeln!	ته دومره ډېرې خبرې نه بلکې عمل وکړه
2. Er handelt mit Teppichen.	هغه د قالینو تجارت کوي

خو کله چې له (handeln) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, aus, be, ein, ver) يوځای شي، نو بيا له دې لغت نه بالکل يو نوی لغت جوړ شي چې مانا يې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووينو.

ab + handeln = abhandeln

د (abhandeln) ماناګانې دا دي: ۱ـ په يو کتاب يا مضمون کې علمي کار کول، ژور کار کول ۲ـ د يو شي په برخه کې له اوږدو جګړو نه وروسته له يو چا نه يو شی په بيه اخيستل

1. Dieses Thema kann man nicht in einer Stunde abhandeln.	په دې موضوع کې په يو ساعت کې ژور کار نکيږي
2. Sie hat ihm die alte Uhr für die Hälfte abgehandelt.	هغې له هغه نه دا زوړ ساعت په نيمه بيه په بيه واخيست

aus + handeln = aushandeln

د (aushandeln) مانا دا ده: يوې موافقې ته د رسېدو لپاره له يو چا سره خبرې اترې کول

Die Bedingungen für den Vertrag müssen noch ausgehandelt werden.	د دې قرارداد د شرايطو په برخه کې بايد لا خبرې اترې وشي

be + handeln = behandeln

د (behandeln) ماناګانې دا دي: ۱ـ درملنه کول، علاج کول ۲ـ له يو چا سره چلند کول ۳ـ په يوې موضوع کې کار کول، يوه موضوع څېړل ۴ـ د يو شي لپاره بل شي کارول، بل شی پرې لګول، له بل شي نه لپاره يې کار اخيستل

1. Ein Arzt wird gleich kommen, um dich zu behandeln.	يو ډاکټر به سمدلاسه راشي چې ستا درملنه وکړي
2. In unserem Geschäft werden Kunden wie Könige behandelt.	زمونږ په مغازه کې له مشتريانو سره داسې چلند کيږي لکه د باچاهانو سره
3. Das Buch behandelt das Schicksal von Flüchtlingen.	په دې کتاب کې د کډوالو سرنوشت څېړل کيږي
4. Wir behandeln das Holz mit Öl.	مونږ د لرګو د ښه ساتلو لپاره له تېلو نه کار اخلو

ein + handeln = einhandeln

د (einhandeln) ماناګانې دا دي: ۱ـ د راکړې درکړې له لارې لاس ته راوړل، اخيستل، يو شی له بل شي سره بدلول ۲ـ په برخه کېدل، په يو شي اخته کېدل

1. Im zweiten Weltkrieg hatten wir den Schmuck gegen Lebensmittel eingehandelt.	په دوهمې نړيوالې جګړه کې مونږ ګاڼه له خوراکي توکو سره بدلوله.
2. Ich habe mir eine schwere Erkältung eingehandelt.	زه په يو سخت والګي (زکام) اخته شوم

ver + handeln = verhandeln

د (verhandeln) ماناګاني دا دي: ۱ـ خبرې اترې کول، مذاکرې کوې ۲ـ په محکمه کې مطرح کېدل، محاکمه کېدل، محاکمه کول

1. Der Minister verhandelt mit den Abgeordneten über …. وزیر له وکیلانو سره په .... موضوع کې خبرې اترې کوي	
2. Das Gericht verhandelt gegen ihn wegen Diebstahl. محکمه د غلا په وجه د هغه محاکمه کوي	

Übungen:

1. Dieses Thema kann man nicht in einer Stunde ………. . دا موضوع په یو ساعت کې نشي څېړل کېدی
2. Er hat mich sehr unhöflich. ………. . هغه له ما سره ډېر بد چلند وکړو
3. Für mein Verhalten habe ich mir schwere Vorwürfe ………. . زما د چلند په وجه سختي نیوکي په ما وشوي
4. Über die Bedingungen des Vertrags müssen wir noch ………. . د قرارداد د شرایطو په برخه کې باید مونږ خبرې اترې وکړو
5. Er hat mit seinem Feind über die Beilegung des Streits ………. . هغه د خپل دښمن سره د شخړې د له مینځه وړلو په برخه کې خبرې اترې وکړې
6. Der Patient wurde vom Arzt ………. . د ډاکټر له خوا د رنځور درملنه وشوه
7. Er ………. mit Gebrauchtwagen. هغه د زړو موټرونو سوداګري کوي
8. Wir müssen ………. , ehe es zu spät ist. مخکې له دې چې ناوخته شي، مونږ باید عمل وکړو

Lösungen:
1. abhandeln 2. behandelt 3. eingehandelt 4. verhandeln 5. verhandelt
6. behandelt 7. handelt 8. handeln

kaufen رانیول ، په بیه اخیستل

په لغوي مانا (kaufen) (په بیه اخیستل، رانیول) ته وایي. مثال:

Wenn ich einmal groß bin, kaufe ich mir ein Auto. کله چې زه لوی شوم، نو ځان ته یو موټر په بیه اخلم

خو کله چې له (kaufen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, er, ein, ver, zu) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + kaufen = abkaufen

د (abkaufen) ماناګاني دا دي: ۱ ـ له یو چا نه د هغه یو شی په بیه اخیستل ۲ـ په یو شي باور کول

1. Er kaufte seinem Freund das Fahrrad ab.	هغۀ له خپل ملګري نه بایسکل په بیـه واخیست
2. Diese Geschichte kaufe ich dir nicht ab.	ستا په دې کیسه زه باور نکوم

an + kaufen = ankaufen

د (ankaufen) ماناګاني دا دي:۱ـ د یو شي د یوې برخې په بیه اخیستل او یا د محدود وخت لپاره په بیه اخیستل ۲ـ د مېشته کېدو لپاره یوه ځمکه یا یو کور په بیه اخیستل، مېشته کېدل

1. Der Fernsehsender hat 10 Folgen einer Filmserie angekauft.	د تلویزیون شبکې د یو فلمي سیریال لس برخې په بیه واخیستلې
2. Er hat sich in einem kleinen Ort im Gebirge angekauft.	هغه په یوې غرنۍ سیمه کې مېشته شو

auf + kaufen = aufkaufen

د (aufkaufen) مانا دا ده:د یو شي پاتې برخه مکملاً په بیه اخیستل، یو شی مکملاً په بیه اخیستل چې بل څوك بیا دا شی له کوم بل ځای نه په بیه نشي اخیستلی

Er glaubt, mit seinem geringfügigen Gehalt die ganze Welt aufkaufen zu können.	هغه فکر کوي چې پخپل ډېر لږ معاش باندې ټوله نړۍ په بیه اخیستی شي

ein + kaufen = einkaufen

د (einkaufen) ماناګاني دا دي: ۱ـ سودا په بیل اخیستل، سودا اخیستل ۲ـ په یو ستر شرکت یا کمپنۍ کې ګډون کول، یوه وړه برخه په بیه اخیستل

1. In diesem Geschäft kann man günstig einkaufen.	په دې مغازه کې سړې په مناسب ډول سودا اخیستلی شي
2. Er hat sich in die Fabrik von (XY) eingekauft.	هغه د (XY) په فابریکه کې شریك شو

er + kaufen = erkaufen

د (erkaufen) ماناګاني دا دي: ۱ـ یو شی وروسته له ډېرې قربانۍ لاس ته راوړل
۲ـ یو څه په بدې ورکولو لاس ته راوړل، په پیسو او په رشوت یو معنوي شي په بیه اخیستل

1. Der Sieg wurde mit viel Blut erkauft.	له ډېرې وینې توېېدنې نه وروسته دا برى لاس ته راغی
2. Die Aussage des Zeugen war erkauft.	د شاهدی د خبرې په پیسو اخیستل شوې وې

los + kaufen = loskaufen

د (loskaufen) مانا دا ده: یو څوك په پیسو باندې د یو چا له بنده خوشې کول، ازادول

Die Gefangenen wurden losgekauft.	بندیان د پیسو په بدل کې خوشې کړی شول

ver + kaufen = verkaufen

د (verkaufen) مانا دا ده: خرڅول

Ich verkaufe mein Auto.	زه خپل موټر خرڅوم

zu + kaufen = zukaufen

د (zukaufen) مانا دا ده: له یو شي سره یو بل شی هم په بیه اخیستل

Wegen der schlechten Ernte mussten viele Bauern Getreide zukaufen.
د خراب حاصل له کبله ډېر بزګران دي ته مجبور شول چي نوره غله په بیه واخلي

Übungen:

1. Der Gefangene wurde mit viel Geld ....
زنداني د ډېرو پیسو په بدل کي خوشي کړی شو
2. Der Fernsehsender hat eine Filmserie ....
د تلویزیون شبکي د فلم یو سیریال په بیه واخیست
3. Ich .... mein Auto. زه خپل موټر خرڅوم
4. Vertrocknet auch noch der Weizen, müssen die Bauern Getreide ....
که چېرته غنم هم وچ شي، نو بزګران مجبور دي چي غله په بیه واخلي
5. Die Bevölkerung hat die gesamten Lebensmittelvorräte ....
ولس د خوراکي توکو ټولي ذخیري په بیه واخیستلي
6. Das Museum hat ein Gemälde von einem berühmten Maler ....
موزیم د یو مشهور رسام یو انځور (د یو مؤقت وخت لپاره) په بیه واخیست
7. Wenn ich einmal groß bin, ... ich mir ein Auto.
زه چي کوم وخت لوی شوم، نو ځان ته یو موټر په بیه اخلم
8. Ich .... dir deinen alten Fernseher ...., wenn du ihn nicht mehr brauchst.
که چېرته ستا پکار نه وي، نو زه ستا زوړ ټلویزیون په بیه اخلم
9. Der Sieg war mit hohen Verlusten .... بری د ډېرو خسارو نه وروسته لاس ته راغی

Lösungen.
1. losgekauft 2. angekauft 3. verkaufe 4. zugekauft 5. Aufgekauft 6. angekauft
7. kaufe 8. kaufe … ab 9. erkauft

kommen راتلل

په لغوي مانا (kommen) (راتلل) ته وایي. مثال:

Er kommt zum Mittagessen. هغه د غرمي ډوډی لپاره راځي

خو کله چي له (kommen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, ver, zu) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چي مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کي ووینو.

ab + kommen = abkommen

د (abkommen) مانا دا ده: لیري کېدل، بلي خوا ته تلل، له یوې سمي لارې نه بلي خوا ته تلل

Das Schiff ist vom Kurs abgekommen. بېړی د خپلي اصلي لارې نه بلي خوا ته ولاړه

an + kommen = ankommen

د (ankommen) ماناګاني دا دي:۱ـ يو ځای ته د موټر يا اورګاډي يا د الوتکي رسېدل ۲ـ د يو شي پورې اړه درلودل ۳ ـ د يو چا په طبع برابر اوسېدل، د يو چا خوښېدل

1. Der Zug ist mit einer Stunde Verspätung angekommen.	اورګاډی يـو ساعت نا وخته ورسېد
2. Es kommt aufs Wetter an, ob wir morgen fahren können.	دا د هوا پورې اړه لري چې مونږ سبا تللی شو او نشو تللی
3. Der Vorschlag kam bei allen gut an.	دا وړانديز د ټولو ډېر خوښ شو

auf+ kommen = aufkommen

د (aufkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ رامينځ ته کېدل، راپيښېدل ۲ـ لګښت په غاړه اخيستل، د يو تاوان پيسي په غاړه اخيستل ۳ـ پورته کېدل، راجګېدل ۴ـ موډ کېدل

1. Es kamen Gerüchte auf, er wolle zurücktreten.	داسي ګنګوسه (اوازه) شوه چې هغه غواړي اسعفا وکړي
2. Wer kommt für den Schaden auf?	تاوان څوك په غاړه اخلي؟
3. Sie kam nur mit Mühe vom Boden auf.	هغه په ډېري سختی له مځکي نه پورته شوه
4. 1970 kamen zerrissene Jeans auf.	په ۱۹۷۰ کال کې شکېدلي جينز پطلونونه موډ شول

aus + kommen = auskommen

د (auskommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ کفايت کول، بسېدل ۲ـ ګوزاره کول، طاقت کول

1. Er kommt mit seinem Geld gut aus.	هغهٔ ته خپلي پيسي کفايت کوي، ګوزاره پري کيږي
2. Er kommt ohne Auto nicht aus.	بې لـه موټره د هغهٔ ګوزاره نکيږي

be + kommen = bekommen

د (bekommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ لاس ته راوړل، حاصلول ۲ـ په طبع لګېدل، ښه لګېدل

1. Ich bekomme schon seit Tagen keine Post mehr.	ما تـه لـه ډېـرو ورځـو راهيسي پوسته نه رارسيږي
2. Fettiges Essen bekommt mir nicht.	غوړ خواړهٔ په ما ښه نه لګيږي

durch + kommen = durchkommen

د (durchkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ برياِلی کېدل، له يو سخت حالت نه تېرېدل ۲ـ د يو ځای له مينځه تېرېدی شول ۳ـ ګوزاره کولی شول، يو څه د يو چا بسېدلی شول

1. Er ist bei der Operation gut durchgekommen.	د هغهٔ عمليات ښه تېر شو
2. Wir hatten Mühe durch die Innenstadt durchzukommen.	مونږ ته ستونځه وه چې د ښار له مينځه تېر شو
3. Er kommt mit seiner Rente nicht durch.	د هغه ګوزاره د هغه په تقاعدي معاش نکيږي

ent + kommen = entkommen

د (entkommen) مانا دا ده: په چل ول او په طالع له يو خطر نه بچېدل

Er entkam seinen Feinden.	هغه له خپلو دښمنانو نه وتښتېدو

fort + kommen = fortkommen

د (fortkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ په مخ تلل، په يو کار کې وړاندې تلل ۲ـ يو شی هيسته غورځول، ليرې کول

1. Im Sand wirst du mit dem Fahrrad nicht gut fortkommen.
په شګه کې به ته په بايسکل په اسانی مخکې ولاړ نشې
2. Es wird Zeit, dass die alten Möbel einmal fortkommen.
اوس هغه وخت رارسېدلی دی چې دا زوړ فرنيچر هيسته وغورځول شي

heim + kommen = heimkommen

د (heimkommen) مانا دا ده: کور ته راتلل، خپل کور ته راستنېدل

Er wird bald heimkommen.	هغه به په لنډ وخت کې خپل کور ته راستون شي

her + kommen = herkommen

د (herkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له يوه ځايه دېخوا ته راتلل ۲ـ له يوه هېواده راتلل، د يو هېواد تابعيت درلودل ۳ـ له کومه درکه راتلل، د يو شي علت اوسېدل

1. Komm bitte mal her!	ته مهرباني وکړه، يوځل دېخواته راشه
2. Wo kommen Sie her?	تاسو د کوم هېواد تابعيت لرې؟ تاسو د کوم ځای ياست؟
3. Woher kommen deine Kopfschmerzen?	ستا د سرخوږي علت څه دی؟

hin + kommen = hinkommen

د (hinkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ يو ځای ته ورتلل ۲ـ بسېدل، کفايت کول

1. Kommst du auch zu der Versammlung hin? ته هم دې غونډې ته راځې؟
2. Die Vorräte sind knapp, aber wir kommen hin.
ذخيرې ډېرې لږې دي، خو مونږ ته بسيږي

los + kommen = loskommen

د (loskommen) مانا دا ده: ځان له يو چا يا له يو ځای نه خلاصول، ازادول، تښتېدل

Obwohl sie mich festhielten, kam ich los.
سره له دې چې هغوی زه ټينګ نيولی وم ، ما ځان خلاص کړو

nach + kommen = nachkommen

د (nachkommen) ماناګاني دا دي:۱ـ وروسته راتلل ۲ـ د یو چا پسې تلل، د یو چا شا ته په ګرځېدو ورتلل ۲ـ یو شي منل، قبلول

1. Ich werde in einer halben Stunde nackommen.	زه به نیم ساعت وروسته درشم
2. Lauf nicht so schnell, ich komme nicht nach.	ته دومره ژر مه ځه، زه درپسي نشم درتللی
3. Ich komme deinem Wunsch nach.	زه ستا غوښتنه منم

raus + kommen = rauskommen

د (rauskommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ بهر راتلل، بهر راوتل، بهر وتل ۲ـ د یو شي پایله یا نتیجه اوسېدل ۳ـ یو ستر نوم لاس ته راوړل، مشهورېدل

1. Als wir aus dem Haus rauskamen, regnete es schon.	کله چي مونږ له کوره راووتلو، باران شـروع شـو
2. Was soll dabei schon rauskommen?	د دي نتیجه به څه وي؟
3. Dieser Sänger wird noch groß rauskommen.	دا سندرغاړی به ستر نوم وګټي

über + kommen = überkommen

د (überkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ یو چاته وروپېښېدل، یو څه په یو چا ورتلل، ورپیداکېدل
۲ـ *(Adjektiv)* د پخوا راهیسي راپاتي، عنعنوي، د دود او دستور پهٔ ډول له پخوا راهیسي پاتي

1. Bei diesem Anblick überkam sie Angst.	دي ته په نظر اچولو هغې ته ډار ورپیښ شو
2. überkommene Bräuche	د پخوا راهیسي راپاتي عنعنوي دودونه

um + kommen = umkommen

د (umkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ په یوه پېښه کي مړ کېدل ۲ـ خوسا کېدل

1. Im Krieg sind Millionen Menschen umgekommen.	په جګړه کي په ملیونونو انسانان وژل شوي دي
2. Durch den Regen ist ein großer Teil der Ernte umgekommen.	د باران په وجه د حاصل ډېره برخه خوسا شوېده

unter + kommen = unterkommen

د (unterkommen) ماناګاني دا دي: ۱ـ خوندي کېدل، په یو ځای کي ځای په ځای کېدل، د استوګني لپاره ځای پیدا کول ۲ـ له یو څه سره مخامخېدل، یو چا ته ورپېښېدل

1. Bei dem Schnee sind wir in einem Hotel untergekommen.	په دي واوره کي مونږ په یو هوټل کي خوندي شولو
2. So etwas ist mir noch nicht untergekommen.	د داسي یو څه سره زه نه یم مخامخ شوی ، داسي یو څه ماته ندي راپېښ شوي

ver + kommen = verkommen

د (verkommen) ماناګانې دا دي: ۱- بربادېدل، مخ په خرابېدو تلل، د يو چا وضع خرابېدل ۲- خوسا کېدل

1. Wenn sie sich nicht um mich gekümmert hätte, wäre ich völlig verkommen.	که چېرته هغې زما غم نه وای خوړلی، نو زما وضع به ډېره خرابه شوې وای
2. Wir müssen die Erdbeeren aufessen, sonst verkommen sie.	مونږ باید دا مځکني توتان ټول وخورو او که نه نو خوسا کيږي

vor + kommen = vorkommen

د (vorkommen) ماناګانې دا دي: ۱- راپېښېدل، راواقع کېدل ۲- يو چاته په يو شان ښکارېدل، په نظر راتلل ۳- مخکې خواته ورتلل، وړاندې ورتلل ۴- په يو ځای کې پيداکېدل، په يوځای کې ليدل کېدل

1. Es ist schon häufiger vorgekommen, dass Wörter falsch verwendet werden.	داسې ډېر وخت راپېښ شويدي چې لغات په غلط ډول کارول شوي وي
2. Es kommt mir vor, als sei ich schon ewig hier.	ماته داسې ښکاري، ته به وايې چې زه ټول عمر همدلته وم
3. Komm doch mal vor zu mir!	ته خو يو ځل وړاندې زما خوا له راشه
4. Ein Irrtum kommt schon einmal vor.	يوه اشتباه کوم ځل راپېښېدی شي

zurecht + kommen = zurechtkommen

د (zurechtkommen) مانا دا ده: ۱- په يو شي کې څه ستونځه نه درلودل او ورنه کاراخيستی شول ۲- له يو چا سره ګوزاره کوی شول، له يو چا سره ژوند کوی شول، له يو چا سره طبع لګېدل

Ich komme mit der Maschine nicht zurecht.	زۀ د دې ماشين پۀ چل نه پوهېږم او څۀ کار ورنه نشم اخيستلی
Sie kommt mit ihrem Mann nicht zurecht und will sich scheiden lassen.	هغه د خپل مېړه سره ګوزاره نشي کولی او غواړي چې ورنه طلاق واخلي

zustande + kommen = zurstandekommen

د (zustandekommen) مانا دا ده: مېنځ ته راتلل، جوړېدل، لاس ته راتلل

Eine Einigung ist nicht zustande gekommen.	توافق مېنځ ته رانغی

zurück + kommen = zurückkommen

د (zurückkommen) مانا دا ده: په ځټ راتلل، په شا راتلل، بېرته راتلل

Wann wirst du von der Reise zurückkommen?	ته به له سفر نه کله بېرته راشې؟

zuvor + kommen = zuvorkommen

د (zuvorkommen) مانا دا ده: له یوچا نه ړومبی هغه کار کول چي دی غواړي ویي کړي، اصلاً د دې لپاره چي د دې مخنیوی وشي چي دا کس خپل کار عملي کړي

Ich wollte das schöne Bild kaufen, aber ein anderer kam mir zuvor.
ما غوښتل چي دا ښایسته عکس په بیه واخلم، خو یو بل څوك له ما نه مخکې شو

Übungen:

1. Wie ist der Vertrag ……………? دا قرارداد څنګه مینځ ته راغی ؟
2. So werden wir wohl nicht mehr ……………. .
په دې ډول به د یو بل سره زمونږ نوره ګوزاره ونشي
3. Bei der Überschwemmung sind mehr als hundert Menschen …………… .
په دې سیلاب کي د سلو نه زیات کسان مړه شویدي
4. Nein, ich ………. nicht ………. . نه، زه بهر نه راوځم
5. Und wie soll ich dann von da ohne Auto …………….. ?
او زه له هغه ځایه بې له موټره څنګه بیرته راشم؟
6. Wo ………. denn plötzlich so viel Geld ………. ?
دا دومره پیسي یوناځاپه له کومه ځایه راپیدا کیږي؟
7. Wann wirst du heute von der Arbeit ….....…… ? ته به نن کله له کاره کور ته راشي؟
8. Der Verbrecher ist aus dem Gefängnis …………… . جنایتکار له زندانه وتښتیدو
9. Sie ist bei der Prüfung …………… . هغه په ازموینه کي بریالی شوه
10. Er wird wohl nicht wieder …………… .
هغه به بیرته له کټه راپورته نشي (هغه به روغ نشي)
11. Für den entstandenen Schaden musst du leider selbst …………… .
د مینځ ته راغلي تاوان لګښت باید له بده مرغه ته پخپله غاړه واخلي
12. …………… wir mit dem Brot …. , oder soll ich noch eins kaufen?
ډوډی زمونږ بسیږي او که زه یوه بله په بیه واخلم؟
13. Es ………. nur noch auf dich ….. هرڅه تش ستا د خوښي پوري اړه لري
14. Es ………. auf das Gehalt …. , ob ich die Arbeitsstelle annehme.
دا د معاش پورې اړه لري، چي زه دا کار منم او که نه
15. Sein Husten ………. vom vielen Rauchen. د هغه ټوخی د سګرټ څکولو نه دی
16. Mit dem Wasser werden wir heute …………… . اوبه به نن زمونږ بسي شي
17. Er …………… sein Gehalt am Monatsende.
هغه ته معاش یي د میاشتي په پای کي ورکول کیږي
18. Ich wollte bezahlen, aber er ist mir wieder …………… .
ما غوښتل چي پیسي ورکړم، خو هغه له ما نه مخکي شو
19. So etwas ist mir noch nie ……………. ! داسي یو څه ما ته هیڅکله ندي راپیښ شوي
20. In dem tiefen Sand konnte der Wagen nur mühsam …………… .
په دې ژوره شګه کي موټر په ډیري سختی په مخ تللی شو
21. Sie leben nach ……………Traditionen. هغوی د عنعنوي دود سره سم ژوند کوي

22. Pass auf, dass du nicht an den Elektrozaun …………… !
پام کوه چې ځان دې په برقي کټاره ونه لګیږي
23. Der Hund versuchte, von der Leine …………… .
سپی کوښښ کوي چې ځان له پړي نه خوشې کړي
24. Geht schon mal voraus, ich ……….. gleich ….
تاسو مخکې ولاړ شئ، زه ژر له تاسو پسې درځم
25. Du bist jetzt vom Thema …………… . ته اوس له موضوع نه بهر ووتلې
26. Die Sache ………. mir seltsam …. . دا خبره ما ته عجیبه غریبه ښکاري
27. Ich ………. gestern in Berlin … . زه پرون برلین ته ورسېدم
28. Soll ich zu euch ………. ? زه ستاسو خوا ته درشم؟
29. Sie ………. sich …. wie eine Prinzessin.
هغې ته ځان داسې ښکاري فقط لکه چې هغه یوه شهزادګۍ واوسي
30. Wo ………. dieser Idiot …. ? دا احمق د کوم ځای دی؟ (د کوم هېواد تابعیت لري)
31. von einem Plan wieder ………… له یو پلان نه بېرته راګرځېدل، له یو پلان نه تېرېدل
32. Das Paket ………. gestern bei mir …. . پارسل پرون ما ته ورسېدو
33. Nach einer Stunde ………. ein Gewitter …. .
یوساعت وروسته تالنده او بریښنا راپیښه شوه
34. In letzter Zeit ………. wir miteinander gar nicht mehr gut …. .
په وروستي وخت کې زمونږ طبع له یو بل سره هېڅ نه لګیږي
35. Die Hitze ist mir nicht gut ………. . دا ډېره ګرمي په ما ښه ونه لګېدله
36. Wo soll denn das Geld auch ………. ? دا پیسې به له کومه شي؟
37. Alle Hotels waren belegt, aber wir sind bei Bekannten …………… .
ټول هوټلونه ډک وو، خو مونږ د دوستانو په کور کې خوندي شولو
38. Der Lehrer forderte den Schüler auf, …………… .
ښوونکي زده کوونکي ته غږ وکړو چې وړاندې راشي

Lösungen:

1. zustandegekommen 2. zurechtkommen 3. umgekommen 4. komme … raus 5. zurückkommen 6. kommt … her 7. heimkommen 8. entkommen 9. durchgekommen 10. aufkommen 11. aufkommen 12. kommen … hin 13. kommt … an 14. kommt an 15. kommt 16. auskommen 17. bekommt
18. zuvorgekommen 19. vorgekommen 20. fortkommen 21. überkommenen
22. hinkommst 23. Loszu-kommen 24. komme … nach 25. abgekommen
26. kommt … vor 27. kam …an 28. kommen 29. kam … vor 30. kommt … her? 31. abkommen 32. kam … an 33. kam auf 34. kommen … aus
35. bekommen 36. herkommen 37. untergekommen 38. vorzukommen.

lachen خندل

په لغوي مانا (lachen) (خندل) ته وايي. مثال:

Er lachte vor Freude.	هغه له خوشحالی نه وخندل

خو کله چې له (lachen) سره مختلف مختاړي، لکه (an, aus) یوځای شي، نو بیا د دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

an + lachen = anlachen

د (anlachen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو چاته په مینه کتل او په مینه خندل ۲ـ د یوې نجلی سره د یارانی لپاره اشنا کېدل ۳ـ یو شي ته ډېر زړه کېدل، یو شی ډېر خوښېدل او په دې وجه اخیستلو ته زړه کېدل

1. Sie lachte mich an.	هغې ما ته وخندل
2. Hast du dir eine Freundin angelacht?	ته له یوې ملګرې سره اشنا شوی یې؟
3. Die Äpfel lachen mich an.	دې مڼو ته زما ډېر زړه کیږي

aus + lachen = auslachen

د (auslachen) مانا دا ده: په یو چا خندل

Er hat Angst, dass man ihn wegen seiner Haare auslacht.
هغه له دې نه ډاریږي چې خلک به د هغه په ویښتو وخاندي

ver + lachen = verlachen

د (verlachen) مانا دا ده: په یو چا خندل او پرې ملنډې وهل، په یو چا مسخرې کول

Die Klassenkameraden verlachten ihn wegen seines Kleinwuchses.
د هغه ټولګیوالو په هغه باندې د هغه د ټیټي ونې (ټیټ قد) په وجه مسخرې کولې

zu + lachen = zulachen

د (zulachen) مانا دا ده: یو چا ته کتل او ورته خندل

Sie winkte mir und lachte mir zu.	هغې ما ته لاس وښوځو او راته یې وخندل

Übungen:

1. Meriam hat sich schon wieder einen neuen Jungen ....
مریم اوس بیا یو هلك سره یارانه پیل کړه
2. Der Kuchen hat mich so ...., ich musste ihn einfach probieren.
دې کېك ته زما دومره ډېر زړه وشو چې زه څکلو ته یې مجبور شوم
3. Man sollte darüber .... können.
سړی باید پرې وخندلی شي
4. Ich .... immer, wenn jemand einen Witz erzählt.
کله چې یو څوك یوه ټوکه وکړي، نو زه تل خاندم

5. Das Mädchen dort drüben hat mich eben ....
هلته هغه نجلۍ همدا اوس ما ته مسکۍ شوه
6. Sie hat sich einen reichen Arztsohn ....
هغې د یو شتمن ډاکټر زوی سره یارانه پیل کړه
7. .... doch mal! ته خو یو ځل وخانده
8. Da kann ich nur .... دې ته غیر له دې نه چې زه وخاندم بل څه نشم کولی

Lösungen:
1. angelacht 2. angelacht 3. lachen 4. lache 5. angelacht 6. angelacht 7. lach
8. lachen

loben صفت کول ، ستايل

په لغوي مانا (loben) (ستايل) ته وايي. مثال:

Der Lehrer lobte den Schüler.	ښوونکي د زده کوونکي ستاينه وکړه

خو کله چې له (loben) سره مختلف مختاړي، لکه (an, aus) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووينو.

an + loben = anloben

د (anloben) مانا دا ده: لوړه کول، سوګند کول، د یو مقام لپاره قسم ورکول

Er wird heute als neuer Staatspräsident angelobt. هغه ته نن د نوي ولسمشر په توګه لوړه ورکول کیږي

aus + loben = ausloben

د (ausloben) مانا دا ده: د یو شي لپاره یو انعام یا جایزه ایښودل

Für die Aufklärung des Verbrechens wurden 10.000 Euro ausgelobt. د جنایت د څرګندولو لپاره لس زره یورو انعام کېښودل شو

ent + loben = entloben

د (entloben) مانا دا ده: له خپلې کوژدې نه تیرېدل، خپله کوژده هیسته کول، خپله کوژده ناچلول

Die Prinzessin hat sich vor einem Monat entlobt. یوه میاشت مخکې شهزادګۍ خپله کوژده ناچله کړه

ver + loben = verloben

د (verloben) مانا دا ده: کوژده کول، کوزده کول

Er verlobte sich mit der Tochter des Nachbarn.	هغه د ګاونډي لور سره کوژده وکړله

Übungen:

1. Sie hat sich mit ihm .... هغې له هغه سره کوژده وکړه
2. Er wird heute als neuer Staatspräsident ....
نن هغه د نوي ولسمشر په توګه لوړه کوي
3. Ihr Vater wollte sie mit mir .... د هغې پلار غوښتل چې هغه له ما سره کوژده کړي
4. Der Lehrer hat mich ...., weil ich diese Aufgabe sehr schnell gelöst habe.
ښوونکي زما ستاینه وکړه، ځکه چې دا سوال ما ډېر ژر حل کړو
5. für die Aufklärung eines Verbrechens einen Geldbetrag ....
د یو جنایت د ښکاره کولو لپاره پیسې د انعام په توګه وړاندې کول
6. Man soll den Tag nicht vor dem Abend ....
سړي باید د ماښام له راتګ نه مخکې د ورځې ستاینه ونکړي (د هر څه پایله باید وګوري ـ متل)
7. Er hat sich vor einem Monat .... هغه یوه میاشت دمخه کوژده وکړه
8. Sie haben sich gestern .... هغوی پرون خپله کوژده په ښه وګرځوله (ناچله یې کړه)

Lösungen:
1. verlobt 2. angelobt 3. verloben 4. gelobt 5. ausloben 6. loben 7. verlobt
8. entlobt

mauern د خټو او تیږو دېوال جوړول

په لغوي مانا (mauern) (دېوال جوړول) ته وايي. مثال:

Die Wand ist schlecht gemauert. دا دېوال خراب جوړ شوی دی

خو کله چې له (mauern) سره مختلف مختاړي، لکه (ein, um, unter, ver, zu) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به لاندې ووینو.

ein + mauern = einmauern

د (einmauern) مانا دا ده: په دېوال کې دننه ټینګول، دننه په دېوال کې ایښودل

Bei der Grundsteinlegung wurden Dokumente in das Fundament eingemauert. د بنسټ په ایښودلو کې اسناد دننه په تهداب کې کېښودل شول

um + mauern = ummauern

د (ummauern) مانا دا ده: د یو ځای له شاوخوا نه یو دېوال راچاپېرول

Der Hof wurde ummauert. د انګړ له شاوخوا نه یو دېوال راچاپېر کړی شو

unter + mauern = untermauern

د (untermauern) ماناګانې دا دي: ۱ـ یوه ادعا یا یوه خبره په قوي دلایلو ټینګول ۲ـ د یوې ودانۍ ټینګ تهداب ایښودل، ټینګ بنسټ ایښودل

1. Diese Theorie wurde wissenschaftlich untermauert.
دي تيوري ته علمي بنسټ ورکړل شو

2. Die Gebäude waren fest untermauert. دې ودانیو ته ټینګ تهداب اېښودل شوی و

ver + mauern = vermauern

د (vermauern) مانا دا ده: په ټیپولو بندول، یو تش ځای ټیپول او بندول یې

Er hat den Eingang zu seinem Grundstück vermauert.
هغه خپلې مځکې ته د ورتګ لار بنده کړې ده (دېوال یې لګولی دی)

zu + mauern = zumauern

د (zumauern) مانا دا ده: یوه سوره ټیپول، یو پرانیستی ځای په ټیپولو بندول

Der Keller wurde zugemauert. تاکاو ته د ورتګ لار په دېوال لګولو بنده کړی شوه

Übungen:

1. Dieses Gebäude muss fest .... werden. دې ودانۍ ته باید یو ټینګ بنسټ ورکړل شي
2. Der Hof wurde .... د انګړ له شاوخوا نه یو دېوال راچاپېر شو
3. einen Eingang .... د ننوتلو لار ټیپول او لکه د دېوال په شان بندول
4. eine Behauptung mit wissenschaftlichen Argumenten ....
یوه ادعا په علمي دلایلو ټینګول
5. Die Tür wurde .... ادروازه ټپه او بنده کړی شوه
6. Der große Haken wurde gleich mit ....
اغټ خنجکی سمدلاسه په دېوال کې دننه ټینګ کړی شو
7. ein Loch .... یو سوری ټیپول
8. Wir .... gerade eine Wand. مونږ همدا اوس یو دېوال جوړوو

Lösungen:
1. untermauert 2. ummauert 3. vermauern 4. untermauern 5. zugemauert
6. eingemauert 7. zumauern 8. mauern

nehmen اخیستل

په لغوي مانا (nehmen) (اخیستل) ته وایي. مثال:

Er nahm seine Jacke und ging. هغه خپله کرتۍ واخیسته او ولاړ

خو کله چې له (nehmen) سره مختلف مختاړي، لکه (an, ab, aus, be, durch, ein, ent, fest) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + nehmen = abnehmen

د (abnehmen) مانا دا ده: ۱ـ خوارېدل، ډنګرېدل، خپل وزن بايلل ۲ـ باور کول ۳ـ په رسمي ډول له يو چا نه يو څه اخيستل

1. Sie hat viel abgenommen.	هغې ډېر وزن بايللی دی، د هغې وزن ډېر لږ شوېدی
2. Diese komische Geschichte nehme ich dir nicht ab.	ستا په دې عجيبې او غريبې کيسې باندې زه باور نکوم
3. jemandem den Ausweis abnehmen	له يو چا نه په رسمي ډول د هغه پېژندپانه اخيستل

an + nehmen = annehmen

د (annehmen) مانا دا ده: ۱ـ يو څه منل، قبلول ۲ـ فرضول، فرض کول، ګمان کول ، فکر کول ۳ـ په غاړه اخيستل

1. Ich nehme Ihre Einladung zum Tee gerne an.	د چای لپاره زه ستاسو مېلمستيا منم
2. Ich nehme an, du bist krank.	زه داسي فرض کوم چي ته ناروغ يي
3. Ich werde mich Ihres Problems annehmen.	زه به ستاسو ستونځه په غاړه واخلم

auf + nehmen = aufnehmen

د (aufnehmen) ماناګاني دا دي: ۱ـ په ويډيو يا په کمره عکس اخيستل، عکاسي کول، ويډيو ثبتول ۲ـ پيل کول، شروع کول ۳ـ خونديي کول، ځای ورکول ۴ـ جذبول، په يو څه کي ورننه کېدل ۵ـ په يو څه کي ځايېدل، ګنجايش درلودل ۶ـ يو څه خوړل يا څښل ۷ـ حافظې ته سپارل، زده کول ۸ ـ يو څه اخيستل (لکه له بانك نه پور اخيستل)

1. Ich werde das Fußballspiel auf Video aufnehmen. زه به د فوټبال لوبه په ويډيو کي ثبته کړم
2. Er nahm seine Arbeit am 1. Juni auf. هغه خپل کار د جون په لومړۍ نېټه پيل کړو
3. Die Stadt hat 100 Flüchtlinge aufgenommen. دې ښار سل کډوالو ته ځای ورکړو
4. Der Rasen hat das Wasser aufgenommen. په کبله کي اوبه جذبې شوې
5. Das Flugzeug nimmt 300 Passagiere auf. په الوتکه کي درې سوه کسان ځايېږي
6. Der Kranke muss dringend mehr Flüssigkeit aufnehmen. ناروغ بايد ضرور ډېري اوبه وڅښي
7. Ich habe heute zu viel gelernt, ich kann jetzt gar nichts mehr aufnehmen. ما نن ډېر درس ولوستو، اوس نو په حافظه کي مي څه نشم ځايولی
8. Müssen wir für den Hausbau einen Kredit aufnehmen? دا ضرور دی چي د کور جوړولو لپاره مونږ کريډت (قرضه) واخلو؟

aus + nehmen = ausnehmen

د (ausnehmen) مانا دا ده: بېلـول، استثنأ کول

Alle sind schuld, ich nehme niemanden aus.	ټول مجرم دي، زۀ هېڅ څوك استثنأ نه ګنم

be + nehmen = benehmen

د (benehmen) مانا دا ده: ناسته پاسته کول، ناسته ولاړه کول، چلند کول

Er hat sich mir gegenüber gemein benommen.	هغهٔ له ما سره بد چلند وکړو

durch + nehmen = durchnehmen

د (durchnehmen) مانا دا ده: په ښوونځي کي تدريس کېدل، په ښوونځي کي لوستل کېدل

In der Schule nahmen wir heute die Romantik durch. په ښوونځي کي مونږ نن د رومانتيك درس لولو

ein + nehmen = einnehmen

د (einnehmen) ماناګاني دا دي: ١ـ عايد درلودل، پيسي لاس ته راوړل، پيسي ګټل ٢ـ يو شی خوړل، څښل ٣ـ يو ځای نيول، تصرف کول ۴ـ په يو ځای کي کېناستل، يو ځای د ناستي لپاره نيول ۵ـ په يو شي باندي يو ځای ډکېدل

1. Heute habe ich sehr viel Geld eingenommen.	نن ما ډېري پيسي وګټلي
2. Wir nehmen das Frühstück auf der Terrasse ein.	مونږ پهٔ برنډه کي سبانارى کوو
3. Der Feind hat unsere Stadt eingenommen.	دښمن زمونږ ښار ونيو
4. Die Zuschauer wurden gebeten, ihre Plätze einzunehmen.	له نندارچيانو نه هيله وشوه چي پخپلو ځايونو کي ښېرته کېني
5. Der Tisch nimmt viel Platz im Zimmer ein.	په کوټه کي مېز ډېر ځای نيولی دی

ent + nehmen = entnehmen

د (entnehmen) ماناګاني دا دي: ١ـ له يو شي نه يو مطلب يا يوه نتيجه اخيستل ٢ـ له يوه ځايه يوڅه رااخيستل، راوېستل

1. Aus Ihrem Brief habe ich entnommen, dass ... ستاسو له ليك نه ما دا مطلب واخيستو چي ...
2. Er hat unerlaubt der Kasse Geld entnommen. هغه بي له اجازي د پيسو له صندوقه پيسي رااخيستي دي

heraus + nehmen = herausnehmen

د (herausnehmen) ماناګاني دا دي: ١ـ پهٔ عملياتولو باندي يو شی د يو چا له ځان نه راوېستل ٢ـ ځان ته د انصاف نه زيات حق او ازادي ورکول، له خپل حد نه زياتى کول ٣ـ د يو شي له مينځ نه يو څه راوېستل

1. Man hat ihm den Blinddarm herausgenommen.	د هغه د اپنډيس کولمه راووېستل شوه
2. Er hat sich ihr gegenüber zuviel herausgenommen.	هغه د هغې پهٔ وړاندي زښت ډېر له ازادی نه کار واخيست
3. Er nahm sich ein Bonbon aus der Tüte heraus.	هغه له کڅوړي نه يوه خوږه راووېستله

her + nehmen = hernehmen

د (hernehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ له یوه ځایه لاس ته راوړل، پیدا کول ۲ـ یو څوك ډېر ډبول، ډېر وهل (د اتریش اصطلاح)

1. Wo soll ich so viel Geld hernehmen?	زه دومره ډېري پیسي له کومه پیدا کړم؟
2. Er hat den Jungen so hergenommen, dass er gar nicht laufen konnte.	هغه دا هلك دومره ډېر ووهو چي هیڅ ګرځېدلی نشو

hin + nehmen = hinnehmen

د (hinnehmen) مانا دا ده: زغمل، قبلول، په ځان تېرول

Er wollte die Beleidigungen nicht mehr hinnehmen.	هغه نور دي ته حاضر نه و چي په سپکه سترګه کتل وزغمي

mit + nehmen = mitnehmen

د (mitnehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ یو شی له ځانه سره اخیستل ۲ـ ډېر ستومانه کېدل، په عذابېدل ۳ـ خپه کول، ربړول، ژوبلول

1. Er bat mich, seinen Koffer mitzunehmen.	هغه له مانه هیله وکړه چي بکس يې له ځانه سره یوسم
2. Die Reise nahm mich furchtbar mit.	دې سفر زه ډېر ستړی ستومانه کړم
3. Die Ereignisse der letzten Woche haben mich arg mitgenommen.	د تېرې اونۍ پېښو زه ډېر وربړولم

teil + nehmen = teilnehmen

د (teilnehmen) مانا دا ده: برخه اخیستل، ګډون کول

Er hat an der Demonstration teilgenommen.	هغه په لاريون کي برخه اخيستې ده

übel + nehmen = übelnehmen

د (übelnehmen) مانا دا ده: خپه کېدل، د یوې خپه کوونکي موضوع په وجه په قهرېدل

Diese Äußerung hat er dir sehr übelgenommen.	ستا په دي خبره هغه درنه ډېر خپه شو

über + nehmen = übernehmen

د (übernehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ یو شی په غاړه اخیستل ۲ـ په ځان دومره فشار راوړل چي یو څوك بې طاقته شي

1. Dafür übernehme ich keine Verantwortung.	د دې مسؤلیت زه په غاړه نه اخلم
2. Er hat sich mit dieser Arbeit übernommen.	په دې کار باندې هغه په ځان دومره ډېر فشار راوړ چي بیا نور يې ورته طاقت نه و

unter + nehmen = unternehmen

د (unternehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ د یو کار لپاره اقدام کول ۲ـ د ساعت تېرۍ یو پروګرام جوړول

1. Er unternimmt nichts ohne meinen Rat. هغه بې زما له مشورې هیڅ اقدام نه کوي
2. Heute Abend wollen wir gemeinsam etwas unternehmen.
مونږ غواړو چې نن ماښام په ګډه یو د ساعت تېرۍ پروګرام جوړ کړو

ver + nehmen = vernehmen

د (vernehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ له یو چا نه پلټنې یا تحقیقات کول ۲ـ غوږ ته راتلل، یو څه اورېدل

1. Er wurde zur Sache vernommen. په دې موضوع کې له هغه نه پلټنې وشوې
2. Ich habe auf dem Flur Schritte vernommen.
په دهلیز کې د قدمونو غږ زما غوږ ته راغی

vor + nehmen = vornehmen

د (vornehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ یو کار ته نیت کول ۲ـ یو څوك د پوښتنو یا پلټنو لپاره ځان ته رابلل ۳ـ یو کار ته اقدام کول

1. Ich habe mir heute einen Ausflug vorgenommen. نن ما بوې مېلې ته نیت کړی دی
2. Den werde ich mir mal vornehmen. زۀ به هغه ځان ته راوبلم او پلټنې به ورنه وکړم
3. Nach dem Frühstück nahm er sich die Gartenarbeit vor.
د سباناري نه وروسته هغه د حوېلۍ کا ر ته اقدام وکړ

vorweg + nehmen = vorwegnehmen

د (vorwegnehmen) مانا دا ده: مخکې له وخته یو کار یا یوه خبره کول چې اصلاً باید وروسته شوې وای

Um Sie nicht zu langweilen, will ich das Ergebnis der Wahlen gleich vorwegnehmen. د دې لپاره چې ستاسو زړه تنګ نشي، زه غـواړم چې د انتخاباتو نتیجـه تاسـو ته مخکې له مخکې ووایم

weg + nehmen = wegnehmen

د (wegnehmen) مانا ګاني دا دي: ۱ـ له یوچا نه یو شی اخیستل ۲ـ له یو ځای نه یو شی هیسته کول ۳ـ ډېر ځای نیول، په یو شي باندې یو ځای ډکېدل

1. Er nahm dem Kind das Spielzeug weg. هغه له ماشوم نه د لوبې سامان واخیست
2. Pass auf, nimm die Finger weg! پام کوه، ګوتې دې هیسته کړه
3. Der Schrank nimmt viel Platz weg. الماری ډېر ځای نیولی دی

zu + nehmen = zunehmen

د (zunehmen) مانا ګانې دا دي: ۱ـ یو څه ډېرېدل، زیاتېدل ۲ـ وزن اخیستل، وزن زیاتېدل

1. Die Schmerzen nehmen wieder zu.	دردونه بیا زیاتیږي
2. Er hat 3 Kilogramm zugenommen.	د هغه وزن دري کیلوګرامه ډېر شوی دی

zurück + nehmen = zurücknehmen

د (zurücknehmen) مانا دا ده: یو ورکړل شوی شی بېرته اخیستل، یوڅه بېره اخیستل

Er hat das Geld, das er uns geliehen hatte, nicht zurückgenommen.
هغه پیسي چي هغه مونږ ته امانت راکړې وې بېرته یې وانخیستلې

Übungen:

1. Ich kann absolut nichts ………., es ist völlig still hier.
دلته بالکل ارامي ده، زما غوږ ته هیڅ غږ نه راځي
2. Das Geschäft hat das defekte Gerät .... مغازې دا خراب سامان بېرته واخیست
3. Heute Abend wollen wir gemeinsam etwas ………. .
نن ماښام مونږ غواړو چي په ګډه د ساعت تېرې یو پروګرام جوړ کړو
4. Ich darf Ihnen das Ergbnis der Wahlen vor 20 Uhr nicht …….. .
ماته اجازه نشته چي د انتخاباتو نتیجه د ماښام د اتو بجو نه مخکي تاسو ته مخکي له مخکي ووایم
5. Ich habe mir von den Eiern drei ………. .
د دې هګیو نه ما دري داني د ځان لپاره واخیستلې
6. Sie hat ihm seine groben Worte sehr ………. . د هغه توند او ترخه الفاظ هغې وغندل
7. Kannst du mich ein Stück mit dem Auto .... ?
ته کوی شې چي یوه ټوټه لار ما له ځانه سره یوسې؟
8. Die Zahl der Studenten ……….. ständig …. .
د محصلینو شمېره همداسي مخ په ډېرېدو ده
9. Aus ihren Worten habe ich ………., dass das Projekt morgen starten wird.
د هغوی له الفاظو نه ما دا مطلب واخیست چي پروژه به سبا پیل شي
10. Die Krankheit hat ihn sehr ………. . ناروغی هغه ډېر وربرو
11. Mein Sohn wird die Arztpraxis bald ………. .
زما زوی به د ډاکټر کتنځي په دې لنډو کي په غاړه واخلي
12. Die Polizei hat alle Zeugen ………. . پولیسو له ټولو شاهدانو نه پلټني وکړې
13. Ich weiß nicht, wo du deine Geduld ………. .
زه نپوهېږم چي ته دومره حوصله له کومه کوې
14. sich seinem Chef gegenüber zu viele Freiheiten ……….
د خپل آمر په وړاندې ځان ته ډېره ازادي ورکول
15. ………. dich nicht so ungezogen! دومره بې ډېه ناسته پاسته مکوه
16. Wir ………. jeden Tag pünktlich um 12 Uhr das Mittagessen…. .
مونږ هره ورځ ټیک په دولس بجو د غرمي ډوډی خورو

17. Heute haben wir die Französische Revolution ………. .
نن مونږ ته د فرانسي انقلاب درس راکړل شو
18. Ich werde das Fußballspiel auf Video ………. . زه به د فوټبال لوبه په ویډیو کې ونیسم
19. ein Studium ………. په یو تحصیل پیل کول
20. „Kommt er noch?“ - „Ich ………. schon ….“ هغه به راشي؟ داسې ګمان مې کیږي
21. Du kannst dich bei der Schuldfrage nicht ………. .
د کناهګارۍ پوښتنه چې وشي، نو ته ځان نشی استثناً کولی
22. Ich habe ihn zu einer Party ……….. هغه ما د ساعت تیرۍ یو محفل ته له ځانه سره یووړ.
23. Der Tod seines Vaters hat ihn sehr ………. . د هغه د پلار مړینې هغه ډېر وځورو
24. Wir haben an der Demonstration ………. . مونږ په لاریون کې برخه واخیستله
25. Diesen miesen Betrüger ………. ich mir ….. ! زه به له دې کرغېړن ټګمار سره وګورم
26. ………., sie kommt nicht, was machen wir dann?
فرضاً هغه رانشي، نو مونږ به څه وکړو؟
27. Er ist nicht, wie vielfach ………. wird, der Autor.
څنګه چې ډېر کسان ګمان کوي، هغه لیکوال ندی
28. Seine Beleidigungen ………. ich nicht länger …. !
د هغه په ټیټ نظر کتل نور زه نشم زغملی
29. Wir ………. jedes Jahr eine Reise. مونږ هر کال یو سفر کوو
30. Durch sein Mietshaus ………. er im Jahr 20000 Euro …. .
خپل کرایي کور باندې هغه ته په کال کې شل زره یورو عایدات ورځي
31. Ich ……… …., hier geht es zum Bahnhof.
زه داسې ګمان کوم چې دا لار د اورګاډي سټېشن ته تللې ده
32. Er ….. zwei Tabletten aus der Dose ….. . هغه له کوټی نه دوه ګولۍ راوویستلې
33. So was ……….. Ihnen kein Richter ….. په داسې یو څه باندې هېڅ قاضي باور نکوي
34. Sie hat in der letzten Zeit sehr ………. .
هغې په دې وروستي وخت کې ډېر وزن بایللی دی
35. Die Polizei konnte den Mörder wenige Stunden nach dem Mord ………. .
پولیس وکړی شو چې قاتل د قتل نه یو څو ساعته وروسته ونیسي
36. Er ………. den Löffel aus der Tasse. هغه له پیالې نه کاشوغه واخیستله
37. Der Antrag wurde mehrheitlich ………. . غوښتنلیك په اکثریت ومنل شو
38. Flüchtlinge in seinem Haus ………. . کډوال په خپل کور کې خوندي کول
39. Seine Kräfte ………. rasch ….. د هغه قوت ورځ په ورځ کم شو
40. Er wurde von dem Verbot ………. . هغه له دې ممانعت نه استثناً شو
41. Was habt ihr heute in Deutsch ………. ?
تاسو ته نن په جرمني کې د څه شي درس درکړل شو؟
42. ………. bitte deine Sachen hier…. ! ته دې خپل شیان له دې ځای نه لیرې کړه
43. Die Polizei ……….. ihm den Führerschein …. . پولیس له هغه نه لیسنس واخیست
44. Er hat im letzten Jahr fünf Kilo ………. . په تیر کال کې هغه پنځه کیلو وزن واخیست
45. Er hat sich mir gegenüber sehr anständig ………. .
زما په وړاندې هغه ډېره مؤدبه ناسته پاسته وکړه
46. Jemand muss der Kasse Geld ………. haben.
کوم چا به د پیسو له صندوق نه پیسې راوېستلې وي

47. Er ………. sich …., die Arbeit noch heute zu erledigen.
هغه نېت وکړو چې کار همدا نن خلاص کړي

48. Es ist so kühl, du musst eine Jacke ………. .
هوا ډېره سړه ده، ته یوه کرتۍ له ځانه سره واخله

Lösungen:
1. vernehmen 2. zurückgenommen 3. unternehmen 4. vorwegnehmen
5. weggenommen 6. übelgenommen 7. mitnehmen 8. nimmt … zu
9. entnommen 10. mitgenommen 11. übernehmen 12. vernommen
13. hernimmst 14. herausnehmen 15. benimm 16. nehmen … ein
17. durchgenommen 18. aufnehmen 19. aufnehmen 20. nehme … an
21. ausnehmen 22. mitgenommen 23. mitgenommen 24. teilgenommen
25. nehme … vor 26. angenommen 27. angenommen 28. nehme … hin
29. unternehmen 30. nimmt … ein 31. nehme … an 32. nahm heraus
33. nimmt … ab 34. abgenommen 35. festnehmen 36. nahm 37. angenommen
38. aufnehmen 39. nahmen … ab 40. ausgenommen 41. durchgenommen
42. nimm … weg 43. nahm … ab 44. zugenommen 45. benommen
46. entnommen 47. nahm … vor 48. mitnehmen

pumpen پمپول

په لغوي مانا (pumpen) (پمپول) ته وايي. مثال:

Du musst viel Luft in den Reifen pumpen.	ته باید په ټیر کې ډېره هوا پمپه کړې

خو کله چې له (pumpen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, aus, ver) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + pumpen = abpumpen

د (abpumpen) مانا دا ده: له یوه ځایه اوبه یا هوا راوېستل، هیسته کول

Die Feuerwehr pumpte das Wasser ab, das im Keller stand.
اطفایي هغه اوبه چې په تاکاو کې راډنډې شوې وې، بهر خوا ته پمپې کړې

an + pumpen = anpumpen

د (anpumpen) مانا دا ده: له یو چا نه پیسې په پور اخیستل

Er pumpt seine Mutter um Geld an.	هغه له خپلې مور نه پیسې مانت اخلي

aus + pumpen = auspumpen

د (auspumpen) مانا دا ده: یو ځای په پمپولو له اوبو نه تشول، اوبه له یوه ځایه بهر خواته پمپول

Bei dem heftigen Regen mussten wir Wasser aus dem Keller auspumpen.
په دې سخت باران کې مونږ مجبور شولو چې اوبه له تاکاو نه بهر خواته راپمپ کړو

ver + pumpen = verpumpen

د (verpumpen) مانا دا ده: يو چا ته يو څه په امانت ورکول

Er verpumpt seine Bücher ungern.
د هغه زړه نکيږي چې چا ته خپل کتابونه کوم چاته په امانت ورکړي

Übungen:

1. Er hat mich um 50 Euro ……….. هغه له مانه پنځوس يورو پور واخيستل
2. Das Wasser … dem Keller ……….. يو تاکاو په پمپولو له اوبو نه تشول
3. Ab nun ………. ich nichts mehr. سر له همدا اوس نه زه نور هيڅ شی چاته امانت نه ورکوم

4. Der Reifen ist voll, du kannst aufhören zu ………. .
دا ټير (له هوا نه) ډك دی، ته کوی شې چې پمپول بس کړې
5. Die Feuerwehr ………. das Wasser …., das im Keller stand.
هغه اوبه چې په تاکاو کې وې، اطفايي له هغه ځايه راپمپ کړې

Lösungen:
1. angepumpt 2. auspumpen 3. verpumpe 4. pumpen 5. pumpte … ab

rufen غږ کول

په لغوي مانا (rufen) (غږکول) ته وايي. مثال:

Der Verletzte rief um Hilfe. ټپي د مرستي غوښتلو ناري ووهلې

خو کله چې له (rufen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, aus, be, ein, herbei,ver) يوځای شي، نو بيا له دې لغت نه بالکل يو نوی لغت جوړ شي چې مانا يې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووينو.

ab + rufen = abrufen

د (abrufen) ماناګانې دا دي: ۱ـ يو څوك له يو ځای يا له يو مقام نه ليرې کول، هيسته کول ۲ـ خپل کمپيوټري فايلونه راپرانيستل ۳ـ يو څوك له يوځه ځايه بېرته راغوښتل

1. Der Minister wurde von seinem Posten abgerufen.
وزير له خپلې دندې نه هيسته کړی شو
2. Er rief seine E-Mails bereits am Morgen ab. هغه خپل بريښناليکونه په سهار کې پرانيستل
3. Er wurde aus der Sitzung abgerufen. هغه له غونډې نه بېرته راوغوښتل شو

an + rufen = anrufen

د (anrufen) مانا دا ده: يو چا ته ټيلفون کول

Ich rufe dich morgen an. زۀ سبا تا ته ټيلفون کوم

auf + rufen = aufrufen

د (aufrufen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د یو چا نوم اخیستل او هغه ته غږ کول ۲ـ د یو هدف لپاره په یو چا غږ کول

1. Sie müssen warten, bis Sie aufgerufen werden.	تاسو باید صبر وکړئ چې ستاسو نوم راواخیستل شي
2. Die Studenten wurden zu einer Demonstration aufgerufen.	په محصلینو باندې د یو لاریون لپاره غږ وشو

aus + rufen = ausrufen

د (ausrufen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د لوسپیکر له لارې د یو چا نوم په لوړ غږ اخیستل کېدل ۲ـ اعلامول، د یوې پېښې خبر ورکول

1. Man hat sie auf dem Flughafen ausgerufen.	د هغې نوم د لوسپیکر له لارې په هوايي ډګر کې واخیستل شو
2. Dort wurde der Notstand ausgerufen.	هلته بېړنی (اضطراري) حالت اعلام شو

be + rufen = berufen

د (berufen) ماناګاني دا دي: ۱ـ یو څوک په یوه دنده مقررول ۲ـ یو څه یا یو څوک د پخواني معلومات په اساس یادول یا ښودل

1. Er wurde ins Innenministerium berufen.	هغه د کورنیو چارو په وزارت کې مقرر شو
2. Ich berufe mich auf dich als Zeugen.	زه د شاهد په توګه تا یادوم

ein + be + rufen = einberufen

د (einberufen) ماناګاني دا دي: ۱ـ داېرول، (غونډه) رابلل ۲ـ عسکري خدمت ته جلبول ، رابلل

1. Mitte des Monats wird eine Sondersitzung einberufen.	د میاشتې په مینځ کې یوه خاصه غونډه داېرول کیږي
2. Sofort nach Abschluss der Schule wurde er zum Wehrdienst einberufen.	د ښوونځي د پای ته رسولو نه وروسته سمدلاسه هغه عسکري خدمت ته راوبلل شو

herbei + rufen = herbeirufen

د (herbeirufen) مانا دا ده: یو چا ته له یو لیرې ځای نه غږ کول چې دېخوا راشي

Schnell, ruf die Polizei herbei!	ژر شه، پولیس ته غږ وکړه چې راشي

zu + rufen = zurufen

د (zurufen) مانا دا ده: یو چاته له لیرې ځای نه په لوړ غږ یو څه ویل، له لیرې ځای نه غږ کول

Ich rief ihm zu, er solle warten.	ما هغه ته په لوړ اواز غږ وکړو چې صبر دې وکړي

zurück + rufen = zurückrufen

د (zurückrufen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو چا ته بېرته ټیلفون کول ۲ـ یو چا ته غږ کول چې بېرته راشي

1. Mein Vater ist im Moment nicht zu Hause. Soll er Sie zurückrufen? زما پلار اوس په کور کې نشته. هغه تاسو ته بېرته ټیلفون وکړي؟	
2. Er rief seinen Hund zurück.	هغه خپل سپي ته غږ وکړو چې بېرته راشي

Übungen:

1. Er ………. mir …., ich soll mich schnell in Sicherheit bringen.
هغه ما ته غږ وکړو چې زه ځان ژر یو امن ځای ته ورسوم
2. Sie müssen warten, bis Sie ………. werden. تاسو باید صبر وکړئ چې تاسو ته غږ وشي
3. Das Kind lief weg, aber der Vater ………. es .. .
ماشوم وتښتېدو، خو پلار یې ورته غږ وکړو چې بېرته راشي
4. Wir müssen sofort einen Arzt ………. . مونږ باید ژر یو ډاکټر ته غږ وکړو
5. Sein Chef ………. ihn vom Rednerpult .. .
د هغه آمر هغه ته غږ وکړو چې د خبرو کولو ستېج نه راښکته شي
6. Wenn du mich ………. willst, hier ist meine Nummer.
که ته غواړې چې ما ته ټیلفون وکړې، دا زما شمېره ده
7. Schnell, ………… Sie die Polizei …. ! هله ژر، پولیس ته د مرستې لپاره غږ وکړئ!
8. Leg bitte auf, ich ………. dich gleich …. .
ته د ټیلفون غوږی کېږده، زه درته ژر بېرته ټیلفون کوم
9. Ich war schon auf der Straße, als er mich ……….. .
زه د سړك په سر وم چې هغه ماته بېرته ټیلفون وکړو
10. Er wurde aus dem Urlaub ………. . هغه ته غږ وشو چې د رخصتۍ له ځایه بېرته راشي
11. Er wurde als Professor ……….. . هغه د پروفیسر په توګه مقرر شو
12. eine Versammlung ………. غونډې ته رابلل، غونډه جوړول

Lösungen:

1. rief … zu 2. aufgerufen 3. rief … zurück 4. rufen 5. rief … ab 6. anrufen
7. rufen … herbei 8. rufe … zurück 9. zurückrief 10. Zurückgerufen
11. berufen 12. einberufen

sagen ویل

په لغوي مانا (sagen) (ویل) ته وايي. مثال:

Das habe ich nur im Scherz gesagt.	دا مې هسې په ټوکو وویل

خو کله چې له (sagen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, aus, be, durch, ent, los, nach) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + sagen = absagen

د (absagen) مانا دا ده: یو شی چي باید صورت ومومي هغه بېرته په ښت ګرځول، منفي ځواب ورکول

Er hat uns gestern abgesagt. هغهٔ مونږ ته پرون د برخي نه اخيستلو احوال راکړو

an + sagen = ansagen

د (ansagen) ماناګاني دا دي: ۱- یو شی اعلانول، انانسري کول ۲- یو ځای ته د ورتګ خبر ورکول

1. Die Verspätung war nicht angesagt worden. د ناوخته رسېدو خبر نه و اعلان شوی

2. Für Freitag hat sich Besuch angesagt. د جمعي ورځي ته یو مېلمه د راتګ خبر راکړی

aus + sagen = aussagen

د (aussagen) ماناګاني دا دي: ۱- د یو شي په برخه کي یو څه ویل ۲- په محکمه کي د یو څه په برخه کي معلومات ورکول

1. Der Roman sagt über seine Zeit nichts aus.
پهٔ ناول کي د هغه د وخت پهٔ برخه کي هېڅ شی ندي وېل شوي

2. Ein Zeuge sagte vor dem Gericht aus, dass er den Verbrecher in dem Haus gesehen habe. یو شاهد د محکمي په مخکي معلومات وړاندي کړو چي هغه دا جنایتکار په دې کور کي لیدلی دی

be + sagen = besagen

د (besagen) مانا دا ده: د یوي خبري مانا او اهمیت درلودل، د یو شي نه مطلب اوسېدل

Das Schild besagt, dass man hier nicht halten darf.
د دي لوحي مانا دا ده چي دلته د موټرونو د ودرولو اجازه نشته

durch + sagen = durchsagen

د (durchsagen) مانا دا ده: یو معلوماتي خبر ویل، اعلانول

Die Nachricht wurde im Radio durchgesagt. دا خبر پهٔ راډیو کي اعلان شو

ent + sagen = entsagen

د (entsagen) مانا دا ده: له یو شي نه پخپله خوښه تېرېدل، یو شی په خپله خوښه پرېښودل

Der König entsagte freiwillig dem Thron. باچاه پخپله خوښه تاج او تخت پرېښود

los + sagen = lossagen

د (lossagen) مانا دا ده: له یو چا نه بېلېدل، ځان له یو چا نه بېلول

Er hat sich von seiner Partei losgesagt. هغه له خپل ګوند نه ووتو

nach + sagen = nachsagen

د (nachsagen) ماناګاني دا دي: ١ـ د يو چا پسي خبرې کول، د يو چا پسي بدې يا ښې خبرې کول ٢ـ يوه خبره اورېدل او بيا همغه خبره پخپله کول

1. Man sagt ihm nach, er habe vor Jahren einmal im Gefängnis gesessen.
هغه پسي خلك خبرې کوي چې هغه څو کاله مخکې په زندان کې پروت و

2. Er spricht es vor und du sagst es dann langsam nach.
هغه لومړی يو څه وايي او ته همغه څه په کراره بيا ووايه

tot + sagen = totsagen

د (totsagen) مانا دا ده: يو څوك چې ژوندی وي، د هغه په برخه کې ويل چې هغه مړ دی

Er wurde schon einmal totgesagt.
د هغه په برخه کې پخوا هم يو ځل ويل شوي وو چې هغه به مړ وي

unter + sagen = untersagen

د (untersagen) مانا دا ده: په يو چا يو شی منع کول، ورته ويل چې يو کار ونکړي

Der Arzt hat ihm das Rauchen untersagt. ډاکټر په هغه سګرټ څکول منع کړيدي

ver + sagen = versagen

د (versagen) مانا دا ده: پاتې راتلل، ناکامېدل، خرابېدل

Die Regierung hat versagt. حکومت (پخپلو چارو کې) پاتې راغی

vor + sagen = vorsagen

د (vorsagen) ماناګاني دا دي: ١ـ يو څوك چې په يو څه نپوهيږي، هغه ته نقل ورکول، له هغه نه مخکې يو څه ويل ٢ـ له يو چا نه مخکې يو څه ويل چې بل څوك يې له ده نه وروسته بياځلي ووايي

1. Wer in der Schule vorsagt, wird bestraft.
څوك چې په ښوونځي کې چا ته نقل ورکوي، ورته جزا ورکول کيږي

2. Der Lehrer sagte den Satz vor, die Schüler sprachen ihn nach.
ښوونکی جمله له نورو نه مخکې وويله، زده کوونکو له هغه نه وروسته بياځلي وويله

voraus + sagen = voraussagen

د (voraussagen) مانا دا ده: د يو شي په برخه کې مخکې له مخکې نظر ورکول، وړاندوينه کول، پېشبيني کول

Was er vorausgesagt hatte, war eingetroffen.
څه چې هغه مخکې له مخکې ويلي وو، همغه راپېښ شول

wahr + sagen = wahrsagen

د (wahrsagen) مانا دا ده: فال كتل، راتلونکی ویل، ښاګوم کتل

Eine Zigeunerin hat mir wahrgesagt, dass ich einen reichen Mann heiraten werde. يوې جتې زما فال وليدو او راته يې وويل چې زه به له يو شتمن سړي سره واده وکړم

weis + sagen = weissagen

د (weissagen) مانا دا ده: مخکې له مخکې د يو چا په برخه کې يو څه ويل، د يو چا فال ليدل

Es ist ihr geweissagt worden, dass sie einmal sehr berühmt wird.
د هغې په برخه کې مخکې له مخکې داسې ويل شويدي چې هغه به يوه ورځ ډېره مشهوره شي

wieder + sagen = wiedersagen

د (wiedersagen) مانا دا ده: يو چا ته بېرته يوه خبره کول، يو څوك له يو شي نه خبرول

Das darfst du ihm aber auf keinen Fall wiedersagen.
دا خبره به ته په هېڅ وجه هغه ته بېرته نه رسوې

zu + sagen = zusagen

د (zusagen) مانا دا ده: هوکړه کول، يو چا ته د يو شي ژمنه کول، موافقه ورسره ښودل

Er hat mir seine Teilnahme fest zugesagt. هغه ما ته د خپل د راتګ ټينګه هوکړه کړېده

Übungen:

1. Es ist ihr ………. worden, dass sie einmal sehr berühmt wird.
د هغې فال ليدل شوی او ورته ويل شويدي، چې هغه به يو وخت ډېره مشهوره شي
2. Sag ihm, er soll es seinem Vater nicht ………. .
هغه ته ووايه، چې هغه دې دا خبره خپل پلار ته ونه رسوي
3. Rauchen ist hier strengstens ………. . دلته سګرټ څکول په ټينګه منع دي
4. Seine Ankunft konnte man uns nicht ………. .
د هغه د راتګ وخت مونږ ته کوم چا مخکې له مخکې ونشو ويلی
5. Er war von allen ………. worden, erfreute sich aber bester Gesundheit.
ټولو ويلي وو چې هغه به مړ وي، خو هغه ښه روغ او جوړ و
6. Ihm wird ………., dass er unpünktlich sei.
د هغه په برخه کې داسې ويل کېږي چې هغه تل ناوخته راځي
7. Dieses Ergebnis ………. nicht viel. دا نتيجه کومه مانا او اهميت نلري
8. Ein Zeuge ………. …., dass er den Angeklagten im Hotel gesehen habe.
يو شاهد وويل ، چې دا تورن يې په يو هوټل کې ليدلی و
9. Sie hatten sich zum Mittagessen ……. . هغوي د غرمې ډوډۍ لپاره د راتګ غږ کړی و
10. Er hat seinem Mitschüler die Lösung ………. .
هغه خپل ټولګيوال ته د سوال حل په لوړ غږ ووايو

11. Er hat in der Schule .... هغه په ښوونځي کې پاتې راغی

12. Das Konzert wurde wegen Krankheit ....

د ناروغۍ په وجه د کنسرت پروګرام هیسته کړی شو

13. Sie kann aus den Karten .... هغه په کیتو باندې فال کتلی شي

14. Die Zugverspätung ist .... worden. د اورګاډي ځنډېدنه په لوسپیکر باندې اعلان شوېده

15. Er .... mir, dass er die Arbeit beendet habe.

هغه ما ته وویل چې هغه دا کار پای ته رسولی دی

16. Der König hat dem Thron .... باچاه له تخت نه تېر شو، پاچاهي یې پرېښودله

17. Du hast dich von ihm .... تا له هغه نه ځان لیرې کړو

18. Das Kind .... alles ...., was es hört. څه چې ماشوم اوري ، هغه بیا تکراروي

19. Er wird sicher kommen, er hat es uns fest ....

هغه به هرومرو راشي، هغه له مونږ سره ټینګه ژمنه کړې وه

Lösungen:

1. geweissagt 2. wiedersagen 3. untersagt 4. voraussagen 5. totgesagt 6. nachgesagt 7. besagt 8. sagte … aus 9. angesagt 10. vorgesagt 11. versagt 12. abgesagt 13. wahrsagen 14. durchgesagt 15. sagte 16. entsagt 17. losgesagt 18. sagt … nach 19. zugesagt

sehen کتل ، لیدل

په لغوي مانا (sehen) (لیدل) ته وایي. مثال:

Das habe ich mit eigenen Augen gesehen.	دا ما پخپلو سترګو ولید

خو کله چې له (sehen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, aus, be, durchein, nach) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي چې په لاندې برخه کې به یې ووینو.

ab + sehen = absehen

د (absehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ له یو شي نه تېرېدل، صرف نظر کول، یو شي ته نه کتل، په نظر کې نه نیول ۲ـ یو څه په نظر راتلل، ښکاره کېدل، یو څه لیدل کېدل ۳ـ یو شي ته سترګې سرې کول، یو شي په نظر کې نیول، د یو څه لپاره قصد درلودل ۴ـ له یو چا یا یو شي نه نقل کول، د یو شي له مخې یو څه زده کول یا نقلول

1. Er hat von dem Kauf des Autos abgesehen.	هغه د موټر د په بیه اخیستلو نه تېر شو
2. Es ist kein Ende abzusehen.	د دې پای ته رسېدنه لا په نظر نه راځي
3. Er hat es auf seine hübsche Nachbarin abgesehen.	هغه خپلې ښایسته ګاونډۍ ته سترګې نیولې دي
4. Er hat die Lösung der Aufgabe bei mir abgesehen.	هغه د سوال حل له ما نه نقل کړېدی

an + sehen = ansehen

د (ansehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو چا ته کتل ۲ـ ښکاره کېدل

1. Sie sah mich an und lächelte.	هغې ما ته وکتل او مسکی شوه
2. Er sieht den Fall ganz anders an als du.	دې خبرې ته هغه په بل نظر ګوري

auf + sehen = aufsehen

د (aufsehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ پورته کتل، پورته نظر کول، نظر پورته کول ۲ـ یو چا ته په لوړ نظر کتل

1. Sie sah von ihrem Buch auf, als ich vorüberging.
کله چې زه د هغې له څنګ نه تېر شوم، هغې خپل نظر له کتاب نه پورته کړو

2. Wir sahen bewundernd zu ihm auf. مونږ په حېرانتیا هغه ته په لوړ نظر کتل

aus + sehen = aussehen

د (aussehen) مانا دا ده: ښکارېدل، ځرګندېدل، په نظر راتلل

Sie sieht traurig aus.	هغه غمجنه ښکاري

durch + sehen = durchsehen

د (durchsehen) ماناګاني دا دي: ۱ـ یو شی د کنټرول او یا د فکر کولو په غرض لوستل ۲ـ د یو شي له مینځ نه کتل ۳ـ یو شی د بل شي په مینځ کې لټول

1. Der Lehrer hat die Hefte noch nicht durchgesehen.
ښوونکي لا تراوسه پورې کتابچې ندي کتلې

2. Lass mich einmal durch das Fernrohr durchsehen.
ما پرېږده چې د لرکسي (دوربین) له مینځ نه نظر وکړم

3. Sieh mal deine Sachen durch, ob du den Schlüssel findest.
ته دې خپل شیان ولټوه چې خپله کیلي پیدا کوی شي او که نه

ein + sehen = einsehen

د (einsehen) مانا دا ده: ۱ـ د یو ځای یا یو شي دننه برخي ته نظر کول ۲ـ خپله او یا د بل چا غلطي منل، خپله سهوه یا اشتباه لیدل او منل یې

1. Der Garten kann von keiner Seite eingesehen werden.
حوېلی له هېڅ اړخ نه لیدل کېدی نشي

2. Endlich hat er eingesehen, dass er so nicht weiterkommt.
په دې باندې هغه اخر پوه شو چې په دې ډول وړاندې تلی نشي

fern + sehen = fernsehen

د (fernsehen) مانا دا ده: تلویزیون کتل

Kinder sollten nicht stundenlang fernsehen.
ماشومان باید په ساعتوساعتو تلویزیون ونه ګوري

hell + sehen = hellsehen

د (hellsehen) مانا دا ده: راتلونکی لیدل، بزرګي درلودل، لکه د فالبین په شان راتلونکی لیدی شول

Wie soll ich das wissen, ich kann doch nicht hellsehen!
زه په دې باندې په څه پوه شم، زه خو بزرګ نه یم

her + sehen = hersehen

د (hersehen) مانا دا ده: دېخوا ته کتل، دېخوا راکتل

Kannst du mal hersehen? ته یو ځل دېخوا ته راکتلی شې؟

hin + sehen = hinsehen

د (hinsehen) مانا دا ده: یو شي ته کتل، یو شي ته ورکتل

Er kann nicht hinsehen, wenn jemand blutet.
د کوم چا ځان چې وینې شوی وي، هغه ورته نشي کتلی

nach + sehen = nachsehen

د (nachsehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ بښل، بخښل، عفوه کول ۲ـ د کنټرول لپاره نظر کول، کتل

1. Der Vater sah seinem Sohn vieles nach. پلار د خپل زوی ډېرې چارې ورو‌بښلې
2. Sieh bitte nach, ob alle Fenster geschlossen sind.
ته وګوره چې ټولې کړکۍ تړل شوې دي او که نه

schwarz + sehen = schwarzsehen

د (schwarzsehen) مانا دا ده: د یو کار د بریالیتوب لپاره نا امېده اوسېدل، نهیلي اوسېدل

Für den Kandidaten sehe ich schwarz. (چې انتخابات به وګټي) د کاندید لپاره زه څه هیله نلرم

über + sehen = übersehen

د (übersehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو شی سهواً نه لیدل، یو شي ته پام نه کېدل ۲ـ یو څه له پاسه لیدل
۳ ـ په بشپړ ډول لیدل

1. Der Lehrer hat den Fehler übersehen. غلطۍ ته د ښوونکي پام ونشو
2. Von dieser Stelle kann man das ganze Tal übersehen.
له دې ځای نه سړی ټوله دره له پاسه لیدلی شي
3. Die Folgen lassen sich noch nicht übersehen.
د دې پایلې لا تر اوسه پورې په بشپړ ډول نشي لیدل کېدلی

um + sehen = umsehen

د (umsehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ خپله شاوخوا کتل، خپل شاوخوا ته نظر کول، د یو ځای شاوخوا ته کتل
۲ـ یو ځای ته مزل کول، یو ځای په سفر کولو لیدل ۳ـ یو څه لټول، یو څه پسې نظر کول

1. Sie sah sich um, weil sie wissen wollte, wer hinter ihr ging.
هغې خپلې شاوخواته وکتل، ځکه هغې غوښتل چې پوه شي چې څوك د هغې شاته روان و

2. Er hat sich in der Welt umgesehen. هغه په نړۍ کې مزل کړی دی، نړۍ یې لیدلې ده

3. Sieh dich mal nach einem neuen Computer um. ته یوځل یو نوی کمپیوټر ولټوه

ver + sehen = versehen

د (versehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو شی په یو شي سمبالول، د یو ضرورت لپاره له ځانه سره یو څه اخیستل ۲ـ د یو شي په لوستلو کې یو شی غلط په نظر راتلل او غلطېدل

1. Wir hatten uns ausgiebig mit Geld und Proviant versehen.
مونږ له ځانه سره کافي اندازه پیسې او خوراکي توکي اخیستي وو

2. Ich muss mich beim Lesen der Hausnummer versehen haben.
له ما نه به د کور د شمېرې په لوستلو کې غلطي شوې وه

voraus + sehen = voraussehen

د (voraussehen) مانا دا ده: مخکې له مخکې یو څه لیدل

Niemand konnte voraussehen, dass das geschehen würde.
هېڅ چا مخکې له مخکې لیدی نشول چې دا پېښه به وشي

vorher + sehen = vorhersehen

د (vorhersehen) مانا دا ده: مخکې له مخکې لیدل چې د یو شي عاقبت به څنګه وي

Diesen tragischen Unfall konnte niemand vorhersehen.
هېڅ چا مخکې له مخکې نشو لیدلی چې داسې یوه غمجن ټکر به وشي

vor + sehen = vorsehen

د (vorsehen) ماناګانې دا دي: ۱ـ په نظر کې نیول، په پلان کې درلودل ۲ـ پام کول، احتیاط کول

1. Er ist als Nachfolger des Staatspräsidenten vorgesehen.
هغه له اوسني جمهوررئیس نه وروسته راتلونکي جمهوررئیس په توګه په نظر کې نیول شوی دی

2. Sieh dich vor, wenn du über die Straße gehst!
کله چې ته له سړك نه تېرېږې، نو ته پام کوه

weg + sehen = wegsehen

د (wegsehen) مانا دا ده: د یو شي د نه لیدو لپاره خپل نظر قصداً بلې خوا ته اړول

So schrecklich der Anblick war, ich konnte einfach nicht wegsehen.
هر څومره چې نظر پرې بد لګېدو، خو دې سره سره ما سترګې بلې خوا ته نشوې اړولی

wieder + sehen = wiedersehen

د (wiedersehen) مانا دا ده: بېرته لیدل، بیا لیدل

Das Geld, das du ihm geliehen hast, siehst du nie wieder.
هغه پیسي چي تا هغه ته امانت ورکړي دي، بیا به یې هېڅکله په سترګو ونه ویني

zu + sehen = zusehen

د (zusehen) مانا دا ده: یو شي ته ډېر په ځیر کتل، یو شي ته ډېر ژور کتل

Ich will zusehen, wie du das machst. زۀ غواړم په ځیر وګورم چې ته دا څنګه کوې

Übungen:

1. Ich hoffe, dass wir uns bald .... زه هیله کوم چي مونږ د یو بل سره بیا وګورو
2. den Brief mit Adresse und Datum .... په لیک باندې پته او نېټه لیکل (سمبالول)
3. Er hat seinen Fehler .... هغه خپله غلطي ومنله
4. Es ist ...., dass das passieren wird.
دا مخکي له مخکي لیدل کېدی شي چي دا به پېښ شي
5. Du .... viel zu viel ...., geh doch lieber mal aus.
ته له حده ډېر ټلویزیون ګورې، ښه به دا وي چي ته کوم تفریحي ځای ته ولاړ شي
6. Ich kann nicht ...., wenn du Grimassen schneidest.
زه نشم درکتلی چي ته دي مخ او خوله چینګوې
7. Ich habe meine Sachen .... und deine Schlüssel nicht gefunden.
ما خپل شیان ولټول خو ستا کیلي مې پیدا نکړه
8. Kannst du .... ? Woher hast du gewusst, dass ich kommen würde?
ته راتلونکی لیدی شې؟ ته له کومه پوه شوې چي زه به راشم؟
9. Für diesen Fall haben wir die folgende Maßnahme ....
د دې حالت لپاره مونږ دا اقدام په نظر کي نیولی دی
10. Als er von seiner Arbeit ...., bemerkte er, dass der Lehrer vor ihm stand. کله چي هغه له کاره سترګي پورته کړې، ویې لیدل، چي ښوونکی د هغه په مخکي ولاړ و
11. Für unseren Ausflug .... ich .... Ich glaube, es gibt Regen.
زمونږ د مېلې په هکله زه نهیلی یم. زه فکر کوم چي باران به وشي
12. Ich .... ihr bei der Arbeit .... . ما د هغې د کارکولو ننداره وکړه
13. Wenn niemand ...., laufen wir schnell weg.
کله چي د هېڅ چا نظر مونږ ته نه وي، مونږ ژر تښتو
14. Was .... du mich so .... ? Habe ich etwas Falsches gesagt?
ته ما ته څه ګورې؟ ما کومه غلطه خبره کړېده؟
15. Ich .... ihn als meinen Freund .... . زه هغه ته د خپل ملګري په سترګو ګورم
16. Man kann nicht einfach ...., wenn Unrecht geschieht.
کله چي یو ناحقه کار وشي، نو سړی سترګي بلې خوا ته نشي اړولی
17. Du .... heute wieder gut .... . ته نن بیا ښه ښکارې
18. ein Buch auf Druckfehler .... په یو کتاب کي چاپي غلطي لټول
19. Lass mich einmal durch das Fernrohr ....
ته ما پرېږده چي زه په لرکسي (دوربین) کي کتل وکړم

20. Wann ………. wir uns …. ?   مونږ د یو بل سره بیا کله ګورو؟
21. Für deine Zukunft ……….. ich ………. .   زه ستا د راتلونکي لپاره نهیلی یم
22. Ich weiß auch nicht, wie das passieren konnte, aber ich habe die Verkehrsampel einfach ………. .   زه هم په دې نشم پوهېدی چې څنګه دا پېښه وشوه، خو څه وکړم چې ترافیکي اشارې ته زما پام ونشو
23. Sie ……. sich …. , weil sie wissen wollte, wer hinter ihr ging.   هغې خپل شاوخوا ته نظر وکړو، ځکه چې هغې غوښتل چې پوهه شي چې څوك د هغې شاته روان دی
24. Ein solches Problem konnte niemand ………. .
داسې یوه ستونځه هېڅ چا مخکې له مخکي نه نشوه لیدلی
25. Das Fenster ist so schmutzig, dass man kaum noch ………. kann.
دا کړکۍ دومره چټله ده چې هېڅ څوك له مینځ نه یې کوم څه لیدلی نشي
26. Er ………. einfach nicht …., dass er sich geirrt hat.
هغه دا نشي منلی، چې هغه اشتباه کړېده
27. Wir haben den ganzen Abend ………. .   مونږ ټول ماښام ټلویزیون وکتو
28. Er kann nicht ………., wenn jemand blutet.
هغه دې ته نشي کتلی چې د یو له ځانه وینه وبهیږي
29. ………. mal …., ob die Kinder schlafen.   ته وګوره چې ماشومان ویده دي او که نه
30. Er ………. den Kindern alle Unarten …. .   هغه د ماشومانو ټوله بې ادبي بښي
31. Für morgen ist eine Busreise ………. .
د سبا لپاره د سروېس یو سفر په نظر کې نیول شوی دی
32. Da hast du noch ein paar Fehler ………. .   تا یو څو غلطۍ ونه لیدلي
33. Wir hatten uns ausgiebig mit Geld und Proviant ………. .
مونږ ځانونه په پرېمانه پیسو او خوړو سمبال کړل
34. Er konnte nicht ………., welche Folgen die Erfindung haben würde.
هغه مخکې له مخکې نشو لیدی چې د دې اختراع پایله به څه وي

Lösungen:
1. wiedersehen 2. versehen 3. eingesehen 4. vorauszusehen 5. siehst … fern 6. hinsehen 7. durchgesehen 8. hellsehen 9. vorgesehen 10. aufsah 11. sehe … schwarz 12. sah … zu 13. hersieht 14. siehst … an 15. sehe … an 16. wegsehen 17. siehst … aus 18. durchsehen 19. durchsehen 20. sehen … wieder 21. sehe … schwarz 22. übersehen 23. sah … um 24. voraussehen 25. durchsehen 26. sieht … ein 27. ferngesehen 28. hinsehen 29. sieh … nach 30. sieht … nach 31. vorgesehen 32. übersehen 33. versehen 34. vorhersehen

suchen لټول

په لغوي مانا (suchen) (لټول) ته وايي. مثال:

Ich habe dich überall gesucht.	ته ما هره خوا ولټولې

خو کله چې له (suchen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, aus, be, er, heim, nach) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + suchen = absuchen

د (absuchen) مانا دا ده: د یو چا یا د یو شي د راپیداکولو لپاره ډېره لټه کول

Die Polizei suchte den Wald nach dem Vermissten ab.
د ترې تم شوي کس د پیدا کولو لپاره پولیسو ځنګل ډېر ولټو

an + suchen = ansuchen

د (ansuchen) مانا دا ده: په رسمي ډول د یو شي هیله کول، غوښتنه کول (دفتري لغت)

Er hat in diesem Land um politisches Asyl angesucht.
هغه په دې هېواد کې د سیاسي پناه غوښتنه وکړه

auf + suchen = aufsuchen

د (aufsuchen) مانا دا ده: ۱ـ د یو چا لیدو ته ورتلل ۲ـ یو چا ته د مرستې لپاره ورتلل

1. Ich suche Sie nur auf, um mich zu verabschieden.
زه خاص د دې لپاره ستاسو لیدو ته درغلی یم چې له تاسو نه خدای پاماني واخلم
2. Sie ist krank und muss einen Arzt aufsuchen.
هغه ناروغه ده او باید یو ډاکټر ته ولاړه شي

aus + suchen = aussuchen

د (aussuchen) مانا دا ده: د ډېرو شیانو د کتلو نه وروسته د ځان لپاره یو څه خوښول، لټول

Du hast dir diesen Beruf ausgesucht, jetzt jammere nicht.
دا مسلك تا پخپله خوښ کړیدی، اوس پریادونه مکوه

be + suchen = besuchen

د (besuchen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د یو چا لیدو ته ورتلل ۲ـ د زده کړې یا د ساعت تېرې یو ځای ته ورتلل

1. Gestern haben wir unseren Großvater besucht. پرون مونږ د خپل نیکه لیدو ته ورغلو
2. Ich besuche noch die Schule. زه لا ښوونځي ته ځم (لا زده کوونکی یم)

er + suchen = ersuchen

د (ersuchen) مانا دا ده: له یو چا نه رسمي هیله کول

Ich ersuche Sie, sofort das Zimmer zu verlassen.
زه له تاسو نه هیله کوم چې سمدلاسه له کوټې نه ووځئ

heim + suchen = heimsuchen

د (heimsuchen) ماناګاني دا دي: ۱ـ وررپېښېدل، د يوې پېښې سره مخامخېدل ۲ـ د تاوان رسولو لپاره يو چېرته ورتلل

1. Eine Seuche sucht ein Land heim.	يو هېواد ته يو مرګو (وباء) وررپېښ شو
2. Einbrecher suchten das Hotel heim.	هوټل ته غله ورغلل

herum + suchen = herumsuchen

د (herumsuchen) مانا دا ده: دېخوا هغه خوا لټول، کله دلته او کله هلته لټول

Damit ich später nicht lange herumsuchen muss, lege ich mir gleich alles parat.
د دې لپاره چې زه وروسته دېخوا او هغه خوا لټول ونکړم، نو هرڅه سمدلاسه تيار ږدم

unter + suchen = untersuchen

د (untersuchen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د يو رنځور معاينه کول ۲ـ د يو شي په برخه کې پلټنه يا تحقيقات کول

1. Der Arzt untersuchte den Kranken.	ډاکټر رنځور معاينه کړو
2. Die Polizei untersucht den Mordfall.	پوليس د قتل په موضوع کې پلټنه کوي

ver + suchen = versuchen

د (versuchen) مانا دا ده: د يو کار د کېدو لپاره کوښښ کول، خپله وسه کول، هڅه کول

Er versuchte, mich bei den Händen zu fassen.
هغه کوښښ وکړو چې ما له لاسونو نه ټينګ ونيسي

Übungen:

1. Das Land wurde von einer Dürre ………. . دې هېواد ته وچکالي وررپېښه شوه
2. Der Arzt hat den Patienten gründlich ………. ډاکټر د رنځور ژوره معاينه وکړه
3. Sie hat ………., über den Kanal zu schwimmen.
هغې هڅه وکړه چې له کانال نه په لامبو تېره شي
4. Damit ich später nicht lange ………. muss, lege ich mir gleich alles parat.
د دې لپاره زه وروسته دېخوا هغه خوا لټول ونکړم، زه خپل شيان سمدلاسه تيار ږدم
5. Wir ………. Sie, unser Haus zu verlassen.
مونږ له تاسو نه دا هيله کوو چې زمونږ له کوره ووځئ
6. Ich habe ihn gestern im Krankenhaus ………. . زه د هغه ليدو ته روغتون ته ورغلم
7. In der Nacht wird sie von Geistern und Dämonen ………. .
د شپې له مخې هغې ته پيران ورځي
8. Bettlägerige Patienten ………. der Arzt auch zu Hause …. .
هغه رنځوران چې په کټ کې پراته دي، ډاکټر د هغوی کور ته هم ورځي
9. Er hat um Einreiseerlaubnis in Frankreich ………. .
په فرانسه کې د ويزې اخيستلو لپاره هغه رسمي غوښتنه وکړه

10. Eine schwere Krankheit hat ihn .... هغه ته یوه سخته ناروغي ورپیښه شوه
11. Er .... jeden Stein genau. هغه د هري تیږي په برخه کي پلټنه وکړه
12. Wir haben alles .... مونږ ډیري هڅي وکړي، مونږ هرڅه ته هڅه وکړه
13. Er .... die zehnte Klasse des Gymnasiums. هغه د عالي لیسي لسم ټولګي کي دی
14. Ich will morgen einen Freund .... زه سبا د یو ملګري لیدو ته ورځم
15. Ich .... Sie nur ...., um mich zu verabschieden.
زه تش د دي لپاره تاسو ته درځم چي له تاسو نه خدای پاماني واخلم
16. Ich hatte sie höflich ...., mir zu helfen.
ما په احترام له هغي نه رسمي هیله وکړه چي له ما سره مرسته وکړي

Lösungen:
1. heimgesucht 2. untersucht 3. versucht 4. herumsuchen 5. ersuchen 6. besucht 7. heimgesucht 8. sucht ... auf 9. angesucht 10. heimgesucht 11. untersuchte 12. versucht 13. besucht 14. aufsuchen 15. suche ... auf 16. ersucht

wählen انتخابول ، ټاکل

په لغوي مانا (wählen) (ټاکل، انتخابول، خوښول، رآی ورکول) ته وایي. مثال:

1. Welchen Beruf hat er gewählt?	هغه کوم مسلك انتخاب کړی دی؟
2. Diesen Kandidaten will ich nicht wählen.	دې کاندید ته زه رآی نه ورکوم

خو کله چي له (wählen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, aus, durch, ein, ver) یوځای شي، نو بیا له دي لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چي مانا یي هم بالکل بل شان وي. دا به لاندي برخه کي ووینو.

ab + wählen = abwählen

د (abwählen) مانا دا ده: یو څوك د رآی اخیستني له لاري له خپل مقام نه هیسته کول، برطرفول

Die Bürger haben den Bürgermeister abgewählt.
ولس د ښاروال نه د اعتماد رآی بیرته واخیستله

an + wählen = anwählen

د (anwählen) مانا دا ده: د ټیلفون په یوه شمیره زنګ وهل، یوه نمره ډایلول

Seine Telefonnummer wurde mehrmals angewählt, aber es kam keine Verbindung zustande. د هغه د ټیلفون شمیره څوځلي ډایل شوه، خو هیڅ اړیکه جوړه نشوه

aus + wählen = auswählen

د (auswählen) ماناګاني دا دي: ۱ـ د ډېرو شیانو له ډلي نه یو شی غوره کول ۲ـ د ډېرو کسانو له ډلي نه یو کس انتخابول، خوښول، یو څوك غوره کول

1. Ich habe für mich das Beste ausgewählt.	ما د ځان لپاره له ټولو نه ښه شی غوره کړېدی
2. Er wurde für den Wettbewerb ausgewählt.	د سیالۍ لپاره هغه وټاکل شو

durch + wählen = durchwählen

د (durchwählen) مانا دا ده: یو چا ته مستقیماً ټیلفون کول، بې له دې چې لومړی د مرکز یا د دفتر سره رخ شي

Von vielen Hotels kann man durchwählen. له ډېرو هوټلونو نه سړی مستقیماً ټیلفون کوی شي (بې له دې چې لومړی له مرکز نه د رخولو هیله وشي)

ein + wählen = einwählen

د (einwählen) مانا دا ده: د یو ټیلفون له لارې اینټرنیټ ته ورتلل

Mein Handy wählt sich automatisch ins Internet ein.
زما موبایل ټیلفون په اتومات ډول اینټرنیټ ته ورځي

ver + wählen = verwählen

د (verwählen) مانا دا ده: په ټیلفون کې سهواً غلطه شمېره لګول، د ټیلفون شمېره غلط ډایلول

Oh, entschuldigen Sie bitte, ich habe mich verwählt, auf Wiederhören.
اخ، ډېره بښنه غواړم ، له ما نه شمېره غلطه شوه، د خدای په امان

Übungen:

1. Ich brauche das Gespräch nach London nicht bei der Zentrale anzumelden, ich kann .... لندن ته د ټیلفون لپاره زه دې ته اړتیا نلرم چې لومړی مرکز ته اطلاع ورکړم، زه کوی شم چې مستقیماً ټیلفون وکړم
2. Der Präsident wurde von den Mitgliedern ....
د رئیس نه د غړو له خوا د اعتماد رآی واخیستل شوه
3. Sie zahlen keine Gebühr, wenn Sie diese Nummer ....
که تاسو دا شمېره ولګوئ، نو په تاسو ټکس نه درځي
4. Verzeihung, ich habe mich .... بښنه غواړم، له مانه د ټیلفون شمېره غلطه شوه
5. Welchen Kandidaten haben Sie .... ? تاسو کوم نوماند یا کاندید ته رآی ورکړه؟
6. Sie können ...., ob sie heute oder erst morgen fahren wollen.
دا ستاسو خوښه ده چې نن ځئ او که سبا

Lösungen:
1. durchwählen 2. abgewählt 3. anwählen 4. verwählt 5. gewählt 6. wählen

weisen یوه لار ښودل ، ګوته نیول ، له یوه ځایه شړل

په لغوي مانا (weisen) (یوه لار ښودل، یو چاته ګوته نیول، یو څوک له یوه ځایه شړل) ته وایي. مثال:

1. Er wies dem Fremden den Weg.	هغه پردي ته لار وښودله
2. Er wies mit dem Finger zur Tür.	هغه دروازې ته ګوته ونیوله
3. Sie wies mich aus dem Haus.	هغې زه له کوره وشړلم

خو کله چې له (weisen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, aus, be, ein, er, hin, über, ver) يوځای شي، نو بيا له دې لغت نه بالکل يو نوی لغت جوړ شي چې مانا يې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووينو.

ab + weisen = abweisen

د (abweisen) ماناګانې دا دي: ۱ـ يو څه ردول، نه منل ۲ـ يو څوك له يوه ځايه شړل

1. Der Antrag wurde vom Gericht abgewiesen.	غوښتنليك د محكمې له خوا رد شو
2. Der Bettler wurde an der Haustür abgewiesen.	سوالګر د كور په دروازه كې وشړل شو

an + weisen = anweisen

د (anweisen) ماناګانې دا دي: ۱ـ فرمان وركول، هدايت وركول ۲ـ يو چا ته يو څه ورښودل، يو څوك د يو كار سره بلدول ۳ـ (معاش) حواله كول، يو چا ته په رسمي ډول پيسې ورلېږل

1. Ich habe ihn angewiesen, die Sache sofort zu erledigen. ما هغه ته فرمان وركړو چې دا كار سمدلاسه اجرا كړي
2. Der neue Mitarbeiter wurde bei der Arbeit angewiesen. نوي همكار ته كار وروښودل شو (له كار سره اشنا كړی شو)
3. Können Sie mir mein Gehalt bis Ende des Monats anweisen? تاسو كوی شئ چې زما معاش د مياشتې تر پايه پورې حواله كړئ؟

auf + weisen = aufweisen

د (aufweisen) مانا دا ده: شتون درلودل، په يو شي كې اوسېدل، موجود اوسېدل

Dieser Apparat weist einige Mängel auf.	په دې ماشين كې ځينې نيمګرتياوې دي

aus + weisen = ausweisen

د (ausweisen) ماناګانې دا دي: ۱ يو څوك له يو هېواده شړل ۲ـ خپله پېژندپانه ښودل

1. Der ausländische Straftäter wurde ausgewiesen.	بهرنی مجرم وشړل شو
2. Können Sie sich ausweisen?	تاسو خپله پېژندپانه ښودلی شئ؟

be + weisen = beweisen

د (beweisen) مانا دا ده: يو شی ثبوتول، يو چا ته يو څه ثابتول

Er konnte seine Unschuld vor Gericht eindeutig beweisen. هغه خپل بې ګناه توب د محكمې په مخكې په څرګند ډول ثابت كړو

ein + weisen = einweisen

د (einweisen) ماناګاني دا دي:۱ـ يو څوك بسترول ۲ـ يو څوك له يو كار سره بلدول، كار ورته ښودل

1. Der Arzt hat meinen Vater ins Krankenhaus eingewiesen. ډاکټر زما پلار په روغتون کې بستر کړو
2. Der Direktor wies den neuen Mitarbeiter in seine Tätigkeit ein. مدير دا نوی همکار د خپلې دندې سره بلد كړو

er + weisen = erweisen

د (erweisen) ماناګاني دا دي: ۱ـ يو څه ثابتول، ثبوت ته رسول ۲ـ يو څه ثابتېدل، ثبوت ته رسېدل

1. Das Gericht hat seine Unschuld erwiesen.	محکمې د هغه بې ګناه توب ثابت کړو
2. Du hast dich als wahrer Freund erwiesen.	ته د يو ريښتيني ملګري په حيث ثابت شوی

hin + weisen = hinweisen

د (hinweisen) مانا دا ده: يو شي ته ګوته نيول، يو شي ته اشاره كول، يو شی ښودل

Sie wies auf eine Gruppe von Menschen hin.	هغې د انسانانو يوې ډلې ته ګوته ونيوله

nach + weisen = nachweisen

د (nachweisen) مانا دا ده: ۱ـ يو څه ثابتېدل، يو څه ثبوت ته رسېدل ۲ـ يو شی ثبوتول، ثابتول، ثبوت ته رسول

1. Die Existenz dieses Tieres ist bis heute nicht nachgewiesen. د دې حيوان موجوديت لا تر نن پورې ندی ثابت شوی
2. Die Polizei konnte ihm den Mord nicht nachweisen. پوليسو په هغه باندې قتل ثابت نکړی شو

über + weisen = überweisen

د (überweisen) ماناګاني دا دي: ۱ـ له خپل بانكي حساب نه د بل چا بانكي حساب ته پيسي لېږل
۲ـ يو رنځور د يو ډاکټر له خوا بل ډاكټر ته د معاينې او يا علاج لپاره لېږدول كېدل

1. Mein Gehalt wird immer erst am Monatsende überwiesen. زما معاش تل د مياشتې په پای کې رالېږل كيږي
2. Mein Hausarzt hat mich zum Kardiologen überwiesen. زما کورني ډاکټر زه د زړه د ناروغيو متخصص ته ورولېږلم

unter + weisen = unterweisen

د (unterweisen) مانا دا ده: یو چا ته یو شی ورښودل، یو ځوك د یو شي سره بلدول

Der Chef unterweist den neuen Mitarbeiter in seinen Aufgaben. آمر دې نوي همکار ته د هغه وظیفې ورښایي

ver + weisen = verweisen

د (verweisen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو ځوك له یو ځای نه شړل ۲ـ یو شي ته ګوته نیول، یو شي ته متوجه کول

1. Der Fußballspieler wurde nach dem Foul des Spielfeldes verwiesen. د فوټبال لوبغاړی د فول کولو نه وروسته د لوبې له میدانه وښکل شو
2. Der Beamte verwies mich auf die gesetzlichen Bestimmungen. ماموړ ماته قانوني مقرراتو ته ګوته ونیوله

vor + weisen = vorweisen

د (vorweisen) ماناګانې دا دي: ۱ـ یو چاته یو شی ورښکاره کول، یو چا ته یو شي ورښودل ۲ـ درلودل، د یو شي خاوند اوسېدل

1. Können Sie Ihren Pass vorweisen?	تاسو کوی شئ چې خپل پاسپورټ راوښایئ؟
2. Der Student konnte gute Kenntnisse in Englisch vorweisen. محصل په انګلیسي کې ښه پوهه درلودله	

zu + weisen = zuweisen

د (zuweisen) مانا دا ده: یو څه د یو چا په برخه کول، وېشل، تقسیمات کول

Uns wurde vom Staat ein Haus zugewiesen.	مونږ ته د دولت له خوا یو کور راکړل شو

zurecht + weisen = zurechtweisen

د (zurechtweisen) مانا دا ده: یو ځوك دکل، یو شی غندل، ردول، رټل

Er wies seine Kinder zurecht, da sie zu laut waren. هغه خپل ماشومان ودکل، ځکه چې غږ یې ډېر په زوره و

zurück + weisen = zurückweisen

د (zurückweisen) ماناګانې دا دي: ۱ـ نه پرېښودل، په شا لیږل، شړل ۲ـ ردول، نه منل

1. Da sein Pass nicht gültig war, wurde er an der Grenze zurückgewiesen. په دې چې د هغه پاسپورټ اعتبار نه درلود، نو هغه په پوله کې وشړل شو	
2. Die Klage wurde zurückgewiesen.	شکایت یا غوښتنلیك رد شو

Übungen:

1. Sie ………. uns höflich auf die Schwierigkeiten …. .
هغې مونږ په احترامانه ډول مشکلاتو ته متوجه کړو
2. Ich ………. . Ihnen das Geld morgen.
زه ستاسو پیسې سبا ستاسو په بانکي حساب تاسو ته درلیږم
3. Der Student konnte gute Kenntnisse in Englisch ………. .
د محصل ښه انګلیسي ژبه زده وه
4. Er wurde von der Schule ……….. هغه له ښوونځي نه وشړل شو
5. Der Direktor ………. den neuen Mitarbeiter in seine Tätigkeit …. .
مدیر دا نوی همکار د خپل کار سره اشنا کړو
6. In dieser Diskussion hat er Klugheit ……. . په دې خبرو اترو کې هغه هوښیارتیا وښودله
7. Die Polizei konnte ihm den Diebstahl nicht ……….. .
پولیس ونکړی شو چې په هغه غلا ثابته کړي
8. Der Meister ………. den Lehrling bei der Arbeit …. . خلیفه شاګرد ته کار ورښایي
9. Sie ………. mich aus dem Haus. هغې زه له کوره وشړلم
10. Er wurde aus Amerika ………. . هغه له امریکې نه وشړل شو
11. Die Klage wurde ………. . . (محکمې ته) شکایت رد شو
12. Er ………. nach links. هغه کیڼ لاس ته ګوته ونیوله
13. einen Bettler ………. یو سوالګر شړل
14. Der Fahrer konnte keine gültige Fahrerlaubnis ………. .
ډرېور کوم د اعتبار وړ لیسنس ونشو ښودلی
15. Er wurde von seinem Vater scharf ………. . هغه د خپل پلار له خوا په ټینګه وغندل شو
16. Da sein Pass nicht gültig war, wurde er an der Grenze ………. .
په دې چې د هغه پاسپورټ اعتبار نه درلودو، نو هغه په سرحد کې بېرته وشړل شو
17. Der Lehrer ………. die Schüler in Französisch.
ښوونکی زده کوونکي ته په فرانسوي کې ښودل کوي
18. Welchen Platz hat man dir ………. ? تا ته کوم ځای درکړل شو؟
19. Er hat mich auf ein Fachbuch zu dem Thema ………. .
په دې موضوع کې هغه ما لپاره یو مسلکي کتاب ته ګوته ونیوله
20. Die Ware ………. zahlreiche Mängel …. . په دې جنس کې ګڼ شمېرې نیمګړتیاوې دي
21. Können Sie sich ………. ? تاسو کوی شئ چې خپله پېژندپانه راوښایئ؟
22. Mängel am Motor konnten nicht ………. werden.
په ماشین کې نیمګړتیاوې نشوې ثابتېدلې
23. Der Arzt hat den Patienten zum Kardiologen ………. .
ډاکټر رنځور د زړه یو متخصص ته ورولیږو
24. Gestern hat der Arzt einen Patienten ins Krankenhaus ………. .
پرون ډاکټر یو رنځور په روغتون کې بستر کړو
25. Es ist nicht …….. , dass ... دا ثابته نده چې ...
26. Die Anzeichen ………. darauf …. , dass der Winter hart wird.
دا نښې دا ښایي چې ژمی به ډېر سخت وي
27. Er ………. mir den Weg. هغه ما ته لار ښایي
28. Die Klage wurde vom Gericht ………. . دعوه په محکمه کې رده شوه

29. Der Spieler wurde des Platzes ………. . لوبغاړی له میدانه وویستل شو
30. auf eine Gefahr ………. یو خطر ته گوته نیول

Lösungen:
1. wies … hin 2. überweise 3. vorweisen 4. verwiesen 5. wies … ein 6. bewiesen 7. nachweisen 8. weist … an 9. wies 10. ausgewiesen 11. zurückgewiesen 12. wies 13. abweisen 14. vorweisen 15. zurechtgewiesen 16. zurückgewiesen 17. unterweist 18. zugewiesen 19. verwiesen 20. weist … auf 21. ausweisen 22. nachgewiesen 23. überwiesen 24. eingewiesen 25. erwiesen 26. weisen …. hin 27. weist 28. abgewiesen 29. verwiesen 30. hinweisen

wiegen وزنول ، یو شی تلل

په لغوي مانا (wiegen) (یو شی تلل، وزنول) ته وايي. مثال:

Sie wog die Äpfel.	هغې مڼې وتللې

خو کله چې له (wiegen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, auf, ein, über, ver) یوځای شي، نو بیا له دې لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چې مانا یې هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندې برخه کې ووینو.

ab + wiegen = abwiegen

د (abwiegen) مانا دا ده: له ډېرې اندازې شیانو نه د ځان د اړتیا په اندازه یو څه تلل

Der Bäcker wog zwei Kilo Mehl für den Kuchen ab.
نانبای د کېك پخولو لپاره دوه کیلو اوړه وتلل (ځکه چې د هغه تیك دوه کیلو اوړه پکار وو)

auf + wiegen = aufwiegen

د (aufwiegen) مانا دا ده: یو شی جبرانېدی شول، د یو شي بدل اوسېدی شول، جبرانېدل

Der winzige Erfolg wiegt die Strapazen nicht auf.
دا یو بڅرکی بری د دومره سختو زحمتونو جبران نشي کولی

aus + wiegen = auswiegen

د (auswiegen) مانا دا ده: څومره شی چې د یو چا پکار دی، په دقیق ډول هومره تلل

Können Sie mir drei Kilo Äpfel auswiegen?
تاسو کوی شئ چې زما لپاره تیك درې کیلو مڼې وتلئ؟ (زما تیك درې کیلو مڼې پکارې دي)

ein + wiegen = einwiegen

د (einwiegen) مانا دا ده: یو څوك په کراره او په زنگولو او یا په ټالی ورکولو ویده کول

Die Mutter wiegte ihr Kind leise singend ein.
مور خپل ماشوم په کراره کراره په زنگولو او په سندرو ویده کړو

über + wiegen = überwiegen

د (überwiegen) مانا دا ده: له یو شي نه د بل شي پله درنه اوسېدل، ډېر اوسېدل

In dieser Gesellschaft überwiegt die Korruption.
په دې ټولنه کې له هرڅه نه بډې اخیستل ډېر دی

ver + wiegen = verwiegen

د (verwiegen) مانا دا ده: په وزنولو یا په تللو کې غلطېدل، یو شی غلط تلل، غلط وزنول

Hier hast du dich verwogen, das Paket ist schwerer.
دلته په تللو کې له تا نه غلطي وشوه، دا پارسل نور هم دروند دی

Übungen:

1. Die Zutaten für einen Kuchen ……….
څه چې په کېك کې اچول کیږي، هغه په دقیق ډول تلل
2. Du hast dich ………., der Stein ist schwerer. ته په تللو کې غلط شوې، دا تیږه درنه ده
3. Anfangs ist es sonnig, später ………. die Wolken.
په لومړی برخه کې لمر دی، خو وروسته ورېځې زیاتیږي
4. Das Rauschen der Bäume hatte ihn ….. . د ونو شنهار هغه ویده کړو
5. Die Vorteile ……….. die Nachteile …. . د تاوانونو نه یې ګټې ډېرې دي
6. Ich ………. mich täglich. زه هره ورځ ځان تلم
7. Die positiven Aspekte ………. die Nachteile voll …. .
له تاوانونو نه مثبت اړخونه یې ډېر دي
8. Das Interesse ………. den Abscheu. له کرکې نه علاقه زیاته وه
9. Dieser große Gewinn ………. die Anstrengung wieder …. .
دا ډېره ګټه د دومره زحمت جبران کوي
10. Im Süden des Landes ………. Tannenwälder.
د هیواد په جنوب کې زیاتره د نښترو ځنګلونه دي
11. Der Kürbis ………. zwei Kilogramm. د کدو وزن دوه کیلو و
12. In diesem Fall muss man die Vor- und Nachteile ………. .
په دې حالت کې باید سړی ګټه او تاوان یې پرتله کړي

Lösungen:
1. abwiegen 2. verwogen 3. überwiegen 4. eingewiegt 5. wiegen … auf 6. wiege 7. wiegen … auf 8. überwog 9. wiegt … auf 10. überwiegen 11. wog 12. abwiegen

zählen حسابول ، شمېرل

په لغوي مانا (zählen) (یو شی تلل، وزنول) ته وایي. مثال:

Bei ihm kann man die Rippen zählen.	سړی د هغهٔ پښتی شمارلی شي (څکه ډنگر دی)

خو کله چي له (zählen) سره مختلف مختاړي، لکه (ab, an, auf, dazu, er, hin, über, ver) یوځای شي، نو بیا له دي لغت نه بالکل یو نوی لغت جوړ شي چي مانا یي هم بالکل بل شان وي. دا به په لاندی برخه کي ووینو.

ab + zählen = abzählen

د (abzählen) مانا دا ده: یو شی یا د یوې ډلي کسان بېل بېل شمېرل

Er zählte ab, wie viel Personen gekommen waren.	هغه وشمېرل چي څو کسه راغلي وو

an + zählen = anzählen

د (anzählen) مانا دا ده: په مسابقه کي شمېرل چي یو څوك په یو څو ثانیو کي بېرته له مځکي نه راجگېدی شي او که نه

Der Boxer wurde bis acht angezählt.	په مځکه ولېدلي سوك وهونکي لپاره شمېرې تر اتو پورې حسابي شوې

auf + zählen = aufzählen

د (aufzählen) مانا دا ده: یو شی شمېرل او بیا بېل بېل یادول یي

Sie zählte auf, was sie auf die Reise mitnehmen musste.	هغې بېل بېل وشمېرل چي په سفر کي کوم کوم شیان یي له ځانه سره واخیستل

dazu + zählen = dazuzählen

د (dazuzählen) مانا دا ده: په یو شي کي شمېرل کېدل، حسابېدل، په ډله کي راتلل

Die Versandkosten zählen nicht dazu.	د لېږلو پیسي په دې کي نه حسابیږي

er + zählen = erzählen

د (erzählen) مانا دا ده: کیسه کول، قصه کول، ویل

Er hat viel über dich erzählt.	هغه ستا پهٔ برخه کي ډېري خبري وکړي

hin + zählen = hinzählen

د (hinzählen) مانا دا ده: یو شی د یو چا په مخکي دانه په دانه شمېرل

Er zählte ihm ein paar Geldscheine hin.	هغه ورته د پیسو یو څو لوټونه دانه په دانه وشمارل

über + zählen = überzählen

د (überzählen) مانا دا ده: یو پخوا شمېرل شوی شی بیا له سره شمېرل، یوځل بیا شمېرل

Sie überzählte ihr Geld.	هغې خپلې پیسې یو ځل بیا وشمېرلې

ver + zählen = verzählen

د (verzählen) مانا دا ده: په حساب کې غلطېدل، د یو چا نه حساب غلطېدل

Du musst dich verzählt haben, es waren nicht zwölf, sondern nur zehn Personen.
له تا نه به حتماً حساب غلط شوی وي، هغوی دولس کسه نه بلکې تش لس کسه وو

Übungen:

1. Ich habe mich schon wieder .... — له ما نه حساب یوځل بیا غلط شو
2. Er .... sein Geld. — هغه خپلې پیسې له سره وشمېرلې
3. nach der Wahl die Stimmen .... — د انتخاباتو نه وروسته ټولې رآی شمېرل
4. sich mehrmals .... — څو ځلي په شمېرلو کې غلطېدل
5. .... mir doch mal, was heute alles geschehen ist.
ته خو ما ته کیسه وکړه، چې نن څه څه پېښې شوې دي؟
6. Kannst du die Anwesenden .... ? — ته دا حاضرین شمېرلی شې؟
7. Beim Herausgeben des Wechselgeldes hat sie sich ....
د ماتو پیسو په ورکولو کې له هغې نه حساب غلط شو
8. jemandem seine Geldstrafen .... — د یو چا نغدي جریمې شمېرل
9. Der Lehrer .... nach der Pause die Schüler .... .
له تفریح نه وروسته ښوونکي زده کوونکي وشمارل
10. Der Boxer wurde bis acht ....
د بوکسر (مځکې ته ولېدلو نه وروسته) تر اتو پورې شمېره وشمېرل شوه
11. Er .... mir ein paar Geldscheine .... .
هغه ما ته د پیسو یو څو لوټونه دانه په دانه وشمارل
12. Das Kind kann schon bis hundert .... — ماشوم تر سلو پورې شمېرل کوی شي
13. Du darfst es niemandem .... ! — پام کوه چې هېڅ چا ته دا خبره ونکړې
14. Sie .... zehn nagelneue Hunderter .... und gab sie mir.
هغه لس نوي سوچه لوټونه دانه په دانه وشمارل او ما ته یې راکړل
15. Hast du die Ausgaben von gestern .... ? — تا پرونی لګښت له دې سره وشمارو؟
16. die Spielkarten .... — د لوبو کیتې دانه په دانه شمارل

Lösungen:
1. verzählt 2. überzählte 3. auszählen 4. verzählen 5. erzähl 6. zählen 7. verzählt 8. aufzählen 9. zählte … ab 10. angezählt 11. zählte … hin 12. zählen 13. erzählen 14. zählte … ab 15. dazugezählt 16. hinzählen

Ausdrücke mit „Anfang, anfangs, Mitte, mitten, inmitten, Ende“

هغه اصطلاحات چې پکې پیل (شروع) ، (مینځ) او (پای) کارول کیږي

Anfang	Der Anfang des Films war etwas langweilig. د فلم پیل لږ څه زړه تنګوونکی و
	Ich war von Anfang an dagegen. زه له اوله په ضد یې وم
	Am Anfang schien alles in bester Ordnung. په لومړي سر کې هرڅه ټیک ښکارېدل
	Aller Anfang ist schwer. د هرڅه پیل ګران وي
	Zu Anfang der 80er Jahre war alles anders. د اتیاومو کلونو په پیل کې هرڅه بل شان وو
	Seit Anfang Januar hat es nicht wieder geschneit. د جنوري میاشتې له پیل راهیسې بیا واوره نده شوې
	Am Anfang dieses Jahrhunderts gab es so etwas nicht. د دې پېړۍ په پیل کې داسې څه نه وو
anfangs	Anfangs ging alles gut. په پیل کې هرڅه ښه تېر شول
	Anfangs fiel mir die Arbeit sehr schwer. په اول کې کار ما ته ډېر ګران و
Mitte	Ich treffe ihn Mitte dieser Woche. زه هغه د دې اونۍ په مینځ کې وینم
	Er hat immer zur Mitte tendiert. هغه تل منځنۍ لارې ته تمایل درلود
	Ich denke, sie ist Mitte Dreißig. زه فکر کوم چې د هغې عمر به د دېرشو په مینځ کې وي
	Gegen Mitte des Monats wurde das Wetter besser. د میاشتې په مینځو کې هوا ښه شوه
	Der Vertrag gilt bis Mitte April. دا قرارداد د اپریل تر نیمایي پورې اعتبار لري
mitten	Er stand mitten auf der Straße. هغه د سړك په مینځ کې ولاړ و
	Sie ist mitten in der Nacht aufgewacht. هغه په نیمه شپه کې راویښه شوه
	Er hat mich mitten im Satz unterbrochen. هغه د خبرو په مینځ کې زما خبرې غوڅې کړې
inmitten	Das Schloss liegt inmitten eines Waldes. مانۍ د ځنګله په مینځ کې پرته ده
	Er schlief inmitten lustiger Musiker. هغه د مستو موسیقي غږوونکو په مینځ کې ویده وو
Ende	Das ist der Anfang vom Ende. دا د ختمېدلو پیل دی
	am Ende des Lebens د ژوند په پای کې
	Ende der Woche wollen wir nach London fahren. د اونۍ په پای کې مونږ غواړو چې لندن ته ولاړ شو

Jahreszahlen د کال د بیانولو شمېرې

Jahreszahlen werden ohne Präposition angegeben.
د کال د شمېرې ښودنه بې له (Präposition) کیږي

1988 hat mein Sohn geheiratet.	په ۱۹۸۸ کال کې زما زوی واده وکړو
Er ist 1980 geboren.	هغه په ۱۹۸۰ کال کې زیږیدلی دی
Ich war 2005 in Deutschland.	زه په ۲۰۰۵ کال کې په جرمني کې وم
Die Olympischen Spiele fanden 2008 in China statt.	د اولمپیك لوبې په ۲۰۰۸ کال کې په چین کې وشوې

Tautologie, Hendiadyoin, Pleonasmus, Oxymoron, Ellipse

د گرامر دا برخه د هغه چا لپاره ده چې ادبي او په لوړه سویه جرمني ژبه زده کوي.

1. Tautologie

په لغوي مانا (Tautologie) یوې بیاځلي یا تکراري خبرې ته وایي چې په عربي کې ورته (حشو قبیح) وایي. له دې نه مطلب دا دی چې کله کله د یو مفهوم د ښه څرګندولو لپاره له دوه لغاتو نه کار اخیستل کیږي چې دا دواړه لغات اصلاً همغه یوه مانا لري. دا چې ولې یو مفهوم په دوه لغاتو بیانیږي چې اصلاً یو لغت ورته هم بس وی، علت دا دی چې دا دوهم لغت دغه مطلب لاپسې ښه څرګندوي او په ډېر ټینګار او تآکید یې بیانوي. څنګه چه پښتو کې ویل کیږي:

روغ جوړ	روغ رمټ	تازه تکره	سترې ستومان

په جرمني ژبه کې (Tautologie) دوه شان ده.
① دوه مختلف لغات چې یوه مانا لري، په ګډه کارول کیږي، مثال:

voll und ganz بالکل، په بشپړ ډول	Angst und Bange ډېر ډار، ډېره وېره	nie und nimmer هېڅکله نه

مثالونه په جملو کې:

Ich werde dich nie und nimmer heiraten.	زه به هېڅکله له تا سره واده ونکړم
Du machst mir Angst und Bange.	ته ماته ډېر ډار راپیښنوې
Ich bin voll und ganz zufrieden!	زه بالکل راضي یم

② همغه یو لغت دوه ځلې پرله پسې کارول کیږي، مثال:

Geschäft ist Geschäft. د سوداګرۍ په نړۍ کې له هیڅ چا سره هیڅ شان لحاظ او مراعات نشته
Dienst ist Dienst und Schnaps ist Schnaps. د رسمي کار او د رخصتۍ تر مینځ باید توپیر وشي، په رسمي کار کې اصول او قانون او د رخصتۍ په وخت کې ساعت تیري او نور ازاد کارونه
Krieg ist Krieg. په جګړه کې څوك له خطر نه بچ ندي، جګړه جګړه ده

داسي مثالونه په پښتو کې هم شته، لکه:

هغه ډېرې ښې سندرې وايي، تاسو ورته غوړغوړ شئ

6. Hendiadyoin

د (Hendiadyoin) تلفظ په دې ډول دی: (هېن ديا دي اوين) . او لغوي مانا يې ده: (په دوه شيانو باندې يو شی). له دې نه مطلب دا دی چې دوه لغتونه چې ماناګانې يې يوبل ته ډېر ورته دي، له يوبل سره يوځای کيږي، خو بيا په يوې بالکل بلې مانا کارول کيږي چې دا مانا يې د اصلي لغاتو سره هېڅ اړه نلري. مثال:

Feuer und Flamme	يو شي پسې لېونی، له يو شي سره لېونی مينه
Kind und Kegel	بالبچ، واړه زيږه، واړه او زاړه، ټوله کورنی
Tür und Tor	ټولې لارې، ټول امکانات، ټولې دروازې

مثالونه په جملو کې:

Als ich ihm von meiner Idee erzählte, war er sofort Feuer und Flamme. کله چې هغه ته ما خپله مفکوره ووېله، نو دا يې په لېونی مينه خوښه شوه
Sie sind mit Kind und Kegel gekommen. هغوی د وړو او زړو سره راغلي دي
Dem Missbrauch ist jetzt wieder Tür und Tor geöffnet. د بدې استفادې لپاره اوس ټولې لارې پرانيستې دي

نور مثالونه:

unter Dach und Fach حل و فصل	gesund und munter روغ رمټ	geschniegelt und gestriegelt د جل او بل سره، په ځلېدو
Hab und Gut هستي او دارايي	Haus und Hof هستي او دارايي	Hinz und Kunz هرهر څوك، هر څوك چې وي
klipp und klar په څرګند ډول، واضح	Mord und Totschlag مړ کول او وژل	mit Schimpf und Schande په بې غېرتی

په پښتو کې هم داسي اصطلاحات شته چې له دوه ورته لغاتو نه جوړ شوي دي، خو بالکل په بله مانا استعماليږي، مثال:

هغه وړه نجلی د اور بڅرکي ده

مطب دا چې هغه نجلی ډېره چسته، چالاکه او شيطانه ده.

3. Pleonasmus

په لغوي مانا (Pleonasmus) يو اضافي شي ته وايي. په ادب کې مطلب ورنه دا دی چې يو لغت يا يو مفهوم چې پخپله ډېر واضح دی، د هغه د څرګندتيا لپاره يو بل لغت ورسره زياتول چې اصلآ اړتيا ورته نشته. د بېلګې په توګه کله چې يو ځناور مړ شي، نو د هغه لاش هم مړدی. که يو څوك داسي ووايي چې د ځناور(مړ لاش)، نو دلته به د مړ کلمه اضافي او بې ضرورته وي، ځکه چې (لاش) پخپله مړ جسد ته وايي او ژوندی لاش چېرته نشته. اوس به جرمني مثالونه وګورو:

süßer Honig	خواږه شات، خوږ ګبين	runde Kugel	ګرد غونډاری، ګرده ګلوله

gefährliches Risiko	خطرناکه خطر	kaltes Eis	سوړ کنګل، سوړ ایسکریم
schwarzer Rabe	تور کارغه	weißer Schimmel	سپین نیلی (سپین سپین آس)
alter Greis	زوړ بوډا	tote Leiche	مړ لاش

دا چي ولي له داسي اضافي الفاظو نه کار اخیستل کیږي، علت دا دی یو ځوك په یو مطلب ډېر تینګار یا تآکید کوي. د بېلګي په توګه کله یو ځوك یو چاته وowایي چي ستا مخ له یو تور کارغه نه هم تور دی. د ادب په اساس دا یو ناسم کار دی چي په جرمني ژبه کي هم ورته (doppelt gemoppelt) یا بیاځلي یا اضافي لفظ وایي.

4. Oxymoron

دا حالت د (Pleonasmus) برعکس ته وایي، یعني یو لغت یا یو مفهوم له دوه مختلفو لغاتو نه جوړ شوی وي چي دا دواړه لغاته د یوبل برعکس یا ضد او نقیض دي. د بېلګي په توګه که له یو چا سره یو ځوك له حده ډېره مینه ولري، نو دلته اصلي لغت (مینه = Liebe) دی. که د یو چا له یو چا نه کرکه یا نفرت راځي، نو دلته اصلي لغت (کرکه = Hass) دی. خو په جرمني ژبه کي مینه او کرکه له یوبل سره د یو واحد په توګه کارول کېدی شي ، په دې ډول: (Hass + Liebe = Hassliebe)، یعني (د کرکي مینه). له دی نه مطلب څه دی؟ د کرکي مینه څه ته وایي؟ له دی نه مطلب دا چي له یوي خوا له یو چا سره ډېره مینه پرته ده، له بلي خوا د هغه د یو منفي اړخ په وجه ورنه کرکه راځي. نور مثالونه:

Weniger ist mehr.	هرڅومره چي یوڅه لږ وي، نو ګټه یې ډېره وي
Diese Fülle hat mich arm gemacht.	دې پریمانی زه نېستمن کړم
Eile mit Weile	د یو څه ښې نتیجې لپاره نو حوصله ښه ده
Das ist ein offenes Geheimnis.	دا یو ښکاره پټ راز دی

دا چي ولي له (Oxymoron) نه کار اخیستل کیږي، علت دا دی چي په لنډ عبارت د یو شي دوه متضاد اړخونه څرګندیږي.

5. Ellipse

له (Ellipse) نه مطلب دا دی چي په یوي جملي کي یوه برخه قصداً نه راوستل کیږي، سره له دې چي د ګرامر له نظره دا جمله بشپړه جمله نده او له دې کبله ناسمه ده. مثالونه په لاندیني جدول کي ګورو.

vollständiger Satz	Ellipse
Je früher der Abschied ist, desto kürzer ist die Qual. هرڅومره ژر چي خدای پاماني وشي، کړاو یې هومره لږ وي	Je früher der Abschied, desto kürzer die Qual. ژرخدای پاماني، لنډ کړاو
Erst kommt die Arbeit, dann kommt das Vergnügen. لومړی د کار وخت دی او بیا وروسته د تفریح او ساعت تېری وخت	Erst die Arbeit, dann das Vergnügen. لومړی کار او وروسته بیا ساعت تېري
Was machen wir nun? اوس مونږ څه وکړو؟	Was nun? او اوس څه؟
Das Ende ist gut, alles ist gut! د یو شي پای چي ښه وي، نو هر څه ښه وي	Ende gut, alles gut! پای ښه، هر څه ښه

تشريحات	د پورتني جدول په ګين اړخ کي جملي د ګرامر په اساس صحيح او په بشپړ ډول دي، خو غيرمعمولي دي. په ښي اړخ (Ellipse) کي فعلونه پکي نشته، د ګرامر په اساس ادا جملي ناسمي دي، خو معمولي دي.

Vokativ (Anredefall, Anredenominativ)

په لغوي مانا (Vokativ) د (خطاب حالت) ته وايي. له دي نه مطلب په يو چا باندي غږ يا يوه ناره ده چي په جرمني ژبه کي ورته هم په همدې مانا (Anredefall) وايي. په يو چا باندي غږ، ناره يا خطاب په دې ډول کيږي چي د بېلګي په توګه يو پلار خپل زوی او ښځلي لور ته خطاب وکړي چي:

زما زويه، ته تن څه کوې	زما لورې، ته ماته نن ناروغه ښکارې

څنګه چي په پورتنو جملو کي ښکاري، په پښتو کي د نارينه لپاره د خطاب په وخت د هغه له نوم سره (ه) او ښځينه لپاره (ې) يوځای کيږي چي له (زوی) نه (زويه) او له (لور) نه (لورې) جوړيږي. دا شان غږ يا خطاب په شعرونو کي هم کيږي. د بېلګي په توګه به مونږ د رحمان بابا او د خوشحال خان يويو شعر وګورو. خوشحال خان وايي:

په نادان باندې هم رحم شته خوشحاله!	معذرت د نادانانو، ناداني ده

رحمان بابا ويي:

ای رحمانه د بلبلو ژبه زده کړه	پس له هغې په صفت د ګل اندام شه

په جرمني ژبه کي د خطاب لپاره له بده مرغه د پښتو په شان کومه خاصه نښه نشته. کله چي يو چاته غږ يا خطاب کيږي، نو د هغه نوم اخيستل کيږي او له نامه يي وروسته يوه کامه (,) ليکل کيږي، په دې ډول:

Schatz, hast du Hunger?	زړګيه، ته وږی يې؟
Mein Sohn, was ist mit dir los?	زما زويه، په تا څه شويدي؟
Liebe Gäste, Sie sind willkommen.	درنو ميلمنو، تاسو هرکله راشئ
Josef, was machst du jetzt?	يوسفه، ته اوس څه کوې؟

کله کله له يو نوم نه دمخه يو (O) راوستل کيږي، مثال:

O, Gott! O, Tannenbaum, O, Tannenbaum, Wie grün sind deine Blätter!	ای خدايه! ای د غرڅي (صنوبر) وني، ای د غرڅي وني ښومره ښني دي ستا پاڼي پاڼي (د کرسمس يوه سندره)

Besonderheiten für die gehobene Sprache
د ادبي ژبې لپاره ځینې مشخصات

Zweiteilige restriktive Konnektoren/Varianten

په جرمني ژبه کې هم لکه د پښتو په شان ځینې ځانګړتیاوې شته چې هغه په خاصو الفاظو بیانېدلی شي، د بېلګې په توګه که چېرته سرې د پښتو دا شعر په جرمني ژبې وژباړي، نو ژباړه به یې څنګه وي؟

د منت دارو که مړ شم نه یې غواړم	که علاج لره مي راشي مسیحا هم

څنګه چې د پورتني شعر په دوهمه برخه کې لیدل کیږي (که) او (هم) په سور رنګ لیکل شویدي. دا په دې مانا چې هغه الفاظ چې مونږ یې لټوو، هغه (که ... هم) دي. (که ... هم) ته په عربي ژبه کې (ولو) وایي. په دې شعر کې ویل کیږي چې (ولو که مسیحا یا عیسی (ع) هم زما علاج ته راشي، نو زه د منت درمل نه منم. نو پوښتنه دا ده چې (که ... هم) او یا (ولو) ته به په جرمني ژبه کې څه وایي؟
ځواب: په جرمني ژبه کې ورته (selbst wenn) وایي. نو دا شعر په دې ډول ژباړل کیږي:

Eine unehrenhafte Therapie will ich selbst vom Messias nicht haben, selbst wenn ich sterbe.

نو په دې ډول داسې ادبي الفاظ ډېر دي چې له هغې ډلې نه به یو څو په لاندې برخه کې زده کړو.

nicht einmal … geschweige denn …	دا خو څه کوې چې ... دا خو لا پرېږده چې ...
Er kann nicht einmal laufen, geschweige denn Fußball spielen.	فوټبال خو څه کوې، هغه هسې منډې هم نشي وهلی
Sie haben nicht einmal Geld zum Leben, geschweige denn für ein Auto.	موټر خو څه کوې، هغوی د ژوندانه لپاره هم پیسې نلري
Sie will dir nicht einmal zuhören, geschweige denn, dich zum Essen einladen.	هغه حتی ستا خبرو ته غوږ نږدي، تا ډوډۍ ته مېلمه کول خو لا څه کوې

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ هغوی حتی په کراره کراره تلی نشي، منډې وهل خو لا پرېږده

....

۲ـ زه حتی په فکر کې یې کېدی نشم، منل خو یې لا پرېږده

....

۳ـ په دې باندې یو انسان حتی ژوند نشي کولی، شتمن کېدل خو لا پرېږده

....

۴ـ هغه حتی یو بادي توپك هم نلري، یوه ماشینداره خو لا پرېږده

....

۵ـ دا مرداری زه حتی بویولی نشم، لاس پرې لګول خو لا پرېږده

....

Lösungen:

1. Sie können nicht einmal langsam gehen, geschweige denn, laufen.

2. Ich kann nicht einmal daran denken, geschweige denn, es akzeptieren.
3. Davon kann ein Mensch nicht einmal leben, geschweige denn, reich werden.
4. Er hat nicht einmal ein Luftgewehr, geschweige denn einen Revolver.
5. Diesen Dreck kann ich nicht einmal riechen, geschweige denn, anfassen.

von … ganz zu schweigen	دا خو څه کوی چې ... ، دا خو لا پرېږده چې ...
Das Hotel war sehr schlecht, ganz zu schweigen vom Essen.	ډوډی خو لا پرېږده، پخپله هوټل هم ډېر خراب و
Behinderte hatten zu dieser Zeit keine Rechte, von Würde ganz zu schweigen.	په دغه وخت کې معیوبانو هېڅ حقوق نه درلودل، انساني کرامت خو لا پرېږده
Er spricht sehr gut Chinesisch, von Englisch ganz zu schweigen.	انګلیسي خو لا پرېږده، هغه په چینايي هم ډېر ښه پوهیږي

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ دا ثبوتونه حتی د هغه د نیولو لپاره کافي ندي، د هغه محکومولو لپاره خو لا پرېږده

……………………………………………………………………………………………

۲ـ مونږ د راتلونکو ورځو لپاره کافي اندازه خوراکي توکي نلرو، راتلونکی ژمي خو لا پرېږده

……………………………………………………………………………………………

۳ـ هغه پخپله مورنۍ ژبه هم ښه نپوهیږي، فرانسوي خو لا پرېږده

……………………………………………………………………………………………

۴ـ هغه حتی د لامبو په ډنډ کې لامبو نشي کولی، په بحر کې خو لا څه کوې

……………………………………………………………………………………………

۵ـ ته حتی تر درې پورې حساب نشي کولی، د فزیك یو سوال خو لا پرېږده

……………………………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Diese Beweise reichen nicht einmal für seine Festnahme aus, von einer Verurteilung ganz zu schweigen.
2. Wir haben nicht genug Nahrungsmittel für die nächsten Tage, vom bevorstehenden Winter ganz zu schweigen.
3. Selbst seine Muttersprache beherrscht er nicht richtig, von Französisch ganz zu schweigen.
4. Er kann nicht einmal im Schwimmbad schwimmen, vom Meer ganz zu schweigen.
5. Du kannst nicht einmal bis drei zählen, von einer Physikaufgabe ganz zu schweigen.

es sei denn …	دا که داسي وشي، نو بیا نو ...
Wir gehen spazieren, es sei denn, dass es den ganzen Tag regnet..	مونږ چکر ته ځو، خو که چېرته توله ورځ باران وشي، نو بیا نه
Er mäht morgen den Rasen, es sei denn, der Rasenmäher ist defekt.	هغه سبا کبله ریبي. خو که چېرته کبله ریبونکی خراب وي، ، نو بیا نو نه

Ich gehe heute Abend ins Kino, es sei denn, ich bin müde.	زه نن ماښام سینما ته ځم. خو که چېرته زه ستړی وم، نو بیا نه

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ هغه پخپله دنده کې پاتې کېږي، خو که چېرته هغه له کاره وشړل شي، بیا نو نه

....

۲ـ کورسونه د هرې جمعې په ورځ دي، خو که د جمعې ورځ د رخصتۍ ورځ وي، بیا نو نه

....

۳ـ د امېدوارۍ په وخت له دواګانو نه باید کار وانخیستل شي، خو که د ډاکټر له خوا توصیه وشي، نو بیا کېدی شي

....

۴ـ په راتلونکي کال کې زه ایټالیې ته ځم، خو که چېرته په کافي اندازه پیسې ونلرم، بیا نو نه

....

۵ـ هرڅه امکان لري، خو که چېرته سړی یوه ناشونې غوښتنه ولري، بیا نو نه

....

Lösungen:
1. Er bleibt im Amt, es sei denn, er wird entlassen.
2. Die Kurse finden jeden Freitag statt, es sei denn, der Freitag ist ein Feiertag.
3. Medikamente sollten während der Schwangerschaft nicht eingesetzt werde, es sei denn, diese werden vom Arzt empfohlen.
4. Nächstes Jahr fahre ich nach Italien, es sei denn, ich habe nicht genug Geld.
5. Alles ist möglich, es sei denn, man verlangt etwas Unmögliches.

د (es sei den …) جملې له (dass) سره هم راتلی شي، په دې ډول:

es sei denn, dass…	دا که داسې وشي، نو بیا نو …
Ich komme bestimmt, es sei denn, dass ich krank werde.	زه هرومرو راځم، خو که چېرته ناروغ شوم، نو بیا نو نه
Ich gehe heute Abend ins Kino, es sei denn, dass ich müde bin.	زه نن ماښام سینما ته ځم، خو که چېرته زه ستړی واوسم، نو بیا نو نه
Es besteht kein Anspruch auf Wiederholung der Prüfung, es sei denn, dass der Schüler krank ist.	د ازموینې د تکرار حق نشته، خو که داسې وشي چې زده کوونکی ناروغ شي، بیا نو شته

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um.
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ په اورګاډي کې هېڅ څوك مجبور ندي چې جریمه تحویله کړي، خو که څوك بې ټکسه ځي، نو بیا ورته مجبور دی

....

۲ـ هغه سبا برلین ته ځي، او که ناروغ شو، نو بیا نه ځي

....

۳- هر زده کوونکی کوی شي چې په جرمني کې تحصیل وکړي، خو که څوك د بکلوریا په ازموينه کې پاتی راغی، بیا نو نشي کولی

....

۴- هیڅ لوبغاړی دې ته مجبور ندی چې مخکې له وخته د لوبې له میدانه راوځي، خو که هغه ته سور کارټ ورکړل شو، نو بیا به وځي

....

۵- هر څوك کوی شي چې موزیم ته ورننه شي، خو که کوم چاته د ننوتلو اجازه منع شوې وي، نو بیا نشي کولی

....

Lösungen:

1. Im Zug muss niemand Strafgeld bezahlen, es sei denn, dass man schwarz fährt.
2. Er fährt morgen nach Berlin, es sei denn, dass er krank wird.
3. Jeder Schüler kann in Deutschland studieren, es sei denn, dass er die Abiturprüfung nicht besteht.
4. Kein Spieler muss vorzeitig das Spielfeld verlassen, es sei denn, dass er eine Rote Karte bekommt.
5. Jeder kann das Museum betreten, es sei denn, dass jemand Hausverbot hat.

ob … oder …	دا که وي او که نه وي، په هر صورت کې ...
Ob es regnet oder schneit, ich fahre mit dem Fahrrad zur Arbeit.	که باران وي او که ږلی، زه په هر صورت کې په بايسکل کار ته ځم
Ob wir ihn mögen oder nicht, wir müssen ihn einladen.	که هغه زمونږ خوښیږي او که نه، په هر صورت کې مونږ باید هغه ته بلنه ورکړو
Du kommst jetzt mit, ob du willst oder nicht.	که ته غواړې او که نه غواړې، ته به په هر صورت کې راځې

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱- دلته باید سړي تل کار وکړي، که سړی روغ وي او یا ناروغ وي

....

۲- په (Alaska) کې هوا تل سړه ده، دا مهمه نده چې ژمی دی او که اوړی

....

۳- زما په حافظه کې هیڅ شی نه پاتې کیږي، دا مهمه نده چې زه ډیر او که لږ درس لولم

....

۴- ته په دې هیڅ نه خوشحالیږې، دا مهمه نده چې زه په ازموينه کې بریالی شوی یم او که نه

....

۵- که زه وخته او یا ناوخته کور ته راشم، زما مور ورسره هیڅ علاقه نلري

....

Lösungen:

1. Hier muss man immer arbeiten, ob man gesund oder krank ist.

2. In Alaska ist es immer kalt, egal ob es Winter oder Sommer ist.
3. Ich kann mir nichts merken, ganz egal, ob ich viel lerne oder wenig.
4. Du freust dich überhaupt nicht, ganz egal, ob ich die Prüfung bestanden habe oder nicht.
5. Ob ich früh oder spät nach Hause komme, interessiert meine Mutter überhaupt nicht.

selbst wenn …	که ... هم، که چېرته ... هم، ولو که ...
Selbst wenn wir rennen, verpassen wir den Zug.	که چېرته مونږ منډې هم ووهو، اورګاډی له مونږ نه ځي، اورګاډي مونږ نشو نیولی
Wir können sie nicht bestrafen, selbst wenn wir sie kriegen.	که چېرته هغوی زمونږ لاس ته هم راشي، مونږ هغوی ته سزا نشو ورکولی
Du kannst damit telefonieren, selbst wenn die Batterie leer ist.	که چېرته د دې بېټرۍ تشه هم وي، ته په دې ټېلفون کوی شي

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ د هغې له تا سره مینه ده، ولو که ته له یوې بلې ښځې سره واده هم وکړې
....
۲ـ هغوي مونږ نشي تابع کولی، ولو که هغوی له تشدد نه هم کار واخلي
....
۳ـ زه به دا کار ونکړم، ولو که په بدل کې یې راته یو میلیون هم راکړل شي
....
۴ـ دلته ته باید برك ووهې، ولو که حق ستا وي
....
۵ـ که ته محکمه هم وګټې، خپلې پیسې بېرته تر لاسه کوی نشې
....

Lösungen:
1. Sie liebt dich, selbst wenn du eine andere Frau heiratest.
2. Sie können uns nicht bezwingen, selbst wenn sie Gewalt anwenden.
3. Ich werde es nicht tun, selbst wenn ich dafür eine Million bekomme.
4. Hier musst du bremsen, selbst wenn du im Recht bist.
5. Du bekommst dein Geld nicht zurück, selbst wenn du den Prozess gewinnst.

wann auch immer …	په هر وخت او هره شېبه کې چې دا وي ...
Wann auch immer du kommst, ich freue mich auf dich.	په هر وخت او هره شېبه کې چې ته راځې، زه ستا راتګ ته خوشحال یم
Du kannst zu mir kommen, wann immer du willst.	هر وخت او هره شېبه چې ته غواړې، ته ماته راتلی شې
Dort kann man, wann auch immer, essen und trinken.	هلته سړي کوی شي، په هر وخت او هره شېبه کې چې غواړي، ډوډۍ وخوري او څښاك وکړي

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ که زه چټیات وغږیږم، ته کولی شې چې په هر وخت او هره شېبه چې وي، زما خبرې غوڅې کړې
....
۲ـ په هر وخت او هره شېبه چې زه تا وینم، زما زړه درزیږي
....
۳ـ په هر وخت او هره شېبه چې امکان ولري، هغه بندي کیږي
....
۴ـ په هر وخت او هره شېبه چې موقع پیدا شي، هغه په ګډا پیل کوي
....
۵ـ ته بیا راتلی شې، هر وخت او هره شېبه چې وي
....

Lösungen:
1. Du kannst mich, wann auch immer, unterbrechen, wenn ich Quatsch rede.
2. Ich bekomme Herzrasen, wann auch immer ich dich sehe.
3. Wann auch immer es möglich ist, wird er festgenommen.
4. Er fäng an zu tanzen, wann auch immer Gelegenheit dazu da ist.
5. Du kannst wiederkommen, wann auch immer du willst.

warum auch immer …	دا چې ولې او وجه یې څه ده، پته یې نشته، خو ...
Warum er das auch immer getan hat, ich verzeihe ihm niemals.	دا چې ولې او په څه وجه هغه دا کار وکړو، پته یې نشته، خو زه یې هېڅکله نه بښم
Warum auch immer, er kann morgen nicht kommen.	دا چې ولې او وجه یې څه ده، پته یې نشته، خو هغه سبا نشي راتللی
Dieses Fahrrad ist teurer als ein Auto, warum auch immer.	د دې بایسکل بیه له یو موټر نه جګه ده، دا چې ولې، پته یې نشته

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ دلته د غواګانو د سرې بوي دی، دا چې ولې، پته یې نشته
....
۲ـ دلته د بې وزلو لپاره دروازه تړلې ده، دا چې ولې، پته یې نشته
....
۳ـ دا چې ولې، پته یې نشته، خو ستا دا ادعا بې ځایه ده
....
۴ـ ستا ورتګ هغوی ته ډېر اړین دی، دا چې ولې، پته یې نشته
....
۵ـ زه غواړم چې له هغه سره مرسته وکړم. خو هغه له ما نه داریږي، دا چې ولې، پته یې نشته،
....

Lösungen:
1. Hier riecht es, warum auch immer, nach Kuhmist.
2. Für arme Menschen ist hier die Tür zu, warum auch immer.
3. Warum auch immer, mit dieser Behauptung liegst du daneben.
4. Dein Besuch bedeutet ihnen sehr viel, warum auch immer.
5. Ich will ihm helfen, aber warum auch immer, er hat Angst vor mir.

was auch immer …	هر څه چې وي او يا راپيښيري ...
Was er auch immer gesagt haben mag, es war gewiss nicht böse gemeint.	هر څه چې هغه به ويلي وي، خو هغه په هيڅ وجه په بد نيت ندي ويل شوي
Was er auch immer anfing, wurde ein Erfolg.	هر څه چې هغه به پيل کړل، دا به په برياليتوب سرته ورسيدل
Was immer auch geschieht, hab keine Angst!	هر څه چې راپيښيري، ته مه دارېږه

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ هرڅه چې هغه وکړل، له ناکامی سره مخامخ شول
……………………………………………………………………………………………
۲ـ هرڅه چې هغه وايي، دروغ دي
……………………………………………………………………………………………
۳ـ هلته هرڅه شته، مڼې، ناك او هرڅه ته چې د سړي زړه کيږي
……………………………………………………………………………………………
۴ـ هغه مجرم دی، یعقوب، یوسف یا هرڅه چې د هغه اصلي نوم دی
……………………………………………………………………………………………
۵ـ د دې لپاره چې ته وړاندې ولاړ شې، هر هغه څه چې ته غواړې، ويې کړه
……………………………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Was auch immer er tat, wurde ein Misserfolg.
2. Was auch immer er sagt, ist gelogen.
3. Dort gibt es alles, Äpfel, Birnen und was auch immer das Herz begehrt.
4. Er ist der Täter, Jakob, Josef oder was auch immer sein echter Name ist.
5. Tu, was auch immer du willst, damit du vorankommst.

wenn auch …	دې سره سره چې ...، سره له دې چې ...، خو ...
Wenn es dich auch nicht interessiert, solltest du doch zuhören.	دې سره سره چې ته له دې سره څه علاقه نلرې، خو ښه به دا وي چې ته بيا هم ورته غوږ کيږدې
Wenn es auch noch sehr früh war, ging mein Vater schon schlafen.	دې سره سره چې لا ډېره وخته وه، زما پلار بيا هم ويده شو

Wenn der junge Arzt auch oft nachts Dienst hat, hat er seinen Beruf nicht bereut.	دي سره سره چي ځوان ډاکتر ډېر وخت د شپې له مخې نوکري لري، خو له خپل مسلك نه پښېمانه ندی
Deine Hose ist sehr schön, wenn auch ein wenig kurz.	ستا پطلون ډېر ښايسته دی، خو لږ څه لنډ دی
Die Studenten bekommen nächstes Jahr Stipendien, wenn auch nicht alle.	په راتلونکی کال کې محصلينو ته بورسونه ورکول کيږي، خو ټولو ته نه

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ سره له دې چې هغه د دې برعکس ادعا کوي، هغه وخت لري

....

۲ـ هغه دا کار وکړو، سره له دې چې زړه يې ورته نه کېدو

....

۳ـ د دې انجن خراب شو، خو لا کار کوي، خو له پخوا په شان دومره ښه نه

....

۴ـ هغه دا پرېکړه ومنله، سره له دې چې په شېبو شېبو کې

....

۵ـ کېدی شي چې دا یوه لار واوسي، سره له دې چې له کاڼو نه ډکه ده

....

Lösungen:
1. Er hat Zeit, wenn er auch das Gegenteil behauptet.
2. Er hat die Arbeit getan, wenn auch widerwillig.
3. Der Motor wurde beschädigt, funktioniert aber noch, wenn auch nicht so gut wie zuvor.
4. Er akzeptierte die Entscheidung, wenn auch zögerlich.
5. Vielleicht ist das ein Weg, wenn auch ein steiniger.

wer auch (immer) …	دا مهمه نده چې څوك، هر څوك چې وي …
Wer auch immer für diesen Unfall verantwortlich ist, sollte bestraft werden.	دا مهمه نده چې څوك، هر څوك چې د دې ټکر مسؤل دی، بايد سزا ورته ورکړل شي
Wer auch immer diesen Unsinn erzählt hat, hat gelogen.	دا مهمه نده چې چا، هر چا چې دا چټيات ويلي دي، دروغ يې ويلي دي
Wer auch immer das ist, hat der Menschheit einen guten Dienst erwiesen.	دا چې دا هر څوك دی، بشريت ته يې ستر خدمت کړېدی

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ دا چي څوك مونږ بدرګه كوي، مونږ ته مطلق بې تفاوته ده

....

۲ـ دا چي څوك له هغه سره پاتي كيږي، بايد په ځان پام وكړي

....

۳ـ دا چي د دې شاته څوك دی، هغه يو خطرناك انسان دی

....

۴ـ دا مهمه نده چي څوك، هر څوك چي محكمې ته ځي، بايد واقعيت ووايي

....

۵ـ دا چي دی څوك دی، مهمه نده، خو هرڅوك چي دی، ماغزه يې خراب دي

....

Lösungen:

1. Wer auch immer uns begleitet, ist uns ganz egal.
2. Wer auch immer bei ihm bleibt, muss auf sich aufpassen.
3. Wer auch immer dahintersteckt, ist ein gefährlicher Mensch.
4. Wer auch immer zum Gericht geht, muss die Wahrheit sagen.
5. Wer auch immer das ist, ist wahnsinnig.

wo/wohin auch immer …	په هر ځای او په هر ګوټ كې چې وي ...
Wir werden helfen, wo immer es auch nötig ist.	په هر ځای او په هر ګوټ كې چې اړتيا وي، مونږ به مرسته وكړو
Wo immer er auch sein mag, ich werde ihn finden.	په هر ځای او په هر ګوټ كې چې هغه وي، زه به يې ومومم
Wo immer ich auch hinblicke, es wimmelt von Ameisen.	هر ځای او هر ګوټ ته چې زه ګورم، هلته د مېږو غوبل دی

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ ته چي هر چېرته ولاړ شې، زه به دې هېر نكړم

....

۲ـ هېڅ انسان، چي د نړی هر ګوټ كې وي، داسې ادعا به ونكړي

....

۳ـ د نړی په هر ګوټ كې چي زه وينم، چي ماشومان مړه كيږي، په دې باندې زما زړه ماتيږي

....

۴ـ هرې خوا ته چي مونږ مخ واړو، زمونږ غوښتنليك رد شو

....

۵ـ ته دا له ځانه سره وړلی شې، هر چېرته چي ته غواړې

....

Lösungen:
1. Wohin du auch immer gehst, ich werde dich nie vergessen.
2. Kein Mensch, wo auch immer in der Welt, wird so etwas behaupten.
3. Es bricht mir das Herz, wenn ich sehe, dass Kinder sterben, wo auch immer in der Welt.
4. Wo auch immer wir uns hinwandten, unser Antrag wurde abgelehnt.
5. Das kannst du mitnehmen, wohin auch immer du willst.

wie auch immer …	څه چي شويدي اوس شويدي، څه پروا يي نشته …
له دي نه مطلب دا هم دی چي په هر حال، اوس نو شويدي (egal) هم کارول کېدی شي	
Wie auch immer das Spiel ausgeht, es war für mich das letzte.	په هر شان چي دا لوبه پای ته رسيږي، زما لپاره دا وروستی لوبه وه (نتيجه يي ماته بي تفاوته ده)
Wie sehr seine Frau sich auch immer bemüht, er ist unzufrieden.	هرڅومره او هر شان چي د هغه ښځه زيار وباسي، هغه بيا هم ناراضه دی
Wie viel auch immer ich arbeite, ich verdiene einfach zu wenig.	هرڅومره ډېر کار چي زه کوم، زه بيا هم لږې پيسي ګټم، يعني ډېر کار ماته څه ګټه نه رسوي

پورتنی جمله په دي ډول هم وړاندي کېدی شي

Egal wie viel ich arbeite, ich verdiene einfach zu wenig.	دا بي تفاوته ده چي زه څومره کار کوم، په هر شان چي وي، زه لږې پيسي ګټم

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملي په جرمني ژبه واړوئ

۱- دا نو اوس شويدي، زمونږ لوبډلي لوبه وبايلله (اصلاً بايد بايللي يي نه وای، خو اوس څه چاره نشته)
……………………………………………………………………………………………
۲- دا چي د هغه نوم به څه وي، بلا ورپسي، زه ورته تش (احمق) وايم
……………………………………………………………………………………………
۳- په هر صورت، سبا هرڅه تېر شويدي
……………………………………………………………………………………………
۴- په هر حال، زه اوس په بد حالت کي يم
……………………………………………………………………………………………
۵- هغه ماته بيابيا پښه ايښي ده. په هر حال، څه چي شويدي، زه اوس يو بريالی سوداګر يم
……………………………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Wie auch immer, unsere Mannschaft hat nun das Spiel verloren.
2. Wie er auch immer heißen mag, ich nenne ihn einfach „Idiot“,
3. Wie auch immer, morgen ist alles vorbei.
4. Wie auch immer, ich bin in einer schlimmen Situation.
5. Er hat mir immer wieder ein Bein gestellt. Wie auch immer, ich bin nun ein erfolgreicher Geschäftsmann.

wofür/was auch immer …	د هر څه لپاره چې وي، هر هغه څه چې وي ...
Wofür auch immer du dich in dieser Frage entscheidest, wir respektieren deinen Entschluss.	په دې موضوع کې چې ته هر شان پرېکړه کوې، مونږ ستا تصميم ته په درنه سترګه ګورو
Wofür auch immer Sie es verwenden, es funktioniert.	د هر هغه څه لپاره چې تاسو ورنه کار اخلئ، دا کار کوي
Was auch immer du vorhast, überlege es dir ganz genau.	هر هغه څه چې ته په پلان کې لرې، نو ته له ځانه سره په برخه کې يې ښه ډېر فکر وکړه

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ د هر هغه څه لپاره چې زه ستاسو پکار يم، زه تاسو لپاره حاضر يم

………………………………………………………………………………………

۲ـ هر هغه څه چې کيږي، زه يې نه بسوم

………………………………………………………………………………………

۳ـ هر هغه څه چې کيږي، زه به تا يوازې پرې نږدم

………………………………………………………………………………………

۴ـ په هر شان چې هغه تاته ښکاري، هغه له دې نه هوښيار دی چې ته فکر کوې

………………………………………………………………………………………

۵ـ د هر هغه څه لپاره چې ته کار کوې، هغه بې مانا دی

………………………………………………………………………………………

Lösungen:

1. Ich bin für euch da, wofür auch immer ihr mich braucht.
2. Ich gebe nie auf, was auch immer geschieht.
3. Was auch immer geschieht, ich werde dich nicht im Stich lassen.
4. Wofür auch immer du ihn hältst, er ist schlauer als du denkst.
5. Wofür auch immer du arbeitest, ist sinnlos.

wie dem auch sei, …	په هر صورت، هرڅنګه چې دی وي دې ...
Wie dem auch sei, ich gehe jetzt nach Hause.	هرڅنګه چې دی، وي دې، زه اوس کور ته ځم (په هر حال، په هر صورت، زه اوس کور ته ځم)
Wie dem auch sei, ich habe den Befehl, das Auto ihm zu übergeben.	په هر حال، ماته امر شوېدی، چې موټر هغه ته وسپارم
Wie dem auch sei, ich habe dir nicht helfen wollen.	په هر صورت، ما نه غوښتل چې له تا سره مرسته وکړم

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ په هر صورت، هغه نور هېڅکله زمونږ خواته نه راځي

………………………………………………………………………………………

۲- په هر صورت، تاسو بنسټيزي ته بايد په درنښت وګورئ

....

۳- په هر صورت، وزير صاحب، تاسو اوس څه وړانديز لرئ؟

....

۴- په هر صورت، تاسو ژر اطفايې ته ټيلفون وکړئ

....

۵- په هر حال، دا له معلومات نه ډك و، خو زه پري باور نکوم

....

Lösungen:

1. Wie dem auch sei, jetzt kommt er nie wieder zu uns.
2. Wie dem auch sei, bitte respektieren Sie die Satzung.
3. Wie dem auch sei, Herr Minister, was schlagen Sie nun vor?
4. Wie dem auch sei, rufen Sie schnell die Feuerwehr an!
5. Wie dem auch, es war sehr informativ, aber ich glaube daran nicht.

sei es wie es sei	هرڅنګه چې دی وي دي، په هر صورت، بلا وريسي
Sei es wie es sei! Wir finden eine Lösung.	هرڅنګه چې دی، وي دي، مونږ به يو حل ومومندو. په هر حال، مونږ به يو حل ومومندو
Sei es wie es sei, auch unsere Widersacher werden wir begrüßen.	بلا وريسي، مونږ به خپل مخالفينو ته هم ستړي مشي ووايو
Sei es wie es sei, das ist ein herber Verlust, den wir nun akzeptieren müssen.	هرڅنګه چې دی، وي دي، دا يو ستر تاوان دی چې مونږ يې بايد ومنو

sei es drum!	بلا وريسي، هېر يې کړه، څه پروا يې نشته
Wenn diese Dummköpfe sauer auf mich sind, sei es drum! Ich habe meine Aufgabe gewissenhaft ausgeführt.	که دا احمقان له مانه خواشيني دي، بلا مي وريسي، څه پروا يې نشته. ما خپله دنده په وجداني ډول ترسره کړېده
Wer breitet solche Gerüchte aus? Sei es drum. Ich habe Beweise in der Hand.	څوك داسي کنګوسي خپروي؟ خو بلا مي وريسي، له ما سره ثبوتونه په لاس کې دي
Die Bilder sind nicht so gut gelungen. Aber sei es drum. Die Ausstellung gefällt den Zuschauern trotzdem.	عکسونه دومره ښه ندي راغلي، خو بلا وريسي. نندارتون دې سره سره بيا هم د نندارچيانو خوښيږي.

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ هلته د خوړلو څه نه وو. خو بلا ورپسې. مونږ اصلاً هلته دې ته تللي وو چې د خپلې لوبډلې لوبه وګورو

....

۲ـ دا موټر مخ په سستېدو دی. خو بلا ورپسې. مونږ بیا هم د وخت سره سم ورسېدلو

....

۳ـ هغه ماته ټېلفون ونکړو. خو بلا ورپسې. ماته بیا هم پته ده چې لوبه چېرته کیږي

....

۴ـ ژباړونکی رانغی. بلا ورپسې. دې سره سره توریستان په هرڅه ښه پوه شول

....

۵ـ زمونږ لوبډلې لوبه بایلوده. بلا ورپسې. مونږ بیا هم یوه دوره وړاندې ولاړو

....

Lösungen:

1. Es gab dort nichts zu essen. Aber sei es drum. Wir waren in erster Linie dort hingegangen, um uns das Spiel unserer Mannschaft anzuschauen.
2. Das Auto fährt immer langsamer. Aber sei es drum. Wir sind trotzdem pünktlich angekommen.
3. Er hat mich nicht angerufen. Aber sei es drum. Ich weiß trotzdem, wo das Spiel stattfindet.
4. Der Dolmetscher kam nicht. Sei es drum. Die Touristen haben trotzdem alles gut verstanden.
5. Unsere Mannschaft hat das Spiel verloren. Sei es drum. Wir sind trotzdem eine Runde weitergekommen.

je nachdem, ob/wie …	دا دې پورې اړه لري چې ...
Je nachdem, ob das Wetter gut oder schlecht ist, gehen wir spazieren oder bleiben zu Hause.	دا دې پورې اړه لري چې هوا ښه او که خرابه ده، په ښه هوا کې مونږ په چکر ځو، او په خرابه هوا کې په کور کې پاتې کیږو
Je nachdem, ob man Ärzte oder Lehrer befragt, variieren die Antworten.	ځوابونه له یوبل نه توپیر لري، دا دې پورې اړه لري چې له ډاکټرانو نه او یا له ښوونکو نه پوښتنه کیږي
Je nachdem, wann ich mit meiner Arbeit fertig werde, komme ich früher oder später nach Hause.	دا دې پورې اړه لري چې زما کار کله پای ته رسیږي، که وخته پای ته ورسېدو، نو وخته کور ته راځم، که ناوخته پای ته ورسېدو، ناوخته راځم

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ دا دې پورې اړه لري چې هغه څومره ماهرانه لوبه کوي، یا لوبه ګټي او یا بایلي

....

۲ـ دا دې پورې اړه لري چې ته له کومه ځایه راځې، یا به ښې اړخ ته راتاوېږې او یا به کیڼ اړخ ته

....

۳ـ دا دې پورې اړه لري چې سبا واوره وریږي او که نه، زه درځم یا نه درځم

....

۴ـ د سړي یا ساړه کیږي او یا سړی خوله کوي، دا دې پورې اړه لري چې سړی په سوري کې ولاړ دی او که په لمر کې

....

۵ـ باد سوړ یا تود لګیږي، دا دې پورې اړه لري چې له کومې خوا راځي

....

Lösungen:

1. Je nachdem, wie geschickt er spielt, gewinnt oder verliert er das Spiel.
2. Je nachdem, woher du kommst, du musst nach rechts oder nach links abbiegen.
3. Je nachdem, ob es morgen schneit oder nicht, ich komme vorbei oder nicht.
4. Man friert oder schwitzt, je nachdem, ob man im Schatten oder in der Sonne steht.
5. Der Wind ist kalt oder warm, je nachdem, woher er kommt.

wie sehr/sosehr …	څومره ډېر چې ... ، سره له دې چې ...
Wie sehr sich der Arbeiter auch bemüht, alles richtig zu machen, fallen ihm noch manche Tätigkeiten schwer.	هرڅومره ډېر چې کاریګر زیار وباسي چې هرڅه سم وکړي، خو بیا هم له ځینو کارونو سره ستونځې لري
Wie sehr sie ihn liebt, heiraten will sie ihn nicht.	سره له دې چې دا نجلۍ له دې هلك سره ډېره مینه لري، خو بیا هم واده ورسره نه غواړي
Wir müssen das Fest absagen, sosehr ich es bedauere.	مونږ مجبور یو چې دا محفل ونه لمانځو، سره له دې چې زه پرې ډېر خواشینی یم

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ هرڅومره کوښښونه چې هغه وکړل، هغه پرې بریالی نشو

....

۲ـ هرڅومره ډېره خواري چې زه وکړم، زه ورته کوم حل نشم پیدا کولی

....

۳ـ هرڅومره ډېره خواري چې د هغه ښځه کوي ، هغه هېڅکله راضي ندی

....

۴ـ هرڅومره ډېره لټه چې دې بې وزلې ښځې وکړه، هغې د خوړلو څه ونه موندل

....

۵ـ هرڅومره چې زه په دې باندې په غصه کیږم، زه د دې په وړاندې څه نشم کولی

....

Lösungen:

1. Sosehr er sich Mühe gab, er schaffte es nicht.
2. Sosehr ich mich auch bemühe, ich finde hier keine Lösung.
3. Wie sehr seine Frau sich auch immer bemüht, er ist nie zufrieden.

4. Sosehr die arme Frau auch suchte, sie fand nichts zu essen.
5. Sosehr es mich auch ärgert, ich kann nichts dagegen tun.

na, und wennschon	و که وشي نو څه پروا لري، هېڅ پروا نکوي
na, und wennschon = *na und? was mach das schon?Das ist egal!*	ومړی خو دا چې دا کار به ونشي، او که خامخا وشي، نو څه پروا لري؟ یعنې هېڅ پروا نلري
Na, und wennschon, was geht dich das an?	و که دا همداسې وي، نو وي دې، ستا پکې څه غرض؟
Es ist sehr kalt. Na, und wennschon, man muss sich warm anziehen.	ډېر ساړه دي. که همداسې وي نو څه پروا يې ده؟ سړی باید تودې جامې واغوندي

wennschon, dennschon	یا هېڅ نه او یا په سم ډول
یا دې دا کار باید په هېڅ وجه ونشي، او که کیږي، نو په سم ډول دې وشي او نه په نیمګړي ډول	
Mir wäre eine präzise Antwort, wenn-schon, dennschon, lieber.	ماته که ځواب راکول کیږي، یا دې ښه دقیق ځواب راکړل شي او یا دې هېڅ نه راکول کیږي
Wenn du schwimmen willst, dann im Meer, wennschon, dennschon.	که ته لامبو غواړې، نو په بحر کې ولامبه. یا هېڅ نه او یا سم
Wenn du dir ein Auto kaufen willst, dann einen Mercedes-Benz, wennschon, dennschon!	که ته د ځان لپاره یو موټر په بیه اخلې، نو (Mercees-Benz) په بیه واخله، یا هېڅ نه او یا ښه موټر

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!

تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ

۱ـ زه د خپلې کلیزې لپاره لږترلږه سل ملګري رابلم، یا هېڅ نه، یا ښه ډېر

....

۲ـ هغه وویل چې هغه هېڅ تحصیل کول نه غواړي، او که تحصیل غواړي، نو د طب تحصیل، یا هېڅ تحصیل نه، او یا ښه تحصیل

....

۳ـ هغه فکر وکړو چې یا هېڅ نه او یا سم ، نو سملاسي امریکا ته په الوتکه کې ولاړ

....

۴ـ که معاشونه جګیږي، نو د ټولو لپاره. یا هېڅ نه او یا سم

....

۵ـ ما غوښتل چې له ټولو دندو نه استعفا وکړم، یا هېڅ نه او یا سم

....

Lösungen:
1. Zu meinem Geburtstag lade ich mindestens 100 Freunde ein, wennschon, dennschon.
2. Er sagt, dass er überhaput nicht studieren will. Wenn er studieren will, dann aber nur Medizin, wennschon, dennschon.
3. Wennschon, dennschon, dachte er, und flog gleich nach Amerika.

4. Wenn es eine Gehaltserhöhung gibt, dann bitte für alle, wennschon, dennschon.
5. Ich wollte, wennschon, dennschon, von allen Ämtern zurücktreten.

entweder …, oder …	یا دا …، او یا دا یا دا … او که نه نو …
Entweder hilfst du mir bei diesem Projekt, oder du bist gefeuert	یا به ته له ما سره په دې پروژه کې مرسته کوې او که نه نو له کاره به شړل کیږې
Entweder bist du dumm oder blind.	یا ته احمق یې او یا ړوند یې
Entweder strengst du dich mehr an, oder du wirst die Prüfung wieder nicht schaffen.	یا به ته لاپسې نور هم زیار وباسې، او که نه نو ته به په ازموینه کې بریالی نشې

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمنې ژبه واړوئ.

۱- یا ته ماته سبا ټیلفون وکړه او یا راته یو برېښنالیك واستوه
………………………………………………………………………………
۲- هغه یا څښکال او یا په راتلونکي کال کې واده کوي
………………………………………………………………………………
۳- مونږ غواړو چې یا ایټالیې ته او یا هسپانیې ته ولاړ شو
………………………………………………………………………………
۴- یا مونږ په پښو ځو، او یا مونږ په سرویس کې ځو
………………………………………………………………………………
۵- یا به ته له ماسره پخلا کیږې، او یا زه درته نور هیڅکله ټیلفون نکوم
………………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Ruf mich entweder morgen an, oder sende mir eine E-Mail.
2. Er heiratet entweder in diesem Jahr, oder im nächsten Jahr.
3. Wir möchten entweder nach Italien oder nach Spanien fahren.
4. Entweder laufen wir, oder wir fahren mit dem Bus.
5. Entweder versöhnst du dich mit mir, oder ich rufe dich nie mehr an.

nicht nur …, sondern auch …	نه یوازې دا …، بلکې ورسره دا هم …
Du bist nicht nur mein Chef, sondern auch mein Freund.	ته نه یوازې زما آمر یې، بلکې زما ملګرې هم یې
Er ist nicht nur ein guter Arzt, sondern auch ein guter Mensch.	هغه نه یوازې یو ښه ډاکټر دی، بلکې ورسره یو ښه انسان هم دی
Wir fliegen nicht nur nach Paris, sondern auch nach London.	مونږ نه یوازې پاریس ته په الوتکه کې ځو، بلکې لندن ته هم ځو

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ هغه نه یوازې ښایسته ده، بلکې هوښیاره هم ده
....
۲ـ په دې هوټل کې نه یوازې د لامبو ډنډ شته بلکې یو حمام هم شته
....
۳ـ زه نه یوازې د ځاروېو سره علاقه لرم بلکې له طبیعت سره هم علاقه لرم
....
۴ـ ته کوی شې چې ماته نه یوازې په جرمني ژبه بلکې په روسي هم ځواب راکړې
....
۵ـ ما نه یوازې کېلې، بلکې مڼې هم په بیه واخیستلې
....

Lösungen:
1. Sie ist nicht nur hübsch, sondern auch schlau.
2. Das Hotel bietet nicht nur ein Schwimmbad, sondern auch ein Dampfbad.
3. Ich interessiere mich nicht nur für Tiere, sondern auch für die Natur.
4. Du kannst mir nicht nur auf Deutsch, sondern auch auf Russisch antworten.
5. Ich habe nicht nur Bananen, sondern auch Äpfel gekauft.

sowohl … als auch …	دا هم ... او دا هم ...
Das Auto ist sowohl neu als auch sauber.	دا موټر هم نوی دی او پاك هم دی
Sie ist sowohl jung als auch hübsch.	هغه ځوانه هم ده او ښایسته هم ده
Wir besichtigen sowohl das Schloss als auch den Park.	مونږ هم مانۍ ګورو او هم پارك

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ وزیر هم په سویس کې و او هم په اتریش کې
....
۲ـ هغه هم د طب او هم د حقوقو تحصیل کړیدی
....
۳ـ په دې کنسرټ کې هم مېندو او پلرونو او هم ماشومانو ګډون کوی شو
....
۴ـ هغه هم په انګلیسي او هم په فرانسوي پوهیږي
....
۵ـ هم نارینه او هم ښځې په دې ناروغۍ اخته کېدی شي
....

Lösungen:
1. Der Minister war sowohl in der Schweiz als auch in Österreich.
2. Er hat sowohl Medizin als auch Jura studiert.
3. An dem Konzert konnten sowohl die Eltern als auch die Kinder teilnehmen.
4. Er beherrscht sowohl Englisch als auch Französisch.
5. Sowohl Männer als auch Frauen können daran erkranken.

weder … noch	نه دا ...، او نه دا
Sie ist weder jung noch hübsch.	هغه نه ځوانه ده او نه ښایسته ده
Er ist weder schwach noch krank.	هغه نه کمزوری دی او نه ناروغ دی
Dafür habe ich weder Zeit noch Geld.	د دي لپاره زه نه وخت لرم او نه پیسي

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملي په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ زه نه ویده کېدل غواړم او نه ستړی یم
………………………………………………………………………………
۲ـ هغه نه جسماً او نه ذهناً د دي توان درلود چي دا کار وکړي
………………………………………………………………………………
۳ـ نه ته او نه زه په دي وتوانېدو چي خپل پلار ته قناعت ورکړو
………………………………………………………………………………
۴ـ هغه نه په برلین کي و او نه په پاریس کي
………………………………………………………………………………
۵ـ هغه نه شتمن دی او نه عقل لري
………………………………………………………………………………

Lösungen:
1. Weder will ich schlafen noch bin ich müde.
2. Er war weder körperlich noch geistig in der Lage, das zu tun.
3. Weder dir noch mir ist es gelungen, unseren Vater davon zu überzeugen.
4. Er war weder in Berlin noch in Paris.
5. Er ist weder reich, noch hat er Verstand.

je …, desto/umso …	هرڅومره چي دا ...، هومره ...
Je mehr ich esse, desto dicker werde ich.	هرڅومره ډېره ډوډی چي زه خورم، هومره ډېر زه چاغیږم
Je mehr ich arbeite, desto mehr Geld verdiene ich.	هرڅومره ډېر کار چي زه کوم، هومره ډېري پیسي زه ګټم
Je mehr Geld ich verdiene, desto schneller kann ich mir ein Haus kaufen.	هرڅومره ډېري پیسي چي زه ګټم، هومره ژر زه یو کور په بیه اخیستلی شم

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ ستا څومره پیسې پکارې دي؟ هرڅومره چې ډېرې وي، لاپسې ښه

....

۲ـ هرڅومره چې هغه زړېږي، هغه لاپسې ډېر کمینه کېږي

....

۳ـ هرڅومره ډېرګران چې یو موټر وي، هومره لږ کسان يې په بیه اخیستلی شي

....

۴ـ هرڅومره ډېر خوب چې زه کوم، هومره ډېر زه ستړی یم

....

۵ـ هرڅومره د وخته چې زه راجګېږم، هومره اوږده زما ورځ وي

....

Lösungen:
1. Wie viel Geld brauchst du? Je mehr, desto besser.
2. Je älter er wird, desto bescheidener wird er.
3. Je teurer das Auto, desto weniger Leute können es kaufen.
4. Je mehr ich schlafe, desto müder bin ich.
5. Je früher ich aufstehe, umso länger ist mein Tag.

ob …, ob …	که دا وي … او که دا …
Wir machen den Ausflug, ob es regnet oder ob die Sonne scheint.	مونږ مېله جوړوو، که باران ورېږي او که لمر وي
Ob er will oder ob er nicht will, er wird mitmachen.	هغه که غواړي او که نه غواړي، هغه به پکې برخه اخلي

zwar …, aber …	په دې کې څه شك نشته، خو بیا هم …
In der Schweiz ist es zwar schön, aber auch sehr teuer.	په دې کې څه شك نشته چې سویس ښایسته دی، خو نرخونه پکې ډېر ګران دی
Sie ist zwar jung und blond, aber nicht attraktiv.	په دې کې څه شك نشته چې هغه ځوانه ده او طلایې رنګه ویښته لري، خو جذابه نه ده
Er ist zwar sehr schlau, aber leider zu unerfahren.	په دې کې څه شك نشته چې هغه ډېر ځیرك دی، خو له بده مرغه ډېر بې تجربه دی

Übungen: Bitte wandeln Sie die Paschtosätze ins Deutsche um!
تاسو دا پښتو جملې په جرمني ژبه واړوئ.

۱ـ په دې کې څه شك نشته چې هغه یوه خولې په سروي، خو هغه نکټایي نه اچوي

....

۲ـ په دې کې څه شك نشته چې هغه احمق دی، خو دي سره سره د هغه ښځه ورسره مینه لري

....

۳- په دې کې څه شك نشته چې امریکایانو ته د جرمني هېواد پردی دی، خو په زړه پورې هم دی

....

۴- په دې کې شك نشته چې هغه زوړ دی، خو تکړه دی

....

۵- په دې کې څه شك نشته چې زما وخت لږ دی، خو بیا هم زه درسره مرسته کوم

....

Lösungen:
1. Er trägt zwar einen Hut, aber keine Krawatte.
2. Zwar ist er dumm, aber seine Frau liebt ihn trotzdem.
3. Deutschland ist für Amerikaner zwar fremd, aber interessant.
4. Er ist zwar alt, aber rüstig.
5. Ich habe zwar wenig Zeit, aber ich helfe dir trotzdem.

Bedeutungsverstärkung von Adjektiven
د صفتونو د څرنګوالي زیاتوونه

کله چې مونږ په پښتو کې د یو صفت د څرنګوالی زیاتول غواړو، نو د دې صفت د زیاتولو لپاره هغه څه د دې صفت سره یوځای کوو چې دا صفت پرې ډېر ښکاره شي. د بېلګې په توګه کله چې مونږ وایو چې (شپه تیاره وه). شپه خو تل تیاره وي، دا څرګنده نشوه چې دا شپه ډېره تیاره وه او که لږه، ځکه چې کله سپوږمی هم لږڅه رڼا ورکوي او شپه بیا دومره ډېره تیاره نه وي. خو که چېرته مونږ ووایو چې (شپه تپه تیاره وه)، د دې مطلب نو بالکل څرګند دی چې هېڅ رڼا نه وه او ډېره تیاره وه. همدا شان کله چې مونږ وایو چې د هغه مخ (تك تور) دی، دا په دې مانا چې د هغه په مخ هېڅ شان سپینتیا نشته او مخ یې ډېر تور دی. همدا شان کله چې مونږ وایو چې هلته ډېره چوپیا یا خاموشي وه، نو وایو چې هلته (چوپه چوپیا) وه. بل مثال به دا وي چې د ډېرې کرارۍ لپاره ویل کیږي چې هلته (کراره کراري) ده.

ځنګه چې مونږ وینو، په پښتو کې د صفت سره د (تپه) ، (تك)، (چوپه) او (کراره) الفاظو په ورزیاتولو د صفت څرنګوالی لاپسې نور هم زیاتیږي. دا شان الفاظ په جرمني ژبه کې زښت ډېر دي. ځیني الفاظ د ځینو ځناورو له صفت نه اخیستل شویدي، ځیني له بوټو نه او ځیني له نورو شیانو له صفت نه اخیستل شویدي چې د بېلګې په توګه به یې یو څو په لاندې برخه کې یاد کړو.

کله چې مونږ غواړو بیان کړو چې د یو شي رنګ له حده ډېر تور دی، نو د ډېر توروالي د ښودلو لپاره په جرمني ژبه کې داسې یو څه لټول کیږي چې هغه زښت ډېر تور وي. هغه کېدی شي چې یو توکی وي لکه (سکاره، قیر). او یا کېدی شي چې هغه یو ژوی وسې. هغه ژوی چې له حده ډېر تور دی او هر څوك یې پېژني، هغه (کارغه) دی. نو په دې ډول ویل کیږي چې دا شی داسې تور دی لکه کارغه، په لاندې ډول:

schwarz تور	+	Rabe کارغه	=	rabenschwarz لکه د کارغه په شان تك تور

همدا شان کله چې د یو شي ډېر (سپینوالی) څرګندول کیږي، نو داسې نو څه لټول کیږي، چې هغه ډېر سپین وي. هغه شی څه شی دی؟ هغه (واوره) ده. نو په دې ډول ویل کیږي، چې دا شی دومره ډېر سپین دی لکه واوره، په لاندې ډول:

weiß	سپین	+	Schnee واوره	=	schneeweiß	لکه د واوري په شان سپین

کله کله له یو صفت سره یو بل صفت یوځای کېدی او د دې صفت څرنګوالی لاپسې زیاتولی شي:

hoch	لوړ، جګ	+	rot (رنګ) سور	=	hochrot	تك سور، رنګ يې له حده ډېر سور

نو په دې ډول به په لاندې برخه کې مونږ ګڼ شمېرنور صفتونه وګورو چې له صفت نه مخکې نور الفاظ ورسره یوځای کیږي او د صفت څرنګوالی لاپسې زیاتوي. د صفت د څرنګوالي زیاتوونکي الفاظ کېدی شي چې څناوران، ځینې توکی او یا نور صفتونه واوسي.

A						
aktuell	اوس لپاره مهم	+	hoch لوړ	=	hochaktuell	د اوس لپاره ډېر مهم، تاند
Diese Nachricht ist hochaktuell.						دا خبرډېر تاند دی، د اوس لپاره ډېر اړین دی
aktuell	تاند، تازه	+	brand	=	brandaktuell	تاند، تازه
Wir haben brandaktuelle Informationen für Sie.						مونږ تاسو لپاره تاند خبرونه لرو
allein	یوازې	+	mutterseele	=	mutterseelenallein	بالکل یوازې
Das Kind lief mutterseelenallein durch das Dorf.						ماشوم بالکل یوازې په کلي کې روان و
alt	زوړ، پخوانی	+	ur-	=	uralt	ډېر زوړ، له حده ډېر پخوانی
Vor dem Dorf steht ein uralter Baum.						د کلي په مخکې یوه ډېره زړه ونه ده
arm	بېوزلی	+	bettel	=	bettelarm	لکه د سوالګر په شان بېوزلی
Er stammt aus einer bettelarmen Familie.						هغه له یوې کورنۍ نه دی چې هغه له حده ډېره بېوزلې ده

B						
besoffen	نشه	+	stock	=	stockbesoffen	تر سپیږمو پورې نشه
An dem Fest war er stockbesoffen.						په دې محفل کې هغه تر سپیږمو پورې نشه و
billig	ارزان	+	spott	=	spottbillig	له حده ډېر ارزان
Der Anzug ist aber spottbillig.						دا دریشي خو له حده ډېره ارزانه ده
blank	ځلېدونکی	+	blitz	=	blitzblank	له حده ډېر ځلېدونکی
Er putzte so lange, bis das Badezimmer blitzblank war.						هغه تر هغې پورې پاکول وکړل چې تشناب له حده ډېر په ځلا کې شو
blass	کم رنګه، ژېړ، رنګ تښتېدلی	+	Leiche	=	leichenblass	لکه د مړي په شان ژېړ، چې رنګ يې تښتېدلی وي
Er war leichenblass vor Angst.						د ډار له لاسه د هغه رنګ تښتېدلی و
bleich	کم رنګه	+	Kreide	=	kreidebleich	چې رنګ يې تښتېلی وي
Du bist ja kreidebleich. Bist du krank?						ستا رنګ ژېړ دی. ته ناروغ يې؟
blöd	بد، وران	+	sau	=	saublöd	ډېر بد، ډېر وران
Mir ist ein saublöder Fehler unterlaufen.						له ما نه یو ډېره ورانه غلطي وشوه
böse	له قهر نه ډك	+	bitter	=	bitterböse	له قهر نه ډېر ډك
Sie hat ihrem Mann einen bitterbösen Brief geschrieben.						هغې خپل مېړه ته یو له قهر نه ډك لیك لیکلی دی
bunt	رنګارنګ	+	kunter	=	kunterbunt	ډېر رنګارنګ
Die Gäste erwartet ein kunterbuntes Programm.						مېلمنو ته یو رنګارنګ پروګرام وړاندې کیږي

D

dick پیړ، ډبل، غټ + Faust = faustdick ډېر پیړ، ډېر ډبل، ډېر غټ
Das ist eine faustdicke Lüge. دا یو ډېر غټ دروغ دی

dumm بې عقله + sau = saudumm له حده ډېره بې عقله
Das war eine saudumme Ausrede. دا له حده ډېره بې عقله بانه وه

dunkel تیاره + Stock = stockdunkel تپه تیاره، ډېره تیاره
Als das Licht ausging, war es in meinem Zimmer stockdunkel.
کله چې رڼا ولاړه، زما په کوټه کې تپه تیاره شوه

dünn نری، لړ + Hauch = hauchdünn له حده ډېر نری
Der Stoff der Hose ist hauchdünn. د پطلون ټوټه ډېره نری ده
Die Partei gewann die Wahlen mit einer hauchdünnen Mehrheit.
دې ګوند په ډېر لږ اکثریت انتخابات وګټل

dürr ډنګر، وچ + Spindel spindeldürr له حده ډېر ډنګر، ډېر وچ
Du hast spindeldürre Beine. ستا پښې له حده ډېرې ډنګرې دي

duster تیاره + Zappen = zappenduster تپه تیاره، ډېره تیاره
Als der Strom ausfiel, wurde es plötzlich zappenduster.
کله چې برېښنا ولاړه، نو تپه تیاره شوه

E

echt سوچه، اصیل + wasch = waschecht ډېر سوچه، بالکل سوچه
Diese Hose ist waschecht. دا پطلون ډېر سوچه دی (په پرېمینځلو نه خرابیږي)
Er ist ein waschechter Franzose. هغه یو سوچه فرانسوی دی

egal بې پروا + scheiß = scheißegal بالکل بې پروا، بې تفاوته
Das ist mir scheißegal. ماته دا بالکل بې تفاوته دی، هېڅ پروا یې نلرم، بلا مې ورپسې
دا د کوڅې اصطلاح ده، په مؤدبه ژبه کې ورته (gleichgültig,schnurzegal) وایي

elend په بد حالت + Hund = hundeelend په ډېر بد حالت کې
Ich habe eine schwere Erkältung und fühle mich hundeelend. زه سخت والګي (زکام)
نیولی یم او ځان ډېر په بد حال احساسوم

ernst په ټینګه، جدي + bitter = bitterernst ډېره په ټینګه، ډېر جدي
Er sagt das nicht aus Witz. Er meint es bitterernst. هغه دا خبره په ټوکو نکوي. هغه دا
په ډېره ټینګه وایي

F

faul لټ، تنبل، سست + stink = stinkfaul له حده ډېر لټ، ډېر تنبل، لټ پټ
Wenn du nicht so stinkfaul wärest, würdest du viel bessere Noten bekommen.
که ته دومره لټ پټ ونه اوسې، نو ته کوی شې چې ښې نمرې لاس ته راوړې

feind دښمن + Spinne = spinnefeind سر سخت دښمن
Seit dem verdammten Vorfall sind sich die beiden Familien spinnefeind.
د دې لعنتي پېښې راهیسې دا دواړه کورنۍ له یو بل سره ډېرې سختې دښمنۍ شویدي

fest کلك، ټینګ + Felsen = felsenfest لکه د تیږې په شان کلك، ټینګ
Davon bin ich felsenfest überzeugt. زما په دې باندې ټینګ باور دی

fidel روغ، تکړه + quietsch = quietschfidel روغ جوړ او تازه او تکړه
Mein Großvater ist mit seinen 80 Jahren immer noch quietschfidel.
زما نیکه په خپل اتیا کلن عمر کې لا ښه روغ جوړ او تازه او تکړه دی

finster تیاره، تورتم + Stock = stockfinster تپه تیاره، ډېره تیاره
In der stockfinsteren Nacht fand er den Weg nicht.
په تپه تیاره شپه کې هغه لار ونه موندلی شوه

fleißig خواري کښ + Biene = bienenfleißig ډېر خواري وېستونکی
Darauf bereitet er sich bienenfleißig vor. د دې لپاره هغه ځان په ډېرې خوارۍ چمتو کوي

flink چست او چالاك + Wiesel نولی = wieselflink د نولي په شان چست و چالاك
Er ist ein wieselflinker Fußballspieler. هغه یو ډېر چست او چالاك فوټبالر دی

frech بي ډبه،بی پروا + Rotz = rotzfrech له حده ډېر بي ډبه او بي پروا
Das kleine Kind hat mir eine rotzfreche Antwort gegeben.
دي وړوکي ماشوم ماته یو ډېر بي ډبه او بي پروا ځواب راکړو

fremd پردی، بېگانه + Wild = wildfremd بالکل پردی
Warum erzählst du diesem wildfremden Menschen deine Geheimnisse?
ته ولي دي بالكل پردي سړي ته خپل پټ راز وايې؟

frisch تازه، تاند + Ofen داش = ofenfrisch له داش نه تازه راوېستل شوی
Das Brot ist ofenfrisch und schmeckt hervorragend.
دا ډوډی تازه له داش نه راوېستل شوېده او ډېر بنه خوند كوي

froh خوښ، خوشحال + heil = heilfroh د روغ رمټ پاتې کېدو په وجه خوښ
Ich war heilfroh, als das Erdbeben endlich vorbei war.
زه ډېر خوښ شوم چې زلزله آخر پا ته ورسېدله

fromm دیندار + Lamm = lammfromm ډېر دیندار او ایماندار
Er gibt sich lammfromm und gottesfürchtig. Dabei hält er sich kein bisschen an religiöse Vorgaben.هغه ځان ډېر ایماندار ښايې، خو په مذهبي اصولو هېڅ ولاړ ندی

G

gelb ژېړ + knall = Knallgelb تك ژېړ
Mit dieser knallgelben Hose fällst du überall auf.
په دې تك ژېړ پطلون کې هره خوا د خلکو سترګې په تا لګیږي

gescheit ځیرك + Blitz = blitzgescheit ډېر ځیرك، هوښیار او چالاك
Ihn kannst du nicht reinlegen. Er ist blitzgescheit.
ته هغه نشې غولولی. هغه ډېر ځیرك، هوښیار او چالاك دی

gefährlich خطرناك + Brand اور = brandgefährlich له حده ډېر خطرناك
Dieser Pass ist brandgefährlich. Hier kommt es oft zu Verkehrsunfällen.
دا كندو (كوتل) له حده ډېر خطرناكه دی. دلته ډېر وخت ترافیكي ټكرونه راپېښیږي

gemein ټیټ، پست + Hund سپی = hundsgemein ډېر ټیټ، پست او رذیل
Er ist ein hundsgemeiner Lügner. هغه یو ډېر ټیټ او پست دروغجن انسان دی

genau ټیك، دقیق + Haar وېښته = haargenau ټیك په ټیك، ډېر دقیق
Du musst mir haargenau erzählen, was passiert ist.
ته ماته ټیك په ټیك ووایه چې څه پېښ شویدي

gerade مستقیم، نېغ + Kerze شمع = kerzengerade نېغ په نېغه، بالكل مستقیم
Dieser Baum ist wie eine Pappel kerzengerade in die Höhe gewachsen.
دا ونه لکه د چنار په شان نېغ په نېغه پورته ختلې ده

gesund روغ، جوړ + Kern = kerngesund روغ جوړ
Mein Großvater ist mit seinen 95 Jahren noch kerngesund.
زما نیکه په ۹۵ کلن عمر کې لا روغ جوړ دی

glatt ښوی + Spiegel هنداره = spiegelglatt دومره ډېر ښوی لکه یوه هنداره
Die Straßen sind heute spiegelglatt gefroren.
سړکونه نن کنګل وهلي او داسې ښوی دي لکه یوه هنداره

groß غټ، ستر + Riese دېو + riesengroß ډېر غټ، ډېر ستر
Es gab dort eine riesengroße Explosion. هلته یوه ډېره ستره چاودنه وشوه

grün شین، زرغون + Gras = grasgrün تك شین، لکه د وښو په شان زرغون
Sie trägt einen grasgrünen Pullover. د هغې یو تك شین بنڼېن په تن دی

gut ښه + Sau سرکوزی = saugut ډېر ښه، له حده ډېر ښه
Mir geht es heute saugut. زما طبیعت نن له حده ډېر ښه دی

gut ښه + Herz زړه = herzensgut د زړه له اخلاص نه ډك
Er ist ein herzensguter Mensch. هغه د زړه د اخلاص نه ډك انسان دی

H

hart کلك + Bein هډوکی = beinhart ډېر کلك، لکه د هډوکي په شان کلك
Jeder hat hier beinhart gearbeitet. دلته هر یو ډېر سخت کار کړی دی

hart کلك + Knall = knallhart زښت ډېر کلك ، په ټینګه
Ich habe ihm knallhart die Wahrheit gesagt. ما ورته په ټینګه دا واقعیت ووایو

hart کلك + Stein تیږه = steinhart لکه د تیږې په شان کلك
Der Sportler hat steinharte Muskeln. دا سپورتمېن لکه د تیږې په شان کلك عضلات لري

hart + hammer سټك = hammerhart لکه د سټك په شان کلك
Das war ein hammerhartes Spiel. دا یوه ډېره سخته لوبه وه

heimlich پټ + klamm = klammheimlich ډېر په پټه
Der Dieb kletterte klammheimlich aus dem Fenster. غل په پټه له کړکۍ نه ښکته شو

hell روښان، رڼا + Tag ورځ taghell ډېر روښان، د ورځې په شان روښان
Das Museum ist nachts taghell erleuchtet.
موزیم د شپې له مخې د ورځې په شان روښانه ښکاري

hoch لوړ، پورته + Haus کور = haushoch ډېر لوړ، لکه تر بامه پورې اوچت
Das Spiel endete mit einem haushohen Sieg der gegnerischen Mannschaft.
لوبه د مقابلې لوبډلې په ډېرې سترې بریا پای ته ورسېدله

hoch لوړ، پورته + Himmel اسمان = himmelhoch تر اسمانه پورې لوړ
Uns ist die gegnerische Mannschaft himmelhoch überlegen.
مقابل ټیم په مونږ. باندې دومره برلاسی دی لکه مځکه او اسمان

J

jährlich کلنی + all هر = alljährlich کال په کال، هر کال، په هر کال کې
Wir fahren alljährlich in den Ferien nach Frankreich.
مونږ. کال په کال په رخصتیو کې فرانسې ته ځو

jung ځوان + blut وینه = blutjung تنکی ځوان، ځلموټی، پېغلوټې
Früher wurden Mädchen schon blutjung verheiratet. پخوا به پېغلوټې ودول کېدلې

K

kalt سوړ، يخ + Eis کنګل = eiskalt د کنګل په شان سوړ

In den Wüsten können die Nächte eiskalt werden.

په دښتو کې شپې د کنګل په شان سړې کېدلی شي

kalt سوړ، يخ + bitter تريخ = bitterkalt له حده ډېر سوړ

Draußen ist es seit gestern bitterkalt. د پرون راهيسې هوا بهر ډېره سړه ده

kalt سوړ، يخ Arsch کوناټي = arschkalt ډېر سوړ (غېر ادبي عاميانه لغت)

Hier ist es im Winter arschkalt. په ژمي کې دلته هوا ډېره سړه ده

klar روښان، رڼا + Sonne لمر = sonnenklar لکه د لمر غوندې روښانه

Es ist doch sonnenklar, dass du es gestohlen hast.

دا خو لکه د لمر غوندې روښانه خبره ده چې تا دا شی غلا کړېدی

klar روښان + Stern ستورى = sternenklar د اسمان ستورو په وجه روښان

Es war eine sternenklare Nacht. دا يوه روښانه شپه وه چې ستوري ليدل کېدل

klar روښان، روڼ + Glas ښيښته = glasklar لکه د ښيښې په شان روڼ يا روښانه

Das Wasser des Gebirgsbaches ist glasklar.

د غرونو د ولې اوبه لکه د ښيښې په شان رڼې دي

klein وړوکی + klitze = klitzeklein ډېر وړوکی

Der Unterschied zwischen den beiden ist klitzeklein. د دې دواړو توپير يې ډېر لږ دی

komisch عجيبه + ur = urkomisch ډېر عجيب و غريب

Er ist ein urkomischer Mensch. هغه يو ډېر عجيب و غريب انسان دی

krank ناروغ + schwer سخت = schwerkrank ډېر سخت ناروغ

In diesem Zimmer liegen schwerkranke Patienten.

په دې کوټه کې ډېر سخت رنځوران پراته دي

krank ناروغ + todsterben = todsterbenskrank په مرګوني ډول ناروغ

Bei den geringsten Bauchschmerzen glaubt er, dass er todsterbenskrank ist.

د هغه خېټه چې ډېره لږه په درد شي، نو هغه فکر کوي چې په مرګوني ډول ناروغ دی

kriminell جنايتکار + schwer = schwerkriminell ډېر سخت جنايتکار

Schwerkriminelle Menschen sollen hart bestraft werden.

ډېرسختو جنايتکارانو ته دې سخته سزا ورکړل شي

kühn زړور + toll = tollkühn له خپل سر نه تېر زړور

Das war eine tollkühne Rettungsaktion.

دا د ژغورنې عمل د خپل سر په خطر کې اچولو په بيه وشو

L

lang اوږد + Baum ونه = baumlang ډېر اوږد لکه يوه ونه، چناري

Er hat drei baumlange Söhne. هغه درې ډېر اوږده زامن لري

langweilig زړه تنګوونکی + Tod مرګ = todlangweilig له حده ډېر زړه تنګوونکی

Sein Vortrag war todlangweilig. د هغه کنفرانس زښت ډېر زړه تنګوونکی و

langweilig زړه تنګوونکی + stink = stinklangweilig له حده ډېر زړه تنګوونکی

In Deutschland finden die Schüler den Religionsunterricht stinklangweilig.

په جرمني کې زده کوونکو ته د مذهب مضمون ډېر زړه تنګوونکی دی

lebendig ژوندی + quick = quicklebendig ډېر تازه او تکړه
Es ist schon weit nach Mitternacht, aber die Kinder sind noch quicklebendig.
اوس وخت له نیمې شپې نه ډېر تېر دی، خو ماشومان لا ډېر تازه او تکړه دي

leicht په وزن سپك + Feder بڼکه = federleicht دومره ډېر سپك لکه يوه بڼکه
Dieses seidene Tuch ist federleicht. دا د ورېښمو دسمال د يوې بڼکې په شان سپك دی

leicht اسان + Kind = kinderleicht وړو ماشومانو ته هم ډېر اسان
Diese Mathematikaufgabe ist kinderleicht.
دا د رياضي سوال دومره ډېر اسان دی چې واړه ماشومان يې هم حلولی شي

loh دا لغت مانا نلري + Licht رڼا = lichterloh چې لمبې يې اسمان ته وخيژي
Als die Feuerwehr eintraf, brannte das Haus schon lichterloh.
کله چې اطفائيه ورسېدله، نو د کور د سوځېدلو لمبې اسمان ته ختلې

M

mächtig مقتدر، قوي + über = übermächtig له حده ډېر مقتدر، ډېر قوي
Er kämpft gegen einen übermächtigen Feind.
هغه له يو له حده ډېر مقتدر دښمن سره جګړه کوي

müde ستړی، ستومان + Hund سپی = hundemüde له حده ډېر ستړی او ستومان
Jetzt bin ich hundemüde und freue mich auf den Schlaf.
زه اوس له حده ډېر ستړی يم او ويده کېدو ته خوشحال يم

N

nass لوند + pitsch = pitschnass لوند خيشت
Es hat so stark geregnet, dass wir in kurzer Zeit pitschnass waren.
دومره سخت باران ورېدو چې مونږ په لنډ وخت کې لامده خيشته شولو

nass لوند + Tropf څاڅکی = tropfnass لوند خيشت چې څاڅکي ترې بهېدل
Es regnete in Strömen. Seine Kleider waren schon tropfnass.
په کاسو کاسو باران ورېدو. د هغه جامې داسې لمدې خيشتې شوې چې څاڅکي ترې بهېدل

neu نوی + Brand اور = brandneu نوی سوچه، بالکل نوی
Hast du schon das brandneue Automodell gesehen?
تا د موټرونو بالکل نوي ماډل ليدلی دی؟

neu نوی + Nagel مېخ = nagelneu نوی سوچه
Ich habe mir einen nagelneuen Sportwagen gekauft.
ما ځان ته يو نوی سوچه سپورتي موټر په بيه واخيست

neu نوی + nigelnagel = nigelnagelneu ځلېدونکی نوی سوچه
Sein nigelnagelneues Auto glänzt. د هغه نوی سوچه موټر ځليږي

normal عادي، نورمال + stink = stinknormal بالکل عادي، بالکل نورمال
Das ist ein stinknormales Hotel und kein Luxushotel.
دا کوم لوکس هوټل نه بلکې يو بالکل عادي هوټل دی

P

persönlich شخصآ + höchst = höchstpersönlich شخصآ، پخپله
Der Minister ist höchstpersönlich gekommen. وزير شخصآ راغلی دی

reich شتمن، موړ + schwer = schwerreich ډېر شتمن، ډېر موړ
Die Erbschaft machte ihn schwerreich. په ميراث باندې هغه ډېر شتمن شو

R

reich شتمن، موړ + Stein تيږه = steinreich ډېر شتمن، ډېر موړ

Früher war er ein steinreicher Mann, aber heute ist er bettelarm.

پخوا هغه ډېر شتمن سړی و، نن هغه د يو سوالګر په شان بې وزلی دی

rein سوچه، خالص + Lupe ذره بين = lupenrein ډېر سوچه، بالکل خالص

Sie spricht ein lupenreines Hochdeutsch. هغه بالکل سوچه ادبي جرمني ژبه غږيږي

richtig صحيح، سم + Gold سره زر = goldrichtig بالکل سم، ډېر صحيح

Deine Entscheidung war goldrichtig. ستا پرېکړه بالکل سمه وه

rot سور، سور رنګی + Feuer اور = feuerrot د اور په شان سور رنګی

Seine Wangen wurden feuerrot. د هغه اننګي لکه د اور په شان سره شول

rund ګرد + Kugel غونډاری = kugelrund لکه د غونډاري په شان ګرد

Dein Bauch ist mittlerweile kugelrund geworden.

ستا خېټه په دې وختو لکه د يو غونډاري په شان ګرده شوېده

S

sauber پاك + blitzen ځلېدل = blitzsauber دومره پاك چې وځليږي

Jedesmal wenn er geputzt hat, ist alles blitzsauber.

هر ځل چې هغه پاکول کوي، هرڅه دومره پاك وي چې ځليږي

sauer په غصه + stinken = stinksauer زښت ډېر په قهر او په غصه

Als ich erstmals davon hörte, war ich stinksauer.

کله چې زه د لومړي ځل لپاره له دې نه خبر شوم نو ډېر په قهر او په غصه شوم

sauer په غصه + Stock لرګی = stocksauer زښت ډېر په قهر او په غصه

Ich war stocksauer auf meinen Bruder, weil er mich um 6 Uhr geweckt hat.

زه پخپل ورو پسې ډېر په قهر شوم، ځکه چې زه يې د سهار په ۶ بجو له خوبه راويښ کړم

schade د افسوس ځای + jammer = jammerschade ډېر د افسوس ځای

Es ist jammerschade, dass das Spiel nicht mehr stattfindet.

دا ډېر د افسوس ځای دی چې لوبه بيا نکيږي

scharf نږدې + Haar وېښته = haarscharf دومره ډېر نږدې چې يو وېښته پکې نه ځايږي

Der Stein flog haarscharf an mir vorbei. تيږه زما د څنګ نه ډېره نږدې تېره شوه

schick په موډ، شيك + Tod مړينه = todschick ډېر په موډ برابر، ډېر شيك

Sie kleidet sich immer todschick. هغه تل ډېر په موډ برابرې جامې اغوندي

schlecht بد، خراب + Grotte = grottenschlecht له حده ډېر بد، خراب

Das Essen in der Gaststätte war grottenschlecht. په رستوران کې ډوډۍ ډېره خرابه وه

schlecht بد، خراب + Sau سرکوزی = sauschlecht له حده ډېر بد، ډېر خراب

Unsere Mannschaft hat sauschlecht gespielt. زمونږ لوبډلې ډېره خرابه لوبه وکړه

schnell چټك، تېز + Blitz برېښنا = blitzschnell دومره ډېر چټك له برېښنا

Der Angriff kam blitzschnell. يريد دومره په چټکۍ وشو لکه برېښنا

schnell چټك، تېز + Sekunde ثانيه = sekundenschnell دومره ډېرچټك لکه په يوې ثانيې کې چې وشي

Sekundenschnell verbreitete sich eine Menge giftigen Gases.

په يو څو ثانيو کې زهرجن غاز خپور شو

schön ښايسته + Bild عکس = bildschön دومره ډېر ښايسته لکه يو عکس

Sie hat eine bildschöne Tochter. هغه يوه ډېره ښايسته لور لري

schön ښايسته + Wunder معجزه = wunderschön د عجايبو په شان ښايسته
Die Blume ist wunderschön. دا ګل زښت ډېر ښايسته دی، په معجزه ډول ښايسته دی

schwanger امېدواره + hoch لوړ = hochschwanger زيږون ته ډېره نږدې شوې امېدواري
Sie ist hochschwanger und freut sich auf die Geburt ihres Kindes.
د هغې امېدواري زيږون ته نږدې شوې او د خپل ماشوم زيږېدنې ته خوشحاله ده

schwarz تور + Pech قير = pechschwarz تك تور، د قير په شان تور
Früher hatte she pechschwarze Haare.
پخوا د هغې وېښته تك تور وو

schwarz تور + Rabe كارغه = rabenschwarz د كارغه په شان تك تور
Das war ein rabenschwarzer Tag in der Geschichte des Landes.
د هېواد په تاريخ كې دا يوه تكه توره ورځ وه

schwer درونډ + Tonne ټن = tonnenschwer په ټنوټنو درونډ
Seine Last ist tonnenschwer.
د هغه بار په ټنوټنو درونډ دی

sicher په يقيني ډول + Bombe بم = bombensicher بالكل په يقيني ډول
Ich weiß es bombensicher.
زه ترينه بالكل په يقيني ډول خبر يم
Er hat sich in einem bombensicheren Keller versteckt.
هغه ځان په يو داسي تاكاو كې پټ كړی دی چې بم يې نشي ويجاړولی

sicher په يقيني ډول + Tod مړينه = todsicher په يقيني ډول، سل په سلو كې
Er hat sich todsicher verspätet.
په هغه باندې سل په سلو كې ناوخته شوېده

stark قوي + Bär يږه = bärenstark لكه د يږې په شان ډېر قوي
Der Mann ist bärenstark. Er kann die schwere Last mühelos hochheben.
دا سړی ډېر قوي دی. هغه كوی شي چې دا درونډ بار بې له سختۍ راپورته كړي

steif شخ + Stock لرګی = stocksteif شخ پخ، لكه د لرګي په شان شخ
Er sitzt stocksteif auf seinem Stuhl und redet mit niemandem.
هغه پخپلې چوكۍ شخ پخ ناست دی او له هېڅ چا سره خبرې نكوي

still غلی، چوپ + mucksmäuschen mucksmäuschenstill په چوپه چوپيا
Im Saal ist es mucksmäuschenstill. Man kann eine Stecknadel fallen hören.
په سالون كې داسې چوپه چوپيا ده چې كه چېرته يوه ستن په مځكه ولوېږي، نو غږ يې اورېدل كېدی شي

still غلی، چوپ + Tote مړی = totenstill لكه د مړي په شان چوپه چوپيا
In der Halle wurde es totenstill, als der Zauberer sein Kunststück vorführte.
كله چې مداري خپله هنري ننداره وړاندې كړه، نو په تالار كې چوپه چوپيا شوه

süß خوږ + Zucker بوره = zuckersüß د ګوړې په شان خوږ
Der Pudding im Restaurant war dunkelgrün und zuckersüß.
په رستوران كې پودين تك شين او د ګوړې په شان خوږ و

süß خوږ + Honig ګبين = honigsüß د شاتو په شان خوږ
Diese Weintrauben sind honigsüß.
دا انګور د ګبين په شان خواږه دي

T

Tausend (هزار) زر + aber = abertausend په زرګونو زرګونو
Abertausende Menschen nahmen an der Demonstration teil.
په لاريون كې په زرګونو زرګونو كسانو برخه اخيستې وه

teuer ګران، قيمت + Sau سركوزی = sauteuer له حده ډېر ګران، د اور په بيه
Das Hotel ist echt spitze, aber sauteuer.
دا هوټل ډېر ښه هوټل دی، خو د اور په بيه دی

teuer ګران، قيمتي + Schwein خوګ = schweineteuer له حده ډېر ګران، ډېر قيمته

Die Wohnungsmiete in Berlin ist schweineteuer.
په برلین کې د استوګنځي کرایه ډېره ګرانه ده

tot مړ + Maus مږك = mausetot سل په سلو کې مړ، بالکل مړ
Der Hund lag mausetot am Straßenrand. سپی د سړك په غاړه مړ پروت و

traurig غمجن، خپه + Tod مړینه = todtraurig له حده ډېر غمجن، ډېر خپه
Er war todtraurig, als er von ihrer Hochzeit erfuhr.
کله چې هغه د هغې له واده نه خبر شو، نو له حده ډېر غمجن شو

trocken وچ + Knochen = knochentrocken لکه د هډوکي په شان وچ
Die Blume ist ja knochentrocken. Du hättest sie regelmäßig gießen müssen.
دا ګل بالکل وچ دی. تا باید په منظم ډول ورته اوبه اچولې وای

trocken وچ + Staub خاوره = staubtrocken ډېر وچ، خاورې په شان وچ
Ich habe Durst und mein Hals ist staubtrocken.
زه تږی یم او ستونی مې لکه د خاورې په شان وچ دی

U

übel (کانګه) زړه بد + speien = speiübel چې زړه دومره ډېر بد شي چې سړي ته کانګه ورشي
Während der Autofahrt wurde den Kindern speiübel.
د موټر د تلو په وخت ماشومانو ته دومره د زړه بدی ورپېښ شو چې هغوي کانګې ته نږدې شوي وو

unglücklich ناخوښی + Tod مرګ = todunglücklich له حده ډېر ناخوښی
Du siehst heute todunglücklich aus und lächelst überhaupt nicht.
ته نن له حده ډېر ناخوښی ښکارې او هېڅ مسکا دې په خوله نشته

V

verdient په حقه + hoch لوړ = hochverdient په خپلې پیاوړتیا او په حقه
Der Sieg unserer Mannschaft war hochverdient. زموږ د لوبډلې بریا په حقه وه

verehrt محترم + hoch لوړ = hochverehrt ډېر محترم، عالیقدر
Hochverehrtes Publikum, meine Damen und Herren! عالیقدرو حاضرینو، آغلو او ښاغلو

vergnügt خوشحاله + quietsch = quietschvergnügt ډېر خوشحاله
Sie sang quietschvergnügt im Schlafzimmer.
هغې د خوب په کوټه کې په ډېرې خوشحالۍ سندرې ویلې

verkehrt ناسم، غلط + Grund = grundverkehrt بالکل ناسم، ډېر غلط
Es ist grundverkehrt, so zu reagieren. د داسې غبرګون ښکاره کول یو بالکل ناسم کار دی

voll ډك + Knüppel لرګی = knüppelvoll تر خولې پورې ډك
Der Zug ist knüppelvoll. اورګاډی تر خولې پورې ډك دی

voll ډك + Proppen = proppenvoll تر خولې پورې ډك
Der Saal ist proppenvoll. دا تالار تر خولې پورې ډك دی

voll ډك + Rappel = rappelvoll تر سپېږمو پورې ډك
Es blieb mir nichts anderes übrig als in den rappelvollen Bus einzusteigen.
پرته له دې چې دې تر سپېږمو پورې ډك سروېس ته وخېژم، ماته بله چاره پاتې نشوه

W

wach ويښ + hell روښان = hellwach بالکل ويښ، ډېر ويښ

Er hatte bis zum Mittag geschlafen. Die ganze Nacht war er hellwach.

هغه تر غرمې پورې خوب کړی و. ټوله شپه هغه ويښ و

warm تود + brühen = brühwarm ډېر تاند، د همدا اوس خبر

Hast du von der brühwarmen Nachricht etwas gehört?

تا له دې بالکل تاند خبر نه څه اورېدلي دي؟

warm تود + Hand لاس = handwarm تړم، چې لاس پرې ونه سوځي

Zum Füßewaschen nehme ich immer handwarmes Wasser.

د پښو د پرېمينځلو لپاره زه له تړمو اوبو څخه کار اخلم

weich پوست، نرم + Butter کوچ = butterweich پوست موست، ډېر پوست

Der alte Mann isst die Kartoffeln ohne Gebiss, da sie butterweich sind.

دا زوړ سړی کچالان بې له مصنوعي غاښونو خوري، ځکه چې د کوچو په شان پاسته شويدي

weich پوست، نرم + kuscheln = kuschelweich پوست موست، ډېر پوست

Dein neuer Pullover ist kuschelweich. ستا نوی بنېن پوست موست دی

weich پوست، نرم + Samt بخمل = samtweich د بخملو په شان پوست

Ich schlafe sehr gerne in diesem Bett, weil die Decke samtweich ist.

زه په ډېره مينه په دې کټ کې ويده کېږم، ځکه چې برستن يې د بخمل په شان پسته ده

weich پوست، نرم + Watte مالوچ = watteweich د مالوچو په شان پوست

Die neuen Handtücher sind watteweich. دا نوي دسمالونه د مالوچو په شان پاسته دي

weiß سپين + Blüte غوټۍ = blütenweiß تك سپين، ډېر سپين

Er trocknete sich mit einem blütenweißen Taschentuch die Stirn.

هغه په يو تك سپين دسمال باندې خپل تندی وچ کړو

weiß سپين + Schnee واوره = schneeweiß د واورې په شان تك سپين

Er trägt einen schneeweißen Anzug. هغه يوه تکه سپينه درېشي اغوستې ده

weit پراخ + Sperrangel = sperrangelweit ډېر پراخ

Die Türen standen sperrangelweit offen. دروازې بالکل په پراخ ډول خلاصې وې

weit ليرې + Meile ميل = meilenweit څوڅو ميله ليرې، ډېر ليرې

Meilenweit sah man das lodernde Feuer.

اسمان ته ختونکی اور له ډېر ليرې څخه ليدل کېدی شو

wild وحشي + Fuchsteufel = fuchsteufelswild لکه وحشي په شان په قهر

Der General wird fuchsteufelswild, wenn die Soldaten ihm nicht gehorchen.

کله چې عسکران ورته اطاعت ونکړي، نو جنرال له حده ډېر په قهرېږي

wohl ښه، هوسا + Pudel = pudelwohl ډېره ښه او هوسا

Ich treibe viel Sport und fühle mich pudelwohl, wie ein Fisch im Wasser.

زه ډېر سپورټ کوم، ځان ډېر ښه احساسوم، فقط لکه چې يو کب په اوبو کې ځان احساسوي

Z

zahm اهلي، رام + Hand لاس = handzahm ډېر ارام چې لاس پرې رابنکل شي

Am besten lassen sich junge Löwen handzahm machen.

له ټولو نه واړه زمريان ډېر ښه رامېږي، چې سړی پرې لاس رابنکلی شي

zart تنکی + Hauch = hauchzart ډېر تنکی

Der Schal ist aus hauchzarter Seide.د غاړې دسمال له ډېرو تنکيو وربښمنو نه جوړ شوېدی

zufrieden راضي + hoch لوړ = hochzufrieden ډېر راضي، ډېر خوښ

Der Minister ist mit dem Ergebnis seiner Verhandlungen hochzufrieden.
وزیر د خپلو خبرو اترو له نتیجې نه ډېر خوښ دی

Übungen: Ergänzen Sie die Sätze mit zusammengesetzten Adjektiven.

1. Der Zug war ……… voll und wir mussten die ganze Zeit stehen.
اورګاډی ترخولې پورې ډك و او مونږ مجبور وو چې په دې ټول وخت کې ولاړ پاتې شو
2. An dieser Stelle hast du nur einen ………kleinen Fehler gemacht.
په دغه ځای کې تا یوه ډېره وړه غلطي کړېده
3. Diese Nachricht ist ……… aktuell, sie wurde vor einer Stunde veröffentlicht.
دا خبر ډېر تاند دی چې یو ساعت دمخه خپور شو
4. Ich bin ……… sauer auf dich, denn du hat mich schon wieder betrogen.
زه تاته ډېر په غصه یم، ځکه چې زه تا یوځل بیا وغولولم
5. Wir wurden ……… nass, da wir keine Regenschirme mitgenommen hatten.
په دې چې مونږ چترۍ له ځانه نه وې اخیستې، نو لامده خیشته شولو
6. Immer wenn er putzt, ist alles ………sauber.
هر وخت چې هغه پاکول کوي، هرڅه دومره پاك وي چې ځلیږي
7. Hör auf zu singen. Du singst ………schlecht.
ته سندرې ویل بس کړه، ستا سندرې ویل له حده ډېر خراب دي
8. Er grinst, im nächsten Moment ist er wieder ………ernst.
هغه په مسکا شي، خو په بله شیبه کې بیا بېرته له حده ډېر جدي شي
9. Du sollst nicht ………fremde Menschen auf der Straße ansprechen.
ته د سړك په سر بالکل پردو خلکو سره خبرې مکوه
10. Die Nacht war ………finster und man konnte nichts erkennen.
شپه تپه تیاره وه او سړي هیڅ شی نشو پیژندلی
11. Das Seminar war ………langweilig. په سیمینار کې د سړی ډېر زړه تنګېدو
12. Alles, was du machts, ist ………verkehrt. هرڅه چې ته کوې، هغه بالکل غلط دي
13. Er hat einen ………festen Glauben. هغه ډېر ټینګ ایمان لري
14. Ich drücke mich immer ………klar aus. زه تل ډېرې رڼې خبرې کوم
15. Auch damals war er ………reich. هغه پخوا هم له حده ډېر شتمن و

Lösungen:
1. Der Zug war rappelvoll und wir mussten die ganze Zeit stehen.
2. An dieser Stelle hast du nur einen klitzekleinen Fehler gemacht.
3. Diese Nachricht ist hochaktuell, sie wurde vor einer Stunde veröffentlicht.
4. Ich bin stocksauer auf dich, denn du hat mich schon wieder betrogen.
5. Wir wurden pitschnass, da wir keine Regenschirme mitgenommen hatten.
6. Immer wenn er putzt, ist alles blitzsauber.
7. Hör auf zu singen. Du singst sauschlecht.
8. Er grinst, im nächsten Moment ist er wieder todernst.
9. Du sollst nicht wildfremde Menschen auf der Straße ansprechen.
10. Die Nacht war stockfinster und man konnte nichts erkennen.
11. Das Seminar war todlangweilig.
12. Alles, was du machts, ist grundverkehrt.

13. Er hat einen felsenfesten Glauben.
14. Ich drücke mich immer glasklar aus.
15. Auch damals war er steinreich.

Bedeutungsänderung durch Suffixe په شاتړو د لغاتو د مانا بدلېدنه

د جرمني ژبې ډېرى لغتونه داسې لغتونه دي چې هغه څه منفي مانا نلري. د بېلګې په توګه (schreiben) (ليکل) ته وايي چې (ليکل) خو څه منفي مانا نلري. خو که چېرته د داسې لغاتو سره يو (Suffix) يا (شاتاړى) لکه (-erei) يوځاى شو، نو د داسې لغاتو په مانا کې لږڅه بدلون راځي او ورنه يوڅه منفي مانا اخيستل کيږي. په لاندې ډول:

schreiben ليکل + -erei = Schreiberei (ليکل ميکل) بې ځايه او په مزاحم ډول ليکل
Ich wäre so froh, wenn die Schreiberei zu Ende wäre.
که دا مزاحم ليکل ميکل پاى ته ورسيږي، نو زه به ډېر خوښ شم

همدا شان له ځينو لغاتو سره د (-ling) يوځاى کېدل لغتونو ته يوه منفي مانا ورکوي، لکه:

schön ښايسته + -ling = Schönling
يو ښايسته سړى چې د ځان ښايست او فېشن پسې ډېر ګرځي
Dieser Schönling ist in der Prüfung durchgefallen.
دا د ښايست او فېشن پسې ګرځېدونکى په ازموينه کې پاتې راغلى دى

اوس به نو يو څو نور مثالونه وګورو:

rasen ډېر چټک تلل + erei = Raserei
دومره ډېر ګړندى موټر چلوونه چې ترافيك ته خطر پېښ شي
Durch die Raserei hat er Fußgänger gefährdet.
په ډېرې ګړندى موټر چلووني باندې هغه پښوتلونکو ته خطر پېښ کړو

fahren موټر چلول + -erei = Fahrerei بې ځايه، بې ضرورته او په مزاحمت موټر چلوونه
Mit der Fahrerei haben ich genug am Hals. په دې موټروانى سره زما ډېر کار دى

telefonieren ټيلفون کول + -erei = Telefoniererei بې ځايه او له مزاحمت نه ډکه ټيلفون کوونه
Die Telefoniererei ist sehr zeitaufwendig. په دې بې ځايه ټيلفون کولو باندې ډېر وخت ضايع کيږي

schießen ډز کول + -erei = Schießerei ډزوډوز، له څو اړخو نه ډزې
Gestern gab es vor der Schule mal wieder eine Schießerei.
پرون يوځل بيا د ښوونځي په مخکې ډزوډوز وشو

schlagen وهل + -erei = Schlägerei اخ و ډب
Es hätte beinahe eine Schlägerei gegeben. نږدې و چې اخ و ډب شوى واى

warten انتظار ويستل + -erei = Warterei خوشې، بې ځايه او له مزاحمت نه ډکه انتظار ويستنه
Ich hab die Warterei satt. زه د دې خوشې انتظار ويستنې نه پوزې ته رسېدلى يم

spielen لوبېدل + -erei = Spielerei خوشې او بې ځايه لوبېدنه چې د وخت ضايعه وي
Deine Arbeit ist in seinen Augen nichts als eine Spielerei.
د هغه په نظر ستا کار پرته له خوشې لوبې او د وخت ضايع کولو نه بل شى ندى

putzen پاکول + -erei = Putzerei خوشې، بې ځايه او له مزاحمت نه ډکه پاکوونه
Um die leidige Putzerei brauchst du dich nicht zu kümmern.
د دې له مزاحمت نه ډکې پاکونې غم په تا ندی

Schwein خوګ + -erei = Schweinerei چټيات، مردارې، بې ځايه کار
Wer hat diese Schweinerei hier angerichtet? دا مرداری چا کړی دی؟

Sau سرکوزی + -erei = Sauerei مرداری، ګډوډي، هرڅه وران ويجاړ پرېښودنه
Du hast in dem Zimmer eine große Sauerei hinterlassen.
تا پخپله کوټه کې مرداری پرې ايښی دی

träumen خوب ليدل + -erei = Träumerei د خوب او خيال دنيا کې ژوند کوونه
Er muss aus seinen Träumereien aufwachen. هغه بايد د خوب او خيال دنيا نه راويښ شي

يادونه:
ځينې لغات شته چې په پای کې يې که (-erei) راشي، نو منفي مانا نلري. داسې لغات يو ځای ښايي چې پکې يو کسب يا يو کار اجرا کيږي، مثال:

backen پخول + -erei = Bäckerei نانبايي، نانوايي
Wir kaufen das Brot in der Bäckerei. مونږ ډوډی له نانبايی نه په بيه اخلو

färben رنګول + -erei = Färberei د رنګمالی ځای، رنګمالي
Er hat sein Hemd in die Färberei gebracht. هغه خپل کميس رنګمالی ته يووړ

schneidern ګنډل + -erei = Schneiderei د ګنډلو ځای، خياطي
Er betreibt eine kleine Schneiderei. هغه يوه وړه د ګنډلو هټی لري

schreinern د ترکاڼی کار کول + -erei = Schreinerei ترکاڼي، نجاري، نجارخانه
Das Fenster ist in der Schreinerei gefertigt worden. دا کړکی په ترکاڼی کې جوړه شوېده

waschen مينځل + -erei = Wäscherei د جامو مينځلو ځای، مينځل ځای
Das Hotel betreibt eine eigene Wäscherei. دا هوټل د جامو مينځلو يو خپل مينځل ځای لري

Die häufigsten Fehler und Schwierigkeiten der Afghanen

په جرمني ژبه کې د افغانانو ډېرې ستونځې او تېروتنې

دغه تېر وتنې ما ډېر وخت د افغانانو له خولې اورېدلي دي:

fragen	
richtig صحيح	falsch غلط
Ich habe ihn *(= Akkusativ)* gefragt. ما له هغه نه پوښتنه وکړه	~~Ich habe von ihm gefragt.~~

vor oder von	
richtig صحيح	falsch غلط
Er hat Angst vor dem Hund. هغه له سپي نه دارېږي	~~Er hat Angst von dem Hund.~~

Uhrzeitangabe د وخت بیان	
richtig صحیح	falsch غلط
Es ist ein Uhr. یوه بجه ده	Es ist eins Uhr
Er war um ein Uhr da. هغه په یوه بجه حاضر وو	Er war um eins Uhr da.
Ich komme um ein Uhr wieder. زه په یوه بجه بېرته راځم	Ich komme um eins Uhr weider.
Ich komme um eins. زه په یوه بجه راځم	Ich komme um ein.
Es ist viertel nach eins. له یوې نه پنځلس دقیقې تېرې دي	Es ist viertel nach ein.
Wieviel Uhr ist es? څو بجې دي؟	Wieviele Uhr ist es?
Wieviel Uhr ist es? څو بجې دي؟	Wieviel Uhr ist.
Um wieviel Uhr kommst du? ته په څو بجو راځې؟	Wieviel Uhr kommst du?

alle, alles, all	
richtig صحیح	falsch غلط
Ist das alles? هر څه همدا دي؟	Ist das alle?
Ich sehe alles. زه هر څه وینم	Ich sehe alle. زه ټول انسانان وینم
Ich esse alles. زه هرڅه خورم، هغه څه چې دلته دي، زه ټول یې خورم	Ich esse alle. دا په دې مانا چې زه ټول انسانان خورم
Ist alles in Ordnung? هر څه ټیک دي؟	Ist alle in Ordnung?
Nimm alles mit, was du mitnehmen kannst. هغه شیان چې ته له ځانه سره اخیستی شې، وا یې خله	Nimm alle mit, was du mitnehmen kannst. هغه انسانان چې ته له ځانه سره اخیستی شې، وا یې خله

viel, viele, vieles	
richtig صحیح	falsch غلط
Ich verstehe vieles nicht. زه په ډېر څه نه پوهېږم	Ich verstehe viele nicht. دا په دې مانا چې زه د ډېرو خلکو په خبرو نه پوهېږم
Das ist viel Geld. دا ډېرې پیسې دي	Das ist viele Geld.
Das ist aber viel. دا ډېر څه دي	Das ist aber viele.
Viele waren nicht da. ډېر کسان حاضر نه وو	Viel waren nicht da.

oben, unten	
richtig صحیح	falsch غلط
Ich komme nach oben. زه پورته خوا ته درځم	Ich komme oben.
Er kommt nach unten. هغه ښکته خوا ته درځي	Ich komme unten.

draußen, heraus, hinaus	
richtig صحيح	falsch غلط
Ich gehe nach draußen. زه بهر وځم	Ich gehe draußen.
Ich gehe aus dem Zimmer hinaus. زه له كوټي نه بهر وځم	Ich gehe aus dem Zimmer draußen.
Ich kann nicht rauskommen. زه بهر نشم راوتلی	Ich kann nicht draußen kommen.
Sie kam aus dem Haus heraus. هغه له كوره بهر راووتله	Sie kam aus dem Haus draußen.

sein, da sein, hier sein	
richtig صحيح	falsch غلط
Ist dein Vater da? پلار دي شته؟	Ist dein Vater?
Nein, er ist nicht da. نه، هغه دلته نشته	Nein, er ist nicht.
Gibt es hier Wasser? دلته اوبه شته؟	Gibt hier Wasser.
Wir sind bis zwei Uhr da. مونږ تر دوه بجو پوري دلته يو	Wir sind bis zwei Uhr.

kein, keiner, nicht, nichts	
richtig صحيح	falsch غلط
Ich habe kein Geld. زه پيسي نلرم	Ich habe nicht Geld.
Ich bin nicht krank. زه ناروغ نه يم	Ich bin kein krank.
Ich habe ihn nicht gesehen. ما هغه ندی ليدلی	Ich habe ihn kein gesehen.
Keiner war da. هيڅ څوك هلته نه وو	Kein war da.
Keiner weiß Bescheid. هيڅ څوك خبر ندی	Kein weiß Bescheid.
Davon weiß ich nichts. له دي نه زه خبر نه يم	Davon weiß ich nicht.
Das macht nichts. دا څه پروا نكوي	Das macht nicht.
Ich sehe und höre nichts! زه كوم څه نه وينم او نه اورم	Ich sehe und höre nicht.
Sie hat schon wieder nichts zu tun. هغه بيا هيڅ كار نلري	Sie hat schon wieder nicht zu tun.
Ich habe nichts zu essen. له ما سره د خوړلو هيڅ شی نشته	Ich habe nicht zu essen.
Es gibt nichts Neues. كوم نوی څه نشته	Es gibt nicht Neues.

reden, sprechen, sagen	
richtig صحيح	falsch غلط
Er hat mit mir kein Wort geredet. هغه له ما سره يوه خبره هم ونكړه	Er hat mit mir kein Wort gesagt.

Ich habe seit 2 Jahren kein Englisch gesprochen. د دوه کلونو راهيسي زه هيڅ انګليسي نه يم رغيدلی	Ich habe seit 10 Jahren kein Englisch gesagt.
Er spricht lauter Unsinn. هغه چټيات غړيږي	Er sagt lauter Unsinn.
Er redet und redet, sagt aber gar nichts. هغه غړيږي او غړيږي، خو په خبرو کې يې هيڅ مفهوم او مطلب نشته	Er redet und redet, spricht aber gar nichts.

einen Kuss geben	
richtig صحيح	falsch غلط
Der Vater gibt seinem Kind einen Kuss. پلار له خپل ماشوم نه يوه مچه اخلي	Der Vater nimmt von seinem Kind einen Kuss.
Gib mir einen Kuss. ته ما ښکل کړه	Nimm von mir einen Kuss.

lang, lange	
richtig صحيح	falsch غلط
Ich bin schon lange fertig. د ډېر وخت راهيسي زما کار خلاص دی	Ich bin schon lang fertig.
Es ist schon lange her. له دې نه ډېر وخت تېر شوېدی، دا ډېر پخوا و	Es ist schon lang her.
Der Tisch ist vier Meter lang. دا ميز څلور متره اوږد دی	Der Tisch ist vier Meter lange.
Ich habe zwei Stunden lang auf dich gewartet. ما دوه ساعته تا ته انتظار وويست	Ich habe zwei Stunden lange auf dich gewartet.
Die Zeit wurde mir ziemlich lang. وخت په ما ډېر اوږد شو	Die Zeit wurde mir ziemlich lange

wie lang, wie lange	
richtig صحيح	falsch غلط
Wie lange bleibst du hier? ته څومره وخت دلته پاتې کيږې؟	Wie lang bleibst du hier?
Wie lange dauert die Reise? سفر څومره وخت دوام کوي؟	Wie lang dauert die Reise?
Wie lang ist der Tisch? دا ميز څومره اوږد دی؟	Wie lange ist der Tisch?

Anmerkung: in Süddeutschland wird die Kurzform „lang“ für das Adverb „lange“ verwendet!

پاملرنه په جنوبي جرمني کې د „lange“ لپاره „lang“ هم استعماليږي

د (wie lang) او (wie lange) تر مينځ توپير

کله چې د يو شي د اوږدوالي په برخه کې پوښتنه کيږي، نو دا پوښتنه په (wie lang) کيږي.

د (wie lang) په ځواب کې به د همدې شي اوږدوالی ښودل کيږي چې څو متره او يا څو کيلومتره او داسي نور. نو ځکه په ځواب کې يې (lang) بيرته تکراريږي، لکه يو متره اوږد (ein Meter lang).
کله چې د يو وخت په برخه کې پوښتنه کيږي چې څومره وخت، دا پوښتنه په (wie lange) کيږي. د (wie lange) په ځواب کې به د يو وخت اندازه ښودل کيږي چې څومره وخت، يعني دوه ساعته، دوه ورځې، دوه کاله او داسي نور. د ځواب په وخت بيا د (lange) کلمه بيا نه تکراريږي. مثال:
Das dauert zwei Stunden. دا دوه ساعته دوام کوي

beide oder beiden?	
richtig صحيح	falsch غلط
Die beiden Mädchen sind sehr hübsch. دا دواړه جنکۍ ډيرې ښايسته دي	Die beide Mädchen sind sehr hübsch.
Uns beiden gefallen sie ganz gut. هغوی زمونږ د دواړو ډير خوښيږي	Uns beide gefallen sie ganz gut.
Diese beiden habe ich gesehen. دوی دواړه ما ليدلي دي	Diese beide habe ich gesehen.
Jene beiden kamen zurück. هغوی دواړه بيرته راغلل	Jene beide kamen zurück.
Euch beide jungen Leute kennt hier niemand. تاسو دواړه ځوانان دلته هيڅ څوك نه پيژني	Euch beiden jungen Leute kennt hier niemand.
Buch und Heft, beides hatte er im Auto liegen lassen. کتاب او کتابچه، دواړه يې په موټر کې پرې ايښي وو	Buch und Heft, beide hatte er im Auto liegen lassen

nach zu in	
richtig صحيح	falsch غلط
Ich gehe nach Hause. زه کور ته ځم	Ich gehe zu Hause
Ich gehe zur Post. زه پوسته خونې ته ځم	Ich gehe nach Post.
Ich gehe zum Bahnhof. زه د اورګاډي سټيشن ته ځم	Ich gehe nach Bahnhof.
Ich gehe in die Schule. زه ښوونځي ته ځم	Ich gehe nach Schule.
Er geht zur Schule. هغه د ښوونځي زده کوونکی دی	Er geht in Schule.
Ich fahre zu meiner Schwester. زه د خپلې خور کور ته ځم	Ich fahre nach meiner Schwester.
Wir fahren in die Schweiz. مونږ سويس ته ځو	Wir fahren nach Schweiz.
Wir fahren in ein fremdes Land. مونږ يو بهرني هيواد ته ځو	Wir fahren nach einem fremden Land.
Wir fahren in den Urlaub. مونږ د تفريح لپاره په رخصتی ځو	Wir fahren nach/zu Urlaub.
Wir fahren nach links. مونږ کيڼ خوا ته ځو	Wir fahren links.

Wir fahren zur linken Seite. مونږ کين اړخ ته ځو	Wir fahren nach linken Seite.
Ich gehe ins Kino. زه سينما ته ځم	Ich gehe Kino.
Wir fahren an die Nordsee. مونږ د شمال بحر ته ځو	Wir fahren nach Nordsee.
Er fährt an den See. هغه لوى ډنډ ته ځي	Er fährt nach See.

Anfang, am Anfang, zu Anfang	
richtig صحيح	falsch غلط
Er starb Anfang Mai 2015. هغه د مي مياشتي په پيل کي ومړ	Er starb im Anfang Mai 2015.
Das geschah am Anfang des 20. Jahrhunderts. دا د شلمي پيړى په پيل کي پيښ شو	Das geschah im Anfang des Jahrhunderts.
Er war von Anfang an dabei. هغه د پيل راهيسي پکي برخه درلودله	Er war von Anfang dabei.
Aller Anfang ist schwer. د هر څه پيل گران وي	All Anfang ist schwer.

träumen	
richtig صحيح	falsch غلط
Ich habe von dir geträumt. ما ته په خوب کي وليدلي	Ich habe dich geträumt.

unten oder **unter?**

unter	unten
Das Buch liegt unter dem Kopfkissen. کتاب د بالښت لاندي پروت دى	Das Auto fährt nach unten. موټر ښکته خوا ته ځي
Mein Computer steht unter dem Tisch. زما کمپيوټر د ميز لاندي ايښى دى	Mein Auto steht da unten. زما موټر په دي لاندي ځاى کي ولاړ دى
Ich wohne unter meinem Bruder. زه د خپل ورور (د کور) لاندي اوسيږم	Ich wohne unten. زه لاندي اوسيږم

über oder **oben?** **پورته يا دپاسه؟**

über	oben
Mein Bruder wohnt über mir. زما ورور زما (د کور) د پاسه اوسيږي	Mein Bruder wohnt oben. زما ورور پورته اوسيږي
Der zweite Stock liegt über dem ersten Stock. دوهم پوړ د لومړي پوړ دپاسه دى	Dort oben auf dem Dach sitzt eine Taube. هلته پورته د بام په سر يوه کوتره ناسته ده
Das Flugzeug fliegt über die Stadt. الوتکه د ښار دپاسه الوزي	Hoch oben am Himmel flog ein Adler. پورته په اسمان کي يو گربت (عقاب) والوتو
Die Lampe hängt über dem Tisch. څراغ د ميز دپاسه ځوړند دى	Er schaute nach oben zur Lampe. هغه پورته څراغ خواته وکتل

Tränen liefen ihr über das Gesicht. د هغې په مخ باندې اوښکې بهېدلې	Sie liegt da oben und weint. هغه هلته پورته پرته ده او ژاړي
Der Major steht über dem Hauptmann. جګړن له جګتورن نه په درجه کې لوړ دی	Der Befehl kam von oben. امر له پاسه راغی
Er kletterte über die Mauer. هغه په دېوال باندې وختو	Der Weg nach oben ist jetzt offen. پورته خوا ته لار اوس خلاصه ده
Über der Stadt lag Nebel. د ښار دپاسه لړه وه	Da oben auf dem Berg steht ein Mann. هلته پورته د غره په سر يو سړی ولاړ دی

hinten oder **hinter?** **شاته**

hinten	hinter
Kinder sollten im Auto hinten sitzen. ماشومان باید په موټر کې شاته کېني	Das Kind sitzt im Auto hinter dem Fahrer. ماشوم په موټر کې د ډرېور شاته ناست دی
Du hast hinten auf der Jacke einen Fleck. ستا د کرتۍ شاته یو داغ دی	Hinter dem Haus steht eine große Tanne. د کور شاته د غرنځي يوه لويه ونه ده
Er hat mich von hinten gestoßen. هغه زه د شا له خوا پورې ووهلم	Dann hat er sich hinter der Tür versteckt. بیا یې ځان د دروازې شاته پټ کړو
Der Wind kommt von hinten. باد د شا له خوا راځي	Die Sonne verbirgt sich hinter den Wolken. لمر د وريځو شا ته پټ دی
Das Haus hat hinten einen zweiten Ausgang. د کور شاته يوه بله د وتلو لار ده	Die Garage liegt hinter dem Haus. ګراج د کور شاته دی
Den Schlüssel habe ich da hinten gefunden.کيلي ما هلته په شاتيني ځای کې پيدا کړه	Das Buch ist hinter den Tisch gefallen. کتاب د ميز شاته غورځېدلی دی
Dort hinten steht ein Hund. هلته شاته يو سپی ولاړ دی	Hinter dir steht der Hund. ستا شاته يو سپی ولاړ دی
Wir warten hinten im Wartezimmer. مونږ شاته د انتظار په کوټه کې انتظار وباسو	Wir warten in der hinteren Reihe. مونږ په شاتيني کتار کې انتظار وباسو

nah oder **eng** **نږدې**

nah	eng
Es ist kein Geheimnis, dass mein Onkel mir nah steht. دا کوم پټ راز نه دی چې زما تره (کاکا) ما ته په زړه کې نږدې دی	Sie stehen in engem Kontakt miteinander. هغوی له يو بل سره نږدې اړيکې لري
mit jemandem nah verwandt sein له يو بل سره نږدې خپلوي درلودل	mit jemandem eng verwandt sein له يو بل سره نږدې خپلوي درلودل
ein naher Familienangehöriger د کورنۍ يو نږدې غړی	eng befreundete Familien نږدې ملګرتوب لرونکي کورنۍ
Nun ist die Hochzeit schon ganz nah. اوس نو د واده وخت ډېر رانږدې شوېدی	Das Programm war zeitlich sehr eng. د پروګرام وخت ډېر لږ و

Sie sind sich menschlich nahegekommen. د انسانیت له اړخه هغوی یو بل ته ورنږدې شویدي	sich eng anfreunden له یو بل سره نږدې ملګری کېدل
Sie sind einander in der letzten Zeit nähergekommen. په دې وروستي وخت کې هغوی یو بل ته نږدې شویدي	Sie stehen sehr eng beieinander. هغوی یو بل سره ډېر ډېر نږدې ولاړ دي
Nun kommen wir der Sache schon näher. اوس نو موضوع ته مونږ نږدې کیږو	Zur Hochzeit kommt nur der engste Freundeskreis. واده ته تش نږدې ملګري راځي
Ich war dem Tode nahe. زه مرګ ته نږدې شوی وم	Sein engster Freund ist gestorben. د هغه ډېر نږدې ملګری مړ شوی دی
Meine Cousine und mein Vetter sind nahe Verwandte. زما د تره لور او زما د تره زوی له یو بل سره نږدې خپلوي لري	Die beiden Länder pflegen enge wirtschaftliche Beziehungen. دا دواړه هېوادونه نږدې اقتصادي اړیکي لري

hart oder **fest**

hart	fest
Hartes Holz lässt sich schlecht schnitzen. كلك لرګی په سختی کښل کیږي	Die Schrauben sitzen fest. پیچونه ټینګ نښتي دي
Das schützt vor einem harten Aufprall. دا د كلكي لګېدنې (كلك ټکر) مخنیوی کوي	Der Schmutz sitzt fest an den Schuhen. چټلي په بوټانو کي کلکه نښتی ده
Die Polizei griff hart durch. پولیسو کلکه مداخله وکړه	Ich bin fest davon überzeugt. زه په دې ټینګ باور لرم
Die vielen Enttäuschungen haben ihn hart gemacht. ډېرو مآیوسیو هغه كلك کړو	Du hast zu fest zugeschlagen. تا پخپل چلند کي له حده زیاتی وکړو
Das Brot ist trocken und hart. دا ډوډی وچه او کلکه ده	Der Zahn sitzt noch ganz fest im Kiefer. غاښ په جامنه کي لا ټینګ پاتي دی
Der Boden ist hart gefroren. مځکه په کنګل و هلو کله شوېده	Eis ist Wasser in festem Zustand. کنګل اوبه دي چي په كلك حالت کي دي
Die Kartoffeln sind noch hart. دا کچالان لا كلك دي	Die Marmelade ist gar nicht fest geworden. مربا هیڅ کلکه شوې نده
Sie fasst die Kinder zu hart an. هغه ماشومان ډېر كلك نیسي	Er drückte sein Kind fest an sich. هغه خپل ماشوم پخپله سینه ټینګ وخېبېښو
Das ist eine harte Arbeit. دا یو سخت کار دی	Das ist eine feste Anstellung. دا د اوږدي مودي لپاره مقرري ده
Das sind harte Worte. دا كلك الفاظ دي	Das ist ein festes Versprechen. دا یوه ټینګه وعده ده
Der Patient kann kein hartes Brot essen. ناروغ کله ډوډی نشي خوړلی	Der Patient muss feste Nahrung zu sich nehmen. ناروغ باید كلك شان (غیر مایع) خواړه وخوري

tief, niedrig, nieder

tief	niedrig, nieder
Das Haus liegt tiefer als die Straße. دا کور له سړك نه ټيټ دی	Die Kellerdecke ist sehr niedrig. د تاکاو چت ډېر ټيټ دی
Mein Bruder wohnt eine Etage tiefer. زما ورور يو پوړ ښکته اوسيږي	Das Haus hat ein niedriges Dach. د دې کور چت ټيټ دی
Der Brunnen ist sehr tief. دا کوهی ډېر ژور دی	Sie bauen eine niedrige Mauer. هغوی يو ټيټ ديوال جوړوي
eine fünf Meter tiefe Grube يوه پنځه متره ژوره کنده	Die Äste hängen niedrig. ښاخونه ټيټ ځوړند دي
Tief im Dschungel leben gefährliche Tiere. دننه په ځنګله کې خطرناکه ځناور دي	Die Schwalben fliegen niedrig. توتکۍ ټيټې الوزي
Du wirst deine tiefe Trauer mit der Zeit überwinden. ستا ژور خپګان به د وخت په تېرېدو سره ورك شي	Sie waren von niedriger Gesinnung. هغوی ټيټ او پست افکار درلودل
Er steckt tief in Schulden. هغه په پوروونو (قرضونو) کې ډوب دی	Ich habe einen niedrigen Blutdruck. زما د وينې فشار ټيټ دی
Ich kann mich nicht tief bücken. زه ځان په کړوپولو نشم ټيټولی	Die Preise sind dort sehr niedrig. هلته نرخونه ډېر ټيټ دي
Bei diesen tiefen Temperaturen kann es schneien. د حرارت په دومره ټيټو درجو کې کېدی شي چې واوره وشي	In den Altbauten sind die Türen niedrig. په زړو ودانيو کې دروازې ټيټې دي
Er hat tief liegende Augen. د هغه سترګې ژورې دي	Er war nur ein niederer Beamter. هغه يو د ټيټې رتبې مأمور و
tief nachdenken ژور سوچ يا چورت وهل	Nieder mit dem Krieg! جګړه دې ورکه شي
Er liegt in tiefem Schlaf. هغه په ژور خوب ويده دی	Mit einem niederen Auto hast du doch keine Übersicht im Verkehr. په يو ټيټ موټر کې خو ته ترافيك نشې ليدلی
bis tief in die Nacht hinein تر نيمې شپې پورې	Den niederen Lichtschalter können auch die Kinder erreichen. د ټيټ برق سوچ ته د ماشومانو لاس هم رسېدی شي
tief in Gedanken versunken sein په ژور فکر کې ډوب اوسېدل	Der Zaun war so niedrig, dass der Hund darüber springen konnte. کټاره دومره ټيټه وه چې سپي ورنه ټوپ وهلی شو

zart, sanft, weich, schwach

zart	sanft
die zarte Haut eines Kindes د يو ماشوم تنکۍ پوستکی	Sie hat ein sanftes Herz. د هغې زړه نازکه دی
zarte Knospen تنکۍ غوټۍ	sanft reden په پسته ژبه غږېدل

im zarten Alter von 5 Jahren د پنځه کلنۍ په تنکي عمر کې	eine sanfte Berührung ډېر په پوست ډول په يو شي لاس لګېدنه
ein zartes/sanftes Gemüt پوست مزاج	Ich massierte seinen Nacken sanft. ما د هغه څټ په پوست ډول چاپي کړو
zartes Fleisch تنکۍ غوښه	ein sanfter Schlaf ارام خوب
Dieser Film ist nichts für zarte Seelen. دا فلم د کمزورو زړونو لپاره ندی	Er ist sanft eingeschlafen. هغه په ارامه په ابدي خوب ويده شو (مړ شو)

weich	schwach
Er ist für diesen Job zu weich. د دې کار لپاره هغه ډېر کمزورى دى	Er ist schon alt und schwach. هغه زوړ او کمزورى دى
Hier sitzt man weich. دا ځای د ناستې لپاره ښه پوست دی	ein schwaches Herz haben يو کمزورى زړه درلودل
ein weiches Gemüt/Herz haben پوست مزاج درلودل	Er hat schwache Nerven. د هغه اعصاب کمزوري دي
Er ist ein sehr weicher Mensch. هغه يو پوست انسان دى	Er hat einen schwachen Willen. د هغه اراده کمزورې ده
Die Creme macht die Haut weich. دا کريم پوستکى پستوي	Der Plan hat einige schwache Stellen. په دې پلان کې يو څو کمزوري ټکي پراته دي
der schöne weiche Ton dieses Instrumentes د دې آلې پوست غږ	eine schwache Beteiligung د لږو کسانو ګډون
ein weicher Stoff يوه پسته ټوټه	schwacher Tee نرى چاى، اوبلن شوى چاى
Ihm wurde weich in den Knien. د هغه پښې سستې شوې	Die Mannschaft hat schwach gespielt. دې ټيم کمزورې لوبه وکړه
Das Bett ist mir zu weich. دا کټ ما لپاره ډېر پوست دی	Die Blumen duften schwach. د دې ګلانو بوي ډېر لږ دى
eine weiche Stimme haben يو پوست غږ درلودل	Der Saal war nur schwach besetzt. دې تالار ته ډېر لږ کسان ورغلي وو
Das Gemüse ist noch nicht weich. دا سابه لا پاسته شوي ندي	Bei Kuchen werde ich immer schwach. زه چې کېك ووينم، نو تل ورته سست شم

selbst oder **selber** **خپله، پخپله**

اساساً دواړه لغات يوه مانا لري او په هممانيز يا مترادف ډول کارول کېدی شي. کوم توپير چې يکې پروت دی، هغه دا دی چې په ليکنه کې ډېر وخت له (selbst) نه او په خبرو کې له (selber) نه کار اخيستل کيږي.

selbst	selber
Du selbst hast es mir gesagt. تا خپله ما ته دا خبره وکړه	Er will immer alles selber machen. هغه غواړي چې هرڅه تل پخپله وکړي
Obwohl das Haus selbst sehr schön ist, möchte ich dort nicht wohnen. سره له دې چې دا کور پخپله ډېر ښايسته دی، خو زه نه غواړم چې يکې واوسيږم	Kleinere Reparaturen mache ich selber. واړه ترميمات زه پخپله کوم

Das Kind kann schon selbst laufen. ماشوم اوس پخپله ګرځېدلی شي	Das kannst du selber machen. ته دا پخپله کوی شي
Sie denkt immer nur an sich selbst. هغه تل د ځان په فکر کې ده	Mach das selber. ته دا پخپله وکړه
Das versteht sich von selbst. دا یوه طبیعي خبره ده، دا باید همداسې وي	Selber kochen macht Spaß. پخپله پخلي کولو باندې د سرې ساعت بنه تېرېږي

کله چې یو ماشوم بل ماشوم ته ووایي چې (ته بې عقله يې = Du bis doof)، نو په دې وخت کې بل ماشوم ورته ځواب ورکوي چې (ته پخپله = selber) .

خو کله کله په یوې جملې کې (selbst) او (selber) دواړه کارول کېدی شي، د بېلګې په توګه:

Ich selber (*und kein anderer*) habe ihm selbst (*und keinem anderen*) das Buch gegeben. ما شخصاً (یعني بل چا نه پخپله ما) هغه ته (یعني بل چاته نه پخپله هغه ته) دا کتاب ورکړو

د (selbst) شاته کله کله یو بل لغت تړل کېدی شي چې له دې نه بیا یو بل نوی لغت جوړېږي، لکه:

selbst + Bestimmung = Selbstbestimmung خپل اختیاري ، خود ارادیت

خو د (selber) شاته کوم لغت نشي تړل کېدی. نور مثالونه:

Selbstmord ځان وژنه	Selbstbewußtsein په ځان ډاډ	Selbstkontrolle د ځان کنټرول	Selbstvertrauen په ځان اعتماد
selbstgebacken پخپله پوخ کړی	selbstgeschrieben پخپله لیکلی	selbständig پخپل واك	selbsttätig پخپله، اتوماتیك

سره له دې چې د (selber) استعمال په ادبي ژبه کې معمول ندی، خو د جرمني ژبې وتلي شاعر (Heinrich Heine) بیا هم ورنه په شعر کې کار اخیستی دی :

Sie liebten sich beide, doch keiner Wollt es dem andern gestehn; Sie sahen sich an so feindlich, Und wollten vor Liebe vergehn. Sie trennten sich endlich und sahn sich Nur noch zuweilen im Traum; Sie waren längst gestorben, Und wussten es selber kaum.	په یو بل مین وو دواړه میني بنودلو نه منکر وو دواړه دبنمن په شاني یې کتلو دواړو له ډېرې میني فنا کېدل وو دواړه آخر جدا له یو بل شو دواړه لیدل کتل وو په خوبونو دواړه له ډېره وخته مړه شوي دواړه له خپلي مړیني بې خبره دواړه

im Urlaub oder in Urlaub	
Ich habe jetzt Urlaub. اوس زما رخصتي ده	Ich fahre jetzt in den Urlaub. زه اوس په رخصتی کې یو تفریحي ځای ته ځم
Ich bin jetzt in Urlaub. اوس زما رخصتي ده (یعني دا چې رخصتي مې ده، خو چېرته په سفر نه یم تللی)	Ich bin jetzt im Urlaub. زه پخپله رخصتی کې په سفر تللی یم او همدا وس په کور کې نه بلکې په یو تفریحي ځای کې یم

machen oder machen lassen?

کله چې سړي په پښتو کې له يو چا نه پوښتنه وکړي چې:

غنم دې دل (مېده) کړل؟	وېښتنه دې بیاتي کړل؟	موټر دې ترمیم کړو؟

ځواب کېدی شي چې داسې وي چې :

هو، غنم مې دل کړل	هو وېښتنه مې بیاتي کړل	هو موټر مې ترمیم کړو

دا څرګنده نشوه چې ما غنم پخپل لاس دل کړل او که غنم مې ژرندې ته یووړل او ژرنده ګړې دل کړل. همدا شان دا څرګنده نشوه چې وېښته ما پخپل لاس بیاتي کړل او که زه نايي ته ولاړم او نايي زاته وېښتنه بیاتي کړل. همدا شان دا څرګنده نشوه چې دا موټر ما پخپل لاس ترمیم کړو او که کوم مستري یا کوم ورکشاب دا موټر ترمیم کړو.
په جرمني ژبه کې پخپل لاس د یو شي جوړول او د یو بل چا له خوا د یو شي جوړول په دوه مختلفو فعلونو په ډېر څرګند ډول بیانېدلی شي، په لاندې ډول:

machen = etwas selbst tun يو کار پخپله کول	etwas machen lassen يو کار په بل چا باندې کول
Hast du den Weizen gemahlen? تا غنم (پخپله) دل کړل؟	Nein, ich habe den Weizen mahlen lassen. نه، غنم مې په بل چا باندې دل کړل
Hast du dir die Haare geschnitten? تا وېښته دې (پخپله) بیاتي کړل؟	Nein, ich habe mir die Haare schneiden lassen. نه، ما وېښته مې په بل چا باندې بیاتي کړل
Hast du das Auto repariert? موټر تا (پخپله) جوړ کړو؟	Nein, ich habe das Auto reparieren lassen. نه، ما موټر په بل چا باندې جوړ کړو
Bist du nach Hause gefahren? ته کور ته (پخپله) په موټر کې ولاړې؟	Nein, ich habe mich fahren lassen. نه، زه بل چا په موټر کې یووړم
Hast du dich selbst operiert? تا ځان پخپله عملیات کړو؟	Nein, ich habe mich operieren lassen. نه، ما په بل چا باندې ځان عملیات کړو
Ich habe den Kindern einen Saft gebracht.ما پخپله ماشومانو ته یو شربت راوړ	Ich habe den Kindern einen Saft bringen lassen. ما په یو بل چا باندې ماشومانو ته شربت راوړ
Bitte drücken Sie hier ganz fest. تاسو پخپله دغه ځای ټینګ وځبېښئ	Lassen Sie jemanden bitte hier ganz fest drücken. تاسو یو څوک پرېږدئ چې دغه ځای ښه ټینګ وځبېښي

stellen oder legen

په جرمني ژبه کې د (اېښودل = legen) او د (ودرول = stellen) تر مینځ ډېر توپیر کېږي.
(اېښودل = legen) په جرمني ژبه کې هغه وخت کارول کېږي چې يو شی په مځکه وغملول شي، لکه:
(برستن په کټ باندې کېږده !Leg die Decke auf das Bett)

(ودرول = stellen) هغه وخت کارول کېږي چې يو شی ونه غملول شي، بلکې لکه پخپلو پښو ودرول شي، لکه: ته دا چوکی هلته کېږده (!Stell den Stuhl dort hin)
په پښتو ژبه کې له دومره دقت نه کار نه اخیستل کېږي، د ډېرو شیانو لپاره چې هغه اصلا ودرول کېږي، په پښتو کې ورته ویل کېږي چې (اېښودل کېږي). مثال:

Stell die Flasche auf den Tisch! ته دا بوتل هلته کېږده

یو بوتل اصلاً ودرول کیږي، خو په پښتو کې بیا هم د ودرولو په ځای (ایښودل) کارول کیږي. په جرمني ژبه کې هغه وخت (ایښودل) ویل کیږي چې یو بوتل په اوږدو وغځول شي، په دې ډول:

Leg die Flasche quer auf den Tisch! ته بوتل په اوږدو په مېز کېږده

نور مثالونه به لاندې وګورو:

stellen	legen
Stell das Glas auf den Tisch! ته ګیلاس په مېز باندې کېږده	Leg das Glas auf den Tisch! ته ګیلاس په مېز باندې څملوه یا په ملاستې کېږده
Wo soll ich den Regenschirm hin-stellen? زه چترۍ چېرته کېږدم؟	Wo soll ich den Regenschirm ~~hinlegen~~ hinstellen? زه چترۍ چېرته څملوم یا په ملاستې کېږدم
Wo hast du den Tisch hingestellt? مېز تا چېرته کېښوده؟	Wo hast du den Tisch ~~hingelegt~~ hingestellt? تا مېز چېرته څملو یا په ملاستې کېښود؟

Wo stellst du den Schrank hin? ته الماری چېرته ودروې؟	Wo ~~legst~~ stellst du den Schrank hin? ته الماری چېرته څملوې یا په ملاستې ږدې؟

stehen	liegen
Wo steht der Schrank? الماری چېرته ده؟	Wo ~~liegt~~ steht der Schrank? الماری چېرته پرته ده
Die Kanne steht auf dem Tisch. چاینک په مېز باندې ایښودل شوي دي	Die Kanne liegt auf dem Tisch. چاینک په مېز باندې پروت دي
Das Buch steht im Regal. کتاب په الماری کې ایښودل شوېدی	Das Buch liegt im Regal. کتاب په الماری کې په ملاستې پروت دی

der, die, das gleiche oder **derselbe, dieselbe, dasselbe?**

gleiche یو بل ته ورته یا مشابه	selbe همغه یو
Josef hat ein schwarzes Auto. یوسف یو تور موټرلري Jakob hat auch ein schwarzes Auto. یعقوب هم یو تور موټر لري Josef und Jakob haben das gleiche Auto. یوسف او یعقوب یو شان موټر لري	Josef ist am 01.01.2000 geboren. یوسف په (01.01.2000) کال کې زیږیدلی دی Jakob ist auch am 01.01.2000 geboren. یعقوب هم په (01.01.2000) کې زیږیدلی دی Josef und Jakob haben denselben Geburtstag. د یوسف او د یعقوب د زیږیدنې ورځ همغه یوه ده
Sie hat die gleiche Figur wie ihre Schwester. د هغې اندام لکه د هغې د خور د اندام په شان دی	Er trägt denselben Anzug wie gestern. هغه نن همغه دریشي اغوستې ده چې پرون یې اغوستې وه
Wir haben die gleichen Sorgen. زمونږ غمونه یوشان دي	Er stammt aus demselben Dorf wie ich. هغه د همغه کلي دی چې زه د هغه کلي یم

Ich benütze eine harte Zahnbürste. زه د غاښونو له يو كلك برس نه كار اخلم	Du benützt auch eine harte Zahnbürste. ته هم د غاښونو له يو كلك برس نه كار اخلې
Ich benütze die gleiche Zahnbürste wie du, aber niemals dieselbe Zahnbürste. زه لكه ستا د غاښونو برس په شان له يو برس نه كار اخلم، خو هېڅكله له همغه يو برس نه كار نه اخلم	

ځنګه چې په پورتنيو جملو کې ليدل کيږي (das gleiche) د دوه يا ډېرو شيانو ورته والی يا شباهت ښکاره کوي. دا په دې مانا چې هغه شيان چې يو بل ته ورته والی لري، شمېره يې ډېره ده. خو (selbe) تل همغه يو شی ښايي. په بل عبارت (selbe) تش همغه يو شی دی چې له ټولو سره شريك دی.	توضيحات

frei sein oder **frei haben**

سره له دې چې (frei) په مانا کې (ازاد يا فارغ) ته وايي، خو له (haben) سره يوه مانا او له (sein) سره بله مانا لري. دا به په لاندې برخه کې وګورو:

frei sein	frei haben
Ich bin noch frei. ما لا تر اوسه واده ندی کړی، زه ښځه نلرم	Ich habe heute frei. زه نن رخصت يم
Ich bin so frei! واك او اختيار زما خپل دی	Sie haben den Rücken frei für Ihre tägliche Arbeit. د خپل ورځيني كار لپاره ستاسو لاس ازاد دی (هيڅ ستونځه نشته)
Der Gefangene ist wieder frei. بندي بېرته ازاد شو	Wir haben noch zwei Betten frei. زمونږ په ځای کې دوه کټونه لا تش دي
Ist dieser Platz noch frei? دا ځای لا تش دی؟	Ich habe nie eine freie Minute. زما هېڅكله يوه دقيقه هم وزګاره نده
Heute ist mein freier Tag. نن زما د رخصتۍ ورځ ده	Der Zug hat freie Fahrt. د اورګاډي د تللو لپاره ازاده ده
Der Eintritt ist für Schüler und Studenten frei. د زده كوونكو او محصلينو لپاره د ننوتو تكس وړيا دی	Schüler und Studenten haben freien Eintritt. د زده كوونكو او محصلينو لپاره د ننوتو تكس وړيا دی

zehntägig oder **zehntäglich**

ظاهرآ داسې ښکاري چې دواړه لغات به همغږي يا مترادف واسي، خو په دې کې لوی توپير پروت دی.
(zehntägig) په بشپړ ډول د لس ورځو يوه پېښه ده، يعني دا پېښه لس ورځې دوام کوي.
(zehntäglich) يوه ورځنۍ پېښه ده چې په هرو لسو ورځو کې يوځل کيږي. مثالونه به لاندې وګورو:

zehntägig (Dauer) دوام	zehntäglich (Intervall) د وخت فاصله
Er ist auf einer zehntägigen Reise. هغه د لس ورځو لپاره په سفر تللی دی	eine zehntägliche Konferenz يو كنفرانس چې په هر لسو ورځو کې يوځل كيږي

په دې ډول نور مثالونه شته چې د يوې پېښې د دوام او د يوې پېښې د بيابيا کېدلو د فاصلې ښودلو بيان پکې کيږي چې په لاندې برخه کې به يې وګورو:

Dauer د يوي پېښي دوام	Intervall د يوي پېښي د بيابيا کېدلو فاصله
Ich habe eine zehnjährige Tochter. زه يوه لس کلنه لور لرم	Die Konferenz findet zehnjährlich statt. دا کنفرانس په هرو لس کالو کې يوځل کيږي
Wir machen jetzt eine zehnminütige Pause. مونږ اوس د لسو دقيقو لپاره دمه کوو	Der Bus fährt zehnminütlich. سروېس په هرو لسو دقيقو کې يوځل ځي
Das ist eine zweistündige Sendung. دا يوه دوه ساعتيزه خپرونه ده (دوه ساعته دوام کوي)	Die Tabletten sollen zweistündlich eingenommen werden. دا ګولۍ بايد په هر دوه ساعتو کې يوځل وخوړل شي
Das freitägige Spiel war sehr gut. د جمعې د ورځې لوبه ډېره ښه وه	Alle freitäglichen Spiele sind sehr interessant. هغه ټولې لوبې چې هره جمعه کيږي، ډېرې په زړه پورې دی

was für ein oder **welcher, welche, welches**

was für ein	welcher, welche, welches
Was für eine Schule besuchst du? ته څه شان ښوونځي ته ځې؟ Ich besuche ein Gymnasium. زه يوې علي ليسې ته ځم	Mit welchem Auto fährst du in die Stadt? Mit dem Mercedes oder mit dem VW? ته په کوم موټر کې ښار ته ځې؟ په مېرخېډس کې او که فولکس واګون کې
Was für Medikamente nehmen Sie ein? Pflanzliche oder chemische? Ich nehme pflanzliche Medikamente ein. تاسو څه شان درمل خورئ؟ د بوټو درمل او که کيمياوي درمل؟ زه د بوټو درمل خورم	Welchen Tee trinken Sie? Den grünen oder den schwarzen? Ich trinke den grünen! تاسو کوم چای څښئ؟ تور چای او که شين چای؟ زه شين چای څښم

له (was für ein) نه هغه وخت کار اخيستل کيږي چې د دوه يا ډېرو شيانو تر مينځ ستر توپير وي. يا په درجه کې يا په جوړښت يا په کوم بل شي کې. پوښتنه هم د درجې، د جوړښت او د نوعيت په برخه کې وي. په لومړی جمله کې مطلب دا دی چې ته د کومې درجې ښوونځي ته ځې، يعنې ابتدايي، منځنی او که عالي ښوونځی ته چې د درې واړو تر مينځ ډېر توپير پروت دی؟ همدا شان په دوهم مثال کې پوښتنه کيږي چې د بوټو درمل خورې او که کيمياوي درمل؟ دا ښرګنده ده چې د بوټو او د کيمياوي درمل ترمينځ ډېر توپير دی. له (welch) نه هغه وخت کار اخيستل کيږي چې د يو شي د جوړښت يا د نوعيت پوښتنه نه وي. د جوړښت او د نوعيت پوښتنه يې ښرګنده وي. دا ښرګنده ده چې دلته دوه موټرونه شته او څه چې ناښرګند دي، هغه دا پوښتنه ده چې ته په کوم موټر کې ځې. په دوهمه جمله کې دا ښرګنده ده چې دلته دوه چايونه شته چې يو يې تور دی او بل يې شين. کوم شی چې ښرګند نه دی هغه دا دی چې ته د دې ښرګندو چايو نه کوم يو يې څښې.	توضيحات

Was mache ich damit?/ Was soll ich damit machen?

Was mache ich damit?	Was soll ich damit machen?
Was mache ich mit dem Stein? زه نيوهېږم چې په دې تيږې څه وکړم	Was soll ich mit Stein machen? دا تيږه زما پکارې نده، دا زما په درد نه خوري، نو زه په دې څه وکړم؟

توضيحات	کله چې سړی په پښتو کې وايي چې دا شی زما پکار ندی، نو سړی وايي چې (زه دا څه کړم، زه په دې څه وکړم). دا مطلب به د غني خان په دې شعر کې وګورو:

مقبره د مړو ډکه ترېنه ښه ده	د جاهلو بې غېرتو ښار به څه کړم
چې زما د قام جنډه پرې نه رپېږي	د بل چا د غره په شان حصار به څه کړم

په پورتني شعر کې غني خان وايي چې د جاهلو او بې غېرتو ښار زما پکار ندی، زه يې نه غواړم، او په لاندينې شعر کې هم وايي چې د بل چا ستره کلا زما پکار نده چې زما د قام جنډه پرې ونه رپيږي. نو څنګه چې مونږ ګورو، په پښتو (دا به زه څه کړم؟، زه په دې څه وکړم؟) دې ته وايي چې دا شی زما پکار ندی. نو د دې مطب لپاره دا غلطه ژباره ده چې سړی ووايي چې (Was mache ich damit?) . نو د يو شي د نه په درد خوړلو د مطلب لپاره بيا له (sollen) نه کار اخيستل کيږي او ويل کيږي چې: (Was soll ich damit machen?) .

Die häufigsten Sprachfehler der Deutschen
هغه ژبنۍ تېروتنې چې جرمنيان يې پخپله کوي

richtig صحيح	falsch غلط
Dieser Ball ist größer als jener. دا توپ له هغه بل توپ نه غټ دی	~~Dieser Ball ist größer wie jener.~~
Ich bin älter als du. زه له تا نه مشر يم	~~Ich bin äter wie du.~~
Die am besten aussehende Frau… له ټولو نه ښه ښکاره کېدونکې ښځه	~~Die gut aussehendste Frau…~~
Das ist das meist gelesene Buch. دا له ټولو نه ډېر لوستل شوی کتاب دی	~~Das ist das meist gelesenste Buch.~~
Der erstgeborene Sohn… هغه زوی چې لومړی زېږېدلی دی	~~Der erstgeborenste Sohn…~~
Die rosa Blume… ګلابي رنګه ګل	~~Die rosae Blume …~~
Er ist der einzige Mensch, der … هغه يوازينی انسان دی چې …	~~Er ist der einzigste Mensch, der …~~
Das sind verschiedene Geschmäcke. دا مختلف ذوقونه دي	~~Das sind verschiedene Geschämcker.~~

Das habe ich allein gemacht. دا مې په يوازې ځان وکړو	Das habe ich alleine gemacht.
Sie wohnt allein in dem großen Haus. هغه په دې لوی کور کې يوازې اوسيږي	Sie wohnt alleine in dem großen Haus.
Am Freitag, den 3. Mai, haben wir geschlossen. د جمعې په ورځ، د مې په درېمه زمونږ ځای تړلی دی Nächsten Freitag, den 3. Mai, haben wir geschlossen. د راتلونکې جمعې په ورځ، د مې په درېمه زمونږ ځای تړلی دی	Am Freitag, dem 3. Mai, haben wir geschlossen. Nächsten Freitag, dem 3. Mai, haben wir geschlossen
So viel wie nötig. څومره چې ورته اړتيا وي	Soviel als nötig.
So bald wie möglich. هرڅومره ژر چې کېدی شي	So bald als möglich.
Märchen aus Tausendundeiner Nacht. د يوزر او يومې شپې افسانې	Märchen aus Tausendundeins Nächten
Die Schuhe meiner Mutter … زما د مور بوټان	Meine Mutter ihre Schuhe …
Das hab ich schon gemacht. دا کار مې کړی دی	Das hatte ich schon gemacht gehabt.
Es wäre optimal, wenn … دا به له ټولو ښه وي چې ...	Das optimalste wäre, wenn …
Das geschah meines Wissens am … زما په فکر دا په دې نېټه وشو ...	Das geschah meines Wissens nach am ….
Ich stimme in keiner Weise zu. زه له دې سره په هېڅ شان موافقه نکوم	Ich stimme in keinster Weise zu.
Dein Argument ergibt keinen Sinn. ستا په دليل کې څه مفهوم نشته	Dein Argument macht keinen Sinn.
Das brauchst du mir nicht zu sagen. دې ته څه اړتيا نشته چې ته ماته دا ووايې	Das brauchst du mir nicht sagen.
Trotz des Regens sind wir Schwimmen gegangen. له باران سره سره مونږ لامبو ته ولاړو	Trotz dem Regen sind wir Schwimmen gegangen.
Der Sommer dieses Jahres. د دې کال اوړی	Der Sommer diesen Jahres.
Das geschah im Sommer letzten Jahres/ des letztes Jahres. دا د تېر کال په وړي کې پېښ شو	Das geschah im Sommer letztes Jahres.
Sprichst du die Sprache jenes Landes? ته د هغه هېواد په ژبه پوهېږې	Sprichst du die Sprache jenen Landes?

Ein Drittel der Studenten ist heute krank. د محصلینو دریمه برخه نن ناروغه ده	Ein Drittel der Studenten sind heute krank.
Ein Viertel der Zuschauer sind Frauen. د ننـدارچیـانو څلورمـه برخه ښځې دي	Ein Viertel der Zuschauer ist Frauen.
Ein Pfund sind 500 Gramm. یو پاو پنځه سوه ګرامه کیږي	Ein Pfund ist 500 Gramm.
O mein Schatz! O mein Kind. ای زما زړګیه (لالیه، جانانه) ، زما بچیه!	Oh mein Schatz! Oh mein Kind.
o ja, o doch هو (په مینه) ، هو ولې نه	oh ja, oh doch
Oh, wie ich das hasse! وای وای، له دې نه زما کرکه راځي	Oh, wie ich das hasse!
Er ist anscheinend krank. داسي ښکاري چي هغه ناروغ دی	Er ist scheinbar krank. د دې مانا دا ده چي هغه په ظواهرو کې ناروغ دی
Sie hat es scheinbar vergessen. هغه ځان داسي ښکاره کوی چي دا يي هېر شوېدی، خو په حقیقت کې هېر شوی ندي	Sie hat es anscheinend vergessen. د دې مانا دا ده چي داسي ښکاري چي دا په ریښتیا د هغې هېر شوېدی
Welche Kosten kommen beim Hauskauf auf mich zu? د کور د اخیستلو لپاره په ما څومره لګښت راځي؟	Welche Unkosten kommen beim Hauskauf auf mich zu?
Viele Menschen vertrauen der Mundpropaganda durch Freunde. ډېر انسانان د ملګرو له خوا یوبل ته په اعلان یا په تبلیغ باندې باور کوي	Viele Menschen vertrauen der Mund-zu-Mund-propaganda durch Freunde.
Er will partout nicht mitkommen. هغه په هیڅ صـورت کـې نه غواړي چي له مونږ سره راشي	Er will per du nicht mitkommen.
Ich stamme aus Hamburg, genauer gesagt aus einem Dorf in der Nähe. زه د همبـورګ یم. که دقیق وویل شي، نو دا کلی د همبورګ تر څېرمه دی	Ich stamme aus Hamburg, beziehungsweise aus einem Dorf in der Nähe.
Alle Schüler waren dem Lehrer wohlgesonnen. ټولـو زده کـوونکـو د ښوونکي په برخه کې ښه نظر درلود	Alle Schüler waren dem Lehrer wohlgesinnt.
Sie ist sehr schön, hat schwarze Haare und arbeitet als Model. هغه ډېره ښایسته ده، تور ویښتنه لري، او د موډ څرګندونکي په توګه کار کوي	Sie ist sehr schön, hat schwarze Haare und arbeitet als Modell.
Meinetwegen brauchst du nicht zu kommen. زما له خاطره دې ته څه اړتیا نشته چي ته راشي	Wegen mir brauchst du nicht zu kommen.

Das ist Opas Hose. دا د بابا پطلون دی	Das ist Opa´s Hose.
Das habe ich nicht richtig verstanden. زه په دې سم پوه نشوم	Das habe ich nicht wirklich verstanden.
Als wir das hörten, standen wir Kopf. کله چې مونږ دا واورېدل، ورته هك حېران پاتې شولو	Als wir das hörten, standen wir Kopf.
Die Hebamme führte die Schwangere in den Kreißsaal. دايي امېندواره ښځه د ولادت خونې ته يووړله	Die Hebamme führte die Schwangere in den Kreissaal.
Die Regierung lizenzierte die Demokratische Union als neue Partei. د حکومت ديموکراتيك ترون ته د ګوند جواز ورکړو	Die Regierung lizensierte die Demokratische Union als neue Partei.
Ich habe angefangen. ما پيل وکړو	Ich bin angefangen.
Ich habe gesessen. زه ناست وم Ich habe gestanden. زه ولاړ وم	Ich bin gesessen. Ich bin gestanden.
… mit Teppichen behängte Wände دېوالونه چې قالينې پرې ځوړندې وي	… mit Teppichen behangene Wände
Meines Erachtens hat er recht. زما په آند د هغه خبره سمه ده	Meines Erachtens nach hat er recht.
Das ist eine Vortäuschung von Tatsachen. دا په تکی د يو واقعيت ښودل دي چې اصلا واقعيت نلري	Das ist Vortäuschung falscher Tatsachen.
Na, wennschon که همداسې وشي، نو څه پروا لري؟ يعنې هېڅ پروا نلري	Na, wenn schon.
wennschon, dennschon يا دې دا هېڅ نکيږي، او که کيږي نو سم دې وشي	wenn schon, denn schon
Das Paket wurde versandt. پارسل واستول شو	Das Paket wurde versendet.
Das Hörspiel wurde versendet/versandt. غږيزه ډرامه خپره شوه، نشره شوه	Das Hörspiel wurde versandt.
Albert-Einstein-Schule	Albert Einstein Schule Albert Einstein-Schule

د پورتنيو تېروتنو په برخه کې توضيحات

کله چې دوه شيان له يو بل سره پرتله کيږي، نو د پرتله کولو لپاره له (als) نه کار اخيستل کيږي. دلته د (wie) استعمالول غلط دي. دا شان جملې د جرمني په جنوبي برخه، يعنې په (Bayern) کې ډېرې مروجې دي، خو د ادب له اړخه دا يوه تېروتنه ده.	1

په داسي جملو کې لومړی له فعل نه د صفت په توګه کار اخیستل شوېدی چې دا کار اساسآ یو غلط کار دی. بیا دا صفت زیات کړی شوېدی، یعني له (Steigerung) نه کار اخیستل شوېدی. په پورتنی جمله کې (aussehen) یو فعل دی چې ورنه (Partizip Präsens) جوړ شویدی، چې دا هېڅکله د صفت په شان نشي استعمالېدلی. د صفت د ډېر ښودلو لپاره باید لومړی یو صفت غوره شي چې هغه په لومړی جمله کې (am besten) په صحیح ډول کارول شوېدی.	2
طبیعي رنګونه ګردانېدی شي. طبیعي رنګونه دا دي: (تور = schwarz)، (سپین = weiß)، (شین = grün) او داسي نور. مثال: (سپین کور = das weiße Haus) نوي مود شوي رنګونه لکه (ګلابي = rosa)، (بنفشي = lila)، (فېروزه رنګی = türkis) ګردانېدلی نشي او پخپل حال پاتي کېږي، لکه (ګلابي ګل = die rosa Blume) .	3
د (einzig) مانا ده (یوازېنی). یو څوک چې یوازېنی کس شو، نو بیا سړي نشي ویلی چې (لاپسي یوازېنی = einziger) ، (له ټولو نه یوازېنی = einzigst). یوازېنی کس لاپسي یوازېنی یا له ټولو نه یوازېنی کېدی نشي، نو له دې کبله (einzigst) غلط دی.	4
د (ذوق = Geschmack) جمع (Geschmäcke) دی. (Geschmäcker) غلط دی.	5
په ادبي ژبه کې د (یوازې) لپاره ویل کېږي (allein) . د (alleine) کارول ادبي ژبه نه بلکي اصطلاحي ژبه ده.	6
د (trotz) لغت تل له (Genitiv) سره استعمالیږي. له (Dativ) سره استعمال یې په اصطلاحي ډول په جنوبي جرمني کې دود دی چې د ګرامر په اساس غلط دی. له (Dativ) سره (trotz) هغه وخت راتلی شي چې (Artikel) ورسره نه وي، لکه: trotz allem — له هر څه سره سره trotz heftigem Regen — له سخت باران سره سره	7
څنګه چې په (1) برخه کې یاد شول، پرتله کېدل په (wie) کېږي او نه په (als) .	8
کله چې یو عدد د صفت په توګه، یعني د (Zahladjektiv) په توګه وکارول شي، نو د مفرد په توګه ګردانېدی شي او د جمع په توګه نشي ګردانېدلی، په دې ډول: Märchen aus Tausendundeiner Nacht — gebeugte Form von ...*[und]ein* mit Singular دا ډول ګردانېدلی شي (مفرد) Märchen aus Tausendundeins Nächten — ungebeugt ...*[und]ein* mit Plural دا ډول نشي ګردانېدلی (جمع) غلط دا مطلق غلط دی: aus Tausendundeins Nächten.	9
د داسي جملو د جوړولو لپاره په ادبي ژبه کې له (Genitiv) نه کار اخیستل کېږي، لکه: ~~Onkels Hund د کاکا سپی~~ — ~~Vaters Fahrrad د پلار بایسکل~~ — falsch غلط der Hund meines Onkels — Das Fahrrad meines Vaters — Genitiv	10
	11

	دا یوه ګرامري تېروتنه ده. که چېرته مطلب له ډېر پخواني وخت نه وي، نو د دې لپاره یا له (Perfekt) او یا له (Plusquamperfekt) نه کار اخیستل کیږي. د دې لپاره کوم دلیل نشته د (Perfekt) په پای کې (gehabt) ورااضافه شي.
12	د (optimal) مانا ده: (له ټولو نه ښه). یو څه چې له ټولو نه ښه شو، نو له دې نه لاپسې ښه کېدل امکان نلري. دا به غلطه وي چې په دې کې له (Steigerung) نه کار واخیستل شي.
13	کله چې (Genitiv) یعني (meines Wissens) وکارول شو، نو د هغې شاته بیا د (nach) راوستل یو غلط کار دی. کوم شی چې له (nach) سره راتلی شي، هغه په دې ډول کېدی شي: meiner Meinung nach ، یعني زما په فکر.
14	(kein) یو ضمیر یا (Pronomen) دی. د ضمیر (Steigerung) په ګرامر کې نشته.
15	د (Sinn) مانا (مفهوم) ده، د (macht) سره نه کارول کیږي، بلکې د (ergeben) سره.
16	کله چې د (nicht müssen) په مانا له (brauchen) نه کار اخیستل کیږي، نو هغه تل له (zu) سره یوځای وي، یعني په دې ډول (brauchen + zu). د دې مطلب د یاد ساتلو لپاره د زده کوونکو لپاره د دې جملې زده کول ضرور دي: *Wer brauchen ohne „zu“ gebraucht, braucht brauchen überhaupt nicht zu gebrauchen.* څوک چې (brauchen) بې له (zu) کاروي، ښه به دا وي چې هېڅ یې ونه کاروي
17	(trotz) د (Genitiv) یو (Präposition) دی. دې ته کوم دلیل نشته چې د (der Regen) د (Genitiv) په ځای له (Dativ) نه کار واخیستل شي.
18	د دې کال اوړي ته ویل کیږي (der Sommer dieses Jahres). د (Jahr) (Artikel) (das) دی، نو دې ته کوم دلیل نشته چې د (das) لپاره (diesen) راشي. له بلې خوا (dieses) کوم صفت یا (Eigenschaftswort) ندی چې د صفت په شان ګردان شي، بلکې د اشاري یو نومځری، یعني (Demonstrativpronomen) دی چې دا د یو (Artikel) په شان ګردانیږي. دا په دې مانا چې د (der Sommer) لپاره په اشاري په نومځري کې ویل کیږي (dieser Sommer). همدا شان کله چې (der Sommer des Jahres) یاد شي، نو په (Demonstrativpronomen) کې ورته (im Sommes dieses Jahres) ویل کیږي.
19	دا چې ولې دلته (im Sommer letzten Jahres) وکارول شو او نه (letzten Jahres)، د دې علت دا دی چې دلته له (letzt) نه مخکې یو (Genitiv) راغلی دی، یعني په دې ډول: (im Sommer des letzten Jahres) .
20	دا په عین ډول دی لکه (18) مثال. (jenes) یو (Demonstrativpronomen) دی او نه یو صفت چې د صفت په شان ګردان شي. د (jener, jene, jenes) ګردان د (Pronomen) په شان کیږي.
21	دلته د جملې فاعل یا (Subjekt) مفرد یا (Singular) دی، او هغه (ein Drittel) دی. نو کله چې د جملې فاعل مفرد وي، نو فعل یې هم د مفرد ډول راځي.

دلته د جملې فاعل یا (Subjekt) په (Plural) کې دی، او هغه (Teilnehmer) دی. نو کله چې د جملې فاعل جمع وي، نو فعل یې هم په جمع کې کارول کیږي.همدا شان په دوهمه جمله کې فاعل (500 Gramm) په جمع کې دی نو ځکه فعل هم ورسره په جمع کې کارول کیږي.	22
تش د (O) توری یوه ځانګړې مانا لري او هغه د مینې، د موافقې او د احترام ښودلو مانا ده. څنګه چې په پښتو کې یوه مور خپل ماشوم ته په مینه ووایي چې (ای زما خوږه بچېه). نو دلته د (ای) لپاره تش (O) کارول کیږي. که چېرته دلته (oh) وکارول شي، نو دا به د چیغو او پریاد مانا وي، خو دلته مطلب له پریاد نه ندی بلکې له مینې او محبت نه دی. همدا شان (o ja) هغه وخت کارول کیږي، چې یو څوک له یو شي سره موافق وي او په مینه او خوښی (هو) وایي.	23
څنګه چې پورته یاده شوه (oh) له یو شي نه د ډار، د چیغو او د پریاد لپاره کارول کیږي چې په پښتو کې ورته (وای یا وای وای) وایي. نو کله چې یو څوک د پریاد لپاره د (oh) په ځای له (O) نه کار واخلي، نو دا بیا د چیغو او پریاد مانا نه ورکوي.	24
(anscheinend) دې ته وایي چې یو څه ظاهراً داسې ښکاري چې واقعیت واوسي، یعنې احتمالاً. (scheinbar) دې ته وایي چې یو څوک ځان ظاهراً په یو شان ښکاره کوي چې هغه له واقعیت نه لیرې وي، یعنې دا چې دا د ظواهرو خبره ده، نه د واقعیت خبره.	25 + 26
(Kosten) لګښت ته وایي، یعنې په یو شي باندې څومره لګښت کیږي. (Unkosten) اضافه لګښت ته وایي، یعنې هغه لګښت چې د پلان او براورد په خلاف په اضافه ډول په یو چا راشي. په عادي ډول کله چې ویل کیږي چې په ما څومره لګښت راغئ، دې ته د (Kosten) لغت کارول کیږي او نه (Unkosten). په کوم ځای کې چې (Unkosten) صحیح کارول کېدی شي، هغه دا اصطلاح ده: (sich in Unkosten stürzen) یعنې په یو چا له حده ډېر لګښت راتلل.	27
هغه تبلیغ یا اعلان چې د یو کس له خولې نه د بل کس غوږ ته رسول کیږي، دې ته ویل کیږي (Mundpropaganda) . یوه خبره د یو چا له خولې نه د بل چا خولې ته نه رسول کیږي، بلکې غوږ ته رسول کیږي، نو دې ته کوم دلیل نشته چې وویل شي چې (له یوې خولې نه بلې خولې ته تبلیغ یا (Mund-zu–Mund–Propaganda). دا اصطلاح (Mund-zu-Mund)، په طب کې هغه وخت کارول کیږي چې یو روغ انسان یو بې هوښه انسان ته د خولې له لارې ساه یا تنفس ورکړي چې د ې ته وایي (Mund-zu-Mund-Beatmung). له بده مرغه دا غلطه اصطلاح دومره عامه شوېده چې حتی په معتبرې جرمنی ډکشنری (DUDEN) کې ورته د لغت په توګه ځای ورکړل شوېدی.	28
ځینې کسان د (هرومرو) لپاره له فرانسوي کلمې (partout) نه کار اخلي چې تلفظ یې په دې ډول دی (په غ تو). ځینې لږتعلیمه کسان فکر کوي چې دا جرمني کلمه ده او فکر کوي چې داسې به ولیکل او ولوستل شي (per du).	29
د یو شي دقیق بیانولو ته ویل کیږي (genauer gesagt). له (beziehungsweise) نه هغه وخت کار اخیستل کیږي چې دوه مختلف لغات موجود وي چې د جملې یوه برخه د یو لغت او بله برخه یې د بل لغت په برخه کې معلومات وړاندې کړي، مثال: Ihre Tochter und ihr Sohn sind sechs beziehungsweise acht Jahre alt. د هغه د لور او د زوی عمرونه شپږ او اته دي، که دقیق یې ووایو د لور عمر شپږ او د زوی عمر اته دی	30

<table>
<tr><td>31</td><td>په لغوي مانا (wohlgesinnt) (د يو چا په برخه کې ښه نظر) ته وايي. دا لغت له (Sinn) او له (wohl) نه جوړ شوی صفت يا (Adjektiv) دی. داسې نور جوړ شوي لغات هم شته، مثال:
<table>
<tr><td>übel gesinnt
په بد نظر</td><td>freundlich gesinnt
د مهربانۍ په نظر</td><td>feindlich gesinnt
د ښمنۍ په نظر</td></tr>
</table>
ځيني کسان فکر کوي چې دا له يو فعل نه جوړ شوی (Partizip Perfekt) دی چې فعل به يې (wohlsinnen) وي، خو دا ناسمه خبره ده، داسې کوم فعل نشته چې ماضي به يې دا وي: (~~ich wohlsann, habe wohlsonnen~~). له بده مرغه دا تېروتنه دومره عامه شوېده چې (DUDEN) د اصطلاحي لغت په مانا منلې ده.</td></tr>
<tr><td>32</td><td>(Model) په پای کې په يو (L) او (Modell) په پای کې په دوه (LL) له يو بل سره ډېر ورته لغات دي، خو بيا هم پکې ډېر توپير شته. (Model) يو انسان ته وايي چې زياتره يې ښځينه وي او د يو موډ ښودونکي دي، يعني د موډ جامې اغوندي او خلك يې ننداره کوي. (Modell) يوې نمونې ته وايي چې له مخه يې نور کسان يو څه رسمولی او جوړولی شي.</td></tr>
<tr><td>33</td><td>ځنګه چې ليدل کيږي (wegen) چې يو (Präposition) دی، په دواړو جملو کې کارول شويدی. خو خبره دا ده چې (wegen) د (Genitiv) يو (Präposition) دی، او نه د (Dativ). که مطلب بيا له نورو اشخاصو وي، لکه ستا په خاطر، د هغه په خاطر ...، دا به لاندې وګورو:
<table>
<tr><td>ihretwegen
د هغو په خاطر</td><td>euretwegen
ستاسو په خاطر</td><td>unseretwegen
زمونږ په خاطر</td><td>seinetwegen
د هغه په خاطر</td><td>deinetwegen
ستا په خاطر</td></tr>
</table>
ځنګه چې ليدل کيږي (wegen) يو (Präposition) دی چې په دواړو جملو کې کارول شوی دی. خو خبره دا ده چې (wegen) د (Genitiv) يو (Präposition) دی، او نه د (Dativ).</td></tr>
<tr><td>34</td><td>د نومونو په سر هغه وخت يو (Apostroph) يا داسې (’) نښه راتلی شي چې يا د يوې هټۍ په سر په لوحه د (Genitiv) په حالت کې د يو چا نوم ليکل شوی وي چې هلته بيا د (-s) په ځای دا (’) نښه يا (Apostroph) راځي. او يا د اسم وروستي توري (s, ss, ß, tz, z, x, ce) وي چې بيا د (Genitiv) په حالت کې د (-s) په ځای (Apostroph) ليکل کيږي.</td></tr>
<tr><td>35</td><td>په جرمني ژبه کې په ښه يا سم نه پوهېدلو ته (nicht richtig verstanden) وايي.
(nicht wirklich) له انګليسي (not really) نه غلطه ژباړه ده</td></tr>
<tr><td>36</td><td>دلته فعل (kopfstehen) دی چې مانا يې ده (يو شي ته هك حيران پاتې کېدل). دا فعل يو (trennbar) فعل دی. ګردان يې په دې ډول کيږي: ich stehe kopf . دې ته کوم دليل نشته چې (kopf) د اسم په شان په لوی (K) وليکل شي.</td></tr>
<tr><td>37</td><td>د زېږولو لپاره فعل ته (kreißen) وايي، نو همدې کبله په زېږنتون کې د اولاد زېږوني خونې ته (der Kreißsaal) ويل کيږي. دا لغت له (der Kreis) يعني دايرې سره څه اړه نلري.</td></tr>
<tr><td>38</td><td>د (lizenzieren) فعل چې مانا يې ده (جواز يا اجازه ورکول) ، له (Lizenz) نه اخيستل شوی چې په (z) ليکل کيږي. دې ته کوم دليل نشته چې (lizenzieren) په (s) وليکل شي په دې غلط ډول: (~~lizensiern~~)</td></tr>
</table>

39	د (anfangen) لنډ تېر وخت یا (Perfekt) په (haben) جوړیږي. دې ته کوم دلیل نشته چې دلته له (sein) نه کار واخیستل شي. خو په اصطلاحي ډول ځیني کسان بیا هم له (sein) نه کار اخلي چې د ګرامر په اساس دا یو ناسم کار دی. همدا شان د (sitzen, stehen) لنډ تېر وخت یا (Perfekt) په (haben) کیږي. له (sein) نه د (Bayern) په ولایت کې په اصطلاحي ډول کار اخیستل کیږي.
40	په لغوي مانا (behängen) له یو شي پوري یو بل شی ټینګول او بیا یې ځوړندول، بې له دې چې لاندې ولویږي. د (behängen) تېر وختونه دا دي:(er behängte, hat behängt). په پورتنی جمله کې (behängen) د (Partizip II) په ډول کارول شویدی چې هغه (behängte) دی. دې ته کوم دلیل نشته چې ورته (behangen) وکارول شي. بل دا چې د (behangen) په نامه کوم فعل نشته. یادونه: په دې برخه کې د جرمني د نورو ژبنیو منابعو په خلاف (DUDEN) په دې نظر دی چې (behangen) د صفت یا (Adjektiv) په توګه شتون لري او یو مثال یې راوړی دی، په دې ډول: یوه له ډېرو منو نه ډکه ونه ein über und über mit Äpfeln behangener Baum
41	په لغوي مانا (Erachten) آند یا نظر ته وایي. زما په آند یا زما په نظر ته ویل کیږي: (meines Erachtens). دې ته کوم دلیل نشته چې له (Erachten) نه وروسته ورسره (nach) یوځای شي. کوم لغت چې په همدې مانا کارول کېدی شي او ورنه وروسته بیا (nach) راتلی شي، هغه (Meinung) دی. نو په دې ډول زما په آند ته ویل کېدی شي چې: (meiner Meinung nach)
42	په دې جمله کې دوه غلطی دي. لومړی دا چې (Vortäuschung) په لغوي مانا دې ته وایي چې یوه ټګي برګي یا یو غیرواقعیت یوچاته په درواغو او په چل ول د واقعیت په ډول وروښودل شي. له بلې خوا (Tatsache) واقعیت ته وایي. نو په دې ډول (غلط واقعیت) اصلا هېڅ شتون نلري ځکه یو شی چې غلط یا د دروغو شو، نو بیا واقعیت نشو. نو په دې ډول دا یوه بالکل بې مانا جمله ده چې وویل شي: (Vortäuschung falscher Tatsachen) . مانا یې ده: (په درواغو او په چل ول یو چاته د درواغو واقعیت ښودل) . یو شی چې دروغ شو، نو واقعیت نشو.
43	په لغوي مانا (wennschon) دې ته وایي چې که دا کار هم وشي، څه پروا یې نشته. سره له دې چې دا لغت له (wenn) او (schon) نه جوړ شوېدی، خو بیا هم یوځای لیکل کیږي، د (wennschon) لیکل د (wenn schon) په ډول یو ناسم کار دي
44	همدا شان (wennschon, dennschon) دې ته وایي چې یا دې یو کار هېڅ نکیږي، او که کیږي، نو سم دې وشي او په نیمګړي ډول دې نکیږي. د دې اصطلاح بېل بېل لیکل ناسم کار دی

د (versandt) او (versendet) اصلي فعل په ګډه (versenden) دی چې مانا يې ده (لېږل، استول) او د (Perfekt) حالت يي په تېرو يادو ډولونو، يعني په (versandt) او (versendet) جوړېدی شي. خو د (Perfekt) په حالت کې بيا مانا يې له يو بل سره توپير لري. کله چې ويل کيږي چې: (Das Paket wurde versandt) مطلب دا چې پارسل واستول شو. خو کله چې ويل کيږي چې: (Das Hörspiel wurde versendet) د دې مطلب دا دی چې (غږيزه ډرامه په راډيو او يا ټلويزيون کې خپره شوه). که چېرته (versandt) او (versendet) له يو بل سره ګډوډ شي، نو داسې مانا به ترې واخيستل شي چې (پارسل په راډيو کې خپور يا نشر شو او غږيزه ډرامه واستول شوه)	45 + 46
دا سمه ده چې د يو (Vorname) او د (Familienname) ترمينځ د نښلولو کرښه (-) نه ليکل کيږي، خو کله چې د يو چا نوم د يو اسم يا د يو مفهوم سره يوځای شي، نو د هر نوم ترمينځ د نښلولو کرښه (-) ليکل کيږي. داسې بېلګې نورې هم شته، لکه: (Heinrich-Böll-Stiftung) يعني د (Heinrich Böll) خېريه موسسه Quelle: Verein Deutsche Sprache, Sprachnachrichten, Nr. 74 (11/2017), www. Vds-ev.de	47

Liste der starken Verben

Infinitiv مصدر	Präteritum مطلقه ماضي	Partizip II لنډه ماضي	Präsens (du) اوسنی وخت	Konjunktiv II
abwägen بد او ښه ارزونه سنجول	wog ab	abgewogen	wägst ab	wöge ab
backen پخول	buk/backte	gebacken	bäckst/backst	
befehlen امر کول	befahl	befohlen	befiehlst	beföhle/befähle
beginnen پيل کول	begann	begonnen		begänne/begönne
beißen چيچل، داړل	biss	gebissen		
bergen ژغورل	barg	geborgen	birgst	bärge
bersten درزېدل، چاودل	barst	geborsten	birst	bärste
besinnen له ځانه سره فکر يا سوچ کول	besann mich	besonnen		besänne mich
bewegen له ځايه ښوځول، ښورول	bewog	bewogen		bewöge
biegen قاتول، کتول	bog	gebogen		böge
bieten وړاندې کول	bot	geboten		böte
binden تړل	band	gebunden		bände
bitten هيله کول	bat	gebeten		bäte
blasen پو کول	blies	geblasen	bläst	
bleiben پاتې کېدل	blieb	geblieben		
bleichen کم رنګه کول، کم رنګه کېدل	blich/ bleichte	geblichen/ gebleicht		bliche/ bleichte
braten کبابول	briet	gebraten	brätst	
brechen ماتول	brach	gebrochen	brichst	bräche
dingen د پيسو په بدل کې يو څوك د يو کار لپاره موظفول	(dang)	gedungen		(dänge)
dringen په زور په يو ځای کې ننوتل	drang	gedrungen		
empfangen يو را ليږل شوی شی لاس ته راوړل، په لاس نيول	empfing	empfangen	empfängst	
empfehlen توصيه کول	empfahl	empfohlen	empfiehlst	empföhle/empfähle
erklimmen پورته ختل	erklomm	erklommen		erklömme
erlöschen مړ کېدل	erlosch	erloschen	erlischst	erlösche
erschallen غوږ ته راتلل	erscholl	erschollen	erschallst	erschölle
erschrecken ډارېدل	erschrak	erschrocken	erschrickst	erschräke

erwägen د يو شي په برخه کې له ځانه سره فکر او بيا پرېکړه کول	erwog	erwogen	erwägst	erwöge
essen خوړل	aß	gegessen	isst	äße
fahren په موټر کې تلل	fuhr	gefahren	fährst	führe
fallen ولېدل	fiel	gefallen	fällst	
fangen نيول، تيڼګول	fing	gefangen	fängst	
fechten توره وهل	focht	gefochten	fichst	föchte
finden ميندل، موندل	fand	gefunden	fände	
flechten اوبدل، اودل	flocht	geflochten	flichtst	flöchte
fliegen الوتل	flog	geflogen		flöge
fliehen تښتېدل	floh	geflohen		flöhe
fließen بهېدل	floß	geflossen		
fressen خوړل (د ژوو)	fraß	gefressen	frisst	fräße
frieren ساړه کېدل	fror	gefroren		fröre
gären تومنه کېدل، تريو کېدل، تروشېدل	gor	gegoren		göre
gebären اولاد زېږول	gebar	geboren	gebärst	gebäre
geben ورکول	gab	gegeben	gibst	gäbe
gedeihen وده کول	gedieh	gediehen		
gehen تلل	ging	gegangen		
gelingen په برياليتوب سر ته رسېدل	gelang	gelungen		gelänge
gelten اعتبار درلودل، ارزښت درلودل	galt	gegolten	giltst	gölte/gälte
genesen له رغېدل، ناروغی نه ښه کېدل	genas	genesen	genest	genäse
genießen له يو شي نه خوند اخيستل	genoß	genossen		genösse
geraten په يو حالت اخته کېدل	geriet	geraten	gerätst	geriete
geschehen پېښېدل	geschah	geschehen		geschähe
gewinnen ګټل	gewann	gewonnen		gewönne/gewänne
gießen اوبلن شيان تويول، اړول	goß	gegossen		gösse
gleichen يو بل ته ورته (مشابه) اوسېدل	glich	geglichen		
gleiten په ښويېدلو ورتلل، ښويېدل	glitt	geglitten		
glimmen کمزوری اور (سکروټه) درلودل	glomm	geglommen		glömme
graben کيندل، کنده کېندل	grub	gegraben	gräbst	grübe

greifen نیول، اخیستل	griff	gegriffen		
halten نیول، ساتل	hielt	gehalten	hältst	
hängen ځوړندول، ځوړند اوسېدل	hing/ hängte	gehangen/ gehängt	hängst	
hauen وهل	(hieb)	gehauen		
heben جګول، لوړول	hob	gehoben		höbe
heißen نوم درلودل	hieß	geheißen		
helfen مرسته کول	half	geholfen	hilfst	hülfe/hälfe
kennen پېژندل	kannte	gekannt		würde kennen
klimmen یو جګ ځای ته ختل	klomm	geklommen		klömme
klingen غږ ته راتلل	klang	geklungen		klänge
kneifen سکونډل	kniff	gekniffen		
kommen راتلل	kam	gekommen		käme
kriechen لکه د مار په شان په سینه بنویېدل	kroch	gekrochen		kröche
laden بارول، بلل	lud	geladen	lädst	lüde
lassen پرېښودل	ließ	gelassen	lässt	
laufen منډې وهل	lief	gelaufen		
leiden کړېدل	litt	gelitten		
leihen امانت اخیستل	lieh	geliehen		
lesen لوستل	las	gelesen	liest	läse
liegen پروت اوسېدل	lag	gelegen		läge
löschen يو شی مړ کول، هیسته کول، پاکول	losch	geloschen		lösche
lügen درواغ ویل	log	gelogen		löge
mahlen دل کول، په ژرنده کې اوړه کول	mahlte	gemahlen		mahlte
meiden له یو شي نه ډډه کول، پرېښودل	mied	gemieden		
melken لشل	molk	gemolken	milkst	mölke
messen اندازه کول	maß	gemessen		mäße
misslingen له ناکامۍ سره مخامخېدل	misslang	misslungen		misslänge
nehmen اخیستل	nahm	genommen	nimmst	nähme
nennen په یو نوم يادول، نوم ورکول	nannte	genannt		nennte
pfeifen شکېلی کول	pfiff	gepfiffen		
preisen ستاینه کول	pries	gepriesen		
quellen پړسېدل	quoll	gequollen	quillst	quölle
raten سلا ورکول	riet	geraten	rätst	
reiben سولول	rieb	gerieben		

reißen شکول	riss	gerissen		
reiten په آس سورېدل	ritt	geritten		
riechen بویول	roch	gerochen		röche
ringen غېږه نیول	rang	gerungen		ränge
rennen ځغستل	rannte	gerannt		rennte
rinnen بهېدل	rann	geronnen		rönne
rufen غږ کول	rief	gerufen		
saufen ډېرې اوبه څښل (د څاروي)	soff	gesoffen		söffe
schaffen خلقول، مینځ ته راوړل	schuf	geschaffen		schüfe
schallen غږکول، غږ راتلل	(scholl)	(geschollen)	schallst	schölle
scheiden له یو ځای نه وتل، خارجېدل	schied	geschieden		
scheinen لمر اوسېدل، لمر راتلل، لمر کېدل	schien	geschienen		
schelten دګل، رټل	schalt	gescholten		schölte
schieben پورې وهل	schob	geschoben		schöbe
schießen ویشتل	schoss	geschossen		schösse
schinden له یو چا سره بد چلند کول	schindete	geschunden	schindest	schindete
schlingen د یو شي له شاوخوا نه راچاپېرول	schlang	geschlungen		schlänge
schlafen خوب کول	schlief	geschlafen	schläfst	
schlagen وهل	schlug	geschlagen	schlägst	schlüge
schleichen ځخېدل، خارپوځي کول	schlich	geschlichen		
schleifen تېره کول	schliff	geschliffen		
schließen تړل، بندول	schloss	geschlossen		
scheißen ډکي متیازي کول، غول کول	schiss	geschissen		
schmeißen غورځول	schmiss	geschmissen		
schmelzen ویلې کېدل	schmolz	geschmolzen	schmilzt	schmölze
schneiden غوځول	schnitt	geschnitten		
schreiben لیکل	schrieb	geschrieben		
schreien چیغې وهل	schrie	geschrieen		
schreiten قدم اېښودل	schritt	geschritten		
schweigen غلی کېدل	schwieg	geschwiegen		
schwellen پړسېدل	schwoll	geschwollen	schwillst	schwölle
schwimmen لامبو وهل	schwamm	geschwommen		schwömme/ schwämme

schwinden کمېدل، ورکېدل	schwand	geschwunden		schwände
schwingen رپول، څرخول	schwang	geschwungen		schwänge
schwören قسم کول	schwor	geschworen		schwüre/schwöre
sehen لیدل، کتل	sah	gesehen	siehst	sähe
sein اوسېدل (بودن)	war	gewesen		wäre
sieden بخارېدل، تبخیرېدل	sott/ siedete	gesotten/ gesiedet		sötte/siedete
singen سندرې ویل	sang	gesungen		sänge
sinken تیتېدل	sank	gesunken		sänke
sinnen سوچ وهل	sann	gesonnen		sänne
sitzen ناست اوسېدل	saß	gesessen		säße
spalten یو شی درزول	spaltete	gespalten		
speien لاړې توکول	spie	gespieen	speist	spiee
spinnen ورېشل	spann	gesponnen	spinnst	spönne
spleißen له یو بل سره ترل، وصلول	spliss	gesplissen	splisst	splisse
sprechen غږېدل	sprach	gesprochen	sprichst	spräche
sprießen راشنه کېدل	spross	gesprossen		sprösse
springen توپ وهل	sprang	gesprungen		spränge
stechen چیچل،چوخول	stach	gestochen	stichst	stäche
stecken په یو شي کي ننه ایستل، تومبل	stak/ steckte	gesteckt	steckst	stäke/steckte
stehen ودرېدل	stand	gestanden		stünde/stände
stehlen غلا کول	stahl	gestohlen	stiehlst	stähle/-ö-
steigen پورته ختل	stieg	gestiegen		
sterben مړ کېدل	starb	gestorben	stirbst	stürbe
stieben جغدی جغدي کېدل، پترې الوتل	stob/ stiebte	gestoben	stiebst	stöbe
stinken بد بوي کول	stank	gestunken	stänke	
stoßen په یو شي لګېدل، ټکرېدل	stieß	gestoßen	stößt	
streichen مښل	strich	gestrichen		
streiten جګړه کول	stritt	gestritten		
tragen وړل، چلول	trug	getragen	trägst	trüge
treffen لیده کاته کول	traf	getroffen	triffst	träfe
treiben مخکې بیول، چلول	trieb	getrieben		
treten یوځای ته ننوتل	trat	getreten	trittst	träte
triefen څاڅکي څاڅکي بهېدل، څڅېدل	troff/ triefte	getrieft/ getroffen	triefst	tröffe/ triefe
trinken څښل	trank	getrunken		tränke

trügen غولول، غلطول	trog	getrogen		tröge
tun کول	tat	getan		täte
verderben مردارول، خوسا کېدل، خرابېدل	verdarb	verdorben	verdirbst	verdürbe
verdrießen خواشيني کول، په قهرول	verdross	verdrossen	verdrießt	verdrösse
vergessen هېرېدل، هېرول	vergaß	vergessen	vergisst	vergäße
verlieren له يو چا نه ورکېدل، ورکول	verlor	verloren		verlöre
verlöschen اور مړ کول، څراغ مړ کول	verlosch	verloschen	verlischst	verlösche
verschleißen د يو شي شړېدل، زړېدل	verschliss	verschlissen	verschleißt	verschlisse
verzeihen ببنل، عفوه کول	verzieh	verziehen	verzeihst	verziehe
wägen د ښه او بد اړخ په برخه کي فکر کول	wog	gewogen	wägst	wöge
waschen پرېمينځل	wusch	gewaschen	wäschst	wüsche
weichen ليري کېدل، هيسته کېدل	wich	gewichen		
weisen ښودل، گوته نيول	wies	gewiesen		
werben اعلانونه کول، علاقه راجلبول	warb	geworben	wirbst	würbe
werden کېدل	wurde	geworden	wirst	würde
werfen غورځول	warf	geworfen	wirfst	würfe
wiegen وزنول، تلل	wog	gewogen	wiegst	wöge
winden له يو اړخ نه بل اړخ نه اوړېدل	wand	gewunden		
wringen يوه ټوټه دومره تاوول چي اوبه يي وڅڅيږي	wrang	gewrungen		wränge
ziehen راښکل	zog	gezogen	ziehst	zöge
zwingen مجبورول	zwang	gezwungen		zwänge

غیر طبي چاپ شوي کتابونه (زراعت، انجنيري، اقتصاد، ښوونې او روزنې، ساينس او ژورناليزم) ۲۰۲۱-۲۰۱۵

1	عمومي رياضيات	پوهنوال گل محمد جنت زی	خوست	2	د عالي رياضياتو عمومي کورس	پوهندوی محب الرحمن جنتي	ننگرهار
3	عالي کلکولس I، 434 A رياضي	پوهندوی حميدالله يار	ننگرهار	4	عالي کلکولس II	پوهندوی نظر محمد	ننگرهار
5	د نفوسو جغرافيه	پوهنوال لطف الله صافي	ننگرهار	6	فزيکي کيميا II، الکتروليتي محلولونه او الکتروکيميا	پوهاند دوکتور خير محمد ماموند	ننگرهار
7	فزيکي کيميا III، کيمياوی کنتک او کتلسس، کروماتوگرافي او اسپکتروسکوپي	پوهاند دوکتور خير محمد ماموند	ننگرهار	8	د ژويو فزيولوژي	پوهاند غنچه گل حبيب صافی	ننگرهار
9	د ودانيو د تودولو تخنيک، لومړی برخه، د سون تخنيک	داکتر غلام فاروق مير احمدی	ننگرهار	10	د متيورولوژی مبادی	پوهنوال عبدالغياث صافی	ننگرهار
11	معيار های جديد اعمار ساختمان	داکتر انجنير محمد عمر تيموری	ننگرهار	12	چگونگی مصرف انرژی در ساختمان های رهايشی	داکتر انجنير محمد عمر تيموری	ننگرهار
13	الجبر او د عددونو تيوری، لومړی برخه	سطان احمد نيازمن	ننگرهار	14	د ژوند چاپيريال	پوهاند عارف الله مندوزی	ننگرهار
15	د اوسپيز کانکرېټي عناصرو د لومړی صنفي کار متوديکي لارښود	پوهندوی انجنير عبادالرحمن مومند	ننگرهار	16	جامداتو ميخانيک	پوهنوال محمد اسحق رازقی	ننگرهار
17	عضوی کيميا، کرېوال ترکيبونه	پوهاند دوکتور محمد غوث حکيمی	ننگرهار	18	د ودانيو د جوړولو مهندسي اساسات، لومړی ټوک	ډيپلوم انجينېر اسدالله ملکزی	ننگرهار
19	د ودانيو د جوړولو مهندسي اساسات، دويم ټوک	ډيپلوم انجينېر اسدالله ملکزی	ننگرهار	20	کيميايي عنصرونه، لومړی ټوک	محمد طاهر کاڼي	ننگرهار
21	کيميايي عنصرونه دويم ټوک	محمد طاهر کاڼي	ننگرهار	22	د اقتصاد او تجارت اصطلاحات (انگليسی-پښتو تشريحی قاموس)	پوهنيار عبدالله عادل او امان الله ورين	ننگرهار
23	خطي الجبر	داکتر عبدالله مهمند	ننگرهار	24	روانشناسی و ضرورت آن در جامعۀ افغانستان	داکتر اعظم دادفر	کابل پوهنتون
25	مبادی اقتصاد زراعتی	پوهاند ولی محمد فائز	بلخ	26	اساسات هندسه ترسيمی مسطح	پوهنوال سيد يوسف مانووال	بلخ
27	تأسيسات و تجهيزات تخنيکی ساختمان	داکتر انجنير محمد عمر تيموری	پولی تخنيک کابل	28	د راديويي خپرونو توليد	پوهنوال دوکتور ماسټر واحدي	خوست
29	د خاورې تخريب او د چاپيريال ککړتيا	پوهنيار محمد حنيف هاشمي	خوست	30	تيوری و سياست بودجه عامه	پوهنوال داکتر سيد محمد تينگار	کابل
31	حيوانات مفصليه	پروفيسور داکتر ديپلوم علی آقا نحيف	هرات	32	عضوي کيميا، د اروماتيک او هيتروسيکليک برخه	پوهنوال دوکتور گل حسن وليزی	کابل
33	د پروژې تحليل او مديريت	پوهاند محمد بشير دوديال	ننگرهار	34	د انجنيری ميخانيک	پوهنوال محمد اسحق رازقی	ننگرهار
35	کلکولس او تحليلي هندسه، لومړی برخه	پوهندوی سيد شير آقا سيدي	ننگرهار	36	کلکولس او تحليلي هندسه، دوهمه برخه	پوهندوی سيد شير آقا سيدي	ننگرهار
37	د کرنيزو محصولاتو بازار موندنه	پوهاند محمد طيب	ننگرهار	38	کارتو گرافی با اساسات توپوگرافی	پوهنوال دوکتور محمد طاهر عنايت	ننگرهار
39	انرژي سمپا کوونکي ودانۍ	انجنير اسد الله ملکزی	ننگرهار	40	د موادو مقاومت	پوهنمل بهرام اميری	خوست
41	فزيکی کيميا گازونه او کيمياوی ترموديناميک	پوهاند خير محمد ماموند	ننگرهار	42	اطلاعاتو ته د لاسرسي لارې چارې	دانش کروخيل	ننگرهار
43	حياتي جغرافيه	پوهاند لطف الله صافي	ننگرهار	44	د فاضله اوبو انجنيري	پوهاند انجنير زلمی خالقی	ننگرهار
45	د رياضي په هکله خبرې اترې	سلطان احمد نيازمن	ننگرهار	46	اقتصادي جيولوجي (کانپوهنه-فلزي کانونه)	پوهاند دوکتور شريف الله سهاک	ننگرهار
47	گروه های اجتماعی بسته (مطالعه جامعه شناختی سکتها)	داکتر احمد سير مهجور	کابل پوهنتون	48	گرم شدن کره زمين	محمد نعيم نسين	بلخ
49	الجبر او د عددونو تيوري دوهمه برخه	سلطان احمد نيازمن	ننگرهار	50	اعمار ساختمانها (اساسات، مواد و سيستم ها)	پوهندوی انجنير امان الله فقيری	کابل پوليتخنيک

51	په سیول انجنیري کې د اټوکډ استعمال	پوهنوال میا پاچا میاخیل	ننگرهار	52	وترینري عمومي پتالوژي	پوهندوی محمد طاهر کاکړ	ننگرهار
53	انجنیري جیودوزی (سروې)	پوهندی گل حکیم شاه سیدی	ننگرهار	54	جیومورفولوژي	پوهنوال عزت الله	ننگرهار
55	د تلویزیوني خپرونو تولید	پوهنوال داکتر ماستر واحدی	خوست	56	اوسپنیز کانکریټي عناصر ، لومړی برخه	پوهنوال دیپلوم انجنیر عبادالرحمن مومند	ننگرهار
57	زولوجی فقاریه	ذاکره بابکرخیل	ننگرهار	58	زولوجی غیرفقاریه	ذاکره بابکرخیل	ننگرهار
59	د تهداب انجنیري	پوهاند انجنیر زلمی خالقی	ننگرهار	60	الجبر معاصر	داکتر عبدالله مهمند	بلخ
61	رهنمود موثریت حفظ انرژی در تعمیرات	داکتر انجنیر محمد عمر تیموری	کابل	62	معاصر الجبر	داکتر عبدالله مهمند	خوست
63	آلماني د افغانانو لپاره	داکتر یحیی وردک	بېلابېل	64	د افغانستان د پوهنتونونو د درسی کتابونو چاپول	داکتر یحیی وردک	ټولو ته
65	آلمانی برای افغانها به دری	داکتر یحیی وردک	بېلابېل	66	د پروژې مدیریت په عمل کې	محمد داود علم او یو اف . گهل	ننگرهار
67	صنعتي اقتصاد	پوهاند محمد بشیر دودیال	ننگرهار	68	نباتي فزیولوژي لومړی جلد	پوهنمل محمد طاهر میاخیل	خوست
69	نباتي فزیولوژي دوهم جلد	پوهنمل محمد طاهر میاخیل	خوست	70	د ساختمانونو تحلیل (لومړی برخه)	پوهاند محمد اسحق رازقی	ننگرهار
71	د ساختمانونو تحلیل (دویمه برخه)	پوهاند محمد اسحق رازقی	ننگرهار	72	د مهندسانو د پاره ساختماني ستاتیک زده کړه	دیپلوم انجنیر اسدالله ملکزی	ننگرهار
73	د ساختمان د جوړلو طریقې (لومړی برخه)	پوهاند انجنیر محمد عیسی تنها	ننگرهار	74	د ساختمان د جوړلو طریقې (دوهمه برخه)	پوهاند انجنیر محمد عیسی تنها	ننگرهار
75	سیټونه او هرڅه د هغوی په هکله	لیف بوکوفسکی/ سلطان احمد نیاز من	ننگرهار	76	د لویو لارو د هندسي عناصرو ډیزاین	پوهنیار انجنیر م. شاکر فاروقي	ننگرهار
77	د سرخلاصو کانالونو هایدرولیک	پوهنوال میاپاچا میاخیل	ننگرهار	78	د جوړښتونو تحلیل (لومړی برخه)	پروفیسور حفیظ الله وردک او پروفیسور دکتور زرجان بها	خوست
79	د جوړښتونو تحلیل (دوهمه برخه)	پروفیسور حفیظ الله وردک او پروفیسور دکتور زرجان بها	خوست	80	د ریاضي منطق	سطان احمد نیازمن	ننگرهار
81	۴۵ انجنیري درسي کتابونه	ټول پوهنتونونه	ننگرهار	82	د اوبو رسولو انجنیري	پروفیسور انجنیر محمد عیسی تنها	ننگرهار
83	اوسپنیز کانکریټي عناصر ډیزاین (دویمه برخه، لومړی ټوک)	پوهاند دیپلوم انجنیر عبادالرحمن مومند	ننگرهار	84	اوسپنیز کانکریټي عناصر ډیزاین (دویمه برخه، دوهم ټوک)	پوهاند دیپلوم انجنیر عبادالرحمن مومند	ننگرهار
85	د انجنیری اساسی ریاضی (دوهمه برخه)	پوهندوی عبدالغفور نیازی	ننگرهار	86	د انجنیری اساسی ریاضی (لومړی برخه)	پوهندوی عبدالغفور نیازی	ننگرهار
87	د اقتصادي پرمختیا تیوري	پوهاند محمد بشیر دویال	ننگرهار	88	د تحلیلی هندسه لومړی برخه	سید شیر اقا سیدی	ننگرهار
89	عمومي تخنیکي رسم	پوهیالی فضل اکبر	ننگرهار	90	کید او گرافیک	پوهنوال دیپلوم انجنیر بهاوالدین جلالي	ننگرهار
91	د اقتصاد د علم اساسات	شیرخان حساس	ننگرهار	92	نړیوالې ټولنې	احسان الله آرینزی	ننگرهار
93	اقلیم پوهنه	پوهاند عزت الله سایل	ننگرهار	94	د طبیعي علومو انگلیسي-پښتو قاموس	پوهنوال ډاکتر نظر محمد سلطانزی څدران	ننگرهار
95	جنایي ارواپوهنه	پوهنیار راز محمد فیضي	ننگرهار	96	د جوړښتونو تحلیل (دریيم برخه)	پروفیسور حفیظ الله وردک او پروفیسور دکتور زرجان بها	خوست
97	د اوبو لگولو انجنیری	پوهندوی دېپلوم انجنیر اصغر غفورزی	ننگرهار	98	د انسان فزیولوژي او اناټومي	عبدالملک پرهېز	ننگرهار
99	نیماتولوژي	پوهنوال حسین آرمان	ننگرهار	100	د کورنیو الوتنکو د روزنې اساسات	پوهاند میر حالم نیازی	ننگرهار
101	د سازماني اړیکو مدیریت	پوهاند محمد بشیر دودیال	ننگرهار	102	د کرنې تشریحي قاموس	پوهاند محمد بشیر دودیال	ننگرهار
103	حیواني تغذیه لومړی برخه	پوهندوی روزي خان صارق	ننگرهار	104	حیواني تغذیه دوهمه برخه	پوهندوی روزي خان صارق	ننگرهار
105	وترېنري داخله	پوهندوی پیر محمد ستانکزی	ننگرهار	۱۰۶	وترنري فارمکولوژي	پوهنوال محمد بایر درمل	ننگرهار
107	کوانتم میخانیک	پوهنیار اکرام الله وقار	ننگرهار	۱۰۸	د جرمني ژبې اسانه زده کړه، له اساساتو نه تر ادبیاتو پورې	داکتر اکرم ملکزی	ننگرهار

109	رهبري له تیوري تر عمله	پوهنیار محمد عرفان قریشي	ننگرهار	۱۱۰	عامه اقتصاد	پوهندوی ریحان الله رحیمي	ننگرهار
111	د څیړنې میتودولوژي	پوهنیار نثار احمد مصلح	ننگرهار	۱۱۲	د بشري سرچینو مدیریت	پوهنمل مصور فقیرزی	ننگرهار
113	مرکزي بانګ او پرمختللې پولي سیاستونه	پوهاند دوکتور عبدالقیوم عارف	خوست				

تطبیق کوونکی: ډاکټر یحیی وردګ، د لوړو زده کړو وزارت ، څلورمه کارته، کابل افغانستان، مارچ ۲۰۲۲

موبایل:۰۷۸۰۲۳۲۳۱۰، ۰۷۰۷۳۲۰۸۴۴، ایمیل: www.mohe.gov.af ,info@ecampus-afghanistan.org

ټول کتابونه له دې ویبپاڼو څخه ډونلوډولای شئ: www.ecampus-afghanistan.org

Publishing Textbooks

Honorable lecturers and dear students!

The lack of quality textbooks in the universities of Afghanistan is a serious issue, which is repeatedly challenging students and teachers alike. To tackle this issue, we have initiated the process of providing textbooks to the students of medicine.

For this reason, we have published 365 different textbooks of Medicine, Engineering, Science, Economics, Journalism, and Agriculture from Nangarhar, Khost, Kandahar, Herat, Balkh, Al-Beroni, Kabul, Kabul Polytechnic, and Kabul Medical universities. The book you are holding in your hands is a sample of a printed textbook. It should be mentioned that all these books have been distributed among all Afghan universities and many other institutions and organizations for free. All the published textbooks can be downloaded from www.ecampus-afghanistan.org.

The Afghan National Higher Education Strategy (2010-2014) states:

"Funds will be made available to encourage the writing and publication of textbooks in Dari and Pashto. Especially in priority areas, to improve the quality of teaching and learning and give students access to state–of–the–art information. In the meantime, translation of English language textbooks and journals into Dari and Pashto is a major challenge for curriculum reform. Without this facility it would not be possible for university students and faculty to access modern developments as knowledge in all disciplines accumulates at a rapid and exponential pace, in particular this is a huge obstacle for establishing a research culture. The Ministry of Higher Education together with the universities will examine strategies to overcome this deficit."

We would like to continue this project and to end the method of manual notes and papers. Based on the request of higher education institutions, there is the need to publish about 100 different textbooks each year.

I would like to ask all the lecturers to write new textbooks, translate or revise their lecture notes or written books and share them with us to be published. We will ensure quality composition, printing and distribution to Afghan universities free of charge. I would like the students to encourage and assist their lecturers in this regard. We welcome any recommendations and suggestions for improvement.

It is worth mentioning that the authors and publishers tried to prepare the books according to the international standards, but if there is any problem in the book, we kindly request the readers to send their comments to us or the authors in order to be corrected for future revised editions.

We are very thankful to Kinderhilfe-Afghanistan (German Aid for Afghan Children) and its director Dr. Eroes, who has provided fund for this book. We would also like to mention that he has provided funds for 230 medical and non-medical textbooks so far.

I would like to cordially thank Chancellor of Universities, Deans of faculties, and lecturers for their continuous cooperation and support for this project.

Special thanks also go to Dr. Akram Malakzay author of this book & the **Verein Deutsche Sprache** (German Language Association) for sharing this book with us to be printed here in Afghanistan.

I am also thankful to all those lecturers who encouraged us and gave us all these books to be published and distributed all over Afghanistan. Finally, I would like to express my appreciation for the efforts of my colleagues Hekmatullah Aziz and Fahim Habibi in the office for publishing and distributing the textbooks.

Dr. Yahya Wardak, Ministry of Higher Education, Kabul, Afghanistan, May, 2022

Mobile: 0706320844, 0780232310

Email: info@ecampus-afghanistan.org

Book Name Lehrbuch der deutschen Grammatik für Afghanen
Author Dr. Akram Malakyaz
Publisher Nangarhar University, Language & Literature Faculty
Website www.nu.edu.af
Published 2022, Second Edition
Copies 1000
Serial No 365
Download www.ecampus-afghanistan.org

This publication was financed by **Kinderhilfe-Afghanistan** (German Aid for Afghan Children) a private initiative of the Eroes family in Germany.

Administrative and technical support by Afghanic.

The contents and textual structure of this book have been developed by concerning author and relevant faculty and being responsible for it.

Funding and supporting agencies are not holding any responsibilities.

If you want to publish your textbooks, please contact us:
Dr. Yahya Wardak, Ministry of Higher Education, Karte – 4, Kabul
Office 0780232310, 0706320844
Email info@ecampus-afghanistan.org

Printed in Afghanistan 2022

ISBN 978-9936-633-71-1